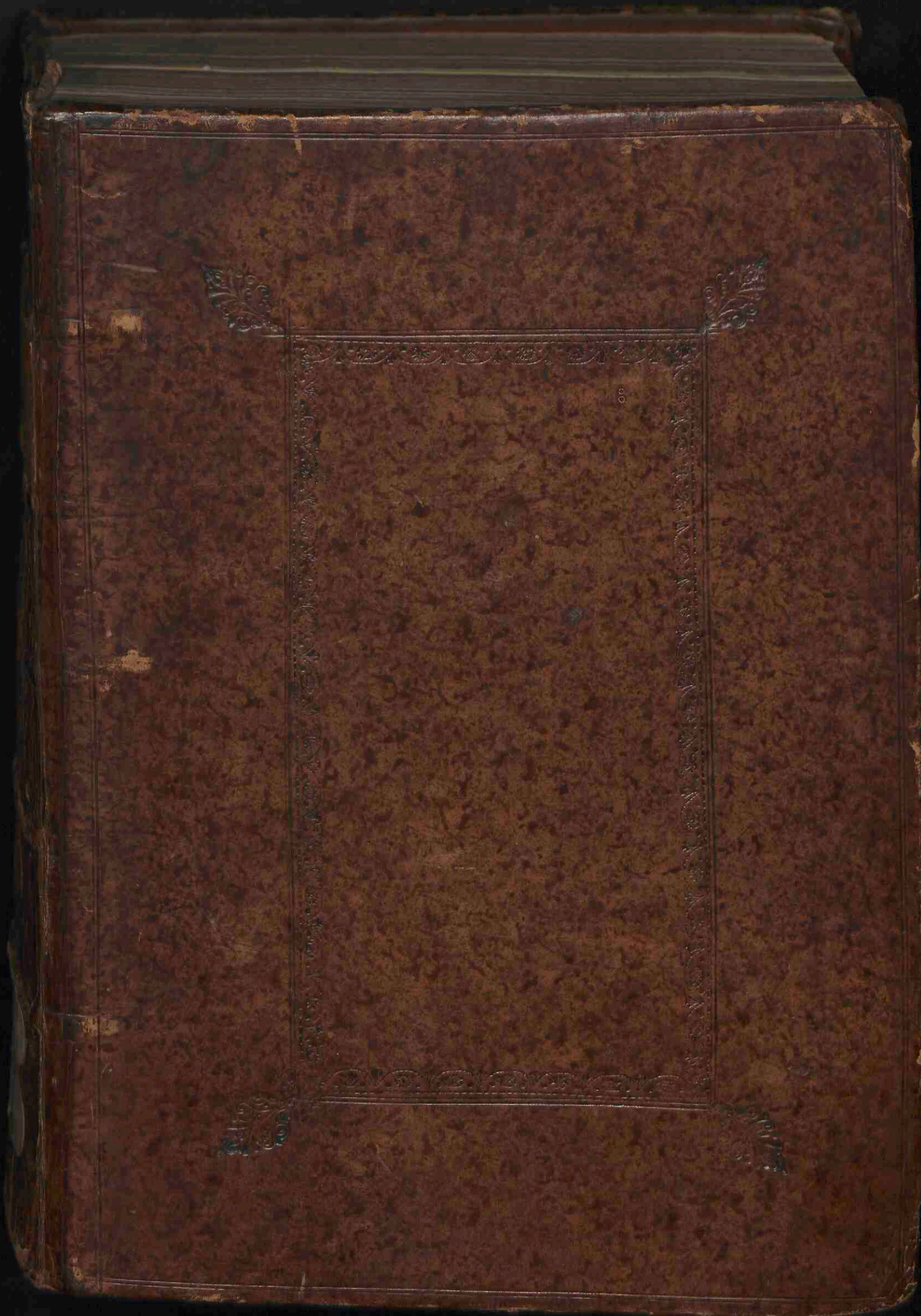

Provinciale, seu Constitutiones Anglie

<https://hdl.handle.net/1874/348283>

204 lines 2

in II (qst = 6 lines).

11-12/2

Provinciale seu Cōsti-

tutiones Anglie: cū summarijs / atq; in
stis annotationibus / **politissimis ca**
racteribus / summaq; accuracione
rursus revise / atq; impresse.

Uenales habētur **Londōi.** in cimiterio san
cti **Pauli:** apud **Franciscum brychman.**

**Domini Guillelmi lyndewode in opus sequens a se editū/ pre
fatio in qua causas operis cōpilandi: tēpus: intētionē: titulūq;
cum beniuola nūcupatione et humili submissione cōplectitur.**

Cause ppo
nendi ope
ris huius.

Quo tēpo
re compo
sitū sit hoc
opus.

Alie eius
de operis
cause.

Intentio
authoris.

Titulus o
peris.

Submis
sit op' cō
sue eccle
sie.

Reverendissimo in Christo patri ac domino/ domino Henrico dei gra
tia Cantuariensi archiepiscopo: totius Anglie primate: et apostolice sedis legato vestre reverendissi
sime paternitatis capellanus devotissimus Guillelmus lyndewode inter vtriusq; turis doctores
minimus: curse vestre Cantuarie officialis: submissus recomendationem humillimam. Et cum re
formatio vestra suscepit presens opus. Vestre paternitatis reverendissime hortamentis instiga
tus: tamdudum ea que sanctorum patrum Cantuariensi ecclesie archiepiscoporum predecessorum vestrorum
temporibus vestrisq; Sub annis in conciliis provincialibus Cantuariensi. provincie edita sunt statuta: sedus
la menti s intentione et frequentis lectionis studio revolvens cum in ipsis plura nimia sub multitudine edita
quedam scribentium vitio corrupta: nonnulla etiam propter prohemiorum prolixitatem confusionem indu
centia. aliq; ipsorum vaga et ab incerto auctore prodeuntia. multa insuper eorum temporalia seu omnino su
perflua fuisse conspexerim: ea que de ipsis vtiliora fore sensui: refecatis superfluis et quibusdam ex eis abbre
viatis correcte in vnu opus collegi et sub congruentibus titulis ad instar libri decretalium seriofius colloca
vi. Demūq; post hispanici litoris sulcata maria et a regno portugalie reditum piissime memorie Henrico re
ge Anglie quinto in catus legatione tunc era ultimo die Augusti Anno domini. 15. CCC. xxiij. apud Bos
cum vicennarum in Francia vita functo: reassumpto officialitatis officio Anno tunc sequenti eadem statuta
glosare proposui. Ad cuius propositi executionem eo fortius impellebar: vt saltem studio tali in legum et ca
nonum altarumq; scripturarum fundamentis/ magis inhiipsi proficerem: causarūq; et negotiorum imminen
tium discussioni arduarūq; et dubitabilium questionum materijs super quibus crebre interrogatus et consul
tus fueram/ aptior et paratior decidendis redderem. Consideravi equidem qd qd constitutiones ipse ex inte
rioribus medullis scripturarum et sacrorum canonum/ indubitatisq; tam theologorum q; iuris canonici et ci
villis autenticorum doctorum sententijs ad vtilitatem memorate provincie Cantuariensi. subditorum extracte
et compluribus dicte provincie tam patribus alijsq; prelatjs et iudicibus q; ipsorum subditjs neglectui quo
d ammodo habeantur: adeo qd temporibus hjs perpauci sunt qui ipsarum observationi/ vt ratio exigit/ inu
gilent. In ipsis tamen vt satis liquet: plurima ad fidei fortificationem: morum reformationem: ac simplicium
directionem: animarūq; salutem necessaria continentur. quas reuera eo citius pristino studio revocandas: et
tam ipsorum prelatorum et iudicum q; subditorum animis eo acceptiores et tenacius imprimendas fore ar
bitratus sum. quo magis constitutionum ipsarum clarioz et ad inuestigandum apertior intellectus extiterit:
quātoq; eisdem vsut ex ipsis fructum vberiozem nouerim provenire. Et igitur tantorum patrum laboris
inducta luculentius in atrio militantis ecclesie resurgat/ constitutiones ipsas ex scriptis doctorum appro
batorum secundum continentiam verarum conclusionum eorundem/ in q̄tum ingens mei modulus eas com
prehendere potuit: apparatus cum muliere pauperula offerre studiū in gazophylacium ecclesie Anglicane
In quo quidem opusculo plura fateor occasione et preterito multiplicum ingruentium negotiorum quibus
sepissime prepeditus fueram esse omitta: que alias huic operi diligentiori studio inseripissem. Cum itaq;
pater reverendissime testante legali eloquio in actibus humanis nihil adeo stabile neq; perfectū reperiri va
let quin multiplici noscatur subiacere defectui: hoc opus quod ad dei honore/ communem vtilitatem/ anime
mee salutem/ et maxime vtrorum ecclesiasticorum simplicium profectum non ex appetitu consequēde laudis
sed ex charitate seminande veritatis grandi sollicitudinis studio compilare decreui. Et quod/ eo qd de statu
tis in concilijs provincialibus editis principaliter tractet/ provinciale nuncupandum censui: vestre paterni
tati reverendissime/ quam vere iuris lucernam in ecclesia Anglicana noui radiantem cum operantis et ope
ris submissione in omnibus sicut decet/ offero corrigēdū. In quo si quid veritatis inueneritis: queso vt id ve
stre prudentie discretio soli principio veritatis ascribat. A quo vt ait apostolus/ et non ex nobis nostra suffi
cientia procedit. Hec autem insufficientie ascribatur quicquid in hoc opere reprehensione dignum existat.
Ceterum cum hoc opusculum sustinentes melioribus rationibus roborantes et merito reprehendentes am
plexar: ac velut agnus coram tondente obmutescens detrahentibus non resistam. Idcirco qd si me in hoc
opere talia forsan scripsisse contigerit: que/ quod absit/ sint seu sapiant contra veritatem legis diuine/ cano
nice vel ciuillis/ ea ex nunc reuoco et habeo pro non scriptis. Sicq; in fidei firmitate summo lapide angulari
domino nostro Iesu christo indissolubiliter innixus in ipsius nomine et ad christiane fidei corroboratōne
hoc opus inchoare decreui a titulo seu rubrica sequenti.

Duffie

Articuli
fidei sunt
XIII.

De triper
tito gñe ig
nozan tie

An ignoran-
tia sit pec-
catum.

giò

An igno
 rātia exc
 set in tot
 vel in tā

Ignoran
tia turis

Ignorantia sacerdoti. Istud capitulum diuiditur in duas partes principales. In quarū prima auctor per modum exordij nititur tollere a ministris ecclesiasticis ignorantiam : presertim circa articulos

fidel. In scda
libi Scendum,
declaratvsq;
in finem capituli
q; quatuordecim
sunt artsculi fi-
del: quorum ses-
ptem pertinet
ad deitatem: se-
ptem ad huma-
nitatē, et sic fe-
cūda pars sub
diuiditur in du-
as partes: scda
libi 3 tē alij. Et
ostē huius ar-
tuli. De offi. ar-

chipsi. ca. j. de sacra lte. c. li. Et e scidū q ignorātia quedā est bona: qdā mala: qdā indifferēs. Bona est ignorātia eoꝝ que dant occasione ad peccā dū que nescire melius est: q̄ scire. xxxviij. di. c. q̄tus. Mala est ignorātia quando ea que desunt ignorantur q: talis ignorātia ignorabit. e. di. q. ea. Ignorātia in differēs est in his in quib⁹ n̄hī interest ad regnū dei vtrū sciant an nō. xxiij. q. ij. in quib⁹. De ignorātia primo modo sūpra vel tertio modo/hic nō agif sed de ignorātia scdo modo sūpra: videlz in q̄tū ali quis ignorat ea q̄ dei sūt/vel q̄ scire tenet. Itā talis ignorātia ē inexcusabilis sūm ea que notātur p Jo. an. in regula iuris psumit. li. vj. hmoī ignorātia mala est et periculosa: q̄ mater est cūctorum errorum xxxviij. di. c. j. z vt ibi dī: in sacerdotibus dei maxī me est vitāda. z facta ad idē. xxxviij. di. in. fi. In tp̄sis nāq; q̄ docedī officiū in p̄p̄o suscepit: necessāria ē sciētia eoꝝ videlz ad min⁹ q̄ legūt in canōe q̄ t̄is. di. j. xxxviij. z ad p̄dicta faciūt notata p paulū i cle. j. de etate z q̄litate. h. sciētia. **I**ntra p̄dicta q̄ ro nūqd ignorātia sit p̄ctm. Guill. in dicta cle. i. de etate. z q̄litate. distiguit Itā si sit ignorātia circa sciētia iuris natural̄ tūc ē p̄ctm. et hoc v̄z in adultis. i. q. iij. s. notādū. Si sit circa legē hūanā positūā tūc in his q̄ tenet q̄s ex officio scire est p̄ctm vt i dicto c. q̄ p̄lis p̄all. In alijs nō q̄ nō sūt necessariā ad salutē z in his q̄ nō p̄petit scire rōe officiū vbi q̄s ex mali ciavel p̄p̄rū nō vult scire etiā ē p̄ctm. xxxviij. di. si iuxta cū sūb⁹. Alioq; si hmoī ignorātia nō veni at ex malicia nec ex p̄p̄rū: tūc nō est p̄ctm: sed po ti⁹ est pena siue defect⁹. xv. q. i. s. j. vbi de hoc in sū ma p Jo. cū dicta di. guil. p modū recitatoris pcor. Jo. de ligniano i e. c. de hac materia videlz igno rātie cū sūis mēbris z distictionib⁹ legis. i. q. iij. dicto s. notādū. z ibi p Jo. z notat etiā i regula iuris igno rātia. li. vi. p Jo. an. tū in glosa ordinaria q̄ i no uella. z ibi modū bñ p Wmū. tāgīf etiā i l. qui s. c. de incest. nup. p chynū. z i l. si adulteris s. stuprū. ff. ad. l. iul. de adul. per Barth. **S**ed q: materia ca p̄ p̄ntis loq̄ de ignorātia eoꝝ q̄ hō scire tenet z scire possit si vellet. Iuxta q̄stionē p̄ta cū posset q̄rī de alia q̄stīōe videlz nūqd ignorātia excuset a p̄cto in toto vel i tāto. z hec q̄stīō moueri pōt ppter eos q̄ sub colore ignorātie nitūt errorē suū palliare cō tra illud q̄d legif et notat in p̄stū. octo boni hono ris eccl̄astici. z ibi p Jo. de athona sup n̄bo aue rere. z ppter illud q̄d ē in regula iuris p̄all. videlz q̄ ignorātia iuris nō excusat. In hac q̄stīōe p̄hīp p⁹ de p̄gamo sup libzū cathōis scda pte metrica. c. xxiij. sic dicit. Quedā ē ignorātia iuris: verbi ḡf

neſcire q̄ de iure furtoꝝ vel homicidii vel aliq̄d h̄m̄oſ
ſit pctm̄: ⁊ hec ignoꝛantia aut eſt inuicibilis ⁊ inuolu-
taria aut uicibilis ⁊ uolūtaria p̄mo caſu q̄ſi ē inui-
cibilis ⁊ inuolūtaria puta q̄ furto ſus ignoꝛas ſu-
p̄mittit furtoꝝ vel homicidii vel aliud h̄m̄oſ tūc ſi
¶ R. o. Collo. ¶ . ¶ . ¶ ne culpa ſua defe-

de ad xpi humanitate
prinēt: oēs ministri ec-
clesie et scire et credere
tenētur: bt hac consti-
tutione recitantur.

Dignozātia
sacerdotū et
ifra. Ne q̄s
pignozātiāc

beat in se veritas excusat enim a pctō si fecit qđ in
seculis z qđtū potuit vt sciret. Si ſcō i hac ignozātia
iexcusabilē z inuincibilē ceciderit culpa sua: tūc si il
lud ſibi acciderit dādo opēra reillicite: pbi grā p vi
gilias vel abſtinētiā vel hmoi: tūc etiā ignozātia ta
lis excuſat eū a pctō. Si vero ad hoc deuenerit per
opus illicitū: tūc ſim quodam excuſat in parte ſed
nō in toto. ar. ad hoc. i. di. ſepe. Quidā tñ dicunt
pctm̄ ſequēs excuſet a toto ſi nullū habet ſudiciū r
nis: zhoc probabilē? z verū? videſ. ar. ad hoc. xv. q.
i. altiuos et. c. ſequēt. Secdo caſu qñ ignozātia eſt
vincibilis et volūtaria tūc ſi fuerit affectata nō ex
cuſat: immo eſt peccatū ſpeciale. et dī ignozātia af
fectata videlicet qñ aliquis poteſt ſcire illud ad qđ
tenetur et non vult. vñ talis dicit potius cōtēptoz
qñ ignozans. Unde beatus Bernardus cōtra ta
les ſic ait. Quod ſcire debes et nō viſ: nō pro igno
rantia ſed pro cōtēptu iudicabiſ. et notaſ dicto c.
ignorantia per Jo. in no. li. vi. parum poſt princī
piū. Si vero ignorantia nō ſit affectata ſed ſolū qñ
neglexit diſcere: tunc excuſet a tanto et non a toto
ar. ad hoc. xxxij. q. vii. quemadmodū. Zilia eſt igno
rātia facti vt ſi qđ reſp. accipit nescit eſſe alienā
ſed putat eſſe ſuā vel in alio caſu vbi qđ ignozat ip
ſam veritatē facti ethic diſtingue. Iſa aut ipſe agēs
ignozanter ſi ſecret circumſtantia qđ trahit in peccatū
id nō faceret: immo hoc cognito doleret ſe feciſſe:
z tūc talis ignozātia excuſata toto. ſi tñ debita di
ligentia premiſſa fuſt qđ ſi premiſſa nō fuerit excu
ſat ſolū a tanto. Aut ipſe agens ignozanter ſi ſci
ret circumſtantiam peccati nihilo minus illud face
ret: tunc nō excuſat ſed aliquo. Et premiſſis con
cordat. Tho. de aquino ſecunda ſecunde q. lxxvi.
b ¶ Ite qđ ſupple de ſacerdotibz vel etiā de hys q
in plebe pſtituti ſunt hec enī dictio qđ eſt indeſini
ta vñ oēs pphēdit: vt in. i. ſi ita relictū ſi. de le. ij. a
nō ſolū maſculū ſz etiā feminā pphēdit ſaltē quoad
intentionē pderis hāc pſtitutionē. Iſa z femine tenē
tur ſcere articuloſ ſidei ſicut z maſculi: et ſic ſub di
ctōe gñis maſculini pñtē z femie. pro cui? ma
terie plenior declaratiōe vide notata. xviij. q. iij.
Si qđ ſuadere i magna glo. p arch. De hac etiā ma
teria nota. in. c. raynald? extra de teſta. p. maſcu. p.
hoſtien. et i. c. gñali de elec. li. vi. glo. iij. p Jo. an. a
card. z ti. de diſputa. z allegato. ſpoſt hec p ſpecu
z. d. c. raynald? in princ. p Joā. i. collectario no. z
d. l. gñāz. L. de fer fugi. p chy. z i. l. ſi de ſcō ſi p
Barth. quā materia hic tractare omīto: ſed alias
dicam deo dante.

c ¶ Per ignorantia. q. vt dipl. f. in glo. j. in his q. te
Al. ij.

Ignorantis
affectata

Ignoran-
tia facti

Amis

Provincialis Guillelmi Lindewode

Quilibz te
neſ ſcire ar
ticulos fi
des,

Ignorantia
Iudeos non
excusat

An in mo-
do sciēdire
quirat pari-
tas.

nef hō scire ē valde periculose s; marie i articulis fi
det quos qlibz scire tenet s; nota. p 3o. xxviii. q. i. c.
scisma sup. p. ignorati. vbi dicit q ignoratia iuris
nō excusat i articulis fidei quos oēs scire tenet. ad
qd al. xxviii. b. c. vlt. Et cor. Ber. apost. post in

se excuset^a quin^b sciāt^c
articulos^d fidei^e quos
oēs ecclie ministri^f sci
re^g tenēt eos sūmaria
ut seqt^r pstrigū^h breui
tate ¶ Sciēdūⁱ enī ē
septē esse^j fidei articu

creta cū filiis Sed tñ notaq ad equalē scētiam
articulorū fīdē nō obligantur oēs tam sacerdotes
q̄ ceteri de plebe. q̄d dīcūt bīcā. i. n. scīat.

a. **¶** Se excuset. **¶** Balliādo videlicet errore suū pre
textu ignorātie. contra id quod dixi. s. in glosa pri
ma. & se d quia in princī.

b ¶ Qui. id est q̄ nō: z sic p̄onit negatiue. q̄nq̄ nō
sumit affirmatiue p̄ q̄ de quo habes notatū. l. vbi. §.
.i. ff. de tutori. z curato. datis ab hīs. vbi de hoc pac

curſi. ⁊ notat i fili. l. nō dubit. ff. deleg. iij. p. Barth.
c Sciāt ex quo dictū eſt ſ. q. vnuſqſq. teneſ ſci
 re articuloſ fidei vt in glo. ſup. ſ. p. ignorantia. hīc
 poſſet q̄ri nūqd in mō ſciēdi debeat iter oēs eſſe eq̄

litas siue paritas: Sic qd nō qd hī qd habet cura ali-
rū ⁊ debēt alios docere debēt scire fidei articulos
explicite et difficte. vt. f. sciāt eos explicare et defē-
dere. p̄mitti hī c. 1. ⁊ si ⁊ sic intelligit hoc dictū qd

ignorantia nō excusat eos q̄ p̄sūt cureari q̄n sciunt
articulos fidel. Ep̄i s̄o de ip̄sis debēt reddere rō-
nē oī poscēt. rrrrr dñs ecce rrrrr dñs oēs nō tū

tenent rîndere sine deliberatiōe. Alijs nō q̄ sūt simplices vel laici sufficit q̄ credāt eos simpliciter i. sicut credit & docet eos ecclia catholica. Et idē dicē

dū est si tales clerici sint ⁊ nō habēt vñ studio intē-
dere possint fin quosdā. p. qv⁹ / facit. xxi. q. i. cleric⁹
in fi. Si enī habeāt expēsas ⁊ magros peccant nisi

plus sciāt q̄ laici. ¶ Sed qd de laicis iratis, nuq̄
magis diffictē tenē scire ⁊ credere articulos fidei
q̄ alij simplices laici? Dic fm Berni, cōpost. q̄ rōna

bile est vt sciat magis explicite: nō tñ peccat nō
ta liter si difficti nō sciāt vel nō sint solliciti de his
sciēdis: qz eorū p̄fessio ad hoc nō est finē. Et hoc
vñ puto si nō p̄tēnt scire cū possent scire. ar. eorū

q̄ scripti. s̄. glosa. j. ppe fi. Clerici ꝑo salua distinctio
ne iter curatos ⁊ nō curatos tenent eos scire ⁊ cre
dere sicut s̄. dictū est. Alioqn peccāt mortaliter nisi

ex causa legitima cūminus sciētib⁹ vt p̄sint cure
animarū fuerit disp̄satū fm q̄ hec notāt in. c. firmi
ter. de sūma trīnitate ⁊ fide catholica per Inno. ⁊

berñ. compos. post eum.
 d. **A**rticulos sic dictos qz arcāt nos ad credēdū
 mā vt dicit Rich. de sctō victore. Articul⁹ est in d.

uldualls pñtas de deo supra rōnē nos arctans ad
credēdū. qñq; articulo^s ē ps intētīōls ptinēs id quod
actor ppare intēdit. de testib⁹. c. pñsentū. li. vi. z ibi
f. n. e. f. m. a. v. i. t. a. d. e. a. r. t. i. c. u. l. o. s. ē. i. d. e.

lic notat p 30. card. 2 archid. Anqz articuli e iud
qđ mēbrū sic dictū ab artu. i. mēbro fm archid in: c
accusat⁹ de hereticis. li. vi. Anqz ponif p caplo. vt
In pōssit ff delecti Anqz ponif p dictōent | hoc

artículo ff. de here. insti. 2.º nos ponit p. tēpore vel ter
mīo. vt. c. i. qdā. et de cele. mis. ibi i artículo mort. 2.º
et fidei hic posset tractari illa materia qd sit fides

et quot mōis sumif cū alijs : p quoz declaratiōe te

remitto ad Boetii. in summa. e ti z p eūde in lectu
ra. et i. super rub. z per Johan. in no. post eum.
F Admissit hoc intelligas de eis q̄b regimē ple
bis ē pmissū q̄ rōne suscipi vel ad docendū alios ī
cumbit scire ea q̄ ad fidē pertinet sicut ea q̄ dīxi sūt in

los p̄tinētis ad ministe
riū^r trinitatis^l quorū
quattuor p̄tinēt ad di
uinitatis^m intrinseca.
tres vero p̄tinēt ad
effectusⁿ ¶ **Q**uimus^o
est vnitas^p diuine essen

vel gubernatore eccle iur notata p archi. in. c. pres
senti. §. ministris. de offi. ordi. li. vi. et. c. licet canon
de electione. §. gregis. e. li. per eundem.

g Scire tenent fm distinctio. quā dixi s. n. sciat.
h Sciendum. secunda pars huius capituli.
i Septē. vide qd dicā infra sup. n. alij septem.

k. **M**ysteriū. i. secreta inue abscodita dispelatio-
nē. i. q. j. multi circa mediū. vel mysteriū. i. secretū. **D**i-
ctū enī mysteriū a mystis qd est secretū qsi occultum
et inuestigabile. et secretū a secretionē vel intellectū rē

secretū. vel qz i le p̄tinet p̄catione vel i tera gētia i le
secretā z latētē p̄ hoc vide qd̄ notat archi. i. c. dicto
multi statū post p̄ncipiū. q̄ d̄t qz facim̄ z mysterium
idē sūt. facim̄ tñ p̄p̄te d̄ illud qd̄ videt. z mysteriū

vero qđ p̄dicat dicit ergo in mysterio trinitatē qđ de
trinitate noticiā nō habem⁹ p̄ sens⁹ exteriores & coꝝ
poreos: s; p̄ intellectū iteriōrē qđ secreto p̄sistit i aīa.
¶ **Trinitas.** Hic nota qđ multiplex inveniē trinitas

tas i scripturis. Est eni trinitas increata: de q hie
 2. L. de suma tri. 7 fide catho. 7 e. e. ti. i antiqs. 7 li.
 vi. 7 in c. li. cle. de qua ore vocat suma/et ore trinita

tas. nota. e. ti. §. i. 2. ij. p. hostie. in suma. Sūt etiā trinitates create inter q̄s vna est q̄ cecidit. fr̄nalis p̄na piscibilis 2 fr̄scibilis. Alia est p̄ quā homo cecidit

fcilz suggestio diaboli/delectatio/sensualitatis/ et
cōsensus rōnis. q̄ tria significata sūt p serpentē mu-
lierē z vix in paradiso. vj. di. s. fz pēlandū. in p̄ci.

Quarta est in qua cecidit hoc videlicet ignorantia veri/um
potestis boni/occupiscetis mali. Quinta est per quam res
surget. scilicet fides/spes et caritas. de quibus habet de co. di.
si n. passus. Quinta est per quam revertamur ad gratiam. scilicet

triplex substantia q̄ est in xp̄o videlz deitas/aīa/ et
caro. c̄. e. t. f. c. firmī. Est ⁊ alia s̄m quā reparamun
videlz spūs/aq̄/ ⁊ sāguis. spūs inq̄s sc̄ificatiōis/aq̄

ablutiōis/lāguis redēptiōis.de q̄ habet i canonē
Jo.4.c.v. Est q̄ trinitas alia p quā ad grām refor-
mamur.vt sūt tres dotes aīe.s.cognitio/ dilectio/2

cōphēſio. Et ſt p̄terea multiplex trinitas i creaturis
quē eſt veſtigiu beatiffime et increate trinitatis. et
de hoc vide. j. ſuper. p̄. trinitate.

in **D**ivinitatis inrileca. i. ad divinitate in seipſa
n **E**ffectus. i. operationē dīuinā. ⁊ huic Jo. an.
cōcor. extra. e. ti. c. firmiter. ꝑ. cōfitemur. in addit.
a **C**ap. iij. articuli p̄tineq. ad mysteriū trinitatis.

¶ Unitas. hec vnitas excludit numerū deorū vt. si
nō sint dī plures s; solū vn^o de^o nec vnitas ponit

deo quātitate: q3 nec nūer⁹ nec q̄stītas ī deo ē: vt no.
p̄ Jo. an. i. c. fidei. p̄. vn⁹. e. ti. i. cle. de hac vntate scri
bīf Jo. xviij. vbi dī rōs vt agnoscāt te solū deū zē.

Et Levit. vi. Audi israel dñs de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ est. p qd
excludit error: gētilium ponentiū plures deos. Et
itaq; in deo vna vnitas ppter simplicitatē et ina-

mutabilitatem & propter unitatis creatae similitudinem

28. Winter.

Sacramē
tū z myste
riū differū

Trinitas
multiplex

Unfash
diuinis.

qm̄. qz sicut vnitas a nullo descendit z ois p̄stas ab eo descendit: sic de⁹ a nullo z oia ab ipso. Itē sicut vnitas de se gignit vnitate: ita de⁹ p̄ de se gignit aliter. s. filii v̄t d̄t Aug. vel alter sibi silem/ vel alter a se. adde hic quod dicit. J. p̄. vnum deum.

Essentia. et sentia substantia et natura in diuinitis dāt idē intel ligere: s̄m qd̄ nō. i. c. dānam⁹. p̄. post p̄i. eē. e. ti. p̄ Jo. an. in addit. p̄ quo facit qd̄ legif. e. ti. c. firmif i p̄n. Et nota qz in diuinitis hec tria repetim⁹ ad maiorē exp̄ssionē si enī ad diuinā essentia habeat respect⁹ q̄n mathematice. i. abstracte nō reducta p̄sderatione ad personas sic est essentia. Si consideretur concrete habito respectu ad personas. i. in quibus cōsistit sic est substantia: qz in q̄libet persona substat z est tota vt in. d. c. dānam⁹. p̄. nos autem. Sed vtroqz modo quasi cōsideratione vniuersali sic est natura: qz naturale est diuine essentie qz sit vna z qz in ea sint persone: simplex tñ est z impartialis z indiuisibilis put ista notant. e. ti. in cle. fidei cath. p̄. oibus. per Jo. an. **E**t nota qz hoc qz dicit vnitas diuine essentie v̄t r̄s p̄sonaz. z c. tollit errorz siue heresis arrii qz posuit qz patri z filio z spiritui sc̄to sicut sūt diuersa noia ita sunt diuerse substantie. xxiii. q. iij. c. quidā. p̄. arriani.

Triū personaz. i. patris et filii z spūs sc̄ti. de quibus habes eē. e. ti. c. firmif in p̄m. de quibus etiā d̄ tres sūt q̄ testimonii dāt in celo. pater/ verbū/ z spūs sc̄tus. J. Jo. v. z. e. ti. c. dānam⁹. z. c. in quas dā. de cele. miss. et in hoc destruit errorz sabellii qui posuit vnā essentia sed negauit trinitatē personaz dicēs qz vna p̄sona q̄nqz d̄ p̄: q̄nqz d̄: fili⁹. q̄nqz d̄: spūs sc̄tus. xxiii. q. iij. qdā. p̄. sabelliani. Cōtra hui⁹ heresim verā ponēs fidē bt̄s Bern. li. v. de p̄sderatione sic ait. Dicim⁹ inq̄ patrē: dicim⁹ filiū: dicim⁹ spm̄ sanctū: nō tñ tres deos sed vnū. substantia vna est. persone tres sunt. vna substantia tres p̄sone. vna substantia sūt. vna natura. vna essentia. vna deitas. z ita. dicam⁹ itaqz tres p̄sone sed nō ad p̄iudiciū vnitatis. dicam⁹ vnū sed nō ad p̄iudiciū trinitatis. nō gr̄at qd̄ quōd hoc poterit esse: sed sufficiat tenere sic esse. nō hoc rationi perspicuū sed fidei p̄suasum. sacrm̄ hoc magnū est. et quidē venerandū nō scrutādum. nā scrutari hoc temeritas est: credere pietas: nōsse vita eterna. hec Bern.

Indiuisibilis trinitate. indiuisibilis dicit qz opa trinitatis inseparabilia sūt. de cō. di. v. saluator. et h̄c nota qz bt̄a trinitas trib⁹ modis nobis innotescit. nā p̄z in scripturis: ostēditur in figuris: z relict in creaturis. Legif Bern. J. Faciamus hominem ad imaginē z similitudinē nostrā. si enī essent plures p̄sone nō diceret faciam⁹/ sed faciā. Itē si tres persone essent et nō vna substantia nō diceretur ad imaginē sed imagines. Cōsiliū patet ysa. lxi. vbi dicit ter sanct⁹ in laudē trinitatis. et: subiūgit dñs deus sabaoth p̄pter p̄fessionē diuine vnitatis. Sic etiā in psalmo Deus misereat n̄r̄. d̄ ter deus. vici⁹ sic b̄ndicat nos deus deus noster b̄ndicat nos deus: z tamē semel ponit hoc p̄nomē eū dū subiūgit met uat eū oēs fines terre. Itē ap̄lus sic ait. ex quo oia. p̄ quem oia. in quo oia. ip̄s gl̄ia in sc̄la. ad Ro. xi. vbi nota qz hec p̄positio ex/ autoritate dicit z esse a nullo. hoc autē p̄iuenit qd̄ est p̄ncipiū sine p̄ncipio. sed hec p̄positio per/ notat opationē siue medium z esse ab alio. vnde p̄ hoc intelligit filii⁹ qui est p̄ncipiū de p̄ncipio. hec autē p̄positio in/ notat cōseruationē et esse ab aliis et propterea cōpetit spiritui sancto qui est continentia omnis boni. Osten ditur quoqz beata trinitas in figuris nā figuratur

per tres amicos Job. ii. c. Item per tres digitos quibus appenditur moles terre. ysa. xl. Itē per tres ciuitates refugii. deuter. xxxiii. Relucet etiam in creaturis. nā in magnitudine creaturaz/ cognoscitur potentia p̄ris. in dispositione/ sapientia filii. in ornatu bonitas spūs sc̄ti. in quolibet etiā indiuiduo iuenies vnitatē/ speciem: et vilitatē. quoz primū patri. sc̄dm filio. tertii spūs sc̄to p̄uenit. i. sole quoqz vides essentia splendore/ z calore: in quib⁹ patrē et filii z spm̄ sc̄tm cognosces. Itē i aia s̄m meoia intellectū z voluntatē cōsiderare potes p̄sonaz trinitem. Itē in iherarchia celesti superiori/ deus est in thronis vt maiestas. in cherubim/ vt veritas. in seraphim/ vt caritas. Et p̄dictis patet qz tā in creatura corporalī qz spūali qz etiā ex h̄is cōposita bt̄a trinitas cognoscit tamē diuersimode. put vnū d̄ creatoris v̄t gl̄ia. aliud dicitur eius similitudo/ z aliud imago s̄m Tho. de. vi. l. j.

Iuxta illud Credo in vnū deū. Secūdo est

per tres amicos Job. ii. c. Item per tres digitos quibus appenditur moles terre. ysa. xl. Itē per tres ciuitates refugii. deuter. xxxiii. Relucet etiam in creaturis. nā in magnitudine creaturaz/ cognoscitur potentia p̄ris. in dispositione/ sapientia filii. in ornatu bonitas spūs sc̄ti. in quolibet etiā indiuiduo iuenies vnitatē/ speciem: et vilitatē. quoz primū patri. sc̄dm filio. tertii spūs sc̄to p̄uenit. i. sole quoqz vides essentia splendore/ z calore: in quib⁹ patrē et filii z spm̄ sc̄tm cognosces. Itē i aia s̄m meoia intellectū z voluntatē cōsiderare potes p̄sonaz trinitem. Itē in iherarchia celesti superiori/ deus est in thronis vt maiestas. in cherubim/ vt veritas. in seraphim/ vt caritas. Et p̄dictis patet qz tā in creatura corporalī qz spūali qz etiā ex h̄is cōposita bt̄a trinitas cognoscit tamē diuersimode. put vnū d̄ creatoris v̄t gl̄ia. aliud dicitur eius similitudo/ z aliud imago s̄m Tho. de. vi. l. j.

Credo in deum. Hic nota qz aliud est credere deū: z aliud credere deo: z aliud credere in deū. Hic credere deū est credere ipsū esse. credere deo est credere verbū eius. credere in deū est credēdo amare deū et credēdo in eū ire ac mēbris ei⁹ incorporari. primū et sc̄dm bonoz et maloz est. sed tertii est bonoz tñ: qz credere deū credere deo bonis z malis commune est. sed in deū credere bonoz specialiter est. de hoc solent poni versus. Credo deo credasqz deū p̄ crede valere. qz credas in eū qz vel ei vel eū.

Vnū deū. hec dicitio vnum nō habet in simbolis ap̄loy sed ponit in simbolo misse: de eo autem qz vnus est Bern. li. v. de cōsideratione sit ait. Multa dicuntur esse in deo et quidem catholice sed multa vnū verbis gratia dicimus magnum bonū iustum z hūmilitatē multa alia: sed nō nisi oia vnū in deo et cū deo. vnū quispe est sed nō vnū. nō enim partibus cōstat vt corpus: nō affectibus distat vt anima nec formis substat vt omē quod factū est. ipse est nā qz sibi forma. ipse sibi essentia est. non est formatus deus sed forma est. nō est effectus deus sed effectio nō est cōposit⁹ deus sed mere simplex est. Simplex vtiqz idem qz vnum: nā tam simplex est qz vnus est. z si dicit possit vnūsim⁹ est. hic de eo Boetii. Hoc vere vnū est in quo null⁹ est nūer⁹. nullū i eo aliud p̄ter id qd̄ ē. et sequit cōpara hūc vni omne qd̄ vnū dici potest z vnū nō erit: est nāqz vt ait idē Boet. vnitas multiplex videlicet collectiua qua multi lapides faciūt acerrum vnū. et est vnitas constitutiua qua multa membra vnum corpus cōstituunt. Est vnitas cōiugatiua qua fit vt duo corpora in anima vna efficiantur vna caro. Est etiā vnitas natūa qua ex anima et carne nascitur vnus homo. Est quoqz vnitas potestatiua qua homo virtute non instabilis nō diuisibilis alios mereri n̄sttur. Est z vnitas cōsentanea qua per caritatem multorum hominum est cor vnum et anima vna. Est et votiua qua anima votis omnibus adherens deo vnus spiritus est. Est insuper dignatiua qua dñs noster dei verbo in vnā assumptionis est personā. sed hec omnia modicum aut nihil sunt ad illud summum z vt ita dicā vtiqz vnū vbi vnitatem cōsubstantialitatem facit. nam hūc vni quoduis illorum si assimilēs: erit quodāmod o vnū si cōpares nullo. et concludit dicens. ergo inter omnia que vnum recte dicuntur arcē tenet vnitas trinitatis qua tres persone vna substantia sunt. hec Bern.

Secundus. supple articulus pertinet ad my

essentia.
substantia.
natura

Arrijetor

Error sabellii

Opera trinitatis inseparabilia

Trinitas figura.

Credo

Deus non est formatus sed forma.

Vnitas est multiplex

vicz q' Aug⁹ accepit ingentiu p eo q' vel qd ab alio
no est. & sic sol⁹ p' d' ingentiu no aut spūs scūs Sz
lbero. accepit ingentiu. i. nō gentiu z fm hoc spūs
sanctus pōt dici ingentius. Ad cui⁹ declaratio
nē nota q' hec ppositio in pōt sumi priuatiue z pōt
sumi negatiue. si

**Propositi-
tio in**

sumatur priuati-
ue: tūc priuat p-
cipalē scationē
terminat in quo ponit: vñ in hoc termino ingentius
In sumptū priuatiue puat gnationē tātū alijs ma-
nentib⁹ q' importat hec dictio gent⁹ de qb⁹ dixi s.
glo. pxi. vñ dicēdo hoc mō ingentiu est sens⁹. i. res
distincta z hñs esse ab alio sed nō gnata z sic puenit
spūs scūs. i. esse ingentium vt dixit lbero. Si pō p-
positio in/ valeat negationē hoc est ponat negatiue
tūc si sit negatio et gen⁹. i. omnino nihil ponēs z sic
negat oia illa tria p hñc terminū gentiu importata
tūc fm hoc nō d' de essentia diuina. Si pō sit nega-
tio in gñe. i. negas aliqd in termino z aliqd relin-
quēs: tunc fm hoc negatio pōt negare hoc qd dico
ab alio z gnationē relicto tertio. i. psonali distinc-
tione z sic tñ valet qñtū innafeibilis z sic tñ de p-
dicat. et sic sumitur fm Augu. et etiam in hoc loco.

**Abacedo-
nij error**

a **Esse deum/ ex hoc cōfundit error macedontij q**
dicebat spiritū sanctū non esse deum. xv. di. c. i.
b **Patre et filio. cōfite habes in. c. dānamus vl**
tra medium. extra. e. ti. de conse. di. v. saluator.
c **Pariter. fide habes in. c. firmiter. extra. e. ti. et**
hoc dicit ad ostendendū q' spūscūs procedit a pte et
filio nō vt a duob⁹ pncipijs sz ab vno pncipio.
nō duab⁹ spirationib⁹ sed vna spiratione. sup quo
habes textum extra. e. ti. c. fidel. li. vi.

**Noia deo
attributa**

d **Procedētē. supple eternaliter: vt in. c. fidel. p-**
all. z idē intelligendū est de el⁹ pcessione tpali q' p-
cedit ad sanctificandū creaturā fm Augu. li. xv. de
trinitate. z habet p magistru i sententijs. li. i. di. xliij.
Et pō intellectū clarior omnium precedentium z
sequentium z pferitū noim ad trinitatē ptenentiū
et terminū q'bus vtunt auctores circa materiā ip-
sā trinitatē cōcernentē. z vt meli⁹ intelligas ea q' in
hoc. c. ponūtur. Noia qd oē nomē qd de deo d' aut
est essentialē: aut psonalē: aut notionalē. Essentialia
sūt q' essentia scāt et scāt qd et pdicant in qd. psonalia
dicunt q' psona scāt et scāt quē z pdicant
in quē vel in q's. Notionalia sunt q' psonas notificāt
et significāt quā et pdicant in quā vel in que. Et no-
ta q' noim essentialiū qualiter sūt deus deitas essen-
tia natura: quedā sūt substantia: quedā adiectiua.
substantia sūt vt diuinitas deus creator et filia. et
hoz qdā sūt abstracta: qdā pereta: qdā media. Ab-
stracta sūt q' absolute scāt diuinā essentia vt essentia
deitas bonitas et hñd. et de hñs dat hec regula. q'
semp supponūt et scāt essentia. nec possunt trahi p
aliqd cōiunctū ad supponendū pro persona. vñ ita
lia noia pūcta cū ppositiōibus/ vel noib⁹/ vel pōib⁹
vel participijs notionalib⁹ reddūt ppositiōes fal-
sas in q'bus ponunt. vnde oēs tales ppositiōes sūt
falsę. essentia gnāt vel generat. essentia est de essentia
vel essentia est apud essentiam: et hñd. Et est tes-
nendū q' ista noia abstracta pura essentialia pdicā-
tur de qñbet psona p se et de oibus filib⁹ singulari-
ter sed nō pluraliter. verbī grā. p' est deitas. filius
est deitas. spūscūs est deitas: et hñ simul sunt vna

Abstracta

deitas et nō tres deitates Concreta dicunt q' scant
quā formā in subiecto. vt de⁹ creator z filia. et de
hñs dat regula q' generaliter significāt essentia
vbicūq' ponant licet qñq' supponāt p essentia: quā
doq' p psona. Abiecta sunt que hñt modū z formā z
significatiōē abstractorū sed vñm et officiū cōcre-
torū: vt lumē sapientia pncipiū et hñd. Ita enim
sicut abstracta pdicantur de qualibet psona p se: z

Concreta.

Abiecta

de oibus simul singulariter sed nō pluraliter vt d' bī
xi. Itē supponūt pro personis sicut concreta vt cū
dicūt lumē de lumie. sapientia de sapientia. pncipiū
de pncipio: z hñsmodi. Adiectiuorū noim alta
significāt pure essentia nihil cōnotādo vt ens bon⁹

**Noia ad-
iectiua**

& filio piter c. pcedētē

et hñd. Illa ali
qd pnotando: de
hñs itaqz q' nihil
cōnotant eadem

datur regula sicut de substantiis cōcretis. Eorū ve-
ro que aliqd cōnotant: quedā cōnotāt priuatiue: q'
dā positue. priuatiue vt etern⁹ et immēsus. Eter-
nus enī pncipaliter significat diuinā essentia: secundario
cōnotat carentia finis et pncipij. vñ cū dici-
tur Deus est etern⁹ sensus est: deus est siue diuina
essentia: z caret pncipio z fine. Itē immēsus pnci-
paliter significat diuinā essentia: secundario puat
circa mensurā localem et sic de similib⁹. z de hñs dat
eadē regula q' de pncipijs scz q' predicatur de oib⁹
bus psonis insimul et diuisim singulariter et nō plu-
raliter: vt pater est etern⁹. filius est etern⁹. spiritus
sanct⁹ est etern⁹. nō tamē tres eterni sed vn⁹ etern⁹

Itē nominiū que aliqd cōnotāt positue: quedā
cōnotāt effectū in creatura: quedā respectū ad crea-
turā. Eorū que cōnotāt effectū: quedā cōnotāt in ha-
bitu: quedā in actu. in habitu vt iust⁹ misericors. z
ista pdicant de deo ab eterno: qz ab eterno fuit ius-
tus et misericors. in actu vt iustificans. et misera-
tor et hñsmodi. Et ista predicantur de deo ex tē-
pore. vñ hec ppositio est vera deus incipit et
se miserrator qñ incipit misereri. Eorū autē q' cōno-
tāt respectū qdā pnotāt respectū creatoris ad crea-
turas. vt deus est refugiu et similia. quedā respectū
persone ad personā. vt similes equalis. similes enim
pncipaliter significat diuinā essentia. secundario
autē cōnotat distinctionē personalem. vnde licet hec
nomina essentia significēt: tamē ratione cōnotatio-
nis predicatur de psonis simul sumptis pluraliter
et nō singulariter. vnde nō dicitur pater et filii sunt
similes sed similes. Itē adiectiuorū quedā sunt par-
titiua. vt aliquis alius et hñsmodi. quedā numera-
lia: vt vnus duo tres. et omnium illorum vna est do-
ctrina. Itā in neutro gñe substantiuato sunt essentia
lia et predicant de personis omnibus singulariter
et nō pluraliter. vnde bene dicit pater et filius z spi-
ritus sanct⁹ sunt vnū genere. Itē in masculino z fe-
mineo substantiuata sunt psonalia. vnde hec est vera
ppositio. pater z filius sunt duo si duo sit mascu-
lini generis. si sit neutri est falsa. Itē hñsmodi no-
mina adiectiue retenta sequuntur naturam suorū
substantiuorum: vt quādo substantia sunt essentia-
lia sunt et ipsa adiectiua similitur. Si vero sint per-
sonalia similitur et ipsa adiectiua sunt personalia.
vnde hec ppositio est falsa pater et filius sunt
vnus. sed hec est vera sunt vnus deus. Persona
lū nominiū quedā predicant de vna psona tantū: vt
pater et filius et spirit⁹ sanctus. quedā de duabus:
ita q' de vtraqz vt pater et filius sunt vnū pnci-
piū spūs sancti. Sed notandū q' cum pater et fili-
us sunt vnū pncipiū spirit⁹ sancti. hec dictio vnū
recipit vnū substantiuū pro forma et nō pro supposito.
pncipiū enim supponit ibi pro plurib⁹ pers-
onis et significat vnā notionē. i. cōmune spiratio-
nem. pater igitur z filius vna z eadē spiratio sunt
pncipiū spiritus sancti vt hic. Itē quedā predicā-
tur de duabus personis ita q' de neutra vt pater z
filius sunt duo. sic q' ly duo/ sit masculini generis z
nō neutri. Itē quedā predicatur de trib⁹ personis
ita q' de nulla seorsum vt trinitas. quedā de singu-
lis ita q' nō de omnib⁹ simul vt ppositio vel perso-
na et hoc in singulari. sed in plurali bene dicitur pa-
ter et filius et spiritus sanctus sunt tres ppositas

**Personas
lia noia.**

Motiones
lia noia sūt
quinq.

seu persone. Motionaliū nominū que personas nos
efficit talis est modus. qz aliquādo dicitur distinctio
nes eo qz distinguunt personas. Aliqñ relationes qz
per ipsas persone ad se invicē referantur. Aliqñ
do proprietates qz proprie insunt psonis. Et nota
q nulla notio p
pate inest diuine
essentie sed tātū
personę: quia es-
sentia nō distin-
guit neqz distin-
guis. Et sunt qñ
q nomina notio
nalis. videlicet
paternitas/filiatio/ processio/ innafeibilis/ et cō
munis spiratio. quorū tria cōpetūt patri. f. innafei-
bilis/ paternitas/ et cōmunis spiratio. duo filio. f.
filiatio/ et cōmunis spiratio. vñū spiritui sancto. f.
processio vñ hie. Et insup nota qz istorū notionalū
noim quēdā sunt abstracta et substantia vñ pater-
nitas et innafeibilis: et hec predicātur de essentia
vñ de et hec est propositio vera. essentia est paterni-
tas et econtra. et sic de alijs. Quedā sunt concreta
et adiectiva: vñ innafeibilis/ generans/ nascēs/ spi-
rans et procedens. et ista nunqz de essentia predi-
cātur. siue sint nomina/ siue verba/ siue participia/
vñ tales propositiones sunt false. essentia generat
vel generatur. vel essentia est generans vel genera-
ta: qz notat distinctionē in diuina essentia cōtra id
qz habet in. c. dānamus. et c. firmiter. extra. e. ti.

4.

Quintus^a est creatio^b
celi et terre^c hoc est ois
visibilis et inuibilis
creature^d a tota^e et diuini

Emanas
tio triplex

Generare
creare et fa-
cere disse-
runt

Errores
quatuor cir-
ca mundi
creationē.

Error ma-
nicheorum

a Quintus. f. articulus pertinet ad effect⁹ sci-
licet operationes diuinas. vbi agit cōsequenter de trib⁹
articulis quorū primus est ille quint⁹ in ordine cir-
ca operationē diuinā in collatione nature. Secun-
dus videlicet sextus in ordine in collatione gratie.
Tertius videlicet septim⁹ in ordine in collatione glie
b Creatio. Nota sū Thomam qz summe bonis
tatis triplex est effusio. scilicet per generationem
per spirationē/ et per creationē. due prime emana-
tiones sunt ab eterno. tertia est ex tempore. Et sci-
endum est qz inter generare/ creare/ et facere est dif-
ferentia qz per creationē res exiit in esse de nihilo.
p generationē exiit in esse de aliquo faciente aliquid de
propria substantia. facere vero est operari de mate-
ria aliena.

c Celi et terre. iuxta illud Gen. i. In principio
creauit de⁹ celū et terrā. Hic nota sū Tho. qz cir-
ca mūdī creationē quatuor erāt errores. qdā enī dice-
bāt mūdū eternū: alij dicebāt mūdū factū et habuisse
materiale pncipiū et nō esse de nihilo. Alij dicebāt
deū supiores creaturas p se pduxisse et inferiores p
mīnistriū angelorū. Alij ponebant duo pncipia si-
cut manichet vñū summe bonū: et aliud summe ma-
lū. dicētes incorruptibilia esse a bono pncipio et
corruptibilia a malo pncipio. Hos errores om-
nes excludit moyses in pncipio auctoritate. primum
cū dicit in pncipio scdm cū dicit creauit. tertium cū
dicit de⁹. quartū cū dicit celum et terram. Iste arti-
culus sumit hie ex simbolo apostolorum in pncipio
pso ibi Creator celi et terre.

d Ois visibilis et inuibilis creature. hoc dicit
ad tollendū errorē siue heresim manicheorū de qua
in glo. p. f. s. qui dicebant inuibilis et spirituales
creaturas creatas a pncipio summe bono. visibi-
les et corporales a pncipio summe malo. de qz
bushabatur mēto. L. de here. l. manicheos. xxiij.
q. iij. s. quidā. s. manichei. tra quos ponit quod hie
dicit ois visibilis et qzbus cōcordat dictum Pauli
apostoli. Actu xvi. vbi ait. Qui fecit mūdū et om-
nia que in eo sunt hic celi et terre cum sit dñs et. Et
ad Hebre. xi. Fide credimus aptata esse secula ver-
bo dei vt ex inuibilibus visibilia fierent. Et nota

qz hec clausula sumitur non ex simbolo apostolorū
sed ex simbolo quod cantatur in missa et confirma-
tur siue fundatur in. c. firmiter. extra. e. ti. parū post
pncipium.

e Tota et indissolubili. Opera enim trinitatis Insepara-
inseparabilia sunt bñlia opa
xxvij. q. i. sic enī trinitatis.
statim post pñm
cipium. vbi dicit
Jo. hoc esse ver-
um quo ad ope-
ra operantia: li-
cet non quo ad
opera operata.

Alij intelligunt quo ad inseparabilitatem volunta-
tum vt patet de conse. di. v. saluator. vñ de et vñ ge-
nitus dei filius iesus a tota trinitate legitur et fir-
miter creditur incarnatus: vt in. c. firmiter. s. hec san-
cta. extra. e. ti.

f Sextus. f. articulus et supple secundus perti-
nens ad effectus videlicet operationem diuinę vñ
tutis vbi agit de effectū siue collatione gratie.

g Sanctificatio ecclesie scilicet catholice siue vñ
uersalis de qua loquit. c. firmiter. s. vñ. extra. e. ti.
et in quib⁹ consistit huiusmodi sanctificatio statim
patet in textu dum dicit per spiritum sanctum et.
vñ de in hoc articulo in formam vt credamus vñ
sanctam ecclesiam catholicam sanctorum cōmunio-
nem et remissionem peccatorum. nam hīs qui sunt
in ecclesia virtute diuinitatis sit omnium peccato-
rum remissio que est anime viuificatio et corporis
resurrectio. et sub hoc articulo comprehenduntur
omnia sacramēta ecclesie sicut patet in textu. et que
cunqz pertinentia ad ecclesie vnitatem et dona et lu-
sticiam hominum.

Circa hunc articulum fuerunt
multi errores. erant enim donatiste qui posuerunt
gram christi solū in affrica remāisse: qz tot⁹ alij mū-
dus cōmunicabat ecclesie catholice. episcopo
quem ipsi damnauerant. et in hoc negabant eccle-
sie vnitatem. contra quos dicitur in simbolo Credo
vñam sanctā ecclesiam catholicam que hie intelligi-
tur per hoc qz dicit textus sanctificatio ecclesie: id est
firmitas. nā sanctum idē est qz firmum. vt no. in. c. de
cet. s. sanctitudo. de rel. et vene. scd. per Archid.
li. vi. Erat etiā error catharistarū. de quib⁹. xxiij.
q. iij. c. quidā. s. catharistij. hī dixerunt prophetas
quasi arreptitios fuisse et qz nō prophetarunt per
spiritū sanctū et qz spūs sanctus nō descendit ad per-
fectionē super apostolos. cōtra quos dicit hie litte-
ra qz sanctificatio ecclesie est per spiritū sanctū. nā
secunde pde. i. dicitur spūs sancto inspirante locuti
sunt dei homines. et extra ecclesiam spiritus sanct⁹
nō operatur nec absqz spiritu sancto peccatum dis-
mittitur vel tenetur. xxiij. q. i. audiuimus. vbi om-
nino videas. Alij fuerunt qui dixerunt gratia chris-
ti non sufficere ad salutem nisi quis circuncisionem
et alia legis mandata obseruet. contra quos subdi-
tur et gratie sacramenta. de quibus habes. j. de sa-
cra. iterā. vel non. c. ij. vel hoc dicitur propter erro-
rem pelagianorum qui dixerunt liberum arbitrium
anteponendum gratie diuine et qz sufficeret homo
de se ad implendum iussa diuina contra quos opti-
me facit quod legitur de conse. di. iij. c. vlti. Et no-
ta qz bene dicuntur gratie sacramenta: quia virtu-
te diuina sanctificant et gratiam conferunt secun-
dum Tho.

h Quibus cōmunicat. multa enim sunt in quibus
est cōmunicatio licita inter fideles. non tamen cum infi-
delibus: quia inter fideles et infideles magna de-
bet esse discretio. iij. q. iij. alient. Non enim commu-
nicant infideles cum fidelibus in accusatione et te-
stificatione. ij. q. vij. pagani. Item in matrimonijs

Insepara-
bilia opa
trinitatis.

6.

Nota de
multiplici
errore

Discrepā-
tia fidelis
et infidelis.

Discrepās cōfederatōe. xviii. q. i. Jā nūc. Jtē in ciboꝝ pcep-
tia fidelitꝝ tione. xviii. q. i. null⁹. Jtē in mutua cohabitatiōe.
& infidelitꝝ. xviii. q. i. iudei. z. c. sepe. Jtē in ieiunioꝝ observati-
one. de p̄se. di. iij. ieiunū. Jtē in tpe p̄scriptōis. xv.
q. iij. porro. Jn talib⁹ tñ fidelitꝝ inter se licita est
cōcatō q̄ etiā in
bonis spūalib⁹
licite cōcat ad in-
vicem q̄dū sub
xpo cū alijs vñ
corp⁹ fuerint. nā
latronib⁹ z furib⁹
bus nñ ad eorū
emendatiōē ec-
clesia nō cōcat.
xlii. q. vi. c. pe-
nul. Jtē nec seip-
sos interficiētib⁹

cōcat ecclesia xpiana in
quib⁹ intelligit q̄ ecclesia
cū suis sacramētis &
legib⁹ p spm sanctū oī
hoī quātumcūq̄ pctōri
sufficit ad salutē q̄ & ex-
tra ecclesiam nō est sal⁹

xlii. q. v. placuit. z. c. ex parte. et de sepul. Jtē nec q̄
būfūq̄ pctōrib⁹ sine penitētia decedētib⁹. xlii. q. iij.
nō est imem⁹. Jtē nec post mortē de heresi dānatus
xlii. q. iij. sane. Jtē nec toīneamēta exerceētibus. et
de toīnea. c. felicitas. Jtem nec cū hereticis. xlii. q. i. c.
que dignior. Jtem nec ex cōmunicatis. xi. q. ij. oēs.
z. c. quicūq̄. nñ in casibus pmissis a iure. x. q. iij.
quoniam multos.

A Ecclesia xpiana. que aliter appellat catholica.
z dicit fidelitꝝ multitudine fidei & caritate vnita. xlii.
dist. legimus circa mediū. xlii. q. i. loquimur.

B In quo. declarat quod prius dixit.

C Cum suis sacramētis. nā ecclesia catholica vera
ceter in se habet dominica sacramēta. j. q. i. catholica
xlii. q. i. q̄ ex sola

D Et legib⁹. hoc dī ad tollēdū errores eorū q̄ asse-
rūt q̄ a q̄ ecclesia dei vniversaliter statuūt non
sunt obseruanda sicut aliqui dicunt luna. xlii. p. a
sclia celebrandū quocūq̄ die septimane occurrerit.
de his habet. xlii. q. iij. c. q̄dā. & tessarelle. z hec
opinio est p̄tra definitiōē ecclesie. de p̄se. di. iij. ce-
lebratē. cū. c. ibi sequēte. Hā eadē ratiōe possent si-
militer dicere p̄tra q̄cūq̄ alia p̄ ecclesiam instituta. cō-
tra quos bene facit. xi. di. nolite. z. xi. di. p̄ceptis. ra-
les censendī sunt heretici. xlii. di. oēs. j. de hereti. c.
nullus quocūq̄. sed melius. c. i. q̄ si h̄mōi.

E Extra ecclesiā. s. catholicā. de qua supra. & ec-
clesia christiana.

F Non est salus. p̄cor. xlii. q. i. alfen⁹. z. c. q̄ ex so-
la. de pe. di. vj. c. i. circa mediū salus nāq̄ fidelitꝝ con-
seruatur per cōfessionē sacramēta in quibus virtus
passiōis christi operatur.

G Septimus. z supple vltimus pertinet ad di-
uinitatem vbi agitur de effectu operatiōis diuine
quo ad collatiōem glorie.

H Consummatio. i. finis sic ponit in. l. si i aliquā
s. si. ff. de offi. p̄ocōsul. q̄q̄ cōsummare ponit p̄o-
coacervare. l. de vsuris rei. i. l. si. circa me. hic enī
dī cōsummatio. i. finis hoc ē cessatio t̄pis ḡfe cui⁹ t̄ps
stat q̄dū m̄et ecclesia militās i hoc seclō : z hoc ē q̄d

I Ecclesie. supple militātis q̄ sic dī ad (sequit.
dīam ecclesie triūphātis de q̄bus plen⁹ videre pote-
ris in. c. fundamēta. sup. & militātis ecclesie p̄ Lard⁹
de ele. l. vj. s. hec ecclesia scz militās finē habebit dī
aduenerit t̄ps resurrectiōis cuiusclāq̄ i corpore z i
aīa postq̄ vnūscūq̄ p̄cipiet. put hīc i corpore gessit
sue p̄mīū sue penā. z sic ille articulus p̄tinet ad res-
urrectiōē mortuorū iuxta illud q̄d ponit i simbo-
lo. carnis resurrectiōē z vitā eternā. quā q̄dem vitā
hic appellat gloriā per hoc quod dicit.

K Gloriā eternā. hic igit p̄supponit p̄mīū q̄d debe-
tur bonis. non tñ sic quinetiā debeatur supplicii ma-
lis : hoc est q̄d. j. sequit⁹ z p̄positū zē z hūc con-
uenit illud q̄d dī i simbolo Athanasij. z q̄ bona ege-

runt sūt in vitā eternā : q̄ vero mala in ignē eternū
Et p̄ps ait in euāgelio. Jbūt hī in supplicii eternū
susti aut in vitā eternā. Math. x. de hac resurre-
ctiōe ad gloriā q̄ est vitā eterna sic ait apostolus j.
Corinth. xv. seminat in corruptiōe surgit in incor-

L Septim⁹ est sum-
matio ecclesie p gloriā
eternā i carne & aīa ve-
raciter suscitande & p
oppositum intelligitur
dānatio eterna repro-
borum. **I**tem alijs

pore z aīa simul sic punietur vel premiatib⁹ simul in
vtrorū. Et sic nota q̄ duplici mortī scz aīe p culpā
z corporis p penā correspondet duplex resurrectiō.
s. aīe per gratiā : z corporis per gloriā secundū tho-
de veritate. li. viij. c. xv. z hinc est quod textus dicit
l. In carne z aīa. iste articulus tangitur in. c. fir-
miter. extra. e. ti. z in hoc articulo p̄funditur error
multorū qui negabant resurrectiōē generalē z p̄e-
cipue eorū qui dicebant q̄ aīe resumerent alta cor-
pora. contra quos dicit apostolus oportet corrupti-
bile hoc induere immortalitē. j. ad Corinth. i. xv.

M Et ad tollendum errorem euticij constantinopolitani patriarche. q̄ dixit q̄ corpora nostra in resurre-
ctiōe erūt aerea vel vērō similia vt Drego. narrat
in li. iij. moralitū. sub dī in textu.

N Veraciter resuscitāde. z hoc cōfirmatur in res-
urrectiōe christi qui veraciter surrexit. iuxta illud
Luce. vii. palpare z videre q̄a sp̄ritus carnē z ossa
non habet sicut me videtis habere. z dicit apostol⁹.
cōfirmabit corpus humilitatis nostre cōfigurati
corpori claritatis sue. ad p̄h̄lip. iij.

O Per oppositum. s. premiatiōis bonorū per
gloriā eternā.

P Eterna dānatio. vide pro hoc. s. & gloriā eter-
nā. z aduerte q̄ de hac pena eterna nō sit mentio
nec in simbolo apostolorū : nec in simbolo ecclesie
saltem per expressum : sed in simbolo athanasij vi-
descit. Quicūq̄ vult. bene sit mentio z probatur p̄
dictū christi vt supra dixi. z dicit i psal. Tu reddes
vnusclūq̄ secundū opera sua. z in hoc articulo tollū-
tur multi errores infidelitꝝ quos recitare omitto.

Qui c̄ posset queri ad quid nobis vtilis est fides si
ue spes resurrectionis : Dic q̄ ad quatuor. Primo
ad tollendas tristitias quas ex mortuis cōcipim⁹.
Iuxta illud ad Thessal. iij. Nolimus vos ignora-
re de dormientib⁹ vt non contristemini sicut ceteri
q̄ spem nō habent. z pro hoc. xlii. q. iij. q̄ p̄p̄oste-
rum. z. c. q̄ dīutina. Secūdo quia sollicitos nos red-
dit z studiosos ad bene operandum z hoc ob desi-
derium premiij. Tercio quia retrahit nos a malo et
hoc ob timorem pene. Iuxta illud. Oderunt
peccare boni virtutis amore. oderunt peccare ma-
li formidatōe pene. Quarto aufert timorem mortis
inquantum speramus altiam vitā post mortem.

R Circa hāc materiā potes videre no. p Jo. in col-
lectario. c. firmiter. extra. e. ti. & hīc expedit aliqua
videre cum versū sequen.

S Alij septem. Idus dicit de septem articulis
pertinentibus ad diuinitatem / nunc dicit q̄ sunt
alij septem pertinentes ad christi humanitatem et
sic sunt articuli fidei. xlii. z in hoc cōmuniter con-
cordant theologi z idem canonisse vt Hostien. et
Jo. an. extra. e. super rub. Sunt tamen quidā q̄ po-
nunt tñ. xlii. articulos fidei vt recitat docto. in loco
A. v.

ruptiōe : seminat
in ignobilitate :
surgit in gl̄ia. s.
q̄a hec scriptura
pōt intelligi de re-
surrectiōe corpo-
rali tñ. Scēdū
est q̄ resurrectio
generalis nō erit
tñ in corpore. s.
etiā in aīa. nā si-
cut hō meruit vt
demeruit in cor-

Resurrec-
tio gl̄ialis.

Error
euticij

Resurrec-
tiōis spes.

yo

sp.

Dicit ecclesia
militans z
triūphans

Provincialis Guillelmi Wyndewode.

ball. Sed Ber. ibi dicit quod tunc sunt septem articuli veri qui gloriosam saluam potest loquendo de articulis pertinentibus ad christi humanitatem. alii sequuntur quod autem aduentum christi non esset fides secundum Jo. an. ibi in addit. De ista divisione articuloz habes plura nota c. ti. s. quot et quartum per hosti. in summa ubi habes quod habendo respectum ad eos qui simboles lumen ediderunt tunc articuli sunt. xij. ad numerum. xij. aplo rui. huiusmodi non respectu ad ea que sunt radicaliter credenda tunc articuli sunt. xiiii. ut hic de quibus hosti. recte figurat quod videre poteris eo quod liber habet cois a. **P**rimus. scilicet articulus pertinet ad christi humanitatem. **I**ncarnatio. Istud exponit per hoc quod sequitur vera carnis assumptio. Et nota quod iste articulus pertinet ad christi conceptionem in utero matris in qua conceptio secundum Thoma. in instanti fuit ibi separatio sanguinis / solidatio / figuratio aiatio / et desiccatio. Et quia ista fuerunt non successiva per se scriptura que dicitur circūdabit virgine. Thoma. xiiii. per etiam virtute ageris spiritus sancti cuius est subito opari. **S**ed est scilicet secundum Augustinum. quod quibus christi membra corporis fuerunt in conceptione completa et perfecta visus ad aie susceptione. istorum tamen distinctio tam parua fuit et tenuis quod humano visui vix possit subici quod ita fuit minus corpus illud quod alii conceptus cum formam quodammodo ista. xlvj. dicitur augeri postquam in utero. vñ miraculosum fuit quod in tam paruo corpore recepta fuit anima. scilicet hoc factum fuit ideo: ut conceptio christi quodammodo ante tempus maneret in utero non esset nostre redemptionis dissimilis. et predicta que dixit probant in cle. fidelis catholice. e. ti. ubi de hoc per Jo. an. et hosti. vñ vitas. et concord. wil. et Paul. e. vñ.

septem articuli pertinet ad christi humanitatem. Primus est incarnatio seu vera carnis assumptio ex sola per spiritum sanctum

ta in qua vixit sine omni peccato et hoc oportuit maxime esse gratie que non solum naturam ipsam perficeret: sed etiam supra legem corrupte nature extolleret. Tertio propter puritatem virginis castitatem in qua excellit angelos et homines. angelos autem quia secundum Hieronymum. hoc retinuit per virtutem castitatis quod in angelis est necessarium nase. **W**oies pro quod exemplar per multum fuit integritatis. iuxta illud psalmi. Adducetur regi virginis post eam. Quarto propter puritatem sanctificationis ex supererogatione

etum virgine gloriose. Secundus est vere incarnati dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertius est vera christi passio

spiritus sancti et presentie dei. Cum enim esse matrem dei sit dignitas superior quam pure creature concipere potest. necesse est gratiam ad hoc disponere esse maiorem omni gratia pure creature. opz itaque sanctificatione siue privilegio sanctificationis matris dei omnem in hac parte sanctificatione aliorum excedere. **S**ecundus. scilicet articulus pertinet ad christi humanitatem. **I**ncarnati dei. per hoc intelligitur error nestorianus de quo habes. xliiij. q. ii. qda. n. nestoriani. qui dixerunt quod maria non fuit mater dei sed hominis. contra quem error loquitur canon. xvi. di. c. sexta. n. tertia in epheso. **M**atritas. supple ex utero que est quoniam puer enim us innotescit de qua natiuitate habes de pfe. di. lxxi. c. q. in matris. Alia est in utero: de qua natiuitate habes. s. i. pri. arti. et de pfe. di. lxxi. firmissime. Tertia est natiuitas gratie quam quod nascitur per baptismum. de qua habes in. d. c. qui in matris. Quarta est natiuitas glorie quam vix de posita vetustate pene homo nascitur ad gloriam. de pfe. d. lxxi. post baptismum. et sic mors secundum natalis dei. xliiij. q. ii. sane. de duobus primis loquitur Archiep. d. c. firmissime. in glosa adde ut hoc melius intelligi. sed quo ad alias natiuitates magis plene habes per eundem. e. d. c. si baptizata. n. regenerationis. et presertim de tertia et de quarta habes glosam ac ff. de annis leg. l. cum quidam.

Ex virgine. supple maria que ante partum et post partum fuit virgo. xlvij. q. i. nuptiarum. Quare autem christus nasci voluit ex virgine multiplex causa siue ratio assignatur. Prima est ut sicut mulier adhuc virgo vixit. Quia fuit causa peccati: sic mulier virgo eam causa salutis. Secunda quod partus corrupte esse peccati peccatis non esset cōueniens remedium ut tollere posset peccatum. Tertia est quod decuit ut ille qui in celis erat sine matre esset in terris sine patre ut duos patres videret habere suum originem: et etiam beatum Augustinum in quodam omelia super illud Luce. ij. postquam consummati sunt dies marie etc. Quarta est quod sicut primum homo factus est de terra virgine sic pergru erat quod christus esset de carne virgine natus. Quinta est ut virginem qui votum virginitatis emiserat ut dicitur Ber. et habet in canone. xlvij. q. ii. s. i. post medium: extolleret et exaltaret. Sexta est ut significaretur prophetia ysa. vii. Ecce virgo concipiet etc. **S**ed quare potius de maria virgine: quam de alia voluit nasci: habes notatum per Jo. an. in. c. fidelis. n. virginis. extra. e. ti. in cle. qui dicit quod ratio est quod sicut ex superbissima natus est morbus: sic ex humilissima inchoavit debuit medicina. unde homo nomine eua / ipsi virginis dictus est aue. Alia ratio est quod sicut ad summam humilitatem dei filius voluit incarnari: sic summe humiliter eligere debuit in qua et a qua tanta humilitas deberet inchoari: alia ibi videas.

Incorrupta. supple semper non solum ante partum sed et post partum. et propterea dicitur in. c. firmiter. pall. s. hec sancta trinitas maria semper virginem. in quo tollitur error eludij. qui dixerunt mariam virginem conceptisse et peperisse sed ex Joseph alios postmodum filios genuisse. **T**ertius. scilicet articulus concernens christi humanitatem. **C**etera christi passio. scilicet humanitatem que erat passibilis.

Sed quare potius de maria virgine: quam de alia voluit nasci: habes notatum per Jo. an. in. c. fidelis. n. virginis. extra. e. ti. in cle. qui dicit quod ratio est quod sicut ex superbissima natus est morbus: sic ex humilissima inchoavit debuit medicina. unde homo nomine eua / ipsi virginis dictus est aue. Alia ratio est quod sicut ad summam humilitatem dei filius voluit incarnari: sic summe humiliter eligere debuit in qua et a qua tanta humilitas deberet inchoari: alia ibi videas.

Incorrupta. supple semper non solum ante partum sed et post partum. et propterea dicitur in. c. firmiter. pall. s. hec sancta trinitas maria semper virginem. in quo tollitur error eludij. qui dixerunt mariam virginem conceptisse et peperisse sed ex Joseph alios postmodum filios genuisse. **T**ertius. scilicet articulus concernens christi humanitatem. **C**etera christi passio. scilicet humanitatem que erat passibilis.

1.

Error manicheorum

Error carprocratiorum

De prepositio plura notat.

Maria non propter gloriam dicitur.

2.

Nestoriani error.

Natiuitas multiplex.

Sed de causis christi nasci voluit ex virgine.

Questio.

Eludij error.

3.

nō tñ fm deitate q̄ fuit impassibilis vt in d. c. firmite
s. hec sc̄a trinitas vbi p modū figure Bern. sup. s.
impassibilis. ponit hos duos s̄sus op̄dilosos. Al
Iaac patif aries sit victima xpo. Hec deitas patif
cū mortaf hō. Et nota q̄ ad tollēdū errorē maniche

or̄ de quo habet
x̄p̄m. q. iij. quidā
s̄si. maniche. q̄
sicut posuerunt
x̄p̄i corp⁹ fuisse
fantasticū z non
ver̄ ita passionē
x̄p̄i nō in p̄tate

et mors i cruce sub ty-
rāno pilato. Quart⁹ ē
descēssio x̄p̄i ad inferos

sz in fantasia esse arbitrant. ponit i textu hec dictio
vera. iuxta illd. isa. liij. s̄e lāguozes n̄ros t̄pe tulit zc
a. Et mors. hoc d̄t ad tollēdū errorē Balant q̄ i
x̄p̄o vnā vitā posuit sz icorpozale z imortalē. p̄ra
quē errorē dicitur. j. petri. iij. Christus semel pro
peccatis nostris mortuus est.

b. In cruce. cōcor. decre. l. c. firmite. z i cle. fidel. p̄
al. Quare aut x̄p̄s mortē crucis elegit multiplex af
signat rō de q̄b⁹ no. in. d. cle. fidel. s̄. cruc. p̄ Jo. an.
Bessel. z paulū. i q̄b⁹ locis q̄tuor rōnes ponunt q̄re
voluit mori in cruce. Prima est vt in aere p̄dēs ad
oculū offēderet se mediatorē dei z hōim. p quo ha
bes scripturā. j. ad thi. ij. z di. x. qm. Sc̄da ē vt dāna
q̄ p lignū puenerāt p lignū tollerent. Tertia vt dīa
bol⁹ q̄ ligno vincebat p lignū vinceret vt habet in p̄
fatiōe de sc̄a cruce. de quo legi de p̄se. di. j. inueni
mus. Quarta vt offēderet p q̄b⁹ patiebat. Patie
bat enī p choro angeloz reparādo z hoc b̄t supior
pars crucis. patiebat etiā p existētiā in limbo sal
uādis z hoc b̄t pars inferiorē crucis. patiebat
quoq̄ p amicis redimēdis z hoc b̄t pars dextera
partē crucis. z p inimicis recōciliādis z hoc signat
p sinist̄rā partē. vñ z q̄tuor fuisse partes crucis x̄p̄i
describūt vt d̄t magister in hystozis vñ cedr⁹ in
inferiorē parte. s. pede. pars eleuata cy pressus. trās
uersalis palma. superi⁹ eleuata siue tabula de olua
vbi notandū vltra doctozes p̄dictos q̄ dicta q̄tuor
brachia crucis h̄at q̄tuor virtutes q̄b⁹ extendi de
bet hō n̄ interior. Significat enī pars superior ca
ritatē. inferior humilitatē. a dextris obedientiam. a
sinistris patientiā. vel in q̄tuor brachijs crucis. q̄tu
or b̄ficia crucis designātur. signat enī pars supe
rior sanue celestis apertionē. pars inferior inferni
destructionē. pars dextera gr̄e collationē. sinistra
vero p̄ctōz remissionē. z p̄dicta q̄tuor ligna crucis
etiā q̄tuor alia designātur. signat enī cedr⁹ altitudi
nē p̄teplatiōis. cy pressus samā bone op̄mōis. pal
ma fructū iustitie. olua lenitatē mie. hec Tho. vbi
s. li. iij. c. xx.

a. Sub tyrāno pilato. Hic nota fm Jo. an. q̄ sic
notat in cle. vnica de baptisino magna glosa. q̄ ty
rānus p̄p̄e est q̄ in republica non iure p̄ncipat. Qñ
d̄t p̄hs q̄ sicut regnū est rect⁹ p̄ncipat⁹. ita tyrān
des est p̄uersum dominū de quo habet. iij. z. v. po
liticoz. Qñ aut pilat⁹ sub quo x̄p̄s passus est ty
rānauit. hic nimis longū foret scribere. sz vt videas
te remitti ad legēdā aureā. vbi agi de passiōe dñi
vltra medū. s. fuit quidā. Et aduerte q̄ p̄dicta
conuenit id q̄ habes in simbolo. passus sub pōtio
pilato. crucifixus mortuus z sepultus.

b. Quart⁹. s. articulus pertinet ad x̄p̄i hūanitatē.
c. Descēssio x̄p̄i dei hoc d̄t q̄ hō non descēdit. nā
sz tho. de p̄tate. li. iij. c. xxi. cū vñto aie c̄s corpe fa
ctat hoies. x̄p̄s eo t̄pe quo corp⁹ ei⁹ fuit i sepulchro
nō fuit hō i saia z caro tūc enī vñ cū x̄p̄o siue dīa
fi. Ad inferos. Inferi fm ysid. li. ethi. (unitate.
x̄p̄i. c. x. sic d̄t i s̄t q̄ aie ab hic vsq̄ ibi deserāt. z
idē est infer⁹ q̄ infern⁹ q̄ fm eūdē ysid. p̄b̄et ei⁹ i
vmbilico terre. Et nota q̄ vna cā quare x̄p̄s voluit

descendere ad inferos fm tho. li. z c. p̄ori. p̄real. est
vt tātus esset descēssus quātus fuit liberādoz casus
p̄rimus enī hō sic in statera libet arbitrii positus
erat vt posset ad vitā ascēdere vel ad mortē descen
dere. put vellet. sed p̄ctō peracto sic brachiū alerz

in saia descēte corpe i se
pulchro ad spoliatiōē
tartari. Quid⁹ ē vera

statere per onus
culpe depressum
est vt esset i mo
inferni. alerz ve
ro in summo celli
Hō aut ascēdes
ret brachium de
pressum nisi des

scēderet alterū brachium. descēdit itaq̄ dñs ad in
fernū vt hoīem captiū eleuaret vsq̄ ad cellū. Alia
ratio est sc̄dm eundē vñz vt sicut viuius fuit lumen
mundi p̄ p̄sentia corpozalem. ita mortuus esset lu
men inferni per diuinitatis maiestātē z vide q̄ d̄s
cam. j. glosa sequen.

g. In aia. p mortē nāq̄ x̄p̄i aia separata est a cor
pore. sed diuinitas indiuisibilis vtriq̄ scz carni z
aiemansit vnita. Et vt dicit tho. loco p̄ximo vbi
s. aia christi p̄ triduū mortis sue cū sanctis patrib⁹
in limbo fuit. ibidē etiā fuit latro cui dñs dixit. ho
die meci eris in paradiso. Et dicit q̄ noie paradisi
notat dei fructio. q̄ peracta passiōe tā t̄pe latro q̄
alii q̄ erant in limbo viderūt des̄p essentia. Et p̄
niellorū intellectu p̄missor. Nota q̄ nomen infer
ni sumit dupliciter. s. p pena z loco pene. fm p̄mū
modū d̄t q̄ demones semp p̄ortāt secum infernū.
fm aliū modū quo vñz infernus sumit pro loco pe
ne. Nota q̄ est infernus quadruplex. vnus. s. dāna
toz in quo est pena sensus z dāni ac tenebre exteri
ores z interiores. s. p̄uatio luminis delectantis et
absentia gr̄e. z iste infernus semp habet luctū. z su
pra hunc locū est purgator⁹ in quo est pena sensus
z dāni ad t̄ps. ibi tenebre exteriores. sed nō tene
bre p̄uatiōis gr̄e. ad hunc aut locum christus des
cendit. ac suos inde liberauit. z sic infernum mor
tordit. quia partē abstulit partē reliquit. Mortē
vero quo ad electos penitus destruxit. iuxta illud
Iose. xij. Ero mors tua o mors. ero mortuus tuus
inferne. Et hic nota q̄ per tenebras exteriores in
telligitur p̄uatio luminis delectantis sc̄dm Orige
nem vt supra dixi. per interiores vero carentiā gr̄e
siue cecitas cordis. z sunt ibi tenebre exteriores et
non interiores quia gratiā habent. Et supra hunc
locum est limbus pueroz vbi est pena damni z non
sensus z sunt ibi tenebre exteriores z interiores.
Supremus locus inter hec est limbus sanctorz pa
trū vbi fuit pena damni z non sensus. z fuerit de
bitorz pene eterne.

h. Spoliatiōē tartari. s. inferni. et d̄t tartarus eo
q̄ omnia illuc turbata sunt. vel a tremore frigore
quod est algere z frigere. s. quia luce z sole caret. q̄a
illuc nec vapores sunt q̄ ex solis luce signantur. ne
q̄ status qui eius motibus incitatur. sed perpetu⁹
stupor secundum ysid. loco vbi supra. Et intelligas
q̄ dicit spoliatiōem tartari secundum ea que dixi
in glosa p̄dicta. Anima namq̄ christi post mor
tem descendit ad infernum siue ad limbum ad deli
berationem eozum qui christi membra existentes
de hoc seculo transferunt. Diabolus enim dum ma
nus in eum extendit in quo nihil turis habuit me
rito in alijs potestatem amisit secundum Tho. d. c.
x. in p̄m.

i. Quintus. vñ articulus pertinet ad humanita
tem christi.

k. Vera. hec veritas probata fuit per angelos vt
patet Mathet. xxviii. Item per ipsius christi in
imicos vt patet. c. c. vbi habetur q̄ quidam de custodi
bus reuerit zc. Itē p̄ comestione Jo. vi. ad osten

Quadruplex infern⁹

Tartarus.

Balant
error.

Quare
x̄p̄s in cruce
mori vo
luit.

Partes
crucis qua
tuor.

tyrānus

q.

Provincialis Guillelmi Lynde Wode.

dendū q nō flebāt arte magica. Itē p contactū ad ostēdendū corp⁹ suū nō fore fantastici. Itē p ostē-
sionē cēatricū ad ostēdendū resurrectionē ipsā fa-
ctā in eodē corpore quo passus est. Itē p ingressū
ad discipulos sanis clausis vt sic ostēderet se res
surrexisse in cor-
pore glorificato

Jo. xx. c. pbata
etiā fuit hec veritas
p multiplicē
suā apparitionē
sicut p rex diuer-
sis locis euāgelij
a. Resurrectio.
o. supple in car-
ne. vt. c. firmiter
extra. e. s. hec san-
cta trinitas q se
cūdi diuinitatē
q est immortalitas
tis p se solum re-
surgere cēt incō-
ueniens. sed aīa
redeunte ad carnem surrexit in carne fm Jo. an. in
addit. d. s. hec sancta.

b. Sextus. f. articulus ptnēs ad xpi humanitatē.
c. Vera ipsius scilicet christi.
d. Ad celos paltiter loquit qz est celū aereū: celū
etheresū: celū cristallinū: z celū empirēū. z istud i p s
bz celū celoz ad quē ascendit xps. iuxta illud in sim
bolo apostolorū. ascendit ad celos.
e. Ascensio. f. in corpore z aīa. vt. c. firmit. s. hec
scā. et. e. ti. Et nota q ascensio xpi ppe dī de xpo q
virtute ppta ascendit. Sz assumptio dī de mīe xpi
q virtute xpi assumpta fuit. Euolatio p ad scēdos
alios ptnet z sit āgeloz ministerio fm Tho. q dī
q locus euolantiū est distinctio celoz. loc⁹ assūpte
vginis est sup choroz āgeloz. loc⁹ vero xpi ascens-
gentis est vltra celū assūpte virginis.

f. Septimus. supple z vltimus articulus concer-
nens christi humanitatem.
g. Ad iudiciū. f. finale z vltimū vbi iudicatur⁹ est
vltus z mortuos z redditur⁹ singulis fm opa sua
put hec z alia legunt dī. c. firmit. s. hec scā ppe fi.

h. Et hic nota fm Richar. q triplex est iudicium
primū est vni forme hoc est iudiciū pntis ecclie q
nō iudicat nisi solū de qualitate retributionū i gñe
scz q bonis bona mala malis reddant. ij. q. i. lotha-
ri. sz nūmz z qstiatē retributionū nescit. xj. q. i. sa-
cerdotib⁹. Scdm dī multiforme scz illud q dīber
experit in morte accipiendo sententiā de oib⁹ bonis
vel malis q gessit sed nō oīa bona vel mala statim re-
cipit qz recipit in aīa tm z non in corpore z in aīa.
Tertū est cōforme scz vltimū iudiciū qm fm nūme-
rum z quātitate recipiet qsqz bona z mala i corpore
z aīa. z hoc vltimū iudiciū erit horribile ex omī
parte qz supra erit iudex auster⁹ sub⁹ patēs infer-
nus. int⁹ cōscietia remordēs. extra mūdus ardēs. a
dextris pctā accusantia. A sinistris demonia terre-
tia. circa illos boni angeli in infernū propellentes.
ibidē oēs sancti sententiā iudicis approbantes: z
oēs mali cū bonis peccata dānandoz pgnoscentes.

i. Expectatio. de his habes in euangelio Luce
xx. secundū quod dā. vel si vells istud intelligere de
expectatione antichristi potes de hac expectatione
loq fm aplm Ad hebreos. x. cū similib⁹. Circa hāc
materiā scz finalis iudicij. vide si placet ea q notat
extra eo. ff. c. firmiter. s. circa finale iudiciū cū s. fi.
sequē. per Johannem in coll.

k. Altissim⁹. Hec pstitutio fuit Johan. pecchā
Lātaris. archiepī sicut z pcedens z i hoc
cap. facit tria. Primo ponit q sit vel debeat esse h

des vera circa sacm eukaristie ministratū simplici
b⁹ in paschate vel alijs tēporib⁹. Secdo ibi/ doceat
tradit doctrinā circa illud qd eis dē tēporib⁹ ppi-
nat in calice. Tertio ibi/ instruat: tradit doctrinā
circa modū sumēdi ipm eukaristie sacm. et ita hic
deciditur primo
prefatio autoris
deinde illud qd
habes. j. de pe. et
remis. c. altissim⁹
z de ce. mis. eo. c.
k. Sacerdo-
tes. supple curā
aīaz habētes si-
ue sint plebani si
ue rectores seu
vicarij perpetui.
Itā ad tales q p
sūt cure aīaz ex
officio ptnet po-
pulum sibi subie-
ctū informare in
ita ea q notatur

supra eo. c. i. glosa. j. z. s. ministr. e. c. Sed nūquid
idē est dicendū de sacerdotib⁹ parochialib⁹ q sunt
vicarij nō tm ppetui sed tēporales z hnt exercitiū
z reglinē cure aīaz fm ea q notatur in clemen. vnt-
ca de officio vicarij in magna glosa p wil. vide q
nō: nā talib⁹ permittitur illa sola docere q ptnen-
tur in pstitutiōe Johāntis pecchā q incipit ignorā-
tia sacerdotū zc. vt leg. ff. de hereti. ca. j. s. sacerdo-
tes vero: sz istd de quo hic fit mētio nō ptnet i dē
pstitutiōe ignorātia ergo zc. puto cōtrariū videlz
q possint docere ea q hic dicitur: nā in dicta cōsti-
tutiōe zc. permittit eis informare populū de septē
sacramentis vt patet. j. de offi. archiepiscop. c. j. in
princi. quoz vni est sacm eukaristie. j. de sacramē-
terā. vel nō. c. ij. de cōse. di. j. oīs christian⁹. ergo licet
eis docere illud sine quo circa informationē veram
illū sacramētū nō possit haberi clara notitia eiusdē
ar. l. cui iurisdicō. ff. de iurisd. om. iud. et de offi.
de leg. pteā. vbi de hoc cū sibi lib⁹ maxime cū cōcē-
nit fidē sine q impossibile est placere vt dicit. s. c. p
rimo. s. sciat. vnde licet ista doctrina nō cōtineat p
expressum in dicta cōstitutiōe ignorātia. cōtinet tñ
sub ea implicite: z p modū coherētē. alas enī seque-
ret absurditas videlicet q talis sacerdos nō posset
informare simplices circa venerationē eukaristie.
ptra id qd ordinatum est. j. de rel. z vne. san. c. ij. sic
nec circa formā baptisandi in casu necessitatis. con-
tra id qd habes. j. de baptismo. c. j. nec est psumendū
q auctor illius cōstitutiōis. j. de hereti. c. j. voluerat
vno flatu per illas dictiones illa sola. alias cōstitui-
tiōes rationabiliter editas tollere. vt. l. si qñ. in pñ.
L. de in offi. test. z. c. ecclesia. le. ij. extra de elec.

l. Cōmunionē. simile habes. xxvj. q. vj. q recedūt.
z. c. de his. z hic ponit cōmuniō p munionē illa scz
q christiani adulti cōmunicāt z participāt de sacra-
mēto eukaristie p quo bene facit de pse. dif. ij. quoti-
die. in pñci. e. di. c. oīs hō. et. c. scilares. Itāqz p muniō
ponit p cōt obseruatiā siue societate in. c. ex lris. et
de rescrip. l. di. ptnētes in pñ. ij. q. j. multi.

m. Sacramētū. scz altaris. de quo habes. e. ti. c. fir-
mit. s. vna. qd etiā vocat sacm eukaristie vt in. c. oīs
vtriusqz. et. de pe. z re. z in quātū dī sacramētū simpli-
citer nō specificādo sacm: pōt intelligi vt dicat sa-
cramētū p excellētā z anthōnomaticē sicut habes
in sili inst. de iure natural. s. sed quoties. z ibi p ac-
curatū. Excellet enī istud sacm alijs sacra. de pse. dif.
ij. nihil. i. q. j. multi. z hoc vox rōe subiecti z sanctitatis.
tis. rev. dif. ecce. vbi de hoc per Jo. z archi. s. xpo.
n. Simplicib⁹. l. nō instructis siue ignaris myste-

panis ēē verū xpm: ip-
sūqz decēt sumēdū. sub
spē aut vini qd nō cōse-
cratū dat esse solū vinū

Altissim⁹ z in-
fra. Attendant
sacerdotes quod cum
munionē sacramēti
porrigunt simplicibus

supra eo. c. i. glosa. j. z. s. ministr. e. c. Sed nūquid
idē est dicendū de sacerdotib⁹ parochialib⁹ q sunt
vicarij nō tm ppetui sed tēporales z hnt exercitiū
z reglinē cure aīaz fm ea q notatur in clemen. vnt-
ca de officio vicarij in magna glosa p wil. vide q
nō: nā talib⁹ permittitur illa sola docere q ptnen-
tur in pstitutiōe Johāntis pecchā q incipit ignorā-
tia sacerdotū zc. vt leg. ff. de hereti. ca. j. s. sacerdo-
tes vero: sz istd de quo hic fit mētio nō ptnet i dē
pstitutiōe ignorātia ergo zc. puto cōtrariū videlz
q possint docere ea q hic dicitur: nā in dicta cōsti-
tutiōe zc. permittit eis informare populū de septē
sacramentis vt patet. j. de offi. archiepiscop. c. j. in
princi. quoz vni est sacm eukaristie. j. de sacramē-
terā. vel nō. c. ij. de cōse. di. j. oīs christian⁹. ergo licet
eis docere illud sine quo circa informationē veram
illū sacramētū nō possit haberi clara notitia eiusdē
ar. l. cui iurisdicō. ff. de iurisd. om. iud. et de offi.
de leg. pteā. vbi de hoc cū sibi lib⁹ maxime cū cōcē-
nit fidē sine q impossibile est placere vt dicit. s. c. p
rimo. s. sciat. vnde licet ista doctrina nō cōtineat p
expressum in dicta cōstitutiōe ignorātia. cōtinet tñ
sub ea implicite: z p modū coherētē. alas enī seque-
ret absurditas videlicet q talis sacerdos nō posset
informare simplices circa venerationē eukaristie.
ptra id qd ordinatum est. j. de rel. z vne. san. c. ij. sic
nec circa formā baptisandi in casu necessitatis. con-
tra id qd habes. j. de baptismo. c. j. nec est psumendū
q auctor illius cōstitutiōis. j. de hereti. c. j. voluerat
vno flatu per illas dictiones illa sola. alias cōstitui-
tiōes rationabiliter editas tollere. vt. l. si qñ. in pñ.
L. de in offi. test. z. c. ecclesia. le. ij. extra de elec.

l. Cōmunionē. simile habes. xxvj. q. vj. q recedūt.
z. c. de his. z hic ponit cōmuniō p munionē illa scz
q christiani adulti cōmunicāt z participāt de sacra-
mēto eukaristie p quo bene facit de pse. dif. ij. quoti-
die. in pñci. e. di. c. oīs hō. et. c. scilares. Itāqz p muniō
ponit p cōt obseruatiā siue societate in. c. ex lris. et
de rescrip. l. di. ptnētes in pñ. ij. q. j. multi.

m. Sacramētū. scz altaris. de quo habes. e. ti. c. fir-
mit. s. vna. qd etiā vocat sacm eukaristie vt in. c. oīs
vtriusqz. et. de pe. z re. z in quātū dī sacramētū simpli-
citer nō specificādo sacm: pōt intelligi vt dicat sa-
cramētū p excellētā z anthōnomaticē sicut habes
in sili inst. de iure natural. s. sed quoties. z ibi p ac-
curatū. Excellet enī istud sacm alijs sacra. de pse. dif.
ij. nihil. i. q. j. multi. z hoc vox rōe subiecti z sanctitatis.
tis. rev. dif. ecce. vbi de hoc per Jo. z archi. s. xpo.
n. Simplicib⁹. l. nō instructis siue ignaris myste-

Cōmuniō.

Antono-
masia. fig

Celū multi-
plex.

Ascensio
Assumptio
Euolatio.

Iudicium
triplex.

Nota de
iudicio ex
tremo

Dulio

rioz q̄ p̄cennū sacm̄. si a las simplex d̄z ignar⁹ fo-
rensiū negotioz. l. cū de debito. s. sinat. ff. de p-
ba. z talis simplicitas nō est p̄cise vituperāda imo
vt in plurib⁹ ē talis simplicitati parcendū vt. l. vlti.
L. de test. z. l. sanctim⁹ i. si. L. de iure delibe. Anqz
tū reprobat. vt.

xxxix. dis. c. p̄e-
tr⁹. z in p̄stituti-
one orhois cum
nō solum. **E**t
nota q̄ simplex
dicif. i. sine plica
duplicitatis vñ

De dicit
multiplex

**pascuali tpe vel alio
sollicite eos instruāt sub
panis sp̄e eis siml⁹ da**

Simplici-
tas duplex

z de⁹ d̄z simplex ex hoc q̄ eo nulla diuersitas par-
titū existat nec p̄ltas p̄p̄tatiū fm̄ qd̄ no. Jo. in no.
et. e. ti. c. firmis. i. glofa q̄ incipit substantia ergo d̄z
uma. vbi ponit q̄ p̄ter simplicitatē p̄dictā q̄ est in
deo: est dare simplicitatē alio mō z hoc dupliciter.
Est em̄ simplicitas q̄ sit carentia doli: z hec d̄z sim-
plicitas colubina z est p̄medabilis. xvi. q. j. si cupis
Alia est simplicitas q̄ sit carētia discretiōis. z hec ē
vituperabilis. xxxvi. di. i. p̄n. z de hoc no. xxxix. di.
d. c. petr⁹. p̄ Jo. z e. c. p̄ arch. q̄ d̄t q̄ aliquā simplici-
tas est p̄traria duplicitati. l. vi. L. de furtis. inst. de
fide cōmiss. here. s. q̄a. q̄nqz etiā simplex idē est q̄ pu-
rus. et. de purga. ca. c. vlti. Aliqñ ponit p̄ claritate
tij. q. i. t. pura. z simplex. xxiij. dis. qui episcopus.

A p̄p̄tatiū tpe. quo tā masculis q̄ fēie post adul-
tā etatē tenent eukaristie sacm̄ recipere nisi ad tē-
pus de p̄silio sui sacerdotis duxerint abstinentiā. vt
ptz in. c. ois vtriusqz sex⁹. et de pe. z re. z facit ad
idē de p̄se. di. ij. z si nō frequent⁹ vbi addit de festo
penthecost. z nati. dñi. vide. i. glo. proxi.

A lio. i. in p̄thecoste z natali dñi. nā z hys fe-
stis seclares tenent cōcicare. als inter catholicos nō
habebunt. de p̄se. di. ij. seclares qd̄ de clericis seclari-
b⁹ satis possz p̄cedi quoz vita d̄z esse religiosior q̄
laicorum. di. iij. dentis. nā quo ad laicos puto eos
nō artari nisi semel in anno vcz in pascuali tpe. vt i.
c. ois pall. vel qd̄ hic d̄t vel alio. p̄t intelligi de hys
qm̄ infirmitate cōcāt: vel de hys q̄ ob deuotionem
alio tpe cōcicare volūt: nā talib⁹ nō d̄z negari dñi
tñ sint dispositi ad illd̄ sumēdū etiā si ad purcas lād
partib⁹ qd̄ ducere. xxi. q. vj. si qd̄ xij. q. ij. q̄ sitū.

A panis sp̄e. si habes de p̄se. di. ij. sp̄es. Et no-
ta q̄ d̄t sub panis sp̄e ad excludēdū erroz eoz q̄ d̄t
perit q̄ i sacro altaris simul cōtineat subā panis z
substantia corporis xpi qd̄ est cōtra p̄bū xpi dicētis:
hoc est corp⁹ meū ad ostēdēdū itaqz q̄ i hoc sacro
nō remaneat subā panis s̄z solū sp̄es vcz accidētia
sine subiecto d̄t sub panis sp̄e. Et sciendū est q̄ de
corpore xpi tres sūt op̄tiones q̄s recitat Ber. et de

Post cōse-
crationem
desinit esse
substantia
panis z vi-
ni.

Questio.
1.

ce. mis. c. cū marthe. sup. p̄. veritatē. z ponunt i. iij.
li. sentētia. di. xj. c. ij. z seqñ. z recitant p̄ hosti. in
d. c. cū marthe. z hāz scda approbat i. c. firmiter. s.
vna. et. e. ti. vcz q̄ subā panis z vini desinit eē post
p̄secrationē z tñ accidētia remanēt. l. sapoz/coloz/
z pond⁹. z sub illis accidētib⁹ ē corp⁹ xpi. z hūc cō-
cor. qd̄ hic d̄t sub panis sp̄e. Quare aut sub sp̄e pa-
nis z vini sumat corp⁹ xpi. multiplex est rō. vna est

2.

pp̄ vitādū horozē si sumere in sp̄e carnis vñ san-
guis de p̄se. di. ij. panis. circa medij. z. c. forte. Alia
est ad vitādū paganoz derisionē q̄ nos deriderent
bibēdo cruozē hois occisi. de p̄se. di. ij. vcz p̄pe si.

3.

Tertia pp̄ meritū ex fide acquisitionē. de cōse. di. ij.
qd̄ sit p̄pe si. p̄dictis concor. tho. de p̄tate. li. vj. c.
xij. q. dicit q̄ corp⁹ xpi sumit velatiū accidētib⁹: p̄
mo pp̄ meritū q̄tū ad bonos q̄rē m̄. fides nō
h̄z meritū vñ hūana rō p̄bet experimētū. Scdo p̄
pter dignitatē quo ad malos: exēplū de bethsamiti
b⁹ q̄ p̄uissi sūt eo q̄ archā dñi viderūt. ij. Reg. iij. c.
Tertio pp̄ ibecillitatē quātū ad oēs nō enī possz

mus videre claritatem corporis xpi glificati. z pro
hac materia vide notata per Jo. de cōse. di. ij. c. for-
te p̄eall.

Eis. scilicet simplicit⁹ siue sumentibus.

E Simul dari. i. corp⁹ z sanguinē vt sequit. nam

subvtrazqz specte
xps tot⁹ integer
z indiuisus est. i.
corp⁹ z aia z de⁹
aut hoc vtrobiqz
est vñ z simpli-
cissimū sacramē-
tū. sub sp̄e nanqz

**ri corp⁹ z sanguinē dñi
imo xpm̄ itegrū viuū
z bez qui tot⁹ est sub**

panis est corp⁹ xpi per p̄uersionē: z sanguis per cō-
nexionē. z aia p̄ cōiunctionē: z deitas p̄ vnionem.
Ista enī q̄tuor nō p̄nt diuidi nec separari abinuicē
Et eodē mō dicēdū de sanguinē fm̄ tho. vbi. s. c.
xj. z tangit p̄ hosti. in. c. cū marthe. et de ce. mis. s.
q̄tūst. in p̄n. z p̄ Jo. an. post cū. s. ymell⁹ de p̄se. di.
ij. p̄p̄tatiū p̄ Jo. **S** cū q̄rē q̄re sanguis diuissim
a corpore cōsecrat. dic q̄ rō p̄t sumi ex vñ ad quē
est sacm̄ ordinatū: q̄ māducatio ex cibo z potu cō-
sistit. Alia rō p̄t sumi ex eo q̄ per sacm̄ represen-
tat: q̄ in passioe sanguis xpi a corpore diuissus fuit
C hristum integrū. cōcor. de cōse. di. singul. z. c.
quid sit sanguis. dic vt. i. p̄. totus.

A lio z vcz. de cōse. di. ij. oia. z. c. forte. z. c. si
cut ver⁹ z nota q̄ dicit vcz ad tollendū erroz eoz
q̄ ponit in hoc sacro nō esse corp⁹ xpi fm̄ veritatē:
sed solū fm̄ figurā. quā op̄tione recitat hosti. in
d. c. cū marthe. s. i. p̄. p̄tate z dicit eā oino esse erro-
neā z hereticā: vel ideo dicit verū ad excludēdū
op̄tiones quē ponūt ibi solū esse corpus ch̄risti m̄
sticum prout tangit de cōse. di. ij. per Jo.

Totus. de cōse. di. ij. qui manducant. vt hoc
melius intelligas considerare debes q̄ cū diuinitas
verbi replet totū mundū z sit vbqz vt in. c. quid sit
sanguis. de cōse. di. ij. facillimū est sibi substantiam
panis suo verbo in corpus suū conuētere sic q̄ suū
corpus augmentū siue d̄minutionem nō sumat ex
hoc. nam sic deus pepigit cum verbis z elementis
q̄ verbo apposito ad elementum fieret sacramen-
tum. i. q. j. detrahe. voluit enī q̄ quando p̄es byter
dicit hec p̄ba pane in materia debita presente (hoc
est corpus meū) cum intentione debita z in ea par-
te requisita q̄ panis conuērtatur in corpus ch̄risti.
de cōse. di. ij. panis. hoc itaqz sit virtute verborum
ch̄risti nō ip̄sius proferentis vt ibi dicitur. z ad vbe-
riorem intellectū premissoz scire debes q̄ deus d̄-
citur esse p̄sens multip̄. Vno mō potentialiter z
sic est vbqz vts. dictū est. Alio mō graciosē. z sic est
in p̄destinatis ita q̄ nō in p̄scitis. Tertio mo-
do corporaliter: z hoc duobus modis. vno modo

Et q̄tū

Duplici-
ter dicit
deus esse
p̄sens.

quando subest sub proprijs suis dimensionibus et
mensuris z hoc modo est in celo talis videlicet et
tantus quantus fuit in cruce: in corpore tamen glo-
rificato. Alio mō prout eius dimensionibus subsunt
mediante substantia z hoc modo est in qualibet ho-
stia integer z totus. nam in hostia est substantia ei⁹
tota non mediantibus dimensionibus proprijs: id
est propria quantitate sed ipsa quantitas z illa ac-
cidentia ex naturali cōmunicantia subsunt mediā-
te substantia sic q̄ substantia dominatur ibi z ac-
cidentia oino accedunt z per oia. vnde cum substan-
tia sit indiuisibilis z inuisibilis per consequens et
accidentia que per omnia ip̄sam in hoc casu habēt
sequi. secus tamen est in alijs rebus in quibus subs-
tantia regulat se secundū sua accidētia: quia mediā-
te quantitate diuiditur z mediāte qualitate vide-
tur secundum wil. qui sic notat in. c. si dominum suū
per verbo forma de rel. z veneratione sanctorum.
in cle. et facit ad predicta quod nota in. c. cū marthe

Provincialis Guillermi Lyndewode.

extra de cele. mis. s. statem. s. sed nunquid scdm
Tho. p. Jo. in col. dicit etia Tho. in. d. c. xi. pall. q.
xps tot' sic est in tota spe q in qlibet eius pte siue
species illa sit integra siue diuisa: et per hoc no est
ibit vt circūscript' vel occupas locū vl habes sitū vl
pceptiblis p ali
que sensū corpo
reum. exēplū de
sermone multis
plato. qā qlibet
auditor recipit
illud totū. unde
quāuis sermo sit
vnicus in pferē
te torus tñ est in
quolibet audite
Circa hāc ma
teriam videlicet
de mirabilib' circa istud sacram. et alijs dubijs vl
dere poteris p Jo. 2. wil. in dicta cle. si dñm. et dic.
c. cū marthe. s. permutare p Jo. in no
a. **S**pecie sacramētī. i. spē panis. vñ hic scias q
circa eucharistia: qdā est sacm tñ et nō res vt spēs
panis et vini. et sic sumit hic. Qdā est res et sacra
mētū vt corp' xpi verū qd traxit de xgine. qdā est
res tñ et nō sacramentum vt corpus xpi mysticum.
pro quo plenius vide in. c. cum marthe. extra de ce.
mis. s. ex ea. s. distinguendum.

**Specie sacramenti doce
ant etia eosdē q id qd
eisdē temporibus in ca
lice ppropinatur nō est
sacramētum sed binū
purū eis hauriendum**

desit esse sacm et corp' xpi desinit esse in sumēte. et
nota p Jo. e. di. c. trib' sup. s. pminiscere. Sz ldu
go de scō victore dicit q qdū manet ille spēs tā
diu sub illis est xps iteger. vñ si intrat ventrē sub il
lis manet qdū sūt ibi. et nota. e. di. c. nō iste pall. p
ar. et cōce Tho.
vbi. s. c. xi. q dē
q dū desinit for
metūc desinit ibi
esse corp' et san
guis xpi et ad idē
vide no. p Arch.
de cōse. di. ij. c. ii.
q s p ebrietatem
Sed hic pos
set qñ vltim' an
eucharistia sic rez
cepta nutriat an

**An eukari
stia rece
pta nutriat
at an nou**

**Nota de
eucharistia**

Questio

**Diffinitio
sacramēti**

**Quare lat
cis nō dat
eucharistia
sub dupli
ci specie**

Questio

b. **D**oceant. secunda pars.
c. **I**n calice. qui debet esse ex auro vel argēto. de
pse. di. i. et call. nō aut de ligno ppter porositatē:
nec de vitro ppter fragilitatē: nec de cupro: qz pro
uocat vomitum: nec de auricalco: qz cōtrahit rubi
ginem. de pse. di. i. vasa. et c. seq. p Jo. et. c. h. de ce.
mis. s. ligneo. p Bern. et etia p hostiē. **S**z nū
quid licet pficere in calice stagneo: dīc fm canones
q sic saltē ppter paupertatē sicut legis in. d. c. et calix
de hoc tñ reperit cōstitutio Rich. iterdictēs ne eps
bñdicat stagnēū calicē. s. de ce. mis. c. pcpimus. sed
illam intellige secundū illum canonē et calix. videli
cet nisi ppter paupertatem.
d. **P**ropinatur. id est porrigitur siue ministratur
e. **N**ō est sacm. qz an psecrationē nec panis nec
vini etia i altari positū est sacm nec sacre rei signū
de pse. di. ij. panis est in altari. et ibi p Jo. s. sacm
sz demū post psecrationē tñc est sacm. e. d. an bñdi
ctionē. ppēa sz sacrificiū visibile ē. sz invisibile sac
ramētū. i. sacre rei signū. e. di. sacrificiū. vt vbi dē
sequit sacm est inuisibilis gratie visibilis forma.
f. **C**ū purū. Sed q est ratio quare laici nō da
tur eucharistia sub duplici spē. dic vna ratio ē q sic
possent credere q tot' xps nō esset sub eadē spē cō
tra illud qd dixi supra sup. s. simul dari. Alia ratio
est ppter periculū: qz de facili posset effundi sanguis.
Tertia est vt pñtas rñ deat vmbre qz in lege nō ha
bebāt offerētes de libamine fm Tho. vbi. s. c. rñij
in fi. Alia pōt esse ratio qz nō esset decens nec secu
rū vt tñ cōficere de sanguine quantū sufficeret vñ
magne parrochie in qua sunt qñq multa milia pso
narū. nec posset altare tale vas in quo cōficere rect
pere ad qd faciūt nota. per Anthoniū de burrio. ex
tra de cele. mis. c. ex parte. et huic glose adde quod
notat de cōse. di. ij. pperimus in addi. dic ad hūus
declarationem per Archib.
g. **G**lutiāt. i. in ventrē trāsclāt vel recipiant hic
posset queri nunq postq sit eucharistia in ventrem
recepta desinit ibi esse sacm. Jo. de deo. de conse.
di. ij. c. nō iste videt sentire q postq ingrediat ven
trē nō sit sacm: qz l'z tñ sacm nō sit tñ si euome
rit cū veneratiōe est seruādū qz fuit sacm. Alij dī
cūt qdū sit sacm et tā diu corp' xpi sit in sumente
donec spēs est i ore: sz q cito sapor nō sentit statim

nō. Jo. de deo. de pse. di. ij. c. trib' pall. videt senti
re q nō et idē Bern. in. c. et si iudeos. extra de iude
is. s. offēdere. vñ dicit pctr' q nō vadit in corp'
vt illud nutriat sicut ceteri cibi. itrat tñ et est ibi sub
spē sacramētali qdū illa durat et sic tenet theolo
gi fm Arch. q sic notati. d. c. nō iste q textus ē ame
brosij q dicit q nō est cib' corpalis sz spūalis et hoc
intelligi pōt quo ad rē cōtentā sub sacro nā illa res
ptēta sub sacro nō mutat in māducantē l'z substan
tia et pñtas intrēt sub spēbus in corp': sz spēs i cor
pus comedētis puertunt: et sic in aliud corp' puer
ti pñt spūas accidētia in suo esse accidētali nō nu
trūt: sz eo mō quo in aliud puertunt vel aliud sub
eis creat vel redit bñ nutrire pñt fm q no. in. c. cū
marthe pal. sup. s. miraculo. s. sz nunq nutrire. p
Jo. in col. et in. s. pce. p eundē vbi super hoc ponit
certas rōnes ad hoc mouētes fm Tho. q etia tho.
in li. de pñtate pall. d. c. xi. dicit q l'z in sacro alta
ris nō sint subā panis et vini sed accidētia. ipsa tñ
accidētia eundē habent effectum vt prius videli
sariare: inebriari et huiusmodi.
h. **S**olis celebrātib'. i. sacerdotib' hoc sacm cō
ficētib'. nā p aliū q sacerdotē rite ordinatū nō po
test hoc sacm cōfici vt p t'z i. c. firmis. s. vna. extra
e. ti. et ex hoc q dicit solis celebrātib' l'z pcpere eu
karistia sub duplici spē: vel recipere sanguinē sub
spē vini: potes colligere q alijs q etia sūt dyaconi
et subdyaconi nō est porrigēdū istud sacm nisi sub
spē panis tñ: pferri in eccl'is miorib' vt sequit. et
vide qd dīcā. s. s. miorib' eccl'is. Sz ptra hoc op
ponit de eo qd notat Anno. i. c. ex parte. de ce. mis.
q dicit q celebrās missa pōt aliqd de sanguine dimit
tere i calice vt cū vino appposito mistref alijs cōicā
tib'. q p hoc allegat pñtudinē Littercēliū et quo
rūdā altoz. Et idē notat de pse. di. ij. pñm' p Ar
ch. Solūm solī celebrātes recipiūt sanguinē p se
sub spē vini cōsecratū vt hic. et hoc absqz pñtū
alt' liquoris: sz i casu posito p Anno. sic cōicātes
nō recipiūt sanguinē p se sz vna cū sanguine recipiūt
vinū purū q illud vinū positū nō dīc in sanguine
nec ppter adfectionē vini desinit ibi esse sanguis q
diu remanēt accidētia q prius erant prout no. l'zo
sti. et Jo. an. in. d. c. cū marthe. verbo circūfusum. et
est textus ibi in. s. quesuisti.
i. **M**inorib' eccl'is. hic vocat miores eccl'as si
ue capellas rurales vel etia in vbe q sūt parrochia
les: et dñr miores respectu eccl'iarū cathed' alijs q
sūt maiores eccl'ie. xvij. q. iij. sicut atq' ad q s die
b' rogationū ire debet sacerdotes ad letanias fa
ciēdas. xxvii. di. qñ pñb vbi de hoc p Jo. et Arc.
Sed nūqd in istis eccl'is cathed'alibus et alijs
maiorib' liceat nō celebrātib' dū cōicāt recte san
guinē xpi in spē vini: vt ex hac lra q sic ar. sup'ro a
p'rtario sensu qd est in iure fortissimū vt in li. i. ff. de

**Miores
eccl'ie**

Questio.

Liber primus. De summa trinitate & fide catholica. Fo. viij.

officio est? cui mā. est iuriss. & hoc bñ putare verū salte quo ad ministrantes sacerdoti celebrati q̄m p̄suerudi nem diuersa? ecclia? ipsi sacerdoti cōcant recipiēdo etia corp? & sanguinē. & sic solz obseruari dū pa pa solēnt celebrat. nā postq̄ papa p calamū p̄e fan

est p̄cessus^a. instruāt^b etiā eosdē sumptū ore sacramentū nō nimis dentibus cōminuere sed tritū^d modice sorbere^e perfecte ne par ticulā aliquā eueniat in dentiu intersticijs vel alibi remanere^f.

De constitutionib?
Iohānes peccam.

q̄ntitas sanguis nō sufficeret &c. vñ apte innuere q̄ si sufficeret liceret sacerdoti ipis cōcantib? ipz sanguinē ministrare & facit ad p̄missa. de cōse. dist. ij. p̄fecta. & disti. ij. c. episcop? deo. & optime. dist. ij. c. dū fragif. ibi dum sanguis de calice in ora fidelis fundit. &c.

Ubi p̄cessus. d. hac p̄cessio i specie nō memint me alibi legisse s̄q̄ celebrantes tam in ecclis minoribus q̄ i maiorib? debeant sumere nō tm corp? sub specie panis sed sanguinē sub specie vini est nō tm p̄cessus s̄ p̄ceptū vt p̄z de p̄se. dist. ij. cōperim? & facit ad idē q̄d habet in. c. ex parte & de celebra. miss. ibi totū. &c.

Instruant. Tertia pars. **U**bi p̄minuere. h̄c possz altq̄s querere ex quo i sacro est idē corp? q̄ natū erat de virgine: q̄d p̄debat in cruce. de cōse. dist. ij. oia. nūquid ore sumptū dēti bus terat & cōminuat? dicit q̄z i sacro sit idē corp? vt s. allegat. nō tm est i sacro eodē modo: q̄nō sub p̄o p̄is dīnētiōib? seu q̄ntitatib? vñ tritū/ fractio/ siue cōminuatio nō fit in corp? xpi s̄z in speciebus q̄b? me diantib? est ibi substantia & vitas corpis xpi s̄z Jo. in col. b. cū marthe. & veritate. & si. sed nunqd frangit.

Tritum modice. vide q̄d dicit in glo. p̄cedēt. ratio autē huius doctrine habet d̄r. c. nec particula. &c.

Sorbere p̄fecte. i. plenarie deglutire. ad q̄ p̄o deest sorbitio vint cū eucharistia ministrati. nō em desbet in ore vel alibi per sumentē reseruari. put recta tur de q̄dā femina q̄ sacro retēto i ore osculabaf maritū suū credēs sic p̄ ab eo diligi & q̄o i ore ip̄i multieris p̄uersū fuit i carnē & nō potuit extrahi put ple n? p̄dere poteris & de cele. miss. sup ru. p. Jo. in no.

In particula. h̄c p̄sit rōnem q̄re nō d̄z nisi mo dici terere. vñ nota q̄ q̄dū remanet species sub q̄l bet p̄tula hostie p̄tinet verū & totū corp? xpi. & p̄se. dist. ij. dū fragif. vbi Jo. ponit exēplū d̄ speculo i plu res partes fracto vñ d̄fuso sed s̄m Tho. illud exēplū nō est cōueniēs: q̄ in speculo nō est forma absolute quiescēs in subiecto imo generat ex reuerberatione per quā in vna superficie speculi fit vna reuerberatio & p̄ cōsequē vna ymago resultat. fracto autē speculo sūt multae superficies & p̄ cōsequēs multe reflexiones & sic multe ymagine resultat. dicit ergo q̄ forma acci dētalis cōtinet q̄ntitatē sicut albedo q̄ fundat in superficie de necessitate est tota i totoz pars in parte: sed substantialis est in toto & tota in qualibet parte. q̄d apparet sc̄a ei^d d̄fusione: q̄ totalitas forme substantialis nō respicit totalitatē q̄ntitatis sicut est i for

mis acci dētibus. Corp? autē xpi cōtinet absolute sub speciebus & hoc nō cōuenit substantie mediate q̄nti tate: vt dicit. s. & tot? sed rōne substantie inq̄tus spe cies panis est cōuersa. & ideo ante fractionē siue trit tione est totū in toto & totū in partib? q̄z sicut vbi cūq̄ tota esset. na tura panis si non fuisset facta p̄uer sio: sic sc̄a cōuer sione sub qualibet parte spectaret tota natura cor? poris xpi s̄m to tam suam q̄ntita tēz vt dicit. s. d̄. & tot? & de hoc ha bes notatū. d. c. cū marthe. & p̄statē. & s̄z nūqd ē tot? per Jo. h̄. in col. g.

Constitutionem cō tra cōcubenarios latā inuolabiliter obseruari & quattuor principa libus ruralibus capitulis per officiales publicari sub excomuni cationis pena incidit.

Uia in conti nentie viciuz & infra cōsti

dentium foras vel in linguis.

Remane. & sic ibi remaneret corp? xpi q̄dū species ibi maneret vt dicit. s. ver. glutiat. ibi videas.

Uia incontinentie. h̄ec cōstitutio fuit Iohā nis peccam apud Remyng. & supplet ad cō stitutiōē Octoboni que incipit q̄z indecor. Et ha bet quattuor partes principales. In prima p̄cepit cōstitutioē illā p̄t editā firmiter obseruari. In se cunda ibi oibzq̄ mādāt eam certis t̄pib? sub certa pena publice recitari. In tertia ibi Si q̄s aut. impo nit penā impedietibus ip̄i rectationē. In quarta ibi Si p̄o. adicit penā h̄is q̄ eā neglexerit rectare.

In infra. sub isto infra cōtinebat in antiqua. q̄o viciū incontinentie clerici maculat & in sc̄a dalum pluri morum lamētabiliter dehonestat. quā materia eo q̄d est tractata sufficēter p. Jo. de athona i cōstitutione Athonis iz ad profugandū. h̄c recitare omitto. nam liber cōmunis est. Sed q̄ occurrit materia loquēdi de incontinentia que q̄nq̄ pōt dici viciū: q̄nq̄ nō. h̄o ta q̄d incontinentia pōt attēdi circa aliquid tripliciter.

Incōtine tia triplex. **U**no modo p̄prie & simpliciter. Alio modo p̄prie sed nō simpliciter. Tercio modo nec p̄prie nec sim pliciter sed s̄z similitudinē. Primo modo loquitur hec littera de incontinentia. put attendit circa cōcupiscē tias/ delectationes/ tactus/ que luxuria nūcupari po test. & in clericis maxime est vitāda: vt in titu. de vita & honesta. clerici. per totū. & hoc modo incontinentia be ne dicit viciū duplici modo. Primo est inq̄tus sic incontinēs recedit ab eo q̄d est s̄m rōnem. nam talis modus cōcupiscētie p̄cedit totaliter s̄m sensum. siue sensualitatē & nō s̄m rōnem. Alio modo hoc fit eo q̄ talis se inq̄git q̄busdā turpib? delectationib? xxxij. q. viij. nō solū. hinc est q̄d p̄h̄ilosoph? in. vij. Ethico. dicit q̄ incontinentia nuncupat nō solū sicut peccatū q̄d sc̄z est p̄ recessum a rōne sed sicut macta quedam inquantū sc̄z prauas concupiscētiās sequit. Secūdo modo incontinentia vt dixi ponit p̄prie videlicet in quantum homo recedit ab eo q̄d est s̄m rōnez sed nō simpliciter videlicet quādo aliq̄s nō seruat modū ra tionis in cōcupiscētia bonoz/ vituz/ & altorū hu iusmodi que s̄m se vident esse bona circa que non est incontinentia simpliciter: sed s̄m q̄d. & sic incontinentia est viciū siue peccatū nō ex eo q̄ aliquis se inmit? eat ip̄is cōcupiscētijs sed ex eo q̄ nō seruat debitū mo dū rōnis viz in cōcupiscētia rerū p se appetendaz. Tercio modo incontinentia d̄z esse circa aliqd nō p̄o

Dussio,

Incontinentia triplex.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

pre sed fm similitudinē puta circa cōcupiscēntias eorum quib⁹ nō pōt aliq̃s male uti ut circa concupiscēntias virtutū circa quas pōt aliq̃s dicit in cōtinens fm similitudinē q̃ sicut ille qui est in cōtinens totaliter ducit per cōcupiscēntias malas: ita aliq̃s ducit p cōcupiscēntiā bonamque est s̃z rationem: talis in cōtinētia nō est viciū siue peccatū s̃z p̃tinet ad p̃fectiōē virtutis. hāc materiā habes tractatā p p̃h̃i lippū de p̃ergamo sup catonem p̃cepto p̃tine parit̃s quartē metrice. vbi agit de. viii. celsi signo ad fi.

tutionem dñi Octoboni cōtra cōcubina

a **C**onstitutionē. scz de qua supra fit mētio in p̃h̃i c̃p̃to capli. z ex hoc verbo facit ad titulum istum.

b **O**ctoboni. tūc sc̃i Adriani dyaconi Cardinalis z aplice sedis legati q̃ in eccl̃ia cathedrali sancti Pauli Londoni. fr. kal. Maij. anno dñi. M. cclxxviii. pontificat⁹ dñi Clemētis pape. iij. Anno quarto celebravit conciliū p̃ntibus tūc ibidē Bonifacio Cantuarien. z waltero Eboruz archiep̃s ac alijs ep̃s/abbatibus/prioribus/decanis/archidiaconis: et alijs de clero regni Anglie/Scocie/Irbernie/z wallie. Anno regni regis Henrici filij regis Johā. lxx. prout in libris quos vidi satis clare reperitur.

Cōcubina triplex.

c **C**ōcubinarios. illos videlz qui suas tenet z habent cōcubinas. Et pro hui⁹ materiē pleniori indagatiōe nota q̃ cōcubina in scripturis diuersimode sumit. quādoq̃ cōcubina ponitur siue sumit pro vxo re legitima sicut patet in libro Iudici vbi sepe legitima vxor dicit cōcubina fm Hugo. z notat per Archid. dist. iij. rxiij. s. cōcubina. in fin. sup hoc est hyphozia satis clara Iudici. rxi. c. Quādoq̃ cōcubina dicit illa que nō est vxor solēnter ducta s̃z vnt̃s ca est z habet loco vxoris. rxiij. dist. i. si q̃s nō habet. z. c. sequē. que tamē in effectu dicit vxor z talis est quā nō licet dimittere fm quosdā. ff. de cōcubinis. l. in cōcubinato. maxime cum hoc vtrū nō fuerit p̃testatus ut ibi in glosa. z. l. in liberis. ff. de ritu nup̃. per Accursū. Quādoq̃ cōcubina d̃r talis que nō assumit affectu vxoris: sed pot⁹ fornicario/talis vltz quāve lit z valeat dimittere. rxiij. dist. c. audite. z hec vtrū re z p̃p̃te d̃r cōcubina iuxta not. per Jo. rxiij. dist. in sumā: fm hūc tertiu modū tam layc⁹ q̃ cleric⁹ pōt dicit cōcubinari⁹. Sed p̃io vltimo modo pōt tūc dicit de laycis z his q̃b⁹ l̃ducere vxorē quales sunt clerici nō infra subdyaconatū cōstituti. rxiij. dist. c. de his. z. rxiij. dist. c. si quis eoz. z. c. lectores. Nam his qui in sacris ordinibus p̃stituti sunt vxorē ducere nō licet ut patet in clem. vnica. de cōsang. z affini. Unde si querat in talibus qui vxores habet vel forte cōcubinas quō cōcubina dīnocef ab vxore: que materiā vtilis est vt sciat quo ad eos q̃b⁹ licita est p̃fectio siue copula p̃gualis q̃ quib⁹ sub sp̃e vxoris dēstinet cōcubinas. vide no. p̃ Host. z Jo. an. in ouel. l. c. illud. ex d̃ p̃esup. Itā s̃z eos vbi mulier cū viro comedit i eadē mēsa z i eodē dīco z vtrū eā honeste iduit ad eccl̃iaz mittit z i lecto suo recipit tūc p̃sumit q̃ ipsam vxorē hēat. sinat eā mittat ad aquā z iduat vestib⁹ vltib⁹ z hēat lectū separatū ad eā tūc accedit q̃s sibi placz tūc p̃sumit cōcubina cū hoc tūc ut dicit Host. ibidē fama p̃ncipalr̃ attendit. S̃z q̃ p̃dicta i clert. i sacris ordinib⁹ cōstituta locū nō h̃nt q̃b⁹ tā vxoris q̃ q̃libz alta carnalis cōmixtiō i eccl̃ia occidētale est. p̃hibita. rxiij. dist. c. decemim⁹. z q̃s p̃ totū. Jo. deo p̃ Jo. de atho. i p̃stoe Athonis l̃z ad profugādū. s̃z cōcubinas. hoc q̃ dicit Host. de clericis nō p̃cedit z hoc vtrū est: nec puto Host. de clericis talib⁹ itellerisse q̃ vxores ducere nō p̃nt: z si fecerit ex cōsecrati sunt: ut i clem. vnica de cōsang. affi. p̃all. in talib⁹ itaq̃ clericis fm Jo. de atho. in loco p̃all. ipsoz cōcubine dīscerni p̃nt p̃ mo-

res incompōsitos: q̃ fornicatio mulieris in extollētia oculo: z in palpebris ei⁹ cognosceat. p̃rouerb. rxiij. c. Itē cū nō valet suis cōsistere pedib⁹ i domo: sed nūc foris/nūc intus/nūc in platea/nūc est iuxta angulos insidiās. p̃rouerb. viij. c. Et p̃dicta que dicit Johā. de atho

rios editā p̃cipimus iuolabit⁹ obseruari

na vera esse puro ad p̃sumēdū p̃ incontinētia mulieris nō tamē ad p̃sumēdū pro cō-

cubinato: vnde pro cōcubina p̃sumēdū exstimo q̃n cleric⁹ simul in vna domo forsan alicui mulieri fami liariter cohabitāt vel ad eam vel cū ea suspiciose ac cessum vel incestus sepius habet: ita q̃d p̃pter hui⁹ modū cohabitationē vel frequētes accessus vel incestus sum oriatur cōtra eos scādali siue infamia. pro quib⁹ bus bene facit. rxiij. dist. i. quozundā. z. c. lites r̃is. extra de p̃esup̃. z de cohabit. cleric. z mulie. per totū per p̃dicta tamē nō fit plenaria probatio nisi publice eam dēstineat. pro quo vide notata per eundē Johā. in cōstitutionē. p̃eal. s̃. publice. z. c. tua. de cohabit. clericico. z mulie. s̃. euidētia. per Bern.

d **P**recipimus. Et hoc apparet q̃ cōtra faciens peccat: saltē ille qui est subdit⁹ p̃ceptis. nam vt ait Greg. in epla ad Pontianū. z ponit in cano. rxiij. q. i. q̃d p̃ceptū. p̃d̃ inq̃t p̃ceptū i p̃erat: q̃d i p̃erat: necesse est fieri. si nō fiat/penā habet. z sequit vbi cōciliū dat/offertis arbitriū est. vbi p̃ceptū/necessitas obsequētis. vt vltz obediat. z hūc p̃cor. rxi. dist. c. nulli. Unde solet dici q̃d hoc verbū p̃cipim⁹ h̃z vtm sentētē diffinitiuē. ut in. c. q̃to ex de trāslat. ep̃oz. z facit ad hoc. c. in his. ex de p̃b. sig. z no. p̃ Jnn. z l̃do sitē. d. c. q̃to. s̃. p̃ceptim⁹. z. c. cū ab vno. de re iudi. p̃ Archi. l. i. vj. dicit etiā idē Archi. in rosario. de p̃se. di. j. c. p̃cepta. i. p̃i. q̃ a p̃cepto is d̃r p̃ceptū q̃s p̃ces dēris siue p̃cellētis ceptū. i. capiti. q̃ a solo p̃cedētē siue p̃cellētē p̃ subditū capiti. ad q̃d facit. rxiij. q. i. integritas. vnde p̃ceptū obligat temp̃ z ad temp̃ prout recitat ibi Archi. z hoc vtrū s̃z eundē Archi. in p̃ceptis negatiuis: sc̃z tūc in affirmatiuis qui sic doctrinā tradit de pe. di. v. in p̃m. l̃z q̃ tūc hoc p̃bū p̃cipim⁹ ponit admoitū siue sua siue. rxiij. q. i. Sagatēdū. z ibi p̃ Archi. s̃. p̃cipim⁹. l̃z q̃ ip̃ortat p̃mis sionē siue p̃suasione. l. di. Studeat. s̃. p̃cipim⁹. p̃ eundē Archi. z. rxiij. dist. tenere. p̃ eundē. vbi recitat multas cōcor. i. s̃. p̃cipiebāt. Licet itaq̃ vtrū ex p̃dictis patet hec dictio p̃cipim⁹ diuersimode sumat s̃z diuersitate materiē subiecte vt alias eultet p̃radictio siue le gū correctio. In p̃p̃ta tūc significatiōe hec dictio p̃cipim⁹ ip̃ortat aliqd de voluntate z auctoritate superioris faciendū vlt nō faciendū: vt no. l. d. c. p̃cepta. in p̃n. vnde sic intelligendo ille cui p̃cipit tenet p̃ceptū adimplere nisi iustaz habeat excusationē quare hoc non debeat vel nō possit vel nolit facere vt patet in c. si quando. extra de rescriptis. z super hoc vide q̃d notatur. rxiij. q. i. militare. circa mediū. per Archi. z vide quod dicam. i. ver. obseruari.

P̃ceptū.

Verbū p̃re cipimus q̃ d̃ importat.

e **I**uolabit⁹. labiq̃ vlla violatione ita scz q̃d ip̃a cōstitutio in omni sui parte integraliter abseruetur iuxta ordinationes z voluntatē ipsaz sic statuētis. Est enim violare idem quod infringere. rxi. q. i. violatores. quādoq̃ ponit pro corrūpere. rxiij. di. virū. **f** **O**bseruari. Sed cum dicta cōstitutio. Octoboni per ipsum qui erat maioris auctoritatis q̃ per legatum a latere erat edita z debite publicata videlz cet. ix. kalens. Maij. Anno dñi. M. cclxxviii. vt patet in floribus hyistoriarū sub hoc anno. z no. in p̃rohemio constituto. Octoboni. s̃. nos iugitur. ver. dignum durimus per Jo. de athona z d̃p̃i. s̃. s̃. Octoboni. ad q̃d p̃cipit hūc dictā p̃sionem obseruari. cū p̃ prius sufficēter ligabat. dic q̃ istud est p̃ceptum potius

executum illius quod primo statutum est quod auctoritas
tuum: vices cum istud preceptum est ad excitandum negli-
gentes observare constitutionem ipsam: quod quandoque ma-
gis tenet quod specialiter imperat et quod notabiliter sunt
nisi specialiter notent vident esse neglecta. Item
apud labeonem.

§. hoc edicto. ff.
de iur. iur.

Cum itaque in
hoc titulo quod hic
dicitur sit constitu-
tionis preceden-
tis executum.

Questio.

Quero nunquid contraveniens peccet mortaliter? quod
sic facit. c. primus ad fi. de eta. et quali. in cle. et facit
ad idem. l. xlii. di. q. p. ambrosius l. x. di. statum? et sic
videtur tenere. wll. dicto. c. j. de eta. et quali. et de offi.
or. c. j. in cle. §. intungim? quod ad hoc allegat. l. i. di. de
iur. Et ad idem faciunt notata per Archi. de sepultu-
ris. c. j. §. obediēte. l. i. vi. z. e. l. i. c. quia plerique de of-
fi. ordi. glo. fi. per eundem. et clarius ibidem per Jo. an.
et hoc verum puto de his qui voluntarie siue contempti-
biliter et sine rationabili causa transgrediuntur prece-
ptum legis siue constitutionis aut canonis. facit ad
hoc quod legitur et notat per doctores de treu. et pace
c. j. de cele. miss. c. volentes. de cens. c. grauis. de elec.
generalit. §. inhihemus per Jo. an. l. i. vi. nā tales impe-
diunt finem quē legislator intendit. vbi tñ. nō volun-
tarie nec contemptibiliter: sed ex causa rationabili
aliquis transgreditur canonē vel constitutionē precepti
nō peccat mortaliter sicut Thoma. et recitat per Archi.
l. xvi. di. vti nā. et nō. per paulum in dicta cle. prima
de eta. et quali. §. offensam. et vide quod dicam. j. §.
mandamus.

a ¶ Omnibusque. Secunda pars. c. ad differentiam
eius quod sequitur.

b ¶ Et singulis. Nota secundum Jo. de atho. qui sic
scribit super constitutione othonis quod sic incipit. Sum-
ma vero in singulis. quod hoc dictio oēs sumit
suā ficationē coniunctam ab universali ut patet in lege si-
tis qui ducenta. §. vtrum. ff. de re. dubijs. hec autem dic-
tio singuli diuisim universaliū sit. ut extra de sta-
tu. mo. c. i. singulis. et l. i. singulis. ff. de excep. rei iudi.
vñ quod hic dicitur oibus universaliū et collectivē ponit
quod aut sequitur et singulis ponitur ad significandum uni-
versos distributive tamen.

c ¶ Coepiscopis. licet enim ordo episcoporum distin-
guat in patriarchas archiepiscopos metropolitā-
nos et episcopos sicut legitur. xxi. di. clerici. in pñ. oēs
tñ hi vno eodemque vocabulo epi nominantur ut patet
in. e. c. subsequenter. §. oīs autem.

d ¶ Suffraganeis. sic dictis quod archiepiscopo suffraga-
ri et assistere tenentur. vocati enim sunt in partē sollicitu-
dinis archiepiscopi nō in plenitudine potestatis
sicut. q. lxx. c. j. et c. sequenti.

e ¶ Obediēte. simile habes ex eo quod legitur in. c.
volentes ad finem. extra de cele. miss. vbi notat Ber.
quod propter inobediētiā possunt subditi eorum bñfi-
ciis privari. pro quo allegat. extra de malo. et obe. c.
illud. sed melius facit. e. t. c. l. i. vbi de hoc in glosa.
Et quod subditi tenentur obedire suo superiori et quo-
modo et in quibus nota. in. c. ad aures de tēpo. ord.
per Ber. et alios videlicet per Hostien. et Jo. in no-
uella. Sicut enim peccat qui obediētiā infringit.
ut nō. per Archi. de sepul. c. j. §. obediēte. l. i. vi. vbi
de hoc sunt multe concor. et presertim si veniat con-
tra leges siue constitutiones per superiorē rite ratio-
nabiliter editas et promulgatas maxime cum con-
stitutiones ipse sunt preceptorie. secundum Hostien.
qui sic notat dicto. c. j. de malo. et obe. z. c. inter cete-
ra. §. precipimus de offi. or. per eundem. et hoc ve-
rum si sponte et sine causa hoc fiat: secundum Inno.

qui sic notat de consue. super ru. in fi. et notatur in fi.
milit. xrv. q. j. violatores. §. damna. per Archi. et di.
xi. §. precipimus. ad fi. et vide quod dicam infra. §.
mandamus. ¶ Et nota circa hanc materiam obe-
dientie quod obediētia que debetur homini ab homi-

Obedien-
tia.

ne est debita mi-
noris ad maiorē
reverentia. unde
si mādatur id quod
iustum est/obedi-
endum est. si in-
iustum/nequūq.
si dubiū: tunc il-

te obediētie et sub pe-
na suspensionis ab offi-
cio et beneficio quam

lud propter bonum obediēte est explendum. xxi. q. i. quod culpatur. de senten. excōi. c. ceteri. §. potest.
l. i. vi. de hac materia plura videre poteris et notabi-
liter. de malo. et obe. super. rub. p. Car. l. i. vi. vbi citat
hoc videre poteris quasdam auctoritates beati
Berni. et Ric. de sancto victore.

f ¶ Sub pena. et sic ista constitutio penalis est vi-
delicet pene iam late quod patet ex hoc quod dicit
textus infra ferimus. et vide quod ibi dicam et no-
ta quod vtiliter adijcitur pena quia alias constitutio nō
si sit penalis modicam vtilitatem adfert ut nō. in
cle. de eta. et qualita. glo. j. per Jo. an. unde imperfe-
cta dicitur constitutio que penam contra facientib?
nō imponit: ut legi et nota. de cēsi. c. j. in prin. l. i. vi.
et ibi notat per Cardi. Jo. et Archi.

g ¶ Suspensionis. ab officio et beneficio. Circa ef-
fectum et naturam istorum terminorum et ea que cir-
ca hanc materiam notantur per doctores melius in-
telligas: est sciendum quod in iure multiplex invenitur
suspensio siue multe sunt species suspensionis quas
videre poteris recitatas per Jo. an. de pens. c. c. c.
plures. in sua magna glosa in cle. qui ibidem reci-
tat circiter. xxi. species inter quas continetur illa
de qua hic fit mētio videlicet ab officio et beneficio
Et hec fit quandoque simpliciter ut hic. et in. c. tā lita-
teris. extra de testi. c. j. de secun. nup. et c. tuarium de
preuile. quandoque huiusmodi suspensio est determi-
nata in tempus satisfactionis vel restitutionis. ut in
c. quia sepe de elec. z. c. exigit. de cens. l. i. vi. quāq.
fit suspensio ab officio tantum: et hoc quāq.
ut in. c. quia in omnibus extra de vñ. et i. de
rebus eccle. nō alie. quāq.
suspendit ab officio per an-
num. in. c. vlti. §. ut aut. de offi. dele. l. i. vi. et c. cū eter-
ni. de re. iur. e. l. i. quādoque per triennium. c. fi. ad finem
de clande. despon. et in cle. j. de hereti. ad finem est
etiam suspensio a beneficio tantum: et hec quādoque
fit a beneficio habito simpliciter. ut in. c. nihil. et de
elect. quādoque est determinata vsq. ad sex menses.
ut in. cle. j. de vi. et hone. clerici. quandoque ad triennium
um. ut in. c. j. de re. eccle. nō alie. l. i. vi. cum similibus.
hec etiam suspensio quāq.
fit a beneficio obtinendo
ut in predicta cle. j. de vi. et ho. cle. z. c. ne in agro. §.
si quis. de sta. mo. e. l. i. unde circa suspensum ab offi-
cio tantum est aduertendum quod sic suspensio officij ver-
sari potest circa plura vices circa officij diuisum: circa
officium temporale et circa officium eodem modo
sumptum quo aliquis exercet ea que pertinent ad exe-
cutionem ordinis vel potestatis sibi commissi. Unde
de dubitari potest a quo vel a quibus actibus suspē-
sus sit talis qui tantum ab officio suspensus est. Jo.
de deo. xxi. q. j. audiuimus. glosa prima dicit quod ta-
lis non potest facere ea que sunt officij puta celebra-
re diuina officia et similia. per hoc tamen non impe-
ditur facere ea que sunt iurisdictionis. Hostien. in
summa de offi. ordi. §. quid si religiosi. §. qualiter im-
peditur. dicit quod suspensus ab officio est suspensus
ab ordinaria potestate. Inno. et Ber. et Composi.
post eum in. c. cum dilectus extra de consue. ad spe-
cialiora progrediētes dicunt quod suspensus ab offi-

Suspensio
multiplex.

B. j.

Inobediē-
tia privat
quem bene

**Suspensus
ab officio.**

clo tantum non potest eligere nec eligi. in di. c. cu dilectus cum concor. nec potest postulare ut patet in c. i. de post. prela. in fi. nec investire nec prebendam dare ut in c. qm alias incipit quia diversitatem. et de concess. preben. nec etiam excoicare potest secundum doctores predictos: et hoc verum in eo qui est suspensus ab hoiē vel etiam a canone si sit publice denunciatus. alioquin in suspensio a canone non denunciato quod dū tollat in suo statu valet quod per eū agitur. put sic notat ibidem Berni. comp. off. di. c. cu dilectus per se si pro quo faciunt iura. vii. q. iij. nonne. z. l. barbarius. ff. de offi. presi. z. cad. probandū. extra de re iudi. pro quo dicit ut dicam. f. car. glo. f. fallit tamē. sed nota quod huic quod dixi videlicet quod suspensus ab officio tantum non possit dare prebendam contradicunt aliqui. ut Jo. in. d. c. cu dilectus: pro quo dicit Glos. centus quod episcopus suspensus ab officio bene conferre prebendas: sed canonicus non. z. ratio est diversa quia in episcopo alia sunt ordinis alia iurisdictionis: unde licet suspendatur in uno videlicet in ordine: in alio tamen non est suspensus videlicet in iurisdictione. ar. l. domus de servitu. v. pre. ff. sed canonici nullam habentes iurisdictionem non habent conferre beneficia nisi ex eo quod sunt canonici. Cum ergo canonicatus insurgat ex clericali officio et receptione in fratre patet quod canonici suspendi ab officio nihil officii sibi retinet et ita ex officio quod non habet nihil agere poterit. et de hoc notatur. c. audi uim. xxiij. q. i. in glo. scito. per Archid. qui etiam dicit quod suspensus ab officio tantum licet non possit excoicare: eligere tamen potest et alia facere quod sunt iurisdictionis. Et illud dicit Archid. intelligo verum secundum ea quod supra dixi vices distinguendo inter suspensionem ab hoiē et suspensionem a canone. pro quo etiam faciunt notata per Hostien. in summa. extra de elect. s. quia nullo. f. Itē sure. circa medium. fallit tamen in electione siue postulatione ubi siue sit suspensus ab hoiē vel a canone et suspensio etiam sit occulta: non tamen valet electio vel postulatio per talem facta ut plane notatur in c. gratū. de postula. prela. per Innocen. dum tamen postea de huiusmodi suspensione conser ut ibi dicitur. talis etiam suspensus ab officio tantum ab hoiē vel etiam a canone et pro sic suspensio publice denunciatus si interim sceleriter immisceat se divinis secundum sententiam doctorum efficitur irregularis. cui concor. quod notat in cle. ut hi. de etate et qual. f. vocē prope. glo. z. nota. in simili. xi. q. iij. in c. si quis episcopus in concilio. super p. prius. per Archid. et idem Archid. c. si quis episcopus pus damnatur. f. by aconus: eadem questione notat quod talis etiam deponendus est. et allegat ad hoc c. latores. extra de cle. exco. uni. mini. Itud tamē dictum in suspensio ab homine vel a canone ad tempus fallit in suspensio propter crimen quod post penitentiam non impedit ordinis executionem. pro qua materia vide quod legitur et notatur extra de re iudi. c. nisi cum pridem. f. propter conscientiam. Fallit etiam in suspensio propter defectum ut est illegitimus et corpore viciatus. Item fallit in suspensio a confessore prout hec notantur de cle. exco. uni. mini. c. si. per Hostien. et Jo. in no. ¶ Sed quero ubi in una persona plura concurrunt officia diversa et talis sit simpliciter suspensus ab officio a quo officio dicitur esse suspensus? Dic quod ab eo in quo est sibi minus gravamen quia in penis benignior interpretatio est facienda. ut in regu. iu. l. i. v. et pro hoc facit quod notatur in c. i. de decimis. f. officijs per Paulum in cle. Nec obstat huic dicto quod legitur et notatur in c. cum eterni. de re iudi. l. i. v. ubi de hoc per doctores in. f. officijs. qui dicunt quod debet intelligi de officio divino. Nam illud verum est quando ex mente legem condentis oportet

**Episcopus
suspensus
conferre
beneficia
canonicis
non.**

Questio.

et sic intelligi ut ibi patet in textu. ubi subdit: quod si sic suspensus durante suspensione immisceat se divinis sit irregularis. et hoc enim quod dicit si se immisceat divinis satis ostendit fuisse de mente statuentis quod esset suspensus ab officio ordinis. alias autem si de statuentis mente non appareat tene quod prius dixi. et ad hoc faciunt notata per Jo. an. in dicto. c. i. f. officijs. l. i. v. ¶ Sed modo videamus aliqua circa suspensionem a beneficio tantum. ubi nota. quod licet suspensus ab officio tantum non possit eligere nec eligi in ea que sunt propria dicit: suspensus tamen a beneficio tantum eligere potest ut in c. wyntosi. extra de elec. eligi tamen non potest ad illa beneficia a quibus suspensus est vel ab beneficiis in illa ecclesia in qua suspensus est ut in c. si compromissarius. de elec. l. i. v. talis etiam qui a beneficio tantum suspensus est celebrans non efficitur irregularis: quia ibi non est cōtempus clausi nec propterea amittit ipso iure beneficium a quo est suspensus nisi hoc expresse in canone caveatur. nam tunc amittit suo casu et non alio. ut in c. cupientes. scetex. de elec. l. i. v. nec de talibus cavetur in iure quod sint irregulares et hoc sufficit ut no. Inno. et de re iudi. c. nisi cum pde. s. psona. et videt textus de sen. excōi. c. is qui. l. i. v. ¶ Sed nunquid talis a beneficio tantum suspensus possit ministrare in suo beneficio sicut prius? Archid. in dicto. c. cupientes. scetex. dicit quod sic. et non tantum in officio suo potest ministrare sed etiam ob causam necessariam potest ad hoc compelli secundum Archid. ibidem in verbo beneficijs. et hoc per totalem privationem ipsius beneficii nisi alia causam rationabiliter allegaverit: allegat ad hoc de cle. non resi. inter quatuor. z. c. pervenit. ff. de appella. Et cum Archid. 202. Lar. di. et Jo. an. in. e. c. super. e. f. alioquin si subit alia causa rationabilis quare non debeat compelli tunc superior per alium facit deferre ecclesie de fructibus ipsius beneficii. ar. predictorum. f. iurium. z. facit ad hoc. c. penul. extra de cle. non resi. Ipse quoque suspensus interim habebit necessaria ad vivendum de eodem beneficio secundum Berni. qui sic notat. d. c. cum wyntosi. glo. nota. et sic notatur in simili. d. c. si compromissarius. f. beneficijs. per Archid. l. i. v. ¶ Sed nunquid suspensus a beneficio tantum interim ingerens se beneficio sicut prius sit huiusmodi beneficio privatus? Dic quod non: sed aliunde veniet privandus secundum Jo. d. c. punientes. scetex. f. priuatur et concor. archid. e. f. et idē notat Jo. an. in cle. ff. de vita et honestate. cle. f. suspensus. dicit tamen quod talis tenetur ad restitutionem. pro quo dicit ut ibi. et hoc verum nisi contrarium expresse statuatur. exemplū habes in constitutione othonis. Licet ad proficiendum ubi de hoc per Jo. de athona super. f. ip. s. Sed cum hic loquamur de suspensione ab officio et beneficio cōfunctim. posset per aliquem forsan bene prudenter dici quod hoc quod dicit a beneficio superfluit. nam suspensus ab officio per cōsequens suspensus est a beneficio ut volunt aliqui doctores. pro quibus facit quod legitur et notatur. lxxij. distin. si quis facer dotum. z. c. sequen. et notatur in c. latores. extra de cle. exco. uni. mini. per Berni. super verbo officio. et in c. cum dilectus. extra de cōsue. f. suspensus circa medium per eundem. et sic videtur sentire Hostien. prout eum recitat Joh. an. in. c. cum eterni. f. officijs. de re iudi. l. i. v. distinguendo tamen inter suspensionem factam ab homine et factam a canone. ut in primo casu qui suspensus est ab officio sit suspensus a beneficio. Sed secundo casu non. huius tamen dicti expresse contrarium ponit Jo. xxij. d. c. preter hec in prin. Archid. tamen residere videt in id quod prius dictum est: distinguendo tamen inter suspensionem ex leuicaua vices propter infamiam vel propter scandalum et suspensionem ex causa magna. ut scilicet in primo casu suspensio ab officio non subtrahatur beneficium quod

**Suspensus
a beneficio.**

Questio.

Questio.

nō nisi ex magna causa subtrahi debet. xvi. q. vii. in uentū. scđo casu sic vt. c. cū inter extra de purg. ca. no. z idē est si suspēsus cōtemnat suspensionē. vt in c. cū bone extra de etate z quali. z hāc distinctionē posuit Boff. in. c. pastoralis. extra de appella. Tāc. z tunc. dixerūt q̄ suspēso ab officio subtrahi debet beneficiū q̄ sic suspēsus est in mora petendi absolutionē. als

**in ipso ferim⁹ si spon-
te circa hoc fuerint ne**

Distinctio
circa suspē-
sionem.

nō. ij. q. v. sup causa ad quod facit ne se. vacan. c. vnt co. s. cū vero. li. vi. Has etiā opiniōes recitat Jo. an. in cle. cupiētes de penis. ad finē magne glo. s. vide as. z vidē si placet qđ notat dīc. c. cū eterni. s. officio p archi. li. vi. ¶ Unde circa hāc materiā si quera tur an suspēsus ab officio sit eo ipso suspēsus a be neficio : distinguē. aut huius suspēso est ppetua aut tpalis. si perpetua tūc suspēsus ab officio etiā sus pēdit a beneficio cū beneficiū detur propter offi cium. vt in. c. q. per ambitiosam. de rescri. li. vi. z iu ribus superius allegatis. beneficiū enim est sequela ad officium. vnde si causa propter quā sit extincta ergo z eius sequela. vt in regu. iuris accessorii. Si vero suspēso sit tpalis tunc aut infligit ab homi ne vel a iure. si ab hoīe tunc aut p graui causa aut leui. si p graui tunc suspēsus ab officio videtur su spēsus a beneficio. vt in. c. cū bone. extra de etate z quali. z. c. pastoralis de appe. z. c. apostolice de ex cep. cum similibus. Si p leui causa tunc aut suspē sus contēnt suspensionē z est in mora petendi ab solutionē aut nō. si cōtemnat vel sit in mora suspē ditur ab vtroq; vt supra dixi. Si nō tunc remanet suspēsus ab officio tñm nisi exprimat de beneficio vt hic z. c. q. sepe. de elec. li. vi. z. c. exigit de cens. e. li. cū cōcor. Si aut p magna causa sit suspēsus. tūc etiā a beneficio videt suspēsus vt predicti. ¶ Vbi ve ro aliqđ est suspēsus ab officio a iure si suspēso sit perpetua dic idē sicut supra dixi. z si sit tpalis tūc cū sit penalis inflicta vna nō videt inflicta alia: nisi exprimat fm archi. in. c. cū eterni palle.

¶ In ipsos. i. suffraganeos q̄ cū de eis fiat men tio vt hāc incidat penā recte ipsa ligant. als aut p penā huius latā in gñe nō facta de eis mēto in spē nō ligant vt legit in. c. q. periculosum. de sen. ex cōi. li. vi. Et hic aduerte q̄ hec pstitutio quo ad hāc penā ligat solū ep̄os ipsius statuti suffraganeos: nō aut ep̄os subditos vt satis apparet ex littera.

Questio.

¶ Sed quid si ipse metropolitanus in diocesi sua nō fecerit dictā constitutionē octoboni obseruari scđm qđ mandat fieri p suos suffraganeos: an ipse met lgetur hac pena. q̄ sic faciūt oīa illa iura p que arguit q̄ faciens constitutionē penālē ligat eadem pstitutionē si cōtra fecerit. de qua materia plen⁹ tra ctatur in. c. ij. de pstit. s. promulgant. s. idē etiam credo si ipse p Archi. li. vi. In contrariū faciūt iura tbi alle. p parte altera vna cū suis remissionib⁹ q̄s tbi videre poteris. z eo. li. de sen. excō. c. statum⁹ p eundē Archi. s. pstitutionib⁹. vbi habes argumen ta p z ptra. z vide p hoc qđ notat ex de sen. excō. s. z q̄ sit. s. qđ si ep̄s p Boffi. in summa. s. dīc breuē in hoc casu q̄ metropolitan⁹ in sua diocesi nō ob seruās vel obseruari faciēs illud qđ hic mādat non incurrat penā hīc latā q̄ hec pena p̄cēnit ei⁹ suffra ganeos vt in spē qđ p̄z ex hoc qđ dī in ipsos. zē. Secus forsan esset si hec pena fuisset lata in quocū q̄ faciētes in gñe. nā tūc z ipse metropolitan⁹ ea ligari possz fm nota. p Archi. z alios doctores i lo cis palle. nō tñ diffiteor qñ metropolitan⁹ in ea pte negligēs penā in p̄tione ip̄i⁹ dñi octoboni latā eo ipso incurrat vīc q̄ suspēsus sit ab vsu balnatice

tunice z sandaloz donec a se negligentia excuties ea q̄ tbi statuta sunt duxerit exequēda.

¶ Ferimus. z sic hec est pena snie late quā incur rit inobediēs ipso iure. executio tñ hui⁹ pene fieri nō dz nisi pri⁹ p ipsum ad quē p̄tinet snia declarato

**gligētes firmi⁹ iniūgē
do mādam⁹ quatinus**

ria super hoc fue rit pmulgata vt legit in. c. cū fm leges. de here. li. vi. ¶ Sed nun qđ hāc penā in currit ep̄s sic ne

Questio.

gligēs nulla monitiōe p̄tula videt q̄ sic rōne sumpta ex regula magistrali q̄ dz q̄ pena in statuto apposi ta s̄bis affirmatiuis incurrat pena ipso iure inie ad monitiōe vt in. c. si qđ suadēte. xvi. q. iij. de p̄bē. de multa. l. de secū. nup. l. i. z. ij. Et notat hec reglā in c. extirpāde. de p̄bē. p Boffi. z Jo. an. i no. sup glo. vlt. z notat etiā. v. q. i. c. qđā glo. adde de fsta zē. per Archi. z notat p eundē in. c. licet canon. s. monitiōe de elec. li. vi. ¶ Cōtra videt q̄ nō nā iuxta eandē reg ulā magistralē vbi pena in statuto apponit s̄bis negatiuis vel equispollētib⁹ tūc nō incurrat pena si ne monitiōe p̄cedēt. s̄ hic imponit pena cōtra ne gligētes pcurare seu facere vt recitet pstitutio octo boni de q̄ p̄fer sub s̄bis in vīn negatiue cōceptis. q̄ si circa hoc fuerint negligētes q̄ qđ negligentia eq̄poller vni negatiue scz nō facere id qđ mādat. er go fm regulā p̄dictā absq; monitiōe nō incurrat pena. Et hoc vix putarē si hūc pstitutionē penālē p̄cepte sub terminis vni negatiue eq̄pollētib⁹ in ipsa p̄tione nō apponere tps. nā si tps apponit ip̄z tps interpellat absq; monitiōe alta z sic stat. c. l. canon palle. z. c. cū in cūctis. et de elec. cū filib⁹. z sic dictam regulā intelligit Jo. an. vbi. s. vū cū hic sit tps ad faciendā dictā constitutionē recitari limitatū. puto q̄ ep̄i quibus hic loquit non obseruātes hanc consti tutionem absq; monitiōe aliqua incidāt in hāc pe nam. argu. p̄missorum.

¶ Si sp̄te. hoc ideo dz q̄ si absēs fuerit a sua di ocesi vel infirm⁹ vel alia rōnabili de cā ipedit⁹ non incurrat hāc penā. ad qđ bñ faciūt no. in. c. si cleric⁹. de p̄bē. s. negligēt p Jo. an. li. vi. nō enī pōt dici sp̄o te negligere q̄ potestātē faciēdi qđ incūbit nō hz in c. q. et de p̄ces. p̄ben. z. c. vlti. de elect.

¶ Circa hoc. scz qđ i. statuit z fieri p̄cē p̄i.

¶ Negligētes. hec enī negligentia eo ipso p̄batur q̄ ep̄s vel eo z vīc gerētibus aut decanis vel eorū vīcē gerētib⁹ nō rōnabiliter ipeditis nō sit execu tio ei⁹ qđ hic mādat fieri. p quo faciūt no. per Ar chi. in. c. romana. de cens. s. negligentia. li. vi.

¶ In iungēdo mādam⁹. z sic p̄ceptū importat cui obediēdum est vt dixi. s. obediē. z. s. p̄cē p̄mus. z. s. obseruari. ¶ Sed qđ si istud qđ hic mā dat nō fuerit morib⁹ vtētū obseruatū imo quodam mō abijt in dissuetudinē nūquid ex hoc excusent nō seruātes hāc pstitutionē vel alias peccēt z sint rāq; pstitutionis seu canonis trāsgressores puniēdi? ¶ Vbi def q̄ sint excusabiles nā vbi lex morib⁹ vtētū nō approbat nō facit reū eius trāsgressorē. sicut legit i iij. di. leges. z sic videt sentire Ber. in. c. i. de treu. z pa. glo. ij. z Inno. et de p̄sue. sup rubr. in fi Cōtra tñ videt. nā cū hec pstitutio p̄tineat p̄ceptū. ergo eā nō seruās peccat z vt trāsgressor puniēdus ē. ar. eo z q̄ scripsi. s. s. obseruari. ar. eo z q̄ notat i. c. do lētes. et de cele. mis. glo. vlt. p Ber. vñ nec p̄suetudo nec dissuetudo excusare pōt i hoc casu a p̄cō. arg. eo z q̄ legunt z notatur de p̄sue. c. fi. p Ber. Inno. z Boffi. z Jo. in do. p̄ferti cū hec pstitutio ab initio li gabat. nec tps ē mod⁹ tollēde obligatiōis. l. obliga tionē. ff. de act. z obli. ij. s. placet. z sic sentire videt Boffi. d. c. i. de treu. z pa. s. pathe. s. s. q̄rit. p cuz s. ij.

Questio.

Provincialis Guillermi Lyndeuode.

ius opinio facit. xij. di. c. i. in pnc. lxxij. di. c. ppo-
fuit. i. h. nec obstat. iij. di. leges. cu suis pcor. qz illa
tura intelligeda sut in illis statutis seu legibz q pcep-
toria no sut: ponit et expli de. c. statum. et de maio.
z obe. **¶** Circa hac materia aliq dntigut int pntu

Distinctio

tiodes qbz iponit
pena ipo fctio: vt
pizpiz z itatibz
distuctudo no ex-
cusat qz eo ipo q
altis tali pntu
z facti ietate in fa-
ctu dnatu. ar. ad hoc. xliij. q. i. c. i. q. z. iij. i pntu
bz qbz no e pena iposita sz intelligeda bñ excusat dis-
tuctudo. z sic stat dictu decretu leges: cu pcor. Alij
sic distigut vt ymo. z l. opolit. qz si tale sit pceptu
z qd no liceat legē statuere sine pco: tūc nec p priam
distuctudine l' pntudine lz tali zvenire: vt. d. c. h. de
p. sue. alas aut si liceat legē p. fia facere sic etiā pōt p
pntudine tali statuto derogari pferri si introducat
p eū l' ei' auctoritate q possz dictu statutu p. i' editu
tollere. de hoc no. c. de p. sue. sup rub. p ymo. z ymo.
i no. ad si. z vide si placet qd notat. d. leges. iij. d. p
arch. si velis hac materia vterius dilatare videas
Berseu de bowico. i. c. dudū. iij. de elec. c. i. z adde q
dicā. i. de facra. vnet. c. i. p. reluctates. Et nihilo mi-
n' vt iſtruat: i hac matia si qrat an factes z legē pec-
cat mortalit' scire debes qz inqstū lex siue pnto est p
missoria siue pultoria qnto no illaqat ad peccatu
vbi aut lex l' pnto vetat siue phibet: tūc si lex illa pti-
neat pceptū illaqat ad pntu. de ma. z obe. c. i. xliij.
q. i. qd pceptū. Et e hoc vey qz pstat de mēte legē cō-
dēt qz vult illaqare z facere ad pntu. Si nō sit du-
bitu de ipm mēte tūc illa matia sit simplr pceptoria q
qntoz pba loqz siue dicat rogo l' hortor: cēse facere
illo aio vt pceptū seruet i quo casu si pba sonet als
in pceptū qz pba sūt i peratui modi inducūt laqueū
als nō. ex quo pba sūt oino hortatoria l' cōsultoria.
z sic stat dicta Arch. xvi. q. i. reuertimini. p. hortor
vbi exponit hortor. i. pcepto xij. q. i. dilectissimi. xj
q. iij. l. rogo. de p. b. sig. c. ex l'ul. s. i. q. p. terea. i. cle. vbi
aut matia e simplr pultoria qbusqz pbs loqz si
ue p pba pceptim' siue p alia pba ipatui mot l' alit
nō illaqueat ad pntu. xliij. q. i. si qd ingenu'. p ymo.
xliij. q. i. hac rōne. Itā ipatui bz dict pceptozū vel
nō sz naturā materie vt dī ymo. xliij. q. i. nō solū. et
e bon' tert' in. d. c. ex l'ul. s. p. terea. z facit. l.
cū p. s. mado cū glo. ff. de l. i. qntoz lex emanat i ma-
teria iudicferēti: qz nec e pntu nec pcepti sz parit se
hz ad vtrūqz. z tūc pōderada sūt pba si sint pultor-
ia l' hortatoria l' simplicita: vt statum' volum' z si
mista. z nō inducūt pceptū nec z facere illaqant ad
pntu. Si aut pba sonet in pceptū vt pceptim' māda-
mus iubem' z silia l' vitam' in materia negatiua: qz
ois phibitio hz i se pceptū vt dī archi. vj. di. in sum-
ma. xliij. di. interdist. tūc illaqat ad pntu. vt dī te-
xt' in dicta cle. ex l'ul. z hoc vey nisi mādatū sit p-
cipaliter fundatū sup vtilitate ei' cui mandat vt dī
tert' in. d. s. mado. si aut pba nō sint expresse pceptū
ua nec pba ipatiua tūc si szuetudo habeat qz sint p-
cepti in aliq materia illaqueat ad pntu vt dicta cle.
ex l'ul. s. p. terea ad si. Et idē erit si pba dirigāt ad p-
sonā vt dī Barth. ff. de fidelu. l. si qd p eo. Si vō
szuetudo nō disponit aliqd de intellectu pboz z tūc
aut materia in q. pferit attēti circūstātis e grauis
z pōderosa z pntu notata. tūc i dubio psumit pce-
pti: qz ipatiū e pcepti. xliij. q. i. si pntu. z sic intelligit
dictū Archi. l. iij. dist. z si legibz. Si aut materia e le-
uis z nō pntu pōderata: tūc nō e pcepti sz exhorta-
tiōis. vt dī s. p. terea. maxie qz pntu fauo-
rē ei' cui i perat vt dī s. mado cū glo. etiā si pba
dirigāt ad psonā. qz text' multū facit z Barth. i. l. si

**An factēs
cōtra legē
mortaliter
peccet**

**zstitutionē pdictā faci
ant i quattuor ani pici**

qz p eo. ff. de fidelu. hec glosa supia e ex dictis An-
thony de burrio et de pntu. c. nā pauptentis. in fi.
a **¶** Faciat. aliud factū pntu dntigut quā ad hā-
bere tenet ept vt reciter dicta consilium octoboni.
Itō enitenet ept nec ei' officialis cā recitare sz te-
net esse vigilans
vt p se vel officia
lē suum videat qz
recitet tēporibz
z locz hie statuz.
b **¶** Capitulu ru-
ralibz. hic sciēdū

**palibz caplis ruralibz
p se vel eoz officiales**

Capitulu

q capitulu qntoz ponit p loco in quo sūt cōes trac-
tat' collegiatoz vt in cle. i. d. e regu. qntoz ponit p lo-
co i quo sūt discipline delinquentū vt i. c. rephelibi-
lis. in fi. et de appel. qntoz ponit p decretali vel alta
certa distinctioe sacre scripture. vt in. c. cū sup eē de
sepul. put hec notat p wil. dicta cle. j. p. in capitulo
y. an. c. de rescrip. c. capitulu scē crucis. de varijs
hcatōibz hui' dictiōis caplin ponit hie psum. Di-
stinguit/ minuit/ locat/ z collectio fēf. Em pntū mo-
dū vey ad notādū distictionē ponunt capla decre-
tali z altoz libroz vt in. c. qz i dubijs. et de sen. et
cō. iurta modū scdm fit diminituū hui' nois caput
scdm tertū modū fit locū i quo sūt cōes tractat'.
vt. s. dicit. z facit qd legi in. c. in causis de elec. vltra
mediū. ibi: fores capli. z. l. quarto mō sumit p colle-
ctioe psonaz admtue de hys q eis incūbunt i locis
ad hoc assignat' tractatū. vt. d. c. caplin. z hoc mo-
do sūptū supponit qntoz p psonis gregat' in ecclesia
metropolitana l' cathedrali. qntoz p psonis ggrega-
tis i ecclesia pntuali regulari l' collegiata. exēpla pa-
tēt de metropolitana i decretali post electionē. de i
sttu. de cathedrali pti. i. c. cū vos. de hys q sūt a pla.
sine pntu capli. de elec. c. massiana. z. c. seq. de cōue-
tuali regulari pti. i. c. qntoz. de offi. ordi. li. vi. Et ha-
rū qlibet pōt dīc ecclesia collegiata large sūptū vo-
cabulo sz illd qd sz. ecclesia collegiata e collectio ho-
minū i l' viuētū. de elec. c. qz sepe. i. pnci. li. vj. p archi.
ppe tū loqundū caplin dī: respectu ecclesie cathedrali
cōuent' respectu ecclesie regularis: collegiū respectu
ecclesie iherosol'is vbi e collectio viuētū i cōi. p quo fa-
ciūt no. p archi. de offi. ordi. c. qntoz. p. capli. cū dua
bz glo. seq. li. vi. Qntoz pō capli ponit p collectioe
plurū z nō cōi viuētū: sz ob tractat' cōes iter se
hndos ad aliquē locū cōfluētū. exēplū pti. i. caplis
gñalibz monachoz z altoz regulariū de qbz legi i
c. in singulis. et de sta. mona. fm quē modū collectio
rectoz/ vicarioz/ z altoz viroz ecclesiasticoz ob hu-
fismodit tractat' cōes int se hndos etiā dī capli vt
hic Et qz vt cōi hndō capla celebrat' i locis mñ
i lignibz vey i rure cōstitut' hie e qz capla ruralia dī-
cunt vt hic apparet. z hec capla qntoz appellat' cōue-
t' i cōitōne orthon. c. sacra. ad finē. vbi de hoc p ymo.
de athona. p. cōuentibz. z hoz caploz qdā tenent
de tribz ebdomadis i tres. qdā semel i qrtā anni et
hec dicunt capla pncipalia ppter maiorē cōfluē-
tiā clerū. z qz in hys de negocijs ardutoribz tractat'
cōfluēt de qbz qz magis nitunt cōsuetudini patrie
qz iuri cōi hie de eis vterius scribere omitto.

**Ecclesia
collegiata.**

**Capitulu/
cōuentus/
z collegiū
differunt.**

¶ Per se. si forsan pntes sint: als aut sufficet vt p
suas lras fieri pceptū l' p nūctū vt i regla iur' q sic
facit p altū. li. vi. pntu nō debeat statū pntu
in singulis caplis hndō psonalit' intesse. z sic cōcor.
ea q notantur per ymo. an. in addi. extra de dolo z
contu. c. venerabilis. p. vel altoz. qd dīc vt i fra glo
sa proxima.

¶ Vel eoz officiales. hī enī qntoz missi domitel
nuncupantur in. c. et de regula. z. c. j. de frigt. z male.
quandoz tamen dicitur officialis sz cui ebs vices
suas committit vt notat Ber. in c. iij. extra de insti-
tu. glo. j. vbi tractatur de officialibus z eoz pote-

Officialis fite per Anno. Dostien. 2 Jo. in no. **Hic** vero sumitur officialis p eo cui generaliter committit causam cognitione p epm: 2 talis officialis habet idē auditoriū cum epo ipsum deputante. de appella. c. romana. in princ. lib. vj. Unde a tali officiali nō apellatur ad ipm episcopū sed ad eum ad quem appellari debet ab ipso episcopo p ut legit in eo. c. talis etia officialis dignitate fungitur ad effectū q sibi valeant cause committi a sede apostolica. vt in. c. 2 si principalis. de rescrip. in cle. vnde merito tali infungit executio eoz que ratione iurisdictionis pntent ad episcopū vt hic. **Sed** nunquid episcopus omissio suo officiali vel etia ipe officialis in casu huiusmodi constitutionis possit p alium facere vt dicta constitutio octoboni recitetur non incurrendo penā hic limitatā. videf q sic arg. regule iuris q per aliu. li. vj. cum concor. ibi alleg. p doctores. Et ad idem facit alia regula posita in eo. ti. que dicit potest quis per aliu qd potest p seipsum 2 huc bene concor. qd legit 2 notat in. c. mulieres. extra de sen. exco. muni. vbi de hoc p Bern. Contra videf. nam hic videf industria persone esse electa ad minus ipsius officialis: ergo factū per se explicandū p alium explicare nō potest. ar. linter artfices. ff. de solu. z. c. vlti. extra de offi. dele. cū similib⁹ magis nōq tmeri solet quod p ipsum potestatem habentē imperat: q illud fiat nuncio mediante vel lteris. Itra hunc articulu potest dici q cum scdm hanc constitutionē puniatur sola spontanea negligentia episcopi nō possit intelligi sponte negligēs si p litteras vel per nunciu mandat dictā constituti onem recitari. vnde si recepto mādato episcopi decanus vel eius vicē gerēs in cui ipsum mandatū dī rigitur nō pareat pter penā inobedientie 2 contē ptus incurrat penā cōtra nō recitantes inferius limitatā. Sed quia officialis in hoc casu specialiter ad hoc explicandū est electus maxime cū de consuetudine soleat seu saltē debeat dictis quatuor princī palibus capitulis pssidere. puto q si ipse officialis fuerit negligens q ex hmoi negligentia eps qui erat diligēs officialē ad hoc dirigendo nō incurrat hanc penā. nā cum p ipsum nō steterit sibi nō est imputādum vt in regula ius imputari li. vj. nec negligentia officialis debet episcopo nocere. l. si quis in suo. l. de inoffi. testm. z. l. sanctinus de penis cū similib⁹. Si vero cōtingat officialē impediri legitime quominus possit actū personaliter p se explicandū perficere: tūc puto q p alium illud quod incumbit poterit explicare nō vt hoc alteri deleget: sed vt ministro alterius interueniente ipsum 2 hoc fecisse videatur. pro quo facit. l. de ca. tollen. l. vnica. s. ne aut in fine. z. ff. de administratio. tuto. l. ita tamē. s. gestisse. cū similibus. 2 bene facit. ff. de pss. pecu. l. 2 licet. cui etia pcor. notata in dicto. c. venerabilis. extra de bolo 2 coru. s. vel in alios p Jo. an. in addi.

Questio.

vel saltē p decanos rurales

rales vtrū gerētes eozū

similibus. **Modo** ad ppositū vbi mandat aliqd alteri qd post susceptū mandatū ipse suscipiēs necessē habet facere saltē necessitate iuris q de iure obligat ad illud perficiendū: tūc ille q mandat vere facit id qd fieri mandat p quo facit qd legit in. l. pater in si. ff. de ma. vindict. z. ff. qd quisq iuris z. l. iij. s. si pcurator: km Barth. q hanc theoricā ponit in. l. fed 2 si vnus. s. seru. ff. de iniurijs. q etia pdicta intelligit esse vera vbiqz mandat alteri id qd licitum est vel honestū. nā post susceptū mandatū ille cui aliqd hmoi mandat hoc facit necessitate iuris km cū sec⁹ tū est in mandato illicito vel inhonesto qd nō obligat recipientē mandatū ex necessitate legali. vñ in hoc casu mandās vere nō facit sed interpretariue. et ita loquit lex. l. s. delectisse. ff. de vi z vi ar. z. l. si pat. ff. de his q in frau. credi. pcludo ergo iuxta similia q eps vel ei⁹ officialis in casu nro mandās suo subdito qui sibi obedire tenet vt dicta constitutio octoboni auctoritate 2 noie suis faciat recitari: si fiat id qd mandat vere id facere videf: 2 sic nō incurrit penā huc impositā. ar. rationū z iurū palle.

Saltē de hac dictōe notat Archi. de rescrip. c. statutu. s. saltē. li. vj. vbi dī q qñqz hec dictio saltē est cōiunctio aduersatiua. qñqz cōiunctio disiunctiua qd dīc vt ibi nota. in hoc enī loco vt mihi videf hec dictio saltē est punctio diminutiua km intellectum quē ponit Barth. in. l. i. s. qd si dicit. ff. de iure co. di. est enī sensus q eps vel ei⁹ officialis possit 2 per quēcumqz ei⁹ subditū istud negotiū facere explicari s. ad minus q faciat vt explicet per decanū vel ei⁹ vicem gerentem. 2 ad hoc facit quod legitur. l. de emend. p. opm. l. i.

Decanos rurales. de qb⁹ loquit decretalis ad hec et de offi. archi. z sunt hi decani rpaes ad aliqz ministreriū sub epo vel archiepo exercendū pstituti. vt no. in. e. c. sup. s. ab oibus p Anno. 2 Dostien. cō cor. in. e. c. z hos vocat Jo. an. in addi. testes synodales de qbus fit mēto et de test. cogen. c. pterea. nec hnt institutionē canonicā tanqz in vñficio km doctores predicator: 2 de hmoi decanis etia habetur de cens. c. cū aplos in pstitutione othonis q in quodam 2 in pstitutione qm tabellionū. 2 dñr decani eo q de cem clericis siue parrochys pñnt km papā. z no. l. di. in capite post principiu. p Archi. in rosario 2 facit ad idē. l. de deca. li. xij. vbi de hoc super rubr. **Eoz vices.** ptra hoc opponit. nā cū hmoi decani sint vicarij eoz 2 archiepoz vt no. p Anno. i. c. ad hec et de offi. arc. videf q ipi aliū vicariū pstitue re nō pñt in. c. clericos. et de offi. vicar. so. ibi loquit de vicario pstituto ad curā aiaz vel ad diuina cui regulariter nō licet vicariū substituere. hic loqf de vicario gerente aliqd officiū vel administrationē ex teriozem q bene potest aliū substituere loco suo ar. l. procuratorē. s. si mādauerit. ff. mādati. z. l. neqz tutores. l. de procu. s. huc solutioni obfata videtur la iudice. l. de iudicijs. p quā. l. si Doffre. q nec talis vicari⁹ possit aliū sibi substituere. vnde secundū alios dici potest q hic loquitur scdm consuetudinē per quā hmoi vicarij alios loco suo substituit. secus tamen esset de iure cōt: 2 huc solutioni cōsonare videtur glosa Cardinalis de offi. vicar. c. i. li. vj. super s. vices Dostien. 2 Jo. an. in. d. c. clericos. dicit q

Mandatū inhonestū nō obligat

Decani tē porales.

Negligentia officialis nō nocet episcopo

Unde pro clarioz premissoz intellectu est notādum quod facta sunt facta q nō possunt expediti per instrumentū seu ministrū separatū ab ipso corpore vt adulterio: 2 tunc q facit per alium nō videtur vere id fecisse sed interpretatiue fecisse dicit pōt. quēdam sunt facta que possunt explicari p instrumentū seu ministrum separatū a corpore vt percussio hominidum 2 similia que possunt perpetrari sagitta vel lapide emissio: 2 hic aduerte. nam quādoqz illud instrumentū quo mediante talis actus perpetratur agit de necessitate nec potest nō agere. 2 tunc q facit mediante tali instrumento seu ministro vere facit. 2 sic stat lex. Itē melā i principio. ff. ad. l. aquil. Quādoqz instrumentum seu minister quo mediāte

Provincialis Guillelmi Wyndewode.

vicarius infirmus vel aliter rōnabiliter et legitime impedire? licet nō ppetuo ad tps tñ pōt alijs cōmit tere vices suas. p quo al. l. j. pmo rñso. ff. de officio ei? cui mā. est rurisd. nō tñ sic qd ipsi totaliter exo nerent. et hūc dicto pcor. notata p wyl. in. c. vnico. de offi. vica. glo. sua

magna. p. vj. icle. et cōcor. p. paulus eo. c. h. vicarij. cō sile etia notatur in. c. cū ex eo. de elect. p. deseruiat per Arch. l. l. vj. et ibi de hoc per Jo. in no. et p eū dē in. c. lxx. de offi. archiepiscopi. sup. p. cū oibus.

A Distincte. vt scz nō fiat cū tali celeritate qd ab audietib? nō pos sit intelligi. s; sin gulas clausulas cū cōgrua punctuatiōe pferendo.

A pte. f. palam et alta voce vt possit recitans ab oibus audiri.

C Corā toto capitulo. i. in pñtia totius capituli. cui pcor. qd legit in. l. j. si de pcura. et hoc casu re quirir qd illi de caplo id qd corā eis recitat audiant et intelligāt. als aut nō d; fieri corā eis. ar. ad hoc. l. co ram ticio. ff. de pbo. si. cū cōcor. ibidem.

E xclusis laicis. sic dictis a laos grece quod est ppls latine. xij. q. j. duo sunt. qd quia clericis oppido sunt infesti. c. clericis de i. muni. eccle. l. vj. merito ab hoc actu vices recitatiōis dicte cōstitutionis exclu duntur ne audietes recitationem eiusdem forsan cō tra eos ex ipso p malicia solita amplius debacarēt.

Pro monitione. regulare eni est qd grauē penā qualis est puatio bñficij vel alta hmoi pcedere d; monitio. ij. q. ij. indigne vbi de hoc. p quo etiā faci unt q legunt et no. in. c. j. de vj. et ho. cle. in cle. p simile habes de sen. excōl. c. pñtōe l. vj. Et qbus vna cū

snia doctor in eis dē locis colligit qd hmoi monitio fieri d; noiatiū et nō sufficit qd fiat in gñe. cui? tñ cō trarium hūc innuit vices qd hec recitatio facta in gñe sufficit vt habeat p monitiōe. Sed dīc hoc ideo hūc fieri qd in casu dicte cōstitutionis qd indecor. de cu ius recitatione hūc loquit nō requirit monitio hois qd lex ipsa siue pstitutio limitat tps. j. qd d; desiste re et illd tps satis in pcellat vt no. Jo. de athona in pstitutione othonis l; ad pfugandū. p. infra mēsem et facit ad hoc. v. q. j. qdā. et ex de locato et pducto. c. si. ad si. Sed ad tollendū oē dubiū ex supabundāti vult cōditor hui? pstitutionis qd hmoi rubrica et re citatio habeat p monitione ne possint hī de quib? loquit dicta cōstitutio se excusare p ignorantia dic te pstitutionis vel alias allegare qd tantā punitiō nem debeat monitio pcedere vt est ptractū. nā qui semel cert? est iter sup eodē facto cerciorari nō de bet. ff. de act. empri. l. j. in fine.

Volumus. vñ et alij etiā hoc velle debēt nā tas lis volūtas legis h; vigozē inist. de iure naturali. s. j. qd pñct. Et hec volūtas est satis cōsona rōni vt si viciosus hmoi vellet pcedere ignorantia pstitu tionis predictę qd nō debet audiri. et hūc cōcor. in si mili qd no. in. c. j. de senten. excōica. l. vj. p. volum? p Archid. et cōstitutione othonis vsum pcuratoris p. volumus p Jo. de athona.

Libere. scz nō obstante allegatiōe siue excep tiōe qd nō pcessit monitio.

C elicosos hmoi. scz clericos publice suas deti

nentes cōcubinas. et sic loquitur hūc de vicio. put in ficit aiam et quod procedit ex aio. pro quo facit qd legitur et nota. ff. de edil. edcō. l. j. s. interdum. cum. s. sequē. de hoc vicio dīc plene. put no. p Jo. de atho na in pstitutione othonis l; ad pfugandū et.

liter in pstitutione! pdr cta processum fuerit se monitos non fuisse.

Si qm aut pdictę cō stitutiōis recitationem maliciose impedierit ex cōicatiōi subiaceat ipso facto. Si qd vero ne gleperit eā recire vel decanus vel gerens vi

de homicid. c. j. in si. l. vj. et eo. l. c. felicit. de penis in glosa p. infamia per eundem.

C ostitutione pdicta. s. octo. qñcipit qñ indecor. in Si qui. tertia pars.

Maliciose. quod aut pbabit aliquē maliciose fa cere no. in pstitutione othonis alicubi audistim? p. callide. p Jo. de athona. et p isto vide qd no. in. c. cū plures de offi. deleg. p maliciose p Arch. l. vj. et de si li mō loquēdi habes in. c. nobis et de simonia. vbi habes pcor. qd malicijs hoim nō est indulgendū no ta. ibi p Ber. p. maliciose p quo ex vide notata per Jo. an. in. c. vt circa. p malicijs. et glo. sequē. de elect. o.

Pro facto et sic est constitutio late (l. vj. snie. cui pcor. quod no. p Jo. an. in. c. qñ sit. p. eoipso de elect. l. vj. et p Arch. e. p. requir. tñ snia declara toria fm doctoris pñctos p quo etiā notat Arch. de homicid. c. j. glo. vlt. l. vj. et optie in. c. felicit. p. infamis. de penis eo. l. p eundem.

Si quis vero. quarta pars.

Neglexerit. De materia negligente dīr. s. p. negligētes. et d; negligēs ille qd est desidiosus vel in consideratus est ad ea qd agere debet cū nō subsit ra tionabile impedimentū vt notat Jo. an. in. c. si cleri cus. de pben. l. vj. in. p negligēt. et in hoc casu vides q negligētia modicū differat a cōtemptu pout als notat per Jo. an. in. c. cupientes de elect. p. con temperit. l. vj. de quo etiā nota. per Jo. de athona in cōstitutione othonis. c. basilica. p. negligi. qui d; q vbi negligentia caput ortū a culpa ppta tunc negligens modicū differt a cōtemptore cū itaqz mā datū fuerit decano vel ei? vices gerēt per epm vel ei? officialē vt recitet vel recitari faciat dictā pstitu tiōe et hoc nō facit scilicet et volūtariē vix est qd cō tēnere vide qd idē ē qd aspnari vel nō curare. et hoc vix ē qñ nō subest cā vt no. c. j. de appel. l. vj. p. pte pferit p Arch. si aut nō volūtariē aut scilicet sed po ti? ex qdā desidā et inconsideratiōe qd erat agendū omiserit. tūc nō videt ppe ptenere s; poti? negligē re modicū tñ dīstāt i hoc cōtēnere et negligere vt p r. **D**el decan? et hoc pty q act? recitatio (dīr. nō tñ cōcernit decanū l. ei? vices gerēt quoad pe nam que sequit. sed actus diligētie vt recitet pnti nent ad episcopū vel ei? officialē vts p. **A**ut d; igitur si in capitulo sint plures decani per quem eo rum fiet huiusmodi recitatio? Dīc q ille p quē eps vel eius officialis id fieri mandauerit recitabit nā vnusqz eorū tenet in hoc casu obedire cū mādātū sit satis licitum. et canonicum. ij. q. vj. sacerdotes. de

Negligētia.

Cōtēpt? et negligētia quomō differunt.

Questio.

Ignoran tia non ex cusat.

tempo. ord. ad aures. vbi de hoc alia aut si non mader
vni in spe puto decanum loci in quo celebratur ca-
pitulum ad hoc teneri.

a Vel eius vice gerens. vices decano legitime im-
pedito vel qui ex consuetudine potest alio loco suo
ponere vt dixi. s.

e. p. vices eorundem

b Sexta feria

.i. die veneris. et

nota q. feria po-

nif hic p. die eba-

domade z d. fer-

ria a fando fm ysid. eo q. in ea sit tps dictiois. i. fa-

di in diuino officio vel humano. z no. de pte. di. iij. p.

nunciandū. in prin. per Arch. in rosario. z cōsumile

habes in. c. j. de re. z vene. sancto. s. intellexim. s. p.

quintam feriam per Jo. in cle. Alio mō dicunt ferie

put no. in ti. de feriis p. l. ostiē. in summa.

c Pane z aqua. hic igitur habes vnā penā qua punt

ur negligentia. alia habes. s. in pnt. vices suspensio

nē ab officio z bñficio. qñq. est pena negligentis de-

positio. rj. q. iij. placuit. vbi de hoc p. Arch. i. rosario

qñq. est pena excoicationis duorū mensū. i. q. i. quicq.

qd. qñq. est pena amotionis a bñficijs et de offi. cu-

stodias. c. i. z circa hoc vide qd. no. ti. de supplen. ne-

gli. plato. s. q. pena p. l. ostiē. in summa. **C** Sed hic

qro nunquid iste qui tenet ieiunare in pane z aqua

seruat penā inunctam si eo die quo debet ieiunare

proius nihil comedat neq. bibat. Omisissis argumē-

tis dico q. nō. q. in ieiunio in dicto a iure siue p. ho-

minē iste est vltimatus abstinentiā modus. s. abstine-

re ab alijs cibis z potibus q. a pane z aqua. vñ ra-

tionabiliter intendēdo nō potest cadere sub inten-

tione mandātis ieiunare vt scz ieiunaturus nihil co-

medat neq. bibat presertim cū dicat beatus Hiero-

nymus cuiuslibet ieiunare debēti sint inquit tibi ieiu-

nia pura z moderata. s. quotidie esurire z quotidie

prandere. de conse. di. v. sint tibi. vbi no. per Jo. q.

nō debet quis per totū diē abstinere. Forma igitur

mandati est diligēter seruāda. ff. mandati. l. diligen-

ter. de rescrip. cū dilecta. sed in casu nostro nihil co-

medans aut bibens nō seruat mandātū. igit. r. z.

d Teneatur Deceni dictio teneatur/ necessitatem

importat. sic als ponitur in. c. duobus de rescrip. li.

vj. vbi de hoc per Arch. in s. teneatur z ibi vide con-

cor. si placet. qñq. tamen hec dictio nō importat ne-

cessitatē vt notat idē Arch. in. c. q. sit. s. teneatur. de

ele. li. vj. z verū est q. ibi nō importat necessitatē ab-

solutā: sed causatua sic. nam si velis cōsentire ex ne-

cessitate teneatur hoc facere infra mensem. alioquin

priuatus est iure sibi cōpetenti vt ibi dicit. Sed nū

quid ipso iure virtute huius statuti teneatur sic ne-

gligens ieiunare vel requirit ad hoc sentētia hoīs.

videtur q. per sententiā ar. notator. in. c. si diligen-

ti. s. causam perdat extra de iudi. per Bern. nā vbi

cōstitutio penalis loquit per verba presentis tps

vel futuri vt puta cadat priuatur amittat z hñdī. de

bet intelligi per sententiā vt in glo. preall. cui pcor.

l. ostiē. z Jo. an. in no. z hoc vey nū adisceretur

aliqua dictio priuatiua vt statim mor vel eo ipso oī

no vel aliqua p. similis. nam tunc intelligit ipso iure

vt in autenter de incest. nup. s. j. z idē est vt scz requi-

ratur sentētia si lex vtaf verbo preteriti tps vt pu-

ta sit priuatus z hñdī. pro quo facit. l. i. subemus. s.

sane. l. de sacrosan. eccle. vbi de hoc. z. l. in criminali

l. de iuris. om. iudi. vbi de hoc per Lhyū. s. secun-

do querit. z concor. cum predictis. Barth. in. l. impe-

rator. ff. de iure fil. nam cū intellectus verborū sit du-

bius debet fieri interpretatio in benigniore partē

vt no. Jo. an. in. c. ij. de here. s. inno. de. li. vj. pmissa

sa vero scdm Baldū qui de hoc notat in. l. i. subemus

pal. vera sunt siue pena sit afflictiva vt in. d. c. si di-

tem^a ei⁹ : oī sexta^b feria

in pane^c z aqua ieiuna-

ligenti. siue actionis exclusiua. vt extra de iura. ca-
lum. c. si. vbi tñ est pena iurisdictionis prohibitiua.
vt si lex dicat nō reddat ius tunc intelligit ipso iu-
re. pro quo facit. l. de his qui ad eccl. cōfugi. l. si ser-
uus. ibi cōcedatur z. vbi scdm dictū precedēs non

re teneatur^d : nisi infir-

mita^e ipedierit donec^f

requirit sentētia
dispositoria hic
tñ scias q. in pe-
na lata a iure si
sup facto oritur
bubū necessaria
est sentētia decla-

ratoria. pro quo notabiliter facit text⁹ in. l. c. j. q. de
latoz. ff. de iure fil. z facit qd. notatur autem. de ta-
bel. s. penul. vbi dī glosa q. si tabellio p. sententiā le-
gis est puat⁹ tabellionatu hoc tñ nō est declaratiū
sententiā iudicis sed est occultū ille tabellio est i q. si
possessio officij z valet sua instrumenta: qd. est no-
tabile. z p. hoc vide qd. scriptū supra. e. s. ipso facto
vnde ex premis p. q. decanus vel eius vicem ge-
rens debet cōpellī ieiunare vt hic dī per decretum
superioris. nec ad hoc p. cōcl. astringitur ipso iure.
Et hic vide quod scriptū. j. de clandest. desponsa. ca-
pit. quia ex contractibus. s. quibus. s. sit suspensus
e. l. si infirmitas. Nota non dicit debilitas quia
debilitas non prestat tantam excusationē sicut infir-
mitas Nam infirmitas est que morbo intervenien-
te vires corporales enervat z culas rei agende im-
pedimentum est. ff. si quis cau. l. i. s. si quis iudicio.
Debilitas vero licet corpus attediet non tamen
ab agendis impedimento est. sed quo ad excusati-
onem a ieiunio puto quod nō solum infirmitas sed
etiā magna debilitas sufficet. ar. c. j. qd. legis in cō-
stitutione orthontis audisim⁹. vbi debilitas sicut et
infirmitas dat excusationē monachis ab esu pisciū
z vt possint comedere carnes. infirmitas itaq. excu-
sat a ieiunijs: z vt comedant carnes tpe quadragesi-
malis sicut legis in. c. ij. in fi. de obser. ieiū. vbi etiā in
s. p. p. q. infirmitas z debilitas quo ad ieiunij
paria reputant. vñ dī canon q. infirmitas nō est penā
tētia imponēda s. amicos oratiōib⁹ z elemosinis
subleuāda. xxvj. q. vij. ab infirmitas. **C** Et nota q. du-
plex est infirmitas. vna est aīe z alia corporis. xv. q. j. s. ij. z s. itaq. xlij. di. hinc eteni infirmitas aīe vt
cū dī q. infirmitate a deo separaf. hec tñ infirmitas
nō est p. p. s. pena p. p. vt p. in loco p. al. xv. q. j.
infirmitas corporis est duplex. vno mō lāguor na-
ture q. est cōcupiscētia carnis vt legis dicta. q. j. s. vt
itaq. Alio mō vt ibidē dī infirmitas corporis est q.
elementorū seu humorū cōcordia turbata caro ipsa
afficit z tandē ipsa dissoluit. **C** Sed qro quō p. bā-
bis infirmus? Dic q. p. medicos. vt. l. i. si semel. l. de
re militari. l. i. rj. Itē pōt p. bāri p. p. iūramen-
tū ipi⁹ infirmi cū alijs indicijs q. possent apparere
p. aspectū. ar. l. minor. xxvj. annis ex aspectu. ff. de mi-
nor. pōt etiā p. bāri p. testes fm Barth. q. hoc notat
in. l. i. questum. ff. de re iudica. ad finem.

Debilitas
z infirmi-
tas differt.

Duplex ē
infirmitas

Questio.

Questio.

Feria.

Bene infir-
cte ob ne-
gligentiā.

Questio.

Questio.

W. liij.

Provincialis Guillelmi Lyndewode.

ad finem. dicit q in hoc de necessitate requirit abso-
lutio: et idem ipse tenet in c. i. de decimis. §. donec.
in cle. circa hoc vide quod dicit §. de foro cōpe. c. §.
quia vero. §. satisfecerit.

In sequenti capitulo intelligendū est de primo
vt. l. cum q kalen-
dia. ff. de verbo
oblig. Sed qd si
in sequenti caplo.
etiam neglexerit
recitare. i hoc ca-
su puto negligen-
tia incidit in con-
tempū et q arbi-
trarie possit pun-
iri alia pena q
hic posita ff. de
iure deli. li. i. de
offi. deleg. de
causis.

Recitauerit. si nō fuerit impeditus.

Seu. sic scz distictē et aperte corā toto capitulo
fecerit recitari. per aliu. i. ipso legitime im-
pedito vt supra dixi.

Exterior habitus et infra. hic declat quoddam
phemiū ipsi auctoris ad dicēda. et est pars
huius §. de vita. et hone. cle. c. exterior habitus.

Conciliū
triplex

Autoritate concilii. i. provincialis. Hāc est concilii
um generale qd solus papa cōvocare solet. i. q. iij. iij.
alias. §. mandatis. et xvij. di. quasi per totū. et p
uinciale qd sit auctoritate metropolitani in sua pro-
uincia. xvij. di. ppter ecclesiasticas extra de accu. si
cur olim. Est etiam concilium episcopale. xxv. di.
di. c. quando.

Precepimus. videf itaqz q cōtra faciētes pecc-
cent. p quo dicit. vt. c. p. r. i. m. o. §. p. c. p. i. m. u. s.

Ordinarij. Nota q hec dictio ordinarij p rīn-
cipaliter hz locū de epō et alijs superioribus q solt
sunt vntueriales in suis iurisdictionibus. i. q. i. de p
sona. vbi de hoc. et de iure cōi solus epō est ordina-
rius sup oēs subditos suos vt no. p l. dōst. in c. vi.
ti. et. de offi. archiep. sup. §. renūciat. Sz sunt sub eo
alii ordinarij hī vīx qz ppetit iurisdictione ordina-
ria de iure pūlegio vel cōsuetudine put legif et no-
tatur in c. q in ecclesia. et de offi. ordi. et sic no c. t. i. c.
pastoralis. p. dōst. et Barth. b. i. r. i. c. i. x. v. di. p
lecty sup pbo iurgia. vbi de hoc no. p Arc. i. rosario
et de hoc no. etia in c. ordinarij loco. de offi. ordi.
li. vi. glosa. i. p. eundē. Et vide p hoc qd notat p Ar-
chid. in c. vt aiunt. glo. iij. de pñt li. vi. cū ergo hec of-
ficio ordinarij sit gñalis ad quoscūqz hñtes iurisdic-
tionē ordinariā. vt pty ex predictis.

Questio.

Quero de
quo ordinario sit hīc intelligendum videf q de epō
iuxta theoricā illā q dī q noie ordinarij simpliciter
sumpti debet intelligi solt epō put no. in c. licet ea-
non de elect. §. ordinarij. li. vi. p Archi. vbi habes
remissiones. et ad idē faciūt no. p Card. in c. ordina-
rii loco. de offi. ordi. li. vi. §. loco. et ibi p Jo. an.
e. §. Ecōtra facit illa clausula gñalis q sequit qbus
de subditoy excessibz spectat inq̄rere et c. q clausula
pōt referri ad quēcūqz iudicē q p̄est iurisdictionē
ordinarie. p q sentētia faciūt nota. p Jo. an. de vi.
et hone. cle. c. i. §. moniti. li. vi. Circa hūc articūlo so-
let dici q in his q sunt ordinis vel sp̄ialis dispen-
sationis appellatiōe ordinarij p̄tinet solt epō. et. de
elect. c. i. ex co li. vi. Et sic itelligit pñt nota. p Archi.
in d. c. licet canō. li. vi. et hūc p̄cor. nota. p wil. de tes-
ta. c. r. i. c. §. loco ordinarij. in cle. c. r. i. §. ordi-
narios. de statu mona. in cle. p eundē. Sed tñ p̄ Pau-
lus in illis duobz locis itelligit ibi dicta posse ha-
bere locū in quolibet habente iurisdictionē ordina-
riā sub cuius iurisdictionē pōt factū cadere de quo

agif. Hāc in iurisdictionibus quibet habens iuris-
dictionē ordinariā dicit ordinarius vt. dicit. et pty
p̄ Pau. in locis palk. et hūc puenit qd notat in cōstis
turtōe othonis contra latronū. §. loci ordinarij p
Jo. de arbo. Sed quicqd sit in alijs casibus puto q

Ioannes Stratfort.

Exterior habitus
et infra aucto-
ritate concilii p-
cipimus vt loco. ordi-
rii qd de subditoy ex-
cessibz spectat inq̄rere

in casu huius cō-
stitutionis illi sūt
dicendi ordina-
rii ad quos de tu-
re vel cōsuetudinē
ne aut pūlegio
pertinet institutio
et destitutio:
presertim cū pe-
na tendat in p̄i-
uationē benefici
orū delinquentiū
contra statutum
de quo hic fit mē-
tio q continet in

se diuersas penas vt patet infra de vita et hone. cle.
te clericoy. c. exterior habitus. et pro ista sententia
facit quod notat in dicto ca. ordinarij per Cardin.
li. vi. §. loco. et c. §. per Jo. In alijs vero penis le-
uiozibus q possunt infligi per quēcūqz q p̄est iur-
isdictionē ordinarie: puto q oīs talis ea parte pos-
sit dici ordinarij argumēto p̄missoy.

Questio.

Inquirere. Quero q sunt hī ordinarij ad quos
spectat inquirere de excessibus subditorū. videf q
ad solos episcopos vel aliorū superiores hoc spec-
tat. Nam officialis episcopi nō inquit de h̄mōi ex-
cessibus nisi ad hoc habeat cōmissionē in specie ab
epō vt legif in c. licet de offi. vicarij li. vi. videf itaqz
q inferior officiali in iurisdictione nō possit inquirere
re saltē ad finē q ipse idē q inq̄rit peccatū corrigat
vel reformet: cui satis cōuenit qd no. p l. dōst. i. sum-
ma et de accu. sup rubi. de inq̄st. §. qd possit inq̄-
rere vbi dī q inquirere pñt hī q pñt corrigere vt e-
piscopi et eo. superiores scz archiep̄i et patriarche
p hoc vt videf innuēdo q inferiores de h̄mōi inq̄-
rere nō pñt. dī tñ q qñqz is q nō pōt corrigere inq̄-
rit ad hoc vt superiori denūciat: nō tñ auctoritate
p̄p̄ia sed superioris sui p quo alle. c. sicut olim et
de accu. de test. cogē. p̄terea. Et de accu. ea quidē. et
ad p̄missa p̄cor. notata p speculatore tñ. de inq̄st. i.
one. §. i. §. p̄tē opponit. Ecōtra videf q inferiores
epō possint inquirere saltē hī q habent ordinariam
iurisdictionē de cōsuetudine pūlegio vel de iure.
nā vt potat specu. in loco palk. illi q possunt corrige-
re crimen subditi possunt sup eius excessū inquirere
Sed multi sunt inferiores ep̄i q pñt corrigere. nā
capitulū pōt corrigere crimen canonici de caplo vt
in c. irrefragabili et de offi. ordi. et p pñs inq̄rit de
criminibus canonicoy: sed illud obstat de cōsuetu-
dine. sec⁹ tñ est de iure cōi sūm q solt epō tanqz ordi-
narij agnoscit de causa criminali. vt notat p Ber.
i dictio. c. irrefragabili. §. p caply ipm. Sic etia ea q
de p̄suetudine p̄tinet ad Archi. nō sunt eis auferēda
de excess. p̄la. ad hec. Sic quoqz abbates et p̄ores in
suos subditos iurisdictionē exercēt vt ipsoz excess-
sus corrigāt et reformēt. de malo. et obedien. c. cū in
ecclesijs. §. meli⁹ de p̄script. cū olim. Decant etia eccle-
siar cathē. et collegiatarū excess⁹ subditoy qñqz cor-
rigit et reformāt. de appella. dīlecto. sic etia et alij i-
feriores de p̄suetudine vlt pūlegio vt i. c. cū ab ecclesia
rū. et de offi. ordi. Circa hūc articūlo dīc q inferiores
ep̄i de p̄suetudine p̄scripta pñt corrigere correctiōe
plana et simpliciter qñ pena nō ē tal⁹ q iducit de posi-
tione l' p̄petuā suspēsiōe: q tal⁹ correctio siue puni-
tio ē ip̄scriptibilis ab inferiori epō. ar. ad hoc et de
p̄sue. q̄to. p quo etia facit qd notat de p̄se. eccle. l. al-
ta. c. aq. et sic fiat. c. cū ptingat et de foro p̄pe. sūm l. dō.

An inferio-
res ep̄i
possint cor-
rigere

Appellati-
one ordina-
rii qd cōst-
netur.

Provincialis Guillelmi Lindewode

pena suspēſionis a beneficio nulla monitione premissa. Tercio puniunt in erogatione quinte partis beneficiorum faciēda pauperibus parroch. beneficiorum suorum ante ipsorum absolutionem. Quarto puniuntur pena privationis si imiserint se divinis vel administraverint in suis beneficiis sicut prius. Et hec verba de beneficiis. Penas vero non beneficiatorum videre poteris in d. c. exterior habet. §. non beneficiarii. de vi et hone. cleri.

a Diligētia cautela. q. nihil aliud est q. discretio per quam pūdes evētibz cōtra ris fin Johā. de athona. qui sic notat in constitutione othonis quontam tabellionum. §. cautela.

b Faciat observari. i. cōpellat ad eius observantionem.

Hec clausula finali statutorum. Jo. strator. Nota q. cōciliū dicitur a con. et ciliū. clere enī idē est q. puenire. Dicit itaqz cōciliū q. in eo hoies pgre gantur et cōveniūt sicut cilia oculoꝝ claudēdo cōveniūt. Vel dicit cōciliū a cōfeto. scis. q. in eo plures cōfētunt: et cōvocant fin lūgo. q. hic notat. xv. di. i. et ibi per Archi. super. §. cōciliū. Vel dicit cōciliū quasi cōciliū. d. mutata in. l. eo q. in vñū dirigit omnem mētis intuitū. xv. di. canones. §. sy nod. et notatur per wil. in prophe. de. §. cōciliū et in hoc loco et filibus scribit per c. Sed pūlū prout sumit p de liberatōe siue rñsione viri prudētis et cōsulti. l. xij. di. obētibz. vbi de hoc p Archi. §. cōciliū. sic debet scribi per f. nā in casu hoc dēfēdit a cōsulo l. is. c. j. Constitutiones. que sunt plures vt. j. patet suis locis et edite sunt ab anno domini. m. ccc. xliij.

d Prouisa remedia. Hec enī cōfistunt in executio ne penarū in ipsis cōstitutionibz cōprehensarū q. licet bene et scē pūsa sint a paucis tñ executiōi mā dantur et potest esse ratio. quia pzelati nūti de iure suo male tuti.

e Licet comuti. non audent cornibus vti. Prouincia. Illi enim qui nō sunt de prouincia statuētis: nō artant vt extra eā observēt pstitutiones per eū editas. ff. de iu. om. iu. l. vlt. h. tñ qui sūt de ei⁹ prouincia artant p cōstitutiones ipsas vt ples ne no. de sen. exco. c. romana. §. sententie. p Archi. et eo. §. per Lard. li. vi.

f Sed qd si epūs de prouincia nō observat has pstitutiones vel eis cōtraueniat existēs extra prouinciā an incurrat penas in eis limitatas: et nūquid possit cōtra eum pcedi fin remedia in his cōstitutionibus prouisa: Videt q. nō q. extra territorij ius dicētis impune nō paret. vt in. d. l. vi. Et ad idē facit. c. vt aiaꝝ de cōstitutionibz li. vi. in fi. vbi videt textus in terminis. In hac questione diuersi diuersa sentit quorum opīones recitantur in. d. l. vi. vbi de hoc per Barth. et plene p Rhynum in. l. cunctos ppos. l. de summa trinita. et fide catho.

Sed quicqd scribat fin varietatē opīonū dic q. subditus delinquens extra territorij statuētis ex ipso statuto nō ligat pena statuti. et hāc cōclusionē videt seq Jo. in no. de pstitutionibz d. c. vt aiaꝝ sup. §. furti. et pcor. Petrus de ancho. in. c. postulasti. de fo. cōpe. §. vi. opponit. Et hoc verū fin eū nisi statuti expresse disponderet de subdito alibi delinquēte qd bene posset. vt. l. fi. ff. de decre. ab ordi. facti. et hūc dicto pcor. Bar. l. de summa trinitate. l. j. Si tñ delinquat hūmōi subdit⁹ contra

ius cōe etia ē territorij sui iudicis pro eo q. ius cōmune artat vbiqz et debet ab omnibz observari: vt in. c. j. et. c. ti. bene potest puniri pena iuris cōis: sed nō pena statuti fin Petri in loco palle. Sed qd erit in casu cōuerso si homo de aliena prouincia cō

cāde sunt.

Idem autē cōciliis cōstitutiones et pūsa remedia pcepimus in nra prouincia cantuariensi futuris

tus est d. c. vt aiaꝝ. Et hoc verum quando huiusmodi transgressio nō est delictum nisi ratione statuti sic fieri prohibentis nec respicit publicam vtilitatem. Si autem respiciat publicā vtilitatem bene ligat extraneos vt. l. j. §. cura carnis ff. de offi. prefecti v. bis. cui concoz. sentētia la. de ra. in. d. l. cunctos ppos. vbi de hoc per Rhynū. §. quero ergo. ad fi.

Sicqz si huiusmodi transgressio alias est delictū etiam si non tale esset statutū: tūc ligat extraneos et potest puniri in loco delicti. vt in aut. qua in prouincia. l. vbi de crimine agi oporteat. etia pena statuta fin Rhynū. ibidē. Et potest esse ratio. q. vbi circa eandē rem vel personā plus delinquo q. putare punitur delictū ad limites delicti et nō ad limites intensionis. ff. de furis. l. vulgaris. §. sed et si quis. ff. de in furis. l. eū qui nocente. §. penul. Antonius tamē in. c. ij. et eo. §. ex his. dicit indistincte se putare q. non debet puniri pena statuti: sed solum pena iuris cōis. pro quo facit: quia pena noua addita antiquē non punitur ignorans.

Et quia hoc delictum cōmittitur circa diuersas iurisdictiones et auctoritates. s. contra auctoritatē pape et alterius statuētis particulariter. vnde cū i delictis circa diuersas res aut personas nō extendit delictū vltra ppositū ad diuersam rē aut personā ignoratā. vt. d. l. eum qui. §. penul. et. d. l. vulgaris. §. sed et si quis satis videtur q. extraneus ignoras penā statuti: ea non ligatur.

Fatetur tamē q. si tanto tpe traxerit morā in loco q. verisimiliter potuit informari de cōditionibz statuti et in ipso foret supina ignorantia hoc ignorare q. tunc puniretur pena statuti presumit nanqz scire mores eoꝝ inter quos est cōuersatus. de elec. si postqz. et. c. innotuit. Et idem si esset propinqu⁹ loco et assiduā ibi faceret quersationē: vel si communiter tale factū sit per loca alia propinqua damnatū: fin ea q. no. Jo. an eo. ti. sup rubi. i. add. ad specu. Et ad hoc faciūt nota p Archi. xij. di. illa. §. venierit. et. l. de summa trinita. li. j. per Barth.

Futuris tēporibus. hūc conuenit qd legitur et notatur in. c. fi. extra eo. ti. vbi de hoc. l. de legibus l. leges. Cum enim cōstitutio est noui iuris pmutatiua regulariter respicit tantū futura et non preterita. vt notat per Jo. an. in. c. detestanda. §. de cetero. de confes. pben. li. vi. Secus tñ vbi est antiqz iuris declaratoria vt ibi no. per eundem. Sed pro tanto q. posset aliquis dubitare de otuer sis cōstitutionibus bone memorie Jo. strator. de qbus habet locū hec clausula: an sint iuris noui promulgatiue/vel iuris antiqz declaratiue: et ea occasione vel alia dubitari posset an respicerent preterita vel presentia ad omne dubium tollendum statuit q. futura tantū respicerent/et sic non respiciunt preterita nec presentia cuius rei dubia videre poteris in locis cōuenientibus per constitutiones eiusdē. §. isto eo. li.

Ubi dicit concilium.

Questio

An extraneus teneat pena statuti.

Questio.

sub suis titulis collocatas.
a **O**bservari. Sed quid si earum observantia fuerit tam per subditos permixta quam et per iudices et plures superiores quo ad penas infligendas neglecta prout probabiliter de huiusmodi omissione et negligentia est et mendu.

Dic q in huiusmodi constitutione sunt preceptoria siue prohibitorie/ptafaciens peccat mortaliter si hoc scilicet enter fecerit. pro quod sententia facit xij. d. nulli. ubi de hoc per l. aug. et ad idem notant plures auctores. in c. detestanda. h. d. nabif. de pces. p. b. p. Arch. li. vi. et hec vera puto postquam inter subditos huiusmodi constitutiones fuerit debite publicate. pro quod vide qd dicitur. f. p. publicet. nec ad non observantia earundem aliqua rationabilis causa videtur pro quo dicitur ut dicitur. e. t. h. c. i. p. p. i. m. r. h. observari. Et an tales excusant per non usum. vide eo super. h. m. damus.

El per alios. sic ergo industria persone non est electa. pro quo vide qd scripsi s. eo. h. p. r. i. eo. h. c. **E**t ius erigit publicet. videtur. f. vi. m. s. i. s. p. a. c. i. u. ad m. post c. c. l. i. i. p. r. o. v. i. n. c. i. a. l. e. s. i. n. t. i. s. x. v. i. i. d. i. c. e. r. n. i. m. c. o. v. o. c. a. t. i. s. a. d. h. o. c. v. t. i. b. i. d. e. v. n. i. u. e. r. s. o. c. l. e. r. o. et p. p. l. o. s. u. e. d. y. o. c. e. t. d. e. b. e. t. f. i. e. r. i. h. e. c. p. u. b. l. i. c. a. t. i. o. i. n. e. p. i. s. c. o. p. o. s. y. n. o. d. i. s. v. t. i. c. s. i. c. u. t. o. l. i. m. e. x. t. r. a. d. e. a. c. c. u. S. i. t. n. i. n. f. r. a. t. e. p. u. s. p. d. i. c. t. u. m. m. e. t. r. o. p. o. l. i. t. a. n. u. s. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. p. e. r. i. p. s. u. m. e. d. i. t. a. s. m. a. d. e. t. p. u. b. l. i. c. a. r. i. t. u. n. c. h. e. c. p. u. b. l. i. c. a. t. i. o. f. i. e. r. i. d. e. b. e. t. s. i. m. f. o. r. m. a. m. m. a. n. d. a. t. i. c. u. i. p. a. r. e. n. d. u. m. e. s. t. v. t. d. i. c. i. f. u. p. r. a. p. e. o. c. i. f. h. o. b. e. d. i. e. n. t. i. e.

Faciant publicari. per suos. s. officiales/archidiaconos et alios iudices eis inferiores et subditos **P**ublicat notione i. noticia. na constitutio nemine regulariter ligat an qd ad eum puenit. lxxij. d. i. p. p. o. s. u. i. s. i. t. i. n. f. i. v. b. i. d. e. h. o. c. d. e. c. o. n. s. t. i. c. i. f. v. b. i. e. t. i. a. m. d. e. h. o. c. z. h. o. c. v. e. r. p. u. t. o. d. e. c. o. n. s. t. i. o. r. d. i. n. a. r. i. o. r. u. m. q. u. o. r. u. m. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. n. o. l. i. g. a. t. i. g. n. o. r. a. t. e. s. n. i. s. i. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. h. u. i. u. s. f. u. e. r. i. t. e. r. a. s. s. a. z. s. u. p. i. n. a. d. e. c. o. n. s. t. i. c. v. t. a. n. t. i. a. r. u. m. l. i. v. j.

In constitutionibus vero principis solet dici q ligat elapsa duobus mensibus post earum publicationem antea vero ignorantes non ligat ut no. p. Ber. de p. s. i. d. c. i. f. z. p. Jo. an. in. d. li. vi. f. q. r. o. a. u. t. x. v. j. d. i. q. d. i. c. i. t. u. r. p. Arch. lxxij. d. i. p. p. o. s. u. i. s. i. t. i. f. u. s. s. i. n. e. p. e. u. n. d. e. z. c. i. d. e. p. c. e. s. p. b. e. n. h. d. e. b. u. i. s. s. e. n. t. p. e. u. n. d. e. n. e. c. o. b. s. t. a. t. q. u. o. q. u. o. p. c. i. p. i. f. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. p. r. i. n. c. i. p. i. s. p. e. p. o. s. p. u. b. l. i. c. a. r. i. d. e. p. e. e. t. r. e. m. i. s. s. e. c. u. i. n. f. i. r. m. i. t. a. s. s. p. e. n. u. l. d. e. a. c. c. u. s. i. c. u. t. o. l. i. f. r. i. d. e. s. y. m. o. n. i. a. q. u. i. s. i. m. o. n. i. a. c. a. s. f. i. c. u. m. s. i. l. i. b. q. u. o. h. o. c. f. i. t. p. p. t. e. r. m. u. l. i. e. r. e. s. z. r. u. s. t. i. c. o. s. m. i. l. i. t. e. s. z. a. l. i. o. s. s. i. m. p. l. i. c. e. s. q. p. o. s. s. u. n. t. i. u. r. i. s. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. a. l. l. e. g. a. r. e. f. f. d. e. p. b. a. c. u. d. e. i. n. d. e. b. i. t. o. s. i. z. t. r. a. c. t. a. t. i. q. u. i. l. i. f. s. v. l. t. i. f. i. m. l. d. o. s. t. i. e. n. q. s. i. c. n. o. t. a. t. e. f. e. o. t. i. s. q. u. i. p. s. t. i. t. u. t. i. o. i. n. s. u. m. m. a. s. t. a. t. i. p. o. s. t. p. r. i. n. c. i. p. i. s. **E**t r. e. c. i. p. a. h. a. n. c. m. a. t. e. r. i. a. d. i. c. o. a. l. i. t. e. r. v. i. d. e. l. z. q. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. s. t. a. t. i. m. e. s. t. e. d. i. t. a. l. i. g. a. t. s. c. i. e. n. t. e. s. v. t. l. i. f. f. d. e. d. e. c. r. e. a. b. o. r. d. f. a. c. t. d. e. i. g. n. o. r. a. n. t. i. b. u. s. v. e. r. o. d. i. s. t. i. n. g. u. e. n. a. s. i. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. s. i. n. t. p. r. e. i. u. d. i. c. i. u. a. f. f. e. r. e. n. t. e. s. e. t. s. i. n. t. g. e. n. e. r. a. l. e. s. t. u. c. l. i. g. a. t. p. o. s. t. d. u. o. s. m. e. s. e. s. v. t. p. r. e. d. i. c. t. u. m. e. s. t. e. t. h. o. c. v. e. r. u. n. t. i. s. p. r. o. l. i. x. v. e. l. r. e. c. i. p. t. e. p. u. s. f. u. e. r. i. t. a. p. p. o.

stet ar. ad hoc de p. b. e. c. u. singula. li. vi. aut. v. t. in p. r. i. u. a. t. i. s. d. o. z. c. c. i. r. c. a. s. i. c. o. l. l. v. **L**eges vero siue constitutiones municipales aut circa certam provinciam vel dyoce. ordinate ut hic habet ligare possit modicum tempus arbitrio statuentis ordinat. ita qd qd possit d. c. i. n. s. u. p. i. n. a. i. g. n. o. r. a. t. i. a. v. t. l. e. g. i. t. i. n. d. c. v. t. a. i. a. r. i. d. e. c. o. n. s. t. i. l. i. v. j. **E**t v. e. r. a. p. s. t. i. t. u. t. i. o. s. i. t. a. f. f. e. r. e. s. c. o. m. o. s. s. t. a. t. i. m. s. u. u. s. o. p. e. r. a. f. e. f. f. e. c. t. u. a. r. l. d. e. c. u. r. l. p. e. n. u. l. i. n. f. i. l. i. x. z. n. o. p. **B**ar. e. h. i. n. l. o. e. s. p. p. l. i. h. q. u. o. q. r. o. s. i. d. e. f. u. i. t. e. t. i. u. r. e.

Quam ex veteri constitutione daturat maritus si tria aut plurium animalium dominus maserit: et uxori si per annum animalia repperit ad mortuarii solutionem obligabat tamē vterque seu trium seu paucorum dominus manet iuxta locorum ordinarios ad mortuarii prestationem censetur.

Statutum in fra. M. vero

cle. h. de cetero. Et hoc verum quod prius fuerit publicate. **S**i vero constitutio sit novi iuris editoria: et constitutio ipsa sit generalis: tunc si disponat quod ligabit statum dispositioni. de p. b. e. c. u. singula. li. vi. Si non disponit quod ligabit tunc quod notat Paulus. in d. c. glo. h. de cetero. Si autem constitutio sit particularis dicitur ut no. Jo. an. i. p. h. e. m. i. o. c. l. e. d. h. de cetero. **S**i vero sit provincialis tunc dicitur ut no. p. l. d. o. s. t. i. e. i. n. s. u. m. a. e. o. t. i. s. q. u. i. i. n. c. i. p. i. t. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. **E**t p. a. m. p. l. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. t. e. r. i. e. v. i. d. e. n. o. t. a. p. l. d. e. r. i. c. i. u. e. x. t. r. a. e. o. t. i. c. i. l. **E**t i. l. l. i. t. a. t. e. c. o. m. u. n. e. T. a. l. i. s. e. n. i. m. d. e. b. e. t. e. s. s. e. l. e. x. s. i. u. e. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. i. l. l. i. f. d. i. e. r. i. t. a. u. t. e. m. c. u. m. s. i. b. i. n. o. t. a. t. i. s. **L**audem. id est exaltationem. laudem enim idem est qd extollere. v. l. q. i. s. u. n. t. p. l. u. r. i. m. i. p. Arch. in p. n. c. t. **E**t gloriam. id est summum honorem.

Iesu xpi. Iesus interpretatur salvator. christi. idem est qd vinctus: a quo dicimus xpiani. ut no. in. c. de cetero de i. m. u. n. i. e. c. c. l. h. Iesu xpi. per Jo. li. vi. z. e. h. per Arch. Ratio autem quare a xpo dicimus xpiani: et non a iesu iesuani est ut notat ibi Arch. qd rem signata hoc nomine xpi. s. v. n. c. t. i. o. n. e. n. o. b. i. s. c. o. m. u. n. i. c. a. u. i. t. n. a. v. t. a. t. a. p. o. s. t. o. l. a. s. O. m. n. e. s. n. o. s. d. e. p. l. e. n. i. t. u. d. i. n. e. e. i. u. s. a. c. c. e. p. i. m. u. s. z. v. n. c. t. i. o. e. i. u. s. d. o. c. e. t. n. o. s. d. e. o. m. n. i. b. u. s. c. u. m. v. e. n. i. s. s. e. n. t. e. x. t. r. a. d. e. s. a. c. r. a. v. n. c. t. i. o. n. e. **S**ed rem significatam hoc nomine iesus non cōcavit nobis. interpretatur enim salvator cuius effectus videlicet salvare ipsi soli cōvenit ipse enim ut dicitur in euangelio Saluum faciet populum suum z. c. ac si diceret ipse solus et non alius. ad hoc facit de conse. d. i. l. i. j. n. e. m. o. z. c. a. l. l. u. d. c. u. m. s. i. m. i. l. i. b. u. s.

Statutum et infra. Ista constitutio ut estimo non fuit provincialis sed potius synodalis: et facta tria. Primo fit declaratio siue interpretatio constitutionis prius editae. Secundo ibi. hac autem restringitur presens declaratio ne noceat consuetudini prius obtinente. Tertio ibi/absolutionem/statuit remedium contra non observantes hic ordinata et declarata.

Et infra. hic decidit quod Robertus winchelsea catuarie. archiepiscopus edidit statutum de mortuariis solvendis mortuis forsan ex hoc qd laici quicquid ignoran-

quare a christo dicitur christiani

Diuisio.

Principis constitutio ligat ignorantes: ordinarii autem non.

tiā. qñq; per negligentia et infusa detentionē dect
marū et oblationū delinquunt. vnde quia nō remittit
peccatū nisi restitutione facta. ideo statuit q; p
compensatione sic subtractorū sūm melius aial des
functi ecclie damni debuit applicari. sic continetur
in integra.

a Statuti. f.
edicti p bone me-
morie Robertū
winchelse cuius
tenorem habes
f. e. li. de sepultu-
ris. c. fi.

b Rectores ec-
clesiar. idē puto
etiā quo ad vica-
rios in qñq; de or-

**itis occasiōe statuti^a in
ter rectores^b ecclesiariū
et prochanos suos li-
tes quas extinguerē cu
pinus frequētius ori-
untur: illud^c duximus**

dinatione vicariorū ppositione vel cōsuetudine ca-
nonice prescripta ius percipiendi mortuariū ad ip-
sos pertineat. nam pro his que pertinet ad portio-
nē suā possunt vicarij agere et conveniri iure pro-
prio vt no. p. hōstie. in. c. si. ppetuus extra de fi. in
stru. et hoc verum quando est lis inter rectorem et
vicarium: vt ibi patet et sic intelligere videtur Jo.
de athona in constitutione orthontis. ad vicariū. glo.
f. q. quero primo. vnde in hoc Jo. de atho. videtur
sequi opīonē illam q; vult q; vicariū nō possidet
iure proprio sed alieno. quam opīonē etiā sequi
videtur wil. in de. vñca. de offi. vica. in magna glo.
in p. vi. Et hec fuit opīo Boff. posita in. c. f. extra
de offi. vica. r. c. postulat. et de rescrip. p. paulus ta-
mē intelligit opīonē predictā cū suis alleg. verā
esse in vicarij opali nō in perpetuo nā vicarius per-
petuus sūm eiū proprio noie possidet. ff. si ag. vectig.
pe. l. si. et cum p. paulo cōcor. Stephan⁹ in e. c. cū qd⁹
et ego assentio dū tñ habeat portionē subordīnat

c Illud f. statuti.
d Synodali. videtur q; hec interpretatio nō de-
beat vltra dyocēsim extēdi cū non sit facta in cōci-
līo provinciali sed synodali. Synodus enim so-
let dici conciliū factū siue congregatū p episcopū
in sua dyocēsi. de accu. cum olim. Sed dic q; synod⁹
est dictio generalis significās tam conciliū genera-
le qd conuocat papa. xvi. di. vi. synodus. q; etiā cō-
ciliū provinciale qd vocat archiepiscopus. xviij. di. non
oportet vnde potes dicere synodali. i. provincia-
lis cōciliū de hoc tñ cōcilio nō cōstat p libros quos
vidi: nec putō hāc processisse de decreto provincia-
lis cōciliū. q; in pluribus vt mihi videtur est contra
fundamenta legum r iurū vt. f. patebit.

e Interpretatione. vide que dicam. f. p. hac autē
p. interpretatione.

f Declarandū. hec ergo constitutio non est noue
constitutionis introductiua: sed potius antiquē de-
claratiua: super quo vide quod scripsi supra ti. pxi.
c. vi. p. futuris temporibus.

g Decedens. i. de hac luce ad mortem cedens et
supple infirmitate detentus. vnde postea mortur
infra parrochia. vel extra in alia parrochia. vt. f.
colligitur ex littera sibi ecclie sue. r. c.

h Cuiuscunq; generis. siue sint de equis/tauris/
bobus/vaccis/ouibus/porcis/vel alias hmōi. Sic
ergo ad effectū q; debeatur mortuariū sufficit q; sint
tria aialia vnus et eiusdē generis puta tres equi
vel tres vacce/vaccā q; sint duo eiusdē gñs vt duo
equi et tertium alteri⁹ generis quia vna vacca. Et
idē erit si illa tria aialia fuerint triū diuersorū gene-
rū vñz vnus equ⁹/vnus bos/et vna ouis. Vñe quod
hic d; cuiuscunq; gñs: idē est ac si dixisset cuiuscunq;
speciei. nā si tres boues habuerit nō est sibi dare tri-
plex genus q; vñ⁹ gñs sunt sed sunt triplicis spēi.

1. Genus enim in iure tripliciter sumit. Vno modo p

his que cōsistunt in numero pōdere vel mēsurā/que
in gñe suo recipiūt functionē. ff. si cer. pe. l. ij. in pñ.
vbi de hoc per accur. p. pōdere. Alio mō accipitur
genus pro gñitate picta si mihi debeas tertia/quar-
ta vel dimidia pars alicui⁹ rer pro indiuiso debet

**synodali^b interpretati-
one^c declarandum^f
Ut videlicet si dece-
dēs s tria vel plura cu
iuscūq; gñs^b i bonisⁱ
suis habuerit aimalia^k**

mihi genus ff. si
pars heredi. pes-
ta. l. j. §. i. r. ibi no.
ff. ad trebel. l. de
ducta. §. nuncius
in fi. magne glo.
Tertio modo di-
ctur gen⁹ quod
apud dyalectis
cū d; spēs. et sic
stat. l. legator ge-
neralr. ff. de leg.

f. vbi de hoc. r. no. per Barth. in l. meuius. §. duobus
ff. de leg. ij.

i In his bonis suis. f. ipsius decedentis. et in-
telligo sūm dici illud quo ad propositū nostrum cui⁹
vendicationē habere potuit si vñtisset. vt. l. quint⁹.
l. ij. §. argē. ff. de auro et argē. le. vñ pūponit domis-
niū et proprietatē. Si ergo habuit vñm fructū vel
vñm animalis nō habebit locū in eis id qd hīc d;
nec si ea pignozata habuerit. ff. de le. ij. l. seruos au-
tem suos. Sed qd si possideat aial bona fide nūquid
cōputabit in bonis suis quo ad effectū istū: puto q;
sic: maxie si aial hmōi ita habuerit vt inter sua ani-
malia cōnumeraretur/ r aial suū in opīone aliorū
reputaretur. vt. d. l. seruos. Sed quid si habuerit
aialia cōta cū alio nūqd in eis habebit locū hec con-
stitutio: Vides q; sic. nā appellatiōe seruorū suorū
cōtinentur etiā cōes. vt in. l. si quis seruos. ff. de leg.
ij. pro quo etiā facit illud qd ex pluribus legibus sū
datur vñz qd cōe est meū est. ff. de ritu nup. l. illud.
ff. de leg. ij. l. serui electione. §. labeo. vbi de hoc sunt
concor. pro qua parte etiā facit fauor debitus ecclie
sic presertim concernēs salutē aie defuncti vt videly
possit aial quod erat defuncto cū alio cōe totū et in-
tegrū vēdicare noie mortuarij saltem satisfaciendo
et q; habet cōmuntionē in dicto aiali pro parte sua
ad instar fisci qui pōt rem quā habet cōem cum alio
totā vendere ex prerogatiua sua: satisfaciendo ta-
mē et cum quo habet ipsam rē cōem sūm estimatio-
nē sue partis. L. de vēdi. re. f. fca. l. forma li. r. Et cō-
tra videt. nā si mandet per aliquē alicui pōuideri
de hñficio vacaruro pertinente ad collationē suā si
bñficio vacās pertineat ad collationē illius cūmā
dat/et etiā alterius cōiter nō artat eū cui dirigitur
hmōi mādātū. textus est in. c. cū in illis in fi. de pre-
ben. li. vi. nā tale qd est mñhet alifcōe pprie nō est
meū vt no. in. l. id qd nostrū ff. de re. iu. vbi de hoc p
accur. p. pterea infusū esset q; ecclia locupletaret
cū aliena iactura. l. nam natura. ff. de cōdi. inde. sed
si ecclia haberet noie mortuarij aial qd erat defū-
cto et alteri cōe sic fieret alteri iactura in parte sua:
maxime cum aial hmōi sit indiuisibile et necessario
oportet integrū aial remanere penes eorū alterū
et sic penes eccliam q; iuxta istud statuti petere pōt
aial scdo melius. ergo r. Et ad effectū q; res pro-
prie sua dicatur necesse est q; pleno iure ipsius sit.
vt in. l. seruos aut suos. ff. de leg. ij. Et puto vñz q;
in hoc casu nō debet reseruati aial qd erat defuncto
alteri cōe noie mortuarij iuxta effectū constitutionis
hui⁹. nec obstat fauor de quo pōt d; q; talis fauor nō
debet extēdi in pñdiciū alteri⁹. ff. ne qd in loco pub-
lico. l. ij. §. merito. et. §. si quis a principe. et de offi.
ordi. l. iij. r ad hoc facit qd no. xvi. q. sup. glo. adde.
videt q; debeāt p arch. r vide hīc si placz no. p. Jo. i

Questio.

Questio

Quod cōe
est meū nō
est.

Synodus

Ben⁹ capi-
tur triplici-
ter

Diffinitio
animalis.

spū pñef. ff. de pbo. lig. l. mouentū. ff. de vfu. l. re-
rū mixtura in pñci. et pñcie intelligit de bruto quod
sensu intellectus caret. ff. si quidam. pau. fe. di. l. i. Et
hox aialū quedā sunt maiora vt equi boues et hus-
tūmōi minora vero vt porci/capra/veruex/et cō
similia. ff. de abi
ge. l. i. Cum itaqz
omne per se mo-
uēs aial dicti pos-
sit vt s patet. qñ
nūquid illud qñ

**optio cui de iure sue-
rit debitū reseruato ec**

qñ

hic dicitur locū habeat de qbuscūqz aialibz siue domesti-
cis siue feris. Vnde qñ sic saltē de his quoz domini
vni nostrū esse poterit. Hoc igit dīco qz quedā sunt
aialia fera extra nostrā custodiā vel vñ nñm existi-
tia et nullius boni sunt. Quedā vero sūt per nos oc-
cupata et sic nō solū sunt sub nro vñu. sed etiā pñcie
tate et dominiō pñtuta vt pñz iñst. de rez. diui. s.
tere igit vbi inuuit qñ sub aialū noie nō solū pñtinen-
tur bestie: sed et volucres et pisces dū dicit aialia qñ
in celo/terra/et mari nascunt. Vnde ergo qñ si defū-
ctus habuerit tria vel plura aialia/siue hñmōi aialia
cōstitūt i natura bestiaz qñdupediū/siue pecorū/aut
volucrū/aut pisciū qñ locū habebit qñ hñc dīc dūmo-
do hñmōi aialia in bonis ipsius defuncti fuerint. ad
qñ facti text? pñcedēs dum dicit: cūscūqz gñis aia-
lia. loqñtur enim gñaliter. vñ gñaliter debet intelli-
gi ff. de aleato. l. i. s. penul. et de cōm. lepo. c. i. vbi
de hoc per Bern. glossa antepenul. Loquēdo hñm. p-
prietatē et vim terminī aialia puto qñ pñdicta sint ve-
ra: ita qñ de iuris rigore tertū aial exñs i bonis de-
functi et ad eius vñum seu cōmōdū deputatū qñcūqz
fuerit faceret scdm aial debere reseruari. pro mo-
tuario. Hec tñ gñalitas restringit qñqz ex mēte lo-
quētis: qñ de talibus nō cogitauit. ff. de trāsac. l. cū
quillana. qñqz ex non verisimilitudine. de deci. c. i. s.
j. li. vi. de offi. vica. c. cū in general. e. li. quādoqz re-
stringit siue artat ad solita et cōsuetā tñm. ff. de dā. in
fec. l. i. finitā. in pñ. Itē artat ad id quod est verisimili-
lius. ff. de cōd. et demō. l. que cōdātio. s. quibz. et. l. cū
vñ vroz. Itē ad ciuile modū intelligēdū. ff. de seruf.
l. si cui. Itē artat ex consuetudine loquentis. ff. de vñu
fruc. l. semp. onit. De his restrictionibz et alijs no.
in. c. gñalit. de reg. in. li. vi. per Car. Et quibz satis
videt dicendū qñ hec gñalitas aialia restringi debet
ad id qñ pñtuetū est fieri. vñ debet intelligi de aialia
bus qñdupediū qñ sunt ad vñcendū apta: vt porci et
oues et cōstia aut de his qñ sunt vñbz hñmōi moda:
vt equi boues/asini et hñmōi que als hñm. y sdo. li. xii.
ethymologia. c. i. pecora appellant. Sic enī obser-
uat pñtuetudō qñ est optia legū interpret. ff. de legi. l.
a. Optimo. f. aialia. (si de interpretatōe.)

gñalitas
restringi de-
bet

Cui de iure si intelligas scripto: tñc et debetur
cui forsan p ipsuz testatorē dispo sitū fuerit in specie
Sicut in specie de eo nō dispo fuerit: sed in gñe for-
san tñc cadit sub administratōe eoz quos sibi ere-
cutores deputauit ex vi clausule de residuo bono-
rū vel alterius clausule gñalitis. Sicut nullo fecer-
it executores sed forsan intestat? decesserit tñc cas-
dit sub administratōe eoz quibz ordinari? id du-
perit cōmittendū hñm ea qñ leguntur. j. e. li. de testa. c.
ita quozundā. Id est etiā ista littera intelligit de iure
pñtuetudinario: et sic sequēda est pñtuetudo qñ p iu-
re habet. ff. de leg. l. de qbus. l. qñ sit lōga pñtuetudo.
l. si poteris ponere exemplū in heretis soluēdis. in
qñbz qñqz alij pñferunt ecclie et in casibz sñstibus.
Reservatio. supple p ipsū mortuū sic qñ inde
nō disponat in pñtuetū illi? cui de iure vel cōsuetu-
dine debet in euentū mortis supueniētis. et hoc in
nūit illa verba qñ sequunt sine dolo fraude. et. Et
hāc reservatiōe sic fieri debere puto si tñc decesser-
it mēris cōpos et intelligēs. alioqñ si sit alienatus

a mēte vel alijs distract? debet hec reservatio fieri
per administratores bonorum suorum.
Ecclie sue. hoc statim determinat ex eo qñ se-
quit a qua rē. Et sic vigore hui? cōstitutōis nō de-
bet mortuariū illi ecclie cui? nō fuit parrochian?

**ecclie sue a qñ facta? re ce-
pit dūbiueret sine dolo?**

licet infra ei? par-
rochiam decesser-
it ex cōsuetudī
ne tñ de qua loq-
tur in fi. bñ. pos-
set illi ecclie vbi

morit? debere mortuariū: licet ibi nō fuerit prochia-
nus vt videt ecclia illa de reb? quas ibi habuerit p
mā forsan vel scdm meliorē habet noie mortuarij
Et qñ pñferat ecclie vbi fuit parrochian? in optiōe
illi? rei. Et nichilomin? ecclia vbi fuit parrochian?
posset etiā de alijs reb? habere mortuariū pñt se ha-
buerit consuetudo in hac parte. Et tamē verum a
parte iuris qñ cū talia nō debeant nisi ratione iuris
parrochialis ex eo videt qñ decesserit fuit prochia-
nus et vt parrochianus ecclie vbi habuit domiciliū
et in qua solebat audire diuina et recipere ecclie sa-
crāmēta prout legit et notat in. c. i. de sepul. scū ab
eo. li. vi. licet ex causa aliqua limitata p quā nō trās-
ferat domiciliū: talis se trāsferat ad locū aliū et ibi
moriat nō tamē debet ecclie ifra cui? parrochia mor-
itur aliqd mortuariū: saltē in pñtuetū ecclie p
rochialis ipsius defuncti vbi habuit domiciliū. facit
optime ad hoc. c. i. s. qui de sepul. li. vi. vbi de hoc per
doct. Sed qñ si erat domiciliat? in diuersis par-
rochijs: et in vtraqz vñuēs cōsuevit percipere sacra-
mēta nūqd vtraqz ecclia habebit mortuariū/vel ea-
rū altera pñtinet cū hec pñstitutio nō statuatur nisi de
vno aial videt de scdo meliori. Ommissis argumē-
tis dico qñ estimatio hui? aialis debet diuidi inter
ipsas ecclias dum tamē in ipsaz parrochia sua dos
mīscilla equaliter collocauerit text? est i simili extra
de sepul. c. i. li. vi. cū cōcor. in sñ. l. tñc testatores. ff.
de leg. i. et notabiliter c. relatu. in fi. et de testa. Sec-
cū tñ esset si in vno loco instruer? esset. nā a maiori
facienda esset denotatio. ar. ad hoc. ff. de sta. ho. l. qñ
hñm Car. i. dicto. c. i. Et idē qñ dicit de duab? ec-
clesijs pñt intelligi de pluribz hñm Jo. Ino. s. duo. di-
e

Questio

Sacra recepit. Hec pñstitutio tñm (cto. c. i. li. vi.)
pñsiderat receptionē sacroz: nō aut auditionē diui-
norū. vñ si in vna ecclia vel capella audiret diuina
in alia pñperet sacramēta illa pñferri debet in qua
percepit sacramēta: vt hñc patet. et hec puto esse
vera nisi consuetudo patrie aliud egerit.

Sine dolo. i. calliditate/fallacia/vel machina-
tione ad circūuendū vel decipiendū eccliam
in ea parte adhibenda. sic enim sumitur dolo. ff. de
dolo. l. i. Et dolo? huiusmodi probari potest ex per-
spicuis coniecturis vt legitur in. c. i. de renū. li. vi.
Et si namqz vñum animi quod ex qualitate facti co-
gnoscutur. ff. de excep. doli. l. i. in fi. l. de rescin. ven.
dolo. et hñm dolo? qñqz pñsumitur/videlicet quā-
do facti qualitas ad persone de cui? dolo agitur cir-
cumstantias relata et iuris interpretatiōe dolum
cōtinet. verbū gratia. Aliquis infirmitate pñuenit?
et languens in extremis habens tria animalia/vel
plura nulla necessitate ductus alienat oia aialia sua
hñc pñsumitur dolo. nā soluere mortuarium stan-
te constitutiōe ista est debitū cuius quidē debiti so-
lutio est necessitatis. ff. de minoribus. l. qñ si minor. s.
restitutio. ergo alienādo rē illā cui? vñditio nō pōt
se pñtuetū eo qñ sibi de necessitate inuēit. f. soluere
siue reddere mortuariū facit dolum pñsumi. ff. de
his qñ in frau. cre. l. oēs. s. lucr? et dicto. c. i. de renū.
pall. Sic quoz et dolo? qñqz probat: qñqz estimatur.
qñqz pñtuetur. qñqz iudicat vel demōstrat. pone exe-
pla per ea qñ no. in. c. scienti. de re. iudi. p Car. li. vi.

Dolus.

Provincialis Guillelmi Lyndewode.

Fraude. hanc qui allegat ipsam probare debet sicut et qui dolum allegat. ff. de pba. l. quotiens. s. qui doli: et qd doli pstitit in aio absq euidetia exteriori pot purgari ppro iuramento. ex de excōica. pastora lis. fm Jo. de atho. nā q sic notat in pstitutiōe ortho nts alicubi. audi uimus. s. callide in pnci. Si vero progreditur ad executionē act⁹ qui consequēter sequitur ex dolo tūc probatur ex perspicuis iudi cijs et verisimilibus conjecturis. L. de dolo. l. dolo

fraude^a seu cōtradictio ne^b qualibet pro recō pensatione^c subtractio nis^d decimarum^e per

per Bern. nec debet ecclia hmoi decimas ab eis re cipere ne videat ipsoz psonas approbare iuxta no ta. p. Johan. x. vi. q. j. c. decime. super. p. negocio. Tu dic q si iudei inhabitēt loca vbi xpiani solebāt habi tare et faciebāt oblatiōes et soluebāt decimas pso

nales: ipsi iudei faciet oblatiōes simili modo sol uet decimas pso nales: ne ecclē si q ab inhabita tibus loca hmoi solebāt recipere oblatiōes et de

sonalium necnon et ob lationum^f secundum s melius animal refer uetur^h post obitumⁱ

clmas personales fiat p iudiciū per ipsos iudeos et sic no. docto. de v. furis. c. quāto Et circa hoc vid e quod dicit. j. de deci. c. scā ecclē. s. negociationū. f. Oblationū. quaz appellatiōe generaliter in telligendo cōtinent oia q quocunq titulo ad ecclē si am pueniūt. in. c. cū inter extra de p. bo. sig. siue sint mobilia siue immobilia. Et tñ differentia inter ob lationes q sunt altari: et alias oblatiōes ut ibi no. Inno. specialiter vero loquēdo dicit oblatio id qd in missa offertur sacerdoti q in pceptis festiuitatib⁹ debita et necessaria est. ut in. c. in dñcia. extra de parroch. fm dñstien. qui sic notat in. c. causa. et de p. b. sig. et sumit hñc. ¶ Pro cuius materie declara tiōe scire debes q est oblatio q fit ecclē si: siue de bonis mobilib⁹ siue immobilib⁹ per modū dona tiōis inter viuos. Alia est oblatio que fit ad instar donatiōis ex causa mortis et tales donatiōes ab instio sunt gratuite nec possunt aliqui compelli ad eas faciendas. In alijs vero fm Aug. quilibet pos test cogi per excomunicatiōē ut in. c. omnis xpia nus. de conse. di. j. Alij tamen intelligunt illud. c. de oblatiōe interiori vel bonozi operum inter quos est ray. dñstien. dicit q in pceptis festiuitatibus te netur quis offerre: et cogi potest maxime cum sit qua si generalis consuetudo vbiq terraz et sic intelligit dñstien. illud. c. e. omnis xpianus et intelligit festi uitates pceptas dies dñicos et alios dies festiuos prout sic no. per eundem de parroch. s. in quibus in summa sua. Ego autem puto consuetudinē sup hoc fore attendendā cui satis cōuenit quod legitur in. c. ad apostolicā extra de symo. et ibi no. per Inno. et de parroch. super rub. per eundem. sed melius ibi dem per Jo. in no. et concor. no. per Archi. in dñ cto. c. omnis christianus. et de decimis. c. quis. per Jo. in no.

Oblatio multiplex.

g Secundū melius aīal. hñc vide quod scripsi su pra. p. animalia. **h** Reseruetur. supple per ipsum decedētē. vel ali as ut dixi supra. p. reseruato. **i** Post obitum. Quid ergo si pater familias ad huc viuens infirmitate tamen de qua moritur detē tus propter necessitatem et ad releuamen paup tatis sue: vel indigentie: vendat aliqua animalia sua sic q post obitum suum nulla remanent de quib⁹ solui potest mortuarium. quid erit ecclē si faci endum? Dicedū q puto si dolo vel fraude cessantib⁹ fiat talis alienatio sic ecclē si nihil habebit p fertm cū liceat vnicuiq de re propria pro libito ad suā vtilitatem disponere. l. in re mandata. L. man. et ad hoc optime facit. s. si quis. in. l. non solū ff. de al. iudi. mu. cā. nec debet ecclia esse sollicita in vira ali cuius sui parrochiani de bonis suis. ar. ad hoc. ff. de acqui. here. l. qui supstitis. Si autē dolo vel fraude facta sit huiusmōi alienatio tūc puto alienationem hmoi inqstū tendit in p iudiciū ecclē si fore reuo candā. maxime vbi emptor erat piceps fraudis: et hoc per officiū iudicis vel cōditiōe ex hac consi tutiōe ad instar alienatiōis facte in fraude patro

Questio

Dolus et fraus dñst

Questio.

Questio

Decime p sonales.

chis et verisimilibus conjecturis. L. de dolo. l. dolo latus autem probatio siue inuestigatio multiplex est ut patet in loco p ialle. per Jo. de athona. ad cu tus declarationē etiā faciūt no. et alleg. in glosa p i cedēti. Et fm p iapina. fraus cōsiderari debet nō solū ex euentu sed ex consilio. ff. de reg. iu. l. fraudis Ex quo videt q fraus nō est sine dolo. et sic ibi sen tit glo. Differūt tamē dol⁹ et fraus sup quo glo. in l. iuris. gentiū. s. dolo. ff. de pac. ponit tres opiniōes fm quaz prima dolus est genus. fraus est species. et sic inest dolo et fraus sicut spēs inest generi. Scdm alias duas dolus est species. fraus est genus. et sic etiam inest dolo fraus sicut genus species. Sed p i mā opiniōe approbat ibi Barth. quo ad solutio nē contrarij de quo ibi loquitur glosa qui etiā cōclu dit q dol⁹ et fraus idē important in effectū. **b** Contradictione. prius enim remouet quācūq euasiōē occultā q posset fieri ex cordis imaginatio ne dum dicit sine dolo et fraude. Jam remouet euasiōnem apertam et inobediētiā siue rebellione mā nifestā dum dicit sine cōtradictione qualibet et simi le habes de concess. p ieb. constitutus. ¶ Sed quero quo iure tenentur subditi suffraganei et obedire hu ic ordinationi maxime cū cōstitutiō liget tātum sub ditos constituentē L. de sum. trini. et si. catho. l. i. in prin. cū similibus dicit pōt q auctoritate prouin cialis cōciliij in quo si hec cōstitutio per Archiep m fuerit edita ligat oēs de prouincia. xviij. di. c. vlti. de accu. sicut olim de p ieb. grauem de sen. excō. a no bis. le. j. et ibi no. per Inno. et de loca. c. i. per dñstien. et p i quo bene facit. viij. di. que p i tra. vbi de hoc p Arch. pro quo vide qd no. de sen. excō. c. romana. s. sententiē per Lar. et Archi. l. i. vi. Sed verū simile est hanc cōstitutio nē nō fuisse editā in cōstitutione prouinciali ut dixi s. s. synodali. ad fi. **c** Pro recōpensatione. hic sume illud quod sequi tur videlicet secundum melius animal post obitum reseruetur. **d** Subtractionis. supple ignoranter facte. nā si scienter et voluntarie subtraxerit decimas persona les seu oblatiōes debitis ecclē si et decime ille vel oblatiōes extenderent se ad magnam quantita tem videlicet vltra estimatiōē aīalis scdō melforis non esset iusta recōpensatio ut forsan pro decimis vel oblatiōib⁹ extēdentib⁹ se ad valorē. xx. s. sol ueret vñū aīal. v. s. Et iste intellectus satis colligitur ex integra. ¶ Sed qd si null⁹ decimas vel obla tiōes hmoi subtraxerit an teneat reseruare aīal scdō meli⁹ de quo hic dñstien. Puto q in hoc respiciēdū est ad cōsuetudinē diuini v i tatā: ut patet. f. e. c. s. hac autē. **e** Decimarū personaliu. q debent ex negotiatio ne/artificio/scientia/militia/et hmoi que potius re spiciūt personā quam rem ipsam. et tales solui debēt ecclē si vbi quis audit diuina et ecclē siastica percipit sacramento. ut i. c. ad. apostolice. extra de deci. et xvi. q. i. quest. Iudei tamē has decimas personales soluere nō tenentur: qz eoz persone non sunt de coz pore ecclē si prout no. i. c. de terris. et de deci. glo. j.

ut ar. ff. si quis in frau. §. al. l. i. §. 2. ff. que in frau. cre. per totum. Stautem emptor sit bone fidel tunc dicerem qd illud secundum melius animal restitueretur ecclesie: et de alijs bonis defuncti redderetur emptori precium si tamen ipsum animal habuerit ex titulo lucratis uo. tunc cum sibi damnum non inferatur bene possit fieri huiusmodi alienatio res uocari totaliter ar. §. simili modo. in l. qui aut. ff. que in frau. cre. Si vero facta sit alienatio omnium bonorum tunc eo ipso presumitur fraus et habet locum constitutio bone memorie Jo. stratforth. quam habes. de donatio. c. cordis dolore ibi videas.

a Pro salute anime sue. que consistit in peccati remissione et qd non remittitur nisi subtractum restituitur. extra de vsur. cum tu.

b Ecclesie sue huiusmodi scilicet a qua sacramenta recipit.

pro salute anime sue ecclesie sue huiusmodi liberandum. qd si duo tantum in bonis decedentis extiterint animalia de mansuetudine ecclesie exactio qd

ff. mulier. per Jo.

h Minime coherceat. huius ratione de iure non bene video pferri cum causa mouens cõdente qest sub tractio decimarum psonaliu et oblationu vt patet in pte decisa: eque pot pternere psona mulieris sicut et viri. Sed forsan condens attēdebat modum soluendi herectas vbi a viro mortē te tanq picipa li et capite domo a dominis tēpo raliibus et alijs capitalibus extigūtur et nō ab vtro re mortēte viuēte viro: sed non est par ratio: vt patet ex p̄dictis.

i In domo. intellige non tantum secundum proprietatem sed vt in domicilio. unde siue in propria domo siue in conducta vel gratis inhabitet locum habebit quod hic dicitur. ar. l. lex cornelia. §. domus ff. de iniurijs. sic tamen qd familiam teneat et hoc est quod sequitur.

k Cum familie regimine. Et nota qd familie appellatio contineri possunt omnes qui in seruicio alicuius sunt siue liberi siue serui. ff. de edil. edic. ediles. §. familie. et ff. de vi. et vi. ar. l. §. familie. et de publica. et vectil. §. familia. et hoc modo intellige quod hic dicitur. Quomodo autem familie vocabulū varie sumis habes. ff. de verb. sig. l. pronuntiatio per totum. et de triplici genere familie no. Archid. de priuile. c. licet. §. familiaribus. l. i. vbi. Sed quid si mulier post mortē mariti solos habeat filios vel solas filias vel filios et filias vel forsan nepotes et neptes simul in domo et non alios famulos neqz liberos neqz seruos: an tales continetur appellatione familie? In casu isto videtur qd non quia feminarū liberi in eius familia non sunt sicut legitur. ff. de verb. sig. l. familie: puto tamen qd sic illa consideratione: quia familia censetur collectio personarū sub regimine alicuius existētium. vt dicta. l. pronuntiatio. §. familie appellatio. in princ. nec ob. l. allegat in contrarium. quia ibi ponitur familia pro potestate vt ibi no. in glosa. Unde licet femina non habeat liberos in potestate post mortē mariti eos tamen bene potest habere sub regimine vt sic dicantur de eius familia vt p̄dicti sed aliter dici potest qd hec littera non dicit familie sue: sed familie simpliciter. et sic potest intelligi de his omnibus qui sub vnius potestate fuerunt qui recte eiusdem familie siue vna familia appellantur. vt dicta. l. pronuntiatio. verbo communi iure vt potius respiciatur natura q̄ ius.

Verbis famille

Questio

Questio

l Sed quid si vnum vel duos seruientes habeat et non habet plures an dicatur habere familiam? Videtur qd sic. ff. de vi. et vi. ar. l. §. familie. vbi familia dicitur fecisse quod per vnum factum est contra tamen facit quod legitur in l. de testario. ff. de verbo. sig. §. vnicus. vbi dicitur quod nec vnus nec duo famuli faciunt familiam. Circa hoc estimo verum qd etiam duo non faciunt familiam: immo tres ad minus vt l. neracius. e. ti. vbi de hoc: sed per vnum bene retinetur ius familie ar. l. sicut. §. ff. quod cuiusqz vniuersitatis nomine et no. d. l. per accursium. Si tamen hec mulier secum habeat duos sibi ministrantes ipsa existente tertia dico illos tres constituere familiam. nō et hīs siue caput domus numeratur et continetur in familia. vt. d. l. pronuntiatio. §. pater autem fami

Mansuet?

c Quod si duo. secunda pars.

d De mansuetudine ecclesie. mansuetus secundū papā est qui nullam iniuriā irrogat. et no. xv. q. i. nos autem. §. mansuetos. per Archid. et xij. q. ii. fraternitas. §. bo. mansuetudine. Hec itaqz virtus in personis ecclesiasticis commendabilis est sic tamen qd mansuetudo ornet rigorem et rigor regat mansuetudinem sic qd alterum commendetur ab altero: ne rigor sit rigidus nec mansuetudo dissoluta. xlv. di. sunt namqz. esset enim valde rigorosum vbi tantum duo sunt animalia: et vnum debet forsan domus no tenore. vel alteri de iure vel consuetudine qd ecclesia reciperet secundum melius animal nullo relicto vtro: vel liberis defuncti. p̄sertim vbi sunt in opes et egentes.

e Exactio quilibet. Si ergo absqz exactione gratis offeratur videt qd illud oblatum ecclesia recipere non prohibetur vt sic sumatur exactio pro conventionē iudicialia qua inuitus quis soluere cōpellitur. ff. de leg. iii. l. ad eam commissā. §. si rem. In isto tamen casu videtur contrarium. §. qd etiam a volente non recipiatur. Pro quo facit textus hic dum dicit exactio quilibet remittitur. Improprie enim dicit exactio prout sonat in petitionem remitti. Sed prout sonat in solutionem proprie dicitur remitti. Dicere ergo quilibet exactio remittatur perinde est ac si diceret solutio remittatur. et concord. in simili videlicet qd etiam a volente recipiat. l. de salga. hōsp. non p̄b. l. ista l. xij. Et faciunt no. l. per Arch. de referis. statuti §. exigit. l. vi. Sed quod prius dixi puto verius. nam exactio remitti dicitur quando ius ad mortuarium huiusmodi cōpetens relaxatur seu alias remittitur. faciunt ad hoc no. per Jo. viij. q. iii. c. talia. Et sic licet in hoc etiam casu scdm meli⁹ aial sit in obligatione et debeatur ecclesie non tamen erit in petitione vt scilicet exigatur in effectū.

f Mortuarij. sic dicto qd relinquuntur ecclesie pro anima defuncti vt no. de offi. ordi. conuenerente. §. mortuorum. per Ber. et quia cum mortuo tempore sepulture consequit ad ecclesiam deferri cui conueniunt no. per Jo. an. de sepul. c. j. §. eis quibus in cle.

Mulier.

g Mulier. i. vxor. q̄qz tñ ponit p̄ ipubere. q̄qz pro virgine. q̄qz pro corrupta qd dicit vt no. xxxij. q.

Vidua.

illas. z. l. familie in pñci. Et no. de concess. pñb. c. post electionem glo. iij. nec obstat. l. s. familie. ff. de vi. z. vi. ar. quia speciale est in illo interdictio in odium violenti ut patet in dicta. l. detestatio. per accurs.

Vidua. i. non maritata. z. d. vidua quasi a viro idua. i. separata ab iduo qd idem est quod separo vel diuisio ut no. Jo. de athona. i. constitutio. Dec. tobo. ecclesiast. s. viduarum. Et proprie dicitur vidua que desist esse nupta. quandoqz tamē d. vi dua etiā q nuncqz fuit nupta. ut. L. de indic. vi. toll. p totū. z. est tex. e. in l. malū. s. vi dua. ff. de verbo sig. de hoc etiam no. L. qñ ipera. inter pu. et vi. l. vnica. s. mō qro per Chy.

Prepō p plura signi ficat

Per annum hec ppositio per significat cōtinuationē tpis ut vñz totus annus cōtinuetur in viduitate. z. hñc pcor. nota per Arch. in c. contumacia. de hereti. li. vi. s. per annū. vbi de hoc sunt concor. Significat namqz perfectionē siue cōpletionē. ut. l. vzbana. s. pernoctare. ff. de vbo. sig. z. no. in cle. causam de elec. p. plecto. p Jo. Quādoqz denotat causam. xlvj. di. hoc propriū. ibi per. l. prop ter. z. l. di. ut pstitueret. e. s. p Arch. Quāqz significat tpis concomitantiam. xxxv. di. sexto die. s. per quos per Arch. Et hac littera patet q si mulier manens vidua infra annum decesserit q non debetur mortuariū. cui? rationē nō video nisi dicat qz per tantū tpis retinet domiciliū vñ premortui. ar. l. fili. s. vi dua. ff. ad munic. z. L. de bo. mar. l. si. vbi de hoc per Chy. L. de priuile. sco. l. i. l. x. Sed p rationē illorū iurū nō solū hoc retinetur p annū. sed etiā qdū vi dua permaneret. que ergo sūratio dicat apollo.

Superuixerit supple et in eadē viduitate decesserit. nam si nupta fuerit alteri. tunc si decesserit viuente secūdo marito non esset cōpellēda ad mortuariū soluendū ut patet hñc in textu.

Formam superius scriptam videlicet de referuando secundū melius animal vbi sunt tria aialia. **Hac autē.** secūda pars in qua pcedentia restrin guntur ne noceant consuetudini laudabili aliter ob seruare.

Interpretatiōe. videlicet sup dicto statuto Ro ber. winchelse. Nec nāqz cōstitutio quā ascripsi Sy moni lāghā licat in quibusdā libris et male ascriba tur Stephano laughton q longo tpe pcessit robertū winchelse interpretando declaratiōctā cōstitutio nē Roberti q est. f. de sepul. c. si. Et hoc bene licet suc cessori qui considerata iurisdictione z dignitate re putatur eadē persona cū condente ar. l. proponeba tur. ff. de iudi. hoc nāqz nō facit vt priuatus sed vt archieps. cui dicto pcor. qd no. per Barth. ff. de ap pella. l. ab executore. s. quero vtrū vnus iudex. vbi videre poteris multa notabiliter posita sup mate ria interpretatiōis. quasi per totam legem. Et op time de iusti. z. tu. l. oēs. s. vi. principaliter. cum. s. sequen. per eundem. Et de hac materia no. de po stula. pre. c. f. s. interpretatur p Ber. z. alios. z. xi. qj.

t. per Jo. z Arch.

Consuetudini laudabili. ad quā seruandā pos sunt pelli ptra facere volētes. put legif et de symo. ad aplicam. vbi Hostiē. ponit exemplū de cōsuetu dine venetijs vbi post mortē alicui? soluit ecclesie

be aut hroz prius aut post decesserit sup psta tione mortuarij cōsue tudo ecclesiastica obser uet. Ad solutionē aut debiti de iure vel cōsue tudine mortuarij renu entes volumus p loco rum ordinarios cen sura ecclesiastica coar tari.

Edmundus.

Rector ecclesie decimas nondū perceptas

Provincia. Ex hac littera videtur q supradicta ordina tio potius concernebat dyocēsim qz prouinciam ut dixi supra. e. s. vbo synodali. quasi intendere vellet ut per ordinationem factam in dyocēsi non pzetu diceretur consuetudini alibi existenti infra prouin ciam.

Aliter obseruare. s. qz supra dictum est de solu endo scdm melius animal ex tribus.

Preiudiciū generari. cōstitutio nāqz cōsuetudi ni specialit nō derogat nisi de ea fiat mentio expref sa. de consti. c. l. i. vi.

Consuetudo ecclesiastica. siue sit vniuersalis siue particularis pro qua materia latius videre po teris extra. c. ti. super rubri. per Jo. in no. et p Chy. L. que sit long. consuetu. l. cōsuetudinis. et per Bar tho. in repetitione eiusdem legis.

Ad solutionem. tertia pars.

Ordinarios. eos videlicet qui ptesunt iurisdic tioni ordinarie et possunt vti cēsurā ecclesiastica. Pro quo vide. f. glo. proxima.

Censura ecclesiastica. i. per suspēsiōē/excō municationē/et interdictū. et de vbo. sig. c. querenti Et nota q censura ecclesiastica z aiaduēsiō eccle siastica differūt. Est enī censura circa penā spiritua lē/aiaduēsiō circa penā temporalem. ut no. Arch. de homici. c. i. s. aiaduēsiō. li. vi. et de exceptionib. c. si. in si. per eundē. Hanc autē cēsurā fulminare pos sunt ecclīaz prelati qbus ab hoīe/lege/vel canone/ aut cōsuetudine tribuitur iurisdicctio ordinaria. de offi. ordi. c. cū ab ecclīaz. z. c. quāto. p Inno. Hosti. z Jo. an. i. no. z de offi. Arch. cū satis vbi de hoc per Host. Et sic archi. pōt hāc cēsurā fulminare vt patz in locis pñdi. et no. xliij. q. iij. tam sacerdotes. per Archi. Simples tamen curati hoc nō possunt ho die qz pscriptum est cōtra eos vt no. doc. in. d. c. cū ab ecclīarū. Et pōt hoc verū intelligi q non ex communicant personā certē sed gñaliter sic de of. fi. ordi. c. i. et pro hac materia vide no. per Hosti. in summa de senten. excommunic. s. quis potest excom municare. s. nedum autem ius. vñqz in si An autem consuetudo possit hanc potestatem dare priuate persone vide no. per doct. de fo. cōpe. c. cū cōtingat

Consuetudo laudabi

Censura ecclesiastica z animaduēsiō dñst

Nullus rector sup. vel vicarius vbi est perpe-
tuis et de ordinatione vicarie sue habet per-
cipere decimas de quibus hic loquitur pro quo et
quid importet hec dictio rector. vide. j. r. rectorum
et etiam nota ea que scripsi. s. c. proxi. r. rectores ec-
clesiarum.

B Decimas
de quibz siue lo-
quamur de pre-
dialibus siue p-
sonalibus siue mix-
tis in casu huius

Nullus rector
Decimas eccle

constitutionis recurrendum est ad consuetudinem
patebit. s. si. consuetudine.

Ecclie sue. supple pertinentes.

Nondum perceptas. de perceptis satis. liceret
sibi disponere vt sibi et suis de eis fidelem et debitam
faciat dispensationem. xxxj. di. omni no. z. l. d. c. stude
at si namqz talium fructuum perceptorum domi-
nus et eorum habet proprietatem qum ad dispen-
sationem predictam vt no. Archi. de rescrip. c. status
tum. s. suo proprio. versus finem glo. l. vj. et videtur
esse textus in. c. consuetudinem. de cler. non res. c. l. i.
pro quo vide quod. j. dicam super s. legata.

Clendere presumat. potes intelligere incōm-
mutabiliter vt videlicet per illam venditionem non
transferat ius decimarum per viam alienationis p-
petue. sed hoc non fuit de mente condentis hanc con-
stitutionem quia non liceret de iure communi vt les-
gatur z no. de re. permuta. c. vlti. sed intellige vende-
re z c. commutabiliter: vt videlicet ante annuncia-
tionem beate marie virginis non vendat perceptio-
nem fructuum nondum perceptorum quod tamē ali-
as potuisset ad modicum tempus ad instar usufruc-
tuarii. s. de usufruc. l. arboribus. s. usufructuarius;
et de loca. et conduc. c. vestra. et ne prelati vices su-
as. c. querelam. perceptio namqz fructuum futuro-
rum recte emittitur. s. de contrahen. emp. l. nec emp-
tio.

Sed quid si de facto vendat an teneat venditio
facta ante istud tempus hic limitatum. Videtur q
non quia ista venditio facta est contra prohibitionē
huius constitutionis. ergo non tenet ar. l. non dubi-
um. l. de legibus presertim in contractibus: vt ibi
solet notari: et facit ad idem regula iuris que con-
cor. l. vj. cum ibi ad hanc partem alleg. per Jo. an. et
Dy. in quibus etiam locis videre poteris multa ar-
gumenta in contrarium ad que sufficiat remittere.
et vertuntur argumenta predicta pro et contra. su-
per hoc q id quod contra leges factum est haberi de-
bet pro infecto. ad cuius contrarium faciunt omnia
illa iura que dicunt q licet aliquid fieri non debeat
factū tñ tenet tñ q videt qd licet hic prohibeat vendi-
tio: facta tamen tenet. Sed puto contrarium esse ve-
rius videlicet q in hoc casu non teneat venditio fa-
cta contra prohibitionem hanc. Pro cuius materie
declaratione et pro cōcordantia opinionum siue di-
stinctionum super hoc positarum dic aut lex siue cō-
stitutio aliquid fieri prohibens habet causam prohi-
bitionis rationabilem annexam aut non. Si habet
causam rationabilem annexam aut illa causa est p-
petua aut temporalis. Si perpetua. tunc non tenet
factum contra prohibitionem legis. et sic stant nota
ta per Ber. et Hostien. in. c. tua de spon. duo. et. r. di.
videt vbi de hoc per Jo. et Archi. et per Accurs. di.
cta. l. non dubium. Vbi vero causa prohibitionis est
temporalis. tunc aut illi prohibitioni apponitur de-
cretum ne quid fiat in contrarium: et tunc factum cō-
tra prohibitionem non tenet. ad quod optime facit
quod notatur in cle. prima de iure patrona. ver. in-
hibentes. per Jo. et. c. s. restrictus. per Paulum
Si vero non sit decretum appositum tunc bene tes-

net factum in contrarium vt ibi no.

Si vero legi seu constitutioni aliquid fieri prohi-
benti non sit causa annexa: tunc subdistingue: aut
lex vel constitutio ipsa sit in nudis finibus prohi-
bitionis vt hic. aut procedit ultra. primo casu con-

sie sue nōdū pceptas
bēdere psumat ante

tra factum non
tenet: quia suffi-
cit q lex hoc pro-
hibeat: vt in. l.
non dubium pre-
alle. et sic intelli-
gi potest opinio

quam recitat Jo. an. dicta regula iuris que contra
prope si. et opinio quā ponit Dy. i. eadē regula. ver-
sus si. l. i. vj. quod intelligo verum nisi alia lege cas-
ueatur q teneat z sic stat dictum Archi. de rescrip.
c. si eo tempore. s. prouideri. l. i. vj. et Jo. an. de regu-
laribus. ad apostolicam. s. obtinet.

Secundo casu quando lex prohibitoria proces-
dit ultra / tunc secundum modum ad quem ultra
procedit tenet aut non tenet vt no. doct. predic. in lo-
cis proxi. alleg. et concor. Card. de relig. do. et. vñs-
ca. s. prohibitionem. l. i. vj. et notatur per Thy. dicta
l. non dubium s. vij. opponitur. p predicta intelligo
vera in contractibus z in his que si non obstarēt p-
hibitoria essent licita. Si autem delictum contingant
et alias essent illicita: tunc contra factum vno respe-
ctu tenet / et alio respectu non tenet. tenet enim in cō-
tra facientis incommodum vt ex illo facto siue deli-
cto puniatur: sed non tenet ad eius commodum vt
ex eo aliquid commodius sequatur. et sic stat dictus
Thy. dicta. l. non dubium. s. iij. opponitur. cui etis-
am dicto concor. Jo. an. et Dy. in regula iuris pre-
dic. que contra. l. i. vj.

Annunciationem. i. diem quo celebratur festum
annunciationis beate marie virginis / et supple di-
em finitum. ar. l. qui ante kalendas. ff. de verb. oblig.
quam legem sic intelligit ibi Barth. Nam vt dicit
idem doctor in. l. i. ff. si cer. peti. s. creditum. s. aduer-
te. pro huius declaratione: quandoqz hec dictio an-
te respicit terminum instantaneum id est qui finitur
in instanti. vt si dicat ante mortem: quia mors in vno
instanti est: tunc namqz ante significat tempus quod
precedit. Quandoqz hec dictio respicit terminum
qui habet tractum et durationem aliquam vsqz ad
perfectionem eiusdem vt in hoc exemplo ante ka-
lendas. que incipiunt de mane et terminantur in fe-
ro. et in casu nostro ante annunciationem id est an-
nunciationis diem quod (quo ad ipsius festi celebra-
tionem) secundum consuetudinem regionis prius
incipit z tardius terminatur. vt in. c. quoniam extra
de feriis vnde in talibus iste dictiones ante kalen-
das ante annunciationem et huiusmodi debent in-
telligi ante kalendas finitas / vel ante festum siue di-
em finitum. all. ad hoc. l. stipulationes diuiduntur
s. penul. ff. de verb. oblig. vbi de hoc in textu et in
glosa. et. l. qui ante kalendas preall. et. l. eum qui ita
s. qui ita. e. ti. et sic stat decretum. lxxvj. distinctio.
s. non autem. ibi non ante diem penthecostes z c.
Et pro hoc facit optime autem hic finitur lex. ver. si
vasallus. ibi ante kalendas martij et post kalen-
das. z c.

Quandoqz ista dictio adijcitur termino qui ha-
bet tractum z durationem post suam perfectionem:
vt si dicatur ante nuptias. Nam postq sunt nuptie
perfecte nuptie durant donec alter moriatur vel dis-
uertat: et tunc intelligitur ante nuptias scilicet contra-
ctas. vt. l. sanctimus. l. de nuptijs. vnde secundum pre-
dicta videtur q ante festum annunciationis fini-
tum non possit fieri ista venditio de qua hic loquitur

Sed cōtra hoc opponit: nā vbi tēps siue dies
apposit fauore alicui debet intelligi eo modo quo
l. i.

Dictio an-
te sumitur
varie.

Questio

An facta
cōtra pro-
hibitionē le-
gis teneat

Provincialis Guillermi Lyndewode.

possit matius tendere ad favorem eius cuius causa apponitur: vt. l. si ita fuerit libertas. ff. de manu. testa. et. l. eum qui kalen. in fi. et. l. qui rome. ff. de verb. obliga. Sed hic vt videtur tempus istud apponitur fauore rectoris qui alias non posset disponere de huiusmodi fructibus cum ante eorum perceptionem a parte iuris communis non sint sui ad instar usufructuarij sicut patet Instituti. de re. diu. §. si vero. ergo licet ante diem non possit eos vendere ipso tamen die hoc poterit. nam et debitor qui certo die promissit hoc soluere licet ante finem diei non possit debitor ab eo erigi cum in eius favorem dies appositus sit: potest tamen illud ante soluere si velit: quia totus dies est in potestate promittentis. vt. d. l. eum qui kal. in fi. et. Instit. de verb. oblig. §. in diem. vnde paritate videtur quod in casu nostro totus dies cedat ad commodum et dispositionem rectoris in cuius favorem (vt videtur) appositus est. pro quo etiam bene facit. l. q. quis. ff. de acti. et oblig. et de solutio. qd. in diem. solet namq. dici quod in fauorabilibus sufficit institutum temporis venisse vt no. per Accursi. in. l. iii. §. minor. ff. de mino. et. c. cum in cunctis. extra de elect. §. egerit. per Ber. Et pro hac parte optime facit. l. anniculus. l. j. ff. de verb. sig. vbi videtur casus in effectu fm vnam litteram. Quid dicemus: mihi videtur primam partem verior. f. q. debet intelligi illo modo quod ante diem annunciationis finitum non possit vendere fructus huiusmodi. nec obstat alleg. in contrarium que concludunt de fauore ob alicuius gratiam introducto: videlicet quod ad eius matius commodum facienda est interpretatio: quia hoc fateor vbi fauor vertitur respectu vnus tantum vt patet in legibus pro illa parte allega. Aliud tamen est vbi fauor vertitur respectu duorum: ad diversos fines tendentium. vbi gratia vbi tempus apponitur gratia stipulantis vel gratia creditoris eius ve cui aliquid debet tunc ad eius commodum debet inspicere principium temporis. vt. d. l. si ita fuerit. ff. de ma. testa. cum similibus. pro hoc facit. l. si ita. §. per gasus. ff. de leg. ij. Vbi vero tempus apponitur gratia rei vel gratia debitoris tantum: tunc debemus inspicere finem temporis: quia alias forsitan esset contra eius commodum. vt in. l. qui ante kalen. cum ad hoc superius allega. et facit bene ad hoc. l. qui hoc anno. ff. de verb. obliga. Vbi tamen tempus apponitur gratia vtriusque tunc debet expectari tempus finitum vt solet notari dicta. l. qui rome. vbi de hoc. et ibi notatur per Barth. parum post princ.

¶ Modo ad propositum in casu nostro vt mihi videtur tempus istud annunciationis apponitur gratia duorum videlicet gratia rectoris incumbens beneficio qui forsitan toto hyeme deseruist ecclesie et nulla vel pauca emolumenta: cum nulla vel modica interim prouenerint de ipsa ecclesia pceperit nec percipere potuit. Et qui nisi esset ista consuetudo alias ad debita sua persoluenda obstante iure communi non posset disponere de fructibus non perceptis vt predicti. Item apponitur gratia eius qui sibi successurus est si forsitan rector ipse moriatur ante perceptionem fructuum: et ante annunciationem. vt videlicet tunc fructus reseruentur futuro successori. Unde cum gratia vtriusque hoc tempus appositum sit: videtur quod finis diei inspicendus est: et fauor magis debetur successor pro quo facit ius commune quod morienti qui instituitur contra ius commune licet consuetudine iuuetur vt in. c. presenti. extra de offi. ordi. li. vi. Et ad istud facit id quod sequitur in textu ibi. a quo die et. ac si excluderet diem annunciationis et non includeret. pro quo vide quod dicitur. §. glo. proxi. Nec obstat. l. anniculus. ff. de verb. sig. que tamen fecit me mutare: quia vt apparet ibi per glo. littera in textu illius legis est diuersa secundum

dum diversos libros: et ideo minus credendum est littere que dicit ante duodecimum diem. et. cum ab illa littera plures libri discordent et dicant ante decimum diem et vbi vna littera habet vtroque: alia littera habet neutroque. aliter dicit quod stante littera ante duodecimum diem adhuc non obstat: quia sic ibi cauebatur expresse vt dicit glo. dum: addit inchoatum vel loquitur vbi tempus est adiectum gratia creditoris tantum vt predicti. alias viderentur alia iura: videlicet. l. qui ante kalen. et consimilia superius allega. esse correcta cum tamen legum correctio sit vtriusque. de inof. do. l. i. et. c. cum expedit. de elec. li. vi.

¶ Item nisi intelligatur de die futuro alias resisteret malus intellectus. f. q. in tanta solemnitate vacandum esset emptioni et venditioni et negocijs secularibus contra illud quod legitur in. c. j. de ferijs maxime cum talia vix fieri possint sine peccato. de pe. di. v. qualitas. et. c. negotium. Sed quero quid do dicemus in casu nostro diem annunciationis incipere: et quando finire? Dic quod circa hoc possumus habere triplicem respectum. vnum quo ad festiuitatem siue celebrationem diuini officij et tunc incipit in primis vespers et finitur post secundas. sed vt prius vel tardius inchoetur et finitur relinquatur consuetudini. extra de ferijs. c. ij. Alium respectum habere possumus ad diem naturalem quod continet horas xliij. et sic incipit media nocte et terminatur media nocte. ff. de ferijs. l. more romano. licet secundum alios quos incipiat in ortu solis et finiat in occasu. vel secundum quosdam incipiat in meridie et finiat in meridie prout no. Jo. in no. in. c. consuluit. de offi. deleg. Tertium respectum habere possumus ad diem artificialem qui incipit in solis ortu et terminatur in occasu. vel incipit de mane et terminatur ante noctis tenebras. vt in dicto. c. consuluit. et. auf. de iudicibus. §. sedebunt. colla. vi. Et no. in. l. vrbis. §. cuscuscungz diei ff. de verb. sig. vbi de hoc. vnde in casu nostro puto hunc diem incipere in media nocte et terminari in media nocte. talis namque dies apertus est contractibus vt dicta. l. more romano. vbi de hoc et dicto. c. consuluit. et de ferijs. c. ij. §. prius incipere. per Ber. et Hosten. et sic iuxta superius dicta necesse est hunc diem perfecte et integraliter habere vt sic fiat computatio ad vltimum momentum iuxta no. per Accursi. ff. de mino. §. minor. et. in momentum. et per Ber. dicto. c. cum in cunctis. §. egerit. prefertim cum in casu nostro sit dare tam fauorem quam odium vt ibi patet. Sed cum a parte iuris communis prelatus ecclesie potest ad tempus modicum vtputa biennium vel triennium fructus ad ecclesiam suam spectantes locare et vendere sicut legitur in. c. vestra. de loc. et conduc. et in. c. j. in fi. de re. eccle. non alie. in cle. mtrum est quod hec constitutio hic prohibeat venditionem decimarum maxime cum locare fructus/arrendare/ad firmam tradere et vendere idem sint vt no. in dicta cle. j. §. venditiones. per wil. Dic quod illa duo. c. loquuntur in rectore prelato alicuius monasterij qui si vendiderit vel locauerit huiusmodi fructus et forsitan interim moriatur/nihil ex hoc acquiritur alteri quam ipsi monasterio vel alias successori suo ad vtilitatem monasterij. Sed hic loquitur de rectore ecclesie parochialis vel alterius ecclesie. talis videlicet cuius iure vendendo fructus vel locando si interim moreretur eos vel eorum precium forsitan transmitteret ad suos heredes vel executores preteritum consuetudinis de qua. §. loquitur. Et ideo voluit auctor huius constitutionis quod antequam consuetudo ipsa posset habere locum non haberet libertatem locandi vel vendendi huiusmodi fructus et sic etiam obstat. c. qrela. et ne flatu vi. suas. vbi loquitur de rectore ecclesie parochialis qui dimisit fructus ecclesie sue ad firmam pro tpe septenij quod nisi effectus

Legum cor
rectio vtr
da est.

Questio.

Dies secū
dū diuers
sos respes
tus diuer
simode su
mitur.

locationis illius tenderet in utilitatem ecclesie non obligaret successorē ut ibi patet in glosa. et sic utilitas que poterit accrescere suis executoribus ibi non ponderatur secus tamen in casu nostro

a. A quo die. s. annunciationis nō inclusio ut patet

ex predictis et sic hec monosyllaba a i hoc casu stat exclusiue putat alia stat exclusiue in multis alijs locis et nihilominus quāq̃ inclusiue sup quo doc. sūt varij in suis opinioib⁹ de hac materia tractat Arch. xxxi. di. aliter. et a subdiacono. de p̄bē. c. statutu. et a die. li. vj. et ibi p̄ Jo. an. et notabiliter t̄git etiam Archi. de elec. i. et a die. e. li. et ibi etiam p̄ Jo. an. per specu. ti. de citatōe. s. viso. in fi. no. etiā de ap. pel. c. sicut in cle. et a die per gess. et pan. et p̄ Jo. in in coll. de appel. c. sup eo. li. sup hoc non inueni doctriā clarā sed tibi trado talē qualē. dic. latur q̃ hec monosyllaba p̄fertur a iure vel ab homine si a iure aut in ipso iure cautū est expresse q̃ inclusat. vel alias q̃ excludat et tunc illud seruari debet qd iure circa hoc cautū est ut patet i. c. p̄fide excep. li. vj. et de rest. spo. c. frequens. e. li. cum similibus. aut de hoc nihil cauet expresse et tūc ubi hec monosyllaba a proponit in iure et exclusiue sumpta repugnet alteri iuri vel legi tunc p̄pter cōtrarietate vitandā stat exclusiue Et idē erit si inclusio foret alteri iuri contraria. q̃ tunc exclusiue intelligit. Quādoq̃ vero pponit ab hōie tunc si certum sit siue expresse siue per coniecturas de voluntate hominis si la seruari debet si dubiū sit tūc si exclusio cōtineat odium et inclusio fauorē vel econtra semp̄ considerato fauorē includit vel excludit. et sic sentit Lhy. L. de nup. l. a calligato. et gess. in cle. sicut p̄real. Si autem materia in qua p̄fertur sit indifferēs quia non habet plus odij q̃ fauoris nec potest constare de intentione p̄ferentis tunc si referatur ad ipsum p̄ferentē assumit debet intellectus qui facit contra illū ut in re. l. p̄real. et ubi hūc diffinitōi concor. no. p̄ dñcū de scō gēminiano. d. c. statutu. de p̄b. li. vj. p̄ nota glosā. q̃ tū magis late tangit hāc materiā

annunciationem beate marie virginis a

absq̃ virtute generatiua vel germinatiua. et hoc lucrum prouenit quāq̃ ex negotiatione ut si emo rem p̄. et vendo pro. xv. Interdū ex quadā negotiatione puta id quod datur doctōi pro doctrina vel aduocato pro aduocatione. Interdū sit extra omnē negotiatiōē ut in eo qd alicui donatur vel ad eū veni vtu gratuito ut inueniendo thesaurum absconditum de quo habetur in ist. de re. di. s. thesauros. nam thesauros in lucro computatur: sed non in fructu. ff. so. ma. l. diuortio. s. sed et vi. Fructus vero ut ait doctor predictus consideratur varijs modis. vno modo prouoluitur. c. grauis de rest. spo. cū suis cōcor. Alio modo ut in p̄ceptione decimarū vel iurū ecclesie saltem ad finem: ut ante omnia deducantur expense ubi distinguit inter fructū et redditus. nā fructus proprie dicuntur qui principaliter proueniunt de manu defuncti secundario proueniunt interueniente opera hominis sicut patet in his que obueniunt ex virtute generatiua ut in fetu animalium piscibus et h̄mōi. Item germinatiua ut sunt frumentum ordei/auene/faba/pisa/et h̄mōi. licet in his operetur manus hominis: tamen nō potest homo talia producere sine virtute dei operante ad generationem vel germinatiōē. Redditus autem dicitur qui principaliter prouenit ex industria hominis licet in eo operetur etiam manus dei puta ex molestino p̄sione domus et similibus. hec tamen que ipse cōprehendit sub appellatione redditus largē dicuntur etiam fructus ut s̄ dixi. Dis nāq̃ fructus est redditus sed non econtra vt no. Jo. an. in c. generali. et fructus de elec. li. vj. et c. p̄ redditus. p̄ archi. apparet itaq̃ ex predictis qd id quod prouenit ex negotiatione et alijs h̄mōi non debet dici fructus sed lucrum et hoc puto verū respectu rei de qua p̄cedit: secus tñ dicerē respectu ecclesie cui debet hāc decima illius lucrum bene potest dici fructus respectu ecclesie. et idē dico in oblationib⁹. p̄ quo aperte facit littera in extrauagante Johānis. suscepit regimini vbi appellatione fructus p̄tinet oīs utilitas ad ecclesiā p̄tinens et hoc patet ibi ex littera in totum et ex littera nihil inde p̄cipiūt et. et hūc sententia cōcor. qd no. Inno. de ver. sig. cū inter. et nūcio. maxime si fiat cōtēplatiōe ecclesie ut ibi dicitur pro quo etiā facit textus in. c. causa. e. ti. et sic sentire videtur vñ. in glosa dicit extrauag. suscepit regimini. et cōsueuit vbi inter fructus nō decimales nūerat oblationes etiā quotidianas distributiones. Et facit ad hoc qd decime et oblationes ad parā reputant de dec. c. gūis. et in plerisq̃ locis oīs utilitas et puenit ecclesie stat in decimis p̄sonalib⁹ et oblatiōib⁹. et ad p̄missa facit. c. statutu. de elec. in cle. ibi vnde cūq̃ et. Fateor tñ q̃ vbi fructus h̄mōi est generaliter oēs obuentiones ecclesie pertinent ad defunctū tunc prouidebit successor de tali portione vñ potest honeste sustinere seipsum et onera ecclesie vsq̃ ad receptionē nouorū fructuum supportare sicut legitur. et nota de offi. ordi. c. presenti. s. porro. li. vj. de rescrip. c. si propter. per Jo. an. et Archi. eo. li. vbi de hoc.

quo die fructus de consuetudine cede

De consuetudine. secus tamē esset de iure cōsuetudinis q̃ fructus nondū percepti p̄ defunctū p̄tinet ad successore vel alias expendi debet in utilitate ecclesie de offi. ordi. c. cum vos. et eo. ti. c. presenti. li. vj. et de elec. c. q̃ sepe. eo. li. et qd hūc dicit de cōsuetudine intellige de p̄scripta. vt. c. l. de consue. li. vj. de offi. ordi. c. presenti. eo. li. nam verbum consuetudinis simpliciter prolatur intelligitur de p̄scripta ut p̄batur de elec. c. humana. maxime cum sit contra ius L. ii.

Fructus multis modis capitur.

Fructus et redditus differunt

A.

Aliaq̃ excludit et alia q̃ includit

Que veniunt appellatione fructus.

Nota

Questio

Fructus et lucrum dicit.

Fructus sup. etiā non p̄cepti. vt. i. patet. et pos sunt intelligi fructus dupli. Vno modo ut appellatione fructus cōprehendant oīa illa q̃ concernūt decimas: q̃ quidē decime consistūt in p̄ceptiōe fructuum. Alio modo ut appellatione fructus cōprehendant etiā illa q̃ concernūt glebā ecclesie. Et hoc siue fructus h̄mōi sint industriales siue naturales. de quib⁹ plene tractatur in. l. certum. L. de rei vñ. per Lhy. potest namq̃ cōsuetudo de qua hūc loquitur habere locū tam de fructibus siue decimis maioribus q̃ etiā minorib⁹: qd dicit vt. i. glo. p̄xi. Et nota q̃ fructus noie p̄tinet vindemie/messes/fenu/herba/et h̄mōi q̃ de fundo pueniūt. Itē lana ouū et ferus pecor: opere feruor et alia p̄siones edū et p̄diorū. arbores cedue et gēminales. lapidicula renasces. similiter terre cretiodine argētiodine/et aurifodine vel cuiusq̃ alteri materiefuerint vel arene: put ista legunt in. l. diuortio. ff. so. ma. aucupioz quoz et venationū et piscationū redditus in fructu sunt. ff. de vñ fruct. l. item si fundi. s. aucupioz. Sed quero nūquid appellatione fructus veniūt decime p̄sonales que pueniūt de negociatiōe nullius et h̄mōi: Et idē q̃ non. q̃ in negociatiōe nullius est fructus vt no. l. dñi. post Inno. in. c. pastoralis. glo. l. v. sed quid mouit extra de decimis. vbi facit differentia inter fructus et lucrum dicens q̃ de fructibus soluitur decime non deductis expensis: secus tñ sit de lucro sup quo loco Jo. an. in no. sed in add. clarius dicit q̃ lucrum est id qd venit ex industria et labore hominis

Provincialis Guillelmi Lyndewode.

commune ut sit in casu nostro, cuiusmodi notata per archiepiscopum de consuetudine. c. si. p. consuetudine. li. vi. q. nichilominus multo fortior esset si tunc tempore servaretur ipsius contrarius non esset memoria de verbis signis super quibusdam, et de prescriptis. c. j. li. vi. Et nota quod ista consuetudo fornicari potest et hoc quod alias legitur in similibus de vasallo qui si moriatur ante kalendas martii nullo filio relicto fructus queruntur domino. Si moriatur post kalendas tunc pertinebunt ad heredes vel executores vasalli. Autem ista hic finitur lex. si vasallus. col. decima. Et optime facit. c. si propter de prescriptis. li. vi. ubi patet quod de consuetudine fructus primi anni possunt debere etiam singulari persone et sic mortuo vel ipsius heredi et videtur expeditum in textu extravagantis suscepti regiminis prealle. In hoc namque casu consuetudini ista dicitur si de ipsa appareat. ar. c. relatu. li. j. s. licet. de testa. nec potest ista consuetudo impugnari tanquam ecclesie onerosa quia per eam principaliter non preiudicatur ecclesie sed successori et sibi imputet quod tale beneficium assumpsit. Et quod ista consuetudo sit toleranda videlicet quod defunctus habeat dispositionem fructuum etiam nondum perceptorum notaverunt Hugo et Lau. rix. q. ii. alienationes. Innocentius et Hostien. c. cum in officiis de testa. in prin. magne glose. Ad quod etiam accedunt notata in. c. significatum. de preben. v. anniverfarii per Jo. in no. sed melius per eundem in re. tu. nemo potest plus ubi recitat plura argumenta pro et contra. finaliter tamen concludit pro valore consuetudinis ibi videas. Archiepiscopus tamen ubi patet tenuit contrarium per magnas et fortes rationes que ibi allegantur. hanc insuper materiam videre potes per card. de reb. eccle. non alie. c. hoc consilissimum. s. immobill. hec materia etiam tractatur per Hostien. in. c. sane de pecul. cleri. et per archiepiscopum. rix. q. v. testamenta. ubi recitat super hoc multas opiniones tandem distinguens inter fructus perceptos et percipiendos. Sed de hoc dicitur ut supra et ut dicitur. j. s. legata. **¶** Sed hic quero superius dictum quod valet consuetudo ut fructus futuri non solum percepti sed percipiendi pertineant ad dispositionem defuncti. Et quod si vivat ultra prelati annuclationis beate marie virginis et tunc decedat fructus ipsos transmittat ad suos executores. pono tam quod sit alia etiam consuetudo ut videlicet episcopus pro tempore vacantis ecclesie percipiat integros fructus ecclesie conuersurus eos ad utilitatem suam vel ut de eis disponat pro libito. que quidem consuetudo bene valet ut in dicto. c. presenti. de offi. ordi. li. vi. cum cetero modo si mortuo rectore post annum ecclesia vacaverit foris usque mensem octobris ita quod interim veniant fructus autuales et fortassis tali tempore moritur quod tam fructus maiores quam minores interim obveniant queritur quis iam debet preferri in habendo fructus nunquid episcopus vel executores defuncti. Omnis argumentis dico quod fructus pertinebunt ad executores defuncti saltem ad tantum quantum tribuit consuetudo. hoc ideo dico quod si consuetudo tribuat defuncto omnia obvenientia ad ecclesiam forsan per annum post eius mortem vel usque ad certum tempus tunc tempore vacationis episcopus nichil habebit de obventionibus usque ad illud tempus completum. si autem consuetudo tribuat defuncto certos fructus forsan maiores duntaxat tunc residuos quoniam cadit sub consuetudine put contingit habebit episcopus tempore vacationis et quod executores debeant preferri ostendit sic. Nam maiores efficacie in casu isto est consuetudo quod vult fructus verti in commodum defuncti quod illa quod vult eos verti in commodum episcopi. probatur sic per consuetudinem quod dat eos episcopus nichil sibi querit nec re nec spe ante quod vacet ecclesia nec tunc potest aliquos fructus facere suos nisi put eos percipi contingerit quia in percipiendis statim non habet ius. Sed tunc

demum cum durate vacatione collecti fuerint ad instar usufructuarii qui tunc demum facit fructus suos cum fuerint percepti. ff. de usufructu. l. arboribus. s. iulianus. et quibus modis usufructu amittit. l. si fructuarius. in fi. et de usufructu. l. qui sit. s. in alieno. Sed in casu huius consuetudinis finem quam hic loquimur.

re^a Debent ad ipsorum^b

fructus non solum quos tunc vivens percipit sed etiam ad eos qui postea illo anno et si antea moriatur percipiendi sunt. quod statim sibi debetur ut hic patet. vnde illud ius sibi questum per consuetudinem bene transmittit a tempore mortis ad executores licet rem de facto non habuerit nec sit disposita ut adhuc habeatur. Similiter patet in vasallo ut supra dictum. et ad hoc bene facit. l. defuncta. ff. de usufructu. sed melius. l. post duos. l. de advoca. diuer. iudi. sic etiam alias dominum rei legat licet ipsa res non apprehendatur recta via transmittitur in legatarium. ff. de furtis. l. a. ticio. Unde illud ius sibi questum amittere non debet sine facto suo ut in regula iuris. id quod nostrum. ff. e. ti. hoc autem factum per quod amitteret istud ius non potest esse mortis que non potest dici esse factum suum sed potius est factum dei. predicta etiam sententia consonare videtur glo. card. de offi. or. presenti in s. reservari. li. vi. Sed si ipse usu post annum ante perceptionem fructuum renunciat beneficio vel alias facto suo interveniente vacaret tunc credere illud ius esse extinctum sic quod fructus pertineret ad episcopum si contingerint tempore vacationis quod ista consuetudo non preiudicat sibi in casu mortis ut dicam. j. s. decesserint. **¶** Sed iuxta predicta queritur cum fructus pertineant ad defunctum quod pvidebit illi qui succedit in beneficio et nihil vel modicum percipit. non enim potest vivere videri nec cogendus est propriis stipendiis militare de prescriptis. c. cum ex officiis. Et equum est quod qui servit altari et etiam vivat de altari. de preben. cum sim. aplm. Dicitur quod in hoc casu qualitas consuetudinis attendenda est. Nam si consuetudo fuerit ut executores defuncti recipiant omnia obvenientia ad beneficium per annum post mortem defuncti tunc habebit locum pmissio illi extravagantis Jo. rix. suscepti regiminis. Si vero consuetudo sit ut executores percipiant duntaxat fructus autuales vel aliquam certam portionem obventionum tunc residuum cedit ad commodum successoris per sustentationem suam et oneribus supportandis. In illo namque residuo habet ius eodem modo locum quod vult fructus pertinere ad successoris ut s. dictum. **¶** Sed quid si illud residuum non sufficit ad victum ipsius successoris et ad onera supportanda. Dicitur tunc illud quod minus est debere supplere ex fructibus qui intelligi debent deductis hiis que necessaria sunt ministris et servitoribus incumbendis oneribus usque ad novos redditus supportandos ut in. c. presenti. s. pro. de offi. ordi. li. vi. Et hic vide quod dicitur. j. s. decesserint

Questio

Qualitas consuetudinis attendenda.

Questio

Appellatione rectorum veniunt vicarii per petui.

Questio

De episcopo apud

carior. talis nāq; consuetudo cū onerosa sit stricte debet intelligi sicut et p̄uilegiū. de p̄uileg. c. porro. p̄o quo videtur nota p̄ ymo. et Jo. in no. de offi. ar. ch. l. vlti. Et id qd dixi talē consuetudinē loci pos se habere in vicarijs. verū intelligo vbi est eis por tio limitata cui?

cōmoda et prouē tus etiam post mortem contin gētes ad eos per tinere possent si cōsuetudo ita in terprata fuerit et p̄tinebit ad defū ctū id qd sup̄est deductis oneribz alijs de quibz dixi. s. con suetudine in fine a. Si ante fru ctū supple etiam post annūciationem vt sup̄a patet.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

De cessantibus. Sed nunqd idem erit si alio mo do vacauerit ecclesia: puto q; non. q; cōsuetudo p̄o uidens in casu mortis nō extēditur ad alios casus. arg. c. suscepit. de rescrip. li. vi. et facti. l. commodissi me. ff. de libe. et postu. Unde si ante receptionē fru ctū beneficio expresse renūciauerit vel alius bene ficiū cū pacifica possessiōe eiusdē assēcur? fuerit de fructibus p̄ioris beneficii nō p̄ceptis nihil habebit saltem de hīs que obuēnt ecclesie ratione decimarū. Et idē puto de hīs que obuēnt de gleba ecclesie. Talis nāq; renūcians beneficio expresse saltem vbi tenet renūciatio statim perdit ius qd habet in illa ecclesia cui renūciavit. de renū. c. ex transmissa. Talis nāq; est ad instar fructuarij qui licet fundum in quo habent vsum fructū seminauerit et alios circa cultu rā sumptus fecerit si tñ ante p̄ceptionē fructū des cesserit: vel alias vsum fructū amiserit nihil de ipso fructibus habebit sed p̄tinebunt ad eū cuius est solū. ff. de vfur. l. qui scit. s. in alieno. et s. sequen. et l. si fructuarius. ff. qui mo. v. usufruc. amf. et in st. de vfur. s. item finitur. et in st. de rerū diu. s. hīs vero. p̄e dicta intelligi veranisi quādo fructus ecclesie de no uo assēcure debētur alteri in quo casu licet p̄mū be neficiū vacet quo ad titulū vt p̄dictū. non tñ cen setur vacare quo ad fruct. de p̄beb. c. si tibi concessio. li. vi. vbi de hoc per doctores.

ad consuetudinē habitā in anglia de q. s. dixi vna cū su re cōf. et op̄inonibz doctoꝝ ad quas. s. remisi: opoz tet considerare qualitatem habentium administrat ionem. Nam aliqui sunt qui administrant in benefi cijs maioribus vt ep̄scopi et eorum superiores qui in quātū habent bona sue admini stratiōi et dispo sitiōi separatim limitata. possūt virtute cōsuetu dints si sit talis de fructibus sue administratiōis p̄ceptis et etiam nō perceptis ad aliquod tamē ra tionabile tēpus percipiendis te stari vt ex supra dictis patet. Et

Edmundus.

Illegitimi non dis pensati et a nō suis ep̄s copis: aut in peccato mortali ordinati ab exe cutione officij vsq; ad satisfactionem suspen dantur.

Idem intelligo de quibuscunq; inferioribus benefi cijs secularem administrationem habētibus quo rum portio est ad ipsorum solam dispositionem li mitata et assignata. Secus si sit cum alijs commu nis q; tunc intelligo bona ipsa de administratione huiusmodi quesita non posse per ipsum administra torem disponi in p̄iudiciū communitatis: vtpu ta collegij vel alterius corporis ecclesiastici. p. quo faciunt que leguntur et notantur de religiosis do m. q; contingit. et de testa. c. relati. ij. s. nomine. In hoc tamen casu puto q; talis administrator possit dum vult et sanus est moderate donare. de dona. c. ceterū. et etiā infirmus vel moriturus elemosinā fa cere. de testa. c. ad hec. Sed quero quid si rector vel huiusmodi beneficiatus decedat intestat? et nō disponat de fructibus? Dic q; de iure communē ecclesia in eis succedet de testis. c. relatum. ij. s. nomie ne. et p̄o isto benefact. c. ij. de penis. de consuetudis ne tamē posset esse q; per ep̄m vel alium ad quē p̄tineret bona testatorum tueri: deberet distribui ad decedentis debita solūda p̄sertim in casu huius consuetudinis que viuendi post annūciationem dat nō solū dispositionē fructuum sed ipsos fructus. dī cū namq; hic litera q; fructus a die annūciatiōis ce dunt rectori ad legata vel debita soluenda. Cum ergo loquamur de fructibus sufficit alteri esse verum. In st. de here. in st. s. penul. et ff. de v. oblig. l. si ita quis stipuletur. de rescrip. inter ceteras cū ibi nota tis: et sic sufficit debita esse soluēda licet nulla sint le gata: sed quid si nulla legata reliquit nec testatus est nec sunt et? debita aliqua an fructus huiusmodi p̄tinebūt ad dispositionē illorū qui de alijs ei? bonis admini strando disponit vel p̄tinebūt ad ecclesiā videtur q; ad ecclesiā: q; hic exprimitur causa finalis habendi istos fructus dum dicit ad legata et. persoluen da hec enim causa finalis est vt videtur introduc tiōis et sustentētie huiusmodi consuetudinis qua cessante cessare debet effectus. L. de ep̄s et cle. l. ge neraliter. de appel. c. cū cessate. ff. de leg. ij. l. ticta se so. s. vfur. maxime cum p̄dictis omnino cessantibz nulle alie remanent reliquē. ar. c. si pauper de p̄e ben. li. vi. ff. de actio. et oblig. l. cum herede. cum si mīlisbus. de quibus notatur in c. decet. de re. fur. li. vi. p. dy. p̄terea q; sit causa finalis probatur: nam vbi causa vel eius impletio continet. quid fauorabi le et non tñ concernit interesse eius qui debet cau sam implere sed alterius causa talis finalis intelli gitur. ff. de lega. ij. l. si tibi legatum. et eo. ff. l. pater filium. s. iustulan? et no. L. de dona. l. si quis p̄o re deptiōe p. chy. et per aliōs dicta. l. generaliter. L. de ep̄s et cle. et recitat. p. Jo. an. de renū. c. post transla. l. iii.

Questio

In dissum ctuis suf. ficit alterā esse veram

q̄to

An bñficiat? testa ri possit de fructi bus ecclesie

tionem sup glo. ar. est sibi. si. quid si dubitatur. et de
turelu. z. si pps. s. sed si dubitatur per hēricū de bo
wyco fed in casu nostro causa sctius consuetudinis
est causa fauorabilis vt scz soluantur legata vel de
bita. z. nō tñ cōcernit interesse eius qui causam im
plere debet videlicet debitoris sed etiam credito
ris et sibi alteri. ergo hec causa est finalis causa. sed
hoc puto esse verum videlicet qd sit causa finalis hu
ius constitutionis siue consuetudinis. non tamen
puto esse verum qd cessante hac causa cessabit con
suetudo vel eius effectus. et hoc siue causa ipsa dis
catur perpetua siue temporalis. Nam si causa dica
tur esse perpetua: tunc etiam obseruantia consuetu
dinis erit perpetua. si vero temporalis tunc qd hic
non exprimitur consuetudinem siue constitutionē
cessare per cessationem cause non cessat ipsius effe
ctus iuxta notata per Henricum de bowyco. in. c.
predictor si christus. parum ante finem. pro quo al
legat. xxix. q. i. dixit dominus. et sumitur ex dictis
archid. in. c. neophytus. lxj. dist. Et nota per Bern.
d. c. post translationem. de renū. s. cessante. in. fi. z. ibi
per Jo. in. no. qui dicit qd cause cessatio non est mo
dus reuocandi constitutionem sibi videas. et latius
si volueris in locis preal. z. ff. de dona. l. i. s. et ticio p
Bern. Vel dic qd cum queritur nunquid cessante
causa legis cessat lex. hoc potest dupliciter intelligi
Vno modo sic scilicet an in casu in quem causa le
gis tenon extendit cesset lex vel eius dispositio. Et
verum est qd sic. quia vbi causa est separata/separa
tum debet esse ius. Et hoc verum in causa finali. se
cus in impulsiva. ff. de postu. l. i. s. s. xxi. Alio modo
potest intelligi sic an scilicet cessante causa cesset lex
in eo quod principaliter disponit z. verum est qd in
causa impulsiva non cessat dispositio vt dicto. s. se
xum. Si vero causa sit finalis tunc si lex sit disposi
tiva et in fiendo sic qd lex nondum est in perfecto et
setunc cessante causa cessare debet dispositio. Et
hoc verum quando cessat causa specifica. si autē lex
sit in suo perfecto esse et causa est generalis tunc ces
sante causa generali non cessat lex sed reuocari de
bet de decr. c. suggestum. Si vero lex sit communis
vel ius commune et causa sit perpetua tunc non est
dubium quin legis obseruantia sit perpetua. Si ve
ro causa sit temporalis dic vt dixi supra. si. et hoc
puto. fallit tamen hoc dictum si interueniat neces
sitas. lv. di. pñfcs. Item si vtilitas lxj. di. neophytus
Item si pietas. ix. q. ij. lugdunen. Item si consuetu
do. x. di. leges. et predicta intellige quando causa
funditus cessat vt notat dynus in regula iuris deet
preal. Et premissa notantur de renū. c. post transla
tionem. si. venio ad si. per Anthonium de butrio
et hie vide qd dicam. ff. de iudicis. c. excussis. s. per re
ctores. Unum tamen scias secundum Anthonium
predictum qd causa finalis dicitur illa que ex toto et
funditus animum mouet disponentis: alias verissi
mister non facturum. Impulsiva est que impellit
statuentem qua cessante statuens nihilominus sic
erat statuturus. Quid autem in dubio sit dicendum
remittit ad notata per Barth. ff. de donatio. l. ij. s. t
cio decem.

Ex predictis patet qd licz nulla sint de ceteris le
gata siue debita et sic esset causa consuetudinis: nō
tamen cessabit eius effectus: sed qd fructus ipsi ali
unde disponantur pro salute anime sue per eos qui
alia bona sua administrabunt et non pertinebunt
ad ecclesiam vel ad eius successorem: nec ecclesia vel
successor poterit ipsos fructus stante tali consuetu
dine vendicare: nisi forsan consideratione alicuius
debiti. Nam recte considerando vt mhi videtur
vix erit modum inuenire quin erit dare debitum
quo ad personam de functi siue pro reparatione fa

cienda siue pro oneribus supportandis vel alijs. oc
currentibus que potius declarari possunt ex verita
te facti qd ex certa positione iuris.

Essui hoc capitulum attribuitur Edmund
do archiepiscopo. et habet principaliter duo

De nō legitimo ma trimonio nati sūt & absq; dispēsaōe

dicta. secundum
ibi. item decerni
mus.

Non legitimi
mo. vt quia ma
trimonium de fa
cto est contra
ctū ingradu pro
hibito. vel potes
exponere non le

gitimo matrimonio id est extra matrimonium le
gitimum vtputa de adulterio / stupro / incestu / for
nicatione et huiusmodi: tales nāq; ordinari non
debent. Sicut legitur et notatur de filiis presbitero
rum. c. j. et vltimo de seruicis non ordinā. c. consulu
ditur enim cōmuniter p doctores. d. c. j. de filiis p
byte. qd illegittime nati nō possunt ordinari ad sa
cros ordines sine dispensatione pape nisi ingrediant
religionem quo casu possunt ad omnes sacros ordi
nes promoueri etiam sine dispensatione vt sibi no
tant Innocen. et Hostien. et Jo. an. et alij. possunt
tamen illegittime nati promoueri ad ordines mīno
res ex dispensatione episcopi prout legitur de fili
is presbyte. c. j. li. vi.

Dispensatione sufficienti. videlicet pape in ma
ioribus ordinibus licet sufficiat episcopi in mīno
ribus vt dixi in glosa precedenti et in religioso ius
commune dispensat vt ibi etiam dixi. Sed quero
nunquid eo ipso qd papa vel episcopus ordinat vel
mandat ordinari illegittime natum videtur cum eo
dispensare super executione ordinis sic suscep
tū. dic in papa qd si ignoranter hoc faciat non intelli
gitur dispensare. de elect. dudum in fi. et de preben.
c. non potest. li. vi. cum ibi notatis. Secus si sciat ip
sum quem ordinat per se vel per alium mandat or
dinari esse illegittime natum. et super hoc indige
re dispensatione et super hoc dīrigat intentio
nem suam: nam et tunc intelligitur cum eo illegit
time dispensare. ad quod facit ratio legis ciuili
lis: quia dignitas collata per principem facit in
famiam aboleri. l. de nup. l. imperialis. s. similes. et
instar sacrilegi est dubitare an sit dignus quem p
ceps elegerit saltem ex certa scientia. l. de cri. sa
cri. l. ij. et concessio vno omnia videtur esse concessa
sine quibus illud concessum explicari non potest
ff. de iurisd. om. iud. l. cui iurisdicctio. extra de offi.
delega. prudentia. s. si. cum similibus. nec obstat de
cretalis. Si summus pontifex. de senten. excom. in
cle. vbi loquitur quando papa per factum suum
non intendit eum absolueri cui communicate nec
cetera que ibi ponuntur approbare. secus esset si
intentio pape super hoc verteretur vt in. c. litteris
de probatio. in cle. vnde cum in hoc casu actus
iste alias esset illegittime factus intelligitur sic fie
ri vt valeat secundum intentionem facientis vel
fieri mandantis. Secus tamen esset in actu qui ali
as valeret citra dispensationem et diceretur legitimi
me factus: nam tunc non dicitur nec intelligitur
dispensare nisi hoc exprimat vel dicat vt in. c. non
potest. s. si. de preben. li. vi. vbi autem inferior papa
vel eius vicem gerens. vtputa episcopus talem il
legittime natum ordinat per se vel facit ordinari
et scilicet non videtur cum eo dispensare sed et ig
noranter / nisi precedat summa cognitio super
hac causa dispensationis vtputa vel quia sit neces
sitas / vel sit etiam vtilitas / vel etiam alia bona ag

Diussio

An illegit
time natus
possit ad
ordines p
moueri

Questio.

An cessan
te causa le
gis cessat
ipsa lex

Nota de
causa fina
li.

iusta causa et quod super hoc episcopus interponat suum decretum in opinione quam ponit Ginec. Hostie. Ber. et Ido in de scilicet. c. ij. et Ber. et Hostie. de pces. pbe. lras. in Lau. Barth. Bixien. et Arch. xliij. di. in summa. et idem arch. no. li. di. q. in aliquo. lxxij. di. si servus

essente de elec. licet canon. h. ca. rere. li. vi. Et de hoc vide notata Berici de bowy co in. c. ventens. de si pby. Ab huius videt quod si episcopus promissa cognitione summa ria super dispensatione facta ta

Sufficienti ordinati fuerint. Cos etiam qui non suis episcopis preter licentiam suorum episcoporum seu prelatorum ad sacros ordines promoti fuerit: ab

le ordinant vel mandant ordinari intendens cum eo dispensare licet perba dispensationis non exprimat intelligi debet cum eo dispensasse. et sic notat Jo. an. d. c. li. de scilicet. cui consentio.

Ordinati fuerint. siue ad minores siue ad maiores ordines cum indistincte dicat. ar. l. de precio. de publi. ac cum similibus.

Eos etiam. siue est secundus casus in quo ordinatus suspenditur ab executione ordinum.

Non suis episcopis. si enim episcopus esse dicitur quo ad ordines dandos in cuius dioecesi ordinatus est vel in cuius dioecesi est beneficiatus: vel in cuius dioecesi habet domum cuius sit legi in. c. cum nullus in prin. de tep. ordi. li. vi. quilibet enim istorum potest talem ordinare et sibi licentia de qua hic dicitur concedere ut patet ibi.

Seu prelatorum. hoc dicitur quod etiam episcopus potest concedere dimissiones ex speciali privilegio indulto sibi super hoc facto vel consuetudine prescripta ut dixi supra. c. pri. h. dioecano in si.

Sacros ordines. qui stricte loquendo sunt quatuor tantum scilicet subdiaconatus/diaconatus/presbyteratus/et episcopatus. in quibus continentia requiritur. xxx. di. c. i. xxvij. di. decernimus. Large tamen loquendo omnes ordines etiam minores dicuntur sacri ut no. Jo. dic. di. xxxij. in summa. et archi. de tep. ordi. c. i. h. ordines. li. vi. unde et alibi de iure coi. verum est si quod ordinatus a non suo episcopo non solus ad ordines maiores sed etiam minores incurrit hanc penam sicut legitur no. de tep. ordi. l. c. eos q. h. is q. iura. li. vi. et sic hic appellatio sacrorum ordinum quo ad hoc pertinet etiam minores ordines. quod sic alias de iure coi. est ordinatus Alias autem hec clausula tamque penalis non deberet extendi ad minores ordines ut in regula iuris odia. li. vi. cum concoz.

Executione ordinis. in quibus consistat executio cuiusque ordinis habes in canone clericos. xxx. di. quasi a medio. c. vix ad si. ibi videas.

Suspendimus. et sic videtur quod illegittimus et etiam suscipies ordines ab alieno episcopo per hanc constitutionem non est ipso facto suspensus sed per sententiam hominis suspendendus ab executione ordinis sic suscepti. Sed quod ordinatus a non suo episcopo sit ipso iure suspensus notat card. et Jo. an. de tep. ordi. c. eos. li. vi. ubi de hoc per Jo. an. h. statuit. p. card. h. iura. et idem archi. super eo h. q. oes dicunt quod talis quo ad executionem est ipso iure suspensus. Dic igitur quod ordinati a non suo episcopo ad se sunt ipso iure suspensi. fr. q. ij. lugdunensi. non tamen quo ad alios sed sunt per homines suspensi. unde licet talis exequat officium suum antequam interdicat sibi per hominem non tamen efficitur irregularis exequendo pro quo facit extra de cle. exco. m. c. si celebrat. Secus tamen si exequat officium post interdictum hominis et puta sui episcopi ut notat Hostie. de eo qui ordi. furtive suscipit. c. i. glo. sa q. non fuit. et Jo. an. d. c. eos. et notat per Bericum de bowy co et de tep. ordi. c. q. translatione. ubi vide

re poteris remissiones ad doctores alios. unde ex hoc quod littera dicit suspendimus non autem suspensum denunciamus videtur quod potius gerat vice sententie hominis quam iuris ut accedat notata per archi. lxxvij. di. c. placuit. glo. ij. q. sic intelligit decretum vel non est copiosum. et eo. li. ibi

executione ordinis sic suspendimus donec dispensationis gratia fuerint consecuti. Item decernimus quod hi qui in conscientia peccati

suspendimus et. unde sic intelligendo talis ordinem susceptum exequens efficit irregularis iuxta sententiam predictam. et hoc verum puto quo ad ordinatos ante hanc sententiam. tamen inquantum hec sententia quo

vis modo respicere potest futura benignitas est dicere quod ista sit sententia legis mortue quod constitutionis perpetue non autem vivae legis temporalis: et sic non incurrit irregularitas nisi per hominem interdicat ut dicit doctor res predicti. in penalibus namque benignior interpretatio facienda est. ff. de penis. l. interpretatione.

Donec dispensationis. et sic videtur quod dicto fuerit cum eo dispensatum potest exequi ordines susceptos: et ad hoc accedat notata per Jo. an. de offi. ordi. c. presenti. h. quovisq. li. vi. sed melius per eundem in cle. i. de decimis super h. donec. Sed puto in hoc casu esse expeditum ut per iudicem pronuncietur per sufficienti dispensatione quod de ea potest dubitari ut notat in si per Jo. an. in glo. sa cle. predicta. maxime ubi talis fuerit etiam suspensus ab homine ut predicti et vide quod scripsi. s. de consti. c. q. incontinetie super h. donec. Sed quero per quem fit et dispensatio: dic per illam cuius auctoritas sufficeret a principio. unde in illegittime nato quoad minores ordines sufficeret dispensatio sui episcopi. in maioribus vero requiritur dispensatio pape. iuxta ea que scripsi. s. e. glo. i. In eo vero quod sine licentia ordinatus est a non suo episcopo sufficeret dispensatio facta per suum episcopum qui potest illam ordinationem habere ratam. fr. q. ij. lugdunensis. et sic sentire videtur archi. de tep. ordi. c. eos. qui. h. iura li. vi. et.

Gratia. si se habes de elect. licet canon. li. vi. ubi de hoc parci. in. h. gratia q. notat quod multis modis de dispensatio et super hoc dat remissiones. ibi videas.

Item decernimus. secunda pars.

Conscientia. id est cognitione sui ipsius cordis sui papam. et sic notatur per archi. xxvij. q. i. oes. in peccati mortalis. non distinguit hic de quantitate nec de qualitate peccati. tamen distinguere poteris ut notat extra eo. t. ex tenore per Ber. Innocen. Hostien. et Jo. an. unde quoad huiusmodi materiam intellectum est advertendum quod olim erant diverse opinioniones super hoc videtur an peccatum mortale impediat aliam quam in susceptis ordinibus vel suscipiendis ministrare. quam materiam satis diffuse tractant doctores in. d. c. ex tenore. que quidem opinioniones satis expeditae sunt per decretale ultimum a elusum tituli que dicit quod peccatum occultum non enorme post peractam penitentiam non impedit in susceptis ordinibus exequendis. nec in suscipiendis ministrare secundum Hostien. Jo. an. in addi. super dicta decretalia ex tenore dicit quod boni magni et moderni dicunt non esse curandum de distinctione quam ponit doctores in dicto. c. ex tenore quia hodie quantumcumque quis est criminofus occultus preter homicidam post peractam penitentiam in susceptis ministrat et ad superiores ascendit. sed ante penitentiam monendus est ut in susceptis non ministret. extra eo. c. vlti. tamen id quod de homicida dictum est intellige de quocumque criminofus cuius crimen post peractam penitentiam impedit ordinis executionem. de quo habes multa exempla posita

Litij.

Quis dica
tur suus episcopus

Sacri ordi
nes quatuor

Questio

An peccatu
mortalis
impedi
at in susce
ptis ordi
nibus minis
trare.

Provincialis Guillelmi Lyndewode.

per doctores: extra de renū. c. nisi cum pridē. s. pro conscientia criminis. Regula enim est q̄ recipiens ordines sacros in peccato mortali suspensus est quo ad se ab executione huiusmodi ordinum quousq̄ egerit penitentiam vt no. per doctores in. d. c. ex tenore. et. c. si. extra de temp. ordi. et ad hūc finē operatur substitutio ista que vult q̄ nō in nistret in ordine suscepto dū erat i peccato mortali occulto anteq̄ per sacramentū penitentie fuerit expiatus. de crismoso non occulto vide notata eo. ti. s. preterea. s. cum querit per hosti. in summa vbi distinguit inter enorme et mediocre.

mortalis prius a perpetrati vel propter questam temporale tantum sacramentum ordinem susceperint officium suum non exequantur: nisi prius a peccato huiusmodi per sacramentum penitentie fuerint expiati.

A Prius perpetrati. supple et existens in peccato mortali fuit ordinatus s. sic recipiens ordines cum lauit peccatum peccato. q̄ licet existens in peccato occulto non possit prohiberi ne ordinetur extra de symo. c. ex tuc. peccat tñ sic recipiens ordines. i. q. j. erga symoniacos. et propterea merito debet abstinere ab executione ordinis vsq̄quo per penitentiam fuerit expiatus. **S**ed quid de peccante post ordinem susceptum. dic q̄ recepta penitentia potest statim exequi officium suum licet melius faceret si prius penitentiam ageret in toto vel in parte vt no. per Innocē. d. c. ex tenore. et hoc verum nisi sit tale crimen quod post perpetrata penitentia impedit executionē. de qua materia vt dixi notatur per doctores et de renū. c. nisi cum pridē. s. pro conscientia criminis.

B Vel propter. hic est alius casus in quo requiritur expiatio per penitentiam ante executionem ordinis.

Questum. i. acquisitionem vel lucrum.

Temporale tantum. nullo habito respectu ad officium quod est ordinis annexum siue ad laudem dei hoc enim incidit in vicium symonie. lxxviii. di. c. si. per Jo. et Archi. potes ponere exempla in his qui ordinantur potius vt gaudeant privilegio clericali in rebus q̄ vt deuote seruiant in gradu suscepto. Vel pone exemplum in eo qui recipit ordinem non ob deuotionem erga deum sed propter habendum aliquod temporale beneficium talium namq̄ intentio est corrupta quando intentio huiusmodi principaliter vertitur super lucro siue beneficio habendo: et est peccatum qd̄ tamen per penitentiam expiari nō potest vt hic. adde quod communiter notat in sim illi de symonia. s. qualiter committatur in pñ. p hosti. in summa. vbi tractat illam materiam an seruire alicui propter beneficium habendum sit symonia. tibi videas. et nota glossam in consimili materia quā ponit Jo. an. de cle. nō resisd. c. i. glo. si. li. vi.

Sacrum ordinem. videlicet subdiaconatū vel superiorem. pro quo vide supra. s. sacros ordines. et sic videt q̄ istud de quo hic dicitur non habet locum in ordinato ad minores ordines licet huiusmodi ordines etiam qñq̄ dicuntur sacri vt dixi in loco prealle.

Non exequantur. tales namq̄ quo ad se suspensi sunt licet nō quo ad alios. i. q. j. sacerdotes. de coh. a. bi. cle. et mu. c. vii. et ideo abstinere debent vsq̄quo penitentiam fuerint reconciliati vt hic. **S**ed nūquid si tales interim exequantur ordinem susceptum

sint irregulares. puto q̄ non nisi per decretum hominis fuerit prius interdicta huiusmodi executio vt dixi supra. s. suspendimus.

Per sacramentum penitentie. bene dicit sacramentum penitentie: quia penitentia voluntaria per se assumpta non sufficeret sed requiritur q̄ fiat auctoritate ecclesie et sub potestate clauum: et sic loquitur de penitentia exteriori que fit ad arbitrium hominis q̄ proprie sacramentū est: non autē illa que sponte suscipitur est sūm. Tho. de veritate. li. vi. c. xviii. Et huius

tum penitentie fuerint expiati. **Idem.**

Irregulares omnes vsq̄ ad legitimā dispensationē ab officii executione suspendantur.

In prius infra oēs q̄ irregularitatem

sacramenti penitentie partes integrales sunt tres. videlicet confessio/contritio/et operis satisfactio. taliter enim assumpta penitentia est fructuosa. de pe. di. si perfecta. et sic intelligitur hoc quod hic dicitur de vera penitentia et non ficta pro quo vide. l. di. c. vt constitueretur. et. c. precedenti.

Sed nunquid requiritur q̄ penitentia infuncta sit perfecta vel sufficiat q̄ sit incepta. in. c. ex tenore prealle. dicitur q̄ sufficit partem penitentie esse factam. et concor. extra de furtis. c. vlti. sufficit namq̄ incepisse. ff. de auro et argen. leg. i. et si non sunt. s. argento cū cōcor. de quibus videre poteris. ti. de tuto re. s. generaliter s. quid si cepit. vbi sunt argumenta pro et contra per spe. et q̄ sufficit egisse partem penitentie congruam licet non totam estimo verū vbi defectum est mediocre et non est notorium vt patet ex dictis superius alleg. secus forsā est dicendū si manifestis siue notorijs vbi requiritur completio penitentie. l. di. c. bene. et. c. sequenti.

Expiati. id est expurgati siue mundati: et consilium habes. l. di. c. de his clericis. et de hac expurgatione siue mundatione que fit per penitentiam. has. bes. c. di. et purgati.

In primis. de consecratione nō est noui iuris ordinis declaratiua: et intulit ad mundum in quibusdam libris. Et sciendum est q̄ sub parte ista decessa continentur in integra q̄ ministri ecclesie maxime sacerdotes habent diligenter discutere conscientias suas quales ad ordines accesserint et quo fine. et est pars huius. s. eo. c. eos. Et habet duas partes. secūda ibi irregulares. In prima denūciat oēs irregulares fore suspensos ab executione ordinum quousq̄ fuerit cum eis dispensati In secūda parte recitat diuersos casus quibus irregularitas incurritur quo ad hoc vt ordinatus sit suspensus ab executione

Oēs. hec dictio de sui natura et propria significatio stat collectivē putat notat accur. ff. de lega. li. i. si pluribus. qñq̄ tñ ponit distributivē p quo vide notat apud Bart. in. l. hoc. ar. ff. de here. insti. et nota ad idē ff. de no. ope. nūc. l. i. s. nūciatio per eūdem.

Irregularitatem. q̄ nomē accepit a regula quam statuit ap̄s seruandā in ordinatione clericorum cuius cōtractum ē irregularitas. i. s. regulā: et no. lxxviii. di. c. qñ multa. s. ex qñq̄. p archi. lxxviii. d. valēt in tan. in fi.

Et nota q̄ irregularitas est qd̄ā impedimentū pueniens ex constitutione canonica: et nō extēditur nisi quatenus inuenit iure inflicta. de sent. excom. c. his qui li. vi. vbi de hoc no. per archi. e. li. de tem. or. c. i. verb. irregulares. sed melius de sen. et re iudi. c. i. s. irregularitatem p eūdem qui remittit ad notata p

Tres sunt penitentie partes.

Questio

Diffusio

Irregularitas.

Questio.

Questio

Hosti. extra de cle. excō. m. c. ff. Et notabiliter videtur de hoc de homici. c. i. ff. irregularitatem p. wil. in cle. Et nota q. irregularitas persone quāq. provenit ex defectu siue peccato vt patet in illegittime nato: in bigamo et corrupte marito et alijs defectib. de quibus legif. et nota tur. l. di. nō confidat. et l. iij. di. p. totum. Et nōq. irregularitas p. sone provenit ex iube dientia q. videlicet nō obedit preceptis ecclesie nec censuras observat. p. quo dicitur notat. i. e. c. p. dispensare poterint Et tales dicuntur irregulares. nō q. sedm regulā apostoli ordinari p. hibentur: sed q. extra regulā alioz sunt. Nōq. irregularitas contrahitur ex peccato siue crimine tali: videlicet quod impedit ne ordinat. remaneat in ordinibus susceptis quo ad executionē nec promouetur ad maiores. etiā post peractā penitentiā ab eis dispensatione pape vel inferioris prelatoris. de quibus notat de temp. ordi. cap. dilectus. per Innocentium Hostiensem. et Johā. an. et de his oībus videre poteris exempla infra p. processum huius capituli. et vide qd dicam infra. p. dispensare poterint p. si. circa hunc et que circa hoc notat Innocē. de renunc. c. nisi cū p. tadem. ff. irregularitas.

1ª ordie suscepto 1° añ post ordies susceptos 2° stat^o 2° traxisse nisi cū

a In ordine suscepto. i. i tpe suscipiēdi ordines. pone exemplū i sceler ordinato ab heretico vel scismatico. et huius infra patebit
b Et ante. pone exemplū in homicida voluntario vt infra patebit.
c Et post. pone exemplū etiā in homicida et in eo q. suspensus ab executione officij nihilominus ministrat in officio sicut prius de re iudi. c. i. ff. l. i. cum similibus.
d Constat. scz per rei notorietatē facti euidenti am vel p. confessionem in iudicio emissam. ar. eo. i. q. leguntur de cohabit. cle. et mul. c. ff. Et idem intelligo si constat per alias probationes legitimas que probationes habebunt locū ex consideratione legū et iurum quibus cavetur aliquem esse irregulārē. nā nemo cēseri debet irregularis nisi caueat de hoc expresse in iure vt in c. is qui. de sen. excō. l. i. ff. vñ vbi iura decernūt aliquid esse irregulārē sufficit q. cōstet de facto tali propter qd incurrat irregularitas de iure. sic tñ q. pars sit p. sēns vel p. ptinaciā absens.
e Cum eis. scilicet qui contraxerunt huiusmodi irregularitates.

f Expresse. nō igitur sufficit dispensatio tacita q. videret forsan fieri si ille qui potest dispensare cum irregulari facto aliquid fecerit circa talē ex quo facto videretur tollere huius irregularitatē vt puta si scelerens eum irregulārē mandaret sibi vt administraret in ordine suscepto vel eū pmoveret ad ordines nō dum susceptos. Et huius dicto cōcor. notata per doctores et de filiis presbyteri. c. veniens. de scisma. c. ff. et c. sic romanus pontifex. de sen. excō. in cle. p. doctores. vbi de hoc et ff. de leg. s. qualiter aut. ff. dicit aut. per spec. et hoc verū totū in alto qd in papa. Secus tñ dicerē in papa: et est ratio: q. papa est sup. iura. c. de legi. l. digna. ff. de legib. l. p. princeps et i eo sufficit p. ratio voluntas iusti. de iure natu. s. sed qd p. nci. Inferior vero papa tenet observare formā iuris cōis et ad minus vt pcedat causē cognitio. pro quib. videas qd scripsi. s. co. ff. c. eos. ff. dispensati one sufficienti.

g Dispensare poterint. solet enī dici cōstet p. doctores q. sup. irregularitate solus papa dispēsat. vt no. p. Berni. et Hostiensem. i. c. clerici. de cle. excō. m. et de offi. lega. c. q. translationē. idē notat ff. de legat.

to. s. iuxta. ff. si. Et nota q. suspensus p. spec. et s. nunc de epō. ff. sed nunqd pot epō. notat etiā. l. di. m. ror. p. Jo. et archi. et q. ff. q. epō dānatus p. Jo. et archi. sup. ff. diaconus. et ff. q. ff. lugdunens. glo. ante penul. p. Jo. et ff. q. v. q. de causa. ff. cōmittimus per Arch. et est text. de re iudi. c. cum eterni in ff. et de sen. excō. cū medi cinalis. l. i. vbi hoc idem tenent Innoc. Hosti. et Jo. an. de cētib.

e^o dispēlatū fuerit exp^o se^o p. eos q. cū eis dispen sare poterit ab officij

in. c. exigit. ff. suspensos. l. i. ff. Et sic notat p. wil. et gess. de p. fan. et affi. c. vnico in cle. ff. contrahētes. et p. henricū de bowico in. d. c. clerici. de cler. excommu. ministr. Circa hūc passum est aduertendū q. irregularitas contrahitur multis modis. Nōq. ex crimine quāq. ex defectu. quāq. ex inobediētia seu violatione censure ecclesiastice vt puta si excōsecratus suspēsus vel interdicit. sceler ingrat se diuinis. et in hoc casu verū est q. solus papa dispēsat: et sic stat oīa iura superius alle. cū dictis doct. s. recitatorum. Sed vbi irregularitas contrahitur ex crimine commissō tunc si tale sit crimen qd post penitentiam peractā impedit executionē ordinis etiā solus papa dispēsat vt no. ff. de legato. s. nūc de epō. ff. si. itē i his p. spec. Et qui sunt casus illi notant docto. extra de renunc. c. nisi cū p. idem. s. propter conscientia. et ponitur ff. de legato. s. iuxta. ff. sunt quoq. p. spec. Docti fallit vbi expresse cauet q. epō poterit dispensare et q. dispensatio nō est reseruata pape. exemplū patet l. di. presbyteros. cum sua glo. Si vero sit crimen quod post penitentiam nō impedit ordinis executionē nec aliquē ad ordines ascendere tunc in adultērio et in minoribus criminib. possunt episcopi dispensare nisi expresse prohibeantur in iure vt legitur et no. in. c. at si clerici. extra de iud. patet exemplū in. c. ff. et c. ex tenore. extra de tēp. or. et de iur. i. c. vlti. cum sua glo. Vbi vero irregularitas contrahitur ex defectu si defectus ille sit a natura: vt puta in defectu natalium: tunc ad minores ordines dispēsat episcopus sed ad maiores solus papa. de ff. presby. c. i. l. i. ff. Et idē est vt vltz solus papa dispēset si aliquis eum defectu corporis: quia videlicet sit corpore viciatus in membro notabili. quod dicit vt extra de corpore viciatis. per totum. et idem est vbi irregularitas provenit ex euentu siue ob defectum sacramenti vt in bigamia et marito corrupte vbi etiā solus papa dispēsat sicut in alijs casibus nisi in aliquo casu circa premissa inueniatur episcopo concessum vt dispēset. et sic breuiter dic q. regulare est q. solus papa dispēsat cum irregulari fallit tamen aliquotiens in casibus quibus permittitur episcopis dispensare. de quibus multa videre poteris per spec. ff. de legato. s. nunc episcoporum. per totum. et e. s. specialiter videas sibi versū. verum vt tantum pro fundamento distinctionis predictę et super hoc videas notata per Hostiensem. in summa ff. de dispensatione qui ponitur de penit. et remis. ad ff. quis potest dispensare.

h Officij executione. intelligas de solenni executione tali videlicet que pertinet ad ordinem quē obinet et sub ratione ipsius ordinis.

i Que autem sint illa que ad vnumquemq. ordinem pertinent habes. xxv. di. perlectum. unde talis irregularis de quo hic loquitur se immiscere non potest officio ecclesiastico vt videlicet publice et solemniter ministret in ordine suo tempore quo dicuntur vespere / matutine / misse / vel alie hore canonice prout notatur de senten. et re iudi. c. cum eterni. ver. damnabiliter. et. ver. ingesserit L. v.

Multis modis irregularitas contrahitur.

Irregularis p. uar^o ē officio ecclesiastico.

Papa et princeps soluti sunt legibus

Provincialis Guillelmi Lindewode

per archidia. li. vi. priuatim tñ & p modū suffragii pōt dicere horas suas ad quas tenet ratioe ordinis assumpti vt no. (ibidē) p eundē. & hoc puto vtz si extra ecclia hoc faciat. secus si in ecclia q̄ ad talia deputatur & sic sentit Inno. de excessi. prela. c. tanta. pōt talistñ audi re diuina in ecclia vt notat ibidē dem archi. de se. excō. c. cū medicis. n. irregularitātē. & n. diuinitis. hoc verum si hoc nō faciat ex contēptu s; ex deuotione vt ibi no. in hoc pcor. dōst. et de excessi. p la. d. c. tāta. anthoni⁹ de butrio ibi dīq̄ interessens cū alijs tpe diuini officij habēs p̄minentia ibidem vel auctoritatē est irregularis. Secus si simpliciter absq; p̄minentia vel auctoritate intersit. nam in primo casu videtur participare officio diuino. in secundo non. alle. ad hoc. c. i. & si de clerico excō. m. n. & eo. ti. c. illud. Si tamen aliquis p̄ter irregularitatem de qua hic loquū excōmunicatus sit vel ab ingressu ecclie suspensus nō potest etiā audire diuina existens in ecclia. put notat Archid. de sen. excōmuni. c. is qui. glo. i. li. vi. vbi sup hoc alle. Ray. Et ad predicta conco. notata per Bern. & dōst. de clerico excō. m. c. si quis episcopus. & per Bern. e. ti. c. illud. & xxviii. dist. p̄s byterum. per Jo. & Archidia. & notatur p Archid. l. i. q. vii. s. tria. n. si. item testatur super. n. quare. & per card. d. c. cum medicinalis n. si. ab ingressu ecclie. li. vi. & per gesk. de regula. c. vt p̄fessores. n. locorum. in cle. & p wil. & gesk. de cele. miss. c. graui. n. puritate in cle. & hoc quod hic dicitur vtz q̄ irregularis debet abstinere ab executione officij donec fuerit cum eo dispensatum. nō solū habet locū in ordinato ad maiores ordines: sed etiā ad minores. hoc notat dōst. de clerico excō. m. c. illud in fi. & Jo. an. de excessi. prela. c. fi. & arch. d. c. cum eterni. n. ingesserit. li. vi. & xi. q. iiii. si q̄s ep̄s damnat. n. restitutionis. per eundem & ti. de lega. s. iuxta. n. qd de simplici clerico p spec. Et notabiliter de hoc videas de cle. excom. m. c. si quis ep̄s. per Henricum de bowico in vlt. dist. sua.

executioe denūciamus esse suspēdos donec cū eis super hoc legitime fuerit dispensatum.

Innocen. & dōst. de penit. c. felicitis. n. concessi. li. vi. per Archi. l. dist. si quis viduā. etiam si occisus sit iudeus paganus vel sarracenus. l. di. c. de his. & c. clericum. Et idem intellige de his qui ratū habēt homicidiū nomine suo commissum. extra de s̄mo. sicut tuis. ff. de vi & vi arma. l. i. §. quoties. & i. q. iiii. quia p̄sulatus. & notatur p Jo. & archidia. d. c. si q̄s viduā. & xvij. q. iiii. c. oēs. i. glo. Et de tamē feci dum Lau. per archidia. & idem est si homicidiū cōmittat ex necessitate euitabili. l. di. de his clericis. n. de hoc. Secus si fuit oīno inuitabilis. nam nec quo ad peccatū nec quo ad irregularitatē imputat. l. di. q̄a te. vbi de hoc per Archid. in glo. penult. & videtur textus de homi. c. vnico. in cle. p quo vide glosam Jo. an. vbi super. n. nullam. Et similiter irregularis est qui casu occidit vbi etiā dando operam relitice nō adhibuit oēm diligentiam quam potuit & debuit. ff. ad l. aquil. l. qui occidit. §. penult. l. di. sepe. & notatur per dōst. extra de testi. c. sicut nobis. l. di. clerico. q̄ si dederit operam relitice siue adhibuit diligentiam siue non est irregularis tam quo ad ordines tu sciendos q̄ susceptos. l. di. clerico. & c. si quis voluntate. & extra de homi. c. continebatur. & c. dilectus. et notatur per Bern. et dōst. in d. c. sicut nobis. & xvij. q. i. qui bona. per Archid. in magna glosa. & de homi. s. qua pena. n. si. si vero facto p dōst. in summa confess. eo. ti. q. xix. & p asteren. li. vi. ti. de modestia ordinandi articulo. vi. Et nota q̄ cum homicida voluntario solus papa dispensat quod potest licet cum difficultate hoc faciat. p quo vide qd legitur & notatur extra de concess. preben. c. pposituit et notatur per dōst. extra de cle. pug. in du. c. i. & xxiii. q. viii. occidit. per Archid. Item cum homicida ex necessitate euitabili solus papa dispēsat. l. di. de his in homicidio etiā casuali vbi non adhibuit diligentiam siue dederit operā relitice siue illicite solus papa dispensat. l. di. clerico. & de homici. tua nos. & hoc verum quo ad ordines sacros vt ad eos promoueat vel in eis valeat ministrare. extra de cle. pug. in du. c. i. & idem quo ad beneficium cum cura. vt ibi no. dōst. Sed quo ad beneficium simplex vel minores ordines episcopus potest dispensare secundū dōst. ibi & idē notat de homici. c. continebatur. & c. ad audientiam. etiā Jo. an. ibi post eum. plura de hac materia videre poteris de homici. c. sicut dignum. per Henricum de bowico. di. viii.

Irregulares vō quo ad p̄missa intelligimus homicidas aduocatos in causa sanguinis

Aduocatos in causa sanguinis. siue pro actorē siue pro reo. l. dist. aliquantos. vbi de hoc p Jo. & Archid. & per spec. ti. de leg. s. iuxta. n. si enim criminalis. & ti. de aduocato. s. i. n. in causa autē criminali. & hoc verum vbi ex aduocatione hmoi sequitur mors & aduocatus in mortē intendit vt patet in locis p̄ealle. Et notatur per Innocen. extra ne clerici vel monachi. c. sententiā. vbi etiā dōst. di. est q̄ sola aduocatio in causa sanguinis nō facit quē irregularē nisi sequatur mors. & pro materia plenius vide per dōst. de homicidio. c. audientia. qui dicit q̄ aduocatus in causa sanguinis potest defendere reum & non incurrere irregularitatem maxime vbi non sequitur mors nec mutilatio membrorum. Et idem secundū eum vbi mors secuta est vel mutilatio quando mors ipsa vel mutilatio non sequitur ex verbo vel facto ipsius aduocati. & ponit ibi quatuor concilia quibus aduocat⁹ in causa sanguinis

Casus q̄b sol⁹ papa dispensat.

Quæstio.

- a** **Esse suspēdos. i. a iure prius ordinato nō per hanc constitutionem.**
- b** **Super hoc. scilicet vt possint exequi officium suum.**
- c** **Legitime dispensatum. videlicet ex iusta causa & certa ac cum causē cognitione habita s̄z consideratione ad necessitatem & vtilitatem & alia de q̄bus videre poteris ti. de lega. s. genera. & s. qualiter aut. in prin. per spec.**
- d** **Irregulares. secunda pars.**
- e** **P̄missa. vtz vt sint suspēsi ab executione officij vsq; quo cū eis dispensetur.**
- f** **Homicidas. intellige de voluntarijs. extra de homi. c. latoz. & nō solum de eis qui facto hominem occiderunt: sed etiā si eorum p̄cepto siue p̄silio hoc factum sit. extra de homi. c. sicut dignū. vbi de hoc p**

Nota de homicidio

nis potest euadere irregularitatem et eandem materiam tractat Jo. an. de postulando. c. j. et Henricus de bowico. d. c. ad audientiam. Sed quicquid dicatur tutius est quod clericus non postulet nullo modo in causa sanguinis. pro quo vide si placeat ea que leguntur et notantur in constitutione octobris. c. iuxta sacrorum. et per Jo. de athona in secunda parte prima glosa. Et nota quod id quod hic dicitur de aduocato in causa sanguinis habet locum in iudice assessore notorio dictatore et teste prout no. spec. ti. de lega. d. si iura sit si enim criminalis.

nis symoniacos inueniunt

Symoniacos. siue in ordine siue in beneficio. ut infra dicetur. in ordine namque suscepto siue crimen sit occultum siue manifestum siue preiudicatione temporis suspensus est ipso iure quo ad se et quo ad alios ab executione omnium ordinum etiam suscipiendorum. extra de symonia. c. tanta. et c. penul. i. si. q. i. reperitur et c. quibusdam. et sic notatur per Jo. d. c. reperitur. et per Innocentium. de symonia. c. per tuas. ij. s. ministraret. et ibi per Bern. et Hostien. et Jo. an. et per Archiep. i. q. i. ordinationes. Si vero aliquis sit symoniacus in beneficio recepto: tunc si crimen est notorium vel manifestum est suspensus quo ad se et oes alios ut. d. c. reperitur. et ita intelligit Vincen. c. accusatum. extra de symonia. Et hoc verum etiam si beneficium sit simplex. argumento eorum que leguntur et notantur de statu monachorum. c. monachi. ubi notat Petr. de samptona abbas. et Jo. an. quod per symoniam commissam etiam in beneficio simpliciter effectus quis irregularis: etiam quo ad ordines. Si vero crimen sit occultum tunc suspensus est quo ad se sed non quo ad alios qui eius officium licite audiunt sicut de alio quolibet criminoso. i. q. i. sacerdos. tales namque licite exequuntur officium post penitentiam sed beneficium retinere non possunt. extra de symonia. c. de regularibus. secundum Innocentium. et Hostien. qui ita distinguunt. d. c. tanta. et huc dist. consentiunt Lau. Vincen. et Jo. an. d. c. accusatum. et Archiep. i. dist. c. de his vero. in glo. adde idem notat et notatur in dicto. c. accusatum. et per Henricum de bowico.

Sed quero quis dici debeat symoniacus ordine vel beneficio. Dic quod si quis pecuniam vel aliud temporale pro se vel per alium dedit alteri qui ordinatus vel aliter non fuisset ordinatus vel beneficiatus. i. q. i. pro. et c. questio. q. iij. si quis obicerit. et c. si. et q. vi. c. i. secus si alter fuisset ordinatus vel ad id beneficium promotor nam tunc non est symoniacus ut notat alter. li. vi. ff. de symonia. ar. ix. q. pone quod aliquis dignus est. Si vero se dederit ipsi ordinato vel promotori siue alias esset ordinatus aut promotor siue non symoniacus est secundum Innocentium. et Hostien. extra de symonia. c. tanta. et idem notat Archiep. i. q. vi. s. si. glo. si. Secus tamen est si alius ab ipso ordinatus tale quid dederit ipso ignorante secundum doctores predictos in locis prealibus. Sed ecce dicitur in textu quod symoniacus et alii hic enumerati sunt ab executione ordinum suspensi donec fuerit cum eis legitime dispensatum. **Q**uero ergo quis potest cum tali symoniacos in ordinibus dispensare? Dic quod papa licite potest cum omni tali dispensare non solum ut in ordine suscepto possit ministrare: sed etiam ad superiores ascendere et in eis licite ministrare. i. q. i. si quis a symoniacis. et c. erga. et c. si quis. cum similibus. et est expressum de symonia. c. penulti. ubi de hoc. Quandoque tamen cum talibus papa non consuevit dispensare ob certas causas quas recitat Hostien. et Jo. an. de apost. c. si. et notatur per Jo. de deo. ix. q. i. in summa. et per alios. li. vi. ti. de collatione ordinum. in fi. et ti. de dispensatione articulo. iij. in inferiori autem papa quantum est ad dispensationem super

symonia in ordinibus vel circa eos. dic quod ubi ex pacto siue ex conventionione intervenit symonia per ipsum ordinatum vel ipso sciente a principio et tacite consentiente vel ipso sciente et post ratificationem expresse vel tacite commissam: tunc nullus nisi solus papa poterit cum eo dispensare. ut extra de symonia. c. nobis. et c. penulti. et notatur ibi per Bern. et per Jo. i. q. iij. ex multis. in fi. et i. q. v. presentium. quod verum est etiam super ordine illo vel alio prius suscepto vel suscipiendo quorum omnium executionem amittit ut notat Innocentius. de symonia. per tuas. ij. et c. penulti. et Archiep. i. q. i. ordinationes glosa. iij. Si vero talis symoniacus sit commissarius ipso ignorante vel sciente et contradicente et in aliquo non ratificante tunc si sit commissarius ab intimis vel in fraudem aut preiudicium ipsius ordinandi non nocet: nec est necessaria dispensatio. extra de symonia. c. nobis. et c. sicut tuus. Similiter ab amicis facta sit et non in fraudem seu preiudicium ordinandi tunc in ordine symoniaci suscepto dicit Innocentius. extra de symonia. c. de symoniacis quod episcopus in hoc casu poterit cum tali dispensare ut in c. presentium. i. q. v. et hoc verum. dum tamen prius renuntiaverit executioni ordinis secundum Jo. in summa conti. de symonia. q. xxv. in principi. et q. xlvij. dicunt etiam Lau. tan. Hostien. et Jo. an. in c. preal. de symoniacis. predicta fore vera ubi symoniacus est occultus. secus si sit manifesta. nam tunc solus papa dispensat. extra de symonia. c. de regularibus. et c. nobis in fi. In aliis vero ordinibus non symoniaci receptis potest ipse recipiens ministrare sine dispensatione: non tamen potest promoueri ad novos ordines absque hoc quod dispensetur cum eo in illo ordine symoniaci obtento secundum Innocentium. Hostien. et Jo. an. in dicto. c. de symoniacis. consimiliter ubi quis adeptus est dignitate et ecclesiam curatam vel aliud beneficium symoniaci ipso sciente consentiente vel ratum habente tunc si retineat beneficium non potest episcopus cum eo dispensare super executione ordinum quia non potest esse vere penitens nisi dimittat beneficium sic obtentum. de accus. c. inquisitionis. quod si beneficium dimiserit et peregerit penitentiam tunc potest episcopus cum eo dispensare super executione ordinum: siue ante siue post receptum secundum Ray. et hoc creditur. sup. Ray. fore verum siue loquamur de ordinibus quos non recipit ad titulum beneficii sic recepti: siue de illis quos recipit ad titulum dicti beneficii. Et sic notare videtur Archiep. i. q. v. presentium. glo. penul. non tamen potest episcopus dispensare cum tali ut habeat beneficium in eadem ecclesia respectu eiusdem beneficii sic adepti: sed respectu alteri. Sed tunc debet tamen in minoribus ordinibus ministrare et ad superiores non ascendere. i. q. v. c. i. Unde in hoc casu episcopus non potest dispensare cum tali ut promoveat ad ordines non susceptos secundum Innocentium. d. c. symoniacis. ut tamen obtineat beneficium in alia ecclesia potest episcopus cum eo dispensare et etiam ut ministraret in ordinibus susceptis secundum Anthonium de butrio in dicto. c. symoniacis. ubi vero committitur symonia in dignitate vel beneficio curato ipso beneficiario ignorante vel sciente et contradicente et in aliquo non ratificante tunc si ab intimis et in fraudem commissum sit huiusmodi symonia non nocet. extra de symonia. c. nobis. si ab amicis tunc si promotor statim ut novit dimisit beneficium: et illud beneficium sit dignitas. Bern. extra de renunc. c. post translationem. videtur velle quod episcopus casu non posset dispensare. et mouetur ex hoc quod ibi dicitur quod potest dispensare cum adepto beneficium quasi secus sit in adepto dignitatem. Hostien. tamen dicit quod ex evidenti utilitate poterit dispensare alias opus est persona media. i. q. vi. et si illa. et sic sentit ibi Jo. cald. potest tamen episcopus cum eo dispensare super ordinibus suscipiendis et absque dispensatione potest talis in susceptis ordinibus ministrare secundum Archiep.

De symonia manifesta sola papa dispensat.

Nota pulchram materiam de symonia et quod inter quosdam symoniaci efficiatur irregularitas

Quis dicitur symoniacus ordine vel beneficio.

Questio.

i. q. v. p. renouemus. Si vero in hoc casu scz ignorā
tie talis expectat sententiā tūc in tota illa vacatiōe
ecclesiam vel dignitatē habere nō poterit. et de elec.
c. si alius. Et hoc vepz vbi necessitas vel vtilitas
ecclesie aliud suadeat. i. q. vii. s. nisi vigore. In alia tñ
vacatiōe poterit
ep̄s cū eo dispen
sare. ar. dicti. c. si
aliscus. Si vero
beneficiū symoniac
ace adeptum sit
simplex tūc si re
nūciat sp̄ote pōt
ep̄s etiā quo ad
illud dispēsare si
ignoranter beneficiū habuerit p symoniā. Si autē
scīenter tūc ex euidētī vtilitate beneficij poterit cū
eo dispensare. alias nō. Si vero nō renūciat s3 ex
pectet sententiā nō fiet dispensatiō respectu eiusdē
vacatiōis nisi vtilitate vel necessitate suadente. ar.
dicti. c. si aliscus. sed respectu alterius pōt fieri di
spensatiō. Et pmissa intellige vera vbi nō est cō
missa symonia cū ep̄scopo dispēsante. nā si cum eo
esset cōmissa in nullo casu dispensaret prout notat.
i. q. v. presentium in glosa.

a. Interuētores. q. aliter dicunt mediatores. de
test. c. i. l. ii. r. ij. r. fin leg ē vocant p̄osene. ff. de p̄e
netis. l. i. r. ij. r. talis si in sp̄itualibus recipiat sala
rium vel aliquā p̄missionē cōmodi tēporalis sy
moniacus est. de symo. cū essent. r. infamis est. i. q. j.
c. si quis ep̄s. r. q. iij. c. si quis p̄bēdas. r. notat dco
c. i. p̄. mediatores p̄ Jo. r. archi. l. vi.

b. Symoniaci p̄actionū. siue circa ordines siue
beneficia vt patet ex his q. notant supra in. p̄. symo
niacos. **c.** Quid ergo dicā de his q. his diebus sūt
mediatores in p̄mutatiōibus beneficij fiedis? dic
q. tales si sint mediatores in tractatu p̄mutatiōis
beneficij q. quidē tractatus transit in cōuentiōē
vel pactū inhonestū seu alias illicitū vel aliter inter
p̄sonas p̄mutare volētes occasione cōmodi tempo
ralis in cōuentiōē vel pactū ea occasione deducti:
tūc tales symoniaci sunt censendi vt hic: r. faciūt ad
hoc notata p̄ doctores. et de rranfac. c. sup eo. mart
me vbi nō interuenit auctoritas superioris. p̄ quo
factū notata per Inno. c. ti. c. statumimus. glo. ii. r. si.
s3 si aliq. de hoc etiā vide notata p̄ doctores in. c.
questiū. de re. permu. vbi per Hostien. r. Jo. an. in
addi. et in nouel.

c. Labe. i. putredine macula perniciose ruina siue
miseria.

d. Infectis. vtz a symoniacis vel symoniaci scī
enter p̄mōtis vel ordinatis talis nāq. symoniac⁹
vel symoniaci ordinatus cū executionē ordinis nō
habeat nō potest ea dare alteri. i. q. vii. daybertū. et
nota p̄ Hosti. in summa de symo. s. q. pena. i. p̄n. p̄ si.
r. hoc intellige. r. p̄ Jo. an. de symo. c. p̄ tuas. i. f.

e. Scīenter. secus si ignoranter vt patet. dicto. c.
per tuas. i. f.

f. Ab hereticis. supple ordinatos qd est. i. si enī
aliquis receperit ordinē ep̄scopalē in ecclesia r post
modū lapsus fuerit in heresim vel scisma seu aliter
in heresi vel scismate fuerit ordinat⁹ tñ in forma ec
clesie talis cōfert caracterē. r. r. i. di. s. verū. r. c. ad
hec. r. sic notat per Jo. q. i. in summa. r. per Inno.
de hereticis. c. fraternitatis. r. Hosti. post eum in. e.
c. r. extra de tempo. ord. s. r. a quo. r. dicas ergo p. e.
Hostien. in summa sua. vnde licet ordinat⁹ a talib⁹
recipiāt executionē ordinis in habitu vt notat In
no. de scismaticis. c. i. in glosa quo ad executionem.
p̄. nos dicimus actu tñ nō habebunt executionem
ante q̄ cum ip̄s ordinatis fuerit dispensatum. et
hoc siue scīenter siue ignorāter fuerint ordinati sūm

Berri. r. Hostien. dicto. c. de scismaticis. sup. p̄. irre
gularitas. r. notat per Hostien. dicto. s. r. a quo. r.
dicas ergo. **c.** Sed tñ quero quis cū talibus potest
dispensare. dic q. in ep̄scopatu habēdo solus papa
vt notat Hostien. de scismaticis. c. ij. glo. fi. r. i. sum
ma. e. ti. s. quid tu
ris. p̄. ego disti
guo. r. idē Jo. an.
dicto. c. ij. r. idem
dicendū in abba
te monasterij exē
pti sūm eos. ar. et
de cōsuetudine. c.
cū venerabilis. et
de renū. c. penul.

Questio.

**scismaticis h⁹ nomina
tim⁹ excommunicatis
scīeter ordinatos.
Item bigamos⁹ corru**

r. si. in alto vero beneficio siue ordine dicendū est q
hereticus vel scismaticus aliquos ordinās demum
querus ad vnitatē ecclesie r recept⁹ in suo ordine
siue honore cū ordinatis a seipso dispensare nō po
test. i. q. i. presentium. r. notat per Berri. Inno. c.
Hostien. r. Jo. an. dicto. c. ij. de scismaticis. Sed si
loquamur de dispensatiōe alterius q̄ ip̄s heres
tici vel scismatici ordinantis tūc si scīenter quis re
ciperet ordinēs ab heretico vel scismatico vel etiā
excommunicato solus papa dispensare potest. Si ve
ro ignoranter a tali recipit ordinēs r ignorātia illa
fuerit crassa r supina: r tunc etiā solus papa dispē
sabit. Sin autem fuerit ignorātia probabilis p̄o
pius ep̄scopus qui non deliquit poterit dispēsare
extra de ordinatis ab ep̄scopo r c. i. s. fi. r. c. ij. de
linguens vero non poterit vt dictum est. r. ad p̄e
missa vide notata per Archi. i. q. i. in summa su
per. p̄. rata haberi. r. per Henricum de bowyco. et
de scisma. c. i.

g. Scismaticis. sup hoc dic in glosa p̄cedenti.

h. Nominatim excommunicatis. hoc sumptum fuit
ex dictis Inno. de scismaticis. c. i. in glo. penul. in fi.
vbi videre poteris per eum plura circa hoc scripta
Sed circa hoc tu dic vt legis in. c. si de ordi. ab ep̄
scopo qui renūciavit ep̄scopatu. vbi patet q. or
dinatus ab excommunicato recipit caracterē non ta
men executionem. r. hoc verum siue sciens eum ta
lem vel ignorans ordinatus sit: nam vtrobis ne
cessaria est dispensatiō vt notat Jo. i. q. i. in sum
ma. r. concor. Jo. an. de scismaticis. c. sup. i. glo. i. ad fi
nem magne suppletiōis. r. de ordi. ab ep̄scopo c.
i. super glo. fi. tamen cum sic ordinato ignorāter ex
ignorātia probabili dispensat ep̄scopus si vero
scīenter solus papa. vt. d. c. i. r. ij. de ordi. ab ep̄sco
po r c. si aut ordinatus quis fuerit a nominatim p̄
ciso r scismatico sic q. duo vicia concurrūt tunc so
lus papa dispensat. sic stat. c. ab excommunicatis. i. q.
i. cum ibi notatis.

i. Scīenter. idē si ignorāter vt dixi in duab⁹ glo.
precedentibus.

k. Bigamos. h⁹ enī ordinarij nō debent. de biga
mis. c. i. r. si ordinati fuerint executionē ordinis nō
habent. et. c. i. f. vbi de hoc r. intellige bigamos siue
interpretatiue siue vere de quib⁹ no. di. c. i. p̄. Ber.
super. p̄. bigamis. sed latius est. et. ti. s. ij. r. iij. p̄. Ho
stien. in summa. Hic tñ nota q. licet bigamus ordi
natus ip̄so iure sit suspensus ab executione ordinis
vt dictū est etiā prohibet ordinari. potest tñ papa
cum tali dispensare vt promoueat saltem ad mino
res ordinēs r q. exequi valeat in suscepis. r. sic no.
Inno. r. Hostien. in. c. super eo. et de bigamis. in sa
cris vero ordinibus prius p̄ bigamū receptis quo
ad executionem etiam papa dispensat. l. di. c. quicū
q. penitens. vbi sic no. per Archi. quo ad bigamū
ad ordinēs promouendū etiam potest papa dispē
sare ex plenitudine potestatis vt no. Hosti. r. Jo.
an. d. c. super eo. r. no. p̄ Archi. r. r. iij. di. si sub dy

**Bigami
ordinari
nō debent**

Questio.

conus. sed meli⁹ in c. lector: papa tamē de potestate sua recte regulata nō pōt dispēfare vt bigam⁹ pro moueat ad dyaconatū z presbyteratū vt nō. l. dōst. z Jo. an. dicto. c. sup eo. s. sup ordine subdyaconatus pōt dispēfare vt. d. c. lector. em. Inno. z l. dōstē.

c. l. p. s. vero sup sacris ordinibus cū bigamo nullo modo dispensare pōt. quo ad mīnores vero bene potest ppter necessitatē vt notat hō-

**ptarum^a maritos: deo
sacrarum^b virginum
violatores^c excommu**

stēs. in summa sua. ti. de bigamis. s. si in fi. z idem Arch. dicto. c. lector. Jo. tñ an. dicto. c. sup eo tenet cōtrariū per deere. vnica de bigamis. li. vi. Sed opī nō Jo. an. vera est in clericis q̄ p bigamiā pēdēdē runt statū siue priuilegiū clericale. s. opī nō l. dōst. z Arch. locū habet in sacris bigamiā cōtrahentib⁹ q̄ nunq̄ habuerūt statū clericale/ nec clericale priuilegiū. z hāc pōrdantia pōnt l. dōstē⁹ de bowico. dicto. c. sup eo. li. vi. d. sua. prope finem.

a Corruptarum maritos. supple si eas carnaliter cognouerūt: alias autē cōtrahens cū corrupta eā nō cognoscēs nō incurrit bigamiā. Ray. in summa sua. p. itē qd si aliquis. z notat p l. dōstē. in summa de bigamis. s. penul. v. vii. querit. Et intellige hoc qd hic dicit de corrupta nō mēte vel alias sine viro sed ex actuali cōmixtiōe viri vt plen⁹ notat de bigamis. c. sup eo p l. dōstē. unde si ducēs sic corruptā ab alio viro eā pgnoscat efficit bigam⁹. secus si fuerit prius corrupta a seipso z nō ab alio viro vt nō. Jo. x. q. v. q̄tis. z Ber. de bigamis. c. debitu. i. fi. z de clericis p̄lugat. c. sane. z Tan. z Barth. b̄p̄ xē. in q̄tione dīcālī aliq̄s pgnouit p̄gine. z l. dōstē. in summa de bigamis. s. itē querit qd si quis per Arch. z. xxij. dī. nemo. z Jo. an. de clericis cōiugatis. c. vnico. li. vi. z hoc tenet l. dōstē de bowico. dicto. c. sup eo. dī. i. vbi allegat multos doctores in idē cōcor. vīz Ray. in summa de bigamis. s. Item querit qd si q̄s z l. dō. in scriptis. z after. li. vi. tñ. de monogamo. q. vtrū ille. Hugo vero z Jo. fa. in d. c. qualis. z l. dōstē. in summa. e. ti. de bigamis. s. penul. v. vi. querit. z in plurib⁹ alijs locis tenet cōtrariū quoy sententia videt cōcordare Barth. b̄p̄ xē. xxij. dī. nemo. z Arch. de clericis cōiugatis. c. vni co. li. vi. z l. dōstē de anco. dicto. c. sane. z Jo. i. col. de bigamis. c. debitu. Sed primā opīnionem tenet l. dō. de l. gñ. z Januē. i. suo catholico. c. bigam⁹. z maxime p illā rationē quia in hoc casu nec vir nec mulier diuisit carnē suam in plures qd videtur sufficere de bigamis. c. debitu. in fi. xxvi. dī. acutus. Et de hac materia notat in. c. tanta qui filij sunt legitimi. vbi Jo. an. responder ad motua l. dōstē. pro opīnionē cōtraria l. bī videas.

b Sacrarum virginū. de quibus legitur. xxij. q. i. per totum.

c Violatores. hī enī sunt ipso facto excommunicati in constitutione Johannis peccam q̄ ponitur. f. de penā. c. tantū inualuit. z tales si clerici sint depōnendi sunt. xxvj. q. i. si quis episcopus. z per consensu irregularē: quia omne crimen qd erigit pēnam depōsitionis efficit ipsum criminosum irregularem vt notat ti. de legato. s. iuxta. s. gñaliter. qui cūq̄ per spec. tales enī sacrilegi sunt vt. xxvj. q. i. sciendū potest tamen cū talibus per episcopū dispēfari. xxvj. q. i. c. vīrginē. z ad hoc bene factū notata per doctores in cle. vnica. prope fi. de consanguī. et affi. z inquantū tales sunt excommunicati vide qd bigam. f. glosa proxima.

d Excommunicatos. hī enī suspēsi sunt ab executione ordinū vt patet de sen. excom. c. cū illoz.

z per quem possit cum talibus dispēfari vide l. bī in textu. z de alijs occurrentibus ad materiam vide l. bī per doctores: z vide quod dicam infra glosa p̄xima.

e Furtiue. vtputa si circa conscientia sui episcopi ordinat⁹ sit sine examinatione. xxij. dī. q̄n ep̄s. l. xliij. dī. extra cōscientia z nota. p. Berni. z l. dōstē. de eo qui furtiue ordines recepit. c. f. glo. f. sed plentius de hac materia vide per l. dōstē. in summa. e. ti. s. j. z per totum qui dicit q̄ etiam ordinem furtiue recipit qui cum quattuor minorib⁹ vna die recipit subdyaconatum. c. ti. c. cum. h. z hoc verum puto si sine conscientia episcopi hoc faciat. vt predictum est. Item furtiue dicitur recipere ordines si duos ordines simul recipiat. eo. ti. c. innotuit Item si vno ordine omisso saltum fecerit de clerici per sal. promo. c. vnico. Et oēs tales sunt suspēsi ab executione ordinū quousq̄ dispenses cū eis. c. ti. c. innotuit. Vbi sciendū est q̄ si furtiue recipies ordines sit etiā excommunicatus minor excoicatione ep̄s cū eo pōt dispēfare cū non inueniat p̄hibitiū scdm Jo. in summa cōfessi. ti. de lap̄. z dispense. q. ix. Si vero sit excoīcatus maior tūc ep̄s nō dispēfat etiā si velit ingredi religionē: sed solus papa siue de minoribus/ siue de maioribus loq̄mur ordinib⁹. p. l. dōstē. de bowico. c. ti. c. in fi. vt intelligat poteris mīsericorditer prouidere scilicet de licentia pape z sic nō. per Berni. eo. ti. cum. h. s. p̄mittas. de hoc tamen quod dīxi de minoribus vel maiorib⁹ sunt opīniones videlicet super minoribus possit in casu predicto episcopus dispēfare. hoc sentit l. dōstē. in d. c. cum. h. z in summa. eo. ti. s. a quo. Alij tamen dicunt q̄ ex quo excommunicatus maior excoīcatus recipiens ordines minores est irregularis vt legitur z notatur de sen. excom. c. cum illoz. et sic notatur per l. dōstē. de clerico excom. mī. clerici. apparet euidenter q̄ solus papa cum talibus dispēfat. vt dicto. c. cum illoz. Nam cum irregularibus solus papa dispēfat secundū l. dōstē qui ad hoc allegat Inno. ex de tēp. ord. c. dīlect⁹. z Arch. l. dī. nō cōfidat. z Tan. Q̄ncē. z Jo. an. dicto. c. cum. h. hoc notat l. dōstē de temp. ord. c. p̄sultatiō. s. si quinto mō. vbi dī q̄ si ordinat⁹ furtiue nō est excoīcatus nec aliq̄ macula dānabili resp̄sus tūc cū eo pōt ep̄s dispēfare tā sup suscept⁹ q̄ suscipiēdis. vt dicto. c. j. de eo q̄ oz. fur. re. z facit ad hoc notata p Jo. an. dicto. c. cū. h. Vbi vero furtiue aliq̄s recipit plures ordines vno die vīz sacri cū nō sacro vī duos sacros tūc eo remanēt in sclo ep̄s dispēfat sup executiōe in minoribus nō tñ in maioribus vt notat in dicto. c. cū. h. Si vero transeat ad religionē tūc abbas su⁹ cum eo dispēfat vt l. bī patet.

**nicatos^d & furtiue^e ordines
suscipientes sor
tilegos^f et ecclesiariū^g**

f Sorilegos. tales si clerici sint/ debent depōni. xxvj. q. v. non oportet. z. c. si quis episcopus. qd intellige vt notatur de sorileg. s. qua pena. per l. dōstē. in summa z de hīs plentius vide. xxvj. q. iij. et q. v. per totum.

g Ecclesiariū incendiarios. tales nōq̄ sunt ipso iure excommunicati extra de rapē. z incen. c. in litteris. z c. conquesti. de sen. excom. vbi de hoc. et tales postq̄ sunt denunciati non possunt absolui nisi per papam in dicto. c. conquesti. z eo. ti. c. tua nos. nī si in mortis articulo vt dicto. c. in l. iis. nec refert an talis denunciatio fiat in genere vel in specie dū tñ h̄at per eū q̄ habet potestatem ad hoc. pro quo videre poteris plentius ea q̄ notat sup hoc l. dōstē. c. conquesti l. bī videas.

Quis has
beat dispē
fare cū fur
tiue ordi
nato.

Cū irregu
larib⁹ sol⁹
papa dispē
sat.

Nota quā
dicatur bī
gamus

Provincialis Guillelmi Lindewode

Alii hmoi. i. suspensi ab executione officij. potes ponere exemplum in promotio per saltu extra de cle. per saltum promotio per totu. qd dic vt ibi per hmoi. in summa. Item illegittimo et in ordinato ab alto episcopo. qd dic vt. e. t. c. eos. Item de cor poze victato extra de corpore vicia. p totu. ite de ordinato ab epo q renuclauit episcopatu. et de ordi. ab epo et. per totum.

Quia qda et infra. Hec constitutio in libro que vdiat. tribuitur Richar do archiepo Cantuarien. et est solus iuris cois et executiua siue declaratiua vt ex eadem apparet.

Episcopo nomen est oneris et no honoris

Episcopus scopu qd est intendere vel speculari coponit cum epy qd est supra et dicitur episcopo qd sup speculatoz. et sup intendes cura subditoz gerens. vel dicitur ab epy et copos qd est labor quasi superlaboras. i. sup gregem suu et est nomen oneris no honoris vt vult papias. Et de primo modo loquitur cano. xxi. di. c. clericos. de sedo. viij. q. i. qui episcopatum.

Questio.

Nostre iurisdictioni. plane intelligendo loquitur de suffraganeis q immediate subsunt iurisdictioni archiepi. et de offi. ord. c. pastoralis. de appel. cum sit romana. li. vi. cu sententia doctoru ibide. Iste eni potest Archiepiscopus legere statuere et eos suis constitutionibus ligare. Sed nunquid istud huius loci episcopo extraneo: q forsan morat. i. p. uincula archiepi: dic q si talis sit. i. dioce. archiepi domiciliat. tunc ligat eum cu ex hoc q morat. i. sua dioce. sit et obedietur et subiect. et de offi. ord. c. qm. secus tñ si morat in aliena dioce vitz suffraganei ipsi Archiepi tunc non est subiectus archiepi vt legit. r. no. d. c. pastoralis. de offi. ord. et no. d. c. qm. p. Ber. p. vicariu. bene ergo dicitur nre iurisdictioni subiect. qz p constitutione ista non potest ligare non sibi subditu. de pstit. c. li. li. vi. cu ibi n. oratis. sz aliter ligatur a parte iuris cois ad id statuētis vt infra per alle. patebit.

Sciēter. presumit enī scies nisi pbet ignorantiā et sufficit ignorantia pbare p. p. iuramentu vt no. eo. t. c. eos. p. sciēter p. Jo. an. et Arch. li. vi. Et hoc vix em Paulu ibi qñ ius non presumit ptra hmoi ignorantia nec aliquid sup illa determinat et qñ non agit de puidicio alteri de pcura. c. ex insinuatione Si aut ius psumat ptra tale ignorantia et vltra hoc aliqd determinat sup illa tunc non sufficet solū iuramentum. extra de regu. c. vidua.

Clerici. i. prius ordinati siue in ordinib. maiorib. siue in minorib. Ma et tales clerici appellant. xxxij. di. feriatim r. no. et de pben. c. li. glo. p. Ber. vñ post qd aliqd in forte dñt assumptus est clericus efficit. xij. q. i. clericus. et si prima tonsura tantum habeat. de eta. r. quali. ord. c. cu contingat.

Parrochialis anus

Parrochialis. supple latu pñ non ordinatu vt differat ab hoc qd pñ dicitur clericu. parrochia enī sepe ponit. sicut no. xxxij. di. pñ. p. parrochia. per Archi. Vñ et parrochian. intelligitur qñ

bet habitans infra dioce. et simile habes. e. t. c. eos r. c. vlt. li. vi. **H**abituauerit. cu dicat gñaliter intelligi dicitur de quocunq ordine et etia de prima tonsura. et est textus in fili. e. t. c. fi. li. vi.

que tale suscepit vel ordinauerit vsq ad 2 digna satisfactione se no uerit esse suspensum

Valterus. **R**elatus subditos suos a non suo epo sine litteris dimissionis ordinari non faciet.

Alm q ta et infra phibem ne qui uis abbas b po mo nachos b canonicos suos ab alio epo q loci

Episcopi. vt alteri potestate ad hoc habentis qd dic vt dixi. s. e. t. c. eos q. sup. p. seu plator. r. c. j. p. vicari gñalis. **K** illi ordi. et sic non alioz ordi. p quo facti unt no. et. c. eos. p. ordi. p. Kar. li. vi. r. pcor. textus e. t. c. fi. li. vi.

Londigna satisfactio. hec satisfactio siue pena limitatur ad vñ annu. e. t. c. eos. r. c. fi. li. vi. **H**ouerit esse suspensum. supple non auctoritas te hui statuti sed auctoritate iuriu super allegatoz

rum. et sic hec constitutio solūmodo est iuris pcedentis declaratiua vt dixi in principio.

Quāta et infra. Hec constitutio cu ceteris eiusde date siue tps in quibusda libris intitulat Symon mephā archiepo Cantuarien. et forsan nouit sic scribentes. qz hec pstitutio cu alijs eiusde tps facta est iuxta quotationē cōem. Anno do. m. c. lxxij. et intitulat pñlo Broñ. li. Sz vix est em cronica q anno pñcto sedit in ecclia Cantua. archieps walter cognomēto Raynoldus. cui successit Symō mephā Anno dñt. m. c. lxxij. et sic potest em quotationē illi tps dicitur attribui waltero archiepo pdecessori pñcti Symonis mephā. nā Symon mephā edidit pstitutiones illas q incipiunt zelari opz. de qd patebit. i. hoc libro loco suo. Et pars hui. i. de scruti. i. ord. fa. c. vnico. et de cler. peregr. c. j. et nota q sub ista parte decisa pñnebat quōd cū magna reuerētia et deuotiōe ad sacm ordinis est accedēdū. primo qz a nullo cōfertur nisi ab epo. sed o qz nisi certis tpius. tertio qz pmissio ieiunio non solū ab ordinando sed ab vniuersa plebe.

Abbas. sic dicitur ab abba pater qz est p monachos em Januen. in suo catholico. r. pcor. glo. Jo. an. de rescrip. c. j. p. abbates. in cle Et pñe huius cu hec dictio de his q pñunt religiosi. Sz qñq per sona secularis q pñest cure animaz vocatur abbas sicut no. de consuetudine. c. j. p. officio in fi. per Archidia. li. vi.

Prior. s. cōuentualis qz est loco abbatis et sic intelligi potest vbi ecclia non hz abbatē sz solet regi solūmodo p priorē ad claustrale. nāq q hz abbatem su pñe hoc qd hñc dicitur non pñneret nisi de mādato abbatis. de statu mona. c. monachi. in fi. r. e. t. c. cum ad monasteriu. s. tales. cu filiis.

Canonicos. s. regulares q etia qñq regunt per abbatem. qñq per priorem.

Loci diocesano. in non exēptis hoc plane pceat. secus tñ videt in exēptis. nā tales non solum pñt suis monachis primā tonsurā cōferre: sed etia alie nis vbi ad hoc fuerint iustati dñt sic ordinati etia sint exēpti. sic notat Archi. de pñu. c. abbates. p.

nec eos. ii. vj. cū ergo possunt tales ordinare multo magis videt q̄ possunt eos ab alio ep̄o q̄ dioceſa no facere ordinari tales namq̄ abbates exēpti gerunt vices ep̄i prout no. in cle. i. de re. ec. nō alte. s. p. p. p. Jo. S. huc dicto videt q̄ tradicere Laro.

de pūlle. c. i. s. casu
b. alio. ii. vj. vbi
dicit q̄ in crisma
te oleo sc̄to cōse
cratōib⁹ basilica
rū z ordinatōib⁹
clericorū subesse
debet exēpti ep̄o
dioceſano z p̄e
dicta ab eo pete
re debēt. de p̄e
scriptio. veniēs. s.
crism. xvj. q. i. iter
dicimus. cū sibi
z istud veri⁹ est ni
si in cōtrariū p̄i
ullegiatū existant
vt in. c. cū nullus
de tēpo. ord. ii. vj.
vel nisi hoc habe
ant ex cōsuetudine

**Dioceſano faciat ordina
ri nisi cū l̄is dūmīssio
rijs ip̄is ep̄i bel in ei⁹
absentia b̄icarij sui ge
neralis.**

**De scrutinio in ordi
ne faciēdo.**

**Null⁹ sine diligenti
scrutinio ad quēvis sa
croz ordinum accedat:
nec accedēs nisi idone⁹**

prescripta cui standū est vt no. ibi Jo. an. s. ep̄o. z
Arch. s. indultū. Q̄nq̄ enī p̄sone religioſe exē
pte sunt in quas nisi p̄ ordinariū ture suo attēari
pōt. xvj. q. i. sup. vii nec ip̄as ordinare poterit nisi
de licētia vel pūllegio papali. z ad hoc b̄i facit de
pūlle. c. auctoritate. li. vj. z p̄nt h̄mōi exēpti dare l̄i
teras cōmendaticias suis monachis ad ordines q̄n
sunt ita exēpti z dioceſani nō h̄nt in clericis suis or
dinationē vt p̄mo. no. in decretali. j. de cler. p̄es
grī. alias est glo. super rub. z no. d. c. cū nullus. s. in
non exemptis. per Jo. in no.

Litteris dimissorijs. he enī cōmendatice voca
ri solēt vt no. Jo. an. de tēpo. ord. c. cū null⁹. in p̄m.
li. vj. z dicunt dimissorie q̄ p̄ eas ep̄s dimittit subdū
tum suū z licētiat vt alibi possit promoueri z q̄ al⁹
ep̄iscopus possit eis ordinare.

Ep̄i ep̄i. s. dioceſani. nā al⁹ inferior ep̄o h̄ac
licētiā nō cōcedit vt in. c. cū null⁹. de tēpo. ord. li.
vj. Quid aut sit dicendū de abbatib⁹ vel alijs pla
tis exēptis dic vt. s. dioceſano. Et ex hoc p̄t q̄
etiā archieps ture metropolitico non pōt has l̄as
dimissorias pcedere. cui p̄cor. no. p. Jo. in no. d. c. cū
nullus. s. dioce. z p̄a Arch. ix. q. iij. c. p̄ singulas. ibi
vide. z hoc puto ver⁹ est t̄ps visitatiōis metropolice
nā durāte visi tatiōe bene cōcedit dimissorias z po
test ordinare clericos dioce. p̄ ipsum visitare. z sic
ex cōsuetudine obseruatur.

Absentia. s. extra dioce. suā. p̄ quo vide nota. p
Jo. an. z Arch. d. b. cū nullus. s. reuocati.

Uicarij ḡnālīs. q̄ nō solū h̄ac licētiā pcedit. s. z
etiā capitulū sede vacāte z etiā is ad quē tūc admi
nistratio h̄mōi p̄tinet in spūalib⁹ vt. d. c. cū null⁹. vii
z archieps c̄tūa. h̄ac licētiā pcedere pōt maxie
vbi ad eū in solidum administratio h̄mōi spectat ex
cōsuetudine p̄scripta. Sed qd si ex vi p̄positio
nis administratio nō p̄tineat libere ad capitulum
nec libere ad archiepm̄ : sed p̄ notationem capituli
aliquis per archieps̄copum assumitur administra
tionem huiusmodi pro tempore vacatiōis nunq̄
tunc potest capitulum per se vel archieps̄copus p̄
se dare hanc licētiā? Dico q̄ non nisi in compo
sitione aliqua clausula specialis hanc potestatem
referuer ip̄orum alteri. Sed hec potestas perti
net ad ipsum qui nomine tam capituli q̄ archieps̄
scopi ibidem deputatur vt in spūalibus admi
nistret.

Am quanta z infra. Nec cōstitutio est vna ea
rum q̄ intulant cōcilio p̄ro. s. de quo dixi
sup̄a. c. p̄ro. quāta. in p̄n. z est pars hui⁹. s. c. p̄o
xi. quāta. z infra de cler. p̄regri. e. c. z habet duas
partes p̄ncipales. Sc̄a ibi nullus etiā. In p̄i

admittatur.

**Am quanta et
infra. Nullus
ad ordines ac
cedat bel admittatur
nisi canonice fuerit ex
aminat⁹ minores cle
rici ad inferiores gra
dus nō admittant⁹ nisi
idoneos habeāt p̄sen
tatores z p̄ testimoni**

Diuisio:
ma statuit q̄ sine
debita examina
tione nullus ordi
net. In sc̄a q̄ cri
minosi z habētes
canonicū impedi
mentū nō ordinēt
e. Ordines. s.
maiores vt diffi
rat a. s. sequē. ibi
minores zc. Sed
quantū est ad exa
minationē idem
est in minorib⁹ et
maiorib⁹ q̄ vtro
biq̄ nō debet fieri
ordinatio sine
examinatione p̄e
cedenti. vt. xxiij.
di. c. vlti.

p̄ia auctoritate se ingerendo.

Admittat. s. auctoritate ordinātis vel aliter p̄
examinatorem.

Canonice examinat⁹. de hac examinatione q̄n/p
quos z de q̄b⁹ fieri d̄z habes. xxiij. d. c. q̄n. d̄z enī
examinatoz ingreſse de vita/ḡne/patria/etate/inſi
tutiōe siue titulo ordinādū. Itē de loco vbi cōuer
sat⁹ est/de cōsciētia/ fide z h̄mōi q̄ legunt. d. c. q̄n.
Itē de h̄is q̄ cōcernūt regulā apostolicā de qua fit
mentio p̄ hostien. in summa de tēpo. ord. s. z cul. z
ponunt. s. ad Thimoth. c. iij. z de h̄is tractat p̄ ordi
nē in decretis. di. xvj. paucis interpositis. vsq̄ ad
causam. xlix. Itā licet p̄ima regula specialiter loq̄
tur in ep̄o ordinādo: habet n̄hilominus locū i quo
libet ad sacros ordines p̄mouendo vt no. hostie.
d. s. z cul. i. s. Et nota q̄ de ture cōf hec examinatio
p̄tinet ad Arch. de offi. archi. ad hec. alias si sit ab
sens ep̄s potest p̄ se examinare si velit vel alijs y do
natis circa latus suū id cōmittere s̄m hosti. in sum
ma. e. ti. s. q̄n. s. si dictis. De forma aut examinationis
notat ibi hostien. s. q̄ sit forma. in p̄m. Sed q̄
ro nunq̄ indistincte q̄libet ordinādus debet prius
examinari? Dic in p̄nt⁹ ignoto q̄ sic. xxiij. di. c.
vi. secus in noto z digno. e. di. c. nullus. z sic no. per
Arch. d. c. vltimo. z isto. e. ti. s. q̄d furis. in p̄ncipi. per
hostien. in summa. Et circa hanc materiā vide no.
p̄ Jo. de athona in cōstitutioe Athonis. sacer or
do. s. illiteratos. z glo. seq.

Minores. s. citra subdiaconatum.

Inferiores grad⁹. s. lectoriatū/hostiariatū/ex
orcistatū z acolitatū. z d̄z grad⁹ q̄ gradatim ordi
nes sunt sumendi sicut patet ex natura ti. de cle. per
saltū p̄moto. z legi. z no. lxviij. di. c. i. z ij.

Admittant. supple ad ordines illos.

Idoneos. vtz archidiaconos vel alios ad
hoc p̄ ordinatōre deputatos vt dixi. s. glo. de hac.
Presentatores. hic nota q̄ in ordinib⁹ celebrā
dis p̄mo fit examinatio. s. p̄ tres dies añ d̄z ordinū
celebrādoz xxiij. di. q̄n. z tūc i die ordinū celebrā
doz archidiacon⁹ vel examinatoz al⁹ ad hoc des
putat⁹ in actu celebratiōis ordinū p̄stabit ep̄o or
dinātū ipsos ordinādos vt legi. e. e. ti. c. vnico. q̄d
qdē. c. licet loquat in sacris ordinib⁹ t̄n: t̄n ex men
te hui⁹ cōstitutiois vult statūes idē fieri in ordinā
dis ad inferiores licet nō sub eadē solēnitare. nā et
in eis debet fieri examinatio sicut in maioribus vt

Littere di
missorie.

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode

dist. 8. §. ordines. Tales etiā presentari debēt epō si
cet nō scdm solēnitatē silius. c. vnici. et eo. tñ ad mi
nus em formā cōstitutionis dñonis q̄ incipit Sa
cer ordo. et sic sentit ibi Jo. de athona in. §. ordina
ri. et possunt hīc etiā intelligi presentatores idonei

hi qui presentant
monachos cano
nicos reglares vñ
fratres q̄ de con
suetudine admit
tunt ad ordines si
ne aliqua exami
natione. et hoc sa
tis cōcedi posset
in minorib⁹ ordi
nibus vñ hīc: cū ta
les sint vt cōmu
niter in hīs q̄ per
tinent ad eoz offi
cia exercitati: et
satis notū: et igrē
sus religionis in
eis tollit irregula
ritatē si q̄ preces
serit. de fili. p̄bī.
c. j. et vlti. vbi de
hoc p̄ dicit. et ldo
stien. et Joh. i no.
Et p̄pterea mi
nor in eis requirit
examinatio. In
maiorib⁹ vero or
dinib⁹ puro ip̄os
de iure fore exa
minandos licet nō
adeo exquisite sicut sunt examinādi seculares.

a Nullus etiam. scda pars.
b Symoniacus. hīc videas qd̄ scripsi. s. ti. pri.
c. in primis. §. symoniacos et tā p̄llo q̄ pro alijs
hīc sequentib⁹ videno. per ldo stien. in summa de tē
po. ord. s. et cū. sub explanatione prime regule q̄ po
nit criminosos nō esse ordinādos sed debere esse fr̄
reprehensibiles: et vide q̄ dist. s. ti. p̄or. c. cos q̄. §.
p̄cti mortalis. et si velis vide seriatim q̄ scripsi. s. ti.
p̄or. c. in primis. §. homicidas. fo. xvj. vsq̄ in finē.
vbi tales denunciant suspēsi ab executione ordinū su
cepto et hīc vero prohibent ordinari.
c Canonici impedimentū. puta bigamie vel alijs
qd̄ p̄or. p̄ouentat ex defectu q̄ ex crimine.
d Quoscūq̄ ordines. si nō solū maiores sed et
amīniores. et hoc intellige sine dispensatione. pro
quo vide ea q̄ scripsi. s. ti. p̄or. c. in primis. §. dispen
sare poterunt. et subsequenti questioe p̄ totum.
e Presumat accedere. s. seipsum ingerendo.
f Presentes. s. p̄ examinatore vñ Arch. vel alijs
ad hoc deputatum.

g Admittat. s. p̄ examinatore vel melius p̄ ordi
natozem. Sed qd̄ si aliquis istoz fuerit de facto
ordinatus nunqd̄ teneat ordinatio. Et an talis recte
plac̄ caracterē? Dic q̄ si ex parte ordinātis nō fuit
defectus immo ipse ordinās est rite consecratus in
ep̄m em formā ecclesie. tūc quo ad caracterē vñ tenet
ordinatio nō tñ quo ad executionē dñi tñ et ipse em
formam ecclesie ordines conferat. si nō. per ldo stien.
de tempo. ord. s. et a quo. §. dicas ergo. et bene facit
ad hoc. i. q. si quis a symoniacis. et sic in ista materia
nō. per Anno. de scismati. c. i. glo. quo ad executionē
in princ̄. et concord. nō. per Lard. de tempo. ord. super
rubr. li. vj.

h Annus hoc capitulum habet tria dicta. In pri
mo mandat q̄ p̄p̄m̄ criminales solū vertantur
in vsum ornamentoz ecclesie. In secūda ibi Simi

liter/mandat q̄ ornamenta per episcopum benedi
cta non vertantur in prophanos vsus. In tertia ibi
Et archidiaconus/ hortat archidiaconū vt sit dis
ligens circa obseruationem premissoz.

i Criminales. i. quibus induitur baptizatus post

Criminales non nisi in
vsum ornamentoz
ecclesie conuertant
sive alia ornamenta ec
clesie q̄ p̄tificialē accipi
unt bñdictionē nullo
mō i prophanos vñ de
putet. Et archidiacono
nō i sua visitatioe an
hoc obseruet diligēt

Alter. i. q̄rat.
Confirmatiois sacra
mentū cito decēterq̄ ad
ministrādū est nō inter
ueniētib⁹ parētib⁹ aut
victrico vel nouerca.

quia eorum cultu vñ ecclesiastici ornantur et ecclesie
decoratur.

n Benedictionē. vestimenta nāq̄ et alia ornamēta
ta quibus domino ministrat nō solum debēt esse ho
nesta sed etiā sacrata siue benedicta. de conse. di. j. nēdictio or
namenta. et debet hec benedictio fieri ab episcopo. namentoz
pis: non autem a simplici sacerdote. de conse. di. j. ecclesie.
c. et in consulto.

o Prophanos vsus. i. nō sacros.

p Deputentur. sic nec ligna ecclesie dedicate de
bent ad aliud opus conuertiri ad aliam ecclesiā
vel ad profectum clericorum in loco aliquo honesto
sic q̄ ad opus laicorum verti non debent. de conse.
di. j. ligna. Consimile statuitur de pallijs altaris/
cathedris/candelabris/velis/et alijs vestibus sa
cris vetustate consumptis vt non vertantur in pro
phanos vsus sed incendio dentur: ita q̄ cineres in
baptisterio vel in pariete: aut in fossis paup̄mento
rum factentur ne introeuntium pedibus concules
tur vel coīquinentur. e. di. c. altaris.

q Et archidiaconus. tertia pars.

r Visitatio. de qua nō. infra de officio archi.
c. i. et de cen. c. j. Et hec visitatio potest fieri singu
lis annis. extra de officio Archidiaconi. c. man
damus.

s Hoc. scilicet quod supra dictum est videlicet q̄
non conuertatur criminalia in alios vsus q̄ circa or
namenta ecclesie. et q̄ cetera ornamenta sacrata nō
deputentur in vsus prophanos.

t Diligenter. i. sedule siue studiose em Janu.

u Inquirat. s. de plano et sine rigore per vñ inq̄
sitionis generalis que potest fieri etiā forma non
precedente maxime cum fiat tantū ad corrigendum
vt nō. extra de accu. c. qualiter et quando. §. p̄. perue
nerit. per Jo. an. et est textus in. c. romana. de cens.
s. sane. in princ̄. li. vj. et hīc vide que scripsi supra de
const. c. extertoz habitus. §. inquirant.

crismationē i ver
tice: et est vestis cā
dida de qua habe
tur et quid signifi
cet de cōse. di. iij. post baptismum.
et c. sequenti.

k Ornamento
rum ecclesie. non
dicit ministroz
ecclesie. et dic or
namentoz videli
cet suppellicioz
vel aliter ad uiol
uendū calices ad
coperiendum cru
ces ad faciendum
amictus ad repa
randum albas et
huiusmodi. vnde
male faciunt q̄ de
eis p̄anos lineos
faciunt vel vestes
altas ad vsum p̄
prium et puniendi
sunt.

l Similiter. se
cunda pars.

m Ornamenta
ecclesie. sic dicta

Questio.

Duissio.

Sacerdotes. Ita p^{ro} titulus ipellio **R**oñ.
 li. Et h^{ic} v. ptes. In. j. pōit doctrina obſuāda
 circa adultos pfirmādos i ſcda ibi ſeqñt pōit/ ex
 hortatio obſuāda circa pfirmatōez puulorū. i tita
 ibi pparulū/ iſtruit qd fieri deat p^{ro} pfirmationē ſu-
 ſceptā i qñta ibi.
 Itē ad pfirmatio-
 nē/ pphibz certas
 pſonas ne teneāt
 pueros i pfirmā-
 tione. In qñta ibi
 Ut ſciāt/ docz q
 i pfirmatōe pñt
 cognatio ſpūalis
 ſicut i baptiſmo.
 b. **E**t iſra. hic
 decidit pceptū q
 ſacerdotes frequē-
 ter moneāt pplz:
 vt poſt baptiſmū

Sacerdotes^a et
ifra. ^bAdult^c
cōfirmād^d per sacerdo
tem^d loci vt prius cōfi
teat^e admonendus^f est:
et sic postea 2firmet: et
ad 2firmationē veniat
ieiun^g ob reuerētiā sa-

hic loquitur sit intentus his que hic demandantur.
Et ad hoc faciunt not. p. Joā. de athona in cōstitu-
tione ortho. ad baptisimū. ver. frequēter.

1. **P**arêtes. i. pater & mater. Sed hic babes scire

cramēti: frēq̄nter^s etiā
moneāt^r parentes^s
p̄ sacerdotes bt paruu
log^s baptizatos^s ad con
firmationē ducāt^m nec
diuⁿ expectent aduen
tum episcopi sed p̄ 2fir
matioē pueros^o ad eū

s in genere.
 qd hic habes scire **Appella**
 et nomine paren- **tioe paren-**
 tum intelligitur **tum qui co-**
 large loquedo pa- **tinentur.**
 ter/auius 2 proa-
 uis et desinceps
 omnes superio-
 res ac etia mater
 et aui 2 proauia
 ff de ver. sig. l. ap-
 pellatione paren-
 tis. ff. de in ius vo-
 can. l. quibz. s. pa-
 rētes. recta tamē
 significatio pa-
 rentes vsqz ad tri-
 tauum continent

z superiores dicunt maiores. ff. de gradib⁹ l. i. iurif⁹
consultus. s. parentes. videlicet supra comunem in
tellectu noie parentu intelligant pater z mater quo
ad diligentia faciendâ in premiffis. his tamē defi
citiibus vlt⁹ forsan negligētibus puto q^d vsq^z ad tri
tauum eis hoc onus ptinere debeat maxime cuz ad
eos cura liberor^z ptineat dum remāserint in eorū po
testate. vt i. d. l. q³. s. parētes/ p³alleg. z ar. ff. de his
qui sunt sui vel alie. iur. nam ciuium. z l. sequen. nec
solū naturales z legitimis in hoc casu parētes intel
ligo s^z etiā naturales tñi. vt collat⁹ d. l. q³. cuz se⁹.

Sed nunquid id qđ hic dicitur habeat locū de paren-
te spūali qualis est baptizans et leuās in baptismo?
Quidetur qđ sic: nam et hī tenent pcurare ea que per-
tinent ad salutē anime ipsius baptizati. de cōse. dist.
iij. Vos autem. unde et pater ad optius etiam paren-
tis nomine baptizet. Et pater ad optius etiam paren-

Sed ex mente huius cōstitutionis nō puto eos ad
hoc teneri: vt scilicet eos ducāt ad cōfirmationem:
Irad hoc neque dēbēt cogitari.

ad hoc parauit bene puro eos teneri vt dictu est.
¶ **P**aruulos id est infantes qui dicunt paruli et a
te iuxta illud **Math. xvi.** simite paruos venire ad
me. vel dic paruos fidei nouitate. **i. ad Corinth.**
xi. tanq paruli in xpo lac potu vobis dedit. dicunt
tamen quadoq paruli in sensu. **i. ad Corinth.** **xixij.**
Nolite fieri paruli sensibus sed malicia paruli estote.
Item dicunt paruli affectu. **i. ad Corinth.** **xixij.**
Cum essem paruulus loquebar vt paruulus. Item
dicunt paruli humilitate. **Math. xxij.** Abscondisti hec
a sapientibus z reuelasti ea paruulis. Itē paruuli. i.
male cogitationes z illiciti motus iuxta illud psalm
dicunt paruulos suos aliter ad petram. de penitē
distingit in salicibus xpi de hac per Archidiacono

Baptizatos. nam ante Baptismum non debēt confirmari. sed post. de consecr. dist. v. nouissime. **D**ucant. loquitur de nō adultis qui petendi cōfirmationem discretionem non habent.

Item. scilicet post baptismum. Et dicitur dñs qñqz
per. r. anos. ff. q. z. a. qb. 1. si cū fidei cōmissa. s. aristo.
qñqz dñs dicitur per spaciū vñus annū. ff. de suc.
ed. c. l. j. s. largitus. aliquando intelligitur de biennio.
ff. locati. l. cū dñs. l. de omni agro deserto. l. quicūqz
qñqz de quadrienno. ff. de v. l. c. l. qñqz dicitur
per dñs. id est vltra sex menses. de concess. p. reb. c. ij.
de fidelit. c. fi. Et sic potest intelligi hīc vt sex infra
sex mēses vel qñqz fieri poterit tra. q. parētēs nō
iūt cīca hoc negīgentes. de hac dictione dñs. not.
Recurrit in dicto. s. aristo. z. Arch. l. ij. q. ii. si ep̄s in fi.
¶ Pueros. quos prius dixit paruulos hīc dicit
pueros : et proprie intelligitur puer qui est ma-
ior septennio : sed minor. xliij. annis. de etate et

2.1-

Etatesho terit faciant pueros suos confirmari,
minis sex. c. Adult⁹ i. maior. 14 ann. pcul⁹ intellectus notari

An ppter
pctm qre
pellat a re
ceptioe sa
ceramento
rum.

Questo.

Not. de di
ctione diu.

Provincialis Guillelmi Lindewode

qualitate capitulo: secundo glossa. i. et in prohemio li. vi. ad fi. i. p. n. magne glo. p. 30. p. t. enm ptingere q. d. baptisat? infas est nō sit cōfirmat? vñ i puerica tūc poterit cōfirmari: q. cōfirmatōis sacm si possit hñi nō d. omitti nec est omittēdū: q. est sacm neces- sitatis sic q. cōtē nō d. p. ut no. j. q. i. s. s. notandū. ad fi. per Archi.

A Propoe ad vñ. militariayt ha bet cōmunis vñ. b. Quactius poterit. Iñ de terminat id qd. s. dicit nec diu. z. c. Fascias. fa- scia sū Janueñ. d. vestis q. puer inuoluit: q. in mo duz fasciati co: p. ligat: ide factale latū cingulū quo puer circūligat in fascijs. p. t. ergo q. q. t. i. est ad p. p. sū i casu nro dictato: errauit i hoc vocabulo Fa- scia: potuit ei d. i. s. fasciolas q. pue fascie dñr q. bus vulnera ligant. nā d. iñtēdōe iñt. cōfōdā ē vt parē tes feci adducāt ligaturas de pānolūneo vñ alia ma teria decet et honesta q. b. circūligari debeat et pos- sit caput p. firmādi: z. hec ligatura s. z. h. o. vocat vñ ita q. dicit q. qdā sūt circa p. firmationē q. nō sūt d. cē sacri- sz de bñ esse. quoz vñ est vt tetunis et a tetunis def. Sed q. p. aliquē epō pñtel. Tertius est q. vñ ita capiti circūliget put hec ipse notat. li. vi. d. vita. c. x. p. p. fi.

Ligaturas. declarat uno corrigi id qd. pñ? di- cit fascias. Et no. q. ista ligatura ordinat vt p. eā lo- cus vñctōis desicet et i q. bus dā locz tal? p. firmat? ser- uat sub qdā discipula custodia dēdo crisma ne vñq. ad vñ. dies p. quos rēpñtant. vñ. dona spū s. s. capiti lauef. put ista nota. de cōsecrat. dist. vñ. nouissime. per Aug. et Archidia. sed hōdē apud nos tu dic vt ordinatur infra. s. p. x. i. mo paruuli quoz.

Deferat. id est de loco vnde veniūt feci ferant. f. Cōpetēs. hec cōpetētia cōsiderabit respectu lōgitudis et latitudinis pānoz ad ligaturas de quib? pñt ordinat. s. sufficit em q. eā lōgitudinē hēant vñ caput cōfirmādi cū spacio id circūligādū circūire valeat. i. latitudine p. o. vt locū crismatōis coopre possint vt dixi sup. vñ ligaturas. Errāt ei q. ligaturas adeo breues et strictas deferūt vt possit circa collū q. caput eas ligari oporteat: s. i. in adulto mod? liga- ture z. obseruādū crisma seruari possit vt pñctū est: i. paruulo tñ cū ligature ipse nō pñt qñq. ob diuer- sa agēda circa custodiā ipñ? puuli iñmētia p. tres dies seruari i capite: puto esse sufficēs q. post desicatio- nem crismatis in frōte remoueant a capite z. vñq. ad illum diem tertiu maneat circa collū confirmati.

Paruuli quoz tertia pars. b. Tertia die. Aug. recitat d. vñ. die vt dixi. s. h. li. gaturas hñc pñstatū d. die tertia ob memoriā trini- tatis vñ ob memoriā dñi nñi iesu xpi q. tertia die resur- rexit. vt pñt dñi tertia dies vna die intermedia sic q. dies q. sit pñfirmatio pñt p. vna ad qd. facit lra q. se- quis post pñfirmatōez. nō dñt post dñe pñfirmatōis: s. i. hoc opponit de app. c. sup. eo. h. i. h. cū suis p. cor. ff. d. h. sig. lāncul? h. q. vñ. s. bñdū. h. si aduersus. de excep. pñ. s. q. s. li. vñ. d. resti. spol. frēqñs. eo. li. i. q. b. oib? p. q. dies quo sit citatio vñ quo recipiunt lfenō includit: s. istud credo pñbabilis? vt vñ tertia dies dicat duob? dieb? iter medij maxie qñ dies quo sit cōfirmatio ante ipsam pñfirmatōez qñ totalis laps? est. ita q. modicū vñ pñbil de ipsa die supēst alioqñ si

maior pars diei post confirmationem super est satis consonū est vt cōputet p. vna die z. sic cōfōr. opñt. Ioan. et Alberti quam recitat Speculator: titul. de appel. s. restat. ver. sed nunquid.

Depotent. patet quod loquitur de infantibus paruulis q. per se ire non possunt.

Questio. **A**d eccle- siam. nō ergo ad domum vel came- ram sacerdotis. Sed qd. si ec- clesia multuz dñs statz capella ppe est an sufficit qd. deferant ad illaz capellā omīssa ec- clesia: puto q. sic dñi tñ ipsa capel- la sit baptisterius de quo hñc loquit- ter. z. q. parētes illuc adducētes

et frontes eozū per manus sacerdotum in baptisterio propter reuerentiā crismatis abluantur et ibidem li- gature eozum tūc in- simul concrementur. s. Itē ad confirmationē nullus puer teneatur

paruuli sint ibi parrochiani quo ad sacry baptis- mus sacramenti vt crismatio fiat in fronte: et quare: dicam. I. eo. c. confirmationis. ver. confirmatus.

Item man? sacerdoti. n. p. man? parēti nec alioz multoz eccle. tñ d. mādato sacerdoti vñ dñt? ab futuro poterit ista lauatio fieri p. diaconū: nā z. ba- ptisat? i. tali necessitate sit p. diaconū. d. p. dñ. iñt. pñtat. n. Baptisterio. id est loco in ecclesia vbi sit baptis- mus. non enim debes intelligere q. ista lauatio fiat in fonte Baptismali nec de aqua fontis s. debet fieri in loco vbi situat fons. videlicet iuxta ipñz fontē.

Ibidem. s. in baptisterio iuxta fontem. p. Ligature. quibus capita ad confirmationem crismatis ligabantur.

Tūc. i. illo tpe quo frōtes abluunt: ita q. fiat in- cōfñti nec dñt ligature vñt? seruari vt qdā faci- unt z. male: z. hec dictio tūc. ē adverbij tps z. hñc est futuri tps. qñq. est pñtiti tps. vt si dicā tūc cū sūce- pta dabas z. c. z. significat aliquē extremitatē tps. ff. de cōd. z. demon. l. iñt. z. qñq. referat ad conditionis existentiā nō ad tēpus implicatū in cōditione. ff. de testa. tu l. penul. Qñq. hec dictio tūc/sequit duas cōditiones quarū vna est expressa alta tacta: z. in hoc casu dictio tunc/referitur ad expressum: z. nō ad tactum. ff. de vulg. sub. l. in substitutiōe: z. de hac dictio- ne no. de pñ. dñ. iñt. c. tūc valere. in pñ. p. Archi. z. per Jo. de atho. in pñstitutione. Dño quāto. ver. tunc.

Insimul. pñsupponit pñs eē ligaturas: qñ solū vna fuerit dñt tūc absq. vñtiori pñuatōe pñuri. s. Cōcrement. i. cōburant. ratio est ne ad opa illi- cita deueniāt vñputa ad sortilegia vel alia illicita exercenda. possunt tamē ad eundē vñum in alijs cōfirmandis fien dñ seruari. z. similiter fieri pñt de pñ- nte crismalibus. de conse. dñ. iñt. c. si quis voluerit.

Item ad confirmationē. quarta pars. u. Puer. supple nec infans nec adultus: z. prodie dñctur puer quī maior est septennio: i. minor tamen xññ. annis: z. dñctur puer quasi a puritate siue par- ultate pñozum z. altariū rerum quibus magis abund- dant excedentes pueritiam. Et nota quod puer dñ- ctur quandoq. ex natiuitate vt ibi. puer natus est nobis. quandoq. ex etate: vt q. est infra. xññ. annos sicut pñdixi. Itē obsequio z. fidei puritate iuxta il- lud dñt ad Iere. Puer me? es tu nō timere s. z. Ba- nuen. in pñ. puer. z. no. p. Archi. xññ. qñ. si qñ ad fin.

Teneatur. quare ab alio tenetur confirmari: ratio est quia ante confirmationē se robur san- di spiritualiter habere non debet presumere z. ideo

Questio.

Dictio tūc

Puer mul- ris modis sumitur.

Aspa

Not. de cō- petētia pñ- nozū in sa- cramto cō- firmatio- nis.

op

conueniens est vt qd altero teneatur ad significan-
dum qd per se stare non possit. de consec. distin. iij.
in cathedra. 2. c. nō plures. 2. c. in baptismo. fm
Tho. Et not. de consecra. distin. iij. spiritus in prin.
per Archi. nec refert an tenens sit vir vel mulier fm

Tho. licet conue-
nienti⁹ sit vt vir
teneat masculus
2 quod mulier tes-
neat feminam.

a **Patre.** intel-
ligas de patre na-
turali 2 hoc siue
sit pater natura-
lis 2 legitimus siue
naturalis tantum.
b **Matre.** idē
intelligas qd dixi
in precedētis glo.
de patre.

c **Electrico.** il-
le qui durit alia
quam mulierē in
vxoem que pri⁹
habuit filios vel
filias ex alio ma-
rito 2 illis filiis
vel filiabus prius

genitis vetricis 2 est eis vice patris. ff. de gradib.
l. non facile. §. matris. vel aliter est. ver. iij. §. gradus
autem. vnde tales de vxoze sua prius genitos non
debet tenere ad confirmationem: vt hic.

d **Nouerca.** id est vxo: patris superinducta que
liberis prius ex ipsa viro de alia muliere genitis di-
citur nouerca. in iur. de nuptiis. §. affinitas. ff. de ritu
nup. l. adoptiuus. §. nunc videamus.

e **Hec prohibito.** scz ne pater mater/mater/vf-
ciricus vel nouerca teneat filium suum vel vxo:is sue
aut ecōuerso in cōfirmatione. ratio huius prohibi-
tionis est qd sicut p baptismo sic p cōfirmationē con-
trahitur cognatio spiritalis: vt i. dicit. Vnde si vir
leuet filium suū vel vxo:is sue in baptismo vel teneat
ad cōfirmationē facit vxo:ē sibi cōmatrē 2 est inter
eos cognatio spiritalis. vnde olim statutū fuit qd tales
deberēt separari. x. r. q. i. c. i. 2. ij. hodie tamē ordi-
natum est cōtrariū. vcz qd siue scēter siue ignorāter
hoc fecerint nō tñ debēt ppter hoc separari. ex de co-
gna. spūa. si vir. 2 sic cognatio spiritalis superueniens
post matrimonium contractū nō dirimit matrimonium
vt ibi patet: 2 sic stat textus. de cogna. spiritalis. c. i.
lib. 2. vj. ibidem dicit post contractum.

f **Sepe.** i. multoties siue frequēter. pro quo vide
qd scripsi. §. e. §. frequēter. Aliqu tñ sepe intelligit
de duabus vel tribus vicibus. vt not. Archidia. de
electio. c. qd sepe. glo. j. lib. vj.

g **In ecclis.** i. cū pps affuerit cā audiet diuina.

h **Ut sciant.** quanta pars.

i **Parentes.** scz pater/mater/vetricis/2 nouer-
ca/de quibus dictum est in §. proximo.

k **Alij** scilicet qui non sunt parentes.

l **Qui pueros.** supple vel etiam adultos.

m **Ad confirmandum.** id est ad recipiendum sa-
cramentum confirmationis.

n **Spirituale vinculum.** i. cognatio spiritalis.

o **Hoc sacramentum.** scz confirmationis.

p **Ita.** id est eisdem modis.

q **In baptismo.** de hoc est tex. de cognatione spi-
rituali. c. i. lib. vj. Et no. qd hec cognatio spūalis hñt
in hoc casu inter cōfirmantē 2 cōfirmatū. Itē inter
filios tenētis 2 cōfirmatū. Itē inter tenētis 2 p-
prius cognatā 2 p-firmatū. Itē inter tenētis 2 p-
firmatū. Itē iter tenētis 2 parētes cōfirmatū sicut ple-

a patre⁹ vel matre⁹ vi-
ctrico⁹ b⁹ nouerca⁹. Et
volum⁹ qd hec⁹ prohibi-
tio sepe⁹ p sacerdotes i
ecclis⁹ publice: vt sci-
ant⁹ parētes ac alij⁹ qd
pueros tenēt ad cōfir-
mandū⁹ qd spūale⁹ vñ
cū in hoc sacramēto⁹
ita⁹ contrahitur vt in⁹
baptismo. **Idem.**

Ad sacramentū ex-

ntus videre poteris l. d. c. i. in tex. 2 etiā p doctores.

Quam magna. Hec cōstitutio hz tres partes.
In prima statuit vt sacramentū extreme vn-
ctionis reuerēter 2 deuote ministrē. In secūda ibi
dñoneant dicit quib⁹ deber hoc sacramentū mini-

**extreme unctionis decē-
ter suo tpe suscipiendū:
cohortandi sunt chri-
stiani. xij. annorum
aut prouectiores.**

Quam magna⁹ re-
uerentia⁹ defe-
ratur oleum⁹ i⁹ infir-
morum ad infirmos⁹
et ipsos inungant sa-
cerdotes⁹ cum magna⁹
deuotione 2 orationū⁹

strari. In tertia
ibi dñeant. recta
tar qd sit effect⁹
hui⁹ sacramenti.
s **Reuerētia.**
i. cū sub pelliceo
2 stola tamē sine
lumine sine cam-
pane pulsatione
q duo debēt dñta-
rat hñt depoz-
tatione sacri eu-
karistie ad infir-
mum vel alius ex
ecclēsiā cōicādū.
t **Oleū infirmo-
rū.** hoc est oleū ab
epō benedictū de
quo legit⁹ d sacra-
vntio. c. vnico. §.
ad exhibēdum. 2
xcv. di. illd. 2 quo
videre poteris in

his q sequunt. Et lz ex eis q legunt i. d. §. ad exhibē-
dum videat⁹ inuit⁹ q oleū cathecuminoz 2 oleū infir-
morū idē sint pñtas tñ est qd diuersa sunt 2 diuersam
hñt benedictionē sicut in pñtificati plenius cōtineat.
u **Ad infirmos ex hoc p⁹ 2 ex subsequētib⁹ qd**
habendū hoc sacramētū nō debet illud volēs recipe-
re venire vel portari ad sacerdotē: sed sacerdos de-
bet accedere ad infirmū. Et nota q infirmus dicit⁹
id est sine forma 2 sine calore fm Januēn.

Sacerdotes. pñtiter loquūt 2 sic vñ q duo ad
min⁹ debeāt id facere. ff. d. test. l. vbi numer⁹. 2 p cor.
sed tu dic q vn⁹ sacerdos pñte clerico vñ sol⁹ sine
clerico pñt infirmū inūgere. ex d. p. sig. c. qd sicut i. pnc.
2 hoc intelligat de necessitate q legē nō hñt fm Ber.
Ibidē vcz vbi nō est nisi vn⁹ sacerdos ministrās i ec-
clia q nec hz sacerdotē sociū nec clericū q valeat sibi
assistere nam sic cōmode pñt haberi vn⁹ cleric⁹ tñ cōz
ad esse cleric⁹ ipse ad min⁹. ar. de vi. 2 hone. cle. c. vt
quissq. Alioquin pñt secū habere vnū laicū sciatum:
quē si habere nequeat nec clericū tunc pñt ipse sa-
cerdos sol⁹ totū qd collationi dicti sacramētī perti-
net cōplere 2 sibi ipsi respondere: vt dicto. c. quesuit.

Magna deuotione. scz sub timore Dei 2 ob-
seruationez diligentē eozū que pertinet ad istud sa-
cramentū: vt videlicet diligēter intēdant his que fa-
cere 2 verbis proferre habent circa ministrationem
sacramētī. ad quod potes applicare not. per Archi.
xvj. q. iij. quisquis. ver. personis ecclesiasticis.

Orationum. in hoc enim sacramento forma
verborum est deprecatoria: quia istud sacramentum
videtur valere quasi per modū suffragi datur enim
ad effectum quem homo per opera propria posset
consequi nisi infirmitas impediret: 2 forma quam
instituit Gregorius est talis. per istam vñctionem 2
suam piissimā misericordiaz indulgeat tibi homi-
nus quicquid deliquit per visum vel tactum 2c.
Alia autem forma quam instituisse dicitur Ambro-
sius est indicatiua: vt sic dicatur vñgo istos oculos
oleo sanctificato In nomine patris: et filij: 2 spirit-
us sancti. Sed hec forma est de bene esse non de ne-
cessitate sacramenti. vnde nec vñsus eius est genera-
lis sed tantum apud quasdam ecclesias seruatur
et premititur ante formam deprecatiuam. vt no-
tat Joannes in summa confessorum libro tertio.

Diuisio.

Necessi-
tas nō ha-
bet legem.

Forma sa-
cramētī ex-
treme vn-
ctionis.

Casus i qd
b⁹ cōtrahi-
tur cogna-
tio spūalis

et. xliij. q. xli. Et nota q. in aliquo sacramento forma & bonum est in sola oratione ut hic. in quibusda sacramentis consistit in sola enunciatione sicut p. in baptismo. in aliquo sacramento stat forma & bonum tamen in oratione q. enunciatione ut in sacramento penitentiae secundum Thoma.

Celebritate
i. solemnitate.

Adoueat s. cuncta pars.

Populus

Populum s. ab eis cura et regimine existente. Et dicitur populus collectio tam nobilium q. ignobilium eiusdem ville sive civitatis. Insuper de iure natus plebs dicitur.

Salte co-
iunctio ad
uersaria.

**Salte co-
iunctio** aduersaria est cum diminutione p. synopse tracta ab hac dictione salutem. et est tractus a captiuitate qui quando capti erant ex timore non valentes loqui integre dicebant salutem saltem. ac si diceret quod captiuitates ipsos reciperet omnia eorum bona dimittendo eis salutem id est vitam secundum Ianuensem. unde dicit saltem. id est ad minus.

Xliij. annorum in hac etate dicuntur adulti. ut dicitur s. eodem titulo. c. sacerdotes. ver. adultus. et istud sacramentum non dabitur nisi adultis qui peccata venialia videntur habere contra que institutum est secundum Thoma. ad quod faciunt notata per Joannem. xcv. dist. c. presbyteros. s. sed istud. ver. sanctificatio.

Extrema unctionis dicitur unctio extrema quod non debet fieri nisi laborantibus in extremis: et in periculo mortis constitutis quando se debet auxilium humanum et non potest succurrere nisi virtutibus. Sanis autem non datur hoc sacramentum quod habet aliud remedium scilicet penitentiam secundum Thoma. et ad idem notat Archidiacono. xcv. distinctio. c. presbyteros.

Opus conlugale s. coniugaliter.

Effectus tertia pars.

Apostoli Jacobi v. c.

Infirmatur hoc dicitur ad inueniendum quod non debet dari nisi infirmis illis videlicet qui sunt in periculo mortis et intelligo naturalis: quoniam mors imminet ex defectu nature. nam latronibus qui occidunt non dabitur nec prelatibus in prelio vel duello: quia tales sunt fortunati in periculo mortis non secundum naturam.

Inducat hic includit postulatio vel desiderium infirmi ubi innuitur quod non debet dari nisi petentibus verbo vel signo manifesto et habentibus vsum liberum arbitrii qui soli petere possunt unde consuevit dici: non est vngedus furiosus morbo parvus: et dicitur morbo a morte eo quod in eo non viget intellectus: et hoc intelligas verum nisi furiosus haberet dilucida intervalla in quibus sacramenta recognosceret: quia si esset in statu illo conferri posset in periculo mortis.

Presbyteros ecclesie ex hoc patet quod non debet dari nisi per sacerdotes et sic non a laicis nec a diaconis et in necessitate potest dari per unum presbyterum: ut dicitur s. eodem ver. sacerdotes.

celebritate que ad hoc sunt ordinate: moueantur sepe populum sacerdotes eos saltim qui sunt etatis xliij. annorum et supra ad extreme unctionis sacramentum recipiendum. et quod post sacramentum susceptum licite possit reuertitur ad opus coniugale. Effectus enim istius sacramenti patet ex verbis apostoli Jacobi dicentis. Infirmatur quis ex vobis inducat presbyteros ecclesie et orantur super illum vngentes eum oleo sancto in nomine domini et oratio fidei salua bit infirmum et alleuiabit eum dominus: et si in peccatis sit: dimittetur. et.

Orent super illum hic ponitur modus. et vide quod dicitur supra eodem ver. orationum.

Ungetes eum oleo hic ponitur qualis debet esse materia vices olei olivae consecrati ab episcopo. in omnibus namque sacramentis quod indiget materia sanctificata prius sanctificatio mater

rie fit per episcopum et vices quibus per sacerdotem: ut ostendat sacerdotalis potestas ab episcopo derivata. nec debet balsamum poni in materia huiusmodi facit: quia balsamum propter odorem pertinet ad bonitatem fame quae de cetero non indiget propter se expurcat sed indigent nitore conscientie qui per oleum significatur.

Sacrum crisma quod tannis nouum ab episcopo suo eiusdem ministeratores petentes rite idipsum administrat.

Iohannes peccaham.

Quia sacrum crismatis et confectio de anno in annum per locorum episcopos

Saluabit infirmum. s. ab infirmitate spirituali quod contrahit per venialia quibus etiam anima debilis efficitur ad exequendum actum glorie. Item ab infirmitate corporali maxime quoniam sanitas corporalis expedit sanitati spirituali. Interdum namque sanitas corporalis utilis est ad meritum glorie cumulatundum. Item ad deuotionem exercitandam secundum Thoma. cuius sunt quasi omnia dicta precedentia. hec super his videre poteris notata de sacra unctione. c. unico per Joannem. in coll.

Alleluia eum dominum. scilicet ab infirmitate duplici de qua dicitur in glossa prior.

In petis s. ventibus: ut dicitur s. xliij. annorum.

Dimittentur ei s. ex vi ipsius sacramenti.

Quia sacrum ista constitutio est Joannis. peccaham: et habet tres partes. In prima recitat quod fieri debet circa confessionem crismatis eius petitionem et vsum. In secunda ibi. Quod ne fiat. ponit quandam prohibitionem. In tertia ibi. Quod ad ipsum. innuit prius ordinata circa crisma fore extendenda ad oleum casthecuminorum.

Crismatis crisma grece dicitur unctio latine. unctionio. scilicet facta de oleo sanctificato. ut notat Archidiacono. xcv. distinctione illud ver. crismate. et quando dicitur sacramentum in quantum videlicet ad fungitur corpori: puta in confirmatione. et notat per Archidiacono. i. q. i. multi. ver. crisma. Et nota. quod crisma fit de oleo et balsamo. extra e. t. c. unico. i. pri. ubi videre poteris quid importet mysterij.

Confectio id est consecratio.

Anno in annum s. quolibet anno et intelligas in cenabatur de consec. dist. iij. lris. Et in conf. Octob. pastor bonus. et ibi in ver. conficiant. p. Jo. de atho. et legitur et notatur de reliq. et veneratione sanctorum. c. unico. s. in die. et potest confici etiam tempore interdicti. de senten. excommunicatio. c. quoniam. lib. vi.

Episcopos ad quos solos pertinet crismatis confectio. xcv. distinctio. illud. xxvi. q. vi. si subet.

Jacobi simul
trator
facinorosi sunt

Quid sit
morio.

Distio.

a Sacrorum canonū. vlez allegatoꝝ. s. duabus proximis glo.

b Per eosdem. s. locoꝝ epōs sup. vel alios de mādato suo r ipsoꝝ auctoritate si rationabiliter fuerint impediti.

c Annuatim. i. quolibet anno.

Fidelis

d Fidelibus. i. creditibus qd credendū est. r sic fidelis dicit qd seruat fidē quā promissit deo. no. in fili per Archi. de summa tri. r. si. ca. c. i. in prin. li. vi. vñ idē est dicere fidelibꝫ i. christicolis.

e Tradendum. sup. petentibꝫ vt. j. ptz in textu ibi petere teneant r intellige tradendū gratis sine precio vñ re aliqua loco precij. j. q. i. statum. de symo. ea. q. alias dicit symon. i. q. iii. si quis prebēdas. de symo. c. nō satis. r in constitutione theonis. sacramenta.

Vetus dicit qd annu excedit.

f Vetus. sic ergo vetus dicit qd annu excedit. similes habes. xxv. q. viii. c. i. ff. de publ. r vect. l. vlti. s. quoties. sic r vetus vñ dicit qd annu excedit. ff. de vi no tri. oleoꝝ le. l. vet. r vide circa hoc no. p. Lard. de elect. c. gnali. s. nouo. li. vi.

g Concremandū. de ose. di. lii. litteris. sic r pale altaris r ea q in sacrario sunt vetustate corrupta incendi debent. de cose. di. j. altaris. Et rō est q. talia male tractari nō debēt nec ad vsus pphanos uertit vt ibi pz. Et ex loco apparet q nō licet nouū crisma miscere cū veteri quod tamen apud multos male obseruatur.

Presbyter.

h Presbyter. hic ponit quod crisma peti dicit. r no rā q presbyter dicit quā si prebens iter r sic est nōm latinū. vel presbyter grece senior latine fm Januē. r sic stat. q. vii. crismatōdes. s. natu. vbi de hoc per Arch. r. lxx. di. officia. s. impleat. p eundem. r qñqz hec dictio presbyter denotat ordinē qñqz sapientiam: qñqz etatē: r no. xxi. di. clerico. in fi. glo. tantū per Arch. hec aut tria pñt ad eos q pcesse debēt curare aiarū in ecclesijs parochialibus. debēt nāqz esse presbyteri ordinē. de elec. c. licet. canon. li. vi. debent esse sapientes in docendo. xlii. di. sit rector. debent etiā esse etate discreti ad minus. xxv. annorū. de elec. c. cum in cunctis. s. inferiora.

Cōditiones in pbris requisite.

i Presunt ecclesijs. i. vt eaz rectores vñ vicarij vñ pbrī parochiales r sic dic presunt p modū tituli vñ alio mō canonico r inquantū dicit ecclesijs simplr debet intelligi de quibuscūqz ecclesijs etiā cathedralibꝫ inferioribꝫ siue collegiatis siue parochialibꝫ dum tñ i eis crismatis vsu opus sit. ar. ad hoc. xcv. di. p. byteri. Sed quid dices de ecclesijs regularibꝫ nō cathedralibꝫ vbi ad vsu sacramentorū indigēt crismate: Dic q ab epō loci petere debent etiā si sint exempti nisi ex privilegio eis cōpetat ab alio p eos eligēdo id petere s. Jo. d. c. presbyteri. xcv. di. r est textus de prescrip. c. veniens. s. crisma. r hic vide qd scripsi. s. de temp. or. c. fi. s. loci diocesano.

Questio.

k Per se. s. vbi sunt ppinque eccle cathedrali infra octo vel decem miliaria vt no. Jo. de cose. di. lii. c. omni tempore. s. dyaconos. r secundū Arch. xcv. di. presbyteri.

l Dyaconos. cōtra hoc opponit de ose. di. lii. p. byteri. vbi dicit q debet hoc fieri p ipsū q est eiusdem ordinis. sed dic illud correctū p. c. olpe ibi sequens. vbi Jo. soluit vt dixi glo. proxima.

m Subdyaconos. cōtra. xcv. di. pbrī. vbi dicit vñ per illū q sacrariū tenet. Sed subdyaconus nō pōt

tenere vel ingredi sacrariū. xxiij. di. non oportet. ergo rē. dic illud loqui fm antiqua tpa qñ subdyaconus nō erat sacer ordo fm Arch. ibi. Sed quid si nō sit dyaconꝫ nec subdyaconꝫ? dic i hoc casu vñ vbi sedes episcopalis multū distat q tunc vnus eligitur

electis cōcremandū p presbyteribꝫ quoqz q p sūt ecclesijs aut p se aut p dyaconos aut subdyaconos a locoꝝ epīs annis singulis atē paſche solemnitate: vel

ab archidiacono q oī āno sibi r socijs afferat crismā. r debet qcumqz transiēs secum habere tres ampullas. vñā ad crisma: alterā ad oleum cathecumēnum. aliā ad oleū infirmorū: vt no. Arch. in d. c. pbrī xcv. di.

n Locoꝝ epīſa

s. infra quorū dioce. eccle ipse site sunt. non ergo ab alienis epīs crisma petendū est nisi ratione pſuſſe. qñ id ipſis petentibus comperat vt. s. dictum est. s. presunt ecclesijs. Sed quid si epōs loci nec p se nec p aliū de mandato suo cōficiat crisma infra dioce. nū quid tunc liceat petere ab alieno episcopo. puto q sic maxime si episcopo pprio rationabile subſiſtat impedimentū absqz culpa sua. r tunc de licentia sui episcopi potest peti crisma ab epō alterius dioce. si cut r in tali casu pſit ordinādū de ipſius licētia recipere ordinē ab alieno epō de tempore. ordinā. c. cum nullus. li. vi. St aut epōs loci nō possit crisma cōficere qz forſan ſuſpenſus est a pontificalibꝫ vel aliter per culpā suā est impeditus tunc credo q sine licentia sua hoc idē possint. ar. eorū. q leguntur de temp. ordi. c. eos. in fi. li. vi. Et idē puto si epō ipse in officio suo circa hoc fuerit negligens r remissus. ar. ad hoc. lxx. di. si forte. Sed nunquid epōs alteri dioce. tenet crisma tradere pbrīs alteri epō? Dic q si cessante causa rōnabili nō dederit peccat: qz epō tenent ad ſuſcē sibi auxilliū prebere. xi. q. i. pcpimus. r. vii. q. i. pontifices. Sed ne p hoc generet aliq d pſuſſe epō loci estimo q cauti faciet subditi sit p metropolitanū postulet sibi prouideri: qui pōt ſupplere negligētiam episcopi ſuffraganei sui de ſupplen. neg. pſela. per totū. Ad quem si de facili non potest haberi recursus vt cito prouideat tunc fiat i casu ne cessitatis vt prius dixi.

Questio.

Questio.

o Ante pasche solemnitate. sic scribit in decreto presbyteri. xcv. di. r hec solennitas incipit in sabbato sancto vlez in vigi. pasche. missa nāqz illi dicit trahit ad die sequentē. de conse. di. iii. sabbato. per Arch. r. patet expresse de conse. di. liti. c. de cathecuminis. r. c. venerabilis. in quibus dicitur q cathecumini baptizari debent in solennitate pasche. et est intellectus post benedictionē fontis a quo tempore preparata est materia aque ad baptismū. r potest dici q hec solennitas durat a tempore benedictionis fontium vsqz ad octauū diem. quod patet quia totiens in ecclesia procedit ad fontem baptismalem ad ostendendū q ecclesia parata est interim quoſcūqz prius cathecizatos recipere ad baptismū. r hoc est mo satis concordare canonibꝫ licet generalis baptismus debeat fieri in sabbato sancto statim expleta bñdictione fontis. de conse. di. lii. nā ratione. r. c. sequi. vnde sic intelligendo remanet dubiū de eo qd hic dicit. s. an presbyteri de qbꝫ hic loquit teneant petere crisma ante solennitatem pasche inceptā: vel sufficiat q hoc fiat añ eadē finitā. r p meliori intellectu huiꝫ qstōis vide qd scripsi. s. de ose. c. nullꝫ rector sup. s. ante annūcia. vbi in casu si dicit q dicit intelligi ante solennitatem finitā p rationes quas ibi videri poteris. Et sic puto hic intelligendū: dum tamē ex D. lii.

Provincialis Guillelmi Lindewode

moza petitiōis periculose nō differat baptisimus in tali solēnitāte imminēs: qz de mente huius constitutiōis est qz in solēnitāte paschali p̄f byteri qz habet baptizare z vngere baptizandos hoc faciāt cū nouo crismate. vide si in sabbato sc̄to vel paschali solēnitāte durāte imminēat baptis-
mū fieri d' an illa die crisma nouum dz peti z haberi: dū tñ distātia loci vbi cōfici hoc p̄fctat. z hoc est qd sequit in textu.

a **¶** Vel quanto citius fieri poterit. vbi enī cōfici crisma i ecclia tathe drali q distat a loco baptismi forsan p centū milia rta vel amplius vt est ponere exemplū in diocesi Linconien. nō est imputandū p̄f bytero siue curato si in ipso sabbato sancto nō habeat nouum crisma cū esset impossibile r ad impossibile nemo obligatur. ff. de reg. iu. l. nemo. r. c. nemo. e. ti. li. vi. Sufficit itaqz qz curatus faciat qd in se est. z istud tēpuserit arbitrarū cū lege vel canone nō sit limitatū. ff. de iu. del. l. i. r. offi. de elec. c. de causis. als i p̄fcti no. p. Jo. an. et Card. de elec. c. q̄ sit. r. q̄ totius. li. vi. Et p̄ Arch. c. n. debet enī statim preparare se ad trāseundum vel vt mittat altum. imputandū tñ est sibi si mīma habitu imminēat ad hoc petendum miserit vt no. Arch. d. c. p̄fcti. rev. di. r. p hoc faciūt notata p Jo. ff. q. vii. in grauib' glo. j. Sed qd si ante nouū crisma habitu imminēat puer baptizandus quē parentes petūt statū absqz moza baptizari p̄fctim vbi tantum tēporis elapsū est q potuit habuisse nouum crisma z nō habet: Dic q in casu mortis imminētis pōt baptizare cū veteri crismate vt s̄. dictū est. Sed extra casum mortis cōsulo q differat baptis-
mū quousqz habuerit nouū crisma. qd si hoc differri nō possit nec expedit foris ppter aliqz periculum imminēs tūc pōt puerū baptizare z differre crismatiōē q habet sequi baptismū vsqz quo habeat nouū crisma. naz crismatio in vertice potest postea sup-
pleri si ob aliquam necessitatē fuerit omīssa. de cōse. di. lii. c. null'. et facit ad hoc in ar. i. q. i. s. ecce quo modo ab hereticis. in fine.

b **¶** Singulis ecclesijs. nō ergo sufficit q vnus p̄fctat p̄ multis alijs ecclesijs forsan ecclie sue cōuictis: sed requirit qz qlibet petat p ecclia sua. s̄z vbi est magna distātia locor istud esset nimis durū et p̄terea satis rōnabile est et cōueniēs hōestati vt Arch. per se vel per aliū nūciū ydoneū petat p̄ suo archidiaconatu: vel decan' p suo decanatu sicut dicitū est. s̄. e. ti. r. subdiaconos i quo casu puto qz absqz symonia nūcio ipsū crisma deferēt pōt p singulas ecclesias p suis sup̄stibus et labore aliqz remuneratio fieri dū tñ eo p̄textu ep̄o vel ipsius mīnistis p crismate hñdo nñhī soluat. nā hoc symoniacū esset vt dicit. s̄. e. ti. r. tradendū. nō enī est absurdū vt ille q vi ce oim effundit sup̄stus et suos impēdit labores ab omnibus aut in cōi vel singulariter mercedē accipiat cū non teneat. p̄p̄is stipēdijs militare. de p̄scrip. c. cū ex officio. p̄p̄e fi. Et vnusquisqz per se crisma petatur' sup̄t' foret aliquos factur' sine qd nō posset ipse ad ep̄m accedere i altū suo loco trāsmittere.

c **¶** Petere. intellige cum effectu. vt. s. adhuc beant diligentiā vt habeant id quod petunt. requiritur enim diligentiā ex parte petentis. et conuenit hanc petitiōem ex auiāri ex parte ep̄scopi quinon pōt

petita negare qz tenet tradere qd p̄fct. s̄. in p̄m. dū dicit annuatim fidelibus sit tradendū. verbū itaqz petere est intelligēdū cū effectu sicut als legis et no. de elec. q̄ sit. li. vi. vbi elect' q̄ cōsentit electioni de se facit tenetur petere confirmatiōem. et sibi Jo.

ptizare^r vel baptizatur in vertice^r vngere (nisi preoccupante^r morte) tentauerit^r ipse in se damnationis^r manifestatur protulisse^r sententiam. Qui^r dam^r tamē ignozātiar

an. et Card. sup. p̄. petere. dicunt sufficit sibi petere relicet non obtineat ita qz nō stat per ipsum. **d** **¶** Teneantur ex necessitate pro quo vide ea q̄ scripsi. s̄. de. p̄fcti. c. qz in cōmēntie. r. teneantur. **e** **¶** Ideo. id est in tantum. **f** **¶** De alio crismate. istud sup̄tū

Verbū petere intelligitur cum effectu.

est ex decreto. de p̄se. di. lii. si quis de alio. **g** **¶** Qd de isto nouo. z sic non licet vetus et nouum simul miscere qd p̄fct qz vetus debet p̄remari vt s̄. dicitur et hoc verum puto post annū elapsū: sed infra annū hoc bene liceret si sc̄piat deficere oleū dū dictū: qz tunc pōt misceri oleū non sacrū et illud qz prius sacratū est trahit ad se non sacratū. et de con. ec. vel al. c. quod in dubijs.

h **¶** Largitiōe. excludit p̄fctū quodcumqz. et dicit propria largitiōe qn ep̄s tradit p seipsum.

i **¶** Concessiōe. vbi mandat tradī per altum. **k** **¶** Baptizare. i. in baptismō inūgere. vel dicit melius baptizare. i. in aqua ad baptismū benedicta in qua infundū debet crisma sicut patet de conse. di. lii. in sabbato.

l **¶** Vertice. i. sup̄rema parte capitis. ibi enī debet baptizatus p p̄fctm vngi crismate sicut p̄fct de sacra vinctiōe. c. vnico. s̄. sed etiā. vbi habes qd illa vinctiō significet.

m **¶** Preoccupāte morte. idē habes de cōse. di. lii. si qd de alio. i. tali enī casu necessitatis lex ponenda nō est. de p̄se. c. q̄to. et sic necessitas facit licitū qd als esset illicitū. s̄z sic cōcessiō nō debet als trahi in cōsequētiā de reg. iu. c. in argumentum.

n **¶** Tentauerit. i. p̄sumpserit. **o** **¶** Damnatiōis. i. ppter qd dānari debet.

p **¶** Protulisse iniam. i. hoc fecisse ppter qd inia ferri dicit. r. lii. q. lii. si qd non recto. sed melius. r. q. lii. placuit vnusqz r. c. de illis p̄fcti nāqz vngēs baptizati de veteri crismate nisi in articulo mortis deponēdus est. vt no. Jo. an. de sen. excōi. c. qm p̄do nō existit. li. vi. allegat ad hoc. c. si qd de alio. de cōse. di. lii. sed illud. c. hoc nō dicit. qz sit deponēdus. vñ Arch. i. e. c. qm. de sen. excōi. glo. vlti. dicit enī ppter hoc p̄fctū. Et auctor huius p̄fcti. limitat hanc penā ad suspēsiōē ip̄o sc̄to. vt. i. p. i. si. i. bi suspēsiōis rē dicit vt ibi. s̄z in q̄tū tal' ē violator canonū nec eos obsequat acris' p̄fctū ē. qd dicit vt no. i. r. reluctātes **q** **¶** Quidam tñ. r. vbi ponitur iobediētia p̄fctoz contra p̄missa.

r **¶** Ignorātia crassa. hec ē qn aliqz ignorat id qd publice factū ē in ciuitate. vel qn aliqz ignorat id qd apud oēs alios vicinos ē factū notū vt no. Arch. de p̄fcti. c. vt aīaz. r. crassa. li. vi. vbi dat multas remissiōes sup hoc: et talis ignorātia nō excusat vt p̄fct. d. c. vt aīaz. s̄z in sacerdotib' vtiupabilis est. r. r. vii. di. c. i. qd qd vide qd scripsi. s̄. de sum. tri. r. si. ca. c. ignozātia. in p̄m. vñ cū illud qd hīc dicit prius fuit ap̄d oēs p̄fctos notum et publicatum ignorans hoc dicit habere ignorantiā crassā que non excusat vt p̄fct ex p̄missis.

Sacri tractatus de nouo sacrum.

necessitas facit licitū qd alias est illicitum.

Ignorātia crassa.

Quæstio.

Remo pro prijs stipēdijs tenet militare.

a Dolo. s. presunto ex qualitate facti q̄ dolo p̄sumit vbi cūq̄ q̄s facit q̄s scit v̄ scire d̄z se facere nō debere. L. de ini. l. si nō cōuicij. z ad. l. cor. de sic. l. j. in quo casu iuris ignorātia nō excusat. z rō est q̄ talis p̄tendit ignorātia ei⁹ q̄s est publice notū z sic in lata culpa est. ff. de v̄b. obli. l. cede rediē. s. vl. z talis culpa dolo cōparat vt ibi. z nō. p. Wynū i. regula iuris ignorātia. li. vj.

crassa ducti que dolo dicitur esse vicina bel spiritu contumaci sa-

quero que erit pena transgressoris canonis Dic q̄ si in canone ponatur certa pena ipsa debet infligi vt no. per Lard. de elect. c. cupiētes. s. si vero in discor. dia. s. p̄tuent. li. vj. alias aut erit pena depositiōis tñ. di. s. vlti. z. d. c. nulli. xij. di. z. d. c. violatores. z sic potest intelli gi q̄s no. Jo. an. i. c. quontā. de sen. ex cōmuni. cul⁹ d̄ctum posuit supra s. sententiā. dico tñ q̄ p̄ prima ofēfensa nō debet de

eris in hac parte cano nib⁹ reluctātes qd a crimine idolatrie seu

poni vt p̄t. xxiij. q. iij. de illicita it. q. vlti. c. penul. z no. p. Archi. xij. di. in summa. in si. z de hoc per Jo. an. de appel. c. vlti. glo. vlti. circa mediu. li. vj. in no. potest tñ esse q̄ aliquis vtolet canones credēs q̄ eclesia romana nō habet potestātē canones condēdī z talis puniatur vt hereticus. xij. di. nulli fas. vbi de hoc p. Jo. an. z notat de elect. c. general. p. Lard. et Jo. an. glo. no. ergo in hoc passu dicit Dominus de sancto Beminiāno. d. c. general. q̄ veniēs cōtra canonem contēnendo potestātē auctorit̄is z illā negādo punit vt hereticus vt supra d̄cti. z cōcor. s. paul⁹ in cle. s. de eta. z quali. z etiā talis est infamatus vt no. ta glo. vj. q. j. infames. si vero nō contēnat auctorit̄is potestātē sed obseruationē canonis tñ si canon sit consiliū z illud consiliū sit perfectionis veniēs cōtra non peccat mortaliter nec venialiter. Et sic stat glo. Jo. an. in. d. c. general. Si vero sit consiliū reuerentē tñ veniēs cōtra talē legē peccat venialiter vt no. Archi. vj. di. testifi. allegans glo. si. in. c. ad aures de eta. z qua. z idem no. xvj. di. s. alias. super glo. sed nōne. z. xvj. q. j. violatores z dicitur cōsiliū perfectionis quādo licite quis potest resistere actui z ipse volēs seruare consiliū vt ex eo magis placeat non resistit. sic intelligit glo. s. propter deū. de malo. z obe. solite. c. consiliū vero reuerentē est quando superior consiliū in materia quam alius debet seruare non tamē vult oīno precipere vt notabiliter sentit glo. si. in. c. ad aures p̄al. vbi vero canon est precepti tunc si non sit receptus p̄ subditos contraueniētes non puniuntur iuxta notata p. glo. z docto. de treu. z pa. c. j. liti. di. s. leges. Si aut sit receptus per subditos tñ si in eo apposta est pena illa est contrafacientī imponenda de offi. dele. c. de causis. Si vero pena nō sit apposta tunc si veniēs contra canonem precepti nō veniēs omnino contra finem canonis licet veniat contra ipsum canonem non peccat mortaliter. Exemplum patet in se iunio precepti quod si quis ex causa rationabili nō seruat maxime talē quā si legislator sciūisset nō precepisset talis non peccat mortaliter quia non repugnat omnino fini z intentioni legis siue canonis. Conclusio est Archi. lxxvj. di. vñam. Si autem veniat contra canonem z eius finem semel tantum non est deponend⁹ vt no. p̄au. d. cle. j. Si plures contraueniat est deponend⁹ z sic procedit glo. Jo. an. d̄cto. c. general. li. vj.

Consilium

d d. c. reluctari z nō obedire sacris canonibus **g** Idolatrie. istud sumit ex decreto sciendū. in si. vlti. q. j. vbi dicit quasi arsolandi est peccatū repugnare z quasi scel⁹ idolatrie nolle acquiescere. z ad idem facit. xvj. q. vlti. c. si quis deinceps. z. lxxj. di. si quis sunt. in si. z. j. q. iij. s. item peccato. z vide quod d̄leam. f. glo. p̄oxi. Et hic nota q̄ idolatria non solū consideratur circa culturā idolorum sed etiam alijs modis videlicet per rebellem inobedientiam vt hic. Item per eucharistie susceptionem indignam. xxiij. di. s. porro. Item per estuantē avariciā. vj. q. j. quero. in p̄m. Item per sortilegiorum obseruantia. xvj. q. j. foris. z. q. v. in p̄m.

Idolatria

D. liti.

Ignorātia crassa z lata culpa idem sunt.

Cōtumax.

Transgressor canonis venit puniendus.

Questio

e Esse vicina. hoc d̄t q̄ ignorātia crassa non est verus dolo sed incidit in dolo presunto sicut alias solet dici de lata culpa. ff. de v̄b. sig. l. late. vnde lata culpa z ignorātia crassa puri passu ambulant. Est enī lata culpa nō intelligere q̄s alij intelligūt q̄ sunt eiusdē cōditionis z p̄pterea in sacerdotib⁹ ignorātia iuris cōis p̄nētis ad officiū suū est lata culpa q̄ vicina est dolo eo q̄ est dolo presunto. p. cul⁹ materie declaratione amplius videre poteris no. per Barth. ff. de positi. l. q̄s nerua. vbi diffuse tractat de lata culpa z quō equiparat dolo z quō non.

c Contumaci. vix q̄ vult intelligit canones p̄ceptos p̄trariū z tñ nō vult eis obedire sed sciet̄er contra facit. vnde cōtumax idē est q̄ supbus/intus riosus/repugnans/contēnens siue inobediens. secundum Januēsi.

d Canonibus. q̄ ab oībus debēt custodiri z oēs ligant. de consil. c. j. vbi de hoc. **e** Reluctātes. i. inobediētes siue resistētes. tales nāq̄ transgressores canonū grauiter sunt puniendī maxime vbi canon ipse habet in vsu z nō est sublat⁹ p̄ cōsuetudinē rōnabilit̄er introductā in contrarium. nā si auctoritate cōsuetudinis faceret q̄s contrariū vbi canon nō importat p̄ceptū vel prohibitiōnem nō esset puniendus z sic p̄t̄ intelligi id q̄s no. Archi. xvj. q. j. violatores. idē dico vbi nō est talis cōsuetudo sed stante canone in suo robore aliqd̄ facit contrariū vrgēte necessitate q̄ non habet legē de cōsuetudine. c. quāto. de cōse. di. v. discipulos habes exēplū i hoc. c. p̄occupāte morte zc. z vide ex p̄fessum. d. c. violatores ibi voluntarie zc. z no. ibi per Archi. vbi vero canon continet p̄ceptū vel prohibitiōnē tñ cessante casu necessitatis vel alia causa rōnabili punit transgressor ip̄s⁹ canōis. ar. j. q. vlti. si q̄s odii. z. d. c. violatores. z. xij. di. nulli. vbi de p. Jo. z idē sentire videt Lard. z Jo. an. de elec. c. general. li. vj. z no. per wll. in extrauag. Jo. xxiij. ere crabillie. in si. si aut ex causa rationabili p̄traueniat aliqd̄ tali vix causa quā si legislator sciret nō decerneret in eo casu canonē seruandū tñ nō debet puniri vt transgressor. de obserua. selu. c. consiliū. z no. lxxvj. di. c. post pascha. per Arch. glo. ad huius intelligentiā. z idē d̄cunt aliqui vbi canon nō est consensu vtentū approbatus sed potius corruptela cōtraria obfuscat⁹. z sic no. Vincen. Ber. z Inno. de treu. z pa. c. j. quia talis corruptela licet nō excuset a toto excusat tñ a tanto. ar. de sponsa duo. c. si. Sed circa hoc vide q̄ d̄cti. z de consil. c. j. s. mandatus. z. e. c. s. obseruari. ibi videas. Si vero canon nō contineat p̄ceptū neq̄ prohibitiōnē continet tamen diffinitionē. sed talis canon nō est moribus vtentū approbatus tunc non puniuntur transgressores ipsius canonis. z sic stat dictum Arch. liti. di. leges z. s. hec z si legibus. secus tamē esset si canon talis sit morib⁹ vtentū approbatus. xj. di. in his vbi vero canon cōtinet consiliū vel exhortationē tantum tunc cōtrauenientes nō puniunt nisi cōsiliū tale sit consiliū reuerētē q̄s oīno sequendū est. vbi d̄cti. in. z no. p. Bern. de eta. z quali. c. ad aures. **S**ed tñ

Ariolus.

A Peccato ariolandi. Istud qd hic dicitur de peccato ariolandi et de scelere idolatrie sumit originaliter. i. Reg. xv. c. ex vbi Samuelis ad Saul regem israel peccato dicitur inobedientie. Et nota qd arioloz. aris. vbi depones id est est qd dicitur: et derivat ab hic ariol. i. i. dicitur qui circa aras idolorum nepharias pecces facit et funesta sacrificia sed et Januensis. vbi peccatu ariolandi dicitur inobedientia. qd sicut ariolus dicitur qd sequitur voluntatem suam in sacrificiis et non obedit deo siue preceptis ministrorum dei: sic in casu nro est de illo qd non est obediens sacris canonibus et in effectu tunc est dicere qd ille peccat in paganitatis incurrit qd se christianum asserit: et sed apostolice obedire contemnit.

B Oberrat. i. deus. **C** Baptismate. i. sacramento baptismi. **D** Aliis sacrificiis. i. istud qd hic dicitur in hac constitutione vides de crismatione in baptismate facienda que crismatio per presbiteros contra baptismates fit quibus in infusione crismatis in fonte baptismali in ipso benedictione ut dicitur. s. e. p. baptizare. quibus fit post baptismum in vertice baptismati ut hic dicitur: intelligat tantum de crismatione facienda per simplices presbiteros et non de ea que fieri debet per solos episcopos que etiam nuncupatur. nescio quid ipositare debeat hec clausula loquitur de aliis sacrificiis. non enim occurrunt mihi mee alia sacrificia deo debita in quibus utendum sit crismate per simplices presbiteros nisi in baptismate dicitur. Crismatio namque in fronte eius non preedit ut patet. i. c. p. x. et legitur et notat de consuetudine c. qto. nec crismatio que fit in persona regum. nec crismatio que fit in personis episcoporum consecratorum. nec crismatio que fit in personis sacerdotum ordinatorum de quibus legitur de sacra vinctio. c. unico. nec crismatio que fit in benedictione calicis et patene. imo talia pertinet ad solos episcopos ut ibi patet. vbi def. ergo qd istud qd hic dicitur aliis sacrificiis et. sonet in malum et in veritatem non autem in primum ut vides si cum crismate veteri per presbiteros de quibus hic loquitur quod fiat illicitum ad deceptionem plebis in suis sacrificiis prophetarum et plebis deceptionis et hoc sonat dictio abutitur que statim sequitur. Sz qd id idem possit fieri de nouo crismate: nescio quid a pre iur. hec clausula ipositet. Et hic nota qd sacrificium factum et misterium differunt. nam sacrificium est quod prece mystica sacrum factum est. i. q. j. multi. et est visibile. Sacrum est invisibile gratie visibile forma. de pre. di. ff. sacrificium. Misterium est actus visibile sacro applicatus secretum in se continens dispensationem. i. q. j. multi.

D Danabiliter. innuit qd in hoc peccat mortaliter sicut dicitur de his. in fi. de excels. pla. rata. in fi. de pces. pben. detestanda li. vi. Nam qd scilicet facit contra preceptum vel prohibitionem canonis peccat mortaliter. x. di. multi vbi de hoc p. Aug. et no. p. arch. d. c. detestanda. s. danabiliter. li. vi.

A butunt. i. male utuntur vel perniciose.

H oum. scilicet crisma.

A cceptes. vbi forsan ab aliis defert et eis offerunt.

N ec petentes. i. sub forma predicta. (fertur.)

Q uod. scda pars. et dicitur qd. i. ut baptismus fiat cum veteri crismate.

D ecetero. per hoc non approbat id quod prius factum est. sed prius factum reprobandum sub pena precepti ne fiat de cetero. et consimile habes in cle. abussionibus. de pe. et re. s. de cetero. per wil. qd illud

quod ibi dicitur allegat contra dictum hostiensem. in. c. fi. de spon. duo. sup. s. de cetero. Sed si velis vltimam scire de scatione horum verborum de cetero. vbi ponitur in constitutione de nouo edita vide no. per Jo. gess. et Paulum prohemio cle. s. de cetero. et per Card. et arch. de elec. c. p. uida. s. de cetero. li. vi.

A b episcopis locorum de anno in annum nec accipientes nec petentes. Quod ne fiat de cetero districte precipimus sub pena suspensionis ferimus in contumaces contrarium facientes.

Precipimus unde contrafacientes peccat mortaliter per quo vide qd fertur p. s. isto. e. c. s. reluctantes. sed melius. s. de consuet. c. j. s. precipimus. **S**uspensionis. gualiter dicitur vbi cum multiplex sit suspensio siue multe sunt species suspensionum de quibus circiter. x. tituli. recitat. Jo. an. in cle. cupientes. de penis in magna sua glo. Quero de qua suspensione debet intelligi qd hic dicitur: potest dici qd intelligat de suspensione ab officio et beneficio sicut in no. qd in consimili sic notat de eta. et qual. c. cum bone. glo. j. in prin. Et sic sentit Henr. de bowic. de p. sue. c. cum olim. in prin. Sed per hunc materiam maiorem declarationem nota qd vbi pena suspensionis simpliciter et indeterminate infligit nulla species suspensionis adiecta ut hic. et potes ponere exemplum. x. q. tituli. c. nullus. tunc si qd de qd species suspensionis debet intelligi. dicitur qd siue talis suspensio perferat a iure vel ab homine non possit perferri nisi per viam sententie aut diffinitive aut interlocutorie vel equalitatis considerata persona contra quam proferat vel in qua cadere habet consideratio vterque an sit episcopus/inferior vel platus/clericus secularis/resligiosus/aut forsan laicus: vbi alias de mente vel intentione infligetur hac pena non constat: debet intelligi de tali suspensione que sit minoris penalitatis. ff. de penis. l. si p. s. et l. interpretatio. de pe. di. j. pene. et de re. iu. c. in penis. li. vi. propterea dicitur vbi alius de mente vel intentione infligetur non constat. qd vbi proferat ab homine si de eius intentione forsan pacta preedita vel aliter constaret de suspensione intelligebat: illa deberet infligi. ar. ff. de his qui no. inf. l. i. s. ignominie. s. sed si bene. de suspens. tu. l. hic eni. Et forsan in hoc casu iudex que sic tulit finem potest sua intentione declarare de que specie suspensionis intellexit maxime si sit ordinarius. qd dicitur ut no. doc. l. de appel. l. ab executore. et ff. de re. iud. l. paulus. alias aut vbi talis finis fertur a iure. dicitur ut patet. s. qd intelligi de minus penali. Et per fortificationem premissorum bene faciunt no. p. doc. de fureur. c. quanto vbi no. Host. et l. hosti. qd vbi pene capitales sunt multe. putat no. ff. de pu. iu. di. l. i. et l. i. de fal. mo. qd imponit penam capitalem illi qui falsat monetam cluitatis. dicitur intelligi de minori. s. de pena exilis seu de portationis que sunt pene capitales ut d. l. i. et horum finem recitando approbat Jo. an. d. c. quanto sup. glo. i. ex quibus videtur qd finis suspensionis hic lata debet intelligi de minus penali. s. ab ingressu ecclesie. et hoc puto verum non obstante qd talis de quali hic dicitur deponendus esset sicut canones ut patet et sic sentire videtur Jo. de atho. in constitutione ortho nis tanta. s. suspensatur.

Ferimus. et sic est finis lata non ferenda. pro quo videtur qd dicitur. s. de consuet. c. j. s. ferimus.

Contumaces. i. scilicet et voluntarie contrafacientes. et vide per hoc. s. e. sup. s. contumaci.

Contrarium facientes. i. baptismates vel vngentes in vertice de veteri crismate.

Sed nunquid ista pena habeat locum in episcopis que forsan in crismationibus

Suspensionis multe sunt species

Questio

Sacrificium factum et misterium differunt.

per eos faciēdis vtiur veteri crismate. sic q non: qz de his in hac pena insignēda non sit mentio specialis. de sen. exco. c. q. periculofum. li. vi.

Quod id ipsū. tertia pars. z dicit ipsū. f. qz ordinaf. s. de crismate. vt. f. pñciaf de anno in annū: et qz an pascha vel qz cñtus fieri poterit petat in singulis ecclesijs. et qz vetus cōburat et qz de veteri nō fiat vñctio sed de nouo.

Cathecumini

Cathecumini nōrū. i. de nouo instructorū siue informatorū in fide nōdū tñ baptizatorū sū Ba nuenf. et dicitur cathecumini^a quā

si minus catholicus. xxv. di. perlectis. e. f. per archi. de cōse. di. iij. cathecumini in pñm. per eundē **O**leo. scz per ep̄m benedicto. et vocat oleū sanctum de quo habet de sacra vñctiōe. c. vnico. s. ad ex hñbendū. et. s. quia vero christi. et cū hoc oleo vñgit baptizandus bis ante baptismū. scz semel in pectorē/et semel inter scapulas vt legitur. d. c. vnico. s. pñ al. quia vero. vbi videre poteris quid significant he vñctiones: et de hoc oleo legitur de cōse. di. iij. c. de inde. vbi de hoc per archi.

Credim⁹. nota nō dicit decernimus nec statui mus nec aliqd tale qd sonat in legis sup hac ordinatiōe: sed tñ opñatiue dicit credim⁹. cui⁹ opñio fū dāri p̄t ex paritate rōis. ff. ad l. aq. l. illud. videt⁹ enī par ratio q oleū sanctū quolibet anno renouetur si cut z crisma z q in cathecumino fiant vñctiōes nō de veteri oleo bñdicto sed de nouo. vñ bñdictio olei et cōfectio crismatis pariter recitant⁹ in. d. s. ad ex hñ bendū. et de sacra vñctiōe. c. vnico. ad inuendū for san qz eadē die debeant oleū bñdicti et crisma pñci. et hoc verū puto. Sed quo ad vñ veteris olei forsan referuat⁹ vltra annū nō intelligo id qd dictū est de vñ crismatis saltem ex necessitate. qz iura loquētia de crismate nullā faciūt mētiōē de vñ olei sc̄i. qz si canonū cōditiōes voluissent hoc expñssissent de decur. c. ad audientia fateor tñ q ex honestate debet idē seruari in vno sicut et in alio. Si tñ quo ad oleū cathecuminozū de quo hic loquim⁹ vñgēs baptizandū oleo veteri etiā sc̄feter cessante etiā casu necessitatis nō sit puniend⁹ nec pena canonis de qua. s. dixi. nec pena hui⁹ cōstitutiōis. Quia penalia huiusmodi potius sunt restringēda q ampliatā. de re. iuris. c. odia. li. vi. In penis nāq nō est arguendū ad s̄lta. de pe. di. i. s. pene. p quo bñ faciūt notata p cardī. f. sacro tñ de tēp. ordi. c. l. li. vi. et p archid. ibi in p. ordines

Bene sunt restringende.

Confirmatiōis. istud ep̄m est Johānis peccā sicut et precedens.

Et infra. sub ista pte dectā cōtinet in integra quo mulet et qz inueneri baptizati forsan ob nō vigila tūa curatozū līez hñmōt baptizati essent dīez maloz inueterati nō tñ recipiūt pñmationis sacramētū.

Negligētia. loquitur de adultis. vt. f. patebit. nā in carentib⁹ discretiōe vt sunt pueri z infātes nō pōt pprie cadere negligētia: sed in adulto ex eo aparet negligētia q pōt habere ep̄m qui cū cōfirmet et nō curat accedere vt cōfirmet: alias si nō potuit habere pñtia ep̄i nō pōt dici negligēs. ar. de elec. c. vlt. de p̄ces p̄bē. qz diuersitatē. Sed vbi pōt cōfirmari et nō vult: talis negligētia incidit in cōtēptū. nā negligere z cōtēpnere quodāmodo paria sunt.

Negligētia et cōtēptus paria sunt.

licet enim de sui natura sint diuersa vt colligit⁹. rr. di. si de certa. qñqz tñ iura pñmctue vtunt⁹ his terminis. vt no. cardī. z Archi. de elec. cupientes. f. p̄tes pferit. li. vi. z hic nota qz vbi negligētia capit ortum a culpa p̄p̄ia vtputa qz monitus z induct⁹ p curaz

legittime impeditus.

Confirmatiōis et infra. Con tra negligētes z firmatiōis s. suscipere sacm⁹ statuim⁹ q null⁹ ad sa ctm corporis et sangui nis⁹ domini admittat⁹

tū suū accedere ad cōfirmatiōē nō vult ed negligētia pñmari dum habet cōp̄tā ep̄i qui possit et vez lit eū pñmare: tūc talis negligētia cōpat nō solū p̄tēptū sed etiā dolo. ar. c. vñci. in fi. de cōcel. p̄bē. in cle. et factū no. p. Jo. an. glo. fi. de appel. c. ab eo. li. vi. sed

qñ negligētia ortum habet ex nō diligētia vel culpa alteri⁹ vtputa curati tunc est excusabilis. ff. de vetre in pñ. l. i. s. denūciare. ff. de adul. l. denūciare. cū simit lib⁹. et no. p. Johā. de athona in cōst. orthoūs basi licarū. f. negligi.

Confirmatiōis. i. crismatiōis in frōte/ et fit p solos ep̄os p̄sue. c. q̄to. z est oib⁹ fidelib⁹ necessaria de cōse. di. v. ca. i. z in hoc sacramēto spūs sancti grātia augmentat⁹ vt pñmemur ad pugñā spūalē. e. di. c. spūs sc̄tūs. z. c. nouissime. z ideo in frōte vt a recipi ente fides xpi sine erubescētia p̄dicetur vt legit⁹ d. c. nouissime.

Sacramētū. hoc sacm⁹ nūciatū fuit p xpm qñ man⁹ puillis imposuit. Mar. iij. z est sacm⁹ pugñari um z dāf ad robur vt dixi. s. glo. pñ. **E**t nota qz sex sunt de substantia hui⁹ sacri quoz duo sūt ex pte ipsi⁹ sacri vñz materia crismatis et forma p̄bōz. de conse. di. v. nouissime. vbi de hoc per archi. qui recitat opñione hug. vñz qz posset hoc sacramētū conferri sine p̄bis dūmodo fiat crismatiō in frōte. sed p̄tus dictum tenet theologi. est enim forma verbor. signo te signo crucis/confirmo te crismate salutis. In no mine patris zc. et debet fieri cum signo crucis vt p̄batur de cōse. di. v. nūqd. alia duo sunt ex parte cōfirmātis vñz dignitas pontificalis. de cōse. di. v. man⁹ et intentio debita. nam si episcopus nullo modo in tendat confirmare n̄hil agit sicut nec in baptismo secundum hug. qui de hoc notat de conse. di. iij. solet queri. Moſtēn. tamen dicit qz sufficit si contraria intētio non assit p̄out ipse hoc notat de bap. s. quis sit effectus. f. f. sit ergo. et. s. que sit eius forma. f. quid si baptizans. hanc materiam non prosequor hic sed referuo eam donec per dei voluntatem veniam ad ei. de baptismo et eius effectū. f. hoc li. **P**otes tamē si placet plenius videre extra de baptis. z eius effec. c. vt non apponeres. f. si. si est defectus ex parte intētionis p henricum. Duo alia requirūt⁹ ex parte cōfirmandi. f. frons in quo debet fieri crismatiō. de conse. di. v. nouissime. Item qz confirmandus sit baptizatus. e. di. c. i. et. d. c. nouissime. vbi de hoc per archid.

Sex sūt de substantia sacramēti cōfirmatiōe.

Statuimus. perpetuitatem significat de consti. c. i. et. si. li. vi.

Nullus intellige de adultis.

Corporis et sanguinis. de hoc sacramēto dixi s. de summa tri. et si. c. altissimus. et hoc sacramētum tenetur quilibet adultus semel in anno ad minus in paschate recipere. de pe. et re. c. omnis.

Admittatur. sic ergo talis non cōfirmatus se forsan cum alijs ingerēs potest repellī a communio ne vt hic videtur. Sed cōtra opponitur de. c. si sa. d. v.

Provincialis Guillelmi Linde Wode

cerdos. et de offi ordi. vbi apparet qd etia crimino-
sus ingeres se colonio no est repellend sed poti⁹ pri-
uatim inducedus et admonend ne cōsione recipiat
Solutio. dic qd illud habet locū vbi crimē est occul-
tū et sacerdoti tāq deo in foro pñiali notum in quo
casu etiā idē di-
cendū crederem
de nō cōfirmato
si videlicet aliq
id ignorat i dñi
notū esset sacer-
doti qz in hoc ca-
su ppter scanda-
lū vitādū estimo
q sacerdos talē
quē sciret nō es-
se cōfirmatum se
ingerentē cū ali-
is ad cōsione po-
tius admitteret
q publice rejce-
ret. alioqn si nul-
lū exinde scāda-
lū ptra ipsum nō
confirmatū ori-
ret: bene puto q
possit eū nō ad-
mittere vt hic nā de pcepto vel cōsilio sui sacro-
tis potet debet etiam adult⁹ a cōsione abstinere vt
legitur de pe. 7 re. c. omnis vtriusq.

**extra articulum⁹ mor-
tis nisi fuerit cōfirma-
tus⁹ vel nisi a receptio-
ne confirmationis ra-
tionabiliter fuerit im-
peditus.^c**

**De sacramentis ite-
randis vel non.**

Abalterus
**Caveāt parētes ne
liberos iterū cōfirma-
ri patiantur cū per hoc**

Articul⁹.
a **Articulū mortis.** nō fm Januen. q articul⁹ idē
est q primus art⁹. i. digit⁹. Itē est ps ofons solam
relationē significās. Itē articul⁹. i. finis. Itē est qui
dā color rethoric⁹. Itē ponit pro momēto siue ho-
ra vt hic. Itē idē est q pressura vel artitudo. Item
.i. spēs numeri et hīc adde quod dicit. s. de sum. tri. 7
7 si. ca. c. i. 7 articulos. Vbi hīc ponit articul⁹ p tpe
vel hora. 7 scire debes q pās alicui restricta in pe-
nā siue iustitias siue alteri⁹ laxat in pluribus et est
libera i articulo mortis patz exēplū hīc sibi lēz nō cō-
firmato denegat eukaristia dū sanus est tñ vbi est in
articulo mortis cōcedit. pñle habes de pe. et re. c. q
in re. in pñm. et. c. t. c. deus. q in si. non enī decet vt
xpianus absqz viatico decedat de hoc seculo dū ta-
men penitens sit. l. vi. penitētes in si. consile habes
de ex cōcōato a delegato pape quē null⁹ ali⁹ q ipse
vel papa potest absolue. fallit tamē in mortis arti-
culo vbi simplex sacerdos hoc pōt de offi. ord. c. pa-
storalis. s. pñrea. sicutiā percuties clericū cuius ab-
solutio reservatur sedi aplice potest in mortis articu-
lo absolui per aliū. xvij. q. iij. si quis suadenter simi-
le habes de sen. excō. c. q de hīs.

b **Cōfirmatus.** rō pōt esse q licet p baptisimū ef-
fect⁹ sit plene xpianus plenitudīne sufficēte. plens
us tñ pōt fieri xpian⁹ deo sibi ad pugā spūalem co-
operāte de pñe. dñ. v. c. i. Cōfirmat nāq hoc sacramē-
tū grātā datā in baptisimate 7 pparat ad mīlitiā spī-
ritualē et ad confessionē cōstātē nois xpī animat. nā
pñmo vt cōfiteamur xpī dei patri et spīritui san-
cto coequalē in verborū forma sit expressio trinita-
tis. vt cōfiteamur in eo humana naturā et ipm cru-
cis supplicium pertulisse sit crucis signatio. in fron-
te vero ideo sit ad signandum audaciam confessio-
nis cuius impedimentū est timor et verecundia que
specialiter manifestatur in pallore 7 rubore frontis
et prophiquitate cellulę imaginalis fm Tho. et hīc
crucis signatio fit cum crismate quod conficitur ex
oleo et balsamo vt habeam⁹ interi⁹ cōscentie puri-
tatē q intelligit p oleū. et exteri⁹ bone fame odorē q
intelligitur p balsamū. extra de sacra vñctio. c. vñcto
7 ad exhibendū.

c **Impeditus.** qz nō potuit habere copā epī qui

eum cōfirmaret. vel qz infirm⁹ erat nec potuit acce-
dere ad locū vbi erat ep̄s 7 sic patet q baptisato nō
cōfirmato ministrari pōt sacramentū eukaristie qñ
nō stertit p eū q nō fuit cōfirmat⁹ sed veller cōfirmari
si non esset rationale impedimentū. Item in mor-
tis articulo vt p-
dictum est.

**masculi irregularitatē
et ipsi parentes graue
incurrant damnum**

**Sacerdotes et
infra: Cave-
ant⁹ diligen-
ter⁹ parētes⁹ ne par-
vulos suos pferāt itera-
to⁹ cōfirmādos cū⁹ ip-
si 7 puuli p ipm sacm
iteratū efficiūtur⁹ irre-
gulares si masculi⁹ fue-**

obseruent / videant / prospiciant / vitent / vel causa
aliquid vitandi cautela adhibeant fm Januen⁹
e **Diligenter.** i. studiose.

f **Parentes.** i. pater mater vel aliq de quibus dixi
supra. ti. pñr. e. sacerdotes. 7 parentes. hīc tamen
videtur stricte intelligendum de patre et matre pro-
pter dictionem suos que sequitur dicit enim parvū-
los suos sed in dicto. c. sacerdotes. s. ti. pñr. dicit so-
lum parvulos absqz dictione suos.

g **Iterato confirmandos.** tria enim sunt sacra-
menta que iterari non debent. i. baptisimus / confir-
matio / et ordo. de baptismo et ordine habetur. i. q. i.
c. sacramenta. et. c. manus. de confirmatione habes
de cōse. dñ. v. c. dictum est. et. c. de homine. et. c. de hīs
Sī tamen dubium sit de confirmatione dic vt dixi
supra. c. i. de baptismo. vñz q possit recōfirmari hoc
modo. si es confirmatus ego te non recōfirmo: sed
si non es confirmatus signo te signo sancte crucis 7
cōfirmo tecrismate salutis. In nomine patris 7 fi-
lii et spīritus sancti.

h **Cum et ip si parvuli.** secunda pars
i **Efficiantur irregulares.** scz quod ad promotio-
nem ad ordines vel beneficia. l. i. dñ. qui in aliquo. i. q.
vi. qui in qualibet. quod dicit scripti. 7. e. c. quod in
constitutione. 7 iterare. vbi hoc notatur de rebapti-
sato. nec minor etas potest talibus in toto licet in
tanto subuenire vt videlicet facilius cum eis dispen-
setur. ar. extra de apostatis. c. ex litterarum. Et sic pu-
nitur talis confirmatus sine culpa: non tamen sine
causa: ad quod videre potes concoz. in. c. sine culpa
dere. sur. per Card. Jo. an. et dy. li. vi. Sed propñs
quius ad propositum de conse. dñ. iij. c. qui bis. per
Jo. vbi per archi. super hoc ponuntur opñiones:
declinat tamen in illam opñionem tanqz tutiorem
q etiam ignoranter rebaptisatus vt contingere po-
test in dormiēte et quotidie potest contingere in par-
vulis non possit promoueri absqz dispensatione epi
scopi. allegat ad hoc. i. q. iij. placuit. Et facit quod le-
gitur de consec. dñ. iij. c. eos in si. et no. sibi archi. q
illud quod dicitur de rebaptisato scilicet q non pos-
sit ordinari absqz dispensatione habet locum in re-
ordinato et recōfirmato. ar. lxxvij. dñ. c. i. et de cōse.
dñ. v. dictum cum similibus.

k **Masculi.** est enim de substantia sacramēt or-
dinis inter cetera q ordinandus sit masculus nō fe-

Divisio

Sacramē-
ta nō iterā-
da.

Ignoran-
ter rebap-
tizat⁹ non
pōt pmo-
ueri absqz
dispensatio-
ne.

Articul⁹.

Effect⁹ sa-
cramēt cō-
firmatio-
nis.

mina. pro qua materia plenius videre poteris & tēp. ordi. sed & preter. in prin. per hosti. in summa.

a. Et ipse parentes. tertia pars.

b. Scdm canones de canonibus loquentibus de iteratione baptismatis prae aliquantulum per ea que scripsi.

J. e. c. quod in cōstitutione. h. iterare. Et q. idem sit cōfessio de iteratione cōfirmationis sicut & iteratione baptismatis scripsi. s. isto eo. c. h. irregularitates ad finē. & probatur per canonem de consecratione diffin. v. b. c. tū. z. c. seq. quam tñ penam limitatam infligant canones parentibus qui parvulos suos faciunt confirmari in specie non inveniunt. unde in hoc casu puto fore recurrēdū ad bī. quam posui circa baptismum.

J. e. d. c. q. d. in pōtione. h. iterare.

c. Altitonā si sceler hoc fecerint pñt excoīcari ad instar sceler rebaptisantis ut dicit. s. dicto. h. iterare. J. e. c. q. d. in cōstitutione. imo potius iuxta hanc lraz que loquitur in casu negligētie videtur penā arbitratiam fore imponendā ut ibi dicit.

Sacramentum. Extreme unctio nis āno elapso potest licite iterari. ut videlicet quolibet anno semel cō

ferat in gravi infirmitate de qua metus mortis imminet egroto. Johannes peccatum. Baptismus etiā a laicis rite ministratur non est a sacerdote iterādis. Quod i cōstitutione et infra si forte cōtingat pueros propter mortis periculum a laicis baptisari

verū dum tñ non fiat nisi semel in anno ut hic. Quēdā vero sunt egritudines dūturne ut ethica id opusis & hīmol. et in talibus non debet fieri inductio nisi qñ videtur pducere ad periculū mortis. Et si homo idem periculū euadat eadē infirmitate durate iterū ad simile statū per illā infirmitatē reducat: pot inungi qz tam est quasi alius stat⁹ infirmitatis qñ nō sit alia infirmitas simplr: & ideo iteratur hoc sacramentū qz imprimit effectū nō perpetuū sed delibīlē: & cū predictis cōcor. petrus. Sed Albert⁹ dicit qz si ultra annū durat morbus post acceptā unctiōe iterari potest unctio: & causa hui⁹ est: qz nō iudicat idē morbus numero qui est scdm perfectā mutationē superiotū & hec sentētia recidit in hoc qd hic dicitur & de hac materia videre poteris apud. li. vi. ti. vlti. de extrema unctiōe. in fine.

Quatuor sacramenta iterabilia. Iterari quatuor enī sacramēta sunt iterabilia videlicet eucharistia. de qua p. z. de cōse. di. li. quotidie. Itē matrimoniu de quo p. z. xxx. q. i. aperiat. extra de scōis nup. per totū. Item penitentia non solēnis. extra de pe. & re. c. omnis. Solēnis vero nō iteratur ut volunt aliq. & nō. per Jo. l. di. Quis. xxviii. dist. presbyter. lxxxi. di. si quis epūs. xxx. dist. si quis presbyter. de penit. di. lxxi. reperitur. & hoc verū nisi cōsuetudo sit in cōtrariū propter iterationē delicti sicut in multis locis de cōsuetudine observatur. ut dicitur de penit. di. li. ex persona. & pro hoc facit de penit. c. i. & nō. per archid. d. c. Quis glo. fi. Itē extrema unctio iteratur elapso anno ut hic istud enim sacramentū cū sit medicina corporis & anime adueniente morte apponit pōt. xcv. di. illud. extra d. offi. archipresby. c. i. Alia vero tria sacramenta non iterantur.

Uñ versus.

Fons/ ordo/ crisma/ nō cetera sunt iterāda. Et ratio est quare illa tria non possunt iterari: quia in prima collatione cuiuslibet eorum imprimis carater anime qui etiā in morte nō separatur ab ea. Uñ si aliquis suscitaretur nō esset rebaptisandus vel ordinandus/ vel cōfirmandus. sed fecus in alijs quatuor sacramentis. & probatur hec diuersitas ab Augu. xxxii. q. vii. licite. et. q. i. quod qdam. & nō. per archip. xcv. di. ecce.

Quolibet anno semel. huc concor. quod dicit Thō. de veritatib⁹ li. vi. c. xxxii. q. si sepe qd ad mortem infirmatur sepe potest inungi. sed in vna infirmi

tate nō debet bis inungi nisi eadez infirmitas ultra annū protrahatur ita qz in vno anno propter vnā infirmitatē nequaqz bis inungatur & super hoc notat per Jo. in summa confel. de sacra unctiōe. q. vlti. et vide. J. glo. s. proxima.

ferat in gravi infirmitate de qua metus mortis imminet egroto.

Johannes peccatum.

Baptismus etiā a laicis rite ministratur non est a sacerdote iterādis.

Quod i cōstitutione et infra si forte cōtingat pueros propter mortis periculum a laicis baptisari

verū dum tñ non fiat nisi semel in anno ut hic. Quēdā vero sunt egritudines dūturne ut ethica id opusis & hīmol. et in talibus non debet fieri inductio nisi qñ videtur pducere ad periculū mortis. Et si homo idem periculū euadat eadē infirmitate durate iterū ad simile statū per illā infirmitatē reducat: pot inungi qz tam est quasi alius stat⁹ infirmitatis qñ nō sit alia infirmitas simplr: & ideo iteratur hoc sacramentū qz imprimit effectū nō perpetuū sed delibīlē: & cū predictis cōcor. petrus. Sed Albert⁹ dicit qz si ultra annū durat morbus post acceptā unctiōe iterari potest unctio: & causa hui⁹ est: qz nō iudicat idē morbus numero qui est scdm perfectā mutationē superiotū & hec sentētia recidit in hoc qd hic dicitur & de hac materia videre poteris apud. li. vi. ti. vlti. de extrema unctiōe. in fine.

Quo quod in cōstitutione ubi habes illud quod deciditur sub dictione infra hic posita.

Fortē euentū significat hic. qñqz est nota assertiois. de testa. c. ingredietib⁹. h. forte per. qñqz est tēperamentū phisicū. ff. de le. li. i. si mulier. s. si rem. h. forte.

pueros idem intellige si sint adulti vel alteri etatis.

Mortis periculum. in quo casu satis licet laico vel patri propriū filium baptisare: et baptismus in hoc casu per laicum factus alias tñ rite vt. J. dicit. h. le. gittine. bene tenet. & sufficit ad saluationē. de conse. dist. lii. in necessitate. & c. sancti. sic etiā in mortis periculo licet aliqd facere quod alis non liceret. p. z. ex pluri. e. d. c. de catechumēis. & trsb⁹. c. sequenti. et ad hoc vide qd scripsi. s. ti. p. l. c. cōfirmationis. h. articulum mortis.

Alacis. s. hīs qui nullū ordinē receperūt in ecclesia. & dicitur lacus. ca. c. i. popularis. unde laos grece idē est qd populus latine. xii. q. i. duo sunt. Uñ etiā vir litteratus dñ tñ nullum ordinē habeat in ecclesia lacus appellatur. & nota qd id quod hic dicit de laico. s. qd pōt in casu necessitatis baptisare locuz habet a fortiori in quocūqz etiā clerico citra ordinē presbyteratus. vñ pro vero teneas qz extra casuz necessitatis solus sacerdos est debitus minister ad sacramentū baptismi. nō. per hostien. in summa de baptismi. s. quis possit et concor. doct. theologi p quo

Gravi infirmitate. dicit enī Thomas put eū recitat Jo. vbi. s. qz quedā sunt infirmitates que non sūt diuturne. vñ si in eis dat hoc sacramentū tunc cū homo ad statum illum peruenit qz est in periculo mortis non recedit a statu illo nisi infirmitate curata et ita iterum nō debet inungi: sed si recidit patiat erit alia infirmitas: poterit fieri alia inunctio. et hoc

An infirmitas impediat sacramentū extreme unctiōis.

Quatuor sacramenta iterabilia.

dicitio forte plura significat.

rudictis facit de ps. dl. i. quā penitet de psec. dl. lllj. constat. et. c. mulier. et peccaret mortaliter aliquis nō sacerdos baptizans preterq̄ in articulo mortis si tñ de facto baptizaret aliq̄s nō sacerdos extra articulu necessitatis/cū tamē debita intentione et in forma ecclesie te net baptism⁹ ad effectū quod sic baptizat⁹ nō debet rebaptizari.

caueant sacerdotes

et idem dico de non baptizato baptizante. quia bonitas siue sanctitas ministri nō est de necessitate baptismi sed de congruentia: de consecra. dist. lllj. c. baptismus. unde et si baptizans non credit sacramentum baptismi nec aliquid ibi fieri spirituale dummodo in genere intendat facere quod facit ecclesia valet baptismus secundum Ray. in summa eodem titulo. s. vii. ver. item solus etc. Et probatur dicto c. mulier. et. xxx. questione. lllj. super quibus; et meslus; de consecratione distinctione. lllj. romanus. cum tribus capitulis sequentibus: et not. de baptism. c. de quibus per Henricum. ubi plenius videre poteris.

A Sacerdotes. a quos extra casum necessitatis pertinet baptizare videt in glos. precedenti.

B Baptismus. siue per laicum siue per clericum etiam per pagani. in casu necessitatis.

C Legitime factum. intellige de baptismis fluminis ad cuius essentiam ut legitime fiat duo sunt necessaria. scilicet verbum et elementum aque. forma verborum est ut dicatur sic. Ego baptizo te In nomine patris et filij: et spiritus sancti. Amen extra de baptism. cap. i. Sed licet hoc pronomen ego omittatur. et etiam hec dictio amen nihilominus valet baptismus licet tutius sit quod hec dictiones exprimantur sicut Thoma in ultima parte summe. questione. lxxv. articulo quinto. Et nota quod si baptizans in baptizando nulla verba profert non est baptismus legitima: quia alterum essentialium deficit: scilicet verbum. ut dicto cap. i. et de consecratione. distinctione. lllj. proprie. et prima questione prima de trahere. q. si proferat verba impertinentia tamen ad baptismum tunc idem est: quia paria reputantur nullaverba proferre et proferre aliqua sed impertinentia. ff. de verborum obligatio. l. i. s. si quis ita. et l. inter stipulantes. s. si stipulantes. cum similibus.

Aut proferat verba pertinentia: sed mutando formam: et hec mutatio sit circa formam intelligibiles et circa significationem seu modum significationis ut si diceret ego baptizo te In nomine genitoris et genitis et fluminis almi non tenebit baptismus: quia genitor et genitus non significant personas modo principali sed actus notionales potius sicut Petrus. et not. per Innocentium. de baptism. cap. i. glos. ij. in principio: et ibi per Hostien. et Joann. an. post eum. et de consecratione. distinctione. lllj. multi. per Archidiaconum. in glos. penult. dicit etiam beatus Thomas super. lllj. sentent. q. si dicatur baptizo te in nomine trinitatis non valet baptismus: et hoc verum intelligo si solū fiat implicite et non explicite. baptismus namque fieri debet in nomine trinitatis sic ut persone explicentur. de consecra. distinctione. lllj. multi. et. c. in synodo. Et licet in primitiva ecclesia inspirantes spiritu sancto apostoli baptizabant in nomine Christi ad ampliationem laudis nominis Christi. hodie tamen talis baptismus non valet. ut not. per Hugonem. et Archidiaconum. de consecra. distinctione. lllj. a quodam. et per Hostien. in summa de baptism. s. que sit eius forma. ver. quid si dicat. et his concor. Joann. in summa confes. rubr. de baptis. questione. xij. et Alexander. libro. lllj. eodem tit. articulo. v. q. lllj. et breuiter dico q. si dimittatur alias omittatur aliqua dictio de sententia verborum ad

baptismum per Christum institutorum non valet baptismus. idem intelligo si addatur aliqua dictio que non sit de forma baptismi. vel si verba dicantur ordine preposito sicut Thomam. et not. de baptis. mo. s. que sit eius forma. ver. quid si aliquod verbum

ne baptismum legitime

trahendum est. de consecratione distinctione. lllj. firmissime. et. c. de arrianis sicut Hostien. in loco preas legato. et concor. Innocentium. et Joann. an. de baptism. c. i. glos. ij. ubi tamen verba substantialia forme baptismi mutantur in aliud ideoma ita tamē q. sit idem modus significandi et eadem significatio: talis mutatio non obest. nam forma realis potius attendenda est q. verbalis. de cōse. dist. lllj. retulerunt. et in hoc concor. Hostien. in summa dicto. s. que sit eius forma. ad fi. et Joann. an. de baptism. c. i. et idem est ubi talis est mutatio verborum ex qua non mutatur vera significatio forme. ut patet in. d. c. retulerunt. q. si in prolatione verborum fiat aliqua discontinuatio siue interpositio modica ut puta ratione tussis vel respirationis aut alterius impedimenti huiusmodi non nocet. arg. l. de testa. cum antiquitas. secus si sit magna talis. scilicet que actum euidenter discontinuat. nam tunc nocet sicut Hostien. special. ver. quid si in prolatione. ex parte elementi requiritur aqua naturalis. unde in saluay vel in vino aut alio liquore nō tenet baptismus. et idem sicut Hostien. si liquor altius aque sit admixtus prout ipse Hostien. notat. d. s. que sit eius forma. ver. quid si altius liquor. alique tamen distinguunt an maior pars sit de aqua ut tunc sit baptismus. sec⁹ si minor pars sit de aqua. no. per Joann. an. de cōse. dist. lllj. c. baptismi vicem. ver. necessitatis. et per Hostien. in summa de baptism. s. item quid si aque. Sanct⁹ Thoma dicit q. si ex mixtura desinit species aque tunc in tali liquore factus baptismus non tenet. sec⁹ si maneat species aque. unde in aqua maris. Item in lexufo: et in aquis sulphureis et in alijs aquis que ex terra per quas transiunt immutantur potest fieri baptismus: non tamen in aqua que ratione luti admixti desinit habere puritatem suam. sic nec in brodio pingutum carnum: cerussa vel yrina: aut aqua quā faciunt alcumisse ad miscenda metalla. nec in aqua rosacea aut alia artificiali quacūq. potest fieri baptismus sicut Thoma. et alios theologos prout uo. Jo. in summa confes. tit. de sacramen. iterandis vel non. Rubric. de baptism. q. xij. ego vero si puerum in tali aqua permixta cōtingeret forsan baptizari/consulerem ut rebaptizaretur sicut fieret ubi dubium est de baptism. videlicet hoc modo. si es baptizatus ego te nō rebaptizo: sed si nondū es baptizatus ego baptizo te. In nomine patris et filij et spiritus sancti. iste modus in casu dubij probat extra de baptism. c. i. scire etiam debes q. si vnus proferat verba/alius vero baptizat non tenet baptismus sicut Inno. et Hostien. de baptism. c. debitu. requiritur itaq. q. ille qui proferat verba ipsum baptizandum immergat vel aliud faciat equiualens ut scilicet cum aqua aspergat et videtur casus in cap. f. extra de baptism. Et potest vnus simul plures baptizare sicut patet de cōsecratione distinctione. lllj. cap. proprie. circa medium. s. hoc autem. et hoc verum dummodo intendat omnes baptizari. hoc tamen fieri nō debet sine magna necessitate sicut Thoma. in ultima parte summe. questione. lxxv. articulo vi. Et predictis colligere potes in quibusdam q. baptism⁹ est legitime fact⁹ quādo nō. quantum est ad materiam presentis tituli super alijs dicam deo dante. s. de baptism. et eius effectū.

Ho. plene materia et forma baptismi.

Unus si mul potest plures baptizare.

Audeant. Nec dictio arrogantiam siue te-
ritatem. conco. in simili. L. vi. de vi. si quis in tantaz.
de sepul. viol. l. pergit audacia. de censibus. c. exigit.
lib. vi. dicitur itaqz audacia in malo quando fit ali-
in bono et i quid contra ius: vt notatur. viij. q. i. audacter. glof. f.
malo sumit per Archidiacono.

et de his que vi
metus ve causa
fi. c. vnico. ver. au
dacia. lib. vi. per
eundem. sed me-
lus di. c. exigit.
ver. audacia per
eundem. et in lo-
cis predictis vi-
dere poter. quo-
modo sumit qñ-
qz in bono.

Iterare. se-
mel enim bapti-
satus non debet
rebaptizari. qz si
fiat rebaptizans
grauius punietur

et est pena fm leges vltimum supplicium. L. nesci-
tum baptisma iteretur. l. ij. et hoc verum vbi cōstat
de baptismo precedentis perfecte facto. videlicet tam
baptizante quam baptizato. fm canones vero si ta-
lis clericus sit deponi debet. de consecratione. distin-
ctione. iij. eos. et c. qui bis. laicus vero excommuni-
cari debet et nec talis poterit ordinari. l. distinctio.
qui in aliquo. j. q. viij. qui in qualibet. nisi dispensatio-
ne prehabita. et hoc verum si factum sit publicum.
secus si sit occultum. nam tunc peracta penitētia po-
test promoueri sine dispensatione. vt not. per Ber.
et Hostien. de apostasia. c. ex litterarum. Et scien-
dum quod vbi scienter fit iteratio baptismi prius le-
gitime facti tam rebaptizans quam rebaptizatus ef-
ficatur irregularis. vt not. dicto. c. ex litterarum. et in
prealleg. canone qui in aliquo per Archidiaconum.
ver. rebaptizari. et idem notat. de cōsecra. distinctio.
iij. qui bis. glo. f. Si vero non constet vtriusqz sed alte-
ri tantum tunc scdens puniatur. vt supra dixi. ignorans
vero probabiliter excusari debet. L. de tabul. l. ge-
nerali. libro decimo. sed si elus ignorantia fuit cras-
sa et supina debet puniri arbitrarie. ar. extra de offi-
cio delegati. c. de causis. in fine. vbi vero vtriusqz dus-
bium est debet baptizari sub conditione hz formaz
positam extra de baptismo. c. ij. de qua dixi. s. eodē
versic. legitime factum. ver. ego vero. Sed tunc
quero quare baptismus legitime factus non debet
reiterari. dic quod sex possunt assignari cause. vna
est qz character qui ibi imprimi inlebilis est sicut
1. in cōfirmatione et in ordine et cū quadā cōsecratione
dat: et ideo sicut alie cōsecrationes nō reiterant in ec-
2. clesia: sic nec baptismus. Secda cā est qz originale pec-
3. catum cōtra qz pncipaliter dat non iterat. Tertia est
qz baptismus mortis xpi assimilatur. nam in morte xpi
baptizamus p quā morimur pctō: et resurgim⁹ in no-
uitate vite. xpus autē semel tñ mortus est: et ideo nec
4. baptismus iterari. Quarta est qz per baptismū fit
vniuersalis purgatio pctōrum. vñ si iterari posset da-
retur hoib⁹ incētū peccātū. has quattuor rationes
5. assignat Tho. in vi. pte sūme. q. xlvj. arti. ix. Quinta
ratio est qz baptismus est quedā spūalis gñatio. vnde
sicut gñatio in vtero nō pōt reiterari sic nec baptis-
mus vt dicit Aug. sup Jo. c. iij. pro quo facit: qz ars
imitat naturā in quātū pōt. in iij. de adop. s. minorē.
6. ita enī gñatio spūalis carnali equiparat. xxx. q. iij.
ita dīligere. L. de nup. l. si qz alū. Sexta est qz ba-
ptizatus p baptismū acquirit deo: et trāsit in dñus eius.
de cōse. dist. iij. post qz. vñ si iter baptizaret sequeretur

noua et iterata ac multiplicata acquisitio dñi qz esse
nō pōt: qz qz semel meū est ampli⁹ ex eadē cā meū fie-
ri nō pōt. ff. de acq. pos. l. iij. s. si ex plurimis. de fi. in
stru. c. inter dilectos. in fi. marie tñ character p quē ac-
quiri fit inlebilis. vñ tñ scias fm Host. et Jo. an.

**ne sunt mentis aut dñi
sane mentis erant desi-
derarunt. Septu ante
videlz ordo a pfectis:
septimum vero btpote
matrimonium: a min⁹
perfectis. Idem.**

Ignorātia sacer-
dotum et infra.
Septem sunt gratie

de baptismo. c. i.
qz ea qz nō fuerit
facta vel dicta p
laicū. vel alū nō
presbyterū qz in
necessitate bap-
tizant: p presbye-
rum sunt supplē-
da sicut sunt ca-
thesizatio / ap-
positio salis / in-
unctio / cere / ac
oīa alia excepta
immerfione cū p-
latione pbor: et
hoc verū vbi te-
net baptismus al-
in dubio dicit in
capitulo secūdo.

no bñ.

extra de baptismo. et vt supra dixi.
Ignorātia sacerdotum: et j. pars hui⁹ est. s. de
sum. tri. et fi. ca. c. i. et j. de off. archipresby. c. i. et
diuidit in duas partes. In prima de sacramētis ec-
clesie recitat ea que sunt necessitatis cum determina-
tione sup sacramēto extreme unctionis. In scda ibi:
sunt et duo. recitat sacramēta qz nō sunt necessitatis.
Septē qz figurant p septe signacula dñi fuit ve-
teris testamētī pagina sigillata. Apoc. v. Itē p. xij.
tubas quibus angeli cecinerūt. Apoc. viij. Itē p. vij.
stellas quas habuit sūis filio hominis in dextera sua.
Apoc. i. Itē p septe panes qbus dñs turbas faciat
uit. Math. xv. Itē p septe oculos sup vñ lapideū
zach. iij. Et p septe lucernas tabernaculi superpo-
sitas candelabro. zach. iij. Item per septe circū-
tiones hierico. Josue. vi. Itē p septe locutiones
Naaman in iordane. iij. Reg. v. hec autē sacramēta
septe sunt qz disponunt ad septe virtutes habendas
nam baptismus est sacramētū fidei: cōfirmatio spei:
eucharistia caritatis: penitētia iusticie: extrema vn-
ctio perseuerantie que est fortitudinis cōplementū.
ordo prudētie: matrimonium tēperantie. Unde et hec
septem sacramēta ordinant cōtra triplicē culpā: cō-
tra quadruplicē penā. baptismus enim ordinat con-
tra peccatū originale. penitētia contra mortale. ex-
trema vinctio cōtra veniale. ordo cōtra ignorātiā.
eucharistia cōtra inlicitā. cōfirmatio cōtra impotentiam.
matrimonium contra concupiscentiā quam item
perat et excusat fm Tho. de veritate. lib. vi. c. iij.
Gratie. sic dicta nō qz in eis gratia substantia-
liter cōtinetur vel casualiter efficiat cum in sola anima
habeat collocari et a solo deo infundi: sed quia in il-
lis et per illa gratiam curationis a summo medico
Christo oportet haurire licet nō sic obligauerit po-
tentiam suaz sacramētis quin etiā per alias res gra-
tiam suaz conferre valeat fm Tho. et nota qz sacra-
menta habent semper significationē veritatis sed
nō semper habēt efficaciam curationis qd nō est pro-
pter defectū ex parte ipsius sacramētī: sed ex parte
fufcipiētis qz gra nulli dat repugnāt et impugnant
fontē grē. Unde sacramēta nō sanctificāt nisi acce-
dentes digne et absqz omni fictione fm Tho. li. quo
s. c. iij. dicit tñ qz nōnunqz virtute sacramētōz fit ali-
quis de attrito pñt. ita qz defect⁹ dignitatis vlt pre-
parationis ex parte fufcipiētis suppletur virtute
diuina in sacramētis dūmodo non accedat sciens in
mortalī peccato vel in proposito peccandi: et hic vi-
de quod dicam infra prope finem. vers. gratiam.

Diuisio.

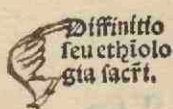
pena bñ.

no.

pe amō.

Ser d cau-
sis baptis-
mus itera-
ri nō debet

Provincialis Guillelmi Lindewode

Diffinitio
seu ethiolo-
gia sacra.

A Sacramenta. sic dicta s'm Augustinum: quia sunt sacre rei signa: sed hoc potius dicitur s'm ethiologiam nominis vocabuli q' iuxta diffinitiones licet Petrus in scriptis super. iiii. senten. disti. i. videatur sic diffinire dicens q' sacramentum est sacre rei signum. Sed Aug. in libro de doctrina xpiana dicit q' sacramentum est inuisibilis gratie visibilis forma. v. el aliter sic s'm eundem

sacramenta^a quorū dispensatores^b sunt prelati ecclesie quorū^c quinque

sacramentum est illud in quo sub tegumento rerum visibillium diuina virtus secretus operatur salutē. Hugo de sancto victore dicit q' sacramentum est materiale elementum extrinsecus oculis suppositū ex institutione significans: ex similitudine representans: ex sanctificatione aliaqua inuisibilem gratiam conferens prout ista notat Ioan. in summa confer. titulo de sacramentis non iterandis. q. j. et hanc vlti. recitat Alster. libro. iiii. titulo primo in principio. Ioan. in no. extra eodem titulo super rubrica ponit duas diffinitiones videlicet vnam s'm Gregorium: et Augu. quam tamē impugnat. alia ponit s'm Abbatem. Et est eiudem effectus cum diffinitione quā posuit Hugo de sancto victore. Et scias s'm Joā. an. in loco preallegato ad finem q' sacramenta sunt instituta propter tria. Primum ppter humilationē vt dum homo rebus sensibilibus et inferioribus se subiecit reuerenter ex hoc apud deum amplius meretur. ad quod facit. xi. q. iiii. quid ergo. secundo propter eruditionem: vt per illud quod foris in specie visibili cernitur ad cognoscendum inuisibile sacramentorum virtutem erudiamur extra de sacra vinctione. c. vnico. in principio. Tertio propter exercitationem vt vitetur oculus. ad hoc extra de renunc. c. nisi cuius pridem. s. verum: et ista sumuntur de magistro iiii. sententiarum. in principio.

b Dispensatores. id est distributores siue ministratores.

c Prelati ecclesie. hic vocantur prelati ne dū superiores vt episcopi: sed etiam inferiores vt archidiaconi. presbyteri. plebani: et rectores ecclesiarum. ad quod facit de officio ordi. c. cum ab ecclesiarum. de officio delegati. c. si quando. et notatur de foro cōpeten. c. i. vers. latos. per Card. lib. vi. vnde quo ad hanc dispensationem quilibet qui preest cure animarum dicitur esse prelatus dummodo habeat potestatem sacramenta dispensandi. Unde hic nota qd circa dispensationem sacramentorum quedam respiciunt excellentiam dignitatis vt sacramentū cōfirmationis et ordinis que duo conferuntur et dispensantur solum per episcopos. Unde in istis duobus quod dicit hic prelati et debet intelligi de prelatibus maioribus. quedam sunt sacramenta que respiciunt indigentiam necessitatis vt baptismus et matrimonium quorum vnum regenerat: alterum vero generat: et horum dispensatio personis inferioribus cōceditur et maxime in articulo necessitatis. Quod dico ratione baptismi vbi etiam laicus potest conferre sacramentum: vt patet supra eodem capitulo. s. Quedam sunt sacramenta quasi media vt eucharistia. penitentia. et extrema vinctio. Et istorum dispensatio ad solos pertinet sacerdotes qui sunt quasi in medio inter episcopos et minores personas constituti s'm Thomam. libro sexto: de veritate capitulo vnico. Scias tamen quod non omnis sacerdos est idoneus dispensator horum sacramentorum. nam sacramentum extreme vinctiois vel eucharistie clericis aut laicis ministrare vel matrimonium solennizare non debent sacerdotes religiosi absque sacer-

dotis parrochialis licentia specialis: quod si fecerint ipso facto sunt excommunicati. de privileg. capitulo primo. in clement. de alijs etiam presbyteris que non habent executionem officij sacerdotalis intelligo quod quando remanet potestas eorum ligata non sunt idonei

ab omnibus debet recipi xpianis: btpote baptismus confirmatio

ministri ad sacramenta huiusmodi que ad solos presbyteros pertinent administranda. Si tamen tales sacra-

menta ministraverint bene tenet collatio sacramenti: quia excommunicati symoniaci. scismatici. depositi. suspensi. vel interdicti vera conferunt sacramenta dummodo hoc faciant in forma ecclesie s'm hostiensium qui hoc notat de tēpo. ordinan. §. a quo. ver. hec igitur. Et dicit beatus Thomas quod sacramenta ministrari possunt a bonis: et a malis: et a fidelibus et infidelibus infra ecclesiam et extra. quia si dispensari possent tantum a bonis nullus esset certus de susceptione sacramenti cum nullus sit certus de bonitate ministri sicut nec de propria. et ita oporteret semper iterari: et malicia vnus presudicaret aliene salutē.

d Quorum. scz septem sacramentorum.

e Quinqz. scz que immediate sequuntur.

f Debent recipi. ex necessitate vt apparet ex illa dictione debent. ar. de celebratione missarum. c. capitulo ex parte: et sic hec clausula innuit quod hec quinque sacramenta sunt sacramenta necessitatis. qd dicit vt not. Archidiaconus. i. questione prima non dū. qui dicit quod sacramentorum quedam sunt generalia siue necessaria. alia sunt specialia siue voluntaria. Generalia dicuntur que omnes contingunt et omnibus conueniunt: et dicuntur necessaria: quia sine eis vix vel nunquam salus haberi potest: et sunt hec quinque que hic in textu recitantur. Scias tamen qd horum baptismus proprie dicitur sacramentum necessitatis: quia in quibusdam vt in pueris nulla salus sine illo esse potest. de consecratione distinctio. iiii. sed nulla. Sed pueris sine alijs potest esse salus. in adultis vero et discretis potest esse salus sine aliquo horū quinque sacramentorum: nō dico sperto sed non recepto. nam in adultis requiritur baptismus interior vel exterior. Item confirmatio interior vel exterior. Item perceptio eucharistie corde vel ore: sic etiam adultis sine penitentia interiori vel exteriori. Item sine extrema vinctione interiori vel exteriori facta salus esse non potest. Unde si in aliquo istorum sacramentorum non posset adultus in forma ecclesie recipere sacramentum quo ad actum extrinsecus ostendendum: sufficit si illud interiori recipiat per veram fidem quam habet in eodem sacramento. vt patet ex premis: et his que dicta sunt. concor. notata per Ber. et hostiensium. de transactio. capitulo. veniens. glossa prima.

g Baptismus. istud sacramentum est intro-

h Confirmatio. istud est sacramentum pu-

Debet necessitatem importat.

Sacramenta generalia.

Baptismus oīz sacramentorum. Et in necessitate potest a quocunqz conferri dummodo conferatur in forma ecclesie. de consecratione distictione quarta. capitulo constat: et capitulo mulier: et cap. in necessitate: et notatur de transactio. c. veniens per Ber. et alios: et disti. s. eodem cap. i. ver. legitime factum.

Platus

Antesteta. istud est sacramentū redemptū. de pe. dist. i. c. ij. z est de necessitate salutis oibus peccato subiacentibus. in hoc enī sacramēto operat virtū passiōis xpī per absolutionē sacerdotis simul cū ope re penitētis qui cooperat ad destructionē peccati. vnde dicit Augu.

sup Jo. qui crea-
uit te sine te: non
iustificabit te sine
te. vñ istud sacra-
mentū post peccatū
est necessariū ad
salutē sicut medi-
catio corporalis
postq̃ homo in
morbu periculo-
sum incidit fin-
aster. l. v. t. ij. ar.
ticulo. l. ij. dico tñ
qđ lāico posset
quis cōfiteri in ne-
cessitate. vt p hoc
appareat ecclesie
de sua p̃titione:

nō pōt tñ laicus absoluerē velligare cū non habeat
claves ecclesie. de offi. ordi. c. p̃toralis. glosa. quo
casu in fi. per Ber. z eo. c. per hosti. z cōcor. gese. de
sepul. c. sup cathedrā. ver. confessiones in clemen.
b. Eucharistia. istud est sacramentū p̃gredientiū.
vnde z vtiatē dicit. xxvj. q. vj. qui recedūt. z. c. si qđ
de corpore z dī eucharistia ab eu qđ est bonus z caris
qđ est gratia. vnde eucharistia. id est bona gratia vel
gratiarū acto. Quid est enī meli⁹ quid gratiosi⁹ qđ
corpus z sanguis xpī s̃z Januē. z tñ sacm lā non
possit cōfiteri nisi p sacerdotē desum. tri. c. j. s. vna. pōt
tamen ministrari in necessitate per diaconum. xciij.
distinctio. diaconos. vbi de hoc.

Cuo tpe. in quolibet viciā adulto ad minus ses-
mel in pascha. et de pe. z re. c. ois vtriusq̃. Item s̃m
aliquos canones in p̃thecostē z in natali dñi. de cō-
secra. di. ij. seculares. in infirmitate vero quoties de
morte timeatur. vide qđ scripsi supra tit. p̃ori. c. cō-
firmationis. p̃. articulo mortis. z vide etiā qđ scri-
psi. s. de summa trinita. z fide catholica. c. altissim⁹.
ver. paschali tempore. et glo. sequenti.

Extrēma vinctio. de qua dixi eo. titu. p̃ori. c.
cum magna per totum: z de tēpore conferendi istud
sacramentum et de eius effectu patet. j. in textu: et
istud sacramentum dicitur exequitum: qđ tñ exequi-
tibus de hac vita confertur. vt. j. dīcam.

Que. scz vinctio extrēma.
f. Grauis infirmitatis. hic vide qđ dixi. s. ti. p̃ri.
c. cū magna. p̃. infirmas. istd em sacm eo qđ est medi-
cina corporis z anime adueniēte morte cōferri pōt z
debet si petat. xcv. dist. illud. z et de of. archiep̃. c. ij. z
vide qđ dīcā. j. eo. c. sacrificiū. p̃. graui infirmitate.

Indicis. id est signis.
h. Appropinquare. sic apparet qđ si streris similibus
spes conualescentia nō debet ministrari hoc sacra-
mentum. vbi tamē timeat de morte nō debet collatio
eius nimis differri. vt. j. patet ex textu.

Quibus scz infirmis.
i. Si fieri pōt. hec potentia considerari pōt vno
modo a parte suris videlicet si persona vngēda sit
catholicē disposita ad sacm recipiendū. pro quo vi-
de qđ dixi. s. p̃. gfe. vñ pōt cōsiderari a pte facti vt vici-
si de facto nullū rōnabile impedimentum occurrat:
aut ex parte sacerdotis hoc sacramentum ministras-
turi: vel alias ex parte infirmi illud recepturi.

Des. gratis nō vendat nec etiā p̃textu cōsuetu-
dinis iuxta quam forsan ministrati hoc sacm aliqd
solebat dari ministratio sacramēt differatur. Sed

postq̃ sacramentū ministraverit licite pōt exigi id
quod cōsuevit solui a parte cōsuetudinis in ea parte
laudabilis. de symo. c. ad apostolicam. cum ibi no-
tatis: z vide in constitutione theonis sacramenta.
et ibi in ver. labe. per Joan. de arto.

quacūq̃ alienatōe mē-
tis laborare: si ante ali-
enationē erāt de salute
sua solliciti cōsulim⁹
nichilomin⁹ hoc sacra-
mentū eis fiducialiter
ministrari. Credim⁹ ei
z experimēt⁹ didicim⁹
quantūcūq̃ frenetico
si tñ sit p̃destinatiōis

Cōpotes. f.
sensu seu voto po-
tētes. vel dīc com-
potes mētis. i. sa-
ne mentis. sic als
dī: in fili. extra de
tempo. ordi. c. vel
non est compos.
n. Et si cōtin-
gat. ver sic.

Frenesi. i.
rabie vel impedi-
mento mentis s̃z
Januē.

Alienatione
mētis. vtputa in-
sanā siue furia.
vel itellige de qđ
cūq̃ sensu z dī-

stractione seu turbatione per quam impeditur res-
ctus intellectus siue sensus ip̃ius infirmus.

Ante alienationē. scz dum erat sane mentis.
Salute. intelligas de salute aīe quā pre oib⁹ dī
ingrere homo tūc illud. Math. vj. p̃mo q̃rite regnab⁹
Dei zc. Est enī infirmitas aīe periculossima qđ tūc
aīa nullā hz potētis resistēdi pctō vñ ad auxilliū gfe
est recurrēdū viciā ad eccle. sacra qđ instituta sunt i me-
dicinā humani gñis. he autē medicine inuēte sunt ad
sanādas infirmitates aīe z ad adiuuā dū p̃tutes. Dis
aut infirmitas spūalis aut est culpe aut est pene. In-
firmitas culpe est triplex. scz originalis qđ quā est bā-
ptism⁹. actualis mortalis qđ quā est pnia. actualis ve-
nalis qđ quā est extrēma vinctio. Infirmitas pene est
qđ duplex. i. ignorātia qđ quā est ordo. ipotētia qđ
quā est cōfirmatio. malicia qđ quā est eucharistia. Cōcupi-
scētia qđ quā est matrimoniu. Et ad adiuuā dū p̃tu-
tes he medicine opant. vt dixi. s. eo. p̃. septē. merito
itaq̃ recurrēdus est aīe infirmē ad has medicinas z
hoc est qđ intēdit hic tex. dū dicit de salute sua solli-
citi. viciā qđ p̃mo recurrebat infirm⁹ ad sacm p̃niez
qđ cōfessus est. vel cū cōtitione p̃ta voluit cōfiteri:
sed alienatione mētis p̃pedit⁹ hoc facere nō potuit.

Cōsulim⁹. nō ponit hoc p̃modū p̃cepti sed cō-
siliū. vnde hoc facere vel nō facere remanebit in arbi-
trio z discretionē sacerdotis. xliij. q. i. c. q̃squis. z. c. qđ
p̃cipit. Expedi tamen qđ quis consilio sapientius
se cōformet. lxxxiij. di. c. i. Et lā cōsiliū p̃fectiōis nō
teneat qđ sequi: tamē cōsiliū reuerētē sequi teneat.
nota per Ber. de eta. z quali. c. ad aures. glo. fi.

Nichilominus. id est non obstante frenesi vel
mentis alienatione.

Hoc sacramentum. i. extrēma vinctionis.

Fiducialiter. i. confidēter z sine timore.

Credimus enim. vers. z dīc credimus. id est in
mente cōsideramus vel ad hoc animus inclinamus.
vel credimus. id est opinamur siue presumimus. ex-
tra de presumptio. c. quosdam.

Experimentis. id est probationibus. expertis
enim credendum est: qđ rem cōstitutū nouerunt. ff. de
lega. l. i. legatis seruis. s. ornatricibus: z facit. L. de
iudicis. l. certi iuris: z circa hoc vide nota. per Lar-
dina. in. c. qđ sit. p̃. experientia. de electi. lib. vj.

Predestinatio. est enim p̃destinatio p̃ez p̃desti-
paratio gratie in presenti z glorie future s̃z Januē.
et nota qđ p̃destinatio tantum in bono sumitur. scī
licet de bonis saluandis. Sed p̃destinatio cōmuni-
ter de bonis z malis. est etiā p̃destinatio s̃m

Infirmitas anime
periculosa.

Infirmitas spūalis
duplex.

Augustinū gratie preparatio qua ab eterno Deus hominē bono et cunctis bonis quos presciuit cōfor-
mes fieri imaginis filii sui bona sine meritis prepa-
rauit: et intelligas bona id est gratiam nō autem vi-
tam eternam: illa ex labore et meritis acquiritur.

xxiii. q. lxxv. obli-
nert: et not. de pe.
distin. lxxv. si ex bo-
no. per Archid.
idem tamen Ar-
chidia. in dicto c.
obtinere. dicit q.
licet predestina-
tio sit proprie tā-
tum de bonis pre-
dictis tamē quā-
doq. extenditur
ad bona alia que

filii: ipsius susceptione
habet ad habendū dilucidū
interuallū vel saltē ad
spirituale cōmodum:
utpote ad augmētū
grē profuturā. Sunt

cumq. et sic sumitur pro dispositiōe. aliquādo etiam
extenditur ad mala sicut Ambrosium qui dicit quos
presciuit deus hanc vitam in pectō terminaturos pre-
destinavit supplicio interminabili puniendos alii
quando plus extenditur ut sumatur pro scientia.
Unde dicit Augustinus. Quocumq. scit deus predestina-
uit: et sicut hoc mali dicuntur predestinati improprie
tamen q. ut dicit proprie et per se dicitur tantum de
bonis: sed ex aliquo adfecto extenditur: unde soli ele-
cti dicuntur predestinati et in malis sola prescientia
desintelligenda est: et soli reprobi dicuntur presciti sicut
eum ibi videas. Et pro hac materia videas ea que
leguntur. xxiii. q. lxxv. vasis tre: et ibi. ver. predestina-
tio per Archid. et si vis plura videre circa hanc mate-
riam predestinationis. vide notata per Ioan. in coll.
de summa trinit. et fide catho. c. f. ver. est etiam scien-
dum. ibi vide quasi per duo folia.

Dilucidus
interuallū.

a Dilucidum interuallum. id est clarum spaciū
temporum grammaticaliter loquendo. Est enim di-
lucidum idem q. clarum. interuallū dicitur idem qd
temporis spaciū sicut Ianuē. Unde dilucidū in-
teruallum dicitur illud spaciū temporis quo furio-
sus amens et insaniens siue mente captus seu alias
freneticus de quo hic loquitur clarum sensum habet
ad rationabiliter loquendum et intelligendum. L. qui
testamenta facere possunt. l. furiosum.

b Spirituale cōmodum. de hoc cōmodo sta-
tim exemplificat ibi.
c Ut pōte. sicut Ianuē. utpote: id est q. anteq.
sed sit sensus non conuenit huic littere: sed melius
dixisset puta quod idē est quod verbi gratia ut sicut
sicut eūdem: vel dicit q. utpote hic est cōmunitio expo-
sitiua: et sic idem significat q. ut puta.

d Augmētum gratie. scilicet prius recepte in col-
latione aliorum sacramentorum necessariorum ad
salutem videlicet baptismi/confirmationis/penitē-
tie: et eucharistie: post que sacramenta istud tanq. vi-
timum cōferri debet ut supra dixi. ver. extrema vn-
ctio: et vide quod dicam. f. ver. proxi. ver. gratiam.

e Sunt et duo. secunda pars.

f Alia duo sacramenta. scilicet a quinq. p̄dictis.
g Ordo. istud est vnum de duobus sequentibus:
et tertium in numero. alias connumeratis preceden-
tibus: et nota quod ordo prout est sacramentum ec-
clesie ut hic est signaculum quoddam per quod spiri-
tualis potestas traditur ordinato sicut Ianuē. et sic
Tho. istud sacramentum pertinet ad generationem
spiritualem. Matrimonium vero de quo sequitur per-
tinet ad generationem carnalem: et istud sacramen-
tum non conuenit omnibus sicut nec matrimonium
de quo sequitur: et hec duo sacramenta dicuntur vo-
luntaria q. cū eis et sine eis salus esse potest: et istud
sacramentum. scilicet ordinis dicitur sacramentū di-
gnitatis: q. a digniorib. id est solis episcopis con-

Ordo.

fertur. vel quia nō nisi dignis cōferri debet de etate
et qualitate. c. cum sit ars: et per istud sacramentum ec-
clesia regitur: et per istud habetur alta sacramenta.
h Matrimonium. istud est septimum de sacramē-
tis predictis et nō conuenit omnibus sicut nec ordo:

et alia duo sacramenta:
scilicet ordo et matrimonium
quorum primū perfectū
cōuenit. Scdm vero
nouū testamētū tpe so-
lis cōuenit imperfectis

et ideo dicitur vo-
luntarium: quia
istud sacramentū
subtre simplici-
ter nemo compellitur inuit sicut
nec recte sac-
ramentum ordi-
nis sicut Hostien.
extra eodē titulo.
quod sunt species
ad finem summa.
i Quorum. scilicet

sacramentorum.

k Primum. scilicet ordo.

l Perfectus. id est his qui omnis tēporalibus re-
bus diuinitas insistere cupiunt. Et nota quod perfe-
ctus dicitur quandoq. ex securitate summe virtutis
et conscientie quando nullus. scilicet peccati ventu-
lis vel mortalis sibi conscius est: immo ita securus
est q. si statim moreretur euolare: et talis habet vi-
tam in patientia: et mortem in desiderio. dicitur etiā
perfectus habitu et abrenuntiatione proprii ut res-
ligiosi: et hec perfectio est conditiō nō precepti. quā-
doq. quis dicitur perfectus ratione sufficientie sicut q.
omnis bonus est perfectus. Item cōparatione sicut
q. omnes clerici debent esse perfecti cōparatione
laicorum: et sic loquitur hic. Et nota q. est perfectio

Perfectus

prelatorum cuius signū est ponere animam pro ou-
bus. de penitent. distin. si quis tantam. Item contē-
platiuorum. cuius signum est relinquere omnia et cō-
tinēter viuere. xli. q. j. duo sunt: et de tali perfectione
loquitur hic. naz ad clericos tāquam perfectos perti-
net temporalia contemnere. nil preter Christū que-
rere eadem. q. clericus Item totaliter orationi et
contemplationi intendere dicto. c. duo sunt. debent
etiam iniurias patienter tolerare. xlii. q. j. quod de-
betur: et de hoc videas notata per Archid. xlii. q. j. c. f.
in principio. tales namq. qui totum suum studiū de-
putant ad vacandum deo et rebus diuinis pretermis-
sis alijs nisi quantum necessitas presentis vite requi-
rit perfecti dicuntur perfectione charitatis que est
possibilis in hac via: sed hec perfectio non est cō-
munis omnibus. unde respectu talium hi qui sunt cō-
iugati et possessionibus vacant: terras colunt et tem-
poralibus se immiscet quales sunt laici ut legitur
dicto. c. duo sunt. dici possunt imperfecti ut. f. dicit.

m Secundum. scilicet de dictis duobus sacramētis.
n Noui testamētū. id est promissionis eternorum
que promissio facta est per Christum: et dicitur nouū
ad differentiam veteris in quo promittebantur tran-
sitoria et terrena. de celeb. miss. c. cū marthe. s. ceterū.
o Imperfectis. scilicet laicis qui respectu clero-
rum dicuntur imperfecti: ut notat s. ver. perfectis.
vel dic imperfectis id est hi qui contemplationi et
orationi cum proposito castitatis vacare non cupi-
unt: sed potius rerū temporalium sollicitudini et plis
generationi insistere cōcupiscunt. talibus nāq. solis
nouū testamētū tempore cōuenit sacrm matrimonii.

Et nota q. hoc ideo dicit q. in nouo testamento
clericis saltem in ordinibus sacris existentibus non
conuenit sacramentum matrimonii: immo si ma-
trimonium contraxerint de factione tenet: sed ex
hoc ipso iure sunt excommunicati. de consang. et affi.
c. vñico in clemen. immo nec tales coniugati possunt
ordinari sic ut post sacrum ordinem susceptum vxo-
ribus sicut prius adhereant. extra de cleri. confuga.

Ho. de ef-
fectibus p-
fectiōis: et
q. dicantur
perfecti et
qui non.

c. q. hoc verum est apud latinos in ecclesia occide-
tali. secus tamen est apud grecos in orientali. qui in
sacris ordinibus constituti non contrahant: v. tun-
tur tamen matrimonio prius in minoribus ordini-
bus contracto. de clerico coniuga. c. cum olim. Et hic

colligere potes
ex hoc qd dicitur
sacramentum con-
venire solis in-
perfectis: qd con-
stitutum in minoribus ordinibus
merantur inter im-
perfectos: nam et
hic matrimonium
contrahere pos-
sunt. xxii. distin.
si quis eorum: et
dicto. c. cum olim.
Et hoc verum in-
telligo statim qd
propositum per-
fectionis assum-
pte dereliquerit.

alio vero manente eodem proposito inter perfectos
numerari poterunt.

A Item. scilicet sacramentum matrimonij.

Eli sacramenti. de cuius natura est ut gratiam
conferat: ut dicam. i. ver. gratiam.

Credimus. opinando dicit non diffinendo: an-
nimus tum suum magis ad illam partem applicando
sive inclinando. Et consimile habes supra eodem
ver. credimus enim.

Gratiam. de natura enim sacramenti est ut con-
ferat gratiam. lxxv. distin. s. i. c. q. r. c. quod a pluribus.
s. q. i. multi. s. dicit. s. ver. gratie. In sacramento tamē
matrimonij volunt aliqui qd non conferatur gratia:

tum qd pecunia mediante contrahitur. xx. q. v. al-
ter. tum qd infidelibus convenit. de divorcijs quāto.
quibus certum est gratiam non dari. s. q. i. multi. r. c.

si quis inquit Theologi tamen dicunt qd si fideles va-
cent orationibus: et ea intentione qua debent con-
trahunt: et alias ad recipiendum gratiam se habi-
litent aliqua datur gratia in sacramento matrimonij.

nam citius deus eis dat prolem: fortiores reddunt
ad fidem invicem servandam magis abundant in te-
poralibus: et dulcius et consolatus vivunt: pro quo-
rum opinione facit hystoria Thobie. vi. r. vii. c. Et

eorum opinioni consentit Joan. an. extra de sacra-
muntione. c. vntco. s. i. ver. sacramentum. qui dicit qd
in matrimonio confertur gratia contra triplicem inor-
dinationem concupiscentie. Concupiscentia enim

inclinat ad multas mulieres sed per gratiam sacra-
menti homo adheret vni soli et coniugi: et inde orit
bonum fidei. Concupiscentia etiam inclinat ad solā
delectationem: s. gratia sacramenti inclinat ad pro-
lis procreationem: et inde oritur bonum prolis. Con-

cupiscentia etiam post impletionem generat fastidium:
qd luctuosus post libidinem expletam querit alia.
Sed in matrimonio dat gratia qd semper velle esse

cum vna sic ut non separentur: et sic oritur bonus sa-
cramenti. nec obstat sibi eum qd matrimonium con-
trahitur pecunia mediante: qd illud toleratur pro-
pter onera matrimonij. argu. in eo qd legitur et nota.

de usuris. c. salubriter: et qd potius ordinatur ad car-
nalitatem. scilicet prolis procreationem qd ad spirituali-
tatem. si autem pro benedictione recipiatur pre-
cium esset symonia. de symo. c. cum in ecclesie. Ad id

qd dicitur de infidelibus quibus istud sacramentum
est commune: eis non datur gratia. dicit qd id non est
ex defectu sacramenti sed ex inhabilitate ipsorum
ac si existes in mortali peccato reciperet eucharistia

et tamen ipsum ex hi
sacramenti credimus
largiri gratiam si in-
cero aio contrahatur.

De filiis pbror.

Iohannes peccam.

Rector et presbyte

rorum filij: quia pater

noꝝ beneficioꝝ p ime-

diatā successionē capa-

vel fictus vel cōditionaliter coactus recipiat baptis-
mum. hec Joan. an. in loco preallegato.

Sincero animo. scilicet propter ipsa bona matris
monij de quibus dixi in glo. p. xxi. non causa lueri
temporalis tantum vel libidinis explende tantum: et

**ces non sunt ab illis: si
occupaverit repellant.**

Cum a iure sit
inhibitum ne
absq dispensa-

tione apostolica presi-

clantur filij rectorum

aut pbror in ecclesijs in

quib ptes eor imedia-

te seu prio ministrant:

monium: in hoc deficit bonum fidei. Item si con-
trahant eo animo ut quandoque in vita eorum vi-
delicet post aliquod tempus ab invicem separentur
impeditur matrimonium: qd deficit sacramentum s. z
Aug. quem sic rectat Archi. p. xvi. q. i. omne bonū.

et facit ad premissa id quod legitur et notatur extra
de condi. appo. c. finalis in fine.

Cum a iure. Dividitur in duas partes prin-
cipales. secunda sibi precipimus. In prima re-
ctat id qd prius ordinatum est circa filios presbyte-
rorum non promouendos ad beneficia in quibus pa-
tres eorum immediate ministraverunt. in secunda mā-
dat siue precipit trā: et quarto subnectit rationem

mādari siue precepti. Primo precipit per prelatos
super prius ordinatis diligentem inquisitionem fie-
ri. Secda sibi Et iuxta. mandat qd iuxta comperta in
inquisitione fiat super ipsis cōpensis ordinatio sibi
iuris exigentia. Tertia sibi Cauti. hortatur ad bo-

nam cautelam in futurū. Quarta sibi. Ne cōtra. sub-
sistat rationem prius dictorum.

Sit inhibitum. scilicet prout sequitur in textu: et de
hac inhibitione habes extra eodem titulo. c. i. r. iij. et
liij. et quasi per totum.

Dispensatione apostolica extra eo. titu. c. p. et
vlti. pro isto tamē vide qd dicit. i. ver. ministrant.

Rectorum. etia si rectores ipsi non sint presby-
teri ut differat ab hoc quod sequitur presbyterorum:
et ad hoc facit extra eodem titulo. c. ex tua. sibi sacer-
dotum vel clericorum.

ImmEDIATE. id est nulla psona intermedia sibi
ministrante. nam persona media purgaret vicium. ex-
tra eo. titu. c. ex transmissa.

Proximo. expositio est et qd dicitur IMMEDIATE.
m. Administrant. hic adverte qd istud qd hic dicitur
scilicet qd filius rectoris siue presbyteri non potest pro-

moueri in ecclesia in qua pater eius proxime mini-
stravit absq apostolica dispensatione: potest intel-
ligi diuersimode. potest enim intelligi qd non potest
intitulari in eadem ecclesia. scilicet in eodem beneficio

sine titulo. potest etiam intelligi in eadem ecclesia.
id est in alio beneficio sine titulo posito quod in ea-
dem ecclesia sint diuersa beneficia. potest etiam in-
telligi de filio talis rectoris siue sacerdotis legitimi-

mo et etiam de illegitimo. potest etiam intelligi id
quod dicitur de filio sacerdotis tam de sacerdote parochiali.
q. pro cuius materie pleniori declaratione nota qd
hec prohibitio locū nō habet in filiis presbyterorum

z. i.

Questio.

Nota. de fi-
lio presby-
teri.

Mo. de bo-
nis sacra-
mento mī-
monij col-
latis.

Provincialis Guillelmi Linde Wode

qui ministrant in ecclesia vt vicarius temporalis qualis est sacerdos parochialis vel alius capellanus ibi ministras sine ti. perpetuo et eo. ti. c. constituitur. in eo tamen qui beneficium obtinuit p modum tituli locum habet vt vicz distinguat vt sequitur. si inter eu q ministrat de preterito in ea

dem ecclesia per via tituli ppetui: et tunc hoc casu si ille filius fuerit il legitimus quia p talem beneficia tum extra matris

monium genitus est. dic quod in eadem ecclesia potest obtinere beneficium simplex etiam ex dispensatione epi illud scz q pater suus prius non habuit. non tamen dignitate personam vel beneficium curatum sine dispensatione pape extra eo. ti. c. lib. vi. Sed si pater eius presentia in ecclesia ipsa per viam tituli ppetui ministravit vel beneficiatus extitit absq dispensatione pape in eadem ecclesia pmoueri non potest etiam si religiofus existat et eo. ti. c. decorz. et no. p. Ber. eo. ti. c. ad abolendam: et p. hostien. post eum. Et p. Ray. in summa e. ti. s. quid de legitimis: et p. hostien. in summa eo. ti. s. qui filij. h. quoniam. Ecclesia vero quam pater suus prius obtinuit siue aliud beneficium ecclesiasticum cum curatu dignitate seu personam absq dispensatione pape obtinere non potest nisi in beneficio eodem media persona interuenerit. simplex quoque beneficium quod immediate obtinuit pater suus obtinere non potest sine dispensatione pape. et eo. ti. c. penul. Et est ratio q in isto casu est duplex impedimentum. scz q il legitimus: q filius sacerdotis. quod quidem duplex impedimentum plus impedit q vnum. ff. ad fil. l. filij. s. fin. aut. de consanguineis. et vt fra. ad fi. coll. l. r. e. tit. c. fil. lib. vi. Et not. ff. de leg. s. nunc ostendendum. h. l. r. iij. per Spec. et p. Lar. l. i. eo. ti. c. i. ver. natalis. lib. vi. Quum tamen nota q si pater fuerit vel est rector altius ecclesie filius suus non potest esse vicarius in eadem perpetuus nec contra nisi prius illud beneficium quod in eadem habebat pater obtinuerit alia media persona. extra eo. c. michael. Sed cum predicta locum habeant in illis quid dicemus de filio legitimo. videlicet de eo qui natus est de vxore legitima ante susceptionem sacrorum ordinum. dic q in ecclesia vbi pater suus non fuit nec est beneficiatus potest beneficiari sine dispensatione. arg. ad hoc de presumptio. dudum. et extra eo. ti. c. uir decorz. et c. ad abolendam. In ecclesia vero vbi pater suus est beneficiatus potest obtinere beneficium dummodo idem beneficium immediate non occupauerit pater suus. extra eo. ti. c. ad hec. vbi sic not. p. hostien. et idem dicit hostien. in ecclesia vbi pater suus non est sed fuit beneficiatus si tamen in illa ecclesia non sit certus numerus beneficiorum. arg. extra de pbe. c. dilectos. Si vero sit ibi certus numerus beneficiorum tunc beneficium quod erat patris sui si persona media interuenerit habere potest. vt dicto. c. ex transmissa. etiam si frater suus dispensatiue fuerit illa media persona fm hostien. in summa huius tit. s. qui filij. vers. quid si filius. Et idem dicit si media persona non interuenerit fm hostien. extra eo. ti. c. ex parte. saltem ex dispensatione episcopi: et idem tenet in summa. eo. ti. s. quis possit dispensare. vers. si. secunda vero. Et idem Tan. et Joan. in dicto. c. ex parte: et Ray. in summa huius tit. et Joan. in summa confessio. eo. ti. q. v. Et Tan. et hostien. extra de electi. c. innotuit: et Joan. et Archi. eo. ti. c. j. h. dispensari. lib. vi. Et nota. eo. ti. p. henrici. c. fil. q. in tali filio legitimo non est nisi vnum impedimentum. scilicet quia est filius sacerdotis quod non nocet tantum sicut duo impedimenta. de preben. c. is cui. s. si vero. libro. vi. aliud vero beneficium in eadem

Questio.

ecclesia quod non habuit pater suus bene potest habere. extra eo. ti. c. ad extirpandas a contrario: et de presumptio. c. dudum. fallit tamen in casu. c. michael. q. si pater suus fuit rector talis filius non potest esse vicarius vel contra. vt ibi absq dispensatione. Sed

Questio.

precipimus? vt prelati de ecclesijs sic vacantibus diligenter inquirat

tunc quero nunqd filius sacerdotis ex vxore legitima genitus in sacerdotio vel in sacris ordinibus consecrari debet legitime vel illegitime

mus. dic q si fuit conceptus ante susceptionem sacrorum ordinum censetur legitime. extra qui filij sunt legitimi. c. ff. de testa. l. i. qui in vtero: et notatur per hostien. et Joan. an. extra eo. c. litteras. Si vero fuit conceptus post susceptionem sacrorum ordinum: tunc si pater fuit ordinatus ignorante vxore vel inuita: talis filius erit legitime. xxv. distin. si vir. de conuersa. contra. c. quid. et c. placet. Secus si vxore consentiente. lxxv. distin. episcopus benedictione. xxv. distin. scilicet cum similibus. Et idem si vxore sciuit et non contra dixit: q. debet censeri legitime. lxx. distin. si seruus. lxxv. q. j. agathosa. sic notatur per hostien. in summa isto. eo. ti. s. quis possit dispensari. ver. quid si sacerdos. Et per after. lib. vi. eo. ti. articulo. iij. q. quid si presbyter. et per Archid. lxx. distin. ministri. et per henricum dicto. c. litteras.

a. Constitet. a parte iuris. b. Vacare. de filiis presbyterorum. c. ij. lxx. et. lxx. et c. quoniam. et quasi per totum: et dic vacare de iure: quia institutio talium absq dispensatione preuia non tenet. extra eo. ti. c. fina.

c. Contrarium. i. si tales preficiantur ecclesijs in quibus patres eorum prime et immediate ministrant.

d. Precipimus. secunda pars: et cuius effectus sit hec dictio precipimus: vnde quod scripsi. s. de consuetudine. c. i. ver. precipimus.

e. Prelati. videtur intelligendum de maioribus. scilicet episcopis per id quod subdit non differant ordinare: et ibi ne tales admittant et. hanc regulam iter ordinatio ecclesiarum et admissio ad eas pertinet ad episcopos et non ad inferiores. vide ibi ver. inquirant. vel potest intelligi etiam de minoribus dum tamen ad eos pertineat institutio siue ordinatio ecclesiarum de quibus agitur: et habent in eisdem visitationem cleri et populi iurisdictionem ordinariam iuxta notata per Innocent. et alios doctores. in. c. ab ecclesijs. de offi. ordi.

f. Inquirant. si inquisitione generali que fit in visitationibus et nulla fama precedente. de officio ordinis. c. j. et c. irrefragabili: et sit talis inquisitio summa: et de plano sine receptione iuramenti. de censibus. c. romana. s. sane. lib. vi. In qua inquisitione si detegatur aliquis occupare beneficium in quo immediate presuit pater ipsius potest prelati ipse visitans ulterius procedere contra talem ad inquisitionem specialem: et debet seruare forma quam habes in. c. qualiter et quando lege. ij. s. debet de accus. Et puto q Archid. et prelati inferiores possunt in suis visitationibus de talibus inquirere per modum generalis inquisitionis non vt ipsi postea specialiter inquirant nec talem ab ecclesia amoueant sed vt episcopum super talibus certificent. Et hic videas quod scripsi. s. de consuetudine. c. exterior habitus verbo inquirere: et verbo inquirant. Sed quero cum hec inquisitio tendat ad amotionem filius qui asseruit filius eius qui prime et immediate ministravit in eodem beneficio si is ad cuius amotionem agitur negat illum qui proxime ministravit in dicto beneficio fuisse patrem suum quomodo probabitur contra

Questio.

Qualit^r q^d
probat^r
fili⁹ presbi
teri

eum: dicit q^d si natus fuit in matrimonio eo ipso q^d cō
stat illum qui proxime ministravit i dicto beneficio
fuisse maritum matris sue tempore conceptionis et
etiam natiuitatis eiusdem probatur saltem presum
tione ipsum maritum fuisse ipsius de quo agitur pa
trē nā quicunq^{ue} se
men apposuit ma
rito acquirat qui
est dominus ven
tris. ff. de in ius
voc. l. q^{uod} semper
ff. de his qui sunt
sui v^{el} alieni furis
l. filiū. Et hoc ve
rū vbi marit⁹ ipse
conuersabatur cū
uxore tpe quo e
rat ille de quo agi
tur conceptus. vt
dicta. l. filiū.
Si vero natus fu
erit ex concubi
na vel alias ex
tra matrimonium
tunc probabitur per famā/recognitionē/et affectu
onē/et etiam per testes. Conceptus enī et natus ex
illa quā sacerdos publice tenet in domo eius vt con
cubinam presumitur filius illius. l. de nup. l. si vici
nis. probabitur etiam ex hoc q^d ille vocabat eum
patrem et sic cōmuniter habebatur et nominabatur
filius eius apud alios extra de proba. c. per tuas.
Itē ex possessione filiationis. l. de p^{ro}batio. l. nō nu
dis et nota. per Barth. ff. de quest. l. j. s^{ed} ad questio
ne de hac materia videre potes q^{uod} nō. per Ber. et l. do
st. et alios extra. e. ti. c. michael. et. c. ti. s^{ed} qualiter p
babitur per hosti. in summa ver. naturalis tñ. Si
etiam constet sacerdotem cum muliere peccasse: et
postea filium qui ex ea natus est et ab eo nutritus ē
filiū suū nominabat vel eum vt filium tractabat
vere presumitur esse filius eius. l. de proba. l. non
nudus. l. de testi. l. neg. professio de presum. c. ff.
de in offi. test. l. si instituta. s. j. Tamen contra tales
presumptiones admittitur probatio in contrarium
extra qui si. sunt legit. transmissi s^{ed} Innocen. in di
cto. c. michael. et sic nota. per Ben. extra qui si. sunt
legit. c. per tuas: et pro hac materia vide notata p
Barth. in l. i. q. j. ff. de lib. agnos.

A Juris exigentiam. ius exigit vt tales amoueā
tur et alij idonei loco eorum ipsi ecclesijs preficiā
tur. extra eo. per totum. Et in talia motione si mani
festum sit q^d filius immediate succedit patri remoue
bitur sine aliqua testium receptione. extra eo. c. qm.
ius etiam exigit q^d patrono ecclesie conseruetur ius
suum in conferendo/ presentando/ seu nominando
aut eligendo alium nisi forsan scienter talem in ipsa
ecclesia posuerit legerit. siue ad eam presentauerit
seu nominauerit. nam si sit episcopus qui scienter cō
tulit talē ecclesiam ipsum ab ea remouere nō potest
extra eo. viuens sic. forsan nec qui scienter presenta
uit talem iam presentabit alium: sed deuoluitur po
testas ordinandi ad superiorem: quod dicit vt extra
de offi. ordi. c. cum vos. et ibi per Bernardū. et al
ios.

Non differant. in beneficijs ecclesiasticis ordi
nandis dilatis est periculosa. extra de elect. ne pro
defectu. cū concordia.
Cautus precauentes. vers. in quo precipit cau
relā adhiberi.
Decetero. hic v^{el} de quod scripsi supra de sacra
unctione c. cum sacri. ver. decetero.
Ne tales. scilicet filij rectorum vel sacerdotū
Modumodi beneficia. in quibus patres eorū im

mediate ministraverunt.
Ullo titulo. hic nota q^d titulus iure diuersimo
de sumitur. est enim titulus q^{uod}q^{ue} idem q^d detentatio
l. de positi. l. pe. et quandoq^{ue} ponitur pro causa qua
dominium transfertur. l. in quibus causis ces. lon.

mediate ministraverunt.

Ullo titulo. hic nota q^d titulus iure diuersimo
de sumitur. est enim titulus q^{uod}q^{ue} idem q^d detentatio
l. de positi. l. pe. et quandoq^{ue} ponitur pro causa qua
dominium transfertur. l. in quibus causis ces. lon.

Titulus va
rie sumitur

**De clericis
peregrinis.**

Ualterus.

Extremi atq^{ue} igno
ti sine ordinarioꝝ suo
rum litteris commen
daticijs vel dimissioꝝ
nō admittant ad ordi
s executionem sine suffi
cienti dispēlatione atq^{ue}

tempo. prescip. l.
hereditatem. q^{uod}
q^{uod} dicitur titulus
l. necessitas. l. c.
a quibus mu. vel
presta. quis excu.
l. i. l. r. quandoq^{ue} ti
tulus dicitur sig
num alias ipsum
beneficium alias
ipse ordo ecclesi
asticus vel queli
bet dignitas vel
prelatus. de elec.
c. dudum. ij. ver.
institutam. de
offi. archiepiscop.
c. vt singule. s. ii
tulos. Item titu

lus est quedam subscriptio siue superscriptio impo
sita domui ad denotandum q^{uod} nomine vnius poten
tis possidet. l. de his qui po. noie. l. j. glo. j. Arch.
xxi. q. j. cleric⁹. dicit q^d titulus canonicus est ius spi
rituale siue causa habendi beneficium ecclesiasticū
vel res ecclesie dispensandi. Et talis titulus solis
congruit clericis: ibi videas. Alias etiam significa
tiones huius dictionis titulus notat archi. l. di. si q^{uod}
diaconus. ver. titulos. hic vero dicit titulu^m significare
vt notat archi. vbi. s. et dic v^{el}lo titulo siue per viam
collationis/ presentationis/ nominationis siue elec
tionis/ seu postulationis/ institutionis seu cōmen
de aut alterius prouisionis cuiuscuq^{ue} hi nomen sunt
modi inducendi titulum in beneficio ecclesiastico. de
preben. c. cū in illis. ii. vj.

Tituli dif
finitio.

Hec contra. vers. et est ratio concernens pres
missa.
Iustitiam. f. legem hoc prohibentem. extra. e. c.
cū extranmissa. rad extirpandas. vel dic iustitiam.
f. iurisstatum. et de s. b. significatione. c. forus. s. j.
Hereditate crucifixi. i. portione ecclesiastica
que alias in iure dicitur patrimonium crucifixi. ex
tra de preben. c. cum secundum apostolum: et sic di
citur ex eo q^d ipse xpi precioso sanguine hec por
tio acquisita est: et suis fidelibus data his vicijs qui
se eius specialit obsequio manciparunt. specialiter
namq^{ue} v^{el}ris ecclesiasticis hec portio assignata est/
vnde et ipse v^{el}ris ecclesiasticis etiam ipse christus
dicitur esse hereditas cuius obsequio deputati sunt
xij. q. j. cui portio. et in ps. Conserua me domie. ibi.
Dñs pars hereditatis mee et c.

Her surreptionem. i. latentem introitum. xxv.
q. ii. c. dicens. vbi de hoc per archi.

Successioni. suple hereditarie que non potest
habere locum in beneficijs ecclesiasticis. de insti. c.
ad decorem. vbi de hoc.

Dispositio

Ullo quanta pars huius constitutionis habe
tur. s. hoc libro de temporibus ordi. c. cū quā
ta et de scrutinio in ordine faciendo. c. vnico. et ha
bet duas partes principales. secunda ibi. Item pre
cipimus. In prima statuit q^d ordinati in hiberna
walla siue scotia vel alibi sine litteris ordinarioꝝ
suorum cōmendatitijs vel dimissioꝝ non admittā
tur infra prouinc. Cantuariē. ad executionem or
dinis suscepti nisi sub certis modis et forma. In se
cunda ordinat quid faciendum sit de sacerdotibus
ignotis vnde cuq^{ue} fuerint et quomodo admitti de
bent ad deseruendū ecclesijs.

Provincialis Guillelmi Lindelwode

A Ordinati siue ad ordines maiores siue minores cum generaliter loquatur ut. l. de precto. ff. de publi. cum ibi notatis. Nam de his ordinibus etiam constare debet sicut de maioribus ne per saltum quis promoueat extra co. c. l.

B Liberna. q. est provincia per se et non subest archiepiscopo Cantuariensi.

C Wallia. in qua sunt quattuor episcopatus: 2 sub sunt archiepiscopo Cantuariensi.

D Scotia. hoc est regnum per se et he tres prouincie adiacet regno anglie de quibus ratione propinquitate consueuerunt quandoque clericis cedere in prouinciam Cantuariensem.

E Vel alibi intelligo siue. f. regnum anglie siue extra quia semper remanet eadem ratio vnde cum tales ordinati veniant propterea idem erit ius. ff. ad l. aq. l. illud. cum similibus: fallit tñ si per papam vt de mandato eius ordinati fuerint. de temp. ord. c. l. lib. vi.

F Sine litteris. sume quod est. f. comendaticijs vt dimissorijs.

Quid dicuntur ordinarij.

G Ordinariorum suorum. f. eporum quorum sunt subditi qui in his que sunt ordinis vel specialis dispensationis appellatione ordinariorum continentur. l. eo qui habent iurisdictionem ordinariorum et sub quorum iuris dictione potest cadere factum siue potestas de qua agitur. pro qua materia vide plenius. s. de pñ. c. exterior habitus. f. ordinaris. sed quantum ad materiam presentem. f. concessionem litterarum dimissoriarum videlicet qui in eo casu dici debent ordinaris. vide no. s. hoc li. de temp. ord. c. cum quant. f. diocesano. cum glo. sequen. et vide quod dicam. f. duabus glo. sequen.

Littere comendaticie.

H Comendaticijs. sic dictis: qz continent testimonium siue comendationem de vita honestate et moribus ordinandi. de quibz satis habes. lxxi. di. c. pri. matus. cum alijs. c. ibi seq. et no. de his extra de cleris non resi. c. fraternitati. per Ber. et alios. sed melius per Inno. extra. e. ff. c. f. he tñ littere dicuntur alias formate de quarum forma habetur. lxxii. di. per totum et tales littere si essent perditæ potest probari per testes. ff. de cleris. per reg. c. tue. fm Gincen. lxxii. et Abbatem. Et has non potest concedere inferiores epis nisi hoc habeant de consuetudine siue privilegio s. Jo. an. extra de cle. non resi. c. fraternitati. et hoc estimo verum quo ad ordines suscipiendos ad quod vide ea q leguntur et no. de temp. ord. c. cum nullus li. vi. et per docto. in c. significasti. extra de off. archi. et no. per Jo. an. in add. d. c. fraternitati. Secus quo ad recipiendum huiusmodi clericum ad diuina in ordinibus susceptis dum tamen ipse qui has litteras commendatitias concedit notus sit et persona creditibilis. nam non solum episcopus sed quicumqz bonus prelatus tales litteras commendatitias concedere potest sicut no. Inno. extra. e. c. f.

Littere dimissorie

I Vel dimissorijs. he dicuntur per q aliquis dimittitur a iurisdictione siue potestate sui prelati fm Inno. extra. e. c. l. et dñr qñqz licetiales qñ vicz licetia datur. ad aliquid faciendum vt puta ordines ab

alio episcopo suscipiendos. de quibus. lxxii. di. per totum. et de temp. ord. c. eos. et ea. cum nullus et de preben. c. si episcopus. li. vi. Et has potest papa et episcopi suis subditis concedere. f. vt ipsarum vigore ipsas obtinentes valeant ab alijs epis ordinari vt dñr has tamen litteras ad ordines non potest concedere prelati tus non exempti inferior episcopo vt patet. d. c. cum nullus. et de offi. archi. c. significasti. nisi sibi hoc concederet de consuetudine prescripta. l. x. q. ii. epim. v. bi hoc no. Laure. et Jo. an. d. c. cum nullus. s. inferiores. li. vi. Et idem est de privilegio speciali vt ibi no.

Tur ha quocunqz infra prouinciā nostram ad ordines sic suscepti executione: nisi magna necessitas inducat. et tunc quod cum eis auctoritate sufficienti fuerit dispensatum super executione ordinis merito vel alias a suis

Prelatus vero exemptus cum suis clericis ita qm eis eps loci non habet iurisdictionem siue ordinatorem etiam si prelatus ipse non sit eps potest tales litteras concedere fm Inno. extra. e. c. l. ad qd facit. d. c. cum nullus. s. inferiores. li. vi. Secus vero esset si clerici huiusmodi subint episcopo quo ad ordinationem. extra de prescriptio. c. veniens. et vide no. per Jo. xviij. q. ii. abbatibus et per Card. de privilegio volentes. in glo. vt puta. li. vi. quia tunc quando subint huiusmodi clerici episcopo non potest talis prelatus exemptus concedere eis dimissorias ad ordines nisi obtineat hoc ex privilegio speciali vel consuetudine prescripta. hoc tamen scias q quo ad diuina officia celebranda tales littere bene valent dummodo concedantur per eum qui eas concedere potest vel aliunde possit constare de ordinatione ipsa. f. exhibentis. ff. e. c. f.

K Non admittantur. sume quod est. f. ad ordinis suscepti executionem.

L Quocunqz. f. curato vel non curato ad quem pertinet tales in sua ecclesia vel in loco cui preest admittere

M Infra prouinciā nostram. hoc dicitur quia extra prouinciā non potest hec constitutio non subditos ligare ff. de iurisd. om. i. l. si. et hic vide ea que scripsi. s. de constituc. huius autem. ver. nostra prouincia.

N Ordinis sic suscepti. f. sine licentia sui ordinarij.

O Executionem. ratio est quia tales ordinati a non suo episcopo sunt ipso iure suspensi. vt no. Arch. de temp. ord. c. eos. f. iura. li. vi.

P Necessitas. vt puta defectus ministroz.

Q Auctoritate sufficienti. f. pape vel ipsius legati vel alias episcopi sui proprii vt dicam. f. glo. pri.

R Dispensatum. hec dispensatio fieri potest per suum proximam episcopum vt no. Archi. de temp. ord. c. eos. f. iura. li. vi.

S Executione. intellige sic vt publice fiat vel solemniter. extra. e. c. tue. nam in secreto potest tollari vt hi de quorum ordinatione dubitabitur in ordinibus susceptis ministrant dum tamen de ipsorum ordinatione sit consecretura probabilis vt patet in d. c. tue. Et circa hoc vide no. per Inno. extra de eo qui furti. ord. re. c. f.

T Suis ordinarijs. quorum quo ad ordines suscipiendos sunt subditi.

A Ratificetur. hec ratificatio equivalet dispensationi. Nam is qui potuit talem ab initio ordinare et ipsum ut ab alio ordinem recipiat licentare, potest ipsius ordinationem ab alieno episcopo factam ratificare. *ix. q. ij. lugdunens. no. per Ar. de temp. or. d. c. eos. f. iura. li. vj.*

Nichilominus. id est non obstante dispensatione/vel ratificatione de quibus dicitur in textu. **N**ullo modo id est sine pretextu dispensationis vel ratificationis ipsorum ordinum. vel die nullo modo id est nec in publico nec in privato. et hoc potest intelligere verum quando sufficienter constat quod aliqui tales fuerint ordinati a non suo episcopo sine litteris dimissoriis ut dicitur in textu. alioquin si de hoc non constat sed de ordinatione tantum sit coniectura probabilis tunc ratione incertitudinis non debent tales admitti in publico: sed in loco secreto ordines susceptos exequi possunt tollerari ut dixi. *s. e. ver. executione.*

Admittantur. s. quocumque loco infra prouinti am Cantuariensi. ut dictum est. sed hic aduerte quod littera huius. c. que habetur in principio potest intelligi dupliciter: vno modo potest intelligi sic quod ordinati in hiis bernia/scotia vel wallia non admittantur in prouincia Cantuariensi. ad executionem ordinum sine litteris commendatitiis vel dimissoriis ordinariis suorum. et sic intelletur quod ad litteras commendatitias bene possent procedere ut. s. tales non admittantur sine litteris testimonialibus ordinariis suorum. et sic intelligendo esset sentire cum. s. sequen. Et quo ad litteras dimissorias que dantur ad ordines suscipiendos/non possit iste intellectus procedere nec etiam quo ad ordinationes in wallia que tota est de prouincia Cantuariensi. Alius intellectus est ut hi qui ordinati sunt in hiis bernia/scotia/wallia/vel alibi sine dimissoriis litteris ordinariis suorum non admittantur ad executionem ordinum huiusmodi nisi ut hic cauetur in textu. Et sem hunc intellectum glossauit hoc. c.

Nisi prius. s. ante eorum admissionem. **C**onsisterit. s. de tribus que sequuntur vix de eorum ordinationis licentia: de vite munditia et litteratura. **S**ed quero quomodo constabit de his tribus maxime ubi tales sunt extranei vel ignoti nec habent litteras commendatitias super premissis? **D**ic quod super litteratura poterit constare per examinationem. de vite munditia constabit per experientiam et approbationem sue conuersationis. extra. c. inter quatuor. De ipsorum vero ordinationis licentia poterit constare per litteras super ordinibus susceptis eis ab ordinatore suo inde factis. quod dicitur extra. c. i. potest etiam constare per testes ut legitur. e. t. c. tue. Hoc tamen scias quod vix bene notus et bene fame qui ubi conuersatus est longo tempore habitus est pro ordinato non cogitur nec per litteras nec per testes probare ordinationem suam quia presumitur talis pro rite ordinato. et tales presumptiones sunt argumenta sufficientia sue ordinationis. extra. e. t. c. inter. et c. sequen. *ix. q. ij. lugdunens. et per Arch. d. c. lugdunens. ver. ordinato: quibus etiam videtur quod talibus presumptionibus standum sit etiam si constet eum ab alieno episcopo ordinatum. Nam cum hoc peccatum in suum et non alienum periculum vergat: minus exacte probationes requiruntur ex eos. si vero tales presumptiones deficiant tunc non creditur rite ordinatus nisi probet de sua ordinatione. Et etiam dicunt doctores predicti in. d. c. innotuit/loquendo de equitate quod si factum est antiquum seu ordinationis antiqua nisi aliud probetur rite ordinatus presumitur. ar. in eo quod legitur no. de presbyte. non bapt. m. c. f. de presump. c. f. sufficit enim quod sic agit sic contrahit et talis fuit et est ab episcopo vicinis communitate reputatus ordinatus. ff. ad macedo. li. iij. de sen. ex. in p. f. l. a. sed in facto recenti si episcopus non prius referat sibi questionem de ordinatione ipsius: tunc tenetur certificare ar. i. eo quod legitur no. de cle. ex m. p. p. s. penul. et f. Et videtur expressum de cle. p. sal. p. mo. c. vnico. Alii potest sibi indicere executionem ordinis ipsius: quibus quo ad preteritum debeat sub dissimulatione transire. ar. et. de cl. ex. v. al. c. aq. s. fm rigoris iuris tunc idem in facto antiquo sicut in facto recenti fm hostien. et Jo. an. in loco prealligato.*

Legittima ordinatione. vix per eum qui potuit eis ordines conferre quod erat eorum episcopus prius. vel talis qui de ipsius licentia et auctoritate eos ordinauit vel alias ex parte iuris ordines eis conferendi habuit preteritum. ut de hoc ultimo patet exemplum in papa vel alio de eius mandato. de tempo. ordi. c. i. li. vj. et de alijs patet veritas. e. t. c. sequen. per totum. **E**ste munditia consistit in pluribus. primo videlicet quod rui vita et quiescatio sit casta. et de vi. et ho. cle. c. vt clericoz sedo quod sit in cibo et potu temperata. e. t. a. crapula. tertio quod non sit tabulatus et gressationibus dedita. xliij. di. c. i. et c. gressationes. et p. totu. quarto quod sit osonibus assuetus. xxvj. di. c. f. Quinto quod se non immiscet ceteris ubi cantant amatoria vel exerceant honesta. xxliij. di. p. f. sexto quod ab ebrietate oino se abstinere. vt patz. d. c. a. crapula. et xxvj. di. an oia p. qua materia vide ea quod no. de temp. or. s. et cui ver. iij. cu no ua regula sit iuxta per hostien. in sum.

Litteratura. et sufficit quod littera sit competens licet non eminens. extra de elect. cu nobis olim.

Item precipimus sed apars.

Sacerdotes. text. pcedens hz locum in quocumque ordinato: sed. s. iste loquitur tñ in sacerdotibus.

Ignoti. non solum intellige de his qui sunt aliene dioce. iij. q. vj. peregrini. vj. q. iij. c. i. et ij. de p. se. di. vlti. non optet. quod prius dñr peregrini. sed etiam intellige de incolis quorum vita genus et origo et irregularitas episcopi sit icognita. xxliij. di. qñ episcopus. xliij. di. quiescamus. et ad hoc vide no. p. Arch. lxxj. di. c. nulli peregrinorum ubi ponit differentiam inter peregrinos et ignotos.

Non stat. quod non habet litteras ordinum nec testes nec alia argumenta quod ostendere possit de ipsorum ordinatione. **S**ed quod si ostendat litteras supradictas non debet inferri quod ordinatus non quod tales sunt admittendi: **D**ic quod non quod potest esse quod talis per saltum omisit ordinem suum p. motum. et in canone ubi ponit formam litterarum commendatitiarum vix. xliij. di. In noie. et c. seq. di. quod i ipsius ordinis fieri merito de minoribus ordinibus et quod gradati p. moti sint. pro quo factum est. e. c. i. hoc verum fm Inno. nisi ordinato sit tate discretioris quod presumat eundem ordinasse nisi visis litteris inferiorum ordinum.

Diuinorum. per hoc quod dicitur. deferuendo ecclesijs. vi. def. quod loquitur de his qui gerunt curam animarum. vñ sic intelligendo per hoc quod dicitur diuinorum intelligo non solum missarum ceterarumque canonicorum celebrationem sed etiam sac-

tione vite mundicia: prae-riter et litteratura.

Item precipimus ne sacerdotes ignoti de quorum ordinatione non constat ad diuinorum

sen. ex. in p. f. l. a. sed in facto recenti si episcopus non prius referat sibi questionem de ordinatione ipsius: tunc tenetur certificare ar. i. eo quod legitur no. de cle. ex m. p. p. s. penul. et f. Et videtur expressum de cle. p. sal. p. mo. c. vnico. Alii potest sibi indicere executionem ordinis ipsius: quibus quo ad preteritum debeat sub dissimulatione transire. ar. et. de cl. ex. v. al. c. aq. s. fm rigoris iuris tunc idem in facto antiquo sicut in facto recenti fm hostien. et Jo. an. in loco prealligato.

Legittima ordinatione. vix per eum qui potuit eis ordines conferre quod erat eorum episcopus prius. vel talis qui de ipsius licentia et auctoritate eos ordinauit vel alias ex parte iuris ordines eis conferendi habuit preteritum. ut de hoc ultimo patet exemplum in papa vel alio de eius mandato. de tempo. ordi. c. i. li. vj. et de alijs patet veritas. e. t. c. sequen. per totum.

Este munditia consistit in pluribus. primo videlicet quod rui vita et quiescatio sit casta. et de vi. et ho. cle. c. vt clericoz sedo quod sit in cibo et potu temperata. e. t. a. crapula. tertio quod non sit tabulatus et gressationibus dedita. xliij. di. c. i. et c. gressationes. et p. totu. quarto quod sit osonibus assuetus. xxvj. di. c. f. Quinto quod se non immiscet ceteris ubi cantant amatoria vel exerceant honesta. xxliij. di. p. f. sexto quod ab ebrietate oino se abstinere. vt patz. d. c. a. crapula. et xxvj. di. an oia p. qua materia vide ea quod no. de temp. or. s. et cui ver. iij. cu no ua regula sit iuxta per hostien. in sum.

Litteratura. et sufficit quod littera sit competens licet non eminens. extra de elect. cu nobis olim.

Item precipimus sed apars.

Sacerdotes. text. pcedens hz locum in quocumque ordinato: sed. s. iste loquitur tñ in sacerdotibus.

Ignoti. non solum intellige de his qui sunt aliene dioce. iij. q. vj. peregrini. vj. q. iij. c. i. et ij. de p. se. di. vlti. non optet. quod prius dñr peregrini. sed etiam intellige de incolis quorum vita genus et origo et irregularitas episcopi sit icognita. xxliij. di. qñ episcopus. xliij. di. quiescamus. et ad hoc vide no. p. Arch. lxxj. di. c. nulli peregrinorum ubi ponit differentiam inter peregrinos et ignotos.

Non stat. quod non habet litteras ordinum nec testes nec alia argumenta quod ostendere possit de ipsorum ordinatione. **S**ed quod si ostendat litteras supradictas non debet inferri quod ordinatus non quod tales sunt admittendi: **D**ic quod non quod potest esse quod talis per saltum omisit ordinem suum p. motum. et in canone ubi ponit formam litterarum commendatitiarum vix. xliij. di. In noie. et c. seq. di. quod i ipsius ordinis fieri merito de minoribus ordinibus et quod gradati p. moti sint. pro quo factum est. e. c. i. hoc verum fm Inno. nisi ordinato sit tate discretioris quod presumat eundem ordinasse nisi visis litteris inferiorum ordinum.

Diuinorum. per hoc quod dicitur. deferuendo ecclesijs. vi. def. quod loquitur de his qui gerunt curam animarum. vñ sic intelligendo per hoc quod dicitur diuinorum intelligo non solum missarum ceterarumque canonicorum celebrationem sed etiam sac-

Abundantia vite in pluribus consistit

Questio

Questio

Provincialis Guillelmi Lindewode

cramentoy administrationē. & videq̃ dīcā iglo. seq.
a ¶ Deferuēdo ecclie. f. in cura atq̃ vt dīxi in glo
fa p̃xia vī potest intelligi de his qui sunt admittē
di in collegiis vel ecclīis cathedralibus in ordī
ne sacerdotali vt videlicet ne hī admittantur nī
fīn modum hīc lī
mitatum.

b **E**dmittatur
 .s. per gubernato
 res ipsarū ecclesi
 arum.

C Licetia. hec
licetia equialet
dispensatio in de
qua loquit in se
cedenti sz illa dis
pensatio loci h3 in
casu necessitatis
duntaxat. hec po
licetia loci h3 et
am et causa neces
sitatis. est tñ hec
licentia dispensa
tiois sicut a3 le
giff. s. q. c. vlti. i
et licetia de gra
qua licet qd antea
nō licebat. vt no
p. vlt. in cle. vi. de
ele. vbi de hoc.

¶ **Ep̃i** dioceſa
nī. non ergo ſola
cū admīſſio ſua inſertoris eſo nec eſ? licētia et hoc
verū niſi cōſuetudo ṽl p̃uilegiū aliud īducit. qđ dīc
ṽt dīxī ſup̃ia. e. p̃. ep̃iſ loco x.

E Cum p litteras. sumeqd est. i. constitit. Et sic ex hac littera apparet qd vbi nō stat de ordinatio-
ne talis sacerdotis ignoti nō dē epūs licentiā de qua
hic dē concedere et hoc satis innuit hec lra: ac si dice-
ret qd anteq p lras vel alio modo vt sequitur pñte-
rit de ipso ordinatio nō dē epūs hāc dare licen-
tiā. Et sic hec dictio cū/signat pncipaliter tēpus: et
secundario conditionē tacitā. pro qua materia vide
asno. extra de condi. apposi. sup rub. s. i. i. quero. p
Petrum de anchorano.

ful Testimentales. s. sup ipsoꝝ ordinatione. qđ dic
yt extra .e.cj.

g Testimonium. vñ per testes ipsoꝝ ordinatio
probari potest. e. e. c. tue.

Bonorum viroꝝ. i. bone fame ita qꝫ sint credibiles pꝫone. et dꝫ bonus cōsideratione animi talꝫ vicꝫ cui nō pꝫalet malum sꝫm. **Ja.**

h **E**re consisterit. nō ergo sufficit probatio facta per presumptionē vel iuramentum p̄prium super receptione ordinū eorum de quibus hic agitur ad mittendos s̄ requiritur clara probatio.

Reverendissime synodo. Hec constitutio fuit edita per dñm Thomam ardelin in officio celebrato. Anno dñi 1540. CCC. viij. Et est pars huius. 7. de magistr. c. de here. c. 1. per to. Et hec constitutio vi mlti videtur esse constitutionis prime et canonũ als in hac parte editoꝝ vt executioni demandent exhortatoria et executoria cū specialitate quada in sertionis vni⁹ clausule quo ad opintonis fidel catholice aut bonus morib⁹ cōtrar fas.

In **U**ltra. sub hac pte decisa p̄tinet vna aranga
sine p̄fatio p̄ ipsum p̄stituentē ad statuen dū ea q̄ se
quūtur inductiua quā potes videre in integra.

Nullus capellanus. i. nullus sacerdos.
Admittatur. etiam sub forma posita supra.
eodem. c. j.

P Ad celebrandū. in hoc differt a. g. vlt. s. e. c. l. qz
ibi loquitur de his qui celebrant deseruē do ecclesie
hic vero loquit de his qui celebrāt annualia vel ali
ter absqz hoc qz deseruant ecclesijs.

q. **E**lliqua dioceſi. etiã in dioce. Lã tuã. q̃eſt caput
provincie.

teris aut alteri? epi dñ
modo de ei? fide et mo
ribus bōa sit existiatio

Reverendissime
synodoetinfra
Nullus capellan⁹ ad
mittat^o ad^o celebrādū
i aliqua⁹ diocesi nostre
Cantuariē. p^ovincie
inqua oriūdu^s sue or
dinatus nō^o fuerit nisi
deferat secū litteras⁺
ordinū suozū at q^o lit
teras cōmendaticias⁹
diocesani⁺ sui. et nichil

estimo q' etiā natus vel ordinatus in aliqua dioce.
ad effectū vt admittat in eadē dioce. ad celebrādum
vt hic dicif si eius vita genus r origo incognita sint
prout verisimile contingit vbi dioceſis eſt ampla te
netur ostendere ſkās ordinū ſuor per q's poſſit pro
bare ordinatonem ſuam. ar. ad hoc. xxiij. di. quan
do episcopuſ. xliij. di. queſcamuſ. vt dici. ſ. c. proxi
m. ſitē precipim. ſ. Ignori et nō ſolum d' ostendere
litteraſ ſuper ordine pbratūſ ſed etiā aliorū in
feriorū ordinū. pro quo dic vt ſcripſi. ſ. c. proxi
m. Item precipim. ver. conſtat. ¶ Quid enim ſi na
tuſ in dioce. Lincoſi. alibi ordinatuſ ſit forſan ſine
auctoritate ſui episcopī. nūq' ratione originis etiā
ſi bene notuſ ſit excuſabitur ab exhibitiōe littera
rum ordinū alibi receptorū. non certe. et idem dico
etiā quo ad litteraſ cōmendatitiāſ etiā ſi in ea
dem dioce. in qua natus eſt ordinatuſ ſit dū tamen
in aliena dioce. diſtinctam morā fecerit ſic q' eiꝯ mo
reſ et cōuerſatio ſint incogniti.

Litteras ordinum. s. omnium tam maiorum q̃
minorū vt dist. s. c. p. r. s. Item precipimus. n. con
stat. et hoc apparet ex hac littera que pluraliter in
distincte loquitur. d. n. s. ordinis ordinato super
ordinatione sua litteras testimoniales p̃ficere r̃ for
mare. s. q. s. legū. et. i. q. h. sicut. et p̃o eis conceditis
carta certa sigillatione ṽ scriptura nichil exigi de
bet: gratis tamen oblatum accipi potest siue hoc fi
at ante ordinationē aut litteras h̃mōt receptas si
ue post s̃m Arch. ibidem et ad hoc faciunt nō. per
Bo. de atho. in constit. Atho. sac̃m. n. labe. i. p̃m
cipio.

n Commendatitias. de quibus dixi supra. c. i. §. 7.
commendatitij

Rufus dioceſanſ. in cuius dioceſe, natus eſt. ar. ff. ad munic. li. aſumptio. et. l. qui ex vno. vel ſed in cuius dioceſe, domiciliu habet. Nam in vtroq; caſu poteſt epiſcopus ſue originis ſiue domicilij has literas commendatitias etiam ad ordines ſibi concedere. de temp. or. c. cum nullus lib. vj. Et poſito q talis natus ſit in vna dioceſe. et ratione domicilij tra

provincie.
r **C** **D** fundus
.f. natus.

¶ Non fuerit.
sic apparet ar. fū
pto a p̄trario m̄

fuit natus in illa
dioc. In qua petit
se admitti ad cele
brandū vel aliū
fuerit in eadē or
dinatus ꝑꝑoteſt
admitti ad cele
brandū etiā ſi ſec
cū nō deferat lit
teras ordinū vel
alias cōmendati
tias de quib⁹ hie
loquitur. Et quod
ad cōmendatiti
as q̄ ſolent dari
clerico tranſitu
ro in aliam dioc.
vt dicit. ſ. e. c. ꝑꝑ
puto hoc eſſe bñ
dictum. Sed quod
ad lras ordinum

Questio

hat moram in alia tunc per dioecesanum simpliciter positum intelligo potius episcopum d. omicili q. originis. cui dicto satis consonant. no. per Jo. an. de rescrip. c. statutum. glo. que incipit olim dicebamur versus finem lib. vi. et n. h. l. omnis in casu no.

stro possunt he littere commenda-
datiis concedi/
per non episcopu
secundum ea que
scripsi. s. c. pro. t.
ver. commendati
tis. in fine.

C Episcopo
rum. supple vel
aliorum / quibus
tales subfuerunt
per modum iuris
dictionis et qui
de privilegio vel
consuetudine po-
test dare comen-
datiis. s. bi gra-
tia Cancellarius
universitatis. p.
on. vel Cante-
brigie.

Interim. i.
medio tempore
post ordinem sa-
cerdotii receptum
et tempus. de quo
hic loquitur.

C Magnū tempus. ad minus ultra unum annū
Nam infra annū potest dici tempus parvū siue bre-
ue ar. eorum que leguntur r. no. de vi. et ho. cle. c. vii
co. li. vi. et specialiter ibi per Jo. an. ver. breuioz.
et pro hoc vide no. per docto. de re. ecclie. non alie.
c. i. in de. videlicet per Jo. an. ibidem verbo temp-
modici. vbi inter ceteras opiones q. tale tēp- an sit
modicum vel magnum et secundum quod spatium
terminari debet relinquatur iudicis arbitrio. Et hu-
ic dicto consentio. et sic sentit Bess. ibidem ver. mo-
dicum tempus et wil. eo. ver. et idem p. paulus eo.
dem verbo.

In quibus. s. litteris commendatiis.

Expresse cauere. hic nōq. expressum dicitur v-
no de tribus modis dicit enim expressum vno mo-
do id quod in genere dicitur vt l. si. in fi. cum ibi no-
tatis. L. qd. cum eo. Alio modo dicitur expressum
qd. spiritualiter exprimitur. ff. ad l. Cornel. de fall. l.
i. s. inter filium. et. d. l. si. L. qd. cum eo. secundum alia
opinione. Tertio modo dicitur expressum id quod
singulariter et proprio nomine exprimitur. vt. L. qd. in
rerum. s. si. ff. de leg. i. vbi de hoc. et no. per Barth. l.
i. ff. de vulg. et pupil. susti. et circa hoc vide no. de re-
scrip. c. duobus per Jo. in no. li. vi. vnde q. tum est
ad casum nostrum apparet q. sufficit expressionem
de qua hic loquitur fore generalem vt vix scribēs
litteras comendatitias de quibus hic loquitur in ge-
nere talē comendet sic vt dicat eum habere bonos
mores et esse conuersationis honeste et nullatenus dis-
famatum de heresibus et erroribus. nō autem opor-
tet in specie vel singulariter descendere ad scribē-
dum ipsius mores vel conuersationis modum: licet
quo ad ordines sic. l. xlii. di. In nomine patris. r. c.
de ceteris.

Moribus id est virtutibus siue actibus virtutis

Conuersatione. i. modo viuendi cum alijs.

Nouis opinionibus. noua opinio dicitur que
prius non fuit iuxta no. per Car. de elect. c. auaritia.
ver. nouum. lib. vi. potest etiam dici noua opi-

lomin⁹ alioz epoz⁹ in
quoz⁹ diocelibus iterim⁹
p magnū tēpus conuer-
sat⁹ est i⁹ qbus expste-
caueri volum⁹ a māda-
mus de moribus⁹ a con-
uersatione⁹ eiusdē et an
sit diffamat⁹ de et sup
aliq⁹ nouis opionibus⁹
in fide catholica aut bo-
nis moribus male sapiē-
tibus⁹ bel sit de eis oino⁹
imunis⁹ alioqui⁹ tam⁹
ipse celebras q. ipsum
sic celebrare permittēs

nō illa que prius fuit suspecta et per ecclesiā repro-
bata modo tamē renouata. ad qd. vide no. per Jo.
de atho. in prohemio constitutionum Ethonis. s.
renouatis. vñ nouum dicitur respectu principij scz
id qd. nūq. fuit. vii. q. i. non artem. Item nouum dici-

acriter puniatur.

De officio archidiaconi.

Archidiaconi est p-
spicere bt sacramēta ri-
te pseruēt a admistrēt
atq. potissimū eukari-
stia a lectm oleū sub cla-
uib⁹ custodiant. Dyna-
menta quoq. ecclesijs
ad eodem visitentur et
possessiones recēseāt.

Stephanus

Varchidiacono
niscdm apm⁹
non q. sua sunt

tur quod desist
esse sed est reno-
uati. xviij. q. ii. de
monachis. et v.
troq. s. i. modo
rum potest sumi
hic. Et pro hoc
vide no. per Pau-
lum in de. cupien-
tes de penis. ver.
de nouo.

Catholica vs
niuersali.
Adhale sapiē-
tibus. i. malam sa-
pientiam innuen-
tibus.

Dominio. t. pe-
nitus siue ex to-
to videlicet nec
de talibus opni-
onibus suscep-
sit. ar. de here. c.
accusatus. i. prin.
lib. vi.

Immunis.
i. alienus. expers
vel sine parte.

Aliouit. i. alit vt si p. dicta nō hāt. r. sic hec dictio
tenet i se plenā orōne. ad qd. facit. l. si. s. s. et hoc edi-
cto ff. de dā. infec. et ibi no. Et sui natura ipsoat q.
disonē vt plen⁹ videre poteris Barth. ff. de p. di. r.
demō. l. i. s. q. rto quero. r. est hic sensus. Si talis sa-
cerdos de quo hī c. dicit admittat ad celebrādū sine
hoc q. ostēdat litteras ordinis suoz r. q. habeat lras
p. medatitias prout hic dicitur.

Ta ipse celebras sume qd. est. i. p. n. f. Et nota
q. iste celebras punit i casu isto ppter inobediētiā
q. p. formā huius ordinatioi opmuit celebrare l. zen
p. titutio hec expresse nō phibeat talē celebrare sed
phibeat cū admitti ad celebrādū sicut p. s. i. p. n. tñ
facite videt hui⁹ p. titutionis latoz voluissēq. abqz
ostētiōne l. r. de q. b. hic dicit sicut nec debz admit-
ti sic nec ipse se debet ingerere ad celebrandum. Et
puto q. ea que hic dicuntur intelligi debent de tal-
qui publice celebrant sec⁹ tamē esset si in secreto hoc
sciat ex deuotione vt legit extra. e. c. tue.

Acriter. i. aspere vel fortiter.

Puniantur. i. pena arbitraria ex quo pena hic
non limitatur extra de officio dele. c. de causis. cum
concoz.

Archidiaconi. Ista constitutio fuit stepha-
ni quondā Cantuarien. archiepi edita in dei
no. p. rōn. Anno dñi m. cc. xxiij. Et ponit plura
que pertinent ad officium archidiaconi in sua vñs-
tatione. Et sunt huius. c. quinq. partes. In prima
docet quid faciet archidiaconus circa presbiteros
celebrantes. In secunda ibi doceat / instruat quid
agere debeat circa laicos. In tertia ibi provideant
tradit doctrinam quid agere debeat circa eu. karistie
crismatis / ac olei sancti custodiam. In quarta ibi
habeant / provideat circa libros et alia ornamenta
ecclesie. In quinta ibi. Item provideant / ordinat
de diligētia adhibenda circa p. rofectum possessio-
num ad ecclesias pertinentium.

Secundū apostolū. i. ad Cor. mth. c. r.

Que sua sūt. i. ad suā vñsitateē de cens. c. p. cu
E. l. iij

Nō detem-
pore mag-
no r. paruo

Expressū.

Noua opi-
nio.

Distinctio

Provincialis Guillelmi Lindewode.

rationes.

a **C** Jesu christi. i. ad honorem ihesu christi et salutem animarum.

b **C** Visitatione. de qua habes e. c. Mandamus et hac visitationem secundum quosdam exequitur archidiaconus in archidiaconatu suo iure communis ut e. c. i. r. c. adhec. g. i. r. i. c. sic no. Vinc. et l. do. f. d. c. mandam. et Arch. xlii. d. c. il. glo. f. i. r. alij inter quosvis. de monte laud. extra de cens. ca. i. glo. penul. in cle. videtur tenereturarium. pro quibus dic q. visitatione per modum scrutationis simplicis tanquam vicarius episcopi habet archi. de iure

querant: sed que iesu christi in sua visitatione provideant quod ea non misse emendetur et quod sacerdotes rite nouerint proferre verba canonis et baptismatis: et quod in hac parte sanum habeant intellectum: doceant etiam laicos in

communis ut in. c. superius. alle. Sed in tali scrutatione ut nomine suo correctiones faciat preterquam in leuioribus nisi consuetudo hoc sibi tribuat ius non habet. Et nota quod Archi. etiam si non subist causa potest semel in anno visitare. ut. d. ca. mandamus. Sed si subist causa sepius visitandi potest etiam sepius in anno visitare. ut patet. f. e. c. et extra de cens. c. cum venerabilis. nec obstat extra. e. c. i. vbi dicit quod debet visitare de triennio in triennium: quia hoc debet intelligi sic: ut scilicet de triennio in triennium visitet de necessitate sed quolibet anno potest visitare si velit secundum ibidem.

c **C** Canon misse. de hoc canone habes extra de celebr. miss. c. cum marthe. in principio ubi dicitur. f. d. c. q. canon misse accipitur pro illis verbis christi quibus fit transsubstantiatio panis in corpus et vini in sanguinem. licet quidam simplices sacerdotes intelligant canonem quicquid est in secreto misse et stricte intelligendo canonem puto quod ostendit. dicitur verum. est namque canon idem quod regula. f. i. d. c. Canon. missa vero proprie dicitur eucharistie consecratio. alia autem omnia que vel sacerdos dicit vel chorus canit gratiarum actiones sunt vel certe obsecrationes. de conse. di. i. vtrum. in fi. unde canon misse vere dicitur regula illa per quam eucharistia consecratur. hoc est illorum verborum per que panis in corpus et vinum in sanguinem transsubstantiantur. de quibus legitur. di. c. cum marthe. large tamen intelligendo canonem misse iuxta communem intellectum simplicium sacerdotum denotat totam secretam misse post prefationem que in secreto dicitur. sex de causis quas recitat Jo. an. d. c. cum marthe. ver. canone in nouella. Prima est quia deus cordis non vocis clamorem attendit. Secunda est ne sacerdos in longo clamore deficiat. Tertia est ne impeditur populus orare. Quarta est ne verba tanti mysterij quotidiano vtu vilescant. Quinta est quod hec ad solum sacerdotem pertinet. sexta est ne verba canonis sepius audita discantur a laicis et locis incongruis recitentur. et de canone isto modo sumpto loquitur glo. Archi. de conse. di. i. ca. Jacobus glo. adde ad huius dicti. et. c. de hymnis. ver. gratiarum actiones. Sed in hoc loco estimo huius constitutionis latozem intellexisse de canone misse tam primo modo quam alio modo sumpto ut videlicet.

d **C** Emendetur. id est correcte et littera aperta et bene legibili scribatur cui consonat id quod sequitur in littera huius constitutionis istud videlicet.

e **C** Et quod sacerdotes rite nouerint proferre verba canonis. et dic canonis. id est. sacramentalium verborum de quibus legitur extra de celebratione missarum. capit. cum marthe. secundum primum intellectum vel canonis. id est. omnium que sequuntur prefationem usque ad orationem dominicam iuxta notata per Archi. diaconum. dicto Capitulo cum hymnis. glo. pre allegata.

f **C** Baptismatis: de his verbis plenius dixi. ut supra. de sacra. iter an. capitulo. i. ver. legitime factum. Et predictis concord. r. q. i. c. placuit.

g **C** In hac parte. scilicet circa verba canonis et formam baptismatis.

h **C** Sanum intellectum. id est fidelem intellectum siue catholicum. Et ex hoc apparet quod in archidiacono requiritur scripturarum scientia quomodo namque posset in alijs canonis misse verborum baptismatis sanum intellectum exquirere nisi ipse prius eadem sanum sapuerit intellectu. nam non conuenit talem alijs prefici in magistrum qui nondum se nouit esse discipulum. xli. di. sacerdotes. et ad premissa benefacit quod legitur extra de electio. c. cum in cunctis inferiora.

i **C** Doceant. secunda pars.

k **C** Laicos id est populares. tales videlicet qui sunt litterarum ignari. Dicitur enim laicus a laos quod est populus. xli. q. i. duo. vel sic dicitur a laos quod est lapis. id est durus siue lapideus sine scientia litterarum. Et si litteratus quis sit dum tamen inter clericos ordinatus non fuerit laicus appellatur. ar. d. c. duo sunt. xli. q. i.

l **C** Forma: hanc formam habes extra de baptismo. c. i. et. f. de baptismo. c. i.

m **C** Necessitatis. in quo casu non solum laici christiani sed etiam pagani baptizari potest quod videtur de sacramentis iter. c. q. in constitutione. f. laicis.

n **C** ydromate. id est loquendi proprietate siue lingua. glo. non enim refert an fiat lingua hebraica / greca siue latina / teutonice anglica siue gallica vel qualibet alia ita quod forma substantialis verborum non mutetur. quod dicitur ut scriptum. f. de sacra. non iter. c. q. in constitutione. f. legitime factum.

o **C** Provideant. tertia pars

p **C** Generalis concilii. extra de custo. eukari. c. i.

q **C** Eucharistia. sic dicta a caris quod est gratia et eum quod est bonum. id est bona gratia / vel gratiarum actio. Unde eucharistia dicitur sacramentum panis et calicis. id est sacramentum corporis et sanguinis christi quasi bona gratia. quid enim est melius? quid gratiosius corpore et sanguine christi secundum Beato. et ponitur in canone. i. q. i. multi ultra medium.

r **C** Crisma et oleum sanctum. de his dixi. f. de sacra. vincti. c. cum sacra.

s **C** Sub clausula. si habes et de custo. euka. c. i.

Canon

Serdecanus
sis canon
misse secre
to dicit.

n **M**aliciam .que dolus et fraudē importat prout
notat Ioan. de aho. in constitutione octoboni. Sa
crozum. ver. maliciā. ad quod vide nor. de offi. iudic.

ut videantur que fuerunt
adiecta per diligentiaz
personarum^m vel que
tempore intermedio p
ipsarum maliciam^m vel
imperitiā^o deperierūt.
Item^p provideant de
possessionibus^q ut ita

per Ioan. an. ver. matthei: 2 glo. sequen. lib. vi. Et
ad idem vide not. de symo. c. nobis per Ber.

O Imperitias, hec em culpe anumeratur insti. de
leg. aquil. §. pterea. ff. de reg. iur. l. imperitia cu cōcoz.

Sed quero si aliqua bona spectata ad ecclesiam saltem de his que pertinent ad onus parrochianos rum vt et inueniant fuerint per maliciam vel impericiā alicuius vel aliquorum de sp sis parrochia nis deperditā: an Archiepiscopus possit in hoc quocunq;

ne operantur archidiaconi possint ipsos quos
reperit in culpa condemnare satisfaciendum de
bonis seu rebus etiamdem specie equalentibus:
videtur quod non quia solum nuda scrutatio absq[ue]
correctione preterquam in leuoribus furgiis per-

timet ad Archidiaconū: prout notant docto. xciiss.
distinctio. c. si quis: z ibi per Archidi. nam grauiora
debent referri episcopo: z sic videtur sentire archi.
xv. distin. c. perlectis vbi de hoc: z iura loquentia
de officio archi. vt videtur locum habent circa cle-

cos non autē circa latē extra cō. tñu. per totum
culcōsonare videtur glo. Ber. extra de penis. c. licet.
glo. 4. contra videtur quod potest. nam Archid. in
his que spectant ad vñsitationem suam habet iurisdic-
tionem saltem de consuetudine etiam super latē

quibus iurisdicção sua explicari non possit. vt in l. cui iurisdicção. ff. de iurisdicção. omniū iud. vnde vbi potest cognoscere poterit pronunciare et etiam condē-

mare. archid. ad hoc eñ de causa poss. z prop. i. c. cū
super: z de officio delega. c. ex litteris euz similibus:
z sic sentit. vñno. extra eo. c. ad hec. arg. l. de qua re.
ff. de iudi. c. i. dicto cōcor. Joā. in coll. c. prialleg. et
hoc puto verum de consuetudine z iniquitate cogit

hoc patet verum de commedumne & inquantu cogno
itio et reformatio huiusmodi spectat ad forum eccle
siasticum. Unde et archidia. laicos p[ro]non repara
tione ecclesie punit & eis super hoc penam imponit
Jeo. c. vlti. z facit ad idem extra de offi. ordi. c. j.
Item providenda contra d[omi]nos

¶ Item prouideant quinta pars.
¶ Possessio non est ecclia. i. bonis siue reb⁹ iure et
noie ecclis possit accipitur nūq^m possessio qñq^m p re
possessione. L. communia vtriusq^m iudt. l. possessionis
quandocūq^m sumitur pro vsu. ff. de verborum signifi^c

ratione. I. quoniam. L. de acquirenda possessione. I. licet.
 unde cum hec dictio possessio sit nomen verbale est
 equiuocu[m] ut sit rei possessio passio & possidētis actio.
 et notatur per Cardinalem. de preben. c. si tibi cōcesso.
 per. vacare. li. vi. I. et qd hic dicit possessio omnib[us] in

est illis siue possessionibus in
est illis siue possessionibus ipse fuerint sub dispensa
tione seu regimine rectoris seu vicarii aut aliorum in
istis ecclesiis vel aliorum parochianorum. nā in vtriusq;
legendis gubernandis ne deperiant provide

Questo.

Not. & po
testate Ar
chidiacon

Portento.

Archidiaconi. ubi dicitur hoc. Et puto hoc loco nōse possessionū itelligi debere nō solū emolūmēta z iura ad sustentationē ornāmētōrū z fabricę ecclie sue iūminariū ornata legata vel alias quouismodo pparata vel acq̄sita. S; et decimas oblatiōes z h̄mōi iura

in q̄b; ecclie possesse s̄t q̄ ip̄az rectores siue de iure siue de cōsuetudine recipere z habere solent.

a Singulis annis. quibus archidiaconus visitat vt p̄dicti.

b Proficiat. i. crescat vel augeatur: z sic referat iste p̄fect; ad possessiones: vel dicitur p̄ficiat actiue: vt videlicet ip̄s archidiaconi p̄uideat vt possint p̄ficere singulis annis circa possessiones ecclie cōseruandas z ne ecclie suo iure defraudetur.

c Suo iure. siue iuribus p̄sistat in decimis/oblatiōib; mortuariis/aut alijs rebus vt sic hec clau

sula referat ad curatos vel ipsarū ecclesiarum rectores: vel si hoc referas ad parochianos dic suo iure eorū quo aliqd p̄sistat est ad ornāmēta seu fabricam ecclie ipsarū luminaria aut alia h̄mōi sustinēda.

d Idem etiam tēporibus q̄ in fra. De publicatione articuloz scienda quibus sententia excommunicationis incurritur ip

singulis annis proficiant ne ecclesia suo iure defraudetur.

Archidiaconus articulos excommunicationis promulgari: et precepta moralia ad salutes necessaria ab his quorum interest faciat predicari.

Iohannes peccham. Idem etiam tēporibus q̄ in fra. De publicatione articuloz scienda quibus sententia excommunicationis incurritur ip

tur. vide. j. titu. p̄or. c. f.

o Gratie sacramentorum. de his vide supra de sacramen. iteran. vel non. c. f.

p Excommunicationum sententias. intellige de his que recitantur j. de senten. excomuni. c. cum malum. Nam de his

lo factio Archidiaconus diligēter inquirat. Et quotiens p̄sbyteros inuenerint instructiones moralem videlicet. xiiij. articulozū fidei: decem mādatozū decalogi: duozū p̄ceptozū euāgelij: vij. opozū misericordie: x. vij. peccatozū criminaliū cum sua progenie: septem virtutum principalium: ac septem gratie sacramentozū seu excommunicationum sen

ri constituens si cut apparet ex integra. alij tamen articuli publicati sunt pari ratione ne videlicet per ignorantiam aliquis ipsorum aliquo inuoluat.

¶ Sed quero si articuli quib; incurritur excommunicationis nō publicentur an nullo minus ignorantibus ligetur per cōstitutiones ipsas excommunicationum sententias fulminantes ac si ad ipsorum notitiam deuenirent: Dic a principio q̄ nō nisi ipsorum ignorantia crassa fuit aut supina. d. hoc habes textum de cōstitutio. c. vltima

Questio:

ruz. s. f. li. vj. Et est verū in statuto inferiorū papa. c. o. stituto vero pape gñalis post duos mēses cōputādos a tempore publicationis eiusdem generaliter facte cōsistorio ligat etiam ignorantes: prout notat Archidiaconus. lxxij. distinctione proposuisti. z Joan. an. in datis sex libz. quod verum puto quod ad eos qui inter homines conuersati sunt z capaces fuerunt ad intelligendum id quod statutum est. Secus tamen dicerem si non essent ad sic intelligendum capaces vt puta quia a tpe editionis ipsius statuti erant cōtinua furia detenti vel mente capti vel q̄ talis ignoras fuerit pupillus z nō doli capax: vel si forsan adultus esset per illud tamen tempus fuerat in carcere clausus vel in heremo vel in insula in habitabili abq; conuersatione hominū. talis nāq; ignorantia cū sit probabilis bene excusat s̄m idem: ricum qui de hoc notat extra cōstitutio. capitulo cognoscentes. circa medum. Et hic vide quod scripsi supra de cōstitutioni. cap. vltimo. ver. publicam notionem. vel dic quod in delictis relinquentibus dolum tacite vel expresse: vt in legibus imponentibus penam. persone afflictuam: vt patet in l. in actionibus. ff. de in li. iura. vel q̄ exp̄sse in l. sit mentio doli: vel q̄ lex loquitur p vocabula de fure exp̄gētia doli: vt. l. j. ff. de furtis. l. de falsis. l. exp̄pluz: vel q̄ lex punit factū q̄ p̄ncipali infert p̄sone: vt. l. iij. ff. de intur. in talibus ois ignorantia que nō h̄z in se doli veruz neclatissimā culpā que idem est q̄ doli presumpt; excusat. licet habeat in se latam culpam leuem vel leuissimam. nam in talibus culpa non equiparatur dolo: vt dicit glossa. dicta. l. in actionibus. punitur tamen pro modo culpe mitius quam si dolose deliquisset. ff. ad legem cornel. de sicca. l. lex cornelia. secus tamen esset si ignorantia haberet in se dolum veruz vel presumpum: q̄ est crassa z supina. extra de ordina. ab episcopo qui re. episcopo. capitulo p̄ximo. in fine. de cle. excom. nini. c. ad aplice in delictis aut non

Diuisio.

a Ma mādāt p̄ archi. inq̄ri de publicatione articulozū q̄ ip̄o feto incurrit aliq; excommunicationis sententia. In scda sibi Et quoties hortat ip̄os Archidi. vt puniat negligētes i publicatione h̄mōi et curatos q̄ nō p̄dicāt doctrinā morālē q̄ incipit Ignorantia sacerdotū.

b Temporibus. scz positus in principio dicte moralis doctrine Joan. que incipit Ignorantia sacerdotum. de qua etiam patet j. tit. p̄or. c. f.

c Et infra. Sub hac decisione ponunt in integra multi articuli q̄b; incurrit excommunicationis sententia. ip̄o facto z ponunt j. de senten. excom. c. cum malum.

d Publicatione. id est diuulgatione siue patente manifestatione.

e Ip̄o facto. quid importat hec clausula habes notatū per Archi. in. c. felix. s̄. infamis. de pe. lib. vj. z nō. per docto. in. c. q̄ sit. de elect. li. vj. s̄. eo ip̄o. z est dicere ip̄o facto ac si diceret ip̄o iure. scz nullo hominis ministerio interueniente: z not. per Archidiacono. de rescript. c. f. ver. ip̄o iure. lib. vj.

f Inquirant. s̄m modum de quo scripsi. s̄. de cōfess. c. extorio: habitus. ver. inquirant: z in hoc loco non solū Archidiaconi p̄cedūt vt inq̄sitores s; vt iudices. q̄ p̄t. j. vbi mādāt negligētes circa p̄missa p̄ ipsos archidia. canonice puniri: z facit ad idē id q̄ nō. p̄ Ber. z alios. i. c. ephibita. c. de iudi. s̄. inq̄rent.

g Et quotiens. id est quot vicibus.

h P̄sbyteros. s̄. p̄ochiales z curā aiariū h̄ntes.

i Moralem. id est ad mores pertinentē vel de moribus tractantem.

m Quatuordecim articulozū fidei: z de his plenius vide. s̄. de summa tri. z fide catholica. c. f.

n Decem mandatozū. de his z alijs que sequuntur.

regrētib⁹ doli tacte vlt expse vt qz nō faciūt mēto
nē doli nec lex loq⁹ p hba qd ture hnt i se doli vlt
punit delictū nō in psonā s3 in re: vltqz delictū punit
pecuniarie. i. oib⁹ his si ignorātia hēat i se latissimā
culpā vltatā culpā nō excusat: qz lata culpa in talib⁹

Lata culpa
pa dolo cō
paratur.

**tentias statutis a tem-
poribus populo mini-
me predicasse seu pu-**

bus parti applicādis punit p modo culpe: vt. f. p
culpa leuissima leuissime. p leu leuiter punit. ff. de
re. i. l. q. caloz. cū ibino. Si hō pena sit crias d3
etiā punit s3 qūtatē culpe: vt. l. respiciēdū. s. delictū. ff.
de penis: z ibi tex. z gl. z Barth. s. no. p. l. y. i. l. si qd
nō dicā. l. d. episc. z cle. i. si. Unde iuxta pmissā igno-
rātia iuris naturalis qz includit i se latissimā culpā
sic doli psumptū nō excusat. ignorātia hō iuris po-
sitū z cōis limitatū z certū qz d. eo est casus legis cū
hēat i se latā culpā eo qz oēs scire debēt leges z lata
culpa est ignorare qz oēs scire debēt: vt no. Barth. i.
l. q. hna. ff. de positi. imo z latissima videt vt sentit
glo. Jo. an. d. pnt. c. q. l. l. v. talis ignorātia nō excusat
z hoc vlt qū lex ipa fundat sup cōib⁹ regulis. sec⁹ si
eēt lex singulari vltis occitā rōne discrepā a cōib⁹
regulis: qz i talib⁹ nō eēt culpa lata talē legē ignora-
re ad qz facit. ff. d. iur. z facti igno. l. regula. s. p. vbi
stult⁹ appellat qz ignorat iura cōia z certa. Si autē
lex sit dubia i suo intellectu vt qz h3 plures intellect⁹
vt qz diuersi s3 opinio. docto. hāc ignorare nō est la-
ta culpa: s3 an sit leuis vel leuissima relinquit estimā-
tioni bōi viri. si iudicis: z vbius est intricatū qūib⁹
dubis ita qz nulla sit cōis opinio ignorātia i tali ca-
su est satis pbabilis z magis imputat cōdenti qz nō
clare cōditiū ignorāti. qz de cōst. c. fin. Si hō lex du-
bia siue intricata h3 cōez opt. vel pōt decidi ex sili-
bus. tunc si est in loco vbi est copia iuris pteritoz talē
legē ignorare est esse i lata culpa qz obuit scire qz po-
tuit ab alijs sciri. si nō est ibi copia pteritoz tūc igno-
rātia h3 se aliquid culpā s3 nō latā. facit ad hoc gl.
Jo. i. q. iiii. s. s3 notādū. i. iure hō municipali siue sta-
tutario dico qz in hōib⁹ etudē municipij vltis qz lōgā
morā ibi traxerūt z sunt eiusdē cōditiōis z capaces
sensu ad sciēdū legē talē idē est dicēdū sicut in scia z
ignorātia iuris cōis. In hōib⁹ hō alteri⁹ municipij
ignorātia irregulariter excludit oēs culpā sicut igno-
rātia facti qz pteritissimos fallit. ff. d. iur. z facti. igno. l.
si. regulariter dico qz possent esse tales circūstātie ex
qib⁹ pcludere culpa vtpota qz factū est cōter dāna-
tuz: z qz in cā dubij nō pūlit pteritos cū posset. i. ta-
lib⁹ nāqz psumit scia. In ist. v. bo. rap. s. qz tamē: z h3
ignorātia posset pbari p iuramētū ppiū d hominib⁹
significasti. fallit tū qū vehemēs psumptio est i hū s3
Antho. de butri. q. sic no. l. c. cognoscētes. et de cōst.
a. Statutis tpib⁹. f. in qualibet quarta āni semel
ad mīn⁹. f. i. p. c. j. i. p. n. z hoc verū quo ad doctrinā
morale de qua ibi loquit. s3 quo ad publicatiōē ar-
ticulorū de quib⁹. s. dictū est tēpora ad hoc statuta
habet. f. de senten. ex cōmuni. c. vlti.
b. Predicasse. hoc refert ad doctrinā moralem.
c. Publicasse. hoc refert ad ex cōsecratiōis s3 ias.
d. Portes. nā que frequētī puaricatiōe iterant fre-
quenti sententia pūiri debent. extra de penis. cap.
primo. vbi de hoc.
e. Arguant. id est reprehendant.
f. Pena canonica. de penis qz infligūt canones
multe notant et de of. ord. c. ad reprīmēdā. s. cano-
nib⁹. p. Bern. z alios docto. z alie notant de penis.
s. quot sunt species. p. l. ostē. in sum. z intellige hāc

penā fore arbitria eo qd nō est expressa sicut alia in si
mili no. per Card. de sup. negli. p. c. i. ver. pena. l. i.
vi. talis nāqz pena canonica dici pōt eo qz per cano-
nes sit dīrigēda: vt ibi no. vnde cū multe sint pene ca-
nonice pōt penā infligens ab earū aliqua inchoare

**blucasse toties eos ar-
guat z pena canonica
castigando s supplere**

deleg. c. q. lib. vi. z ibi no. per Archidia. ver. primo.
Sed quero nūquid Archidiaconi possunt tales
pūire pena pecunaria: videt qz nō. Nam hīc cōce-
ditur Archidiaconis castigatio siue pūitio dōta-
rat per penā canonica que debet esse spiritalis vel
corporalis s3 exigentia delicti sicut apparet ex lo-
cis supradictis in quibus cauet de penis canonicis
inter quas nō reperitur ordinatū de aliqua pena pe-
cunaria saltē ratione iurisdicciōis spiritalis in-
fligenda. ergo zc. pro hoc faciunt ea que leguntur
z not. extra de penis. c. licet. vbi apparet expresse
quod per Archidia. pena pecunaria nō est imponē-
da cū etiā dicto cōcor. not. per l. ostē. in summa
de offi. ordi. s. quid pertinet. ver. debet etiā. in princ.
vbi idem not. l. ostē. nō solū in Archidiacono: sed
in quouis etiā ordinario maioris iudice. nec obstat
extra de rāpto. c. in archiepiscopatu: qz loquit vbi
iudex ecclesiasticus procedit vt delegat⁹ iudicis tē-
poralis. sic etiā in c. vlti. extra de maledi. loquit de
pena pecunaria per iudicē tēporale infligēda. nec
obstat. c. postulat. extra de iudi. vbi per iudicē eccle-
siasticum imponit pena pecunaria: qz decretalis si-
la loquitur de Iudeo cui nō potuit imponi pena spi-
ritualis z erat de iurisdicciōe tēporali ipius epī-
scopi. Sic etiā respondet ad. c. si. de deli. pue. cū alijs
similibus: vt videlicet locū habeat vbi delinquentes
sunt de tēporali iurisdicciōe ecclesie z qz Archi-
diaconi pro delicto nō possint infligere penas pecu-
narias patet nō solū dicto. c. licet: sed etiā. x. c. i. d. f.
c. dictū: z hoc verū s3 Joā. ibi nisi hoc eis cōpetat
de cōsuetudine pscripta in quo casu vt dicit talis pe-
na nō debet infligi pro eodē peccato nisi ter in an-
no: z pro hac opinione Joā. faciūt ea que not. per
Archidiacon. de sentē. ex cōmuni. e. venerabilibus.
ver. pecunarie. lib. vi. Circa hāc materiā solet
dici qd vbi pena pecunaria est in iure statuta ipas
infligere pōt is qui pōt de ipso delicto cognoscere. rīa z qd po-
ff. de iudi. l. i. s. vlti. extra de rāpto. c. i. archiepiscopa
test eam in
tu. cum cōcor. alleg. per Bern. in dicto. c. licet. de pe-
nā. vbi vero pena spiritalis vel corporalis limita-
ta est tunc illa mutāda nō est nisi per eum qui potest
super eo quo infligit pena dispēare. Si vero nulla
pena limitata est tunc ad arbitriū iudicis pōt infligi
gl. vna vel alia etiā pecunaria. extra de officio de-
legati. c. de causis. dūmodo iudex talis sit qui possit
in hoc dispensare. sic not. per Bern. in dicto. c. licet:
z ipsuz in hoc sequunt quasi oēs doctores. Unde s3
hoc apparet quod Archidiaconi in casu nostro nō
possunt penam pecunariam infligere: quia nō pos-
sunt circa non obseruantiam eorum que hīc dicun-
tur dispensare. Et hoc verum nisi eis hoc compe-
tat de consuetudine pscripta: vt supra dixi: z fa-
ciunt ad hoc nota. in dicto capitulo licet per Inno-
centium z Joā. an. in no.
g. Castigando. i. corrigendo. si intelligas de leui co-
beratione sanus est intellect⁹ etiā a parte iuris cōis:
vt. f. delinquentes coerceant Archidiaconi saltē vice
epī. extra eo. c. ad hoc. z ibi no. per Inno. in ver. cor-
rigat: vt autē noie suo proprio hoc faciāt nō possunt

Questio.

Ho. de pe-
na pecunaria
infligere.

Provincialis Guillelmi Lindewode

nil ex p[re]iullegio v[el] cōsuetudine p[re]scripta hoc habeant f[er] quosdā. p[er] q[ui]bus facit e[ss]e de exc. p[re]c. ad hec. cū s[er]u[er]b[us]. alij t[ame]n d[ic]ūt idē i hoc casu q[uod] p[ri]m[us] d[ic]tū est. v[el] i. in leuiozib[us] possint corrigere et s[ecundu]m iure cōf[ess]i archidiaconatu eis specia[li]t[er] assignato. S[ed] puto p[ri]m[us] d[ic]tū v[er]ius. nec obstant iura allegata i. d[ic]t[um] si bene i[n]spiciantur.

Questio.

Questio. **C**ōpellant. S[ed] nūquid p[oss]it p[er] cēsuras ecclesiasticas compellere r[e]d[ire] q[uod] p[er] suspensionē ad modicum tēpus bene possunt. v[el] no. per Inno. d[ic]to c. ad hec. cor. gat. et d[ic]t[um] s[ecundu]m glo. proxima excom. munitate etiā poterunt absq[ue] solennitate. de quo etiam sit mentio. xj. q. iij. debet. r. c. fin. Et hoc p[ro]bat extra de p[re]ben. referente. de sen. excommuni. venerabilibus. id est res. lib. 10. vj. Et sic stant nota ta p[er] Arch. xxiij. q[ue]ne. iij. tam sacerdotes. et per Inno. r. d[ic]t[um] s[ecundu]m e. c. ad hec. fateor t[ame]n q[uod] v[er]b[is] cōsuetudo est in p[ri]m[us] archidiaconatū p[oss]it exercicare. r. sic intelligo illud de quo habet. xvj. q[ue]ne. iij. v[er]ba. r. xxiij. q. iij. cor. p[ro]bat. r. idē q[uod] d[ic]t[um] i[n] exercicatio[n]e intelligo etiā in sentētia interdicti. arg. eorū que legunt in c. romana. in p[ri]m[us]. de sen. excom. lib. vj.

Qualiter. **S**unt ecclesiarum rectores et infra. P[ro]videant Archidiaconi ut lintheamina et alia ornamenta altaris sicut decet sint honesta

Cōpellant quod temere omiserunt. **A**rchidiaconus curet ut altaris ornamenta sint decentia et ecclesiarum libri donec sacerdotumq[ue] vestimenta in officio honesta et saltem duplicata.

Sunt ecclesiarum rectores et infra. P[ro]videant Archidiaconi ut lintheamina et alia ornamenta altaris sicut decet sint honesta

Cōpellant quod temere omiserunt. **A**rchidiaconus curet ut altaris ornamenta sint decentia et ecclesiarum libri donec sacerdotumq[ue] vestimenta in officio honesta et saltem duplicata.

Sunt ecclesiarum rectores et infra. P[ro]videant Archidiaconi ut lintheamina et alia ornamenta altaris sicut decet sint honesta

Nota de decetia ornamentorum

Cōpellant quod temere omiserunt. **A**rchidiaconus curet ut altaris ornamenta sint decentia et ecclesiarum libri donec sacerdotumq[ue] vestimenta in officio honesta et saltem duplicata.

Et lib[er]os habeat ecclesia idoneos ad psallendum pariter et legendum: et ad minus duplicia sacerdotalia vestimenta: et ut honores debitis divinis officiis in omnibus impendatur. precipimus etiā ut qui altari ministrat suppellicio induatur.

Idem. **E**ccl[esi]arum reparationi debite archidiaconus inuigilet.

Archidiaconi et infra. Inuigilet.

Celebrā[ti]o[n]e d[iv]ina: et v[er]o h[is] diebus reperit[ur] qui velint in certis ecclesiis curam exercere p[ro]pter earum exilitatem sic q[uod] in eis nō oportet p[ro]videre de vestibus diaconalibus nec subdiaconalibus cū nō sit in eis ad hoc dare ministros. alias videtur contra dictum cap. ut parochiani. ubi vestimentū principale cum casula. r. c.

Et ut honores quarta pars. **D**ivinis officiis. q[uod] cōstitutū in. vij. h[or]is canonice v[er]o matutinis / p[ri]ma / sexta / nona / vesperis / r. cōpletorio. de q[ui]b[us] partim legi. xxi. d[ic]t[um] c. p[er] b[er]ter: s[ed] plenus ibidē. c. seq. in hoc tamē loco puto q[uod] p[ri]ncipaliter intelligat de officio missę. q[uod] apparet ex eo quod sequitur qui altari r. c. q[uod] etiā officiū in servitio d[iv]ino peroptimum est. vj. q. i. illud. et cap. sequen.

Altari ministrat. v[er]o p[ro]p[ri]e intelligi de sacerdote quous t[em]p[or]e accedente ad altare ut aliqd. faciat vel disponat circa corpus xp[ist]i ut v[er]o illo t[em]p[or]e sit indutus suppellicio: r. iurta cōez intellectū dic suppellicio. i. veste lineā ad talē vsus p[ar]parata. de qua t[ri]veste nō memini me legisse i toto corp[or]e t[ur] canonice v[el] ciuilib[us] nec etiā in sacra scriptura: sit t[ame]n de eo mēdo. j. de eccl[esi]a. c. ut parochiani: r. p[oss]it significari p[er] tunc tam lineam qua induebant filij Baroni in veteri lege. de qua legitur Exodi. xxvij. ad finem. Sed estimo quod p[ro]p[ri]e suppellicio est indumentū de pelibus confectum: sed in nostro communi vsu intelligitur: ut p[ri]us d[ic]t[um].

Archidiaconi. Nec constitutus habet duas partes. In p[ri]ma hortatur ut per Archidiaconos vel eorum officiales fiat diligentia circa reparationem navis ecclesie et cancelli. In secunda ubi p[er] se / hortatur ut fiat diligentia circa excessus quos Archidiaconi in suis visitationibus repperierint corrigendos.

Distio.

A Officialibus. de his habes extra de noui ope. nuncia. capit. penulti. ubi legitur de officio archidiaconi. **V**isitatio⁹ ecclesiarum. hinc videtur inuit⁹ q⁹ officii archidiaconi. possit visitare q⁹ tñ non est verum saltem iure proprio. potest tamen hoc facere iure Archidiaconi ubi ipse Archidiacon⁹ est im-

peditus. quod dicitur ut dixi supra eos. de. c. f. v. videas.

Fabrizas ecclesie. id est stru- turam siue cons- tructionem que consistit in parie- tibus. fenestris et tecto. Et ex hoc q⁹ dicit ecclesie co-

prehendit ecclesiam integram. videlicet nauem cum cancello: circa cuius reparationem in sua visitatio- ne debet inuigilare ep⁹. r. q. j. decernimus: et duob⁹ ca- pitulis sequentibus. Unde et Archidiaconi. qui vicarius ep⁹ est. extra eo. c. f. et. cad. hec. idē facere debet.

Archidiaconi. hic vt videtur hec dictio maxi- me abundat cum appellatione ecclesie continetur et cancellus: vt dixi in glossa precedenti. sic alias abundat. ff. si quis omnia causa testamenti. lege. l. iij. circa medium: et l. licet. in fine. Quandoq⁹ ponitur comparatiue: vt notatur extra de sponfal. capitulo sponfal. per Ber. Et solet di- ci quod vbiq⁹ sensus implicitus per hanc dictio- nem resultat sicut contrarius: tunc abundat. L. de ma. test. lege vltima. §. si autem. et notatur. L. de rescindenda venditione. l. si pater. ver. secundo opponitur. et de annali exceptione. lege si ex mul- tis. ver. secundo queritur. per Thymum super hoc videntur nota per Henricum de filiis presbyterorum capitulo ad abolendam. et de sententia excommu- nicationis. c. vniuersitatis. distm. j. et per dei gra- tiam. cum deliberatione alibi dicam.

Cancelli. cancellus est interdictum inter pro- pugnacula murosque quale est quod claudit cho- rum a nauis ecclesie. papias vero dicit cancellus est cantorum excellens locus: et consimile ver- bum habes in constitutione Octo boni improbaui. §. cancelli.

Reparatione. hec reparatio de iure commu- ni pertinet ad eum qui recipit quartam illam que ab antiquo assignata est fabrice ecclesie. duode- cima questione secunda. quattuor: et sic de iure com- muni pertinet ad rectorem qui habet ipsam quar- tam non autem ad parochianos. x. questione. l. iij. capitulo vno. ubi de hoc: et nota de peniten. et re- missioni. cap. j. in principio. ver. fabrice. per Archi- diaconum. libro sexto. Consuetudo tamen trans- fert onus reparationis saltem nauis ecclesie in par- rochianos: et similiter cancelli quandoq⁹ sicut sa- tis constat in ciuitate London. in multis eccle- siis: et hanc consuetudinem seruare debent com- pellit parochiani ubi talis est consuetudo: et sic notatur extra de ecclesiis edificandis capitulo. j. per Joan. an. in no. et hanc materiam latius pro- sequere si vis prout notat Joan. de atho. in dis- cta constitutione improbaui. ver. tenentur. ubi primo concludit quod licet consuetudo excuset re- ctorem a solutione sumptuum: non tamen liberat eum a sollicitudine et cura circa ipsam reparatio- nem impendendis: et quin teneatur audire com- putum expensarum et prouentuum fabrice relicto- rum. Secundo concludit quod in casu dicte con- suetudinis parochiani debent contribuere ad fa- bricam sive portionem terre quam possident et nu-

merum animalium que tenent et nutriunt infra par- rochia. In eadem etiam glo. idē Jo. plura ponit ad q⁹ te remitto et q⁹ potius concernit materiam. c. vt par- rochiani. j. de eccles. edifi. §. si. ubi hec materia con- uenientius tractabit. ideo hic pertransseo. Videas tamē circa hoc si placet no. p. Hen- ricus. extra de ec- clesiis edificandis. c. f.

Et maxime cancelli: si forte indigeant repara- tione: et si quos inue- nerint defectas huius- modi certum sub spe- na prefigant terminū

tamē circa hoc si placet no. p. Hen- ricus. extra de ec- clesiis edificandis. c. f.

Certū. sume q⁹ est infra termi- num. Et nota quod certus dicit illud q⁹ apparet ex se quid quale quan- tumve sit adiecto proprio nomine:

Certum.

vel alia demonstratione. ff. si certum petatur. l. cer- tum. Certum etiam dicitur id quod per ipsius ostē- sionem potest reddi certum: licet ab initio fuerit in- certum patet exemplum si promitto vinum existēs in certa domo cuius certitudo potest haberi ex ostē- sione ipsius vini. ff. de verborum obligatione. l. ubi autem. §. sed qui vinum. Et nota de verborum signif. c. constitutionem. ver. fecisset. per Cardina. lib. vj. Et sic certum dicitur illud quod per se aspectum vel alias de facili potest fieri certum. ar. ff. de damno infecto. l. damni. §. fabini. et de hoc not. de electio. c. forte. ver. euidenter. per Archidiaconum. libro. vj. Item certum dicitur id quod est clarum siue mani- festum: et nullatenus obscurum. x. questione. l. iij. cer- tum. et not. de electio. c. in electionibus. ver. incerta. per Archidiaconum. lib. vj.

Sub pena ex quo pena non limitatur erit ar- bitraria. extra de officio delegati. c. de causis. cum similibus. hec autem pena excommunicationis non poterit esse in quantum concernit parochianos vt vniuersos qui tenentur ad fabricam nauis ecclesie. Nam pena excommunicationis non infligitur in vni- uersitatem. de sententia excommuni. c. romana. in fin. libro. vj. Licet posset infligi in singulares personas singulariter quem ea parte essent culpabiles. Et idem puto in hoc casu quo ad suspensionis penam talem videlicet que non potest cadere in parochia- nos tanquam communitatem siue vniuersitatē. pos- set tamen Archidiacono. in hoc casu si defectus fue- rit enormis apponere penam ne tempore limi- tato elapso in ipsa ecclesia celebrarent diuina vsq⁹ ad congruam reparationem factam: vt sic parro- chiani puniantur per suspensionem siue interdi- ctum loci. ar. ad hoc. extra de sponfal. capitulo non est vobis. Si vero aliqui sint qui tenentur ad reparationem contribuere: et dum possunt no- lunt vel nimis remissi sunt: tales monitione pre- missa potest ad huiusmodi contributionem com- pellere per excommunicationis penam: ne propter eorum culpam etiam ecclesia diu maneat irrepara- ta. arg. ad hoc. dicto. c. romana. ibi: culpabiles et. et hic vide ad roborationem premissorum ea que notantur per Innocentium. dicto. c. romana prope fi.

Sed nunquid gardant ecclesie ad huiusmodi reparationem faciendam et alia bona ecclesie dispo- nenda electi possunt per penā huiusmodi exco- muni- nis vel suspensionis aut per penam aliam compelli ad reparationem de qua hic dicit. etimo q⁹ si sufficiens ter habere possunt unde fiat reparatio huiusmo- di: tunc si circa hoc negligentes extiterint pos- sunt per censuram ad hoc compelli. Alioquin si per eos non steterit non esset cōtra eos sic procedendum. arg. ad hoc de reg. iur. ca. imputari. libro. vj. cum si- milibus. Sed cum archidiaconus ex consuetudine

Questio.

Cancelli.

Qui tenetur ad ecclesias reparandas.

Provincialis Guillelmi Linde Wode

prescripta imponunt penas quandoque pecuniaras. quod dicitur disti supra eodem capitulo eisdem. ver. pena canonica: et maxime in casu de quo hic loquimur: videlicet pro reparatione ecclesie. Quero si parochiani incidant in hanc penam cui applicabitur ipsa pena: potest dici quod si Archidiaconus habeat aliunde sufficienter unde vivat tunc penam ipsam convertere debet in pios usus. vix pauperum aut alias in utilitatem ecclesie. extra de penis. cap. presbyteri. xxiij. questio. quinta dicat aliquis. tertio disti in citionis suis militare. xvi. questio. ni septime. capitulo primo. Si vero non habeat unde debite vivat tunc illam potest convertere in usus suos. extra de officio ordinarii. capitulo dilectus: et facit quod notatur per Archidiaconum. xxiij. questio. v. si vos. glossa. antepenultima. in fine. et de sententia. excommunicatio. c. venerabilibus. §. de nescis. libro sexto. et per Bertholdum. extra de electione. c. statutum. in clemencia. quantum vero est ad reparationem videtur hec materia decidi. infra de censibus. capitulo quamvis lex nature. §. Item quia. vbi de hoc. ver. nequiter impinguentes.

De officio archiepiscopi.
Iohannes peccatum.
Quilibet sacerdos curam animarum potissimum

Amendentur. scilicet defectus nondum incepti ut reparentur.
B Suppleantur. scilicet incepti sed non compleri.
C Per se secunda pars.

Et suos. scilicet officiales et ministros quibus in notoriis creditur. vel si iurati sint nullos excessus se delatores nisi de quibus constat vel grauis regnat infamia.

Inquirant. intelligas de inquisitione generalis de qua disti supra constitutione exterior habitus. ver. inquirant: et fiat hec inquisitio simpliciter et de plano sicut legitur extra de accusatio. c. sicut olim: et in notoriis talibus est credendum aliter non: nisi iurati vel notarij solet per docto. in dicto. c. sicut olim ad finem.

Requis. scilicet pertinentibus ad ecclesiam de quibus habes. §. de ecclesiis edificandis: ut parochiani. et. §. eodem. c. primo: et dic in rebus. id est circa res. scilicet aut male gestas aut male custoditas: et hic appellatione rerum intelligo contineri iura ad ecclesiam quovismodo pertinentia. arg. ff. de verbo. significatio. l. rei appellatio.

Personas. siue clericorum siue laicorum.
Tunc. scilicet in ipsa visitatione vel tpe visitationis.
Proximo. hic vide quod scripsi. §. de consuetudine. c. ver. capitulis ruralibus.
Corrigantur. sic ergo putet quod correctio criminum etiam pertinet ad Archiepiscopum. et hinc. 2. cor. id quod legitur in consuetudine. §. de archidiaconis vbi de hoc per Jo. de atho. in. §. corrigenda. Sed per hoc dicitur ut disti. §. de consuetudine. c. exterior habitus. §. inquirere.

Innotantia sacerdotum et huiusmodi. c. pars est. §. de sum. tri. et si. catho. c. de sacra. iterum. c. ij. et ista c. hinc principaliter. §. dicta. In primo dat preceptum de certa doctrina facienda concernente mores hominum per sacerdotes cura animarum habentes in ecclesiis parochialibus.

In secundo ibi Et ne declarat doctrinam ipsam disti quod ea in. vj. disti. §. ibi De cemem. declarat et mandata decalogi. Secundo ibi disti aut declarat duo precepta evangelij. Tertio ibi Ser aut. declarat que sunt opera misericordie. Quarto ibi Septem et declaratur quod sunt precepta moralia. Quinto ibi Septem et dicitur precepta principales declarat. Sexto ibi De septem remittit ad locum ubi tractatur de septem sacramentis. in preceptum. hic vide quod scripsi. §. de consuetudine. c. ver. precipimus.

Innotantia sacerdotum et infra. precipimus ut quilibet sacerdos plebi presides quater in anno: hoc est semel in qualibet quarta anni die una solenni vel pluribus per se vel per

Presidens. scilicet per viam cure.

Quater in anno. huiusmodi expositio statim sequitur in textu. ibi hoc est semel in quolibet quarta anni. et ei annus dividatur in. iij. tpa. vix i ver. q incipit in medio Februarii. v. ppe et durat p. iij. menses. deinde i estate q durat tunc tunc. tertio i autumnu q etiam tunc durat iij. menses q et tot menses durat. ut no. Accur. et. ff. de aq. quoti. et est. l. i. §. estate. ann. tunc usualis q incipit in Januario. i. die et durat vsq ad Januarii anno reuoluto vno. Archi. de rescript. c. si ppe. §. ant. l. i. v. et hinc. cclxv. dies. ff. de sta. lib. l. cu heres. §. Stich. disti. i. q tuos ptes hinc p pta qta. iij. menses. §. Janua. feb. ua. et mar. vel quod est verus computando per dies et horas hinc. xxi. dies et sex horas. unde prima quarta incipiendo a media nocte post vlti. diem decembris terminatur ad mediam noctem prime diei aprilis tunc tunc sibi sex horis diei naturalis sequentis. secunda quarta terminatur in meridie secunde diei iunij videlicet hora. xxi. tertio quarta terminatur in vespere prime diei octobris. quarta quarta terminatur in media nocte vlti. medietate decembris. unde sufficit illud quod hic precipitur fieri aliquo die solenni quocumque infra aliquam dictam quartam siue in principio medio vel in fine etiam ultimo die ipsius quarte. ff. de verb. oblig. l. si ita stipulatus fuero. ff. de verb. sig. l. si quis sic dixerit. apparet tamen de voluntate constitutis fuisse ut hec doctrina fieret certis temporibus sicut colligitur potest. §. de offi. Archi. c. eisdem temporibus vix illis temporibus de quibus legitur. §. de sen. excom. c. vlti.

Solenni. scilicet dominica vel alia qua parochiani de mandato ecclesie conveniunt ad divina.

Pluribus. vix si in una die tota ista doctrina expediri non poterit. nam si pluribus diebus particulatim ministrare semel si duntaxat sit integraliter: et hoc est quod disti semel in qualibet quarta anni. ut non si lud ly semel intelligat. id est simul sicut alibi sumitur ff. de iu. pa. l. si libet. §. si sed semel vix in huiusmodi consuetudine totalitate p singulas qrtas anni exequenduz.

Per se. si legitime impeditus non fuerit.

Disti.

Quattuor anni partes

Aper altu. f. loci sui in cura sua tenentē vtrūta
pbr̄ parochiale vel alia p altu capellanū siue infra
suā eccle. vel extra diuinit offi. exequēdis assuetum
Bpopulo. i. tam nobilib⁹ q̄ ignobilibus. insti.
de iure natu. s. plebiscitū. nam populi vniuersi ciues
intelligūt vtrū

et hoc verū in his
qui sūt eiusdē pro
fessionis secus si
fuerit diuersē pro
fessionis: vt sunt
clerici et laici. xij.
q. i. c. duo sunt vni
de interdicto po
pulo nō est inter
dict⁹ cler⁹. nec ecō
tra. de sen. excōi. c.
si sentētia. li. vi. lu
xra qd videt q̄hic
per pōm itelligā
tur solum laici qui
bus maxie puenit
hec doctrina. pu
to inde qz clerici
dis interessētibus
nō debet illud qd

aliū exponat populo
bulgarit. absqz cuiuslib⁹
subtilitat⁹. textura fan
tastica. xiiij. fidei arti
culos. decem mādāta
decalogi. duo precepta
euangelij: videlicet ge
mine caritatis. septem
opera misericordie. se
ptem peccata mortalia
sua cū progenie: septē

cursu alay qd dic vt dixi. s. de sua tri. z si. ca. c. j. glo.
q. Titulo cōgruenti. scz. s. de sua tri. z si catho. c. j.
Summaria breuitate. i. cōpendiosa breuitate
talī vīz qui in paucis totū p̄tinet sicut alē patet ex
emplū in prohemio iusti. z per totū librum.

virtutes principales: ac
septē gratie sacramen
ta. Et ne quis a predi
ctis per ignorantiam
se excuset exposcit. xiiij
fidei articulis sub titu
lo cōgruenti: cetera sub
quadā vt sequitur per
stringimus summaria
breuitate. decem enim
mandatorum precepta

S Decē enim.
hic incipit agere
de decē preceptis
decalogi de qui
b⁹ finit. et nota
qz decem manda
ta p̄tnt figuratiue
recolligi in corpo
re humano tripli
citer. Primo in
decē articulis pe
dum vt per eorū
numerū assit me
morā decem mā
datorum ad dirigi
gendū in nobis
gressus affectuos
num. Secundo
per decem digi
tos manuum per
quos numerū ad

Figura de
cē mādato
rum.

esse debet memoria decem mandatorū ad regendū
actus nostrarū operationū. Tercio per decē organa
quinqz sensuū. sūt enī in corpore humano duo oculus
ita videndū: due aures ad audiendū: due nares ad
odorandū due fauces ad gustandū: et due man⁹ ad
tāgendū. ex quorū numero adesse nobis debet me
morā decem mandatorum ad moderandū actus
nostrarum ouerfatōnū. Et nota q̄iste numer⁹ sumi
tur hoc modo vt scilicet hōz tria que sunt prime ta
bule ordinant nos ad deū. z hoc tripliciter. Vno
modo per meditationem cordis et ad hoc dirigit
tertiū pceptum. s. sanctificatio sabbati quo aliquid
tempus deputatur ad vacandū diuinis cessando
ab omnibus que etiam diuina perturbare possent.
Allo modo per reuerentiam oris quod fit dum de
us laudatur: et nomen eius in reuerentia tenetur.
et ad hoc dirigit secundū mandatum. Tercio vt
in opere seruitiū debitū deo exhibeatur quod
latia dicitur ad cuius actum ordinatur primū p̄s
ceptum per prohibitionem contrarij. septem alia
precepta ordinant nos ad proximum: et hoc dupli
citer. Primo modo vt beneficium ei impendatur qd
maxie parentibus faciendum est. Vnde in primo
precepto secunde tabule honor parentum precipi
tur in quo intelligitur omne beneficium proximo
exhibendum Nam honor iste non solum attenditur
in reuerentia: sed in administratione eorum que cor
pori sunt necessaria Allo modo vt proximo nocu
mentum non inferatur: et ad hoc pertinent sex p̄s
cepta que sequuntur: et sic ordinantur. Vocumen
tum proximo inferri potest tripliciter. corde/orie/
et opere. Corde dupliciter q̄nqz respectu rei rōna
lis p̄tra quod dicitur non concupiscēs v̄rorem pro
ximi tui. vbi prohibetur cupiditas rei aliene que
est cum eo idem corpus et sibi res cōiuncta. Et est
am cupiditas rei aliene que non est sibi cōiuncta
vt vnum corpus: sed est extra eum dum dicit non
seruū non ancillam zc. q̄nqz respectu rei irrationa
lis cum dicit non concupiscēs res proximi tui/non
agrum/non domum zc. Sic vel alias verbo infer
tur primo nocumētū. Et p̄tra hoc dicitur nō loque
ris p̄tra pr̄mū tuū falsum testimoniū Opere vero
nocet primo tripliciter. Vno mō i psonā p̄p̄ia: et
hoc phibet dū dīnō occides. Allo modo in suos: z
p̄tra hoc dicit nō mechaberis Tercio modo in suā
z p̄tra hoc dicitur non furtū facies.

Triplix
potest ifer
ri nocumē
tū primo.

Subtili
tas duplex

hic p̄cipitur omitti qz etiā vtrūqz statui hec doctrina
cōmunis esse debet z vtrūqz est necessaria.

C Vulgariter. s. in lingua materna z vulgari. ang
lica vīz anglicis. gallica gallicis. et est idē dicere
vulgariter. s. nō litteraliter sed ad intellectū vulgi. i.
cōmunitatis plebiū simul cōmōratū.

D Subtilitatis. que si sit fantastica z ad veritatē
dicēdoz min⁹ fructuosa vt inutilis aut als p̄ncipio
reprobāda ē. et de iudi. c. dilecti. cū p̄cor. s. b̄nota. z.
xiiij. q. i. scilicet. z. xxvij. di. relatiū finit sit vtilis
z rōnabilis tendēs ad idagatōnē intellect⁹ alius
p̄tatis talis subtilitas approbat. et de fer. capella.
i. fi. de cele. m̄sc. cū marthe. de trāssa. epis. c. si. si. h̄
dicit ergo. z sic no. p. Hōstie d. c. dilecti. Vn vana
subtilitas respēda ē. L. de legi. l. vlti. illa etiā q̄ in
nitit verbis z recedit a mēte iurū. et de h̄bis sig. c.
intelligētia. z no. d. c. dilecti. per Jo. an. z per Hōstie.
d. c. capellan⁹. sic etiā subtilitas q̄ est circa medullā
materie est laudabilis nō aut illa q̄ p̄stet circa vocē
tū sicut no. xij. q. v. c. obitū per Archid.

E Textura fantastica. est enī textura idē qz operi
mētū vt in farris q̄ aliqd qd als apparet latēter
abcondit z hec etiā multoties fit ex imaginatione
q̄ als fantasia dicit dū aliqd foris aliqd causa curiosi
tatis scripture adiscit vel admiscet qz qd in ea p̄
ne posita p̄tinetur. z per talem adiectionē siue
tūā verus vt sepe p̄tingit non habetur v̄t ob
fucatur intellectus.

F xiiij. fidei articulos. de his sufficienter dixi
s. de sū. tri. z si. ca. c. j.

S Decem mandata. d. p̄s feriatim legitur. i. e.
ca. s. si. decem enim. v̄t ad s. si. his autem.

H Decalogi. sic p̄tū ad decē z logos qd est sermo
scz Januē. Et al decalog⁹ sermo decē p̄cepto
rū. de hoc decalogo habet Deut. v. z Exo. xx. c. xij.

I Semine caritatis. s. d. s. habes. i. e. s. h̄is aut.
ctōis dei et proximi d. s. habes. i. e. s. h̄is aut.

K Pa misericordie. de his habes. i. e. s. h̄is aut.
l. c. s. h̄is aut.

L Septē virtutes. de his habes. i. e. s. h̄is aut.
l. c. s. h̄is aut.

M Gratie sacramenta. de his habes. s. de sacra.
l. c. s. h̄is aut.

N Ene quis. secunda pars principalis. et dīc
ne quis scilicet ad quem spectat ista docere

O Predictis. s. doctrina sue expositione eorum
que statim. s. dicuntur.

P Per ignorantia. q̄ in his vituperāda est in h̄ite

Decalog⁹

Provincialis Guillelmi Lindewode

Veteris testamēt. q. s. hircos & vitulos sanguine fuit dedicatū & tpaia pmittebat eū tñ testm nouū q. est xpi sanguine psecratū pmitteat eterna. dī itaq. vet. testamētū q. trā sitorum. aliud dī nouū q. eternū. eī de celebratio. mī. c. cū marthe. s. ceterum.

Tria. s. pma in ordine de quibus. j. patet.

Ad deū. s. cō templandum vel diligendum.

Istius tabule. Iosephus qui fuit doctor hytoricus dicit q. pcepta diuina fuerunt p equas partes in duas tabulas distincta sic q. quinq. fuerunt in vna & quinq. alia. Sed Origenes/ Augustin. & alij docto. mistici dicunt q. in prima tabula continebantur solum tria pcepta que ordi nant ad Deum: & horū dicta sequitur auctor in hoc loco & de his tabulis videre poteris Deutero. v. c.

Septem vero. scz sequentia & supple ordinantur ad proximum. scilicet diligendum.

Secūda tabule. eo q. dicta pcepta fuerūt scripta in duab. tabulis lapideis vt habetur Deutero. v.

In primo. scilicet pcepto prime tabule. Omnis idolatria. que est triplex respectu triplis secte. scz infidelū vt puta iudeorū & paganorū. Item hereticorū & etiā malorū xpianorū. Sunt enim in hoc primo pcepto tres clausule. prima est illa que sequitur hic in textu hec videlicet.

Non habebis deos alienos. & istud pceptū pncipaliter ordinat ad Deum psem cui tanq. ad fontale principii totū deitatis est pncipaliter ordinū: & est de diuina vnitāte: & hāc clausula venit Iudei & Sarraceni qui deos habēt alienos. Iudei videlicet in eī. i. antixpm. Sarraceni v. o. Bachometum. Scda clausula est: nō facies tibi sculptila hoc est imagines fictas q. nulli rei naturalis sunt respen tatiue. Et h. hoc faciūt heretici qui nō credūt de deo nisi q. in imaginatōe & fantasia consingit. Tertia clausula est: neq. oēm similitudinem. s. rei naturalis imaginē q. est in celo desup vt solis & lune: & q. in terra deorsum vt hoīs bouis & similitū. Neq. eorū que sunt in aquis. i. pisciū. h. hoc faciūt mali xpiani. Superbus nāq. & ambitiosus colūt. similitudinē eorū que sunt in celo desup. nā tales sup oia diligūt excellē tias & platuras. Quarus colūt similitudinē eorū q. sunt in terra aurū. s. & argentū: & terrenas diuitias & nūmum colūt sicut deū. Unde auaricia est idolorū seruus sūm apłm ad ephes. v. voluptuosi vt sunt gulosi: & luxuriosi colūt similitudinē eorū q. sunt in aquis vī delictet carnis voluptatē & delicias de talib. dī quorū deus vter est: & gloriānt in cōfusione ipsorū. ad phil. iij.

Ex premissis apparet q. reprehendū nō debet veri xpiani qui faciūt imagines non vt eas tanq. aliqd nūeris habētes colāt vel adorēt sed ad memoriā vel recordationē scđorū quos representant eas venerant. de cōse. disti. iij. c. perlatū. z. c. seq. talis nanq. honor nō est latre sed dulle sūm Thō.

Omnia sortilegia. id est diuinationes & maleficia. xxi. q. v. c. sortes. que omnino illicita sunt sicut patet ea. cā. q. ij. s. his ita. z. c. seq. & quasi per totū: et de his & ea cōcernētibus plent. videre potes. xxi. q. ij. illud: & per totam cām illā: & not. per Hostien.

in summa extra de sortil. quasi per totum: & specialiter in. s. quot sunt eius species. & s. in quo casu. ibi vī deas pro materia et remissionibus.

Incantationes. vt puta in collectionibus herbarum que medicinales sunt aliquas observationes at

Incantatōz.

betur omnia sortilegia et omīs icatationes cū supstitiōib. m. caracte rū et huiusmōi figmē toz. In secūdo mandato cū dicitur nō assu mes nomē dei tui in banū. prohibetur pncipaliter heresis vniuer la: et secūdario omīs

tēdētes: nisi sym bolum vel oratio nem dominicam. xxi. q. v. c. nō liceat. vbi de hoc p Archidia. & idēz in alijs similib. Dicitur enim hi cantatores hi qui artes verbis per agunt sicut legē xxi. q. iij. c. i. in Luz super stitionibus. supstiosus est omne il lud quod ab ho minibus fit ad colendum creaturā vel partem creaturę: sicut Deum

Superstiosum qd sit.

vel ad inuocationem Demonum vel ad exercendūz magicas artes. de quibus habentur multa exempla xxi. q. ij. c. illud: et generaliter omne illud quod ponit spem in aliud pterq. in Deum. xxi. q. v. c. nō l3.

Caracterum. id est figurarū siue litterarū. Solent enim aliqui aliqua diuina verba super se gestare circa collum vel alibi quibus cauendum est ne talis scriptura fiat ad inuocationes demonum: neue contineat aliqd falsitatis: q. sic eius effectus non posset expectari a deo qui non est testis falsitatis. Cauendum est etiā ne cum verbis sacris contineatur aliqua vana. videlicet signa siue caracteres inscripti pter signum crucis: vt notat Archidia. dicto capitulo non liceat.

Figmentorum. possunt enim dici fragmenta omnia talia que non habent in similitudine sua realem existentiam: sed finguntur ab animo hominis: vt sunt illa que habent caput hominis & corpus bouis & huiusmodi. Qel possunt dici fragmenta prout aliqui fingunt nomina hebraica angelorum & ea literis siue carminibus inscribunt. Et in modo scribēdi spem ponunt acetam in ligaturis & alijs vanitatibus suis confidunt. vt verbis gratia qd teca in qua portat reliquias sit quadrata vel triangula vel aliū huiusmodi qd non sit nec fiat ad reuerentiam Dei Archidia. in loco preallegato: & idē intelligo de his qui portant breuia quibus inscripta sunt nomina nō vta quasi nomina dei ineffabilia & etiā de talibus quib. asseritur q. quicunq. breue tale super se portauerit non periclitabitur sic: vel sic: aut illud vel illud bonum qbi contingerit sūm wil. super Ray. titu. de sortilegijs: & fratrem Ioan. in summa confesso. eodem titulo. q. xij. de hac materia nō plenius per Henricum extra de sortilegijs. c. j. disti. j.

Signētūz

In secundo. hic agitur de secundo mandato prime tabule.

Non assumes nomē dei tui in vanum. & istud pceptum pertinet ad filio: qui est nomen patris: et est de iuramenti veritate: & sic in vanum. id est pro nichilo vel pro re que non curanda.

Heresis vniuersa. hec autem consistit in corde aut in ore vel in opere. corde consistit in omnibus his qui nomine tantum sine re dicuntur. & sign. Tales nanq. licet sacramentum baptismi receperint: tamen rem sacramenti id est gratiam non habent & sic nomen Dei sumunt in vanum. Ore autem hoc accidit multis modis. videlicet per vanam iuratio

Nota in q. bus confis. stat here sis.

Idolatria triplex.

nem. per voti transgressionē. per vanā predicationē. nem. talē vicē que sit mala intētiōe et per indeuotā orationē: de qua dicitur populus iste me labijs honorat: cor autē eorū longe est a me. Item opere. hoc contingit maxime in hypocrisis quorū opera cōsistunt in simulatione operis exterioris nō in pietate cordis et in oibus istis cōsistit heresis. id est diuīsiō p quā deus a vera fide que nō habet sine operibus bonis. Jacobi. iij. capit. a. Blasphemia. que dicitur irreligiosa reprehensio detractio. vel vituperatio. Propter tamē et stricte loquēdo blasphemare est eo infuriam irrogare. videlicet aliquid attribuēdo qd ei nō cōuenit: et hoc est contra misericordiā. aut cū ab eo remouet id qd ei puenit et hoc ē iustitia: aut cū creature attribuit illud qd est propriū dei: et hoc est contra ei⁹ maiestatem ēz Januē. et de huiusmodi blasphemia habes xxi. q. si quis per capillum: et que sit pena blasphemie contra deū vel sanctos. habes extra de maledic. c. statum. hienim qui per intestina vel membra dei saltem talia que essent in hominibus inhonesta iurant deo blasphemiam irrogāt. vt in dicto. c. si quis per capillum. nec tales excusantur a peccato mortali. sicut Thomam.

blasphemia et irreuerens dei nominatio precipue in iuramento. In tertio mandato eius dicitur memeto ut sabbatum sanctifices precipue cultus religionis christiane ad quē indifferēter clerici et laici obligant. Ubi sciendum est quod obligatio ad feriandum in sabbato legali secundum formam veteris testamenti expirauit omnino cum ceteris in lege cerimoniais: et sufficit in nouo testamento modus vacandi

blasphemia. id est per uerba contra deum vel sanctos. Blasphemia est triplex. scilicet contra deum. contra sanctos. et contra ecclesiam. Blasphemia contra deum est quando quis dicit de deo aliquid falsum. Blasphemia contra sanctos est quando quis dicit de sanctis aliquid falsum. Blasphemia contra ecclesiam est quando quis dicit de ecclesia aliquid falsum. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale.

blasphemia. id est per uerba contra deum vel sanctos. Blasphemia est triplex. scilicet contra deum. contra sanctos. et contra ecclesiam. Blasphemia contra deum est quando quis dicit de deo aliquid falsum. Blasphemia contra sanctos est quando quis dicit de sanctis aliquid falsum. Blasphemia contra ecclesiam est quando quis dicit de ecclesia aliquid falsum. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale.

blasphemia. id est per uerba contra deum vel sanctos. Blasphemia est triplex. scilicet contra deum. contra sanctos. et contra ecclesiam. Blasphemia contra deum est quando quis dicit de deo aliquid falsum. Blasphemia contra sanctos est quando quis dicit de sanctis aliquid falsum. Blasphemia contra ecclesiam est quando quis dicit de ecclesia aliquid falsum. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale.

Sabbatum. id est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus. Sabbatum est dies septimus.

multis modis sumit

blasphemia. id est per uerba contra deum vel sanctos. Blasphemia est triplex. scilicet contra deum. contra sanctos. et contra ecclesiam. Blasphemia contra deum est quando quis dicit de deo aliquid falsum. Blasphemia contra sanctos est quando quis dicit de sanctis aliquid falsum. Blasphemia contra ecclesiam est quando quis dicit de ecclesia aliquid falsum. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale. Blasphemia contra deum est peccatum mortale. Blasphemia contra sanctos est peccatum mortale. Blasphemia contra ecclesiam est peccatum mortale.

Sacrosanctus. id est sanctus et mundus venerando seruatur generaliter. scilicet illo die actus cessant: specialiter ab operibus corporalibus que impediunt vacationē ad deum abstinendo. specialissime contemplationi diuini: et totaliter inherendo. horum prima est necessaria: secunda debita: tertia perfecta.

Religio. Religio est christiane. sic dicitur quod per eam christiani religantur ad cultum unius dei vinculo seruendi finem. Sed aliter potest dici hec religio virtus que superiori nature quā diuinā vocamus cultum certimoniam offert: et habet in se tria: fide per quā homo intelligit quid credendum. spem per quā concipit quid sperandum. charitatem per quā aduertit quid amandum. hec notat Archidiaconus de regula. c. 8. religionis. lib. vi. Et nota bene quod dicitur christiane: quod ad cultum religionis iudee qui obseruant sabbatum ad litteram in die septimo non astringimur: vt infra patet: et super hoc habetur sententia beati Gregorii in canonibus peruenit. de consecratione. distinctione. iij.

Ad quem. scilicet cultum.

Feriandum. id est ab operibus seruilibus cessandum et solemnizandum.

Sabbato legali. quod celebratur ad litteram die septimo: vt supra dixi.

Formam veteris testamenti. iuxta quā non licet etiam cibos preparare in sabbato nec ultra vnum militare exire. Actus. scilicet sabbati habens iter.

Expirauit omnino. de cōse. di. iij. puenit. et huius loco successit dies dominicus nō quidē ex vltimo precepti veteris legis sed ex constitutione ecclesie et consuetudine populi christiani: et ideo nō est ita ardua prohibitio operandi in die dominico sicut in die sabbati fuit in antiqua lege sicut Thomam in summa quem sic recitat Ioan. in summa confel. li. i. ritu. xij. q. vi.

Cerimonie. ex hac lege videtur quod preceptum de obseruatione sabbati in veteri testamento fuit certimoniale. sed Ioan. de deo. vi. dist. Non est peccatum. dicit quod fuit sacramentale: et eū eo concordat. Item. et de consuetudine. c. i. distinctio. i. vers. Et ne procedas. Sacramentalia enim precepta finem eos fuerunt ea de quibus ad litteram ratio reddi potuit. vt in circumcisione per quam damnationis periculum vitabatur. extra de baptismo. capitulo maiores. Item in obseruatione sabbati. cuius ratio fuit: quia illo die dominus requieuit ab omni opere quod patrat. Genes. ii. cap. Cerimonialia fuerunt quorum ad litteram non fuit dare rationem vt sunt illa non arabis in boue: et asino. non feres vestem lana: linumque contextam. non seminabis agrum diuerso semine. circa hanc materiam dicit Januē. quod in veteri testamento erant precepta moralia qualia erant precepta

Religio.

Mo. de precepto scilicet cationis sabbati.

Provincialis Guillelmi Lindewode

cepta decalogi de quibus hic habemus. Item iudicia-
lia quale est illud si emeris servum ebriū 22. Exo. xxi.
et illa pertinet ad pacē inter hoīes seruandā. Alia
erant ceremonialis: et hec erant in differentiis sacrifi-
ciorum: in discretione ciborum: in expiatione immu-
diarum: et in ob-
servatione solen-
nitatum. de quib-
us habet in Le-
uitico fere per to-
tum. Et etiā pro
missa ad allucien-
dum sicut promissio
terre fluentis
lac: et mel. Exo. xvi.
et alia huiusmodi fuerunt etiā sacramentalia quae erant signa
re sacramentorum nouae legis sicut est sacramentum
phaſe. Exo. xxi. sacramentum vitule ruphe. Num. xxi.
Et sic ex praedictis apparet quod sanctificatio sabbati
fuit morale in quibus cōtinet iter precepta decalogi quae
sunt moralia. fuit etiā ceremoniale in quibus concernit
obseruationē solennitatum ut dicitur Jo. 2. et Henr. vel
alibi in quibus cōcernit solennitatem sacrificiorum. Nam et ce-
rimonie dicunt ipsa sacrificia quod modo non sunt in usu
fieri Januē. p. q. aduerte quod sicut dicitur Tho. in 4. q. vii. arti. iiii. et recitat eū Jo. i. sum. p. fel. ii. s. ii. rti.
q. v. p. receptū de sanctificatione sabbati scilicet intel-
lectū fuit partim morale quod natura ad hoc inclinatur:
ut homo aliquod tempus vite suae deputet ad vacandū diui-
nis. fuit etiā ceremoniale in quibus determinauit aliquod
determinatū tempus in signū creationis mundi vel in quibus
figurauit quietē fructuositatis dei quae erit in patria. Cum
his etiā cōcor. Tho. in scriptis sup. iii. sen. di. x. rti. q. vii.
qui etiā dicit quod fuit et iudiciale quod ad modū vacatio-
nis ab opib⁹ determinatis. Et in quibus ordinabat ad
quietem laboratū quod pertinebat ad iustitiā diuinā quae
est inter deū et seruū. Et praedictis p. cor. Tho. li. v. d. ve-
ritate. c. lxi. q. dicit quod in hoc precepto quoddam est mor-
tale ut vacatio quae est ad deū oratio/colendo/meditā-
do quoddam ceremoniale ut assignatio diei septimi quod
figurabat tropologicē cessationē a peccō. allegorice
quietē corporis christi in sepulchro. Anagogice requiem
eternā in celo. Unde fieri quod sabbatū dicitur requies siue
vacatio ad deū: sic dies dominica potest dici dies sabbati:
et quilibet dies statuta ad diuinā venerationem quib⁹
bus cessandum est ab opere seruili. id est a peccato:
et ab opere impediēte vacationem ad deum.

¶ Diuino cultui diebus
dominici et ceteris diebus
solēnib⁹ ad hoc aucto-
ritate ecclesie deputa-
tis quibus diebus mo-
dus vacandi non est su-
mend⁹ a supstitutione iu-
daica sed a canonicis

¶ Diebus dominici. i. feria prima quae ideo dicitur dominica
dies: quod illo die dominus resurrexit. lxxv. dist. qd in die: et
quicquid in signum ad deū cōstitutū est illo die factū est
ut ibi dicitur: et ut dicitur canon die dominica nihil aliud agen-
dum est nisi deo vacandū. Nulla operatio in illa die
sancta agatur: nisi tamen hymnis et psalmis: et canticis
spiritualibus dies illa transigatur. de cōsecra. dist. i.
iii. c. letunia.

¶ Diebus solēnib⁹. de his habet de cōse. di. iii. c. i.
et extra de feriis. c. conquestus. Et pro hoc vide. f. de feriis. c. ex scripturis: et per totum.

¶ Auctoritate ecclesie. pro isto dicitur in remis-
sionibus quas habes in glossa prima: et bene dicit
auctoritate ecclesie: quia quedam sunt solennitates
siue ferie quae non inducuntur ab ecclesia sed assum-
de. videlicet a principibus secularibus quandoque
propter victoriam habitam de hostibus vel quia ta-
li die uxorem duxit. Vel quia ei filius natus est: et
he dicuntur ferie repentine de quibus et alijs habes
extra de feriis. s. qualiter distinguantur per Hostiē.
in summa. Vbi etiam habes quod ferie solennes
quandoque inducuntur a principibus sed non ob res
uerentiam dei: sed alijs de causis.

¶ Quibus diebus. scilicet dominicis et solēnibus:
¶ Vacandi. scilicet ab operibus seruilibus.
¶ Supstitutione. quae a religione de qua dicitur. s. eod-
dem ver. religionis christiane. differt in hoc quia re-
ligio consistit in virtute: sed supstitutio in vicio. id
est in cultu illicito. notatur p. Alr. chid. de regula-
ribus. c. i. ver. religio-
nis. lib. vi. Et
vide quod dicitur. s. eo.
p. supstitutionib⁹.
¶ Judaica. quae
solum sensui lit-
terali adheret.

¶ Canonicis institutis. notandum dicitur ab euange-
licis institutis neque apostolicis sed canonicis in si-
gnum quod mutatio solennitatis sabbati in diem
dominicum ortum habuit a constitutione ecclesie ut
dicitur. s. ver. exprobrauit omnino. Sed hic quero quae
sunt illa opera a quibus cessandum est diebus do-
minicis et alijs festiuis: et quae sunt illa quibus vacan-
dum est. Ioan. in summa confessio. lib. primo. titulo
xii. q. vii. et sequentibus hanc materiam extēse per-
tractat cuius scripta hic recitare esset nimis one-
rosū habet tamen istā sententiā quod ab omni peccato il-
lis diebus principaliter abstinendum est: quia pecca-
tum est maxime opus seruile eo quod faciat homi-
nem seruū diaboli. Secundario abstinendum est
ab operibus mechaniciis: ab agricultura. a merca-
tis: et a placitis. et hoc verum nisi quando con-
trarium exigit necessitas vel pietas. extra de fe-
riis. capitulo conquestus. pro qua materia scribe des-
bes quod omne opus maxime debet pensari a fine
intento et quod illud dicitur opus seruile quod op-
ponitur liberali. unde fines illi qui sunt circa spi-
rituales corporis actus liberales dici debent. illa
vero quae respiciunt bona corporis ipsius operan-
tis tanquam finem proximum et proprium seruilia
sunt censenda. etiam licet materialiter sint spiritalia.
¶ Circa cuius materie noticiā meliorem. ¶ Nota
quod operum exteriorum quae facit homo quedam
sunt quae tam materialiter sunt seruilia ut puta ter-
ram colere/agrum ferere/mercata vel placita exter-
cere causa lucri proprii: vel domini sui vel magis-
tri ad cuius commodum opus illud operatur: et
plura huiusmodi: et a talibus omnino cessandum
est diebus dominicis vel festiuis equalis solennitatis
ex vi huius precepti: hoc verum nisi interue-
niat necessitas aliquis non dico extrema sed ra-
tionalis. patent exempla extra de feriis. capitulo
primo: et c. licet. cum concordant. nec video quod
causa pietatis huiusmodi opera fieri possint talibus
diebus quicquid alij dicant: nisi quatinus alij
qua rationalis necessitas includitur nec obstant ea
quae leguntur eo. titu. c. conquestus. in fine vbi glossa
intelligit pietatem consistere quo ad placita exercē-
da in causis debilibus et miserabilibus personarum:
quia satis constat hanc pietatem quandam rationa-
lem necessitatem includere: et idem intelligo de si-
milibus exemplis in quibus versatur pietas. nam
semper illa pietas vnam rationabilem necessitatem
includit si bene inspicitur: et alias ex sola causa
pietatis nisi assit rationalis necessitas non licet
huiusmodi opera seruilia talibus diebus exercere.
Alia sunt opera quae sunt materialiter: et etiam fi-
naliter liberalia siue spiritalia qualia sunt libare/
ozare/pulsare/et huiusmodi: et talibus diebus
vacandus est: et viuaciter insistenti. Quedam vero
sunt opera quae materialiter sunt spiritalia: sed fi-
naliter seruilia ut cogitare de aliqua defensione in
iudicio faciēda ad propriū lucrum temporale vel alte-

¶ Quid cessan-
dū et quibus
vacandū est die-
bus domini-
cis.

¶ Opera ex-
teriora mul-
tiplicia sunt

rius aut in hoc proficere intendit vel de ratione aliove negotio temporalis post lapsum diei dominice faciendum: et in his casibus et similibus nihil videtur quod sic operans peccat mortaliter si ratione talis operationis ea que ad dei cultum pertinent et ad que obligat scilicet ter omittat. Sunt etiam opera que materialiter seruilia sunt. finaliter tamē sunt spiritualia: et talia his diebus fieri possunt. habes exemplum de eo qui ad mandatum christi in sabbato. Joā. v. Tollere enim grabatū fuit opus seruile materialiter sed finaliter erat spirituale quod fiebat ad miraculi declarationem: et ad incredulorum in fide confirmationem: et potestatis christi ostensionem.

a **Primum** secundum tabule. Istud primum mandatum est quartum in ordine sed est primum de septem mandatis que ordinant ad proximum: sicut tria precedentia ordinant ad deum.

b **Pater** et matrem. carnales videlicet et spirituales: ut infra patet. Est enim pater carnis homo qui est principium per generationem quo ad esse nature. est etiam pater spiritualis homo qui est principium per mysterium regenerationis quo ad esse gratie de quibus infra patet.

c **Explicit**. scilicet sicut littera sonat et precepta dantur.

d **Temporaliter**. id est temporalis obsequio et hoc tripliciter. Primo quia ab eis recipimus esse debemus eis temporalem reuerentiam. Secundo quia ab eis recipimus nutrimentum debemus eis temporalem diligentiam: ut sicut nutriuerunt nos in iuuentute sic nos nutriamus eos in senectute. Tercio quia ab eis recipimus documentum debemus eis temporalem imitationem et obedientiam.

e **Spiritualiter**. potest intelligi in reuerentia et obedientia sed diuersimode secundum diuersitatem patrum: quia patri spirituali debemus obedire in spiritualibus. patri seculari sicut regi in temporalibus. patri vero carnali in dispositione rei familiaris.

f **Honorare**. scilicet temporalis obsequio et reuerentia et obedientia: ut. s. dist.

g **Implicit**. id est secundum legem nature innate. nam quicquid in his preceptis mandatur explicitē hoc idem continet lex nature implicitē secundum Thomam.

h **Omnia** homo. hoc dicit ut ostendatur deū qui est pater omnium spiritualiter non includi in hoc precepto. Nam hoc preceptum proprie ordinatur ad proximum ut predictum.

i **Gradus merito**. hoc dicit quia diuersis respectibus dicitur quis pater et secundum merita diuersorum graduum. Est enim pater creatione et sic deus dicitur pater omnium. extra de summa trinita. et sic catholica. c. ij. Item dicitur pater recreatione vel regeneratione. xij. q. ij. quia absterulit. Est etiam pater aus-

cultoritate: et sic episcopi et prelati dicuntur patres. dist. xvj. c. sexta synodus. Est etiam pater temporis antiquitate. extra de sepul. c. fraternitatem. Item dicitur pater sacramenti collatione sicut baptisimi vel confirmationis vel penitentie. extra de cognatione spirituali p. totus.

ritualiter: ut pater sit prelatus ecclesie immediatus vel immediatus mater autem ecclesia cuius sunt filii catholici vniuersi. Secundo dicitur non occides. in quo explicitē inhibetur illicita persone alicuius interdictio consensu: verborum opere: vel fauore. Implicitē vero omnis iniusta alicuius persone lesio in-

habet locum hoc preceptum: ut hic patet. **h** **Mediatus**. sicut papa archiepiscopus et huiusmodi sub quibus sunt alii mediis. tanquam patres. **i** **Immediatus**. ut proprius curatus qui ab eo medio preest alicui qui etiam pater dicitur: ut patet ex supradictis. **m** **Secundum** est. scilicet mandatum ordinans ad proximum. **n** **Non occides hominem**. id est iniuste: et dicitur occisio hominis iniusta tripliciter. Primo ex causa ut qui alius occidit sine culpa. Secundo ex ordine ut cum ille qui non est minister legis occidit. Tercio ex animo ut quando etiam minister legis occidit ex libidine vindicte non ex amore iustitie. **o** **Illicita**. hoc ideo dicit quia ille qui ex auctoritate iudicis aliquem occidit non facit hoc illicitē sed licite. xxiij. q. v. miles. dummodo faciat amore iustitie. Sic etiam occisio que fit ad suspensus defensionem non est omnino illicita. extra de homic. c. ij. Similiter si in iusto bello laicus aliquem interficiat sine pena est. xxiij. q. j. quid culpatur. **p** **Personae**. id est corporis humani animati. hoc dico propter eos qui procurant abortum fieri. Nam tales si anima sit infusa sunt vere homicidae. ij. q. v. cōsuluit. q. si anima non sit infusa huiusmodi abortum procurans non reputatur vere homicida. xxiij. q. ij. c. quod vero: et hoc verum quo ad crimen: licet quo ad penitentiam aliud sit dicendum. argu. ff. ad l. aquil. l. si seruus. s. si mulier. et ad l. cornel. de sicca. l. si mulierem. **q** **Consensu**. etiam tacito. vix non prohibedo dū potest. Item non impediedo dū potest. xxiij. q. ij. qui potest. et c. vi. lxxvj. dist. facietis. extra de homic. c. sicut dignus: vel dic consensu. id est voluntate. nam in talibus etiam voluntas attenditur. ff. ad l. cornel. de sicca. l. in lege: et l. diuus. de pe. dist. in. i. omnis iniquitas. **r** **Verbo**. scilicet mandando: cōsulendo: vel suadendo. **s** **Opere**. id est actu. **t** **Fauore**. quia occisorem defendit aut sustinet. extra de ele. pug. in duel. c. henricus. **u** **Personae lesio**. et non solū lesio sed omnis malus

Occisio tripliciter iniusta dicitur.

Trias obsequia quia parentibus debita.

Diuersis respectibus dicitur quis pater.

motus ad nocendū hīc phibet. de pe. dist. i. c. homicidū: et hoc verū siue sit cordis tñ ut ira: siue oris ut cōtumelia: siue operis: ut percussio circa mortē vel depilatio ēm Tho. de veritate. lib. v. c. lxij.

a **C** Spūaliter. hoc dicit qz est occasio nō solū corporis s; spūalis de q

f. sequit. Et istū spūale homicidū un interpretatū ue fit duob; modis. Uno modo omittendo. alio modocōmittēdo de p̄io modo. f. omittēdo statim sequit dum dicit.

b **C** Qui nō reficiunt. nam necare dicitur qui negat alimenta. ff. d. lib. agno. l. necare. de hoc legif. lxxvj. dist. c. non satis.

c **C** Detrahunt. de hoc et alijs se; quētib; legif de pe. di. i. c. homicidiorū. z. c. seq. et ista sūt omittēdo.

d **C** Opprimūt. p̄iusticiā de hoc legif de pe. di. i. c. ois iniquitas. Et hīs addere potes et odium de quo etiam loquitur. d. c. homicidiorū.

e **C** Cōfūdūt. f. male p̄uadēdo aut malo exēplo alitēdo. d. pe. di. i. c. noli putare: et sic. v. casib; cōmittit homicidū spūale. z. sic nota. xxxij. q. v. cū hō. p. arch.

f **C** Tertium mandatū. scz secundē tabule.

g **C** Hō mehaberis. qd hoc ip̄ortet sequi in lsa. h **C** Adulterū. xxxij. q. iij. meretrices: et pp̄ie d; adulterū vbi celebrati coniugij iura violant. xxxij. q. iij. nemo. vel adulterū dicit alteri? thoz violatio xxxvj. q. i. lex illa. scum ergo.

i **C** Fornicatio. hec aut licet videat esse genus cuiuslibet illiciti coitus qui sit extra v̄p̄ore legitimā et sic cōprehēdit incestū/raptū et etiā stuprū. Tamen spūaliter intelligitur in v̄su viduarum vel meretricum vel concubinarum. xxxvj. q. i. lex illa.

k **C** Deuteronomio. c. xxxij.

l **C** Meretrix. que mercatur p̄cium libidinis: xxxij. q. iij. meretrices. Alias dicitur meretrix que multorum libidini patet. xxxij. dist. i. vidua.

m **C** Scoztor. id est scoztorum exercens. est enim scoztorum idem quod meretrix.

n **C** Viri et mulieris. supple naturaliter v̄l ali fctā.

o **C** Bona matrimonij que sunt tria. scilicet fides/proles/ et sacramentum de quibus. s. dixi. de sacra. iteran. c. ignorantia. ver. gratiam.

p **C** Hō excusat. z. sic ē v̄p̄ore legitimā ois colt? sub hoc p̄cepto p̄tinet et ois mēbroz gñatōi dputatoz v̄sus nō legitim? phibetur. xxxij. q. iij. ois mechā.

q **C** Volūtaria pollutio. d. q loq̄btūs dero. xxxij. q. iij. c. in eo. et ideo dicit volūtaria: qz aliū est de pollutione nō volūtaria q plures i somno cōtingit. qd dicit ut legif et no. vi. dist. testis. s. f. p̄fandū. z. c. seq.

r **C** Quartum mandatū est secundē tabule.

s **C** Non furtum facies. quid hoc importat/ statim sequitur.

t **C** Clandestina. id est latēs et occulta. dicitur enī furtum a furto. id est nigro: qz clam et obscure fit et

plurimum de nocte. ff. de furtis. l. i.

u **C** Contractatio. alias contractatio: et est contractatio idem quod in manibus tractatio: et est contractare de loco ad locum mouere. ff. de acquit. posses. l. rei. s. si rem. unde sola cogitatione non of-

Inhibetur etiam in eodem mandato omnis commixtio viri et mulieris quam bona matrimonij nō excusant. ois etiā volūtaria pollutio quocunq; modo studiose vel volūtarie procurata. Quartum mandatū est nō furtū facies. in quo explicate prohibet clandestina contractatio rer alienarū inuito domino: implicite vero omnis iniurio seu per fraudem seu per usurā seu p̄bio

fendit quis contra hoc p̄cessum.

x **C** Rei. siue modica sit siue magna: quia in hoc casu non rei furate quātitas sed mens furantis attenditur. Institu. de rerum diuisio. s. gallmarū. xliij. q. vj. c. vltimo: et dicit rei mobilis: qz rei immobilis nō sit furtum. Institu. de v̄sacap. s. quod autem. Item dicit rei corporalis qz incorporalia contractari non possunt. ff. de acquit. rerum dominiū. l. seruus. qui bona fide. s. incorporealis.

y **C** Aliene. hoc dicit: quia in re que plene est propria nō committit

tur furtū. pro quo vide not. p. d. ost. in summa extra de furtis. s. quid si furtum. parum post principium. et idem est de re que nullus est: ut notat ibi d. ost. ver. ideo etiam.

z **C** Inuito domino. hoc dicit nam si putat dominū concessurum fuisse siue vero siue falso hoc putet nō committit furtum: quia nihil dolo facit. ff. de furtis. l. inter omnes. s. recte. et nota qz inuitus dicitur non potest dominus qui rem habuit pro derelicto vel pro fecit vel dedit potestatem accipiendi vel vendendi pro debito. ff. de fur. l. falsis. s. si quis: et s. si factū. Et nota qz contradictio rei aliene potest licite fieri inuito domino in tribus casibus. Unus est quando fit ex obedientia: non autem ex cupiditate sicut fecerunt filij Israel auferendo vasa Egyptiorū. xliij. q. v. dixit dominus. Alius est quando fit ex cautela ut si quis furetur gladium furiosū ne sibi vel alijs noceat. Tertius est quando fit ex necessitate causa famis nime. de consecra. dist. i. v. discipulos. nam in hoc casu talia debent esse communia. Et hoc intel ligo verum in casu magne necessitatis: et in his que sunt necessaria ad viuendum. xliij. dist. i. c. f. et. xlvj. dist. i. sicut hī. lxxvj. dist. i. c. p̄ste. et c. nō satis. talis namq; potius fure suo naturaliter sibi cōpetenti vsus esse quam furtum fecisse dicitur. ff. pro socio. lege merito.

a **C** Iniuriosa. sume quod est infra. Usurpatio. et pone exemplum in sequentibus: et potes ponere exemplum in specie in eo qui iniuriose retinet penes se id quod pertinet ad alium: verbi gratia. A creditore debitum vel a mercenario mercedem vel in eo qui symoniacē occupat beneficium ecclesiasticum: vel qui male dispensat bona ecclesiastica. xxxij. questione. iij. c. tres personas. Et pro hac littera est textus. xliij. q. v. c. penale.

b **C** Fraudem. ut cōmuniter fit in negociando.

c **C** Usuram. de qua sufficienter tractatur extra

Casus quibus res aliena licite contrahitur potest.

Meretrix

de viis, per totum.

A Violentiam, vt in rapina, xliij. q. v. c. penale.

B Aditum, pro hoc vide ea que not. extra de his que vi metusve causa sunt per totum.

C Elurpacio, si le habes, xliij. q. v. penale.

D Aditum ma-

datum, scilicet ta-

bule secunde.

E Non loqris.

z sic ista pceptuz

cocernit nocumē

tum proximi qd

provenit ab ore.

F Fratres tuu.

intellige non so-

lum de carnali: sz

de eo qd fide z na-

tura est frat. p. ro

quo scleduz est q

frater dicitur mul-

tis modis

mo. xi. questione. iij. ad mensam: z procedit hec fra-

ternitas: quia videlicet vnum habent generantem

deum z vnam matrem ecclesiaz. xij. q. ij. qui abstule-

rit. fratres etiam dicuntur ratione cognationis spi-

ritualis. extra de cognatio. spirita. capitulo. i. et

ij. fratres etiam dicuntur ratione ordinis vt episco-

pi. vij. qone. i. quia super: et. c. scias. fratres etiam

vocantur: et humillitate et reuerentia. xij. questione

prima dilectissimi. extra de exco. prelati. capitulo. i.

Item fratres dicuntur ratione officij. de officio des-

legati. capitulo primo. libro. vi. Item ratione insti-

tutionis in eadem ecclesia. vij. questione prima. ter-

rules. de rescriptis. c. cum a deo. Item est frater

carnalis. octava questione. i. olim. de symonia. et si

questiones. Item frater dicitur ratione religio-

nis. extra de regula. per totum. de electio. c. cu in ve-

teri. cum similibus: et no. per Joan. an. in additio.

extra de regula. c. iohannes. ver. frater.

G Proximum. no solum intelligas fm appropin-

quationem respectu loci vel sanguinis sed etiam co-

ditionis nature sz quam omnis homo dicitur pro-

ximus. Est enim fm theologos quadruplex ratio

proximitatis: quia est proximus natura eo quod

eandem habet naturā cum alio fm quod differt ho-

mo a ceteris creaturis. est etiam proximus origine

qui ab vno natus est cum alio fm quod differt ho-

mo ab animalibus. nam no omnia animalia ab vno.

est etiam proximus hereditate cui eadez hereditas

promittitur cum alio fm quod differt homo a des-

monibus qui ab hereditate celesti excludi sunt: nec

possunt iam peruenire. est etiam proximus inten-

tionem vel lege fm quod eadez intentio ligat omnes:

z sic omnes ligamur christo beneficio incarnationis:

z fm hoc differt homo ab angelis prout hec notat

Bothlinga super illud euangelij. Math. xliij. Dili-

ges proximum tuum sicut teipsum: z his concordat

Januen. in suo catholicon. c. proximus. vbi dicit q

proximus dicitur conditione prime natiuitatis quo

ad naturam. spe conuersationis quo ad hereditatez

celestem. propinquitate cognationis quo ad originē

et ratione beneficij. exhibitionis quo ad christi in-

carnationem.

H Falsum testimonium. quid hoc importat statiz

inimuar.

I Falsa testificatio. testis falsus vt dicit isidorus

in libro de summo bono. c. lxx. tribus est obnoxius.

videlicet deo quem contemnit: iudici quem decipit:

innocenti quem ledit: pro quo plenius videre pote-

ris extra de crimine falsi. c. falsi dicus testis: z ibi in

glosa: et per doctores.

K Ad nocendum. hoc potest intelligi ad differen-

lentiā seu p metā rei
vsarpatio aliene. Qui
tum mādatū est nō lo
queris cōtra fratres
tuus siue proximū fal
sus testimonij. in quo
explicite prohibet fal-

tiā eius quod sequitur ibi. scilicet falsa testificatio
ad proficiendum: z sub hoc membro intelligi potest
omnis inordinatio lingue contra proximum vt puta
murmur/peritium/mendacium/detractio/scurrili
tas/conuiciū/contentio/bonorum vtrorum deris-

sa testificatio ad nocē
dum: implicate autē fal
sa testificatio ad indi
gnū contra merita p
mouendum. In hoc
etiam mandato omne
mendaciū sed pniciosū

uatiue. i. qui p suā dignitate nō tñ eius contrarium
habes z cū talis ppter necessitatē ecclesiarū poterit
dispensari vt promoueatur: sic tamen quod interim
addiscat fm quosdam licet multi valentes dicant
contrarium: quia in promouendo maxime ad cu
ram animarum non sufficit promouenti vt sciat
ipsum quem promouet non esse malum: sed nes
cesse est quod sciat eum esse bonum per talem ra
tionem qualē possibile est haberi de homine. extra
de electio. nihil est. et no. i. q. i. c. si qui per Archidia.
m. Promouendum. siue ad ordines siue ad
beneficiū ecclesiasticū. extra de etate: et quas
litate ordi per totum.

N Omne mendaciū. octo enim sunt genera men
dacionum: vt ait Augu. Primum est qd fit in doctri
na fidei: vt si dicat xp̄s nō esse natū de virgine. Se
cundum est qd nulli pdest sed alicui obest vt mēda
cium detractiois z falsi testis in causa criminali. Ter
tium est qd alicui prodest ita vt alteri oblit: vt fal
sum testimonij in causa pecuniaria. Quartum est qd
sola mentendi fallendiqz libidine fit sine causa vel
utilitate. Quintum est qd fit sola placendi cupidine:
vt est mendacium adulatorum. Sextum est qd nulli
obest sz alicui pdest ad vitandū periculū rer. Septi
mum est qd nulli obest sz alteri pdest vt si qd nolens
hoiez ad mortē questū pderē mentat ad vitandū
periculū psonē. Octauū est qd nulli obest sed pdest
alicui: vt ab immundicia corporali mentiens aliquē
tueatur. de his legitur. xxiij. q. ij. c. primum.

O Perniciosus. viij. gñā mēdacionū pdicta redu
ci pnt magistraliter ad tria. nā mēdacioz aliud est
perniciosum z malignitatis. aliud est officiosus siue
pletaris. tertij locosus siue locositatis. primū nocet
primo z semp est pctm sz quosdā. sz nulli obest sed
alicui pdest. tertij nec obest nec pdest. primū cōpre
hēdit. v. gñā prima. sz alia tria. tertij addit pdictis
sz Ray. z quosdā alios z de hoc no. xxiij. q. ij. c. ne
quis doctores tñ theologi vt Alexander anglicus.
Bonauentura: Richardus: Thomas z Petrus di
cunt q mēdaciū locosum nō superadditur sed cō
prehendit in se quartum z quintum genus. quare
sciendum est quod mēdaciū habet pro forma
li completius intentionem fallendi. Est namqz
mēdaciū falsa significatio vocis cum intentio
ne fallendi. vnde fm intentionem dicētis habet mē
daciū diuersificari. Si enim intēdat pdesse sic est
officiosum si delectari sic est locosum. si ledere sic
est perniciosum. Perniciosum autem continet tria
prima genera. nam vt possit aliquis ledere in spi
ritualibus sic continet primum genus. vt in tem
poralibus: et vt alicui oblit et nulli prosit sic est
secundum genus. si fiat vt alicui oblit et alicui

Octo men
dacionū ge
nera.

Diffinitio
mendaci.

Frater m
tis modis
sumitur.

Proximus
casquadru
plex.

Falsus te
stis tribus
obnoxius ē.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

prosit sic est tertium genus. locosum vero mendacium. continet quartum et quintum. nam si mentes intendit delectare seipsum sic est quartum genus si intendit delectare alium: sic est quintum genus. mendacium vero officiosum continet tria ultima. nam si intendit prodesse alteri in rebus sic est sextum genus. si in corpore sic est septimum: si in anima sic est octavum.

a Sextum mandatum. scilicet secundum de tabule.

b Non concupisces. hic prohibetur affectus qui consistit in concupiscentia oculorum: non illa que procedit ex corruptione fornicis vel delectatione sensualitatis: quia impossibile est quod illa concupiscentia non sit in nobis: sed prohibetur illa concupiscentia que procedit ex consensuratione.

c Domum. et sic rem immobilem et sic pari ratione nec agrum nec villam.

d In iura. nam cum eius voluntate et beneplacito hoc satis liceret.

e Cupiditas. que regulariter sonat in vicium et consistit in acquirendo et est radix omnium malorum. xlvij. dist. c. bonorum.

f Possessionis immobilis. hic ponitur possessio pro re ipsa. scilicet alias ponitur. l. de pact. inter empt. et vendit. l. in iustis. et ibi per Accur. et dixi. s. de offi. archi. c. i. ver. possessionibus ecclesiarum.

g Catholici id est recti et fideles in lege christi: et idem est de possessionibus sarracenorum et aliorum infidelium eorum videlicet que prius non fuerunt in manibus christianorum: quod dicitur ut not. xliij. q. vii. c. si de rebus. per Archidia. et extendit materiam si velis surta notata per Hostien. extra de voto et voti redemptione. c. quod super.

h Septimum mandatum. scilicet secundum de tabule.

i Non desiderabis. id est importat sicut illud quod dixi. non concupisces. nam ubi lex. c. xx. dicit non desiderabis. Deuterio. v. dicitur non concupisces.

k uxorem eius. et sic rem rationalem que est sibi conspecta. et cum eo idem corpus.

l Neque servum. in masculino sexu: et sic neque rationalem que est extra corpus suum nec est sibi personam coniuncta.

m Neque ancillam. in sexu feminino: et significat eam que est servilis conditionis. ff. de legatis. l. i. servus legatus.

n Non bovem. et sic comprehendit rem irrationalem.

o Que illi sunt. scilicet i. proprietate et domino vel alio modo legitime equaliter cuius materiam id agitur hic per transeo.

p In quibus pluraliter loquitur: quia supra in hoc mandato de pluribus fecit mentionem.

q Possessionis alienae. hic sumitur possessio tam pro re ipsa: ut dixi in proximo mandato. s. possessionis immobilis. et etiam pro domino et proprietate. nam in quantum hec dictio possessionis refertur ad servum ancillam et bonum et asinum et designat rem ipsam in quantum vero refertur ad illas clausulas: omnia

que illius sunt designat dominium et proprietatem: et sic alii sumunt. l. iij. dist. abbat. ubi de hoc per Archi. in ver. possessio. et l. iij. q. i. red integranda gloss. i. r. Mobiles. quarum etiam appellatione continentur et semoventes. ff. de verb. signi. l. moventium.

s His autem. secunda pars.

t Evangelium. Math. xxi.

u Dilectiones dei. aut enim sic.

Diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua.

Et toto corde. ut scilicet cor tuum non sit inclinatum ad vultus rei dilectiones magis quam dei. Et ex tota anima. id est certissimo animo in veritate et firmitate fidei. Et ex tota mente. ut scilicet omnes sensus

lam non bonum non alienum nec omnia que illi sunt in quibus bonum omnis cupiditas possessionis alienae quantum ad res mobiles condennatur. His autem decem mandatis superaddit evangelium duo. videlicet dilectiones dei et proximi deum diligat qui predicata mandata ex amore et non timore

sus tui deo vacent cuius enim intellectus deo ministrat. cuius sapientia secundum deum est. cuius cogitatio ea que dei sunt tractat. cuius memoria que bona sunt recordatur: tota mente diligit deum. hec Crisostomus. in imperfecto super Math. vel dicitur secundum Augustinum. toto corde. id est intellectu sine errore. tota anima. id est voluntate sine contradictione tota mente. id est tota memoria sine obliuione. vel dicitur ex toto corde. id est sapienter. ex tota anima. id est dulciter. ex tota mente. id est fortiter secundum Ianuen. et de isto vide quod legitur de pent. dist. iij. s. charitas.

p Et proximi. hec enim dilectio differt a dilectione dei: quia diligere deum est velle ei bonum quod habet. scilicet quod sit omnipotens summus bonus et iustus. Item diligere deum est eius precepta servare cum intentione fruendi eo. Item diligere deum est voluntatem dei voluntati sue preferre: sed diligere proximum est velle sibi summum bonum non per essentiam sed per gratiam. Item diligere proximum est idem velle: et idem nolle in bono. Item diligere proximum est ei succedere bonum optare et querere. Item diligere proximum est velle ei hoc quod ipsi. Item deus diligendus est in se et propter se: sed proximus in deo: et propter deum.

r Predicta mandata. scilicet decalogi.

s Ex amore huius amoris multi sunt gradus. Primus est quando homo diligit se propter se: et talis amor non est bonus. Secundus est quando diligit deum propter seipsum hominem. id est ob suam propriam utilitatem: et iste amor est mercenarius et est bonus si principalis finis sit deus. Tertius est quando diligit deum propter ipsum deum et iste amor est valde bonus. Quartus est quando homo diligit seipsum propter deum: et iste amor est optimus quia in tali amore nihil querit homo de suo etiam in seipso: sed solummodo que dei sunt.

t Timore pene. iste timor potest dupliciter considerari. Uno modo ut dicatur initialis. Alio modo ut dicatur servilis. Initialis est quo quis timet gehennam et dei offensam: et habet duos oculos. unum ad deum: alium ad penam: et de hoc habes de pe. di. l. i. s. hec q. s. sicut cetera. Servilis est quo quis timet peccare propter penam gehenne principaliter: et de

Diligere deum quid sit.

Diligere proximum.

Timor pene duplex.

Sicut tempus. quomodo istud debet intelligi/ statim sequitur per sex exempla.

e ¶ **E**qualitatē. s. in oībus: q. l3 homo debeat velle
proximo suo rñ

bonū q̄tum vult
sibiip̄i : nō tamē
tam intēsa volū
tate hoc facere te
netur: q̄ s̄m ordi
nem charitatis in
tenēis vult homo
bonū sibiip̄i q̄ a
licui alii. **L.** de
seruif. ⁊ aqua. l. p̄
fens: ⁊ cōsequē
ter vnicuiq̄ alij
quō mag⁹ sibi cō
lunctus est cognā
tione/affinitate/
oratione/vl bene
fictio: s̄z Lincoln.
dicto. xxvij. q̄ dī
cit q̄ quo ad q̄tū
tatez boni optati
z equali dilige
re p̄mū sicut se
ipsuz non t̄i: quo
ad intētiōē boni
optati: q̄ cit⁹
eligeret sibi vītā
eternā q̄ alij si p̄
ponerēt sibi tātū
rectitudinā.

ubi supra. **T**heoz. caro
cum in corpore

ubi supra. **T**heoz. caro
cum in corpore

n. ¶ Misericordie scilicet corporalis. Est etiam Misericor-
dia spiritualis que est septuplex et ipsius dia.
opera continentur in hoc versu. ¶ Consule castiga-
remitte solare ferora. Consule id est doce ignoran-
tem et dirige dubitantem. vnde in hoc intelligitur

nam quam tuam vitā
propriam temporalē:
sicut etiā anime tue
vitā debes prepone-
re vite carnis tue. Itē
qualiter teipsum vt vi-
delicet omni homini in
necessitate^h subuenias
sicut tibi vellesⁱ in ne-
cessitate cōsimilit^r sub-
ueniri. hec enī omnia
intelligūtur cū dicitur
diligēs proximum tu-
um &c. Sex^m autem
misericordiē sunt ope-
ra que ex Math. euā-
gelio^o patefunt que
sunt pascere^p fameli-
cum potare sitientes^q
hospitio recipere pe-
reginum^r vestire^o ni-
dum: visitare infir-
mum^t consolari car-
ceri^m mancipatum. se-
ptimum ex Thobia^r
colligitur quod est se-
pelire corpora mortuo-
rum. Septem⁷ ve-
ro peccata capitalia^o

dupelet spiritus
lis elemosina. id
est doctrina ⁊ cō
siliū. xlv. distin.
disciplina. xliij.
distin. sicut rector.
castiga scilicet de
linquentem. xlv.
distin. tria solare.
id est cōsolare tri
stem. remitte. scilicet
velinqueſtis
in te. l. distin. con
derandum. fer. id
est porta inquit
tes alioſūper cō
passionem. iij. q.
x. iudicis. lrv. dī
stinctio. vera iusti
cia: ⁊ c. recedite.
ora. scilicet p om
nib⁹. disti. xxxj. c.
li quis vult.

o **¶** Euangelio.
Dath. xxv.

Pascere fas
melicū. id est esu
rientes: et hoc est
opus misericordie
die contra miseriam
defectus tui.

q. **S**itientem.
contra miseriam
defectus potus.

r **E** Peregrinū.
 scilicet lōge a pa

ria sua iter agen
tem: et sic stat in
bona significatio

ne. quandoq; sus-
mitur i mala par-
te faciente

reprodeportato
sicut not. Accur.
inst. de hered.

instat. §. fingit: et
per illud opus
§. cum sit m. f. c.

re que est defec-
tus hospitij.

s. Vestire nuz
st defectus indu

questione prima predicandum, dicuntur etiam mortalia, rrv. distinctione, s. criminis. Et nota quod proprie peccata capitalia sicut fura sunt illa que im portant penam capitis / depositionem / exilium / vel perpetuam carcerationem. Large tamen loquendo peccatum capitale dicitur peccatum mortale: quia deformat caput anime. id est mentem hominis: et sic sumitur hic, vel ista dicuntur capitalia: quia ex eis oriuntur omnia mala, nullum enim peccatum vel malum est quod non ab aliquo horum originem trahat.

sunt superbia: inuidia: ira: odium: accidia: auaricia: gula: luxuria. Et est superbia amor excellentie proprie. De qua oriuntur iactantia: ostentatio: ypocrisis: scismata: et similia. Inuidia vero est odium felicitatis aliene de qua oriuntur detractio: murmuratio:

Similia, ut puta in obedientia / contentio / perti nacia / discordia / nouitatu presumptio. Inobediens enim in nullo vult videri inferior. Contentiosus nititur vincere cum clamore et per hoc apparere, perti nar autem factum suum malum vel dictum defendit ne errasse videatur. discordia omne dis cium suum contra riat propter vanam gloriam. Inouitatum presump tor noua dicitur inuenit ut laude tur. Et not. hic p. Ber. q. gradus superbie sunt. xij. videlicet curiositas: mentis leuitas: inepta leticia: iactantia: singularis arrogantia: presump tio: peccatorum defensio: simulata confessio: rebellio: libertas: peccandi consuetudo, de quibus notatur in libro tertio, de veritate, cap. xv.

Inuidia, hec enim: ut. s. dixi secundo loco oritur ex superbia eo quod superbus dolet quod aliquis ei equatur. Felicitas aliene, hac descriptione ponit Augu. sed Jo. damasc. dicit quod inuidia est tristitia de bonis alienis et recidit in idem. Et nota quod ista tristitia potest contingere quattuor modis. vno modo quod aliquis dolet de bono alterius solum illa consideratione quod tamen nocumentum sibi ipsi vel aliis bonis viris per ipsum inferri: et talis tristitia non est proprie inuidia et potest esse sine peccato ut dicit Greg. xij. moralium. Alio modo potest quod tristari de bono alteri non ex eo quod alius habet bonum sed ex eo quod sibi deest illud bonum: et talis tristitia dicitur proprie zelus sicut philosophus. ij. rethor. et si ille zelus sit circa bona honesta laudabilia est virtus circa virtutes si autem sit circa bona temporalia potest esse cum peccato et sine peccato. Tertio modo tristat quis de bono alteri eo quod ille cui accidit illud bonum est eo in dignus et solum oritur de bonis temporalibus et talis quod possunt puenire dignis et indignis: et hec tristitia pertinet ad bonos mores sicut doctrina bone fidei hec inuidia prohibet quod temporalia bona quod indignis pueniunt ex iusta dei ordinatione disponunt vel ad eorum correctionem vel ad vana glorie. ar. ad hoc. xlvij. distin. sicut hic. Quarto aliquid tristatur de bono alteri inquantum alter excedit ipsum in bonis: et hec proprie est inuidia: et hec semper est mala: quod dolet de quo gaudendum est. si tamen talis inuidia sit imperfecta. scilicet in motu sensualitatis solum sic est veniale. nam primus motus inuidie quandoque etiam in viris perfectis inueniuntur.

Detractio, hec consistit in aduersando vel dimin uendo bonum alterius. Unde aymo dicit detrachere est aliorum bona inuertere vel negare. vel sic. detractio est reuelatio defectus absentis facta alicubi ut ipse in bono minore existimet: et tamen has duas notificatio nes distinguunt. vi. species detractio videtur. scilicet. s. primam: et. iij. secundam. Tres prime sunt respectu boni. videlicet cum quis negat bonum alterius aut tacet ubi non debet aut illud inuenit. tres secundae sunt respectu mali videlicet cum quis reuelat alterius peccatum ubi non debet aut illud aggrauat aut fingit quod non est.

Murmuratio, id est oblocutio indebito modo contra dictum vel factum alicuius facta: et hec repro batur. xc. distin. c. alienus: et c. sequen.

Superbia, hec omnis mali initium dicitur esse. Ecclesiast. xi. tum propter causam que inueniuntur in omni peccato: quia in omni peccato inuenitur contemptus Dei qui est quedam causa peccati. Iste autem contemptus est auersio a creatore que est in omni peccato ubi preponitur bonum commutabile bono incommutabili: quia sicut sine charitate alie virtutes nihil sunt: ita sine superbia alia vicia nihil sunt abstrahere superbiam et habebis gratiam: quia superbus Deus resistit: et humilibus dat gratiam. Jacobi quarto capitulo, tum quia superbia primum fuit peccatum. hoc enim genere peccauit diabolus in celo: et primus homo in paradiso: tum quia ex ea alia vicia nascuntur sicut prius et posterius hoc est mediate vel immediate. Nam superbia que vult omnes excellere dolet si aliquis ei equatur: et sic ex ea nascitur inuidia. Inuidus vero quia de facili transiit et cui inuidet. ideo ex ea nascitur ira: sed ira cum non potest se vindicare tristatur: et sic ex ira nascitur accidia. Accidia vero consolationem querens facit auarum. Auaricia cum in temporibus abundat potest magis exercere gulam. Gula propter ventris repletionem de facili spumat in libidine: et sic generat luxuriam.

Excellentie proprie, iste amor sue appetitus precipue consistit circa dignitates vel honores. patet exemplum in peccato primi angelis qui emendamentum appetit: et studium vicium est valde timendum. nam ut ait Augustinus ve cui auriga est superbia necesse enim est ut in preceps eat.

Iactantia, id est arrogantia sive vanitas quae enumerat bona sua ut laudabilis appareat differunt enim superbia et arrogantia. Nam superbia est supergrediens mentis elatio de eo quod non est. arrogantia vero est inanis gloria de eo quod est. de superbia enim nascitur arrogantia. nam nisi precesserit occulta elatio mentis non sequitur aperta iactantia laudis.

Contentio, id est frequens offensio vanitatis ut quis videatur. de hac specie superbie dicitur sic. omnis superbus est habitu superfluus: incessu pomposus: cernix erecta: facies vaga: truces oculi: de loco certat superiori: sententias suas verba et facta iactat et reuerentiam in obsequio non obseruat.

Ypocrisis, id est simulatio quando aliquis simulat se esse quod non est. habet enim in opere exteriori apparentiam boni cum tamen de seipso sit malus. xj. q. iij. si quis vero.

Scismata, id est diuisiones ab unitate virtutis quacunque.

Ex superbia cetera vicia procedunt.

Arrogantia et superbia differunt.

Superbie descriptio.

Detractio nis diffinitio et eius. vi. species.

Murmur varie sumitur.

vnde Johan. xij. quare hoc unguentum non venundatur 22. Et quandoq; murmur species impatientie. nume. xj. ortum est murmur populi quasi dolentium pro labore contra dominum. Et est murmur conscientie scilicet quando aliquis murmurat facere quod contra deum est ab alio coact? patet exemplum in figura Aderi. xxiij. de asina Balaa q murmurabat facere contra domini voluntatem.

a Dissentio. i. discordia.

b Peruersa iudicia. hic sumitur iudicium non solum pro actu iustitie: sed etiam pro contemptu et actu

quolibet humane et iudicatorie opinionis ad quem vel in quo quilibet mortalis sua credulitate firmat: et tale iudicium procedit ex suspensione que si sit in malum habet ortum ab uno ex tribus sequentibus. quod doq; prouenit ex hoc q aliquis in seipso malus est et ex hoc q ipse quasi conscius sue proprie malicie facilliter de alijs malum opinatur. Aliquando prouenit ex hoc q alius male afficitur ad alium. Cum enim quis contemnit vel odit alium vel ei iniudet ex leuib; signis opinatur mala de ipso suspensione illa qua leuiter credit illud quod appetit. Tercio modo procedit ex longa experientia. Vnde secundum philosophum. v. rethorice. senes sunt maxime suspiciosi. quia multotiens experti sunt aliorum defectus. prime due manifeste pertinent ad peruersitatem affectus. Tertia vero causa rationem suspensionis diminuit in quantum experientia ad certitudinem profect que est contra rationem suspensionis. **c** Et nota q triplex est gradus suspensionis. Primus est vt homo ex leuib; indicis de bonitate allicui dubitare incipiat et hoc est veniale et leue peccatum: pertinet enim ad temptationem humanam sine qua vita ista non ducitur vt habetur in glosa super illud. i. Ad corinthios. iiii. Nolite ante tempus iudicare. Secundus gradus est cum quis pro certo malitiam alterius estimat ex leuib; indicis. et hec si fiant ex aliquo graui est peccatum mortale in quantum non est sine contemptu proximi. vnde glosa ibidem subdit. et si igitur suspensiones vitare non possumus quia homines sumus. Iudicia. id est. diffinitiuas sententias continere debemus. Tertius gradus est cum aliquis iudex procedit ex suspensione sola ad aliquem condemnandum: et hoc pertinet ad iniustitiam. vnde est peccatum mortale secundum phy. Jo. de pergameno in libro Cathonis parte prosa ea precepto. xviij. Minime iudica.

Gradus suspensionis triplex

Gradus suspensionis triplex

Gradus suspensionis triplex

c Similia. habet enim inuidia secundum Gregorium quinq; filias. Prima est odium occultum quod est velle malum alicui et nolle bonum. Secunda exultatio in aduersis proximi. Tertia est afflictio in prosperis proximi. Quarta est susuratio que est detractio latens. Quinta est detractio que fit in aperto. intenditq; melior apparere illo cui detrahit. Ita etiam hoc in loco oritur ex inuidia q inuidus de facili transcurrit et cui iniudet. **d** Vindicta. hanc descriptionem tradit Augustinus secundum quosdam vel potius sic. Ira est vilescenti libido. sic ponitur per Augustinum de ciui. dei. libro. xiiij. vel describitur sic. Ira est impet? concitatus spūs. anime rationalis que est natura spi

ritualis et per frā precipitatur in furore. hec diffinitio patet puerb. xviij. vel sic fm iohi. Ira est accensio sanguinis circa cor.

e Documenti alieni. hec enim ē fra per scelus siue viciū qñ viciū homo appetit seipm de proximo

rū plage homicidia et similia. Accidia est tedium boni spiritualis ex quo homo nec i deo nec i diuinis laudib; delectat ex qua sequitur ignauia pusillanitas desperatio et similia.

vindicare cū tñ illā vindictā deo reseruaret siue iudici sub deo pstituto. Alia est trapzelum et hec ē natus iusticie videlicet homo transcit de iniquitatib; iuxta illud ps. Transcimini et nolite peccare. et eccle. viij. melior ē ira rītu. **f** Sit odium. qñ nihil aliud est q traueterata de

dicatōne semp cogitās. hic tñ nota q odium dispositiue solum oritur ex ira sed directe et formaliter oritur ex inuidia nā per inuidiā fit bonū prīmū tristabile. et psequens odibile. ex ira autē causat odium q dā aragumētū. nā prīmū p irā appetimus malū prīmū fm quādā mensurā in qtu scz habet rationē vindictē. postea per continuationē et duritiatē ire puenimus ad hoc q homo malū prīmū absolute desiderat qd ptnet ad rationē odij. vñ patet q odium ex inuidia oritur formaliter et directe fm rationē obiecti. Ex ira vero solum dispositiue.

g Verbo p. vide exempla infra. **h** Similia.

h Factor. pone exemplum per sequentia.

i Plage. i. vulnera que non sunt ad mortē

k Homicidia. i. hominum occisiones

l Similia. sūt enī ire filie sex fm Grego. Prima est ira q ē audax voluntas vindicādi iniuriā facti pcedētis scda ē timor mētis q est voluntas vindicādi aduersitatē vltis aduersantē ppter estimatā iusticiā. Tercio ē pumelia q ē voluntas vindicādi per ex pbrationē malorū. Quarta ē clamor q ē voluntas se vindicādi in exaltando vocē p vituperiū ad aliorū aures pueniēs. Quinta ē indignatio q est voluntas se vindicādi p signū moleste exteri? declaratū. Sexta est blasphemia que est voluntas se vindicādi p opprobriū deo vlt scis illatū.

m Accidia. hec enim oritur ex ira: q iratus cū nō potest se vindicare tristatur sic ex ira nascitur accidia.

n Tedium. id est fastidium idignatio siue impietas

o Boni spiritualis. hec descriptio Augustini aliter describit sic Accidia ē ex suffocatis reb; vel carnis desiderio turbate mētis anxietas. vñ sic fm Tho. Accidia ē de virtutū laudabili exercitio vtriusq; hominis delectio languida. vñ sic fm eūdē. Accidia ē diffidētia de proprijs virib; etiā cū auxilio dei ipse dī ardua. et qñ dicit spūalis boni nō intelligas de quocūq; bono spūali sed de bono illo cui tenet homo de necessitate trēdere vñ si qstrifcat de hoc q aliquis cogit cū implere opa virtutis q facere nō tenet nō ē pccm accidie sed qñ tristatur in his que iminent ex necessitate faciēda ppter deū notatur. xxv. di. s. criminis ver. de istis peccatis per archi.

p Ex quo. scilicet tedio.

q Ex qua scilicet accidia.

r Ignauia. id est pigritia tarditas siue stulticia.

s Pusillanimitas. sic dicta q pusillanimo modis habet fiduciā aggrediēdi bonū.

t Desperatio. q ē relaxatio mētis ad peccādū vt dicit Aug. et solet puenire ex nimia tristitia. puer. xxvi. in merore animi deficietur spiritus.

u Similia. ad accidiā enī. xvi. vicia pñmet. vñz te

Prouincialis Guillelmi Lindewode.

piditas mollicies/omolentia/ociofitas/ dilatio/ tarditas/ negligentia/ imperseuerantia/ remissio/ dissolutio/ iniuria/ ignauia/ indeuotio/ tristitia/ tedium vite/et desperatio.

Auaricia. hec oritur de accidia. cum eni homo perdit consolationem superne visitationis tunc querit consolationem terrenam et fit auarus.

Amor. qd ams fin augu. dicitur libi do Sed cu hac diffinitione hic posita pcor. Tullius qd dicit qd auaricia e imoderatus appetitus habedi. vel fin Ber. Auaricia est qdlibet reru insatiabilis et in honesta cupido et fin aplz e idoloru feruor. ad ephe. v. c. affluentie. i. diuitiaru que consistunt tam in bonis mobilibus qd in immobilibus.

Auacite acquirendo. hec dicitur cupiditas. e Detinendo. hic proprie est auaricia et pro hac materia vide canonem sicut h. xlvij. dist.

Fraus. i. deceptio que coiter interuenit in negociatione. pro cuius materie maiori declaratione vide notata. s. de consue. c. s. y. fraude.

Furta. hic vide si placet ea qd no. s. e. c. sub. liff. in adato sede tabule non furtum facies.

Sacrilegi-
um.

Sacrilegiu. i. rei sacre violatio vel usurpatio. et committitur tribus modis. ratione persone cum quis vulnerat vel yberat clericum. xvij. q. liff. si qd ratione loci cum quis ecclesie vel cymiterij immunitatem violat. xij. q. liff. de viro. et de immuni. eccle. per totum. Rone rei cum res cosecrata vel sacro vsui deputata usurpatur et hoc siue auferatur sacru de loco sacro vel non sacro vel nonsacru de sacro. vt. xvij. q. liff. quisquis.

Symonia. que est negotiatio spialis et factio domini dei domini negociationis. de qd plentius vide re poteris. et de symo. p. totu.

Auaricie
sille. xij.

Turpe luru. v. puta de vsura et rapina. de meretricio et als per iniustam exactionem: p negotiatio ne illitrat. per aduocationem siue postulationem iniustam: per falsa iudicia: per sordes et corruptionem p periuria et per dolum. Itē per medaciu acquisiti Auaricie eni sille sunt. xij. vices vsura/ rapina/ talli- atio iniusta/ fraus negotiatorum/ deceptio aduoca toru/ acceptio muneru/ symonia/ promotio consan guineoru/ pctm anacoztaru. i. filiorum qui promore tur fauore et potentia principu/ dulus auaricia scle tie/et iniquitas luforu. et hec notantur in dicta salu tis. c. de auaricia ad fi. Tho. autem li. liff. c. rlx. dicit fin Breg. qd auaricie sille sunt septē. p. prima est ob- duratio cordis qd fit omittendo. et per isidoru vocat inhumanitas. Secda violentia que fit nocendo alicui p facta mala. et per isidoru dicitur rapacitas. Tertia est inquietudo qd est appetitus lucri. Quarta periu- rium qd sepe incidit in emptione et venditione. Quin- ta fallacia qd fit per yba deceptoru in occulto. Sex- ta fraus que est deceptio perfecta. et hoc in presen- tia illi? qui decipitur. Septima proditio que est idē qd deceptio que fit in absentia decepti.

Gula. hec procedit ex auaricia qd quando aliq

abundat in teporalibus potest magis exercere gula. in **A**mor. alias appetitus fin alios qui dicunt qd gula est immoderatus appetitus edendi et potandi. n **G**ustum. delectatio enim gulosi est in gustu si- cut luxuriosi in tactu.

in tpe qn comeditur ni-
mis? mane vel nimis? tarde aut? nimis assi-
due. Item in qualitate
qn queritur cibaria ni-
mis? delicata. itē i qua
titate qn nimis? come-
ditur aut bibitur qd est
vilissimu? gen? gule est
eni? nimiu in cibo et po-
tu qn corp? aggrauat
vel qn impedit sensum
interioze? aut exterio-

Libo. et po-
tu. dicit eni Aug.
qd gula est immo-
derata cibi et po-
tus auditas als
di vorax edacti-
tas nature finit?
non contenta.

Nimis ma-
ne. vices quādo ali
quis preuenit ho-
rā comedēdi ma-
rīne in diebus se-
iuniorū. figuram
ad hoc habes de
Jonata qui me-
ruit mortē qd tem-
pus constituti an-
tecessit. i. Reg.
xvi. et vide que le-
guntur de conse.
dist. i. c. solent.
q **N**imis tar-
de. liff. dist. deniq

de conse. dist. v. sunt tibi.

Nimis assidue. xliij. dist. c. i. z. li. de pte. dist. v. non dico.

Nimis delicata. de qbus Quiddius. Est virtus placidis abstinuisse cibis. figurā habes de filiis Isra- el Hume. xi. etiam de dilute qui quotidie epulabatur splendide. Luce. xvi.

Nimis comeditur. excedēdo mēsurā sue natu- re proportionatā. nam hec mēsurā nō consistit in cō- bi quātitate sed in comedētis qualitate. qd qd vni est mēsurā debita alteri est excessus.

Vilissimu. hec eni crapula dicitur de qua legē- et de vi. z. ho. cle. c. a crapulo. de cuius vilitate sicut lūtero. multi impaciencia gule vomitu remediāti. et qd turpe ingesserūt turpius egerunt. de conse. dist. v. c. ne tales. circa medium.

Est eni nimium. hic declarat quō intelligitur ni- mietas cibi.

Corpus aggrauat. abundantia nāq? cibo? mo- rōū generat: molestias ingerit: et egritudines generat vt ait Jo. os aureum. de conse. dist. v. nihil. li.

Interiorē sensum. qui fin animā tripliciter cō- sideratur vt ait Lincolū. dicto. xv. p. primo in memo- ria et intelligētia et dilectione trinitatis et que supra ipsam est. Secdo in cognitiōe et amore ordinato sui ipsius et eius qd sibi par est Tercio in cognitiōe re- gendi et administrandi ea que sub se sunt. et sic scdm eundem. Lincolū. spūales sensus aīe sunt hi. intelli- gentia/ intellectus/ scientia/ ars/ prudentia siue con- siliū. Aliter autem fin Bern. quinq? sensus anime sunt isti. p. primus amor pius/ quo parētes diligim? quē est sicut tactus. Scdus amor iocundus/ quo dili- gimus socios: et est sicut gustus Tercio amor erga oēs homines iustus qui est sicut odoratus. Quart? erga inimicos amor violentus qui est sicut auditus. Quintus erga deum amor sanctus siue deuotus qui est sicut visus. Idorum aut quinq? sensuū vinculum et imobilitas vt non possint agere pctm est: et presen- tim gula siua ebrietas vt hic et cetera peccata. Cras- pula enim perturbat cerebrum: et per consequens/ ebetat ingenium et mentis obliuione inducit. obce- cat conscientia et sepelit rationem. extra de vita et hone. cler. c. a carpula.

Sensus spi-
rituales
anime.

A Exteriorē vīpūta vīfū/audītū/et alta hūmōi ta
les namq; q̄nīfūī comedūt atq; bībūt vt ſepe qd lo
quāt nesciunt: ſed ſine ſenſu facēt ſepulch. xv. q. i. ſane
B Corporis ſanitatē. Exceſſus enī cibi et potus
morbum facit/ moleſtias ingerit/ egritudines gene
rat/ p̄ſumit et cō
putreſcere facit
corpus humanū/
carnem macerat
egritudine dūtur
na/ et tandē mor
te crudeli conſu
mit. de cōſe. di. v.
c. nīſi enīm.

Auiditate.
heceſt quarta ſpe
cies gule q̄nī quis
comedit nīſi ar
denter vel feſtinā
ter. nam non vīſus
cibor ſed concu
piſcētia in vicio
eſt. xli. di. c. i. ſigu
rā habes de eſau
qui propter auī
ditatem cibi ven
didit primogeni
ta. Gen. xxy.
Preparatū
one. de hīs quib;
habetur in cano
ne de cōſe. diſt. v.
c. quinq;

Exſtandis
q̄ ſic ait Ber. nō ſaporis ſed ſapientie exci
tet appetitū.
Luxuriam. que eſt ex immodis deſideriis vent
ens lubrica mētis et carnis proſtitutio. ſeu aſas libi
dinoſe voluptatis appetitus talis vīc qui ex cōſen
ſu rōnis eſt. Nam appetitus talis eſt mortale pēnā
q̄nī ratiō non cohibet hūmōi appetitū cum poſſet.
Mortificare. ſc; per ſuas differentias que ſunt
octo p̄ma eſt fornicatio q̄ eſt ſoluti cū ſoluta. Scō
meretriciū q̄ ſit dupliciter. i. vagā libidinem cū di
uerſis ſectando vel cum publice venali cōcumben
do. Tertia eſt adulteriū quo iugalīs thorus violat.
Quarta ſupūū quo virginālīs integritas corrūpī
Quinta incontinentia qua deo ſacratus leditur vt
in clericis in ſacris ordinibus religioſis et in hīs q̄
emiſerunt votum continentie. Sexta inceſtus quo
vinculum conſanguinitatis et affinitatis vel cōpa
ternitatis corrūpītur. Septimū pēnā contra natu
ram vel ſodomia qua naturalis vīſus cōeundi per
uertit. Octaua libidinoſus vīſus coſtus cōiugalīs.
Aerem inſicit. ſet et enī libido. eſt de p̄ſump.
cū in iuuentute. et ſuper hoc vide no. in p̄ſone ortho.
licet ad profugandum. per Jo. de athona. Et nota
exemplum de angelo qui ad aspectū iuuenis luxuri
oſi obrurauit nares vt legitur in vita patrū.

Septem virtutes. quinta pars.

Pincipales. ſic dicte quia ſub eis alie virtutes
continentur vt. j. patet in littera.

Ad deum. he enī tres virtutes theologice. ſ. fī
des/ſpes/et caritas a ſequentibus differunt: q; he
tres mouent in finem ſed ſequentes mouent ad ea q̄
ſunt ad finem. Itē harum trium obiectum eſt deus:
ſed cardinalium virtutū finis eſt ipſe deus ſed non
obiectum proprie. Itē he tres habentur per inſuſio
nem. alie vero per acquiſitionē. Itē he tres mouēt
ad opera ex rationibus ſumptis a iure diuino: ſed
alie a iure naturali. Itē he tres attenduntur q̄tū
ad actus interiores: alie autē quo ad opera exte
ra. Itē he non habentur ſine donis: ſed alie ſine do

nis haberi poſſunt. Itē he ſunt diſcretiue actuum
in deum: ſed alie ſunt diſcretiue actuum in proximi
Itē in hīs habitibus generāt actus: ſed in alijs act⁹
generant habitus. ſim qd dicit philoſophus quales
ſunt in q̄ actus tales ſunt habitus.

ordinatur et ideo theo
logice appellatur. pru
dentia. tēperatia. iu
ſtitia et fortitudo. per
quas ad o ſeipſū et pri
mū homo ordinatur.
Et eſt actus prudētie
bonū eligere. act⁹ iu
ſtitie rectē facere act⁹ tē
perantie non impediri
delicijs. act⁹ fortitu
dinis nō dimittere bo
nū agendum pro augu
ſtijs vel moleſtijs q̄
bulcūq;. Et dicūtur he
quattuor virtutes car

Theologi
ce. ſic dicte quoniā
am p̄cipaliter i
deū dirigit fides
enī dirigit i ſum
me verū creden
do et aſſētendo.
Spes in ſumme
arduum intendē
do et expectando
Caritas in ſum
me bonum deſi
derando et amā
do. Et he virtut
es multipl̄r diſ
ferunt inter ſe.
p̄mo ſim act⁹
proprioſ nam ſi
des facit deo aſ
ſentire. ſpes i deo
cōfidere. caritas
deū diligere. Se
cūdo ratione ſub
ſecti. nā fides eſt
in rationali. Et
ſpes in irraſcibili.
Caritas i cōcupi
ſcibili Tertio ra
tiō ſubſecti. nā fi

fides/spes
et caritas i
mūltis diſſe
runt.

des eſt circa verum/ſpes circa arduum caritas cir
ca bonum. Quarto ratione effectus. nam in p̄ſent
ti fides deum ſequitur ſpes in celum comitatur. car
itas perenniter amplexatur. Quinto ratione finis.
q; per fidē deus cognoscit vt veritas: p ſpem habet
vt eternitas. per caritatem diligitur vt bonitas.
Prudētia. hīc et in ſequentibus recitat quat
tuor virtutes cardinales que de ſe per ſe patent.

Ad ſeipſum. he enī quattuor virtutes aīam
hominis reddunt ſtabilem et quadratam. prudētia
namq; aīam tenet in veritate materiali ne per igno
rantiam vel errorem vel curioſitatem recedat ab ea.
Temperantia tenet eam in neceſſitate ne per ſuper
fluitatem vel diminutionē ab ea recedat. Fortitudo
eam tenet in quadā equalitate ne aduerſitate eam
deſiciat. ſic he tres aīam tenēt quo ad ſeipſam ſed
iuſtitia tenet eam in proximi vtilitate non vt ei no
ceat ſed potius vt eius vtilitati intendat. Vel aliter
he quattuor virtutes motus p̄ncipales aīe dirigit
prudētia enīm dirigit actū rationalem qui eſt: di
cernere inter bonū et malū vel inter duo bona q̄ me
li⁹ ē iter duo mala qd mai⁹ eſt malū. Tēperatia diri
git actum concupiſcibilem qui eſt velle bonū et deſe
ctabile. Fortitudo dirigit actū irraſcibilem qui eſt ag
gredi arduum et ſuſtinere qd eſt difficile ad ſuſtinen
dum et ſite tres dirigit actus p̄ncipales triū vīrū
aīe q̄tū ad ſe. Sed iuſtitia actus illos dirigit reſpec
tu p̄mi. ipſa enī circuit oēs vīres ſicut dicit glo.
yſido. ſuper Gen. ij.

Et p̄mū habes exemplū in glo. p̄cedēt.
Bonum eligere. de hoc dixi. ſ. ad ſeipſum. et
hūc actus i ſequentibus puenit illud Augu. qui dicit
prudētia eſt eligere quod diligendū eſt. Fortitudo
nullus auelli moleſtijs. temperantia nullis illece
bris. iuſtitia nulla ſuperbia. Et alibi per eundem.
prudētia eſt in precauendis inſidijs. iuſtitia eſt i
ſubueniendo miſeris. fortitudo eſt in perferendis
moleſtijs. temperantia in non exercendis delectatio

nibus pravis.

A Cardinales, sic dicte quia sicut ostium vertitur in cardine: ita in his p[ro]tutur et regitur vita hominis. Locantur etiam politice: quia hominem ordinant in vita civili. Dicuntur etiam humane: quia humano studio ac

quiruntur nisi divinitus infundantur. Appellatur etiam consuetudinales: quia non ex vno actu sed ex consuetudine nascuntur vel quia honestas humana se magis exercitat in his quam in virtutibus theologis. Alii ter vero hec quatuor p[ro]tutes dicitur quod regunt vitam hominis quo ad opera exteriora put pugnant contra vicia: et hoc modo sunt incipientium. Dicuntur etiam purgatorie semper quia tam sunt in victoria viciorum et consistunt partim intra partem etiam sic sunt p[ro]ficiuntur. dicitur etiam purgati animi semper quia tam deus est viciis quiescit homo: ita quod raro primi motus insurgunt et hoc modo pertinent ad perfectos dicitur etiam exemplares put sunt in mente divina. nam sic cut omni rerum deus exemplar est: ita et deus virtutum in eo p[ro]fuitur. b. Plures alie quas ponit philosophus. scilicet ethico primo circa finem ubi p[ro]ter prudentiam et iusticiam ponit et enumerat decem virtutes morales vicia fortitudinem/temperantiam/honoris amotum magnanimitatem/curialitatem/liberalitatem/magnificentiam/masuetudinem/affabilitatem/et eutropeliam que est ritus circa ludos et solacia. sunt enim quidam in ludis et solaciis nimis abundantes ut hystiones quidam nullum solacium recipere volentes et tales dicitur agrestes et hystidi horum medium tenet eutropelia quod recipit solacia honesta semper quod oportet et ut optet.

Sacerdotes admodum neant p[re]gnantes sibi subditas habere instate partu aquam si necesse fuerit ad baptismum paratam: et ut tepore confiteantur.

Item commoneant sacerdotes et mulieres p[re]gnantes de pochia sua ut cum tempus partus instare intellexerit sibi p[ro]spiciat quod aquam promptam et paratam habeat pro partu si immineat necessitas baptismi. c. De septem. sexta pars.

Suo loco. vicia. scilicet de sacramentis iteratis. c. ii. Te p[ro]moneant ista constitutio facta duo. p[ro]p[ri]o ponit doctrinam quam servare debent mulieres p[re]gnantes instante puerperio circa p[ro]videntiam partus in necessitate baptizandi. Secundo ubi et quod p[ro]pter dat doctrinam necessariam quo ad statum ipsarum mulierum p[ro]pter periculum mortis imminuentis.

Sacerdotes. scilicet curam habentes animarum vici. patet sibi de parrochia sua.

Intellexerunt. scilicet ipse mulieres.

Aquam. qualis erit hec aqua vide. s. de sacf.

ste. c. i. s. legitime factum s. ex parte elementis.

Et paratam. exponit et p. i. quod idem significat hec dictio p[ro]p[ri]a et hec dictio parata. simile habes di. ii. plebscita. et ibi per Archiep[iscopum].

Si necessitas. in casu necessitatis etiam p[ro]tudo mi et a quocumque baptizari debet in sit interio baptizantur servetur forma ecclesie. quod dicitur de sacra. interan. c. i. verbo a laicis.

Et quod p[ro]pter. secunda pars. **Periculum.** scilicet mortis ipsarum mulierum. **Constitute.** scilicet p[ro]p[ri]a sua. **Sacerdotes.** supple p[ro]p[ri]o curato vel alteri de ipsius licentia. extra de peniten. et remiss. c. ois vtrius usque serus. **Copiam.** habere. forte p[ro]p[ri]e distantia magnam a loco ubi est sacerdos. vel p[ro]tudo intellegi p[ro]pter hoc quod non puenit viciis tpe parturienti interesse: sed in casu necessitatis hoc non inuenio p[ro]hibitu: immo satis hoc liceret potius mulier sine confessione periclitaretur.

Resbyterorum. et infra p[re]fatis consilij diffinitione districte duxim[us] iniungendum ut rectores et vicarii plebes sibi commissas pabulo verbi dei secundum quod fuerit eis inspiratum informare p[ro]curent ne canes et muti merito iudicentur cum

Resbyterorum. et infra p[re]fatis consilij diffinitione districte duxim[us] iniungendum ut rectores et vicarii plebes sibi commissas pabulo verbi dei secundum quod fuerit eis inspiratum informare p[ro]curent ne canes et muti merito iudicentur cum

Resbyterorum. et infra p[re]fatis consilij diffinitione districte duxim[us] iniungendum ut rectores et vicarii plebes sibi commissas pabulo verbi dei secundum quod fuerit eis inspiratum informare p[ro]curent ne canes et muti merito iudicentur cum

mo hortatur curatos ad p[ro]videndum suis subditis verbu dei. Secundo ubi illud etiam hortatur eosdem ad celerem visitationem infirmorum.

Et. sic continet in integra p[ro]p[ri]a parrochiali um aios ad ea que magis nris t[em]p[or]ibus expeditur exercenda studio suis exdare volentes et c.

Presentes consilij. celebrati vicia p[ro]p[ri]a. Anno dñi. m. c. xlii. regni regis henrici tertij filij. Johan. octavi.

Pabulo. ubi dei. Istud pabulum maxime necessarium est ad salutem populi xpiani: quia sicut corpus materiam sic anima spirituali cibo nutritur: eo quod non in solo pane vivit homo: sed in o[mn]i verbo quod p[ro]cedit ab ore dei. extra de offi. ordi. c. inter cetera.

Canes muti. vici. lxi. et xlii. di. sit rector. ubi archiep[iscopum]. no. quod malus prelatus aliqui dicitur lupus rapax: ens p[re]da. lxxii. di. nihil. q[ui]bus canis impudens. ii. q. vii. q. nec. It[em] coruus. ii. q. vii. non ois. It[em] sal infatuatu ad nihil p[ro]ficiens. ii. q. vii. non ois. It[em] porcus xl. di. in madatis. It[em] gallus gallinacius. i. capio: quia sicut capio non cantat sic nec malus prelatus. It[em] non

Dulio

Dulio

Abal p[re]lat[us] variat[ur] significata.

gnat nec pugnat p subditis. Itē sicut capō nō vocat gallinas: sic malus prelatus non vocat pauperes. Item sicut capō se impinguat sic malus prelatus: ideo cū querat epulis & delictis abundare elicitur in ignem inferni. xxxv. di. ecclesie princeps.

Alatratu. i. p dicatione vel doctrina. prelatus enim qui in doctrina mutus est non est p prelatus cum officio prelatus nō exerceat sed solū similitudine habet prelatus. sicut ydolum qd non exerceat officium hoīs sed solum sile est hoī et non est hō tales enim recte dicit pnt ydola. de qbus dicitur Baruth. c. vi. Lingua eorū polita a fabro et non pnt loqui.

Laulis. i. ouibus. et similes habes. xxiij. q. iij. refecande.

Lupus spiritualis. i. demoni. iur illud evangelij lupus rapit et dispergit ones vel dī lupos. i. hereticorum vel ypoeritas qui veniunt in vestimentis ovium interius tamen sunt lupi rapaces. Math. vij. de conse. di. iij. Quid. circa medium. Et non qd lupus l3 ouina pelle tectus tñ cognoscitur ex tribus pmo qd dentibus mordet: sed ouis non. Mordet enim ypoerita bonos et eis detrahit et sic cognoscitur per actū. Secō cognoscitur per vocē. vñ Crisost. qui vocem humilitatis et p confessionis emittit ouis est. qd nō contra veritatē blasphemans vlulat contra deum lupus est. Tercio lupus per cibum cognoscitur qd p tuosus velut ouis pascitur herbis virentibus. i. celestibus amentis. bus. Viciōsus autem velut lupus pascitur voluptatibus. Vñ ad Roma. viij. dicit apłs. Qui sunt i carne que carnis sunt sapunt.

Illud etiā. scda pars.

Euangelij. Math. xrv.

Accersit. i. vocat put cōter solent proclant curatum ad infirmos vocare. s3 per hoc non excluditur quinetiā non vocatus talis curatus teneatur infirmos sue prochie visitare vt dicat cū apłs. Quis infirmatur et ego non infirmor. xxiij. q. i. qd dignior. et. xlv. di. recedite.

Celeriter. i. sine morosa tardatōe videlicet ne quid sua culpa tardus fiat. ad quod vide no. xcij. di. c. i. per Archid. et extra de peni. z re. c. vlti. glo. pma. in fi. per Berni.

Libenter. nam liblerem datorē sui scrutij dī ligat deus. ij. Loxinth. ix. vt vices non ex tristitia anm hoc faciat aut necessitate coactus vel als inuit. sed spontaneo desiderio. zc.

Um hostis. i. dec est cōstitutio Stephani Laquarlen. archiepī edita in consilio xpoī. pmo. z est. xxiij. in ordine. z habet duas partes principales. In prima statuit circa ea que obseruari debent in admittendis ad vicarias perpetuas. In secunda ibi Quid si sub certa qualitate adijci penā

Episcoporum. ad quos supple regulariter spectat admissio curatorū ad beneficia ecclesiastica qd iminet cura aiarū. et de institutio. c. ex frequentibus vbi tñ hmoi admissio pertinet ad alios tenent seruare illud qd hic dicitur sicut als no. et de offi. ordi.

sens esse et sacerdos et fici de proximo preten: dat: aliter admissus repellatur.

Cum hostis et infra. statum? vt nullus eporum prouincie nostre quēquā ad bicariā admitat nisi velit in ecclesia in qua ei bicaria conceditur psonaliter ministrare ac talis existat qui infra breue tēpus in presbyterum ordinarī valeat quod si admissus fuerit aliquis

est nulla vt ibi patet.

Personaliter ministrare. p dicta cōstitutio othonis artat talem vicariū ad residentiam psonalē nec loquitur de ministratiōe. Sed Jo. de athona ibi in p. residentiam: dicit qd hoc nēdū statuit propter eorū continuū officiū in ministrando sacra z sacramēta: sed etiam propter hospitalitatem tenendam et sic intelligit idem Jo. id locum habere non solum rōne residentie sed etiam vt psonaliter ministret sacramēta z sacramentalia. Et ex his videtur qd talis vicarius non pōt alium sibi assumere coadiutorem ad ministrandū sacramenta et sacramentalia. z hoc verū est de ignoto vel peregrino. et de cle. pere. per totum. de tēp. ord. c. i. l. vi. z no. per vñ. de mōte lauduno de offi. vica. c. vnico. i. cle. glo. magna. vñ. an tales. Secus tñ est de bene noto z de cuius ordinatione constat qd talem etiam si ipse vicarius pns sit pōt ipsum secum in sui adiutorium assumere dūmodo statutū synodale vel pūctiale hoc nō impeditat vñ. q. j. c. illud. z. c. nñll. z no. p eundū vñ. glo. palk. vñ. an tali. vbi nō talis vicarius ppetuus absens est a sua vicaria pōt ad modicū tēpus vices p vñū duos vel paucos dies dūmodo hoc fiat ex magna causa z non nimis frequenter alium loco suo ponere. et de appel. c. peruenit. ij. Als aut nō posset scdm llo ostē et. et. c. clericos. z in sum. ne prelatus vices suas. ad si. sed nūqd pōt. z rō est qd tenetur personaliter residere et etiam deferuire. vt dicta cōstitutio ad vicariam. et hic. z et. et. c. vi. z no. d. c. clericos. p llo. o

Breue tēpus. i. in proxima celebratione ordinum. sic limitatur in dicta cōstitutione ad vicariā. p Presbyterum. sic igit nō est op? vt tpe sue admissionis sit pb? sed sufficit qd sit diaconus z ille ordorequisit in eo ad mñus vt patet in dicta cōstitutioe othonis ad vicariā.

Valeat. qd nñll sibi obulat de canonictis institutis: nec ratione etatis. nec defectus aut alterius

c. cum vos. p. yconomos. vbi cum dicit vel alius prelatus ad quē pertinet institutio. z ibi no. p Jo. an. in addi. parū an sine qui hoc allegat. c. cū venisset de institutio.

Ad vicariā. supple perpetuā z habes sile in cōstitutione othonis ad vicariam. vbi de hoc p Jo. de ath. glo. j. vbi tractat quis dicatur vicarius ppetuus. quistēpora lis. et qd quattuor sunt genera vicariorū: ibi videas m. Quid. hō die ppositu. otho. ad vicariam talis d3 ad hoc arta: ri p furamentum alioquin ipse institutio ipso iure

Lupus in tribus dno scitur.

Diuisio

Provincialis Guillelmi Lindewode.

cause cuiusvisque cuius ratione non possit ad facere
dotium promoueri.

Choluerit. mutata forsan voluntate prioris qua
voluit promoueri et de tali mutatione voluntatis
habet in c. commissa. de ele. li. vi. per qd. c. apparet qd.

si euidenter constet
admissu huius
modo non posse ordi
nari in sacerdo
tem i proxima ce
lebratione ordi
num adhuc non de
bet ipsa vicaria
alteri conferri an
illud tempus elapsu
b. **C** Spolietur.
per sententiam.
ar. notator. per
Bern. extra de
foro compe. c. si di
ligenti. p. causa
perdat. et vide ea
que circa hoc nos
taut. s. de consti.

c. primo. p. teneatur. Et hodie per dicta constitutio
nem orthons ad vicariam: talis non ordinatus in
pbm cessante impedimento legitimo ipso iure ipsa
vicaria est priuatus.

C Noniam autem. Ista constitutio fuit eiusdem
culus et supra dicta. et est. xvi. in ordine.

C Et infra. sub hac pte decisa continetur in inte
gra quo sicut multotiens abundanti reru tpaliu non
nullos segregat et abducit ab officio sibi commissio:
sic inopia quosdam facit infelicitate mendicare. voluit
itaque statuens prouidere regimini ecclesiarum in vtroque
casu habita moderationis temperie. et stud. c. disti
ditur in tres ptes. In prima prouidetur circa con
gruam portionem assignandam vicariis perpetuis. In
secunda ibi prouideat. statuit quid sit faciendum circa
onera ecclesie In tertia ibi prouiso. decernit qd ob
seruari debeat. circa pcurationem ordinarij visitatis
e. **C** Ad minus. sic q. f. istam summam non de fieri
assignatio nisi vt. f. sequitur in textu. ipsa tñ augme
tare bene licet et expedire.

C Redditus. huius vocabuli significatione intel
ligitur ois fructus et est generalis ad oem utilitate
no. per Archi. de elec. c. generali. p. redditus. li. vi. et
per Jo. an. c. z. e. f.

C Quinqz marcarum. Ista summa tpe huius co
stitutionis reputabatur sufficiens et hoc videtur ex
alia constitutione eiusdem que est. f. de cle. non resi.
c. cu hostis. s. ij. et in antiqua sic incipit et quinhonestu
est: als ad hec q. inhonestum est post hanc tñ consti
tutione per constitutione Symonis y Nep. Catur.
archi. hec summa quo ad hntes curam aliarum etia
licet solum fuerint vicarij temporalis vlez pbi sub
rectoribus vel vicarij pochteales limitata fuit ad sex
marcas demu no sub Symone sudbury archiepo

Modo de po
tione vica
rio assigna
da.

Catur. extensa fuit etiam quo ad tales vicarios te
porales ad octo marcas vel als ad quattuor: mar
cas cum cibarijs sicut de predictis patet et legitur
f. de cele. miss. c. effrenata. vñ si in vicariis tpalibz co
siderata tpm qualitate hec summa a quinqz marcis
ad octo marcas sit augmentata et nichilominus ta
li salario sacerdotes ipsi non contentantur in pluri
bus locis hys diebus nisi decem ad minus marcas
pro salario receperint. Multo magis apparet quod
ista summa. f. quinqz marca non erit hodie sufficiens
tali vicario ppetuo de quo hic loquitur maxime at
tentis et consideratis oneribus et si que sint succube
tibz rōe residente vtputa in hospitalitate et in alijs
de quibus no. Jo. de atho. in constitutione ortho. ad

vicariam. in multis glossis quas ibi videre poteris
consideranda nāqz est ppetentia bñficij siue suffici
entia non solum respectu persone sed et respectu one
rum imminentiū illi beneficio. respectu persone ha
betur consideratio ad nobilitatem / cientia / digni

tatem / fm q. no.
Ber. ep. de rescri.
c. c. adeo. p. suffi
cientē. immo et
am ad mores vir
tuosos fm no. ibi
dem per Hosti. et
dz etia illa suffi
cientia attendi res
pectu oner. f. vt
sibi sufficiat et su
is. l. di. studeat. et
q. aduenientes po
ssit recipere et iura
epalia persolue
re. et de pben. c.
de monachis vbi
de hoc p. Hosti. et p.
ista sufficiētia vt

**an vicarij onera ecclesie
subeat: qd non nisi ab alto
exigetur p archidiacono.**

Quoniam autem
infra Statu
m. bt vicario ppetuo
ad min. reddit. quinqz
smarcarum assignet
q. scz pro quinqz mar
cis solet dari ad firmā

de no. p. Jo. an. de pb. c. f. li. vi. in nouel. et in consti
tu. ortho. alcubi. p. pingui. p. Jo. de atho. et f. e. c. p.
ad firmā. et p. ad tenuitatem.

C Assignetur. tpe ordinationis ipsius vicarie
vel salte anteqz vicarius in ipsa ecclesia instituat. vt
d. c. de monachis. Et no. fm quosdam q. hec assigna
tio primo dz fieri per patronu qui si infra sex menses
expectatus portionem congruam non assignauerit
tunc eps portione ipsam assignabit et vicarium in
stituet auctoritate sua. et de suppl. neg. prela. c. ij. et
no. d. c. de monachis. p. assignatum. p. Hosti. et p.
sum tñ dictu Hosti. non procedit hodie nisi p
sentatus fuerit indignus: q. si presentatus sit dign
eps tenetur eum admittere. sed potest elapso tēpo
re congruo per eum patrono ecclesie ptefigēdo por
tione sufficientem assignare si patronus ipsam assi
gnare distulerit vel neglexerit prout legitur in cle.
prima de iure patro. vbi de ista materia legitur et
notatur.

C Ad firmā. ita vlez vt quicūqz alius suis labori
bus nec non sumptibus et expensis fiendis circa les
uationem et collectionem hmoi redditus deductis
velit de claro soluere ipsi vicario quinqz marcas sic
q. vicarius de ipsis quinqz marcis sustentet se et su
os et supportet onera ecclesie imminētia fm quem
intellectum satis rōnabilr dici posset talem portio
nem esse minus sufficientem: quia portio assignanda
debet esse talis vnde non solum vicarius sustentari va
leat arte viuendo in penuria: sed vt sibi et suis suf
ficiat in victu et vestitu et lectis sternis et alijs oner
bus. ar. xxi. di oino. et no. dicto cle. prima. p. p. g. r. u. a.
p. Pauli. et in hac sufficientia attendi debet vt
portio vicarij sit talis que sibi ad minus et vni cle
rico vel pluribus fm qualitatem et qstitate parro
chie sufficiat in victu et vestitu. et de vi. et ho. cle. c.
vt quissqz. Itē quod ad hospitalitatem tenendam et
sura epalia soluenda vt in. c. primo de preben. li. vi.
Item q. possit prouidere personis contunctis indi
gentibus. et de coha. cle. et mu. c. i. Et de tali sufficie
tia loquit. c. extirpande. et de preben. et no. p. Hosti.
d. c. de monachis. et de pben. c. i. p. Jo. in nouel. et de
statu mo. c. i. p. eundē Jo. li. vi. et si intelligatur q.
vicarius hanc summam habeat de claro omnibus
sumptibus expensis et oneribus aliunde supporta
tis sic vt de hac summa solus ipse sustineat: adhuc
non confectur portio congrua vt patet ex superi
alle. p. quinqz marcaru. Et sic seruari non pot hōne
stas persone sue que multum pderari debet vt p. z.

in dicta cle. ff. de iure patro. §. vlti. Et hinc vide quod
dicam. f. c. h. conferre.

a **M**issi forte. excipit ab eo quod prius dixit.

b **P**artibus wallie. non dicit de tota wallia sed
de quibusdam eius partibus. Et hoc idem quod di-

cit de partibus

wallie dicit etiam

habere locum in

partibus anglie

cum eadem sit rō

utrobique. ff. ad. l.

adi. l. illud.

c **S**it. f. talis

vicaria.

d **T**enuitatez

.i. exilitatem. **L**ō

siderande enim sunt facultates ecclesie in assignanda
vicarij portio. et de. vi. r. ho. cle. c. qm. vt ait scrip-
tura. Sic et r. mos patrie attendi debet vt hic in te-
xtu. nā psonis equalibus minus sufficeret in quibus-
dam partibus q̄ in alijs put in fili no. Jo. in no. de
pben. c. i. li. vi. vbi dicit q̄ persona equalibus min⁹
sufficeret in prouincia wallie q̄ in anglia vbi sunt
maiores sumptus ad quod facit. xxiij. di. quissq̄. et
de dona. ceterum. de cens. cum apostolus. §. si.

e **A**dinori stipendium. i. fructu laboris siue mer-
cedis. r. sic ponitur hic stipendij pro utilitate siue
fructu qui prouenit ex redditibus assignatis ad vic-
arium r. sustentationem vicarij de q̄bus hic agitur
Als vero pprie loquendo stipendia dicta sunt que
pro sumptibus dabantur militibus. r. hoc ideo q̄ p
stipes. i. p. exigua dabatur era ff. de rbo. sig. l. si ager
§. stipendia. vel dic minor stipendij. i. beneficio si-
ue officio. Consimile habes. xxi. di. qui ecclesiasti-
cis. in prin. r. stipendij. per Archid.

f **S**int contenti. hoc enim sufficit vt vicarius in-
stituendus vicaria licet q̄stioq̄s modica sit contēt⁹
pōt enim quo ad sufficientiam portionis hñde siue
assignande illi iuri q̄s in ipsius fauorem introductū
est renunciare. et de regula ad aplicā. c. de legibus. l.
q̄s fauore. et facit ad hoc. ff. de no. ope. nūcl. l. i. §. et
post opis.

g **S**ed nūquid vicarius admissus r. in ta-
li vicaria modica r. ex lī institutus voluntarie ean-
dem recipiens a principio abis assignatiōe hñdō
portionis possit ex post facto petere vt i sua portio
augmentetur. videtur q̄ non. q̄ cum scilicet ipsam
recepit videtur portionem lī modica et insufficie-
tore contentus. pōt namq̄ renunciare iuri pro se
introducto vt predicti. Qñ cū in sua admissione vel
postus an eam non petijt portionē sufficientem sibi
assignari fm formā. c. i. de iure patro. in cle. Im-
putet sibi q̄d tam tenuē ecclesiam siue vicariā per-
miserit se promoueri. Ad q̄d faciunt no. per Jo. r. et
di. clericus. qui ponit exemplum in matrimonio car-
nali vbi vir nubens scilicet mulieri que ei debitum
reddere non pōt tenetur eam nichilominus alimen-
tare et sibi imputet q̄ talem duxit. ad hoc allegat.
xxxi. q. vii. hī qui. sed melius facit eadem causa. q. c.
si vpozem. Et istud sic cōfirmatur. nam prouisio ca-
nonis super assignatione hñdō portionis edita lo-
qui videtur de assignatione fienda ante admissiōē
ipsius vicarij et non post. vñ in. c. de monachis et de
pben. mandatur q̄s nullum admittat in vicarium
ad presentationem religiosorū nisi tñ sibi assignet
de puentibus ecclesie vñ iura ep̄alia possit persol-
uere. r. congruam sustentationem habere. ex quo tes-
tu innuitur q̄ assignatio portionis debet precede-
re. r. eodē modo videtur sonare littera decretalis
prime de pben. li. vi. vbi illud idem extenditur ad p-
sentatos etiam per exemptos sic etiam in simili cō-
cordare videtur textus de iure patronat⁹. c. i. in pñ.
in cle. vbi sit extensio r. declaratio iurum precedē-

tum. Sed predictis non obstantibus tu dic contra-
rium q̄ licet i iuribus predictis statuatur q̄ ep̄s nō
admittat vicarium ad presentationē alicui⁹ nisi tñ
sibi assignetur vt iura ep̄alia possit persolvere r. cō-
gruam sustentationem habere non tñ in ip̄sis iuris-

h **P**rouideat s. quoq̄
diocesan⁹ ep̄s pensa-
ta ecclesie facultate b-
trum vicarius onera-
ecclesiastica subire

mitato ad portionem congruam assignandam debet
presentatum admittere r. q̄ ad eum deuoluatur por-
tionis assignandi portio. vbi dicunt Jo. an. r. wil.
q̄ non refert vtrum assignatio portionis precedat
admissionem vicarij vel sequatur. cum quibus con-
cor. Paulus ibidem. r. admittere. r. Stepha. e. r. r.
pōt esse ratio nam sicut presentantes prius possunt
presentare et postea portionē assignare vel econtra-
sic. diocesanus primo pōt admittere et postea assi-
gnare portionem vel econtra. nec obstat q̄d. §. alle-
gatur vñ q̄ vicarius in hoc videtur renunciare tu-
ri in ipsius fauorē introducto q̄d pōt. q̄ iste fauor
non solum introductus est in fauorem ipsius sed in
fauorem ecclesie r. etiam aīaz vt p. i. d. c. i. de pben.
li. vi. vñ tali fauori non posset renunciare etiam si vel-
let put no. Jo. an. in. d. cle. i. de iure patro. r. p hoc
remittit ad nota per eum post Anno. r. Ber. 2. post.
de rescrip. c. cum dilecta. super quarta glosa. Et q̄
forsan vicarius colludere posset cum patrono deuō
petendo congruā portionē hñc est q̄ non solum ad
ipsius instantiam sed ex officio poterit diocesanus
procedere ad assignationē hñdō ne iuri publico des-
rogetur. sic notatur dicta cle. prima. r. cōpellit p wil.
g **P**rouideat. secunda pars. r. dic prouideat. f. tē-
pore assignandi portionis vicarij.

h **D**iocesanus. sic igitur hec prouisio non ptine-
bit ad alios ordinarios inferiores qui de priuilegio
consuetudine prescripta vel als instituunt vicarios
eis presentatos. Consimile habes in cle. prima de iure
patro. vbi prouisio assignationis portionis vica-
rie ptinet ad diocesanū sic q̄ non ad inferiores ordi-
narios. q̄d p. in. d. c. de monachis. vbi loquitur pa-
pa ep̄o wigorn. r. sic diocesanus. r. idem termin⁹ re-
petitur in. c. i. de pben. li. vi. cuius etiam vocabulū p
textu octies vt dicit Jo. an. i. dicta cle. i. repetit. no.
sibi idem Jo. an. in. r. diocesanus. q̄ ordinarius infe-
rior ep̄o non pōt portionē assignare nec terminū ad
ipsum assignandū limitare. s. quo ad terminū pres-
tionem r. portionis assignationem recurrat ad ep̄i-
scopū dioce. r. concor. Paulus. e. c. r. diocesi.

i **E**cclie facultate. onera enim subire debent sup-
facultates ecclesie et de. vi. r. ho. cle. c. bñ. de offi. ordi.
cōquerente. r. intellige q̄ hic dicit ecclesie facultates
prout vñ in redditibus abundat magis vel min⁹
sic q̄ ille apud quem remanet ius vniuersale perci-
piendi fructus ecclesie subire debeat hec onera. non
aut ille qui habet ius particulare iuxta no. per wil.
de cens. c. i. r. ep̄iscopalia. r. per Jo. de atho. in con-
stitutione octob. qm alienationes. r. incūbētia. pōt
tñ ep̄us in assignatione portionis vicarij iuxta q̄st-
tatem sue portiois onera sibi limitare vt vñ iuxta
receptionem prouentuum sic suppoxtet onera. ar.
ad hoc. de reg. in. qui sentit. li. vi. r. d. c. i. de cens. i. cle.
k **O**nera ecclesiastica. f. ea que auctoritate ecclesie
sunt imposita forsan in fundatōe seu tempore do-
natione seu tpe donationis rerum et si a laico fuerit

Stipendij.

Alijs pos-
test renun-
ciare iuri
pro se intro-
ducto.

Questio.

Provincialis Guillelmi Linde Wode

claffict ex debito sed potius ex caritate. et simili-
 ter dicit in his que concernunt publicam utilitatem
 scilicet qd ad eam non tenentur nisi gratis ecclesia velit
 ad hoc aliquid dare. et ad hoc facit illud quod legitur
 in. d. c. non minus. de immu. ec. In his vero que per-
 tinent ad voluntatem capitaneam nullatenus tenet
 ecclesia. et circa hec ibi Hostiensis allegat multa super
 quibus se refert ad leges novas et in quibusdam ad
 consuetudinem. ¶ Sed ecce ad meliorem intelle-
 ctum premissorum quero in quo differunt ordinaria
 onera et extraordinaria. super hac materia diverse
 sunt sententie doctor. L. hynus. L. de sacro san. ec. l.
 placet/ dicit qd onera ordinaria sunt que habent re-
 gularem prestationem et tributa et census. Extraor-
 dinaria sunt que extra regulam prestantur. vt. l. de su-
 perindicto. l. i. Archi. in rosario. xvi. q. i. nouarum/ bi-
 cit qd onus ordinarium est illud quod certis tpsibus
 soluitur. extraordinarium vero est illud qd casu ac-
 cidit Barth. in. l. hi qui. ff. de iure immu. n. quero que
 dicantur/ dicit qd onera ordinaria sunt que imponu-
 ntur a principe vel a lege. allegat pro hoc. L. de hys qd
 pu. mu. vaca. recipiunt. l. vnica. Et ideo putat vt di-
 ct qd collecte que imponuntur a lege municipali edi-
 ta in ciuitate super hoc a toto populo dicantur on-
 dinarium. Et idem putat de his que imponuntur
 a papa clericis vel ab imperatore laicis Sed colles-
 cte que imponuntur a magistratibus vel maioribus
 alijs ve propositis ciuitatum vel locoꝝ etiam habe-
 ntibus ad hoc auctoritatem dicuntur onus extraor-
 dinarium. alle. pro hoc. l. in honoribus. s. qui munus
 ff. de vaca. r. excusa. mune. et etiam dictam. l. vnica
 L. de hys qui pu. mu. vaca. recf. vbi etia de hoc no. i.
 glo. Sed istud dictum Barth. sane intelligas de im-
 positione vtz pape vel principis vt. si intelligas de im-
 positione q non est voluntaria sed que fit per viam
 legis constitutionis vel statuti et sic intelligis glo. in
 d. l. vnica. c. de hys qui pu. mu. vaca. recf. ¶ Iuxta s-
 missa quero nuquid reparatio cancellie iminet pre-
 lato ecclesie sit onus ordinariu vñ extraordinarium
 istud prodest inuestigare propter compositiones que
 pluries fiunt inter rectores et etiam vicarios vt vtz
 vicarius sustineat oia onera ordinaria et rector one-
 ra extraordinaria vel e contra qd sit onus extraordi-
 narium videtur. Nam onera extraordinaria sunt il-
 la que non habent regularem prestationem sed ex casu
 accidunt per supra dictum est. Sed reparatio cæcel-
 li vt videtur regularẽ prestationẽ non habet qz non
 ratione tpsis limitati nec ratione qsttatis sime ex-
 pendẽ ergo zc. ¶ Inter ea reparatio huiusmodi depen-
 det a casu. Quãdoqz ratione tpestatis per quã tola-
 litur coopertura. Quãdoqz ex violentia predonum
 per quos franguntur ostia fenestre r. parietes. Itẽ
 tionabiliter itaqz videtur qd potius onus sit extraor-
 dinarium q ordinariu. vnde et subsidium caritativum
 quod. s. per epm ob aliquã ingruentem necessitatem
 igitur a clero vt in. c. cum aples. extra de cens. onus
 est ordinariu qz non currit cum limitatione certi tem-
 poris nec cum limitatione certe qsttatis soluẽde
 sed debet esse maius vel minus iuxta necessitatẽ im-
 minentẽ vt ibi apparet. et ad hoc facit. L. de cẽs. l. i. et
 li. li. r. sic etia et reparatio positum et viaru inter one-
 ra extraordinaria numeratur. L. de sacrosan. eccle-
 l. ad instructionem. et in aucten. de ecclesiasticis uti-
 libus. s. ad hec. colla. ix. Et nota. extra de cens. s. a q-
 bus. n. extraordinarium. per Hostiẽ. in summa.
 et de vt. r. ho. cle. c. i. s. in rebus. per wil. in cle. qd etia
 plane dicit quod reflectio ecclesie est onus extraor-
 dinarium et cum wil. per viam refectionis concoz.
 Benartus de bawico. extra de immu. eccle. c. no mi-
 nus. Si igitur reparatio ecclesie sit onus extraordi-
 narium per consequens et reparatio cancelli. Cum

Ordinas
ia onera
e exordina
ia differt.

Provincialis Guillelmi Linde Wode

A b illis. f. rectore et vicario simul.
B Altero eor. q. solū a rectore vel solū a vicario.
C Debeat. f. vigore ordinationis in assignatione portionis vicarii.
D Procurari. intellige in victualib⁹ fm exigentiā furis cōis extra decens. c. cū apo stolus. de cens. c. Romana. s. pcu rationes. li. vi. et e. ti. c. exigit. Itē in hospitio nō tñ soluenda p vectu ris equor vt no. Archi. i. d. c. si. h. in victualib⁹. Cō suetudo tamē o peratur in pluri bus locis vt pcu ratio hmoi suma tur in pecunia q p suetudo bñ pōt pcedere vt suma tura volentibus sic in pecunia soluere. nō autem a nolentibus vt in extrauagati benedicti. xij. quod in cipit. Gas electionis in prin. et est textus in. c. felis. c. de cens. li. vi.

loci siue ab illis aut al tero eorū debeat pcu rari bna tantū pzo cu ratione sit contentus.

De officio iudi cis ordinarij.
Stephanus Drofi.
Prelati ipsi honestos habētes elemosinari-

E Una tñ. f. pcuratione. vt sequitur. ac si diceret non d. exigere vñā procuratiōē a rectore z aliam a vicario. vñ si procuratur in victualib⁹ per rectore nichil debet recipere a vicario nec ecōtra. Sufficit enim si ab vna ecclia vñā hoc est vnus diei procura tiōē recipiat. vt. d. c. felis. de cens. li. vi. vbi pz qd etiā si plures ecclias in die visitauerit non recipiet nisi tñ vñā procuratiōē illā vñz quam percipiet a loco personaliter visitato.

Sit contentus. scilicet archidiaconus.

Tatuius. istud est. c. i. editū p Stephanum archiepiscopū Cātuarie. in cōsilio Drofi. z facit quattuor. Prio ordinat q epī habeant elemosi narios honestos. Sdo ibi Et vt ipsi q sint hospi tales. Tercio ibi Et vt hōis vt sint parati ad audi endum quereles z causas pauperū. Quarto ibi. Et in psonis. q psonalif audiant confessiones subditoz.

Prelati. f. epī de his enī specialiter loquitur hoc statutū vt patet ibi in ecclis suis cathedralibus zc. Als autē epīs inferiores prelati dicuntur. pro quo vide quod scripsit. s. de sacra. ite. vel non. c. ignorātia h. prelati ecclesie.

Elemosinarios. f. elemosine distribuende colle ctōres/conservatores/zelusdē distributores. consi stere enī debet elemosina prelati qñq in elemosina corporaliter exhibēda pauperib⁹ z alijs indigētibus fm opa mīe corporalia: qñq fm opa mīe spūalia. de qbus dixi. s. de offi. archi. c. i. s. Sex aut. h. mīe. z glo sis sequenti. non enim vt ait Greg. sufficit epō lectio et oratio nisi assit elemosine largitio. lxxvi. di. fra trē. nec debet elemosina vni tñ sed diuersis fm exi gentiā personarum distribui vt patet in e. c. Dpoz ter igitur q ipsius elemosine dispositoz fidelioz chr cūspetus sit z q ad officiū illud vri honesti recipā tur. Elemosine enī largitio fm quosdam cadit sub p cepto z hoc verū est de eo qd homini superfluit vel vbi aliquis est in extrema necessitate possit. lxxvi. di. pascē. z no. per Archi. xlvij. di. sicut hī. Als autē est de pñlio fm eū z pcor. in illud idem Thō. secūda secunde. q. xxvj. Et vt mīhi videf ista pñstitutio que vult q epī habeāt elemosinarios honestos ad mēte statuentis dz intelligi de elemosinariis operum mīe corporalis q licet pñt et deberent epī in eor. perso nis pprijs exercere: pñt tñ causis rationalib⁹ ipe diat illud officiū per alium expedire. sic tñ q saltem

elemosine spūali impendēde sepius. z psonaliter in ter sint vt. p. de audiendo confessiones z iniungē do penitentias. hec nāq absolute loquēdo melioz ē q elemosina corporalis z propterea ē illi magis in sistentiū et hoc ostendit triplici ratione. Ppima est

os: sint hospitales et co mes: i q suos beniuoli

Tatuius. s. au tozitate pze f tis zcili b t pre lati singulari elemosi narios hoēstos habe ant Et vt ipsi plati iux ta apz sit hospitales n

q illud qd ex hibe tur nobilitas est. f. donū spūale quod peminet corporali. Sda ratio est qz spūs cui subueni tur nobilitoz ē cor pore. Tercia ra tio est quo ad ac tus qz spūales ac tus sunt corporali bus nobilitozes. pōt tā contingē re q corporalis ele mosina sit pze f rēda spūali in ali quo pñticulari cas su puta si quis fa

me deficeret. Itā talis potius foret pascēdus q do cendus. hec no. Philippus de pergamo sup catonē pima parte metrica pcepto. xxxv. h. pro huius pze cepti intelligentia. Sed quero nunqd elemosinari⁹ ad distribuēda elemosina corporaliter deputat⁹ po sset licite sibi ipsi aliqd reseruare de ipsa elemosina. Aiter. li. v. ti. de elemosina dicit q licet pprie loquē do nullus possit sibi ipsi elemosina facere cū elemo sina sit opus mīe q quidē mīa nō est proprie ad seip sum: tñ ex persona alterius potest forte sibi elemo sina facere. Itā cū elemosinariū factus sit distributoz pōt z ipse elemosina accipere sibi si indigeat eo tē pore quo alijs administrat. Sz qz ad subuendendū sibi in corporalib⁹ natura satisfaciunt: ideo de hoc nō oportuit dari pceptū sed solū de subuendēdo aīe ad q nō ita multi inclināt. Vñ dicitur ecclē. xxx. misere re aīe tue placens deo. hec aiter. in loco palle gato. h. honestos. f. pseruātes honozis statū absqz no ta turpitudinis fm Ianuē. derluatur nāq hōne stas ab honoz: sicut mafestas a mator fm pñticiantū. sed stricte sumit pro castitate corporis vt no. Joh. an. in no. de. vi. z ho. de. super rub. li. vi.

Et vt ipsi. secunda pars.

Iuxta apostolū. l. ad Thimo. iij.

Hospitales. hospitalitas enī maxie a pñtis et religiosis seruāda est. lxxix. di. volumus. sic etiā a sacerdotibus z clericis. xlij. di. p totū. de pben. c. de monachis. vbi de hoc p docto.

Sed circa hāc materiā aduerte q hospitalitas quedā est caritativa z ptinet ad officiū pietatis. xlij. di. s. i. z. c. quiescamus. Alia est q fit ex debito seruatiōis. L. de epīs. z cle. l. i. z de immu. ecclē. c. i. hospi talitatē primo mō dictā clericū bñficiatū seruare te nentur. lxxv. di. florentinū. z in pcor. palle. z videf casus in extrauaganti Jo. xxiij. excrebilibs. in prin. vbi de hoc per Bese. h. debita. Et in hac hospitali tate vbi sic bñficiatus pōt oibus abūdare tūc dz ba re omnibus indigētibus. patēt exempla de Loth z abrahā Bese. xviij. et d. c. quiescam⁹. Si autē nō possit oib⁹ abūdare tūc in pferēdo aliquos dz seruari do ctrina Ambro. lxxvi. di. nō satis. hospitalitatē pōt scdo mō dictā clericū nō tenēf subire etiā bñficiatū. vt. d. l. i. L. de epīs. z cle. z d. c. i. pal. z hoc ē verū nisi in pcessiōe possediōis ecclē donate aliquid tale fue rit reseruati. ar. et de cēf. c. i. z. c. qto. Ratio aut qua re pmo mō clericū debet esse hospitales ē qz domus clericor vt ait Hier. oib⁹ dz ēē coēs. xvi. q. i. s. i. z. c. qm qdā. Itē qz hospitalitatē hortatoz ēē nō potue rit qui domū propria hospitib⁹ clausit. xlij. di. s. i.

Diuisio.

Elemosi na alta cor poralis a lia spūalis

Questio

Hospitali tassduplex

a Et ut hōis. tertia pars.
b Competentibus. hec competentia attendi debet respectu ipsorum platorum quod suorum subditorum. primo respectu platorum ut si hōis sit sibi competens talis vici ut tunc minime retrahantur a divinis officiis quod etiam dicitur da sunt hōis cōpetentibus. et de ce. le. miss. c. i. Sedo attendi debet respectu subditorum ut si hec audientia nō fiat nimis de mane vel de sero sic quod subditi non possint cōmōde ad eos accedere.

c Ad pauperes audiendos. i. hoc enim ut pauperibus possideatur esse de gloria episcopi. xli. q. i. gloria. quos etiam in suis querelis cōciliis audire de quo forsan si eos ut ab alijs audiantur assignet cum nihil habeant quod offerant nō solum audiri pōtuerunt sed etiam cōtra veritatem opprimunt. cito nāq. violat auro iusticia nullāq. reus p̄mescit culpā quā redimere nōmīs existimat. xi. q. iij. pauper. Et pōt in casu isto intelligi pauper qui victū laborando qrit vel qui quinquaginta aureos non hz in bonis. vt. l. nōnulli. ff. de accu. z. no. per accu. ff. de ercu. tu. l. paup̄tas. als aut dicitur pauper laborare non pōt. xxi. q. i. quomō. Sed hic intelligo dici pauperē oēm illum quod non abundat i bonis terrenis sicut iurisperitis quos consulat non habet quod refundat. z. talis quilibet p̄sumitur nisi p̄obet diues sicut no. p. Jo. an. de re. in. c. semel. li. vi. vnde z. pauper dicitur quasi parū habēs vel parum parās. z. sic licet aliquid habeat tñ dicitur pauper. Sed inops dicitur qui nichil hz fm Archi. viij. di. quo iure. p. pauperes. de bet igitur ep̄s h̄mōi pauperibus nō solū p̄videre v audiant ut hic: sed etiam ut advocatos habeat si illō petat maxie si femine sint aut pupilli debiles ve/vp h̄i qui sane mētīs nō sunt. z. si illud nō petūt dicitur illud vltro z sponte facere. ff. de offi. p̄ocu. l. nec quicq. s. observare.

d Iusticiā exhibendā. Intellige non solum ipsos pauperibus sed quibuscunq. etiam divitibus. z. hic adverte quod licet statuatur pauperes fore cum benignitate audiendos: nō tamē p̄cepit eorū petitiones sed iusticiā fieri. nā pauperi in mala causa non debet iudex esse misericors. ff. de offi. p̄ocu. l. nec quicq. s. observare.

e In publico. vbi vici absq. impedimento possint subditi ad eos accedere. z. dici pōt loc⁹ satis public⁹ ecclesia cathedralis dū ibi sint. alioquin si in aliquo manerio suorum fuerint elusivē manerij capella vel ecclesia parochialis vicina: locus ve alius ad hoc assignand⁹ i quo ad eos publice pōt haberi recursus.

f Presentiā. s. corporālē sic ut querelātes p̄sonaliter audire valeat z ipsi possint cū p̄sonaliter alloqui ff. de h. obli. l. i. in prin. Ad aut sufficit quod sit p̄sens ut forte existēs in camera ipsos de longe exaudiat sicut solet dici famillā esse presentē si sit in illo loco vnde dñm audire potuisset. L. de hys q. vt indt. l. talis. in pñ. vbi de hoc per L̄hy. multipliciter nāq. dicitur quod esse p̄sens ut no. in auct. de fidelit. in pñ. p̄. presentes.

g Et in personis. tertia pars.
h Confessionibus. i. q. sunt in foro alic. Non enim

et ut hōis competentibus ad pauperes audiendos z iusticiā exhibendā suam in publico exhibere p̄sentia p̄ocurent. et in personis p̄cipijs confessionibus audiendis interdū intersint z penitentijs iniungendis.

Bonifacius.

Precedendum est pri

intendit de illis qui sunt in foro iudiciali. de quibus habetur tit. de confess. per totum. Ep̄i enim officium est ut confessiones audiat subditi sibi cōfiteri volentibus ut no. Jo. an. de penit. z remiss. c. ij. li. vi. z maxime in casibus reservatis de quibus no. per eundē Jo. ibidem.

privilegio clericali gaudente volentibus: ut habitum vestitum et tonsuram clericalem suis locis deferant.

Item statuitur quod ep̄i in suis synodis et alijs cōvocationibus singuli archidiaconi in suis capitulis et capellani ecclesiarum parochialium in suis ecclesijs

reservat⁹ z per hostiē. i. summa. de penit. z remiss. s. quibus p̄tendū sit. p̄. nec i hoc. z quod p̄cipalit⁹ hoc pertineat ad ep̄m laudre cōfessiones subditorum legitur z no. est de offi. archiep̄. c. iij. vbi de hoc p. doctores. Ipse enim numerat inter p̄cios sacerdotes ut plene notat. p. hostien. in summa de penit. z remiss. c. cui confitendum. sub. s. verum. z de hac materia per Jo. in summa cō

i Interdum. id est aliquotiens. (scilicet. q. lviij.)
k Penitentijs iniungendis. in quibus magna discretione opus est. in his enim iniungendis attendi debet qualitas persone videlicet an sit liber vel servus diues vel pauper. si puer vel adultus. iuvenis aut senex. p̄latus vel subditus religiosus vel secularis. clericus vel laicus. vir aut mulier coniugata vel soluta. Considerari etiam debet gravitas peccati ut videlicet secundum diversas circumstantias maior vel minor penitentia iniungatur. oportet itaq. in h̄mōi penitentijs iniungendis confessorem esse discretum z causam ad cuius informationē proficit videre notata. per hostien. in summa. c. p̄alle. s. que penitentia sit pro peccatis singulis iniungenda. per totū. zc.

l Item statuitur. hoc constitutum est Bonifacius archiep̄. sc̄opi. z est. x. v. ponens quandam p̄visionē circa eos qui volūt gaudere privilegio clericali. in Synodis. he dñr cōventus siue congregatio nes senū z p̄byterorū. z debet fieri p. ep̄os annuatim de accusa. c. sicut olim. in fi. z ad eas tenent ventres oēs illi qui sub illo ep̄o habet curam animarum. extra de malo. z obe. c. super his. v. de hoc.

n Alijs cōvocationibus. quas et varijs causis facere potest ep̄s vici propter subsidium caritativum exhibendū. et de cens. c. cū apls propter v̄sitationē exercendā. vt in. e. c. z de cens. c. romana. li. vi. in prin. Itē p̄p̄ p̄dicationē p̄bi dei. vt i. c. inter cetera. et de of. o. z in alijs qui varijs de causis possunt occurrere.

o Singuli archidiaconi. non igitur sufficit quod hoc fiat per unum vice omnium.

p Capitulis. nota bñ p̄p̄ietatē terminorū. nam ep̄s tribuit synodos. archidiaconus vero capla. et p̄cor. illud quod habes i fili in p̄hemio cle. p̄. p̄ello per wil. z hic vide si placeat quod scrip. s. de constitutione. c. i. s. capitulis ruralibus. in fine.

q Capellani. rectores. i. qui debent esse capellani. i. annū. de elect. c. licet canon. li. vi. Itē vicarij p̄petui debent esse capellani ad minus in primis ordinibus sequentibus ut in constitutione orthonis ad vicariā. z pōt etiam intelligi hec littera de capellanis parochialibus qui sunt vicarij tēporales de quibus no. de offi. vica. c. v̄asco. glosa magna per wil. in cle.

r Suis ecclesijs. ex hoc apparet auctore sensisse de ipsarum ecclesiarum prelatis siue curatis p̄petuis ad quos p̄cipaliter cura animarum z administratio rerū.

Ep̄us subditorum confessiones audire debet.

In penitentia iungenda plura debent attendi.

Pauper.

Inops.

Provincialis Guillelmi Lindewode

Proposita
possessiva
quid ipor-
tant.

ecclesie spectat. q. apparet ex hoc qd dicitur fuis re. fa-
teri tn satis conuenit vt et talium mercenarij q. vi-
carij teporales dicuntur vt dicit in glosa precedenti
hec z similia satis possint expedire. Sua namq. d-
ci pot. ecclesia aliquo respectu. f. ratione cure quam ad-
ministrat pro cu-
tus meliori decla-
ratione nota qd
regulariter hec p-
nomia possessiva
meu tuu suu: dnt
un significat vel
quali. ff. de leg. iij
l. seruos. de au. et
ar. leg. l. quintus.

**ter^o in anno denuncient
omib⁹ q. clericali⁹ prini
legio gaudere voluerit
q. habitum clericalem**

Fallit tn qng. erna natura eis de quoqs loquit. vt si di-
co lego seruo oed pecunia sua: q. tunc intelligit non
de vero dno sed improprie vt haberi pot. ff. de ma-
numiss. l. iij. in prin. z idē pr. in monacho z filius
fallit etiā ratione persone loquentis vt puta colon⁹
dicit capum meū. vel custos equo⁹ d. dicit equum meū
nam intelligitur qm ad curam z sollicitudinē vt
no. in l. ij. in prin. ff. de orig. iu. et facit. l. qui pupilli. s.
Item queritur. ff. de nogo. ge. Fallit tertio ratione
rei de qua quis loquitur vt si aliquis legat omnibus
famulis suis non enim intelligitur quod eos habeat
in dno. vt. l. z si non exhibuissent. s. i. ff. de publi. et
vectiga. Sic itaq. in casu nostro ecclesia potest dici
capellani parrochialis siue vicarij temporalis ra-
tione cure z sollicitudinis quam gerit in ea. predicta
fundantur super dictis Bartho. ff. de au. z ar. lega. l.
quintus. s. argento.

Ad late de
privilegijs
clericor-
um.

a Ter in anno. fm tres tertias anni videlicet ses-
mel in singulis quattuor mēibus.

b Clericali priuilegio. qd consistit in multis vlez
q. nō debet a laicis iudicari: extra de foro cōpe. c. ij
Itē q. laicos super reb⁹ ecclesiasticis corā iudicib⁹
ecclesiasticis possunt querere. c. ff. c. si clerici. z c. cū sit.
Itē q. laici v. laici nō sui iudices ipsos detinētes vio-
lenter etiam absq. lesiōe in custodia publica vel pri-
uata sunt excommunicati. de sen. excom. c. nuper.
Et breuiter loquendo istud priuilegiū consistit pri-
cipaliter in duobus. p^omo vt clerici non verētur
in eorum personis vt d. dictum est. z pr. xvij. q. iij. c.
si quis suadente. Secūdo vt nec verētur aliquib⁹ ex
actionibus in personis vel in reb⁹. l. de epis et cle.
l. i. z. ij. z no. de bigamis. c. altereationis. s. priuile-
gio. per Jo. an. z Bar. l. i. vi. z per wil. de vi. z ho-
ne. cle. c. i. s. in rebus. z. s. psonis. in cle

c Circa hanc materiam tu dic laius quod priuile-
giū clericale consistit in. xij. p^omo in hoc q. nō que-
rantur coram iudice seculari. et de foro ppe. c. si di-
ligēti. Secūdo q. verberas clericū incidit in canonem.
xvij. q. iij. c. si quis suaden. Tertio quod nō vocatur
ad onera sclaria. et de imu. eccle. c. nō minus. Quar-
to q. pnt facere collegium vbi hoc laicis nō licet. et
de reli. domib⁹. c. si. Quinto q. pnt vendicare re cō-
cessā eccle. ante traditionē. l. de sacrosan. eccle. l. si
Sexto q. eodem priuilegio gaudet persona z fami-
lia. Septimo q. facientes statuta cōtra clericos sūt
ipso facto excommuni. de immu. eccle. c. eos. qui. l. i. vi
Octauo q. soli clerici pnt beneficiū ecclesiasticū ob-
tinere. de transac. ex litteris. Nono q. per litteras
impetratas cōtra laicum cum clausula gñali nō pōt
clericus conueniri. no. per Ber. de rescrip. c. sedes.
Decimo quod in causa ciuili nomine sportularū non
tenetur dare nisi quattuor silliquas. l. de epis. z cle.
aut. sed hodie hec tñ de iure canonum non debetur
extra de. vi. z ho. cle. cum ab omni. Undecimo q. de
acquisitis licet sint in prāte patris possunt testari.
l. de epis. et cle. aut ppos. Duodecimo q. sine con-
sensu patris agere pnt pro rebus suis recuperandis.

no. per Archi. de iudi. c. si. l. vi. Decimotertio quod
non pnt pignozari vt no. per Hostien. extra de eta.
z quali. c. indecorum. licet J. uno. sibi contra. Decimo
quarto si scientie dno seruus efficiatur clericus libe-
ratur a dñi potestate. hec notat Bertrandus. in cle. f.

de vita z hone-
state clerici.

**nec non corouam⁹ et tō
suram patēter⁹ ilocis
debitis deferant⁹ com-
petentem⁹ et maxime⁹**

c Habitū cle-
ricalem. pro quo
vide extra de. vi.
ta z honestate. cle.
rl. c. clerici. e. ti. i. ff
in cle. j. e. ti. c. exte-
rior habitus.

d Corona. hoc

est signū regni et pfectionis cū sit circularis carens
angulo in signū carentie foridumq. vbi angul⁹ sibi
sozides. Clerici nāq. seipsos z alios regere z a foridi-
bus mundare debent z sic in deo regnabunt. xij. q. ij.
duo. z sit corona ex rasura in similitate capitis z ton-
sione capilloz in parte capitis inferiore z sic circus-
lus capilloz proprie dicitur corona put no. per Johā.
an. in cle. ij. de vi. z hone. cle. s. tonsuram. Et incepit
a bto p^oetro cui gentiles raserunt caput desuper in
modū spere. Ipse vero hoc conuertit in memoriam
dñice passionis cui corona spinea vs⁹ est z no. xxiij.
di. prohibete. per Archi.

e Tonsuram. hec consistit in p^orecisione capilloz ex
parte inferiori vt no. Jo. an. in cle. ij. de vi. z hone.
cle. s. tonsuram. z debet fieri supra aures sic q. aures
pateant. xxiij. di. c. penul. Et est signum q. p^orecisionē
da sunt vicia cordis z corporis ne inuitum diuino
rum impediāt vt notant doctores in locis p^oalle-
gatis.

f Patenter. i. publice sic q. videri possint.

g Deferat. si namq. clericus deferat habitū z tō-
suram clericalem regulare est q. gaudere debeat pri-
uilegio clericali maxime vbi non est coniugatus et
non delinquit contra statū ordinis clericalis. p. qua
materia vide plen⁹ queno. extra de. vi. z hone. cle.
c. et lris. in. iij. di. per Henricum de bowico. Si ve-
ro sit coniugatus de facto z de iureq. solum in m-
noribus constitutus ex illo cōiugio incurrat bigamiā
etiam licet deferat habitum z tonsuram nō gaudet
priuilegio clericali immo talis sub anathemate pro-
hibetur deferre habitum z tonsuram clericor. de bf
ga. c. vnico. l. vi. vbi vero nō est bigamus etiam si de-
ferat habitum z tonsuram siue sit coniugatus siue
non. tñ propter exercitium vite inhoneste puta to-
culatorum/goliardorum/ et aliorum humōdi conti-
nuatum per annum vel breuiore tempore post tri-
nam admonitionem si non respuerit carebit perpe-
tuo priuilegio clericali. de. vi. z hone. cle. c. vnico. l. i.
vi. Si vero exerceat officium carnificum marcellas
florum tabernariorum z humōdi tunc tene quod le-
gitur et no. in cle. i. de. vi. z ho. cle. Si autem in nul-
lo p^omissorum culpabilis fuerit sed tñ tam habitū
q. tonsuram derelinquat q. dñu sic steterit carebit pri-
uilegio clericali. de cle. contun. c. vnico. l. i. vi. Si tñ
postea habitum et tonsuram reassumpserit gaude-
bit priuilegio clericali. ad quod faciunt no. per Lar.
z Archi. in. d. c. vnico. de cle. contuga. z per Jo. an. et
de clerici. contu. c. Johannes.

h Competentem. scilicet differant a religiosis. et
simile habes de. vi. et hone. cle. c. clerici. z sibi in glo.
s. congruentem. sed melius per Hosti.

i Maxime. hic ponitur hec dictio comparatiue
ac si diceret in alijs locis debent patenter portare
habitum et tonsuram sed multo magis coram pers-
ontis et in locis subscriptis et sic sumitur proprie.
concord. in simili extra de sponsalibus. c. sponsam/
s. b. maxime. per Bernard. et de filijs p^oefbyte. c. ad

Tōsura a
bto petro
incepit.

abolenda ubi de hoc. et sic idem simpliciter in casu eo
uerso. Sepe tñ abundat. vel ponitur pro tantum vt
patz. xvij. di. c. puenit. et q. iij. c. i. concoz. Circa hoc
dicit Jo. an. in. d. cad abolenda q ubi dictio mar-
me connectitur p bñs sapietibus causa finalē tñc abū
dat vel ponit pro

**corā suis ordinariis: et
in ecclesijs: et in con-
gregationibus clerico-
rum.**

**De maiestate
et obedientia.**

Robertus winchelle.

**Capellani et vicarij
celebrare solētes iura
mētū cōparendi ad ho-
ras solēnter canēdas:
et obedientie supiorib⁹**

C In ecclesijs. ex isto et ex hoc qd sequitur vici
gregationibus clericor. apparet auctore voluisse
q hñq volunt gaudere priuilegio clericali debet por-
tare habitū et tonsurā ad minus in locis publicis et
ad extra. cui⁹ pcor. in simili id qd legit in cōstitutōe
orthonis qñ de habitu. ubi de hoc per Jo. de atho.
no. nā l3 in locis priuatis vtpote in domo propria
vel alibi ex pceptū populi aliqñ nō deferat hñmōi ha-
bitū coronā et tonsurā nichilominus gaudebit priu-
legio clericali dñ tñ patēter ad ex hoc faciat ad qd
faciunt no. p. wil. de. vi. et ho. cle. c. ij. p. publice. in cle.

P Resbyteri. Dec cōstitutio est Roberti win-
chelle Cantuarien. archiep. et est pars huius
j. de iur. c. p. bñ. et de cele. miss. c. c. et de pe. z remiss.
e. c. et habet duas ptes. In prima statuit q p bñi ce-
lebrentes in ecclesijs ex debito obedientie tenent
interesse horis canonicis q dicunt cū no. In scda ibi
3 tē p bñs statuit quomō ipsi presbyteri prestabūt
rectoribus et vicariis alijsve pñdētib⁹ ecclesijs
in qbus celebrant obedientiam iuratoriā.

C Capellani. siue sint parrochiales siue cātoris
as hñtes aut ānati pro viuis vñ defunctis celebrātes
et Quacūq ecclesia. siue metropolitana/ cathedra-
li/ collegiata/ puenuali/ aut parrochiali. et idem in-
telligo si sit capella. ar. j. de iur. c. c. presbyteri: ibi ca-
pellis rē.

R eceptis. per eos ad quos pertinet. qd dic vt
patet. s. de cler. per egr. c. j. in prin. z s. item precipi-
mus. et ibi dñr.

Debet inungi. s. p pñs q dictis ecclesijs pñsi-
dent. et nō qd dñr dñ. qz ex debito tenent pñdētes
videre ne sub eis in ecclesijs ministrātes negligāt ho-
norē cultus dñi vñ hñc patet.

In virtute obedientie. qua s. tenent obedire ca-
nonib⁹ et pñstitutionib⁹ rite editis et publicatis. quod
dic vt no. xv. q. i. violatores. per Arch. vel dic obe-
dientie qua. s. tenent curatis ecclesijs in quibus cele-
brantur obedire vt. j. patebit Et no. q obedientia
consistit in tribus. s. reuerentia exhibēda/ mandato
susceptendo/ et iudicio subeundo. Reuerentiā enim
debet minor maior vt vñz sibi assurgat locum pñ-
mū in sedendo vel stādo vel eundo sibi cedat. māda-
tis et iā sui maioris honestis dum tamē administra-
tione vel officij in loco illo habeat parere tenetur/

non tñ ipsius iudicio nisi iurisdictionē in ipsum ha-
beat put no. xliij. di. in summa. et bene facit nota. p
Ber. et de tēp. ord. c. ad aures. glo. ij. et in cōstitutio-
ne octoboni pastoz bon⁹. p. obedientie. per Jo. de
athona. nec propter talem obedientiā dñ sic obedie-
ns dñci subditus

seruāde present.

Resbyteri et i-
fra. Capella-
nis ad celebrā-
dū i quacūq ecclesia no-
stre puice receptis de
bet iniungi in virtute
obedientie vt sint pre-
sentes dieb⁹ dñicis et fe-
stiuis ac alijs qñ et
vbi matutine: missē:
et alie hore cum notat

illius cui talē obe-
dientia pñtat nisi
hoc faciat eo alo
vt sit eius subdi-
tus. de resi. spo. c.
olim inter te. glo.
ij. et nota km. Lar.
q hec sba in vir-
tute obedientie
pñtm mortale im-
portat si cōtra fa-
ctū fuerit. sic ipse
notat de sepultu-
ris. c. s. p. obedie-
tie. li. vi. Sed cir-
ca hoc vide quod
scripsi. s. de pñs.
c. j. p. obedientie. et
vide q dñcā. j. e. c.
p. parebunt.

Dieb⁹ dñicis

qd⁹ totaliter deo est vacandū. de pñ. di. li. i. ieiunia. et
ideo dies ille est magis venerandus. qz in eo mūdus
sūpsit exordij et p resurrectionē xpi mors interitū et
vita accepit principij. l. xv. di. q die. Magna enī est
huius diei prerogatiua. nā die dñico consecrant epī
vt. d. c. q die. hac die placitis non est in iudiciū. xv.
q. iij. p totū. ne hac die dñ sup sacta euāgelia turari
nisi p pace vñ alia necessitate nec etiā hac die merca-
ta teneri debent. et de feriis. c. j. Et hñc vide qd scri-
psi. s. de offi. archiep. c. j. p. diebus dñicis. et. p. ex-
pauit omnino.

Festiuis. de qd⁹ habes de pñ. di. li. c. j. et de fe.
c. questus. et j. de feriis. c. ex scripturis et per totum
l. Alijs. s. non festiuis.

Quā. s. pñ significat

Ubi. significat locū et est sensus quod quacūq
hora sit seruandū deo siue de meridie siue post me-
ridiem. siue de nocte. q illo tpe debet pñfi de qbus
hñc loquitur officijs diuinis interesse. et pñsimiliter in
loco siue sit in choro siue extra cho. um.

Alle hore. s. prima/tertia/ sexta/ nona/ vespe/
et pñto. et de cele. miss. c. j. Sed qd dices de an-
tē parte hñtis que solet cantari prope noctem
an vigore huius statuti teneantur illi antiphone in-
teresse. dic q si illa an cantetur statim finito comple-
torio tunc tenentur interesse: quia que incontinenti
fiunt inesse videntur. l. lecta. ff. si certum petatur: et
que religiosi adherent religiosi sunt. ff. de rei ven.
l. que religiosi. Si vero illa an cantetur post ma-
gnū intervallum completorio finito vel forā vbi
non dñctur pñtozium cum nota: tunc ad interessē
dum eidem nō arcantur per hanc pñstitutionē q so-
lum loquitur de matutinis/ missis/ et alijs horis qua-
rum ista non est vna. et facit ad pñmissa id qd legitur
et no. de pñ. eccl. c. j. li. vi. fateor tñ q ad pñceptū p-
sidentis ecclie capellani hñmōi tenentur illi antipho-
ne cantande interesse et illā cātare. in hñs nōq q ad
totū officij spectat sibi parere tenet. vt no. Ber. d. c.
ad aures de tēp. or. maxie cū tale pñceptū tēdat ad au-
gmētationē cult⁹ diuinū. et vide q dñcā. j. p. parebūt
Et vide expressum. j. e. l. de cele. miss. c. pñsbyter. s. des-
creuimus. in prin. ibi et alijs diuinis officijs rē.

Cū no. i. cantu q sit per notas. i. certa signa ad
artem illā inuēta. Et he note nō sunt littere s figure
aliqd p se significātes. ff. de bo. pos. l. f3 cū pñono. s.
l3. tñ

Questio.

Nota: plu-
ra signifi-
cat.

Duissio

Obedien-
tia i tribus
consistit.

notis. Alter vero nota idē est q̄ in famia. ff. de his. q̄
no. in fa. l. ij. §. i. Itē nota idē est q̄ reprehēso. ff. pro
socio. l. nūcius. Itē nota idē est q̄ indicū signum v̄l cl
carrix. put notat. l. x. vij. di. monachus. per Jo.
a. **C**anentes. v̄puta inuitatoria / hymnos / antia
phonas / respō
ria / graduale / et
huiusmodi.

b **L**egētes. v̄l
delz lectōes / epi
stolas / euāgelia /
et hmoi.

c **P**salmodyā
tes. i. psalmos ca
nētes. Et ex his
potes colligere q̄
hic q̄ v̄l p̄fert d̄z in
teresse hmoi offi
cīs diuini cū no. nō debēt solū interesse in ecclia v̄l

i choro v̄l matutinas vel alias horas priuatim dicāt
sed debēt cū alijs cantare / legere / et psalmodizare / q̄
b̄ tū diligenter attēdēdū est v̄l magis corde q̄ vo
ce cantent. xxi. di. c. canētes. nā plerūq̄ sit v̄l in sa
cro mysterio dū blāda vox queritur cōgrua v̄lta ne
gligatur. e. d. c. in sancta.

d **S**up qbus. i. v̄l sic sicut. §. d̄z officijs intersint
cantādo / legendo / et psalmodizādo.

e **A**b eis. scz capellanis.

f **R**ecptione. i. ad celebrandū in ipsa ecclia vel
als in dñica vel alto die festiuo post receptionē suā.

g **I**uramentū. inspectis sacrosctis sed nō tactis.

h **R**ecipi p̄sidentē ecclie. v̄l. §. de iur. i. c. p̄b̄. i.
p̄m.

i **P**restare. per ipsum sic receptū.

k **I**tē presbyteros. scda pars.

l **I**uramentū. sic ergo apparet q̄ isti de qbus hic

loquit prestabūt obedientiā iuratoriā. Iurabunt nā
q̄ q̄ non detrahēt p̄sidentib̄ et q̄ eis parebūt et res
uerentiā facient v̄l. §. p̄t. Sed contra hoc opponit

Ma ep̄s a suis subditis nō exigit obedientiā iurato
riā nisi ab his quibus p̄miserit curā aīar. et de iu
re i. c. nullus. de malo. et obe. c. legebat. Si ergo ep̄s

hāc obedientiā non exigit ergo nec inferior curat
q̄ est minor cū nō debeat licere curato inferiori q̄ li
cebit ipsi ep̄o q̄ in dignitate et etiā p̄tate p̄cellat. ar.

et de elec. c. cū in cunctis. in p̄m. et ibi p̄ Ber. §. mul
to fortius. Solutio d̄z q̄ illud q̄d habet in. d. c. nul
lus regularē est. fallit tñ vbi est consuetudo p̄scripta

q̄ tales simplices sacerdotes etiā nō curati debent
iurare sicut p̄t in sibi et de. §. sig. cū clerici placenti
ni. Fallit etiā vbi tales alias fuerūt rebelles v̄l sunt

de rebellione suspecti. et de malo. et obe. c. cū in ecclie
suis. fallit etiā vbi sup hoc est statutū speciale v̄l hic

maxime v̄l subsint et obediāt rectori / vicario / vel al
teri p̄sidenti ecclie in qua celebrantur. et de offi. ar
chips. c. z. v̄l singule. Possunt nāq̄ archiep̄s et ep̄s cō

stitutiones facere suris cōis declaratorias et reuo
catorias et vbi pena deficit in iure p̄nt penas appo
nere et veterē penā augere. possūt etiā cōstitutionis

b̄ papalibus addere ad eas supplere. Et ad corre
ctionē morū statuta facere p̄ceptoris / prohibitoris.

et penalis. dū tñ ius cōe nō subuertāt fm̄ d̄osti. qui
hoc notat in. d. c. v̄l singule. et idē Jo. in no. post eum

p̄nt etiā in his q̄ ad ipsorū iurisdictionē p̄tinet sta
tuta facere dū tñ legib̄ generalibus non obstant
put notatur per Jo. an. in no. et de offi. le. c. vlti. in

p̄m. cū itaq̄ consuetudo possit hoc operari q̄ simpli
ces sacerdotes teneantur iurare obedientiam v̄l.

disi ergo. et statutum id idem operari potest. Nam

**dicuntur: canentes a le
gentes et psalmodizā
tes super quibus ab
eis in ipsorum recepti
one iuramentum reci
pi volumus et presta**

ius scriptū statutū et consuetudo equari videntur. et
de iure i. venientes. x. di. in his. ff. de legibus. l. de q̄
bus. Itē statuta et consuetudines equant de constitu.
c. l. de elec. q̄ sepe. de ca. mo. c. vnico. c. l. et facti ad
hoc. l. Item eorum. ff. quod cuiusq̄ vniuersi. noie in

**ri Item presbyteros
huiusmodi iuramento
volumus astringi qd
rectoribus vel vicariis
et presidentibus
ecclesiarum seu capellanis**

p̄m. cū p̄cor. l. bi
alle. et de cōue
tu. c. cum dilectus
de rest. in integ. c.
ij. cū similibus.
Sed pro sano in
tellectu eius quod
hic dicitur cōfimo
sic fore concludē
dum. q̄ istud iura
mentū non sit ep̄i
gendum ab huius
modi capellanis

sine causa v̄l sic fiat concordia inter hoc quod hic di
citur et inter illa que leguntur in. d. c. nullus. et c. cum
in ecclesijs. Ita v̄l q̄ si capellani ipsi suis p̄sidentib̄
bus rebellare incipiāt tunc liceat ab eis hoc iuramē
tum exigere. Et itē intellectus satis puenit huic li
tere. Nam hic nō d̄z q̄ debent statim in sua admitti
one p̄stare siue iurare hanc obedientiā sed statim
vult q̄ tale iuramentum debeat ab eis p̄stari. et hoc
satis potest fieri cum opus fuerit v̄l sic concor. iuri
bus p̄dictis.

m **A**stringi. nō ponit de certo tpe ideo oportet
v̄l intelligatur fm̄ alia iura. q̄d d̄z v̄l in glosa p̄ce
denti ad finem.

n **U**el vicariis. vbi forsā non est rector. nā si sit
tam rector q̄ vicarius v̄l q̄ si petatur debet p̄sta
ri iuramentū saltem in his q̄ cōcernūt ipsorū statū et
vbi portio vicarij et etiam administratio sunt sepa
rate a iure rectoris. Nam in hoc casu sicut rector p̄t
prouidere sibi et statui suo sic etiā vicarius. pro quo
vide ea q̄ scripsi supra de consue. c. j. §. retores ec
clesiarum.

o **P**residentibus. talibus v̄l q̄ nec dicuntur re
ctores nec vicarij v̄l p̄puta decant / prepositi / magi
stri / custodes / gardiani / plebani / archip̄resby. et alij

p̄similes. Sed nūquid capellani p̄ducti tempore
ralis qui sub rectore vel vicario aut alio p̄sidente
gerit curam aīarum possit istam obedientiam exige
re. d̄z q̄ ipso quicūq̄ delegauit p̄sente absq̄ eius

mandato non potest. q̄ in p̄sencia maioris cessat
potestas minoris extra de p̄iulle. c. antiqua. vbi per
Ber. §. nisi in v̄lbe. Et facit ad hoc. ff. de offi. pro

consul. l. j. in p̄m. xxi. di. deniq̄. et hoc v̄l in his q̄
sunt honoris et p̄eminētie v̄l patet in dictis p̄cor.

Potest tamē ipso p̄sente curā sibi p̄missā v̄l p̄i
us ministrare si non fuerit expresse reuocata. x. q. j.
peruenit. L. de donatio. l. in hac sacratissima. Secus

si fuerit reuocata. ar. ff. de iudi. l. iudiciū. L. de offi
cio. p̄uincie. l. potioris. et de rest. spo. audita. cū ibi

notatis. In absentia aut delegantis vbi infra modū
cum tempus ipse delegans est reuersurus etiam nō

potest hanc obedientiā exigere nisi de hoc habeat
mādatum speciale. Secus tñ est si longo tpe fuerit
absuturus. Et ad hoc faciunt no. per Bertho. ff. de

offi. consul. l. officij. §. b̄. Item est argumentum. Et
faciunt ad idem que leguntur et nota. ff. de iudicijs

l. si longius. in p̄m. ff. de va. et excus. mu. l. penul.
in fi.

p **C**apellarum. potes intelligere de capellis que
ex gratia et non ex debito habentur. In quibus ca
pellis capellani celebrantes prestabunt obedienti
am et iurabunt curato matricis ecclesie v̄l hic con
tinetur. Ad quod facit quod legitur et notatur.

Ius scrip
tū: stat uti
et cōseru
do paria
sunt.

Questio

in constitutione octoboni gratia. vbi de hoc. p^{ro} test etiam intelligi istud de capella prout est pars si ue mēbrum matricis ecclesie vel ab ea dependēs v^{el} eidem annexa. Scietiam q^{uod} in ea sit dare curā aiaz rū fin ea q^{ue} leguntur et no. de prebendis. c. extirpade et de eccle. ed. c.

in quib^{us} celebrauerint nō detrahēt: sed q^{uod} eis hūiliter parebūt: et de bitā reuerentiā faciēt et impendent.

De treuga et pace.

ad audientia. de etatez quali. c. eā te. vbi de hoc po test tertio intelli gi de capella di gnitate habente vt patet exēplū extra de p^{ro}uul. c. cum capella. Pa tet etiam i capel lis regis et alijs diuerlis que sunt in anglia. Itā quomōcūq^{ue} sumatur capella semper capellani ministrātes ibidē tenentur p^{re}sident eidē capelle in hīs que ad eius officium pertinent obedi re vt hic patet.

A detrahent. neq^{ue} verbo neq^{ue} facto. Est enim p^{ro} detrahere bonum alicuius negare vel inuerte re vt no. de peni. di. i. homicidior^{um} p^{er} Jo. vel aliter de trahere est defectum absentis alicui reuelare vt ipa sum in bono minorē estimet. Et in hoc differt a cō tumelia: q^{uod} contumelia est dictio p^{ro} p^{ro}uolū in facie alicuius manifeste. plati. Sed detractio fit i aliquo ab sente et non audiente. et contumelia derogat honori eius cui sit. sed detractio derogat eius fame. Facto aut detrahere est cōmodū vel vtilitatem alicui^{us} im pedire vel diminuire. et contra hō^{minem} vtrūq^{ue} p^{ro}uidef. J. de iure iuran. c. p^{ro}bi. et de cele. mis. c. p^{ro}bi q^{ui} sunt pars huius. de hac materia detractiois dixi. s. de offi. archip^{re}sby. c. i. vbi agitur de inuidia. s. de tra ctio. et p^{er} hac materia vide nōta. p^{er} archi. vi. q. i. sūma et c. precedenti.

Hūiliter. Nouem enim cōditōes habere de bet obedientia. s. vt fiat libenter sine cordis murmu ratione. humiliter sine vocis contradictione. celert^{er} sine dilatioe. hūiliter sine tristitia vel merore. i tegraliter sine opīs diminutioe. simplr sine mādātū nūntia disculsiōe. p^{ro}uidenter sine manifesto errore ve racter sine fitione perseuerāter sine intermissione Qñ bñs Berni verus inquit obediens nescit morā nec mādātū p^{er}astinat sed aures parat auditui. oculo visui. manus operi. pedes itineri. et sic se totū in terius colligit vt imperātis exterius adimpleat vo luntatē. hec notā. v. li. q. i. sciendū. in p^{ri}. p^{er} Archi.

Parebūt. i. obediēt. et intelligo q^{uod} hic d^{icitur} maxie circa ea que in isto. c. et J. de iure iur. c. p^{ro}bi. et de pe. et rec. c. p^{ro}bi. et de cele. mis. c. p^{ro}bi statuuntur in ceteris nichilominus q^{uod} in predictis locis non exp^{re}ssimūtur dū tñ ad officiū huius p^{re}sidentū ptineāt etiā obedire tenē vt p^{er} p^{ro} notata ē de tēp. ordi. c. ad aures. glo. ij. p^{er} Ber. cho^{ro} regere. antiphonas et rñsoria ichoas re. lectiones legere. missas certas et alia diuina offi cia certis dieb^{us} et tēp^{oribus} celebrare. et de offi. archi. c. i. in fi. ibi aut cui ipse inlunxerit. et e. ti. c. officiū. et ad idem facit. e. ti. c. ij. vidēbit enī p^{re}sident q^{uod} diuinū offi cium recto tramite dirigatur ita q^{uod} debet^{ur} ordo ser uetur nec p^{ro}postere dicātur hō^{minem}. et q^{uod} non fiat in legē do vel p^{re}allendū dictionū vel sillabar^{um} sine opatio. contra id de quo legitur de cele. mis. c. dolentes. et p^{er} dicta probantur et de offi. archip^{re}sby. c. ij. debet etiā huius p^{re}sidentis viderene capellani in ipso ecclesia mi nistrātes securitatib^{us} magis ac discursionib^{us} indul geāt vt p^{er} p^{ro} in d. c. ij. in hīs itaq^{ue} et alijs s^{ub}libus tenē tur huius capellani ipsius p^{re}sidentis mādātis pa rere et obedire. Sed quero nūquid aliquis capel lanozum huius excusari possit ab interessendo offi

cijs diuinis que dicuntur cum nota si eodē tēp^{ore} voca tus sit vt matutinas/horas/vel vespas dicat aut re citat et chorū coram eo culus sump^{er}tibus recipit sti pendū suū. Sic aut iuramentū p^{re}stitit in sua ad missionē put cauetur s^{ed} in principio huius capituli: aut nō. si iurauit tñ sine licētia p^{re}sidentis nō d^{icitur} ma tutinas/horas/vel vespas dicere et chorū. Nam et alias tenetur eas dicere i choro cū alijs cōster etiam si sine nota dicuntur. J. de cele. mis. c. p^{ro}bi. s. decreui mus. Si nō iura

Edmundus.

Prelati ecclesiarum ad concordiam subditozum vt in Christo vnum sint sumopere intendunt.

rauit adhuc videtur non fore excusandus quin eas dicat in choro. ar. d^{icitur}. s. decreuim^{us}. possūt tñ cum li cētia p^{re}sidentis ex causa p^{re}dicta vel alia rōnabili matutinas et alias horas et chorū dicere dū tñ p^{er} e^{ius} absentia cultus diuin^{us} aut alias honestas diuin^{us} ofi cij nō minuat forsan propter paucitatem ministrorū vel quia substatia dirigēdi chorū in cantu et psalmo dia residet in p^{er}sona ipsi^{us} sic abfuturi. facit bñ. ad p^{ro} missa. xci. di. eleutheri^{us}. Debēt nāq^{ue} hō^{minem} canonice etiā tpe interdicti p^{ro} viros ecclesiasticos dici in cōi. ar. ad hoc. de pe. et re. c. q^{uod} in te. de sen. excō. c. alimamas ter. s. ad i^{uramentum}. li. vi. et q^{uod} debēt dici in choro bñ fas cit et de cele. mis. c. dolentes. ibi chorū silentiū fugietes et. nec obstat si dicas p^{re}dicta locum habere in ec clesijs cathedralibus et collegiatis q^{uod} idē intelligen dum est in ecclesijs p^{ro}chialis^{ibus} saltē illis diebus q^{uod} p^{ro} p^{ro} solet confluere ad diuina vt p^{er} p^{ro} in. c. i. et de ce le. mis. et notatur in. e. c. in. i. d^{icitur}. p^{er} Berni. et hoc verū maxie vbi est dare copiā sacerdotum et aliorū mini stroy ad officiū diuinū publice decantandū. Sed q^{uod} si capellan^{us} talis pacto spūali sit astrictus soluē ti stipendiū suū vt corā eo forsan in ecclesia et chorū/vel alibi recitet matutinas quoties ab eo illud exi gere voluerit nunqd^{am} vigore talis pacti poterit a p^{re} dictis excusari. d^{icitur} q^{uod} et tpa illa quibus matutine et alia diuina officia celebrantur in ecclesia bene pōt ex cusari non tñ hō^{minem} illis quibus d^{icitur} officiū diuinū in ecclesia i cōi. pactū namq^{ue} p^{ri}uatozū huic turt publico derogare non d^{icitur}. ff. de pac. l. si vn^{us}. s. pacta: et Hostie. in summa. et et de foro cōpe. c. si diligenti. et inq^{uod} tū tale pactū tēdit ad impossibilitatē iuris vel facti nō tenet. et de pactis. c. fi. for et enī impossibilē vt simul eodē tpe capellan^{us} huius vacet diuino officio i cho ro et ad illud recitandum: corā alio extra chorū. Cō eludendo igitur dico q^{uod} siue capellan^{us} huius ad ea q^{ue} in hac cōstōne mādantur iurauerit siue non semp^{er} te netur ad mādātū ecclesie p^{re}sidentis in hīs et alijs de quib^{us} s^{ed} dixi. parere et etiam obedire. abs autē pōt tanq^{ue} inobediens puniri vt bñ no. d^{icitur}. c. dolentis p^{er} Ber. et q^{uod} tales promissioēs pōt etiam sub cautio ne iuratoria ab huius capellanis exigi bñ facit. p^{ro} p^{ro} di. q^{uod} vbi de hoc p^{er} Jo. s. fidei.

Debitam reuerentiam. Reuerentia enim debe tur superiori vt scz minor sibi assurgat nec sedeat ipso stante. xciij. d^{icitur}. non oportet. nec in equali sede. ff. de offi. p^{re}sib. l. obseruandum. et vt eum saluet cū reuerentia forte inclinando et pileum remouendo. sic enim interpretatur cōsuetudo et legitur. L. de of. diuer. iudi. l. fina. debet etiam maior mator precedere: mi nor vero sequi debet etiam minor suo superiori pa rere faciendo in diuinis officiis seruitia consueta. et de ma. et obe. statum^{us}. vbi de hoc p^{er} Berni. glo. sa fina. et notatur p^{er} Hostien. in summa eo. titu. s. in quibus.

Detractio et contumelia differt.

Obediētē cōditōes nouem.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Magna nobis et infra. Ista constitutio dicitur fuisse
Eadmodum archi. in qua primo precipit curatis
ut pacem cunctis habeant. sed ob id. Parrochianos
q. parrochianos suos ad pacem et concordiam moneant
et inducant. tertio sibi. Inimicitias. q. discordantes
inquit poterunt
ad unitatem reuocari.

Magna nobis et infra. districte
precipimus quatinus rectores et vicarij ac alij ecclesiarum curati pacem et unitatem in eis est cum omnibus habentes parrochianos suos moneant ut in unitate
fidei et pacis viculo unum corpus sint in christo. inimicitias si ex parte fuerit in suis parrochijs diligenter sedantes et amicitias et copulantes ad concordiam

Pace. par. fin. hosti. est finis discordie sic notat de treu. et pa. q. d. est par. in summa sua. archi. de offle. c. pl. vi. s. pace. dicit q. par est tranquilla libertas. ad hoc. xxiij. q. noli. ubi etiam no. id quod hosti. et dicitur par a pactioe nam pactio que fit pro pace publica par vocatur. ff. de pac. l. i. l. de cadu. tol. l. vnica. i. prin. s. etiam par seruatio equalitatis ut neq. lucrif neq. passionis alicuius eam ad partialitatem declinetur. autem. de ma. prin. s. deinde concens. coll. iij.

Quantum in eis est. concor. iij. q. vi. hec quispe in si. ubi dicitur q. necesse est viris ecclesiasticis ut q. tu in se est pacem quam predicant seruare studeant ad omnes.

Cum omnibus habentes. Istud sumitur de epla pauli ad romas. xij. et nota q. dicit q. tu in eis est. na vir aut nullatenus fieri potest ut par cum omnibus seruetur. Si enim paganum iudeum vel hereticum increpaueris ille qui te contempserit non vult tecum habere pacem. sic et hostem christianum si caritate fraterna increpaueris delinquentem dum tua increpatio sibi displicet cum illo pacem habere non potest sufficit tibi tibi ut animum ita pacatum serues et gestum ut cum eo pacem habeas illum diligendo licet ipse fe a te separet. hec remig. in loco pale. et concor. in similit. et. q. ij. c. inter secunda. in si.

Parrochianos. secundum dictum.

Unitate fidei. ad epp. iij. de hac unitate sic ait canon. nihil contrarium diuersitas personarum format ubi efficaciam prosperitatis fidei unitas representat. vij. q. j. nihil. de ista unitate legitur. xxiij. q. j. loquitur. et hec unitas tollit omnem heresim et errorem. e. q. c. allen. et ite oem diuisionem et oem scissimam. ead. q. c. scissima consistit namq. hec unitas in membris ad caput conuersione q. non se unitati conuocat qui partem faciens a capite separat ut. d. c. scissima. in princl.

Pacis vinculo. i. dilectione dei et proximi. dicit enim dilectio vinculum quia duos ligat scilicet deum et hominem. et hominem et suum proximum et eos pacificat. vij. et caritas dicitur vinculum perfectionis. ad Colo. iij. et hoc ideo q. p. illa omnia bona ligant ne pereant.

Unum corpus. scilicet mysticum. sicut enim in corpore humano multa membra faciunt unum corpus verum: sic in ecclesia que est congregatio fidelium omnes credentes siue altioris siue minoris status fuerint constituunt unum corpus mysticum cuius caput est christus. oculi sunt apostoli et predicatorum. aures sunt qui vim discretionis habent inter odores viri

tutum et fetores victorum. Et sunt qui diuina eloquia alijs eructant. i. doctores. manus sunt qui operantur unde alij viuunt. pedes sunt qui in negocijs secularibus ad utilitatem ceterorum discunt. ista enim membra vnum corpus efficiunt inter quod nulla conuenit esse discordia cum ad istar membrorum corporis humani vniuersum eorum alteri necessarium sit nec possit vnum alteri dicere non es mihi membra necessarium.

Ant ut in unitates fidei et pacis viculo unum corpus sint in christo. inimicitias si ex parte fuerit in suis parrochijs diligenter sedantes et amicitias et copulantes ad concordiam

Tertium dictum. **E**xort e fuerit. hec enim ostendit inter homines propter diuersas causas. quibus propter abundantiam siue cupiditatem bonorum temporalium. propter epulum iter pastores abraham et loth fratris sui. Gen. xvi. quibus ex impotentia cordis: nam hoc trucidandus suscitatur lites et in medio pace habentium mittit inimicitias. ead. xxvij. quibus ostendit inimicitia ex factis quibus ex litteris sicut alibi solet dici de iurura alicuius facta que est occasio inimicitie. q. dicit ut notat ex de iniurijs. quot modi. p. hosti. in summa. quibus ostendit ex dono alicui illato circa diminutionem patrimonij. q. dicit ut notat p. hosti. in summa. de dono dato per totum. **S**edantes. i. mulcentes/tranquillantes/lenientes siue concupiscetes et sic sedare est quia si sedantes pacificos facere sicut Ianuen.

Amicitias. q. sicut Tullius sunt idem velle et idem nolle in rebus honestis. Et nota. q. amicitia plus importat q. amor: q. ad rationem amoris sufficit q. homo velit bonum quodcumque alicui. sed ad rationem amicitie oportet q. alius quis velit et bonum q. vult sibi ut. s. velit conuersari cum ipso et conuivere in illis q. maxime amat vni in mentibus distantes esse potest amoris non amicitia. q. non querat sibi q. proprium est amicitie sicut Ianuen. i. suo ca. c. amor.

Copulantes. hanc enim copulationem p. misera fieri non querit ar. ff. de dona. inf. vi. et vt. l. iij. i. p. n. q. amicitia q. fit vlt habet iteru etu miserum illi cessantibus cito dissoluit sicut Ianuen. de summo bo. vlt. metrice scribit. Cum fortuna manet vltro generat amicitia. Cum cecidit turpi stitit his ora fuga. Debent enim i. copulatione amicitie. ite esse q. sequitur ut permaneat ad esse. vlt. caritativa affectio: vnamque p. sio: mutua subleuatio noctuorum ab utroque repulsi. adiutorij propterea collatio. vlt. q. ab alio mutuaueneratio. supiores cum inferiori parificatio. pia inter eos compassio. et vlt. sup. supportatio. hanc enim interuenientibus erit copulatio amicitie p. tuosa et eiusdem p. seruatiua. Et hec si velis amplius p. sequi. vide no. p. philip. de pgamo sup. li. cathonis prima parte metrice. Vincere cum possis et.

Discordantes. hic aduerte q. discordia metum multoties inducit separationem corporum. lvi. di. ismael. et ostendit quibus materia discordie ex cultu diuersitatis. et di. c. plat. quibus imo maxime p. lingua mala q. seminat discordias inter fratres q. malum est oino detestabile apud deum. puer. vi. c. alijs etiam de causis de quibus dixi. s. c. p. exorte fuerit. et cuius detestatio sit hoc p. tui. s. discordie potes plene videre. et. di. p. totum.

Concordia. de qua i. membris suis gloriatur de. et. q. iij. archieps. hec enim ut ait Salusti. e. nutrit amoris p. q. parue res crescit et qua cessante et discordia veritas aggregate etiam maxime dilabuntur.

cordia cum ad istar membrorum corporis humani vniuersum eorum alteri necessarium sit nec possit vnum alteri dicere non es mihi membra necessarium. **I**n rpo. s. ca. pte. et dic in rpo. s. cu rpo. sic etiam alibi ponit vt ibi in baculomeo tra siui iordanem istu. i. cu baculo meo.

Inimicitia vni ostendit

Dicitur amor et amicitia.

Versus.

Amicitie conditioes nouem

a **R**euocantes. hoc enim ad officium prelati spectat ut discordantes siue clericos siue laicos magis ad pacem quam ad iudicium coherceant. re. distin. studendum: et bene facit. ea. distin. discordantes: et c. placuit: et c. precipimus. extra. co. ti. c. f.

b **Q**uatum in eis est. hec clausula exposcit eorum diligentiam sic quod ex parte eorum non sit aliquid quod eis imputari possit: et vide quod dixi. 3. eo. ver. cum omnibus habentes.

c **N**on permittentes. sufficit itaque quod faciat diligentiam suam.

d **S**ol occidat. sumit de epistola Pauli ad ephes. lii. et no. quod hec auctoritas dupliciter potest intelligi. Uno modo sic: verbi gratia. si aliquis ad tempus fuerit commotus aduersus proximum suum ante solis occasum fiat inter eos reconciliatio. vel aliter sic. sol. id est christus qui in scripturis dicitur sol iustitie non occidat. id est non recedat a discordantibus propter permanentiam ire et peccati sui.

e **I**racundia. differunt enim iracundia et ira: quia iracundia importat diuturnitatem maiorem quam ira. nam iracundia dicitur consuetudinem transcendit: sed ira dicitur simplicem passionem cui vix resisti potest in suis motibus. vult ergo quod permanentiam ire tollatur et non immerito: quod dicitur Iacobi. v. virum iustum interficit iracundia. super quo textu sic ait beatus Gregorius. mansuetudo inquit in nobis imaginem dei seruat qui semper tranquillus est. sed ira dissipat quem nos multis virtutibus priuat quod dum quietem mentis tollit spiritus sanctus ibi non requiescit.

f **E**terum. hec constitutio fuit Stephanus Cantuariensis archiepiscopi edita in capitulo de poenitentia et est. xxiii. in ordine.

g **A**lii iudices. hec littera non continetur in antiqua sed a paritate rationis hic posita est ut scilicet idem intelligatur de alijs iudicibus sicut de archidiaconis eorum officialibus: et est expressum in constitutione theonis ceterum ubi habes quasi in omnibus idem quod hic statuitur et adijcitur pena in constitutione octoboni cum partes.

h **B**ono pacis. de qua plura dixi super iuramento: et ad hoc bonum laborare debent iudices summo more ut patet in constitutione alleg. 3. c. proxi. verbi. reuocantes: et dicam. 3. ver. exigant.

i **D**iscordantes id est litem inter se mouentes: et loquitur de discordia que oritur ex lite iudiciali: ut patet. ver. a lite.

k **V**olunt concordare. forsan motu proprio vel ad instigationem amicorum communium vel aliorum ad quorum officium spectat discordantes ad concordiam reuocare. de quibus vide. 3. glo. proxi.

l **E**xigant. istud intelligi potest si forsan ipsi iudices pro bono pacis inter huiusmodi litigantes partes suas interposuerunt ad ipsos concordandos. nam ad hoc tenentur ex sacrorum canonum institutione: ut patet in de cor. positis. 3. ti. proxi. c. unico. ver. reuocantes: et ad hoc facit quod legitur et nota. extra de transactio. c. vlti. et de mutuis peti. c. 3. glo. vlti. et. v. q. ii. si primates. in quibus omnibus patet quod iudices primo et ante omnia debet partes inducere ad concordiam si possit: potest etiam istud intelligi si ab utraque parte voluerit interesse componere. nam utroque casu ut hic apparet non debent impediri. nec ab eis aliquid debet per iudicem vel eius ministrum ea occasione exigi. **Questio.**

der primo et ante omnia debet partes inducere ad concordiam si possit: potest etiam istud intelligi si ab utraque parte voluerit interesse componere. nam utroque casu ut hic apparet non debent impediri. nec ab eis aliquid debet per iudicem vel eius ministrum ea occasione exigi.

quid postulent.

Eterum **d**istri-
cctius duxim?
inhibendum ne archidiaconibus eorum officiales aut alij indices pro bono pacis ubi quando discordantes se sibi adiuvare voluerint concordare aliquid exigant: sed licetiam petita liceat partibus a lite

ne exigi. **Questio.** Sed quero quo colore potest iudex aliquid exigere a partibus volentibus inter se concordare ut sic illud quod est hic inhibendum procedat super alio quo dubio. dic quod ad hoc posset iudex movere iuramentum illa que volunt quod auctor sub pena psequi debet causam ad finem ubi causa non movetur ex consensu partium. vt. l. de episcopo. et

cleri. aut. generaliter. cum similibus. Item quod reus contestabitur litem infra duos menses. l. de litis contest. aut. libellu. quod licet ab initio nullus compelli debeat agere. potest tamen postquam agere cepit cogi ut perseueret: et causam usque ad finem deducat. l. quo et quando iudex. aut. qui semel. et hoc in causa civilis. potest etiam esse quod sit crisis finalis vel alia talis in qua possit dubitari an componendo componentes inciderent in penam turpissimam. ff. de collusione. de te. c. 3. ubi de hoc per Bern. 3. gram. Sed contra dimissa hic posset illa ratio: quia predicta iura locum habent altera partium ad iudicium instans. istud non locum habet utroque ad concordiam consentiente: et hoc innuunt verba hic in textu posita se sibi adiuvare et pro qua materia magis videas aperte. 3. compositionem admittat.

m **L**icetiam petita. id est non obtenta sicut alias legitur et notat et de regula. c. 3. ubi de hoc per Bern. 3. licentiam. Sed in constitutione theonis ceterum alleg. non requiritur petitio licetiam. unde in hoc videtur ista constitutio correctio per illam cum fuerit posterius edita. potest tamen utraque saluari ut videtur ob honestatem iudicis. et ob reverentiam iudicis petita licetiam licet non obtineatur ut sic legum vel constitutionum correctio euitetur cum expediat iura iuribus concordare. de elect. c. cum expediat. lib. vi. vel istud posset intelligi ex eo quod aliqui in huiusmodi compositionibus requirunt iudicis auctoritas. vt. no. dicto. c. 3. de collusione. verbi. gratiam. per Bern. et Hostien. et alios doctores. quod dicitur ut ibi.

n **P**artibus. non dicitur parti quod ad effectum quod desistatur a lite inchoata requiritur aut ut in totum actor renunciet liti. l. de pact. l. postquam. aut ut hoc faciat de consensu alterius partis. nam siue actor siue reus post litem inchoatam instet ut causa siue litem sine habeat altera forsan parte dilationes querere audiri debet: et potest causam ad finem deducere sicut legitur et nota. l. quomodo et quando iudex. aut. qui semel. et quo ad personam actoris litem differens est hoc verum quando actor vult oino desistere a quocumque processu iuratorio. ut in dicta aut. qui semel. Secundo tamen est in processu inchoato omissio velis de novo informare alium processum. nam tunc non videtur desistere nec frustrari litem. quod dicitur ut not. l. hy. l. de edendo. l. edita. 3. vt. queris. in fi.

o **A** lite. per hoc apparet quod loquitur de lite iudiciali que proprie dicitur litem maxime in causa civilis vel pecuniaria. ff. de verbo. signifi. l. litem. quidam tamen

Ita et iracundia differunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode

men dicunt qd lis predicatur tam de ea que habet et extra iudiciū qd de ea que habet in iudicio: sed proprie loquendo puto qd hic intelligit debet de lite iudiciali tali videlicet in qua fit litis contestatio. pro quo bene facit extra de verbo. signifi. c. ex parte. ij. z notat. l. de transactio. l. causas: z ibi per l. hy. naz contentio que habet inter aliquos extra iudiciū magis dicitur discor- dia proprie quam lis.

per compositionem discere quicunq; volue-

Verbu cō-
pono.

Cōpositio
duplex.

Cause sunt
in multipli-
ci differen-
tia.

Nota pul-
crum mate-
riam in qui-
bus causis
liceat trans-
gere vñō.

Compositionem. id est pacem vel concordiam. habet namq; verbis compono plures significatio- nes que continentur in his versibus. **C**omponit/sepellit/cōtingit/singit z armat. Instruit/informat/pacificare solet. Et potest hec compositio fieri etiā si agatur de crimine z ratio reddi. ff. de no. ope. nun. l. j. s. z post oper. z nota. l. de transactio. l. transigere. qd dicit. vt. f. ver. compositionem admittat.

b Quando ducuntq; voluerint. siue ante litem conte- statam siue post. et concor. in simili in constitutione Ethonis ceterum prealleg.

c Compositio nem admittat. hic nota quod que- dam est compositio amicabile z gratuita talis vi- delicet que fit absq; conventionem pacto modo condi- tione seu spe certe remunerationis. alia est compositio non gratuita. videlicet que fit aliquo dato reten- to vel promisso que si fiat anteq; negotiū in iudiciū deducatur pactio est. si postea transactio dicit: z sic sumi videt hic dum dicit a lite discedere: z intelligi debet vt procedatur super re dubia z lite incerta. ff. de transactio. l. j. z per totū. z in hoc casu videndus est qualis sit cā. qd quedā sunt cause mere ciuiles quedā sunt cause ciuiles in quibus agitur de crimine priuato. quedā sunt cause ciuiles in quibus agitur de crimi- mine publico. Quedā etiā sunt cause criminales de quibus agitur de publico crimine. ff. de publi. iudi. per totum: z ostunt ex lege publicorū iudiciorū. Quedā sunt cause populares vbi scz vertit interesse publi- cum. quedā sunt cause mixte vt patet de procura. c. tue. quedam sunt cause spirituales vt. j. patebit. In causis itaq; mere ciuilib⁹ regulare est qd potest fieri compositio gratuita z etiā non gratuita que dicitur transactio. l. de transactio. l. causas: z per totū. fallit tamen in alimentis futuris in vittima voluntate relis- ctis super quib⁹ non valet transactio nisi fiat auctori- tate iudicis. ff. de transactio. l. cū hi. fallit secundo in relictis in testamentis de z super quibus transigi nō potest: nisi prius inspectis verbis testamenti. ff. ca. l. de his. fallit etiā in matrimonio z machinatione: et similib⁹ vbi vertit periculū anime. extra eo. c. vlti mo. quod dicit. j. patebit. Scias tñ qd in huiusmodi causis ciuilib⁹ ante litem cōtestatā potest agēs desi- flere quādo vult nō solū per gratiā sed ppria aucto- ritate. l. vt nemo inuit⁹ agere compella. per totum: z hoc verū nisi diffamauerit aliquē qd tūc licet nō cō- pellatur precise agere compellit tñ causatiue. vt scio licet aut ab infamia desistat aut agat. l. j. ingenuis ma. l. diffamari. post litem vero motā potest desistere totaliter renūciando liti. l. de pact. l. postq;. de renū- cia. c. ventens. suspendere vero iudiciū non potest quin contra eū tanq; contumacem procedat. l. quō et quādo iudex. aut. qui semel. de dolo z contu. c. cau- sam. salvo propter periculū possessorij. extra de test. c. significauerit. Reus autem ante litem motā desi- stere non potest qd iudiciū reddi in inuitū. ff. de ver- borū obligatio. l. inter stipulantem. s. j. lite etiā mo- ta non potest quin remedijs debitis contra eū pro- cedatur. In causis vero ciuilib⁹ vbi agitur de crimi- mine priuato vt puta furto z alijs huiusmodi in quib⁹

bus principaliter offendit priuat⁹ puto qd bene li- ceat componere z transigere etiā sine iudicis aucto- ritate cū non reperiat esse prohibitiū: z sic intelligo- glos. Accur. l. el. transigere. ver. publicis. z facit ad hoc. l. de furtis. l. post decissionem. fallit tamen in

**rint: si tamen lis cōpo-
sitionez admittat: nec**

actione famosa: non potest transi- gere parte actoris absq; iudicis auctoritate. nec etiā ex parte rei sine pena infamie

quia transigens huiusmodi habetur pro confesso et infamat ex hoc. ff. de his qui not. in fa. l. furti. s. pact⁹: z. s. qui iussu. vbi autem causa est criminalis z agitur ex crimine priuato tūc ante inchoatū iudiciū accusator volens desistere potest pacifice ad impediendū seipsum sed non aliū. ff. ad. l. iul. de vt pub. l. i. qui ces- tu. s. fina. ad. l. iul. de adul. l. maritus. s. si negauerit. z hoc verū qd actio competit non solū sibi sed alijs. ff. de infuturijs. l. lege cornelia. inchoato autem iudicio accusator ex gratia desistere non potest im- punenisi vt. j. dicit in causa mere criminali. nec etiā per actū nec transactionem quin punietur ad minus pe- na extraordinaria sed auctoritate iudicis bene pos- test desistere. vt. j. dicit in cā criminali. Vbi ergo cā est omnino criminalis z agitur de crimine publico tūc si crimen ipsum est capitale qd exinde sequit mors aut perditio libertatis vel ciuitatis tunc accusator postq; se inscripserit ad penā talionis z postq; des- derit fideiussores de iudicio sisti non potest absq; li- centia obtēta desistere legitime sine pena calumnie ff. ad turpil. l. in senat⁹. s. qui primo. z. l. que situz. z. l. ab accusatione. z. l. ad turpil. l. j. Si vero ante in- scriptionem hoc velit facere postq; tñ reum conue- nerit ad ipsum accusandum tūc in crimine publico ingerēte penā sanguinis verū est regulariter quod licet transigere z pacisci. vt. d. l. transigere. l. de transa- ctio. z hoc verum siue sit tale crimē quod ingerit pe- nam mortis siue mutilationis mēbz qd etiā crimen dicit capitale. autem. de colla. s. prohibemus. col. fr. nam in hoc casu scz mutilationis sanguinis. regulariter dixi qd fallit in crimine adulterij vt p. t. in dicta. l. transigere. z est ratio qd illud crimē nimis frequētā. xxij. q. vij. quid in omnib⁹. z ideo magis frequēdū: qd multis grassantibus opus est exēplo. ff. de penis. l. aut facta. s. vlt. alia ratio est qd leges z canones i subditis pu- dicetiam inuolūtā pre ceteris exigūt. aut. de leuonib⁹ bus. in princ. colla. l. j. z in phemio decretali. fallit secūdo eadē ratione in rapto. ff. ad. l. iul. de vt publi- ca. l. qui cetū. s. qui vacante. vbi de hoc in glos. Fallit tertio incestu arg. l. si adulterij cū incestu. ff. ad. l. iul. de adulte. et. xxij. q. vij. c. adulterij. Fallit quarto in crimine lese maiestatis. Fallit quinto in crimine he- resis. l. de hereticis. aut. gazaros. Fallit sexto in crimine patric expugnate vel prodite. Fallit septi- mo generaliter in criminibus exceptis qd non pacti- scendo sed suā innocentia demonstrādo rei se debet purgare. ff. de ho. eo. qui ante senten. mor. sibi con- scie. l. j. cum ibi notatis. in casu vero quo crimen huiusmodi non ingerit penā sanguinis tūc regulari- ter non licet transigere. vt. d. l. transigere. ff. responso. Et est ratio propter publicū zelū: z publicā utilita- tem seu publicum interesse puniendū delicta. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. de fidelur. l. si a reo. s. id quod vulgo. extra de sentē. ex com. c. vt fame. In his itaq; accusator ante inscriptionem licite potest desistere. de accus. c. veniens. ff. ad turpil. l. i. qui desistit. Post inscriptionē vero desistere nō potest sine abolitio- ne legitime impetrata et concessa: alia autem desi- stens incidet in turpil. z illa pena punietur: z tanq;

infamis repelleretur a potestate accusandi. sed in-
petrata abolitione potest impune desistere. *l. q. viij*
libellorum. et talis desistentia siue transactio facta si-
ne abolitione non proderit reo quin possit accusari
ab eodem qui desistit ante inscriptionem factam. Si vero
desistit post inscriptionem factam licet non possit iterum
accusari ab eo qui desistit. Ipse tamen reus sic tran-
sagens habebitur pro confesso: et instantia inchoata
poterit iudex ex officio finire et illum de delicto con-
demnare. extra de collu. deteg. c. i. Quare etiam in ta-
libus non licet transigere assignari potest alia ratio.
Nam si super publicis criminibus posset transigi de
facili solites mouerent ad delinquendumque corrumpere
do aduersarios per pecuniam euaderent. argu. ff. de
pactis dotali. l. conuenire. hoc tamen fallit in crimine
falsi ut patet dicta. l. transigere ubi ratio redditur in
glossa. Alia ratio est quod sicut in pena sanguinis licet
transigere quod ibi homo adnoscitur et deformatur:
ita et in pena falsi quod inter homines homofalsus ad-
noscitur quod ab hominibus tenetur sine conscientia;
et in perditione famam peior est vita quam mors. arg. l. de
apost. l. hi qui. **E**x predictis itaque potest concludere
quod ubi potest transigere de crimine tunc ex parte
accusatoris effectus est quod desistens non est infamis
nec repellitur ab accusatione aliorum nec etiam
eius cum quo transigit super alio crimine. Alius effe-
ctus est quod desistens euadat penam talionis et calumnie.
Item non habetur pro confesso de delicto calumnie.
Effectus ex parte rei est quod licite transigendo non ha-
betur pro convicto de delicto ubi alio habere pro con-
uicto siue pro confesso. ff. de preuari. l. in omnibus: et
de his qui not. infra l. quoniam. et l. athletas. in fi. Se-
cundus est quod transigendo accusator repellitur ab
eius accusatione. Tertius est quod ex eadem instantia non
poterit ad petitionem accusatoris vel tertii vel etiam
iudicis damnari ubi alias posset altero autem accu-
sante vel nouam instantiam inchoante bene potest
damnari. In causis vero in quibus transigit non po-
test effectus esse a parte accusatoris quod cadit in om-
nes penas turpil. et infamis efficitur ubi post inscrip-
tionem siue litem desistit et etiam puniri potest pe-
na calumnie quasi confessus se calumiasse. Item per
hoc quasi infamis repellitur a potestate hunc vel alium
accusandi. Ex parte rei effectus est quod per talem
transactionem non repellitur accusator licet ex desis-
tentia repellatur. Item reus in hoc casu habet pro
confesso ut predictum. Item ex eadem desistentia poterit
ipse damnari ex officio iudicis. l. de abolitio. l. ij. et
extra de collu. deteg. c. i. in popularibus vero causis
quales sunt fin canones cause beneficiales. de elect.
cum dilecti. non potest transigi in preiudicium alte-
rius agere volentis quando agitur ad remouendum
prelatum malum. ratio est propter interesse ecclesie
sue. Alii autem in huiusmodi causis popularibus idem
dicendum est quod dictum est in ciuilibus ut scilicet
in eis fieri possit gratuita pactio que magis potest
habere locum in criminibus fin canones quam transac-
tione: quod fin canones non habet locum pena sangui-
nis. xxij. q. viij. his a quibus. extra de cle. vel mo. c.
sententia sanguinis. et de rapto. c. in archiepiscopo pa-
tu. et no. per Hostiensem. in summa de collu. deteg. s. qua-
liter. et. h. q. iij. c. i. in omnibus per Joann. et ibi per
Archidiaconum. et hecque predicti locum habent in cau-
sis ciuilibus: et in causis criminalibus. In causis ve-
ro spiritualibus dicitur quod in matrimonio ut aliquid
contra matrimonium statuatur non habet locum con-
positio nec transactio sicut legitur et notatur extra
eodem cap. fin. et huiusmodi cause matrimoniales di-
cuntur mixte fin canones: quia sunt partim ciuiles
partim criminales. extra de pcurato. c. tue. et in his
scias quod in desistentia gratuita absque pacto vel trans-
actione idem dicendum est quod dictum est in ciuilibus

hoc saluo quod eidem iterato agere uolenti nihil ob-
stat extra de re iudicata. c. latoz. et c. consanguinei.
Item in his partibus desistentibus per pactum non
tollitur facultas iudici quin ex officio possit eandem
instantiam prosequi vel aliam inchoare. de clandest.
despon. c. cum in hibito. de fri. et male. c. fi. Sed per
viam transactionis quo ad instantiam possunt par-
tes sibi preiudicare. extra de in integ. restitutio. c.
ex litteris. sed ad substantiam matrimonij non de trans-
actione. c. fin. de eo qui cognouit. conf. vpo. sue. c. super
eo. Iudici vero uolenti eandem instantiam vel aliam
prosequi non possunt partes preiudicare. Si vero
agatur ad separationem thori bene possunt partes
sibi preiudicare etiam confitendo. extra de diuortijs.
c. primo: et transigendo. de iure iurando. c. quemadmodum.
tamen quo ad finem et potentiam denunciandi peccatum
transactio vel pactum non excludit denuncian-
tem ut patet dicto. c. quemadmodum. In alijs autem
causis spiritualibus dicitur quod per viam compositio-
nis amicabilem. ita quod sit gratuita absque conuen-
tione pacto modo conditione seu spe certe remun-
erationis: bene potest lis sopiri. extra de pactis. c. cu
psidem. et de transactio. c. statutus. et c. de cetero. et
hoc nendum inter clericos sed etiam inter clericos:
et laicos: et sic intelligit Hostiensis. d. c. statutus. Sed
et per compositionem non gratuitam que fit aliquo
dato retento vel promisso et que si fiat ante nego-
cium in iudicium deductum dicitur pactio: sed postea
dicitur transactio. extra eodem. c. super eo: ibi in
litigij deducto et c. etiam licet causam sopire ubi da-
tur spirituale pro spirituali eiusdem generis per viam
seu modum permutationis licite superioris aucto-
ritate nullo contractu illicito seu pactione interveniente
inter partes approbate extra de rerum permuta-
tione. c. quesitum. et ibi per Innocentium. et alios. et c. ad
questiones et per totum. secus tamen si pactio inter par-
tes interueniat facto permutationis vel ante ut vo-
lunt docto. in locis prealleg. Et hec vera puto in re-
bus spiritualibus que possunt admittunt permutationem
ut quod multe sunt res spirituales inter quas vel in quibus
non cadit permutatio ut puta in xenodochijs
hospitibus leprosariorum seu elemosinariorum et huius-
modi. in quibus non est dare titulum institutionis canonice
prout notat in cle. per las de preb. ubi de hoc per
wil. et Bess. per noscans. Item in his in quibus solum
ad rem pertinet ex gratia sedis aplice. ar. et de rescrip. c.
in nostra et in eua. Jo. xxij. execrabilis. s. per hec
ut not. wil. in extrauag. eiusdem Jo. q. incipit sedes
aplica. ius ad re. Item in alia re spirituali que habet
non per modum beneficii neque institutionis canonice ut
puta portionis decimarum vel aliud huiusmodi. ar. de
re. pnu. c. l. ij. l. vj. ibi sua beneficia et c. ut autem spiritua-
le detur pro spualibus non per viam permutationis sic ut pre-
fertur auctoritate superioris facte sed per conventionem ha-
bitum inter partes sine auctoritate superioris non va-
let pactum siue compositio: ut in dicto. c. quesitus. et c.
ad questiones: et notat per Innocentium. eo. ti. c. statutus.
glos. ij. s. si aliquis: et per Ber. de magistris. c. penul-
timo: in fi. quod non spuale debet pro temporalibus maxime si
ne superioris auctoritate non licet. ut dicto. c. sup. eo. et
eo. ti. c. cum ibi notatis. si tamen assistit superioris auctori-
tas et factum versetur in beneficiis ecclesiasticis lo-
quendo de beneficio ut beneficio non licet sic compo-
nere. ut dicto. c. super eo. et de rerum permutatione. c. fin.
nisi fieret cum auctoritate pape qui posset in tali ca-
su dispensare. ut notatur de transa. episco. c. post trans-
actionem. cum similibus. si vero loquamur de benefi-
cio ut proprietate: tunc bene licet fin Ber. et Host.
dum tamen caueat ne temporale pro spirituali detur:
sed pro temporalibus annexis spirituali. ut in dicto
c. ad questiones: et probatur istud dictum in c. cum
qui. de eo mittitur in posset. causa rei seruande. lib. vj.

Ad in om-
nibus reb-
spualibus
cadit pnu
tatio.

In in cau-
sis spualibus
interueniat trans-
actio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Sunt nihilominus alia spūalia in quibus factio vtrāfactio non pōt intervenire absq̃ symonia vtpus-
ta in sacramēta ecclesie vt notat Bern. de offi. de.
c. ex parte. j. Si vero loquamur de decimis z primi-
cijs: tunc bene valet cōpositio vt probat et de cens.
c. quāto. z ibi per

Hostiē. z et d de
cimis. c. ex multi-
plici. vbi de hoc.

A Propriū hoc.
scz q̃ recedūt a li-
te p concordia.

B Penā eis i-
stīgāt. tanq̃ pro
causā. et de cas-
lum. p totum. z p

collusione vt et d
collu. de reg. c. j. z
ij. z ibi notatur
in. c. j. p Bern.

gratiam.
C Illi eis. scz
iudicibus z exci-
pit ab eo qd pri-
dixit.

D In iustitia actoris. scz q̃ calūniose pcesserit.
E Vel rei. scz q̃ sit in causa condēnationis: z q̃
crimina vnde cūq̃ claruerint puniēda sunt. de col-
lusio. de reg. c. j.

F Constituit. siue p processum corā eis habitum
siue alias probationes vel forsan p inquisitionem
exinde ex officio capiam. argu. ad hoc dic. c. j. de col-
lusio. z de symonia. c. licet. s. cum igitur. ver. nos vt
prediximus.

G Ontam aduocat. Nec cōstitutio fuit edi-
ta p Stephanum Lūuarten. archiepiscopum
in cōcilio Broi. z habet tres partes. In pri-
ma ponitur constitutiōis causa. secunda ibi: Sta-
tuimus. ponitur ipsa constitutio. In tertia ibi. Illi
iudex. ponit exceptionem

H Aduocatus. supple infideles z cauillosos quos
rum malicijs iustitia deperit z litium processum in-
numeris subterfugijs impeditur in constitutione
Octoboni laudabilem in principio.

I Matrimonio pūbātur. videlicet per querelas
infusas z appellationes friuolas z alta remedia ex
quisita que p consilia huiusmodi aduocatoruz per-
uersorum inueniuntur.

K Statuimus. secunda pars.
L Sentētia. scz diffinitiuā. z intelligēde sententia
lata p eum qui ad hoc habuit potestātē z quod sen-
tentia ipsa als a parte iuris sit aliqua. nam in casu
quo snia esset nulla estimo quod hec pena non habe-
ret locum. z dicitur sentētia nulla multis de causis.
que notātur p Joā. an. de re iudica. c. j. libro. vi. z p
Specul. de sentētie prolatione. §. iuxta in princ.

M Pro matrimonio. scz cōiungēdo. est enim hec
causa. scz matrimonialis in multis priuilegiata. vt
no. et vt lit. non contest. c. j. §. non vsq̃ quaq̃ seruat
p Bern. z legi et qui matri. accus. possunt. c. videf.
z ibi de hoc §. fauorabilis. p Hostiē. qui multas re-
citāt prerogatiuas: z super hoc tradit versus quos
ibi videas.

N Aduocatus. gñaliter intelligēdo aduocatus di-
citur qui controuersis agēdis quoquo studio opera-
tur. Unde z in hoc casu forsan dicerēt aliqui q̃ pro-
curatores aduocati dicuntur. arg. ff. de var. z et ordi.
cog. l. j. §. aduocatos. v. q. l. j. c. vltimo. stricte tñ loquē-
do dicitur aduocatus qui est patronus cause z voca-
tur togatus. L. de aduoca. diuer. l. i. l. sanctimus. z. l.
aduocati. z de talibus intelligitur. ff. de postu. l. j. §.
att p̃etor. ff. de offi. proconsul. l. nec quicq̃. §. obser-

uare. z quod procuratores licet assistāt cause non di-
catur aduocati tenet Barth. in d. l. j. §. aduocatus: z
est ratio fm eum q̃ in eis non concurrunt ea que de
necessitate requiruntur in aduocato. scilicet quod stu-
duerit p quinquēnium in iure. z quod doctor inuene-
rit eum peritia iu-
ris instructus. L.
de aduoca. diuer.
ludi. l. neminem.
nec obstat id qd
dicit in illo. §. ad-
uocatos. quoquo
studio z. q̃ fm
glos. ibi debet in-
telligi siue debet
adesse in allega-
tionibus tñ siue
vsq̃ ad litē cōres-
statā tātum: siue
i cā principalī nō
in cā appellatio-
nis: siue in vtraq̃
siue in vna tñ: ac
etiā siue in vno lo-
co siue in alio. sit

Quoniam per ad-
uocatos mul-
titiēs matrimonia p-
turbantur statuimus
vt sententia lata pro
matrimonio aduoca-
tus n qui contra illam
steterit hoc ipso per
annum aduocatio ne-
priuatus existat: ni-

ue in quolibet.

O Steterit. siue in prima siue in scda instātia. vt
j. dicam. §. iustum erroz. z potest istud intelligi sic
q̃ ly steterit significet actū etiā vnicum postulādū in
iudicio prout pertinet ad officiū aduocati cuius of-
ficiū est stare nō sedere. L. de postulādo. l. quisquis.
in fi. vel potest intelligi vt hec dictio steterit impos-
tet actum continuatū in iudicio ad enervandū senten-
tiam prius pro matrimonio latā: z sic significat pfe-
uerantiam q̃ veri? credo. nam pena que ipso iure in-
curritur vt hic non cōmittit ex delicto inchoato non
cōsummato. sicut notat de re iudi. c. in penis. p Joā.
in no. lib. vi. ibi omnino videas pro argu. z vide qd
dicam. §. ver. errozem. z ver. ignorantiam.

P Hoc ipso. scz q̃ hic steterit cōtra sniam pro ma-
trimonio latā. z ex ista littera apparet qd nō requirit
tur in hoc casu snia hoīs licet vbi dubiū forsan esset
q̃ sic aduocans sup hoc ad sui executionē vellet con-
tendere declarari posset sententialiter talem per an-
num esse priuatum officio aduocati. ad qd bene fa-
cit qd legi z not. in. c. §. sit. de elect. lib. vi. z ibi per
Jo. an. §. hoc ipso. z cōcor. ibi Archi. in eo. ver.

Q Per annum. scz a tempore sentētie late in illa
sententia in qua postulauit.

R Aduocatione. id est officio aduocati simile ha-
bes. ff. de offi. prefecti vbi. l. j. in fi.

S Priuatus existat. scz ipso iure absq̃ facto ho-
minis salua declaratione in casu dubij. pro quo vide
id quod scripsi. §. de constitutio. c. quia incontinē-
tie. §. teneat oīno videas.

S Sed quero nunqd tas-
lis sit ad tps priuatus officio aduocati sit solū priua-
tus illo officio quo ad cōfistoriū siue ad curias iudi-
cis corā quo sic aduocauit: vel gñat in quacūq̃ cur-
ria existēte in pūincia cōdentis hāc constitutione. qd
locū habeat solū in curia et corā quo postulauit
videtur. nam cū hec sit cōstitutio penalīs nō specifi-
cans curiā in qua talis nō debet postulare graue es-
set q̃ comprehenderet omnes curias pūincie cui
regulariter aliquis puniri debeat in loco illo siue in
curia illa in qua deliquit. L. vbi de crimine agi opor-
tet autem. qua in pūincia. z in penaliibus pene po-
tius sunt restringēde q̃ ampliande. ff. de penis. l. in-
terpretatione. z de re iudi. c. in penis. lib. vi. p̃ter-
ea cui ista cōstitutio in hoc casu sit obscura minimū
pūnbile vt videf est sequendū arg. c. in obscuris. de
re iudi. l. vi. Nam z si cōstitutiois latoz hāc penā ad
totam pūincā extendere voluisset hoc exp̃misset. et

Questio.

Dulio.

Aduocat.

de dec. c. ad audientiam. nec verisimile est eum sensisse de alia curia q̄ illa in qua cū solito iuramento aliquid est admittit in aduocatu. ar. l. de iudi. l. rez. nō nouam. s. patroni autē causari. ecōtra videt. l. q. hec pena per totā prouincias h̄mōi aduocatum ligabit.

Itam hec dictio aduocatione posita hic in ter. ponitur indiffinitē et ḡualiter ergo: et ḡualiter et n̄tuer salter debet intelligi maxime cū sit indiffinita constitutionis regulam tradere cupietis. ar. notator p̄ Card. de elect. c. vt circa. lib. vi. h̄. ecclesiastico. et q̄ extēdatur per totam prouinciā statuētes optime facit lex ex ea causa. ff. de postula. vbi dicitur q̄ interdictus per p̄sēdē postulare non recte postulat in ea prouincia qua fuit p̄ses qui cōtra eum sententiā dixit. ibi videtur casus et istud puto verum. Itam alis forsan sequeretur q̄ delictū h̄mōi aduocati remaneret impunitū q̄ esse non debet. ff. ad. Laquil. l. ita vulnerat. posset enim esse q̄ iudex corā quo talis aduocatus/esset cōmissarius specialis et delegatus qui nullā curiā haberet causa coram eo v̄tilata finita. et sic hec cōstitutio foret in eo casu illiusfora. **C** Sed quero nūquid aduocatus h̄mōi durate anno de quo hic dicit possit extra iudiciū adire iudicē nō allegādo sed rogādo pro se vel amico suo. dicit q̄ sic. Itam talis nō dicitur aduocare. et idem dico si manēs in domo sua det consilium parti. notat de varijs et extraordi. cogni. l. i. s. aduocatos. per Bar. aduocare nāq̄ est desiderium suum vel amici sui in iudicio pandere. ff. de postulati. l. i. s. postulare.

A Iti iudex. tertia pars vbi excipit a p̄missis. b. Ipsi sua. scz diffinitua lata pro matrimonio siue in prima instantia: siue in secda. si tñ intelligas de sententiā lata in secunda instantia oportet q̄ intelligas de sententiā p̄ime cōfirmatoria. nam si primam finiam infirmauerit excusabilis est aduocat⁹ qui cōtra eum fecit in secda instantia maxime si primā sententiā iudex inuenerit nullā vel alis ex eisdē actis ad nullandā: ad quorū maiore declarationē vide q̄ notant p̄ Spec. tit. de sententiā et h̄is que eam sequuntur. s. iura. et s. sequenti. et finalis namq̄ conclusione apparet talem aduocatum cum iustitia fecisse. arg. ad hoc l. de iudic. l. rem non nouam in fine. exitus namq̄ acta probant vt ibi patet.

E Iustum errorem. Barth. in. l. celsus. ff. de vsuca. tradit doctrinā de errore iustissimo/iusto/et iustissimo: dicens q̄ error iustus est error iuris. vt. l. nūq̄ in p̄ncipi. ff. de vsuca. et l. si fur. s. i. Item error iustus est qui consistit in facto proprio nullo alio cui aliq̄s crederet id suadēte. vt puta puto me rem emisse vel rem mihi donatam fuisse cū sic non fuerit. Sic stat. l. quāq̄. ff. ad velleia. Error vero iustus potest consistere in facto proprio aduersario vel alio cui credere debeā id suadente. sic stat. l. iij. ff. pro suo: et. ff. pro soluto. l. si existimas. Error aut iustissimus est in facto alieno. vt in. l. q̄ vulgo. ff. pro empto. et pro suo. l. vlti. Et est etiā error iustissimus ex euidētia rei vt puta in pupillo qui est magn⁹ et ideo puto eum puberē cum non sit. ff. pro emptore. l. iij. s. si a pupillo. Item si ex fama publica seu opinione vicinie inducitur iustissimus error. vt. l. cū quidā. s. quod dicitur. ff. de acquirit. heredi. Et nota quod errare est aliud p̄alto putare. et differt ab ignorantia: q̄ ignorare est de iure vel facto tali videlicet quod quis tenet scire. et not. p̄ Archidia. et xviii. distin. c. q̄uis. et. xxi. q. iij. c. in q̄bus. Unde poterit esse q̄s aduocatus forsan ex cer-

ta relatione parentum alterius litigantium vna cum fama publica vel opinione vicinie verisimiliter putauerit inter eos de quorum matrimonio agit fore consanguinitatem vel affinitatē in gradu prohibito aut aliud impedimentum perpetuum cuius occasione non possit tenere sententiā p̄ matrimonio lata cum tamen reuera nullus tale fuerit impedimentū in hoc casu iust⁹ error: immo iustissim⁹ sufficit ad excusationē ipsi⁹

habeat excusatum.

Iohannes peccam.

Argumentum manifestarium est.

aduocati dum tamen rei veritate cognita a patrocinando desistat nāq̄ ad hoc tenetur sicut patet. l. de iudicijs. l. rem non nouam. s. patroni autem causarum: et. ff. de iudicijs. l. desistisse. in fi. Et in hoc casu videlicet quando aduocatus scit se fouere iniustam causam et non desistit potest hec constitutio intelligi q̄ vt locum habeat in prima instantia. ad quod facit littera hic in textu ibi nisi iudex eum in ipsa sententiā et. que littera videtur sonare de sententiā lata pro matrimonio etiā in prima instantia: et hoc bene potest procedere cum aduocatus sit in holo finis praedicta. et quod publica fama causet istum errorem probatur per. l. miles. s. mulier. ff. de adul. et consimiliter facit relatio facta a fide dignis. vt. l. qui cum maior. s. penultimo. et si. ff. de bo. lib. et notat. ff. ad legem cornel. de falsis. l. athletas. et. ij. notat p̄ Barth. et ad turpillia. l. i. s. i. versicul. ulterius procedo per eundem.

Probabilem ignorantiam. hanc oportet vt in facto consistat q̄ ignorantia iuris non est probabilis. vt not. per Joā. an. de postulatio. plato. c. vnico. ver. probabiliter. lib. vi. et ad idē facit glo. eiusdē de consanguinitate et affinitate. c. eos. v. sciēter. in cle. Et quod probabilis ignorantia facti excusat/ notat Boetie. extra de sagitta. c. vnico. in fi. qui ad hoc allegat. c. apostolice. de cler. excomuni. ministrā. vbi de hoc. et notat p̄ Accur. in. l. regula. ff. de iuris et facti ignoran. et potest in casu nostro esse probabilis ignorantia si forsan in prima instantia ignorauerit veritatem facti de quo adhibita omni diligētia nō fuit vel forsan fuit tñ contra veritatē informatus: et potest dici probabilis ignorantia si iudex in secunda instantia cōfirmauerit sententiā primam non ex eisdē actis sed ex nouo propositis et probatis corā eo. poterit enim esse q̄s iudex primus sententiādo pro matrimonio male pronuntiavit: et q̄s ex eisdē actis sententiā debuit infirmari in quo casu excusabilis erit aduocatus licet steterit contra sententiā prius latā pro matrimonio. Unde si ex nouis propositis in secunda instantia fin ea que leguntur in. l. p̄ hanc. l. de tempo. et repa. appellationum. et non ex primis confirmata fuerit prima sententiā excusabilis erit aduocatus cui probabiliter potuerit hec de nouo proposita ignorare. ad que bene facit quod notatur. ij. q. v. omnimodo. per Archidia.

Expreffe. vt scilicet in ipsa sententiā aliquid exprimat quod tendere debet in huiusmodi aduocati excusationem: et puto quod in hoc casu sufficiat vt quouis modo de mente vel intentione iudicis cosset q̄ velleit aduocatu in ea parte fore excusatum: sicut alis notatur de rescriptis. c. duobus. per Joā. in no. lib. vi. vbi de hoc plenius videre poteris pro remissionibus et solutione contrartorum. huc sententia concordat dictum Barth. ff. de vulg. et pupil. subit. l. i. in principio. ver. ij. principaliter. vbi dicit quod expreffe dicitur tribus modis. Vno modo expreffe dicitur illud quod in genere dicitur. vt. l. i. fi.

sione non possit tenere sententiā p̄ matrimonio lata cum tamen reuera nullus tale fuerit impedimentū in hoc casu iust⁹ error: immo iustissim⁹ sufficit ad excusationē ipsi⁹

probabilis ignorantia.

Expresus dicitur tribus p̄licter.

Questio.

Aduocare

Error triplex.

in fine cum ibi notatis. L. quod cum eo. Secundo modo dicti expressum id quod specialiter exprimitur. vt. ff. ad l. cor. de fal. l. j. inter filium. Tercio modo dicitur expressum id quod singulariter et per proprio nomine exprimitur. vt. l. quod in rerum. ff. de leg. j.

Ueloces ad audiendum infra. Ista constitutio fuit fratris Joannis pecciam archiepiscopi Caruarie. edita apud Lampbyth. et est constitutio penult. et continet tres partes. In prima ponitur exordium continet sub decisa et sumptus fuit ex epistola Jacobi. c. j. In secunda ibi. Nullus ponit suam constitutiones. In tertia ibi. Huius auctoritas ordinatio disponit et statuit probationem.

Ueloces ad audiendum infra. nullus decetero per mittatur aduocatio nis officii publice exerceat nisi prius ad minus per triennium audierit ius canonicum et civile cum debita diligentia huius autem rei fidem ubi nec de condigno apparet testimonio nec per facti euentiam proprio fa

Ueloces ad audiendum infra. sic ergo ut videtur respicit futura tantum et preterita tolerat. ut extra de electio. c. auaricie. ff. lib. vj. q. dicuntur notat in constitutione Ethonis. ecclesias. ff. decetero. per Johan. de athona. et importat hec dictio noui iuris decisionem non autem antiqui declarationem ut notat de electio. c. prouida. eo. ver. per Card. et Joh. an. lib. vj. Et circa hoc vide notata per Jo. an. in prohemio clem. e. ver. et e. ver. per Bess. et Pauli nec semper hec dictio approbat ea que precesserunt ut notat Will. de pens. et remis. c. fin. eodem ver. in clemen.

Ueloces ad audiendum infra. id est tolleretur prout al. de hoc et multiplex significatione huius dictionis permittit notat. i. diffin. omnis autem lex. fin. Joh. an. vel dic. permittatur. id est concedatur. sic alias exponitur. de etate et qualitate. c. vntico. per Card. et Archidiaconum. lib. vj.

Ueloces ad audiendum infra. id est publice. id est coram iudice. vel publice. id est notorie vel palam. de iur. c. i. ver. publice. per Archidiaconum. lib. vj. publice namque id fieri dicitur quod omnibus patet. ff. de suspectis tu. l. j. s. consequens. sed in hoc casu puto publice debere intelligi respectu non solum iudicis sed fori seu curie et multitudinis ibi presentium. prout alias notatur in c. fi. de vl. et honestate. clerico. ver. publice. per Will. in cle. et sic publice dicitur coram populo vel publice. id est communiter coram multis. ad quod vide notata in constitutione Ethonis l. j. publice per Jo. an. de athona.

Ueloces ad audiendum infra. id est prius. scilicet antequam illud officium exerceat.

Ueloces ad audiendum infra. id est per triennium. de iure ciuili limitat quinquennium ut patet in prohemio. ff. s. sed quod solitum. et legitur et notatur L. de aduocatis diuer. iudi. l. i. subemus. nec videtur deo quid moueret statuente ad limitationem minoris temporis nisi intelligas hoc. ut scilicet aliquis aduocet in curiis pedaneis et inferioribus ubi non tractantur cause graues sed modici ponderis in talibus namque sufficere videtur quod aliquis sit exercitatus in causis et habeat practicum cum speculatione per triennium. ut hic. et facit ad hoc. L. de iudicis. l. certi iuris. in curiis tamen maioribus et in quibus tractantur ardue cause opus est in aduocatis maior scientia. ut dicta. l. i. subemus. cum concoz.

Ueloces ad audiendum infra. Audiuert. ut discipulus sub magistro siue doctor. nec refert ut videatur an in studio generali vel alibi audiuert. dum tamen ad sciendum suam diligentiam adhibuerit. quod hic loquitur generaliter absque specificatione loci. sed contrarium puto. videlicet quod debeat

Ueloces ad audiendum infra. iura audire sub doctore i locovbi iura huiusmodi publice docentur. arg. l. nemini. circa medium. L. de aduocatis. diuer. iudi. et in prohemio. ff. hic autem.

De procuratoribus
Iohannes pecciam:
Nullus officialis:
aut minor episcopus episcopus:
pi sigilla apponat. procurator:
aut triennio si spediatur transgressus:
et fallus. procuras ad beneficii:
habilis quoque censetur:
et si in inhabilis est excoicetur: irritis oib:
per ipsius actis et damno partibus repenso.

Ueloces ad audiendum infra. Et dicitur. cum principalis intentio statuentis ut apparet in integra sub parte decisa verset circa aduocatos in causis ecclesiasticis puto quod sufficit ut talis audiuert ius ciuile fin. remissiones que ponunt in glosa iuris canonici et sine quibus iura canonica prefertim in iudicialibus non possunt bene intelligi neque scribi. Alioquin si studium suum disideret nunc vult nunc reliquum audiendo non posset in scientia vnus vel alterius proficere quod dum ad vtriusque festinauerit neque trus bene perageret. L. de assess. l. nemo. iuxta illud. Qui binos lepores vna sectabitur hora. Quo quandoque carebit vtriusque.

Ueloces ad audiendum infra. Diligentia. ad quam plura sunt necessaria que tradit Hostien. in prohemio summe sue sub his verbis. Si quis forte cupit iurisconsultus haberi. Continuet studium: velis a quocunque doceri. Inuigilet: nec vincat eum toritura laboris. Fortior insurgat cunctisq. recentior horis.

Ueloces ad audiendum infra. Huius autem. Tertia pars.

Ueloces ad audiendum infra. Et Rel. scilicet quod per triennium sic audierit canonicum et ciuile.

Ueloces ad audiendum infra. Fidem. id est probationem.

Ueloces ad audiendum infra. Testimonio. scilicet per testimonium doctoris sub quo studuit. L. de aduocatis. diuer. iudi. l. nemini. circa medium. poterit etiam in hoc casu sufficere ista testimonialis cancellarij vniuersitatis in qua studuit: vel poterit hoc probare per testes.

Ueloces ad audiendum infra. Facti euentiam. quod posuit ad examen non est repertus habilis nec in iure peritus respectu temporis triennij.

Ueloces ad audiendum infra. Iuramento. sic ergo sufficit ad effectum quod permittatur publice postulare deficiente condigno testimonio vel facti euentia si iuret per triennium se auduisse ius canonicum et ciuile cum debita diligentia. Sed quero quid operabitur prestatio huius iuramenti cum per facti euentiam appareat in sufficientem. Dic quod operabitur ad hoc ut per illud probet se per triennium auduisse iura non tamen ad hoc quod propterea iudex teneatur admittere eum ad officium aduocati. nam licet iudex prestatio huiusmodi iuramento possit eum admittere non tamen ad hoc tenetur: quod non quicquid iudicis potestati committitur iuris necessitati

Diuisio.

Uersus.

Uersus.

Questio.

supponitur. ff. de iudicis. l. nō quicquid. Et in eū-
tum quo debeat in aduocatū admitti etiam debet p̄sta-
re iuramentū ab aduocatis in sua admissione exigi
consuetū de quo legi in constitutione Octoboni lau-
dabilem. z. c. de iudic. l. rem non nouam. s. patroni
autes causarum.

Disiunctio.

Ethorrenda. Nec
fuit p̄stitutio fris
Johannis peccat
archiep̄i Latus-
riensi. edita apud
Abbatem. Anno
do. m. c. lxxi
z. est. xv. in ordi-
ne: z. habet duas
partes principa-
les. scda ibi. Qui
cunq; etiā. In p̄-
ma facit duo: q. p̄-
mo statuit qd de-
beat seruari circa
procuratoria alie
no sigillo sigillan-

Ethorrenda. In-
fra statui-
mus vt nullus
decanus seu archidia-
conus vt ei⁹ officialis
bel officialis ep̄i sigil-
lum suū alicui procura-
torio apponat nisi hoc
ab eo petat^r publices in
iudicio bel extra iudi-

da. secūdo ibi. Quicūq; vero. ponit penā contrariuz
ex certa malicia facit. In secunda parte facit. v. q.
p̄mo ordinat penāz cōtra aduocatos nō v̄poratos
qui procurauerint fictū vel falsum fieri procura-
torium. secūdo ibi q. si. ponit penā si sit v̄poratus. ter-
tio ibi. Et id qd. addit penā quo ad nullitatē. p̄ces-
sus habiti vigore talis p̄curatoris. quarto ibi. Pro-
curator autē. imponit penā ipsi p̄curatori tale pro-
curatorio occupanti. quinto ibi. z. h̄i. limitat penam
communiter contra omnes p̄dictos.

Nullus decanus. siue ecclesie cathedralis siue
collegiate vel atq; si sit decanus ruralis. nam z om-
nes h̄i sigilla autentica habere debēt prout legitur
in constitutione Ethonis qm̄ tabellionum vsus.

Officialis ep̄iscop̄i. qui etiā sicut ceteri h̄ic enu-
merati sigillū autenticū habere debet: z diligenter
cōsidera qd hec constitutio tñ facit mētionē de quat-
tuor personis. videlicet decanis/archidiaconis/of-
ficialibus archidiaconorum z officialibus ep̄isco-
porum. vnde cū hec constitutio sit penalis. alijs vt puta
abbates necnon commissarijs generales z huiusmo-
di etiā habentes sigilla autētica nō artant^r pena hu-
iusmodi constitutionis. nam in penis non est arguē-
dum ad similitudinem. de p̄e. dist. i. s. pene. nec debet pe-
nalis excedere casum suū nisi esset omnimoda similitu-
do. Nam in hoc casu non dicitur fieri extensio pe-
ne prout notatur de tempo. ordi. c. j. ver. italie. per
Joan. an. lib. 2. v. j.

Sigillum suum. quod quale esse debet z quo-
modo custodiri: z quibus litteris apponi plentius
videre poteris in dicta cōstitutione Ethonis quo-
ntam tabellionum vsus.

Procuratorio. id est mādato siue litteris in qui-
bus cōtinetur potestas cōcessa alicui procuratori.

Petatur. scilicet a cōstituente procuratorem.

Publice. id est palā sic qd nō fiat in abscondito
foran in aliquo angulo vel alias clanculo.

In iudicio. i. corā iudice in causis cognoscēte.

Extra iudicium. foran in domo sigillum appo-
nentis vel alio loco honesto.

Confer. supple ipsi qui apponet sigillū suum.

Cerum dominum. scilicet cause in qua constitui-
tur procurator.

Corporaliter. id est in persona propria: z sic nō
sufficit vt hoc faciat per alium vt eultetur fraus que
posset fieri per suppositam personam.

Quicūq; vero. secunda pars prime partis.

Certa malicia. q. videlicet apponens sigillum

scit eum qui petit sigillū apponi nō esse verum dñz
cause z dolose hoc petere. vel si hoc ignoret non tñ
facit suā diligentia vt sciat qd sic incidit in latam cul-
pam que dolo cōparatur. ad qd vide qd scripsi. s. de
sacra vinctio. s. j. ver. dolo. z glo. seq. z sic potest dici

cūm bbi his qui p̄cu-
ratores cōstituit z quē
cōstet^r esse verū dñm
p̄sens corporaliter hoc
requat vt fraus q̄libet
excludat. Quicūq; be-
ro decanus archidiacono
nō vt ei⁹ officialis seu
etiam officialis ep̄i ex
certa malicia z trariū

nīs sacrorum ordinū. s. maliciā p̄ Jo. de athona. Si
tñ decanus vel aliquis eorū qui h̄ic nominant sigilla
lauerit procuratoris absente eo qui constituit procura-
torem z illud nullatenus p̄ se petente sed per aliu
puta p̄ filiu famulu vel amicū sic tamen qd possit ve-
rissimiliter constare apponenti sigillum de voluntate
constituētis z qd nulla fraus interueniat: puto qd ta-
lis etiam extra iudiciū apponens sigillū ipsi procu-
ratorio etiam in absentia constituētis z ipso perso-
naliter id non petente non incurrit penam huius cō-
stitutionis qd h̄ic cessat malicia de qua h̄ic loquit^r. naz
ad effectum vt incurrat penam requiritur quod ma-
liciose hoc faciat. vt h̄ic apparet.

Contrarium fecerit. scilicet procuratoris sigilla
lando aliter qd h̄ic ordinat. Sed ecce dicit h̄ic quod
nullus istorū h̄ic enumeratorū apponat sigillū suū
nisi km̄ modū h̄ic limitatū. **Q**uid ergo si alius si-
gillum apponat nunquid is cuius est sigillū ex hoc
incurrit hanc penam. videt^r enim in aliquibus locis.
videlicet in diocesi. Sarū. qd decani rurales sigillan-
da per eos vt communiter expediunt per alios. vt
puta per procuratores qui assidue vacāt consistorio
quibus tradūt sigilla sua quasi per totū tempus ad
ministratiōis sue. sic etiam officiales archidiacono-
rum multotiens clericis registri sui liberant sua si-
gilla custodienda z gubernanda vt facilius expe-
dire possint circa eorum officia exercenda z guber-
nanda quo ad sigillationes litterarū. posset ergo du-
bitari in casibus h̄is z similibus nunquid appositio
sigilli facta per illū cuius custodie z regimīnt est cō-
missum afficiat ipsum cuius principaliter est sigillū
pena h̄ic limitata in casu quo constat qd ipsum sigil-
lum ex parte apponentis sit appositū ex certa mali-
cia. Omissis argumentis mihi videt^r in hoc casu di-
stinguendum. aut is cuius est sigillū mandat ipsum
sigillum apponi per alium aut non mandat. si man-
dat tunc aut scit fraudem interuenire vel non scit.
Si scit incurrit penā. arg. l. i. s. defecisse. ff. de vi z vt
ar. cum similibus. Si vero fraudis nō scit conscius
sed solum sic mandauit fieri si illa ignorantia fuerit
probabilis z non affectata quia adhibuit omnem di-
ligentiam possibilem ad sciendum sic qd in illo nulla
poterit reputari malicia siue dolus excusatur vt. s.
dixi super ver. malicia in principio. Si vero non ad-
hibuit diligentiam suam saltem ubi potuit z debuit
sed sine inuestigatione aliqua mandauit sigillum ap-
poni: estimo quod nō sit immunis ab hac pena: quia
dolo saltem p̄sumpto non caret vt ibi patet p̄ res

Questio.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

missiones. maxime cum apponens fuit in vero doo eo qd hoc maliciose fecerit: vt. s. p. suppositus est: et diligenter habere prospicere cui sigillum suu trade ret gubernandū vt in constitutione. Et hōi qm tabel hōis vñs p. real. et in hoc casu cū verset ipi^o delictū circa hōi^o cōstitutiōis nō obseruationē videt cōtēnere: et sic p. con sequens maliciose agere. argu. no tatorū Arch. in c. cū plures. p. maliciose. de offi. de leg. lib. vi. Si aut nō mādauit sigilluz apponere nec illud fieri cōsensit nec ratū habuit: sed custos sigilli ab ipso ipius mādato scētā p. uasione cōsensu ratiue habitatione cum suo noie ageret illud apposuit nō incidit in penam hīc limitatā: qz ipse hoc fecisse nō videt nec vere nec interpretatiue. **¶** Ad cuius materis declarationem clariores et vt scias qm ille qd mādatalqd fieri secuto facto vere dicat illd facere vñ interpretatiue. Hora q quando aliquis mādāt alteri aliqd facere qd post susceptum mandatū ille cui mādatur habet necesse facere necessitate cuius qd forsā obligat ad hoc eo q illd qd mādatur est honestū vel si dñs mādāt seruo aliquid qd nō cadit in graue delictū: tūc ille vere facit cuius mādato sit. ratio est qz instrumentum quo mediantē agit de necessitate saltē cuius agit. sic fiat l. pater. in fi. ff. de ma. viñ. et qz quisqz iuris. l. iij. §. si pcurator. Si tamē mandatū fuerit illicitū: tūc qz ille p quem quis facit nō facit de necessitate nature: qz liberum arbitriū habet. nec de necessitate legalit: qz reit turpis nullū est mandatū. tūc ille qui mādāt vere nō facit sed interpretatiue. ita loquit. l. i. §. de fecisse. ff. de vi et viar. et l. si pater. ff. de his que in frau. credi. cum filiis. Sed premis vides ob stare. c. mulieres. et de sen. exco. in fi. vbi dicit qd ille vere cōmittit cuius auctoritate et mādato aliquid factū est. Sed dñc hoc fore verū quo ad peccatū qd cōsistit in animo. Secus tñ quo ad ipsum factū. sic no. ff. de iniuri. l. sed si vnus. §. seruus. p. tamen modo. per Barth. et vide circa hoc quod scripsi. s. de consti. c. qz incōtinentie. p. vel eorum officiales. vtra medium glo.

a **¶** Ipso facto. est ergo constitutio hec sententia late. **b** **¶** Ab officio et beneficio. hīc vide quod scripsi. s. de consti. c. quia incōtinentie. eo. ver. **c** **¶** Aliquē etiam. secunda pars principalis. **d** **¶** Aduocatus. cuius officium non est sigillum apponere sed suo clientulo in his que sunt iuris consilere et eius desiderium in iudicio proponere et pro eo publice postulare. ff. de postu. l. i. et dixi. s. de postulan. c. i. ver. aduocatus. **e** **¶** Fictus. id est simulatū siue cōpositū cū verū nō sit et sic hoc qd hīc dicit fictū idē importat qd falsus. Potest igit intelligere id qd sequit vel falsum vt ly vel ponatur declaratiue. Solet namqz dici qd qñ hec dicit lovel ponit inter sinonyma nō sapit incertitudinē neqz alternationē: sed declarationē vel ampliationē. nā tūc ponit p se uo. p docto. d testa. c. raynu. c. i. corā quo ibi fides cōmissi vñ substitutionis. **f** **¶** Vel falsum. pro eodem supponit: vt scilicet intelligatur falso modo fictum. ad qd vide no. in glos. precedenti. Poterit tamen inter predicta aliqua dari differentia: vt scilicet fictū dicatur pcuratorū qñ interuenit persona ficta siue simulata ad cōstituendū procuratorem ac si esset verus dñs. falsum vero est

quando omnino non apparet aliquis cōstituens: sed est ex mera falsitate cōpositum siue fabricatum. **g** **¶** Procurauerit. non dicit fecerit sed ponit id qd minus est: vt si ad hoc persuaserit vel alis cōsiliū dederit vel sollicitauerit: et intellige cum effectu. Nam

fieri procurauerit: si spensus sit per triennium ab officio aduocandi et inhabilis sit ad beneficium ecclesiasticum obtinendum

si effectus nō fuerit secutus nō incurret hanc penam: qz vbi pena incurritur ipso iure non incurritur ex delicto inchoato nō in consummato vt alis dixi. s. de postulando. c. i. ver. iterit. **h** **¶** Spensus sit. non ipso facto

sed expectata sententia vt videtur prima facie: quia non addit ipso facto. sunt namqz hec verba suspensius sit habentia intellectū dubiū: et ideo debet fieri interpretatio in benigniorem partem. vt no. Joan. an. de hereti. capitulo. ij. §. innotetur. lib. 2. vñ. et ad hoc facit. l. libemus. §. sane. l. de sacrosan. eccle. et l. criminali. l. de turis. omni iudi. vbi de hoc per Ly. ver. si querit. et hīc vide ea que scripsi. s. de cōstitu. c. i. ver. teneat. **¶** Sed cōtra videt nam. s. statuit apponenti sigillum ex malicia penam suspensionis p triennium ipso facto. et apponēdo penā aduocato vt rato et si statuit penā excoicationis ipso facto. videt ergo tam ex effectu clausule pcedentis qz subsequētis qz hec pena debet et si intelligi imposita ipso facto vt videlicet hec adiectio ipso facto que sequitur tanqz suspensius sit intelligatur vt non solum determinet penam limitatam aduocato confugato seu bigamo que est excoicationis: sed et si penam limitatam aduocato non confugato nec bigamo que est suspensionis ab officio aduocandi per triennium et inhabilitationis per idē tēpus ad beneficia ecclesiastica. Et istum intellectus puto veriozem. ar. eorum que leguntur. et not. ff. de lega. primo. l. talis scriptura. §. final. extra de appellatio. c. ij. requiris. et c. antepenultimo.

i **¶** Inhabilis. sic intelligas ipso facto: vt dixi glossa pcedenti. et de consimili pena habes in extras uaganti Joā. xxiij. excoicabilis. §. statutus. et de penis. cap. primo. de vita et honestate clerico. c. ij. et de statu regu. c. ne in agro. ver. quod si nullam. in clem. et hanc penam inhabilitationis imponere possunt legatus de latere et etiam episcopus tam clerico qz laico fm wll. in Specul. titulo. ij. §. superest. ver. sed nunquid potest et nota dicto. c. ij. de vita et honestate clerico. ver. inhabilis. per Bess. et Pau.

k **¶** Beneficium ecclesiasticum. quodcumqz simple tale. videlicet quod institutionem canonicam requirit vel titulum canonicum siue beneficiale etiam si prebendia vel pensio sit prout notare videtur Joan. an. dicto. c. ij. de vita et honestate clerico. in clemen. ver. quodcumqz beneficium. et ad hoc vide quod nota. de preb. c. si motu proprio. lib. 2. vñ. per Archidiaconum.

l **¶** Obtinendum. etiam per viam permutationis si aliud prius obtinuit. nam de obtentis pena hec locum non habet. sic sentit Paulus in simili de penis. cap. primo. ver. obtinendum. in clemen. **¶** Sed nunquid talis interim possit eligi ad episcopatum? videtur quod sic: quia nomine beneficiorum non comprehenditur episcopatus. extra de concef. preben. dilectus est enim culmen dignitatum. de preben. venerabili. et capitulo cum olim. Contrarium puto quia si indignus est minor fortius maior. de electio. cum in cūctis. et facit quod nota. eodem titu.

An mandans aliquid fieri videatur illud fecisse.

Falsum et fictus differunt.

Questio.

Questio.

scriptum. xij. dist. nos consuetudinem. de filijs p[ro]p[ri]is. c. j. li. vi. Et no. de statu regula. c. ne in agro. ver. q[ui] nullam. ver. ecclesiasticum. per p[ro]p[ri]um. in clemen. Sed quid si talis inhabilitatus interim de facto recipiat beneficium ecclesiasticum an ex hoc sit irregularis? dic q[ui] non cum nec tales etiam divina celebrantes foret irregulares. not. Inno. de renunc. c. nisi cum p[re]dicti. circa finem: et q[ui] tunc cautum non reperitur. ar. ad hoc. de senten. excommunicata. c. is qui. lib. vi. hoc not. Bess. vii. et p[ro]p[ri]us in dicta clemen. ff. de vi. et honesta. clerici. Tenentur tamen ad restitutionem fructuum receptorum s[ecundu]m p[ro]p[ri]um.

Quod si sit uxoris aut bigamus exco[m]municatio subiacet ipso facto. Et id q[uo]d per tales fictu vel falsum procurator actus fuerit vel

a **Quod si sit. s[ecundu]m dictum secunde partis.**
b **Uxoratus. quo casu de iure non potest habere beneficium ecclesiasticu[m].** extra de cle. coniug. c. j. r. c. q[ui]a te. et sic pena inhabilitatis in eo locuz habere non potest stante coniugio inter eum et uxore suam.
c **Bigamus. qui etiam beneficium ecclesiasticum obtinere non potest cum nec ad ordines promoueri possit.** extra de bigamis per totu[m]. ad quod vide que scripsi. s. de tempo. ordi. c. in p[ri]mis. ver. bigamos.
d **Excommunicationi. s[ecundu]m maior. nam exco[m]municatio simpliciter prolata intelligit de maior. et de senten. exco[m]. c. si que. xi. q. iij. debent. per Joan.
e **Ipso facto. hec adlectio potest determinare o[mn]ia precedentia ab illo. s[ecundu]m quicunq[ue]. etiaz vt v[er]ic[us] aduocatus siue cōiugatus siue nō cōiugatus faciens cōtra istam constitutionē ipso facto hanc penam incurrat.** r. hoc. s. disti eo. ver. suspensus sit. in fi. ibi videas.
f **Et id quod. tertium dictum secunde partis.**
g **Actum fuerit. siue verbo siue re. ff. de verb. sig. l. labeo. et istud intellige quo ad ea que p[ro]pter respiciunt factum vt sunt confessiones / attestaciones / et cetera huiusmodi.**
h **Vel procuratum. hoc intellige circa ea que concernunt iudicium vt sunt citationes / satisfaciones / et alia huiusmodi. huius glose r. p[re]cedit concoz. not. per Jo. an. de verb. sig. c. sepe. ver. defensiones legitime. in cle. qui remittit super hoc ad not. per Inno. et hostien. extra de testi. c. causam que. et in idem concoz. Archidia. de electio[n]i. c. indemnitatibus. ver. si gura. lib. vi.**
i **Pro infecto. concoz. l. de legi. l. non dubium. Et intellige pro infecto videlicet quo ad commodu[m] facientis vel alius eius pro cuius utilitate sic factum est: vt scz nec vnus nec alius comodum inde confectur. habebitur tamē pro facto quo ad incommodu[m] ipsius vel cuiuscunq[ue] alterius in ea parte culpabilis siue delinquentis aut cōmoduz habituri vt vide licet ratione talis facti puniatur. pro qua materia vide que als scripti. s. de consue. c. nullius rector. ver. non presumat. in fi.****

Questio.

k **Reputetur. id est censeatur siue habeatur super plecorum quocunq[ue] iudice talis falsitatis noticiam habente.** Sed quero quid si is cuius nomine talis falsus procurator interuenit scilicet causam nomine suo agit tacet et sic tacite patitur causam agi ad finē. vel ea s[ecundu]m ratum habet id quod nomine suo factus et procuratum est. an tunc teneat sic actum vel procuratum: dic in primo casu. scz vbi scit et tacet quod sit sibi p[re]iudicium: nam ex voluntate sua talis videtur agere. Unde cu[m] possit prohibere et non prohibet sibi p[re]iudicat. ar. ad hoc. ff. de re. iudi. l. sepe. et

facti q[ui] no. extra de testi. c. ventres. le. ij. glo. s[ecundu]m quare. debuit namq[ue] ipse cuius no[m]i[n]e sic agebat p[re]stari q[uo]d factu[m] talis ficit vel falsi. procuratoris sibi displicebat. l. de filio famil. et quēadmodu[m] pater pro his teneat. l. ij. li. r. Et sic no. de pcur. c. qui ad agēdu[m]. s. admit. et non debet. p[ro]p[ri]e. si. glo. p[ro] Archi. li. vi. Et idem dicit Archi. si expresse ratificet factu[m] siue pcuratū p[ro] talem procuratorē. al. etia[m] notata de arbitris. c. per tuas. in glo. pen. Et in p[re]missis concoz. Jo. an. i. no. d. c. q[ui] ad agēdu[m]. s. non debet. et sic respondet ad vtrūq[ue] questu[m]. et ad istud vltimu[m] facit ea que legunt[ur] et no. ff. de iudi. l. l. s. Antho. de butrio de rescrip. ex parte decani circa hoc dubiu[m] scz nunq[uam] scies cāz no[m]i[n]e suo agi et tacēs videat ratū habere: dicit sic. aut agens est alias procura. in veritate in illa causa tamen non habet mandatum et tunc domino sciente et nō contradicente valet quod agitur de officio delegati cum olim. s. si autem agens in veritate sit procur. in eadē causa sed tempore quo gerit est reuocandū eius mandatum. tunc si dñs expresse dicit se ratum nō habere non valet q[uo]d agit s[ecundu]m dominu[m] nihil dicit tunc valet q[uo]d agit: et sic stat dictum Innocen. in capitulo ex parte decani. de rescriptis. et Archidiaconi. dicto. c. qui ad agendum. de procuratoribus. libro. vi. Et ratio est p[ro]pter bonum initium. argu. eorum que notat Innocen. de rescrip. c. ex litteris. Si autem nullum mandatum habet nec vnquam habuit tunc aut illa que agit teneant ad commodum domini: et verum est quod tacendo videtur ratificare: et hoc modo procedit dictum dominorum de Rota in conclusione. lxiij. et lxiij. q[uo]d vbi dicit si me tacente et presente aliquis appellat a sententia contra me lata ipsa appellatio me defendit. Si autem tendant ad incommodum domini tunc nullo modo p[re]iudicant: et ita stat dictum Innocen. in capitulo. quamuis de re iudicata. Et hec sunt vera in extraneo. In consuetis autem persona lhy. in lege mandatum. l. mandati: dicit quod tacendo videtur dominus consentire. allegat notata. ff. soluto matris monio. lege que doris: et ibi plus dicit quod si agens nomine alterius esset valde amicus idem esset: quia talis censetur persona consuetis. in hoc tamen puncto dicit Anthonus quod non placet sibi illud quod dicit de amico quia iura loquētia de consuetis persona loquuntur de consuetis sanguine non amicitia iuxta notata in capso nonnulli. de rescriptis. Et predicta intellige vera quando est certum quod non habet mandatum: sed quando est dubium an habeat mandatum: tunc si agit et dominus scit et tacet p[re]sumitur habere mandatum: et ita p[re]cedit dictu[m] Inno. c. cū in iure de offi. delega. Et in hac sententia cōcordat Dominicus de secō Semisano. dicto. c. qui ad agendum. s. libro. vi.

Distinctio

procuratū modis omnibus pro infecto penitus reputetur. procurator autem ipse totius falsitatis intentator ab omni actu le-

debet. et sic respondet ad vtrūq[ue] questu[m]. et ad istud vltimu[m] facit ea que legunt[ur] et no. ff. de iudi. l. l. s. Antho. de butrio de rescrip. ex parte decani circa hoc dubiu[m] scz nunq[uam] scies cāz no[m]i[n]e suo agi et tacēs videat ratū habere: dicit sic. aut agens est alias procura. in veritate in illa causa tamen non habet mandatum et tunc domino sciente et nō contradicente valet quod agitur de officio delegati cum olim. s. si autem agens in veritate sit procur. in eadē causa sed tempore quo gerit est reuocandū eius mandatum. tunc si dñs expresse dicit se ratum nō habere non valet q[uo]d agit s[ecundu]m dominu[m] nihil dicit tunc valet q[uo]d agit: et sic stat dictum Innocen. in capitulo ex parte decani. de rescriptis. et Archidiaconi. dicto. c. qui ad agendum. de procuratoribus. libro. vi. Et ratio est p[ro]pter bonum initium. argu. eorum que notat Innocen. de rescrip. c. ex litteris. Si autem nullum mandatum habet nec vnquam habuit tunc aut illa que agit teneant ad commodum domini: et verum est quod tacendo videtur ratificare: et hoc modo procedit dictum dominorum de Rota in conclusione. lxiij. et lxiij. q[uo]d vbi dicit si me tacente et presente aliquis appellat a sententia contra me lata ipsa appellatio me defendit. Si autem tendant ad incommodum domini tunc nullo modo p[re]iudicant: et ita stat dictum Innocen. in capitulo. quamuis de re iudicata. Et hec sunt vera in extraneo. In consuetis autem persona lhy. in lege mandatum. l. mandati: dicit quod tacendo videtur dominus consentire. allegat notata. ff. soluto matris monio. lege que doris: et ibi plus dicit quod si agens nomine alterius esset valde amicus idem esset: quia talis censetur persona consuetis. in hoc tamen puncto dicit Anthonus quod non placet sibi illud quod dicit de amico quia iura loquētia de consuetis persona loquuntur de consuetis sanguine non amicitia iuxta notata in capso nonnulli. de rescriptis. Et predicta intellige vera quando est certum quod non habet mandatum: sed quando est dubium an habeat mandatum: tunc si agit et dominus scit et tacet p[re]sumitur habere mandatum: et ita p[re]cedit dictu[m] Inno. c. cū in iure de offi. delega. Et in hac sententia cōcordat Dominicus de secō Semisano. dicto. c. qui ad agendum. s. libro. vi.

procurator autem. quartu[m] dictu[m] secunde partis. Intentator. id est factor siue operator. Actus legitimus. Actus legitimi sunt qui quacunq[ue] iuris scripti parte sunt inuenti: vt not. p[ro] Dy. in regula iuris actus legitimi. in principio. lib. vi. qui ponit exemplum in electionibus postulationibus et alijs que ibi videre poteris. sed melius per Roff. in libellis suis titulo de actione confessoria. Et valde grauis est pena ista. nam qualis o[mn]ia a iure scripto introducta dicuntur actus legitimi. Sunt

Actus legitimi.

enim actus legitimi emptio / venditio / locatio / conductio / societas / mutuum / depositum / et alij quamplures sine quibus vix potest consistere vita hominis. equivalet igitur excommunicationi que separat a communione hominum et participatio-

nesacramentorum: immo vt videtur pena ista maior est excommunicatio: quia excommunicatio licet in pluribus actibus

gittimo perpetuo a repellatur b. Et hic omnes d. nihilominus si su

legittimos exercere. potest enim excommunicatus ad sui defensionem appellare: et cetera in iudicio facere et exercereque ad eius defensionem pertinent prout legitur et notatur de exceptionibus. cum inter glossas. et penultima. et collecti. 2. c. significauerunt. cum glossa. et c. finali. Potest etiam matrimonium contrahere: vt notat Johan. rex. distinctione illud. qui ad hoc alleg. c. significasti. in fine. extra de eo qui duxit in matrimonium quam pol. per adulterium. potest etiam testari vt per plura argumenta rectat Jo. in no. de sententia excommunicationis. c. decernimus. libro sexto. Potest etiam plura facere que ibi rectantur per eundem. si ergo eadem non possit facere is cui interdiciuntur actus legitimi. satis appareat hanc penam excommunicatione fore maiorem cum tamen excommunicatio dicatur maior pena que sit in ecclesia dei. Vnde quod excommunicatio est maior pena ecclesiastica consideratione anime quam ligat. xliij. questione tertia. certum est. et que est dignior corpore. Alie tamen sunt maiores alijs respectibus. vel dic illud quod hic dicitur de actibus legitimis: debet intelligi de iudicialibus a quibus talis est merito repellendus cum circa iudicialia delinquit: iustum est namque vt pena sit contra foris delicto. xliij. distinctione si quis. Vel potest intelligi de iudicialibus et etiam extrajudicialibus. et hoc videtur innuere textus dum dicit omni actu legitimo. Et tunc intellige de omni tali actu qui posset tendere ad eius honorem / commodum / seu utilitatem. Secus tamen si tenderet ad ipsius incommodum prout alias dici solet de excommunicato. et nota in capitulo pia. de exceptionibus. super glossa. Johan. que incipit Alim erat. per Johan. in no. libro vi.

a. Perpetuo. licet hoc non fuisset expressum tamen subintelligitur quando pena imponitur propter delictum et tempus non adicitur. quinquagesima prima distinctione. capitulo primo. et extra de constituto. c. ex litteris. et hoc verum siue pena imponatur pro delicto simpliciter siue pro causato a contumacia. xi. questione prima. rursus. et capitulo quicunque. de etate et qualitate. cum bone. de heretico. cum contumacia. libro sexto. Secus si pena imponatur pro contumacia tantum: vt not. Innocentius. et Hostien. et Compert. in dicto capitulo ex litteris. et de hoc. ff. de post. lege putato. §. primo: et eodem titulo. l. i. et de isto sic notatur de rebus ecclesie. non alienandis capitulo primo. ver. penam suspensionis. per Paulum in clemen. qui dicit hoc maxime verum quando delictum est tale quod perpetuam penam posset requirere. allegat ad hoc. xli. q. i. apostolicos: et capitulo monemus. In hoc passu Anthonium dicto capitulo ex litteris dicit quod vbi causa exigit penam perpetuam tunc pena erit perpetua. Si causa exigit penam temporalem: tunc erit temporalis. ff. de suspectis tutoribus. l. hec enim. In dubio vero si pena infligatur pro delicto tunc si pena est momentanea intelligitur perpetua. si successiva: vt est priuatio officij vel

artis. tunc vbi profertur cum cause cognitione intelligitur perpetua. si sine cause cognitione intelligitur temporalis: vt notatur in lege finali. ff. de penis. et per Innocentium. de officio delegati. capitulo finali: et de etate et qualitate. cum bone.

per hoc conuinci b. valeant parti lese ad interesse et restituen

hoc tamen fallit in sententis que infecto viculo extingunt absolutio nem: vt in suspensione: et excommunicatione: quod intelliguntur de

nec absoluantur: vt dicit Innocentius dicto capitulo cum bone. Quandoque pena imponitur pro contumacia: et tunc si contumacia transit in speciem cum aliud delictum pena intelligitur perpetua. de clerico. non residen. et tue. Si non transit in speciem delictum: sed fiat in suo genere contumacia tunc pena intelligitur temporalis: vt dicto capitulo ex litteris. Si autem sit dubium an pro contumacia: an pro delicto imponatur: et tunc pena debet presumi temporalis vt sit propter contumaciam imposita: quia in dubio debet in penam fieri interpretatio in benigniorem partem vt in re. in penis. de reg. iur. lib. vi.

b. Repellatur. scilicet per exceptionem sicut alias solet dici de exceptione. capitulo pia. in principio: et nihilominus repelli potest ex officio iudicis etiam si reus non excipiat vt legitur de excommunicatione. dicto. c. pia. in fine.

c. Et hi. quantum dictum secunde partis.

d. Omnes. scilicet tam decanus / archidiaconus / seu eius officialis: seu alias officialis episcopi scripti tale falsum procuratorum sigillans quam aduocatus illud fieri procurans ac etiam procuratorum ipsum occupans: et hoc intelligitur vbi omnes sunt in dolo: et vide que dicam infra glossa vltima.

e. Nihilominus. id est sine dubio non minus. sic exponitur per Archid. de sententia et re iudic. cum eter. ni. ver. nihilominus. l. vi. vbi ponit concord. et est sensus quod stantibus penis predictis nihilominus debet etiam restituere damna et interesse parti lese.

f. Super hoc. scilicet quod per eorum maliciam falsitatem siue dolum ratione talis ficti vel falsi procuratoris pars lese siue damnificata sit.

g. Conuinci valeat. sic igitur requiritur cause cognitio et sufficit eos conuinci per confessiones propriam vel per testes aut alias probationes legitimas vices per facti euidentias vel per presumptionem violentiam. ar. ad hoc in his que leguntur et no. de restit. spol. c. cum ad sedem. ver. nos prioris. cum glossa ibidem.

h. Partilese. siue fuit actrix siue rea. **¶ Sed quomodo poterit pars dici lese cum processus non teneat vt supra patet. ver. et id quod per tales dicitur antequam cognoscatur veritas et eruat falsitas oportebit forsan expendere et exponere multa. et potest hec lesio consistere non solum in bonis sed etiam in fama / statu / et honore ipsius partis.**

i. Interesse. hanc materiam. scilicet interesse plenius videre poteris tractari per Chy. l. de sen. que pro eo quod interest. l. cum super eo. quasi per duo folia. vnum tamen nota quod probatio huius interesse potest fieri in hoc casu per iuramentum ipsius lesi: si sentit. Ver. extra quod met. cau. c. vltimo. et est ratio quia insurgit illud interesse ex maleficio. secus esset si insurgeret ex contractu. vt ibi nota. ad hoc facit. l. i. q. iij. §. finali vbi de hoc per Johan. et concord. Hostien. dicto. c. vltimo. ver. sacramentum. Sed tu circa hoc plenius dic vt no. in d. l. cum super eo. §. quinto loco. per Chy. Ad premissa vide nota. per

Questio.

Innocen. & Hostien. de sen. excō. c. sacro. p. Card. Archi. & Joan. in no. de sen. excō. c. cum medi-
cinalis. ver. interesse. lib. vi.

¶ Damna omnia. scz tam extrinseca q̄ intrinse-
ca: cum hec damna insurgant ex delicto. ar. ad hoc.

alle. l. si pecunias
s. si seru. sic etiā

no. alsi consōne
ethonis: ad el-
dendū. p. resarcitē

dū. p. Jo. de atho.
q̄ dicit q̄ damnuj

gnāfr cōtinet om-
ne illud q̄ est dīa

minutio p̄mo
ut. vi. no. de offi.
ord. c. si canonici.

lib. vi. Et sic sub
dāno cōtinet ex

pense lzafz q̄qz
ponant vt diuer-

sa. et de iur. c. in
nostra. vbi de hoc

p. Bern. & alios
docto. hūc tñ dicto Jo. d. athona vez q̄ veniēt etiā

damna extra rem que dicunt extrinseca cōtradice-
re videt. Host. in. d. c. in nostra. & in Spec. ti. de fruct. &

interesse. s. v. l. in summa. Sed intellige Hostiē. &
Specul. vt loquant in iuribus vel quasi nō est con-

trarietas. nam cū dicto Jo. p. cor. l. hy. pet. & alij vt
plenius patet. L. de senten. que pio eo q̄ interest. l.

vnica. p. h. Et scda dīuīō. vbi ponunt alle dīctio-
nes circa hāc materiā. quarū vna est talis vbi q̄s fa-

cit q̄s facere nō debuit tūc venit omne damnum ex-
trinsecū. ff. de fur. l. in fictiando. de in litē. iurā. l. nūmīs.

Secus tñ est q̄ nō est factū q̄ fieri debuit. ff. de ac-
emp. l. si sterilis. scū per venditorē. & hec dīctio

incidit in eā que dīstīnguit inter dāna obuentia ex
delicto: & ea que obueniunt ex contractu.

¶ Teneantur. scz per sniam. Et hoc patet ex eo
quod. s. dīxi. si conuincit valeant &c. Et hīc vide que

supra scripti. de cōst. c. i. ver. teneatur. **¶** Sed que-
ro supradictū est q̄ oēs hī vez tam sigillās q̄ procu-

rans & etiā occupās falsum pcuratorum tenent ad
dāna & interesse partis lese. Nunquid igit eoz singu-

li teneantur vel aīz vno solvente ceteri liberant. pōt
dici q̄ cū hīc solū agat de interesse siue dāna nō autē

ad penā vno solvente alij liberabunt. Secus esset si
ageretur ad penā q̄ tunc penā vni nō liberaret alij

sic no. p. q. si. monemus. per Joan. & Archi. & extra
de hīs que vī metusve causa. c. si. in glossa. & ff. de iu-

risdi. om. iudi. l. adeo. per Accur. & nota illam glossā.

¶ Circa hanc materiā aduerte aut queris nunquid
vbi plures delinquant vno conuento ceteri liberentur.

an vno solvente ceteri liberantur & sic vbi illud
ad quod agitur est pena ex parte rei est tamē inter-

esse ex parte agentis prout est in casu huius consti-
tutionis. tunc si omnes deliquerunt communicato

consilio vnus conuento liberat alios sūm Dy.
qui sic notat. ff. quod vī autclām. l. semper. s. si in ses-

pulchro. hoc verum intelligas sūm Januei. de are.
scilicet quod vnus conuento alios liberat de rigō-

re. vt dicta. l. semper. s. si in sepulchro. Sed de equi-
tate non liberantur conuentione: sed perceptione.

argu. Louobus. s. p̄mo. ff. de pecul. et. l. perceptio-
ne. ff. de debz qui. defect. vel effu. Si vero deli-

querunt quilibet proprio animo: tunc aut concu-
rerunt in idem tempus sic delinquendo et vnus

conuento liberat alios perceptione secuta. dīstīn-
ctione quinquagesima. s. penultimo. ff. de hīs qui

defect. vel effu. et lege p̄ma. s. p̄mo: et penultī-
mo. ff. de eo per quem factum est. Si vero diuers

**da damna^a omnia te-
neantur^b.**

**Explicit appa-
tus p̄mi libri.**

Incipit liber scōs.

De iudicijs.

**Cause matrimonia-
les examinatio nō ad
decanos rurales: sed
ad discretos viros spe-
ctabit.**

**In causis^a &
infra^b. Sta-
tuim⁹ vt de
cani^c rura-
les nullā^d cām mēmo-**

tres partes. In p̄ma statuitur ne decani rura-
les presumant audire causas matrimoniales. In
secunda sibi. Sed earum / statuitur quibus exami-
natio earum debeat committi. In tertia sibi. Quib-
us &c. statuitur quid fieri debeat quo ad promou-
clationem in eisdem causis.

¶ Et infra. Hīc deciditur quomodo in causis
matrimonialibus discretio est necessaria: et ideo pe-
riculosum est eas a simplicibus tractari & propter
ea statuit vt sequitur.

¶ Decani rurales. de hīs legitur officio archi-
diaconi. ad hec in fine. vbi dicit Innocentius quod
sunt persone habentes quedam officia communia
ter spectantia ad episcopum: et archidiaconum: &
ideo communiter eorum receptio et amonitio per-
tinet ad vtrūq: vt ibi dicitur in textu: et eorum
officium est temporale et non perpetuum Joan. an.

in additionibus aliter intelligit quod decanatum
tur archiepiscopi byteri tales. videlicet qui perpetui
sunt: et non amouentur sine causa: et alios vocat
testes synodales de quibus habetur de testib⁹. cog.

preterea. r. xv. questione sexta episcopus in synodo
s. Idem tamen Johan. an. in no. super eodem ti-
tulo ad hec concordat cum Innocen. et Berni. nam
aliud dictum eiusdem Johan. habet locum in de-
canis perpetuis prout sunt decani ecclesiarum ca-

thedralium: et ecclesiarum collegiarum: et alias
rum ecclesiarum quibus perpetuo insitulantur. vñ
de p̄o huius materie intellectu notabis quod ius
ra canunt de decano multipliciter. est enim deca-

nus sic dictus quia p̄est decem militibus. L. de
decanis. libro duodecimo per totum: et ibi nota-
tur super rubrica. est etiam decanus ruralis vt p̄es-

dipi: et de quo cauetur extra de censibus. capitu-
lo cum apostolus. in constitutione ethonis quod
in quodam: et in constitutione quoniam tabellio-

num vsus. est etiam decanus ecclesie cathedralis
vel collegiate ex quo legitur extra de appellatōi.
capitulo dilectus filius. de rescriptis. eam te. de sen-

tentia excommunicationi. dilecto. libro. vi. l. dīstīn.
caplo p̄mo et. si. cum similibus. de decano vltimo
modo sumpto non loquitur hec constitutio. nec de
decano p̄mo modo sumpto sed de decano sum-

pto secundo modo: et de istis decanis satis con-
stat quasi per totum regnum Anglie: et circa hos
decanos vide quod scripti supra. de constic. c. i. ver.

decanos rurales.
¶ Nullam causam matrimonialē. f. nec ad mat-
rim. ff.

Quam materiaz
de presenti omis-
to quia forsā eaz
alibi magis ad li-
bitum tractabo.

¶ Explicit li-
ber primus.

Decanus.
fuit Stephanus ar-
chiepiscopi Can-
tuarie. edita in
concilio Oxon.
p̄mo. et habet

Quid cōt-
net appella-
tione dā-
ni.

Questio.

An vno sol-
vente ceteri
liberent.

Dīuīō.

monium coniungendum nec ad matrimonium diffin-
gendum: q. v. trob. agitur de federe matrimonii z
etius viribus. extra de consangu. z aff. c. i. z per con-
sequens non possunt audire causas incidentes nec
etiam accessorias. extra de dona. inter virum z vxor.

c. de prudētia. nā
prohibito princ
pali prohibet et
accessorium: sicut
perempto princ
pali perimit z ac
cessorium. ff. de pecul. leg. l. i. et. ff. et faciunt not. per
docto. de reg. iur. c. accessorii. li. vi. z multuz bene de
consti. c. nam concupiscentiam.

**nialem decetero audi-
re presumant: sed ea**

a. Audire presumant. scz cognitionaliter. per con-
sequens nec decider. magis namq. est causam deci-
dere q. audire seu examinare unde si prohibetur qd
est min⁹ multo fortius quod est maius. extra de ele-
ctio. c. cum in cunctis. cum concoz. ibi positus. z ex-
tra de offi. deleg. super questionum. s. intentionis. et
ad hoc facit quod legitur in constitutione Ethonis.
cum non solum. prope fi. z intellige id quod hic dicit
audire non presumant scilicet ratione officij sui vel
preteritū alicuius consuetudinis. nam cum tales de-
cani rurales non sint perpetui z quicquid faciunt non
suo sed alieno nomine faciunt: etiam ratione consue-
tutinis preferbere non possunt. extra de consuetu-
dine. c. vltimo. z. l. de prescrip. xxx. annorum. l. ma-
le agitur. immo nec illis qui eos constituerint hanc
potestatem acquirunt cum illi hoc non intēdant. ex-
tra de officio delegati. cum super. l. si quis sibi vel al-
teri. l. multum interest. z notatur dicta constitutione
cum non solum. ver. si quis. per Joā. de athona. Alia
ratio huius constitutionis potuit esse quia vt com-
muniter tales decani rurales sunt imperiti z iuris
ignari vt notatur etiam per Joā. de athona in ea-
dem glossa. Hi autem ex commissione speciali for-
san hoc potuerunt vide quod dicam infra de viris
discretis.

b. Sed earum. secunda pars.

c. Examinatio. que consistere debet in audiendo
tura z allegationes partium ac ea que in facto con-
sistunt vna cum probationibus in ea parte recipien-
dis citra tamen causę decisionē. ad quod facit in ar.
quod legitur in constitutione Ethonis. cum non so-
lum. s. si quis vero. z sic sentire videtur Jo. de athona
eadem constitutione. ver. tractande. vel potest expo-
ni examinatio. id est iudicium. sicut dicit solet de hac
dictione examen: vt no. de appel. c. i. ver. examen. p.
Archidiaconum. lib. vi. cum regulariter sit verum q.
de qua re iudex cognoscit de eadez pronunciare de-
bet. ff. de iudi. l. de qua re. vt sic examinatio idem in-
telligatur quod equalis iudicatio/discussio/vel disti-
gens inuestigatio. sed ad mentem statuentis puto q.
primus intellectus sit verior pro quo vide quod di-
cam infra glossa vltima.

d. Viris discretis. Idic nota quod discretio idem
est quod diuisio/scientia/discussio/vel quarumlibet
rerum consideratio ad quod tendat fm Januē. et
videtur discretio omnium virtutum esse mater. extra
de officio custo. c. i. z hec discretio considerari debet
in hac materia maxime vt is cui talis causa commit-
titur sciat discernere circa ea que in talibus causis
a parte iuris canonici sunt ponderanda. extra de co-
sangu. z affini. c. i. in fi. q. si in iure ciuili peritiā ha-
beat tanto magis ad hoc erit disposit⁹. ad quod fa-
cit id quod legitur in dicta constitutione Ethonis
cum non solum. ver. propterea. vbi etiam videtur q.
sufficit tali vt habeat competens iuris exercitium.

Questio.

a. Sed nunquid decanus ruralis ex commissione
speciali possit cognoscere in causa matrimoniali si
sit vir discretus z iure peritus: puto quod sic prefer-

tim si talis commissio non concernat eius officium
principaliter sed potius eius circumspectionem et
prudentiam. **a.** Sed contra hoc opponitur per ea
que leguntur in constitutione Ethonis/iudicij ro-
bur. vbi statuitur quod cause non committantur nisi

**rū examinatio nō nisi
discretis viris mittat**

personis in digni-
tate vel officio co-
stitutis: aut eccle-
siarum cathedra-
lium vel aliarum
collegiarum ca-

nonicis. Solutio. illa constitutio non fuit a subditis
acceptata vt dicit ibi Joā. de athona gloss. fia. unde
non videtur artare. ad quod vide ibi remissiones. et
hoc verum maxime cum de iure comuni ordinarius
quilibet in causarum cognitionibus committere va-
leat vices suas his qui peritiā z exercitium in ta-
libus habent etiam aliis quam in dignitate vel offi-
cio constitutis aut canonicis cathedralium ecclesia-
rum prout plenius nota. in. c. statutus. de rescrip. s.
Respon. in glo. si hec clausula. per Archidiacono. lib.
vi. Unde si talis decanus ruralis als sit ad talia di-
cretus sciens z idoneus bene potest talis causa si-
bi committi. ad quod bene faciunt no. in cle. z si prin-
cipalis. ver. foraneo. per Bess. Joā. z Paul.

c. Committatur. per eos ad quos pertinet. hoc
ideo dico q. principaliter hec potestas. scz tam co-
gnoscendū q. committendū pertinet ad episcopos. de
exce. prela. c. accedentibus. vbi de hoc. possunt ni-
hilominus abbates ex priuilegio vel consuetudine
prescripta cognoscere in causis matrimonialibus:
vt ibi no. per Barth. z Host. sic etiam archidiacono-
ni possunt de consuetudine cognoscere in causis ma-
rimonialibus nō tamē de iure comuni. extra de res-
titutioni. spoiliato. c. litteras. i. Respon. vbi de hoc p.
Inno. glo. i. possunt etia decani ecclesiarū cathedra-
lium z collegiarum qui presunt iurisdictioni etia
in dictis causis cognoscere z eas committere si consue-
tudo hoc habeat sicut de hoc legi. z notatur in dicta
constitutione Ethonis. cum non solum. s. finali.

a. Sed quero nunquid decani qui subsunt archiepi-
scopo Cantuariensi. z per eum deputant in locis vbi
habet peculiarem iurisdictionem: vt puta decanus
de hortiā in diocesi. Rosen. de croydon. in diocesi
wynton. z alij consimiles possint ex consuetudine
prescripta cognoscere in causis matrimonialibus?
videtur q. sic. nam tales in locis suis habent iuris-
dictionem archidiaconalem nec alicui subsunt nisi
solum archiepiscopo eos deputanti cum tamen ce-
teri decani rurales etiam vt cōmuniter subsunt archi-
diaconis: vt patet in. cad. hec. de off. archidiacono. sed
dico q. tales in quantum sunt remoti ad nutū non
possunt talem potestatem prescribere: vt dixi. s. p.
audire presumant. Secus tamen putarem si perpe-
tui essent z haberent talem decanatum per modum
tituli. nam tunc possent de consuetudine tales iuris-
dictionem acquirere sicut z archidiacono. Ad quod fa-
ciunt no. in dicta constitutione Ethonis cū nō solū.
ver. si quis. glo. i. per Joā. de athona. z extra de offi.
ordi. c. cum ab ecclesiarum. per Innocē. z alios. Et
idem quod de predictis dixi etiam dico de decano
ecclesie de Arcub⁹ quo ad subditos illi⁹ decan⁹.
scz q. ex sola cōsuetudine absq. cōmissione archiepi-
nō pōt cognoscere in causis matrimonialibus. cum
commissione fateor quod bene posset. argu. extra de
officio delegati. si pro debilitate. **c.** Sed nunquid

An in com-
missione ge-
nerali ve-
niant cause
matrimo-
niales.

Questio.
sufficit generalis commissio vel alias requiritur in
in causa matrimoniali commissio specialis. quod re-
quiritur commissio specialis videt ex eo q. als legi de
procuratore. Nam pcurator habens generale man-
datum non potest agere vel defendere in causis que
requirunt speciale mandatum: vt patet eo. titu. c. qui

ad agendū. ubi dicit Jo. an. h. 3. dicit. q. etia in ca mfi. moniali requirit spale mādau. Unde cū arguēdus sit de mādato. pcuratoris ad mādātū iudicis r ecōtra. ff. de sur. om. iu. l. 2. q. 2. videt q. etia sub cōmissione generalis nō veniūt cause mrimoniales: r sic sentire videt Jo. de athos na in cōstitutione athonis. cū non solum. h. magna ubi dicit q. sub iurisdictione gñali ter dicta nō transseunt cause altioz rem naturā hñtes. et de of. vic. c. l. 3. r. c. si. li. vi. r for tificat hoc dictū ex eo q. cā mrimoniales est de causis maioribus. et de cōsan. r aff. c. j. in fi. nec eā cōmittit p̄papa nisi ep̄o sicut plenius no. de rescri. c. statutu. h. i. his casib⁹ p Arch. li. vi. r q. sit de maiorib⁹ causis. no. Bess. de pcur. c. nō pōt. q. grauioza. i. cle. Et cō cor. Jo. an. i. add. de pcur. c. qrelā. h. grauib⁹ causis. r hostie. ibi. c. h. Omisissis argumētis i. hñ dico q. in officialē ep̄i principalē r et vicariū i tpalib⁹ r spi ritualib⁹ gñalez quoz vtrūq. cōstat idē cōfistoriū ha bere cū ep̄o sicut p̄tz de cōsuetudine. c. nō putam⁹. li. vi. iudicis hñ q. notant ibidē p Arch. h. ad seipz. h. p̄. Itē si ab officiali r. iudicis etiā hñ q. no. p Inno. et de offi. deleg. c. l. 3. in fi. p cōmissione gñalez trāseit oia q. sunt iurisdictionis quo ad cognitionē causarū exceptis hñs de q. leg. r no. d. c. l. 3. r. c. vi. de of. vic. li. vi. r alis spālter i iure exceptis. Et idē intelligo de officiali quē dat capitulū vñ alit⁹ ad quē spectat se de vacatē. Est namq. sic deputat⁹ officialis iurisdic tionis ep̄alis. Ad q. facit de malo. r obe. c. vnico. li. vi. Et cōsiliat puto d. officiali electi p̄firmati nō dū cōsecrat. et d. elec. trāsmittit maxie q. ad officialis iurisdictionē p̄secrationē nō addit. facit de tēp. or. cū null⁹. s. i. li. vi. r no. i. fi. p Jo. an. Bess. r Pau. de rescri. c. r si pncipalis. h. officialis. i. cle. Tales nāq. officiales respectu habito ad causas vniuersitatē vi ces ep̄oz gerūt r eos causas cognitionē trāssert p cō missione officiali gñali sibi faciūt p̄z. d. c. l. 3. d. of. vic. li. vi. Et p hoc ordinarij sunt cēsendi vt not. d. c. r si pncipalis. p Bess. gl. s. q. et ibidē h. officialis. pcor. cū hñs q. s. d. r. Unde i talib⁹ puto q. p cōmissione officiali seu alis p cōmissione gñalez trāssert i eos cog nitio etiā in cā mrimoniali cui⁹ cognitio p̄inet ad ep̄z vt p̄z. d. c. accedētib⁹. d. excec. pla. Sec⁹ tñ estio in officialib⁹ foraneis etiā ip̄oz ep̄oz quales inter ceteros dicit p̄nt decan⁹ de q. b⁹. s. q. sūt. Nec obstat si dicat foran⁹ q. tales sunt dati ad vniuersitatē causa ruz q. nō gñaliter vñ dñs q. hñz iurisdictionē sunt dati sed p̄ticulariter in certa plaga vel certo loco p̄t nentia ad iurisdictionē ip̄i ep̄i. Et tales nō habent idē cōfistoriū cū ep̄o sed ab eis ad ep̄m est appellā dum. put clare faciūt no. per wil. in. d. c. si pncipal is. glo. ij. in fi. sed melius. c. c. h. foraneo. per Bess. r Pau. Sed circa premissa restat videre an scz cō missio talib⁹ facta sit oino gñalis vñ alis an habeat aliqua specialia expressa. In primo casu reguli non trāsit potestas cognoscēdi i cā mrimoniali cū sit de maioribus causis vt p̄dicti maxime cū tales a para te iuris cōis p̄tute hñt cōmissionis nō sint capaces talis iurisdictionis. In secundo casu distinguit aut illa specialia expressa sunt maiora q. sit causa mrimoniales. vñ ad minus sunt equalia. r tñ sub tali cō missione trāsit etiā cā mrimoniales. Si vero nō sint equalia sed minora tñ virtute talis cōmissionis nō trāsit cā mrimoniales. Et ad hoc faciūt not. et de rescrip. c. sedes. per Bern. r alios. de pcur. c. qui ad agendū. li. vi. r eo. tñ. c. nō pōt. in cle. cū ibi no. s. 3. curz abbates/decan⁹ eccliarum cathedra lū / archidīaco ni / r alij qui nō de iure cōis sed de cōsuetudine p̄nt co

quibus^a assidentibus^b si commode^c fieri pote rit postmodum^d senten

gnosceret in causis matrimonialibus habeat suos of ficiales per quos exercet generaliter ea que spectat ad iurisdictionē suā nunquid in tales per generales cōmissione trāsit potestas cognoscēdi in causis ma trimonialibus: videt q. sic: nam cum cognitio talis

tia^c pronuncietur^f. Iohannes peccant. Decani rurales in

lum ad quem appellaretur ab ipso cōmittente put clare no. per Bern. de appel. c. dilecti filij prior i ma gna glo. ver. de appellationibus. r est textus de ap pellatio. c. romana. in princip. lib. vi. Unde si in offi cialē ep̄i hac consideratione debeat transire cau sa matrimonialis: pari ratione transire debet ad of ficiales inferiorū cum sit eadem ratio. extra de cōsti. c. translatio. ff. ad legē aquil. l. illud. extra de transla. ep̄orum. c. inter corporalia. s. de exceptio. cum inter s. vltimo. Contra videtur nam. ob auctoritatē ep̄i scopolis officij. cui in multis deserit vt patet in. c. q. pontificali. de offi. deleg. li. vi. maior etiā preroga tiua debetur eius officiali. vnde r tali cause cōmitti possunt a sede apostolica nō tamē officiali archidīa con / vel alterius inferioris vt clare notat Bess. d. c. r si pncipalis. ver. officialis. in cle. que etiā dicit q. nō est eadē ratio in officiali ep̄i r officialibus alioz cum de iure cōmuni non solū episcopus sed eius offi cialis habeat territorium siue districtū: qd tamē nō habent inferiores p̄lati nec eorum officiales sicut plenius notat in. c. cum contingat. de foro cōpē. per hostie. Et ad hoc facit q. l. archieps aliusve plas tus cui cōpetit talis iurdictio p̄o cuius discretione r scientia p̄ima facie p̄sumitur possit de consue tudine in tali causa cognoscere: non tamen sic pos sit eius officialis. nam vt communiter tales of ficiales modicam peritiam in iure habent: et sic eadem ratione repellī debent a talibus qua et de can⁹ rurales: vt dixi supra eodem ver. audire p̄e sumant. p̄uto igitur securum: vt in sua cōmissio ne specificetur potestas cognoscēdi etiā in cau sis matrimonialibus iuxta illud tene certum et dī mitte incertum. extra de sponsa. c. iuuenis. a. Quibus. tertia pars. et dic quibus. scilicet viris discretis hñs. scilicet quibus causa huiusmodi fuerit commissa. b. Assidentibus. scz cōmittent. c. Si cōmode. hoc quandoq. exponitur. si clā est sine turpitudine vel infamia. ff. de iure do. l. auus. s. i. alis dicit cōmode posse fieri inspecta qualitate per sonarum locorū tempoz r etatū. ff. de verbo. oblig. l. continuus. s. ij. r notat de electio. c. cupientes. s. cete rum. ver. cōmode. per Lard. lib. vi. Item ad hoc quod cōmode aliquid fiat considerari debet impe dimentum vt notat Archidīa. dicto. c. cupientes. h. cōmode. in principio. vnde dicit quis posse cōmo de aliquid facere cum ad hoc faciendum habet opoz tuniātem. notatur per wil. in cle. s. de pens. ver. cō mode. in princip. r eo. ver. per Jo. an. r Pau. in quibus locis poteris videre plura pertinentia ad intel lectum huius dictionis cōmode. In hoc vero lo co intelligo cōmode fieri posse si venire ad assidē dum cōmittenti non expōcat graues labores aut sumptus: quia forsan locus non multum distat r ci to potest iri r reuerri absq. p̄iudicio. corporis si ue rerum. d. Postmodum. scz post examinationem cause. e. Sententia. scz diffinitiva. f. Pronunciet. s. p̄ eos qui causas hñt cōmiserūt. id. s. ij.

dictio cō mode / va rie sumit.

Prouincialis Guillelmi Lindewode.

Sed contra hoc opponit de eo qd legi in constituto-
ne Ethonis / cui non solum in fi. vbi apparet qd hi qui
de consuetudine vel privilegio possunt cognoscere
in causis matrimonialibus non solum possunt cogno-
scere sed etiam sententare: requisito tñ prius sup hoc
cōsilio epi z obre-
to. Solutio illa
cōstitutio loquitur
de his qui iure fi-
bi in ea parte cō-
petenti cognoscunt
non noie ppiio.
Sed hec loquitur
de his qui in noie p-
prio s; alieno cō-
gnoscunt habentes
solum potestatem
ad examinandum.
nō autem ad deciden-
dum: z hoc
satis colligitur ex
eo qd. s. dicitur in

**rabunt quotannis nul-
li se certificatorum da-
turos nisi citatione ad-
uerse partis rite ac de-
bite suo loco & tempo-
re facta.**

Quidam ruralium & infra.
Statuimus vt nulli

textu sed earū examinatio rē. Sed adhuc etiam con-
tra hanc solutionem opponitur z videtur qd sic intel-
ligendo hec constitutio sit iuri communi contraria.
nam de qua re iudex cognouit de eadem pronuncia-
re debet. ff. de iudicijs. l. de qua re. z de causa posset.
z propter eum super. Et vbi est semel acceptum iu-
dicium ibi finiri debet. ff. eo. titu. l. vbi. Solutio. hec
constitutio loquitur in iudice ordinario qui causam
alteri delegat vnde cum committentis z commissarij.
quo ad hoc idem sit auditorium si committens solum
examinationem committat reservata sibi sententia qd
potest. l. de iudicijs. autem. ad hec. z. c. sup questio-
num. in principio. extra de officio deleg. vel si causaz
totaliter delegatam ad se reuocet quod etiam potest
vt legitur. ff. de re iud. l. quod iussit. z. ff. de iudicijs.
l. iudicium. tunc videtur idem esse iudicium z causa
apud eundem agitari. hec solutio colligitur ex dictis
Barth. d. l. vbi acceptum. ver. quero quid si iudex.

Quidam ruralium. Hec constitutio fuit Joā-
nis peecham apud Lambeth. z habet duas
partes principales. secunda ibi. Quod si aliquo. ppi-
ma subdiuiditur in duas. In prima statuit quid ser-
uari debeat circa certificatoria sigillata sigillis de-
canorum ruralium. In secunda ibi hoc adiuncto / po-
nit quodammodo de rami circa eandem materiam. Se-
cunda pars principalis facit tria: primo ponit mo-
dum citandi z certificandi quādo propter breuita-
tem temporis non est locus dilationi. Secundo ibi
Et nullo / prohibet ne fiat certificatorium ante cita-
tionem factam. Tercio ibi Et hoc / mandat super
hoc a decanis recipi furementum.

Et infra. Sic dicitur quomodo decant rurales
pecunia corrupti sigillabant multotiens falsa certi-
ficatoria z alijs malicis circa ea vsi sunt in presudi-
cium multorum. vnde circa ea facit prouisionem vt
sequitur.

Tradatur. id est de facto siue realiter tribuat.

Certificatorium. id est littera responsiva dire-
cta iudici super mandato quod ab eo emanauit ad
aliquem citandū. Et de hoc videre poteris qd legi
in constitutione Ethonis / tanto in fi. vbi de hoc z in
constitutione Octoboni / incipit Ita mortalium.

Concedatur. Id est importat sicut id qd. s. dicitur
tradatur. vel potes intelligere cōcedat etiam verbo
nisi sub forma hīc assignata. vel dic tradat qñ ipse
met decanus citat. Concedat vero intelligas quan-
do alio citante requiritur eius sigillum.

Sub sigillo. Idem intellige etiam sine sigillo
ne forte falsum vel fabricatum sigillum tali littere
apponatur.

Decant ruralis. cuius officium est in causis ec-
clesiasticis citationes ei transmissas exequi vt ple-
nius legitur z notatur in dictis constitutionibus tan-
to. et constitutione ita mortalium: et cuius sigil-
lum in talibus est autenticum vt in constitutione

Ethonis. quoniam
tabellionū vsus.
h. ppius. scilicet
ante sigillatio-
nem.

Die solenni.
id est festiuo puta
die dominico vel
alio ab ecclesia so-
lemniter celebra-
ri iudicio.

Intra missa
rum solennia. scilicet
licet finito offer-
torio anteq̃ sacer-
dos incipiat ses-
cretam missam

**tradatur = certificato-
rium** vel alias cōceda-
tur sub sigillo alicuius
Decani ruralis consi-
gnatum nisi prius in
aliquo die solenni intra
missarum solennia in
ecclesia vbi citatus fo-
uer larem vel ampli⁹

conuenientia tēporis attendi debet: z propterea ta-
lia dictis tēporibus fieri mandantur: qd his diebus
versimile est parrochianos fore in missa p̃sentes et
ad hoc tenentur. de consecra. distin. i. c. et hoc.

In ecclesia. sed quid si citandus in diebus hu-
iusmodi solēnibus cōsueuit adire diuina in capella
dependente ab ecclesia maiori vel als ei⁹ annexa
qd forsan talis capella habet tura z insigna parro-
chialis put obseruat in pluribus partibus Anglie
nunquid sufficit qd hic dicit fieri in capella lz nō in ec-
clesia matrici? Dic qd sic qd z ipsa capella ecclesia dicitur
extra de immu. eccle. c. ecclesia. z de capel. mona. per
totum. z quod hoc de quo hic dicit fieri debet in tali
capella facit textus hic qui dicit vbi citatus zc.

Fouet larem. id est vbi habet domū in qua mo-
ratur z fouet ignem. est em̃ lar laris id est qd domus. z
dicitur a largior iris. vel a largus: qd inde pcedit largi-
tas. z dicitur lar laris id est qd ignis. vnde in antiquorū
proverbis dicitur vidi larē in laribus. id est ignē in do-
mibus sicut Januē. z sic id est fouere larē qd habe-
re domiciliū. z ad hoc cōcor. qd legi in textu. l. vlti.
l. vbi sena. vel clar. als est. l. si incipit Senatores.
vel potes exponere larem. i. familiam. z sic exponit
per Innocen. in. c. ex parte. extra de foro competen.
vers. replicatum. Et simile habes. l. de nicolis. le.
ciues. lib. r. **Sed quid si sit domiciliatus vel ha-
beat familiam in duobus locis z sub diuersis eccle-
sijs:** dic quo ad rectitationem de qua hic loquitur suf-
ficit eam fieri in ecclesia vel loco vbi citatus habitat
tempore citationis diuino modo sit infra iurisdictionē
citari mandatis nam si fuerit extra eius territorij
non potest ibi citari sicut quosdam. vt in cle. pastora-
lis. de re iud. sed debet iudex scribere iudici illius
territorij vt ipse eum obtentu mutue vtilitatis ci-
tet vel citari faciat. argu. ad hoc. ff. de requiren.
reis. l. diui seueri. s. presidens: et sic comuni-
ter seruatur. sed quod a parte iuris teneat: et
possit fieri talis citatio notant doctores. videlicet
Chyff. in lege omnes. l. de episcopis et cle-
ricis: et Card. de foro competent. c. romana. s.
contrahentes. libro. vj. Tu vero circa hoc vide
quod dicam. i. eodem. c. ver. citationem rectam.

Amplius conuersatur. forsan vbi larem pro-
prium siue domiciliū non habet vt qd seruus est.
vel si fortassis artifex sit qui suum artificium exer-
cendo in varijs locis victum querit vel aliter absq̃
domicilio proprio in domo alterius moram trahit.
Alio modo potes ponere exemplum de eo qui in
aliquo loco domiciliū habet: nō tamen ibi commu-
niter moratur. sed alibi vbi constituit sibi tabernaculum

Questio.

Nota de
lare.

Questio.

Diuisio.

nam per gulam: horreū/armarium vel officinam
ea que leguntur in l. heres absens. ff. de iudi. in quo
libet namq; istorum casuum et in similibus debet
ri recitatio de qua hic loquitur in loco illo vbi talis
citandus cōmuniter moratur et habitare consuevit.

Questio.

Sed quid si ci-
tandus sit vagās
per mundum nec
in aliquo certo lo-
co se figit? dicq;
tunc sufficit hanc
recitationem fieri
in ecclesia illi?
loci vbi personaliter
apprehensus est et citatus: et
pro hoc facit notata. d. l. heres absens. ver. debet.
per Accur. et l. vbi de crimine agi oportet. l. i. gl. fi.
per eundem. et ad idem faciunt notata per Bartho.
d. l. heres absens. ver. quero si debitor. et cōcor. not.
per Chy. dicta. l. i. vbi de crimine agi oportet.
Publice. id est in aperto sic quod ab omnibus
audiri possit. non enim debet fieri in aliquo lo-
co ecclesie secreto sed palam populo id audiente
et sciente.

Recitetur. scilicet certificato: sum. nō enim in
telligas qd citatio debeat sic fieri sed solu et citatio
nis recitatio vt per hoc constare possit qd decanus
apponens sigillum non est in dolo vel fraude sigil-
lando forsan fictū vel falsum certificato: sum.

Hoc ad iuncto. fm dictum prime partis.

Sufficientes inductas. hec sufficientia estimā-
ri debet quando tantum tēporis superest quod a tē-
pore citationis facte citatus possit cōmode accede-
re ad locū iudicij die sibi limitata et prefixa vel per
procuratorem sibi cōparere. Aliis enī si citatio esset
peremptoria et terminus nūis breuis daret mātē-
riam appellandi extra de dilatio. c. i. vbi de hoc per
Ber. qui dicit quod sufficientia tēporis debet consi-
derari ex qualitate cause et locorū distantia et etiam
ex qualitate persone. ad qd bene facit de appella. cū
sit. vbi etia de hoc notat per Ber. et melius de pro-
cura. c. dilectus. ver. contendere. per eundem. vbi di-
cit qd in ducte citatione sunt arbitrarie. et cōcor. Ar-
chidiacono. v. q. ii. present. in principio. et Specul. titu.
de citatio. §. nunc de tēporum. ad fi. Et de tali suffi-
cientia temporis decernere pertinet ad arbitriū bo-
ni viri prout no. Innocen. in dicto. c. i. et ad hoc alle-
gat. l. cōtinuus. ff. de verbo. oblig. Et nota qd quan-
do citatio fit tali tēpore quod citatus non potest in
die limitato venire talis citatio nō valet. ad hoc opo-
time facit. l. aut qui aliter. §. i. et §. si qd. ff. qd vi aut clā.
et ibi sic notatur per Barth. Sed hūc dicto contradi-
cere videtur Ioan. an. extra de reg. iur. c. nemo pōt.
lib. vi. qui dicit qd talis citatio licet sit impossibilis
nō tamē est omnino inutilis: et allegat ad hoc Boet.
et Boet. extra de dolo et contu. c. cum dilecti. qui di-
cunt quod licet tales nō possint venire in termino:
tenētur tamē venire post q̄cto poterint: hanc mā-
teriam poteris plenius videre p̄ Boet. et Ioan. an.
dicto. c. cum dilecti. sed etus declarationē omisso als
dei gratia si occurrit de ea plenius dicturus. vnum
tamē nota quod illud quod prius dictum est appro-
bat consuetudo maxime vbi agitur ad partis instā-
tiam. Secus tamē vbi agitur ex officio vel ad salu-
tem anime. et sic stat dictum. c. cum dilecti. cū simili-
bus fm qd ibi notat Joā. in coll. Anthonius in. d. c.
cum dilecti tenet dictum Barth. nisi sit ita qd iudex
prorogauerit terminū ad diē sequentē vel ad diē cō-
suetū prorogari. nam tunc citatio artat ad validan-
dū actū et ad cōdēnationē expēsarum. Si vō pro-
rogat in vltiorē diē non artat prorogatio nisi in-
timetur absentī. p̄ caplin consultit. de officio delega.
et ratio q̄ ponit in d. c. cum dilecti. tunc concludit qd

**Not. de suf-
ficientia tē-
poris.**

**cōuerletur publice re-
citetur: hoc adiuncto
moderamine vt cita-**

**tus sufficētes habere
at inducias: vt die et lo-
co sibi p̄fixis cōpeten-**

citatione limitari debet videlicet quo die citatus cō-
parere debeat. ff. quod vi aut clam. l. aut qui aliter. §.
si quis. Et quo textu notat Barth. qd citatio debet
esse clara et limitata. als aut non valet. hūc tamē di-
cto cōtradecere videt id qd legiſt extra de app. c. cum
parati. in fi. vbi sit citatio sine prefinitione termini. et
iuxta qd arguit Ioan. an. in addi. quod valet citatio
sine prefinitione termini. et hoc dicit placere wil. in
Specul. titu. de citatione. §. sequit. ver. quid si nō pre-
fixerit: sed ibi etia in nouella idē Joā. dicit qd ter-
minus ibi prefixus erat licet de hoc nō appareat in
antiqua. et cōcor. cum dictis Barth. videlicet qd sine
die non teneat citatio cōcor. Pet. de bella pericave
recitat eum Chy. l. de feriis. l. dies festos. ad finem.
qui ad hoc allegat lita stipulatus. in prin. ff. de ver-
borum obligatio. Pro quorū opinionibus diuersitate
poterit sic dici. scz quod iura illa que approbant cita-
tionem sine prefinitione termini loquunt in citatione
iuris vel principis. in citatione vero aliorum proce-
dit opinio altera. vt videlicet fiat cū limitatione ter-
mini. et sic sentire videtur Henricus de bowyco. d. c.
cum parati. diffin. ii. et potest esse ratio in principe:
qd solutus est legibus. l. de legi. digna vox. et qd sibi
placet legis habet vigorem. vt instituta de iure natu.
§. sed quod principi. Et vt misit videtur hic mo-
dus citandi est fauorabilior quam vbi prefigitur
dies certus. nam in hoc casu non artatur ad com-
parendum nisi quamcito cōmode poterit prout
vult Speculator in loco p̄allegato. facit ad hoc
l. si peculium. §. finali. ff. de statu libe.

Locus. sicut enim dies comparationis in ci-
tatorio exprimi debet. sic et locus. ff. quod vi aut
clam. l. aut qui aliter. §. finali. quis ibi: et vbi et et
de hoc legitur et notatur extra de rescriptis. caplo
ultimo. vbi de hoc per Bern. ver. indetermina-
te. debet enim locus comparationis esse certus. ff.
de iudicijs. l. si locus. alias enim intelligitur de illo
loco in quo iudicari consuevit vt ibi patet. et de-
bet locus honestus esse. nam in loco inhonesto non
teneretur citatus comparere. ff. de arbitris. l. i. si
cum dies. §. si arbiter. ad finem Et quod locus de-
bet esse certus. facit in ar. l. quomodo et quando
iudex. l. i. si vt proponis.

Sed quid si aliquis
citatus est quod compareat coram iudice Londoni.
vel in alia villa certa non tamen specificatur lo-
cus ville in quo debeat comparere an teneat ta-
lis citatio. ex predictis apparet quod sic: quia si
sit locus tali iudici ad iudicandum deputatus: et
in illo alias iudicare consuevit: de illo loco debet
intelligi: vt patet dicta lege si locus: et ad idem
facit. ff. de iustitia et iure. l. penultima. in fine. Si
autem non habeat certum locum ad iudicandum
limitatum: tunc si vir notabilis auctoritatis sit:
debet citatus eum in loco habitationis sue quere-
re. argu. ad hoc in dicta lege. si cum dies. §. si
arbitet. ver. quid tamen: et ad hoc faciunt nota-
ta per Johannez an. in capitulo cupientes. de elec-
ctioni. §. quod si per viginti dies. ver. proposita.
in fine. lib. vi. Als autē si mandans aliquē citari per

Jo. illi.

concludit duo. et
hoc tenet dominus
de Rota sua con-
clusionē. cccxxviii
et sua cōclusionē.
ccclx.

**Nota de ci-
tatione.**

Questio.

sona modice auctoritatis existat nec certam habitationem habeat sic citatus propter incertitudinem probabiliter ignoraret ubi coram eo deberet comparere. puto quod talis citatio non artaret citatum ad constituendum eum contumacem. ar. eorum que notatur per Barth.

d. c. vii. glo. preal.

Questio.

¶ Sed quo modo potest procedere citatio quod facit archiepiscopus Cantuariensis.

quando scilicet vocat subditos ut coram eo compareant certo die ubi cumque fuerit in sua provincia vel dioecesi. cum aperte constet talem locum esse omnino incertum contra iura superius allegata. pro investigatione veritatis huius quesiti debes scire quod archiepiscopus Cantuariensis est legatus sedis apostolice natus sicut legitur extra de officio delegati. c. i. Et ad legatos dicte sedis spectat ut in citationibus et aliis formis sequantur stilum curie romane qui super iura fundatur ut notat Specul. ff. de leg. §. superest. ver. vlti. cōsulo. z quod mos curie romane sequendus est nota bene per Hostien. c. ex litteris. ver. moris nostri. extra de constitutioni. Papa vero quando citat aliquos vocat eos quos ad presentiam suam: ut in. c. i. extra de rescriptis. de dolo z contumacia. cum dilecti. de exco. prelati. tanta. vel ut se presentet suo conspectui. de restitutio. in integ. c. cum ex litteris. in fine. de dilatio. c. exposuit. de dolo z contumacia veritatis. de testi. cum olim. de appellatio. cum parati. de senten. excommuni. conquesti. de electio. c. quis. in vi. de positi. prelati. c. penultimo. quandoque citat ad audientiam suam. de electio. c. cum inter universas. quandoque ut compareant apud sedem apostolicam. de electio. c. i. lib. vi. z c. cupientes. eo. titu. de offi. ordinaris. c. quis. eo. lib. sed quocumque modorum predictorum fiat talis vocatio in singulis patet talem citationem procedere sine limitatione certi loci. quia licet considerato loco ubi est curia tempore citationis emanantis satis verisimile sit citatum posse z debere comparere in eodem loco. Si tamen interim curia ad altum locum translata sit necesse est ut in alio loco citatus compareat. ar. eorum que leguntur in. c. ne roman. de electio. in clemen. nam ubi est curia siue audientia tibi censetur papa esse presens ut tibi notatur per Johan. wil. z Paulum. Et sic patet ex predictis quod ex quo archiepiscopus Cantuariensis est legatus sedis apostolice z ad legatum pertinet in citationibus se conformare stilum curie romane quod ad instar papeculi vices gerit potest ad locum indeterminatum citare.

Ubi papa tibi roma.

¶ Competenter. id est congruenter. scilicet hora debita. z alio iuxta formam citationis sibi facte. scilicet personaliter si sic citatus sit. alio autem per procuratorem legitime constitutum et cum consilio sibi in ea parte necessario.

¶ Quod si aliquo secunda pars principalis.

¶ Tempus artet. scilicet executionem mandati et citationis.

¶ Dilationi. pone exemplum. mandataris forsan. recepit mandatum die dominico post missam vel tali tempore quod quo ad citationem certificationis de qua loquitur hec constitutio non posset fieri dicta recitatio nisi fieret in die dominica sequente: quia interim non evenit dies sollemnis vel si eveniret tamen expectando diem illum non posset iudex certificari die ad comparendum prefixo propter brevitatem temporis mediis inter tempus sigillandi certificationis: et diem quo debet comparere citatus.

¶ Citationem facta. supple iuxta formam mandati.

et que debet precedere sigillationem certificationis. ut patet. §. ver. nullo modo.

¶ Publice coram testibus. hoc intellige de bene esse non tamen de iure necessitate. quicquid notet Specul. circa hoc titu. de citatione. §. sequitur. ver.

sed nunquid crederetur

def. ubi videtur

innuere quod citatio debet fieri coram testibus z alio non sit credendum soli nuncio

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

certificanti etiam

An citatio debeat fieri coram testibus.

locus non pateat: citatione facta publice coram testibus detur

si sit nuncius publicus. sed illud dictum Specul. intelligo verum ubi alius vir honestus qui dicitur esse citatus iurat se non esse citatum vel vult probare contrarium. nam nuncio non est sic credendum quin alius de possit recipere iudex informationes z probationes in contrarium si offerantur. ar. ad hoc extra de integ. resti. c. ex litteris. de presumptio. c. illud. de prescrip. ad audientiam. z ad hoc bene faciunt not. per Hostien. c. cum parati. extra de appellatio. sed melius de dolo z contumacia sub rubri. de cōtuma. §. qualiter. §. quid si absens. p. eundem in summa. ubi tenet q. prima facie credit nuncio iurato non tamen sic quin alius posset probare contrarium. z ideo dicit tutum fore ut citatio fiat coram testibus: pro quo allegat. c. sacro. extra de senten. excommuni. c. cum Hostien. cōcor. Joan. in colla. de dolo z cōt. c. dilecti. ad si. qui etiam dicit q. tutum est citationem fieri coram testibus ne forte si nuncio moriat anteq. certificet non possit probari citatio. Sed licet non fiat coram testibus bene tamen creditur soli nuncio. pro quo in suo officio presumitur nisi illa presumptio alia presumptione elidatur. z sic ex dictis predictorum doctorum apparet esse arbitrarium iudici an credendum sit nuncio etiam iurato necne ubi alius contradicit. Et sic sentit etiam Arch. lxxxi. di. c. pposuisti. Idem tñ Arch. in. c. venerabilibus. de sen. exco. lib. vi. §. citatus: dicit q. talis nuncio creditur donec contrarium probetur. Et q. prima facie credat nuncio not. Hostien. de pba. c. quasi contra falsam. §. citationes. Si tñ neget per solū nuncium nō cōtineat negas. ut. d. c. sacro. z. l. de decur. l. i. l. xij. l. de accus. l. singuli. ff. de custo. re. l. diuus. l. hy. circa hoc dicit q. credit nuncio q. refert se citasse dūmodo ad hoc habuerit cōmissionē vel mandatum. Nam creditur alicui in officio suo. l. ad. l. cor. de falsis. l. si q. decurio. ubi p. refert aliquid q. non concernit factū suū vtpote aliquem cōmississe aliquid maleficium tunc nō credit sibi nisi hoc probet. hec not. l. hy. l. qui accus. non possunt. l. ea quidem. ver. iuxta premissa. Et cum hoc dicto l. hy. cōcor. Barth. tit. quomodo in crimine lese maiestatis procedi debeat. §. ad hec. ver. per nuncium. in fine. colla. xj. z fi. de officio prefectorum. l. omnia. ver. vltimo per eundem Joan. an. in additio. ad Specul. dicto. §. sequitur. §. sed nunquid. super hac materia recitat opiniones quasi omnium precedentium tam civilistarum quam canonistarum. Inter has vero opiniones una fuit quod soli nuncio publico z iurato in citationibus credatur simpliciter. Nuncio vero privato licet iurato non credatur nisi presumptione que tamē presumptio possit elidi per presumptionem aliam vel probationem contrariam. Alia opinio fuit quod nuncio publico et iurato crederetur prima facie nō tamen sic quin per plenam probationem possit ostendi contrarium. Tertia opinio fuit tali nuncio credendum si non esset contradictor. secus si ille qui dicitur fuisse citatus vellet iurare se non esse citatum etiam absq. alia probatione. Quarta opinio fuit quod etiam tali nuncio non creditur nisi probet citationem per duos testes aut publicum instrumentum.

Altra opinio fuit q*uod* i*n* iudicio ecclesiastico n*on* credi-
tali n*on* sed i*n* foro seculari sic. Sexta opinio fuit
q*uod* i*n* hoc seruanda esset consuetudo cuiusq*ue* patrie. Se-
ptima fuit q*uod* i*n* minorib*us* causis credat*ur* tali n*on*cio: i*n*
maiorib*us* v*ero* n*on*. Octaua fuit q*uod* sit i*n* arbitrio iudicis
an credendi sit n*on*cio tali nec ne i*n* spe-
ct*u* personar*um* et negotii qualitate
Et hec opinio c*on*-

certificatorum i*n* eccle

Anuncio
citanti cre-
dendu*m* sit.

munit*er* approbatur vt s*u* d*ix*it. Tu igitur circa simi-
lia sic dicas n*on*cio cuiusq*ue* habenti potestate a iudice
ad aliquem citandum referenti se citasse vt fuerat
sibi demandatum siue nuncius ille sit publicus vel
priuatus iuratus vel non iuratus creditur simplici-
ter vbi i*n* contrarium nullus apparet contradictor.
I*tem* n*on* n*on* iudex sibi met nuncium constituere. L*icet* de
sportul*is*. l*icet* aut*em* de iud*ic*i. s*ed* necesse colla. vi. Et licet ta-
lis debeat iurare se suum officium factur*um* legaliter.
ar. l*icet* de si. i*n*stru. l*icet* parationes. de secun*da*. nup*er*. l*icet* hac
edicta l*icet* s*ed* h*ic* illud. et i*n* aut*em* iustit*ie*. q*uod* prestatur ab
h*is* et c*eteris*. I*tem* n*on* t*em* fine iuramento tale officium exercere.
ar. l*icet* de arb*it*ri*o*. aut*em* decernimus. et n*on* p*er* Bartho*ma*eum d*icitur* col-
la. xi. p*er* nunciu*m*. i*n* prin*ci*pio. Unde n*on* talibus crede-
retur modica veritas esset i*n* eorum officio. Et sic
intelligi n*on* p*er* spec*ie*m. l*icet* de citatione. s*ed* sequitur. s*ed* s*ed*
nunquid credetur. i*n* prin*ci*pio. Si p*ro* post relatione fa-
ctam p*ro*dictor*um* aliquis appareat vtputa persona q*uod*
dicitur citata ad impugnandu*m* processum iudicis d*icitur*
cit se non fuisse citatum tunc i*n* nuncio priuato non
iurato dico q*uod* non est sibi soli statim credendum n*isi*
si presumpt*us*ue eas. presumptione qua presumit ali-
quem nolle falsum dicere. Et etiam si iuratus sit ea
presumptione q*uod* nollet delerare. l*icet* q*uod* vii. scimus. Et
ad hoc facit. l*icet* de testi*bus*. l*icet* iurandi. Unde si talis
nuncius non iuratus solo verbo asserat se eum citasse
Alius v*ero* qui dicitur citatus asserat contrariu*m*. vel
si talis nuncius iuratus dicat se eum citasse. alius v*ero*
etiam iuratus asserat contrariu*m* cum eque pre-
sumatur p*ro* vno sicut p*ro* alio. videtur rationabili-
ter dicendu*m* quod vna presumptio habet elidere ali-
am. Et hoc maxime vbi nuncius h*ab*et non est alias
ad tales citationes deputatus sed ad vnicam forsa*m*
citationem illa vice faciendam assumptus. Ad hoc
faciunt n*on* p*er* Bern*ardum* et Inno*centium*. de proba*ti*o*n*e. c*on*tra
falsam. s*ed* citationes. et que n*on*. Ber*nardus*. de appel-
l*atione*. c*um* parati. s*ed* nuncius. Si v*ero* nuncius est publi-
cus ad citandum generaliter assumptus n*on* tamen
iuratus tunc sibi soli non creditur. vt. d*icitur* l*icet* iurandi.
d*icitur*. Si v*ero* sit iuratus tunc si is qui dicitur citatus
esse cum iuramento neget se fore citatum. iudex i*n* spe-
ctis personar*um* negotiiq*ue* qualitate arbitrat*ur*
an magis sit credendum n*on*cio q*uod* parti. si n*on*q*ue* pars
negans se esse citatam sit persona al*ia* honestior et
grauioris opinionis potius est sibi credendu*m* max*ime*
cum iuramento q*uod* nuncio qui non est equalis opinio-
nis vel honestatis. Et sic intelligi nota. p*er* Boetii.
et sequaces suos i*n* dicto. c*um* parati. et d*icitur* c*on*tra
falsam. s*ed* citationes. Vbi v*ero* pars que dicitur
esse citata est lenioris opinionis siue honestatisq*ue*
est ipse nuncius tunc potest dici q*uod* simpliciter stan-
dum est nuncio nisi plene probetur contrariu*m*. Nam
i*n* hoc casu ex partem nuncii sunt tria. videlicet eius of-
ficium quod est publicum eius iuramentum. et eius
opinio celebrator. Cum tamen ex parte negantis se ci-
tatum solum versetur proprium iuramentum. et sic
bene stant n*on* p*er* Hoff*mannum*. de elec*ti*o*n*e. q*uod* sicut. et p*er* Archi-
episcopum. venerabilibus. s*ed* citatus. i*n* fi. l*icet* vi. de sen*te*ntia. ex com-
muni. et sic saluari potest dictum Jo*h*annis. de deo quod po-
nit circa hoc. l*icet* xxi. d*icitur*. p*ro*posuisti. s*ed* n*on* probatur
et sic possit intelligi n*on* p*er* Chy*zium* et Barth*olomaeum*. i*n* locis
prealle. et hoc verum intelligo vbi partem ex hoc non

In nuncio
tria requi-
runtur.

aufertur nisi modicum damnu*m* seu p*re*judicium vt pu-
ta q*uod* teneatur solum respondere libello vel vt soluat
moderatas expensas. quia i*n* terminis non compa-
ruit. ar. ad hoc extra de procu*rat*o*re*. c*on*stitutis. l*icet* de iud*ic*i-
cis. l*icet* sanctimus. Quod si inter nunciu*m* et eum qui

sia*m* bel i*n* vno loco pu-

dicitur citatus sit
forsan omnino es-
qualitas vel mo-
dica differentia i*n*
opinione fama et

honestate et etiam ratione iuramenti concurrant q*uod*
vnu*m* iurat se citasse alius iurat se non fuisse citatum
tunc etiam vbi modicum vertitur p*re*judicium p*ro*-
p*ri*o satis fore credendum nuncio ratione publici offi-
cij quod gerit i*n* quo altum excedit. ar. l*icet* de testi*bus*. l*icet*
iurandi. de fide i*n*stru. cum dilectus. Si v*ero* i*n*
hoc vltimo vel alias i*n* proximo superiori casu ver-
tatur graue p*re*judicium vtputa amissio cause vlt*er*
i*n* causa criminali forsan non c*on*parens banniretur
vel haberetur p*ro* conuicto. vel al*ia* grauer punire-
tur i*n* h*is* et similibus p*ro* quod eo qui dicitur cita-
tus id negante cum iuramento non est credendu*m* ip*si*
nuncio etiam publico et iurato nisi q*uod* eum citauerit
effectualiter et legitime p*ro*bet et sic intelligi potest
dictum spec*ie*m. s*ed* sequitur. s*ed* sed n*on*quid. i*n* fi. ego d*ico*
q*uod* nuncio. et sic bene stat opinio Vincen*ti*. qua*m* recte
stat Archi*episcop*us. d*icitur* c*on* venerabilibus. s*ed* citatus l*icet* vi. si t*em*
consuetudo patrie alio modo interpretatur illa p*ro*-
sequenda. Vbi dicit Jo*h*annis. an. i*n* suis add*iti*o*n*ibus. ad spec*ie*m.
loco p*ro*alle. q*uod* consuetudo italie est vt credatur nuncio
simpliciter. t*em* potestis videre remissiones et nomina
doct*orum*. qui tractarunt de hac materia et vbi. sed q*uod* ta-
liter qualiter tetigi materiam quod sit credendu*m* nun-
cio referenti se citasse vel non sit credendum. Jam
quero an citandus teneatur ip*su*m credere esse nun-
ciu*m* sic vt teneatur obedire eius citationi. dic i*n* lo-
cis illis i*n* quibus nunciis habent certa signa per que
eorum officium cognosci poterit si sint missi a iudice
ordinario bene tenetur quis talem credere nunciu*m*.
et idem est si nulla talia signa habeant est t*em* eor-
um potestas per tota*m* iurisdictione*m* ipsius iudicis
satis nota et eorum persone satis note. et sic n*on* p*er*
Barth*olomaeum*. d*icitur* s*ed* ad hec. colla. xi. p*er* nunciu*m* p*re*alle.
i*n* nunciis aut*em* delegatorum dicit q*uod* non est eis creden-
dum absq*ue* litteris citatoris sub sigillo ipsius iudicis.
d*icitur*. allegat ad hoc. c*on* prudentiam. extra de offi*ci*o. dele*gati*.
et p*er* c*on*tra spec*ie*m. l*icet* p*re*alle. de citatione. s*ed* sequitur. s*ed* v*er*
trum autem. ego autem p*ro*ta q*uod* talia signa de quib*us*
p*re*dict*is* et etiam ip*si*us persone notitia bene suffici-
unt ad hoc vt credatur esse nuncius iudicis n*on* tam*en*
vt ex hoc credatur commissionem sibi factam vt ci-
tet aliquem i*n* specie. Nam licet sit nuncius siue ap-
partito*rum* generalis etiam iuratus non t*em* potest aliq*ui*e
citare absq*ue* p*re*cepto iudicis. l*icet* de exhi*bit*io*n*e. re*u*er*ent*i*is*. l*icet*.
nemine. de quo p*re*cepto tenetur citandum reddere
certum si hoc petat. et sic sentire videtur Jo*h*annis. an. i*n*
add*iti*o*n*ibus. ad spec*ie*m. loco superius alle. I*n* dubio t*em* consu-
lo. vt sic citatus coram iudice compareatq*ue* presumen-
dum est talem nunciu*m* iuratu*m* neminem velle citare
absq*ue* mandato et si certificet talis nuncius se ip*su*m
citasse creditur et quousq*ue* aliud appareat vt p*ro*dict*is*.
et sic tenebit p*ro*cessus i*n* ea parte factus.

Questio:

a. Certificatorum. quod continere debet tenore ma-
dati et forma*m* et modum executionis per mandatarium
facte. ita q*uod* forma*m* mandati diligenter seruetur. et
de rescrip*ti*o*n*e. cum dilecta.

b. I*n* ecclesia. que est locus publicus eo q*uod* t*em* se-
pe fiat congregatio populi. ar. ff. de suspec*ti*o*n*e. tu. l*icet* i. s*ed* c*on*-
sequens. l*icet* de vsuris. l*icet* acceptam. s*ed* secundo.

c. Loco publico. intelligi magis vicino vic*in*o mer-
cato nudis vel loco alio vbi est populi congrega-
tio. et p*er* c*on*tra. ad hoc n*on* p*er* wyl*helmum*. i*n* cle*ment*ia*m*. de elec*ti*o*n*e.

Provincialis Guillelmi Lindewode

verbo publico. et glo. sequē. Super quo verbo dicit
ibid. Paulus. in talibus quis locus dicitur publicus
relinquitur arbitrio boni viri eo quod non posset lege
terminari. Et sufficit quod fiat tot talibus presentibus
quod bene posset talis publicatio divulgari. et quod debet
fieri in loco vici-
niori facit de foro
compe. ca. i. in
clef.

Adies citatio-
nis. hec enim ap-
poni precipitur
ut possit appare-
re an habeat tem-
pus sufficiens ad
comparandum. Et etiam ut si falso modo certificet
possit forsan probare illo die se fuisse continue abse-
tem a loco in quo certificatur fuisse citatus. si ea quod
leguntur et notantur extra de testi. c. ex tenore. l. de
contrahen. et commit. stipu. l. optimam.

Locus. in quo dicitur fuisse citatus. Et nota quod lo-
cus etiam apponi precipitur ut cessent fraudes que
alias possent intervenire.

Exprimatur. per certificantem se citasse.

Et nullo modo. secundum dictum sede partis.
principalis.

Citatio va-
riis modis
fieri potest

Ante citationem facta. hic nota quod citatio fit ali-
quando viva voce. aliqui per litteras. viva voce fit
quod per ipsum iudicem ore proprio quandoque per
notarium siue tabellionem suum. quandoque per partem
quod per preconem. quod per nuncium. et sic viva vo-
ce fit quibus modis de quibus habes exempla p. spe.
ti. de cita. s. sequitur in prin. per longum passum. per
litteras vero duobus modis. vno modo per litteras
ipsis citandis directas. Alio modo quod littere alteri
traduntur ut aliquem citet prout no. spe. ti. palle. s. ita
de citatione. sed in hoc casu. s. quando dirigunt litte-
re alicui ut aliquem citet potest dici citatio mixta. s. ita
per litteras quod viva voce. Est igitur alia species cita-
tionis per solas litteras quod fit per edictum. et de ta-
li modo citandi dicam. i. c. pri. his modis citandi po-
tes addere alium modum qui fit per. l. mortuam. de elec.
ca. 2. c. cupientes. l. vi. cum similibus. fit etiam cita-
tio quod verbalis quod realis ut no. Accur. ff. de in-
sus voca. l. sed et si. et no. etiam per Lar. de foro. co-
pe. c. romana. s. contrahentes. glo. i. l. vi. hic tamen nota quod
citatio fieri debet secundum formam contentam in manda-
to iudicis ubi citat per alium hoc est ut citandus di-
tetur aut personaliter vel ad domum vel aliter per edic-
tum. et quod compareat aut personaliter aut per procu-
ratorum cum expressione cause dicit et loci ut patet per
spec. d. ti. de citatione quasi per totum.

Questio

Sed tunc
quero nunquid citandus si fuerit extra loca iurisdic-
tionis iudicis citare. mandatis possit eius auctoritate
citari extra ipsius iurisdictionem? In hac questione
varie sunt opiniones. Lar. in loco prealle. vlez. d. s.
contrahentes dicit quod in contractibus non potest fieri
citatio realis et verbalis. sed verbalis tantum bene potest
fieri etiam extra territorium. fatetur tamen tutius fo-
re quod fiat in iuris subditis per iudicem territorii in
quo citandus moratur. Et quod talis citatio perbalis in
contractibus possit fieri extra territorium citantis te-
net Jo. an. in novel. d. s. contrahentes. quod super hoc in
oppositum multa scribit. et huc dicto pcor. l. hy. et
Jaco. de ar. l. de epis. rcle. l. omnes. s. verum si appa-
ritor. ubi videtur casus. et ad argumenta in contrarium
rūdet et primo ad. l. si. ff. de iur. om. iudi. de const. c. li.
l. vi. Nam illa iura loquuntur in ius dicere extra ter-
ritorium quod non licet. sed citare non est ius dicere sed
potius requirere. ad quod facit quod no. Lar. d. s. con-
trahentes. dicens quod actus citationis non est iuris-
dictionalis. unde licet ea que sunt iurisdictionis non

possint exerceri in territorio alterius. ea tamen quod et
fectus fertur intra territorium mandantis bene possunt
fieri ad extra finem no. l. hy. d. l. omnes. Ad cle. pasto-
ralis de re iur. ubi dicitur non valere citationem quod fiebat
contra regem ecclesie in territorio ecclesie et sic et ter-
ritorium suum s. debuit fieri per
iudicem loci in iu-
ris subditis. Res
pondet quod impe-
rator ibi non erat
iudex ex loco des-
tincti. et sic non ob-
stat quod nos loqui-
mur in contracti-

torio exprimentur.
Et sic nullo modo
fiat certificatorium an
te citationem factam

bus Alias solutiones ibi videre poteris ad quas te
remitto. Paulus. in. d. cle. pastoralis. s. artauit post
quendam ar. contra opinionem predictam dicit quod tu-
dexmet extra suum territorium citare non potest quod
talis citatio habet vim sententie quam ferre non potest
in territorio alieno. et idem dicit de citatione reali quod
fit per captionem. de qua habetur de sen. excō. si cle-
ricos. l. vi. ubi tamen subditus suus ratione domicilii
foran quod habet in territorio suo absens est in terri-
torio alieno tunc etiam per litteras et per nuncium
per preconem et per edicta potest eum valiter citare.
ratio est quod talis per alium citari non potest. nam cum
citatio respectu principis procedat a superioritate
talis alibi non delinquens nec contrahens alium non
habet superiorem nisi iudicem domicilii. quod sola siste-
tia vel transitus non facit eum subiectum. facit ad hoc
de foro ppe. quod clericis. et ibi per l. ostiensem. ff. de iudi.
l. heres absens. s. nunquid. de tempo. ord. cum nullus.
l. vi. ubi vero talis citandus non est de foro citandus
nisi ratione delicti vel contractus tamen. tunc talis cita-
tio per litteras preconem vel edictum personam est non
artat ubi apprehensus est extra territorium. s. de
bet citatio fieri per iudicem loci ubi moratur ut in
d. c. pastoralis. tamen quo ad executionem in rebus quas
foran talis habet infra territorium bene potest fieri
citatio etiam extra territorium ut predictum est Et
sic possunt intelligi cum per Anno. de foro compe. licet
et per Jo. an. e. c. et cum dicta sententia Pauli recte
tatiue cōcor. Barth. in col. xi. c. i. s. ad hec. s. per edic-
tum. s. sed an predictis. Barth. vero predictus in
l. i. ff. de req. reus. s. nota. dicit quod quādoque sunt plu-
res iudices habentes iurisdictiones separatas tamē
ille iurisdictiones habet dependentiam ab vno prin-
cipe ut patet exemplum in pluribus prescriptis. prin-
cipium sub imperatore vel vno rege et tunc vnus po-
test citare alio in territorio alterius. ut. d. l. omnes.
s. si vero apparitor. cum similibus. quasi hoc videatur
permisum ab illo principe. facit ad hoc. l. Quero. ff.
de solu. et ff. de adm. tu. l. ficius. s. tutores. quidam ha-
bent iurisdictiones distinctas et separatas ita quod vna
ab alia non dependet nec sunt sub eodem domino. ex em-
plum patet in papa et imperatore finem opinionem que
vult quod imperium non dependeat ab ecclesia et tunc vnus
non citat in territorio alterius et sic stat. d. c. pasto-
ralis. sed tenendo quod imperium dependeat ab ecclesia
quod est verius. tunc licet vnus iudex possit citare in
territorio illius cui non subest. ut in. d. s. si non appa-
ritor. cum similibus. tamen inferior in territorio maioris
a quo habet iurisdictionem propter eius reuerentiam
citare non potest. pro quo alle. in ar. ff. de dā. infec. l. itti.
s. si tam vicinū. et sic ut dictum stat. c. pastoralis. **E**x
premissis potes colligere pro veritate huius mate-
rie distinctionem que sequitur. Aut iudex qui vult ci-
tare aliquem in territorio siue iurisdictione alterius
est in exercenda huius iurisdictione prelati est supe-
rior eius in iurisdictione cuius vult aliquem citare. citari poterit
aut in huius iurisdictione exercenda est eius subditus territorium

Nota pul-
chra distin-
ctione an
quis possit
citari extra
territorium

tus et inferior. Vel alia nec sibi preest nec subest sed uterque habet suam iurisdictionem ab alio distinctam et separatam. In primo casu. scilicet in exercitio huiusmodi iurisdictionis est omnino superior: bene licet quicquid etiam subditum ipsius inferioris citare. per exemplum in papa qui potest ubique citare cum sit vicarius christi cuius est terra et plenitudo est: de iudi. c. i. in cle. potest etiam poni exemplum in legato sedis apostolice qui in provincia sibi de creta potest ubique citare. de offic. leg. c. i. Sed melius pone exemplum in episcopo qui per totam diocesim citat etiam infra loca ubi archidiaconi habent iurisdictionem. Secundo casu. scilicet quando citare volens est omnino subditus eius in cuius territorio vel iurisdictione vult citare. tunc dico quod non potest talis inferior citare in loco iurisdictionis specialis sui superioris nec ratione delicti/contractus/aut rei de qua agitur: sed debet sibi supplicare ut iuris subditum cum citet ipse superior vel citari faciat: et sic potest intelligi dictum. c. pastoralis. et ad hoc faciunt ea que leguntur et notantur de maioribus. et obe. cum inferior. et ibi per Innocentium. Tertio casu. scilicet quando loquimur in duobus habentibus iurisdictiones distinctas quorum neuter alteri preest vel subest. tunc subdistinguo. aut unus illorum vult citare illum qui omnino est subditus alterius et tunc non potest. ut d. l. si. ff. de iuri. om. iud. cum similibus. aut vult citare eum qui omnino est suus proprius subditus licet pro tempore trahat moram in iurisdictione alterius. et tunc dico quod per nuncium litteras preconem et per edictum tali seculo modo quo se non ostendat habere iurisdictionem in loco ut puta quando mittat preconem cum tuba sive ea que notantur in. c. q. clericis. de foro ppe. et per Innocentium. in. c. dilectus de capel. mo. nec ponat edictum solemniter sed per viam intimationis verbaliter potest eum citare non tamen realiter nec in persona propria. put. no. i. pau. in loco patet et in hoc casu si non comparuerit potest non solum contra eum procedere quo ad missionem in rebus quas habet infra territorium eius: sed etiam eius personam excommunicare. et sic intelligo dictum. si vero i. apparitorum cum sibi. Nam in hoc casu non est necesse locum alibi patet in arbitrio. ff. de arbitris. l. si sed si interpellatur. si. et in canonicis citantibus ad elect. extra. de elect. bone cum similibus. Unde citatio huiusmodi facta per suum proprium iudicem artat eum quod non habet alium iudicem per quem ita citari posset ut predictum. et huiusmodi citationis effectus erit ut imponatur sibi pena corporalis quando illa pena statim infligitur a iure communi ut quia. l. statim imponit penam infamie delinquenti. ff. q. vii. s. porro. Et ratio est quia imponitur a iure communi cum omnes subsunt. de consti. c. i. et idem si sententia habeat executionem a iure quo ad actum privationis sicut propter delictum clericus qui beneficio privatur. de cle. non resistit. tue. Quia actum ad privationem ipso iure trahit secum executionem. licet secus quo ad executionem facti. de foro compe. ca. postulasti. Et sic sentit Paulus dicta de pastoralis. ff. inuentus Sed secus esset si requiret executionem hominis ministerio. Aut vult cita-

Et hoc iurent decani rurales fideliter se facturos in episcopali synodo omni anno.

Symon mephram: Immunitatis ecclesiastice violatores reus usurpatores: quia ipso facto excommunicati sunt.

re talem qui in totum non est sibi subditus sed principaliter est subditus alienus sibi tamen tenetur subesse ratione delicti/contractus/domicilii/vel rei infra eius territorium constituite. Et tunc dico quod si vellet ratione delicti eum citare non potest nec ad finem

ti sunt difficultate citationis sententiam non evitent: si tamen fieri potest suis citentur loco et tempore. In loco videlicet delicti etiam si non affuerint: habito super ea recertifica.

Item (tozio. Omnes illi et in-

tentiam diffinitivam: si autem posset procedat sententiam diffinitivam contra absentem valebit citatio ex quo territoria non differunt in iurisdictione universali sed in particulari. casus est in dicta extravaganti ad reprimendam. et sic intelligit eam sibi Bar. et facit ad hoc de dolo et contumacia. veritatis. Si vero ratione contractus in suo territorio inisti vel rei quam habet infra territorium suum existentis vult eum citare. Tunc dico quod verbaliter hoc facere potest per nuncium preconem litteras vel per edictum. non tamen per se nec realiter ut predictum et in hoc casu effectus talis citationis erit ut procedatur contra eum ad missionem faciendam in rebus tantum non autem in persona: quia in hoc casu personam eius excommunicare non potest: et sic possunt intelligi ea que leguntur et notantur dicto. s. contrahentes. c. romana. de foro compe. li. vi. et sic notatur dicto. c. si. ff. sed nunquid iudex contractus. in princ. p. Jo. in coll. Quod autem dixi quod personam excommunicare non potest. intelligitur verum quando persona non erat preuenta citatione antequam exiret territorium. quia si erat preuenta potest eam excommunicare ut notat Innocentius. de foro compe. c. si. et in. c. preterea. de dilatione. in glosa magna. et notatur per Jo. calderi. c. i. de rapto. et per dominicum de sancto geminiano de foro compe. s. contrahentes. li. vi.

Et hoc tertium dictum scilicet partis principalis et intelligas illud quod hic dicitur et hoc et cetera. re ferri non solum ad id quod hic ultimo dictum est in. s. q. si aliquo. sed etiam ad id quod dictum est et ordinatum in. s. primo.

Decani rurales. de his nominatim specialiter istud ordinatur quia per eos potius quam per alios qui habent sigilla autentica multe fiebant fraudes: ut patet supra in princ. in parte de clero.

Omnino anno. hoc ideo dicit fortassis quia quolibet anno mutantur decani et sunt novis alias postquam semel iurati essent non oporteret huiusmodi furamentum requiri nisi subesset causa suspensionis ut notat xxij. q. vii. c. ut patet per Johan.

Item omnes illi. Hec constitutio fuit edita per Symonem mephram in concilio suo provinciali celebrato. Anno dñi. M. lxxij. Et habet quatuor dicta. In primo disponit de modo citandi violatores immunitatis ecclesiastice in casibus contentis in constitutione Octoboni que incipit Ad tutelam. et extendit eundem modum citandi ad omnes casus contentos in dicta constitutione.

ut procedatur contra eum in persona neque in rebus Et sic notatur per Innocentium. extra. de foro compe. c. postulasti. circa medium. et bene probatur in dicta cle. pastoralis. et sic notatur de foro compe. c. si. p. Johannem in coll. ff. sed nunquid iudex delinquentem. hoc intelligas verum quod contra absentem non potest procedi ad sententiam

Provincialis Guillelmi Linde Wode

in secundo ibi. Prefatos etiam statuit quoscumque violatores immunitatis ecclesiasticae posse convenire in loco delicti licet ibi non inveniatur. In tertio ibi. Utrum autem ordinat quod situr in huiusmodi citationibus certificatorio illius cui mandatum dirigitur. In quarto ibi. Et ut in premissis. precipit ut iudices ordinarii sue provincie suaverent se mutuo executionibus huiusmodi faciendis.

a Et infra. Hic deciditur quod hi de quibus loquitur. hec constitutio hic in principio declarati sunt per statuentem violatores ecclesiasticae libertatis et immunitatis ac ipso facto excommunicati per constitutionem bo. me. Stephani archiepiscopi editam in concilio. Pro. de qua habet. J. de sen. exc. c. auctoritate dei patris etc.

b Immunitatis ecclesiasticae. Libertatis ecclesiasticae. argu. ff. de iur. immunita. per totum. Et per cor. notata per Arch. xv. q. i. generaliter. ff. immunita. qui dicit quod immunitas est libertas competens violatores ecclesiasticis in personis rebus et locis ad eas pertinentibus. alibi dicitur privilegium competens in premissis ut notat Joh. xij. quest. i. cum devotissimam in principio.

c Videlicet quod prius dixit in genere. iam declarati in specie.

d Domibus. siue propriis siue alienis dum tamen aliquo iure ad personas seu loca infra scripta pertineant. argumen. ad hoc. ff. de iur. i. l. lex coene. l. i. domum. unde quod dicitur. J. pertinentibus et intelligit non solum de domibus quibus inhabitatur. Sed etiam de hiis que ad inhabitandum ordinatae sunt. et in quibus aliquid causa custodie reponitur. ff. de verbo. significat. l. in lege censoria. et domus generaliter intelliguntur quoscumque edificia. ff. de legat. i. l. domus. et que consistunt ex solo et superficie. ff. de rei vend. l. solum. et sic intellige hic siue sint in urbe vel in rure posita. argumen. ad hoc. ff. de s. bo. significat. l. fundi.

e Maneris. sic dictis a manendo. et in quibus habetur mansus vel habentur mansi. est enim mansus quantitas terre que cum vno parti boum colit potest et c. i. extra de cens. et c. col. ff. de seu. contra. fue. c. i. et intellige hic maneria non solum domos ipsius manerij sed etiam mansos agros et vineas et loca ipsius maneris pertinentia. ar. ad hoc. ff. de rei vend. l. que religiosi. ff. de iur. l. insule.

f Grangis. sic dictis a grangis que ibi reponuntur et dicuntur grangie domus siue edificia non solum ubi reponuntur grana ut sunt horrea. sed etiam ubi sunt stabula pro equis. bostaria siue presepia pro bobus et alijs animalibus. caule pro ouibus. porceca pro porcis. et sic de alijs que pertinent ad rationem suam. ut sunt loca deputata pro seruientibus ad agriculturam et opera rustica. et de eis fit mentio in c. auctoritate extra de cens.

g Alijs locis. scilicet quibuscunque edificatis vel non edificatis. clauis vel apertis. cultis vel incultis. aquis vel in aquis. nemorosis vel capestribus etc. dummodo ad personas infra scriptas pertineant.

h Personas ecclesiasticas. clericos in quocumque ordine constitutos preter quos etiam comprehenduntur sub hijs personis ecclesiasticis templarij/hospitales/conuersi et quilibet religiosi ut notatur per Card. de iur. ff. personis ecclesiasticis. l. vi. et con. cor. Jo. an. de elect. c. sciant cuncti. ver. ecclesiasticos eo. l. et no. xvij. q. iij. c. quiscumque. et cum hic generaliter

ter loquatur de rebus ad personas ecclesiasticas pertinentibus. Puto quod non solum istud debeat intelligi de locis ecclesiasticis. sed etiam de alijs puta parochialibus et priuatis ad ipsas personas ecclesiasticas quouismodo spectantibus. Sufficit enim quod

archiepiscopos episcopos vel alias personas ecclesiasticas seu ad ipsas ecclesias pertinentibus quicquid preter voluntatem

personarum ad quam locus pertinet sit ecclesiastica licet locus ipse non sit ecclesie. et hoc patet ex eo quod sequitur seu ad ipsas ecclesias etc. et pro isto faciunt qui leguntur et notantur de vi. et honeste.

ita. cle. c. i. in cle. ubi de hoc per Willhelmum. ff. in reb. et ad hoc facit dictio seu quod statim sequitur. et est dictio ampliativa. ff. de au. et argen. lega. l. si quis ita. et legitur et notatur. l. iij. dist. ego ubi de hoc per Jo.

i Ad ipsas ecclesias. ex hac littera et precedenti videtur quod auferentes bona aliqua que non pertinent ad ecclesias vel personas ecclesiasticas non includuntur sub hac constitutione et sic auferentes res proprias vel alienas que non pertinent ad ecclesiam nec ad personas ecclesiasticas non artantur hac constitutione. sed littera sequens innuit contrarium: ibi vel eorum qui sunt huiusmodi rerum custodes etc. dic ut ibi et J. glo. proxima.

k Pertinentibus. verbum pertinere latissime patet. quod non solum spectat ad ea que nostri domini sunt sed ad ea que iure aliquo possidemus licet domini nostri non sint. et etiam ea ad nos pertinere dicunt que nobis ex aliquo contractu debentur. ff. de verbo. significatio. l. verbum illud. Unde res pignori data ad nos pertinet et bona fide possessa ut dicit ibi glossa et ad hoc facit quod legitur. ff. de edendo. l. si quis ex argentariis. et pertinere. et per cor. notata per Bar. extra de si. instr. inter dilectos. et pertinere. licet ergo res non sit propria ipsius ecclesie vel persone ecclesiasticae dum tamen in ea aliquod ius siue interesse habeat sufficit ut locum habeat hec constitutio. ad quod facit. l. sup. possessione. l. de transac. ibi ad que res pertinet etc.

l Quicquid. id est aliquid et sic etiam si modicum sit habet locum. constitutio iuxta notata per Barth. ff. de acqui. here. l. si seruum. et notatur plane in glossa extrauagantis. Johan. xxiij. suscepti regiminis. c. si. et quicquid.

m Preter voluntatem id est absque voluntate. et sic dictio preter/stat exclusiue. nam si cum voluntate dominus hoc faceret non haberet locum quod hic dicit. ff. de furtis. l. qui vas. sicut ex voluntate. Et ut melius in hoc articulo procedas nota quod hec dictio preter/ diuersimode sumitur in iure. Sumitur enim quandoque pro contra vno. Jo. an. de elect. c. si cui. et preter. l. vi. als ponitur pro extra ut notat ibi Arch. in pri. et in vtroque casu stat exclusiue. Aliquando ponitur pro ultra ut in c. decet. de immunit. eccle. ad si. l. vi. ubi de hoc per Arch. et preter. et sic sumitur inclusiue. tamen de sui natura hec dictio hanc excludere ut notat idem Arch. c. ad apostolicas. et preter. de re iudi. l. vi. et sic stat hic scilicet excludat voluntatem. Quod autem quandoque ponitur inclusiue quandoque exclusiue potest videri remissiones quas ponit super hoc Arch. xij. q. si. ebron. ubi circa hoc ponit hanc theoricam quod quandoque illud quod sequitur dictione preter/de sui natura alias deberet includi sub eo quod precedit tunc ponitur exclusiue. verbi gratia. lego tibi omnia anima mea preter talem equum. constat enim quod equus continetur de sui natura appellatione animalium. unde in isto exemplo et similibus stat exclusiue. ubi vero

Verbum pertinere.

Preter diuersimode sumitur.

Domus.

Maneris.

id quod sequitur non comprehenditur de sui natura sub eo q̄ precedit, verbi gratia lego tibi omnia nisi mala mea preter talem ciphu argenteu. in hoc casu et similibus stat inclusivus. et huc docto concordat Paulus in cle. fidei. de summa trinita. et fide catho. et preter. Item tamen Paulus in cle. multi. et. canones de penis. dicit q̄ qñ dictio preter/sequitur pro

tate aut pmissionē dñi rñ bñ eoz q̄ sunt hñmōi

positionem affirmativam stat exclusivus. Si vero sequatur propositionem negativam stat inclusivus. Al legat Petrus de bell. pñ. l. de transactio. l. iij. ibi enī dicit Petrus q̄ vbi dictio preter/sequitur propositionem affirmativam et comprehendit aliquid quod non continetur sub precedenti propositione tunc includit. Si vero comprehendit tale quid quod continetur sub precedenti propositione tunc excludit. vbi autem sequitur negativam semper includit vt dicta l. iij. cum similibus Berni. compo. in. c. dudum. l. iij. extra de elect. dicit q̄ in materia favorabilis: vt puta in testamentis hec dictio preter/stat inclusivus. In materia vero odiosa vt puta in dispensatione super pluraliter stat exclusivus. Barth. in. l. iij. ff. de pigno. act. i. si. dicit q̄ quandoq̄ dictio preter/ apponitur parti contentorum sub pmissis et ponitur exclusivus: qñq̄ apponitur et quod sub pmissis non continetur et ponitur inclusivus. et istud dictum Barth. recidit i id idem quod supra dictum est per Archid. quo ad preter sensu michi placet dictu Petri de bell. pertica. in dñ. et. l. iij. hic tamen nota q̄ aliud est facere preter voluntatem et aliud contra voluntatem. Nam facere contra voluntatem est aliquid facere quod directe obuiat voluntati ad hoc non consentientis sed contradicenti. Sed preter voluntatem facere est aliquid facere illo ignorante vel non consentiente cuius voluntas siue consensus in ea parte requiritur licet expresse non contradicat. ff. de furtis. l. qui vas. s. vetare. sic et alias dicimus aliquid fieri contra legem vbi dicitur aliquid fit contra verba et mentē legis quid fieri vel non fieri prohibentis. Sed preter legem fieri dicitur id quod alio modo fit q̄ lex statuit vel consentit fieri illud tamen factum nec ipū legi nec lex ipsa tali facto contradicit nec repugnat. ad q̄ faciunt notata per Berni. de sen. et re iudic. c. causam que. glossa prima vbi de hoc sunt concordantie.

¶ Aut per missionem. intellige expressam vt sic pmissio sumatur pro concessione. sic alibi stat videlicet de etate et qualic. vnico. l. vi. nam sola permissio prout sumitur pro tolerantia non sufficeret. quia nō quicquid homo tolerat id approbat. xxi. q. i. hac ratione. et ratio est quia in iudicialibus presumitur quis inustus. ff. de furtis. l. qui vas. s. vetare. absens namq̄ et ignorans non videtur consentire vt ibi patet immo nec quandoq̄ sciens maxime si sit absens ff. de notari. act. l. in delictis. in princ. immo et si presens esset sciens et intelligens rem suam vel sue custodie commissam auferi per solam taciturnitatem nō videretur consentire. vt. l. filius. s. inustus. ff. de procura. et. ff. de auc. tu. l. iij. p̄ offit tamen hic distingui an inter auferentem et ipsum a quo auferitur precesserit aliquis contractus ex cuius natura teneretur pati rem huiusmodi auferi: et tunc tacens habetur pro consentiente. l. de acquirē. possessi. l. iij. si vero talis contractus non precessit sic in modico preiudicis taces videt consentire. vt. l. q̄ turberonis. s. sunt qdā ff. de pecul. et. ff. comuni. dñ. l. fabin⁹ labeo. in sua glo. In magno autem preiudicio non videtur consentire. ff. de furtis. l. penult. et notatur. l. de acquirē. possessi. l. iij. hanc materiam latius videre poteris tractatam per Barth. in. l. que dotis. ff. solu. matri-

mo. per columnam ante finem.

Dominozū scz huiusmodi rerum seu bonozū ad personas ecclesiasticas et ad ipsas ecclesias pertinentium. et ex hoc loco apparet q̄ persone ecclesiastice dicuntur domini bonozū ecclesie. quo satis dñi

rerū custodes deputati: abstrahere et sciēres

rem. et de proprio. l. vi. Joh. tamen de athona put ipse de hoc notat in constitutione Octoboni christiane. et alimonia. dicit hoc esse verum improprie loquendo de domino nam proprie et simpliciter persone ecclesiastice non sunt domini sed loco dominorum. Unde dicitur procuratores non domini extra de dona. c. fraternitatem et istud dictum posset satis concedi sic vt procedat in rebus ecclesiasticis. secus tamen in rebus priuatis et patrimonialibus ipsorum clericorum. Nam in his ipsi clerici vel domini sunt unde littera ista que loquitur disiuncte dum dicit dominorum vel eorum et. potest sic exponi vt ly dominorum referatur ad personas ecclesiasticas et bona eorum patrimonialia in quibus sunt domini. Quod autem sequitur vel eoz qui sunt custodes et. referatur ad id quod prius dixit ad ecclesias pertinentibus. nam harum rerum viri ecclesiastici potius sunt custodes siue administratores q̄ domini vt patet in locis prealle. iste tamen intellectus nō est communis apud omnes quia communiter intelligitur alio modo prout dicam. i. glossa priorima et. et. custodes de hac materia videlicet an clerici sint domini rerū ecclesiasticarum tractat Archid. in loco preallegato. et Card. de rebus ecclesia. non alienan. c. hoc consulti. i. immo. et. i. ipsarū. et. i. immobilia. l. vi. In dicto. ver. ipsarum ad finem dicit Card. q̄ quo ad domini bona ecclesiastica sunt christi tanq̄ capitis. Sunt vero ecclesie que est congregatio fidelium tanq̄ corporis: quo ad debitum siue sustentationem dicit q̄ sunt pauperum sed quo ad vsum et administrationem sunt ipsoz clericorum.

¶ Vel eorum. Jo. de athona in constitutione Octoboni ad tutelam. s. ad hec. exponit hanc litterā vt referatur ad seruantes qui habent custodiam rerū sub ipsi viris ecclesiasticis quos antea textus iste vocauit dominos. et sic cōter intelligitur. aliū intellectum posui supra glo. pri.

¶ Rerum pertinentium ad psonas ecclesiasticas vel ad ecclesias.

¶ Custodes. vt sunt prepositi et balliui et quilibet seruens in officio sibi commissio item parcaris et forrestarii et alij warennarum custodes qui sub viris ecclesiasticis rerum et locorum custodes deputati sūt Et puto quod etiā si res laici sit commissā custodie alicuius persone ecclesiastice ita quod teneatur pro ea respondere si talis res sit de locis illis de quibus hic dicitur sine ipsius voluntate et permissione subtrahere quod locum habet presens constitutio. p̄ dñt enim esse quod ad eum pertineat ratione pignoris vel quia eā condurit vel quia eā habet precario vel per viam commodati seu depositi. Unde cum istis casibus et similibus periculum rei possit in casu suo ad custodem talem pertinere in eodem casu putarem hanc constitutionem habere locum vt dixi supra. et. pertinentibus.

¶ Abstrahere. i. in aliam partē trahere / lacerare vel abscondere sicut Januensem.

¶ Consumere. id est vastare / distruere / vel in maius expendere. et sic non solum concernit extraneos sed etiam familiares qui forsan in malis vñibus consumunt bona dominorum suozum Et ponitur hic cō

An clerici sint dñi rerum ecclesiasticarū.

Preter et tra dñit.

sumere in malū. Quandoq; tamen sonat in bonū vt patet. ff. quo metus cā. l. videamus. r. l. sequē.

a Contractare. animum furandi importat. ff. de furtis. l. i. §. si. r. potius significat factum tam circa rē mobilem q̄ immobilem vt ibi patet in glo. r. est contractare aliquid de loco ad locum mouere. ff. de acq. qui. poss. l. rei. §. si rē. vt notat Bar. dicta l. i.

b Presumpse rint. in malo hic sumitur presume re. id est aliquid nō audendum com mittere. Quando q; tamen sumitur in bono prout no tat Archid. de re scrip. c. itatutum p. presumat. l. vi. vbi de hoc sunt congoz.

c Fecerit istd non continetur in d. §. ad hec in con fitione octoboni que incipit ad tutelam Sed pōt colligi ex eo quod ibi legitur in. §. nos igitur. vbi loquitur de auferentibus res alienas positas causa se curitatis in ecclesijs vel earum clisterijs vel infra cepta ecclesiarum. Et signanter attende ad id quod hic dicitur fecerint. magis nāq; iporat q̄ si dixisset mandauerint. Nam in hoc casu siue mandauerint / p curauerint / sollicitauerint / exortauerint seu ad hoc t duxerint aut pmissi dederint sic q̄ fuerint cā vel occa sione. Verbu nāq; facere omnem cām cōplectit. ff. de verb. sig. l. verbū facere. r. hufc. siue pcor. ff. de tu resu. l. non solū. in pzi. et. §. pculus. Alias est. §. si mā dato vbi dicit Bartho. q̄ non refert q̄bus verbis quis vtatur siue dica volo / mando / rogo / consulo vlt quibuscūq; alijs verbis vtatur ad effectum quod ali quis talis teneatur in iuriam actione.

d Suo noie. Sume qd est infra ratam habuerint Alias aut si non suo sed alieno noie factum sit nō te netur per ratihabitionem vt in. c. ratū. de reg. iur. l. vi. Immo requiritur etiam q̄ ille cuius nomine fa ctum est sit talis qui ab initio potuit illud facere et mandare aliter ratihabito non obest ar. l. de cadu. tol. l. i. §. ne autem. In talibus enim quo ad penā ra tihabito non equiparatur mandato. facti de senten. excōl. c. cum quis. l. vi. Opus etiam est vt id qd noie alicuius factum est ratū quis habeat vt nomine suo gestum Alias si ratum habeat non tamen vt nomi ne suo gestum. Immo doleat noie suo fuisse factū non tenetur per talem ratihabitationem vt bene notat. ff. de vi r. vi armata. l. i. §. sed r. si cum quis. p. Accur. glo. j. r. congoz. ibi Barth. quod tene menti. Et ad p missa faciunt notata p Paulum in cle. j. de penis. §. facta. r. glo. sequenti et que notat Archid. de penis. c. felicit. §. habuit. l. vi.

e Familiaribus. etiam si noie suo factum sit vt videtur et hoc innuit hec disiunctiva vel / que ponit hic in textu vt differat a precedentibus. sed puto q̄ etiam si a familiaribus tale quid factum sit dñō no lente vel ignorāte sola ratihabito dñm non ligat nī si noie suo factum sit vt dñi in glo. precedenti. Et ad hoc facit quod legitur dicto. §. sed r. si cum quis. cū. §. sequi. ff. de vi r. vi armata. nisi quatenus aliquid ad dñm mediantibus hñōi familiaribus perueniret vt ibi legitur r. notatur.

contractare. de presu pterit. abstrahi consu mi vel contractari fece rint. seu huiusmodi ab stractionem: cōsumpti onē: vel contractationē suo nomine vel a fami liaribus suis factā ra tam habuerint: occasio ne difficultatis citatio nis eorūde non euitēt sicut pluries fieri cōue

f Difficultatis. scz veniendi ad personas eorum qui citandi sunt quia forsan latitant vel q̄ impediūt per se r. per alios ne ad eos peruenire possit citatio vel quia locus vbi sunt non est tutus Et pcor. in si mili de iudicijs. c. j. in cle. Et idem intelligo si propē

uit: ne contra eos ea oc casione procedi valeat bt deberet de fratrez nostror & totius concilij cōsensu r assensu de creuimus quēcūq; vio latoz huiusmodi si per sonaliter inueniri et tu te adiri valeat perso naliter fore vocādum Si vero nō inueniri b non tute adiri valeat:

metum vel poten tiam citandi vel suorum difficul tas hec emerferit vt i. c. causam. §. si. de elec. in cle. g. Eorūde. scz violatoz immu nitatis ecclesias tice. h. De fratribus nostror. §. vbi p cedit ad statutū. i. Violatoz em. hñōi. scilicet i ca sibus super res citatis. k. Si persona liter inueniri. po nit ordinem citā di r. consensilem modum habes de

elec. c. causam. in clem. vbi de hoc p Paulū in. §. talē r. de foro cōpe. c. j. r. ibi per eundem in. §. domū. l. Tute adiri. scz tam ratioe itineris q̄ ob metum forsan persone citande vel suorum. Et talis metus non debet esse vanus sed verisimilis. arg. extra de spon. veniens. ff. q̄ metus causa. l. metū. p̄ouident enim iuris periti tute non valenti adire iudicē de ap pella. ex parte. ita p̄uideri debet iudici apparitori r. executi. vt lite non conte. qm. r. c. accedens. Dez bet tñ hoc exprimi in citatione. ff. de transactio. l. cū hi. §. si p̄tor. de appel. romana. §. cum autem. l. vi. r. notatur in clemen. j. de iudicijs. verb. tute p̄ Paulū. m. Personaliter. Ex his que hic dicuntur patet quod si citandus possit inueniri r. ad eum tutus sit ac cessus q̄ debet citari personaliter. Ad quod vide su per hoc plenius notantur per Hostien. extra de eo qui mit. in pos. causa rei seruande. c. vlti. Et ad hoc pcor. notata in dicta cle. j. de foro cōpe. per Bess. et Paulum. nam si personaliter non sit citatus dñm do tute talis citatio poterit fieri non reputabit con tumax vt ibi notat Paulus. §. personaliter. Ad qd alle. de do. r. contu. cum olim. de cle. nō resid. ex tue.

Et circa hoc vide quod dicam. §. glo. pxi.
n Si vero nō inueniri. Ex hac littera r. sequenti sa tis p̄tz q̄ in hñōi citatione sienda ordo seruandus est. vt. i. p̄mo citentur personaliter si inueniri r. tu te adiri possint. Alioquin tunc demū vt sequitur. Et sic ab initio non pōt fieri citatio ad domum etiā in his casibus nec in alijs. Et huc pcor. nota. p. Dy. r. Barth. ff. de dā. in fec. l. iij. §. ait p̄tor. Et pcor. no. per Ber. in glo. c. cām que. de do. et contu. Sed cum hic dicitur si inueniri non voleat rē. Quero de quo loco. debet hoc intelligi. aliqui dicunt sufficere ad effectum vt aliquis citetur ad domum quod nō inue niatur in iudicio vt in. d. §. p̄tor. att. alias in. §. ab esse. d. l. iij. Et hoc intelligit ibi Bartholo. esse ver rum in his que requirunt celeritatem vt p̄tz in causi one damni in feci. ff. de dā. in fec. l. i. Et etiam in alijs que ponuntur. ff. de appel. recti. l. i. Alias aut debet intelligi q̄ non possit reperiri in ciuitate vel in villa qua consuevit morari vt in autē. de exhi. reis. §. si ve ro quidā. coll. v. r. sic sentire videtur Immo. d. c. vlti. extra de eo qui mit. in pos. cā rei seruā de in. §. rez mota. alij dicunt q̄ personaliter citari debet si sit in fra iurisdictionem citantis. vel alias infra p̄uinciam

An citatio debeat fieri persona liter.

Verbus fa cere.

loquendo de pucta vulgari. ar. ad hoc. l. iij. q. v. q. d. de dolo. z. cotu. c. cu olim. ibi si ihsiberna zc. Et sic notat Arch. i. q. ix. caueat. glo. ad de ad kfe. z. iheri. d. c. causa q. de do. z. cotu. vbi sup hoc remittit ad l. do. it. qui sic notat ibidem. z. dicit q. citatio ad domū nō debet fieri vbi qd facit suspit? ptesentiam sed debz fieri in vltimum refugium. z. huc sine concor. Paulus i cle. Quis de fo. cōpe. p. psona liter. z. de elec. c. cam. p. talem. vbi de hoc no. p. eundem. z. consumit? ter notatur per Arch. de fo. compe. c. f. ver. contentant. l. i. v.

tunc in domicilio si q habeat quo tuta citari possit. Si vero in domicilio q habet citari

lūm equiparantur vt notat Jo. an. de prebē. c. p. resenti. p. domus propria. l. i. vi. Sed tñ ibi ponuntur vt diuersa. Nam sola domus possessio quam forsan quis habet in aliquo loco non facit domicilium. ff. ad municipia. l. libertus. s. sola vnde Paulus in clem. i. de foro cōpe. p. domū. intelligit id quod ibi dicit de domo quā qd inhabitat nō aut de domicilio. et idē ipse notat de elec. c. causam. p. habitare z. cōcor.

tute neqat : tūc i ecclia prochiāli ipsi s domicilij: bel si nullū habeat bel nō constet eum ha

ibi doct. alij. circa hanc materiam vltius vide. f. v. domicilij z. quod ibi dicam. Sed quero nunqd talis possit citari ad stationem vbi forsan cōsuevit stare ad artem exercendam. dic q. non sed debet hec citatio fieri ad locum vbi familiariter moratur vt. l. i. s. permittitur. ff. de libe. agnos. vbi de hoc p. Barth. qui cōsimiliter sentit de hospicio in quo aliquis paulisper inhabitat vt scz sub hoc modo citandi ibi nō citetur qz illud non est habitare vt. l. i. s. habitatores ff. de hys q. deie. vel effu. si tamen habet domū vbi solet manere cū familia licet fuerit absens: pōt tñ ibi citari vt notat glo. dicta. l. i. et ad hoc facit. ff. de vsu z. habi. l. si maritus. et de leg. iij. l. questum. s. i. Cum igitur iuxta premissa domus intelligi debet de illa i qua magis familiariter habitare p̄sueuit puto quod in hoc casu modicum differunt domus z. domicilij. Nam sepius in iure promiscue sumuntur.

Tute citari possit. sume hic litteram que est infra citationem decernimus zc. Et dic tute scz absqz periculo persone citantis. z. concor. quod legitur in dicta cle. causam. vbi de hoc p. Bess. p. tute.

Si vero. vers.

In domicilio. i. ante domicilium vt predictū: tūc scilicet. quando habet domicilium sed ibi non potest tute citari.

In ecclesia parrochiali. sic ergo non sufficit qd fiat in cimiterio vel loco adherenti ipsi ecclesie dum tñ possit intrare ecclesiam. cui concor. notata p. Paulum dicta clementi. causam. de elect. ver. in ecclesia vbi poteris videre motus in contrarium z. solutos.

Ipsum domicilij. scilicet vbi tales communiter consueuerunt habitare: vt sic large sumendo domicilium et domus idem significant: licet aliquoties sumantur vt diuersa. vt dicit. s. ver. domicilij. Sed quero quid si habeat duo domicilia z. quando qd habitat in vno quandoqz in alio? dici potest qd citatio huiusmodi fieri debet ibi vbi citandus magis habitare consuevit. archi. ff. de verbo. sig. l. i. maiorem. sed si equaliter habitaret in duobus locis tunc citans eligere posset in quo loco vellet citare: licet securis sit quod fiat in vtroqz. facit ad hoc de sepul. c. cum quis. l. i. vi. et notatur per Johan. an. in dicta clementi. causam. ver. communiter. Ego autem puto quod debet citari vbi degit vel tenet domicilium tempore citationis. argum. d. s. pretor. ast. l. iij. de damno infecto. sed quo ad intimas citationem de qua loquitur dicta clementi. causam. bene procedit dictum Johan. an. Unde si in duobus locis equaliter habitat inspicit debet tempus citationis. et sic notatur in dicto. s. pretor. ast. p. sed quid si maior. per Barth. et concor. Paulus in cle. causam. p. habitare de elect.

Vel si nullum habeat. scilicet domicilium vt. f. sequitur.

Idē constet. sed neqz iudici neqz executori mā dāt ad citandum.

Eum. scilicet citandum.

Questio.

Domus z domicilij differunt.

Tunc. i. qñ non possunt inueniri vel ad eos nō patet tutus accessus. requiritur itaqz diligens requisitio talium anteqz fiat citatio ad domum. vel alias p edictum vt p. h. c. Sanum igitur est cōsiliū vt iudex anteqz decernat citationem sciendam ad domū discutat et diligenter inquirat vbi citandus inueniri poterit vt sic scdm distantiam loci absentie det dilationem ipsi citando. ad quod bene facit qd legitur in. d. s. si vero quidā. autem de exhi. reis. sed licet sic non fecerit tñ bene tenebit p̄cessus iudicis obseruando formam hīc positam vt notat Barth. in. d. s. pretor. ast. de dam. in fec. l. iij. Si tamen dilationem nimis breuem dederit dat parti materiam appellā di extra de dila. c. f.

Domicilio. id est ad domicilium vel ante domicilium: quia domum ad citandum ingredi non licet ff. de in ius vocande. l. pleriqz alias tenetur iniuriarum fm Qlincen. z. abbatem qui sic notant de eo qui mīr. in pos. cā rei seruande. c. vlti. Et concor. Paulus de elec. c. causam. p. in domo in cle. Sed quare nō sit hic mentio de pcuratore citando si quem dimiserit cum alias in hīs citationibus faciedis ordo sit vt persona principalis citetur si valeat inueniri alioquin eius pcurator si quem dimiserit: quo non inueniatur tunc de iure fiat citatio ad domum vt notat docto. in. d. c. causam que de dolo z. contu. dic istud debere sic subintelligi vt in hoc conueniat iuri cōi. ar. ad hoc. ff. de execu. tu. l. scire oportet sed melius de v. sur. l. i. si stipulatus. de li. z. postu. l. gallus. s. quidam re. etc. z. de leg. iij. l. i. si legati seruiniomie. vel pōt dici qd istud sit in hīs casibus speciale vt scz per statutu ali quid subtrahatur iuri cōi cum alias nō operef. ar. ad hoc. ff. de rei ven. l. non solum. de leg. iij. l. iij. s. si rem vel istud intellige quādo satis constat nullum esse pcuratorem constitutu. Secus tñ esset si de pcuratore constaret. z. ad hoc faciunt notata per Barth. dicto. s. preter ast. p. h. c. quero an debeat. Sed licet dicat hic textus tales de quibus hīc loquitur fore citandos in eorum domicilio: melior tñ esset littera z. magis concordans alijs iuribus que de talis citatione loquuntur si dixisset domo qz domicilio Differūt nāqz domicilium z. domus. Nam domus dīr quam qdquo cūqz modo inhabitat etiam siue sit propria siue alie na absqz domicilio siue familia. verbi grā: pone exēplum in eo qui ad tempus moratur in aliquo loco nō tamen animo constituendū ibi domicilium vt p. h. in eo qui causa studij tñ moratur in aliquo loco. ff. de in iur. l. i. lex cornel. s. domum. ad si. domicilium vero habere quis dicitur in tali loco vbi maiorem partē rerum suarum habet vel alias fouet larem z. assidue conuersatur. c. vbi senatores vel clarissimi. l. senatores. z. alijs modis nota. per Ber. ex de referip. c. dilesctus filius. vbi dicit qd habens ecclesiam vel prebendam in aliquo loco non ppter hoc intelligitur habere ibi domicilium. Anqz tamen domus z. domici-

Questio.

a **Domicilium**. i. certum habitaculis locum ut patet ex precedentibus. potest enim quis in pluribus locis habere domicilium ut notant Ber. & Innoc. de malo. zober. omnes. & statim cum quis recedit ex rebus suis de loco presumitur habere animi mutatio domicilium ut notatur p. Innoc. et de renun. c. ij. Sic tamē loquitur textus de eo quod nullum habet domicilium vel non constat de aliquo quod habeat quia forsitan vagabundus est. in quo casu fiet citatio ut sequitur.

b **Tunc**. scilicet quando sub forma premissa non potest fieri citatio.

c **In ecclesia cathedrali**. si habes de ele. c. causam. de fo. cōpe. quibus i. cle. Et ex hoc quod dicit in ecclesia p. q. non debet fieri in cimiterio neq. in claustris: si tamen possit ingredi ecclesiam ad quod vide glosam quā posuit. s. ver. in ecclesia parochiali ubi de hoc remissum.

d **Locum etiam**. si locus huiusmodi ab epō illius diocesis exceptus sit.

e **Immunitas ecclesie**. supple. in aliquo casuum hic enumeratorum.

f **Et nichilominus**. i. non minus. & p. cor. de re iud. c. cum eterni. v. nichilominus. p. Arch. li. vi.

g **Eiusdem loci**. scilicet ubi immunitas dicitur esse lesa.

h **Tute fieri**. istud semper considerandum est ut notat Bess. de elec. causam. p. tute. in cle.

i **Citationem**. sume p. out sequitur.

k **Decernimus fore faciendam**. i. & intellige faciendam contra violatores huiusmodi immunitatis. & dicit citationem. i. executionem siue actum citationis. Sed quero nūquid indistincte quilibet iudex possit in tali casu istum modum citandi exercere? Dic q. iste modus citandi solis ordinariis iudicibus & delegatis a p. cepe conuenit. L. quō & q. iudex. autē. q. semel. fieri tñ dicitur solum p. eos q. curant ne ad eos citatio perueniat vel ad quodlibet loca nō pōt tute accedi. de iud. c. i. in cle. & sic apparet ex textu huius p. tōnis in p. n. c. occasione difficultatis & c. Et dicit. s. difficultatis. Iste enim modus citandi scilicet qui fit in ecclesia cathedrali vel parochiali vel loco publico non apprehensio persona personali citatione est quodam modo citatio p. edictum q. solū cōuenit p. tōnis supradictis ut p. ex iurib. pal. & no. i. coll. xi. s. ad hec. s. p. p. edictū in p. n. p. Barth. Quā tamē hic scias q. ubi aliquis i. causa de qua agitur nunquid fuit in iudicio tunc prima facie nō pōt citari ad domū nisi p. sonaliter non valeat apprehendi. Alioquin si incipit litigare et post nō cōparet in iudicio pōt citari ad domū. & talis citatio sufficit ut lab eo. L. quō & q. iudex. cū ibi nō. & autē. q. semel ibi posita. & est hec cōclusio Barth. ff. de li. agnosce. l. i. s. p. mittitur. p. ij. nota.

l **Modus**. i. modus. v. r. f.

m **Ad tutelā**. de p. tōne octoboni. s. si. sumptum fuit id q. ponitur in principio huius p. tōnis. nichilominus in eadem p. tōne exprimuntur alij modi violationis libertatis siue immunitatis ecclesiastice. v. r. f.

Primo de his qui personas ad ecclesias/cimiteria/sive claustra earum fugientes violenter inde abstrahunt. Secundo de his qui taliter fugientibus victu nec cessarium prohibent. Tercio de his qui res alienas in locis predictis depositas violenter aut hostiliter asportant: asportant: asportant: si ve fecerint aut asportatione huiusmodi suo noie facta vel a familiaribus suis rata habuerint. aut abstrahentibus prohibentibus vel asportantibus huiusmodi p. buerit publice vel occulte auxilium consilium vel consensum. premissa leguntur ibi in. s. nos igitur. et ibi in si. statuitur idē p. ra ecclesiarum incēdarios & earum effractores. Quā in omnibus istis casibus habet locū cōstitutio ista.

solum in casibus supra dictis sed etiam in omnibus casibus constitutionis domini octoboni quondam apostolice sedis legati in anglia q. incipit ad tutelam sic artari citatus ac si esset per citationem personaliter apprehensus: eiusdem citationis virtute contra eū posse procedi ad omnem effectum.

scilicet ad comparandum.

o **Personaliter**. hic aduerte q. ubi aliquis apprehensus est personali citatione si sic citatus p. sonaliter non compareat efficitur vere contumacia: etiā ad effectum q. talis p. tūmar in non veniendo cessante rōnabili impedimento quare non venit non audit appellans putare clare notat. Ber. cōp. de elect. c. si a. tūmus. s. de facto proponitur. s. Quāto fuit q. tū all. ad hoc. ff. de appel. l. ex p. sensu. s. vlt. Secus tñ ē ut dicit in eo qui citatus est ad domū vel in ecclesia sic q. citatio non apprehendit eum personaliter. all. ad hoc. lab eo. L. quō & q. iudex. nam talis nō vere s. interpretatur dicitur p. tūmar. & huc s. n. cōcor. Jo. an. in cle. vnica de do. & p. tū. s. manifeste. in p. n. & p. cor. ibi gess. & wll. & paul. & s. barth. vero. d. l. ex cōsensu dicit q. vere p. tūmar est non solum q. personaliter est citatus sed etiam ille qui nouit se esse citatum etiam ad domū vel in ecclesia vel alio loco. Est igitur sim eum vere p. tūmar q. nouit se citatū legitimum & cum potuit venire non venit in termino. quocumq. enim mō cognouerit se citatum sufficit ut. l. item veniunt. s. a quo. ff. de p. r. her. & ad idem facit littera d. l. ex p. sensu. s. vlt. & ibi nō. etiam per accur. & ad hoc faciunt notata. ff. de in integ. rest. l. inter minores. s. venio ad quintam p. e. Barth. q. super hoc ponit longam distinctionem. Et quorū oim doctorum dictis p. t. q. ad effectum ut aliquis censetur vere contumax requiritur q. nouit se citatum legitime et q. sic nouit tpe p. g. ruo tali v. r. q. potuit p. tute huiusmodi citationis comparere in termino. vñ p. n. de est citationem. s. p. uenisse ad notificā citatū & cū ipsa citatio ne personaliter apprehensum ad effectum ut posset contra eum procedi tanq. contra contumacem. Et hoc est quod hic intendit dicere. & vide quod dicam s. p. effectum.

p **Citationis**. scilicet sic facte ad domū vel in ecclesia parochiali vel cathedrali ut hic dicitur.

q **Omniem effectum**. sumelitteram que sequitur ad quem & c. & dicit omnem effectum. s. resultantē ex ture.

r **Pro cuius materie declaratione** habes scire q. p. tōne octoboni ponitur pena talium & etiam modus puniendi & procedendi contra tales siue sint clerici siue sint laici. Pena est excommunicatio lata a ca-

185 de mo
dis violan
di liberta
te ecclesie.

portant: asportant: si ve fecerint aut asportatione huiusmodi suo noie facta vel a familiaribus suis rata habuerint. aut abstrahentibus prohibentibus vel asportantibus huiusmodi p. buerit publice vel occulte auxilium consilium vel consensum. premissa leguntur ibi in. s. nos igitur. et ibi in si. statuitur idē p. ra ecclesiarum incēdarios & earum effractores. Quā in omnibus istis casibus habet locū cōstitutio ista.

n. Sic artari.

Questio.

none. Modus pcedendi est vt siue laic⁹ siue clericus sit delinquens q⁹ procedat ptra eū monitiōe premissa ad satisfaciendū intra certū terminū rōnabiliter p̄s-
gendū. Alioquin q⁹ termino hmoi elapso pcedatur ptra talē ad alias penas ibi limitatas. et hēc opor-
ret intelligi vbi cō-
stat de delicto. Si
pō nō pstat de de-
lito nisi solū per
suggestionē vel
denūciationē dā
nū passū v⁹ alteri⁹
cui⁹ interest. tūc vi-
deat⁹ an talis ci-
tas cōparet vltiō
cōparet. Si cōpa-
ret tūc aut instat
contra eū accusa-
tor vel non. si sic
tūc procedi debz
vt notat specu. li
tut. de accus. §. i.

fectū ad quem posset si
citatus personaliter ex-
titisset. P̄fatos⁹ etiā
et quoscūq⁹ alios eccle-
siastice libertatis seu
immunitatis violatores
decernimus in loco⁹ de-
lictū etiam si ibidē non
inueniātur. tam ex offi-

cum. §. si vero quis cōprehensor. coll. l. x. q. 2. si ibi inue-
niatur ibi bene poterit citari. Alias autē si non inue-
niatur ibi debet remitti per iudicem infra cuius iur-
isdictionē degit vt no. in. d. c. i. de rapto. nam talem
qui solum subest allicui ratiōe delicti non pōt iudex

cio iudicis q⁹ ad partis
instatiā posse⁹ ueniri⁹
Utrum autē huiusmo-
di violatores ecclesiasti-
ce libertatis seu immu-
nitatis inueniri⁹ seu tu-
te adiri valeāt: domici-
liū be habeāt b⁹ nō vo-
lum⁹ i dubio. Itari certi

citare extra suū
territoriū. vt dicit⁹
s. e. c. i. §. citatio
nē factā vltima
dum glo.

¶ Possē. nota
nō dicit debere s⁹
posse. vñ ista lra
facit ad hoc q⁹ in
delictis nō debet
fieri remissio de
necessitate. Nam
ex hoc q⁹ dicit po-
sse cōuenti non
artat quinetiam
vbi degit posse
conueniri si velit

is cui damnu illatū est. et sic videt⁹ notare Accurs. ff.
de accus. l. si cui. §. si. et sic videt⁹ sentire. In no. d. c. i. de
rapto. Hoc autē intelligit⁹ Hostiē. verū in leuib⁹ de-
lictis. Hā in grauib⁹ vt dicit⁹ fieri remissio ex neces-
sitate vt ipse notat eo. c. Circa hoc dicit⁹ Paulus quod
vbi peti⁹ remissio in foro ecclesiastico bñ pcedit dī-
ctū Hostiē. et idē intelligit⁹ in foro seculari si petatur
remissio de his locis q⁹ sunt eiusdē dñij iurisdic-
tio nis et depēdēt ab vno superiore. Si vero loca sunt
eiusdē dñij et diuerse iurisdic-
tionis nec depēdēt ab
vno nō est de necessitate faciendi remissio nisi hoc
habeat cōsuetudo. et sic pōt intelligi dicit⁹ Accurs. et
sequaciū. hoc notat Paulus in. d. c. de pastoralis. de
re iudi. §. de more. in p̄i. Barth. vero in. d. l. si cui. §.
cū sacrilegiū tenet cū Hostiē. scz q⁹ de necessitate des-
bet fieri remissio si petat. ar. d. §. si quis vero p̄prehēso-
rū. et hoc vt dicit⁹ importat verbū Iubem⁹ ibi pos-
tū q⁹ est p̄bū necessitatis. Et hoc verum puto si velit
penā inobediētie evitare quo ad superiorem quicq⁹ sic
ri fuisse et vide quod dīcam. §. i. inuent.

¶ Cōuenti. In quo casu sp̄ necessaria est citatio
q⁹ nisi in loco delicti delinquens inueniātur nō pōt fieri p
iudicē loci delicti s⁹ oportet q⁹ fiat in iuris subditiū
p iudicē sub quo degit vt de ei⁹ mādato vt dicit⁹ s. v.
nō inueniātur. ¶ Scz hīc q̄ro supra dictū est q⁹ punien-
dī sunt tāq⁹ violatores ecclesiastice libertatis nō solū
faciēs sed mādās ratū habēs et alij superi⁹ enumera-
ti. Nunqd ergo mādās et ratū habēs et alij supradī-
cti possunt cōueniri in loco delicti pmissi vel in loco
mādati vel ratū habitiōis. dic q⁹ in loco delicti. ar. ad
hoc. ff. vi bo. rap. l. p̄tor. §. hoc autē edicto. et no. p
Barth. ff. de iniurijs. l. non solum. §. si mādato. et. ff.
de fideius. l. si. vt proponitur.

¶ Utrum autem. tertia pars.
¶ Violatores. scz de quibus loquitur constitutio
ista et constitutio octoboni ad tutelam.

¶ Inuenti. scz personaliter.

¶ In dubio. vt puta q⁹ sunt aliqui qui dicit⁹ cētādī
posse personaliter et tute adiri et q⁹ in aliquo certo lo-
co habet domiciliū. Alij forsan asserūt p̄trariū vel
foran super hoc scz q⁹ latitat et inuenti nō pōt vel
quod ad eum tutus nō patet accessus vel q⁹ certū nō
h⁹ domiciliū iudex aliqd h⁹ iudicē nō tñ certū neg
clarū putat alia no. in. l. si. de p̄cui. l. §. si. quero p
Chy. vbi tractat quō efficit res dubia et an per solā
negationē efficiat res dubia. et concludit q⁹ non nisi
cum hoc assit aliqd indicē magis inclinans ad vnā
partem q⁹ ad aliā. ibi videas In tali enī dubio cre-
dendū erit nūcio certificati vt hīc dī. Ad q⁹ vide glo
sam q⁹ ponit. §. i. illi. Et pro p̄missis intelligētia
§. i.

Questio

In nega-
tio fiat res
dubio.

Libertas
ecclesiastica
duplex.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

vices vt scias qñ negatione fit res dubia. habes scire
q qñ negatio habet psumptione ptra se vt in facto
qd dicitur esse notoriu. tñ sola negatione nō efficitur
res dubia. nota. p Archi. ff. q. i. qñ aut. Sic etiā ne-
gatio extrajudicialis nō facit rē dubiā: vt dicit Ar-
chi. ff. q. i. q. res.

Si tñ negatio sit
iudicialis ⁊ non
hęcōtra seꝑsum
ptionē euidentē
tūc negatione sit
res dubia vt no.
docto. d. l. j. l. de
p. cu. vbi de hoc p
Thy. Et fortius
hoc erit si neget
id cuius negatio
nis interitū alias
est in iudicio fun
data de rest. spo.
c. ad decimas. l. i.
vi. ⁊ no. p. Inno.
de cēll. c. venera
bilit. ⁊ p. Archi.
d. s. qñ aut. preat.
Tunc enim nega
tionē non sit res
dubia propter pꝑsumptionē euidentē in contrariū
Vnde dicit Baldrinus q negatum pꝑabiliter facit
rem dubiam. secus tamen si improbabiliter sit nega
tum. Et idem tenent dñi de rota cōclusionē sua. ccc.
xiiij. fm alle. per Thy. dicta. l. j.

Certificatorio. In quo mādatus siue nūc
debet referre se fecisse hūc formā pmissiōis sibi fa-
cte sic q̄ hūc ordinem cōtentorum in commissiōe re-
ferat in certificatorio. put veritas se habet ad quod
faciunt notata per Bartho. ff. de dam. infec. l. iij. §.
pretor. att. §. si. Sed quid nūc? sed melius per Pau-
lum in c. de causam de elect. §. talem.

b Illud. scz mādatarij siue nūcij cui pmissa est co-
tatio. Et hoc verū qñ iuratus est fideliter exequi cō-
missionem sibi factā z fideliter referre. ar. ad hoc. 2.
de testi. l. iur. iurandi. sed circa hoc dicit vt dicit. s. e.
quidam ruraliū p. corā testibus. verū. tu igitur ve-
potest dici istud fore speciale in odium huius male-
factorum vt scz credatur vni soli in his que sibi ma-
data sunt etiam sine iuramento. sicut alias legitur
c. ij. de foro compe. in cle. z tibi no. per Jo. an. p. asse-
tionibus. z eo. p. per Paulum.

Et vt in premiffis. quarta pars.
Et alijs. f. casibus fuperius non enumeratis.
 poffunt enim occurrere alij casus in quibus nece-
 ffarium est vt iudices fibi mutuo fubueniant z
 vicem fe tuent. vt puta qñ agitur cōtra executores
 vel alios qui funt diuerfarum ofoc. vel iurisdictioni
 fic qz oportet omnes fimul cōuenire nec fufficit ag-
 re contra vnū put in confimili notat Barth. in pl
 ribus hereditibus qui tenentur aliquas perfonas alean-
 ff. de alimen. leg. l. folent. ff. quid fi heredes.

E Justicia debetur. Hanc consequitur damnum pa-
per cause terminatione. Iis nam dum pponitur o-
tur causa cum discutitur dictur iudicium. dum finit
debito modo discutit iusticia. et de h. b. sig. c. foris
nota. per Cardina. de iud. super rubrica. ff. vi.
E Approbate. simile habes de pents. c. i. in cle.
dist. 7. et excess. dist. c. archiepo. e. ff.

Iudices ordinarij. Ex hoc apparet qd hec cōstitutio in delegatis non habet locum. 2 hoc verū nō in delegato a pīncipe qui in causa sibi commissa est maior omni ordinario. de offi. ordi. c. pasteris. 2 alio nōq. delegato tenetur etia ordinarij cōdire vt p̄t̄s de offi. deleg. c. sane. cum concoz.

h. **E** Inuscem. simile habes extra de treu. et pa. c.
[in fine.]

Iuuent. Ex ista littera videt qd vbi iudex loci
in quo commissum est delictum petit delinquentē cita
ri vel remitti ad locū delicti tunc iudex loci vbi deli

uēt in citatiōibus^h & ex
ecutionibus^l faciendis
ac quibuscūq; manda-
tis^m licitis exequēdis.

Iohānes Stradford.
Citatioēs primarie
 p correctiōe fieri solite
 nō per ordinarios con-
 fessores potissimū: sed
 per officiales decanos
 apparitores: aliosq; de
 inceptis fiant.

to verū matie cū oēs iudices ordiarij de q̄b̄ hic loq̄
tur sunt sub dīci p̄cipiētis ⁊ infuso p̄uicall concē
lio sic statuētis fieri. vñ tenetur tale statutu oīno ser
uare q̄ p̄ totā p̄uicā ligat. de sentē. ex cō. roma. s.
porro. vbi de hoc p̄ Card. s. sententiē ⁊ eo. s. p̄ Jo.
an. li. vi. **C** Sed q̄ro nunq̄ iudex delictū possit p̄pel
lere iudicē sub quo degit delinquēs vt cū cīter vel re
mittat: ex p̄missis videtur q̄ sic. ⁊ ad hoc facit lra
q̄ sequit̄ q̄buscūq̄ mādatis ⁊c. Superforis nāq̄ est
mādare. inferioris obedire. xliij. q. i. q̄ p̄cipitur. ⁊ sic
tenet̄ Jaco. de Raue. petri. de bell. pt. ⁊ lxx. l. vbi
de crimie agi oportet. autē. qua in p̄uincta. ⁊ istoz
sentē. p̄cor. l. Aug. vt ptz in glo. xlv. dīc. si forte. ibi tñ
Jo. de deo tenet cōtrariū. ⁊ dicit q̄ talis cōpulsio dī
fieri p̄ illius iudicis superiorē cui scribit̄. ⁊ cū hac lē
fētia p̄cor. Jo. an. de re iudi. c. pastoralis. s. more. i
cle. cōcor. etiā p̄sal. in c. q̄ dicit̄ q̄ nō obstat illud
q̄ dī in dicto. s. si quis vero cōpēhefor vñ dicit̄ ipe
rator iubem̄ ⁊c. q̄ verū est q̄ illud s̄bū iubem̄ est
necessitatis respectu imperatoris iubētis p̄ quē non
obediēs posset puniri. sed talis iussio siue p̄uinctio
p̄ hoc nō datur requirēt̄. iuxta quoz sententiā pōt dī
ci p̄similit̄ modo q̄ licet hīc dicat p̄cipimus ⁊c. q̄ est
s̄bū necessitatis. verū est respectu archiep̄i qui alias
pōtēt̄ eū cōpellere ⁊ punire. nō tñ respectu requirē
tis. ⁊ sic intelligi dictū Barth. q̄ ponit in. li. si cui. ff.
de accus. de quo dīxi. s. e. s. posse. Fateor tñ q̄ si re
quirit̄ alī sit iudicis requisit̄ superior vtp̄ta me
trop̄olitan̄ requirit̄ suffraganeū: tūc pōt eū ad hoc
cōpellere ⁊ artare. pro quo facit de foro cōpe. roma.
s. cōtrahētes. in. si. li. vi. de offi. oz. pastoralis in p̄m.
Et sic notat p̄sal. i dicta cle. pastor. s. more. p̄al.
C Citationibus. vbi sic citationis facta per iudicem
loci vbi reus cōuenitur alias non haberet locum si
ue efficacis nisi fiat per iudicem vbi reus morat̄ vel
de eius mādato. quod dīc vt dīxi. s. e. t. li. q. ver. citat
onem factam.

Executionibus tam concernentibus cōtuma-
ciam foras illi ipsius citati q̄ alia decreta ipsius in
dictis cognoscant. Iudex namq̄ qui cognoscit po-
test discernere et pronuciare: sed executio fiet per
iudicem ubi conuentus degit in multis casibus.
prout legitur et notatur extra de foro competent
c. postulasti.

in **II** adadatis. ppriestut respectu supioris: sz re

Questio

Uerbū
beo dicit
necessita

Fig.

pectu inferioris impioris sic. s. vt importet preces
ptu vel iustum. Ma tunc scz quando scribit inferior/ro
gando scribi debet z nichilominus mandatu appel
latur. ff. mandati. l. j. Quia non refert an dicatur vo
lo/rogo/mando/vt tibi dicatur. Non eni semper in
ligitur mādare p
pceptere: sed qn
q ponitur p ro
gare. vt notat ar
chi. de elect. c. fun
damēta. ff. mādā
ta. l. vi.

Excessus z
i. Describi
tur Joanni strad
ford. nō tamē ha
betur in plurib⁹
libris nec cōtine
tur inter cōstitu
tiones suas q sic
incipiūt Spōsaz
pī z c. rationabi
litamen est ista
constitutio. z hz
tres partes. In
prima ponit cau
sam cōdende hus
us cōstitutionis.
in scda tbi. Sta
tuimus ponit suum statutum. In tertia tbi Si vero
decernit contrarium si fiat non artare illum cui mā
datu dirigitur. Et q processus inde secutus ipso iu
re sit irritus z inanis.

Excessus. scz epōrum et archidiaconorum.
Ordinarij. v. puta tales qui eliguntur ab vna
uersitate vel collegio de qb⁹ plent⁹ no. extra de offi.
ordi. c. cū ab eccliaz p pmo. z alios post eum.

Excessus scilicet ordinariorum.
Commissarij. Quilibet enim ordinarius potest
ea que ad eius iurisdictionē spectāt alijs committe
re. ff. de iurisdic. om. iu. l. cū quis. cum sua glosa.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

chidi. de offi. leg. c. j. ff. scda. l. vi. z de pac. c. vlti. ff.
scdala. e. l. i. p. cor. wil. in cle. j. de offi. ordi. ff. scd
dalū. p. osset enim hoc scandalū oriri ex hoc q est
marēt crimē suum deuentile ad noticiā iudicis ex de
nūciatione ipsius curati vel potius ex eo q per cū
tione videtur pa
tescere crimen si
bi in foro aie p
us cōfessatū cum
tū ante ipsam ci
tationē fuisset a
noticia vicinorū
absconditū. Et
vt dicitur i dicto
c. omnis vtriusq
de p. r. re. sacra
dos. nō debet re
uelare peccatū si
bi cōfessum nec
signo nec nutu v
alio quouis mō.
r. Et illis. scz
curatis.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Excessus. i. prima vice emanātes.
Correctionibus. intellige de his qui in suis cō
missionibus habēt potestatem sibi datam in spectā
li ad corrigendū z reformandū crimina z excessus.

Cessante
causa cessa
re debet ef
fectus.

**Causa rra
tio differunt**

ff. de dona. l. ij. §. titlo. ff. si. r. ibi ponit differentia in
ter causam r rōnem legis p dēde: dicens q cā est de
p̄terito vel de p̄senti. Ratio autē respicit futurū
vñ si causa accipiat̄ pro eo quod p̄teritū est vel
p̄sēs potius est impulsiva q̄ finalis. et ea cessan
te non cessat effec
tus legis. vt. ff. de
postul. l. j. §. serum
Si vero causa ac
cipiatur p rōne
distinguit aut ac
tus est p̄fectus r
tunc cessante cau
sa non cessabit ef
fectus legis. vt. l.
fi. ff. vñ libet. Si
sit actus p̄ficien
dus tunc aut sup
sunt reliquē vel non si sic tunc cessante causa nō ces
sabit effectus. vt. l. ij. ff. rerum amo. r. l. ex duobus. ff.
de vulg. r pu. subdit. si nulle reliquē supersunt. tūc
cessante causa cessat effectus vt in. l. gñaliter. l. de
epi. r cle. cū itaqz in p̄stitutiōe ista causa exprimitur
per p̄ba p̄sētis t̄pis dicit enī sic qz ep̄i r c. cta
tiones demandant. r ideo curatis imponitur quod
p̄ctā p̄tentiū reuelāt. Et p̄pterea parochiani scā
dalizantur r eis remuūt p̄steri. p̄batet iuxta p̄missa
hanc esse cām impulsivā. quā cessante nō cessabit cō
stitutio vt p̄dicti. r dato quod esset causa finalis
tū non cessaret constitutio Ad qd v̄ide quod plenus
scripsi. s. de consuetudine. c. nullus. p̄. legata. Et iux
ta doctrinā p̄missā dico quod etiam hec cōstitu
tio non solum habet locum in curato qui auduit cō
fessionē sui parochiani sed etiam in eo qui non au
diuit. Nam vtrobqz licet cesset causa cōdendi cōsti
tutionem non tū cessat cōstitutionis effectus vt ap
paret ex p̄dictis.

**p̄dictos^a decetero^b nō
mandentur: sed fiant
p̄ officiales^c decanos^e
apparitores^f aut mini
stros^g alios eorundem
Si^h vero huiusmodi ci**

officiales. l. iij. q. iij. §. aliquādo. in p̄ri. l. de accus. l.
ea quidē. Anōs notari. r. l. iij. q. v. circūcelliones. i.
p̄ri. Quādoqz apparitores vt hic. et extra de ho
mi. tua. prope finem. r. l. iij. r. in multis titulis de
apparitoribus. Quādoqz executores. l. de spoz
tu. l. ij. vbi dicitur
quod tales possūt
ad volūtatē suā
dīcis remoueri.
Quādoqz porta
rij. extra de p̄ui
le. cū olim. Anōs
cesariam siue cas
taliciant. l. de bo
nis p̄scrip. l. p̄ez
nul. in fi. Quādo
qz ministri. r. l. iij.
q. v. si homicidio
r. c. cum minister. Quādoqz v̄tatores. in fi. de actio
r. triplici. Anōs causas preparantes. autē. de iudic
ibus. §. audient. p̄. h. qui causas preparant. r. c.
g. Admistrōs alios. potest hec dictio minister im
portare idem quod apparitor vt dīxi. s. glo. p̄ort. Minister
r apparitor differunt.
hic tamen puto quod si differentia inter apparito
rem r talem ministrum de quo hic loquitur. nā ap
paritor est qui officium publicum in talibus execu
tionibus faciendis admistrat. sed minister put hic
sumitur potest esse quilibet priuatus ad executio
nem huius faciendam missus. et dicitur minister qua
si minor in statone. r idem est quod seruens. quan
doqz minister idem est quod aliquod officium gerēs
r designat sacerdotem diaconum et subdiaconum.
r. l. iij. di. p̄sbyteri. vbi de hoc. per archid. in. ver.
minister quādoqz minister ponitur pro rectore vel
gubernatore de offi. ordinarij. c. p̄senti. ver. mins
tris. l. iij. v. i.

**tationeⁱ primarie^k re
ctoꝝibus vicarijs aut
p̄sbyteris^l demandē
tur^m iplisⁿ super^o
his parere minime^p te
neantur^q sed citatiōes**

**Minister
r apparitor
differunt.**

Questio

Questio

**ca. ata
p̄mat
citatio**

Questio

**Apparito
res.**

a p̄dictos. scz vicarios r capellanos prochia
les. vñ hec constitutio non obuat: quā alij capella
ni stipendiarij et cantarii in tali loco habentes re
neātur r debeāt exequi talia mādāta si eis dirigit.
b Decetero. ex hoc apparet q̄ istud respicit futu
ra r nō p̄terita neqz p̄sēntia. r hoc verum quo
ad effectum constitutionis seruande. non tamē quo
ad causam vt conderetur ipsa constitutio impellen
tem. quia causa ipsa potius respicit tempus p̄teritū
tū vel ad tunc p̄sēs vt dīxi in glo. p̄ce.

c Non mādatur. sed quid si crimen sup quo emas
nat talis citatio sit alias publicum siue notorium in
parochia vbi citandus moratur. Nunqd tale man
datum possit dirigi curato vt eum citet non obstan
te hac p̄tione. videtur q̄ sic. qz in hoc casu non pōt si
bi imputari reuelatio p̄cticum alias sit apud alios
publice notū. Dico tū p̄trariū. s. qz nō debet tale mā
datum dirigi sibi. r si dirigatur non tenetur illud ex
equi: quia in illo curato qui nunqz auduit alicuius
confessionem non pōt timere de reuelatione p̄cti qz
non auduit nec si citet suum parochianum poterit
sibi talis reuelatio imponi: r tū in persona talis nō
cessat hec constitutio. vt dīxi. s. p̄. per rectores. vnde
nec cessabit etiam in casu isto. ar. notatorum in glo.
p̄dicta.

d Officiales. hoc referas ad ep̄os r archidiacono.
e Decanos. hi sūt ministri tam ep̄o qz archidia
cono: non tū alioz ordinariorū. extra de offi. ar.
c. ad hec. ad finem.
f Apparitores. sic dictos: qz faciunt reos appare
re in conspectu iudicū: vel quia ipsi ad obsequen
dum semper apparent r sunt parati. Et de his lo
quitur. l. omnes. §. verū si apparitor. l. de ep̄is r cle.
hi vocant q̄qz ministri et de immu. ecclē. c. i. Anōs nūci
de offi. dele. p̄udētā. de appella. cū parati. quādoqz

h Si vero. tertia pars.
i Citatiōes huius. s. decrete ad correctiones des
linguentium.
k Primarie. i. prime. sed quid si prima citatio nō
sit peremptoria an scda citatio possit dirigi curato
ip̄ius citandī. dīc quod sic: quia constitutio ista non
loquitur nisi solum de prima. r vbi de tribus edictis
peruenitur ad peremptorium: dīcunt iura tres esse
citationes et non vnam tū put legitur. ff. de iudi. l.
ad pemptorium. cū. l. sequentibus. r. l. quō r quādo
iudex. l. tres. Sed quid si in citatione non exprī
matur delictū put multi iudices scribunt in corre
ctionibz faciēdis: sed solum citant vt aliquis cōpare
at respōsurus in causa correctionis anime sue nūqd
in hoc casu possit citatio dirigi curato ip̄ius citandī
ad effectum vt teneatur ip̄sum citare non obstatē cō
stitutio ista. Et dīc qz sic: qz hic cessat causa mouēs
ad editionē huius constitutionis q̄ est cūctatio reuela
tionis confessionis ip̄ius parochiani r scandalī ex
inde secuturi. sed vt p̄dicti in. p̄. per rectores. cessā
te causa huius constitutionis nō tū cessat ipsa cōsti
tutio. vñ iuxta ea que ibi dīxi patet qz talis citatio nō
artat curatū: sed locum habebit etiam in hoc casu cō
stitutio ista. Item talis citatio alias est inualida. qz
in citatione debet exprīmi causa ob quā aliquis vo
catus est. v. q. l. c. vlti. l. iij. quest. i. r. iudicas et nota
tur. l. iij. quest. i. si ep̄s. per Johan. de dila. c. ij. cū glo.
ibidem.

l p̄sbyteris. s. prochialibus vt. s. dīc in textu
m Demandentur. scz de facto.
n p̄p̄is. scz mandantibus.
o Super his. scz que mandant. vel dīc ip̄is. s. mā
datis citatoribz sup his scz citationibus faciendis.
p Minime. pro non.
q Teneantur. Ratio est quia tale mandatum est il
licitum quia contra p̄hibitionem huius constitutionis r

sic habes hunc unum casum in quo subditus non tenetur obedire mandatis sui superioris. alium casum habes si mandatum vergat in periculum anime ut puta si papa mandet provideri impuberi de beneficio curato. put de hoc notatur per Archi. de rescriptis c. si eo tpe. n. m. a. d. autmus. li. vi.

Sic etiam ubi mandatum superioris est expresse contra legem et de hoc satis constat subditus non tenetur tali mandato obedire prout notatur per Dy. de re. iur. c. q. quis mandaro li. vi. Et de hac materia scilicet quoniam sit obedire superiorem quoniam non: notatur plene per Hostien. in summa. de sen. excō. s. quibus ex causis. ff. q. si p. latus. v. s. q. ad. s. qualiter pferat.

¶ Per eos. scilicet rectores/ vicarios vel presbyteros parochiales forsan timētes ne cadant in peccatum inobedientie vel in contemptum erga superiorem.

¶ Exinde. s. virtute talis citationis et certificato. r. super eadem.

¶ Censura. id est sententie sue suspensionis sue excommunicationis sue interdicti. Nec enim tria continentur appellatione censurę ecclesiasticę. extra de verb. sig. c. querenti. Et est censura idē quod seu ritas vigo. mensura vindicta potestas vel sententia sicut Januensis.

¶ Processus. s. observantia terminorum et aliorum que sunt in iudicio post receptum certificatum de et super citatione prius emanante usque ad pronuntiationem finalem in negotio de quo agitur. de talis processu loquitur glo. in l. prolatam. l. de senten. et interlo. om. iud.

¶ Ipso iure. sic ergo non est opus executione sed tamen ut super hoc fiat declaratio ut videtur. ad quod faciunt notata per Archi. de elect. c. q. sit. n. eo ipso li. vi. et. e. n. per Jo. an. sumitur enim hic ipso iure. s. legis sue potestatis potestate. sic quod non sit opus facto hominis. ar. ad hoc. l. de inoffi. testa. l. cum scimus. ff. de rit. nup. l. palam. s. qui in adulterio. Et ad hoc pcor. notata per Jo. an. de rescriptis. c. i. glo. j. li. vi. ubi super hoc in simili recitat opiniones contra rias scilicet Innocen. in c. prudentiam de offi. dele. s. vi. Item Ber. ppo. extra de rescriptis. c. super litteris. Et consimiliter notatur ibi Archi. glo. j. et predictis pcor. Johan. an. et Paulus. et Bess. de rescriptis. c. j. in cle.

¶ Irriti et inanes. simile habes in c. j. de rescriptis in clemen.

¶ Otingit aliquid. Istud est statutum Bonifacii archiepiscopi put sunt plura alia in hoc libro inserta. et pro maiori parte constitutiones ipsius Bonifacii sunt penales et concernunt libertatem ecclesiasticam et eius violationem. sed quia in paucis feruntur he constitutiones. ideo circa earum glosationem brevis pertransio intendendo tamen ostendere in quibus pcorant cum iure communi et ubi in iure colli dari possunt. Et istud capitulum facit quos. primo ponit

ipse primarie facit per eos et exinde subsecutē censure vel processu sunt ipso iure irriti et inanes.

¶ De foro competenti. Bonifacius.

¶ Potestas secularis clericum notum et honestum sine delictu personarum iniuste capiens et contra requisitionem ordinario rum detinens publice denuncietur excommunicata et loca eius interdicta. In

causam huius statuti rectando quedam gravamina clericis per iudices seculares illata. scilicet ibi. Quia vero videtur contra predicta gravamina per penam inferendam ipsi iudicibus. tertio ibi. Illi autem. statuit penam contra imponentes vel fingentes maliciose crimina aduersum clericos per ter quod captivaverint vel iniuste vexati. quarto ibi. Clerici vero. ordiat quod fieri debet ubi homines clericis sunt vagi et ignoti. quinto ibi. Quod si clericus. videtur contra amentia facta per ipsos iudices seculares.

iusi quoque eorum delatores et accusatores pari pena plectantur. Idem quoque fiat ei qui ignotum prius postquam notificatus et ab ordinario requisitus fuerit detinuerit. Nec clerici ecclesie redditus ad emerciametas seculari iudice indicta tenebunt.

¶ Otingit aliquid quod clericus si sine delictum personarum quod ipse in facto non fuerit deprehensus

sum clericos per ter quod captivaverint vel iniuste vexati. quarto ibi. Clerici vero. ordiat quod fieri debet ubi homines clericis sunt vagi et ignoti. quinto ibi. Quod si clericus. videtur contra amentia facta per ipsos iudices seculares.

¶ Clerici. itel. ligen non solum de exstetibus in ordinibus sacris sed etiam de habentibus primam tonsuram. extra de preb. c. ij. glo. j. et facit. x. q. j. de persona.

¶ Delictum. diff. ferentia. et simile habes. l. de pos. stu. l. quisque et idē est dicere sine de

lectu quod passim vel indistinctu. ff. de ritu nup. l. palam. in princ.

¶ Personarum. s. non ponderando quod tales sint clerici et persone privilegiatę que per laicos iudicari vel distinguuntur non debent. extra de foro compe. c. ij.

¶ In facto. scilicet flagitioso vel aliquo tali propter quod merito puniri debeant.

¶ Deprehensus. ista ista applaudit illi opinioni que vult quod iudex secularis possit clericum in aliquo facto deprehensum capere et detinere absque pena excommunicationis. sic sentire videtur Ber. ex de iudi. c. cum non ab hoie. glo. j. qui dicit quod clericus sic capitur et eorum crimen fiat notum possunt detineri per. p. horas. pro quo alle. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite. et pcor. Joh. lxxij. di. c. pbi. s. captus. pcor. etiam Lau. et Uln. in. d. c. cum non ab hoie. et Barth. b. x. l. di. de his. ff. sic etiam sentit re videtur Hosti. saltē in eo casu quod sequitur si vices clericus cum vxore/ matre/ sorore/ vel filia alicuius captatur put ipse sic notatur et de sen. excō. c. si vero. s. vlti. ver. turpiter inuēti. sic etiam videtur sentire. Alb. et Jo. an. in add. d. c. cum non ab hoie. maxie ubi licet fiat haberi non potest et tamen de fuga. all. legē. ff. de his que in frau. cre. ait pcor. alias autem non posset detineri etiam in crimine inuēti nisi in casu dicit. c. si vero. l. h. pcor. Anno. de sen. excō. c. vt fame. Hosti. tñ in hoc vlti. di. cit pcor. vices quod etiam ubi tamen de fuga laicus pro pisa auctoritate non potest capere clericum vel detinere iusti absque hoc quod incidat in canonē si quis suadete. xvij. q. iij. Archi. tñ lxx. di. pbi. in fi. refert Hosti. nolo le decidere an tales incurrant excommunicationem vel non. Henr. de Bovyco in. d. c. cum non ab hoie mne dicit quod regulariter nullus clericus non superior vel laicus potest capere vel detinere clericum inuitum absque hoc quod incurrat penam excommunicationis nisi hoc faciat de mandato iudicis ecclesiastici cui subest huiusmodi clericus qui capitur. et dicit quod statuit illi canonē si quis suadente. nisi inueniat eam per alium canonem similis auctoritatis reuocatum. ar. l. de testa. l. scimus. xvij. di. s. hanc etiam opinionem tenent wilhel. Bess. extra de offic. ordina. c. j.

An laicus detinens clericum iniuste sit excommunicatus.

Censura.

Diuisio.

super. s. clericali. in cle. Jo. in coll. d. c. cum non ab hoie dicit q. etia vbi timetur de fuga nō pōt laicus capere clericum absq. hoc quod incurrat penam canonis illius si quis. nisi sua specialiter interesset. all. ad hoc nota. de homicidio. c. vntco. in fine. in cle. z sic ipse intelligit no. per Ber. d. c. cum non ab hoie cum suis sequacibus.

nec conuicti: tanq. bfa-

Credit etiam idē Jo. laici capientē clericū delinquentē pstitutū in fuga fore excoīcatum nisi statuto vel cōsuetudine excusetur. Nam vt dicit ibidem in prouincta officiales curie secularis statuto prouinciali super his excusatur. Bertrā. in dicta cle. vnica. de offi. ordi. dicit qd capiens clericū delinquentē de cuius fuga timetur non incidit in canonē: q. excoīcatio non infligit nisi p mortali pctō. xi. q. iij. nemo. Sed ille nō peccat q aliquid facit legis auctoritate. xxiij. q. iij. qui peccat. de adul. l. graccus. Alias aut vt dicit daretur ocasio delinquēdi. Et vt dicit de mente tursum istud satis colligitur. Et ad hoc facit q. no. de sen. excō. si clericos. li. vi. In hoc passu michi videt vt apparet ex premis. q. vbi capto clerico sit per laicū de mādato iudicis ecclesiastici cui subest hmoi clericus tūc capiens non incurrit penā excoīcationis sic q. in capiendo nō apponatur maior violentia q. requirit resistētia capiedī. et de sen. excō. c. vt fame palle. z sic stat dictum Ber. in d. c. cum non ab hoie. glo. i. z legitur z no. de sen. excō. c. si clericos. li. vi. Sic intelligo notata per Jo. l. di. de his. vbi sic notat p Archi. in glo. adde videt q. si capiens. sic etiam intelligo notata p Jo. e. di. c. si quis diaconus. et. lxxi. di. pbf. Et hec est conclusio Ber. expressa et de penis. c. tue. z faciunt ad hoc notata per eundem de pñulleg. c. ex parte.

Questio.

Sed si queras nunquid laicus propria auctoritate se non expectato mandato iudicis ecclesiastici cui subest talis clericus possit clericum facinorosum capere z detinere. puto distinguendū an. s. ipsius laici talem clericum capientis vt captat et puniatur inter sit: vel alaseus non inter sit si non inter sit dubiū non est quin incidat in penā canonis vt patet de senten. excō. c. iij. in. fi. vbi de hoc in glo. q. in tali casu culpa est se immiscere rei ad se non pertinet. ff. de regu. iu. l. culpa. si vero inter sit capientis tunc aut eius interesse est publicū aut priuatū. si publicum vt puta clericus se immiscet scitis enormitatibus talibus vicijs que turbāt totā pñictā quia seditiosus est vel mouet guerras vel est publicus latro falsidator viarum aut depopulator agroī: z monitus canonice non vult corrigi. puto q. in hoc casu z similibus liceat laicis publicū officiū gerentibus si timeatur de fuga talis clerici facinorosi et de facili non potest iudex suis adiri etiam sine mandato iudicis ecclesiastici talem capere z detinere vt presertetur ordinario suo canonice puniendus. Et sic itel ligo notata per Jo. an. in coll. in dicto. c. non ab hoie Istud nāq. interesse concernit rem publicam cuius interesse ne maleficia remanent impunita. de senten. excommu. c. vt fame. ff. ad. l. aquil. l. ita. vulneratus. Et ad hec faciunt que leguntur z notantur de sen. excommu. c. perpendimus. z. c. ti. cum non ab hominis ne. s. vlt. Quando liceat vnicui. siue iud. se vind. p totum. si vero interesse capientis sit priuatum tunc refert Aut sua interesse respectu persone proprie vt rerum tuendarum aut respectu alterius. In primo casu licet laico tali resistere z eum capere z detinere. argumen. ad hoc extra de senten. excommu. c. iij. cum similibus. In secundo casu videndum est an. persona talis sit persona cōsumpta seu alias propinqua vel alias persona remota. si sit persona pñicta vel

propinqua vt puta vxor mater filia vel soror ipsius laici cum qua laicus ipse forsan reperit eum turpiter agentem tunc etiam propria auctoritate licet talem capere absq. pena excommunicationis: vt legitur dicto. c. iij. versus finē. In alijs autem personis

cinozosi vel suspecti

vel propter eas non licet talem capere sine mādato iudicis ecclesiastici vt ibi dictatur in fine: q. sua sic non interest sicut in precedentibus. Nec obstant premissa notata per hostien. vñl. Bess. et Idēri. in locis prealleg. qui dicunt se vel le adherere regule generaliter loquenti zē. quia regula illa loquitur in illo qui suadente diabolo et temere inicit in clericum manus violentas. sed in casibus premis. hec infectio sit non suadente diabolo sed suadente iusticia et lege permittēte cuius auctoritate faciens non peccat. Unde in tali infectioe non est temeritas z sic vt cōcipio sentit Bertrādus in loco prealle.

A Nec conuicti. supple per suos ordinarios. nā coram laico non potest dici clericus esse conuictus saltem vt ex hoc p demnetur quod dic vt legitur z notatur extra de iudicijs. c. at si clerici. Et intelligas eos conuictos per sententiam vel pñessionem propriam vel facti euidentiam. extra de cohab. clemen. z mul. c. vestra.

Tanq. similitudinarie ponitur z similiter ponitur autem. de exhibē. z intro. reis. s. optimum. coll. v. ff. de pecul. l. iij. s. si filiusfamil. quandoq. tamē est expressum veritatis vt no. de malo. z obediē. c. solite. s. tanq.

Facinozosi. sic dicti: quia faciunt quod alteri nocet fm Januē.

Suspecti. Sic nota quod ē suspicio temeraria verisimilis z violenta. Idēne non creditur. secunda inducit presumptionem. tertia condemnationē. notatur per Ber. de purga. cap. si quis de gradu. v. q. i. oues per Jo. ij. q. i. per eundem. z tangitur de presumptione. c. quanto. in glo. vbi ponit presumptionem z suspicionem vt idem in significatione. Et concord. Archi. d. c. oues. vi. quest. i. qui secundum Tancretū addit quartum genus suspicionis siue presumptionis. Et dicitur suspicio siue presumptio necessaria. Et dicitur iuris z de iure. z in hoc differt a violenta quia non recipit probationem in contrarium. Et ideo dicitur esse iuris de iure quia vehementer presumitur sic esse vel non esse: et propter talem presumptionē ius statuitur. patet exemplū extra de cond. appa. p. tuas. de despons. impuber. de illis cū similibus. Temeraria igitur presumptio siue suspicio repellit debet nec habet mouere animum iudicis. ij. q. i. primo. z. d. c. oues. z hec suspicio surgit a malis hominibus z ex causis vilius puta vident aliquem loqui cum muliere z statim suspicantur malum cum tamen dubia in meliorem partem interpretāda sint de re. iu. c. estote. Probabilis vero siue verisimilis suspicio surgit ex aliquibus suspicionibus preiis z fama crebrescente z talis presumptio siue suspicio inducit purgationem vt in d. c. si quis ex gradu. z dicitur presumptio iudicis: recipit tamen probationem in contrarium. extra de renun. super hoc. Violenta presumptio oritur ex verisimili probatioe. et dicitur presumptio iuris verbi gratia cirographum apparet cancellatum. vnde ius presumit debitorem liberatum. ff. de probatione. li. si cirographum. z presumit ius quod nullus renunciet persona cui alicuius ecclesie: z postea recipiat vicariam eiusdem. de presumptio. c. quia verisimile. talis tamen presumptio recipit probationem in contrarium. extra de proba. c. propofuisti.

suspicio triplex

Delictum
pctm z cri
men dñst.

a De crimine, que dictio quid importet legitur z no. xv. dñs. crimina vbi notat Jo. q. crimen sumit quatuor modis z in quo differat crimen z delictu vide in glo. sequenti.

b Delicto differunt enim peccatu/ delictu/ z cri men. Et eni pec

De crimine seu delicto
bel iniuria psonali: ca
piuntur p potetia laica
le et in carcere detru
dnt nec redduntur ordi
nariis eos requirenti
bus secundum canones
libere iudicandi. Et si
clerici quibus crimina
imponuntur coram iudici
bus secularibus voca
ti no comparuerit foris

catum idem q mas
lus actus, delictu
vero boni desers
tio. i. derelictum
crimine aut est gra
ue pctm accusa
tione z danatioe
dignissimum. Sic
no. in regula iur
ris pctm. in pñci
per Jo. an. li. vi.
vel dic q delictu
est genus genera
lissimu siue vent
at ex animo siue
non. Crimen ve
ro est genus sub
alternu z continet
sub se furtu z ad
ulterum z alia q
ex animo pueni
unt z ex conscientia. sic no. per Archi. de cler. pñg
c. vñco. p. delictis. li. vi. qui sup hoc remittit ad. l. j
L. si aduersus delictum.

c Iniuria psonali. hec est ois culpa siue offensa q
in crimen siue delictum non incidit. pñ exemplum.
Inisti. L. z. ff. de lege aquil. per totu. et de his qui de
se. vel effu. per totum.

d Per potentia. in malo hic sumit potentia pro
oppressionem sicut alias legitur. L. de his q vi. me. ve
ca. l. penul. in fi.

e In carcere. hoc etiam fieri non debet per ptela
tum ipsius clerici si clericus velit dare fidelissimos
deparandi suti put legitur de sen. excō. c. si clericos
li. vi. Multo fortius non pot fieri per laicu. possunt
en clerici facinorosi per laicos capi z incarcerari de
mādato superioru suoz. i. prelatoz: vt ibi dicit z de
tineri donec dederint fidelissimos vt ibi patet.

f Ordinariis. scz ipsorum clericorum.

g Requirentibus. possunt eni ordinarij iudices
clericoz eos per iudices seculares captos z deten
tos repetere z ipsos iudices seculares requirere vt
eos remittat ad foru ecclesiasticu iudicandos. de sen.
excō. c. si iudex. li. vi. Et ad idē facit q legitur z no.
de fo. cōpe. c. nullus.

h Canones. de hoc legitur et no ē de iudicis. c.
cum non ab homine. z. c. at si clerici.

i Libere. i. sine impedimento fori secularis. z simi
le habes de elect. c. cum ex eo. vbi de hoc per Archi.
p. libere. li. vi.

k Et si ipsonum. s. dixit de clericis captis ppter
suspicionē nunc loquitur de his quibus crimina per
accusationē sunt imposita coram iudice laico.

l Vocati. i. citati.

m Foris damnantur. tanq ppter eoz contuma
cia cu tñ in veritate cōtumaces nō sunt quia talis ci
tatio eos artare non pot cum non subint iurisdicci
oni ipsius q eos sic vocari fecerit. ar. ad hoc. ff. de iu
di. l. iij. vbi dicit Barth. q vbi in forma citatiois iu
dex secularis mandat aliquem citari nominando eū
clericum vel pbm sic q ex forma citationis constat
eū non esse subditu ipsius citantis: talis citatio non
artat citatu. z ppter ea vt dicit aliqui in suis citatio
nibus omittūt ponere aliquā demonstratiōē ex qua
possit demonstrari clericus: vt sic ppter dubiu teneat
ur ire ad allegandū pñu. sed in hoc male agunt.

Concludit tñ ex tali vocatione vel pcessu inde secu
to etia si sit dubiu respectu iudicis vel actoris: si tñ
sit veritas talem citatum si esset pñsens nō debere cō
pelli subire iudiciu non tenet pcessus contra eū ex
quo posset sibi oriri magnu pñiudiciu. vt. d. l. iij. z. ff
iudic. solui. l. vtr
bonus.

hānitiur a regno. **Q**u
vero in hoc libertas ec
clesiastica cōfunditur
cū clericus a laico iudi
catur. Statuim⁹ q si
clerici sic capti notr sue
rint et honesti capien
tes ipsos et etiā detinē
tes et cōtra requisiti
onem ordinarioz
reddere recusantes p
locoz a ordinarios

n Quia vero.
scdā pars.

o Libertas ec
clie q i qb⁹ pñst
no. desentē excō.
c. nouerit. p In
no. z ad hoc remi
si. s. de iudi. c. itē
oēa. s. ecclesiastice
libertatis.

p Confundit.
i. decipit vel frus
stratur fm Janu
enē. vel dic cōfun
dit. i. extinguit. ff.
siciat. ff. de nego.
gest. l. si defuero. i
pñ. Et huc dñ
cto cōcor. xi. q. i.
peruenit in fi.

q Iudicat. q. esse nō debet. xi. q. i. de persona. z. c.
puent. z. c. null⁹ eps. z. c. clerici. cū fallit tñ in casibus
q no. per Jo. xxiij. q. v. c. pñcipēs.

r Non. si se habes de se. excō. c. si iudex. i. pñ. li. vi.

s Honesti. supple maxie qz si si honesti z vere cri
minosi foret nō possent eos detinere nec iudicare si
a suis ordinariis petantur vt. i. liberent iudicādi p
ecclesiam facit ad hoc extra de foro ppe. c. si diligen
ti. xi. q. i. moltra. z. c. sequenti. z ad idem faciunt pcor.
posite. s. e. s. iudicatur.

t Capientes. supple sine mādato ordinarioz. ar. c.
vt fama. et de sen. excō. z. c. si clericos. e. ti. li. vi.

u Detinētes. pot eni esse q detinētes sint alijs ab
ipsis capientib⁹. vñ mltomagis fiet q hie ordinat si
eodē pñone fuerint capientes z hi q detinēt. magis
nāq est captu detinere ne p ecclesia iudicet q tantu
modo capere vt patet ex. d. c. si iudex. de se. ex. li. vi.

v Cōtra requisitiōē. hāc requisitiōē pot facere
glar⁹ etia de clerici. nolēte z se laicu pñstēte vt no. In
no. in. d. c. vt fama. Ratio est qz sit iniuria ecclie. ar.
ad hoc. de sen. excō. c. pñgit. li. q. i. in pñmis. in pñ.
dicit etiam ibi Inno. q eps qui est ordinarius cap
entis siue detinentis pot p modū inquisitiōis pces
dere ptra detinentē qz erimen sacrilegi est clericum
detinere. xviij. q. iij. q. quisquis. z. c. si quis detinceps.
z. c. sequenti. Et hoc verū si fama est eū esse clericum
Et vero sit notoriu tunc sine inquisitiōe requirit eū
z excōicat detinentem.

w Ordinatio. i. pñu ipsoz clericoz. Et hie
nota q appellatio ordinarioz proprie loquēdo dat
intelligere eos q sunt iudices ordinarij in suis dñ
sibus z cluitatib⁹. hie tñ puto intelligi de omni ius
dice ecclesiastico qui sup clericos hmoi habet ordi
nariā iurisdictionē Ad q facit de pñu. l. sabbates. in
fi. li. vi. xxiij. q. v. administratores. Et pcor. no. p Jo.
an. de testa. c. iohānes. s. diocesanu. z de vsur. c. qñ
s. ordinario. li. vi. per eundē. z de sen. excō. vt fama
per Antho. de butrio.

x Reddere recusantes. nō solū ergo tenētur cap
entes sed etiam detinentes et ipsos ordinario petē
ti reddere recusantes vt hie habes.

y Locozum ordinarios. i. in quibus tales clerici
detinentur. Et potes intelligere siue hmoi ordina
rij sint epi vel alijs prelati inferiores habentes tamē
ordinariā iurisdictionem in ipso loco z faciunt ad
J. iij.

Ordinarius
in duplici
sit differē-
tia.

hoc no. per Jo. an. Card. z archi. de of. ordi. c. ordi-
narij locorum. li. vi. z. dixi. s. e. s. ordinariozum. Et
hic aduerte quod hec littera in hoc loco facti differē-
rentia inter ordinarios requirētes hmoi clericos/
z ordinarios quibus incumbit exequi censuras de
quibus hic loquitur.
Nam quo ad req-
sitionem vt red-
datur clericus de-
tētus sufficit vt si
at per ipsum qui
est iudex ordinari-
us ipse clericus
ci sed quo ad ful-
minationē censu-
rarū debet fieri p-
ordinarium loci vbi degunt ipsos clericos capiētes
detinentes vel per eos in quorum locis talis captio vel
detentatio facta est.

Excommunicati. quo ad capiētes. hoc habet ex-
canone si quis suadēte. xvij. q. iij. z. c. si. z. c. vt fame
de sentē. excō. Item quo ad detinentem clericū qd sit
excōcatus patet de sentē. excō. c. nup cū similibus.
Munientur. Sed ante hanc nuntiationē requi-
ritur sententia declaratoria vt in. c. cum fm leges.
de hereti. li. vi. Nec opus est monitione in hoc casu
sed sola citatio vt. f. capiētes et detinentes veni-
ant allegatur causam rationalem quare declarari non
debeant incidisse in dictam suam. Potest nāqz esse
qz capiēns z detinens aut recusans hmoi clericū red-
dere possit factum suum iustificare quia hoc sibi for-
san liceat a parte iuris vt dixi. s. e. s. deprehēsi z ad
hoc facit quod legitur et no. per docto. de preben. c.
licet. ij. li. vi. et ibi per Archi. s. vocato. Sed melius
e. s. p. Jo. an. Optime vero faciunt ad hoc no. per
docto. de cens. c. si. in cle. vbi de hoc verbo constite-
rit. p. Jo. an. z Bess. wsl. z Pau. z ad idem facit. L.
si per vim vel alio modo. l. si. de malo. z obe. c. inter
quatuor.

Appella-
tione loco-
rū quid cō-
tinetur;

Loca etiam. s. s. sic intellige hic locor apella-
tione non solum castra seu prisiones forsan in qbus
tales detinentur ptneri: sed etiam districtus z ter-
ritoria villas/oppida/vrbes/ciuitates/municipia/
z burgos in quibus hmoi loca cōsistunt. z simile ha-
betur de penis. c. felicitas. li. vi. z. e. ti. c. i. in cle. s. in fe-
dis. ad fi. z ad hoc facit extra de verb. sig. c. cū in par-
tibus. in fi.

Terre. potes intelligere qz harum appellatio-
ne non solum continentur terre pprie sed z he que
sunt de eorum iurisdictioe put alias no. in simili de
posu. prel. c. i. s. terras ppria. per Ber. vbi de hoc
intelligi etiā pōt de terris dotalibus. nam z he in
domino mariti sunt. L. de reuend. l. doce. ff. de au. z
argen. lega. l. quintus. non tñ de terris eis impigno-
ratis nisi sic dictum sit terre quas tenent z c. fm. Jo.
an. dicto. c. i. super glo. predicta. z cōcor. Archi. de se.
excō. c. si sententia. glo. ij. li. vi. nec debet istud inter-
dictum extendi vltra vñā dioce. sicut alias legitur
in si de penis. c. i. in cle. qz si habeat terras in diuer-
sis diocebus tunc fiet put ibi statuitur.

Detinentia. Nota qz quo ad interdictum nō re-
petit reddere recusantes sed tñ capiētes z detinē-
tes cum tñ sub excommunicatione decreuerit ipso
recusantes comprehendī vt. s. patet. sed quod ibi di-
cit reddere recusantes. debet referri ad id quod pri-
us dixit capiētes ac etiam detinentes.

Ecclesiastico interdicto sic dicto ad dñam inter-
dicti pñi. Iust. de interdic. in prin. z ad dñam in-
terdicti. que est pena iuris ciuilibus put legi. ff. de pes-
nis. l. mortis. vbi habes de multiplici interdicto. z no.
qz interdictū put hic ponit spectat ad loca. suspēso

aut ad personas fm Boff. q. sic no. de malo. z obe. c.
his q. z recitat eū Archi. xxiij. q. i. ois. in addi. ad de
no. Boff. vbi dicit Archi. qz loca nō interdicunt sed
subijciuntur interdicto propter hoies. ar. ad hoc de
priuile. c. petistis. hoies enī sunt qz delinquant nō res.

tur ecclesiastico interdi-
cto donec s ordinarij s
eorum reddantur z su
per huiusmodi excessu
satisfecerint compoten

lebratis siue officiatis in loco interdicto habes de
cle. excō. m. postulat. s. vlti. Itā fm Boff. z post. ibi
nō agit de clerico excōcato siue interdicto ministrā-
te s. de cle. nō interdicto officiatis ecclesiam interdictā.
Donec. sume qz est. i. Reddant. z qz sequit. Sa-
tisfecerint z c. z hic ponit hec dictio donec. p. vsqz: z
significat durationē tēporis. sic alias sumitur de of.
dele. c. si delegatus. li. vi. Itāqz ponit pro qd diu. de
p. sig. c. abbate. ad fi. Itāqz sumitur p. anteqz. de iu-
di. c. i. z hic vide qz dicā. i. s. satisfecerint.
Ordinarij eorū. nō dicit ordinarij locorū
in quibus detinent sed ordinarij eorū clericorū.
z sic ex hac littera habes qz requisitio clericū capti
z detenti per laicum debet fieri per eū qui est iudex
ordinarius ipse clericus.

Satisfecerint. duo igitur requiruntur in hoc casu
ad effectum qz relaxet hoc interdictum. vñ est qz
persone sic capte z detente suis ordinarij reddā-
Sed m est qz capiētes z detinentes satisfacciant cō-
petenter z simile habes de cens. c. vlti. in cle. **Questio**
Sed hic quero nunqd psona reddita z facta satisfaccione
de qua hic loquitur eoispo relaxatur interdictū sine
facto hois. Joh. an. in. d. c. si. vide si innuere quod non
immo opus est relaxatione iudicis. alle. ad hoc de
cens. c. qz. in fi. li. vi. z pcor. Anno. in si de eta. et
quali. c. cum bone. ratio sua est quia posset dubitari
de satisfaccione vno forsan dicente fore satisfaccum
alio asserente contrarium. Jo. an. circa hoc alibi
dicit qz in tali casu sufficit qz iudex declarat super sa-
tisfactione etiam sine alia absolutione vel relaxatio-
ne. hoc ipse no. in clem. i. de decimis. s. donec z sic
videtur contradicere glose quam posuit in. d. c. si. de
censibus. Idem quoqz Jo. an. c. qz sepe de elect. s. do-
necl. vi. dicit qz facta satisfaccione sine restitutione
de qua ibi loquit eoispo tollitur hmoi cēsurā absqz
facto hois. z idē tenet de offi. ordi. c. pñi. s. quousqz
eodem li. Sed in. d. c. qz sepe. Archidiacon⁹ recitat
opinionem contrariā circa quā dat remissiones ibi
dem. in. s. restituerint. z si h. ij. q. v. c. pñi. s. ex-
quatur Ber. in. c. non est. de spon. tenet qz in casu il-
lius decretalis non est opus ministerio hois. z idem
tenet de matrimonio contracto contra interdictum
ecclesie. c. de muliere. fatetur tñ ibi qz tutius est qz aba-
solutio impēdatur ad cautelam. Anno. vero in. c. si
cut. de cohab. cle. z mu. videtur sentire qz in casu hu-
ius dubij nō est necessaria absolutio. z sic cōtradice-
re videtur glose quam posuit in. c. cum bone. de eta.
z quali. cum primo dicto Anno. tenent wsl. de penis
c. i. ver. satisfecerit. z Bess. de priuile. c. i. sceterum.
ver. vsqz ad satisfaccionem in clem. qui dicit quod
qñqz aliquis suspenditur a deo propter peccatum: z
talis statim cum satisfecerit desinit esse suspensus z
interim celebrās non est irregularis dicens quod sic
intelligi potest quod no. Innocen. de cohab. clem.
z multe. c. sicut. sed sic suspensus ab homine vel a tu-
recelebrans est irregularis z post satisfaccionem est

Donec va-
rie sumit.

Questio

**Satisfac-
tio duplex.**

necessaria absolutio vel sententie relaxatio, sic intel-
ligit no. per Inno. de eta. z qualita. cum bone. Joa.
an. in. d. c. cum bone. In casu satisfactionis distinguit
inter satisfactionem que facienda est iudici: z eaz que
facienda est alteri extrasudicialiter. In primo casu
quando iudici sus-
pendit fieri de-
bet z facta est sa-
tisfactio statim tunc
absq. relaxatio-
ne tollit censuram.
In secundo casu non
sed opus est abso-
lutione vel ad mi-
nus declaratione
q. est congrue sa-
tisfactum. Ratio
huius dicti posset
esse q. factu vsq. ad culus eventum censura est inflicta:
est in primo casu satis notu: sic q. nec reuocat in du-
bium illud iam esse completu. unde no est necessaria
absolutio nec etia declaratio iudicis. z sic statim no.
in. c. no est. de sponsal. cu sibi bus. vbi vero reuocatur
in dubio put pot contingere in secundo casu scz quando sa-
tisfactio est extrasudicialis vbi forsitan dubitat de sa-
tisfactione copleta v. restitutione aut alto simili vt
puta redditione clerici vt hic: tunc necessaria est ad-
minus iudicis declaratio. Et sic pot intelligi dictu
Innoc. d. c. cu bone. Si vero in tali dubio sit clare
probatum congrue fore satisfactum vel aliud q. fieri
debet esse copletu: tunc de hoc consistit no est neces-
saria absolutio vel censuram relaxatio: z sic intelligi
potest q. no. Inno. in. d. c. sicut licet tutius esset sen-
tentia relaxari: vt no. Ber. in. d. c. de muliere palleg.
pmissa que dixi vltra Jo. an. in. d. c. cu bone. colligunt
tur ex dictis Henr. de bowico. eo. c. cu bone. Jo.
in coll. dicit in eo. c. cum bone. q. in sententia suspens-
sionis vel interdici lata sub illa forma donec aliqd
satisfecerit aliquid restituerit aliudve quicq. imple-
uerit ipso facto completo cessat censura absq. relax-
atione. Secus tamen est fin eum in sententia exco-
municacionis. nam in sententia excommunicationis opus
est absolute fin eum qui ad hoc alleg. de iudicis
c. j. z dicit quod probat vtriusq. in. d. c. de declinis. in
cle. vt ibi not. per Joa. an. ver. donec. sed huius dicti
sui no reddit ratione. Paulus vero in. d. clemen. j. de
declinis / rectando dictam opinionem assignat rones
istas q. in finia excoicationis requiritur certa forma
quo ad absolute finem: vt patet in. c. cum desydes. de
senten. excom. talis tamen forma no requiritur in re-
laxatione suspensionis vel interdici: z sumit hec ra-
tio ex dictis Hosti. in. c. si. de matr. contract. con.
interdi. eccle. ver. donec. Sed hanc ronez Paul. re-
probat in loco preall. z bene iudicio meo. Tu ergo
dic cum Paulo ibide culus dictis adhereo q. quan-
doq. tepus vel factu ad iudic absolute finem fide. q. nq.
durationi sententie. In primo casu absolutio semper est
necessaria. Paulus ibi ponit exempli per capitulu
parrochianos. de senten. excom. z c. conquesti eode
titulo: z per. c. significauit. de offi. ordi. Secundo casu
non est necessaria absolutio sed sufficit iudicis de-
claratio. facta ad hoc de immu. ecclesi. c. aduersus. in
fine de sponsal. non est. lxxj. distinctio. Si qui sunt
cum concoz. fm hanc theoricam bene stat dictu Jo.
an. de cens. c. finali. in clemen. ver. donec. in quantum
pro illo dicto alleg. c. quamq. in fine de cens. lib. vj.
quia in illo. c. quamq. tempus seu alias factu ad iudic
tur absolutio fiende: vt ibi patet. Et quod dicit
Paulus de absolute finem idem intelligo de relaxatio-
ne sententie. argu. dicti capituli. quamq. in fine.

Competenter. id est congrue vt alias dicit Ar-
chidiaconus de cens. c. quamq. ver. copeteter. li. vj.

Et dicitur competens satisfactio iuxta consideratio-
nem variam videlicet quandoq. consideratione loci.
quandoq. ratione persone. vt dicit Archidia. quod
dicit vt per eum ibi no. Alii dicunt hanc copetentia
debere considerari fm arbitrium iudicis. argu. c. de
causis. extra d. of-
ficio delega. sic di-
cit Ber. de cens.
c. si. in si. ver. com-
peteter. i. cle. vii.
ibi dicit hoc s. de
rari debere tum
ratione dei: tum
ratione partis: tu
rone iudicis. Vnde
de q. tres offen-
dit trib. tenetur
obnoxius alleg.

**Nota de
competenti
satisfactio-
ne.**

**Iuste detenti excommu-
nicati similiter nunci-
tur cum sint excommu-
nicati auctoritate con-
cilijs Oron. ipso facto.
Clerici vero vagi et**

ad hoc extra de falsar. c. j. Et hoc in isto casu puto
verum. vt scz satisfacere debeat deo / iudici z parti.

Uti autem. tertia pars.

Et scz sic vt premititur capitis z detentis.
Commenta. id est fraudes mendacia / machina
mentavel alias fite in animo conceptus adinueto-
nes fm Januesi. z concord. Card. de in integrum
restitutioni. caplo. j. ver. commentum. lib. vj. Joa. an.
ibi exponit commentum. id est deceptionem vel ma-
liciosum tractatum. Et simile verbum habes de te-
stibus cogen. peruenit. in fine. Alias vero commen-
tum: vt not. Card. in loco prealleg. intelligitur ex-
positio sententie alicuius libri non considerans iun-
cturam verborum siue dictionum. patet exemplum
de Rhyno. Warh. z alijs qui in suis compilationi-
bus sententiam considerant z non verborum iun-
cturam. Sic etiam procedit Petrus de ancharano
z doctores nouelli sup. decretales. Et iuxta hoc mo-
dum in hac copilatione pposui materias occurren-
tes tractasse. sz q. no solum sapientibus sz insipientibus
(vt loquar cu apostolo ad romani. j.) debitor sum.
Et presens opus non precipue nec principaliter vi-
ris scribo scientia litterarum preeditis: sed potius
simpliciter litteratis z paucis intelligentibus quoru
labor vt plurimum magis assuevit in inspiciendis
constitutionibus prouincialibus quam alijs eccle-
sie constitutionibus generalibus. propterea ad fa-
cillitatem harum constitutionum intellectum qui ex
verborum expositione z eozundem significatione
resultare potest ad maiorem vtilitatem simplicium
in hoc opere studere volentium sic vt patet proce-
dere dignum duxi aliqua iuxta verborum proprie-
tates ad vtilitatem eozundem studentium interfe-
rensque ex ipsarum constitutionum sententia sumi
seu alias conuenienter tractari minime potuissent.
In iuste. secus si iuste. pro quo dic. vt dixi. s. co-
dem ver. de preben. fi.

Similiter. vt scilicet supra dictum est de capien-
tibus clericos z eos detinentibus quos mandat pu-
blice denunciari excommunicatos.

Concilio Oron. de hoc concilio habetur j. de
senten. excommunicationi. c. j. Et est de eo quod
hic dicitur cautum. in s. primo eusdem concilii: vbi
excommunicantur omnes illi qui ecclesias malicio-
se suo iure priuare presumunt aut per maliciam li-
bertates earundem infringere vel perturbare con-
tendunt.

Clerici vero. quarta pars.

Vagi. id est per patrias discurrerentes siue inte-
stabiles. Vagari namq. animi instabilitatem signi-
ficat: vt not. Archidiacon. de rescriptis. c. ultimo.
ver. vagandi. lib. vj. Et dicuntur vagi siue vagabun-
di qui non habent certum domicilium. Ad quod fa-
cit glo. ff. de dam. in fec. l. iij. s. pector. ast. Et ita vi-

**Vagabun-
dus.**

Provincialis Guillelmi Lindewode.

detur sentire Innocen. in. c. fina. extra de eo qui nist. in posses. causa reffer. in vlti. glo. Et sic sentit glo. in l. heres absens. ff. de iudi. Et de tali vagabundo tan- git glo. i. l. vbi de crimine agi oportet. Et not. per Barth. dicto. sicut preter. ver. vltimus dicitur.

a Ignoti. po- ne exemplum de clericis peregrina- tis. c. i. et. c. tue.

b Possessione clericatus. Nec possessio probat ex delatione habi- tus clericali. videlicet tonsure et vestis clericali- dummodo ante ca- ptionem publice se non gesserit pro- latum ut legitur de senten. excomuni. c. si iudex. s. idem esse lib. 20. vj.

c Locorum or- dinarios. Mo. non dicit simpliciter ordinarios sed ad- dit locorum. scilicet eorum in quibus deprehensi sunt ta- les clerici. Nam cum tales vagi et ignoti capiuntur nec scitur qui sunt eorum specia- les ordinarii tamen requiri debent per eos in quo- rum locis siue iurisdictionibus detinentur. Nam si- cut alias tales vagabundi vbiq. foris sunt et conueniri possunt in eorum preiudicium: ut no. ff. de iudi. l. heres absens. l. vbi de crimine agi oportet. l. ff. de dam. infec. l. iij. s. preter. alt. ff. de munici. l. eius. in fine. Sic in eorum revelamen possunt vbiq. tueri et defendi per eosdem iudices nam vtrobiq. eorum subditi intelliguntur ut patet ex iuribus predictis.

d A domino rege. id est ab his qui vice regia funguntur. vel dic quod super hoc adiri potest et de- bet ipse rex si opus sit. et hoc exigit proterusa mini- stros. quod dic ut legit. ff. de penis. c. i. s. statumimus.

e Habent potestatem. ut puta regis cancellarius et alij iudices necnon vicecomites/balliu/ et alij qui sub lege et eius vice funguntur potestate tali inquan- tum tale factum eorum vel eorum alicuius potesta- tem concernit.

f Per ecclesiam. id est iudices ecclesiasticos qui- bus tales a parte iuris subesse debent.

g Denegetur. supple sine iusta causa.

h Recitatas. seruato tamen moderamine iuris quod habes. ff. eo. lib. de penis. c. i.

i Quod si clerici. v. pars.

k Transgressione. id est iniuria siue puaricatione tali videlicet que non incidat in feloniam.

l Personalis. sic dicta quia solum delinquentem personam concernit. vel quia ea occasione compe- tat actio personalis duntaxat.

m Amerciati. id est mulctati et est vulgare An- glicorum.

n Prelati. scilicet ipsorum clericorum.

o Non suis iudicibus. concord. extra de iud. c. at si clerici.

p Et si. versicul.

q Propter hoc. scilicet quia non compellunt cle- ricos ad huiusmodi amerciamenta soluenda.

r Distringi. supple in rebus.

s Attachari. scilicet in persona.

t Se defendant. ex hac littera apparet quod pre- lati de quibus hic loquitur sibi iniuriantes punire possunt propria auctoritate. Et simile habes. xlv. distinctioni. et qui emendat. vbi sunt argumenta pro et contra per Johan. Sed huic dicto facit contra

quod si clerici ecclesie redditi pro transgres- sione aliqua personali- amerciatum fuerint a iu- dice seculari: prelati ad huiusmodi amercia- menta exoluenda pre- dictos clericos non co- pellant: cum a non suis iudicibus fuerint con- demnati. Et si pro- pter hoc prelatos di- stringi aut attachari co- tingat se defendant co- tra huiusmodi atta-

extra de pen. c. di- lectus. vbi patet quod iniuria fa- cta iudici debet reformari per su- periorē. ratio est: quia nemo est ido- neus iudex in sua causa. l. ne quis in causa sua. l. i. ff. Sed pro littera optime facit de senten. excommu. c. dilecto. lib. vj. vbi patet quod pre- latus contra pos- sentiam laicalem spiritali gladio. videlicet censura ecclesiastica se tue- ri potest. Et not. quod ad talē tuti- tionem vel defen- sionem non requi- rit monitio. put not. Innocen. de cens. c. venerabi-

li. in magna glof. vltra medium. **¶** Circa tamē hāc materiam videlicet quando iudex aliquis poterit iniuriam sibi factam auctoritate propria punire vbi in sua causa iudicare. Dic quod papa in causa sua priuata que non tangit ecclesiam non potest esse iu- dex sed debet eligere arbitros. ut not. glo. xvi. q. vj. c. i. vel potest illam causam alteri delegare sicut Im- perator qui retractat causam suam per procurato- rem Cesaris. l. si aduersus fiscum. l. i. vbi causa non est priuata ipsius pape sed ecclesie tunc ipse papa potest cognoscere sicut patet quando disputatur de exemptione ecclesiarum. ut not. glo. in. c. cum venissent. extra de iudi. et hec vera in causis ciuilibus. in crimi- nialibus autem si agatur de heresi pape potest iudi- cari ab alijs. xl. distin. si papa. et in hoc casu erit iu- dex concilium. ut not. Archidia. de hereticis. c. in fi- det. si vero agatur de alijs eius delictis factis vel dictis aut eius sententia: nullus potest cognoscere nisi solus deus. ff. q. iij. nemo. et c. cuncta per mundū. et hoc verum nisi crimina eius sint enormia et septus monitus noluerit se corrigere et ex eis scandalizatur vniuersalis ecclesia: quia tunc etiam posset puniri et etiam sapere videantur heresi in ita no. glo. xl. distin. si papa. vbi vero loquimur de crimine commissio in eum vel iniuria: tunc si iniuria ipsa sit notoria pos- test esse iudex in causa sua propria. xxiij. q. iij. gulf. l. farius. si vero iniuria non fuerit notoria: tunc de illa faciet per alium inquiri. l. si quis impera. maled. l. i. ex quo iniuria tangit personam propriam. si ve- ro iniuria tangit ecclesiam tunc siue sit notoria siue non poterit ipsam punire: ut not. Joan. an. de peni. c. i. lib. vj. In iudicibus autem inferioribus et maxime quo ad propositum huius. adic quod vbi impe- ditur seu turbatur iurisdictione iudicis ut hic innuit tunc potest illam iniuriam punire auctoritate pro- pria ut legitur et nota. de officio delegati. c. i. ver. ecclesiastica. per Innocen. et est ratio: quia ex quo iuris- dictio est sibi commissio per consequens et omnia sine quibus iurisdictionem illam explicare non potest. ff. de iurisdictione omnium iudi. l. i. de offi. deleg. c.

An quis possit esse iudex in cau- sa propria.

preterea. z. c. sane. ij. z. c. prudentiss. vlti. z. q. regula riter cullibet iudici concessum est iurisdictione suaz defendere penali iudicio. ff. si quis ius di. nō obtemperauerit. l. vlti. in prin. maxime si iniuria talis sit notoria vt legi. z. no. de penis. c. j. lib. vj. Alias autez in cā ppria epi ci

uili z. priuata non pōt epi cognosce re sed eligent ar bitri. xj. q. ij. c. si clericus. si nō ta lis iniuria siue cā cōcernit ecclesiāz tali plato cōmissam pōt etiā hu iusmodi iniuriāz auctoritate pro pria punire vt les gitur z. no. xlv. of. z. gēmedat. xxiij. q. iij. gullistarius. vbi d. hoc p. Jo. z. no. p. Inn. z. l. of. de penis. c. cū dī lectus. p. alleg. in hoc epi casu non est iudex in causa sua sed ecclesie. q. satis fieri potest: vt no. Inn. z. l. of. sten. de electio. c.

nostri. z. per l. of. de verbo. signi. ex parte. f. s. n. h. l. omnius. in fi. z. hec intellige nā qñ est notoriū qd res super quibus agitur sunt ecclesie nec per aduersarium negatur. tunc enim poterit episcopus monitione premissa hunc notorium sacrilegum excommu nicare. z. ita intelligitur vno modo. ij. q. vij. si quis er ga. nec est iudex tunc in causa propria ex quo noto rium est cum non requiritur cause cognitio. ij. q. j. ma nifesta sed est potius executor. Si vero aduersari negat rem de qua agitur esse ecclesie z. ostendit ali quid propter quod res efficitur dubia vt q. petitur iurisdictione z. productur priuilegium exemptionis tunc non poterit cognoscere sed superior erit iudex.

De mere spiritualibus: vt hic notatis. xij. casibus. dummo

z. si a non competen. iud. per totum. xj. q. iij. clericus. fm. Inno. de verbo. sig. c. ex parte. p. of. tamen dī stinguī in iis casu quādo agitur de re ecclesie sue qd aut res illa spectat ad mensaz propriam ipsius pre lati z. tunc non potest esse iudex quia non videt cau sa ecclesie sed propria. xj. q. j. qui manu mittitur. z. ita sentire videtur Innoc. in c. in super. de testamentis. Aut agitur de causa criminali ipsius prelati z. pla num est quod non potest esse iudex. L. ne quis in sua causa. per totum. vbi ipse dicitur commississe crimen. si autem crimen sit illatum contra eum vt in iniuria sibi facta z. ipsa iniuria non concernit ecclesiam sed personam prelati episcopi videlicet vel superioris sub papa. tunc si iniuria sit notoria vel alias manife sta poterit eam in subditos proprios vel extraneos in sua iurisdictione delinquentes propria auctori tate punire. ij. q. vij. Si quis a proprio. z. in dicto. c. romana. vbi de hoc per Joan. an. ver. punire. Archiepiscopus vero facere potest prout legitur in eo dem. c. in fine. Si vero sit occulta non potest eam pu nire sed prosequetur apud superiores. ar. xxiij. q. iij. Inter querelas. et. q. v. de occiden. cum similibus. Hoc tamen casu licet non poterit talem punire: po terit tamen eum in carceribus ponere et reservare successores cognitionem. ff. de officio p. f. d. l. i. f. ena tus. z. est dictus l. hy. post Jac. de are. in lege prima. L. ne quis in sua causa. et potest probari per textus j. q. j. In p. m. l. in duobus locis. Inferior vero iu

dex ordinarius vt puta decanus/archidiaconus/ et rior nō pōt alij huiusmodi nō possunt villo modo iniuriā pro: iniuria sibi priam punire sed talis punitio debet fieri per supe riorē. Et sic potest intelligi opinio Archidiaconi. nire. in. c. alleg. z. qui emendat. z. in. c. si quis ab episcopo.

De correctionem morū non lucrum pecunia rium pretendant iudicent ecclesiastici.

Quā respectu aga tis^o z. infra. de negocio tangente p. o. wycentem episcopum z. eius clerum non pu niendo eos: si placituz^f tenuerint de his que sunt mere spiritualia. videlicet de correctio nibus quas prelati fa

suam dioecesim existentes vbi non potest haberi res cursus ad aliquem de diocesi ratione delicti preterqz ad eum cum de iure communi ipse solus habeat for um seu territorium in sua diocesi ad puniendum extraneos ibi delinquentes prout notat Innoc. sed expressius Hostien. de foro competenti. cum contingat. Unde nimirum si deficiente copia iudicis possit de iniuria notoria sibi facta iniuriantem pu nire. argumen. eorum que leguntur z. notan. L. quan do licet vnicuique sine iudice se vindic. per totum. ff. de his que in fraudem credi. l. att. pretor. s. si debito rem. L. de decul. generali lib. x. De hac materia be ne no. per Henric. de bowico. de officio delegati. c. j. distinction. ij. in principio.

Remedia antedicta. scilicet per excommunica tionem z. interdictum supple seruatō modo de quo habes. j. eo. lib. de penis. c. j.

Idem fiat versicul.

Adere pertinere. super hoc habes plures casus j. de penis. c. j. in principio. ibi videas. Et ad idem vide. j. c. proximo.

Quā respectu. Istud. c. nō est institutio p. uincia lis: s. emanauit a decreto dñi regis quō vlcz iusticiarij sui missi i diocesi Morwyceñ. ad aliqua ibi dem ex pte regis faciēda z. inquirēda se quo ad clez eiusdē dioecesis abstinerēt ab infra scriptis dimittē tes ea foro ecclesiastico z. ecclie iudicio termināda et decidēda. Et no. q. in hoc. c. recitant in specie. xij. ca sus siue articli in qb^o cognitio mere p. tinet ad iudicē ecclesiasticū. plures casus habes. j. de penis. c. j. in pn.

Morwyceñ. ep. rex ei misit certos iusticiarios suos ad pcedendū sub certa forma z. ep. morwyceñ. et alios de clero sibi adherentes quibus postea rex scripsit: vt hic habetur.

Placitū. l. i. l. i. tē sine p. trouerfia seu als iudiciū. z. d. placitū a placeo places p. antifrasis qz nō places f. z. Januē. z. hēs sile et de ferijs. c. j. xv. q. iij. c. placita.

Videlicet. exempli gratia hoc ponitur.

Prelati. scilicet quibus hoc competit a parte iu rts/ p. iullegij/ vel consuetudinis prescripte.

Ad mortali peccato. nō intelligas de omni peccato mortali sed de tali cuius puniō de sui natura spectat ad forū ecclesiasticum. nam si ratione cuiuslibet peccati mortalis cognosceret ecclesia sic periret tpa-
lis gladij iurisdictione cum vix esset dare causam quin ratione pēti possit deferri ad ecclesiam. sic not. p. Lard. de religio. do. c. unico. §. ad hec. p. totaliter. z p. Jo. an. de iudi. c. nouit. quib⁹ con cor. Barth. i. col. xj. c. i. §. denuncia- tionem. p. §. itā. b. **A**puta. id est verbi gratia. c. **F**ornicatio- ne. scz simpli que est soluti cū solu- ta. z sic hic habes qd fornicatio est peccatū mortale. cui cōcor. canon. xxix. q. iiii. ois mechia. vbi de hoc p. Jo. z patet ex verbis Augu. xxix. q. i. nubedi. z no. p. Jo. xxix. q. iiii. nemo. Et pbatur ex dictis apostoli ad Ephes. v. capitulo. vbi omnis fornicator zc.

Ad adulterio. quod proprie fit vbi coniugij iura violantur. xxix. q. iiii. nemo. c. **A**d ususmodi. verbi gratia stupro: incestu: z alijs que sub peccato luxurie cōtinent. hic potes addere alia crimina que etiā sunt tractāda z puniēda in fo- ro ecclesiastico vtz sacrilegiū / crimē vsurarū heres- sis / symonia / z peruriū / que no. p. Bern. in. c. cū sit de foro compe. p. malefactor. es. z ad hoc facit. xxix. q. iiii. ecce. vbi p̄dictis cōnumerant inspectores nu- garum. consultores mathematicorū. phanatici au- gures. aruspices. z ebriosi. Alia autē recitant p. ldo- stien. in sum. de peni. z remi. §. de quibus peccatis. ver. que autē sunt peccata mortalia vbi inter cetera recitat vicia cōtra naturam z idolatriam connume- ratis pluribus alijs vbtetiam ferose tractat de se- ptem peccatis mortalibus principalibus z eorum speciebus. ibi videas z de accus. §. quis sit effectus. ver. sed que sunt illa. per eundem. f. **I**nfligitur. scz per iudices ecclesiasticos. g. **P**ena corporalis. scz in corpore z corporaliter peragenda. vtp̄ta disciplinatio publica coram pro- cessione vel in alijs publicis locis fienda de qua legi- tur de peni. c. felix. §. cum autem. lib. vi. h. **P**ecuniaria. que per quē possit aut debeat infli- gi in parte notauit. §. de offi. archi. c. eiusdem. ver. cano- nica pena. z alibi per det gratiani magis aperte di- cam. z vide quod dicam. f. glo. proxima.

Alter puz- nitur liber homo: al- ter seruus.

Liber homo. hec littera cōcernit illam theozicā que ponit vt aliter punitat seruus: aliter liber homo prout legitur z no. ff. de iuri. om. iudi. l. i. qd id. §. in seruos. z. ff. de pe. l. in seruo. z. v. videtur hec littera innuere qd libero homini nō sit imponēda pena cor- poralis sed magis pecuniaria. z vt homo seruilis cō- ditionis punitat in corpore: homo sō liber pecunia- riter punitatur. z sic in hoc passu locuz habet questio quam querit Jo. de athona in cōstitutione dthoni. de archi. ver. crimina puniant. vbi post aliqua argu- menta cōcludit qd hoc relinquenduz est discretioni z arbitrio iusti iudicis. ibi videas. hoc tñ scias qd pe- na maior corporalis debet imponi illi qd nobili. Sec⁹ tñ in spūali vel pecuniaria. no. de cens. c. li. §. inferto- res. p. Jo. an. z ibi p. Lard. §. beneficio. li. vi. z not. xxix. q. i. qui cōtra. p. Jo. c. de iurei. cū qdam. vbi de

hoc. Et ad hoc facit lex pedi. ff. de incē. ru. naufrag. L. de sum. tri. z fi. ca. l. nemo. ij. ff. ad legē iul. de vi pu- bli. vel pri. l. seruos. vbi de hoc p. Accur. Ecce in hac materia dic fm docto. qd pena corporali plus punitur ignobilis qd nobilis in dignitate positus s3 plus in

facta: cimiterio nō clau- so: ecclesia discoperta vel non decenter orna- ta. in quibus casibus nō potest infligi alia pe- na qd pecuniaria. Itē si rector petat a parro- chianis suis oblatiōes vel decimas qd debitas vel consuetas: vel si rector contra alium

dignitate posit⁹ qd priuatus pena spūali: z pena pe- cuniaria fm qd- tatem reat⁹ si cō- stet qd plus cōtē- pserit qd quātitas reat⁹ metis ex qd- tate cōtēptus. Si dubiū est in di- gnitate posit⁹ pl⁹ cēset cōtēnere: z ideo plus puni- f. Itē in posito in dignitate pla con- currūquare in eo maior notat in z gratitudo quāto maioribus fungit donis gratuitis a

deo. Itē qd in eo magis trahit exēpluz z maior dā- alijs audacia delinquēdz sic in fer in aliū delinquit. z qd delicta sua magis nota sunt qd plurib⁹ patet. De hac materia no. p. Jac. de bello visu in l. pbi. L. de epif. z cle. z p. Lhy. L. de sum. tri. z fi. ca. l. nemo. ij. q. iiii. saluator. p. Jo. v. q. vlti. pbi. de trāsa. p̄eta. c. fi. in vlti. glo. de statu. mo. ea q sup glo. iiii. z §. p̄missa op- ponit et de offi. iudi. deleg. c. sane. ij. Rñ. Solutio ve- rum est qd deferri in dignitate constituto ab initio vt ibi. sed patefacto delicto plus est puniēdus qd alio. xi. q. iiii. precipue. sic no. de sta. mo. c. ea q. p. Petri de ancho. z Antho. de butrio. qd dicit qd si alicubi p̄sum- inuentat speciale est vt ibi patet in religiosis. z not. etiam. d. c. cum quidā. de iureiuran. per Jo. in col. k. **I**tem si prelatus. versic.

Non facta. pone et exemplum vt in constitutione dthonis basilicarum. ver. dthocianus vero.

In cimiterio. sic dicto a cymis quod est dulcis: z sterion quod est statio inde cimiteriuz. id est dulcis statio animarum vel potius corporū. als dicitur cī- miterium quasi cimiterium: qd ibi cīnis mortuorum teritur fm Januesi.

Monata. scz in libris / vestimentis / z alijs ad of- ficiū cultum necessarijs.

Quā pecuniaria. super hoc tu dic vt dixi. §. de officio Archi. c. Archi. ver. sub pena.

Item si rector. ver.

Decimas debitas. siue prediales siue personas les iuxta nota. per Imo. de decimis super rubrica. r. **Q**uēl consuetas. hec littera precedens potest sic legi vt dictio oblationes referatur ad id quod dicit debitas. Dictio autem Decimas / referatur ad id quod dicit Consuetas sic referendo singula singu- lis iuxta quem intellectum posset hic tractari illa materia an in solutione decimarum locum habeat consuetudo quam materiam hic pertransco tracta- re eo quod textus iste non est authenticus sed tantum ad declarationem iuris ecclesiastici per regem ex- planatus.

Uel si rector. versicul.

Allum rectorem. idem possent aliqui sentire de vicario maxime tali cui est propria portio limitata fm ea que dixi. §. de consuetudine. c. nullus. glo. i. z eodem titulo. cap. primo. ver. rectores ecclesiarum. Sed puto contrarium fore verum scilicet quod id quod hic dicitur non habet locum in tali vicario qui supra se in eodem loco rectorem habet. nam in hoc

Cimiteriū

casu quo ad sus patronat^{us} qd hie pōderat fm leges regni nō habet locū illud motuū iuris regij cū por- tio vicarij semper depēdeat a iure rectoris tanq^{ue} p^{ri}ncipali. secus tñ dicere in talⁱ vicario qui integraliter recipit oīa emolumēta ecclesie iure perpetuo aliquam

forā portionē exinde a se exol- uēdo alteri prout de premis i casu cōsimili patet exēpla de iure pa- tro. c. j. vbi de hoc per docto. in. s. s. ne. in cle. Et ad p^{ri}missa facit lra q^{ue} sequit. lbi Quarta pars bonor^{um} ec- clesie. nō autē dī- cit vicarie sed ec- clesie cui^{us} appel- latione cōp^{re}hen- ditur itēgra por- tio ad ecclesiā per- tines extra ne p^{ri}lati vices suas. c. vlti. vbi de hoc in glossa.

Quarta ps bonorū. diligēter considera litterā ssa. et nota q^{ue} ali^{us} qui libet habet sic dūmodo nō petatur q^{ui}ta pars ec- clesie. Aliqui l^{ite} b^{us} addit hanc de- ctionē bonorū: sed nō inuenio sic scriptū dūmodo non petat quarta pars oblationū vel decimarū. et verum est q^{ue} pro- hibitiones regie que occasiōe sūt^{ur} quarte emanant fundantur vt vidi super p^{re}ludicio quod in ea parte poterit afferri patrono ecclesie cir- ca sus patronatus. Sed vt in h^{is} videt saluo iudicio meliori: si ageretur inter duos rectores etiam de to- talitate oblationū vel decimarū ad alterā ecclesiā pertinentiū nō posset habere locum regia prohibi- tio saltē occasiōe p^{re}ludicij. quod exinde possit ge- nerari circa sus patronatus quale sus maxime fun- datur ex altero de h^{is} tribus videlicet ex construc- ctione/fundatione/vel dotatione ecclesie: vt no. ple- nius per Jo. an. in addi. de iure patro. c. nobis. ver. construxit. et patet per eundē in eo. c. ver. circa ma- teriam hui^{us} rubricę. vbi ponit descriptionē siue dis- tinctionem iuris patronat^{us} dicēs q^{ui}us patronatus est honorificū sus onerosum et vtile cōpetens alicui in ecclesia pro eo q^{ue} dioecesanⁱ auctoritate illā funda- uit/dotauit/vel construxit ipse vel t^{er} a quo iustam causam habet. Ex quibus patet q^{ue} sus patronatus respicit nō oblationes vel decimas ad ecclesiā pro- uenientes sed potius constructionem vel fundum in quo situatur ecclesia et dotem eidem assignatam. vnde si super h^{is} verteretur litigium forā bene pro- cederet id quod hie dicitur cum ex hoc pareretur pa- trono p^{re}ludicium. secus tamen credo vbi agitur pro oblationibus vel decimis vt premisit cū eis eut^{us} etis nihilominus sus patronatus ipsi patrono sal- uum et integrum remaneat.

Item si rector. versic.

Apothuarium. de hac materia vide quod scripsi

S. de consue. c. j. quasi per totum.

Ite si p^{ri}lat^{us}. s. et dīc p^{ri}lat^{us} vtputa e^ps/archiep^{us} p^{ri}scop^{us}/v^{ic}abbas v^{ic}ali^{us} cōsili^{us} cui forā debetur

Iohannes stratford.

Quicūq^{ue} clerici aut laici fraudulēter et ma- liciose per bzēnia regia contra infantes et igno- rantes processerint ac procedentes fouerint maioris excommunica- tionis sententiam fe- rant.

Dicēns malicia et infra. Cum nostre puincie nonnulli alijs malignari conātes bzē uia^{re} regia de compoto seu transgressionē vel alia^{re} contra illos qui- bus nocere desyderāt: ad extraneos comita- tus^{us} in quibus sui nun- quam^{us} fuerunt aduer- sarij nec cōtraxerunt^{us}

talīs pēssio ex ali qua iusta et rōnab^{ilis} cā. Et hie vt puto appellone p^{ri}lati p^{ri}ntet etia^{re} re- ctor ecclesie parro- chialis cui forā ab alia ecclesia vel capella pēssio de- bet. pro quo faci- unt notata de fo- cōpet. c. romana. s. p^{ri}latos. p^{ri} Car. et Archidⁱ. l^{ite} b^{us}. vj. e^ps. Aduocat^{us}. s. p^{ri}son^{us} si se habes et de iure patro. c. p^{ri}teia. s. Et dīc aduocat^{us} q^{ue} tueri et defendere eccle- siam et ei^{us} iura te- nef ad istar aduo- cati qui in iudicio cām alicui^{us} defen- dit. facit qd legē. xvj. q. vj. filijs ac nepotibus. f^o p^{ri}sonem. q^{ue} in q^{ui}bus hie loq^{ue} p^{ri}sono iponi pōt i limite fundatio- nis eidē soluēda fm ea q^{ue} legunt^{ur} et no. in. d. c. p^{ri}teia. s. dīc iur. pa. i. alijs serua q^{ue} leg. et no. dīc c. c. p^{ri}hem^{us}. g^o De violēta. versicul.

Lurfa ch^{ri}stianitatis. id est ecclesie in qua seruātur leges p^{ri}st^{ite} cum tamen in foro regio seruentur leges mundi.

Correctionem. scilicet canonica.

Non petatur. scilicet in libello siue in conclusiōe libelli conuentionalis.

Dicēns malicia. Id est cōstitutio Joānis Diuisio.

Item si p^{ri}lat^{us}. Id est archiep^{us}. que diuidit in duas par- tes. In prima ponit causam statuendⁱ. In scda po- nit ipsum statutū: lbi Unde cum processus et c.

Item si p^{ri}lat^{us}. Id est archiep^{us}. que diuidit in duas par- tes. In prima ponit causam statuendⁱ. In scda po- nit ipsum statutū: lbi Unde cum processus et c.

Breuis. Id est litteras sub quadā breuitate scri- ptas et breue idem importat quod p^{ri}ceptum vel ci- tatio et in eo continet grauen super quo procedit actio ipsius agentis siue prosequitis.

Alia. scz breuis forā occasione debiti vt pro- secutione alterius.

Comitat^{us}. comitat^{us} dīc comit^{us} dignitas vt tñ i pacis terre q^{ui} t^{er} comes v^{ic} fm Januē. et de hoc vocabulo fit mēto. r. coll^{at} pace tenēda. s. si clicus.

Hunq^{ue} fuerit. s. domiciliat^{us} vel forā corpa^{re} p^{ri}esentes. nam si ibi essent domiciliat^{us} bene possent ibi conueniri. l^{ite} b^{us} de crimine agi oportet. l. j.

Contraxerunt. si enim ibi contraxissent bene

Diffinitio
iuris p^{ri}o-
natus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

possent ibi conveniri. quia ratione contractus sortitur quis forum. ut legitur et notatur. de foro compe. c. romana. §. contrahentes. lib. vi.

a Deliquerunt. nam ratione delicti posset ibi conveniri si ibi de delicto. L. ubi de crimine agi oportet. autentica qua in provincia.

b Administrant hac etiam de causa sortitur de foro. ut p. ff. de iudicijs. l. heres absens. §. i.

c Impetrare. et etiam persequi ut sequitur.

d Adeo. id est tantum.

e eos. scilicet quibus nocere cupiunt.

f Ignorantes. quia siue monitio siue citatio vera vel ficta nunquam ad eorum noticiam tacte vel expressse pervenerat nec aliqua premonitio.

g Clam. id est latenter occulte.

h Relegatur. id est allent a legibus regni efficiuntur et extra legis et regis protectionem ponuntur: et habes simile. L. de natura libe. l. senatores. et ad hoc facit. ff. de decre. ab ordi. facien. l. ultima in greco prout notat. l. in d. l. senatores.

i Foris bannuntur de regno. de hac pena. bannitionis sit mentio de penis. c. f. in clemen. et de statutis et consuetudinibus contra libertates ecclesie editis in multis capitulis ibidem. coll. x. et xv. q. iij. c. fin. de preben. c. ad audientiam. de iur. iuran. cum olim.

k Unde cum processus. secunda pars.

l Reprobentur. scilicet a iure ut predicatur in tex. et ad hoc facit. ff. que sententie sine appel. rescri. l. i. §. item cum ex edicto. et est ibi expressum.

m Malicis hominum. ff. de rei ven. l. in fundo.

n Talia. scz brevia.

o Surreptitie. adverte tria hic posita. scz surreptitie fraudulenter et maliciose. que tria oportet simul concurrere ad effectum ut habeat locum hec pena hic posita. Et quantum est ut legatio inde secuta ad quod faciunt no. de sententia et re iudica. c. f. ver. contra iustitiam. et ver. multiplici. lib. vi. per Archi.

p Impetrantes. siue per se siue per alium. nam qui per alium facit ipse hoc fecisse videtur. de re iudi. c. qui per alium. lib. vi.

q Prosequentes. dic ut dixi in glo. prior.

r Facientes. scilicet illa brevia. vel dic ut scripsi. §. de iudicijs. c. item omnes illi. ver. fecerint.

s Ea. scilicet brevia impetrande eorumque prosecutionem.

t Scilicet. Quomodo autem aliquis scire intel-

ligatur. vide no. per Archidiaconum. de electio. c. cupientes. ver. noticiam. l. vi. et eo. ver. per Card.

u Consilium. simile habes de penis. c. f. lib. vi. ubi de hoc per Archidiaconum. ver. consilium. Et intel-

lige de consilio non nudo sed fraudulento. ut no. de senten. excommunicata. c. nuper. glo. ij. Et facit ad

idem de homi. sicut digni. §. clericos. de remun. c. f. a

ne. ff. de regu. iur. l. consilij. et eodem titu. c. nullus est consilio. lib. vi. ubi de hoc. per Dy. et ff. de verborum significatione. l. sepe. in fine. In iur. de oblig. que ex delict. nat. §. ope. Consilium autem prestatu suaden-

do. rogando. impellendo. instruendo vel utilitates

ide securura esse dedit. ut no. In

nocen. de homici. ad audientiam. et

pbatur. ff. de fur. tis. l. in furti. §. co-

silium. de consilio vero nudo hic non

pudetur de quo regulariter quod non

teneretur. In iur. mandati. §. tua gra-

tia. ubi de hoc in glo. Et ad hoc vi-

de quod no. de pe- nis. c. f. ver. consi-

lium. per Paulum in clemen.

x Auxilium. id est opus prout alio

legit. ff. de furtis. l. in furti. §. ope.

Et hic intelligi

auxilium pro quolibet adiutorio si-

ue scilicet mutue tur pecunia siue

quicquid aliud fiat quod ad sui pro-

positi completionem tendit. argu. ad hoc. ff. ad. l. iul. malesta. l. iij. post principum. ubi cuiusve opera et

y Fauorem. concord. de penis. c. f. ver. fauorem. in clemen. ubi de hoc per Paulum qui in casu illo intel-

ligit non de fauore simplici sed fraudulento ut dixi

§. ver. consilium. Et ad effectum quod fauens lucra-

dat hanc penam puto non sufficere quod talis fauor

sequatur ipsum maleficium: sed requiritur quod ipsum

precedat vel concomitetur ad minus prout in dicto

casu no. ibi Paul. ver. fauorem. et Johan. an. ver. de

senfauert. circa medium. glo. licet aliud sit in fautos

re heretici ut ibi nota. cuius fauor etiam attenditur

post delictum commissum et sententiam latam.

z Ea. scilicet. impetrationem talium breuium: nec non ad prosecutionem et processum ac sententiam

ut legationis vel bannitionis exinde secutam.

a Nomine suo. hic vide quod notauit. §. de iudi. c. item omnes. ver. suo nomine.

b Ipso facto. sine ministerio hominis. requiritur

tamen sententia declaratoria ut legitur in. c. cum sit

leges. de hereti. lib. vi. Sed cum rex per totum reg-

num habeat iurisdictionem et potestatem cognos-

cerendi in solidum et in quolibet loco regni sui per se

et alios officiales et ministros suos iuxta ea que les-

guntur et notan. in simili de officio ordi. c. cum epis-

scopus. lib. vi. Et notabiliter ibi per Archidiaconum

in ver. sedere. ubi dat plures remissiones. unde est

quod in hoc casu imponitur tam grauis pena. nam

cum id quod legitime sit penam non meretur. L. de adul. l. graccus. Maxime etiam cum in hoc casu

interueniat rescriptum ipsius principis quod in tali

Consilium multis modis pstat.

et no. extra vt lite nō contes. c. qm̄ frequenter. vbi de hoc ver sic sacris canonibus. p̄ Bern. Alia ratio potest esse qz cum in singulis comitatibus statuti sunt iudices ordinarij pro causis subditorum illorum comitatum iudicandis iudices ipsi nisi sint negligentes nō debēt omitti. aut. vt differē. iudi. s. j. et de mand. p̄nci. s. sit tibi. Unde ppter rez frenandā maliciā talium impetrantiū et ad euitādū peccatū mortale exi. deas securum maxime cū tanto preiudicio tam p̄ sone q̄ rerū ipsi sic relegati merito statuta est ab ecclesia ista pena.

Accusis et infra. Ista constitutio attribuitur Johanni stratford nō tamē reperit inter constitutiones eiusdē quarū exordiu in cipit sp̄sam chrisi et. Et diuidit i tres partes. In prima exprimit cāz statuti. In secunda ibi p̄ro pter q̄ ponit statutum. In tertia ibi litationes/ adijcit penam cōtra facientibus.

Consistoria. s. quo ad ep̄os. Differunt em̄ cōsistorium et tribunal. nam tribunal est locus i quo sedet ordinarius inferior. vt not. vj. q. ii. anteriorū. s. ad hec. p̄. cōsistoria. per Archi. Sed cōsistoriu est locus in quo sedet princeps ad iudicandum.

Consistoria loca. qd̄ satis licet fin ea que leguntur et notantur. de officio ordinarij. capitulo euz ep̄isco pus. libro. vj.

Decanatum. scilicet ruraliū per quos huiusmodi capitula solent celebrari.

Vicinis similibus. scilicet vbi cum difficultate reperiantur victualia.

Calumniē. id est iurgij. vel accusationis. l. de penis. l. sancimus.

Diebus illis. scilicet quibus tenent consistoria sessiones et capitula huiusmodi.

Procurantur. scilz in victualibus pro se et suis ministris cum tamen in hoc casu nulla procuratio

eis debeat: vt infra sequitur.

Clorum. id est desiderium.

Iptos. scz rectores vel vicarios.

Propter que. secunda pars.

In iustas cās. que. s. sepe excogitant a talib⁹ officialib⁹ ad vexationem subditorum. habent namqz ad istar sathane mil le nocēdimodos. xvj. questione. ij. caplo. i.

Concilij. de tempore huius concilij nihilcer tum reperiri potest: continent tamen i eo edita magnaz equitatem.

Magis insi gnib⁹. vt puta ciuitatib⁹ multatib⁹ siue burgis sup qbus opz recurri ad opinionē cōez p̄uincie. arg. ff. d. suppel. le. l. labeo et nota. de rescriptis. capitulo pre senti. p̄. locis magnis. per Bern. Composit. qui dicit quod loca huiusmodi debent esse talia q̄ in eis inueniant hospitia pro aduētantib⁹ et eorū electionibus et q̄ ibi reperiantur victualia communi precio. nam aliqua sunt loca magna vbi tamen nō inueniuntur p̄dicta vlt saltem cū magna difficultate ibi inueniuntur. vnde talis loc⁹ nō est idoneus fin eum: et huc dicto cōcor. hec littera q̄ vult hec fieri in locis magis insignib⁹.

Saltem. hec est cōiunctio aduersatua siue diminutua innuens quod si fieri non possit vt predictatur ad minus fiat hoc modo facit.

Consistoria sessiones seu capitula vel vicinis sessionibus sumptibus rant excessiue ac scandali et calumnie materiam suscitant eo grauius quod si per rectores et vicarios ecclesiarum huiusmodi diebus illis splendide non procurentur ad votum ipsos laboribus verates quesitis coloribus et causis confictis instant grauiter molestant. Propter que et alias iniustas causas presentis statuim⁹ de liberatione concilij q̄ huiusmodi consistoria singula sessiones et capitula in locis iurisdictionum et decanatum predictorum magis insignibus vel saltem in quibus victualia cōiter valeant inueniri venalia decetero celebrentur. Quodqz officiales et ceteri ordinariozū ministri suozum sumptibus dominozū tam in huius

L. de emend. propinq. l. i. et nota. ff. de codicil. l. i. p̄. si. sed quid si dixit. per Barth.

Communiter. vt puta in villis vbi teneantur nundine seu mercata rerum venalium maxime victualium.

Quodqz officiales. versicul.

Ordinariozū. scz supradictorum.

Ministri. puta clerici/ scribe/ notarij. apparitores: et eozum seruientes.

Dominorum ipsozū. videlicet quozum no

Diuisio.

Consistorium et tribunal differunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Dominus in hunc aguntur: et dicuntur domini a domo cui
a domo dicitur.

Aliis actibus. ut puta inquisitionibus fieri-
dis: et alijs quibuscumque dum tamen actus ille non
sit visitatio ordinaria. Nam si per modum visita-
tionis ordinarie venerint tunc pos-
sunt recipere pro-
curaciones que de-
bentur ratione vi-
sitationis. extra
de cens. capitulo
procuraciones. qd
dic vt ibi legitur
et notat. et j. hoc
eodem libro. de
cens. c. j.

Que incum-
bunt. summa quod
supra dicit sum-
ma prius domini
suorum.

Citationes.
tertia pars.

Aliis locis.
scilicet min⁹ in-
signibus vel vbi
virtualia non pos-
sunt communiter
de facili haberi.

In eis. scilicet
cet locis min⁹ in-
signibus etc.

Ipsa iure.
et sic non est opus
executione. pro
quo vide qd scri-
psi supra de iudi-
cis. capitulo ex-
cussis. versicul. ip-
so iure.

Negocijs.
supple que non co-
sistunt in visita-
tione ordinaria.
vt dicit. s. versiculo actibus.

Exigentes. si ergo gratis absque exactione
sumptus eis ministrantur non habebit locum hec
pena. argu. ad hoc. de clina octava distinctione. de eu-
logijs vbi de hoc. per Jo. an. et concord. Accur. ff.
de origi. iudi. l. ij. glo. vlti.

Ipsos. scilicet rectores vel vicarios vel alios
subditos.

Instantes. id est vexantes / molestantes / vel
inquietantes.

Eo ipso. absque hominis ministerio.

Ab officio. scilicet sue administrationis in quo
desiquerunt vt sic pena sit conformis delicto. argu.
ad hoc extra de rebus ecclesie non alienan. c. ij. vbi
de hoc per Berni. glo. ff. sed melius de iure patro-
natus. capitulo pastoralis. in fine. et de translatio. fi.
episcopo. c. quanto. Aliter cum hic sit suspensus
simpliciter ab officio non specificando a quo officio
dic vt dicit. s. de constit. c. j. ver. ab officio et benefi-
cio. ver. Sed quero vbi etc.

Ingressu ecclesie. sic ergo puniuntur taliter delin-
quens pena duplici contra illud quod legitur de iudi-
c. at si clerici. in fi. Sed dicit ibi Berni. q. quando pena
vna non est sufficiens tunc duplici pena potest ali-
quis puniri. ad quod allegat ibi plures concor. et in
id idem concor. ibi Anno. Et his concor. qd legit de
re iudi. c. j. in fin. lib. vj. et de peni. c. felix. eo. lib. et de

peni. c. j. in clemen. Quandoque enim ex vno delicto
plurimum surgit offensa et tunc delinquens pluribus
penis puniri potest. Et sic habes limitationem ad
dictum. c. at si clerici. de iudi. preallegatum. et sic stat
illud. c. j. de re iudi. lib. vj. et hic.

stantes eo ipso ab of-
ficio et ingressu et
ecclesie suspensos volu-
mus remanere.

De ferijs.

Symon mephani.

Dies parascueus:
sancta tota sanctis ac-
tibus officijs impar-
tiatur.

Animarum salutem
lati prospice-
re cupientes
initium ordinum de fon-
tibus saluatoris. Sta-
tuimus itaque et ordi-
namus vt dies illa san-
cta parascueus qua
saluator noster domi-
nus Iesus xpus p la-
lute hominum precio-
sam animam suam post

Suspensos.
hec pena imponit
ne pñitione tem-
poris. vnde d. sus-
pensus est de cōst. c. ex lit-
teris. vbi de hoc.
p Berni. et hoc ver-
est qñ talis pena
imponit propter
crimen q requirit
penā perpetuā als
secus. S. si dubi-
tes an pena deat
esse tpalis vñ ppe-
tua debemus in-
terpretari in des-
nigiores partē.
ar. ad hoc d. re lu.
c. in peni. l. vj. et
sic fctit Jo. an. d.
c. ex l. i. et d. c. in
peni. Tu dic q
cū hec pena hic in-
figitur pro crīe
et a statuto perpe-
tuo ipsa etiā pes-
na d. intelligi p-
petua. p. pro quo
bene facit q leg.
et no. de of. deleg.
c. vlti. vbi de hoc.
p Jo. an. in no.
marie cū imposi-
ta sit cū cause co-
gnitione. et huc
in hunc p. cor. l. denri.
d. bowico. d. c. ex
litteris. ad fin. d.
concor. etiā Jo. an.

in collectario. e. c. qui dat remissiones ad Archid. de
re iudi. c. ad apostolic. glo. h. lib. vj. cum alijs remif-
sionibus quas ibi videre poteris. sed si vis sup hoc
perfecte instrui vide l. denricum in loco preallega-
ti.

Animarum salutem. Ista constitutio fuit Symo-
nis mephani. Et habet duo dicta. In primo
ponit prohemium suum exordium. In secundo ponit
statutum. ibi Statuimus. secunda pars facit tria.
Primo statuit diem parascueus festiue debere cele-
brari. Secundo ibi Auctoritate. Inhibet illo die
fieri opus ferule. Tercio ibi p. hoc modum d. c.
tam inhibitionem.

Quod dicitur. id est incipimus.
Fontibus saluatoris. id est de passione seu vul-
neribus Iesu christi de quibus quidam deuotus sic
ait. Fundum riuos sanguinis vene saluatoris cuncti
currant ventant ad fontes redemptoris. mirum potius
epotent cum iustis peccatores. fons hic fuit refugium
amores et dolores. In his em fontibus angeli quasi
celli volucres bibunt sue ruine restaurationem: viri
iusti qui vere dicunt hoies bibunt redemptionem. p. es-
sentes quasi reptilia bibunt ventum. et proficietes
quasi quadrupedia hauriunt disciplinam.

S Statuimus. secunda pars.

Parascueus. id est preparatio sic dicta quia
in sexta feria Iudei preparabāt ea que erant neces-
saria ad sabbatum fin Januē.

dupli-
ci pe-
na po-
test
quis puni-
ri.

Distin-

In cruce. Quare autē p̄ps voluit mori in cruce vide q̄ scripsi. s. de sum. tri. z fid. ca. c. f. ver. in cruce, b. **Itē.** id est consuetudinem siue morem.

Lectione. Intelligē nō solū de lectione lectionū que solēt legi in ecclia tpe diuini officij. s. etā de lectione psalterij: z deuotarū medita-

multa flagella posuit in cruce: scdm titum

tionum ac etiam hyistoriarū que ad deuotionēz pore runt animū exercitare dūz tñ ob ta lein lectionē officij diuinū nō omittat nec impediat. talibus est lectionis nō solū hac dies sed etā alijs vacare debet clerici maxime sacerdotes. nec debet se gentiliū nec poetarū libris legēdis ingerere p̄fer tīm hīs que ad luxuriam vel ad vanitatē prouocant. **xxvij.** dist. facer dotes z quasi p̄ totū. **Idest etiam intelligere id q̄ hīc dicit lectione z. scz de lectione euāgelij z omelariū q̄b̄ p̄ps instrued̄ est vt sic lectio p̄dicationē z doctrinā importet sicut als legit. **xxvij.** dist. c. turbat. in fi. cui etā dicto. cōcor. apls dī cens ita ad **Thym.** itij. attēde lectioni exhortationi z doctrinē z. z puto q̄ laici l̄fatis l̄ctum est hac die legere passionē xpi z alia que ad deuotionē p̄tinent non tamen romantias vel alias scripturas varias. vt de clerici. p̄cedit.**

Silentio. potes intelligere de silentio seruādo a parte ip̄si legēdis. vt scz silēter z cōtemplatiue legat. vel potes intelligere de silētio tenēdo a p̄e audientis. vt scz dum lectiones legunt audientes silētiū teneāt. v̄ potes intelligere de silētio seruādo hac die vt vīz nec i ecclia nec et alijs in discretis vocib̄ strepitū faciat aut quibuslibet tumultib̄ alios p̄turbet nec obstinatis discrepationib̄ tumultuosas voces effundat: attēdēs q̄ cultū suū iustitia perdit quando silentium deuotionis obstrepentium turbo confundit. v. q. quarta. in loco.

Oratione. que qd sit: vñ dīcat q̄ sit et diuisio ad que sit porrigēda. p̄ quē. Ad qd q̄ sit vbi z qd sit et effect̄ notat plen̄ de reliquis z vñ. sancto. c. s. do minum in cle. ver. sedulas. p̄ Jo. an. cui⁹ gloriā in effectu sic humiliter replogico dīco em q̄ oratio est petitio decentis cū ascensione mētis in deū vt vult Damascenus. quo ad p̄mū dī oratio q̄s oris ratio. vt. rationabile petat. Quo ad scdm diuisiō in q̄uor. s. obsecrationē orationē petitionē z gratiarū actionē. quibus loquit̄ ap̄lus ad **Philippen.** itij. est enim scz Damascenū obsecratio petitio pro peccatis que vnusquisq̄ cōpunctus pro peccatis veniā deprecatur. oratio qua aliqd offerim⁹ siue vouem⁹ deo. postulatō qua pro alijs emittēre solemus vel pro caris nostris vel pro pacē terre serenitate aeris vel pro rebus tēporalibus. **Oratariū** actio est quādo mēs vel p̄terita dei recolens beneficia vel p̄sentia amplectens: vel futura deo gratias agit. **Aliter** sūm **Alco.** de lya z vltia glōf. **Jo. an.** opozet in orādo p̄mo ad deum accedere per mētis eleuationē. z hec vocatur oratio que est ascensus mētis in deum. Secundo quod queritur determinate pro ponere saltē verbo mētali. Et hec vocatur petitio. Tercio quod proponens se disponat vt exaudiri debeat. z hec vocatur gratiarū actio. nam vbi aliq̄s gratū se ostēdit de receptis beneficijs merec recipere portiora. **Quarto** q̄ exprimat illud per q̄ fiat exaudibilis ex parte dei qd est ei⁹ sanctitas z hec vocat obsecratio. sicut est quādo dīcīm⁹ p̄ natiuitatē tuā libera nos dñe z. z hoc quo ad tertiū quo ad quartū nō porrigēda est oratio ad deū p̄ncipaliter: ad sanctos nō nō tanq̄ per eos implenda sed vt eoz meritis z precib̄ orationes sortiant effectū vnde a sancta trinitate petimus vt nostri miserere: ab alijs sanctis vt orent pro

nobis z nostras orationes quas ad eos x̄bo z corde fundim⁹ deo manifestate cognoscūt. Debeat quo ad quintū porrigi p̄ bene dispositū z p̄ritūā penitētē. nam peccatorē sūm desyderiū peccati nō audit deus ex misericordia sed ad vindictāz q̄nq̄ dum p̄mittit amplius ruere in peccatū cui cōcor dat **Augustin.** dī cens. de⁹ quedāz negat p̄p̄tius q̄ cōceditrat⁹. peccatorē p̄ocu⁹ de

ecclesie in lectione: cum silentio in oratione:

syderuz. p̄cedit ex desyderio bone nature de⁹ exauditionē quasi ex iusticia: sed ex pura misericordia. **Quo** ad sextū in oratione petēda sunt p̄ncipal̄ ant me salutifera: scdario bona tpalia nō vt finē cōstitua mus in illis sed vt sint adminicula beatitudinis cōsequende vt. s. quasi instrumētali ter deseruiāt ad sustē tationē vite corpalis exerce de ad actus virtuosos. **Quo** ad septimū **Idest.** in summa de penit. s. q̄s sit effectus. s. carnis aut maceratio: dicit qd. xij. requirū tur in oratione que ibi videre poteris. s. **Jo. an.** in loco p̄alleg. dicit q̄ modus orādī requirit quatuor: scz humilitationē corpis: deuotionē cordis: attētionē z breuiloquiū. pro p̄mo alleg. scripturā. **Eccl. xxvj.** Oratio humilitatis se penetrat nubes: z dīz hec humilitatio fieri p̄ncipal̄ obiectū deuotionis nō recrea tionis corpalis. Scd̄z p̄bat eē de voto. c. magne circa fi. **Et** **Augu.** ast. Quid p̄dest strepit⁹ laboris si mutū est. cōcor. z **Breg.** in moralib̄. **Queraciter** orare est amarus in cōpunctione gemit⁹ nō p̄ba cōpō sita resonare. z iterū **Alarum** p̄ba sunt ipsa desyderia in quib̄ tanto qd minus clamat q̄to quis minus desyderat. Tercitū. p̄bat de cōfēra. dist. v. nunq̄. z dī cit **Breg.** illā orationē de⁹ nō audit cui ille q̄ orat nō attēdit. z hoc verū intellige q̄n attendit nullo modo oroni cōiungit. **Idē** em̄ redit q̄ attentio semp̄ maneat in oratione per essentia act⁹ sed satis est q̄ maneat p̄ virtutē q̄ est q̄n bona attētionē qd ad orationē nem accedit z si in p̄secutione mens ad alia rapta tur semper enīz p̄ime intrētōnis vis permanet nisi tanta sit euagatio q̄ attentio oīno depereat. Tunc enim habet locū illud **Cyprian** super oratione dōz minica. **Quomodo** inquit audiri te a deo reputas cū te ipsum nō audias. **Quartum** probat **Math.** vj. vbi dicitur cū oraueritis nolite multa loqui. **Et** facit de consecra. dī. v. nō medtoerter. breuiloquiū tñ nō est de necessitate orationis. nam oratio nō solū sū causam que est desyderiū charitatis sed etā sū ipsam pōt esse diuturna. xps em̄ pernoctauit orandō. **Luce.** vj. alibi etiam dicit. **Oporet** semper orare z non desicere. verum q̄ sū **Augustin.** ad probā multa loqui in orando est rem necessariā superfluo agere verbis cum p̄reumq̄ hoc negociū plus gemitibus quam sermonibus agatur. **Idē** monemur ad breuiloquiū. nam vt volunt sancti breuis z frequēs debet esse oratio ne immorantibus nobis aliud cordi ingerat inimicus. **Et** nota quod oratio communis que fit per ministros ecclesie in personā toti⁹ populi vt innotescat ei⁹ pro quo fit merito ex institutio ne dī esse vocalis. s. singularis oratio quā quis p̄ se vel alio porrigit de necessitate nō debet esse vocalis. **Adiungitur** tamen vox triplici de eā. p̄mo ad exercitandum interiorē deuotionem. **Verbis** namq̄ z signis nosip̄os interius excitamus ad sanctum de syderum augendum vt dīcit **Augustinus** ad probā. secundo ad redditionem debiti. vt scilicet seruāt orans deo sū se totum. scilicet corde z corpore. de consecra. dist. incti. v. nunq̄. Tercio ex quadā redundantia ab anima in corpus ex vehemēti affecto ne. vnde p̄sal. **Letatum** est cor meum z exultauit in me lingua mea. **Deut.** vij. p̄tz **Math.** vj. vbi dīz cum

In modo orādī quat tuor requiruntur.

Not. 8 oratione z ei⁹ cōditionibus ac effectibus.

oraueris intra in cubiculum tuum et clauso ostio etc. super quo loco dicit Cassianus. Intra cubiculum oramus cum a cogitationum et sollicitudinum strepitu corde remoto secreta et familiariter preces nostras soli deo referimus. Nota tamen quod in ecclesia principaliter orationes fieri debent. ut patet extra de purgati. post partu. c. vnta co. 8. inimu. eccle. c. decet. lib. vi. de cele. miss. c. i. in de. Attende tamen ut dicitur Ber. in li. meditationis quibus cibus fueris intra temetipsum orare debes si longe fueris ab oratorio non queras locum quoniam ipse locus est. Et ut dicit Jo. an. in loco prealleg. non refertur versus orientem vel occidentem locum vel celi altum oramus deum vel missas dicamus. nam deus ubique est licet ob certas causas magis conueniens sit versus orientem orationes fundere et missas celebrare prout notat. xj. di. ecclesiasticar. vbi de hoc per Archf.

cum ieiunio in copunctione: cum lachrymis festiue celebretur. Auctoritate etiam presentis concilii districti inhibemur ne decetero quicquam

Orationis effectus duplex.

Circa nonum dicitur quod orationis effectus est duplex. nam habet virtutem merendi et etiam impetrandi de quibus patent exempla per Jo. an. in loco prealleg. Et nota quod ad primum effectum non ex necessitate requiritur quod attentio assit orationi per totum. sed vis prime intentionis totam orationem meritoria facit. et similiter ad secundum effectum scilicet impetrandi sufficit prima intentio quam deus principaliter attendit. Tertius vero orationis effectus est quedam spiritualis mens refectio. Et ad hunc effectum de necessitate requiritur in oratione attentio ut predictum supra. ver. quo ad septimum. et insuper nota quod per orationem meretur homo a tentatione liberari. Est namque oratio secundum Augustinum. orantis presidium: aduersario incendium: angelis solatium: deo gratium: sacrificium. et valet principaliter contra spiritualia vicia. quod ut dicit Hieronymus. oratione sanantur pestes mentis. Ieiunio autem pestes corporis. Quod autem oratio habeat efficaciam impetrandi patet iuxta illud Boetij. dicentis. non est frustra in deo spes ponitur. preces namque que recte sunt inefficaces esse non possunt. Item iuxta illud beati Bernardi. in meditationibus. Ex duobus inquit vni indubitanter sperare debemus. aut dabit nobis quod petimus: aut quod nouit esse vtilius.

Cum ieiunio. simile habes de consecra. distin. li. c. rogationes. vbi letanias et orationibus ieiunium annexitur. Ratio est quod ut dixi in glo. precedenti. Et sumitur ex Hieronymo super Iherosolym. c. ix. vnicuique vulnere sua adhibenda est medicina. Non enim sanat oculum quod sanat calcaneum. Oratio itaque sanat pestes mentis sed ieiunium sanat pestes corporis.

Nota de effectu copunctionis. id est peccatorum cum merore refectione. Nec enim ut ait Crisostomus de cordis copunctione. li. ii. sola est que animam horrescere facit vestem purpuream siue delicatam. desiderare elictum. amare amaras lachrymas. et risum fugere munditiam. Nec enim sicut ignis omnis anime perurit viciu et amoris inflammat incendium. Et sicut nequit stare pulvis ante faciem venti. Ita nihil male cogitationis in anima residere poterit vbi compunctio cordis affuerit. De hac quoque sic loquitur Bernardus. xlii. moralium. c. xlii. Quattuor inquit sunt qualitates quibus anima iusti viri in compunctione contritionis vehementer afficitur cum actum suorum malorum reminiscitur. considerans vbi fuit aut in studio dei metuens sententiam. secum querens et corrigans vbi errat aut cum mala vite presentis solerter

attendens merens considerat vbi est. Aut cum bona superne patrie contemplatur. que quia necdum adipiscitur lugens conspicit vbi non est. huic sententie concordat Isidorus de summo bono. lib. 20. li. c. xii. Quattuor inquit sunt quibus mens compuncta

piam seruilibus ipsa die intendat operibus bel queuiss alia exerceat que a pietate cultu fuerint aliena. Per hoc tamen legem paupibus

salubriter vulneratur scilicet memoria preteritorum facinorum: penarum futurarum recordatio. logum qua huius exilis peregrinatio: et de sideris supne patrie inflammatio. **C**um lachrymis. Ide enim doloris intrinsecus

ei testes sunt et medicina peccati. Iuxta illud Bernardus de suis exhortationibus. Si penam sentis querelam deo refer quia medicus es. Si medelam appetis cur non ploras. signa enim doloris frustrari non possunt lachryme fluentes quicquid appetunt accipiunt. et nota quod lachryme commendabiles sunt in septemplex differentia. Sunt enim lachryme timoris que sentis declarant innocentiam in excusatione. patet exemplum de Susanna. Daniele tredecimo capitulo. Sunt secundo lachryme doloris que mentis alleviant angustiam in contritione. iuxta illud psalmiste. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte etc. Sunt tertio lachryme compassionis que proximum adiuuant in desolatione. patet exemplum de Christo in suscitacione Lazari. Iohannis. xi. capitulo. Sunt quarto lachryme deuotionis que deum delectant in contemplatione. psalmo. Aut seminant in lachrymis in exultatione metent. Sunt quinto lachryme propitios cognitionis que dyabolum fugant in tentatione. Iudith. xlii. capitulo. Stetit Iudith ante lectum orans cum lachrymis etc. Sunt sexto lachryme interne contritionis que delictum lauant in confessione. patet exemplum de Petro qui post negationem domini et magistri egressus foras fleuit amare. patet etiam de Abagdalena que lachrymis rigauit pedes saluatoris. Sunt septimo lachryme feruide dilectionis que petunt impetrant. patet exemplum primi Regum. primo. Dum esset Anna amaro animo eo quod sterilis esset orauit dominum flens largiter.

Festiue. id est ad instar diei festi.

Auctoritate etiam. versic.

Seruilibus. sume quod statim sequitur operibus etc. Et circa hoc vide quod scriptum supra de officio archiepiscoporum. capitulo primo. versiculi. canonice institutis.

Alia. scilicet opera.

Pietatis cultu. id est misericordie que studet ad releuandas proximorum miseras: et nota quod pietas aliquando dicitur donum spiritus sancti. et in hoc differt a misericordia: quia misericordia studet ad releuandas miseras proximorum ex hoc quod sunt coniuncti vel consanguinitate vel familiaritate vel saltem nature similitudine in omnibus aliquid humanum pro mensura accipiens. sed pietatis donum mouetur ad releuandum eorum miseras ex aliquo diuino. scilicet in quantum sunt filii dei vel diuina similitudine insigniti.

Per hoc tamen. versic.

Pauperibus. hic vide quod scriptum. s. de of. ordi. c. i. 8. pauperes. et in hoc casu intelligo pauperes eos qui animalia seu bestias non habent ad arandum nec sufficiunt ad aliorum operas conducendum.

Lachryme sunt in multiplex differentia.

Pietas et misericordia differunt.

Agriculturam. concoz. huc sententia Joan. in summa cōfessorū. lib. i. tit. xij. c. xi. ubi dicit qd diebus officiis et in maioribus festiuitatib⁹. scz festis xpi et beate Marie virginis/die etiā apostolorū Petri et Pauli nō licet arare agros pauperum vñ alia opera seruilia ad opus eorū exercere ce-

teris tñ festiuitatib⁹ credit hoc lē cere fēz cōsuetudī nez regionis quā scēps loci et nō reprobāt dum tñ per hoc laborantes non reuocent ab audēdis diuinis que tenent audire et q̄talia pñcipaliter fiant ppter deū nō ppter affectū carnalem aut spem remunerationis terrene siue in pastu hoīm laborantū aut aialium: et qd necessitas paupertatis illi⁹ cui hec sunt hoc videat exigere.

Suffragia cōsuetā. siue ministrando seruientes vel aialia vel alia quecumq; ad tale opus necessaria et consueta.

Charitatis intuitu. et sic gratis. vt dixi. 3. versicul. agriculturā. prope finem glosse.

Hec constitutio est eiusdem culis et precedens. et habet duo dicta. In primo ponit exordiu et cām statuendū. In secūdo sibi Generabilis/procedit ad statutum faciendum.

Materis domini. hoc dicit ad tollendum errorem Hestorij qui dixit virginem Mariam nō de sed hominis genitricem vt aliam personā carnis: aliam faceret deitatis. cuius opinio damnata est in concilio Ephesino sicut legitur. xvi. dist. c. sexta synodus.

Maiorem gratiam. ceteris namq; gratia per partes datur. Marie vero simul se tota infudit gratie plenitudo vt dicit Hieronymus ad Paulum et Eustochiū: et in eadē epistola per eundē mater ab angelo salutā et gratia predica plena p quā largo sancti spiritus ymbre superfusa est omnis creatura. et sibi dē dicit talibus decebat virginē obumbrari numeribus vt esset gratia plena que dedit celi gloriam terris deum: hominibus pacem: que refudit fidem gentibus: finem vicij: vite ordinem: et mortibus disciplinam.

Etus. scilicet marie.

Conceptiones predestinatā. de hac cōceptione sic ait Anselmus in li. de cōceptione virginis gloriose. Saluatum inq̄t impatoris delicatis vñbus cōstruendum vitat fundamentū luculentū et inualidū sed foras et nobili et firmo fundamēto totū submittit regale edificium. sed sapiētia dei ante oīa secula Maria. sibi proposuit in habitaculū cōstruere. si ergo aliqua alius culis peccati macula eius cōceptio corrupta fuit tunc fundamentum habitaculi dei structure superstrate nec congruebat nec sufficebat nec coherebat sed distrahebat: et sequitur sibi dē. videoz mlti in-

quid videre qd si qd originalis peccati in ppagatione matris dei extitit ppagantiū parentū nō ppagare proles fuit. Et hoc loco apparet Anselmū velle innuere qd cōcepta fuit virgo Maria sine peccato originali sed Joā. de deo. de conse. dist. iii. c. i. dicit eaz

tiam apud deum qui eius cōceptionē predestinatam ad vniuenti sui temporale originem et omnium salutē veraciter ordinauit creditur inuenisse vt per hoc salutē nostre quāuis remota primo dia in quibus deuotis occurrit mentibus spiritualium materia gaudioz deuotionē omnibus augeat et salutē. Venerabilis Anselmi pdecessoris nostri qui post alia quedā ipsius antiquiora solemnia cōceptionis sollempne

bente. ergo virgo gloriosa hoc honore carebit quo vel peccatū honorari vel falsa sanctitas videt induci. et concoz. Jo. in coll. de summa tri. c. firmiter. vers. sed nunq̄ beata maria. hīs tñ nō obstatibus hic ordinatur vt seruet sue cōceptionis solēnitās. quam deuotionē nō improbat doctores. vt patet p Speculato. et Jo. in no. in locis pallez. marie si hec solēnitās referatur ad eius sanctificationē in vtero potius quam ad ipsius cōceptionem carnalem vt vult Johan. in summa confesso. li. i. tit. xij. c. ij. in fine.

Unigeniti. hōc vide quod scripsi. 3. de summa trinita. et fide catho. c. j. ver. vnigenitum.

Temporalem originem. id est incarnationē q̄ temporaliter habuit ex matre cū tamen prius eter naliter nasceretur ex patre.

Per hoc. scilicet statutum quod sequitur vel per hoc. scilicet vt magis et frequentius habeatur memoria beate virginis et sic in hoc loco istud pronomen hoc/licet nō sit demonstratiuum ad oculū corporis est tñ demonstratiuum ad oculū mētis. putāz patet in corporalibus q̄ demonstrant p hoc pnomē hic et hec et hoc. patet ex epluz. ff. de no. op. nun. l. hoc edis cito. et l. hec actio. ff. de calum. et l. hec actio. ff. de eden. Erno. d. l. hoc edicto. in princp. per Barth.

Remota primordia. Fuit namq; Marie cōceptio p̄mordiū nre salutis remotū valde respectu sue natiuitatis et virez: sed remot⁹ respectu annunciationis/dñice incarnationis in qua erat primordium propinquum humane saluationis.

Generabilis Anselmi. secunda pars.

Ipsius. scilicet beate virginis.

Solemnia. videlicet natiuitatis/annunciationis/purificationis/assumptionis. de quibus legitur extra eodem. c. conquestus.

Diuisio.

Erroz Hestorij.

Prouincialis Guillelmi Lindewode.

A Superaddere, de isto sancto Ansel. patet in legenda quam nonnulli libri habent in festo conceptionis beate Marie. ubi narrat super hoc diuersa miracula: et ponitur in legenda aurea sem antea quos libros.

B Statuimus, noua constitutio ne denotat. secus si dixisset innouamus. et de of. ordi. c. vt litigantes. h. statuimus. p. Jo. lib. vi. et de cler. no. resid. c. vnic. vers. recepit per eundem.

C Lunctis ecclesiis, scz tam regularibus quas secularibus.

E scripturis. Hec est constitutio Symonis islepe. Latura riefi. archiepi. et habet tria dicta. In primo quasi in summa ponit suam intentionem. Jeseundo sibi In primis id determinate pcedit ad eandem. In tertio sibi reliquis eni declarat super no. determinate positis.

E Et infra. hic deciditur vna longa aranga in qua primo ponebatur prefatio statuents. deinde recitabantur cause appellantes quas videre poteris in antiqua.

Recipublice vtilibus. his videlicet que expediri solent per mercenarios et mecanicos artibus insistentes. vt patet in integra. vnde hec inter seruilia opera numerantur. vt hic. et circa hoc vide quod scripti s. de offi. archiep. byteri. capitulo. i. vers. u. in tertio. per totum. sed maxime super vericulo canonicis institutis.

Regulariter. hoc ideo dicitur quia no. indistincte diebus hic enumeratis est abstinendum ab omni opere seruili. nam facere opera his diebus que pertinent ad prouidentiam necessariorum tam sibi quam primis sicut seruando personam vel res no. est illicitum exemplo machabeorum qui pugantes sabbato excusant. et simile est de quocumque dano rei exterioris imminente vitando. Math. xij. Quis erit ex vobis homo qui habuerit vnam ouem et ceciderit in sabbato in foueam et c. hec Thomas. cui concor. Petrus in scriptis. et dicit Thomas in summa. q. xl. art. iij. q. observatio festorum no. impedit ea que ordinant ad hominum salutem etiam corporalem: vnde medici possunt medicari homines in die festo: sic eni bellare licet his diebus ad utilitatem reipublice ubi necessitas exigit ne deus tentari videat talis tamen necessitate cessante no. est licitum bellare his diebus sed debet homines diuitis vacare. huc sententia concordat Ray. eodem titulo. s. ultimo. dicens quod si vigeat necessitas vel arare vel fructus colligere in diebus dominicis vel aliis festis propter periculum hostium qui aliis diebus caperent vel occiderent eos. Satis videtur quod ecclesia tunc possit indulgere eis qui iustus habent bellum et qui tanta necessitate artantur operari in die-

bus dominicis et aliis festis preterquam in maioribus anni solennitatibus: et tunc etiam si maior appareat necessitas ad victum suum et sustentationem necessariam acquirendam tamen vt de illis studeat p. posse maiores elemosinas erogare. et. c. licet. xxij. q. vij. si nulla. sic etiam

nostrosum consilio dies festos presentibus intererere duximus quibus ab vniuersis seruilibus operibus etiam reipublice vtilibus per nostram Cantuariensem. prouinciam fuerit regulariter abstinendum. In primis sacrum diei dominici ab hora diei sabbati vespertina inchoandum non ante horam ipsam preueniendum ne iudaice professione participes videamur. Quod etiam in festis quas habet vigiliis

diebus dominicis et festis preterquam in maioribus anni solennitatibus quando congruum tempus est ad capiendum allec: ly tali piscationi vacare. vt. d. c. licet sic etiam eis diebus ly immunditie inundatione aquarum aperire scrobes vineis et sulcos frumet. L. s. f. l. o. s. iudices. In tali tamen necessitate habenda est licentia episcopi si como de fieri possit. alioquin sufficit licentia curati propter posse esse necessitas talis et tamen notoria quod sufficeret auctoritas propria sicut Jo. an. in summa confessorum. eod. titulo. q. vij. qui etiam in. c. sibi dem. p. r. sequenti dicit quod de necessitate ob quam pot

aliquis vacare operibus seruilibus in diebus festis non potest tradi certa doctrina: sed potius relinquitur arbitrio boni viri ubi super hac materia poteris plura videre. et hic vide que dixi supra de officio archiepiscopi byteri. c. j. s. in tertio. ver. canonicis institutis.

Diebus dominicis. quod inter summas et principales festiuitates continetur. et hunc idem colere debemus propter honorem et gaudium resurrectionis dominice. de consecratione. distinctione. iij. sabbato. et vide quod dixi. s. de officio archiepiscopi byteri. c. j. ver. in tertio. ver. diebus dominicis.

Vespertina. concor. et. c. i. t. quod ad festorum institutum et finem considerata est consuetudo diuersarum regionum iuxta earum qualitatem. vt scilicet sicut magis consuetudo eorum ea exigit celebrari sic prius incipiant et tardius finiantur. extra eodem. c. ij.

Judaice. professionis. qui solent sabbatum. de consecratione. distinctione. iij. peruenit. et facit ad hoc. c. j. Quod etiam. scilicet vt celebrentur a vespere in vespere.

Vigilias. sic dictas quia in eis non solum ieiunandum est sed vigilis et orationibus pnoctanter insistentibus. lxxvj. di. no. c. et not. q. a parte iuris coris festa infra scripta habent suas vigilias. vtz natalis domini/ assumptionis beate marie oim apostolorum etiam beati mathie put legi et de obser. ieiun. c. j. et c. concilio. In festo pasche et penthecostes. vt pr. d. c. no. c. pter has ordinavit ecclesia vigilias sancti Johannis baptiste. et sancti Laurentii. ac festiuitatis oim sanctorum que potius trahunt ex communi obseruatione cum precepto ecclesie quam alicuius canonis auctoritate. vnde vt dicit Jo. h. an. dicto c. j. de obseruatione. ieiun. de festiuitatibus beate Marie solus festus assumptionis tanquam principalis vigiliam habet. ad quod facit quod legitur. de sententia excommunicationis. c. alma. s. ad ieiunium. lib. vj.

Diuisio.

Non ab omnibus opibus diebus festis abstinendum est.

a Thome martyris. hic erat archiepiscopus Cantuariensis. qui sub Henrico rege Anglie. post conquestum martyrizatus est. de eius tamen festiuitate inter ceteras nec in canonibus nec in decretalibus sit mentio prout patet de ferijs. c. conquestus. de consecratione. dist. liij.

c. i. in quibus de huiusmodi festiuis diebus sit mentio. huius tamen loco pontifex in eisdem festis sancti Siluestri quod tamen apud nos non obseruatur. nec in hoc loco obseruari precipit. et potest esse ratio: quod licet consuetudo ratione ecclesie seruanda sit in iudicijs extra de re iudic. in causis. Item in sacramentis et de hereticis. ad abolendam. etiam in ieiunijs solentibus que oibus in dicuntur et de obseruatione. ielu. c. li. non tamen in diuinis officiis. nam in eis quilibet ecclesia seruat suam consuetudinem. et distinctionem. Aliud autem tenetur consuetudinem metropolitanam ecclesie seruare. xij. distinctio. de his. fmi Hostien. qui sic notat extra de ferijs. c. li. et idem notat wyl. de celebratione missarum. c. graui. vers. horas canonicas. in fi. in clemen. Et hec puto vera quando uidelicet in illo die sancti Siluestri non oportet abstinere ab operibus seruilibus manualibus sed a placitis et actibus iudicialibus sic ut patet in dicto. c. conquestus.

b Purificationis. de hac sit mentio. dicto. c. i. de consecratione. distinctio. liij.

c Bathie. de hoc festo habes de obseruatione. ielu. et de verborum significatio. c. que sunt.

d Pasche cum tribus. dicta decre. conquestus. et de consec. dist. liij. c. i. dist. de septem diebus sequentibus et etiam precedentibus: sed hec intelligo vera quod ad iudicia. Item autem quo ad alios labores hominum in operibus seruilibus et mechanicis.

e Marci euangeliste. istud approbatur in. c. gloriosus. de reliq. et venera. san. lib. vi. ubi statuitur quod festa omni apostolorum et euangelistarum et quattuor doctorum. scilicet Gregorius. Augustinus. Ambrosius. et Hieronymus celebrentur sub officio duplici.

f Philippi et Jacobi. Item colligitur ex dicto. c. gloriosus. lib. vi.

g Inuentionis sancte crucis. ceteros. de cose. dist. liij. c. crucis. ubi dicit glo. quod celebramus festum crucis quod in ea facta fuit nostra redemptio. festum hoc sine cuius insidens christus venerabatur a populo non collim: quod laus illa erat humana de qua non est curandum.

h Ascensionis. quod autem dicit de tribus diebus rogationum precedentibus. ut patet in. c. i. de cose. dist. liij. non obseruatur quo ad intentum huius constitutionis licet obseruetur apud aliquos quo ad iudicia.

i Penthecostes cum tribus. Aliqui libri. d. c. conquestus de ferijs habet in littera cum duobus. Tertius vero in dicto. c. i. de consecra. dist. liij. dicit sic sancti

dies Penthecostes. nec determinando ad duos nec ad tres. consuetudo vero cui standum est interpretatur de tribus non solum quo ad iudicia sed etiam quo ad seruilia opera non exercenda.

k Corporis christi de hoc festo et de indulgentijs

Penthecostes cum tribus diebus sequentibus. Corporis christi. Patuitatis beati Joannis baptiste. Apolorum Petri et Pauli. Translationis sancti Thome martyris. sancte Marie magdalene sancti Jacobi apostoli. Sancti Laurentij. Assumptionis beate Marie. Sancti Batholomei. Patuitatis beate Marie. Exaltationis sancte Crucis. sancti Mathei apostoli et euangeliste. sancti Michaelis

cōcessis ipsum celebrantibus habetur in cle. si dñm. de reliq. et venera. sancto. Hoc insuper festum solent canonicis et officiis diuinis in ecclesijs ubi celebrat interestentibus papa Martinus. v. anno pontificatus sui. xij. ampliauit indulgentias antiquas. vix Anno do. m. cccc. xxiij. cōcessit omnibus et singulis vere penitentibus et contritis qui in vigilia eiusdem festiui iunauerint vel alia de consilio sui cōfessoris aliud opus in eadem vigilia fecerint. L. dies. Item singulis interestentibus in primis vespertis matutinis missis ses-

Indulgentie festi cor poris xpi solentzatis bus concessit.

cundis vespertis ipsius festi bucentos dies pro quolibet ipsarum horarum. Idem vero qui prime/terte/sexte/none et completorii eiusdem festi officiis interfuerint pro quolibet earum. lxx. dies. Idem vero qui infra octauas et in octauis interfuerint primis vespertis/matutinis/missis et secundis vespertis pro quolibet earum centus dies. Illis autem qui prime/terte/sexte/none et completorii officiis dictis octauis interfuerint pro ipsarum quolibet. xl. dies. Preterteris vero qui dictis diebus missas suas deuote celebrauerint et pro pace ecclesie orauerint pro singulis missis centus dies. Ipsa vero qui in ipso festo processionem in qua eucharistia deferri cōtingit continuo secuti fuerint singulis concessit centum dies. Ipsorumque singulis qui in dicto festo sacramenta et communionem receperint etiam centus dies indulgentie de iniunctis eis penitentis concessit annis singulis in perpetuum durature. Cōcessit insuper pñtis delictibus qui sacerdotē eucharistia quadraginta deferret ad infirmum precesserint vel secuti fuerint cum lumine accenso centus dies. Idem quoque qui tali tempore absque lumine reuerentiam precedendo vel sequendo tanto fecerint sacramento singulis ipsorum. l. dies ut supra concessit totiens quotiens hoc egerint etiam in perpetuum durature. Huius vero indulgentie veram bullam ego vidit perlegi cuius effectus nea memoria recederet hic inscribere curauit.

l Translationis sancti Thome. hoc festum non procedit a iure communi sed constitutione specialia.

m Marie magdalene. hoc etiam festum potius pernouam constitutionem ecclesie introductum est quam per canonicas vel decretales antiquas. sic etiam et festum exaltationis sancte crucis de quo statim sequitur.

n Sancti Michaelis. scilicet penultimo die septembris et dicitur dedicatio sancti Michaelis: ut patet in prealleg. c. conquestus.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a Conceptionis. de hoc dist. 3. c. proxi.
b Dedicationum. concord. de consecra. dictio. 111.
 c. et dist. 3. c. solemnitates. 2. c. sequenti.
c Parrochialium. Idem intelligo de cathedralibus
 et alijs etiam regularibus et collegiatis. ar. d. c. so-
 lemnitates de co-

secra. dist. 1. qd in-
 distincte loquit. sz
 hic specialiter lo-
 quit de prochi-
 bus q in rure po-
 site sunt vt coiter
 vel si i ciuitate vt
 misticpto sunt. Ip-
 sarum prochi-
 magis assuescunt
 hmoi opibus ser-
 uilibz q ministris
 tes in ecclesijs ca-
 tedralibus regu-
 laribus vel colle-
 giatis.

d Locoz ordi-
 narios. i. epoz qd
 piz ex hoc qd. 3.
 dist. 10. c. 1. r. c.
 ex hac littera ap-
 paret q epz i sua
 diocesi potest sta-
 tuere aliquem san-
 ctum soleniter ve-
 nerari absqz au-
 ctoritatis sedis a-
 postolice. Et hoc
 intellige veruz de
 scdo p sede apo-
 stolicam prius ca-
 nonizato. Secus
 tamen de eo q no-
 dum p sede apli-
 cam est canoniza-
 tus. Ad qd vide
 notata p Inno. 2.
 dist. 1. et de rel. 2.
 vne. sanctoruz. c.
 vnico. lib. vi.

e Et infra. Dic-
 tinebat in anti-
 qua mandatu dis-
 rectum sub certa
 forma ad execu-
 tionem huius co-
 stitutionis.

f Reliquis. ter-
 tia pars.

g Sanctoruz
 festiuitatibz. Ex-
 cipe festuz sancti
 Georgij vt patet
 3. c. proximo.

h Messabit
 lis. Deccō

stitutio fuit Hen-
 ricus Archiepiscopus Cantuariensis. modernū
 qui hanc constitutionem spālter edidit ad excitatio-
 nem regis Henrici anglie quinti in partes Roma-
 nie transiituri: et habet duo dicta. In primo statuit
 circa festum sancti Georgij solemniter et festiue ce-
 brandum In secunda ibi. Ad hec statuit circa alia
 tria festa sub. 1. p. lectionibz annis singls celebra-
 da. 2. Et infra. hic decidit magna aranga circa exor-
 dum constitutionis.

k Gloriosus existit. de rel. 2. veneration. sancto-
 rum. c. vnico. lib. vi.

l Hortatibus. id est suasionibus vel instigationi-
 bus.

m Antiquozū patrū. facit qd legit. d. c. vnico. i. fi.

de rel. 2. veneration. sanctorum. lib. vi.

n Officio dus-
 plici. si habes.

d. c. gloriosus vbi
 archi. glori. ante-
 penult. dicit qd
 quedā festa dicitur
 in totum dua-

plicita et quedam
 simpliciter dupli-

cita et quedā semis-

duplicita. pzo quo-
 rum declaratione
 remittit ad ratio-

nale dñi vil. dus-

randt. lib. vii. rus-

brica de festiuita-

tibus sanctorū. si
 quedā autē. 3. o. a.

an. in eo. c. glo. fi.

ponit opinionē
 de festis duplici-

bus. vt scilz ea di-
 cantur festa dupli-

cita in quibus to-
 ta antiphona dr

ante psal. et post
 psal. cū als nō to-

ta sed solum prin-

cipius dicat ante
 psal. finaliter tñ

super hoc remittit
 ad clericos ego

vero super hoc te
 remitto ad vsum

Sarum ecclie finem
 quem est reperire

festa duplicia pñ-
 cipalia. quedā fes-

ta duplicia maio-
 ra. quedā festa du-

plicita minora. qd
 dam festa dupli-

cita inferiora: et
 sunt super his re-

gule posite in or-
 dinali ad quas te

remitto.

o Maioris du-
 plicitis. non est er-
 go tante solen-

nitatis in ecclia
 sicut sunt festa pñ-

cipalia. tamen quo
 ad abstinentiam

ab operibus ser-
 uilibus est eiusdē

dignitatis. vt infra patet in textu.

p Per populum. hoc ideo additur: quia que-
 dam sunt festa duplicia quo ad officium diuinum

dicendum in ecclia per clericos: non tamen quo
 ad audiendum per laicos. patet exemplum in fes-

tis. quattuor doctorum. Item sancti Augustini an-
 glorum apostoli. sancti Edwardi regis: et aliorum

huiusmodi.

q Omni seruili opere. Sed nunquid licet hac die

Questio.

Diuisio.

ac alijs diebus festiuis facere radi barba vel ferrari equos. Joā. in summa cōfessio. i. ti. xij. c. i. in fi. dicit qd vbi alijs ante nō potuit super hoc cōmode putare credit tales fore excusabiles. de ipsiis pō barbarijs vel ferrarijs credit qd sint excusabiles si p̄ncipaliter ppter necessitate eorū qui

bus h̄mōi opas i p̄dūt hoc faciūt. sin autē p̄ncipaliter ppter q̄stus hoc faciūt vel im̄probā lucra dī cupiditate nō reputat eos excusabiles. Carnifices et p̄ncerne q̄ h̄s diebus preparāt ea que debēt vendere in crastinus in mercato v̄l statioibus suis ceteri qui preparāt victualia h̄s diebus si tñ die p̄cedēt nō poterūt cōmode p̄parare aut p̄parata seruare sine periculo nō credit qd peccent mortaliter. putat etiā q̄ iusto metu dñorum laudantes in diebus festiuis h̄mōi excusant nō tñ putat eos excusari qui aliqua vehere tenentur ad cōmodum aliorū si v̄eturam h̄mōi faciunt diebus festiuis v̄l liberi diebus profectis possint vacare necessitatibus p̄p̄is nisi arda necessitas sit in causa.

Questio. Sed quero qd de h̄s qd vadūt ad mercata q̄ sūt diebus festiuis v̄l alijs festiuis marie p̄ciput vt i casu huius cōfessionis nūquid peccēt mortaliter? Dic si alijs aliqñ p̄ suane necessitate sic quod non fiat ex cōsuetudine hoc facit non peccat mortaliter. secus si ex consuetudine hoc faciat vel alias ex improba cupiditate lucrandi sicut faciunt mercatores qui propter frequentanda mercata aut nundinas v̄l aut nunquam intrant ecclesias. tales namq̄ credit idem Johannes peccare mortaliter et cōsimiliter eos qui veniunt ad mercata prohibita per ep̄scopos in suis dioec̄. in tantum quod si ep̄scopus excommunicauerit omnes qui veniunt ad huiusmodi prohibita mercata si aliqui de aliena dioec̄. scienter filius venerint incidunt in ipsam sententiam eo quod ratione delicti efficiuntur de iurisdictione filius ep̄scopi. Dicit tamen mercata que sunt de victualibus necessarijs ad

seruili opere p̄ omnes ciuitates & loca ipsius p̄uincie sicut & p̄out in festo natalis dñi p̄cipim̄ feriari: quo magis in ipso festo plebs fidelis ad ecclesias conueniat: deum laudent: & ipsius sancti & omnium beatorū patrocini deuotius imploret & pro rege ac regni salute instent frequenti? & exorent. Ad hec dicti p̄uincialis cōcilij auctoritate decreuim̄ & etiā statuimus per presentes qd festa sanctorū David & Cede ep̄porū & uenefide uirgis de cetero per totam p̄uinciam nostram antedictam suis tēporibus videlicet sc̄ti David primo: sancti Cede sc̄do mēsis Marcij diebus uenefrede autem tertio die Nouemb̄ris cū regimine chōri & nouē lectionibus perpetuis futuris tēporibus etiā

dīem quantumcūq̄ solemnem videlicet de pane / vino / carnibus / gallinis / anseribus et huiusmodi non esse illicita aut facile prohibenda dum tamen propter hoc parrochiani se non subtrahant a diuino seruitio. hoc ipse notat loco p̄allegato.

celebrentur. **I**dem.

Cum Johannes beuerlaco confessoris & pontificis depositionis festum ad modum festi vnius confessoris & pontificis pascalis temporis cū regimine chōri secundum vsum Sarum septimo Maii celebretur Translatio nis autem eius dies cū festo Crispini & Crispiniani agatur.

Anglicane ecclesie & infra. De fratribus nostrorū & cleri in assenti concilio presentiam voluntatibus & consensu & nihilominus ad christianissimi principis & regis nostri instantiā speciales sc̄tissimi cōfessoris & pontificis Joānis beuerlaco memoriaz vbiq̄ per nostrā p̄uinciā votiuis & deuotis affectibus duximus exaltandam. Statuimus igitur & de predictorū fratrum

capitulo duodecimo.

Ad hec. secunda pars.

Regimine chōri. quid hoc importet remitto te ad ordinale Sarum ecclesie.

Anglicane ecclesie.

Ista constitutio est eiusdem culus et precedens: et habet duas partes principales. secunda ibi. Ceterum. Idem diuiditur in duas.

In quarum prima intentum suum declarat circa solemnitatem festi depositionis

Sancti Johannis de beuerlaco in sua p̄uincia celebranda. In secunda ibi. Statuimus. procedit ad suum statutum.

Secunda etiam subdividit in duas partes. In prima declarat mentem suam circa translationem eiusdem sancti celebrandam cum incrementum festuitatis alterius eodem die continuentis.

In secunda ibi. De fratribus nostrorū. p̄rogreditur ad suum statutum.

Regis nostri. Henrici. v.

Statuimus. secunda pars p̄ me partem.

Fratrum nostrorū cōcilio. Ista verba vt videt sunt necessitatis potius q̄ cōgruentie: q̄ ardua negotia non nisi cōcilio confrat̄ū expedienda sunt. de h̄is que sunt a p̄la. sine cōsensu cap. c. nouit. et cap. seq. de iudi. c. cum deputati. etiam in papa qui licet sit solutus legibus tamen fm̄ leges viuere debet. L. de legi. l. digna. fr. distincti. iustum. xij. q. ij. non liceat sic not. per Card. de heret. c. super eo. eo. ver. lib. vi. In hoc tamē cōtradiciunt alij doctores dicentes qd papa pōt talia expedire sine eis q̄ etiam ipse est supra cōciliū ḡnale. de electi. significasti. de concess. p̄ben. p̄posuit. Et hanc partē tenet Aug. iij. di. leges. dicēs qd ipse habet plenitudinē potestatis. l. q. iij. cōquestus. r. c. per principalem. & idē dicit. de iur. iij.

Duissio.

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

negato: & quo
ad ea que habent
fiert in cōcilijs p
universalibus put
hic loquimur. fa-
ciūt ad premiffa
que legunt & no-
tant i. c. graue. eē
de preben. i. r. q.
iij. c. null? pmas.
a. **D**eposito
nis. id est obitus
sive mortis. tunc
namq; fustus ho-
mo deposita ve-
tustate pene na-
scitur ad gloriaz:
& ideo dies mor-
tis dicitur sancto-
rū natalis. xxiij.
o. si. sane.

nostrozum consilio & af-
sensu pro perpetuis fu-
turis temporibus ordi-
namus qd festum depo-
sitionis a dicti sancti qd
septimo die Maij vitz
in crastino seti Joānis
ante portam latinā di-
noscitur contingere: ad
modum festibnius cō-
fessoris & pontificis pa-
scalis tēporis cui regi-
mine chozi scōmbus^b
Sarū ecclesie per pro-
uinciam nostrā antedi-
ctam futuris tempori-
bus perpetuo celebra-
tur. Ceterum qz in fe-
sto translationis eius-
dem q. xxv. die men-
sis Octobris etiam an-
nūatim cōtingit de san-
ctis Crispino & crisp-
iano scdm bsum Sa-
rum ecclesie p̄dicte cō-
suevit quasi p omnes
ecclesias p̄dicte pro-
uincie celebrari & serui-
tium fieri ab antiquo:
nebvnius festi introdu-
ctio diminutio alteri⁹
existat: sed magis sub
vna celebratatis leti-
cia dicti martyres vna
cum p̄fato confessoze
almifico pariter hono-
rentur de fratrum no-
strozum & cleri p̄di-
ctorum consensu vna-
nīmī. statuimus: de-
cernimus & ordinam⁹

quod de cetero singulis
annis dictus dies, vi-
gesimus quintus ^b mē-
sis Octobris vbiq; per
prouinciam predictam
cum nouem lectioni-
bus celebribus habeat.
quarū tres prime erūt
de proprietate sancto-
rum Crispini & Cris-
piniani, tres medie de
translatione sancti Jo-
hannis predicti, & tres
vltime de expositione
Euangelij plurimorū
martyrum cum serui-
tio secundum vsuz Sa-
rum in talib; fieri con-
suetū.

Joannes Bradford.

Requens
peruersorū
et ifra. Pre
sentis sta
tuimus deliberatione
concilij in prouincia
nra violatores seque-

de eiusdem. scilicet sancti Johannis.

e Quasi per omnes. hoc ideo dicit quādo omnes prouincie seruant vsum ecclesie Sarum. sed habent vñz proprium ab ipso vsu Sarum ecclesie diuersuz quod satis licet ratione consuetudinis vt predictum est. S. versic. vsum Sarum ecclesie.

f. **C**elebritas
tis. id est solema
nitatis cultus si
ue venerationis.
g. **D**e fratrum
nostrorum. secun
da pars secunde
partis.

hic incipimus
quintus. isto die
qui tunc accides
bat die veneris
fuit bellū d' Agin
court. in p'p'icaz
dia. Anno domi
ni. m. cccc. xv.
ob cuius victorio
sum exiitū d' z
ctus rex Henri
cus quintus pro
curauit per eccl'e
siam Anglicanaz
sic ordinari. put
hic habetur. z sic
non solum hoc fe
stus numerari po
test inter festas
solemnissed etiā
repētiās de qui
bus plenius tra
ctatur eodem ti
tulo. s. qualiter d'
stinguantur per
Wosten. in sum
ma.

E Requens
peruersos
rum. Nec consti-
tutio Johannis
stratford archie-
piscopi. que diui-
ditur in duas par-
tes. In prima po-
nit statutum pe-
nale contra rios

Dufflo.

latores sequestrationum interpositarum per episco-
pos eorum vicarios generales aut officiales prin-
cipales. In secunda ibi. Sitamen ipsum statu-
tum modificat in casu appellationis interposite ab
huiusmodi sequestro.

Sequestro-
rum. que sunt al-
tero de duobus mo-
dis viz aut de co-
sensu partiu. aut
iudicis auctori-
te. sequestru enim

strozum a per episco-
pos aut vicarios su-

Seqstrum
quid sit.

Primo modo sumptum est rei que in controuersiam
deducta cum non consensu concertatum apud tertiu
depositio. ff. de positi. l. licet. 7. l. et apud. in prin. 7. ta-
lis sequester tñ pñtis habet in ipsa re sequestrata
qñ inter partes conuenit vt. d. l. et. 7. si. 7. talis se-
quester etiam si de hoc nichil actū sit possidet ad ef-
fectum q neuter pendentium poterit rōne possessi-
onis ipsius rei se suare contra alium licet cōtra ter-
tiu victor se suare poterit nisi in contrarium ali-
quid expresse inter contententes ipsos conuentum
sit. facit ad hoc. ff. si seruus vendicetur. l. loci corp⁹
7. competit. 7. sic stat. l. interesse puto. ff. de acquiren-
pos. 7. d. l. licet. Sequestrum vero quod iudicis au-
toritate interponitur quandoq sit de re non pñtis
tiosa et hoc dupliciter viz ad iuris alicuius confer-
uationem prout de hoc patet exemplū. ff. fam. l. her.
l. cedere. 7. si. 7. l. sequen. aut alicuius oneris euictio-
nem sicut pñt exemplū. l. de vsu. l. acceptam. ff. e.
t. l. tich. debitor. 7. tunc sequestratio est sui iuris tuē
di seu oneris euictio gratia apud alium depositio
si vero fiat de re contentiosa tunc sequestratio est rei
posse seu detente eius que in controuersia pñtur
a possessore seu detētoze iudicis officio ex cā sepa-
ratio et penes alium depositio. hec notant in regu-
la iuris locupletari. l. i. vi. per Card. statim post pñ.
vbi per longum processum tractat de materia seque-
strationis. 7. vide q dicit. 7. si. iustis. 7. si. a iure pñtis.

Seqstra
tio.

Episcopos. sic ergo hec constitutio non habet
locum in sequestrationibus interpositis per inferio-
res ordinarios vt puta abbates/decanos/archidia-
conos 7 hmoi.
Vicarios generales. horum potestas differt ab
officialium principalem potestate de quibus sequi-
tur in textu. nam officiales dicuntur quibus causa
cognitio generaliter per habentes iurisdictionē ec-
clesiasticam committitur 7 in tales transfunditur co-
gnitio causarum totius dioc. non tamen inquisitio
nec correctio siue punctio criminū vt legitur in. c. li-
cet de offi. vica. l. i. vi. nec pñt aliquos amouere a bñfi-
cijs nec cōferre bñficia nisi specialiter fuerint talia
eis comissa. sed vicarij gñales oia pñcta facere pñt
pñtute officij excepta collatioe bñficij vt patet de
offi. vica. c. vlti. l. i. vi. 7. notatur per wil. de offi. vica.
c. i. in glo. magna. ff. circa quartā. in cle. vbi bñ no-
tat de potestate tā hmoi vicarij q etiam officialiū.

Officiales principales. q officialis est qui scri-
bit. placet hic circa potestatem officialium aliqua tra-
ctando inferere. vnde non q officialis epi in iure vo-
catur quādoq missus dominicus extra de regu. c. iij.
de frigi. 7. male. c. i. 7. dicitur officialis cui ep⁹ vices
suas cōmittit vt notat Ber. extra de insti. c. iij. glo.
j. vbi tractatur de officialibus et eorum potestate. p
anno. l. ostien. 7. Jo. an. Et verum est large loque-
do de officiali quod quilibet cui administratio alicuius
officij commissa est pñt dici officialis. l. de ap-
pell. l. iudicibus. de hereti. c. volentes. 7. notarij. c. i. cle.
hic tñ officialis sumitur pro eo cui causarū cognitio
gñaliter per epm tantū officiali cōmissa est tāq
officiali. ideo dicitur quia sola cōmissio gñalis cogno-
scendi in causis non sufficit ad constituendum aliquē

officialem principalem absq hoc q illud exprimat
per committentē verbo vel in scriptis sic q de eius
intentione constet. ar. ad hoc. c. vij. di. c. fi. vbi notat
per Jo. Et facit ad idem. l. iij. di. lectis 7. l. de mā.
princi. l. vnicavbi pñt q non est habendus pro con-

os generales ipsorum
be officiales pñcipa

stituto in digni-
tatem missus a pñ-
cipe nisi quaten⁹
ex eis litteris cla-
ruerit. 7. facit. l.
de iure fil. l. pñt.
li. p. l. i. itaq offi-
cialis dignitatē habeat vt. p. patebit necessaria ē de
claratio siue specificatio sui officij. cum etiā non oēs
deputari ad vniuersitatem causarum sint officiales
sed plures eorum vocātur commissarij generales vt
pñt in dioc. Cantuarien. 7. plurib⁹ alijs locis. Por-
tet igitur vt de ipsorum officio constet aut per lras
vt dictum est. aut aliūde per expressionem intentio-
nis cōmittentis. pro quo benefaciunt no. c. vij. di. no-
bissimus. statim post pñci. p Archi. 7. facit ad idē
auten. vt litig. turent. 7. qui vero. coll. ix. l. dec. maxie
vera intelligo in regionibus illis vbi iudicium offi-
cia per diuersa nomina distinguunt. nec puto suffi-
cere locum vbi talis iudex tenet curiam vñt rōne
loci dicatur officialis nisi constet deputantē sic vo-
luisse. Locus nāq de se non sufficit ad dandum talē
auctoritatem. xl. di. multi. nisi aliud fuerit de consue-
tudine introductum. vt. si quisq iudicauerit in illo
loco vbi est consistorium epale eo ipso censeatur offi-
cialis. Talem vero consuetudinē fore Tholose no-
tat wil. in cle. vnica de offi. vicarij. glo. vlti. In quo
casu em ipsum auctoritas officij appropriatur ipsi
consistorio potius q ipsi officio sic q consistoriū facit
officialem quicūq sit ille sed non econtra. de hoc
vocabulo officialis dicit wil. in cle. 7. si principalis
de rescrip. q hic dicitur ab officio cis. q idem est q
nocere q tales vt plurimum nocent maxie subditis
quibus presunt. Istud dictum wil. bene puenit offi-
cialibus largo modo sumptis iuxta quē vnusquisq
habens administrationē aliquā dicitur officialis ma-
xime cum eoz officium 7 sollicitudo versetur circa
pecunias leuandas 7 colligendas. Secus tamen di-
cerem in illis quoz officia 7 sollicitudo versantur i
exhibitione iusticie quales esse debent officiales ara-
chiepiscopoz 7 epoz quibus propter sue dignita-
tis honorem cause que alijs officialibus inferiorum
iudicium committit nequeunt tāq viris honestis ius-
tis 7 sciētificis per sedem apostolicam cōmitti con-
sueverunt prout no. de rescrip. c. statuti. 7. canonis-
cis. per Card. qui notat q hmoi officiales epoz ha-
bent dignitatem et ipsorum auditorium est idē cum
auditorio ipsoz epoz. de pñe. c. non est. l. i. vi. hmoi
enim officium dicitur non ab officiendo. i. nocendo.
sed efficiendo q singulis iusticiā faciūt atq reddūt.
hmoi enim officium maxime consistit in causarum
cognitione que per commissionē eis etiam gñaliter
factam in eos virtute ipsius officij transfunduntur
de offi. vica. c. licet. l. i. vi. cessat tamē eoz potestas i
criminū correctione. excessuum punitione. 7 a bene-
ficijs vel administrationibus amotione. nec etiā po-
tunt ferre bñficia absq commissione specialit vt de
promissis pñt. d. c. licet. 7. e. tit. c. fi. De potestate ve-
ro hmoi officialium 7 quō habent ordinariam iurif-
dictionem no. d. c. licet. glo. ij. per Jo. an. l. i. vi. q etiā
vltra premissa ab eorum pñte excepta ponit q nō
possunt concedere litteras commendatitias ad or-
dines. all. ad hoc de tēpo. ordi. c. cū nullus. 7. l. i. vi. ex-
cipitur etiam casus decretalis in. c. i. de offic. ordi. in
fi. l. i. vi. vbi statuitur q officialis archiep⁹ non potest
suspendere epm suffraganeum ipsius archiepiscopi
vel in eum ferre sniam interdicti ipso archiepiscopo
k. v.

Nota de
officialib⁹
7 in qbus
dicuntur eo-
rum officiū

Prouincialis Guillelmi Linde Wode.

existente infra prouinciam suam vel circa illam. Et nota qd p^{re}sentia horum officialium non solum per reuocationem sed etiam per mortem deputatis cessat. argu. ad hoc de offi. vica. c. romana. li. vi. Mortuo tamen epo transfertur de iure cōi iurisdicctio in caplin sede vacante vel in ali

um put de cōsuetudine pscripta. fuerit obseruati. de ma. 2. obed. c. vnico. li. vi. nō tgitur puenit vt hīs

in quem transfertur iurisdicctio inuitus habeat officialem sibi forsan odiosum. ar. notatorū per wylh. in dicta cle. 2. si principalis. glo. si. in si. **C** Sed quero in quibus differant hī officiales ab alijs iudicibus p^{re}sentis deputatis dico qd in multis differunt. p^{ri}mo qd habent idem auditorium cum epo. de appel. c. romana. in p^{ri}mo. li. vi. Nec ab eis appellatur ad epōs sed ad eos ad quos appellaret ab ip^sis epōs vt ibi p^{re}sent non tñ sic est in alijs qui non sunt officiales p^{ri}ncipales quales sunt officiales foranei etiam ad vniuersitatem causarum i certa parte dīoc. deputati. r idē si duo sint deputati equaliter tñ vnus eorū residet i loco p^{ri}ncipaliori. nam ille censetur officialis p^{ri}ncipalis. ab alijs vero bene pōt appellari ad ipsum epm vt no. wylh. d. c. 2. si principalis. glo. ii. differunt etiam in hoc qd hī officiales sunt ordinarij vt s. d. c. 2. Alij vero sunt delegati. differunt etiam in dignitate cuius cōtemplatione possunt cause eis a sede ap^{li}ca committi non tñ alijs vt p^{re}sent ex supradictis. 2. d. c. 2. si principalis. **C** Sed quid si epōs habeat duos officiales in diuersis locis deputatos in solidum 2. committitur causa a sede ap^{li}ca officiali simpliciter: cui eorum videtur causa committi. dīc qd p^{ri}ncipaliori. ar. notatorum. d. c. 2. si p^{ri}ncipalis. glo. quid ergo. p^{re}sent. 3o. an. qui etiam dīcūt qd si sint duo eque p^{ri}ncipales sic qd nesciatur quis sit p^{ri}ncipalior tunc seruari debet em eum id qd notat Ber. in magna glo. p^{re}sent. si cō de offi. deleg. c. qm abbas. vīc q^uis erit iudex de quo fenerit impetrator: vel si rescriptum impetratum fuerit a duobus vnusquisq^{ue} asserit se intellexisse de vno: alius de alio: tunc ille sit iudex cui prius littere fuerint presentate. p^{ro} quo facit de rescript. c. capitulum scē crucis. de appel. vt debitus. Si vero simul esset presentatio facta tunc dignior debet preferri. si equales sunt sorte dīstīnātur. ff. de iudi. l. sed cum ambo. r. xv. q. ii. fors non est. Sed pone qd causa commissa sit officiali 2. ante finitā causam desinit esse officialis an remanet iudex. Dīc em 3o. an. i loco p^{re}alle. qd si non erat expressum p^{ri}ncipium nomen desinit esse iudex alias vero si fuerit expressum remanet iudex vbi aliud eum non impedit. 2. p^{re}cor. in simili notata per Archi. de rescript. c. statutum. r. committant 2. ibi etiam per Cardi. r. canonicis. li. vi. Et cōcor. notata p^{re}sent 3o. an. de offi. deleg. c. q^uis. e. li. i. nouella

Questio.

Nota a te
q^uint iuste
cāe sequestra
tionis.

Causa iustis. hāc vna est qñ interuenit cōsentus partium. ff. de solu. l. si soluturus. ff. de po. l. licet. de verb. sig. l. sequester. Itē in re dotali si furor mariti interueniat. ff. solu. l. si cum dote. s. si vero dōtis. vel qñ maritus cauere non pōt 2. scandalizaret si mulier ministraret. et de dona. inter vi. 2. vxo: per vestras. Et idem si tam maritus q^u vxo: sint suspecti de dilapidatione. Iusta etiā causa est qñq^u ad uerfarī cōtumacia p^{re}ceptue intuitu religionis cui^{us} p^{re}teritu mītus agendum est. extra de dolo 2. cōtu. c. ii. Et etiam iusta causa qñ persona a qua res mobilis petitur suspecta est 2. timetur de eius fuga. ff. q^u satisfā. cogū. l. si fideiusso: s. vlti. ff. de offi. p^{re}sidis. l. senatus. l. de agro. 2. censu. l. lib. xi. Alia causa est fauor p^{re}sumptus ex parte iudicis cuius familiaris forte furtum passus repetit rem furtiuā

vt p^{re}sent in. d. l. senatus. Causa insuper iusta est p^{ro}pter conditionem persone vt si seruus proclamatur in libertatem vt tunc sequestrantur res peculiares ne dominus eas dissipet. l. qui ad li. p^{re}cul. non licet. l. iij. l. de asser. tol. le. j. s. super peculio. et idem si dñs seruū suū vel liberū

asticijs aut alijs in casibus a iure permittis i

cognoscunt patantur. possunt nanq^{ue} sequestrari si tñ meatur per certas coniecturas q^u p^{ro}pter hoc posses for grauior eis existat. ar. ad hoc. ff. de offi. p^{re}se. v. l. j. s. q^u autē. in si. de hīs qui sunt sui vel alie. iuris. s. dñs r. 2. optime. ff. de adul. l. si postulauerit. s. idem cum si libus. dīcūt etiam causa iusta cōseruatio vir ginitatis qñ scz maritus petiit vxorem virginē sibi restitui que negat matrimonij cōtractum. sequestrabiturnāq^{ue} puella quousq^{ue} causa fuerit terminata. et de sponh. c. cum locum. Iusta etiam causa est trepidatio mulieris cuius restitutio petitur cū ei per cautionem sufficientem mederi nō pōt eo q^u vir eā p^{ro}sequitur odio capitali extra de restitui. spolia. c. litte ras. s. vlti. Dīcūt etiam causa iusta appellatio interposita ab executore vt vīc^{is} interim si sit res mobilis sequestratur ipsa res. si immobilis sequestrantur fructus. l. quo. appellatio. non recipiunt. l. ab executore. Et quoq^{ue} causa iusta qñ colonus negat p^{re}sent nem debet ei qui petit cum longo tpe cessauerit. l. de agricolis 2. censitis. l. libus. Item qñ questio est de possessione 2. nō potest probari quis possidet. ff. de acquirē. posses. l. in sequestro. Item qñ possessor victus appellauit 2. incipit dissipare vel alienare fructus. si. q. v. quotiens. extra. c. vlti. ff. de appella. l. imperatores. Item vbi quis missus est in possessionem causa rei seruande si alienet sit sequestratio fructuum. extra. c. c. dilectus. Item in re litigiosa. si. q. j. c. vlti. Itē p^{ro}pter cōtumaciam nolētis cauere. ff. de coll. bo. l. j. s. super. Item ne impediatur vendit cōmoditas. ff. de dolo. l. si oleū. hos casus notat l. dñs. in summa extra. e. ti. s. an sit licita. 2. vide q^u dīcam i. e. p^{re}sent. p^{re}missis.

C Et veris. non solum requiritur causam sequestrationis esse iustam sed etiam oportet qd sit vera. 2. sic super hoc requiritur cause cognitio saltem vt super hoc iudex de plano inquirat 2. summarie se infor met. ar. ff. de offi. p^{re}sent. l. nec quicq^{ue}. s. de plano. 2. de officio p^{re}sidis. l. senatus. Et q^u fieri debet cum cause cognitione notat 3o. in coll. extra eo. tit. c. ii. 2. Cardina. in. c. locupletari. de regu. iuris. li. vi. 2. Paulus in cle. ad compescēdas. e. ti. r. beneficiū. verfas. si. glo. debet etiā fieri parte vocata 2. presente ad minus per contumaciam absente vt no. in locis p^{re}alle. c. Alijs. vt puta dotalibus et huiusmodi sup quibus ecclesia potest cognoscere suo iure.

C Iure permittis. hoc dīcūt quod regulariter oīs sequestratio est prohibita iuxta naturam tituli. l. de prohibi. sequestra. per totum. fallit tamen in certis casibus sibi notatis per Chy. 2. horum plura notat Ber. extra eo. titu. c. ii. glo. vlti. vbi ponit. xi. casus sed l. dñs. ibi addit plures de quibus dīcūt. s. e. r. iustus. 2. p^{re}dictis casibus adde casum consti. cle. e. ti. ad compescēdas. vbi dīcūt q^u in causa beneficia si contra possessorem qui tñ triennio pacifice non possedit feratur in curia sententia diffinitua tñ iudex ordinarius debet sequestrare beneficiū etiā si sit dignitas vel beneficiū curatum. Itē ne partes veniāt ad rixam: sequestratio qñq^{ue} interponitur: vīc^{is} vbi duo contendunt super aliqua re 2. parant se ad arma causa fructuum colligendorum vel alias. facit

ad hoc de iure patronatus. c. l. i. ff. de usufr. l. i. et
quissimum. et no. e. ti. in prin. ff. Sed nunqd. p. spec.
De hac materia poteris videre amplius et plenius
per Arch. et q. i. c. quia res. et e. titu. c. ad compescen
das. ff. beneficium ipsum. per Paul. in cle.

Interposito
rum. patet itaq;
q loquitur de se
questratione que
fit iudicis pote
state. et hoc fit qn
q ipsius iudicis
officio mero. qua
doq; officio iudi
cis mercenario:
qnq; ad partis
petitione. Quia
materia latius vi
dere poteris i lo
cis prealle. s. ad
finem glo. pri.

Post publicationem. sic ergo ante publicatio
nem de qua hic loquitur etiam post decretum seque
strationis interpositum volans hmoi sequestratio
nem non incurrit penam positam in ferus et si pu
blice in iudicio multitudine populi presente ipsa se
questratio publicata sit. put alias in simili notatur
per Jo. an. ff. publice. in cle. j. de sepulturis. Nam ad
effectum huius pene requiritur publicatio in locis
quibus bona sequestrata consistunt vt patet hic in
textu.

Debite factam. s. coram multitudine populi vices
in ecclesia aliquo die festivo dum populus confluxit ad
diuina vel tali modo q publice omnibus vicinis pa
teat. ar. notatur per Jo. an. d. ff. publice. in cle. j.
de sepult. Et vide quod scripsi. s. de iudi. c. ij. ff. lo
co publico.

In locis. non intelligas determinate de locis
vbi sunt res ipse sed de parrochia infra quam loca
ipsa continentur. vel de loco publico vicino sic q ta
lis publicatio possit puenire ad noticiam inhabitat
ium loca illa vt dixi. s. glo. pri.

Excommunicationis suam. Simile habes in
cle. ad compescendas et. et. Sed nuquid eps vio
lans hmoi sequestrum incidat in hanc penam. dic q
sic. q id q dicitur in c. q; periculosum. de sen. excof.
li. vi. locum habet in sententia suspensionis et inter
dicti non autem in sententia excommunicationis put
notat Joh. an. dicto. c. ad compescendas. ver. si quis
Et conco. Bess. e. ff. et etiam Pau. ff. incurrat.

Si tñ. secunda pars.

Fuerit appellatum. supple legitime. et ex hoc
ptz quod loquitur de sequestro interposito iudicis
auctoritate non autem ex partium conuentione.

Sed quero quò possit tenere appellatio. interpo
sita a tali sequestro quod interponitur ex iustis cau
sis et veris: et in casu a iure permissio cum appellatio
impedire non debeat ne fiat id quod a lege fieri de
cernitur. ff. de appel. rec. vel non. l. vlt. Dic q; forsan
iudex processit ad sequestrum absq; cause cognitiõe
et parte non citata quod non licet vt dixi. s. e. ff. ve
ris. vel quia aliunde aggrauauit. ar. ad hoc. L. quozu
appel. non rec. lab. excof. c. i. s. libus.

Prosecuta. Nota non dicit finita siue determi
nata sed sufficit q appellans sit diligens in psequē
do appellationem interpositam vt habeat locum q
hic dicitur. legitime itaq; appellationem psequi
intelligitur qui facit suam diligentiam vt eam possit
infra annum terminare. vt in clemen. sicut. de appel.
Alias autem si cessante legitimo impedimento in
prosecutione hmoi negligens sit rata manet prioz
sententia. extra de appel. c. sepe. ff. de his. qui notan.

infra. l. furti. s. i. cum glo. ibidem Et nota q ad profe
quendum appellationem non statuitur terminus a
iure sed ad sustinendum statuitur annus vt predicti. et
ex causa biennium vel ultra. de appel. ex insinuatō
ne. et c. oblate. et c. ex ratione Iudex tamē a quo sta
tuere potest tem
pus ad prosequē
dum. de appel. c.
personas. vbi de
hoc. Ipse etiam
appellans pōt si
bitēpus statuere
tamē arbitrio iu
dici vt ibi patet
Potest tamē pro
secutio appellati
onis de consensu
partium pzo
gari ultra termi
num iuris vel ho
minis. de appel. c.

**tamen a sequestro fue
rit appellata et ap
pellatio legitime pro
secuta ea pendēte pos
sessorēs bonorum se
questratorum et alij li
bere et impune vtan
tur eisdem.**

quātu. in clemen.

Utantur eisdem. ratio est quia appellatio legit
tima non solum suspendit sed etiam arguit pronuncia
tum. ff. ad turpill. l. i. in fine. et nota. de appel. c. pasto
ralis. ff. dormitasse. per Bernardū. et ea iuste inter
posita nichil est interim innouandum. ij. q. vi. appel
latione licet fallat in certis casibus ibi recitatis in
glosa. Unde in hoc casu appellatio interposita et p
secuta saluat eos a vinculo excommunicationis quā
alias incurrerent ipso facto violādo sequestrū vt hic
patet. Nam suspensio principali scz sequestro supen
ditur et accessorium vices excommunicatio que fertur
occasione violationis ipsius sequestri. ff. de pecul. le
ga. l. j. et. ff. de distractio. pigno. l. cum soluende.

**Sed quero quid si appellatio prosecuta fuerit p
nunciata iniusta nuquid tunc appellantes incidūt in
hanc sententiam tanq; violatores sequestri. videtur
q non per hoc q dicit hic textus eos vt posse bonis
hmoi sequestratis libere et impune. nec est pueniens
vt vna et eadem lex operetur diuersos effectus sibi
contrarios quales sunt vti sine pena et vti incurren
do penam. ar. ff. de nego. gest. l. siue hereditaria. cum
pcoz. ibi alleg. nec sic occupando poterunt dici esse
in culpa cum hoc faciant huius constitutionis aucto
ritate iuxta quam aliquid faciens non peccat. xxvi.
dist. c. deniq; circa medium. et iij. q. iij. q peccat. pde
terea appellatio legitime interposita reseruat sta
tum appellantis integrum attam si de crimine capi
tali damnatus sit. ff. de testamentis. l. qui a latroni
bus. Et sententia lata extincta est per appellationē
sequentem. ff. ad turpill. l. i. in fine. Et notatur p Ac
curf. ff. de his qui notan. infra. l. furti. s. i. Unde et dam
natus super crimine: appellatione secuta videt non
damnatus. ff. de penis. l. ij. s. vlti. Integer nāq; rema
net status hmoi appellantis. ff. appel. interpo. nil no
uari. l. vnica. s. integer. Et talis testari potest et alta
facere sicut prius. ff. de iustito rup. irritoz testamē.
l. si quis. filio. s. hi autem omnes. Contra videtur q
tales succubentes in causa appellationis incidāt in
hanc penam. nam ex hoc apparet primā suam iter
positionis sequestri fore iustam et appellationem
esse iniustam et per consequens q tenuit sequestrum
et q appellans iniuste interim occupauit bona sic se
questrata. In tali nāq; casu vt videtur rata manet
prima sententia scz sequestrationis. extra de appel.
c. sepe. et c. cum sit romana ad cuius dicti fortificati
onem facit. l. furti prealle. s. i. vbi dicitur q damnat
super crimine famoso appellans effectualiter non
prosequens suam appellationem efficitur retro in
famis. pde tera appellans deficiens in pbatione
appellationis sue senet ab initio non appellasse: et**

Suspensio
p:ncipali
suspendit
accessorij.
Questio.

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

sententia prius lata in suo robore permanet. *L. de tempo. r. repara. ap. l. vlti. §. illud.* sed si is cuius bona sequestrata sunt non appellasset occupando eadem bona incurrisset sententiam excommunicationis de qua hic loquitur. ergo idem erit in questione nostra cum prior sententia iam maneat firma. Et ad huius argumenti fortificationem faciunt nota. *Pa. de Bustrigat. in. li. vlti. L. de sniam. pas.* qui dicit q. in his que retro singuntur omnia rescinduntur perinde ac si ab initio sententia prima processisset. al. ad hoc. ff. de sus. r. legi. here. l. penul. Quid dicemus ecce in casu questionis nostre michi videtur primam partem veriorē scz q. appellacione pronunciata iniusta non incidat appellans in sententiam excommunicationis de qua hic fit mentio tanq. a retro: r. hoc per rationes ibi r. pro parte illa tactas. Nec obstant motiva in contrarium vtz. c. sepe appel. vbi dicitur quod rata manet sententia prima nec illa. l. furti. §. i. vbi dicitur q. taliter datus cessante appellacione efficitur retro infans. Nam iura predicta loquuntur in eis qui non profecerunt appellaciones interpositas sed propter lapsum fatalium appellaciones ipse habentur pro defertis. patet iste intellectus primo ex littera illi. de cre. sepe. ff. saluis r. ibi appellacionem suam profecerunt non curantibus r. Seco ex littera dicte. l. furti. ibi omnia tempora provocacionis lapsa sunt r. in tellige provocacionis prosequende vt ibi notatur i. glosa. Sic etiam intelligitur. l. illa vlti. §. illud. *L. de tempo. r. repara. appella.* vt patet ibi in tex. Unde per horum clarior intellectus habes considerare circa appellacionem a quocunq. gratamine interposita trāta tempora. Primum tempus est ipsa appellacione pendente illud vtz quo durat prosecutio ipsius appellacionis r. de tali tempore loquitur hec constitutio q. satis apparet ibi in textu ea pendente r. Et hanc considerationem q. pendente appellacione appellatio extinguit sententiam r. eius effectum in totum in causis civilibus: similiter etiam in causis criminalibus prater q. quo ad bona in quib. quo ad qd remanet aliquis effectus prime sententie. *L. si pen. appel. mors in terue. l. iij. r. L. si reus vel accu. mor. sue. l. vlti.* Secundum tempus post appellacionem interpositam considerandum est vtz cursum fatalium ob defectum prosecutionis quo casu appellatio dicitur defecta r. manet firma prima sententia vt in dicto. c. sepe. r. in hoc casu fingitur nunq. esse appellatum et sic stat allegatum in. d. l. furti. r. in. d. l. vlti. §. illud. *L. de tempo. r. repara. ap.* Tercium tempus post appellacionem interpositam considerandum est in quo forsitan sententia prima est confirmata tanq. iusta r. appellacio pronunciata iniusta. vt in casu questionis nostre tunc habet suum effectum prima sententia non vt a retro sed a die confirmationis eiusde r. sic actio oritur ex sententia confirmante non autē ex confirmata. put plenius notatur per *Thy. L. de appell. l. eos. ff. vii. queritur.* r. hanc theoricā premissam potes colligere ex notatis p. Barth. dicta. l. furti. §. i. Sed quid sequestratio est per epm. eius vicariū vel officialem interposita r. debite publicata nichilominus bona occupantur vt prius. nūquid occupans possit tanq. violator sequestrari denunciari excoīcatus infra decem dies concessos ad appellandum. videtur qd non hinc ea que notat Accur. ff. nil. no. pen. appel. l. j.

De presumptionib. Stephanus.

Nemo ecclesie sue renunciās eiusdem recipiat a substituto vicariam: aut vterq. hic

vbi dicit quod infra tempus datum ad appellandum non potest fieri executio. r. p. cor. ibi alii docto. Sed econtra videtur nam vbi sententia lata statim trahit secum executionem: ibi appellatio subsequens non succurrit quin statim incurratur ipsa pena. ff. de pen. nls. l. qui vltimor. l. quo ad statum. r. sic expectare tempus appellacionis interponēde frustratoris esset ar. *L. de pbat. l. ad pbatōne* s. verū est q. siua excommunicatōis lata trahit secum executionē vt legisset et notat e. de

vicaria: ille pūnetur psonatu.

lepra r. infra Inhibet ne quis ecclesie sue renunciāsi

appel. c. pastoralis. ergo nō oportet tempus datum ad appellandū expectare sed statim potest fieri executio servato tamen processu legitimo contra ipsū violatorē sequestrari vt scz vocetur allegaturus cām rationabilem quare non debeat pūniri in dēssisse in ipsam excommunicationis sententiam. r. q. nō expectato tempore ad appellandum cōcesso possit fieri executio. facit. l. addictos. *L. de appel. In hoc pa. su. dicit Barth. dicta. l. qui vlti. q. illa. l. j. ff. nil. no. pē ap. loquitur in causis civilibus. Secus tñ dicēdum est in criminalibus. finaliter tñ dicit q. quedam est executio que fit a iure vtputa q. efficitur infans vt q. sit excoīcatus vt hic tñ talis executio potest statim fieri vt dicta. l. qui vlti. r. dicto. c. pastoralis. r. ff. de his qui. no. infa. l. furti. in prin. Quedā ē executio q. debet fieri ab homine: r. illa vtputat nō debet fieri infra. x. dies r. sic stat. l. j. ff. nil. no. pendens. appella. nec obstat dicta. l. addictos. q. ibi fiebat executio aī r. male faciebat iudex sic faciens hinc eum. Michi autem videtur in casu nostro sic dicendū si notorie cōstat sequestrationē esse validam r. rēlatam post violationem eiusdem debite publicate pōt violans non expectatis. x. diebus denunciari excoīcatus si vocatus nullā p. se cām rationabilem alleget. ratio est q. dato q. in hoc casu appellauerit sequestrans non tenetur deferre appellacionē. ex de appel. c. cum appel. l. vi. Si autem constet sequestrationē nō tenere de iure cautius est q. abstineat sequestrans ab vltiori processu. ar. si duobus. §. si autem. *L. cōmunia de legatis. In dubio autē etiam abstinēdum est ppter appellacionem forsitan supuenturam in quo casu cognitio veritatis scz an talis occupans bona hincōt sequestrata sit excoīcatus pendet exeventu future probationis vel non probationis suggestor. in appellacione si que interposita sit vt dixi. §. in fine questionis precedentis. r. ad hoc faciunt notata per *Boost. d. dicto. c. pastoralis. §. nos itaq. §. secū trahat.***

De lepra. r. j. Ita constitutio fuit Stephanus archiepiscopi edita in concilio Proen. Et habet tres partes. In prima ponit quādam inhibitionem. In secunda ibi. Vehementer subdit sue inhibitionis rationem. In tertia ibi. Quod si apponit penā contra facientibus.

Et infra. hic decidit quoddā parūsi prohemium ad dicēda r. est pars hui. j. de pcel. preb. c. ne lepra ecclesie sue. supple parrochialis pbandalis vel alterius cuiuscunq. in se vicarium habentis. Et nota q. de materia simili loquitur decretalis q. verissimile. extra. e. t. l.

Renunciāsi. Nec autem renunciatio fieri debet in manibus eius qui habet potestatem eam admittendi siue talis sit epus ad quem pertinet in sua diocesi de iure communi siue inferior prelati q. hoc potest de consuetudine prescripta vel p. ius legio spe

In sententia lata trahit secum executionem.

Diuisio.

Questio.

claus. extra de renū. c. admonet. cum ibi notatis. r. e. ti. c. illuſio. ſ. beneficio. in prin. in cle. Vñ ſi in manus laici talis renunciatio facta ſit etiam ſponte non tenet vt legitur. e. ti. c. q. in dubijs. r. hoc verum in pſudicium eccleſie vel ſilius ad quem pertinet reſignationis admiſſio.

vñ. q. i. non oportet. valet tamē in preiudicium reſignantis vt ſep̄m beneficium nō poſſet repetere ma-

**bi ſubſtituto recipiat
vicariā eundē be-**

ſtine cum reſignatio ſit per ordinarium admiſſa ſm Boſſ. Lauren. Qñc. p̄dy. Egi. r. Ber. d. c. qd in dubijs. vii. Maſo r. Boſſi. in. e. c. contradicunt per teztum ibi qui dicit non tenere renunciationē. Immo. dicit cui ad hęc quod per talem reſignationē amittitur poſſeſſio beneficij non tamē p̄prietas. Ratio eſt qz poſſeſſio ſolo animo amittitur. L. de acqui. poſ. l. licet. Et huc dicto concoz. Henrī. in. e. c. Et ad hoc faciunt notata per Archi. xviij. q. ij. gonſaldus. p̄prietas vero non amittitur qz ſine conſenſu ſuperioris nō tenet reſignatio vt predicti ſm Immo. dicto. c. quod in dubijs. Et hoc verum niſi reſignās velit intrare regionem arc̄torem. Et de regula. licet de regula. c. beneficium. li. vi. Et notatur per Archi. xvij. q. ij. abbas. in quibus aut caſibus non tenet reſignatio nō. de. renū. ſuper rubrica per Cardm. li. vi. Docti ſctas quod vbi ordinarius non admiſſit reſignationem de aliquo beneficio factam non in manus ſuas ſed alienas qui non potuit eam recipere: ſed ſtat i de liberatione vtrum velit admittere nec ne Si inter ſic renunciāns re integra penſiteat poteſt ſine noua inſtitutione iterum illud idem beneficium occupare vt prius. nam cum non perdat p̄prietatē vt predicti videtur ſufficere tolerantia prelati qui ipſum poterat retinere. ar. ff. qui. mo. p̄g. vñ p̄o. fol. l. voluntate r. extra de renū. c. vñ. ſic nō. per Archi. de renū. c. ij. ſ. renunciet. p̄ſed pone. li. vi. Et idem videtur fore dicendum etiam ſi renunciet in manibus ſilius qz habet poteſtatem admiſſendi reſignationem dum tamē hoc faciat non per ſe in perſona p̄pria ſed per alium puta per p̄curatorē vel per litteras. Nam ſi in perſona p̄pria renunciet planum eſt qz renunciatio tenet nec vltimus poterit redire. vij. q. i. qz periculoſū. de conſe. di. liij. queris. prout hoc nō. Archi. in dicto. c. ij. ſ. renunciet. in prin. Et hoc verum puto niſi ſtatim penſitens reuocet ipſam reſenciā. r. tunc recuperabit beneficium potius impoſitato iudicis officio qz iure actōis. extra de pactis. c. cum p̄dē. vñ. q. iij. deniqz. r. ibi per Jo. r. ad hoc faciunt nō. in. d. c. ij. de renū. in. ſi. per Jo. in nō. li. vi. r. faciunt ad idem nō. p̄ Paulum. in. c. cum illuſio. de renū. ſ. cedendū. in cle.

Circa premiſſa tamen puto diſtinguendum inter eum qui reſignat beneficium ſimplex tale vñz quod non habet curam animarū r. eum qui reſignat beneficium curatum vt vñz in primo caſu cum eius ſolus interſit ſtatim in eius preiudicium teneat reſignatio etiam abſqz conſenſu ſuperioris. ſecus tñ vbi immineat cura animarum qz tam non ſolum eius intereſt ſz etiam aliorum quibus tenetur predicare. vñ in hoc caſu neceſſaria eſt ratiſhabitio ep̄i vel ipſius qz poteſt de iure vel coſuetudine talem reſignationem admittere. r. ad hoc faciunt nō. per Archi. d. c. qz periculoſum. adde. ſed mirandum eſt. r. vi. q. iij. deniqz. adde idem notat huc Jo.

Subſtitutio. ſupple auctoritate ſilius ad quem pertinet inſtitutio in ipſo beneficio. nam ipſe reſenciā auctoritate ſuam emine p̄ſſet ſubſtituere vt titulum habeat in ipſo beneficio. extra de inſtitutio. c. ex frequentibz. Immo nec patronus qui nō habet poteſtatem niſi ſolum ad eccleſiam preſentandi. extra

de iure patro. c. cura. Et facit de regula. iudic. c. beneficium. li. vi.

Receptat. ſupple per viam preſentationis ſimplicis. puto tamen quod per viam permutationis ad mittende auctoritate de per ep̄iscopum vel alium ordinarium ad quem pertinet inſtitutio vt ſ. dixi glo. p̄oxima hoc poſſit facere. extra de rexp̄muta. c. queſtium. r. c. cum vñ

**hemēter poſſit p̄ſumi
quod talia fiant per illi**

uerſorum. ratio mea eſt quia in permutatione ſienda totum pendet ab auctoritate ſuperioris r. non a voluntate permittentium. vt dicto. c. queſtium. qua auctoritate preſuppoſita ceſſat preſumptio de qua hic loquitur. Et concoz. in ſimili Lappus de rerum permuta. c. vñco. in cle. put eum recitat Jo. delig. ſ. ſed quid ſi habēs beneficium pingue r. c.

Vicariam eiusdem. Intelligas de vicaria perpetua prius in eadem eccleſia ordinata per modum beneficij de quali vicaria loquitur conſtitutio orthoſis ad vicariam. r. extra de officio vicarij. quali per totum.

Sed quid ſi aliquis renunciavit beneficio r. alius in eius locum canonice ſubrogatus eſt qui quidē ſubrogatus de nouo ordinat vñam vicariam de conſenſu ep̄iscopij r. patroni quod ſatis licet. extra de officio. vica. c. iij. Adodo ad iſtam vicariam preſentat illum qui prius fuit ibi rector r. ipſam eccleſiam reſignauit an i hoc caſu poſſet iſ qui reſignauit recipere hñmō vicariam. hec littera ſtrictē ſumpta facit qz non cum poſſet eque intelligi de vicaria iam exiſtente vel futura r. vñz p̄t tñmē de illicita pactone vt hic dicit. Sed puto qz i hoc caſu bene poſſit recipere vicariā: quia iſte textus debet intelligi vbi rector renūciat ea intentione vt ſit vicari⁹ et qz vicarius ſit rector prout legitur in ſimili. extra. e. c. quia verſimile in quo caſu eſt vehemens preſumptio de illicita pactone vt hic. talis tamen preſumptio ceſſat in caſu queſtionis. vñ r. ſi rector qui renunciavit eccleſie vbi eſt vicarius poſtea mortuo vicario preſentetur per ſuum ſucceſſorem ad dictam vicariam eſtimo qd nō offenditur iſta conſtitutio.

Cū vehemēter. ſecunda pars.

Preſumptio. Iſta preſumptio inſurgit ex hoc quod non eſt verſimile qz quis velit renunciare maiori beneficio pro minori. extra e. c. quia verſimile. licet ſecus foret econuerſo. extra de clerici. non reſi. c. i. r. nota qz doctores de preſumptionibus varie loquunt. Tractatur enim de hac materia extra. e. ti. per Boſſen. in ſumma. ſ. ij. r. eodem ti. ſ. ij. p̄ ſpec. liij. di. fraternitatem. r. l. di ferrum. ff. qz metus cauſa. l. non eſt verſimile. xliij. di. multis. r. extra. e. ti. qz. verſimile. de renū. c. ſuper hoc. de ſponſ. c. ſ. qz. r. multum bñ. vñ. q. i. oues. per Archi.

Ex locis predictis poteſt colligi quod preſumptionum quedam eſt temeraria r. hec a iure reprobat. ſ. queſtio. j. c. j. r. vñ. queſt. j. c. oues. quedam eſt probabilis ſurgens ex ſuſpitionibus r. fama et tunc poteſt iudici purgatio. ſ. q. v. p̄ſbyter. r. hec cū vñ teſte facit plenam probationem. de preſump. c. illud L. ne de ſta. deſuncto. lib. ij. Quedam eſt preſumptio violenta r. iſta ſufficit ad condemnationem. de preſump. c. ij. Receptat tamen probationē in contrarium. de p̄batio. p̄poſuit. r. iſta appellatur iuris tñ Quedā eſt preſumptio neceſſaria que eſt iuris et de iure. de ſponſ. c. ſ. qz. tamen contra ipſam admittit confeſſio partis vt dicit glo. ſingularis autē. de equalit. dotis. ſ. ſi autē mulier. coll. vij. De vehemēti preſumptione non ſolum patet in hoc loco ſed etiam ex e. c. litteras. vbi notat Ber. qz talis preſumptio non

Queſtio.

Preſumptio multiplex.

Diſtinctio circa reſignationē.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

sufficit ad cōdemnationem maxime in graubus cau-
sis. de hac materia plentius videre poteris dicto. c. is
qui per Henricum de bowyco.

Ullicitam pactionem. que in spūalib⁹ omnino
reprobatur qz continet symoniam. et de pact. c. fina.
vbi de hoc. et ad
materiā facit no-
tata de prebē. si
gnatum. c. dist. in
ea. p. Jo. xviii. q.
ij. c. eleutherius.
per eundem.

Questio.

Sed qro qua-
re sit hic presump-
tio in deteriozem
partem cū in du-
bitis presumit de
beat in meliozem
et benigniozem par-
tem et de psump.
c. dudū. ff. de ma-
testa. l. i. seruos. ff. de leg. ij. l. cū pater. §. rogo. dicit qz hic
agitur de salute anime vñ presumitur i duriozem par-
tem. sicut alias legis extra de spons. c. iuuenis. l. vii.
di. presbyteri. Talis enim interpretatio licet sit du-
rior: est tamen melior et tutior. de conse. di. iiii. paruu-
los. Et notatur per Ber. de scruti. in ordina. fact. c.
unico. glo. vlti.

Quod si. tertia pars.
Ab aliquo. scz rectore vel vicario.
Presumptum fuerit. sonat in victum licet qñqz
sumatur i bona parte. sic alias in malo sumitur. vñ.
dist. qui contempta. x. di. c. ij. xvij. di. c. multis. Ide-
enim due dictiones ausi fuerint et presumpserint vt
communiter important cōtemptum vt notat Jmo.
de sen. excō. c. cū medicinalis. glo. vlti. li. vi. et cōcor.
Wost. c. h. irregularitatem.

Ille. scz renunciāns ecclie vel personatus.

Alius. qui erat vicarius. et sic recepit personatus
tum vel ecclesiam.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

**Persona
et varie su-
mitur.**

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

Personatu. i. prelatura siue titulo ad personā
siue rectorem ipsius ecclesie pertineente. Est eni hec
dictio persona vulgare anglicorum et ponitur p re-
ctore. Scias tamen qz de personatu doctores varie
scribunt. Nam archidiaconi et archyepiscopi in ca-
thedralibus ecclesiis dicuntur habere personatus si
cut no. de rescrip. c. statutum. ff. personatu. li. vi. per
Archid. cognoscitur enim personatus fm eum quā-
do aliquis habet prerogatiuam in choro vel in capl-
tulo: in optionibus: in processionibus: in vocibus
dandis et huiusmodi pre alijs canonicis eiusdem or-
dinis: non tamen sicut hi qui sunt in maioribus di-
gnitatibus constituti. nota de consuetu. c. i. §. officia.
circa medium glo. per eundem Archid. qui ad hoc dat
remissiones ad Jmo. et Wost. in. c. dudum. ff. de elec.
et de preben. c. de multa. Vñ vt dicit Card. de elec.
c. vt circa. §. personatum. personatus et dignitas
vere supponunt pro eodem. licet in alijs locis re-
ctores eccliarū vocentur persone. et sic habent perso-
natum non tamē dignitatē. et sic sumitur in loco iſſo
fm sententias doctoꝝ in locis prealle. quibus etiam
addere potes no. in. d. c. i. de consue. per Jo. in no. li.
vi. in. §. personatus. Et circa hoc vide que dicā. §. de
vita et hone. cler. c. i. §. dignitatibus.

dicti. §. §. presumi. pōt tamen recipere probationes
in contrarium vt ibi dicit. Est enim ista presumpcio
non iuris et de iure sed iuris tñ. put nota. vi. q. i. oues
in si. per Archid. Et pcor. Wostien. extra. e. d. c. qz ve-
rissime. Et nota qz hec due presumptiones differunt

**presentato nichil rece-
pisse nec pactionem cū
eo iniisse.**

Presenti statu
to diffinim⁹ vt
ep⁹ ab eo qui
psentatus sibi fuerit re-
cipiat iuramētū quod

batonem in cōtrarium habes exemplum. ff. ad vel.
l. antique. de re iudi. l. res indica. L. ad macedo. l. vi.
ti. extra de spons. l. is qui. cum similibus. pōtes istā
materiā vterius prosequi iuxta notata per Chy.
L. de probatio. l. siue possidetis. §. h. si. queritur. vbi
de hoc habet longam glossam. quam posuit Henricus
de bowyco. d. c. is qui vltra medium.

Presenti. Idem est constitutio Stephani archi-
epi edita in concilio Wroñ. §.

Episcopus. Idem intelligas de quocunqz alto
ad quem de iure consuetudine prescripta vel priuile-
gio speciali pertinet potestas instituēdi in beneficio
ecclesiastico.

Presentatus. presentatio pertinet ad patronum
ex vi iuris patronatus nō autem pcessio etiam si sit
patronus ecclesiasticus. de iure patro. c. transmissio. et
c. dilectus. de re iudi. c. cum bertoldus. maxime vbi
institutio et admissio pertinet ad alium. Sic etis ad
tales pertinet electio large sumptor vocabulo electio-
nis in q̄tum scz concernit ecclesiam non collegiatam
sed parrochiam vel capellam. extra de elect. c. quere-
lam. de iure patro. c. nobis. xvi. q. vii. decernimus.

Secus tamen in ecclesia collegiata. de elect. c. sacro
sancta. vbi de hoc. et c. massana. collatio vero perti-
net ad eum qui potest conferre cui vult absqz facto
alterius. de preben. si tibi absentis. li. vi. et c. ii. c. licet
et c. statutum. cum similibus. De quibus et qd disse-
rant collatio/pulsio/presentatio/dispositio/electio/
institutio/inuestitura/et inductio. notatur. de pre-
ben. c. cum in illis. ver. collationem. et glosa. sequen-
per Archid. li. vi.

Juramentum. hoc autem vt consideretur ip⁹
descriptio dicit potest assertio vel negatio de aliquo
licito possibili et honesto sacre rei attestazione fir-
mata. et intelligo sacram. tñ. euangelium vel fidē
Nam per fidei interpositionem obligatur quis sicut
per iuramentum. extra ne prela. vices suas. c. quere-
lam. de arbi. c. peruenit. Jurari enim debet per rem
sacram non autem per creaturas non sacras secundū
Wost. iurare enim licet per creaturas sacras in casi-
bus a iure expressis: vt puta per crucem preceptue si
fuerit consecrata. Item per manum epi. xxi. q. v. q
per iurat. Item per euangelium. xxi. q. i. si aliqua.
Item per ordinem. §. q. vii. quotiens Item per alta-
re. xxi. q. ii. habemus. notatur per Wostien. extra de
iuretur. c. et si xps. §. i. creaturam. Et nota qz in iu-
ramētis que in iure preceptuntur vt est iuramētum
testis et calūle semper est iurādum super sancta dei
euangelia. extra de iuramen. calū. c. vlti. xi. q. i. testis
monium. Et idem intelligo in omnibus alijs iura-
mentis que a iure vel a iudice vel a partib⁹ ex necessi-

**Presumptio
iuris.**

**Presumptio
iuris et
de iure.**

**Juramen-
tum.**

**nota de fu-
ramētis li
ctis.**

tate deferuntur. et idem si partes promiserint aliquid in rare nulla forma distincta. notatur per Jo. in summa confes. li. i. tit. ix. q. viii.

a **¶** Propter presentationem. hoc enim symonia esset maxime si propter promissum vel datum habere presentationem fuerit causa finalis. et sic quod hoc dicitur propter significationem appretiationem putatur in glossa will. super Ray. de symonia. §. v. et per Jo. in summa confes. li. i. tit. i. c. xii. Et faciunt ad hoc notata in textu et per docto. de pben. c. signatum. et l. xxi. di. Agathosa. §. ordinatione per Archidia.

b **¶** Promiserit. intelligas si uenudo verbo seu pollicitatione seu sponcione seu stipulatione hanc promissionem oporteat intelligi. ff. de est. edic. l. sciendum. §. i. c. Dederit. intelligas nec permutando nec compensando. ff. de. §. si. d. l. dedisse. Item nec prius datum confirmando. ff. de offi. procon. l. si in aliqua. §. rñ. Item nec legatus relinquendo. ff. de lega. §. l. si idem seruus. in ff. de nec remittendo. ff. de codi. causa data. l. si mulier

c **¶** Aliquid. hec dictio etiam rem modicam significat ad quod facit quod legitur de symonia. c. i. et c. no. fa. tis. sed melius. e. ti. c. et tue. facit tamen contra. e. ti. c. et si questiones. Sed dicunt aliqui intentionem in hac reconsiderandam. ut ibi notatur super. §. intentione et hoc verum ad inducendum symoniam mentalem que per penitentiam aboletur. extra de symonia. c. viii. Nam sola intentio symoniam conuentionalem non induceret. fm. Hosti. tu. dic. q. modicum ex pacto et intentione hoc recipiendi pro spirituali inducit symoniam si de hoc confitetur. in dubio est differentia inter modicum et magnū. quia modicum presumptiuum non presumitur datum propter intentionem habendi spirituale. multum vero sic. ut in dicto. §. et si questiones. ut si tempore presentationis habite presentatus miserit exennia presentanti vel aliquid dederit non presentationis preplatioe de alias daturus. nec ex pacto sed gratis sicque ad munus gratitatem non accedat puto quod non sit symoniacum. Cautendum tamen est ne in talibus vel propterea animus presentantis principaliter moueatur ad sic presentandum. et quod tam ex parte presentantis quam presentati absit corrupta intentio. faciunt ad hoc notata per Archi. i. q. i. c. eos. glo. vlti. Sed ecce cum munus siue donum non tamen possit esse a manu sed etiam ab obsequio ipsius presentati. i. q. i. sunt nonnulli. quero nunquid hiis qui suum seruitium alicui dederit per annum forsan vel biennium aut amplius stando in ipsius presentantis obsequio possit facia scientia istud iuramentum prestare. dic. q. si huiusmodi obsequium fuerit impensum principaliter pro beneficio obtinendo promisso pacto vel pentione ad hoc interueniente non potest quod est symonia et de symonia. c. tua. de pac. c. vlti. i. q. ii. §. pio. Si vero promissio pactum vel conuictio non interuenierit nec principaliter ad hoc dirigatur intentio dantis vel seruientis potest. quia non est symonia. ar. l. xi. di. quid pderit. Et no. de symonia. c. cum essent. per Ber. et Hosti. ubi autem principaliter seruit alicuius intentione beneficium consequendi cessante tamen promisso pacto vel conuentione talis non potest secure iurare. quia fm. Ber. est symonia. Hosti. tamen dicit quod melius quod non est realis symonia sed mentalis. que per penitentiam tolli potest. de symo. c. fina. et huc sane concordare videntur will. et Bess. de re. ecclesie. non alle. c. i. §. administratione. in clemen. hoc puto verum quod seruens est dignus ut notat Jo. i. q. i. sunt nonnulli. glo. iiii. et per Jo. et Jo. an. d. c. cum essent. secus tamen si sit indignus

ad quod facit nota. f. q. i. si quis neg. §. amore. p. Jo. Tu dic. q. ubi intentio seruientis et presentantis adaptat ad certum beneficium tunc potest procedere opinio glo. ibidem. Alia opinio procedit quod intentio non adaptatur ad certum beneficium. sic notat Anthoni

ti^e nec aliquā propter hoc iuerit pactiones maxime si presentat⁹ ipse

us de butrio. d. c. ex tue. q. dicit hoc tenendum menti hanc materiam vicesque munus ab obsequio est symonia tractant Jo. in summa cō

fes. li. i. tit. i. c. xii. et aster. xi. de symonia. arti. lxi. §. cir. ca vero munus. et Archi. i. quest. i. ordinationes. glo. vlti. ubi dicit quod dare beneficium pro seruicio licito sic quod ly pro non notet eam finalem sed potius exercitacionem ad sic dandum non est symonia. et hoc verum puto quod exercitatur animus presentantis non respectu obsequii sed respectu meritorum presentantis obsequium quibus cognitio dandum est beneficium pro meritis non autem pro seruicio. quia sicut dicit quidam sapiens. Curie prelatorum probatores sunt clericorum. talia autem merita probari non possunt per dationem pecunie fm. Archi. i. loco prealle.

e **¶** Presentat⁹. In hoc enim casu symonia esset ut no. Jo. no. et Hosti. de symonia. c. tanta. et Archi. i. q. vi. §. vlt. glo. fi. Quod si non presentant sed alij aliquid promiserit dederit vel super hoc pactionem interit tunc si alias beneficium habiturus fuisset non est symoniacum. ar. i. q. vi. §. fi. Si vero alias non fuisset habiturus est symoniacus. i. q. ii. §. pio. et c. questio. q. iiii. si quis oblerit. Cautendum tamen est ne aliquid huiusmodi detur intentione corrupta que in foro anime sufficit ut iudicet symonia. de symonia. c. tua. et c. fi.

f **¶** Propter hoc. scilicet ut presentetur. **g** **¶** Pactionem. duo que procedunt loquuntur de persona presentantis tamen ubi pty. sed ista clausula est generalis que non solum respicit presentat sed etiam alios. quod dicit ut dixi. §. presentantis. Sed quero cum presentatio non sit res spiritualis sed quoddam ius resultans ex iure patronatus ut dixi. §. e. §. presentatus. Unde est quod dando aliquid temporale pro tali presentatione sit symonia? Dic. quod stricte vel proprie loquendo de spirituali nec ius patronatus nec presentatio est res spiritualis. Nam spirituale stricte vel proprie loquendo dicitur illud solum quo spiritu sanctus habetur vel virtus gratum faciens vel quo datur sacramentum vel quo sacramentum haberi significat ut prophete donum et potestas faciendi miracula. Lar ge autem vel coister accipitur fm. quod comprehendit non solum predicta sed et ea que sequuntur ex sacramentis ordinis et etiam id quod antecedit admissionem alicuius persone ad beneficium ecclesiasticum obtinendum puta ius patronatus et presentationem que competit ratione iuris patronatus ad consequendum per inuestituram illud beneficium ad quod presentatur Hec enim presentatio dicitur quoddam spirituale in quantum auctoritas presentantis respectu rei ad quam presentat spirituale est aliquo modo. sed in quantum illa auctoritas non est principalis sed preparatiua ad actum auctoritatis principalis que est institutio siue inuestitura et est extrinsecus adiectum principali cui preuium est sic est annexum spirituali. Sic etiam ius patronatus dicitur annexum spirituali sicut id quod ad alterum adinisculando ordinatur. Predicta colliguntur ex notatis per Archi. xvi. q. vii. pte mentis. in glo. adde ad huius intelligentiam. et per Jo. in summa confes. li. i. titu. i. c. i.

h **¶** Maxime. Circa intellectum huius dictionis dic. ut dixi. §. de officio ordinis. c. item statutus. §. maxime.

Questio.

Spirituale quid sit.

Munus ab obsequio inducat symoniam.

Symonia alia realis alia mentalis.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a Super hoc scz qd aliquid promissit vel dedit vel pactus est pro presentatione.
b Suspectus fore. hec enim suspitio ostri pot ex eo qd prius in casu simili malefecit. ff. de accus. l. si cut. s. si idem. Et facit ad hoc regula iuris semel mai. po

tere ex presump-
 ptione iuris de
 qua dixi. s. si. pri.
 c. vntico. s. ptesu-
 mi. Jte ex signis
 verisimilibus et
 ex fama. l. q. v. c.
 pbi. z. q. i. c. deus
 oipotens. s. qn au-
 tem. Jte ex mala
 conversatione. ff.
 de admini. tu. l. si
 plures.
c Verisimilit.
 i. p. babiliter. Est
 nax suspitio res
 meraria probas
 bilis z violenta
 de qua materia
 notatur. vi. q. i. c.
 oues. per Archi.
 Et circa hoc vide
 qd dixi. s. de foro
 copere. c. i. s. sus-
 pecti.

Suspitio
triplex

d Venit et infra.
 Statuimus qd
 laici vbi de subditozum
 peccatis z excessibz cor-
 rigendis per platos z
 iudices ecclesiasticos i-
 quiritur ad prestandu
 de veritate dicenda iu-
 ramentu per excocati-
 onis sententias si opus
 fuerit compellantur. Im-
 pedientes vero ne hu-

Diviso.

stitutio bonifas-
 ci archiepi. z ha-
 ber duo dicta In
 primo ponit sta-
 tutum cum pena
 contra non pare-
 tes. In scdo sub-
 iungit pena con-
 tra impedientes.
e Et infra. Hic deciditur causa editiois huius
 futi vlyz prelari ecclesiastici procedebat ad inquitren-
 du de criminibz vel excessibus subditoz suoz z lat-
 ei suffulit potestate dnozu tpaliu in hmoi inquisitio-
 nibus citati noluerit furare de veritate dicenda: ideo
 statuitur put hic cotinetur. z est pars huius. i. de pe-
 nis. c. eventi.

f Prelatos. i. epos/abbates/decanos/archidia-
 nos/ z hmoi ad quos rone platura suaz de iure vt
 pvetudine prescripta aut privilegio talia copetunt.
g Iudices ecclesiasticos. i. a supradictis commissos
 z deputatos.
h Inquisit. Circa hanc materia vt scias p quos
 possit fieri talis inquisitio et quod vide que scripsi. s.
 de constit. c. exteriorz habitus. s. inquirere. z. ver. vel
 alios. z. s. inquirant.

i Veritate dicenda. sume q sequitur iuramentu zc.
 Et de isto modo iuradi legit de iudi. c. i. l. vi. vbi po-
 nitur dnuerfe pcor. p Archi. s. dicenda. Et debet pre-
 stari put lfa sonat. z eode modo respondere cu tn in
 iuramento calunte sufficiat respondere p illud q ali-
 quis credit aut estimat vt notat Jo. an. d. c. i. s. dicen-
 da. z pcor. Archi. de testibz. c. presentiu. s. veritate.
 vbi dicit q qn iuratur de veritate dicenda ta ponet
 q respondes non q credit sed q nouit dicere debet.
 ar. tr. hortamur. Et ad idē facit no. p Ber. de iustu.
 c. ex litteris. glo. l. vbi dicit q hoc iuramentu in causis
 spiritualibz prestat. z pcor. de iuramen. calu. c. i. l. vi.

k Si opus fuerit. vlyz q alias furare nolunt.
l Compellantur. opponitur cotra hoc de cessibz. c.

romana. s. sane. l. i. vi. Sed dic q illud locū habet in
 inquisitione preparatoria ad solē. nam in inquisi-
 tione solēni bñ recipitur iuramentu vt hic. Ad cus-
 tus rei meliorem intelligentiam vide q notauit. s. de
 constit. c. exteriorz habitus. ver. inquirant. hoc enim

iuramentu pre-
 stet per interdicti et
 excocationis sententi-
 as arceantur.

Robertus winchelse.

Capellani stipendia
 in parochiali ecclesia
 celebraturi present su-
 is superioribus fide-
 litatis tenende et inter
 commissos concordie
 quatenus per eos fieri
 poterit seruande iura-
 mentum neq prius ce-
 lebrent. Periuicio autē
 conuicti interdiciantur
 officio Sed hec iuramē-
 ta sunt a superioribus
 benigne suscipienda.

Resbyteri sti-
pendiarii et in-

na contumacie vel offense lata arcens precipue po-
 pulum ne coicet sacramētis. Ecclesiastica ideo dixi
 ad differentia interdictoz legalitū q olim erant solē-
 nes verborz preceptiones quibz pcor altqd fieri tube-
 bat vel phibebat marie cu de possessione vel quasi in-
 ter aliquos pcedebatur. z ex illis quedā erāt restitui-
 toria. quedā exhibitoria. quedā phibitoria. In ist. de
 iterdic. p totū. Sacramētis ideo dixi vt notet differe-
 tia effectus excocatiōis q separat etiā a cōione si-
 delitū z sic habet similitudinē cū excocatiōe minorū
 q a sacramētis tñ separat. s. q. i. i. i. engeltrudā. vñ cū
 excocatiōe minorū ab aula recesserit interdictū videt
 quodāmo in eius locū mutato noie surrexisse.

Excocatiōis. successiue intellige vt scz primo
 ferat sententia interdicti et postea si opus fuerit exi-
 gente contumacia feratur sententia excocatiōis.
 Itā crescente ptumacia crescere debet et pena. ff. de
 penia. l. relegati. vel potes intelligere q vnā istarum
 exerceat illam vlyz quā magis viderit expedire. Ad
 q faciunt q leguntur z notantur de offic. deleg. c. fas-
 ne. Irregulariter tñ incipiendū est a minorū vt ibi dici-
 tur et notat. Et ad premissa facit quod legitur de. s.
 sig. c. querenti.

Arceat. i. refrenat vel retrahat alas phibeat.
Resbyteri stipendiarii. Hec constitutio attribui-
 tur Roberto winchelse archiepo Lanuarensi.
 Et est pars huius. s. de maio. z obe. c. pbi. z. i. de ce-
 le. miss. c. pbi. z de peni. z remiss. c. pbi. Et habet
 quattuor dicta. In primo statuit circa iuramenta q
 prestabūt capellani stipendiarii celebraturi in eccle-
 sijs vel capellis prochijs. In scdo ibi. Vltimū

scias q a princis-
 pio vbi inquisitio
 fit gñalis non de-
 bet exigi iuramē-
 tum p q aliquis
 pctm alicuius oc-
 cultū pdere cogat-
 ur. Et quo tñ cri-
 mina sine iuramē-
 to referunt corri-
 genda poterit in-
 quisitor sup hys
 exigere iuramen-
 tum vt notat Jo.
 an. d. c. romana. s.
 coactiōe. z pcor.
 Archi. e. s. p.
m Impedien-
 tes vero. secunda
 pars. z dic impe-
 diētes nō solū cle-
 ricos sed etiā la-
 cos vt patet in in-
 tegra.
n Iuramentū
 hmoi. scz de veri-
 tate dicenda.
o Interdicti. Interdictū
 hoc est vnū de cē
 suris ecclesiasti-
 cis sicut z excocā-
 tiō z suspensio.
 et de. s. sig. ques-
 reti. Est enī iter-
 dictū censura ec-
 clesiastica in pes-

Diviso

Ordinat quod dicti presbyteri non celebrent blus-
na in huiusmodi locis ante prestationem iuramen-
ti si presidentes ipsis locis hoc voluerint. In ter-
tio ibi. Quod si. prouidet de pena non seruantium
huiusmodi iuramenta. In quarto ibi. Dicti vero.

vult quod hi
qui habent recti-
pere huiusmodi
iuramenta bene
sue hoc faciant.
et quod huiusmodi
stitutionis copia
habeant in eccles-
iis suis.

Et infra. Hic
deciditur illud q
habetur. f. de ce-
le. miss. c. presbyte-
ri. in princ. vlog
ad. s. decernimus
b. **P**redicti. scilicet stipendiaris aut alii propriis su-
p. vel per alios sustentati vt patet. f. de cele. miss.
c. presbyteri. in princ.

Die dominica. Summe quod est. f. iurabunt. 22.
Sed contra istud opponitur extra de feriis. c. j. ubi
dicitur q iuramenta die dominico recipi non debent
nisi pro pace vel alia necessitate. Idem dicitur secun-
dum Bernard. ibidem quod hic interuenit necessi-
tas ratione obedientie que continetur sub isto iura-
mento. Exponit namq Bernard. ibi pro necessitate pu-
ta pro fide: pro obedientia: pro fama: alleg. ad hoc:
c. significasti. de elect. Et concord. Ray. in summa. lib.
ii. ti. v. s. xl. vbi addit etiam iurandum esse pro indeni-
tate ecclesie vt in casu isto. Sic etiam cum istud iu-
ramentum interponatur propter pacem cōseruandā
nedum inter curatum et huiusmodi presbyteros: s; etiam
inter curatū et suos parochianos licet illud
exigere etiam die dominica vt ibi dicit textus pro
pace 22. Innocen. dicit illud. ca. loqui de honestate:
non tamen de iuris necessitate. Et concord. ibi. **D**icit.
ver. sacram. Et idem Johan. an. ibi in no. vel secun-
dum eundem in addi. potes illud intelligere in iudi-
cialibus que illo die cessare debent vt ibi. z. L. de fe-
riis. l. dies festos. Et hoc puto verum. vel dic quod
illud. c. debet intelligi de iuramento solēni videlicet
super sancta dei euangelia prout alias legitur. xxi. q.
v. decreuit. Unde cum hic non statuatur iurari debe-
re super euangelia sed tñ presentibus sacrosanctis
z inspectis: non obstat. id. c. f.

Post admissionem que fieri debet per rectores
vel vicarios aut eorum deputatos. Et in hac admis-
sione cōsideranda est cōstitutio quam habes. s. de cle-
ricis. Peregr. c. j. z. ii.

Coram rectoribus. s. et pñtibus audientibus
z intelligentibus. Alias nō dicitur fieri coram. ff. de
verb. sig. l. coram titio.

Vices gerentibus. scz pñtis parochialib; aut
curatorū absentū procuratoribus.

Missarū solēnia. sic vt hoc fiat in conspectu po-
puli et sub eius testimonio.

Alioquin. Id est alias vel aliter vt sit aduerbiū
qualitatis fm Aug. **P**apias vero dicit alioquin. i. si
minus vel si nō vt sit cōfictio rationalis vel collecti-
ua fm Iamnen. Et exponitur alioquin. i. si non. ff.
de dā. in fec. l. si finita. s. ex hoc edicto. et ibi per Ac-
cur. Unde si dicas alioquin. si. aliter tunc ponitur
alternatiue vt scz istud iuramentū prestetur vel corā
ipsis curatis vel coram locorum ordinariis. Si ve-
ro exponitur alioquin. i. si nō: tunc ponit ordinē. s. vt
prestetur hoc iuramentū corā rectore vel vicario si
hoc petierint vt. f. e. h. volumus. in fi. **A**lioquin. i. si ip-
si capellani hoc nō fecerint vel si ip si curati corā eis

Alioquin
varie expo-
nitur

fra^a presbyteri predicti
die dominica vel festi-
ua post^a admissionem
suam iurabunt coram
rectoribus vicariis b;
eorum vices^a gerenti-
bus intra missarum^s

se iurare nō curauerint: sed potius vt prestetur hu-
iusmodi iuramentū coram ordinariis. tunc corā or-
dinariis vocentur et ibi prestent istud iuramentū. Et
istū puto huius litere veriorē intellectum.

Ordinariis non reputas intra missarū solēnia
vt supra dixit. sed
sufficit vt fiat i
dicio coram ipsis
vel in tpe visita-
tionis aut alias
sub testimonio pu-
blico.
Aptis. Hec
dictio innuit sa-
crofanta de qui-
bus dicitur. f. ta-
lia esse debere q
claudi z aperiri
pñt vtputa liber
z hmoi: z debent
aperiri vt videre possint iurās qualitatem rei super
quam iurat. vide. f. glo. proxi.

Sacrosanctis. non dicit euangelis. unde vt vi-
deatur sufficit q sit liber sacer in quo non sint euange-
lia. vel q sit aliqua tabula non clausa in qua sint sa-
cre reliquie repositae vel quipsa sacra reposita sint for-
san in aliquo vase non clauso. **U**tputa pñtis de cupa/
vel archa ad hoc preparata. Sup talia nanq licet
iurare vt dixi. s. e. c. j. h. iura. z vide q dicit. f. glo. proxi.

Et inspectis. Nota non dicit tactis sed tantū
tria hic ponderat scz q res sup quā iuratur sit sacra
q sit aperta z non clausa: z q videatur. **U**bi pro in-
tellectu huius materie scz in iuramēto nūquid debe-
at iurari super euangelia vel super rem aliā z an res
super quā iuratur debet tangi: vel sufficit q sit pre-
sens z videatur. nota considerandum fore an certus
modus iurandi sit limitatus nec ne. qñq enim in legis
dispositiōe vel hois limitātis iuramētū sit mēto de
iuramēto prestando simpliciter absqz alia qualitate
patet exemplum de iureiur. p. totū. li. vi. de testi. p. sen.
eo. li. de exceptio. c. pastoralis. z in tali casu (saluo q
f. dicam) puto sufficere q iuretur illo modo q iura-
mentū obliget spūm iurantē siue fiat per deū siue p
librū sacrorū euangeliorū. siue super altare siue sup
crucē vel aliam rem sacram vel cum fidei interpositi-
one. nam per fidei interpositionē obligatur sic iurās
extra ne prela. vices suas. c. querelam. de arbitris. c.
peruenit. z ad hoc faciunt notata de sepul. c. j. h. fide
interposita. per Archi. li. vi. de iureiur. c. z si xps. h.
aliud. per Innocen. qui dicit q iuramentū est qñ ali-
quis dicit periculo ate sue. z ad hoc allegat. c. frater
nitatem de frig. z malef. Si vero iuramentū quo ad
modum iurandi sit per legem vel partes limitatum
tunc illa limitatio debet seruari dum tñ sit licita. ff.
de iureiur. l. iij. s. vlt. cum legibus seq. Alias autem si
nulla sit talis limitatio tunc sufficit sic iurare quod
obliget iurantem vt predicti. nisi aliud de consuetu-
dine fuerit in talibus obseruandum. hoc dico pro-
pter iuramenta que in iure precipiuntur vt est iura-
mentum testis. z de calumnia z hmoi. nam in talibus
vysus z consuetudo obtinuerūt vt iuretur super euā-
gelia. z idem intelligit Inno. vbi. s. in omnibus alijs
iuramentis que a iure vel a iudice vel a partibus ex
necessitate deferuntur. z etiam vbi partes promisse
runt iurare nulla forma diffinetur vel limitata. z cor.
post eū **D**icit. z Jo. in no. in eo. c. qñq sit mēto de iu-
ramēto prestado corporalib; absqz alia limitatiōe vel
qualitate adiecta. patet exemplū de hereticis. c. ad
abolendam. s. statutus. de sent. excō. venerabili. de
elect. vbi periculū s. super his. z. c. vt circa. z. c. pu-
rator. li. vi. z tunc puto sufficere si iuretur tactis sa-
crofantis licet non sint ibi euangelia. **C**orpale nāq
A. j.

Nō de mō
z cōfictiōi
bus iurā-
randi.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

turamentum requirit tactum ut notant Card. et alii docto. dist. c. vt circa. nec sufficit leuare manum ver-
sus ecclesiam vel altare vel altam rem sacram. Im-
mo corporaliter debet tangi cum manu si habeat.
alias cum lacerro vel humero vel capite. non autem
cum pede secun-

dum Cardina. in
locopreallega. su
per verb. corpo-
rali. et eos. p. per
Johā. et concoz.
wilhelmus de he-
reticis. c. i. p. cor-
porali. in clemen-
tibus. vbi enim legis

Disposi-
tio legis ē
obseruāda

dispositio vult illud super quod iuratur tange: et li-
mitat id super quod iurari debet oportet modum il-
lum obseruari patet exemplum. L. de iudi. lib. rem
non nouam. s. patroni autem causarum quandoq; ta-
men legis dispositio non artat ad tactum sed vult q
furetur presentibus sacrosanctis et inspectis vt hic
et dicta. l. rem non nouam. s. cum igitur. et tunc suffi-
cit sic seruari. Simile habes de furamen. calum. c. si.
vbi episcopus iurans de calumnia ob preuenienti-
am dignitatis episcopalis prius legatus est vt non
tangit sed sufficit quod furetur presentibus sacris per
ipsum inspectis. Tutius tamen est vt etiam episco-
pus quando furat tangat id super quod iurat vt vo-
lunt Johan. an. Cardina. et Archidiacono. dicto. c. vt
circa quedam enim sunt in quibus episcopus etiam
de iuris limitatione tangere debet sacrosancta vide-
licet in abiuratione heretici. s. questio. vij. quotiens.
Item quando se purgat super crimine symonie. ex-
tra de purgatio. ca. c. quotiens. quandoq; etiam sit
mentio de iuramento vt etiam fiat super sancta dei
euangelia absq; illa limitatione corporaliter vel q
etiam tangantur patet exemplum dicto. c. quotiens.
de purga. cap. et in hoc casu requiritur tactus quod
satis denotat hec dictio super. et idem erit si dicat
ad sancta dei euangelia. Sic quod ly/realitatem et
perfectionem denotet. Ad quod facit. ff. de condi. et
demonstra. l. non putabam. quandoq; limitatur mo-
dus iurandi cum omnibus predictis videlicet quod
furatus prester turamentum ad sancta dei euange-
lia per eum corporaliter tacta vt in clementi. s. por-
ro. de hereti. et tunc modus limitatus satis est pla-
nus et apertus et sic seruandus. Et nota quod vbi
in iuramento limitatur vt fiat corporaliter non suffi-
cit vt videantur sacrosancta sed requiritur tactus li-
cet aliqui dicant quod sufficit visus sicut contingit in
apprehendenda possessione. ff. de acquisi. possesi. l. i.
ff. s. si per venditorem. nam in illo casu ratio est quia
illud operatur intentionem tam tradentis q recipien-
tis secundum Johan. an. qui sic notat in dicto. c. i. de
hereti. in clementi. ver. tacta. Et concoz. ibi s. paulus
eo. s. cuius etiam dicta bene faciunt ad ea que sus-
pra dixi ibi super. vers. euangelia. Fateor tamen
quod vsus communis obseruat vt in actibus iudi-
cialibus et extrajudicialibus grauib; et maiorib;
furetur tactis euangelis vel alijs rebus sacris im-
mo quandoq; tacto quacumq; libro. Aut quidem
vsus vbi agitur de iuramento corporali prestando
sine alia qualitate bene potest procedere vt notatur
in. dist. clement. s. p. tacta per Johan. Unde si super
quocumq; libro aliquis in tali casu furet dirigendo
intentionem suam ad obligandum se deo et dicere
veritatem credo quod ex tali iuramento obligatus
sit licet super hoc sint argumenta et opiniones put
videre poteris in aut. sacramenta puberum. L. si ad
uer. ven. s. v. quero per Lhy.

Quid sit
corporali-
ter iurare.

Loca tenetib; videlicet sacerdotib; parochia
libus aut his quos in sui absentia suos deputauerit

procuratores vel assignatos.

Quorum inter est. vt puta firmarijs forsan vel
alijs personis que in obventionibus ecclesie certam
habent portionem quandoq; duas partes. quandoq;
q; tertiam partem. quandoq; mediam partem prout

no inferet dānū seu pū
diciū circa oblationes
portiones obuentiones
denarios pqsitos tricē

in multis eccle-
sijs obseruatum
est: quarum tas-
lem et ego quon-
dam obtinui / et
de obuentionib;
bus quibuscunq;
q; ad infra vel ad
extra pertinen-
tibus et venient

bus ad eandem / non recipiens nisi tertiam partem:
quibusdā religiosis viris duas partes obtinētib;
c. Oblationes. quid harum appellatione contine-
tur vide quod scripsi. s. de consue. c. i. ver. oblationū.
Et nota quod huiusmodi oblationes que diebus do-
minicis et festiuis et alijs quod diant sunt in eccle-
sia debentur ipsius ecclesie curato cuius officium est
orare pro peccatis populi. et questio. l. quia sacerdos
tes. et c. hanc consuetudinem. et. xvi. quest. l. doctos.
nec debent oblationes huiusmodi ad alios presby-
teros in eadem ecclesia celebrantes ad quorum man-
foran offeruntur pertinere. ratio est quia offerētes
non sunt sui parochiani. Fallit tamen vbi consue-
tudo est in contrarium. Item fallit vbi episcopus ce-
lebrat in aliqua ecclesia sue dioc. Nam tunc oblatio-
nes factas ad manus suas percipiet ipse et non cura-
tus ecclesie. Est namq; parochia sua extra de rapto.
c. i. Laueat tamē episcopus ne nimis in ecclesia vna
hoc frequenter vt sic graue presudicium curato affe-
rat. nam tunc oblationes huiusmodi non habebit
argumen. extra de decimis. c. suggestum. hec vera fe-
cundum Hostien. maxime quando episcopus visi-
tat prout ipse hoc notat de parochi. et alie. parros-
chi. s. in quibus. s. quid ergo in summa. et sic no. eo. ff.
tu. c. vt dñctis. s. sed quid si episcopus. per Johan.
in col. Insuper in hac materia scire debes quod ad
oblationes teneri potest aliquis quadrupli ratione
primò ex conuentione precedenti: verbi gratia. vt
occupans aliquem fundum vel aliquam domum cer-
tis temporibus offerat aliquid certum. Et talis ob-
latio habet rationem census. Secundo propter pre-
cedentem promissionem seu deputationem vt puta
quando aliquis inter viuos vel ex causa mortis alia
quam rem mobilem deputat ad vsum ecclesie. Tene-
tur namq; stante tali voluntate promissum implere et
perficere. Tertio propter ecclesie necessitatem vide-
licet si ministri ecclesie non habeant unde sustenten-
tur. Quarto propter consuetudinem secundum
quam fideles tenentur certis festiuitatibus facere ali-
quas oblationes consuetas. Et hanc consuetudinē
possunt parochiani compelli seruare non per cura-
tum sed per episcopum. de symo. c. ad apostolicam.
de materia predicta notatur titulus de decimis. c. xix.
per Raymundum et per Johan. in summa cōfessi. l. i.
ff. xv. q. l.

Quib; de
bētur obla-
tiones ec-
clesie.

Portiones. potes ponere exemplum in eo qui
in aliqua ecclesia recipit non totum sed portionem
aliquam vt puta tertiam partem vel aliquam alt-
am quotam. extra de verb. significati. c. cum inter. et
c. ex parte. iij. Et potes ponere exemplum secun-
dum ea que sequuntur et notantur extra de testib;
monis. c. exquisiti. extra de sepul. capit. certificari.
et. c. de his.

Denarios perquisitos. Aliqui libri habent sic
denarios pro requestis. et sunt hi denarii qui in
aliquibus partibus consueuerunt dari curato pro
habendis memorijs defunctorum. et ab aliquibus

dicuntur denarij memoriales quia vt habeatur memoria defunctorum solent solui. et possunt dici pro reuelatis. quia penes curatum sunt reuelate vt aliquo certo de specialiter ore pro anima alicuius defuncti. vel possunt dici denarij perquisiti quia ex deuotione perquiruntur a prophanis presbyter et ultra oblationes communes tam in ecclesijs quam alium per sacerdotem domi visitatur. vel quia datur in penitentis inuigendis. Faciunt notata per Hostien. de ver.

significat. e. cum inter. ver. parrochiani.

A Tricenaria. id est triginta. Solent namque alij facere celebrari triginta missas cum certum ordinem institutum vt dicitur per beatum Grego. Soluunt aliquod certus celebranti pro suo labore. vel dicitur tricennialia ea scilicet que obueniunt in solennitate dies tricesimi.

Rector. s. rectores et vicarios et eorum vices gerentes.

Indemnes. et sic non sufficit eis vt a malo abstinant: sed facere debent id quod bonum est. xxi. q. v. de forma.

Iurent etiam. ff.

Specialiter. solet namque plus timeri aliquis specialiter pollicetur quam sponcione generali. concludit xxi. di. ff. vbi habes pcor. per Jo.

Odia. Odium enim est emulationis clerici tam in se quam in alijs fugere debet. xxi. di. ff. igitur. Et intelligas de odio prout sumitur in malo et dirigitur contra personam alicuius de cuiusmodi odio dicitur. de offi. archiepiscopi byteri. c. i. ver. ira. ver. odium. Quia dicitur enim sumitur odium in bono vt scilicet quis odit ad in homine peccatum non tamen eius personam. lxxv. di. c. odio. Et ad idem vide notata de re iud. c. i. ff. odium. per Archid. lib. vi. Et est odium in malitia de vitio cogitans prout sumitur in malo. et tale odium non potest esse sine peccato secundum Thomam. vnde. i. Jo. vii. dicitur omnes qui odit fratrem suum homicida est. et facit de peni. dist. i. homicidiorum. Dicit enim Lincol. dicto. xxi. prope finem. Qui odit aliquem vellet ipsum quem odit privari vita corporis aut parte vite in membris mutilatis vel saltem vite fecunditate. in possessionibus ablatis. Nec verisimile est odietem qui vellet partem certam quam vellet auferri et non maiorem. et licet vna pars esset ablata non tamen sic satisfaceretur eius odium sed vellet aliam auferri et sic de singulis: donec auferatur totum. Unde si ita est sequitur quod qui odit quia in voluntate habet totam vitam auferre homicida est. Noli inquit igitur odire quia aut odis naturam: aut vicium. Si naturam te ipsum odis quod est eiusdem nature: et totum humanum genus odis: christum hominem odis immo et deum amatorem humani generis odis: quia nemo potest diligere amatorem illius quem odit: quod si deum odis nec lucem recto oculo respicies. Si ergo recto oculo lucem non respicias in tenebris es. propterea dicit scriptura. Qui odit in tenebris ambulat et in tenebris est. si vero odis vicium concedo inquit vt illud occidas: quod melius facere non posses quam vt bono repensio pro malo id facias.

Scandala. est enim scandalum dictum vel factum minus rectum vel signum cuius occasione aliquis trahitur ad consensum alicuius peccati et pre-

bet alicui occasione offensiois vel ruine. sic notatur de offi. lega. c. i. ver. scandala. per Archid. lib. vi. Scandalon enim grece latine sonat offensio vel ruina vel rixa. Et dicitur scandalum quando subito inter aliquos oritur dissensio vel pugna vt notat etiam Archid. de pactis. ca. vi. ff. scandala. li. vi. et cum premissis pcor. notata. per wilhel. de offi. ordi. c. i. ff. scandala. in clem. b. Rixas. Rixas dicitur quedam inuasio que inter multos committitur et solet oriri

ex litibus et contentione. ff. de ac. et obliga. l. seruus non in omnibus. et non solum in multitudine sed inter duos rixas committit dicitur. ff. vi. bono. rap. l. pretor. att. ff. quid ergo et vt dicit Thomas in summa. q. xli. arti. i. Rixa dicitur quidam inuasione in factis quando videlicet ex ira aliqui se inuicem percutiunt in priuata pugna non ex publica auctoritate sed magis ex inordinata voluntate et semper importat peccatum et in eo qui alterum inuadit iniuste est mortale peccatum. In eo autem qui se defendit potest esse sine peccato veniale et quandoque cum mortali secundum diuersum modum se defendendi. Nam si solo animo repellendi iniuriam illatam cum debita moderatione aliquis se defendat non est peccatum nec potest proprie dici rixa ex parte eius. Si vero cum animo vindicte vel odii vel cum excessu debet moderationis se defendit semper est peccatum. sed veniale quidem quando aliquis motus odii vel vindicte se immiscet vel cum ratio non multum excedit moderationem defensionem. Mortale autem est quando obfirmato animo in impugnantem insurgit ad eum occidendum vel grauiter ledendum. Sic notatur per Johann. in summa confessio. lib. iij. titul. xxxiij. c. lxxvi.

Contentiones. Contentio quidam contrarietatem importat in locutione: et hec contrarietas potest attendi dupliciter. vno modo quantum ad intentionem contendentes. Alio modo quantum ad modum. In intentione considerandum est vtum aliquis contrariatur veritati quod est vituperabile. vel falsitate quod est laudabile. In modo autem considerandum est vtum talis modus contrariandi conueniat et personis et negotijs vt sic sit laudabilis. vel alias excedat conuenientiam personarum et negotiorum vt sic sit vituperabilis. Sumendo itaque contentionem prout est impugnatio veritatis et habet in se modum inordinatum sic est mortale peccatum. vnde hoc modo diffinitur contentio ab Ambrosio. dicit enim quod contentio est impugnatio veritatis cum confidentia clamoris. Si autem contentio dicitur impugnatio falsitatis cum debito modo acrimonie. Sic contentio est laudabilis. Si vero in hoc casu modum inordinatum habeat sic potest esse veniale peccatum nisi forte tanta inordinatio sit in contendente quod ex hoc generetur scandalum. Unde apostolus cum dixisset. secundo ad Thimotheum secundo. noli verbis contendere. subdit ad nichil enim utile est nisi ad subuersionem audientium. hec Thomas in summa quest. xxxviii. arti. i. et Johan. in summa confessio. lib. iij. titul. xxxiij. c. lxxvi.

Suscitabunt scilicet a principio per se vel alios.

Sustinebunt. s. prius suscitata.

L. ij.

Odium.

Scandalum.

Rixa.

Contentio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A fovebunt. scilicet clam vel occulte ut differat a precedenti quod est sustinere et significat appertam intentionem et sic hic tria prohibetur scilicet primordialis horum que hic dicuntur suscitatio. aperta eorumdem suscitatorum manutentio et secreta eorumdem nutritio.

B Quatenus in eis. 2. cor. id quod habes. xi. ques. lii. Inter verba et dicitur. s. de treu. rpa. c. unico. s. cum omnibus.

C Volumus seculi pars.

D Divina. In telligen non solum de missis: sed de alijs officijs. Nam omnes hore canonicæ appellatiōe divini rui continetur de cele. miss. c. si. in clemen. de immu. eccle. c. decet li. vi. de offi. ordinar. c. si canonici eo. li.

E Presumant. contemptu rino. bedentiam significat presumptio in hoc loco. Ad quod vide quod scripsi. s. de presumptio. c. unico. s. presumptum fuerit.

F Celebrare. i. solemnizare/frequentare/venerari/vel colere km Jasi.

G Si tamen. s. in quo modificat quod prius dixit. Hoc enim quod hic dicitur potius modificationem respicit q̄ conditionem sicut alias notatur in simili de spons. c. s. conditione. p. Archi. li. vi.

H Nota quod hec monosyllaba si/ quicq̄ conditionem. ff. de condit. et demonst. quasi per totum. Quādoq̄ nō facit conditionem sed dispositionē purā ut puta in casu quo illud quod est expressum subintelligitur fide condit. et demonst. l. aliquando. r. l. conditio nes extrinsecus. Quādoq̄ facit modificationem ut predicti. Quicq̄ significat admonitionē. ff. de tutel. l. muto. s. hanc autem. et ibi de hoc in. s. non conditio nem per accur. De ista materia potes videre nota ta per Innocenti. extra de presump. c. ultimo et per Johan. an. in cle. s. de offi. dele. ver. reperiunt. et plura alia de natura huius dictionis si/ potes videre p Barth. de pdi. et demonst. l. i. a. s. s. videndū vsq̄ ad ver. scdo quero.

I Petterint. Non enim sufficit eorū voluntas sed requiritur actus petēdi. ff. de verbo. obl. l. quisquid Unde si huiusmodi rectores vel vicarij sic iurari nō petierint tunc satis licebit presbyteris de quib⁹ hic loquitur celebrare divina eo non obstante quod non prestiterunt istud iuramentum. ar. sumpto a contrario sensu. Natura namq̄ huius dictionis si/ est ut ex ea resultet validum argumentum a contrario sensu. ff. de offi. elus cui man. est iurisdicctio. l. i. Et notatur. L. de episcopo. et clericorū. l. conventiculam. per Lhy.

K Stetis interdicto. scilicet contra prohibitiōem huius constitutionis que vult quod talis sacerdos non celebret in ecclesia vel capella aliqua infra provinciam Lanuariens. nisi prius iuraverit ut hic dicitur si sic iurare per eum cuius interest requisitus fuerit. et sic loquitur de interdicto etiam prout sonat

in sententiā ecclesi. de s. b. sig. querenti. Est namq̄ talis presbytero ecclesia vel capella quevis dicte provincie si sic exactus iurare recusaverit quo ad celebrationē divinatorum prohibita et interdicta ut hic patet.

L Presumpserit. Nec presumptio probatur ex hoc

quod constat eum requisitum fore ad iurandū put hic statuitur et quod recusavit iurare et quod postea celebra vit in tali ecclesia vel capella sibi interdita.

M Irregularitas tate incurrat. hec irregularitas provenit ex inobedientia quod nō paret preceptis ecclesie. pro quo vide que scripsi. s. de tēpo ordi. c. in p̄mis. s. irregularitatem. r. s. dispensare poterint. Et nota quod talis ē similis suspensio a celebratione divinatorum a canone. qui si interrim celebret i suo officio sicut pri⁹ efficitur irregularis.

supradicti voluerint et petierint sic iurari: decernentes quod si quis presbyteri huiusmodi contra prohibitionem hanc in loco sic eis interdicto celebrare presumperint eo ipso irregularitatem incurrant preter alias penas quas canones sacratum constitutionum violatoribus ordinat infligendas. Quod si predicti capellani sic

ris. de re iudi. cum eterni. de sentent. excoica. c. cum medicis nalis. li. vi. ubi de hoc. Et sufficit quod a parte hui⁹ constitutionis expresse cautū sit tales fore irregulares. de sen. exco. is. qui. li. vi. ubi de hoc p. Archi. s. sup. possi. et glo. sequen. et optime super. s. irregularitatem sed contra hoc quod dicitur hic videlicet tales presbyteros esse irregulares si celebraverint in huiusmodi ecclesijs vel capellis ante huiusmodi iuramentum prestitum si ab eis erigatur. opponitur sic quia prohibitiō sola est vel superioris ne celebret in aliqua ecclesia nō facit celebrantē cōtra tale preceptū irregularē nisi ipsa ecclesia fuerit specificē interdicta. pōt ponit exemplū ubi propter cōtrouersia patronorū epus claudit ostia ecclesiarū tollit reliquias: precipiens ne quisquam ibi celebret. put notat Jnno. de excess. pla. tanta. et Specu. ti. de legato. s. iura propositiōis. s. Illud queritur. Ubi cum hic non dicat ecclesiā fore interdictā in specie s. potius phibitum esse ne ibi p tales presbyteros celebretur. vide sic celebrātes nō incurrere irregularitatem. ar. promissorum Solutio licet ecclesia per hanc constitutionem non sit interdicta generaliter aut specialiter quo ad ipsam ecclesiam. Est tamen interdicta quo ad tales presbyteros inobedientes non tamē respectu ipsius loci seu ecclesie sed respectu persone in ipso loco celebrare prohibite et interdictę. facit ad hoc natura tituli de clerico. excommunicato. deposito vel interdicto min. ff. de interdictis et rell. per totum. de senten. excom. munita. cum illorum. de matri. cantrac. interdi. eccle. c. lii. per totum. Et quibus allegatis patet quod iter dictum et prohibitiō supponunt pro eodem. et vbiq̄ q̄ interdictur persona ab ipso qui ad hoc potestatem habet ne celebret vel in divinis officiis si contrariū faciat efficitur irregularis. xi. q. lii. si quis episcopus in concilio. de cler. excommu. ministr. c. clerici. r. c. se quen. cum similibus.

N Violatoribus. Circa quod vide que scripsi. s. de sacra vinctio. c. s. s. reluctantes.

O Quod si. tertia pars.

Dictio si/
varie sumit
tur.

Competente. hec competentia respectu amotis
onis de qua hic loquitur considerari potest duplici-
ter. vno modo in quantum concernit capellanos forsan
in aliquo beneficio ecclesiastico. verbi gratia in ali-
qua cantaria perpetua in aliqua ecclesia fundata intis-
rulatos. alio modo in quantum concernit
alios capella. non beneficia. sed stipen-
darios tantum vel annalia sibi cele-
brantes. In primo namque casu dicitur iudex competens is cuius est
talem admittere et instruere in tali cantaria ut sic
inde veniat iuris privatio unde et admissio. autem.
de defensione. c. non habente. coll. iij. et sic officialis est
episcopi in hoc casu non erit iudex competens nisi
talis potestas sibi specialiter sit commissa. de offic.
vicarij. c. licet. lib. vi. In alijs vero presbyteris non
beneficiatis erit quo ad hoc iudex competens ille
qui in ipso loco habet iurisdictionem ordinariam vel
delegatam ab eo. extra de officio ordinis. pastoralis
respons. i. de appellatione. dilecti filij prior. et ibi nota-
tur in si. magne glo.

**hupremittitur iurati co-
ram iudice competente**

**sup violatioe iuramenti
hmoi per pbationes**

cos pertinere ut apparet ex predictis. Nec obstat quod
devoluntate defuncti servanda nam eius voluntas non
potest esse tante efficacie ut tollat iurisdictionem or-
dinarij in suo subdito. nec potest facere quin ius co-
mune suum locum habeat. ff. de regu. iuris. l. id quod
nostrum. extra de testibus. requis. post principium.
cum glosa. et per Johan. an. Et ad hoc facit. ff. de le-
ga. i. l. nemo potest. et lib. si quis inquilinus. si quis
scripserit. poterit ergo ordinarius talem propter
periculum decerne re amovendum et vere amove-
re sic quod talis periturus etiam facto amoveatur
per laicos qui sibi dictam cantariam concesserunt
et sic tales laici erunt executores sententie ipsius
ordinarij sicut alias notatur de foro competen. ca.
postulasti. In quo casu si tales laici nolint manda-
ta ordinarij exequi possunt si eius subditi sunt ad
hoc censuras ecclesie compelli. de foro competen. c.
romana. contraheutes. in fine. lib. vi. extra de offi-
cio ordinarij. c. pastoralis. in prin. et faciunt no. per
Johan. de reg. iudi. c. pastoralis. ver. more in clem. si
vero non sint sui subditi debent per suum superio-
rem compelli siue superior ille sit ordinarius et mu-
tue vicissitudinis ob obtentu hoc facere debeat. ad
quod vide que scripsi. ff. de iudic. ca. item omnes illi
et ut in premisis. ver. suent. siue sit metropolita-
nus qui vigore appellationis ad eum interponen-
de vel alias ab inferioris negligentia vel iure lega-
tionis si legat? natus sit per via simplicis querele
hoc agere debeat et de offi. ordi. c. duo. et c. pastora-
lis. de sup. negli. prela. p. totu et extra de offi. lega. c. i.
Probationes legitimas. quarum sunt multe
species scilicet per testes. per instrumenta. per con-
fessionem partis. per facti evidentiam. extra de re-
stitutione spoliarum. c. cum ad sedem. prope finem
in textu. vbi glosa addit quintam. videlicet violen-
tam presumptionem. hinc hostien. in summa tituli
de probationibus. §. et quot sunt species in principi.
Addit alias quattuor scilicet per famam consen-
tientem. extra de testibus. c. preterea. ff. de testibus.
l. iij. Item per iuramenti delationem. xvi. quest. iij.
dilecto. ff. de iure iuran. l. manifeste. extra de iure iur.
c. ultimo. Item per oculorum inspectionem. de frig.
et male. c. fraternitatis. et c. ultimo. Item per libros
antiquos et scripturas. extra de probatione. c. cum cau-
sam. xxiij. quest. iij. c. sane. ff. de alio scrip. l. i. de
his latius ibi tractat hostien. qui etiam dicit quod
quos sit probatio per litteras episcopi extra de proba-
c. post confessionem. et ibi super hoc tractat per longu
passum. Et nota quod huiusmodi probationum que-
dam sunt plene. quedam semiplene. prout plenus
notatur. ff. de testibus. l. testium. §. iij. ver. speciem. per
Accurs. vbi inter cetera dicit quod multe semiplene
probationes simul collecte faciunt plene probatio-
nem. Et quandoque semiplena probatio facit ple-
nam fidem videlicet vbi tractatur de modico pre-
iudicio. notatur extra de procuratio. c. iij. verb. su-
persistis clerici. per Bernard. Sed in casu nostro
non possunt omnes he species simul concurrere
quia eni plures earum administrantur per pdesse. ipse
enim casus de quo hic agitur plene probari per testes.
l. iij.

**Probatio
nis legit
me multe
sunt speci-**

Questio.

**Sed quid decimus si habens cantariam in aliqua
ecclesia ad quam non admittitur per episcopum nec
villam habet institutionem ecclesiasticam in eadem sed
foran vigore fidationis eiusdem eam recipit ex do-
natione aliquorum laicorum et etiam per eosdem
amoveri debet ab eadem in casu quod fuerit amovend?
nuncquid in hoc casu ipsi laici dici debeant iudices in
ea parte competentes? Videtur quod non. quia non
est dicendus iudex competens qui nulli iurisdictionis
preest. de iur. om. iudi. l. i. et l. privatorum. unde
cum tales non dicantur preesse alicui iurisdictioni
non possunt dici iudices competentes. et sic non tes-
nebit processus coram eis habitus nec sententia per
ipsos lata ut patet in legibus preallega. et extra de
foro competen. c. significasti. argu. sumpto a contra-
rio sensu. Preterea cum causa ista sit de se mere ec-
clesiastica quia super periculo nota. extra de iudi. c.
novit. §. finem. et in super verti habeat eadem causa
inter personas ecclesiasticas quia inter rectorem vel
vicar. ex vna parte et ipsum capellanum ex alia par-
te. patet quod causa ipso omnino tractanda erit co-
ram iudice ecclesiastico ad quem pertinet inter tales
cognoscere et iudicare. extra de foro competen. c. i. et
c. si quis. et c. si diligenti cum similibus. Contra vi-
detur quod sic nam in casu posito sus quod talis ca-
pellanus habet in tali cantaria non est aliquid spi-
rituale nec ut videtur spirituale annexum: sed est
quoddam temporale ad ipsius sustentationem limi-
tatum ut magis ex hoc pro suis benefactoribus deo
preces fundere et eius obsequijs insistere teneatur
unde ut videtur talis capellanus ad instar vassalli
(quod licet sit clericus) tenetur causam feudum coram do-
mino ipsius feudi etiam laico agitare: debet etiam
causam de qua queritur coram istis movere et defen-
dere et ipsorum iudicium subire. argu. eorum que le-
guntur et notantur de iudic. c. ceterum. de foro com-
peten. c. verum. In quo etiam casu considerari de-
bet quod sicut pluries contingit amotio talium ca-
pellanorum ad tales laicos forsan ex defuncti vo-
luntate qui sic disposuit et ordinavit pertinet. unde
cum hanc voluntatem servari oporteat et eam etiam
ecclesia tueri habeat et non impugnare. de sacro
sanct. ecclesi. l. i. de episco. et cleri. l. nulli. rationabi-
liter ut videtur posset concludi talia fore laicorum
huiusmodi iudicio relinquenda: sed quod prius di-
xi purpore verius nec obstant allegata in contrarium
quia quod dicitur de feudo videlicet quod debet
causa tractari coram domino: verum est vbi agitur**

Provincialis Guillermi LindeWode.

An viola-
tio iurame-
ti possit p-
bati per in-
strumentū.

Item per confessionem propriam et per facti eunden-
tiam vltz cum notorium sit talem presbiterū aliquid
fecisse quod tendat in violationem sui iuramenti. ex-
tra de accus. c. evidentiā de cohab. clemen. et mul. c.
fi. Sed quero nūquid ista violatio iuramenti possit

probari per instru-
mentū. omisso ar-
gumētis dic q si
violatio iurame-
ti fiat ratione ali-
cuius societatis
inter seu attracte
in prejudiciū res-
ctoris vel vicarii
vel ratione pacti
seu coniurationis

legittimas fuerint con-
uicti aut super hoc dif-
faminati sepurgare neq
uerint omnino amoue-
antur et tanq per in-

inter contra eum bene potest talis violatio probari
per instrumentum in quo cauetur tale pactum vel ta-
lem coniurationem fuisse inter. sic etiam quod has
beat instrumentum super preestatione iuramenti.
Alia autem non potest fieri probatio per instrumē-
tum nisi admodum maxime vbi agitur criminali-
ter. Ad quod faciunt notata per Lhy. l. de proba-
tur. l. sciant. in fi. et ad turpill. l. in senatus. §. p. Bar-
tho. Si tamen agitur civiliter potest crimen per in-
strumentum probari vt notat Lhy. in loco prealle.
Ratio est quia in criminalibus debent fieri probati-
ones luce clariores vt patet dicta. l. sciant. l. de pro-
batio. Idem materiam latius videre poteris de res-
gu. iuris. semel malus. per Jo. in no. li. vi. et per Hen-
ricum de bowyco de maso. et obed. c. cum in ecclis.
§. q. vii. plerunq. per Arch.

Super hoc. f. violatione iuramenti.

Diffamati. Ita quod publica super hoc labo-
ret infamia. extra de accus. c. inquisitionis. in fi. Et q
huiusmodi infamia sit apud maiorem partē parro-
chie in qua talis sacerdos moratur. secundum Ber-
nar. ibidem glo. vlti. Et ad idem facit de purg. ca. c.
nos inter. et c. accedens. et c. cum dilectus. in fi. Ru-
mor pro ad hoc non sufficeret ar. xxiij. quest. iij. non
inuenitur iuxta fi. vbi de hoc per Johan. §. rumor
bus. Et est rumor quando aliqua pars vicine aliqd
dicit non tñ maior pars fm l. osti. Tu tamen dic
clarius quod rumor est particularis assertio exiers
to auctore et sola suspitione proueniens. et minus p-
bat q fama. Nam fama est communis vicine accla-
matio. Rumor vero cum pauci aliquid dicunt nō ta-
men publice. vtsatis probatur extra de regu. c. venis-
ens. et notatur p Specu. titu. de noto criminali. §. nunc
de rumore. et nota. xxv. q. vi. si duo. addi. adde ru-
mor est. per Arch.

Rumor.

Fama.

Requiescent. Sic ergo deficiens in purgatiōe
iuris fictione censetur esse conuictus de purga. ca. c.
inter sollicitudines in fi. vbi de hoc. Et ad idem con-
cor. per Archid. de hereticis. c. accusatus. §. orta. li.
vi. Et facit ad idem de symonia ad hec. et c. in sinua-
tum. et de purga. ca. c. cum p.

Amoueantur. de horum amotione quedā disti-
s. e. §. competente. ibi videas et quo ad hoc quod di-
cit omnino habes simile de elect. c. licet canon. lib. vi.
vbi archi. ponit pcor. in. §. omnino. Et de hac dictio-
ne notatur de vi. et ho. clerico. c. §. omnino. p Jo.
an. in clemen. et per Paulum. e. §. Et expone hic om-
nino. f. penitus. vel perpetuo. Sic exponitur p Jo.
et Pau. in locis prealle. licet non ad intellectum litte-
re ibi posite vt ibi ptz. vel dic omnino. f. vt hec pe-
na q hic statuit pro pūrio nō cōmutetur in alia. Qñ
cū hec sit pena regularis et consueta ppetuo infamat
ff. de his qui nō. in fa. l. i. in fi. Et vide q dicam. f. ver-
bo dispensatum.

Et tanq. §. Et nota quod hec dictio tanq/
est expressiuum veritatis. simile habes de maior.

et obedienti. ca. solite. vbi de hoc per Bernard. ver-
tanq.

Interdicatur. f. per sententiam. vnde cōtra tale
interdictum interim celebrans diuina. f. pūcia effi-
citur irregularis. Ad q faciūt notata. xi. q. iij. si quis

ris iterdicat^r eis diui-
norū celebratio in pū-
cia nostra donec cū eis
sup^r hoc canonice fue-
rit dispēsatum et infra

eps in cōcilio. de
vi. et ho. de. c. vt
clericor. §. si quis
igitur. de excess.
prela. c. tanta.

Super hoc.
vt scz non obita-
te violatione sui
iuramēti possunt
diuina celebrare
f. prouinciam.

Canonice dispēsatū Ad hunc effectum requirit^r
primo penitentie integra peractio. de iudi. c. at si cle-
rici. super quo vide quod scripsi. §. de tempo. ordi. c.
eos. glo. penul. sed et post penitentie peractam non
potest conuictis perituro et pro tali per sententiā de
claratus diuini officium in suo ordine exequi sicut
prius absq dispensatione. Ratio est nam taliter de
claratus per iuris est infamis. extra de testibus. c. te-
stimonium. et infamissaltem infamia iuris est irres-
gularis. §. di. quin aliquo. §. q. iij. §. notandum. l. de
infamis. l. i. §. de. c. testimonium. Unde cum con-
uictus de perituro sit infamis infamia iuris vt pre-
dicti in hoc requiritur dispensatio pape ad quem per-
tinet hmoi infamiam relaxare. non autem ad epum
prout sentire videtur Archi. §. quest. iij. §. hinc colli-
gitur. in glosa adde tu dic. Et sumitur ex glo. Inno.
de re iudi. c. cum te. §. infamia. et concor. Henric^o de
bowyco in. §. di. vltra medium. Sed quero nūq
quid post dispensationem canonice possit talis ca-
pellanus in talibus ecclis officiare in quibus so-
let a capellanis tale exigatur iuramentum. Et nunquid
ab eis tale debeat exigi iuramentum? videtur quod
non. nam iuramentum semel de perituro conuicti nō
debet recipi extra de purga. cano. c. i. nec talis debz
admitti ad iurandum. vi. questio. i. quicunq. xxi.
questio. v. paruuli. cum similibus. Sed in contrariū
um facit de maior. et obedi. c. in ecclis. vbi etiam
perituro admittitur iterum ad iurandum Solutio.
dico q bene tenentur tales perituri iterum iurare et
ad huiusmodi iuramenta debent admitti. pro cuius
rei euidentiā idre debes quod aliquod est iuramen-
tum honoris vt est iuramentum testis et iuramentū
compurgatoris et similia que sunt ad iurantis hono-
rem et ad talia nō admittitur perituro vt in primis
concor. et extra de testibus. c. testimonium. de heres-
ticis c. accusatus. §. licet. li. vi. Aliud est iuramentum
oneris vt est iuramentum de stando mandatis eccle-
sie de calumnia et de veritate dicenda et hmoi. et ad
talja bene cogitur secundum Innocē. et l. osti. et
Johan. an. de presump. c. litteras. et concor. Joh. et
Archi. d. c. paruuli. et Bern. de appellat. question. et
Bese. de re. c. i. in cle. et Henr. d. c. cum in ecclis.
di. fi. vnde ex predictis apparet quod cum huiusmo-
di sunt iuramenta oneris ad ea bene potest talis
capellanus admitti et etiam compelli. fateor tamen
quod talis posset esse dispensatio quod eius virtus
te possent admitti tales etiam ad iuramenta que nō
solum sunt oneris sed honoris. ar. ad hoc de re iudi.
cum §. et Et notatur per Vincenti. de testibus.
c. testimonium. et ad hoc facti dictus. §. licet in. c. ac-
cusatus. de hereticis. li. vi. et pcor. notata per Joh. in
additio. in. d. c. testimonium. in. §. glosa. §. fi. sed nūq
quid papa. et glosa sequenti.

Et infra. hic deciditur illud quod habes. f. e. li.
de celebratio. missa. c. presbyteri. §. decernimus vltz
ad finem. et infra. e. libzo de penitentia. et remissio.

Cū iulio
de perius
rio sol^r pa-
pa dispens-
lat.

Questio.

e. presbyteri.

a. Dicti vero quarta pars.

b. Benigne. i. suauiter blande: et cum dulci alioz quio vt eos inueniant sua dulcedine et bonitate. et per hoc nititur huius constitutionis latoz remouere ris gozem et aulteritatem.

c. De pmissis. scz que in hoc. c. statuuntur.

d. Statutis. i. supra de malo. et obe. c. presbyteri et f. de celebra. missarum. c. presbyteri. et de peniten. et remissis. presbyteri.

e. Requens. Hec cōstitutio est Johannis stratford. et avarien. archiepiscopi et est pars huius supra de sequestra. poss. et fruct. c. frequens. vbi habes idē quod hic dicitur. sed ideo hunc versiculum in hoc loco repetiuit et eius inueniretur fin ad materiam vtriusque tituli. factat.

f. Sequestri. supple interpositi per episcopū vel eius officialem vel eius vicarium in spiritalibz generaliter. Nam in sequestri interpositis per inferiores non habet locum constitutio ista vt patet in dicto. c. frequens. preallega. supra de sequestra poss. et fruct.

g. Appellatum. intellige de appellante qui non sit vere contumax. nam vere contumax non auditur appellans. et intelligo verum contumacem illum qui inuentus et personaliter citatus. cessante impedimento legitimo non comparere in termino prout plenus notatur per Johan. an. de dolo et contuma. c. si autem. ff. manifeste. in clemen. et concor. viii. e. ver. et idem Paulus. e. ff. ad fi. glo. Ad effectum enim vt aliquis dicatur verus contumax duo requiruntur. i. quod cognouerit se citatum legitime. Itē quod potuerit venire. ff. de appella. l. ex consensu. et ibi notatur per Bartholome. qui dicit quod sufficit quocumque modo cognouerit. vt. l. Itē veniunt. §. a quo. ff. de per. here. vnde fin eum citatus ad domum si ad eius noticiam congruo loco et tempore perueniret dicitur verus contumax. glo. etiam Accursius. in dicta. l. ex consensu dicit quod verus contumax est qui inuentus et citatus dixit se nolle venire. et hoc intelligit Jo. an. fore verum quando hoc dicit in iudicio. secus. si extra iudicium prout ipse notat de sen. excōt. c. venerabilibus. §. secus. ff. in iudicio. li. vi. et hoc intelligit Bartholome. verum in eo qui non est citatus peremptorie. secus si fuerit citatus peremptorie. Nam tunc siue in iudicio siue extra hoc dicitur dicendus est verus contumax fin Bartholome. qui sic notat dicta. l. ex consensu. et idē ipse notat. ff. de in integrū restit. l. si. ff. venio ad quin tam. vbi subsequenter dicit quod ille contumax non potest appellari qui per contumaciam non venit vt dicit textus in l. et post edictum. in fi. ff. de iudi. et debet intelligi de contumacia eius qui potuit venire et non venit in termino peremptorio. Finaliter vero concludit quod verus contumax tam apparentur quam existit et est qui inuentus et citatus dixit se nolle venire vel qui inuentus dixit se venturum. vel nichil dixit. et postea non venit absque aliqua causa. talis enim non auditur appellans. potuit enim venire et noluit. et sic

non solum est contumacia sed contemptus iudicis. vbi vero citatus dicit se nolle venire mutato tamen proposito. voluit venire sed dolo aduersarij impeditus est aut alio casu absque culpa sua talis est verus contumax apparenter sed non existenter. vñ si vult

**ab interpositiōe sequestri
appellatiōe: btantur
possessores bonis se-
questratis impune.**

**Requens p-
uerloz et in-
fra Si abi-
tpositiōe se
questri fuerint appel-
latum et appellatio le-
gitime psecuta ea pē**

si non venit est verus contumax apparenter. Si tamen coram iudice appellatiōis probet impedimentum non reputabitur contumax existenter. et ideo procedetur in appellatiōe vt supra dictū est. Sic ergo patet quod verus contumax in non veniens do apparenter et existenter nullo modo auditur appellans. Contumax autem verus apparenter non tamen existenter licet non audietur quo ad iudicem a quo tamen bene audietur quo ad iudicem ad quem et quod verus contumax non auditur appellans intellige verum si non venerit iudice sedente pro trābunali. Alioquin si venerit iudice sedente vñ potest appellare. ff. de in integ. restit. l. diuus.

Sed quid dicemus de citato ad domum an ptus max in non veniendo audiri debeat appellans. dicit quod citatio non peruenit ad eius noticiam congruo tempore et cum posset venire non venit tūc eius appellatio recipietur a iudice a quo quia sibi nō liquet ipsum fore verum contumacem sed si coram iudice appellatiōis probetur ipsum sciuisse et contempsisse venire non procedetur super eius appellatiōe. l. de iudi. l. properandum. §. si autem. in fi. iuncto. §. precedentis ibi parte actoris minime inuenta. hec Bartholome. d. l. si. vbi etiam dicit quod si taliter citatus et sciens se fore citatum ex causa rationabilis que posset ipsum excusare a contemptu noluit venire vtputa rusticus noluit venire sine aduocato: credit ipsum debere audiri appellantem quia cessat vera contumacia. Sed quid si procurator sit vere contumax an dominus audietur appellans videtur quod non nam ex facto procuratoris nō punietur dominus. vt. l. j. §. si procurator. ff. si quis ius dicem. non obtem. et sic sentit Bartholome. in loco preallega. Cui concor. notata per Innocent. extra vt lite non contest. c. i. in fine. Concludit etiam ibi Bartholome. quod si tota causa fuerit agitata per procuratorem et dominus forsan citatus ad audiendū sententiā nō venerit vel dixerit se nolle venire vel nichil dixit non dicitur verus contumax: quia non tenetur sciret posset si voluerit vt lib. procuratoribus. l. de procuratio. et ideo cum habet sitam causam non debet pati penam contumacie sicut nec ceteri qui habent iustā causam non ventendi vt. lib. contumacia. §. j. ff. de re iudicialia.

h. p. psecuta. hic nota quod ad psequendū appella

Questio.

clerus cō
tumax.

tionem non statuitur terminus a lege sed ad finem dum statuitur annus vel ex causa biennium vel ultra de appella. ex in sinuatione. r. c. oblate. in glo. non potest. r. c. ex ratione. Iudex tamē a quo potest statui re terminum ad prosequendum infra quem si nō prosequatur compleatur appellās stare sententie prioris iudicis. de appella. c. personas licet prior iudex fuerit delegatus eo. ti. c. ad aures Et dicitur quis prosequi appellatōnem qui litteras impetrat. de except. c. dilecte. potest enim appellans sibi ipse statuere terminū ad prosequendum non tamen pars appellata ut notatur de appella. c. cordi. ver. p̄ncipales persone per Archid. li. vi. si veronec iudex nec pars appellans talem terminum p̄fixit expectabitur terminus legis ut p̄t. d. c. oblate. r. nota quod licet iudex p̄figat terminum ad prosequendum appellatōnem non tamen ex hoc videtur deferre appellatōni ut notatur de appella. c. cum appellatōnibus. ver. remittenda. per Jo. li. vi. immo si appellans non prosequens appellatōnem infra terminū a iure vel homine sibi p̄fixum probare velit se fuisse legitime impeditum admittetur ad hoc anteq̄m lis cōtēstetur in causa appellatōnis. de elect. c. i. si procedatur per Archid. li. vi. Et si una die fuerit quis impeditus de anno appellatōnis prosequende habebit integrum annum. de elect. c. si electionem. glo. si. per Jo. an. li. vi.

Symon Mephām.
Licet extra oronienē statutū agrauamine iudiciali ante diffinitivā sententiam appellare.
pendente quod si ea pendente aliqua fuerint in nouata seu attemptata quomodo debeant reuocari notatur multum bene de appellatōe. c. nō solum. si. reducendum. per Jo. an. li. vi. Et notabiliter hanc materiam dilatare potes per ea que notat Card. de electio. c. cupientes. si. si a gratia. li. vi.

Possessores bonorum. h̄t enim appellatōe pendente licite re prius possessa vtuntur dūmodo nichil illicitum vel dolosum circa eam in partis p̄iudicium inuouent vel immutant. ff. de rei vendi. l. vlt. q. in si. extra vt lite pendente. c. si. viii. quest. iiii. nonne. Alioquin si illicitē vel fraudulentē circa possessōnem rei de qua agitur aliquid attemptent per modū attemptati reuocabitur. extra vt lite pendente per totum. de appella. c. bone. ff. de ed. l. edictō. l. ediles. s. Item sciendum. de aqua plu. archid. l. Item. s. officium. r. h̄t dicto p̄cor. notata in clemen. vltimo vt lite pend. ver. In nouari. per Jo. an. r. cōcor. Pau lus. c. si.

Et alij supple ab eis causam habentes.
Concilio. Ista constitutio fuit Symonis mephā. r. habet duas partes p̄ncipales In p̄mo recitatur ponit vnum statutum editū in dīoce. Oronienē. extra appellatōes ad supiorē interponendas p̄ subditos iurandū cū pena inde secutura. In secūda sibi hōs h̄mōi/ reprobat illud statutū absolūtes furantes ab obseruatione ipsius iuramenti.
Concilio. i. synodo. ep̄i namq̄ in suis dīoce. faciunt synodos metropolitani vero concilia. extra de accus. c. sicut olim. Nāq̄ tamen congregatio facta ep̄m dicitur concilium. p̄ xviii. di. c. q̄n pro quo vide s. de constit. c. exterior habitus. glo. si. r. de consuetu dīne. c. i. si. synodali.

Statuti. p̄t enim ep̄s in sua dīoce. statutum facere quo ligari debeant sui subditi p̄out legitur et notatur de malo. r. obe. c. si. r. ibi per Ber. glo. et tale statutum dicitur canon ep̄alis vt ibi d̄r. cui cōcor. q̄ legitur r. notatur. iij. di. p̄orro. xvij. di. in summa. r. xviii. di. si. Et si tale statutū possit r. debeat seruari sine scriptura plenē disputat p̄ Jo. an. de regu. iuris c. nemo. li. vi. Nota tñ q̄tra canones nō p̄t ep̄us aliquid statuere. de offi. archid. c. si. vbi de hoc p̄ Jo. i. no. r. ad hoc vide q̄ scripti. s. de malo. r. obe. c. si. iuramento.

Et si qui sec⁹ iurauerit absoluantur.

Incilio d̄ro.
Incilio q̄dā d̄re manasse statutu⁹ quo inter cetera phibetur q̄ a nullo grauamine iudiciali ante diffinitivā sententiam frivole

per vlam interlocutorie vt differat ab appellatōne a diffinitiva ut sequitur. r. potuit mouere ad sic statuentum quia a tali grauamine non licet appellare nisi si expressa causa. extra eo. ca. vt debitus. r. c. cum causam. vbi de hoc r. perinde est nullam esse causam r. esse vanam vel frivola vt p̄t. si. frivole. r. d̄r grauamen iudiciale q̄ infertur alicui iudicialiter in aliquo actu iudiciali r. in iudicio. de appella. c. cordi. si. iudicio. per Card. r. Arch. r. d̄r iudicium ex quo quis citatus est. de foro compe. c. penul. de offi. deleg. c. gratum. r. intelligas de grauamine illato vel cōmīnato vt notat Jo. an. in no. d. c. cordi. ver. grauamīne. Al iudice namq̄ qui cōminatur de hīs que p̄tinent ad iurisdīctionem suam bene tenet appellatō alias non. ff. quod metus causa. l. i. et. l. vltimo. si. et no. per Inno. de appella. c. cum cessante. ver. cōmīnando.

Ante diffinitivam. potuit mouere statuentem id quod legitur et notatur. ff. de appel. rec. l. i. si. vbi aparet quod ante diffinitivam non licet appellare ab interlocutoria si grauamen posset reparari per appellatōnem a diffinitiva. r. facti quod legitur r. notatur. l. quoz appella. non rec. l. ante finē. tñ si vls de quod dicam circa hoc infra eo. si. statuti. r. h̄c notat q̄ ad hoc vt valeat appellatō in iudicio facta ante finem diffinitivam requiruntur decem quoz si vnū defuerit non valebit. p̄timum est causa grauamīnis illati vel cōmīnati: de appella. c. cum cessante. Secūdum quod causa sit legitima eo. titu. c. cum ipe ciali. s. excessu. Tertium quod causa sit vera. eo. tit. c. interposita Quartū est quod sit expressa. eo. ti. c. cum causam. Quintum quod non fuit admissa appellantis petīto vt notatur. d. c. interposita. Sextū quod quia non admitteretur fuit appellatum. eo. ti. c. dilecto. r. c. vlti. Septimū q̄ fiat in scriptis. Octauū q̄ petant ap̄li. Nonū q̄ si appellat⁹ hoc petierit ventat in fruct⁹ appellās hec trīa colligū de ap. c. cordi. li. vi. Declinū q̄ fiat. i. decē dies. vt eo. li. r. eo. ti. c. roma. e. de p̄fir. vlti. c. bone de re iud. c. cum inter. r. c. q̄ ad p̄sultatōnem. fm̄ d̄ost. qui ita notat in. d. c. cordi. Et notat. si. q. vlt. c. nō ita. si. dicta. per Archid.

Frivole. dicitur enim frivola appellatō que est vana r. inanis. l. de rescind. ven. l. quisquis. Talis enim iniuriam facit iudici qui frustratorie ab eo appellat. l. quando prouoca. non est necesse. l. vltimo. r. legitur r. notatur. l. di. si quis prepositer. Et sic notat per Archid. de appel. l. di. si quis prepositer. glo. i. li. vi. vel potest dici appellatō frivola q̄ nulla causa est exp̄sa vel non legitima dato quod sit vera

Ut valeat appellatō an diffinitivaz facta decē requirunt.

Appella⁹ tio frivola

Diuiso.

vel licet sit legitima est tamen manifeste falsa. sic notatur de dolo et cotu. c. vnico. ver. manifeste. in prin. glo. per Joh. an. in clemen. Et ex hoc ut videtur posset iustificari hoc statutum eo maxime quod etiam in uolens appellationibus nec iustitia deferat nec sit a iudice deferendum. sicut legitur in c. cum appellationibus. eodem titulo. lib. vi. Sed super hoc dicitur ut habetur. f. eodem ver. pallietur.

appellet: quod q^a oēs aduocati et procuratores illius consistorij ad

¶ Quodq. versicul.

Buius statuti. et sic in specie prestaretur iuramentum de seruando hoc statutum. ubi videndum est. Primo an de iure valeat tale statutum. Secundo an iuramentum virtute talis statuti prestatum sit obligatorium. Quoad primum quod valeat tale statutum videtur. Nam episcopus in sua diocesi bene potest statuta condere et decreta facere de consecra. dist. distinctioni. ff. c. i. xj. distinctione. catholica. dei maiori. et obedientia. c. ij. ubi de hoc. et dixi. s. eo. ver. statutum. valebit quod tale statutum inter subditos et eos ligabit maxime ubi huiusmodi statutum est iuri conueniens. Conuenit enim iuri ciuili quod prohibet ante sententiam nisi in certis casibus appellari. extra. e. Super eo. r. l. quorum appel. non recl. ante sententiam. Et specificiter congruit legi secunde. l. de episcopa. audienda que expresse de clericis loquitur. et satis constat quod huius legis magna est equitas que ad vitandos labores et sumptus pertinet et vult finem litibus imponi: de dolo et contumacia. c. fines. r. c. finali. Et temerariam appellantium audaciam refrenat. de elec. quibus in princip. lib. vi. Preterea pactum et statutum multoties in iure ad paria reputantur. de sepulturis. c. dudum. Quos etenim. ff. de pactis. l. pacisci. r. l. non impossibilis. Sed appellationi non solum interposita: sed etiam interponende renunciari potest per pactum. ergo et per statutum. de primo patet. ff. q. vi. Si quis libellos. de offi. deleg. gratum. de testibus cum venisset. de secundo patet l. de temp. appell. vltima. ad ff. qui r. a quibus. l. prima. §. Si quis. et notatur de arbitris. cum dilect. in fine secunde glo. ubi de hoc. per Joh. an. Item consimiliter ius scriptum et consuetudo et statutum parificantur. de iure iuran. venientes. xj. distinctioni. in hys. de consuet. c. f. lib. vi. de electioni. q. sepe de ca. mo. c. vnico. eo. lib. Sed ius scriptum quandoq. prohibet appellari ut notatur per wil. in Specula. de appellatio. §. in quib. Appellatio etiam an valeat vel non iudicat fin consuetudine sup. qua fundat. et de eo qui mittitur in possessionem. ca. cum venisset. Sic ergo pari forma erit in statuto. ar. l. Item eorum. ff. quod cuiusq. vnuer. no. in princip. facit ad idem de consuetu. cum dilectus. cum similibus et partem istam corroborare potest quia etiam a parte canonum friuolis appellationibus non est deferendum eodem titulo. c. cum appellationibus. lib. vi. Opponitur tamen et videtur quod tale statutum non valeat. Nam episcopus nihil statuere potest in synodo quod obuiet canonice institutis. extra de maiori. et obed. c. quod super hys. Sed canonice instituta permittunt grauatos appellare etiam ante sententiam. ff. q. vi. in principio. et per totum. extra eodem titulo. c. cum sit. r. c. vt debitus. et sufficit quod causa si esset probata deberet legitima reputari. vt patet dicto. c. vt debitus. Ergo statutum episcopi hoc prohibens non valet. Nam inferior legem superioris tollere non potest. de electioni. c. ff. in clemen. Preterea episcopi in preiudicium iuris etiam inferiorum statuta facere non possunt. extra de locato. c. ij. Et ut ibi dicitur In

nocen. Hostien. et Abbas episcopus etiam cum capitulo non potest facere statutum in preiudicium aliorum nisi hi quorum interest consentiant vel saltem sint presentes. ergo a fortiori hoc facere non possunt in preiudicium superiorum. Et quod per statutum non potest

obseruationem huius b statuti astringi debeant vinculo iuramenti c et

leditius superioris patet de iure iurando. venientes. quod etiam. c. loquitur in tali iure quod habet superior. vt scilicet

et ad eum posita grauaminibus appellari. Et quod appellationibus ad eum interpositis deferri debeat et bene facit ad hoc de officio ordina. c. licet. Et hanc partem reputo veriorum ratione superioris cuius ius in ea parte lederetur per statutum. tum ratione litigantis per interlocutoria grauati. Nam hic presupponit grauamen dum dicit a grauamine iudiciali. tum ratione absurditatis inde secuturæ: quod si vnus episcopus sic posset statuere. simili modo posset hoc facere vnusquisq. et sic vnuerfaliter frustraretur ius commune. tum quia si teneret statutum sic episcopus auctorizaret in facto proprio vel sui officialis cuius est idem consistorium. extra eodem romana. primo responso. Et quod non possit auctorizare in facto proprio patet in clemen. de rebus ecclesiis. non alienan. c. si vna. secundo responso. ubi habes concord. per Joh. an. in glo. ff. Hanc materiam dilatare potes per ea que notantur co. titu. c. finali. super glo. vltima. per Joh. an. in no. lib. vi. ubi si voveris poteris colligere plura argumeta in eadem materia. et solutiones contrariorum. Et pro hac conclusionem faciunt notata per Barth. in l. finali. ff. de aqua plu. arcen. ubi conclusionaliter dicit non valet statutum quod non appellatur ubi statuta sola hys cognitio nem in causa principalis et non in causa appellatiois: qui sic statuit super hoc quod non cadit sub iurisdictione sua. Secus si esset fin euersum. ff. et ff. instantia possit cognoscere. Quod ad ff. questum vide. ff. glo. p. r. c. i. Juramenti. hic videndum est si tale iuramentum in casu quo prestatum fuerit obliget ipsum iuramentum. ea que dixi. s. glo. p. r. facit pro et contra. nam si teneat statutum quod est principale bene tenet iuramentum quod est eius accessorium. et econtra si non teneat non ligabit iuramentum. arg. regule iuris accessorium. lib. vi. ad quod etiam faciunt notata de foro competent. c. si diligenti. glo. finali. Tamen latius circa hoc scias fin doctores quod iuramentum illud quod derogat charitati non obligat iuramentum ad obseruandum id quod iurat. et sit obligatum quia omnia precepta diuina et consilia ordinantur ad charitatem iuxta illud finis precepti est charitas. non. nullum iuramentum est obligatorium quod derogat alicui precepto vel consilio diuino. unde cum quodlibet peccatum mortale derogat alicui precepto diuino quia est contra aliquod diuinum preceptum et etiam quodlibet peccatum veniale derogat alicui precepto diuino in quantum est quedam obligatio a rectitudine preceptorum diuinorum et dispositio ad mortale peccatum. ideo concluditur quod nullum iuramentum de faciendo peccatum aliquod mortale vel veniale est obligatorium. xxi. q. iij. si aliqd. r. c. diffinitio. Similiter si iuramentum vergat in peiorum exitum non ligat: et dicitur vergere in peiorum exitum sex modis. Primo cum iuratur aliqd quod est mortale in se. Secundo cum iuratur aliqd quod est veniale in se. Tertio cum iuratur aliqd indifferens quod ex circumstantia efficitur mortale vel veniale. Quarto cum iuramentum excludit opus pietatis ex charitate faciendum. Quinto cum ex

¶ Quod iuramentum non obligat toris et quod

Provincialis Guillelmi Linde Wode

claudit opus de genere bonorum. Sexto cum exclu-
dit opus indifferens p[ro] intentione p[ro] deo aut p[ro]
ximo faciendum p[ro]ut ista not. dicto. c. si aliquid per
Archidiacon. in principio: et sumpta fuit hec glos.
de Johanne in summa confel. lib. 20 p[ri]mo. titulo. ix.
c. xij. vbi vlt[er]i[us]

dict. Idez Joh[ann]es.
quod in p[ri]mis
tribus casibus tu-
rans auctoritate
te propria potest
contrauenire. Sed
est et imponenda
penitentia p[ro] te
incurto iuramen-
to. In reliquis
tribus dicit quod
quamuis huius-
modi iuramenta
non sunt obligas-
toria non tamen
expedit p[ro]pria au-

cto[rit]ate contrauenire. tum p[ro]pter reuerentiam sa-
cramenti. tum p[ro]pter scandalum quod exinde sum-
plices incurrerent. Sed petenda est absolutio a su-
periore qui de facili tale iuramentum relaxabit vel
potius ostendit sic iurantes n[on] esse obligatos. H[ic]
dicta sententia concord. Thomas in summa. articul.
vi. et in scriptis. art. iij. q. p[ri]ma. Potest itaq[ue] ex p[re]-
missis concludi quod cum tale statutum non teneat:
vt supra dixi. per consequens iuramentum inde depen-
dens et accessorium non potest obligare iurantes.
est namq[ue] tale iuramentum non solum faciatum. si-
ue temerarium: sed etiam excludens opus pietatis
quo reuelari deberent oppressi maxime per ipsorum
procuratores et aduocatos qui ipsos clientulos gra-
uatos per iuris remedia defendere debent que non
sunt subtrahenda. de exceptioni. c. cum inter. 2. c. si
gnificauit. et excludit opus saltem indifferens p[ro]-
ximo faciendum. vnde per consequens non est obli-
gatorium. vt p[re]dicti.

a. Contra illud. scilicet statutum.

b. Affligendi. forsan pena limitata in statuto:
alias arbitraria. ff. de iure deliberandi. l. j. extra de
officio delegati. c. de causis.

c. Nos huiusmodi. secunda pars.

d. Pallietur. id est induatur vel tegatur. est enim
huius statuti palliatio multum colorata cuius co-
lor elici potest ex his que dixi s. eodem versu. ita
ruti. et multum rationabilis esse videtur cum non
prohibeat indistincte appellari ante sententiam.
sed duntaxat friuole: vt apparet ex verbis ipsius
statuti. et ad hoc facit extra eodem. c. vt debitus. in

Ad iudicē
ad quē spe-
ctat discus-
sio appella-
tionis.

p[ri]ncipio. Sed aduerte quod discussio appella-
tionis an sit iusta vel iniusta friuola vel non friuola
non spectat ad iudicem a quo appellatur sed ad iu-
dicem ad quem. extra eodem. c. cum sit romana. ver.
si autem: et eodem titulo. c. vt debitus. versus finem.
posito ergo quod ex statuto talis non liceret friuole
appellare: et hoc satis foret equum. tamen per tale
statutum satis constat p[re]iudicari iuri superiori ad
quem pertinet recipere appellationes ad eum in-
terpositas ex quacumq[ue] etiam causa leui vel minima.
extra eodem. de appellationibus eiusdem iurisdic-
tionem per hoc impediri et dimitti quod esset ini-
quum: vt supra dixi. versu. statutum. Sufficit ergo
iudicia quo quod non obstante tali appellatio-
ne si ei n[on] deferat. potest nihilominus in causa p[ro]-
cedere: vt patet dicto. c. cum appellationibus. eode
titulo. lib. 20. vi. vbi etiam patet quod non potest im-
pedire appellanti p[ro]sequi appellationem ab eo
interpositam. potest tamen nihilominus procedere

requosq[ue] sibi inhiibeatur p[ro]ut ibi notat Card[inalis]. in
ver. presumant.
e. Oppressis. contra illud. scda. q. lvi. Omnis op[er]a
p[re]stus. 2. c. ad romanam. extra eodem. c. cum spe-
ciali. s. porro.

extitit realiter introdu-
ctum. Et quicquid s[ed] ex
eo vel ob id fuerit sub-
secutum penitus repro-
bamus. Et omnes il-
los qui ad huiusmodi
obseruationem statuti
p[re]stiterint iuramentu[m]
absoluimus ab eodez.

uando p[re]stationem.

h. Ob id. v[er]puta pene a s[ed] facientibus exactionē.
i. Reprobamus. huius reprobationis effectus
est vt nullum obliget in futurum tale statutum. ad
quod facit dictio penitus hic posita que idem im-
portat quod omnino p[ro]p[ri]us vel ex toto p[ro]ut als
notatur de officio ordinarij. c. ordinarij locorum. ver.
penitus. lib. vi. per Archidia.

k. Et omnes. versu.

l. Absoluimus. videtur q[uod] talis absolutio non es-
set necessaria. nam cum iuramentum tale non sit ob-
ligatorium: vt dixi s. eo. versu. iuramenti. videretur
non esse opus absoluteione cum absolutio p[re]suppo-
nat vinculum p[re]cedens. Sic quod ideo in hoc casu
opus fuit absoluteione: quia licet non posset tale iu-
ramētum firmare statutum quod editum est contra
canones: vt colligi potest per doctores ex notatis
in regula iuris non est obligatorium. lib. 20. vi. tamē
non esset expeditens vt sic iurans scienter et volun-
tarie auctoritate p[ro]pria contraueniret sicut dixi. s.
eadem dist[inct]i. ver. iuramenti. p[ro]pe finem. Nam iu-
ramentum licet vsq[ue]quaq[ue] non sit obligatorium: est
tamen seruandum quandoq[ue] vt satisfiat conscientie
p[ro]ut notatur. xxi. q. iij. si ad peccatum per Joh[ann]es.
et sic ista absolutio ad cautelam et de facto potius
fit quam de necessitate. sicut als legitur et notatur de
iure iurando. c. cum quidam. in fine. et potest exponi
absoluimus. id est absolutos fore ostendimus. sic
alias exponitur. xv. q. vi. c. auctoritatem. in glo. adde
bicas per Archidia.

Et est hic notandum quod
regulariter nulli licet propria auctoritate venire co-
tra iuramentum suum. extra de electiōi. c. venera-
bilem. s. vltimo. Fallit tamen in certis casibus. p[ri]m[us]
in quo quando eius obseruantia vergeret in dispendiū
anime. Secundo quando vergeret in dispendiū om-
nium bonorum vel maioris partis alius sine qua
bus non posset vitam temporalem agere. xxi. q. iij.
s. finali. in fine. Tertio quando tendit in deterio[re]m
exitum. eadem causa et. q. c. si aliquid. Quarto si sit
p[re]stitum de re tertij scilicet ecclesie per prelatum.
extra de iure iurando. c. ij. de electiōi. c. nosti. max[ime]
mesi sit p[re]stitum contra p[ri]mum iuramentum. per
eum factum de non alienando res ecclesie. Quinto
si sit p[re]stitum contra ius publicum auctoritate et
utilitate. extra de foro competenti. cap. si diligenti.
Sexto quando est p[re]stitum contra p[ri]mum iura-
mentum licitum. extra de iure iurando. cap. lo. intel-
lecto. Septimo quando vis conditionis appositae
hoc sustinet. eodem titulo. c. quemadmodum. quan-
doq[ue] etiam vrgentissima necessitas hoc inducit vbi

f. Remedium.
quod esse non de-
bet vt patet in re-
gula iuris induls-
tum. lib. vi. et esset
contra ius natu-
rale fm quod li-
cet vnicuiq[ue] se ab
iniuria defendat
re. ad. quod facit
quod legitur de
re iudicata. c. pa-
storalis. ver. p[re]sa-
na. in clemen.

g. Quicquid ex
eo. v[er]puta iura-
menti de eo s[ed]

Casus in q[ui]-
bus potest
quis veni-
re contra iu-
ramentum
suum.

scilicet superioris licentia haberi non potest. xj. q. iij. antecessor. Item magna spiritualis utilitas putat Innocentius dicto. c. venerabilis. et facit in arg. extra de observatione seculorum. c. consilium. Et de premisis videre poteris notata per wil. de lure furando. c. romas. nl. super ver. res spondit. in cle.

Explicit liber secundus.

Incipit liber tertius.

V de rituat. de ecc. constitutio

Stephani archiepiscopi edita in concilio Oron. primo. Et habet duas partes principales. In prima prouidet circa honestatem habitus clericalis. In secunda ibi de crapula et prouidet circa eorum abstinentiam et honestatem contra vicium gula. Prima facit quinq. Nam primo ponit motum ad ordinanda. Secundo ibi presentis. ponit suum statutum circa habitum clericalem. Tertio ibi Idem quoq. extendit suum statutum ad personas prius non enumeratas quo ad certa loca. Quarto ibi Et nec ipsi. ponit aliud statutum de comanone nutrienda et super honestate et congruetate tonsure. Quinto ibi Alii forte. excipit a prius statutis quo ad transformationem habitus. pars autem huius est infra titulo proximo. c. primo. de testamentis. cap. i.

Explicit liber scđ g.

Incipit liber tertius.

De vita & honestate clericorum.

Stephanus in concilio Oron.

Omnes prelati hac constitutione nominandi in habitu clericali & cappis clausis incedant: nec quibus clericorum comatus aut in layca-

ma tonsura confertur ordo clericatus et est ille ordo certus in ecclesia dei per quem datur officium cantandi in ecclesia prout ibi notat Hostien. glossa. Unde et tonsura clericatus appellatur. de eta. et qual. c. nullus. lib. vj. et de privileg. c. abbates. eo. lib. et pro hac opinione facit qd legitur dicto. c. clericos. in principio. et quod notatur in prohemio. lib. vj. ver. Episcopus. p. Joan. an. ubi ponit nouem esse ordines in ecclesia dei inter quos enumerat psalmistam et episcopatum ut ibi patet. et ibi notat Johā. de deo dicto. c. clericos. ver. psalmista: et idem Hostien. ubi supra. et concordat Archidiaconus de tempo. ordinis. c. nullus. ver. tonsuram. lib. vj. Et de hac materia etiam et qd tam psalmistatus qd episcopatus sunt ordines in ecclesia

li vestitu nisi in casu legitimi timoris eat. Et omnes crapulam & ebrietatem vitare compellantur.

V clericalis ordis hōnoꝝ debitus ob-

seruetur presentis concilii auctoritate decernim⁹ ut tam archidiaconus quā decanus et omnes alij i personatib⁹

clare notatur de ordi. ab episcopo qui renun. episco. primo. in principio. per Hostien. in summa. hoc vide quod dicam. j. de eo qui fur. ordi. recip. cap. j. p. ordinibus.

Decani. scilicet ecclesiarum cathedralium. et nota hic quod arguendo ex ordine scripture huius dignior est Archidiaconus quam decanus hoc idem probatur ex locatione titulorum in antiquis ubi primo agitur de officio Archidiaconi et postea de officio archipresbyteri. Et ut legitur de officio archipresbyteri. c. j. Archipresbyter qui idem est quod decanus subesse debet in omnibus mandatis archidiaconi. Ubi pro huius maiestatis declaratione dicit Bern. quod Archidiaconus maior est dignitate non tamen ordine. Innocentius hoc intelligit verum ubi Archidiaconus maior est de consuetudine. et in his que ad ipsius officium de iure vel consuetudine pertinent. Hostien. intelligit Archidiaconum fore maiorem ratione iurisdictionis et extra ecclesiam et in hoc decanus sibi subesse debet. Sed infra ecclesiam et in celebratione diuinorum et quo ad ordinem archidiaconus debet subesse decano. Si tamen archidiaconus est presbyter quod esse potest. tunc tamen ratio ne ordinis quam iurisdictionis precelleret decanus. Sed in his omnibus consideranda est ecclesiarum consuetudo sicut quam decanus simpliciter loquendo maior est archidiacono vel econtra. et sic notat Jo. an. in no. dicto cap. primo. in fine. Hostien. Hostien. qui dicunt quod diuersis respectibus vnus est maior alio: super quo potes ibi videre exempla.

Personatibus. ut sunt non solum predicti sed etiam alij inferiores prelati ut notat Archidiaconus de rescriptis. c. statutum. ver. personatum. sed melius de consuetudine. c. j. vers. officia. lib. vj. Et circa hoc vide quod scripsi supra de presumptio. c. vnico. ver. personatum. et vide quod dicam infra glossa prima. Iste tamen notat ultra premissa quod quicumque habet dignitatem habet personatum sed non econuerso prout notat Archidiaconus dicto. c. j. vers. officia. ad finem glossa. ubi etiam dicit quod persona dicitur quāq.

Ordines nouem sūt Johā. an.

An archidiacon⁹ sit maior decano: et in quibus.

Diuisio.

Ordinis distinctio.

Ordines septem sūt aliquos.

Ordo vnde sumit.

curator alicuius ecclesie parochialis. et de consuetu. c. ex parte. de appella. c. personas. et tales non sunt in dignitatibus constituti. ad quod facit. q. iiij. questus. Quis dicant prelationis officium in paroch. ecclesia exercere. et de cle. egro. c. tua. Secus tamen dicit in archiepiscopis byteris et prepositis et decanis parochialium ecclesiarum de quibus habet. l. dist. in capite. nam illos dicit in dignitate constitutos. ad quod allegat de of. or. cum ab ecclesiis. de preb. c. cum olim. Est enim istud nomen persona vulgare Anglicorum. prout legitur in nota. de insti. cum venissent in putia vero tales vocant priores. In tertia laboris appellantur abbates. et de talibus personis loquitur text. de officio vicarii. c. ii.

et dignitatibus constituti.

A Dignitatibus. Circa hoc vide quod dicitur. q. ii. officiales ad finem. Et nota quod personatus et dignitas fere supponit pro eodem nisi sit alicuius loci consuetudo in contrarium. ut notat. Card. de electio. ut circa. q. per sonatum. lib. vi. et de eis ut dicit idem iudicium est habendum. et de electione. c. dudum. ij. de preben. c. de multa. et dicit fere propter personatus prout vulgiter sumitur in Anglia. Nam tales personatus non sunt dignitates secundum Innocentium. dicto. c. de multa. glo. si. et hec tria dignitas/personatus et canonica quandoque equiparantur. de electio. c. si. lib. vi. Alii equiparantur dignitas personatus et beneficium cum cura animarum. extra de fili. presbyter. c. nuntius. alibi beneficium curam habens et personatus. de electione. c. dudum. ij. Alii personatus et ordo presbyterialis. et ne cle. vel mo. super Specul. quia vero. Et pro eo quod hic dicit dignitatibus et nota secundum Card. qui sic scribit de electio. c. si forte. q. dignitates. lib. vi. quod appellatione dignitatis continetur omne beneficium: dignis beneficiis conferri habeant de rescriptis. c. cum adeo. Et a digno descendit dignitas que hominibus integritas conferri debet. l. de dignitatibus. l. iij. lib. xij. Et hoc verum puto large sumpto vocabulo dignitatis. Nam proprie loquendo de dignitate ordo episcopalis dicitur dignitas. l. iij. di. si servus. q. ordo episcopalis. de trasla. episc. c. inter corporalia. de here. c. ad abolendam. §. statutus. q. ciuitas. Sic etiam abares dicunt esse in dignitate ut notat Innocentius. d. c. multa. glo. si. Item prior conventualis dicitur habere dignitatem. de rescriptis. c. si principalis in clemente. Item officialis episcopi. ut ibi patet in text. et per doctores. l. iij. c. statutum. de rescriptis. lib. vi. Circa quod plenius instruaris vide notata per Jo. an. in no. dicto c. de multa. ver. personatus. ubi inter cetera dicit quod dignitas debet intelligi secundum institutionem prime uel consuetudinem in ea parte obseruatam ut videlicet si la dicatur esse dignitas que pro tali in ecclesia habetur et nominatur. et idem intelligit de personatu. Paulus vero in dicta clemente. ij. de etate si quali. ver. dignitatis dicit quod dignitas in larga significatione secundum quod est quedam preeminentia in gradu comprehendit personatum. tamen stricte sumpta accipitur pro episcopatu et maioribus. Cognoscitur vero ut dicit primo ex administratione rerum ecclesiasticarum cum iurisdictione. lxxix. dist. volumus. Et hoc intellige verum quando administratio sibi assignatur pro personatu. Secus si ad tempus. ut notat Jo. an. de preb. c. de multa. Secundo cognoscitur ex nomine et prelatione quam habet in choro et capitulo. de constitut. cum accessissent. de consue. cum olim. Tertio ex consuetudine loci. xij. dist. consuetudo. personatus vero videtur ibidem in glo. sequenti cognoscitur ex prerogatiua quam habet in capitulo. In optionibus/personationibus/vocibus dandis et similibus. Et hic nota pro declaratione premissorum quod ubi a iure im-

Appellatio dignitatis venit omne beneficium.

ponitur nomen beneficium quod sonat in nomen dignitatis: illud beneficium censetur dignitas. Et in inferioribus episcopis non imponitur nomen dignitatis sonans in dignitatem nisi archidiaconi et archiepiscopis byteris propter iurisdictionem et preeminentiam quas habet super alios et presertim in subditos et in personas ecclesiasticas. ut

Item omnes de-

patet expresse in titulo de officio archidiaconi: et de officio archiepiscopis byteris: immo licet archidiaconi nullam haberent iurisdictionem ex consuetudine tamen ratione nominis sonat in dignitatem ut prescriptum. Et hec est conclusio domini de Rota conclusionem. dist. xij. Et predictis deciditur an personatus sit dignitas necne: quia considerare debemus an in eo concurrat aliquod signum de supradictis. nam tunc dicitur dignitas. alioquin non. Unde propter prerogatiuas in choro et capitulo in optionibus/personationibus: et vocibus dandis et similibus plusquam alij canonici etiam dem ordinis. Minus tamen quam alij dignitates habentes qui in predictis prerogatiuis preferuntur eidem non dicuntur habere dignitatem sed personatum. Et sic intelligi possunt iura que ponunt dignitatem et personatum ut diuersa. Et his etiam deciditur de officio an sit dignitas considerando an in eo concurrat aliquis ex signis predictis. Et ideo iura quandoque dicunt officium/dignitatem vel personatum. q. ii. episc. de cle. non rescriptis. c. ii. de concess. preben. c. ii. Quandoque litigatur dicitur officium. xvi. q. i. de presentium. in fine. Item is cui commissum est dispensatio habet officium ut patet in prohemio libri sexti. Item habens dignitatem secularem vel tabellionatus. de here. capitulo ut officium. §. ad conferendas. libro sexto. Item prepositura dicitur officium. de electione. capitulo dudum primo. Item plebania de statu monachorum quod dei timorem. Et ideo quandoque officium ponitur ut differens a dignitate et personatu. de prebendis: quia sepe. et c. finali. libro vi. Dicitur etiam quandoque officium simplex scilicet quando quis habet administrationem aliquarum rerum sine aliqua prerogatiua chori vel capituli ultra alios ordines: sicut sunt prepositi quarundam ecclesiarum. Et idem si quis habet id cui est onus annexum sine honoris prerogatiua ut sunt syndici procuratores et huiusmodi: de quibus. prima questione. ii. salvator. Item Uicedominus. lxxix. distinctione. officium. Si autem habet quis officium cum iurisdictione ut camerarius pape dicitur potest dignitas. ff. de officio prefectorum augusta. l. prima. ff. de officio prefectorum. l. legatus. Et his etiam deciditur quid de plebanis prioribus: et alijs similibus: quia si preficiuntur ecclesijs collegiatis et ipsi sint caput ecclesie et habent preeminentiam et iurisdictionem in canonicos ecclesie et illi teneantur eis obedire dicuntur habere dignitatem. facit ad hoc de officio ordinarii. capitulo cum ab ecclesiis. Et ita dicunt doctores de Rota in loco preallegato. Et pro hoc facit quod notant doctores de prebendis nisi essent. et in clemente. et si principalis. de rescriptis. ubi distinguunt de prioratu si sit dignitas an sit collegiata ecclesia vel non. Et hec materia notatur de consuetudine. capitulo primo per Dominicum de sancto Bemifano post Johan. an. et alios. lib. vi. De hac materia per Beronem. de rescriptis. c. sedes. vers. digniores. de clerico non residen. c. ii. verb. dignitates. per eundem. l. iij. di. denique. glo. i. per Jo. et vide ultra. hoc quod dicam. §. de concess. preben. capitulo. i. ver. dignitates.

Officium varte sumitur.

Item omnes. vers.

Decenter, hec decencia habere potest respectus ad formam, vt. f. eodem. c. propino. Item ad longitudoinem/breuitatem/strictitudinem/vel amplitudinem vestium. f. eodem. c. exterior habitus, in principio, & ad alia que hic: & in dictis capitulis videre poteris.

Nota de decencia vestium in clericis.

Habitus clericus, quo ad colorem non erit rubeus neque viridis vt legit extra eodem capitulo clerici, & hoc intelligitur verum causa factantie seu voluptatis. Nam vsus vestium seu colorum non culpatur sed factantia siue voluptas. xij. distinctio. c. ij. z. c. parcinoniam. vnde in regio nis consuetudinem hys vestibus vt possunt clerici sta quod nimis fulgidis nec nimis sordidis vestibus se ornent quia conformare se debent moribus illorum cum quibus viuunt. xij. distinctio. cap. i. §. vltimo. Et sic notatur eodem titulo. §. ij. ver. Item consistit in habitu, per Hostien. in summa: & vt dicit Johan. an. super dicto. c. clerici. quare magis dicti colores prohibeantur quam alij ratio reddi non potest. vt. l. non omnium. ff. de legibus. Erat etiam iste habitus de panno plano non vergato: nec partito sicut legitur eodem titulo. c. ij. in clemen. Vbi contrarium facienti imponitur pena quam ibi videre poteris: & ibi in fine. prohibetur ne clerici maxime beneficiati publice vtantur calgis staccatis viridibus vel rubeis. pena tamen precedens in eodem c. super hoc non artat vt vult ibi Johan. an. vers. sanctioni. qui etiam notat in clemen. de electio. glosa finali quod licet certi colores & forme prohibeantur clericis: vt supra dictum est. tamen non habent certum habitum eis deputatum nec in colore: nec in forma: ideo possunt qualicunque veste vt eorum status congruente dummodo eis non sit expresse prohibita. & concordat. in dicto. c. ij. in fine.

Cappis clausis, concordat dicta decretal. clerici, dum dicit deferat clausa desuper indumenta, sed propinquius quia in terminis in constitutione Octobonis. Quoniam de habitu: & constitutione Octobonis. Cum sancti. §. statutus. ver. qui autem. & dicitur cappa a capite: quia est ornamentum capitis. vel dicitur a capio capis quia quasi totum hominem capiat sicut Januarius. & concordat notata de statu monachorum. c. ne in agro. ver. cappam. per Johan. an. in clemen. & eodem ver. per Paulum. Istud itaque vt scilicet certi viri ecclesiastici vtantur cappis clausis trina vice statutum est. primo per Stephanum Cantuariensem archiepiscopum vt hic. Secundo per Rhonem sedis aplice legatum vt in dicta constitutione. qm de habitu. Tertio per Octobonem etiam se. ap. o. legatum in dicta constitutione cum sancti. Sed tamen vt experientia rei docet non observatur quo ad hoc sicut nec quo ad plura alia vbi posset dubitari an non obseruantes peccent vel nunquid non obseruantia poterit tales excusare. Jo. de athona in dicta constitutione qm de habitu. & cappis clausis. ponit pro fundamento qd subditi non admitterunt has constitutiones & ppter ea arguit qd per eas non artantur. allegat ad hoc. l. iij. dist. i. §. leges. & c. denique. in fi. & no. per Bern. & Innoc. de treuga & pace. c. i. §. Subsequenter ponit vnā distinctionem cuius effectus est qd in constitutione preceptorum. Si maior pars communis ipsam obseruet non obseruata minoris partis non exequat nec impedit artatione constitutionis. xvi. dist. qd dicitur. l. xxi. dist. p. posuisti. §. i. & hoc verum nisi legislator scilicet hoc toleret. xxiij. dist. de

tyracusane. §. si. si non nullis acceptes tñ eius non obferuancia vel non acceptatio generat scandalum vel inducit peccatum vel subuersione bonorum morum tñ non obstante tali non vsu bene tenet & artat constitutio. Secus tñ est si constitutio ipsa non esset scandalum vel peccatum inductum vel occasio subuersionis bonorum morum. nam tñ non obseruantia bene excusaret saltē a pena temporalis: vt no. d. c. denique. glos. ar. q. Vbi non obferuancia constitutio

Idem quoque obseruet officiales ipsorum archidiaconorum cum fuerint in consistorio. Et

tionis non est occasio scandalum vel peccatum nec tendit ad subuersionem bonorum morum: tñ vbi ipsa constitutio habet penam annexā artat etiā non admissa qd in hoc casu vsus contrarius semper est dñatus dum tamen statuens sit talis qui habet potestatem statueri. sic stat. c. i. de vita & hone. clerici. in clemen. & idē intelligit si statutum interdicat vsum vel consuetudinem contrariam. licet pena executiua non sit annexa. ar. l. de furtis. autem. nauis. l. de vsu. leos. si non hābeat penam annexā nec vsus contrarius in ipsa constitutione reprobat tñ communis obseruatiā preuaslet constitutioni & excusat. sic stat. l. iij. dist. leges. & facit ad hoc de etate & qual. c. generalē. in clemen. vbi de hoc per wil. in prin. huc dicto concordat Johan. de athona. ad de qd dixi. §. de sacra vinctio. c. iij. ver. relictantes. & de constitutio. c. i. ver. mādamus. & ver. obseruari.

Idem quoque ver.

Officiales archidiaconorum. aduerte qd ista constitutio per viam decreti astringit ad gestandum cappas clausas archidiaconos & decanos & omnes in personatibus & dignitatibus constitutos. Ite decanos rurales & presbyteros generaliter. officiales etiā archidia. specialiter cum fuerint in consistorio de quibus estimo qd hic facit mentiones specialē vt ponat differentiam inter eos & officiales episcoporum qui comprehenduntur sub hys qui in dignitate sunt vt dixi. §. de sequestra. pos. & fruc. c. frequēs. ver. officiales principes. sub qua tamē nuncupatione dignitatis non comprehenduntur officiales archidiaconorum nec etiam sub nomine personarū nec decanatus nec presbyteratus cum sepius contingat nonnullos archidiaconorum officiales fore absqz ordine sacerdotij constitutos. Insuper aduerte qd quo ad hoc qd hic dicitur de vtendo cappis clausis constitutio Octobonis que incipit Cum de habitu. hoc extendit non solum ad presbyteros vt hic: sed ad constitutos in sacris & sic ad diaconos & subdiaconos. Constitutio vero Octobonis que incipit Cum sancti. hoc limitat solum ad constitutos in sacerdotio/ad decanos/ad archidiaconos/& ad dignitates quibus inninet cura animarū. Unde que istarum constitutionum alteri preualeat est videndus. Et puto quamlibet valere nec vni per alteram derogari cum in nulla earū sit aliqua clausula alteri constitutionum predictarum derogans. sed quod in vna minus dicitur in alia exprimitur. Nam legum correctio est vitanda. de electio. c. cum expedit. libro. vi. cum concordat. ibi positus. Credo tamē quod hoc quod hic dicitur de dignitatibus in genere specialiter declaratur per constitutionem Octobonis Cum sancti. vt scilicet intelligatur de dignitatibus habentibus curam animarum vt ibi dicitur. Et ad huius materie clariorē noticiā videas notata per Card. de constitu. c. i. ver. reuocare. l. i. §. i. In consistorio. et sic alibi ad hoc non artantur nisi quatenus sint de numero aliorum hic nominatorum.

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

a Et nec. vers.
b Ipsi. scilicet superius rectati.
c Clerici. scilicet quicunque ut sic includat etiam habentes primam tonsuram duntaxat de etate. et qualitate cum contingat. de foro competen. c. ij.
d Comam. id est capillos. simile habes extra. e. ritu. c. clericis. et c. si quis. r. c. clericus.
e Nutriant. q. si contrafecerint iusti per suos archidiaconum tondentur. extra. e. capitulo clericis. et. xxij. di. clericis.

nec ipsi nec alii clerici comam nutriant: sed honeste tonsi et coronati comedant nisi forte iuxta causam timoris exegerit habitum

f Tonsi. hec tonsura sic fiet ut aures sint patentes. xxij. distinctio. non liceat. et hoc si religiosus sit: aliter si secularis: dimissus. Et sic quod inter presbyterum et alios inferiores sit differentia prout notat Hostien. extra eo. clericis. ver. congruentem.
g Coronati. rasura superior et tonsura inferior faciunt de circulo capillos coronam. De hoc vide q. dixi. s. de offi. ordi. c. ij. ver. coronam.
h Conuenienter. scilicet secundum modum quem dixi. s. ver. tonsi. Et faciunt ad hoc notata per Paulum eodem titulo. c. ij. ver. clericalem. in clemen.
i Nisi forte. excipit ab eo quod supra dixi de clericali habitu ferendo.
k Timoris. simile habes extra eodem clericis. ubi Hostien. idem intelligit de quacunque iusta causa. et concordat ibi Joh. in no. ver. necessitatis. et vide qd dicam. f. glo. p. xxi.

An liceat clerico habitum transformare.

l Transformari. hic nota quod causa peregrinationis vel alia honesta licitum est clerico habitum transformare et laicalem accipere ut patet dicto. c. clericis. Et concordat. xxj. q. iij. episcopi. Monachus vero ut vult Hostien. de statu monachorum. s. ij. in summa. In omni casu debet ferre habitum suum etiam si episcopus sit: ut patet dicto. c. clericis. ad finem: hoc verum nisi scandalum generaret vel loca minus tuta transiret. nam tunc superius potest mutare habitum: et se alijs conformare sed veltem propter carnem non derelinquet. nam sub superioris tenetur ipsum deferre quantum commode poterit. Et sic intelligit dictum. c. clericis. ver. et tabernas. et eodem titulo. c. deus qui. Sed nunquid licet clerico in tali casu transformare tonsuram sicut et habitum: videtur quod non: quia hic et in dicto. c. clericis. textus tantum loquitur de transformatione habitus. Unde si legislator idem voluisset de tonsura hoc dixisset. argu. ad hoc. de decimis. ad audientiam. Sed puto contrarium esse verum a paritate rationis. scilicet ad legem aqualem. illud. Et ad hoc facit notata extra eo. ritu. c. si quis ex clericis. ubi de hoc per Bern. Nam ut ibi patet in textu clericis comam relaxare non licet. Fallit tamen in causa iusta ut ibi patet in glo.

Questio.

Crapula.

m Alrapula. secunda pars. Et hic nota quod crapula dicitur nimis comestitionis voracitas. de consensu. distinctio. ij. si quis quasi cruda epula qua stomachus gravatur. iij. distinctio. denique. vi. distinctio. testamentum. Et simile habes extra eodem a crapula. Et scias quod crapula sumitur quandoque pro excessu in cibo de quo Ecclesiastici. xxvj. dicitur. Propter crapulam multi perierunt. Et facit de consecratione distinctione. v. nihil. Quandoque ponitur pro excessu in potu et cibo simul ad Roma. xij. non in commestationibus et ebrietatibus. **n** Ebrietate. sic dicta ab e. quod est extra vel sine et bria quod est mensura. id est sine mensura. Quos

modo autem ex ebrietate multa mala sequuntur notat Aristoteles libro sexto secretorum. nam obscurat intellectum: impedit sensum: turbat cerebrum: debilitat virtutem naturalem: generat oblivionem: omnes quinq. sensus ledit quibus regitur et dispergitur

Effectus ebrietatis.

transformari. Alrapula quoque et ebrietate et alijs q. honestate eorum deformant omnes et omni no clerici abstineant et vigilanter. Et ad hec

ris colorem denigrat. Exinde etiam veniunt timor et tremor et horror et in somnis locutio: fantastice visiones: corruptio oris: debilitatio gentiliis: destructio sensus: abominatio stomachi. hominem distemperat: corruptionem generat: corporis grossitudinem et sepius lepram inducit. hoc victim detestatur Augustinus sic dicens. Ebriosus inquit cum absorbet vinum absorbetur a vino. Ab homine natura deo. decipitur ab angelis. deridetur ab hominibus. Item Augustinus. Ebrietas aufert memoriam: dissipat sensum: confundit intellectum: concitat libidinem: inuoluit linguam: corrumpit sanguinem. omnia membra debilitat: vitam diminuit et omnem salutem exterminat. De hoc etiam victio sic ait beatus Gregorius. Ebrietas est blaudus demon: dulce venenum: suave peccatum. quam qui habet non se habet. quam qui facit non facit peccatum sed est totus peccatum. Igitur propter premissa: et quia ebrietas est fomes ac nutritor omnium victiorum. xxv. distinctio. ante omnia clericis maxime vetatur.

o Deformant. v. puta q. c. laicis maxime in choro et in agendis divinis officiis: nimium miscant. et. e. c. i. xvi. q. vii. in noua. deformant etiam honestate clericalem tonsure incongruentia ut. s. patet. Item nimis destituta verborum. Item rapidus et festinans incessus: ut ait Augustinus. Incompositio corporis qualitate indicantis: et incessus modo citus modo tardus instabilitatem demonstrat. xij. distinctio. s. ultimo. Consistit etiam hec deformitas in vanitate habitus: ut supra dixi. Item in mala societate. quia sepe consortia malorum bonos mores corrumpunt. xxviii. q. i. sepe. prefertis in cohabitatione mulierum. extra de cohabitatione. clericis. et mulierum. per totum. Item deformatur hec honestas cum clericus se immiscet negocijs secularibus. extra ne cle. vel mona. per totum. Item intendo mimis et fuculatoribus. Item tabernas ingrediendo nisi tempore itineris. Item ad aleas et taxillos ludendo vel eisdem interessendo. Item quocunque ornatu superfluo utendo de quibus et alijs plura videre poteris notata extra eodem titulo. s. ij. per Hostien. in summa.

Augustinus.

p Omnes clerici. etiam primam tonsuram solummodo habentes. Nam et hi clerici appellantur. extra de etate et quali. c. cum contingat.

q Et vigilanter. ver. nota quod dicit vigilanter. Nam vigilare debet erga subditos cura et sollicitudo prelatorum. viij. q. i. in scripturis. de accus. c. qualiter et quando. s. q. ad corrigendos. Sed cum hec constitutio nihil lucris temporalis importare valeat in buris prelatorum pauci sunt vel nulli que eam exequantur cum tamen ut communiter prelati circa observationem illarum constitutionum multum inuigilent: quare pretextu pene alique pecuniarie a subditis levare possint. put alias notat in constitutione Ditho.

Qui de habitu. & clausis cappis. p. Jo. de athona.
U Generalis concilij. extra eo. clericis.
 Superiorem. supple habetibus sup eos iuris
 dictionem ut sunt episcopi. archidiaconi. & eorum
 officiales ac alij quibus de iure vel consuetudine aut
 alias hoc incum-
 bit prout notat &
 exemplificari po-
 test per docto. et
 de officio ordi. c.
 cuz ab ecclesiari.
 vbi de hoc. p. In-
 nocen. & Hostie.
 & Jo. an. & quasi
 per omnes.

Quamvis.
 Nec e co-
 stitutio dñi Joā.
 peccam edita a
 pud Lambeth.
 Et distat in q-
 tuor partes. In
 prima adheredo
 statuto Octobo-
 ni prius edito or-
 dinat de differen-
 tia habitus cleri-
 calis ab habitu
 militari vel laica-
 li cum appositio-
 ne pene. In scda
 sibi. Et q. recitat
 statutū prius edi-
 tum contra cleri-
 cos publice por-
 tantes infulas si-
 ne tenas cum pe-
 na cōtra tales in
 eodē statuto ap-
 posita. In tertia
 sibi. Nos huiusmodi. tollit mentionem que prius re-
 quirebatur ad effectum incurrendi penā prius sta-
 tuti. In quarta sibi. Mandamus. statuit inquiri con-
 tra violantes ea que statuta sunt: & quod contra eos
 in forma canonica procedatur.

Et infra hic deciditur vna longa arānga:
 de qua patet in integra.

Octoboni scilicet in constitutione que incipit
 Cum sancti.

Sacris ordinibus. In hoc ut videtur ista con-
 stitutio differt a dicta constitutione Octoboni: quia
 sibi primo statuit quod vniuersi clerici gerant vestes
 non breuitate nimia ridiculas vel notandas sed
 saltem vltra tibiarum medium attingētes. Postea
 statuit quod in sacerdotio & etiā in dignitatibus cu-
 rati constituti vtantur cappis clausis. Sed q. infe-
 riores clerici extra sacerdotium constituti licet for-
 san vestes gererent non breuitate nimia ridiculas
 vel notandas sed vltra tibiarum medium attingen-
 tes: eas tamen in forma habuerunt consimiles ve-
 stibus militum & aliorum laicorum. Unde hoc hic
 prohibet saltem clericis in sacris ordinibus constitu-
 tis. In his namq. exigitur maior honestas. arg. l.
 de episco. & cleri. l. presbyteri.

Exteriozem. per hunc enim habitum exte-
 riorem habitus interior sepe designatur ut legitur in
 constitutione Octoboni Cum sancti. in principio.
 Et ideo oportet hunc habitum talem esse ut in nullo
 corda videntium scandalizet ut sibi dicitur. Et ad
 hoc faciunt notata in c. deus qui. extra eodem titulo.
 vbi de hoc per Hostien. ver. in vnum. & per Joā.
 in glosa hoc intendit. Et sic ad habitum gerendum

omnia studiosi obser-
 uanda scdm formā ge-
 neralis concilij a suis
 superioribus & districtis
 compellantur.

Iohannes peccam.

Quilibet in sacris
 constitutus veste exte-
 riorē a militari & la-
 cali gerat honestate dif-
 ferentes: aut ab ingres-
 su suspendat ecclesie.
Statutum autē lega-
 ti contra clericos por-
 tantes infulas aut te-
 nas publice ratum sit
 ac publicetur cum pe-
 narum irrogatione in-
 transgressores.

Quamvis reli-

sub habitu exteriori non extenditur ista constitutio.
 faciunt ad hoc notata per Paulum in clemen. ne in
 agro. de statu monachorum. ver. testis. Et ad pre-
 missa facit quod habetur in clemen. si. isto eodem ti-
 tulo: vbi prohibet clericis sub certa pena ne veste

gionis & infra. Sta-
 tuto adherentes do-
 mini Octoboni: quon-
 dam in Anglia aposto-
 lice sedis legati. Or-
 dinam. & districte pre-
 cipimus ut quilibet cle-
 ricus constitutus in sa-
 cris ordinibus vestes
 exteriorē gerat dissimi-
 lem militari: vel laica-
 li vtpote anteri. & po-
 sterius nō birratā vel
 saltē ex forma sua mili-
 tati vel laicali cōgrua
 honestate dissimiles.
 Et qui sec. facere pre-
 sumperit q. diu. forme
 cōtrarie habitū tulerit
 ab ingressu ecclesie su-

virgata vel parti-
 ta vtantur publi-
 ce quaz tamen se-
 creto gerere poss-
 unt non incurrē-
 do penam vt vo-
 lunt doctores sibi
 dem. ver. publice.
 h. Militari. vt
 puta cum certis:
 v. aureis interceptu-
 ris aut aliorū co-
 lorū ornamento
 in vestium summi-
 tate. quod cleri-
 cis non licet maxi-
 me in sacris ordi-
 nibus constitutis.
 xxi. q. iij. omnis
 factantia. ad finē.
 l. Alacali. Ex-
 plum statim sequi-
 tur vt pote &c. Et
 potes ponere ex-
 plum & ea que le-
 guntur. f. eo. c. ex-
 terior. in parte de
 cisa que ascribit
 vestem notabili-
 ter breuē vel stric-
 tam potius mili-
 tibus v. laicis q.
 clericis fore con-
 gruētem.

Birratam. Birratam. Birratam. Birratam. Birratam.
 Birrum fm Panuen. dicitur grosso vestimentum.
 Inde birratus birrata birratum. id est birro indu-
 tus: & isto modo sumitur. xxi. distinctio. c. si quis vi-
 rozum. vbi de hoc per Archidiaconum. ver. birris.
 Sed fm istum sensum dat intelligere quod clerici
 huiusmodi nō debeant vti vestibus vltibus vel ab-
 sectis que sunt contra ipsorum honestatem. Birrum
 aliquando ponitur pro gremio vt aliqui intelligunt
 illud qd legitur de sancto Birro qui portauit prius
 nas ardentes in birro suo licet in dicto loco birruz.
 vt supra dixi posset supponere pro aliquo vestimen-
 to de grosso pāno quovis est. vnde capiēdo birruz
 pro gremio potest esse hic sensus vt clerici non ha-
 beant vestes ante & retro birratas. id est scissas siue
 diuisas aut complicatas ex qua scissura siue plicatu-
 ra multa fiant gremia. Ad quod facit. xxi. q. iij. pre-
 cipimus. sibi superfluitate fissure &c.

Forma sua. scz ipsius vestis clericalis.

Dissimilem. concordat. xxi. questione. lly. c.
 nullus. & c. sequenti.

Et qui. ver.

Quamdiu. sic ergo deposita illa forma cessat
 pena absq. relaxatione faciēda per hominem.
 pro quo vide plenius que dixi. f. de foro competen-
 ti. cap. i. ver. satisfecerint.

Ingressu ecclesie. De tali suspensione loqui-
 tur. c. sane. extra de officio delegati. de senten. excō-
 munitatiōis. c. sacro. in principio. de senten. excōmu-
 nis. c. i. libro. vi. vbi patet quod taliter suspensus in-
 gerens se diuinit in ecclesia in suo officio agēs sicut
 prius efficitur irregularis nec debet talis nisi pen-
 tuerit in ecclesia vel cimiterio sepeliri. nec suspē-

Diuisio.

Birrum.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Suspensio
ab ingressu
ecclesie non
audetur ap-
pellans.

disturbus effectus per appellationem sequentem.
potest tamen talis extra ecclesiam celebrare di-
uina. vt notat ibi Johannes an. versicul. in ea. non
incurrendo irregularitatem. Tales etiam suspensi.
scilicet ab ingressu ecclesie durante suspensione non
debent ecclesiam
intrare etiam cau-
sa orandi. Ad qd
facit quod legitur
et notatur de peni-
ten. distinctioni. i.
c. qui sanctus. et
xliij. q. iij. vtr cu
propria. vbi de
hoc in glosa: et no-
tatur de officio de
legati. c. quia pon-
tificat. versic. in-
gressus. per Ar-
chidiaconum. lib.
vi. In hac mate-

spēdat^a. Et q^b p^dict⁹
legatus cōtra clericos
portātes infulas^c aut
tenas^d corā p^ratis aut
coram populo publice
deferentes statuit. Ut
si moniti^e mīme se emē
dauerint ipso facto ab

ria potes dicere quod suspensus ab ingressu ecclesie
ad orandum in ecclesia tempore diuini officij vt
per eam transeundo sine oratione non potest eam in-
trare. v. q. ii. c. present. et dicto. c. is cui. quando vero
non celebrantur diuina. nec causa orandi sed alias
transeundo pro factis suis potest ecclesiam intrare
fm Innocentium. de senten. excommunicatio. c. sa-
cro. in hoc tamen Ioan. Caldrini in tractatu suo de
ecclesiastico interdicto. scdo membro. versic. sed que-
ritur. videtur dicere contrarium. Inuenis quod sus-
pensus ab ingressu ecclesie nulla de causa potest
eam intrare. vnde et sepeliri in ea non potest. vt. d. c.
iscui. Sed hoc verum nisi penituerit vt ibi dicitur.
nec obstat. c. prealleg. is cui. quia loquitur tantum de
celebratione diuinorum. et c. present. s. alleg. prohi-
bet auditionem: et sic referuntur ad tempus quo ce-
lebrantur diuina. facit quod notatur. i. q. i. studet. et sic
extra tempus diuini officij potest intrare vt videtur.
et sic notat Archidiacono. de officio delega. c. quia pon-
tificat. ver. ingressus. lib. vi.

a Suspendatur. scz per sententiam vt videtur. ar.
notatorum per Ber. et alios. de foro competen. c. si
diligenti. ver. causam perdat. Super quo vide quod
notat. s. de constitutio. c. i. ver. teneatur.

b Et quia. secunda pars.

Infula
quid sit.

c Infulas. que vulgo colphe dicuntur. vt patet in
constitutione. Octoboni cum sancti. s. statumus.
Bess. in. c. ii. extra eo. in clemen. ver. infulam. notat
infulam posse dici vestem pōposam puta ad collum
extrinsecus circumquaqz foderatam. Alias fm eum
infula idem est quod colpha fm vulgare quarundaz
regionum. Et fm Johan. an. sumitur qñqz pro co-
rona imperiali. L. de quadru. prescrip. l. fina. in fine.
Quādoqz pro alba fasciola sacerdotalis capitis: et
concoz. Paul. ibi. in ver. sed wil. dicit quod infula est
vestis candida pro capite qua hinc dūt libēter Lom-
bardi forata desuper varijs pellibus a parte infe-
riori per oram. Ianuesi. dicit quod infula est fascio-
la sacerdotis talis capitis alba in modum diadema-
tis a qua vltre ab vtraqz parte dependent que infu-
lam intrāt ex his nihil aliud intelligere possum nisi
quod de his de quibus hic textus loquitur per vsus
infularum omnis ornatu capitis superfluu sit
prohibitus maxime in forma superius expressata.

Tena.
Uitte.

d Tena. tena fm Ianuesi. dicitur a teneo te-
nea: et est tenavittarum extremitas dependens di-
uersorum colorum. Uitte autem sunt que crinibus
innectuntur quibus fluentes religantur capilli. sic
dicte quod vinceant. In dicta tamen constitutione
Octoboni cum sancti. videtur per glossam de Atho-
na in ver. colphas. et versic. portare. quod infula et

tena supponunt pro eodem.

e Publice. sup. in capite. secus tamen esset si in
sinu vlt in crumena talia gestauerit vt eis forsan vta-
tur de nocte vt notat Jo. de Athona in cōstitutione
predicta cum sancti. ver. portare. vnde et priuatim

officio suspensionez in-
currant. In qua si per
tres menses pstituerint
ex tunc^s a beneficio^b
sint suspensiⁱ a qua su-
sensione^h absolui ne-
queant nisi dataⁱ sexta
parte ecclesiasticorum^m

camera sua pote-
rit aliqz tali infu-
la vel tena vti nul-
lam incurrēdo pe-
nam. ad quod fas-
ciunt nota. p. wil.
de vltz et honesta.
clerk. c. ii. ver. pu-
blice. in clemen. q.
videtur sentire qz
tali infula vel te-
na sub capicio cā
frigoris vel infir-
mitatis vti nō sit
prohibitum. Et
predictis concoz.

Bess. ibidem eodem versic.

f Moniti. etiam vna monitione que sufficit ad cō-
stituendum aliquem in mora siue dolo. ff. de edendo.
l. quedam. s. hys autem. cum glos. et hec monitio fieri
debet per ordinarium delinquentis vt infra appa-
ret in versicul. huiusmodi.

g Extunc. scilicet elapso spacio trium mensium
a tempore suspensionis ab officio.

h A beneficio. ex hac littera videtur quod suspen-
sus ab officio non sit ex hoc suspensus a beneficio.
circa cuius materie declarationez vide quod scripsi
s. de constitutio. c. i. ver. officio et beneficio. versicu-
l. sed modo videamus.

i Sint suspensi. scilicet ipso facto fm ea que scrip-
psi. s. de constitutio. c. i. ver. teneatur.

k Suspensione. scilicet a beneficio. et idem intelli-
gas de prima suspensione. s. ab officio put clare facit
textus illius constitutionis Octoboni cum sancti. s.
si qui vero. ibi ad huiusmodi sententia et c.

l Data. sic ergo requiritur quod soluat pena ante
absolutionem. Ratio est quia hic fertur sententia su-
spensionis ppter offensam magis qz propter contu-
maciam. extra de verborum significa. c. ex parte. i.

m Ecclesiasticorum bonorum. textus in dicta cō-
stitutione cum sancti dicit de sexta parte reddituuz
anni illius: fm quem textum oportet hanc litteram
intelligi: sed videtur quod nec vna littera nec alia po-
test rationabiliter stare. nam talis qui suspensus
est a beneficio nihil percipiet de prouentibus ip-
sius beneficii durante ipsa suspensione maxime
cum etiam sit suspensus ab officio vt hic patet. pro
quo vide quod notatur de electioni. caplo si com-
promissarius. versicul. beneficijs. per Archidiaconum.
libro. vi. et eodem titulo. capitulo generali. ver.
aliquid percipere per eundem. et extra de appella.
capitulo pastoralis. ver. subtrahuntur. per Berni.
Quomodo ergo ante relaxationem huiusmodi su-
spensionis posset rationabiliter dare seu soluere sex-
tam partem reddituum illius anni vel bonozū suo-
rum ecclesiasticorum cum durante suspensione nihil
de ipso beneficio perceperit. potest dici quod tex-
tus in dicta constitutione cum sancti que loquitur
de sexta parte reddituum debet intelligi non quo
ad ipsam rem sed quo ad valorem et estimationem
quam habet soluere de bonis ante acquisitis. nam
talisa bona bene dicuntur propria ipsius bene-
ficiari quo ad fidelem dispensationem. vt notat Ar-
chidiaconus. de rescriptis statutum. s. assessorem. s.
de proprio. lib. vi. et sic potest intelligi littera ista que
dicit bonorum suorum ecclesiasticorum. vel circa hoc
dic vt. j. caplo proximo. versicu. vnius anni.

Episcoporum. non ergo archidiaconorum ve
aliorum nisi de mandato episcopi.

bonorum suorum per manus episcoporum pauperibus eroganda: nihilominus penitus et alijs puniendi ad arbitrium

Conpens alij. hoc intellige fm litteram illius cōstitutionis cū fan eti. q̄ dicit saluis alij pensat. Et sic videtur quod tales duplici pēna puniri possunt contra illud quod legitur ⁊ notatur de iudi. c. at ficle rici. In fine. Itē si forsan diceret q̄

pena prius inflicta non sufficeret. vt ibi not. p. Ber.
zalios. Sed aduerte quod talis ipso facto sit suspē
sus ab officio demū etiā a beneficio nulla monitione
p̄eulā: vt. i. dicit: cum hoc etiam vt non absoluitur
absq̃ solutione septe partis bonorum suorum eccles
iasticorum: satis est pena dura. Sic tamen nō cons
tingit fm illam constitutionem cuz sancti. Vt absq̃
monitione nō incurrit illā penā. Iuste ergo illi con
stitutionis latoz seruauit p̄elatis potestātē infligē
di penā arbitrariā que tunc infligi potest cū non in
curritur alia. scz pena suspēnsionis eo q̃ nulla moni
tio sit facta. Ille vero cū absq̃ monitione statz eo
ipso incurrat pena suspensionis ab officio. Et sic
post lapsum trium mensū pena suspēnsionis a benef
ficio etiā cum illa aggravatione de soluēdo sextam
partē z c. nō videt consonū fore nec iuri nec rationi:
vt talis nihilominus puniret aliunde ad arbitriū sul
p̄elati: q̃ sic nō solū duplici sed quadruplici debet
ret cōrtione cōteri. v̄l potes aliter dicere q̃ vbi pe
na addicitur in aliqua cōstitutione noua accumula
tue penis alijs ab alia lege pri⁹ statutis tūc vtrazq̃
pena pōt infligi nec vna tollit reliquā z sic stat q̃ hic
dicit. Et sic vide q̃ dīcā. i. de clande. despons. c. hu
mana cōsp̄scentia. q̃. nihilominus arceatur.

¶ Mos huiusmodi tertia pars.

e. **¶** **Z**abnozes prelati. scilicet archidiaconi & consiliarii iurisdictionem habentes.

f. **l**ibutimodi clericos. scilicet infulas siue tenas publice deferentes.

Sed demonstratos sic dictos quia statim monstrant
quales sint in eorum vanitatibus.

h. Non audent, forsan propter eorum potestates
z perhorrentiam, talis tamen timor reprehensibilis
est, vt. i. patet, ver. pusillanimitatis.

Propter quod. scz quia tales nō curāt monere.
Penas. id est. penā. z sic ponit plurale p singu

lari sicut a^lia notatur. In istis de rebus perso. in princip.
Nam archidiaconi & in inferioribus prelatis infligi-
tur solum pena suspensionis ab ingressu ecclesie si
cui patet dicta constitutio cum sancti. s. precepti
mus autem. versic. archidiaconi vero.

Identur. id est apparēt ⁊ significat hec dictio
realitatem existentē sicut alā legitur. ff. de arbitris.

liquid tamen. §. si arbitrer. delegatis. it. l. ex imperfe-
cto. nisi dicas tales ob aliquam iustam causam non
audere facere huiusmodi monitiones. Nam iusta
causa timoris tales bene posset excusare a pena li-
cet etiam malum inde non esset secutum. ff. locati l.

in penas^a a dicto lega-
to statutas vident^r pu-
sillanimitatis^m sue me-
rito incidisse & raro cle-
rici huiusmodi episco-
porum aspectib⁹ se pre-
sistant^r. Statuimus^o
vt omni monitione^p
cessante cum clericos^q
iuris^r ignorantia non^o
excuset predicti^r cle-
rici sue proteruie^m me-
rito quotienscunq³ pu-

representant. sic q̄ episcopi non vident eos ta-
ta potantes & sic eis monitiones non faciunt cu-
per fortis euidentiam hoc eis non constat per hoc
tamen episcopi non excusantur quin incurrant pe-
nam dicte constitutionis cum sancti. si super his no-
niam inquiri vbi ibi patet.

Statuimus. verk

Monitione cessante. Sed quomodo potest ar
chiepiscopus qui est inferior; tali legato tollere sta
tutum ipsius legati vel aliquid statuens in contras
tutum contra illud quod legitur de electio. c. ij. in cle.
rum concordam. ibi positis per doctores. Dic quod
constituitur. Octoboni non statuit simpliciter vi
fiet monitio sed conditionaliter dicit si monitio 22.
Et sic ibi monitio non erat omnino necessaria nisi
ad hoc quod alias non incurreretur pena. ibi posita

¶ Clericos supplemaxime. quia idem est de lay-
cis quod dicitur ut legitur et notatur in regula iuris igno-
rantia. libro. vi.

¶ Jus. maxime ad suam professionem spectans. pro quo vide quod scripsi supra de sacra vinctio. c. i. verbo vicinis. Istud autem jus hodie est expersum. eodem titulo. c. i. in clemē. vbi prohibetur clericis: delatio talium in secularium.

¶ Non excuset de regulis iuris, c. ignorantia. lib. 1. q. 1. § notandum. vbi distinguitur inter ignorantiam iuris naturalis & civilis. sed ut circa hoc dicamus plenius vt notatur per Dy. in dicta regula ignorantia. et vt dixi supra de officio archidiaconi. capitulo eiusdem. ver. excommunicationum contentas.

Predicti clerici. **O**portet quod hoc intelligas
se constitutis tantum in sacerdotio vel dignitatibus
vel curam animarum habentibus vel canonicis ec-
clesiarum cathedralium prout legitur in dicta con-
stitutione cum sanctis. si qui vero.

Proterius. id est superbie siue terribilitatis
ut ferocitatis.

Quotienscūq; ex ista lra apparet q; deferētes
utiusmodi infulas non solum possunt incurrere pe-
ccatū constitutionis huius ratione vñce viciā tan-
tum sed etiā propter vnamquāq; vicem qua tales
infulas portauerint. Sed contra hoc opponit. ff. de

Justa causa
timoris
excusat a
pena.

10 **usillan**
intras.

Fludacia.

Plurale p
singulari
ponitur.

An per cō continuationem temporis non sequitur pluralitas delictorum. Circa declarationē huius puncti Barthol. tps sequatur pluralitas delictorum. Inquit, dicit quod quedam delicta sunt unum negligendo. quedam faciendo. cuius distinctio

furtis. l. inficiando. §. infans. ubi patet quod per continuationem temporis non sequitur pluralitas delictorum. Circa declarationē huius puncti Barthol. tps sequatur pluralitas delictorum. Inquit, dicit quod quedam delicta sunt unum negligendo. quedam faciendo. cuius distinctio

blice coras populo vel prelati hmoi infulas portauerit nisi forsan in itinere i penas omnes incidant supradictas. Mandamus in super ut imposterum

bus animus plurimum operatur. patet exemplum in hereticum. l. de heretic. autent. credentes. Item in furto ubi requiritur animus furandi. Item in retentione possessionis ubi requiritur animus. ut l. iij. in principio. ff. de acquirenda possessione. et in istis pro toto tempore unum maleficium est. et sic stat dictus. §. infans. nisi possessio interrumpatur. et facit ad idem. ff. de acquirenda possessione. l. si is qui pro empto. §. penultimo. et l. qui bona fide. §. finali eodem titulo. Quedam sunt in quibus animus solus non operatur sed magis actus corporis ut portare carina vel vestes prohibitas ut hic et similia que actum persone mere concernunt. et tunc putat Barthol. quod cum talia naturaliter interrumpantur debemus dicere quod pro qualibet vice sit unum delictum. ut l. foramen. ff. de seruis. vrb. predicto. facit ad idem. ff. de furtis. l. quod destinauit. de oper. liber. l. i. Et idem est in illis actibus qui habent successionem et reiterationem prout notat Barthol. in loco preallegato. et ut sic quotienscumque talis deliquerit totiens puniatur. facit ad hoc l. cum mancipium. ff. de edict. edic. z. l. scire debemus ff. de verborum obligationi. Et pro dilatione materrie si forsan queratur an incidendo totiens in penas suspensionis totiens requiratur absolutio vel sufficiat una pro omnibus. vide notata per docto. de senten. excommunicata. c. cum pro causa. ibi per Berni. Innocen. ad osti. Joan. an. et optime per Henr. In hac materia tu dic quod quando excommunicatio vel suspensio concurren multiplicitate cause et vinculi quod multe sunt cause excommunicandi et multe excommunicationes tunc si omnes in absolute tione sint petite et ex omnibus facta est absolutio liberatus est. facit l. sub preteritu. l. de transactio. Si ex omnibus causis petita est absolutio et ex alijs quibus tantum expressis facta est absolutio et illa non est effectualis donec absoluat ab alijs iuxta notata. de senten. excommu. c. officij. Si ex alijs quibus petatur absolutio et facta est absolutio indiffinita valet solum quo ad expressa. facit l. si de certa. l. de transactio. Quandoque excommunicationis vel suspensionis multiplex est causa et una excommunicatio vel suspensio. tunc si sententia est lata specificet et singulariter ex qualibet causa. tunc idem dico quod supra dixi in pluribus sententijs latis ex pluribus causis ut in precedenti membro. Si vero lude x tulit sententiam ex altera parte earum tantum de quo constat tunc si causa ipsa sit tacta alijs expressis non valet absolutio. Si est expressa alijs tactis certa scientia et dolose etiam non valet absolutio. Si autem causa principalis est expressa alijs tactis igno-

ranter valet absoluto: quia ille non erant cause omnino inductive ad absolutionem concedendam ut dicit in simili textu. in c. super litteris. de rescrip. Si vero lata est sententia ex pluribus causis simul iunctis tunc altera tacta non valet absolutio quia

de talibus per decanatus singulos fiat inquisitio specialis et cuiuscunque sint gradus vel excellentie contra ipsos in forma canonica procedatur.

est surreptitia nec tenet absolutio in expressa: quia pro illa tantum non fuit excommunicatus. Si est dubium an ex una causa vel pluribus sit excommunicatus tunc si quolibet de se sit sufficiens presumptio est quod ex qualibet singulari riter lata fuerit sententia. Si altera tantum est sufficiens tunc ex illa presumitur lata sententia. Si omnes simul iuncte sint sufficientes sed separate non presumuntur ex omnibus occasionata simul. sic no. per Anthonium de butrio. d. c. cum pro causa prealleg. ad fi. **Publice.** hoc exponit statim in littera cum dicit coram populo vel prelati: et huius quod dicit publice concor. littera clemen. ij. eo. ti. unde occulte hoc faciendo non incurrit has penas ut ibi no. per docto. **Portauerit.** supple in capite ut legitur in dicta clemen. ij. et notat ibi Bess. quod secus esset si huiusmodi infulam in alia parte corporis gestaret prout ipse hoc notat ibidem. ver. in capite. **Nisi forsan.** excipit ab eo quod supra dixit. **In itinere.** concor. quod habes in dicta clemen. ij. dum dicit preterquam rationabili causa et et intelligitur ibi wil. rationabilem causam scilicet pluviam vel alias periculosam peregrinationem. **Penas omnes.** scilicet tam suspensionis ab officio quam a beneficio et de soluendo partem sextam. ut. s. dictum est. Non tamen intelligas quod in omnes istas penas simul incidat sed successive prout statutum est in dicta constitutione cum sancti. hoc saluo quod hic non est necessaria mentio ut predictum est. **Mandamus.** quarta pars. **Talibus.** scilicet publice portantibus infulas siue tenas. **Decanatus.** scilicet rurales. **Inquisitio specialis.** per quos fieri debeat hec inquisitio hic non statuitur sed in dicta constitutione cum sancti. mandatur hoc fieri per archiepiscopos/episcopos/archidiaconos/et alios prelatos in suis iurisdictionibus. Sed quomodo ad tales prelatos inferiores spectare poterit officium inquirendi et talia puniendi. vide. s. de constitu. c. exterior habitus. **Gradus.** potes intelligere de gradu scholastico vel etiam ecclesiastico. Et est gradus idem quod status siue dignitas quia ad talem statum siue dignitatem gradatim est procedendum. ff. de muneri. et hono. l. ut gradatim. lxx. distinctio. per totum. et facit. l. de advocatis diuer. iudic. l. petitionem. **Excellentie.** forsan quia ratione iurisdictionis alijs preeminent vel alias ratione originis siue sanguinis alios excellunt: et ex hoc loco potes colligere quod apud iudicem non debet esse accessio personarum facit de consecrationi. distinctio. lxx. nec quemque. xxvj. q. vi. c. sacerdos. et est expressus de reg. iur. c. in iudicijs. ubi de hoc per Dy. et alios. **Procedatur.** supple per eorum quorum iurisdictioni subsumit siue ipsi iurisdictionem habent sicut episcopi siue archidiaconi siue alij prelati: ut patet ex supradictis.

Gradus.

Quilso.

Exterior habitus. Ista constitutio fuit domini Johannis stratford Cantuariensis archiepiscopi. Et est pars huius. s. de constituto. c. exterior. Et dividitur in septem partes. In prima que est pars decisa recitantur plura inconuenientia ante istam constitutionem tam in habitu quam in tonsura ceterisque paratibus per clericos Cantuariensis. In secunda ibi. Hoc sacro quo ad obtinendos beneficia ecclesiastica. primo ordinatur gestum habitum et tonsuram clericales suo statui competentes. In tertia ibi. Si qui autem statuit generaliter contra omnes clericos beneficiatos Cantuariensis. punire alii quo dictorum inuentum utentes ut si monachi non desisterint certas penas incurrant. In quarta ibi. Non beneficiati. pueri cetera non beneficiatos etiam cum ad electionem pene. In quinta ibi. Et postea. aggravat huiusmodi penam contra studentes in universitatibus. In sexta ibi. presentiam modis car statutum quo ad certa loca tpa. In septima ibi. Verum. statuit quid faciant episcopi circa seipsum et suos comensales.

Johannes stratford.
In sacris beneficiis vestem et tonsuram suo statui deferat competentem: nec vestium luxuria aut annulorum abundantur. vel post legitimam admonitionem ab officio suspēdatur et suspēsi et traenietes grauitur puniuntur. Sine beneficio autem clerici in his peccates quattuor primis mensibus fiat ad beneficia suscipienda inhabiles: sicut et scholastici in universitate degentes. Veruntamen clerici possunt itineri congruam comode suscipere amictus. Sed ante omnes episcopi habitus et vestes

Competentes. Circa hanc competentiam vide que dixi. s. eo. c. j. ver. habitu clericali.
Si qui autem. tertia pars.
Clerici etiam tonsuram primam duntaxat habentes. eade etiam. et alia. c. cuius contingat.

stius colant honestate.

Exterior habitus et infra. Hoc sacro approbante concilio statuimus et precipimus quod quicunque obtinentes beneficia ecclesiastica nostre provincie in ordinibus sacris potissime constituti vestes et tonsuras clericales deferant suo statui competentes. Si qui autem clericis nostre provincie publice incedentes in ea veste superiori breui aut stricte notabiliter aut cum longis et latissimis manicis cubitos circumquaque notegentibus sed pendiculis et crinibus inton-

Publice. Hoc et maxime proderat hic p. r. et s. c. c. j. et s. j. et p. cor. e. t. c. j. et s. m. cle. vbi p. cor. dicitur notat docet. q. i. oculi vici in camera vbi alius locis priuatis dimittentes habitum clericalem alioquin non incurrit penas in ea parte statutas.
In ea. scilicet provincia.
Elle supior. hanc vestem magis poterant tura quam vestes in fertores ex quibus cuiusvis non pateat ita delecti non gnat scandalum. q. habitus exterior est signum habitus intrinseci vixi. s. eodem. c. sub parte decisa. et s. eo. c. quis. p. exteriorum.
Scius debet. enim vestes clericorum esse talares. xlii. diffin. c. p. multum vel ad minus ultra medietatem cubiti sicut patet in consuetudine. Et boni cuius sancti. g. statuimus.

Stricta. talis enim forma posset magis dici laicalis quam clericalis. Nam clericus non conuenit corporis formam ostendere sed potius occultare.
Notabiliter. potest dici vestis notabiliter breuis quando non operit genua. est etiam notabiliter stricta quando non potest clausa reuerti ultra caput.
Longis. ultra extremitates digitorum.
Latissimis. sic ut sequitur ibi cubitos et c.
Excessiue. Excessus enim siue nimietas euitari debet quia pene nihil in eis bonum est. aut ut determinat sit numerus clericorum in prin. coll. j. et mediu tenere honestum est et comendabile presertim in moribus ut hic et c. eo. clericorum. et de offi. custo. c. j. et in abstinentia. tiff. diff. denique. Et in opinionibus. de offi. deleg. querenti. Et in vbi. xlii. diff. sit rector. sic notat per hoc. eo. tiff. c. clericorum. ver. nimia breuitate.
Non tegentibus. vbi namque manice aperte sunt et multum late ad omnem elevationem brachiorum apparerent cubiti qui quidem cubiti vsque ad manus ducunt exte ad ut vult Januensis. quod tamen hic reprobat.
Pedulis. t. manicis qui si esset clausus non pedule s. brachio adaptate bñ tegeret cubitu.
Quid ergo dicem? de manicis latis pedulis non aptis s. clausis et cubitu cooperentibus quibus hys diebus vnum multum etiam clericorum. Dic quod tales manicis clericorum statui non quentat tñ eis vtentes non incurrit penam hic positam: quia statutum penale non excedit limitationem in eo positam. ff. de pen. l. ii.

Adedū te nenduz est.

Questio.

Appellatione beneficii quod continetur.

Beneficia ecclesiastica. nota quod appellatione beneficii ecclesiastici continetur non solum beneficium cum cura sed etiam prebenda. de rescriptis. c. postulat. ver. beneficium. per Bern. et concord. Archiepiscopi. de preben. c. si motu proprio. ver. beneficium. libro. vi. de rescriptis. c. gratia. eo lib. et breuiter in hoc loco intelligo contineri appellatione beneficii dignitates/personatus/prebendas et ecclesias omnes et alia quecumque cura et sine cura que cum titulo habent et institutione canonica cui conueniunt notata per Johan. an. de regul. iur. c. beneficium. lib. vi. d. Porro si enim constitutum ordinibus non sacris adhuc ardentur multo fortius hoc facere debent constitutum in sacris. xxi. q. i. tiff. episcopi. l. de episcopis et clericis. l. presbyteri.

interpretatione. et in regula iuris in penis. libro. vi. de penis. dist. i. penes. licet posset dici etiam in hoc casu locum habere hanc constitutionem: nec debet dici extensio cum per omnia sit eadem ratio prout alio no. de res. po. ordi. c. j. ver. itale. per Johan. an. lib. vi.

a **I**nterdictis. istud et illud quod sequitur de barbis prolixis est contra omnia illa statuta que voluit quod clerici comam non nutriant. de quibus dixi. s. eodem c. i. p. comam. et glo. sequenti.

b **A**nnullis. Istud prohibet et eo. c. clerici. Nam per anulum presumitur infamatus

c **P**ublice. videlicet de quibus dicitur. j. e. p. d. **D**ignitatis: ut sunt episcopi et superiores qui sunt sponsi ecclesie per quorum mortem dicitur ecclesie viduata. de postul. p. la. bone. i. et. ii. de electione. ne pro defectu. et ipsum dicitur

Abbatibus annulis uti non debent.

ferit episcopus in quarto digito ut sciat se servilem ecclesie sic corde et animo. Fertur namque in digito illo vestigiis esse que a corde procedit. xxx. q. v. femine. Abbatibus vero et alii prelati annulis uti non debent nisi hoc eis ex privilegio competat sicut legitur de privilegio. c. ad apostolicam. lib. vi. Potest tamen clericus in signum possessionis per anulum de beneficio inuestiri. de sententia et re iudicata. cum olim. de concess. preben. c. proposuit. **e** **E**xpressatis. scilicet in integra sub parte decisa ubi recitat de capitulis cum tipetis mire longitudinis ac zonis stipatis preciosis mire magnitudinis: buris etiam cum imaginibus variis sculptis anemalatis et deauratis cultellis ad modum gladioz dependentibus. caligis etiam rubellis staccatis et viridibus sellis cum cropariis sotalaribus rostratis et incisiss multimode ac cornibus ad colla pendentibus: epistogis ac clochis furratis ad oram. Sed quo ad hec ultimo dicta videlicet de epistogis ac clochis furratis ad oram nimis large locutus est auctor. quia clemens. ii. eodem titulo non prohibet nisi epistogium vel tabardum furrat ad oram quod est veste inferiori notabiliter brevis ut tibi patet. **f** **E**xcesserunt. Excessus enim siue nimietas reprehenditur ut hic: et dixi. s. eo. ver. excessive.

g **C**ommissi excessus. concolor. notata per Jo. in cle. ii. eo. titulo. s. infra mensam. et per Paulum. eo. ver. **h** **M**oniti. scilicet per suos ordinarios. unde si monitio non interuenit non habebit locum pena hic posita. Et adverte quod tempus sex mensium de quo hic loquitur currit non a tempore monitionis sed a tempore commissi excessus. Et sic sufficit monitionem sequi excessum non solus forsan statim in primo visu ipsius vestis vel rei prohibite sed etiam quandoque post ante finem dictorum sex mensium. Intelligas tamen hanc monitionem debere fieri tempore congruo. argu. ff. locati. l. merces. s. conductor.

sic videlicet ut monitus possit excessum dimittere. et de alijs sibi convenientibus ab hoc excessu ante finem dictorum sex mensium providere. Et facit ad hoc de sententia. exco. c. constitutione. lib. vi. Et credo quod sufficet tales monitiones fieri non solum in specie sed etiam in genere. cum hic non mandet legislator eam debere fieri nominatim putat alias precipitur in cle. j. e. ti. et de sententia. exco. c. constitutione. lib. vi. Tantum namque oportet rabiatur monitio generalis quo ad omnia quodum specialis quo ad que dam specialia. ff. de admitt. tut. l. si duo in si. ff. pro socio. l. actione. s. renunciare.

ipso facto ab officio suspensionem incurrant. In qua si per tres menses sequentes steterint a suis ex tunc beneficijs nulla requisita monitione alia sint ipso iure suspensi. Nec extunc per suos dyocesanos quibus eorum absolutiorem presentis auctoritate concilij referuamus prius ab huiusmodi sententijs absoluti uantur quam quintam partem prouentuum unius anni suorum be-

etiam in genere. cum hic non mandet legislator eam debere fieri nominatim putat alias precipitur in cle. j. e. ti. et de sententia. exco. c. constitutione. lib. vi. Tantum namque oportet rabiatur monitio generalis quo ad omnia quodum specialis quo ad que dam specialia. ff. de admitt. tut. l. si duo in si. ff. pro socio. l. actione. s. renunciare.

i **E**ffectualiter. sic ut tali apparatu dimisso eundem vel similem non reassumat.

k **S**equentes. scilicet dictos sex menses. Et sic ante eos incurrat pena suspensionis a beneficio opz la bi noue menses.

l **E**xtunc. id est post nouem menses finitos vel alias dictis tribus mensibus ultimis plene elapsis. Nam hec dictio tunc extremum tempus significat. ff. de condi. et demon. l. si is. s. si ita.

m **S**uspensi. simile habes. s. eodem. c. proxi. **n** **H**ec extunc. sex postquam fuerint suspensi non solum ab officio sed etiam a beneficio.

o **D**yocesanos. sic ergo absolutio non potest fieri per iudices episcopos inferiores.

p **R**eseruamus. hec reservatio ut videtur frustra foris est. nam ubi absolutio a pena canonis non est ipsi statuti specialiter reservata ipso iure potestas absoluendi remanet penes ordinarium inferiorem. extra de sententia. exco. c. nuper. Sed dic quod hec reservatio operatur hoc quod non inferiori episcopo hanc absolutez impedere. Nam quod in quibusdam concedit in alijs negat. l. de pcur. l. maritus. ff. de copen. l. q. labeo. vel potest hoc intelligere secundum opinionem illorum qui ponunt quod a pena statuti punctionalis ad archiepiscopum pertinet absolutio. Cul opinio contradicit Jo. an. in no. de preben. c. grauis. s. relaxet. nisi quatenus reseruauerit sibi absolutez in ipso statuto. Et concordat Archidia. xvi. distin. c. i. statim post princip. Et Johan. de Aithona in probemio constitutionis Athonis. s. consensu. Dic ergo ut prius dixi.

q **S**ententijs. scilicet suspensionum ab officio et beneficio. Et simile habes in constitutione Octoboni cum sancti. s. si qui vero. et tetigi. s. eodem. c. proximo. ver. suspensionem.

r **Q**uintam partem. supra eodem capitulo proximo et dicta constitutione cum sancti. ponit in casu simili penam sexte partis. Et circa hoc vide quod scripsi. s. eo. c. proximo. ver. ecclesiasticorum bonorum.

s **U**nus annus. Adverte quod in constitutione Octoboni cum sancti textus loquitur de sexta parte reddituum illius anni. in constitutione Johannis

peccatum proxima precedenti dicit de sexta parte beneficiorum suorum ecclesiasticorum. hic vero loquitur de quinta parte vnius anni. Et ut videtur hec littera non potest rationabiliter stare sicut de his duabus dixi s. eo. c. proximo. ver. bonorum ecclesiasticorum. per rationes sibi allegatas.

Sed ultra per me sibi dicta potest dicere quod hec pena. scilicet suspensionis a beneficio vna cum solutio ne sexte partis ut patet in locis precedentibus. vel alias quante partibus. ut hic patet. ideo adiecta est. ut scilicet timore talis pene citius se corrigat delinquens de suo excessu. nec est verisimile quod patitur se longo tempore fructibus sui beneficii destitutus. ff. de vfur. l. cum de indebito. cui vtilius est ut statim se corrigens ante absolutionem suam soluat quintam vel sextam partem beneficii sui per unum annum quam suum excessum continuando interim perdat proventus eiusdem forsan omnes vel maiorem partem eorumdem iuxta moxam suam in suspensione huiusmodi. Quam si diutius contra se regnare patitur sibi imputet quod de suo beneficio nihil aut modicum recipiet: et egestate prematur. cum male meritos fultum sit egestate laborare. ff. de positi. l. bona fides.

a Beneficiorum ecclesiasticorum. etiam plurimum si ea habeat talis clericus infra iurisdictionem iudicis eam a principio monentis ut a talibus destitatur. Nam cum istud statutum sit penale monito vnius iudicis non potest cum arbitrio quo ad beneficia que habet in iurisdictione alterius. ff. de iurisdictione omnium iudicum. l. vltima. de constitutioni. c. ij. s. vltimo. lib. vj.

b Dyocesanos. non ergo per inferiores prelatos. ut dixi. s. c. prox. ver. episcoporum.

c Dyocesibus. facit hec littera ad ea que dixi. s. eo. ver. beneficiorum ecclesiasticorum.

d Beneficiorum. hec littera limitat loca in quibus puentus predicti debent pauperibus erogari. cum tamen in constitutione Octoboni cum sancti. z. s. e. c. pri. l. fiat merito de huiusmodi parte puentium pauperibus eroganda. licet tamen ipsi dyocesani ad libitum erogationem huiusmodi facere non possint loci respectu habito quod tamen in constitutione istam facere non possint ad quod facit. R. de epi. z. clerici. l. si quis ad declinandam. s. hec tamen.

e Degentibus. ita quod sint ibi parrochiani et non trahentes moram ad extra.

f Postmodum. scilicet post obtentam absolutionem.

g Fideliter. sic quod nihil retineant ad usum suum proprium vel de ea quicquid aliunde expendant.

h Et si. verbi.

i Suspensionibus. pluraliter loquitur unde per hoc apparet quod aliud esset si vna earum esset sublata altera remanente: z. sic ad effectum quod habeat locum

pena privationis que sequitur requiritur quod hec due suspensiones concurrant. Et ideo si durante prima suspensione. scilicet ab officio tamen ante incursum secundae. scilicet a beneficio sic suspensus ab officio ingrederet se diuinis sicut prius non esset propterea beneficio priuatus. l. 3. propter hoc incurreret irregularitatem ut legitur z. not. de senten. z. re iud. c. cum eterni. li. vi. Et quod duo predicta concurrere opus est ad effectum incurrendi penam privationis hic posita: facit notata per Arch. d. c. cum eterni. s. multiplici. z. super hoc vide quod scripsi. s. de foro compe. c. clerici. s. surreptitiae.

runt sicut prius extunc

dicti beneficiis sint eo-

ipso priuati. Non be-

neficiati vero clerici

publice & communiter p-

clericis se gerentes si

in predictis excesserint

vel eorum aliquibus

nisi moniti infra sex

mensium spacium se

correxerint tunc effectu

eo ipso sint inhabiles p-

quattuor menses ad be-

neficium ecclesiasticum

obtinendum. Et preter-

hec in vniuersitatibus

tionem quo ad beneficia. Nam ipsis suspensionibus simul concurrentibus sufficit ad effectum incurrendi penam que sequitur quod contra vnam earum delinquit: et hoc patet sufficienter ex dictis nesci que hic ponitur disunctive dum dicit diuinis seu administrationibus. Sic enim sumitur hec dictio seu. ff. ad trebell. l. prima. s. sublata. R. de sacrosanct. eccles. lege generali. l. de verborum significatione. l. cum quidam. circa medium. Quamvis tamen ponitur ampliatue ut legitur z. notatur ff. de auro z. argen. lega. l. si quis ita. vbi de hoc per Accurs. sed melius per Barth.

n Priuati. in hoc tamen requiritur sententia declaratoria finem ea que leguntur de here. capio cum finem leges. libro. vi.

o Non beneficiati. quarta pars.

p Gerentes. hoc enim sufficit quo ad possessionem clericatus: et ut pro tali reputetur z. habeatur donec constet de contrario prout legitur z. notatur de senten. excommunicatio. c. si iudex. libro. vi.

q Moniti. per suos ordinarios.

r Spacium. a tempore commissi excessus. ut. s. dicit.

s Inhabiles. circa hanc penam vide quod dixi s. de procura. c. vnicuique. ver. inhabilis.

t Quattuor menses. simile habes eo. titu. c. ij. in clemen. vbi loquitur de sex mensibus.

u Obtinendum. Et sic priuatur spe qui non potest priuari re. xvij. q. i. c. i.

x Et preter. quinta pars. vbi aduerte quod hi qui se gerunt pro clericis z. student in vniuersitatibus siue sint beneficiati siue non ultra penas predictas incurrunt etiam penam hic limitatam videlicet inhabilitatis ad quoscunque gradus scholasticos. ad quod facit littera que infra ponitur saluis penis alijs zc.

y Vniuersitatibus. vtz Oxoni. z. Cantabrigie. he autem vniuersitates prout alie huiusmodi alio nomine studia generalia nuncupantur. de sepulch. c. dudum. s. nos autem in clemen. z. constituntur ex pri-

Dictio seu
varie sumi
tur.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

ullegio vltosuetudine cui? in illis nō est memoria put
nor. ibi Joā. an. p. gñalibus. Et ad hoc alleg. c. tue.
et de cler. nō resid. de pñuile. ij. lib. vi. Et in phe
mido digesto. p. hec aut tria. z cōcor. Bess. ibide eo.
pbo. dicunt aut studia gñalia in qd? docent sacra pa

**Studia ge
neralia.**

gina/lura / z ar
tes sñz. Boff. d. c.
tue. z debet esse i
loctis insignib? vt
ptz in phemio. ff.
p. hec aut tria. Et
notat. d. c. dudus.
p. gñalib? vbi of
stinguunt diuersa
genera studiorū.
a **Studio** lra
rum. de istis stu
dentibus z eozuz
pñuilegiis legif. et
not. d. pñuileg. c.
ij. li. vi. ibi videas.
b **Donec.** z sic
ex hac lra colligi
tur q? talia dñit
tēdo z apparatū
honestū capēdo
eoz pōcessabit hec
pena. Circa q? vi
deas per me scri
pta. s. de const. c.
ij. s. fina. p. donec.
c **Besut.** id est
actu vel corporis
agitacione.

d **Maturita**
tem. i. discretione
sue sapientiaz. vij.
q. s. nouacianus.
e **Maturo.** idē
est q? festin. d. pe
ni. di. lili. si ex bo
no. Itē maturus.
id est tard? de pe

Maturo.

niten. di. ij. dum sanctam. Itē maturus. id est aptus
thoro. xvij. q. i. c. s. de his notatur. xxiij. q. viij. con
uenior. in princip. per Archidia.

e **Cōpetētes.** Hec cōpetētia pñsiderari dñt vt se cō
fomer in habitu tōsura z alijs apparatib? pñmissis
his iter quos cōuerfiant z qd? eoz iudoes z recto
res reputant scholares honesti. faciunt ad hoc not.
xij. di. c. i. et. li. z di. i. s. co. c. i. p. habitu clericali.

f **Salus.** hec lra facit p eo q? dixi. s. e. p. z pter.
g **Editis.** his vez de qd? s. sit mēto. z ēt alijs de
qd? habet. s. e. c. i. z in pñtione otho. qm de hitu z cō
stitutione octoboni. cū sancti. z eodē tit. c. ij. in clein.

h **Presenti.** sexta pars.

i **Apertis.** s. z in parte anteriori.

k **Supertunicis.** has statim declarat in textu.

l **Mēsalib?** sic dictis q? in eis solebāt vtētes se
dere ad mēsz. Et erāt hñt supertunice antique ve
stes pparate ad parcēdū vestib? magis pñctosis max
me tpe pñdij vltene qd? tpi? solēt comedentū et
bibētū vestes ciboy l potu ab ore cadēte deturpari

**Supertu
nica.**

m **Competentibus.** strictis videlicet ad brachia
z cubitos circumquaq? tegentibus.

n **Locis** videlicet fecerit in propria domo.

o **Epibus.** i. dieb? festatis z nō festiuis cū nō so
lēt superuenire cñet. Secus tñ dicerē si essent in lo
co alieno vel in pñsentia eñneozū aut alicui? multitu
dinis. Ad qd? facit qd? s. pontif in lra tñ publice z c.

p **Itinerantes.** s. z sicut sequitur.

q **Per patrias.** nō tñ p cāpos spaciādo nec in vll

lis vbi habitant itinrando sed dum longū iter age
re habent videlicet gratia peregrinationis vel alia
de causa. Ad quod vide que leguntur in constitutio
ne Octoboni cum sancti. s. itatimus.

r **Expedire.** ex hac lra apparet qd? talis
clericus itinerās

manicis competētib? m
locis? z temporibus?
opportunitis ac etiā ite
nerantes? p eo dūta
rat tēpoze quo per pa
triam iter faciunt bre
ues z strictas vestes
sibi assumere z illis vti
valeāt prout eis vide
bitur expedire. Verū
cū frōte libera ceteros
redarguere nequeant
epi si seipsos z domesti
cos proprios non cor
rigant in hac parte.
Statuimus? q? epi no
stre pūncie venusta
tem in tōsuris vestib?
z ceteris supradictis
obseruent z a suis cle
ricis commēsalibus fa
ciant obseruari.

possit si velit tran
sire in veste breui
vltz ad nates vel
stricta ad instar
diploidis qd? tñ
nō esset honestuz
ordini clericali: z
ideo dic q? hoc q?
hic dñt videbit
expedire: deno
tat arbitriū boni
viri. Ad qd? facit.
ff. d. fidel. cōmissa.
lib. l. libertas. Un
denon pōt talis
cleric? eligere mo
dum vestitū quem
vult s. tales qua
les bon? z hone
stus vir eligeret.
Pro cuius intel
lectu scias q? vo
lūtas libera z ar
bitrium boni viri
differunt. de vo
lūtate enim est q?
sit libera nec pōt
cogi necessitate
pñctsa. L. de hez
redi. in l. i. cum
pponas. sed qua
daz necessitate cō
sequente. vt si qd
vult fugere tor
menta per cōse
quens vult illud
sine quo tormēta

**Voluntas
arbitriū
ferunt.**

fugere non potest: sic coacta voluntas est voluntas
ff. q? met. causa. l. si mulier. s. si metu. Et est voluntas
libera quia libere vult antecedens z ex illo libere
deductur ad volendum consequens. Dicunt etiam
philosophi z Theologi qd? volūtas nunq? appetit
nisi bonū vel apparens bonū. Nam licet qñq? appe
tat quos cognoscit esse malum illud tamē vult sub
ratione boni delectabilis vel apparentis ipsi volen
ti. Et talis volūtas siue sit ratione regulata siue nō
dicitur voluntas libera. Sed vbi talis voluntas est
ratione regulata dicitur arbitrium boni viri: qz sic
bonus vir arbitrabitur. ff. iudi. solui. l. vir bonus. ff.
pro socio. l. societate. s. arbitroū. Apparet itaq? ex
predictis qd? quo ad vsum talis vestitū requiritur discre
tio vtentis si sit bene regulata. Nam vt predicti hec
verba videbit expedire. denotāt arbitriū boni viri
quod debet ratione regulari: nō autem voluntatem
liberam que nō potest ratione regulari. Faciunt ad
hoc notata per Barth. in extrauaganti ad repri
mendū. ver. videbitur expedire. coll. xi.

**Coacta vo
lūtas est vo
luntas.**

s **Clerum.** septima pars.

t **Hon** corrigant. Corrigere enim debet primo
seipsum qui vult alios corrigere. de statu monacho.

c. vltimo. vbi de hoc per Berni. verē. scilicet: et ibi
super hoc sunt multe concordantie.

u **Statuimus.** verē.

z **Venustates.** i. pulchritudinē/decorē senectutē.

z **Faciant** obseruari. Simile habes in constitu
tione Othonis quoniam de habitu ad finem.

Diuisio. **U** Clericalis. hoc est statutum Stephani archiepiscopi in concilio Oroni. & est pars huius. & ti. p. xi. c. i. & j. de testamen. c. j. & habet quatuor dicta. In primo statuit ne clerici beneficiati vltin sacris constituti publice teneant concubinas nec cum

De cohabitatione clericorum & mulierum.

Stephanus in concilio Oroni.

Clerici in sacris ac beneficiati domi concubinas nec habeant nec ad prostitutas cum scandalum accedant: aut si admoniti non desistant in-

Et infra. hic deciditur quod habes. & titulo proximo. c. j.

Beneficiati. qualicunque beneficio quod habet per modum tituli & per institutionem canonicam. ut dixi. & titu. proximo. c. exterior. ver. beneficia ecclesiastica.

Questio. **S**ed quid dicemus de decanatu ecclesie sancti Martini magni Londoni. & alijs que pertinent ad donationem regiam vel eorum virorum temporalium sic & talia occupantes non habeant institutiones ab episcopo nec inductionem ipsius auctoritate sed omnia expeditur per ipsum regem & alios viros temporales de eorum mandato. Nunquid tales quo ad casus istum & etiam quo ad vestes que deferri habent a beneficiatis & penas in ea parte inflictas de quibus dixi & patet in textu. & ti. p. xi. c. vlti. comprehendant appellatione beneficiorum. videt & non saltem intelligendo de beneficio ecclesiastico quod sine institutione canonica obtineri non potest ut legitur in regula iuris beneficium libro. vi. Tales enim decanatus ut in pluribus non subsumunt episcopo nec eorum decant ab eo nec ab alio iudice ordinario ecclesiastico institutionem accipiunt. unde videtur quod decanatus huiusmodi non sunt beneficia ecclesiastica vel alias quod iuri episcopali est in eis & circa ea derogatum. Constat namque quod institutio ad effectum quod sit canonica debet fieri per episcopum. xvi. q. vii. c. nullus. cum pluribus casibus sequentibus in quibus patet quod nec reges nec principes aut laici sine consensu episcopi possunt clericos in aliqua ecclesia instituere. unde semel premissa ut apparet aut talis institutio facta per regem est usurpata & facta contra iura: aut alia dicit debet talis decanatus non esse beneficium ecclesiasticum. arg. pmissorum cui etiam dicto concilio. quod legis de hereticis. c. cum ex infuncto. ad si. Preterea sepe videmus quod clericis etiam de bonis ecclesiasticis in certis redditibus percipiendis quedam assignantur ad suam exhibitionem sustentationem pro certis laboribus & oneribus subeundis quatenus sit assignata quibus ad ipsorum vitam durent: beneficia tamen ecclesiastica dicit non possunt. xii. q. ii. quicunque suffragio. xvi. q. i. c. possessiones. etiam si mortuo possessore talis iuris siue officij debeat idem ius siue officium alteri in eodem onere succedenti conferri. Ad quod notabiliter facit extra de magistris. capitulo quod nonnullis facit extra de reptione in hijs que procedunt de rebus ecclesie non censetur beneficium ut ex predictis apparet: multo magis hoc dicendum est cum talis perceptio solum consistit in rebus temporalibus prout de fa-

cto est videre in dicto decanatu sancti Martini magni. nec obstat quod dicatur quod eidem decanatus aliquae ecclesie sint annexae vnde & appropriatae: quia eas tenet ipse decanus non ut beneficium: sed ut proprietatem: prout alias stat. capitulo cura pastoralis. extra de iure patronatus. sicut ibi illud capitulum intelligit Joham. an. et in regula iuris beneficiis. versicul. obtineat. libro sexto. Et pro hac sententia multum bene facit quod legitur de prebendis. capitulo per litteras. ubi patet quod quodam hospitalis talia leprosarie / xenodochia & huiusmodi licet habeant ecclesias / cimiteria / decimas / & alia iura ecclesiastica: non tamen continentur appellatione beneficiorum ecclesiasticorum quia ea habent ut accessoria non tamen per viam principalitatis.

terdicatur eis sacramentis. ecclesiasticis. & qui bus si non abstinerint excommunicentur & beneficii subtractione puniantur.

V Clericalis ordinis & infra Clerici beneficiati aut in sa-

beant ecclesias / cimiteria / decimas / & alia iura ecclesiastica: non tamen continentur appellatione beneficiorum ecclesiasticorum quia ea habent ut accessoria non tamen per viam principalitatis. Preterea ad naturam beneficii ecclesiastici non electui spectat ut sit permutabile cum alio beneficio ubi subest causa rationabilis & legitima per superiorem approbanda sicut patet ex naturalibus tutorum. de rerum permutatione in antiquis. libro sexto. & in clementi. Sed in decanatu sancti Martini magni: & similibus non habet locum permutatio. ut infra dicam. ergo talis decanatus non sapit naturam beneficii ecclesiastici. Quia permutatio in talibus locum non habeat ostenditur. Nam in permutatione beneficiorum requiritur consensus & auctoritas episcopi. extra de rerum permutatione. c. questum. & c. cum vniuersorum. Cuius officium in talibus est ex causa necessaria vel vlti ipsi beneficio beneficiatum de vno loco ad alium transferre ut patet in dicto. c. questum. Unde alius cui hoc de iure non conceditur hoc usurpare non debet. j. q. i. sicut ergo. de presule. capitulo sane. cum concordant. ibi notatis. Est enim episcopus in beneficiis ecclesiasticis preordinator & dispositor. xvi. di. finitio. perlectis. Et vnaqueque ecclesia regenda est prouisione episcopi. x. q. prima decretum. & c. regenda. cum similibus. Cum ergo in dicta ecclesia episcopus loci potestatem non habeat nec preordinationem aliquam. immo nec quicquam alius iudex ecclesiasticus satis apparet quod decanatus ipse non sapiat naturam beneficii ecclesiastici. Preterea ad confirmationem huius dicti applicari potest: quod in pluribus alijs deficit ipse decanatus que sapiunt naturam beneficii ecclesiastici. Non enim est in eius collatione siue presentatione certum tempus limitatum nec contra patronum currit deuolutio cum tamen in beneficiis ecclesiasticis contrarium obseruetur. extra de concessione prebende. capitulo. si visitatur etiam ut pluries per me relatum: quia per regis cancellarium qui de necessitate non erit clericus sed potest esse vir in statu laicali constitutus cum tamen beneficia ecclesiastica episcopos pro visitatoribus habere debeant. de censibus in antiquis: et in sexto quasi per totum. de prescriptionibus. capitulo cum ex officio. cum similibus. Ad oppositum videtur. Nam illud beneficium dicitur ecclesiasticum quod quis obtinet per modum tituli & ius

re perpetuo prout notatur de religiosis domi. c. qz contingit. ver. beneficium. per Paulum in clemen. z per Jo. an. in addi. de cleri. c. iohannes. ver. Quarto veniamus ad tangenda z ea ratione sic institutus facit fructus suos z tenetur ad horas canonicas sicut alij clerici quibus preest vt notat Paulus in loco preallegato. Sed in decanatu de quo loquimur confertur titulus z etiam habetur inductio licet non per consensum episcopi expressum tamen fit per regem z de ipsius mandato ex consensu episcopi tacito. vt infra dicam. Et confertur nō ad tempus sed perpetuo. obligatur insuper ad horas canonicas sicut ceteri clerici quibus preest prout predicta vt ultimo colligi poterunt ex fundatione eiusdē ergo zc. Quod autē sufficit consensus episcopi tacitus licet non expressus in hac parte. Notat Ber. fin. vnam opinionem. in. c. cura pastoralis. ver. legitis. mo. de iure patrona. que etiam opinio ibi recitatur per Hostien. Et hanc sententiam tenent Vincen. z Phis. extra de institutio. c. ex frequentibus licet alij teneant contrarium. vt notatur. xvi. q. vii. si quis deinceps. per Archidia. Cum predicta etiam opinione concordare videat Vincen. z Innocen. dicto. c. cura pastoralis. ver. legitima. in. fi. glo. qui dicit qd tacitus consensus habetur pro titulo. alleg. ad hoc extra de his que sunt a prela. sine consensu capituli. c. iij. et. iij. Et idē notat Archidia. q. i. nullus episcopus. in. glo. ad de hoc tene pro regula. Et concordat Petrus de ancharano in dicto. c. cura. ¶ Preterea vbi res aliqua continet in se qualitates diuersas eam talem iudicabim⁹ qualis magis apparet. patet exēplum. ff. de statu homini. l. queritur. ff. de testibus. l. re petundarum. §. sine. cum similibus. Unde cum in decanatu predicto sit dare vnam vel duas qualitates que illum ostēdunt non esse beneficium ecclesiasticū. vt puta donationes regiam. z alia de quibus. §. dixi. plures tamen habet qualitates alias per quas appareret in ipsum esse beneficium ecclesiasticum. Habet namqz omnia insignia beneficii ecclesiastici quia habet ecclesiam nauem scz z chorū z campanile cum campanis/capitulū/claustrū/z cymisterium. Habet insuper baptisterium parrochianos z ministeria sacramentorum z sacramentaliū que omnia ministranda sunt per Decanum vel alium de ipsius mandato prout hec omnia patent de facto z de notoritate facti permanentis circa que nō oportet iura allegare. Habet insuper immunitates ecclesiasticas tam pro personis qz rebus conuolantibus ad eandē presertim his rebus que infra procinctum eiusdem inueniunt. habet etiā iurisdictionē ecclesiasticam a iurisdictione ne episcopi nullatenus dependentē sed ab ea distinctam z separatam. Igitor ex his oibus z singulis simul coniunctis eo qd multo plura insurgūt que magis ostendunt ipsius qualitatem ecclesiasticam qm temporalem. videat qd fm id qd in ea magis extitit principale iudicari debet. ar. premissorum. Ad qd etiam faciunt iura. l. de dona. l. sanctimus. §. ne autes. ff. de auro z argen. lega. l. z si nō sunt. §. si. de leg. iij. l. legatum. §. si. cum similibus. Finaliter hanc partē confirmare videntur iura quibus cauet qz reges Anglie licet non de iure scripto tamen de cōsuetudine legitima prescripta conferunt quosdā decanatus z pbenas que sunt sub patronatus iure suo absqz cōsensu episcopi saltem expresso. patet exemplum de decanatu z prebendis ecclesie sancti Petri de curia in ciuitate Lenomaniensi in Normannia vbi rex Anglie Johannes ratione ducatus sui Normannie condidit decanatum z prebendas dicte ecclesie sancti Petri vt plenius legitur in. c. cum inter. de consuetud. in parte decisa. que decisa habetur in compilatione antiqua quam vidi z perlegi in tertia compilatione. z notatur per Jo. an. x. distinctioni. cum imperius.

Tacitus consensus pro titulo habetur.

qui dicit hoc procedere de priuilegio super hoc specialiter indulto. Tancr. tamē dicit qd rex Anglie qui est dominus omnium ecclesiarū Anglie z Normannie que ab eo magna feuda habent. Quandoqz ratione patronatus: quādoqz ratione feudorū confert prebendas ipsarū. In quibusdam etiam dum sedes vacat. vt extra de iure patronatus. c. ex diligenti. que hodie non habetur in noua compilatione decretalium sed bene habetur in antiqua in prima compilatione vbi eam vidi. Et in quibusdam ecclesiis vt patronus earundē semper confert prout patet in casu nostro videlicet de decanatu sancti Martini z alijs similib⁹. quod infallibiliter verum est qm ex priuilegio vel auctoritate pape hoc facit prout notat Johannes. xvi. q. vii. in summa ad finem. Et sic concludit Archidiaconus dicto. c. imperiū. in. fi.

¶ Ecce quia iam vidimus motiua ad vnam partē z ad aliā: restat inuestigare veritatem quesiti. Et an donatio regia cum inductione secuta absqz auctoritate episcopi sufficiat p titulo canonico vt sic dicat sufficiēs titulus ad beneficium ecclesiasticū nō ecclesiasticū. pro cui⁹ solu- tione pono pro expedito quod rex super hoc sufficiens priuilegio sit fulcitus aut auctoritate pape talem inuestiturā faciat etiā sine consensu episcopi sufficit pro titulo canonico: z habetur talis inuestitura loco institutionis canonice sicut apparet ex his que dixi in vltimo ar. fm notata per Jo. an. de deo z Archidia. facit ad hoc quod legitur. l. iij. distinctione adrianus. l. i. z quo notatur de electioni. caplo quod sicut. ver. nominatio episcopum. per Innocen. Instar namqz sacrilegi est dubitare an is sit dignus quem ppa elegerit maxie si hoc fiat ex certa sententia. l. de crimine sacrilegi. l. i. Si autem rex hoc nō faciat auctoritate pape nec eius super hoc priuilegio fulcitus sit sed solum ex futuritate temporis episcopo forsan hoc sciēte z tolerāte hoc faciat tūc licet rex vt patronus laicus possit dare clericis temporalia que ad ecclesiam spectant z vasalagia z huiusmodi: non tamen potest dare iure suo potestates circa spiritualia videlicet circa ea que pertinent ad regimen ecclesiasticum z ministratorem sacramentorum z sacramentalium: necnon circa ecclesiastice iurisdictionis exercitium z huiusmodi que iure spiritualia sunt: nec in hoc casu potest sibi prodesse se prescriptio etiam longissimi temporis quia talia spiritualia non possunt per regem possideri z per consequens nec vt transant sub sua potestate possunt prescribi nec consuetudine introduct. extra de prescrip. capitulo causam. que de regulis iuris. c. cum possessione. libro. vi. z sic notatur de prebendis. caplo. i. ver. pontificem. per Cardinalem. libro sexto non obstante quod rex vnctus non sit mere persona laica sed mixta fm quosdam z est expresse. xvi. questione. vii. caplo si quis deinceps. z c. sequenti. que decreta specialiter loquunt de regibus z principibus. Nec obstat qd. §. allegauit de cōsensu episcopi tacito vt scz habeat pro titulo: qz illud locum habet in titulo quo ad prescriptiōem faciendam per clericos qui forsan ecclesiam receperunt de manu laici. talis namqz consensus tacitus sufficet eis pro titulo ad prescribendū cū ecclesiā possidere habiles sint prout patet in. d. c. cura pastoralis. Illa tñ iura nō arguunt qd donatio laici prebeat eis titulus in ipso beneficio. nec titulum canonicum vt patet in dictis. c. si quis deinceps. z c. sequenti. nec etiam titulum prescribēdi. extra de decimis. c. dudum. Ad fortificationem premissorū possunt induci omnia iura que volunt quod institutio auctorizabilis que ad solum episcopum pertinet. de offi. delega. c. super eo. de excef. prelato. c. iij. cum concordat. quas possit. §. in principio huius glossa. non posset prescribi etiam per personaz ecclesiasticas. vt notat per Jo. an. in no.

de offi. archi. c. cum satis. §. licet etiam speciali. et eo. c. p. ad offi. v. curam. saltem nisi hoc primo habuerit de concessione episcopi. vt notat Hostien. e. ti. c. si ad q. facit de insti. c. cum venissent. Unde concludit quod licet archidiaconus possit ecclesiam alicui concedere vbi de consuetudine forsan confert beneficium sicut potest pontifex exemplum de excess. prela. c. ij. de pbe. referente. tamen is qui recipit tale collationem ante ingressum debet

cris ordinibus instituti in hospitibus suis publice tenere concubinas non audeant nec etiam alibi cum

sessionem debet recurrere ad episcopum vt vices auctoritatem ab eo recipiat in administratione spiritualium. alias enim diceretur fur et latro. vij. q. i. no. f. re. z. c. denique. et beneficium sibi usurpat de iure patronatus. c. relatum. Si igitur sibi usurpat de iure patronatus ecclesiasticam que alias esset talis iuris capax. multo magis hoc fateri oportet in rege qui non est persona ecclesiastica. sed secularis vt vices possit tale beneficium conferre vel donare: collatarius tamen ingredi debet auctoritate episcopi et non regis tamen. ar. premissorum et ad idem faciunt notata per Innocentium. de priuile. c. volentes. §. sane. §. questionibus emergunt. li. vi. Hostien. ergo q. rex habeat super hoc priuilegium et fultus sit auctoritate papali tunc satis constat talis inuestitura esse loco institutionis canonice et alias faceret episcopus. Et sic per prius dicitur beneficium ecclesiasticum vt. d. c. beneficium de re. iuris. li. vi. Si vero non habeat super hoc priuilegium nec auctoritate pape hoc faciat licet non teneat institutio tantum facta ab eo qui non habet potestatem vt predicti et propter hoc collatarius sit ab hominibus decanatu remouendus vt prius. d. c. si quis deinceps. z. c. sequenti cum multis alijs positus in ea. q. tamen dico q. hoc non obstante dici debet beneficium ecclesiasticum. ar. eorum q. posui. §. p. preterea vbi res. Nam licet institutio non sit canonica non tamen sequitur q. non sit beneficium ecclesiasticum. Quia regula iuris beneficium sic debet intelligi quod illud beneficium q. est ecclesiasticum non potest obtineri sine canonica institutione vt supra predicti. Sepius enim contingit q. aliquis sine institutione canonica occupat aliquod beneficium et tamen nichilominus satis constat illud beneficium fore ecclesiasticum. Idem itaq. ex predictis quod istud non est bonum argumentum in ecclesia quam possidet non habet institutionem canonica ergo illa ecclesia non est beneficium ecclesiasticum. sed istud est bonum argumentum. In ecclesia quam possidet non habet institutionem canonica ergo nullum ius habet in ea. et est propterea ab ea remouendus. Idem materiam propterea hic perscruxi quia semel noui decanum dicti decanatus qui cum eo habuit plura alia beneficia fuisse priuatum omnibus beneficijs ecclesiasticis que habebat. et dubitabatur an esset priuatus de canatu sancti Martini quem tunc obtinuit. cuius dubij solutio patet ex precedentibus et etiam q. talis inciderit in penas contra beneficiarios limitatas.

¶ In sacris. Idem intelligas de constitutis in inferioribus ordinibus. xxiiij. di. interdictum. et de cohabitatione. c. si autem.

¶ Hospitibus suis. licet enim hospitium stricte sumptum intelligat de loco vbi aliquis modico tempore moratur. Idem tamen sumitur large pro domo quamcumque clericus inhabitat. facit ad hoc. xxxij. di. hospitium.

¶ Publice. Simile habes in constitutione orthodoxis licet ad profugendam. Et in casu isto dicitur publice fieri quoniam omnibus patet: et sic diocesani late-

re non potest. argum. ad hoc extra qui ma. ac poss. c. si. Et faciunt notata per Bess. et wil. de vi. et hone. cler. c. j. in cle. §. publice. Sed cum hic prohibeat clericis publice tenere suas concubinas. Nunquid hoc illis et eis facere occulte. videtur q. sic. Nam vinum prohibendo aliud videtur concedere. de presump. c. nonne. xxxv. di. qualis. Et etiam argum. do a contrario sensu q. est fortissimum. ff. de officio eius cuius est iurisdictione. l. i. Et in casu

Questio.

scandalorum accessum publicum habeant ad eas Et si forte eorum concubie cum monitione publice

similis prohibitionis sic sentire videntur quasi omnes doctores in. c. j. de vi. et hone. cler. in clemen. vbi prohibetur clericis ne publice exercent officium carnis sicut aut tabernariorum. Occulte tamen hoc possunt putari volunt doctores non incurrendo penam sibi positam. Sic etiam prohibetur clericis ne publice gerant certas vestes vt prius in cle. si. de vi. et hone. cler. et. §. titu. pri. c. j. et vlti. et quasi per totum. Occulte tamen eas gerendo non incurrunt sibi penas limitatas vt voluit doctores in dicta cle. si. ver. publice. Sed tu dic quod nec publice hoc licet nec occulte. Nec habet locum argumentum a contrario sensu. Non enim tenet talis argumentatio quoniam ex eo sequeret absurditas putatur de foro compe. c. significasti. per Ber. Et idem est vbi ius in contrarium inuenitur. de elect. c. cum in cunctis. §. inferiora. de eta. et quali. iudeorum. Et in hoc loco prior. Jo. an. de sen. excoc. c. ex frequentibus. §. nos igitur. §. obseruare. Item Bess. in cle. j. de elect. §. Alterius. Et in cle. ne agro. de sta. mo. §. seculares. per eundem. Et in hanc sententiam prior. notata. p. Lhy. in l. couentula. l. de epis et cle. et p. Hostien. in. c. phibitas. de magis di. si. Et idem notat in dicto. c. significasti. p. Jo. in col. ad si. qui etiam dicit q. non tenet qui est contra bonos mores. Et ad premissa prior. notata. p. wil. in dicta cle. si. §. licet illud. z. de eta. et quali. c. gualt. §. etatis. in cle. et p. Lard. in. c. generalis. §. ad fructus. de elect. li. vi. de eta. et quali. c. pmissum. in pri. p. Jo. an. eo. li. c. Circa hanc materiam Arch. xvij. q. ij. gonsaldu. ponit quedam alia que ibi videre poteris. vnu tamen scias quedam sunt quorum cause siue rationes sunt perpetue et nunquam cessant et in talibus argumentum a contrario sensu non tenet. p. exemplum in. d. l. couentula. vbi causa siue ratio prohibitionis est turbatio fidei vitanda. que causa nunquam cessat in quocumque loco fiat quetecule. p. etiam exemplum in hoc loco vbi causa huius prohibitionis est incotinencia que reprobat maxime in cle. di. xxvij. p. totum. Nec alit causa non cessat siue concubina teneat publice siue occulte. quoniam quocumque modo fiat est peccatum. Nec obstat q. dicunt doct. in. d. c. j. et de vi. et hone. cler. vbi prius q. licet publice illa non debeant fieri prius tamen talia facere occulte. q. hoc est verum ad effectum euadendi penam: que licet infigatur publice talia prohibita facientibus. non tamen extenditur ad occulte facientes et sic excusant quo ad penam: non tamen quo ad culpam putatur notat Paulus dicta cle. i. §. personaliter.

Argumentum a contrario sensu non semper est validum.

¶ Concubinas. Idem vide q. scripti. §. de constituto. c. §. concubinos.

¶ Scandalo. videtur ergo q. sine scandalo hoc potest ar. sumpto a contrario. Sed circa hoc dicit vt dixi. §. e. c. super. §. publice.

¶ Accessum publicum. per hoc non videtur concedere vt liceat habere accessum priuatum. Idem in omnibus istis cessat argumentum a contrario vt predicti.

¶ Ad eas. §. concubinas.

¶ Et si forte. secunda pars.

¶ Publice premissa. sic q. probari possit. de sententia. excoc. c. sacro. Et potes istud intelligere de monitione

Provincialis Guillelmi Lindewode.

publica et personaliter facta, vel hoc potes intelligere de monitione publica et generaliter facta ut vix sufficiat monitionem fieri in genere quocumque clerici coram concubine ab eis recedat infra certum tempus limitatum per ipsum monentem. Sed sanctius est et magis iuri consonum eis notatum monere in specie quod hoc fiat in genere. Ad quod faciunt notata per Joh. an. et Will. in cle. de vi. et hoc cle. non notari. Et ad hoc vide quod legitur in glo. Will. super Ray. eo. ti. 5. et per notur ea. glo. per Jo. in summa confesso. li. ii. n. xxx. c. xij. ubi poteris videre motiva ad utramque partem. Et ibi recta una constitutio Salontis apostolice sedis legati in regno Francie contra tales concubinos maxime ubi publice et cum scandalo detinent suas concubinas ut vix monitione premissa nisi eas amoveant incurrat excommunicationis sententia ipso facto: quam tamen non incurrunt ut ibi notatur nisi publice hoc faciant et cum scanda lo. Et est ratio quia cum illa constitutio sit penalis non transgreditur casum suum quo ad incurrendum penam licet nichilominus a culpa et a peccato non possint excusari ut dixi. s. publice. ad fi. glo. ad ecclesia dei. Id est ecclesie ingressu.

Expellantur. per sententiam. Sacramenta. sic itaque hoc quod hic continetur tamen in nomine excommunicationis sententia pertinet que excludit a participatione sacramentorum non autem a coione fidelium. de exceptione. c. a nobis. de cle. ex m. si celebrat. et circa hoc vide de que notatur per Arch. de sententia. exco. c. statum. non innot. li. vi.

Et si nec tertia pars. excommunicationis mucrone. quod dicit excommunicationis intellige de maioribus et de sen. exco. c. si quem. Quod autem dicit excommunicationis mucrone. ponitur ad differentiam mucronis ecclesiastice discipline de quo habet. xvi. q. ii. vltis. in fi. et de purg. cano. inter sollicitudines. ad fi. ubi ponitur degradatio. Et etiam quod mucro ecclesiastice aduersionis. de homic. c. pro humani. s. notato. li. vi. et sic in ecclesia dei est duplex mucro. scilicet temporalis et spiritualis de quibus habetur in c. dilecto. s. et quoniam. de sententia. exco. li. vi.

Mucro duplex. temporalis et spiritualis.

Percellantur. id est terrentur vel percutantur. sed percutere proprie pertinet ad corpus: percellere ad animam sicut Januarius.

Tunc demum. post inflictam maiorem excommunicationis sententiam de qua etiam loquitur. c. si concubine. extra de sententia. exco. c.

Brachium seculare. hoc non ab homine. et xxi. q. v. administratores. ubi tractatur per Arch. qui sunt illi iudices qui possunt invocare brachium seculare. et concludit quod episcopi et eorum superiores hoc possunt. Inferiores tamen prelati ordinarii iurisdictionem habentes non possunt invocare brachium seculare sed sinitas ipso exequuntur episcopi ut legitur et notatur de offi. ordi. c. ubi ab ecclesiariis. et ad hoc facit de offi. archiepiscopi. c. vlti. de episcopis est expressum de offi. ordi. c. i. An vero iudex delegatus possit invocare brachium seculare notat Arch. in loco prealle. Sed melius per Bernardum. extra de offi. de le. c. significasti. et de hoc ac quando recurrendum est ad brachium seculare notatur de offi. de le. c. vlti. s. vires suas. per Will. in cle.

Ipso autem. quarta pars.

Subtractionem. Ista subtractio potest equivalere suspensioni ab officio et beneficio que potius est temporalis quam perpetua. nam si esset perpetua potius sonaret in privationem vel dispositionem quam tempo

cationis mucrone percellantur et tunc demum contra eas inuocet brachium seculare. Ipso autem clericos per subtractionem officii et beneficii canonica monitione premissa volumus exerceri

ralem suspensionem. Sed licet prius maxime a mitiore pena inchoandum sit. extra de testi. cogen. c. ii. Vide tamen quod confideratis circumstantiis et qualitatibus personarum et maxime qualitate matris et perseverantia in crimine posset et debeat hec subtractio precedere monitionem

de qua hic loquitur intelligi de subtractione totali: tamen vix que sonet in depositionem quo ad officium et privationem quo ad beneficium. Ad quod utramque facit quod legitur et notatur de eta. et quali. ordi. c. queris. et ibi per Bernardum. in glo. vlti. Sed melius sibi per Inno. qui intelligit in loco casu subtractionem officii et beneficii debere intelligi de subtractione ad tempus. s. donec paruerit monitionem sibi facere. Sed loquens ibi videtur sentire quod debeat intelligi de privatione totali. et pro opinione hostien. facit de offi. vicari. c. si. ubi loquitur de subtractione puenituum beneficii que multum distat a subtractione beneficii ut ibi patet in textu dum dicit vel vicariarum. pro et contra facit quod legitur et notatur in constitutione othonis licet ad p. fugandum. et ibi in. s. beneficiis ecclesiasticis per Jo. de archona. In hac materia habes de quibus hec pena subtractionis beneficii quod respicit aliquid agendum de iuris necessitate quod sit aut aliquid precise fieri debere ut puta quod abbas ordinetur in presbyterum. archidiaconus in diaconum. curatus ecclesie parochialis in sacerdotem infra annum et huiusmodi. tunc si hoc non fiat tempore suo cessante impedimento debet intelligi de subtractione et privatione totali. sic stat. c. extra de eta. et quali. et c. ubi in cunctis. s. inferiora. de elec. de offi. vica. c. si. de elec. c. licet canon. li. vi. cum sibi bus. Ad hoc hec pena respicit aliquid agendum non ex legis ordinacione absoluta sed quod ob aliquam urgentem utilitatem vel necessitatem sic convenit fieri et tunc monitione premissa ut id fiat si non obediatur pena subtractionis beneficii erit temporalis vix quousque obediatur ut dicit Inno. in dicto. c. queris. et de eta. et quali. et hoc verum quod in monitione non est tempus adiectum. si tamen tempus adiectum fuerit tunc non obediatis infra illud tempus pena erit subtractio totalis que sonat in privationem et sic potest esse contra opinionem hostien. et idem quod dixi de urgente necessitate vel utilitate intelligi etiam preedere casu magne honestatis ecclesie ut in casu huius constitutionis que vult ut ministri ecclesiastici in sacris ordinibus constituti vivant caste. et quod non teneant concubinas. vbi si contra facientes moniti ut eas abiciant non obediatis ipsis monitionibus possunt ad hoc compelli per subtractionem beneficii sicut priventur ipso beneficio. et de cohabit. cle. et mulier. c. sicut ad extrinsecas. et in constitutione othonis licet ad p. fugandum. et ad premissa per nota. per Jo. an. de elec. c. licet canon. s. privatus. li. vi.

Canonica monitione. hec debet esse tria vel una pro omnibus continens in se aliquorum diversorum preceptum interualla. quod dicitur ut legitur in c. constitutio. nem. de sententia. exco. li. vi. Et licet possit fieri generaliter tamen debet fieri propriis nominibus expressis

his saltem in penalibus ut p[er] d[icitu]r b. c. p[ro]stitutionem. z de vi. z ho. cle. c. i. in cle. Et dixit. s. h[ic] publice p[re]missa z circa hoc vide q[ue] scripsi. s. de p[ro]stitutionib[us]. c. h. p[er] monitione

Diffusio.

Si quis clericus. Nec constitutio attribuitur Richardo archiepo z habet tria d[icitu]r In primo statuit q[uod] clerici in minoribus ordinibus coniugati n[on] debeant ab uxoribus separari nisi de communi p[er]sensu velint ingredi religionem. In secundo ibi. Sc[ilicet] vult q[uod] tales coniugati non percipiant beneficia ecclesiastica In tertio ibi. Qui autem ordinat quid sit agendu[m] de exi[st]entibus in sacris ordinibus conuolantibus ad matrimonium.

De clericis coniugatis. Richardus.

Ante subdiaconatum licita sunt clericis relictis beneficiis matrimonia: qui post contraxerit inuitas relinquat.

Si quis clericus infra subdiaconatum constitutus

Contraxerunt. z hoc satis licet extra eo. c. i. d. Communi p[er]sensu. sc[ilicet] ip[s]orum coniugum. Et hoc intellige post carnalem copulam z matrimoniu[m] p[er]summatum. Nam licet matrimoniu[m] inter aliquos fuerit contractum z solemnizatu[m] non tamen per carnalem copulam consummatum licite p[otes]t alter coniugu[m] altero inuito religionem intrare. et de puer. coniuga. c. ii. Secus t[ame]n est post carnalem copulam z matrimoniu[m] consummatum. c. ii. c. j. n[on] tunc requiritur p[er]sensu[s] vtriusq[ue] ut ibi patet.

Ad religionem. aliqua sc[ilicet] de approbatis. et de religiosis domibus. c. ii. Sic v[er]o ut vir transeat ad religionem vxor[is] vero ad religionem mulieris. Et tertius iste loquitur in iura illa que voluit q[uod] vbi coniuges post carnalem copulam mutuo consentiunt conuertere ad d[eu]m z seruare p[er]tinentiam q[uod] tunc vno eor[um] religionem intrante alter etiam teneatur religionem intrare si sit iuuenis sicut legitur in. c. vxoratus. z in. c. ad apostolicam. extra de conuer. coniuga. Alioquin si iuuenis non sit nec de eis lapsu timeatur sufficit ut continentiam seruare voueat sic quod maneat in seculo aut in propria domo vel alibi vbi deo seruare honeste valeat ut patet in. c. p[re]alle. Quod si alter coniugu[m] p[er]sentiat alteri ut ingrediat[ur] religionem sic t[ame]n q[uod] consentiens non promittit continentiam seruare bene p[otes]t talis consentiens non t[ame]n continentiam seruare. p[er]mittens procurare ut sic ingrediens religionem reuocetur saltem officio iudicis ut notat Ber. d. c. vxoratus. glo. j. Et p[er] cor. ibi p[er] h[ic] Vincen. Boff. Ber. Boffe. z Jo. an. de puer. coniug. c. significauit. z Boffen. in summa. eo. ti. s. qualiter. h[ic] ergo sciendum. z Archi. xxvii. q. ii. agatosa. glo. adde. Sed contra potest etiam sic p[er]sentiens ingredi[re] iure suo reuocare si dolo mediant[ur] consensit. et de conuer. c. coniug. ventens. z sic notat Jo. an. eo. ti. c. ex parte.

Questio.

Sed quid si vir p[er]sentiente vxore sacros ordines receperit nunquid vxor teneatur religionem intrare vel sufficit ei remanere in seculo castitate seruare. Dic q[uod] sufficit si viuendo in seculo p[er]tinentiam seruare promittit prout notatur per Jo. xxviii. di. quia sunt. Et facit ad hoc quod legitur z notatur de puer. coniug. c. coniugatus vbi de hoc per Bernard. glo. fi. cuius dicti sequor. nec obstat. c. sane. eo. ti. q[uod] speciale est in vxor

re promoti ad episcopatum.

Soluerit. Nec littera requirit p[er]sensum vtriusq[ue] ad ingredendum religionem. Circa q[uod] dic vt dixi glo. p[re]ceden. in prin.

Nullatenus separentur. Ex hac littera apparet q[uod] licet clericis in minoribus constituti possint licite matrimoniu[m] contrahere z teneant p[er]tractus huiusmodi: ip[s]is t[ame]n coniugibus communi assensu religionem ingredi[re]ntibus matrimoniu[m] huiusmodi separatur. quod potes intelligere de separatione quo ad carnalem copulam n[on] t[ame]n quo ad vinculum matrimoniu[m] vel potes hoc intelligere etiam

ti matrimoniu[m] contraxerint ab vxorib[us] suis nisi de communi consensu ad religionem transire voluerint et ibi i dei seruitio p[er]manere nullatenus separentur. sed cu[m] vxorib[us] viuētes ecclesiastica beneficia nullo modo percipi

hec separatio intelligi debeat tam quo ad carnalem copulam q[uam] quo ad vinculum matrimoniu[m]. Et in casu religionis iste est verus intellectus vt sc[ilicet] eorum altero ad religionem conuolante ante carnalem copulam soluat[ur] vinculum matrimoniu[m] extra de puer. coniug. c. ex parte. ii. s. nos t[ame]n. et notatur de voto et voti redem. c. vnico. per Jo. an. li. vi. Secus tamen in receptione sacri ordinis vt notat ibi idem Jo. an. Vbi vero matrimoniu[m] fuit carnalis copula consummatum tunc ingressus religionis vnus coniugu[m] t[ame]n non soluit vinculu[m] matrimoniu[m]. Sed si ambo ingrediantur religionem professione solemn[em] emissam tunc etiam quo ad vinculu[m] soluitur huiusmodi matrimoniu[m]. xxvii. q. scripsit nobis in principio.

Sed cu[m] vxoribus. scda pars. Ecclesiastica beneficia. Illa v[er]o que canonice titulu[m] requirunt. Nam absq[ue] titulo simplex beneficium quasi stipendiu[m] obtinere p[otes]t clericus coniugatus v[er]o causa pulsandi campanas vel accendendi luminaria claudendi ostia huiusmodi. prout notatur p[er] Boffe. et eo. ti. c. Jo. z eo. c. per Jo. an. in no. z in. addit. d. quarto veniamus.

Nullo modo. hoc intellige vt dixi. s. glo. p[ri]m[us]. p[er] viam titulu[m] ad q[uod] facit et eo. c. diuersis fallacijs. z. c. sane. z. c. cu[m] decore. Possunt t[ame]n ex dispensatiōe pape beneficium qualecu[m]q[ue] obtinere etiam ep[iscop]atu[m] xxviii. di. de syracusane. de conce[ss]iōe. p[er] ben. c. proposuit de sta. mo. cu[m] ad monasteriu[m] ad fi. z notatur p[er] Boffen. in summa de h[ic] p[re]f. b. y. s. fi. in fi. Et dispensatione vero ep[iscop]i vel alterius papa inferioris dignitatem aut personatum vel beneficium cu[m] cura aut beneficiis maioribus obtinere n[on] possunt vt p[er] d. c. sane. z. c. diuersis fallacijs Beneficium vero simplex si vult viuere clericaliter z habitu z t[er]ram gerere z a mercimonio abstinere ex dispensatione ep[iscop]i obtinere potest p[er] d. di. si quis vero. lxxxi. di. dictum. xi. q. i. q[uod] tua. et dicto. c. Johannes. Sic notatur per Boffe. z p[er] h[ic]. et e. c. cum decore. z per Specu. ti. de lega. s. nunc de ep[iscop]o. h. xxi. et per Boffe. d. c. diuersis fallacijs. di. j.

Sed quero nunquid beneficium clericus coniugatus q[uod] prius obtinuit vacet ipso iure. dic q[uod] si matrimoniu[m] tenuit tunc statim vacat vt legitur z notatur extra eo. c. j. Si vero non tenuit forsan ex defectu p[er]sensus vtputa ratione fuit metus vel quia vxor[is] vel alter contrahentiu[m] patitur defectum et t[ame]n legitime ad contrahendu[m] tunc etiam non senfebitur beneficium tale vacare licet talis contractus faciat sp[ec]ialia iura

Questio.

sicut per promissionē quā facit quis p̄stendo non vacat ipsius beneficium. de regulatio. ca. beneficiū. lib. vi. Ita nec per sponsalia. Item sicut nec per acceptationem secundā ante habitam possessionem vel per ipsum steterit quominus haberet non vacat primū beneficium. de p̄bē. c. licet. li. vi.

Ita nec p̄ sponsalia. Et idē dico si defectus p̄cessit a furore maritimo si furor fuerit exp̄te clerici. secus si ex parte mulieris. Nam tunc ē in quodam ad instar ei⁹ qui cum cōsanguinea contrahit videtur q̄ beneficium perdat. fecit namq̄ quod potuit. licet equius sit dicere q̄ beneficium nō p̄dat plus q̄ si cū ymagine contraxisset vel cū dormiente ē in Jo. an. qui sic notat de clericis contugatis. c. Johan. p̄bē. de secūdo. vbi vero matrimonium tenet ex cōsensu sed obstat ordo contrahentis tunc si non cōtra-

piant. Qui autem in subdiaconatu vel supra ad matrimonium conuolauerint mulieres tenentes et inuitas relinquant.

Henricus chyechele.
Nullus clericus cōiugatus bigamus seu laicus iurisdictionē spiritualem quouismodo et qualemcumq̄ exercere atque registrarum existat. Nec a prelato minore q̄ episcopo ad hoc assumatur: aut assumens suspendatur: et se ingerens laicus exco-

gore turis statim perdit beneficium. Sed ep̄s sup̄ hoc potest cum eo disp̄sare. extra eo. ca. sane. xxviii. di. presbyter. Si vero propter aliud impedimentū nō tenuit videlicet propter consanguinitatē tunc videtur habere beneficium pro derelicto ē in Damasci. et Barth. b̄re. nisi in fraudem prelatis in cuiusmanibus renunciare deberet hoc fecerit. Nam in hoc casu licet teneat renunciatio tacta quo ad eum non tamen quo ad superiorem quā illum inuitum possit in beneficio retinere. alias facile esset prelatus illud dare contra id quod habetur de renū. admonet. put hec notat Joh. an. in loco p̄ealle. Bernar. vero in c. extra eo. tenet indistincte q̄ statim perdit beneficium ad quod facit. lxxxi. distinctio. c. eos qui. Sed hec vera dici possunt vbi matrimonium tenet ut p̄dicti.

a. Qui autem. tertia pars.

b. Relinquit. hodie tales sunt ipso facto excoisati ut legitur in clemen. vñca. de consanguinitate et affinitate.

Dulio.

c. **U**m ex eo. Hec est constitutio dñi Henrici chyechele Caturien. archiepi. Et habet quinque dicta. In primo recitat motiua huius constitutionis edende. In secundo sibi Nos igitur. procedit ad statutum. In tertio ibi Quodq̄. adiecit penam ordinariis cōtrafacientibus. In quarto ibi Citationes. aponte penā circa processum et acta in contrariū habita. In quinto ibi Idemq̄. annectit penam clericis cōiugatis bigamis vel laicis cōtra hanc constitutionem se ingerentibus.

multis modis quis dicitur bigamus.

d. Bigami. licet tā non cōiugati. Et hic nota qd bigamus d̄ aliquis dupliciter. s. vere et interpretatiue. vere qñ quis duas habuit uxores legitimas successiue: et vtrāq̄ carnaliter cognouit. Interpretatiue vero dicitur bigam⁹ multis modis. primo quādo

quis contraxit cum vidua prius cōiugata et ipse cōtrahens etiam eam cognouit. faciunt notata de testibus. c. tam litteris. p̄. vidua. per Ber. Seco qui contraxit cū prius corrupta licet hoc ignorauerit. xxix. di. nemo. per Jo. et intellige hoc de corrupta reali-

municeatur: cunctaq̄ per eum acta irrita sint et cassa.

Quam ex eo q̄ clericici et iugati: bigami nec nō laici iurisdictionē ecclesiasticam exercere ac de criminibus et excessibus ad forum et cohercionem ecclesie pertinentibus interdum suo interdū sub alieni nominis vmbra seu belamine inuestigare et inquirere ea q̄ punire et corrigere ac excoicationū literas et suspensionū decernere.

ter et de facto non autem de ea que sola mente corrupta est. Et q̄ cum ea cōtrahens etiam eam cognouit Tertio qui habuit duas uxores ante baptismum. vel vnam ante et aliam post. xxvi. di. vna tñ. xxviii. di. si quis viduam Quarto qui castitatem pmissā violat. xxvii. q. i. quot quot. Et hoc intellige vbi cōtrahit matrimonium vbi tñ nūc. Et facit ad hoc. t. c. c. penul. Quinto q̄ vnam de facto sciens impedimentum alterā de fure: vel corruptam de facto: vel duas de facto duxit uxores et eas cognouit. xxix. di. p̄. de viroz. gaudemus. de bigamis.

gami. nuper. z. c. a nobis. Sexto si uxorem adultaram cognouit. xxix. di. si cuius. Septimo qui repudiata duxit extra de bigamis. c. i. Et intellige repudiata. s. dimissam ob causam fornicationis. l. di. si quis viduā. vel repudiata dicuntur ille que p̄ter cōsanguinitatē vel aliud impedimentū separantur prius cognite ē in Jo. an. d. c. i. Et ista partim notatur de bigamis. c. ii. p̄. bigamis. per Ber. et eo. ii. q. quot sunt species. p̄. lxxxi. in summa.

e. Laici. etiā non cōiugati. Et dicuntur laici non solum illiterati sed etiam litterati dum tñ primā cōsuectam non receperunt.

f. Iurisdictionē ecclesiasticā. que consistit in his de quibus dixi. s. de foro p̄p̄. c. circumspecte agatis et infra de penis. c. i. in p̄iud.

g. Pertinentibus. de his videre poteris i remissio nibus positis sup̄ glo. p̄. et de foro p̄p̄. §. iij. parus an. si. p̄. lxxxi. in summa.

h. Suo. q̄ forsan recepit iurisdictionē cum ei⁹ p̄uentionibus ad annuum censum q̄ non licet. infra ne p̄lati vices suas. c. vnico.

i. Alieni nominis. s. magistris suis cui subest sicut sepius videmus fieri per officiales archidiaconorum et aliorum inferiorum prelatorum qui omnia quasi q̄ ad correctionem criminum pertinent expedire solent per suos clericos.

k. Inuestigare. l. explorare vel inquirere. et sic dicto et que sequitur ponitur expositiue p̄ id est. si se habes. ff. de pactis. l. si intra.

l. Decernere. non dicit excoicare vel suspendere. et forsan legislator ex certa scientia sic scripsit ut inueneret q̄ personis p̄dictis etiam decernendo non licet se intrinsece de rebus sp̄ualibus. extra de iudi. decernimus. vbi etiam p̄hibetur ne prelati laici talia committant nec laici p̄t habere iurisdictiones

nem in clericali. e. ti. c. vnico. lib. vi. An vero laicus de mandato superioris possit excoicare vel suspendere notatur per Jo. xxi. di. s. verum. s. ducibus qui dicitur qd de precepto pape hoc bene possit facere. Secus si esset de mandato inferioris vt ibi innuitur. facit ad hoc. xciiij. di. c. i. vbi de hoc et notat. xvi. di. c. bene quide. s. laico. per Jo. Sz melius. e. c. s. ro. manu. per eundem Alii tñ dicunt qd laici de mandato epi possunt excoicare et suspendere. ad qd facit. xvi. q. i. plures nā excoimunicare et absolueret iurisdictionis. extra de elec. transmissa. et ideo cadunt in laicos fm Boffre. s. p. i. ma sententia ap. probatur per notata Inno. et l. do. stien. de arbitris c. contingit. Sed melius per Inno. de senten. excoimunica. cum illorum. s. abbatis. et notat. xvi. di. bene quide in addi. vlt. per Arch. et de offi. dele. c. ab arbitris. glo. i. per eundem. li. vi. et de hac materia plenius vide de iudi. c. decernimus. per Henricum. de boy. co.

scribano
me est offi
ci

a Scribe. i. notarij qui scribunt acta coram eis habita et sic scriba nomen est officij.

b Registrarij. qui scz acta et processus iudicij in librum registri redigunt.

c Scandalū. hoc scandalum incurrere potest ex hoc qd per hoc offenditur libertas ecclesiastica que vult qd laicus non sit iudex clerici de foro ppe. c. ij. et qd laici de spūalibus senon debeant intrinicare. de iudi. c. decernimus. xvi. di. c. bene quide. xvi. q. vii. laicis.

d Nos igitur. scda pars.

e Vestigia canonum. quo ad clericos coniugatos non bigamos habemus canones qd parificantur laicis et pro talibus reputatur. xij. q. i. duo sunt. vbi dicit qd hi quibus licet vxoies ducere laicis connumerantur et tales coniugati si non gerant habitum et tonsuram clericales nullo gaudēt priuilegio clericali sicut nec laici. Quod si habitum et tonsurā gerāt hmoi adhuc non gaudent priuilegio clericali nec reputabunt clerici nisi in duobus casibus. i. quo ad canonem si quis suadente. xvi. q. iij. et quo ad priuilegiū fori de quo habetur de foro ppe. c. ij. sicut clare patet in. c. vnico. et eo. li. vi. de bigamis. qd sunt denudati omni priuilegio clericali et qd numerandi sunt inter laicos p. de bigamis. c. vnico. li. vi. et qd laici etiā non coniugati neqz bigami nō debeāt iurisdictionē spirituales exercere nec clericos corrigere aut punire patet ex allegatis. s. p. decernere. et. s. scandalum.

f Decetere. et sic pterita nō sunt circa ea statuta sed solummodo circa futura. s. hēs in p. hemio cle. s. decetere. per Jo.

g Spirituale. hanc supra vocauit ecclesiā.

h Exerceat. i. vt iudex vel vt habens potestatem iudicandi. vel aliquid iter partes vel ex officio decernendi. laicus nāqz nō potest esse vicarius vel officialis

epi. putat notat Ab. et Be. de sap. et eo. c. ij. pro quibz bñ facit de appel. c. romana. in p. nci. li. vi. et notatur et de cler. iug. c. Johannes. per Antho. p. ad quinquē. et 2 cor. ibi Petrus de ancho. s. quinto quero.

i Nec in causis. p. s.

clij ordinam et statui-
mus qd nullus clericus
coniugatus bigam siue
laic quouis exqūto co
loze sub suo vel alieno
noie ifra nostrā Cātua
rien. puiciā decetero
iurisdictionē spūalē ex
erceat qualēcūqz Nec
in causis correctionū
scz cū ad correctionem
anime vel vbi ex offi
cio iudicis pcedit scri
ba aut registrari aut
registri correctionem
hmoi custos quolibet

k Correctionū
has vt videtur of
fignit legislatoz
duplici p. siderati
one vt sequitur.

l Scz cū ad cor
rectionem. nec est
vna consideratio
m. Vel vbi nec
est scda conside
ratio.

m Offi. hec litte
ra pōt intelligi vt
habeat locū vbi
ex iudicis officio
proceditur solū
modo ad correc
tionē anime absqz
alicuius partis i
stantia sic qd litte
ra pcedēs intel
ligatur vbi proce
ditur ad correcti
onē anime ad ali
cuius partis iū
stiam. Aliter ista
littera potest intel
ligi vt etiā vbi p
ceditur ex solo of

ficio iudicis licet non ad correctionē anime pcedat qd hic statuitur. et iste intellectus satis colligitur ex hac dictione vel cuius natura est vt dissūgat inter diuer sa quādo scz ponitur inter plura. put bene notatur. per Barth. ff. de aqua plu. arc. l. supra iter. s. officium ad fi. Nec obstat littera que sequitur ibi correctionē et. qd illa littera dat intelligere qd hi de quibus hic sta tuitur nullo modo possunt esse custodes registroz hmoi correctionū et nichilominus prohibentur esse scribe vel registrari in causis correctionū vbi iudex procedit ad correctionem anime. vel etiā vbi aliqz procedit ex officio prout innuit littera hic posita si plane intelligatur et intelligas ad correctionē ani me procedi quando non agitur ad penā canonicam fm qualitatem criminis vel delicti infligendā sed so lum vt delinquens preter talē penam emendetur de crimine. extra de accus. super his. sed ex causa mo tiua huius constitutionis que recitatur in p. nci. pio huius capituli. et secundum quam debet colligi mens ipsam condentis vt dicam. s. de testimoniis. c. statutum. s. verbis infra scriptis. apparet quod istā dum sit illi intellectus qui ponit hanc constitutionē locum habere vbi iudex ex officio procedit causa cor rectionis dumtaxat quia in ratione huius constituti onis motiua non sit mentio si in alijs casibus proce datur ex officio qd in causis correctionum vt patet i spicienti. Sed quod prius dicit magis conuenit litte re. et quandoqz in statuto plura continentur qd in cau sa monente recitentur propter identitatem ratiois. sicut studiosus in multis libris reperire poterit.

Notaquid
sit pcedea
re ad cor
rectionem
anime.

o Registrari correctionum. Sic ergo in aliarum causarum registris custodiendis hoc non habet locum immo vbi non agitur ex officio iudicis nec ad correctionem anime hi de quibus hic loquitur bene possunt esse scribe et registrari et registroz cus todes non incurrendo penā hic positam.

p Quomodo libet. id est quouis modo. Et est vna dictio. cuius si se habes de elect. c. indēnitatibus. li.

vi. vbi Archi. sup. c. 8. dicit q. hec dictio distributi-
ua modor. et exponit ibi. l. quocunq. vel quolibet mo-
Et vltim. dicit q. si ei post ponat negatio remouet
illud q. sequitur ab o. eo qd. distribuit. Et sic est ide-
dicere quomodolibet non id. est nullo modo. Et ibi
potes reperire co-
cordantias super
hac dictione ad
quas ibi remittit
Archi.

a Quodq. ter-
tia pars.

b Episcopo i-
ferior. Hoc ideo
dictu est ppter id
q. legitur et notat
in. c. q. periculosu
de ien. excoi. li. vi.
vt sic p. expressus
excludatur epus
contra hanc consti-
tutionem faciens
a pena suspensio-
nis que hic inferi-
us instigitur qua
et si hoc additum
non fuisset non in-
currisset. Nam il-
la decretalis quia
periculosum. loq-
tur tm de senten-
tis suspensionis
et interdicti quas
non incurrit epi
et eor. superiores
nisi de eis ad il-
las incurendas
fiat mentio specia-
lis vt ibi patet.
Sed sententia ex-
coicationis bene

incurrerit ipso iure per constitutionem suam vel manda-
tum ut ibi patet. et notat p. Jo. ap. in. 8. suspensionis.

c Obtines. scz non vt ordinarius sed forsan vt de-
legatus. Et sic dictio seu supra posita ponit amplia-
tione no vt diuersitate significet. Sic alias ponit de
lit. contest. c. 1. li. vi. vbi de hoc. 8. finita. per Card. et
lxxi. bi. Ego Iodowycus. 8. sen. per Johan.

d Premissa. scz iurisdictione spirituali exercen-
da vel vt sint scribe aut registrarij vel registrozum
custodes in causis correctionu alaz vel vbi procedi-
tur ex iudicis officio vt predicti.

e Assumere. scz de nouo Et idem intelligas de eo
q. statim dicit recipere.

f Duoru mensum. faciunt ad hoc notata p. Bern.
de 2sti. c. 1. et p. Jo. an. in data. vi. li. 8. quero aut.

g Publicationis. An vero vel per quos debet fie-
ri talis publicatio et quando censetur esse facta talis
publicatio nota per ea que scripsi supra de consti. c.
fi. 8. publicent. et 8. publicam notionem.

h Iurisdictionis. Ex hoc loco apparet q. pena in-
fra posita non habet locum in eis qui tales tpe huius
constitutionis assumptos vel receptos tolerauerint vt
retinuerint etiam scienter in officio scribe registra-
rij aut registrozum custodis. Nam vt videtur clausula
ista specificice loquitur de officio iurisdictionis exer-
cende non autem de officio scribe registrarij vel res-
gistrozum custodis. Sed dic q. illud quod sequitur
scz seu retinere presumpserint et. refertur debet no so-
lum ad id quod dictu est de iurisdictione: sed etiam ad
id quod dictu est de officio scribe registrarij et regi-
strozum custodis. Ad quod facit littera precedens ibi

ad premissa vel eor. aliquod. et etiam littera que seq-
uitur ibi et admissum et. non amouerit.

i Necnon ab ingressu ecclesie. Et sic duplici pe-
nam incurrit. Simile habes. 8. de foro ppe. c. 1. in
gressu ecclesie.

su ecclesie incurrat ipso
facto. Citationes in-
super processus senten-
tie actaq. et gesta que-
cunq. per eosdem cleri-
cos coniugatos laicos
siue bigamos habita si-
ue facta i premissis vel
aliquo premissorum p-
modum superi. expref-
satum sint nulla cassa
irrita et inania ipso iu-
re. Idemq. clerici con-
iugati bigami siue lai-
ci premissis vel eorum
alicui contra presentis
prohibitionem conci-
lij se ingerentes senten-
tiam maioris excommu-
nicationis incurrant ip-
so facto.

te constitutione ista Dic q. de dispensatione pape be-
ne potest clericus coniugatus talia facere et exerce-
re et etiam laicus vt patet ex eis que dixi supra. 8. de
cernere. Et idem puto etiam in bigamo cum quo est
am quo ad ordines papa posset dispensare vt dixi su-
pra de tempo. ordi. c. in primis. 8. dispensare pote-
runt. Sed melius eo. c. 8. bigamos. Videtur tamē q.
nec archiepiscopus nec episcopus poterit dispensa-
re contra omnia que hic prohibentur. Nam hic pro-
hibetur ne clerici coniugati bigami vel laici iurisdic-
tionem spiritualem qualēcunq. exercent. et vt dixi
supra eo. 8. discernere circa hoc solus papa dispen-
sat. Faciunt ad hoc notata. lxxi. bi. verum. et 11. q. v.
mennam. et per Hostien. de etate et quali. c. 11. Et per
Archi. lxxi. bi. Iudicatum super. 8. committan-
tur. Nam nullus laicus quantuncunq. religiosus ha-
bere debet dispensatione spirituali vel etiam cleri-
corum. lxxi. bi. bene quidem. lxxi. q. vii. laici. lxxi. bi.
dist. quoniam in quibusdā. et c. iudicatum. de constitus-
tio. c. ecclesia. de re. ecclesia. non alie. cum laicis. Et no-
tatur de decimis. c. quibus. per Bern. Et q. laici non
debeant exercere iurisdictione in clericis et ita de ma-
dato episcopi. patet de iudicis. c. decemimus Et no-
tatur de arbitris. c. contingit. per Bern. et Hostien.
Et autē tales clerici coniugati bigami vel laici pos-
sunt esse scribe registrarij vel registrozum custodes
in causis correctionu vel vbi proceditur ex officio iu-
dicis videtur non improbabili ter dicendū quod nec
episcopus nec archiepiscopus possit circa hoc dispen-
sare. Nam episcopus contra statutum propriū dispen-
sare non potest vt clare notat Archi. de electio. c.

k Citationes.
quarta pars.

l Superius ex-
pressatu. scz si ex-
erceat iurisdic-
tio nē spūalem vel si
fuerint scribe res-
gistrarij aut regi-
strozum custodes in
negocio correctis
onīs ante vel vbi
agitur vel proces-
ditur ex officio iu-
dicis vt dictu est
in 3. dēz. quin-
ta pars.

n Ingerentes
etiam de mandato
vel commissione
eius ad que perti-
net talis iurisdic-
tio Nam tale man-
datu siue commissio
non excusat cons-
tra prohibitionē
huius consilij de
qua habet supra
eo. 8. nos igitur.

o Sed nunquid
per viā dispen-
sationis possit cle-
ricus coniugatus
bigamus vel lai-
cus talia que hic
eis prohibentur
exercere nō obisā

Questio.

Si biga-
mo quo ad
ordines io-
lus papa
dispensat.

licet canon. ff. catere. ff. vnum tamen. li. vi. Sic videtur qd nec etiam archiepiscopus dispensare poterit contra statutum per se editum. et hoc sentire videtur ibi Archidia. expresse. qui idem quod dixit de episcopo intelligit de iuribus conditis ab alijs superioribus. et huic sententie concordat. videtur Johā. an. in nota. de tēpo. ordi. c. dilect. ff. dispensatio. Idē tñ Joh. an. in no. dicto. c. licet canō tenet contrarium dicens qd sunt mutanda que diutina observantione habuerunt. ff. de legibus. l. minime. et hanc partem tenet Johā. defan. quia par est potestas inducendi et tollendi. de pen. dist. i. verū. et idem tenet Lap. ab. dicto. c. licet canon dicens qd hoc tenet Innoc. de sta. regul. c. cū ad monasterium. et idē tenet Jo. an. in regula iuris cui licet de regulis iuris. li. vi. Paulus dicto. c. licet canō reducit opinioes ad concordia dicens qd aut ex ipsa cōstitutioe est alterius questus tunc epus non potest dispensare ita procedit opinio Archi. aut alteri non est ius qd situm et tūc potest et ita procedit alia opinio nec obstat ratio Archidia. qui dicit qd dispensationes sūt odiose quia idem esset dicendum contra omnes dispensationes quia sunt odiose et contra ius introductum. sed planum est qd ille qui potest ius condere potest illud tollere. extra de elec. c. significasti. r. c. intro. cum multis similibus. et sic ratio Archi. non obstat sū Paulum.

De clericis non residentibus.

Stephanus in concilio Droniesi.

Episcopi in ecclesijs suis subinde loco et tēpo re congruis resideant.

Statuimus et infra. Epi in ecclesijs suis cathedralibus resideant et procurent in aliquibus maioribus festis et saltē in aliqua parte quadragessime prout anime sue salutē viderit expedire.

Idem.

Episcopi nulli assument vicariū qui non interesse personaliter: ac intra annū ad sacer-

Residere. si te habes in pōtione othonis. quid ad venerabiles et in pōtione octoboni pastoz bonus et de hoc legitur et notat. vij. q. i. puenit. r. c. sequēti. d. d. aforibz festis. de iure cōi epus tenetur diebz dñicis in ecclesia sua personaliter interesse. de pfe. di. iii. eps. vbi de hoc p Jo. et archi. hic tñ addit de festis maioribz. et nota qd de istis festis maioribz legitur. vij. q. i. si qd in clero. et de sen. excōi. Alma mater. s. penul. li. vi. et notatur extra de feriis licet. ff. maioribz p Ber. in pōtione Jo othonis quid ad venerabiles dicitur qd epi debent in suis ecclesijs interesse pceptis festiuitatibz diebus dñicis in quadragesima et i aduentu. In cōstitutione octoboni pastoz bonus. spe. effice dñ de die ce. ne vt. tunc in suis ecclesijs sint pāsentes ad cōficiēdū crisma.

Dotium tēdere decēter velit: assumptum autē et nolentem reiciant. Nec ecclesiam non vltra quinqz marcas habentem in ea residere nolenti conferant: collatam vero auferant.

Um hostis an antiquus et infra. Solerter cauendū est ne talibus cura gregis dñici committitur qui aut negligunt aut ignorant custodie sibi commississe vt decet intendere vigilanter. Statuimus itaqz vt nullus epozum ad vicariū quēquā admittat nisi velit in ecclesia in qua vicaria cōceditur pso

in aduentu sint in ecclesijs suis cathedralibz residentēs et vltērius statuitur in cōstitutione octoboni pastoz bonus vt patet ibi et dixi in glosa precedenti. **U**iderit expedire. hec clausula denotat arbitriū boni viri. pro cuius meliori intellectu vide que scripsi supra de vi. et ho. cler. c. vlt. ff. videbif expedire. **U**m hostis. Nec cōstitutio est eiusdem cuius est superior. Et habet principaliter duo dicta. Prīmū dictū facit tria. Prīmō declarat quibz cōmittēda est cura aiaz. Scdō ibi. Statuimus ordinat ad mittendos ad vicarias ppetuas. Tertiō ibi. Idē si. addit modū puniēdi. Scdō dictū ibi. Et qd. Facit duo. Prīmō statuit circa collationē ecclesiarz certi modī et valoris. In scdō ibi. Idē si forte. ordiat de pena in fugēda. Et pars huius est. s. de offi. vica. c. cū hostis. **S**olerter. i. sapienter / ingentose / sacre / caute / vel diligenter.

Statuimus. ff. **E**pōzū. de his loquitur in speciali qd ad eos de iure cōi spectat institutio et admissio in vicariis de quibus hic loquitur. xvi. q. vij. c. nullus. pro quo vide notata. s. de coha. cle. et mul. c. vnico. ff. dñficiati Tu pō idē intelligas de alijs quibz ppetit forsan de priuilegiis glo vel consuetudine prescripta pñtatos admittere vel bñficiā hmoi conferre. pzo quo vide qd dixi. s. de offi. vica. c. i. ff. episcopozum.

Quibz diebas tenet epus in ecclesia residere.

Diunio.

Statuimus. Nec cōstitutio fuit Stephanī archiepi in ecclia Droniesi. primo. **C**athedralibus. nō aut intendit auctor de collatione. nam cathedrales ecclesie sunt epoz sponse. de transla. epozum. c. vlt. in pōtitione octoboni pastoz bonus. et ad hoc bene facit. vij. q. i. placuit. Sed quid si epus in diuersis ecclesijs diuersas hz cathedras sic ut p i ecclesijs Bathoni. et wellen. Itē Lychefeld. et Conuent. dñc qd pōt quibusdā festis seu tēpibus residere in vna: quibusdā in alia pro quo faciūt nota. per Jo. an. de pben. c. nō pōt. ff. retinere. lib. vi. facit ad hoc. ff. ad muni. l. assumptio. s. viris prudentibus et hoc verum qñ loca sunt vicina. r. xi. q. v. ita nos. ad si. sed vbi loca non sunt vicina ita qd pmode non pōt vtriusqz deferre. tunc sū Jo. an. in loco pallea. pōt eligere in quo loco voluerit residere. et hoc verū intelligit qñ ecclesie sunt equales. sed si sint inaequales dñ residere in maior et digniori et in alia deferuat per vicariū. facit ad hoc. c. extirpande. s. qui vero de presben. et sic notat p Antho. de butrio. d. c. non potest.

Statuimus. ff. **E**pōzū. de his loquitur in speciali qd ad eos de iure cōi spectat institutio et admissio in vicariis de quibus hic loquitur. xvi. q. vij. c. nullus. pro quo vide notata. s. de coha. cle. et mul. c. vnico. ff. dñficiati Tu pō idē intelligas de alijs quibz ppetit forsan de priuilegiis glo vel consuetudine prescripta pñtatos admittere vel bñficiā hmoi conferre. pzo quo vide qd dixi. s. de offi. vica. c. i. ff. episcopozum. **U**icariam. scz perpetuam. **U**bi velis. Quō ergo pñtabit de hac voluntate dñc qd per pmissionē ipsius instituendi. Modie nāqz

turabit admittendus ad vicariā q̄ personaliter z cōtinue residere in eadē sicut patet in p̄stitutione ortho-
nis ad vicariā.

a **P**ersonaliter, supple z cōtinue vt legitur in dī-
cta p̄tione orthonis ad vicariā. vbi de hoc per Jo. de
athona. z dixi su-
pra de offi. vica. c.

i. p̄ ministrare

b Breue tps.

scz in p̄mis or-
dinib⁹. Et sic res-

quiri q̄ talis ad-

mittendus in vi-

carium ad minus

sit diacon⁹ vt p̄z-

dicta p̄stit. ad vi-

cariam.

c **Q**uod si. p̄p.

d **N**oluerit. Is-

tud nolle ostēdet

p̄ factū p̄trariū. s.

epo q̄ nō est ordi-

nat⁹ et. c. c. relati-

vbi de hoc p̄ber-

nar. z Inno.

e **S**polietur

de talis tpo iure

p̄nuat⁹ est p̄stit-

tur. ortho. ad vica-

riam.

f **E**t quia. scda pars.

g **P**astoralib⁹. i. curatis. nā z prochiālis sacerdos

z pastor. p̄p. di. eccle. Itē pleban⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

bilib⁹. lxxij. di. si i ple-

naliter ministrare: ac
talis existat qui infra
breue tēpus valeat in
presbyterum ordinari.
Quod si admittus fue-
rit aliquis z noluerit i
presbyterū ordinari: bi-
carie beneficio spoliē-
tur. Et quia inhonestū est
vt ecclesie propter mi-
nores redditus pasto-
rib⁹ maneat deso-
late: prefeti decreto sta-
tuimus vt ecclesie que

l **P**ropria persona. industria enī p̄sone electa est:
de offi. deleg. c. si. z verbū residere presentia p̄sonalē
denotat z q̄ b̄nficiatus in ecclesia prochiāli curati tes-
netur in eadē p̄sonaliter residere habes et de p̄ben.
extirpande. vbi excipiuntur certi casus in quib⁹ p̄s-

in redditib⁹ bltra quī
q̄ marcas nō habēt nō
nisi talibus personis cō-
ferātur que resideant
in eisdem z in propria
persona ministrēt. Qd
si forte tales admitti
fuerit q̄ residere nolue-
rint aut etiā ecclesie mi-
nistrare cū nō nisi labo-
rantibus panis domi-
nicis sit largiendus / ec-
clesijs ipsius p̄missa
admonitiōe debita per

b̄nficiat⁹ talis de
seruire p̄ substitui-
tū. Scias tñ q̄ vi-
tra enumerata in
d. c. extirpande.
plures est reper-
re casus in quib⁹
etiā fallit q̄ ibi
d̄z vtz q̄ debeat
deseruire p̄seps
Fallit enī rōne p̄-
plexitaris vbi scz
habz aliquis duo
b̄nficia quorum
quodlibet regite
residentis. nā cū
nō posset se i duo
diuidere seruiet
alteri p̄ vicariam
Scdo fallit rōne
occupatiōis vt i
epo q̄ habet plus
res vicarios. de
offi. arch. c. i. Ter-
tio rōne p̄tōnis

Casus in d
b⁹ quis p
test p alio
residens

rōabilis p̄suetudis. vt q̄ b̄nficiatus paup̄ est et opz
alunde querere residuū victus sui. Sed q̄ p̄suetudi-
nes in talibus possunt esse diuerse. scias q̄ ille qui ra-
tione talis consuetudinis se forsā absentat vbi ec-
clesia indiget tenet dare z dimittere vicariū q̄ vices
suas in sua absentia adimpleat. et eo. c. penul. Quar-
to fallit rōne dispensatiōis. de fil. p̄sby. p̄posuit
Quinto rōne remotiōis loci. de eccle. edic. vlt. Ses-
timo rōne religiois. de donatio. c. p̄sultationib⁹. Ses-
ptimo rōne diuerse nationis. de offi. ordi. qm. Octa-
uo rōne predicatoris. et. inter cetera. Nono rōne
debilitatis vel infirmitatis. z hec pōt esse talis vel
p̄petua. et de cle. egro. per totū. Decimo rōne pere-
grinationis terre sancte. et de voto. c. si. Undecimo
rōne absentie probabilis puta studiū et hoc de licētia
p̄lati. et eo. c. relati. de p̄se. di. lxxij. nō opz. Duodeci-
mo propter augmentatiōē diuini cultus. vij. q. i. lxxij.
lud. z. cap. nichil.

m **Q**uod si forte. p̄p.

n **P**antis b̄nficius. i. sustētio que puenit ex redditib⁹
bus eccle. Et nota q̄ i iure reperitur multiplex pa-
nis. Est enī panis elemosine. lxxvij. di. pasce. xlvij.
di. sicut h̄ij. Itē eucharistie. de cele. miss. c. cū marthe.
Itē tribulationis siue penitētie. xlvij. q. iij. guillifa-
rius. Itē doctrine. de offi. ordi. inter cetera.

o **P**remissa admonitiōe. si habes de clerici. non
reside. c. ex tunc cū s̄ libus. Sed opponitur cōtra hoc
z videtur q̄ non sit necessaria monitiō vt videat⁹ pos-
se colligi de p̄ben. c. extirpande. vbi apparet q̄ non
residens in b̄nficio absq̄ monitiōe precedēte est ip-
so b̄nficio p̄nuat⁹. Sed dīc q̄ penam p̄nuatiōis de
qua ibi loquitur habet locū in illo casu quo nō dat vī-
cas. in ecclesia prochiāli que est annexa dignitati vel
p̄bēde in ecclesia cathedrali: z sic dicto alioquin ibi
posita debet referri non ad vtrūq̄ casum precedēte
sed ad primorē. fact. l. si idē. ff. de iurif. om. iur. vnde
in eo qui tenetur residere in persona p̄pria habet lo-
cum monitiō vt h̄ic d̄z. vñ dicunt Inno. z Hostie. in
dicto. c. extirpande. q̄ ad effectum vt aliquis sit p̄nu-
at⁹ b̄nficio suo ipso iure propter non residentia re-
quiritur monitiō p̄guo loco z tpe. Itē termini assi-
gnatio per suum iudicem z expectatio aliqualis post

Nota de
cōtinua re-
sidentia.

k **R**esidentia. scilicet effectu. Et nota q̄ cū effectu resi-
dere d̄z q̄ p̄tinue in suo b̄nficio morat⁹. L. de metatib⁹.
l. de notis. l. xij. nō tñ sic amare intelligi debet vt nū-
q̄ inde recedat. Itā p̄ba cluillmō sūt intelligēda. ff. de
seruitu. l. si cui. cū p̄co. quas ponit Arch. de elec. c.
licet canon. s̄. residentia. l. i. vj. Et hoc verū est in ha-
bētib⁹ dignitates. Et in h̄is qui habent diuerfa b̄n-
ficia puta vñ titulati aliud cōmendati. de elec. c.
dudū. z in h̄is qui habēt b̄nficia dependētia. de p̄be.
extirpāde z. c. exp̄posuit. Vbi p̄o b̄nficiū habet onus
annexū vel habet vñ ministrū solū strictius sumitur
p̄bū residētie vt p̄z de p̄be. c. signatū. z. d. c. extirpā-
de. In loco aut vbi plures sunt ministri latius sumit⁹
lxxij. di. p̄posuit. Vñ licet variis modis sumatur
p̄bū residentie. cauidā tñ interpretatio nūq̄ faciēda
est sed talis vt cessent fraudes z negligentie. de offi.
Arch. ea que. Sed nūquid dictio p̄tinue quo ad resi-
dentia aliquid magis importet. puto q̄ nō. Itā id q̄
p̄tinuū d̄z interpellatiōe patitur. de frigi. z malefi.
c. si. ff. de here. insti. l. ex facto. s̄. verū aut. Stillicidius
enim nō semp cadens h̄z causam p̄tinuā. ff. de seruit.
vz. p̄di. l. foramē. ff. de aqua quoti. z est. l. i. s̄. quotidia-
na. facit ad p̄dicta. l. di. si quis volūtarie. ff. de verbo.
obli. l. p̄tinuus. in p̄m. de cō. z. de. l. si quis ita legaue-
rit. Itē notant et eo. c. ex parte. p̄ Jo. in no. Et per
Arch. d. c. licet canon. p̄b. residentia. z per Pet̄rū
de anchorano. d. c. ex parte. Premissa faciūt ad hoc
q̄ testis qui deponit se vidisse t̄cū decē annis p̄tinue
possidere b̄n. p̄bat. nā nō oportet q̄ oī momento eū
viderit sed sufficit q̄ oī anno viderit eū recolligere
fructus. z hec p̄clusio Barth. ff. de condi. z demon.
l. si quis ita legauerit. sed melius. ff. so. matr. l. i. ver.
nunc ad solutionem. per eundem.

lapsum terminat. facit ad hoc extra eo. c. ex parte. cū duobus. c. sequē. ¶ Sed quero cum non residere sit delictū postq̃ constat de delicto notorie q̃ non residet quare requiritur alia monitio. est enī in dolo eo ipso q̃ non facit q̃ facere debet. vt. l. dolus. ff. man.

Solutio. dicitur si quandoq̃ pena apponitur negatiue v. l. verbis equi ualentibus vt si dicatur si nō residet in ecclesia scilicet as te priuatum et in hoc casu opus est monitiōe et obseruatis que dixi priuatus est sine alia sententia vbi vero adijcitur as firmatiue vt in. c. si quis suadente. xviij. q. iiii. cū similibus. ipso facto si

Diocesanum episcopuz spolientur^a.

Iohannes peccam.

Rectores non residentes nec vicarios habentes per yconomos suos parrochianis suis subueniant et predicationibus hospitalitates ex

ne ad monitiōe penā incurrat. Et tunc est vbi irrogatur infamia ipso facto. ff. de ritu nup. l. palam. §. que in adulterio. Et q̃ dictū est de negatiua vltz q̃ monitio requiritur verū est vbi tēpus non est limitatus alias si tēpus esset limitatum tunc elapso tēpore incurreret penā impositā cōstitutioni negatiue vt p̃t in. c. licet canō. de elec. §. is etiam. li. vi. Ratio est quia lapsus terminat a iure statuti interpellat pro hoīe. et de elec. c. potuit. et sic notatur per Jo. an. d. c. licet canon. in nouel. Paulus ibi soluit alter. Itā aut impositur pena simpliciter et non residentia: et tunc requiritur monitio. aut impositur alia qualitate adiecta vt delictū vt residet cū qualitate ordinis. et tunc nō est opus monitione. Nam pro casu pōt residere cū minoribus ordinib⁹. Sed secūdo casu de quo loquitur dicitur. §. is etiam debet residere cū ordine presbyterali. Sed priā solutio videtur melior: quia solutio Pauli ostendit tantū diuersitatem illius. §. is etiam. ab eo quod notat Immo. in dicto. c. extirpāde. sed nō tollit cōtrarium de pena q̃ impositur facto negatiuo: q̃ ita est factum negatiuum nō residere in minoribus ordinibus sicut non residere sine sacerdotio sūm dñici de sancto Beminiāno dicto. §. is etiam preallega.

a ¶ Spolientur concoz. extra eo. c. ex tue. vbi dicitur dñstien. super. p̃. spoliari. q̃ non requiritur sententia sed dabitur ecclesia alij tanq̃ vacans. Et sic absens spoliari videtur. et habes simile de preben. c. referent. et cū dicto dñstie. predicto cōcoz. Petrus de anchorano. c. ex tue. p̃. quarto nota. Anthousus tamen ibi dicit q̃ titulus est q̃ priuetur per sententiam ante q̃ beneficium alteri conferatur. ar. de preben. c. f. de concess. preben. c. nostris. et. c. litteris. Et ad idem faciunt notata doct. extra eo. ti. c. qualiter.

b ¶ Reterea. Idē est constitutio Iohannis peccam archiepiscopi apud lambyth.

c ¶ Nō facit residētiam. supple etiam ad hoc licētia tū suos episcopos vel alios ad quos pertinet. Itā si sine licentia nō residerent nō solū tenerētur ad obseruantia huius constitutionis. sed alias contra eos procedi posset sūm exigentia aliorū furiū in ea parte statutorū. Et qualis erit. talis processus notatur in parte extra eo. c. clericos per Berni. Sed melius vt lite nō contest. quoniam frequenter in glo. de hac absentia. et notatur per Immo. extra e. c. ex tue. et per Jo. et Archid. vii. q. f. c. quia frater. Et potes circa hoc videri notata in dicto. c. ex tue. per Petrum de anchorano. et per Anthousum.

d ¶ Nec habent vicarios. Nec littera innuit q̃ hi q̃ sub se habent in beneficiis suis vicarios excusantur

a residētia personali. Et hoc posset satis cōcedi vbi ecclesia parrochialis est annexa prebende vel dignitati nā tūc persona principalis excusatur a residētia personali per vicariū vt patet de preb. c. extirpāde. ratio est q̃ tenetur residere in beneficio suo maiori. vt ibi dicitur.

hibeant.

P Reterea^b et infra statum⁹ vt rectores qui in ecclesiis non faciunt residentia corporale nec habent vicarios per yconomos suos hospitalitates^c gratia exhibeant iuxta q̃d

capale. sed quo ad exercitiū et effectū est penes vicariū. no. dicto. c. extirpāde. §. h. r. nota per Petrum de anchorano. Et ad idē facit no. per Jo. an. et Lard. in. c. de preben. li. vi. Itē tñ aduerte q̃ hec littera bene facit et innuit q̃ rectores habentes sub se vicarios nō tenentur ad hospitalitatē de qua hic loquitur. nisi dīcas q̃ hic esset argumētū a cōtrario sensu. Fallit enī hec argumētatio q̃n ius reperitur in cōtrariū vt dixi supra de cohabit. clerico. et mul. c. f. publice. Volunt enī iura q̃ curati et prelati ecclesiastici sint hospitales lxxix. dist. volumus. xij. q. i. q̃ tua. et q̃. mos est apostolice sedis. Et licet iura predicta specialiter loquantur de episcopis. Idē tñ intelligis de alijs clericis xvi. q. i. q̃m q̃dā. et facit. xliij. dist. c. f. et c. quiescam⁹. et vide q̃ circa hoc dixi. §. de off. ord. c. f. h. hospitales.

e ¶ Yconomos. yconomus dicitur cui res ecclesiasticas gubernanda mandatur. ff. de sacrosan. eccl. l. ubi venimus. et q̃ sit differentia inter yconomū et vicedominum/sindicum/et actorem no. xvi. q. vii. quoniam in quibusdam. per Jo. an. Et dicitur yconomus nō solum in rebus episcopi / sed aliorum clericorum vt nota. lxxix. dist. in. diaconum. per Jo. an. et. i. q. iij. saluator. p̃. prepositum. per eundem.

Sed quero nunquid talis yconomus possit esse laicus? dīc q̃ ad spiritualia laicus non potest de rebus ecclesie se intrinseccē etiam de mandato episcopi vt dīc supra de clericis con. c. vltima glo. si. nec etiam potest late negotia ecclesiastica tractare nomine suo proprio tanq̃ ius in eis habens. x. q. c. j. et. i. et. iij. et quasi per totum. faciunt ad hoc nota. per Immo. et dñstien. de iudicijs. c. decernit⁹ et per Jo. an. de procura. c. f. li. vi. Nomine vero ipsorum clericorum vt scilicet fructus ecclesie percipiant ad firmam et sic bona ecclesiastica administrant bene laici admittit. de locato et cōduct. c. vestra. et ne prelati vices suas. c. querelam. Circa q̃d vide. ff. de locato et cōduct. c. i. et. iij. Alia vero negotia ecclesie tractare tanq̃ procuratores vel syndici bene possunt. et de syndico. c. vnico. de sent. ex communicationi. c. vniuersitatis. et. c. vt fame. §. si. et eo. titu. c. si clericos. li. vi. et de procu. c. j. li. vi.

f ¶ Hospitalitatis. hic vide quod dixi. §. de offi. ord. dist. ca. f. ver. hospitales. et q̃ rectores et vicarij debent esse hospitales legitur et no. de preben. c. de monachis. vbi Jo. an. ancho. intelligit hanc hospitalitatem debere fieri solito et competentī modo. quia non posset omnes recipere. vnde solet dici et notatur per Philip. de electio. dudum. q̃ illa ecclesia tenens est que non potest honeste procurare prelatum nec hospites recipere vt dicto capite. de monachis

yconom⁹

Questio.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

sufficiunt ecclesie facul
tates^a: adeo vt saltez^b
parrochianoꝝ^c pau
perum^d necessitati sub
ueniatur extreme. Et
vt qui ibidem veniunt

Saltem di-
ctio aduer-
fatia.

Johan. 111

Questio.

transēūtesq; predicāt
verbum dei necessaria
recipiant corporis & ali
menta ne ecclesie ip
sorum ^b inopieⁱ biolen
tia a predicantibus me

dubitetur an mis-
si sint ad predicā-
dū debent exami-
nari an ita sit. nec
debent recipi nisi
de hoc constet. ad
qd facit quod legi-
tur extra de here-
ti. cū ex inflicto. et
nota qd nō oīs qui
vult predicare de-
bet ad hoc admitti-
ti. ¶ 133. mere laic?

Corporis alimēta. ea. s. q̄ illa vice necessaria sūt
taliter predicātū in cibō et potu. nō autē vt rōne talis
predicatio s̄ circueō parrochia mēdicet s̄ plurius
dierū victū accipiat. nō enim pōt nec debet talis ma
lorū progratua gaudere q̄ ordinari? visitator q̄ rōne
spūaliū q̄ mīnistrat vnica pcuracione in die dūtarat
in victualib? cōtēntari debet extra de cēsibus. c. pro
curatōes. de offi. ord. c. si ep̄s. li. vj. Quid si mēdicātes
faciūt cōtra aplū predicantē q̄ ne h̄s vbius predica
bat grauis existeret manus p̄p̄is victū querebat
de cēsibus. c. cū apl̄s. in p̄m. et hoc innuit cōstitutio
fita que super hoc vt apparet volēs tollere talē men
dicacionem ordinat vt taliter predicantes dūtarat
ad hospitalitatem recipiantur.

I Apforum. scz non residentium.
I Inopie violenta. passiuve intelligas. s. a parte eorum qui predicare sunt dispositi si ad hospitalitate non recipiantur: quia tales si nō pascantur vel ad hospitalitatem non recipiantur violenter quodāmodo ratione inopie repelluntur.

a Dignus est vers.

b Cibo suo. xvi. q. i. apostolicis. et sic si corporale sustentationē habeat nō debet aliunde medicare vt elemosinas querere. de sentent. excoi. cum voluntate.

c Proprijs stipendijs. de prescrip. c. cū ex officio.

d Decimis

I Decimis tutto ascribitur. hānt stradford s3 non cōtinet inter eas quarū prefatio incipit Sponsam Christi sacro sanctam.

e Beneficia ecclesiastica. siue sint curata siue nō. nā et prebendas habēt religiosi vt est ponere exēplū in ecclesia Sarū de prebenda de Lōdres. et de prebēda de Chirborne. In hoc enim casu hec dictio bñficiū large sumi debet cū materia sit fauorabilis. id est elemosine. Facit ad hoc. c. penul. d. verb. sig. Secus est in materia odiosa vt patet extra de preb. c. vlti.

f Pauperibus parochianis. Illis videlicet qui magis pauperes sunt. L. de epis. et cler. l. si quis ad declinandā. s. in autē. Et autē. de elec. titu. s. si quis in nomine. coll. ix. Facit ad hoc. no. de testamē. c. iudicante. v. monasterio. per Ber. Et circa hoc vide notata per archi. de testa. c. j. v. pauperes. l. vi.

g Elemosine. In hoc differunt religiosi habētes ecclesias appropriatas ab alijs rectoribus qui non resident. Nam rectores huiusmodi tenentur ad hospitalitatem in loco beneficii maxime pro pauperibus parochianis suis in extrema necessitate constitutis vt patet. s. c. p. xxi. Et autem religiosi non tenentur ad hospitalitatem huiusmodi: sed ad elemosinam in pecunia largiendo vt hic patet.

h Ordinariorum. i. episcoporum. q̄ expositio satis colligitur ex hoc qd̄ dicit per ipsos episcopos et.

i Arbitrio. i. iudicio. ff. de arbit. l. iij. s. j. Quādoq; arbitriū ponitur pro mera voluntate. L. de sacrosan. eccle. l. j. Quādoq; pro dispensatione. L. mandati. l. in re mandata. Quādoq; pro necessitate vel officio. L. de a duo. diuer. iud. l. i. sanctim? **¶** Sed quero nūquid is in cuius arbitriū res posita est possit ius istorum religiosorum ledere et sua voluntate vt. qd̄ nō facit. l. filiusfam. in pñ. ff. de dona. et hoc est verū. Pro quo dicit vt plene no. de rē. sig. c. sepe in cle. ff. nō sic tñ. in glo. super. v. defensiones. p. Jo. an. et s3. Bart. est casus legis in l. cū filius. ff. de meli. testa. tunc. l. i. e. ti. Soler itaq; dicit qd̄ is in cuius arbitrio aliquid ponit nichil in iustū facere debet. qd̄ si fecerit reduci debet ad arbitriū boni viri. ff. pro socio. l. si societate et notat. xxiij. q. viij. quēadmodū per Jo. ad idem factū notata de priuile. c. epōrū. v. arbitriū. p. Card. l. i. vj. et ad hoc habes glossas notabiles. de elec. c. causa iā q̄ s. idonea. p. Ber. et in casu nō intelligo hūc bonū virū esse debere iudicē ipsius epī immediatū. ff. de re iud. l. in personā. s. gñaliter. z. ff. p. socio. l. societate. s. arbitriū. Sed meli? ff. de rē. ob. l. cōstitutio. s. cūtra. z. l. vir bonus. ff. iud. solui. cū similib? **¶** Sed hic quero si ep̄s negligēs fuerit circa q̄stiatē huius

reito deserantur. Dignus enim est operarius cibo suo: nec quis q̄ tenetur proprijs stipendijs militare.

Iohānes stradford.

Religiosi beneficia habentes compellantur per ordinarios ad hospitalitatis et elemosinarum exhibitionem aut beneficiorum prouentur fructu.

In Decimis et infra. Huius ap

elemosine arbitrandā an possit compelli eaz suo arbitrio moderari potest dicit q̄ precise nō pōt compelli sed causatiue sic. s3 vt alias in penā negligentie sue illa potestas deuoluatur ad suā superiorem. ar. l. cū ita. s. j. ff. de leg. z. l. i. huiusmodi. in pñ. ff. de leg. i. factū ad hoc notata p̄doctores. L. de epis. et cler. l. nulli. v. pōt dices re q̄ inq̄tum hec constitutio artat episcopū eaz exequi et est per eum admissa: potest archieps cuius ipse ep̄s subdit? est cū compellere eā exequi si velit maxime cum tendat ad pias causas. facit ad hoc quod legit et nota. L. qui pro sua furis. dare ius dices possit. l. vnt ca. extra. de offi. ordi. c. pastoralis. et in casu quo cōsensus sit ex officio superioris cōgrui debet. ar. dicit. l. nulli. L. de epis. et cler. **¶** Secus

do quero si ep̄s hanc elemosinā non fuerit arbitrat? nec eam moderauerit an nichilominus debeatur dicit q̄ sic quia nulla expectanda est conditio que possit arbitrium siue moderationem differre. Pro quo dicto benefaciunt notata per Accursi. ff. de lega. l. i. s. j. conditio. Unde si episcopus hanc summā nō moderauerit infra annū nichilominus archieps vel eius officialis anno ipso elapso eam moderare potest et religiosos ipsos ad ipsius solutionē compellere. Ad quod faciunt notata de sup. neg. prela. c. j. s. culpa ipsius. per Card. l. i. vj. z. ff. de fides preul. per eundem.

¶ Tertio quero nunquid facta moderatione huius summe per ep̄m oriatur ex hoc istis pauperibus aliqua actio? Videtur q̄ non quia cum persone istorum pauperum sint incerte nō potest constare quibus eorum applicetur obligatio que est mater actionis personalis qualis esset ista Inisi. de actio. s. i. Puto tamen qd̄ si in parochia esset collegiū pauperum q̄ tūc eis tanq̄ persone satis certe daretur actio. ff. de fide iusso. l. mortuo. Si non sit collegiū tunc sicut alias fauore pietatis valet relictum pauperibus licet personis incertis. L. de epis. et cler. l. i. quod pauperibus? Posset dici qd̄ eis etiam competat actio ex fauore cū pauperes in casu nostro certi sint. Videlicet vntus certe parochie. L. de epis. et cler. l. i. si quis ad declinandā. s. hec tantū. ibi certe ecclesie et. Et hec actio oriri potest ex constitutione ista tanq̄ quodam preambulo impleto per arbitrationes ep̄i. Ad quod bene faciunt notata per Berth. ff. pro socio. l. societate. s. arbitrorum vers. Quero vtrum ex sententia. Secus tamen est qd̄ eis per officii iudicis quod actio nō deseruit succurratur vel per ep̄m qui est in hoc casu ipsorum procurator legitimus vt hic patet. et dicta l. si quis ad declinandā. Alias autem in defectum episcopi deuoluatur hec potestas ad archiepiscopū vel eius officialem vt predicti. **¶** Quarto quero quale erit equum arbitrium super moderanda ista summa? Videt qd̄ erit equū si se nō extēdat ad medietatē puentū. ar. ad hoc. L. de rescindē. vendi. l. i. Posset dici et melius qd̄ esset equa moderatio vbi nō ex

Questio.

Questio.

Questio.

Arbitrius varie sumitur.

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

tendit se ad sextā partē facultatū beneficii. vt dicta. l. societatem. §. i. et eodem titu. l. Unde si nerve. cum. l. sequenti. Tu vero super hoc vide quod per dei gratiam dicam. §. de loca. z. conduc. c. ij. §. iuricōsona. z. c. a. **D**istribuire cōpellantur. Sic ergo ad religio-

fos pertinet huius elemosine distributio: sed et mo- ratio z. ad distributio- nem ad episcopos. **B** Sequestra- tio. quā inter- posita per episco- pum vel eius offi- cialē si violauer- rint excommunicat- ti sūt ipso facto. §. de sequestra. pos- sessione. z. fruc. c. vnico.

C Subtractio- nis. vt vicius aucto- ritate epī tantum subtrahat de pro- uentibus q̄tū dīa- strībui debeat in- ter ipsos paupes- res. vel potes in- telligere q̄ de mā- dato epī subtrahi debet eis fructus et prouentus ip- sius ecclesie donec huius statuto z. mo- deratione epī di- strībueō summa per eū limitatam paruerint cum ef- fectu. simile habes de eta. et quali. c. queris in fi. de offi. vica. c. vlti. Et ista subtractio est quasi quedā sus- pensio a perceptione prouentus ipsius beneficii ad qd facit de appella. c. pastoralis. in fi.

C Donec in premis- sis Sic ergo statim vt parue- rint cessabit sequestratio vel huius subtractio quod dicit vt dicit. §. de foro compe. c. §. i. §. satisfecerint.

Quia iuxta. Nec est constitutio Stephanus archiepi edita in pello Droñ. Et habet quat- tuor dicta. In p̄mo statuit ne vna ecclesia cōmittat pluribus rectoribus. In secōdo ibi. In ecclesia. vult q̄ status plurū rectorū redigat ad vñū. In tertio ibi. Nec de cetero. ordinat q̄ in vna ecclesia nō sint plures vicarij. In. itij. ibi. Illis ecclesijs. exceptis a p̄dictis. **E**t infra. Hic deciditur vna inductio facta ar- gumētatur a matrimonio carnali qd non patitur si mul et semel plures maritos ad matrimonij spūale de quo h̄c loquitur prout patet in integra.

C Deinceps. simile habes in cōstitutioe othonis cum sit ars. §. has igitur. vbi hoc exponit Johan. de athona. l. tempore futuro.

Ecclēsia aliqua. §. materā subiectā intelligas de parochialib⁹ per hoc qd dicit rectoribus vel vi- carijs. Et cōsimiliter loquitur cōstitutiones legatiue edite in hac parte vcz othonis q̄ incipit cū sit ars. et cōstitutio octoboni q̄ incipit vnitate. Potest tamen ob indēnitatē rōnis idē dici de cathedrali vel colle- giata. Nec obstat quod habes in extrauag. Jo. sedes apostolica. vbi papa diuidebat vñū episcopatum in duos: q̄ hoc bene licuit ad maius agmentū cultus olumī et ob maiorem salutem animarū vt ibi dicitur Sed hic et in constitutionibus p̄allega. prohibetur solum voluntaria siue improba diuisio ecclesiarū.

Sic soluit ibi Jo. de athona in cōstitutione cū sit ars. §. has igitur. §. diuisiones. vel posses aliter dice- re q̄ illa diuisio facta fuit de vna ampla diocesi vt in de heret. due diocesēs habētes singule suū ep̄m. non autē q̄ in vna diocesi sint duo ep̄i q̄ duo habeant p̄-

Statuimus a sacro ap- probante cōcilio distri- ctius inhiemus ne de- inceps ecclesia h̄ ali- qua pluribus rectori- bus quorum vterq̄ sit persona h̄ committatur regenda. In ecclesia autem vbi plures per- sone existunt statui- mus vt singulis dece- dentibus accrescat vi- uentibus portio dece- dentis donec ad vñū solus illius ecclesie per- sonatus peruenerit. Nec de cetero plu- res vicarij in eadem ecclesia constituantur.

esse vnt ecclesie tā q̄ duo capita h̄a- hoc esse nō debet vt hic et in consti- tutionibus p̄al- le. et. §. i. latius dicā. **P**luribus re- ctorib⁹. §. i. sub mo- do qui sequitur. sic vici vt vnusquisq̄ eorū pari hono- re in ecclesia ha- beatur intuliat et alteri alter non sub sit. hoc namq̄ esset in vno corpo- re duo esse capita quasi mōstrum cō- tra illud qd legis- vii. q. i. in apib⁹ de preben. c. tue. et. c. maiorib⁹. de offi. ordi. quia pleriq̄ vñ sicut vna per- sona nō pōt de iu- re habere plura bñficia curata. de preb. c. de multa. Sic nec vñ eccle- siate curate possit plu- res p̄sone p̄esse i. solidū. x. q. ii. §. i. cut. vbi de hoc p̄ archi. §. b. matri-

monia. Et hoc verū p̄ vñ titulū p̄ petui. Sec⁹ tñ per distinctionē officiorū vñ alias vt plures t̄p̄aliter ex-erceat curā aiarū vt est videre in plurib⁹ capellanis parochialib⁹ i vna ecclesia. z. sic itelligo glo. Inno. de preb. c. cū nō ignores glo. i. Aliud enī est plures sa- cerdotes i vna ecclesia esse quorū q̄libz habeat curā in solidū. Aliud vero ecclesia ipsas esse plurū sacerdotū in solidū vt. no. de hoc in simili de preb. c. j. in cle- m. **S**it persona. l. rector. Et loquitur s̄m vulgare an- glic vt tñ vii⁹ sit rector z. alter sub se vicari⁹ in eadē ecclesia nō phibet hic vñ nec etiā alibi in q̄tū reco- lo. licet Jo. de athona videatur sentire contrariū in di- cta cōstitutione cum sit ars. §. personatus.

In ecclesia. secunda pars. **P**lures persone. id est rectores. **E**xistit. Loquitur s̄z t̄p̄us huius cōstitutiois. **P**ortio decedentis. §. b. §. i. Si sint quattuor vno mortuo portio sua remaneat trib⁹. altero de tri- bus decedēte portio sua diuidat inter duos. Altero vero de duob⁹ mortuē vnus q̄ superuixit integrum habeat. et hoc est quod sequitur donec ad vñū z. c. **N**ec decreto. tertia pars.

Plures vicarij. supple p̄petue sed q̄ vñ sit per- petuus alius t̄p̄oralis non phibetur hic nec alibi. habes ergo ex hac cōstitutione q̄ vna ecclesia non potest habere plura capita nec de rectoribus nec de vicarijs perpetuis. **S**ed contra hoc opponitur z. videtur q̄ vna ecclesia posset diuidi in duo beneficia sicut et vna domus in duas habitationes. si. commu- nia p̄edio. l. si quis duas. §. i. Solutio. vna dom⁹ be- ne potest diuidi vt de vna fiant due omnino separa- te: sic q̄ vtraq̄ sit domus per se z. habet p̄p̄riā limi- tationē et pari forma bene volo q̄ de vno beneficio

In vna ecclesia possit diuidi in plura ca-

plurimū fiant duo beneficia quorū quodlibet habeat
fui rectorē vel vicariū per fe vt ptz de preben. c. va-
cante. non tñ sic vt sub noie vnus bñfici censeatur
vtroz quali dimidiū rector vel vicariū. qz vntas
nō recipit diuifionē. xxviii. q. i. loquitur. et hec folu-
tio colligitur ex

glo. Ber. de pre-
bē. c. tue. §. lectio
nem. ibi videas.

¶ Illis ecclījs

iffi. pars.

b. ¶ Ab antiquo

f. a tēpore cul? cō

trari mēoria ho-

mini nō est. extra

de verb. fig. c. sup

quibufdā. §. pter-

ea sic intelligit hāc

antiquitatē Jo. de

athona in consti-

tutione octoboni

vntatem. §. anti-

quittatis. in prin.

in quo casu qd fa-

ciendū sit ptz ibi

§. fuphis. ¶ Sed

tunc pōtēt queri

quō pbabit hmoi

antiquitas. f. a tē-

pore culus cōtra-

riū nou est memo-

ria dicit Jo. de a-

thona in loco pre-

alle. fm. dōst. c. d.

de verb. sic. c. qd

per nouale. z Inno. e. ff. c. veniēs. z fz Jo. an. de pre-

scrip. c. epin. lt. vi. in fi. qz testes dicent si habeāt tales

cōficientia qz temp sic viderūt tēpore fuo z audierūt

a fuis maioribus ita esse. nec vnq audierūt vel sciue-

rūt cōtrariū. z qz cōs opinio est qz fic fuit a tēpore z

per tēpus culus cōtrariū nō est memoria. z hunc mo-

dum probandi approbant quafi oēs docto. z requi-

ritur qz testes sunt circūfcti in quorū noticiā cadit

scientia filius ref. ff. de flu. l. j. §. fm Jo. an. Inno. d. c.

epin. qui etiā dicit qz talis pbatto nō pōt fieri per in-

strumentū cū sit negatiua z nō sit res de qua instrumē-

tum rogari vlcōfici pōt. licet fecus sit in negatiua

illis ecclesijs ab hoc
statuto exceptis q ab
antiquo diuise fuerūt.

Iohannes peccam.

Qui plura beneficia

curam animarū haben-

tia aut alioquin incōpa-

tibilia sine dispensatio-

ne apostolica obtinuit.

Ultimo sit ptentus aut

oib? spoliatur. Qui ve-

ro de cetero talia sic re-

ceperit aut affecut? fue-

rit per modum institu-

tionis aut comende seu

custodie contra consti-

tutionem gregorianas

in concilio Lugdunensi.

oibus sic obtētis priue-

tur z excoīcetur nō ab-

soluendus nisi per sum-

um pōtificem aut ar-

chiepiscopum suum.

Audistis? et in-

fra. Decerni-

mas iuxta formā gñā-

lis? z cili omia bñficia

curā? aīarū habētia q

de facto obtinēt hī qui

dispensationē apostoli-

cā sup pluralitate bñfi-

ciorū hmoi nō habēt? p

beneficij? receptionem

qō ultimo? receperunt

vicz siue in foro penitentiali siue alias curā habeat.

et siue sit ecclesia cathedralis: parrochialis / vel cas-

pella habens parrochianos: curā de iure vel de fa-

cto dūmodo parrochiā habeat in qua ius parrochia-

le exerceat. remittit dōst. ad notata de cle. nō re-

si. quia nōnulli. Et siue sit dignitas vel officium siue

adistis. Hec est constitutio Johānis peccā Diuifio.
apd redyng. Et habet duo dicta pñcipalia
Secūdm ibi. Decernimus. In prima statuit circa
nūc obtinētes plura beneficia incōpatibilia sine dis-
pensatione apostolica. In secūdo prouidet in casu
confinili quo ad
tempora futura.

Et infra. Sub
hac parte decisa
cōtinetur in inter-
gra quedā exhor-
tatio concernens
tura prius posita
z etiam penas cō-
tra detinētes plu-
ra beneficia lūcō-
patibilia sine dis-
pensatione aposto-
lica. Et quōd papa
mādaui vīa vo-
ce archiepiscopo
huic Johāni qd
studeret talia in
sua prouincia fa-
cere debite refor-
mari. vnde proce-
dit vt hic sequitur
Decernimus zc.

Generaliscō
clij. de preben. c.
de multa.
Curam aīarū
Large intelligas
fm Inno. z dōs
stie. d. c. de multa

vicz siue in foro penitentiali siue alias curā habeat.
et siue sit ecclesia cathedralis: parrochialis / vel cas-
pella habens parrochianos: curā de iure vel de fa-
cto dūmodo parrochiā habeat in qua ius parrochia-
le exerceat. remittit dōst. ad notata de cle. nō re-
si. quia nōnulli. Et siue sit dignitas vel officium siue
ecclesia sicut sunt multi archiepiscopi / archidia-
coni et decani quoniam habent ecclesiam cui pres-
sint: habent tamē iurisdictionem super multas ecce-
lesias. de elec. dudū. §. cum similibus. Idis vero pter-
de anchorano. d. c. de multa. §. h. Secūdo quero. adij-
ciens dicit. Tu adde ad predicta extrauag. expecta-
bilis. ad fi. vbi qz tūm ad dictam modificationem de
qua ibi illud beneficium intelligitur curatū qd par-
rochiā habet in qua est cura aīarū nō p vicarios sed
per rectores aut ministros ipsius beneficij vel illorū
tpales vicarios exerceāda. Dicitur etiā bñficia cura
ta illa quorū ministris ratioe bñficiozū hmoi cōpe-
tit vīitare / inquirere / pcuraciones exigere / suspēde-
re / excoīcare / a talibus sentētis absolvere de cōsue-
tudine vel de iure quocūqz nomine censeatur.

De facto. hoc ideo dicit: quia de iure talia non

possunt obtinere vt. f. patebit.

Non habent. z si plura talia beneficia simul de

iure obtinere nō possunt. de cler. nō res. qz nōnulli. z

d. c. de multa. de elec. dudū. §. §. nos igitur.

Beneficij supple curam animarū habentis.

Ultio receperūt. supple possessione et iudē etiā

secuta. Nam alias sola receptio nō sufficeret ad hoc

quod hic dicitur. Ad quod concor. nota. per Ber. d. c.

de multa. §. post receptionē. Si vero tale beneficiū

aliquis receperit z per eū steterit quomō? possessio

nein eiusdē habuerit. habet etiā locū qd hic dicitur

sicut alias legi de elec. c. cōmissa. lt. vi. Si vero litig-

auerit sup scō bñficio nōdū apprehēso nō vacat

primū. Sec? si post apprehēsiōē scōi sup eo litigū

patatur vel euincatur. nā primū retinere nō potest

ll. lll.

Diuifio.
apd redyng. Et habet duo dicta pñcipalia
Secūdm ibi. Decernimus. In prima statuit circa
nūc obtinētes plura beneficia incōpatibilia sine dis-
pensatione apostolica. In secūdo prouidet in casu
confinili quo ad
tempora futura.
Et infra. Sub
hac parte decisa
cōtinetur in inter-
gra quedā exhor-
tatio concernens
tura prius posita
z etiam penas cō-
tra detinētes plu-
ra beneficia lūcō-
patibilia sine dis-
pensatione aposto-
lica. Et quōd papa
mādaui vīa vo-
ce archiepiscopo
huic Johāni qd
studeret talia in
sua prouincia fa-
cere debite refor-
mari. vnde proce-
dit vt hic sequitur
Decernimus zc.
Generaliscō
clij. de preben. c.
de multa.
Curam aīarū
Large intelligas
fm Inno. z dōs
stie. d. c. de multa

vicz siue in foro penitentiali siue alias curā habeat.
et siue sit ecclesia cathedralis: parrochialis / vel cas-
pella habens parrochianos: curā de iure vel de fa-
cto dūmodo parrochiā habeat in qua ius parrochia-
le exerceat. remittit dōst. ad notata de cle. nō re-
si. quia nōnulli. Et siue sit dignitas vel officium siue
ecclesia sicut sunt multi archiepiscopi / archidia-
coni et decani quoniam habent ecclesiam cui pres-
sint: habent tamē iurisdictionem super multas ecce-
lesias. de elec. dudū. §. cum similibus. Idis vero pter-
de anchorano. d. c. de multa. §. h. Secūdo quero. adij-
ciens dicit. Tu adde ad predicta extrauag. expecta-
bilis. ad fi. vbi qz tūm ad dictam modificationem de
qua ibi illud beneficium intelligitur curatū qd par-
rochiā habet in qua est cura aīarū nō p vicarios sed
per rectores aut ministros ipsius beneficij vel illorū
tpales vicarios exerceāda. Dicitur etiā bñficia cura
ta illa quorū ministris ratioe bñficiozū hmoi cōpe-
tit vīitare / inquirere / pcuraciones exigere / suspēde-
re / excoīcare / a talibus sentētis absolvere de cōsue-
tudine vel de iure quocūqz nomine censeatur.

De facto. hoc ideo dicit: quia de iure talia non

possunt obtinere vt. f. patebit.

Non habent. z si plura talia beneficia simul de

iure obtinere nō possunt. de cler. nō res. qz nōnulli. z

d. c. de multa. de elec. dudū. §. §. nos igitur.

Beneficij supple curam animarū habentis.

Ultio receperūt. supple possessione et iudē etiā

secuta. Nam alias sola receptio nō sufficeret ad hoc

quod hic dicitur. Ad quod concor. nota. per Ber. d. c.

de multa. §. post receptionē. Si vero tale beneficiū

aliquis receperit z per eū steterit quomō? possessio

nein eiusdē habuerit. habet etiā locū qd hic dicitur

sicut alias legi de elec. c. cōmissa. lt. vi. Si vero litig-

auerit sup scō bñficio nōdū apprehēso nō vacat

primū. Sec? si post apprehēsiōē scōi sup eo litigū

patatur vel euincatur. nā primū retinere nō potest

ll. lll.

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

Immo sibi imputet qui nō inq̄sivit diligēter de hoc. de rescript. c. in nostra. dicit tñ Jo. an. q̄ bene faceret prelatus p̄mū p̄mū sibi cōmendare donec litigat sup scō. z est suta causa cōmende. de accus. si cōstitit. remittit ad notatā de hoc plenius per eum de concess. preben. cū nostris.

a Vacare. etiā si p̄mū non possidet sed h̄z in eo ius in re v̄ ad rē. vt. c. gratie. de rescript. in cle. et idē intelligas si recepit secundū iuste vel iniuste. nā tūc etiam vacat p̄mū. vt. c. cū quis. de preben. li. vi. Nec est conclusio Petri de apchorano. d. c. de multa. 3. tertio nota.

b Et licet n̄. c. Octoboni. que incipit Christi stane.

c Si receptus scz sine dispensatione apostolica.

e Plura bñficia. hec pluralitas debet intelligi ad minus de duob⁹ ff. de testib⁹. l. vbi numer⁹. sed adueredo bene cōstitutiōe octoboni videbis q̄ ista lra non bene stat. vt dicam. 3. glosa proxima.

f Ultimo. si ipsorum beneficiorū. aduerte bene. Si intelligas hāc lram de eo qui de facto recipit eundū beneficiū curatū sine dispensatione vt. si. eo sit priuatus ipso iure: male intelligis nec sic cauetur in dicta cōstōne octoboni: q̄ sic esset cōtra. c. de multa. sed si intelligas de eo qui cū dispensatione vel sine dispensatione obtinēs duo talia beneficia simul postea absq̄ dispensatione recipiat tertiu vt v̄z ipso tertio sit ipso iure priuatus: sic bene intelligis. Nā sic stat. s. imposterū eadē cōstitutiōne. vbi colligitur qd̄ hic dicitur. z ibi textus loquitur de eo qui presentatus est vel cui cōfertur beneficiū ecclesiasticū. cū p̄mū sine dispensatione habuerit plura beneficia curata. Loquū enī textus ille pluraliter de beneficijs prohibitis vt ibi. vnde ista littera male adaptatur ad illam vt apparet ex premissis.

g Sit priuatus. hoc statim declarat vt sequitur.

h Institutio si intelligas de instōne scd̄ beneficii male intelligis. si intelligas de instōne tertij bene intelligis. z hūc intellectus concor. qd̄ legitur et no. de offi. ordi. c. ordinarij locorum. li. vi.

i Precavere tamen n̄. c. Rigorem. scz per hanc cōstōne introducendū.

k Rigor. si ipsius cōstitutiōis dñi octoboni que secundū intellectū scribentis continet rigorem cū tñ talis rigor ibi non cōtineatur vt dixi. 3. n̄. vltimo. et 3. institutio.

l Concilij generalis. de preben. de multa.

m Octoboni. que incipit Christi stane.

n Irritam. verum est in casu suo. s. vbi prius simul obtinuit plura beneficia sine dispensatione. Scz si vnum tantum vt predicti.

o Priuato. nā singulariter loquū de vno be

ipso iure vacare. Et licet iuxta rigorem cōstitutiōis domini octoboni sic recipiens plura bñficia vltimo ipso iure sit priuatus cū scdm eandē decernat institutio irrita ipso iure precavere tñ volentes ne rigore videamur coercuare rigori mētē cōstitutionum tam cōcilij generalis q̄ etiam domini octoboni clari⁹ aduertentes: quarū neutra in preobtentis et vltimo simul priuatur cum concilium genera

neficio iuxta tenorē. c. de multa. secus tñ esset si plura simul preobtinuisset vt predicti. sup quo vide qd̄ legit de offi. ordi. d. c. ordinarij locorum. s. vltimo. li. vi. q̄ Non priuatur. sicut nec de iure potuit nec ad hoc intendebat vt patet ex his que predicti.

le solū auferat preoptēta vltimum tamen reseruat. Constitutio vero octoboni institutio nem in vltimo beneficio decernat irritam ipso iure: preobtentorū tamen ipso iure non priuatur. Nos misericordiam cum rigore miscen tes permittimus vt is qui plura beneficia curam anunicam habentia absq̄ dispensatiōe apostolica fuerit assecutus vltio bñficio sic obtentorū iuxta generalis cōcilij tenorē sit cōtētus

r Nos miam verū. Et nota q̄ ista mia poti⁹ dici potest iniusticia. nā mia quā hic ostēdit hui⁹ decreti auctor est expres se cōtra decre. ordi. dñarij locorū. de offi. ordi. s. vlti. li. vi. quā tollere vel alterare nō pōt archiep̄s nec aliq̄s papa inferior put plent⁹ no. de offi. archiep̄s. c. vt singule p̄ Jo. in no. z dixi. s. de malo. et obe. cap. i. ver. iuramento.

s Permittimus. Ista pmissio nihil pōt operari quin locū habeat lex superioris. nisi forsan dicas q̄ valeat quo ad ipsos p̄mittētes vt. si p̄ nō possit titulū talis impugnare. ex parte nāq̄ ei⁹ cui hoc p̄mittit poti⁹

debemus recipere qd̄ in hoc casu a iure statuit qd̄ ab ipso q̄ circa hoc prātē nō habet p̄mittit. iuxta notata p̄ Card. de eta. z qual. ordi. c. p̄mittimus. glo. s. li. vi. Talis nāq̄ pmissio que nichil aliud est q̄ que dam tolerantia vt notatur. iij. d. omis autē lex. per Jo. nō potest excusare ei⁹ cui sit talis pmissio quin legitur lege superioris aliud statuentis vt predicti.

t Plura. id est duo.

u Ultimo. sic itaq̄ electionē non habebit quam vellet habere prout alia dicitur de preben. c. referēte. pro quo vide qd̄ dicit 3. glo. prox. sit contentus.

v Sic obtento. scz sine dispensatione.

w Generalis concilij. de preben. de multa.

x Sit cōtēt⁹. nō enī pōt postq̄ scd̄ plene assecutus est illd̄ deferere z ad p̄mū reuerti. q̄ p̄mū statim vacat p̄ assecutionem scd̄ vt patet. d. c. de multa.

y Sed opponit de. c. referēte. et de preben. vbi daf optio quā voluerit habere. Solutio scdm Ber. ibi. aliud olim vt ibi. aliud hodie petri⁹ z ab. dicit q̄ illd̄ c. referente etiā hodie locū habere pōt q̄. s. ep̄s p̄mū curatū nō vult habere ratū trāsitu ad scd̄m ecclesiā. nā si sine licētia trāsiiuit pōt habere ratū z nō ratū h̄mōi trāsitu z quodāmodo optionē habet p̄mū vel scd̄. hec tñ snia videt iniqua vt v̄z ep̄s sic posset talē i pedire forsan p̄no minio bñficio qd̄ sub eo habet. sed dicit ad hoc Jo. an. imputet sibi qd̄ se intitulari p̄misit z agat corā sup̄iore vt sibi dare licētia cōpel las. ar. de iur. pa. c. null⁹. Ecce i hoc passu habes cōsiderare q̄ circa bñficia h̄mōi iura sunt varia. Nā. c. q̄ nōnulli de cle. nō. res. irritat collationē scd̄. c. referēte. palle. dat electionē quā ecclesia maluerit retinere. c. de multa. dicit p̄mū vacare p̄ adoptionē scd̄. z si cōtēderit retinere p̄mū carebit vtroq̄. Circa hoc dicit Jo. an. d. c. referēte qd̄ illud. c. pōt intelligi de collatis ante concilij generale. v̄ loquitur q̄ quis habebat

Pluralitas potest dici 3 duo bus.

An obti-
nens plura
beneficia si
ne dispensa-
tione priue-
tur vno vel
viroq.

duas quarū vtrāq. erat insufficientes. Itē modo vtrāq. est opulenta. Qu. nō dicitur in p̄teritū de anchorano. c. referēte. p̄. q̄nto nō aut pōt in b̄ficiato notari am-
bitio vt q. p̄r obtinuit plura beneficia curata z vl-
tra ea tam recepit aliud sine dispensatōe sufficiēti z

nisi forte ex temeritate
cōtenderit etiā preob-
tentū improbe retine-
re. In quo casu ipsum
nec primo nec ultimo
dignū immo nec me-
dio nec aliquo iudica-
mus. Sed ea poti⁹ ip-
so iure vacare quib⁹
omnibus quatenus de

primū retinere tūc scdm retinebit. Et per assecutio-
nem secūdi vacat primū. vt p̄t. d. c. de multa. Si nō
scdm b̄ficiū assequat facto alieno tūc h̄z electio-
nem. vt in. c. gra. de rescrip. li. vi. Et idē dicēdum est
quotienscūq. ex p̄ssione superioris alteri ex bene-
ficiis adeptis cogit resignare vt. f. tūc optiōe h̄eat.
Idē etiā dicit p̄teritū predict⁹ de b̄ficiis acq̄sitis
sine facto suo vt. f. libi optio cōcedat. de preben. c. si
pluribus. lib. vi.

¶ Nec ultimo. simile habes in. c. de multa. nam cō-
tendēs vtrūq. retinere cū sup hoc dispensatōe nō
habeat priuabif vtroq. Modō nō ista pena aucta
est per Extrauag. execrabilis. vbi dicit q. si recipiens
scdm b̄ficiū primū quo priuat⁹ est ipso iure absq̄
more dispēdo nōbo z facto in manib⁹ ordinarij sub
testimonio publico nō dimittat: priuat⁹ est etiā se-
cūdo z inhabilis ad sacros ordines z beneficia. hec
ibi legunt in. s. q. v. r. Considera igit quomodo suc-
cessue circa h̄mōi pluralitates phibitam p̄cesserūt
iura. p̄rimo vter vt habēti plura beneficia daretur
optio. vt in. c. referēte. Scdō vt non teneret collatio
ultimi. vt in. c. q. nōnulli. Tercio q. per assecutionē
secūdi vacaret primū. vt in. c. de multa. Quarto vt
nisi realiter dimittat primū priuat⁹ sit vtroq. vt in
Extrauag. execrabilis. Vnū tñ h̄c nota q. ad inter-
pretatiōē z suppletionē cōstitutiōis de multa que
loquit in beneficiis secularibus emanarūt alia iura
quibus cauetur q. idē sit in dignitatib⁹ regularib⁹.
de p̄ben. cū singula. lib. vi. Et q. poterat esse dubiū
in regularibus manualibus emanauit cle. q. regula-
res. de sup. neg. p̄el. Emanauit etiā sup hoc. c. si tibi
cōcesso. de p̄ben. lib. vi. Et. c. sup eo. que limitāt con-
stitutiōē de multa: que vult q. per assecutionē scdō
vacet primū. vt. f. hoc habeat locū qñ fructus secūdi
alteri nō debent ad tēpus. Itē durāte tpe nō censet
vacare saltē quo ad fruct⁹. Itē. c. de multa habet lo-
cum in beneficiis curatis quorū vtrūq. est principa-
le z per se stans. sec⁹ si canonizatus sit annexum. de
prebē. extirpande. Et q. idē sit in vicaria perpetua
quod in alio beneficio curato habes de offi. vica. c.
j. in clemen.

¶ Nec aliquo. Talis namq. est post adeptiōem
secūdi cōtendit sine dispensatiōe retinere z primū
nec vult infra mēses dimittere illud incidit in penā
extrauag. execrabilis. de qua dixi. f. eodem ver. nec
ultimo in principio.

¶ Ipso iure vacare. p̄rimū est ipso iure vacat p
assecutionē scdō. vt i. c. de multa. Scdō nō vacat ipso

iure eoq. p̄mū nō dimittit infra mēses vt. i. c. execrabilis.
d. Quibus oib⁹. f. preobtentis z iam vltio habito.
¶ De facto. q. de iure nō sunt sua. vt. f. pater.
¶ Perpetuo. Sed nunq. talis possit de nouo ad
vnu de ipsis b̄ficiis admitti p̄ nouā p̄ntationem vl-

facto eadē detinet oc-
cupata cēsemus perpe-
tuo spoliaduz z infra.
Decernimus etiam z
p̄petua stabilitate fir-
mam⁹ vt quicūq. im-
posteruz plura benefi-
cia curā animarū habē-
tia seu alias incōpati-
bilia absq̄ sedis aplice

ad idē. clz canon. e. ti. in prin. ibi alii cōferat z c. Et
de statumona. ne in agro. Sceteri. in fi. in clemen.
¶ Et infra. Idē decidit p̄rimo qd fuerit faciendū
de beneficiis h̄mōi ante hanc ordinatiōem vacan-
tibus. Secūdo qd fuerit faciendū de his qui ante il-
lud tēpus talia beneficia possederunt. Tercio quid
agi debeat quo ad eorum confessores.

¶ Decernimus etiam. Scdō pars p̄ncipalis. vbi
nota q. l. z ea q. s. dicunt a p̄ncipio hui⁹. c. nō sūt p̄pe-
tua s̄ tñ p̄ rpe illo decreta inq̄tuz nō cōcernūt nisi
p̄terita. Illa tñ q̄ sequunt ad huc ligāt inq̄tuz hec
ordinatio protēdebat ad futura. Sile habes in ex-
trauag. execrabilis vbi oia q̄ ibi dicta sunt vtrq. ad
s. si q. nō deinceps. fuerūt t̄palia tñ illud tñ qd in il-
lo. s. statuit q. protēdebat ad futura adhuc man-
net. Et sic sentire videtur Johan. in coll. dicto. c. de
multa. ver. quid si clerico conferantur. in fine.

¶ Perpetua stabilitate. ista littera probat hoc qd
dixi. s. glossa p̄or. precedent.

¶ Incompatibilia. videlicet ea quibus imminet
cura animarum vel que requirunt residentiam de cō-
suetudine vel statuto s̄m Inno. in. c. uz iam dudum.
de preben. z. c. dudum. si. de elect. z hanc op̄inonem
Innocen. approbat consuetudo quam scit p̄papa z
tolerat. vt not. Johan. an. de rescrip. c. gratia. lib. vi.
ver. de iure tenent. licet alie super hoc sint op̄inō-
nes varie quarum vna videlicet Boffre. ibi rectat.
Dicte sententiē etiā concor. videt Archi. in dicto. c.
gratia. versic. simul nequeat. lib. vi. vbi dicit quod in
compatibilia sunt dignitates z personat⁹ z alia que
residentiam exigūt personale ex statuto priuslegio
vel cōsuetudine approbata. sic intelligit qd legitur
de cle. non resi. c. clericos. z eo. titu. c. relati. z. l. r.
distin. sanctorū. s̄m Boffre. vnde etiā prebende que
de consuetudine priuslegio vel statuto requirunt res-
identiam personale sunt beneficia incompatibilia
vt ibi no. vbi etiam Archid. facōi. super hoc recitat
op̄iniones alias z dicta diuersa. z hoc verum intel-
ligo vbi quis p̄cesse tenetur ad residentiam. secus
tamen si ad hoc sit artandus per subtractionē bene-
ficii ad quod faciūt notata per Pauluz de rescrip. c.
gratie. ver. beneficiū in clemen. vbi etiam super hac
materia ponit vll. vnam longam distinctionem su-
per ver. de iure cuius glossam recitat Henricus de
bowyco. in. c. de multa. de preben. distinctio. j. qui qd
quid de iure comuni sit dicendum dicunt quod di-
cta op̄inō Innoen. seruatur de facto. pro qua faciūt
dictum. c. gratia. lib. vi. z. c. gratie. in clemen.

Questio.

Beneficia
incompati-
bilia.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Nota qui potestas qui in antiqua iura dabatur episcopis ad dispensandum super pluralitate beneficiorum restricta est per c. de multa. et sic sentit ibi Bern. glo. si. saltē in dignitatibus et beneficiis curatis. Sed circa beneficia simpliciorum.

Dispensatione. hic adverte quod sicut quidam voluit potestas qui in antiqua iura dabatur episcopis ad dispensandum super pluralitate beneficiorum restricta est per c. de multa. et sic sentit ibi Bern. glo. si. saltē in dignitatibus et beneficiis curatis. Sed circa beneficia simpliciorum. runt episcopi dispensare in Bern. Luit. etiam cōcor. Inno. dicens quod si simplicia sunt in diversis episcopatus dispensatio vtriusque episcopi cōcurreret ut notat Bern. in. c. dudum si. de elec. Dispensat etiam episcopus circa curatum et simplicem. de pces. preben. ca. litteras. Alij dicunt ut ipse trussā samp. abb. et Hostien. quod ubi dispensatio ob utilitatem ecclesie episcopus potest dispensare circa duo curata si fieri debeat propter prerogativam metropolitani tunc solus papa dispensat ut d. c. de multa. sed verū est quod primā opinio servat curia. si. quod solus papa dispensat. et pro ea faciunt. c. super eo. et c. non potest. de preben. li. vi. et c. cū singula. et. et de offi. ordi. c. ordinarij. li. vi. pro illa opinione quod in dignitatibus et curatis solus papa dispensat factum bene dictum. c. de multa. nam cum nullus dubitet quin papa possit in talibus dispensare: iugatorum foret hoc ibi exprimere nisi deberet intelligi de solo papa et videtur expressum. d. c. dudum. s. verum procurator.

Circa hanc materiam potest alius laxare simbras per ea que notat Bern. de bono. d. c. de multa. di. si. b. Receperit. intellige effectualiter possessione secuta. ut dixi. s. in prin. s. receperunt. et intellige quod plura talia beneficia simul retineat. alias si successively receperit plura vno solo contentus non incidere in hanc penam ut patet in. c. de multa.

El assensu fuerit. idē importat quod dixi receperit. et sic dictio vel stat expostione. et istud intellige in ea que dixi in glo. precedenti.

Institutionis. et sic per modum tituli: nam secus esset in prestationibus et pensionibus que non instituantur. xvi. q. i. possessiones. et sic potest intelligi. c. gratia de rescript. li. vi. et c. et. s. g. in clementi.

Cōmende. pro. ad hoc de elec. c. nemo deinceps ubi patet per docto. vicz Jo. Cardin. et Archi. quod sicut nec potest habere duas institutas: sic nec potest habere duas commendatas.

Custodie. ut in. c. cū vos. et de offi. or. et ista custodia idē est quod cōmenda. ut no. de elec. c. nemo deinceps s. p. mēdare. per Archi. li. vi. et sic dictio seu hic posita stat ampliatue. sicut et dictio siue que verba disingit sed sensum cōiungit ut notat Barth. ff. de re. dub. l. si is qui ducenta. s. vtrum. s. sexto opponitur.

Aliud titulo cōmende. contra istud opponitur de elec. c. dudum. si. s. partibus ergo. ver. in super. et xxi. quest. i. qui plures in quibus patet expresse quod licet vnam ecclesiam habere institutam et aliam cōmendam et sic sentiant docto. cōster. d. c. nemo deinceps

s. vna. li. vi. unde in premissa hoc quod hinc dicitur statim non potest videri sed clausula sequens limitat modum concedendi ad tempus non in perpetuum. ibi preter modum et. et sic non obstat.

Modum illum. ut scis cui cōmenda fiet sit in etate legitima et sac

Cellores nostros vel sedem apostolicam ab solutionis gratiam valeat promereri.

De institutionibus et commendis.

Stephanus.

Collator gratis conferat et per se et suos.

Via iuxta finem Statutum ne prelatus aliquis cum ecclesia aliqua contulerit vel prebendam: fructus eiusdem ecclesie vel prebende novum collectos sibi presumat

cum archiepiscopi possint ad constitutiones romanorum pontificum addere salua ipsarum substantia ut notatur per Hostien. et Jo. an. in. ut singule. de offi. archiepiscopi. et idem intelligo de obtinentibus simul duas ecclesias. sed in obtinentes vnam ecclesiam institutam aliam commendatam non posset habere locum hec pena. sed ex cōsecrationis late nisi ut. i. d. cam. quod hoc esset res fringere potestatem cōcessam a superiore saltem per obliquum quod non licet. de reg. iur. cum quid. li. vi. Et enim licet a parte iuris cōmunis vni persone simul habere vnam ecclesiam institutam et aliam commendatam ut predicti. s. s. aliud. et cōmende. idē potest ergo cōstitutio etiam penalis alterius interioris dicta legē superioris tollere vel refrenare: ut notatur in dicto. c. ut singule. per Hostien. et Jo. in no. Et est expressum de malo. et obedie. c. quod super his. Sed melius de elec. c. si. in clemen.

Via iuxta. Hec est constitutio Stephani archiepiscopi edita in concilio Proven. Et est per eius quā habes. s. de offi. ordi. quia iuxta.

Contulerit. scilicet iure proprio. differunt namque collatio/presentatio/institutio/provisio/et alia huiusmodi de quibus dixi. s. de iure iur. c. s. presentatus. Et est enim in cōgruū ut ille qui confert ecclesiam iure proprio aliquid inde sibi retineat vel pro eius cui confertur institutione vel inductione aliquid exigatur. Et set enim hoc quedam species symonie. i. q. si. si quis dator. et. c. sequenti.

Fructus eiusdem. qui converti debent in utilitatem ecclesie/vel alias reservari futuro successori nisi aliud fuerit de privilegio vel de consuetudine. de offic. ordi. c. presentati. li. vi.

Presumat. in vicium sonat. Et hoc si sic faciens episcopus fuerit: ab ingressu ecclesie est suspensus donec recepta restituerit. Inferior vero episcopo ab officio et beneficio suspensus est quousque restitutionem

te legitima et sacerdotio et quod sit in vna necessitate eundem vel utilitate ipsius ecclesie suadente. et quod non duret ultra sex menses.

Gregoriana. de elect. nemo deinceps. li. vi.

Sic obtentis. s. pluribus curatis sine dispensatione vel in cōmendis preter modum predictum.

Ipsos fecit hec clausula iura alia est novum sus continens.

Innodatus quo ad obtinentes simul sine dispensatione plura beneficia in cōparibilia bene potestare hec pena de qua alias nichil statutum est marie

Nota.

fecerit ut patet in dicto. c. presenti. de officio ordina. libro. vi. l. hunc concordat quod legitur de censibus. c. prohibemus. ut eccles. benef. sine di. cō. c. unico. vers. omnibus. ubi tractatur de docto. quando licet episcopo fructus alius beneficii sibi applicare: quando non. ibi videas per Joā. in no. Petrum de anchorano & l. de ricuz de bowyco. distinctione. vi. a. c. Institutio. que collationem sequi debet sicut alias dicitur in si mlti de re iudica. c. cum aliquibus. Et est institutio idem quod inuestitura seu admissio ad beneficium ecclesiasticum. que quandoq; idē est quod ipsa concessio siue collatio. de concess. preben. c. post electionem. Et quomodo diversis modis sumitur institutio notatur per Archidiaconum. de preben. c. cum in illis. ver. institutio. libro. vi. b. c.

Institutio

aliquatenus usurpare vel pro institutione vel missione in possessione vel carta super hoc facienda aliquid au deat extorquere: vel ab officialibus suis vel archidiaconis suis sustineat extorqueri.

Idem in eadem.

Admissionem in possessionem. hec dicitur inductio que de iure communis ad Archidiaconum pertinet. de officio archidiaconi. ad hec. & capitulo ut notrum. Carta. sic dicta a carendo quia carnisbus caret. Et est proprie loquendo carta cum nihil in ea scriptum est. l. de tamen ut apparet ponitur non solum pro ipsa nuda carta sed etiam pro ipsa littera que in ea scribitur. iuxta illud quod sequitur ibi super hoc facienda. Debet namq; admissus ad beneficium ecclesiasticum habere litteras testimoniales super sua admissione quas in carta scribi necesse est. infra eodem. ex solito. Consimilis tamen littera habetur de symonia. c. i. ubi Johan. an. super ver. cartis. sic exponit. id est scribendis. per hoc ut concipio dāns intelligere quod etiam pargameno nihil debet existi.

Carta.

Super hoc. scilicet collatione/institutione: vel inductione. Extorquere. id est extorquendo exigere. hic videtur de quod dicitur. i. glo. vlti. Officialibus. hec dictio officialis hic large sumitur pro omni illo qui sub huiusmodi prelato officium exerceat siue sit officialis sui consistorii qui pro prie dicitur officialis. de quo & eius potestate plenius dixi. de sequestra. posses. & fruct. c. i. ver. officiales. siue sit eius cancellarius / registrarius / vel ad scribendum in aliquo officio deputatus. nam omnes tales generaliter loquendo dicuntur officiales. de appellatio. l. iudicibus. de here. c. volentes. s. notarij. in clemen.

Archidiaconis suis. ad quos pertinet admissio ad beneficia in possessionem eorumdem mittere. de offi. archidi. ad hec. Et ex hac littera apparet quod episcopi possunt & debent facta minus canonica archidiaconorum suorum in his que spectant ad eorum officium refrenare & corrigere. ratio est quia archidiaconus subest episcopo. de officio archidiaconi. c. i. & sine ipsius mandato non debet aliquez in ecclesia instituere eodem titulo. cum satis. ne in corporalem possessionem inducere eodem titulo. cap. ad hec vers. in quadam.

Extorqueri. violentiam exactioez importat.

Sed nunquid absq; tali exactioe licebit ab huiusmodi instituto aliquid recipere? videtur quod non in ea que leguntur in simili de symonia. c. i. ubi cauetur quod pro ordinatione vel usu pallij vel cartis inde sibi non liceat aliquid dare. unde cum dare libertatem signat. sic de ad hunc. leg. l. rem legata & dare sit probibitum per consequens & recipere cum vnum nō possit fieri sine rebus quo. & hoc verum puto ut videlicet sic dare vel recipere fiat principaliter pro institutione vel missione in possessionem per viam exactioez vel pacti taciti seu expressi. secus si fiat gratis sine exactioe tali seu

Episcopus canonice presentatum & idoneum nullo contradicte suscipere ultra duos menses non distinet: & quicquid fructus sub dilatione perceperit restituat: q̄ idē ab archidiacono illegittie impediēte observetur.

pacto & pura intentione prout videtur expressum. q̄. gōne. i. sicut. & sic notat l. dōstien. dicto. c. i. in fine.

Sed quid dicemus de notariis qui scribunt litteras institutionis & mandata ad inducendum an illi possint aliquid pro suo labore recipere de huiusmodi promotis. Ex premisis videtur quod non cum nec pro carta liceat quicq; recipere ut hic. & d. c. i. de symo. nec pro calamo ut etiā ibi patet. & c. sicut episcopus. Contra tamen videtur. nam nemo tenetur beneficium facere de proprio. x. q. iij. preterea. nec tenetur proprijs stipendijs militare. de prescrip. c. cum ex officij. Solutio videtur quibusdam quod notarius qui salarium recipit de publico nihil recipit. alioquin si non recipiat salarium de publico bene potest pro suo labore recipere. huius tamen sententie contradicit Lau. in. d. c. i. de symonia. ut ibi patet in glo. et etiam Johan. in dicto. c. sicut episcopus. qui dicit quod episcopus debet talibus scribentibus de suo providere. & sic sentit videtur glof. in. d. c. i. de symonia. que residet in opinione Lau. Sed contra premissa opponitur de eo quod legitur autent. de sanctiss. episco. s. pro consuetudinibus. ubi apparet quod pro instituendis presbyteris vel in ecclesia ponendis licet aliquid certum recipere sibi ecclesie facultates. Sed dic quod illa lex corrigitur per iura canonica que reprobant talem consuetudinem prout notatur per Bern. & alios de symonia. c. cum in ecclesie corpore. & c. non satis. & quod consuetudo non poterit episcopos/archidiaconos / & ipsorum ministros in talibus excusare satis patet de symonia. c. ventens. & c. sicut pro certo. & c. instantum. s. si. et dicto. c. cum in ecclesie. i. q. iij. si quis prebendas. ubi dicitur quod sicut episcopus gratis episcopatus suscepit: ita membra eiusdem episcopatus gratis distribuat. quibus iuribus difficile est respondere nisi quis dicat quod episcopus non habuit gratis suum episcopatum: & ideo non disponit gratis membra eiusdem. Ecce ulterius in hac materia potest dici quod quandoq; aliquid offertur sponte non concurrente aliquo pacto constitutione vel consuetudine: & tale licitum est recipere. ut in. c. collectus. l. iij. in fi. quandoq; aliquid accipitur vigore pacti constitutionis vel consuetudinis: & tunc aut recipiens est salarius de publico & non licite recipit. ut notatur in c. i. extra de magistris. Aut non est salarius de publico: & tunc dic aut officium recipientis est de substantia rei agende ut puta institutionis in casu huius

Questio.

An pro institutione liceat aliquid recipere.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

capituli: aut ordinationis in casu suo: alteriusve rei spiritualis ministrare et non licet recipere. Si vero officium tale quid recepturi non est de substantia rei gerende: tunc dic qd si salariū solutū convenit scribenti considerato labore suo et negotij qualitate licita est receptio: ratio est qd non debet cogi ppijs stipendijs militare. vt in. c. cum ex officio de pscript. Si autem salarium qd soluit non convenit considerato labore et qualitate negotij: tunc non est licita receptio immo recte ppijs committit sy monia. vt no. d. c. de symonia. vbi sic notat per Anthonij de butrio qui dicit qd pro notarijs facit stilus curie romane fm quem sunt taxa ta omnia beneficia fm qualitatem ipsorum in solutione que fit in prothonotarijs.

A Um fm aplm. Hec constitutio est etiam de eiusus et precedes et habet duo dicta. Secundū ibi. Idē ab archidiacono. Idem facit duo. Idem enim statutum et penam non seruatis. Secundum etiam facit duo. nam extendit suum statutum cum quadam exceptione.

b Et infra. hic dicitur quod episcopi et viri ecclesiastici non debent intendere auaricie que est idolorum seruitus.

c Nullo contradicente. qualiter autem peruenire debet ordinarius ad noticiam talis contradictionis potes videre expressius. de iure patrona. c. iij.

d Canonice. scz qd presentatus est in quasi possessione presentandi. de iure patro. c. consultationibus. et presentatus est persona idonea. de officio ordin. c. cum vos. Et qd presentatur tempore debito de iure patrona. c. iij.

e Idoneus. Hoc intelligit etiam si non esset expressum. de electio. causam que. ff. de mune. et hono. l. vt gradatis. in pn. Et nota qd in hac idoneitate quo ad beneficium curati considerari debet inter cetera etas promouendi vt scz sit in. xvj. anno. de electio. c. cum in cunctis. s. inferiora. Et qd sit commendandus scientia et moribus vt ibi dicit. Requirit etiam quod possit infra annū pmoueri ad sacerdotium. de elec. licet canon. lib. vi. Requiritur etiam qd sit constitutus in ordine clericali. de instit. c. ij. Admittendus vero ad vicariā debet esse ad minus diaconus sicut promissis ordinibus possit promoueri ad sacerdotium. in constitutione thonis ad vicariā.

f Duo menses. Cum textus iste presupponat presentationem esse canonice factā personāqz presentatam esse idoneā quare non ordinauit presentatum statim debere admitti cū absqz causa rationabili non debent ecclesie diu vacare. de offi. ordi. cum vos. de concess. prebē. c. nulla. Est enim in talibus mora periculosa. de elec. nec pro defectu. Credo qd constitutum mouere potuit qd licet ab initio recepta tali presentatione non appareat contradictor tamen non debet presentatum mor admittere: quia inter presentationem patroni et admissionem episcopi debet cadere temporis intervallum et hoc propter examinationem quam post presentationem clerici sibi facta debet episcopus facere et non repente admittere qd velox consilium sequitur penitentia. facit. xliij. disti. ponderet. Potest etiam alia esse ratio ne postea for

stan contingat aliam personā ad idem beneficium presentari per alium. Sepe namqz contingit aliquē esse in possessione presentandi qui tamen non est verus patronus. extra de iure patro. c. consultationibus. vbi traditur doctrina quid in tali casu agendum sit.

tere differat ultra duos menses. Alioquin quicqd ex eadem ecclesia post factā presentationem fuerit forte perceptum: illi cum institutus fuerit restituitur quatenus fructus illi ad episcopum pertine

Autum ergo est vt in talibus fiat proclamationes: live inquisitiones sicut alio no. Joā. an. de elec. c. ij. gl. vlt. lib. vi. Et in presentatione necessarium est vt ibi notatur per eundem. gl. ij. Quod enim hic dicitur sic ne pactione et c. Potest intelligi vbi plures patroni simul presentant vnam personam nullo eorum

contradicente. Alii autem seruari debet qd legit de iure patro. c. qm in quibusdam functionibus clemens. vltima eo. titu. Unde in tali casu vel vbi verisimiliter timeari posset de variatione iuris patronatus hēda est sup hoc inquisitio vt ptz. de iure patro. c. g. prouincias. circa quam sciendam et cetera expedienda limitatur istud tempus duorum mensium vt predicti.

g Alioquin. scz si differat ultra duos menses.

h Factam. a quo tempore questum est presentatus ad ipsam rem. scz ecclesiam etiam si patronus laycus sit vt notat Ber. de offic. lega. c. dilectus. sic quod virtute talis presentationis potest petere se admitti ad ipsam ecclesiam. de iure patro. c. cum autem. et c. pastoralis. et hoc verum intelligas nisi patronus laycus alium presentauerit variando qui sit per episcopum admissus. vt dicto. c. pastoralis. Nam tunc primus presentatus amittit ius petendi ecclesiam vt ibi dicitur. Et sic per presentationem factā per laycum acquiritur ius ad rem commutabiliter tamen. Sed per presentationem patroni clerici acquirunt ius ad rem incommutabiliter vt notat Ber. dicto. c. dilectus. Et notatur per doctores de re iudica. c. Bertoldus. vbi de hoc per Henricum. dist. j. **i** Perceptum. scilicet per episcopum qui forsitan habet custodiam ecclesie vacantis vt j. sequitur.

k Illi. scilicet presentato.

l Institutus fuerit. tunc enim habet ius non solum ad rem sed in re. de iure patro. c. qd autem. Et sic stant not. per Innocen. et Hosti. de offi. lega. c. dilectus. Et hac enim institutione acquiritur titulus etiam si possessio nondum sit adepta. nam in beneficiis beneficiorum traditio non auget effectū tituli precedentis et sine traditione transfertur dominium. vt c. si tibi absent. de preben. lib. vi. et c. cum qui. eo. titu. Montanen debet sic institutus possessionem ingredi auctoritate propria. vt patet. dicto. c. euz qui. vbi de hoc per Archidiaconū. Pro quo vide per mescripta. j. eodem. c. Item quia. ver. certicatorias litteras. et ad premissa faciunt nota. per Archidiaconū dicto. c. si tibi absent. ver. vt tuum. lib. vi. et eodem titulo. c. quodam. ver. collatio. per eundem. et per Petrum de anchorano de iure patrona. c. quod autem. ver. quarto nota. Necessaria est enim possessionis adeptio cuius sine ea non possit quis licite ipsa que ad beneficium pertinent ministrare prout notat Jmo. de concess. preben. c. propositi.

m Ad episcopum. Potest enim esse quod vacante ecclesia de consuetudine pars fructuum pro tempore vacationis pertineat ad episcopum et alia pars

Nota sine traditione dominium transferri.

Dulso.

Nota de idoneitate promouendorum.

Anno mense

ad Archidiaconum vel alium que consuetudo bene valet. de offi. ordi. c. presenti. libro. vi. Unde non est equum vt in hoc casu episcopus amplius restituat q̄ quod ad eum perueniret vel peruenire debeat. ff. si certum petatur. l. si me et tictum. l. de rei vend. l. si fundum. cum simi libus.

a **E**dem ab archidiacono et c. se cunda pars. Et dic idem vt scilicet fructus quate nus ad eum per uenerit restituat.

b **T**empus. scilicet duorum mensium.

c **A**dmissus. i. per episcopum vt puta quia archidiaconus sic retardauit negotium inquisitionis sibi directe q̄ ob eius defectu episcopus non potuit presentatum expedire infra tempus hic limitatum. vel potes intelligere quod hic dicitur admissus et c. scilicet per archidiaconum in casu

quo episcopus competenti tempore mandauit sic presentatum et per eum institutum admitti per archidiaconum quo ad inductionem in corporalem possessionem ipsius beneficii que quidem admissio quo ad hoc spectat ad officium ipsius archidiaconi. de offi. archi. c. ad hec. et c. vt nostrum. et huc intelletur concord. littera que sequitur ibi eum non admiserit. ibi videas.

d **S**uperiore. id est episcopo qui est eius superior immediatus. de offi. archidiacon. per totum. Alii si episcopus circa hoc negligens fuerit: tunc archiepiscopus. de supplen. negligen. prelati. c. i. lib. vi. de offi. ordi. pastoralis.

e **A**lignandam. videlicet quia non potuit post receptionem mandati ad inducendum eum infra dictum tempus inducere vel quia infirmus vel alio iusto impedimento detentus.

f **A**b eo. scilicet superiore.

g **E**um. scilicet presentatum.

h **N**on admiserit. scilicet eum inducendo in possessionem suam. nam admissio que sonat in institutionem auctorizabilem ad solum episcopum pertinet. de offi. ordi. cum vos. de prebendis in lateran. de religio. domi. c. de zenodochijs. de hereti. cum ex infuncto. nisi ex concessione episcopi preuia archidiaconus tale ius quesierit vt est videre in archidiacono de Rychemond. extra de institu. cu uenissent. posset hoc quod hic dicitur non admiserit et c. intelligi scilicet cum episcopus commiserit archidiacono potestatem huiusmodi presentatum ad ipsam ecclesiam admittendi quod satis licet. extra eodem. c. ex frequentibus. de re iudi. cum Bertholdus.

i **T**empus. scilicet duorum mensium.

k **E**t solito. Deest constitutio Johannis pecc

l **E**t infra. hic deciditur quomodo propter defectum litterarum de quibus hic loquitur veritas sepe periclitabatur: et ideo statuit vt hic continetur.

uenerunt. Idem ab archidiacono obseruetur si per eum steterit quominus canonice presentatus infra predictum tempus fuerit admissus nisi causam rationabilem coram suo superiore duxerit assignandam cum super hoc fuerit requisitus ab eo. Quare videlicet eum non admiserit infra tempus in hoc concilio diffinitum.

Constitutio Jo-

m **E**piscopus. idem intelligas de quocumque alio qui habeat potestatem instituendi.

n **C**lerico. requiritur enim quod instituendus in beneficio ecclesiastico clericus sit. Quattuor enim requiruntur in promouendo. scilicet etas / scientia /

hannis peccam.

Episcopo clerico ad ecclesiam admissio litterarum admissionis et fornam ac titulum eius continentem contineat.

Et solito cursu causarum infra. Statuimus vt unusquisque episcopus clericum quem ad ecclesiam admittat litteras patentes super sua admissione concedat inter alia continentem in quo consistat ordine et etiam quo

les sint defectus videtur fm eum quod titulus sit victiosus. ar. ad hoc. ff. de re. eorum. l. i. q. i. legum. cuius tamen contrarium vt in casu nostro tenet Jo. de athona in constitutione Othonis ad vicariam. ver. fore nullam. nam fm eum institutio in beneficio potest alio modo probari q̄ per tales litteras. l. de fide instrumen. l. in exercendis. Quis in litteris apostolicis habeat locum id quod notat Bern. compos. in loco predicto. ponit enim Joh. in glos. constituti. predictae rationem diuersitatis inter litteras ad beneficia emanantes a sede apostolica: et litteras de quibus loquitur hec constitutio. et sic declarat dictum Bern. compos. positum in dicto. c. super litteris. Sit enim quod in litteris apostolicis est dare diuersitatem formarum que diuersitas nunc dat vnum titulum: nunc alium. facit ad hoc. l. de man. princ. l. vnica. Sed in institutionibus beneficiorum est dare uniformem titulum auctorizabilem et in forma consuetum. unde in tali casu defectus in littera institutionis non reddet titulum victiosum maxime cum exhibens huiusmodi titulum sit in possessione pacifica ipsius beneficii.

o **O**rdine. debet namque instituendus in beneficio ad minus habere primam tonsuram vt sit in ordine clericali. de insti. c. i. et notatur de regulis iuris. c. i. prope finem. per Johan. an. libro. vi. Et ad hoc facit. c. si pro clericis. de preb. eodem libro: et de transactioni. c. ex litteris. in promouendis quoque ad que dam beneficia ecclesiastica requiritur ordo certus vt puta in vicario quem ad minus oportet esse dyaconum vt legitur in constitutione Othonis ad vicariam. unde de ordine admissi huiusmodi litteris facienda est mentio vt sic videatur si sic admissus tempore admissionis fuerat capax ipsius beneficii.

p **S**ed quero in litteris institutionis alicuius promouendi ad beneficium ecclesiasticum non fit mentio clericatus nec in quo ordine erat tempore admissionis nunquid talis defectus viciet institutionem et reddat

Conditio nes in promouendo requisite.

se debet ad minus habens primam tonsuram legitur et notatur de transactionibus. c. ex litteris. et rescript. cum adeo iuncta glosa penult.

o **E**ccliam. idem intellige de quocumque alio beneficio ecclesiastico quod datur in titulum perpetuum.

p **L**itteras patentes. De enim littere in beneficiis habent locum tituli. vt no. Bern. compos. de rescript. c. super litteris. q. penult. Unde si littere

Quelito.

titulum viciosum: videtur qd sic qd hec littera nō testificatur de qualitate necessaria, scilicet ordine vel clericatu & sic omittitur qualitas extrinseca que de facili non presumitur sed habet probari. ff. de pub. ac. l. quocumq. §. vlti. Non enim presumitur in alienatione facta per pupillum interuenisse tutoris auctoritas nisi probetur vt ibi patet. Unde qd dicitur beneficiatus tempore admissionis sue fuisse constitutus in ordine clericatus hoc probet. L. de vfu. l. i. In contrariū facit In situ. de fidelit. §. vltimo. vbi omnia presumuntur solemniter acta. Et facit ad idem. L. de contrahen. & commit. stip. l. i. ff. de pactis. l. i. rursus genti. §. qd fecerit. In hac qōne mihi videtur qd talis defectus nō noceret si aliunde constet institutum tempore institutionis fuisse in ordine requisito constitutum: quia veritas rerum erroribus gestorum non viciatur. ff. de offi. proconsul. l. i. iustitias. §. veritas. Si autem eo tempore non fuerit in aliquo ordine constitutus tūc satis constat ipsius titulum fore viciosum ratione non capacitatis eiusdem vt. §. dixi. Si autem dubium sit an tunc fuerit ordinatus? necne presumā cum absq. ordine vt sonat littera nisi probetur se ad tūc fuisse clericum vel in ordine requisito constitutum. Ratio est qd talis solēntas extrinseca nō presumitur nisi probetur vt predicti. Nec obstat qd dicitur presumi omnia solēnter acta vt in contrariis allegat: qd illa contraria loquuntur in solēntate intrinseca que presumuntur inesse vt legitur & notatur in. l. sciendum. ff. de verb. oblig. maxime vbi talis solēntas est formalis & scilicet dicitur posset si solēntas esset materialis put plenus not. p. Barth. in. d. l. sciendum. ver. vt ergo.

¶ Quo titulo, scilicet siue per viam presentationis/nominationis/collationis/aut pussionis aut aliam viam quancumq. per quam deuenire qd posset vt instituat in beneficio ecclesiastico. Et sic titulus hic sumitur nō pro ipsa institutione sed pro medio siue via quo vel qua peruenit ad eam. Et sic idem est quod causi habendi ipsum beneficium. Quomodo autem sumatur titulus multis modis dixi. §. de filiis presbyterorum. capitulo vñco. ver. vilo titulo sibi videas.

¶ Item qd archidiaconi. Hec constitutio ascribitur Johanni strathford non tamen continetur inter eas que ponuntur sub prohemio quod incipit sponsam christi sacrosanciam. sed nihilominus rationabilis est & magna equitate suffulta. Et habet principaliter duo dicta. In primo ponit statutum in quo moderat feuda eorum quibus incumbit inducere institutos in beneficiis ecclesiasticis saltem pro actu inductionis. In secundo ibi si vero. ponit penam contra facientes in contrarium.

¶ Conclio. de isto conclio aliquid certum in regis vel cronice non reperi videlicet quo tempore vel sub quo fuerit celebratum.

¶ Superioris. vtpura archiepiscopi vel alterius

ad quem de iure vel consuetudine spectat clericos in ecclesiis restituere. & nota qd dicitur ad mandatum superioris. Nam nec archidiaconi. nec quicquid alius debet aliquem inducere in ecclesiam absq. mandato instituentis. de insti. c. ex frequētib. alis sic inductus

¶ cilio: statum? vt hi qui admissos ad beneficia ecclesiastica ad mandatum superioris tenent? inducere pro inductione? huiusmodi faciēda sumptibus contentent? moderatis? videlicet si archidiaconus inducat. xl. denariis: si suus officialis? duorum? solidorum perceptioe pro singulis suis & suorum expensis pro dieta? pe-

centeretur intrusus fm Joan. an. de officio archidiaconi. c. vt not. struz. qui pro hoc allegat de preb. c. Cum iam dudum.

¶ Tenetur. ex hoc apparere qd non sit in archidiaconi potestas te inducere. vñō inducere postq. super hoc mandatum receperit a suo superiore qd tenetur eius mādatis obedire. & sic necessitatem imporat. cui cōcor. notata p. Archidiaconum de rescriptis. c. duobus. ver. teneantur. l. i.

bro. vi. & de electio. c. qd sit. ver. teneantur. eodem libro per eundem.

¶ Pro inductione. id est sumptibus faciendis circa inductionem vt patet ex sequentibus.

¶ Moderatis. moderatio signat seu alis respicit abbreviationem & diminutionem potius qd augmentum. de verbo. significatio. c. finali cum glossa. ver. moderantes. de preben. statutum. ver. moderandus. per Johan. & Card. libro. vi.

¶ Archidiaconus. cuius officium est admissos ad beneficia ecclesiastica inducere in corporales beneficiis possessionem. de offic. archidiaconi. c. ad hec. & c. vt nostrum.

¶ xl. denariis. que summa sufficere videtur pro quattuor personis & totidem equis cuius vno summario. Sed opponitur de cens. c. cum apostolis. vbi patet quod Archidiaconi. visitans procuratorem recipit pro. vii. equis. Sed satis constat quod. vii. equi cum personis insidentibus nō possunt in die sustentari honeste cum. xl. denariis ergo &c. Solutio sibi non limitatur precise numerus. vii. equorum sed alternativae. vii. vel. v. Unde considerato minori numero bene sufficet hec summa maxime cum inductione faciēda nō oporteat archidiaconū tot equitaturis stipari sicut in sua visitatione vbi opus est vt plures habeat ministros. videlicet officialem suū & registrarum preter alios suos familiares & seruientes pro tunc sibi & suis necessarios quos tamen secum habere omnes non oportet in hoc actu.

¶ Officialis. sic itaq. non requiritur in inducto: ne quod archidiaconus in persona propria hunc actum exerceat sed pot. illā expedire per alium vt hic patet.

¶ Duorum solidorum. videlicet pro duobus vel tribus equis ad matus.

¶ Singulis expensis. etiam in victualibus? pabulo equorum ferratura & huiusmodi.

¶ Dieta. id est pro vno die. & intelligo de die naturalique est. xlii. horarum. ff. de feriis. l. more. ad legem aquil. l. ita vulneratus. Et notatur de verbo. significatio. l. i. §. vltimo. per Accurs. Et quod hic dicit de dieta intelligas de vulgari fm consuetudine patrie sicut notata per Bern. de rescriptis. c. non:

¶ Moderatio.

Dulcisio.

nulli. ver. duas dietas vbi concoz. Philip. Vincen. Boffre. Innocen. z Berni. compos. z facit ad hoc. c. present. s. loca. de preben. lib. vi.

Questio. **Q**uantitate pecunie. scilz. xl. denarij. vbi inducitur per ipsum archidiaconum. aut duorum solidorum. vbi inducitur per ipsi⁹ officialem. **S**ed quid si inducatur per alium q^u per ipsum archidiaconum vel eius officialem tamen de mandato ipsi⁹ archidiaconi. An tunc archidiaconus aliquid possit recipere pro tali inductione. dic q^u nō. s. taliter inducens habebit ab inducto expensas necessarias suo

statui competentes sub moderatione que cōceditur ipsi archidiacono vel eius officiali si ipsorum alter huiusmodi inductionem personaliter fecisset vt hic ordinatur. facit ad hoc quod legi⁹ z notatur de rescriptis. c. statutum. s. in super. s. q^u ad finem in textu. et per docto. lib. vi.

Necessarijs. in victu. scilicet z expensis equoz^u. **S**i quid vero. secunda pars.

Ultra hoc. id est vltra summam predictam vel vltra sumptus necessarios vbi inducendus hoc voluerit.

Premissorum. s. sumptus ea rōne faciendozum. **R**ecipiatur. sic vt appareat pēda sequens nō respicit soluentem sed recipientem duntaxat. nec refert vt cum exactōne recipiat vel sine exactōne: sic etiam gratis oblatio recipi non potest absq^{ue} pena sicut alij cōsimilis phibitio habetur de censibus. c. j. s. caueat. lib. vi.

Inductionem faciendam. intelligas de actuali inductione vt differat ab eo q^u dicit de indictione ne q^u dicit vt ibi dicit. s. eodem verb.

Certificatorias litteras. quibus iuxta mādātū superioris certificare habet inducētes an instituti realiter induxerint. z he littere certificatoz^u se vulgari locutione vocantur littere inductionis ipsius instituti eo q^u testimonij perhibeat de ipsius instituti inductione. Et vt videt^{ur} hmoi inductione corpallis dicenda est pars tituli q^u sine ea nō perficit canonica institutio que dat titulu^m in beneficio ecclesiastico vt plenius notatur per Dy. de reg. iur. c. j. lib. vi. Et cōcord. nota. per Archi. in. c. eum qui. de pben. lib. vi. vbi dicit q^u occupans beneficiū ecclesiasticū sine hoc q^u habeat possessionē auctoritate superioris censet intrusus. Qui cōcoz. nota. per eundē. de elec. c. auaritie. ver. cōfirmetur. lib. vi. ad idē faciūt notata per Johan. xxvi. q. i. Si quis desponsat^{us}. Et alij videz^{ur} retur q^u pro nihilo esset inductio vel installatio de quibus loquunt iura. xxiij. dist. in noie dñi. xxi. dist. Si quis episcopus ordinatus. cum similibus Innocen. tamē hostie. z Berni. compos. in. c. transmissam. de elec. dicunt q^u statim post confirmationē vel institutionem potest quis auctoritate p^{ro}pria nancisci possessionem z ministrare in temporalibus z spiritalibus. Et huc opinioni adheret Paulus in clemen. ij. de eta. z qualita. ver. pacifice. vbi ponit rationes z allegat plura iura p^{ro} vtraz^u parte facienda. Et cōcludens quod iura inductionem in possessionem de necessitate non requirunt presertim vbi ius acquisit^{ur} ex institutione. Non autem ex possessionis traditione de regulis iuris. c. j. lib. vi. Secus tamen est

vbi traditio requiritur ad trāslationem domini. L. de pactis. l. traditionibus. in situ. de reruz^u diuisio. s. per traditionem euz^u similibus. Circa hanc materiam dicit Archi. xvi. q. ii. in summa q^u vbi papa/archiepiscopus/vel episcopus iure ordinario confirmat vel instituit tunc

hero vltra hoc ab inductozibus occasione premissorum recipiatur vel recipiant quicquam amplius propter inductionem faciendam per ipsos vel inductionum certificationis litteras faci-

sic institutus vel confirmatus potest sine alia inductione ministrare. Et sic potest saluari opinio Innocen. z sequacium. Secus tamen est vbi non ordinari⁹ loci sed alij⁹ p^{ro}firmat vel instituit. nam tūc necessaria est inductio que fieri debet auctoritate eius qui p^{re}est cure z regim^{en}ti ipsius beneficii.

Et sic stat opinio aliorum. p^{ro} quo allegat. c. pastoralis. in fine. de priuileg. lib. vi. xvi. q. quinta. Si quis episcoporum. Et huc dicto tanquam satis eque concordat Dominicus de sancto geminiano in dicto. c. eum qui. s. in super. de prebendis. lib. vi. qui dicit quod primum membrum verum est vbi beneficium est vacans quo ad possessionem. Secus si non esset vacans nam tunc non posset propria auctoritate possessionem intrare. vt in. c. licet. de prebendis lib. vi. Petrus de anchorano in. c. proposuit. de concess. preben. dicit quod in preben. z minoribus beneficijs requiritur inductio siue installatio nisi in contrarium sit consuetudo. Nam in hoc casu cōsuetudini standum est s^{ecundum} eum. In curatis vero quo ad effectum ministrandi vel causam in iudicio deducendi dicit quod necessaria etiam est inductio. Hō exerctum actionum z potestas administrandi nō p^{ro}uenit ex titulo sed ex possessione. extra de iure patronatus. c. consultationibus. Anthonius de huro in dicto. c. transmissam ponit viam longam distinctionem que ponit diuersitatem. Primo inter beneficia quozum natura exposcit confirmationem. Secundo inter beneficia que non requirunt confirmationē sed sola itercedit installatio. Tercio inter beneficia que nullam requirunt installationē nec etiam confirmationem. Et intelligit confirmationē etiam p^{ro} institutione z collatione auctorizabili vt sic idem sit confirmationem habere z aliquid loco cōfirmationis accipere. p^{ro}ut alij notatur. per Innocentium z Berni. compos. in dicto. c. transmissam. p^{ro}mo casu dicit considerandam fore consuetudinē z hoc tripliciter. Nam si consuetudo disponat vt non confirmatus administret concludo talem consuetudinē non valere quia esset grauis ecclesie de re iudi. cum causam. z quia per eam videretur enervari bonum obedientie. xxiij. distinctio. nulla. z rumpetur neruus ecclesiastice discipline. de consue. cum inter. p^{ro} quo faciunt notata Innocen. z aliorum doctorum dicto. c. transmissam. z. c. cum venerabilis. de consue. vbi videtur casus. Si vero consuetudo disponat confirmatum non ministrare ante installationem tunc seruanda est consuetudo. Nam sicut alij in possessione transferenda operatur consuetudo de consuetudine. c. ij. sic in ea impedienda z in effectu confirmationis turbanda operabitur. Si autem consuetudo nihil disponat tunc s^{ecundum} Innocen. dicit quod ex sola confirmatione consequitur cōfirmatus ius administrandi. vt in. c. nosti. z. c. transmissam. de electione. etiam in temporalibus z spiritalibus

libus in iudicio et extra ill. ad hoc. c. cu deputati de iudicijs. Et hec dicit fore vera etiam in canonicis et alijs beneficijs in quibus administratio est diuisa. Ubi dicitur deinde siue administrationes non sunt diuise suffi-
cit in canonicis receptio et loco confirmationis est qz re-
cipitur et tura-
mentu obediencia
vel pfectio. v. l. a
qd p eum ad que
pertinet dent pa-
ni altaris campa-
ne vel aliqd sile.
x. l. dist. acoltr.
z. c. seq. de malo. z.
obedi. c. legebat.
Consequit etiam sic
confirmat. v. l. di-
cit p hac confirma-
tionem q auctori-
tate propria pot
nancisci possessio-
nem. ff. de acqre.
pos. cu heredes. z. hoc si no sit p traditor. Ma cotra-
dictor si qd sit opz docere de confirmat de facta ab eo
qui habuit pratem confirmat di l3 no de iusticia sue ele-
ctionis. Et est ratio q possessores reru ecclesiastica-
rum no liberant soluendo nisi soluat pias vel his q
tutione confirmationis defendunt. ff. qd cu falso tur.
l. i. Fallit tñ qd dicit de confirmatione vbi contentio est
super nullitate confirmationis vt qz opponit crimen
cum infamia vt qz contentio obrepticia. de accu. c. ac-
cedes. z. c. sup. his. de causa. pos. z. ppte cu olim. z. c.
cum sup. Et sic pot intelligi. c. si qd ordinat. cu seq.
x. l. dist. Et hec intelligit vera qñ tus confirmat z
installat di pertinet ad eundem. Sec. tñ si ptineant ad
diuerfos sic q confirmatio ptineat ad vnu z inductio
ad aliu no sub epō qz tñ p confirmatione no datur tus
administrandi ante inductioe facta p eū ad que per-
tinet vt not. Archi. x. l. q. i. in summa. Et nota qz res-
gulariter no confirmat no administrat. Fallit tamen
in papa de elect. c. licet. Fallit etiam in casu. c. n. l. e.
ti. Fallit etiam in clericali. qbus concedit admini-
stratio ante confirmatione. de sup. neg. prela. c. i. Fal-
lit etiam in abbatissa electa a duplo maiori parte vt
in decre. in denitatis de elect. lib. vi. Fallit quinto
qñ no confirmatus habet licentia administrandi ex auz-
toritate superioris vt no. Innoc. de symonia. c. sicut.
qd dicit hodie. vt in c. Quarite. de elect. lib. vi. Seco
casu scz in beneficijs quibus no interuenit confirmatio
sed sola installatio tñ talis actus habet loco confirma-
tionis unde in prebendis diuisis talis installatio siue
inuestitura tribuit tus administrandi. In prebendis
autē no diuisis loco confirmationis est q recipit elus
tamentu pfectio vel obediencia vel qd datur pñt
altaris campane vel aliud simile vt p dicit. s. in. h. si
autē pfectio. nec refert an recipies sit epō aliusve
prelat. ad hoc habes potestate. Tercio casu scz vbi
fit confirmatio nec installatio tñ potestas administrandi
recipitur ex solo habitu possessionis. Est tamen
differentia inter eos z istos qui habet solā installa-
tionem loco confirmationis. Nam confirmati vel sic
installati admittunt nomine benefactoru suorum ex
quo de confirmatione talis constat nec pot obici qd
sunt iniuste promoti qz confirmatione z tutione tu-
torum omnia rebozant. ff. quod cu falso tur. l. i. Vt
vero qui nec confirmant nec installant no habet ne-
cesse probare nisi solam possessionem que eis suffi-
cit. ff. si usufruc. pe. l. vlti. s. i. Ex premissis satis ap-
paret q inductio no est pars tituli in his qui confir-
mationem/institutione vel collationem a potestate
ad hoc habere recipiunt. Sed in his qui solam instal-
lationem recipiunt ipsa installatio siue inductio ha-

betur pro ipso titulo. Est tamē inductio necessaria
ad effectū vt institut. possit licite bona talis benefi-
cij ministrare. qd dicit vt dicit. s. eo. ti. c. Cum secundū
apostolum. ver. institutus fuerit.

Facere. id est in formā cōpetentem sub scriptu

**contra recepta soluen-
tibus restituantur et le-
so sua culpa satisfaci-
ant in premissis.**

**De concessione
prebende.**

**Stephanus in
concilio Droñ.**

ra z sigillo redi-
gere: z sic facere
est aliquid ex pre-
sacanti materia
operari.
b. Tradere.
als enim non vt-
detur plene face-
re. ff. de lega. j. l.
z heres.
c. Differre. sic
ergo duo hic reci-
tantur quoru sin-
gula inferunt pes-
nam inferi limitas
ratas vcz litteras
inductionis non

facere z tradere. Item eorum factionem z traditio-
nem indebite per exquisitos colores differre.

Indebite. id est sine rationabili causa z cessan-
te rationabili impedimento. Sed nunqd archi-
diaconus ultra sumpt. pro dicta de quibus hic loq-
tur textus possit aliquid ab inducto recipere nomi-
ne feudoru sibi z suis officialijs soluendoru forsan
vbi consuetum est aliquid certum loco talium solui
per ipsos inductos non incurrendo pena huius co-
stitutionis. quod no facit littera huius constitutio-
nis que dicit vel quicquā amplius recipiant propter
inductionem zc. Nisi forsan intelligas litterā illam
scilicet propter actum inductionis qui consistit in la-
bore corporali z in sumptib. exponēdis vt sic feuz-
da consueta nihilominus recipere valeat: cum in hac
constitutione no prohibeant expresse z maxime cuz
penalis sint restringēda. ff. de penis. l. interpretatione.
cum similib. z hoc puto verū q per talē receptionē
no incurrūt hanc penam. Sed als vt symoniaci puni-
rī pñt qz receptione feudorū vides phibitio exp-
sa in. c. no satis de symonia. h. nec ab eo. vbi etiam ita
tuitur in talibus consuetudinem no valere. z facit ad
idem. c. ti. c. Jacobus. nec obstat si dicas. c. no satis.
loqui de cōmissione cure que fit p epō. no autē de in-
ductione que fit per archidiaconū. qz eadē ratio est
in vno sicut z in alio. Nam vtrunqz est quid spiritua-
le pro quo no debet pecunia erigi vt ibi patet z est
expressum. eo. ti. c. intantū. ad si. z facit ad hoc supra
hoc li. de institu. c. vbi de hoc dicit sup. ver. extorqri.
e. Ab officio. scilicet archidiaconali siue ministe-
rio quod exercet sic culpabilis.

Et ingressu. heentz due pene hic habentur pro
vna. Nam vbi due pene imponunt pro vno delicto
dicitur pena vnica z non due. z concord. in simili de
senten. ex cōmū. c. j. s. caueant. lib. vi. fm Dominicum
qui ibi sic notat.

Ipso facto. s. absqz snia hois: opus tñ est decla-
ratione. de hereticis. c. cum sim leges. lib. vi.
Donec zc. sic ergo facta restitutione statim ab-
solutus est. quod dicit vt scripsi. s. de foro competen.
c. j. ver. satisfecerint.

Et lesio. hoc intellige in casu dilationis facien-
di z tradendi litteras super inductione cuius pres-
textu forsan quia in visitatione ordinaria vel me-
tropolitana vel alibi in iudicio de sua inductione no
potest docere propter carentiam huiusmodi litte-
rarum lesus z damnum passus est.

Satisfaciant. scilicet restituendo damna z in-
teresse ipsi damni passio vel alias satisfaciendo vo-
luntati ipsius lesi prout notatur in simili de viuris.

**Inductio
no ē pars
tituli.**

c. quamq. s. satisfactū per Archidaco. lib. vi.
Que lepra. Nec pñtūto est Stephanī archie
 piscopi edita in concilio Oron. pmo. Et est
 pars huius. s. de prescrip. ne lepra. Et habet duas
 partes que de seipſis satis patent.

Dulſio.

Persona. i.
 rector. Et loquitur
 f. vulgare an
 glicorum.

Ecclēſie. In
 qua. i. vniuersali
 intitular. est. Et
 aduerte ad id qd
 dicit vni. ecclēſie.
 Nam ecclēſia vna
 etiam de cōſenſu
 intitulari in eadē
 manēte vnitāte in
 plures titulos di
 uidit nō pōt vt hic
 et in pñtōne octo
 boni vnitatem.

De cōſenſu.

Contra videt. ex
 eccl. ed. c. iij. vbi
 apparet q sine cō
 ſenſu rectoris po
 teſt de puentib.
 ecclēſie altari be
 neficiū assigna
 ri etiā i titulū. vñ
 de multo forti⁹ hoc poteſt fieri de cōſenſu rectoris.

Solutio. illud. c. iij. loquit vbi de pñgūi bñficio z
 ampla parrochia ſūt duo bñficia z due parrochie
 ſepate. ſic q qlibet ecclēſia ſuū rectorē hēat q ſatis i
 vt ibi. hñc nō loquit de duob⁹ rectorib⁹ pñdētis in
 vna z eadē ecclēſia vnitāte manēte qd nō i vt plen⁹
 dixi. s. de preb. c. i. ibi videas. **T**re op. de. c. per
 tuas. iij. et de ſymo. vbi patet q de cōſenſu rectoris
 ecclēſie poteſt aliq⁹ intitulari ad eandē. Et facit ad
 idem de iure patro. c. pen. Solutio cap. illa loquunt
 de titulo cōceſſo pmo uendo ad ordines cuius titus
 li assignatio nō facit ſectionē beneficii quo ad titulū
 perpetuū. Nec obſtat patrono quin poſſit mortuo
 vel cedēte rectorē alii libere ad totū beneficiū pre
 ſentare vt legiſt in. d. c. penul. nec taliter intitulari hz
 titulū ſub noie pſonat⁹ q hic prohibet ſed ſolū ali
 quam pñcipiat porcionē pro ſuſtēnatione vite que ſim
 lioſtē. in dicto. c. per tuas. debet eſſe ita tenuis q
 per hoc nō videat fieri ſectio etiā fructuū inter eos.

Aliiquid. id eſt aliqua portio.

Homine perſonatus. videlicet in titulū benefi
 cii vt ſic in eadē ecclēſia ſint duo rectorēs intitulari
 in vnitāte manente vt tñ ibi ſit rector z vicari⁹ ppe
 tuus bene i ad portionē vicari⁹ aliqd de cōſenſu re
 ctoris assignare. Nam in hoc caſu nō ſunt duo capi
 ta ſed vñ i ſunt duo beneficia diſtincta in vna ecclē
 ſia ſicut alſ patet in epō z decano. **S**ed nōne iur
 ri pro ſe introducto pōt qd renūciare. extra de reg.
 c. ſtatuiſmus. Quare ergo de cōſenſu rectoris nō po
 teſt in eadē ecclēſia aliqd cōferri alteri noie perſo
 natus cū in hoc ſolum iuri ppro ipſius rectoris de
 rogetur. Solutio per talē collationē nō ſolum de
 rogatur iuri ipſius rectoris pñuato. ſed etiā iuri pu
 blico quo prohibet ſectionē in beneficiis. de pre
 ben. c. maioribus. Unde talis iuri renūciari nō po
 teſt de ſoro cōpeten. c. ſi diligenti. cum ſimilibus.

Ecclēſiam totā. i. totū z integrū ſus q hz i ecclēſia.

Simpliciter. ſabſq⁹ pñtione vñ pacto vt aliqd
 cōferatur in eadē alicui nomie beneficii perpetui.

Reliqnā daz. ex hac ſca apparet q facta tali reſi
 gnatione poſſit aliqd cōferri alicui de fructib⁹ talis

Nihil nomine perſo
 natus conferatur ſub
 titutio niſi ſubſtituēs
 plene reſignauerit: nec
 quicquid alicui nomie
 beneficii assignetur ſi
 beneficium incompa
 ribile poſſidet.

Lepra. i. in
 fra. illd abſur
 dum reputa
 mus omnino vt aliquo
 exiſtente perſona vni⁹
 ecclēſie. alij de conſen

bñficii noie pſonat⁹ i nō pſeraſt ſibi integrū bñficiū.
 Et hoc pſare videt dictio niſi hic i textu poſita ibi.
 Niſi pſona por z ac ſi expñt⁹ diceret. Si rector ve
 lit in totū renūciare tñc poterit alteri certa portio af
 ſignari noie pſonat⁹. Et iſtd puto verū ſic vt ſpā ec
 cleſia vacante de
 ea q pñt⁹ erat vñ
 bñficiū ſiāt duo ſe
 paratz q qlibz di
 caſt pñt⁹ p ſe. z ſic
 ſtat. c. vacante de
 pben. Unde nō
 ta q vacante bñfi
 cio vt in eo cree
 tur nouus titul⁹
 quattuor requiſi
 tur. pñt⁹ eſt de
 ſtmatio animi vt
 ſciliſz ſiat nō an
 ſi ſcīdēdi bñfi
 cium manēte ſp
 ſius vnitāte ſz vt
 ſiat anſi creandi
 duo bñficia z duo
 iura z diuini cul
 tuz augmētand⁹.
 Scđo q ſiat com
 muni cōſenſu eo
 rum ad quos per
 tinet vtputa pa
 trontēpiz capelz

ſu⁹ illius perſone ali
 quid conferatur in ea
 dem ecclēſia noie per
 ſonat⁹ niſi pſona pñoz
 ecclēſiaz z totam pñuz
 ſimpliciter duxerit re
 ſignadam⁹. Item ſta
 tuimus quod non li
 ceat alicui aliquid in ec
 cleſia assignare cui⁹
 nomie beneficii quali⁹
 hoc liceat obtinere cur
 alio bñficio cui cura
 annexa fuerit aīarum.

lani. Terti⁹ q ſiat ex cā rōna bñt. Quarto q ſaculta
 tes ſuppetāt pouob⁹ intulādis. hec nō. l. d. c. va
 cāte. Et poſt eū pñt. de anchora. z Antho. de burr.
 h. Item ſtatuiſmus. ſecunda pars.

Alicui. neq⁹ patrono neq⁹ rectori neq⁹ vicario.

Luiz. Et ſic vt videt nec pmo uendo ad ordi
 nes. **A**d dic. ſm doctores in. c. per tuas. iij. de ſymo.
 de iure patrona. c. penul. de filiis pñt. by. c. ppoſuit
 Et vide qd dicam. i. ver. beneficii. Et nota qd talis
 preſentatus ad ordines ad titulū alicui⁹ ecclēſie nō
 habet ſus in ecclēſia ex aliqua inſtitutione ſz hz ſolū
 pñtitionē alimentor⁹ ex pñtatione acquiſita ſm pñau
 lum q ſic notat de iure patro. c. iij. ver. rectoris. in cle.

Beneficij. Intellige de tali beneficio in quo re
 quiritur inſtitutio canonica. Secus tamē eſſet in be
 neficio tēporali ad vitā concedētis forſan cōceſſo:
 ſiue ſiat in penſione certā vel in portione recipiēda.
 Nam talem penſionē vel portionē bene pōt conce
 dere rector alicui in ecclēſia ſua etiā ſine cōſenſu pa
 troni vel epīcū in hoc ipſius ſolius ſit pñtudiſcū vt
 dicit pñtius in clemen. pñalleg. in ſi. glo. pñceden
 tis. pñoteſt etiā cōcedere alicui ordnādo titulu⁹ in
 ecclēſia ſua vt ſciliſz alimentetur ſi egeat z ſus hu
 ſuſmodi alimentatōnem petendi nō durat vltra tē
 pus talem titulu⁹ concedētis pñt ſentit Johā.
 l. iij. diſtin. pñcipali z etiam pñtius de anchora
 no dicto. c. penul. de iure patro. i. glo. ſbi vacillet.

Quaſi hoc ſciliſz beneficiū ſic assignatum. Et
 nota quod hec dictio quaſi hñc ſtat ſimilitudinarie.
 z concord. in ſimili. ff. de procur. l. ſi procuratores. in
 fine. ff. ex quibus cau. maio. l. alit pñtor. s. Item eſt
 vbi de hoc in glo. Quādoq⁹ hec dictio quaſi eſt no
 ta veritatis. extra de decimis. c. parochianos. vbi
 de hoc per Berni.

Alio beneficio. ſciliſz curato vt ſequitur talit⁹
 deſicet quod cum beneficio de quo hic loquitur ſit
 incompatibile. pño quo vide quod ſcripſi. s. de pre
 bendis. c. auditiſs. s. decernimus. s. Incompatibilia.
 Cura animarum. ſupple pñcipaliter. Secus
 ſi ſecundarie verbi gratia in ecclēſia parochiali cu
 rata prebende annexa. de preben. c. ſuperea. lib. vj.

Quattuor
 requiſi ad
 creādū no
 uum titulū
 in ecclēſia
 vacante.

Dictio qñ
 varie ſumit
 tur.

Quæſtio.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

Et que sunt illa beneficia quib⁹ annexa est cura ani-
marum. vide. s. de pben. c. audistis. n. curaz animarum.

Diffusio.

Apostolis maioribus. Nec constituto ascribitur
in quibusdā libris Bonifacio archiepo. Et in
quibusdā Roberto wynchelsea. Et habet tria di
cta. In primo de
cernit qd officium
aque bafular? co
feratur vt benefi
cium ecclesiasticū.
In secūdo ibi Et
qn. statuit illud cō
ferri debere p cu
ratu? ecclesie. In
tertio ibi Aut
bus zc. vult par
rochianos copel
li ad prestandum
ipsis aque bafulis
elemosynas con
suetas.

S clerici. Ad ergo laycis. Et itelligas illū quod ad hoc esse laycū qui nō est ordinatus iſaſ ſit cōpetentis litterature xij. q. j. duo ſunt. de eta. z. quali. cū contingit. Et iſa bigamus ſit licet prius fuerit ordinar. tñ iter laycos debet cōſutari qz talis omni privilegio clericali nudat⁹ eſt. de bigamis. c. alterat nſ. lib. vj. Si autē fuerit cōiugatus nō tamen bigamus dum tamē habitū z conſuram gerat clericales habebit vt clericus in duobus vt. ſc. in perſona gaudeat privilegio clericali ſupra. c. ſi qſ ſuadente. xvi. q. iij. Et vt nō trahitur coram iudice ſeculari. de cleric. coniug. c. vñco. lib. vj. In ceteris vero habebit vt laycus. Quia quod de vno cōcedit in alio denegatur. xxv. diſt. Qualis. z. ppter ea dicit Francis⁹ q clerici cōiugati in ecclia habūt inter laycos nō inter clericos. z alleg. Jo. an. d. c. vñco. z ſic nota. in. j. de vi. z. hone. cler. ver. nota ſecūdo per ppetru z ancho. Unde ex premiſſis apparet q iſtud officiū de quo hic loquit nō debet cōferri clerico cōiugato. Quia cleric⁹ iſte habet deſeruire p̄ bytero in altariſecum cantare. z ep̄iſtolā legere de vi. z. hone. cler. c. viſ quos. Sed vt predicti clericus cōiugatus nō ſtabit nec ſedebit inter clericos ſed inter laicos: ego zc. Puto tamē q in defectu clericorū nō cōiugatorum bene poſſent aſſumi ad tale officiū clerici cōiugati dūmodo nō ſint bigami z gerāt habitū z tōram clericales. ar. ad hoc de reſ. do. c. inter quatuor. xxvij. ob. de ſyracufane. de cler. cōiug. c. Johāne Nec obſtat prius allegata: quia in hoc caſu nec eſt excuſat maxime adiuuante ad hoc cōſuetudine ſupra notata per Innocen. d. c. j. de viſa z hone. c. c. Pauperibus. Quibus ſc. parentum z propinquorum bona nō ſuffragant. ſ. q. ij. clericos.

Nota de ef
fectu aque
benedicte.

Beneficiū. **B**eneficiū. Large sumitur hec dictio beneficiū
prout est veniuolus actus tribuens gaudij capierī
vt in libro feudorum. titu. in quibus casibus feud.

amitt. c. obertus. Si in primis. Unde et prestationes et pensiones et alia huiusmodi que seruitoribus et ministris ecclesiasticis conceduntur ab his titulo beneficii dicti possunt. xvi. q. prima possessiones. et dixi de hoc. s. de de coniug. c. i. ver. ecclesiastica beneficia.

clesiasticus & suos parro-
chianos super collatio-
ne huiusmodi benefi-
ciorum lites nonnunq̃
audiuimus suscitari^s:
quas sicut cordi nobis
est aputare^b debemus:
decernendo statuim⁹ vt
iisdem rectoresⁱ & bica-
rii quoru magis^k est sci-
re qui ad huiusmodi be-
neficia existunt idonei
tales clericos in predi-
ctis beneficijs prefice-
re^l studeant: qui iuxta

rem. Vbi vero solum est vicarius hoc fiat per vicarium. ¶ Sed quid si sint in vna ecclesia rector et vicarius quis eorum conferet istud officium? ¶ Videtur quod vicarius: quia cum eius sit exercitius cura animarum vt dixi supra de clero non residen. c. presertim. ver. vicarios: et in curati adiutorium ordinatur talis clericus. vt in. c. vt quisqz. de vita et honestate clericorum per vicarium ipsum vt videtur veniet eligendus: cuius est talem sibi eligere qui sibi in his que ad eius officium spectant valeat deferre. ¶ Puto tamen quod per rectorem debet institui qui in ecclesia principalis et caput existit a cuius iure tanquam principali vicarii portio dependet. Sufficit enim curam gerenti quod clericum secum habeat. vt in. d. c. vt quisqz. licet ipse eum non eligat vt ibi innuit. Unde sicur non absque patrono cuius proprium est ministrare principales ecclesie presentare potest aliquis in ecclesia institui. xvi. qd. vii. decernimus. Sic nec potest talis clericus institui absque rectore cuius est proprietas cure in eadem vt dixi dicto. c. preterea verbo vicarios. s. de clero non residen. ¶ Potest tamen incongrue dici quod talis clericus institui siue deputari debet per vtrumque scilicet tam per rectorem quam per vicarium quod vtrique eorum talis clericus ministrare subesse debeat sicut alii pringit in decano rurali qui eligitur tam per episcopum quam archidiaconum cum sit minister communis vtriusque extra de offi. archidiaconi. c. ad hec in fine. h. ¶ Magis supple qz prochanos. Et considera bene hac lra. Id ei dicit qz rectores et vicarii magistri sciunt qz sunt idonei ad tale officium: sed qz eorum magistri qz prochanos est scire qz sunt idonei: potest esse qualiqui prochanos viri bene scripti magistri sciunt tamen lectura qz lectur alij sacra ecclesiarum et p tales clericos agendis qz sunt idonei qz ipsi eccletores et vicarii. Sz magister princeps talia scire ad ipsos rectores et vicarios qz ad prochanos qz magister circa talia psari dos ipsorum rectorum et vicariorum officii et ipsa magister scire tenet. Ad qz faciunt p me super not. d. su. tri. z. f. cat. c. i. s. sciat: ibidem eas. ¶ ¶ Reficere studeant. Ad platus enim pertinet in

Provincialis Guillelmi LindeWode.

facto hz nō de iure z qui cū hoc omisso p̄cessu cano-
nico cōtra incūbētes tales in foro ecclesiastico mo-
uendo verp̄at ordinarios vel alios per breuia regia
in foro seculari ratione nō admissiōis sue vel impe-
dimentū quo min⁹ admittant ad eadē. In scdo ibi.

Si nō statuit qd
in hoc casu fieri z
seruari debeat tā
in p̄sona admittē-
tis q̄ admissi cō-
tra predictū statu-
tum z ei⁹ etiā qui
patitur se induci
in possessionē ta-
lis beneficii con-
tra istud statutu.

In tertio ibi p̄ter p̄missa. p̄testat beno artan-
do per hoc statutu ep̄os z eoz collatarios quū pos-
sent b̄nficia ad ip̄os collationē spectāta quib⁹ aliq̄
de facto incūbunt conferre. z q̄ collatarij ip̄os col-
latiōez suā possēt admittēre isto statuto nō obstāte.

Clerici. De his loquitur quia laici ad benefi-
cia de quibus h̄c loquitur non sunt capaces. de in-
stitu. c. ij. cum ibi notatis per doctores.

Dignitates. Dignitas p̄sonatus z officiat not
tat Jo. an. de p̄beb. c. de multa. sunt synonyma sicut
colligi pōt in. c. cum accessissent de cōf. Et facit ad
idē de rescrip. c. ad aures. z hoc verū sumēdo voca-
bula in genere. sumēdo tñ strictē in specie differūt.
facit de rescrip. c. statutu. in p̄m. lib. vj. de cōfue. c. j. de
eo qui mit. in p̄f. c. ei⁹ qui. de p̄ben. q̄ sepe. eo. lib. de
iudicijs. c. ij. in clem. z in extravagā. execrabilis. Et
ergo dignitas sp̄aliter loquēdo v̄notat Jo. an. z

Dignitas. Innocē. Illa que s̄m institutionē vel cōsuetudinē
ecclesie habet pro dignitate. Unde qui p̄est aliqui-
bus z habet iurisdictionē licet nullā habeat admini-
strationē tp̄alem tñ dicit habere dignitatem vt in. c.
volumus. lxxxi. dist. in. Et sic tp̄alis administratio
nō cōcludit dignitatē sed requirit q̄ habeat officium
perpetuū z administratiōē perpetuā. de statu mo-
nac. c. lxx. Unde z illi qui habent aliqd officiu sine ad-
ministratiōe z sine iurisdictione sicut sunt syndici/
procuratores/pulsatores cāpanaz z h̄mōi nō dicitur
habere dignitatē. Secus tñ esset si haberēt ali-
quam iurisdictionē. ff. de offi. p̄u. c. l. i. Et idē qd
prius dictū est de dignitate dicit doctores p̄dicti de
personatu. vt v̄iez ille dicit p̄sonatus quide institui-
tione vel cōsuetudine ecclesie talis habet z reputat. z
hec loquēdo de facto p̄cedūt. De iure nō cognosce-
tur dignitas vel p̄sonatus eo ip̄so q̄ aliq̄s habet sub
se subiectos rōne iurisdictionis p̄petue. Hec s̄m Jo.
an. Aliter pōt dici s̄m Archid. de cōfue. c. j. lib. vj. Digi-
gnitas cognoscit altero de tribus modis. p̄mo qñ
beneficiū h̄z administratiōē rerū ecclesiasticarū cum
iurisdictionē. vt. d. c. volum⁹. Scdo ex eo qd h̄z nomē
dignitatis cū prerogatiua in choro z capitulo. et de
cōfue. cū olim. Tertio qñ cōstitutio vel consuetudo
ecclesie habet qd beneficiū habeat z reputetur pro
dignitate. hec dicit Archid. procedere de iure cō-
muni. Sed dñt de Rota cōclusionē. clxxij. dicit qd
excussa consuetudine z reputatione ecclesie cathed.
de iure cōmuni nullū beneficiū sonat in nomē digni-
tatis vel personatus excepto archidiaconatu z archi-
presbyteratu z hoc p̄pter p̄eminētiam z iurisdictionem quā habet super alios. Et patet in titu-
lis de offi. archidia. z de offi. archipresby. per totū.
In ecclesia vero collegiata ille qui est caput ip̄ius
ecclesie dicit esse in dignitate vbi de illa prouidet per
viam electionis z cōfirmatiōis ep̄i. faciunt ad hoc
notata de offi. ordi. c. cū ab ecclesiis. predictis cōue-
nunt notata per wil. in clem. j. de p̄beb. vbi dicit q̄
dignitas est p̄eminētia in ecclesia quo ad forū contē-

Qualiter
cognoscat
dignitas:
vel perso-
natus.

ctosum gradum tenens. Que quandoq̄ dicitur per-
sonatus quia honoratur persona. Quandoq̄ offi-
cium quia officiat de constituto. cum accessissent.
Quandoq̄ vero habet nomina specialia vt cūto-
dia. de instit. fina. Succentoria de excep. prelato. c.

inter. Decanus:
de rescrip. ad auz-
res. p̄positura:
de retud. cap. cūz
olim. de Archid.
presbyteratu et
prioratu ecclesie
secularis dicit qd
si saltē habeat in
modicis spiritua-
lem iurisdictionē

occupata de facto s̄ se
presentari seu ea sibi cō-
ferri per quēcūq̄ de
cetero procurantes h̄i
directe vbi indirecte bit

nem in foro contencioso excommunicando/ suspen-
dendo / vel interdicens sonat in nomen dignita-
tis. de electioni. dudum. ff. s. tandem. si nullam ha-
beat iurisdictionem sed solum visitat z refert ep̄i
scopo tunc simplex officiu habet s̄m eum. De p̄io-
ribus regularibus dicit quod si immediate p̄sunt
collegio vel conuentu z sunt principales dicuntur
habere dignitatem s̄m ea que notantur de rescrip.
c. z si principalis. in clemen.

C Personatus. h̄i s̄m quosdam cognoscuntur s̄z
modum positum in glossa p̄ceden. Vel dicit s̄m Ar-
chidiaconum quod personatus cognoscitur ex p̄es-
rogatiua chori vel capituli in actibus ibi agendis
post existentes in dignitate videlicet sedendo/ scri-
bendo / z huiusmodi. de electio. dudum. ff.

Officia. Hec cognoscuntur ex habitu admi-
nistratiōis: videlicet quando aliqui habent admi-
nistratiōem rerū ecclesie sine prerogatiua cho-
ri: vel capituli ultra alios sui ordinis. et idem si
quis habet id quod habet onus annexum sine ho-
noris prerogatiua s̄m Archidiaconum dicto. c. j. de
consuetu.

Prebendas. prebenda differt a canonis. Nam prebenda
canonis est ius spirituale quod aliquis assequitur
in ecclesia per receptionem in fratres z assignatio-
nem stalli in choro et loci in capitulo. de qua pie-
nus notatur per wil. in clemen. ff. iuxta de p̄ben.
Prebenda vero est ius spirituale recipiendi certos
proventus pro meritis in ecclesia competens per-
cipienti ex diuino officio cui inest: z nascitur ex ca-
nonis tanquam filia a matre prout notat wil. dicto
c. i. iuxta. ver. prebendam. Et sic nota quod pre-
benda est nomen iuris quia non constituitur tantum
ex possessionibus sed ex iure canonis cui annexa
tur que sine reddito non potest constitui quia sic nō
esset quid prebendario preberetur. prima qōne. ff. ff.
Si quis obierit.

Quecunq̄. scilicet titulum canonicum requi-
rentia.

De facto. licet non de iure quia forsan incum-
bens iustum titulum non habet.

Conferri. forsan per executorē p̄uisionis apos-
tolice vel alium qui nō est ordinarius collator pro-
pter id quod dicitur. i. eodem. c. s. final. Nam ad esse-
ctum quod per tales possit fieri collatio requiritur
quod beneficium vacet de iure z de facto s̄m Boff.
in summa de concef. p̄ben. in principio. z nota per
Archidiaconum de p̄ben. c. licet episcopus. ver.
conferre. lib. vj. Ad quod facit de concef. p̄ben. c.
cum nostris. z. c. litteras. Et circa hoc vide notata
per Boff. compos. de rescriptis. c. Capitulum san-
cte crucis. glossa. quia questionēs ver. sed nunquid ex-
cutor ad prouidendum datus.

Autemq̄. qui non est ordinarius collator vt
dicit glossa proxima.

Procurantes. Hoc quod h̄c dicitur videt fun-

Prebenda
z canonis
differunt.

Questio.

datum esse ex dictis Hostie. in sum. ff. de cōces. preben. §. 2. vtrū in prin. **¶** Sed hic quero quid si gratis ipis a principio ignoratibus sint presentati ad aliquod tale beneficium vel illud fuerit et collatum absque pcuratore eorum nunquid si admissione talis beneficii prequantur per brevia regalia hic inuicem absque eo quod cum debet de facto prius amoveat per iudicem competentem sint per istam constitutionem ipso facto excoctati. videbatur sic quod licet in penalibus non debeat fieri laxa extensio. de pben. di. j. pene. cum similibus. tamen ubi omnia non subest eadem ratio debet idem ius seruari etiam in casu non expresso. Ad quod faciunt notata in c. s. de tēpo. ordi. ver. italie. per Jo. an. lib. vj. Et illas glos. dicit Petrus fore singulares. Anthonus de butrio in c. si nati. de cōsue. prout est. recitat Dominicus de sancto Bemiano. o. c. s. de tēpo. ordi. ponit pro conclusionem vera quod constitutio penalis licet detur omnimoda similitudo et subest eadem ratio non tamen recte potest per hominem extensionem ad non expressa. Quia talis extensio fieret per hominem non habentem potestatem condendi leges. Et probatur expresse in c. constitutionem de regula. lib. vj. Ubi statutum loquens de predicatoibus et minoribus non habet locum in aliis medicantibus licet subest eadem ratio. Et fit propterea auctoritate illius qui legem potuit condere. Sed scire debes quod ex ratione legis vel constitutionis potest per ipsam legem vel aliam constitutionem fieri extensio in multis casibus. Primo quando per constitutionem vel statuti possunt trahi ad casum quo idem concludit maioritas vel paritas rationis etiam similitudinem significationem perbi. perbi gratia perba statuti permittunt occidere ergo multo magis vulnerare: quia vulnerans potest dici occidere quo ad vulnerantis intentum. ff. ad l. aquil. l. illud. patet etiam exemplum in statuto quod prohibet filiam succedere ex parte masculo. nam extēditur ad nepotem a maiestate rationis ff. de pben. signi. l. liberos. per Jo. an. notata in scholasticis de mactarellis. in l. l. que sit lon. cōsu. Et quod fiat extensio a paritate rationis de stricta significatione vocabuli ad latam facit notata per Jo. an. de elect. c. si glo. ij. lib. vj. vbi notat quod perbum electionis extēditur ad presentationem. Et concord. nota. per Paulum in clem. i. de elect. §. eligatur. Solut namque dicit quod in his que sunt favorabiles anime: sicut sunt dānosa rebus fiet extensio ut notat Barthol. l. si aduer. vbi dicit. aut. sacra mēta puberam. Et hoc quod dicit de extēditione vocabuli fidei a maiestate vel paritate rationis. Verum est nisi ubi statutum quod de extēditione est penale et correspondens simul. Nam tunc arguendo a maiestate rationis habet locum extensio: non tamen a paritate rationis. Et sic stant nota. Jo. an. in regula iuris ignorantia. lib. vj. et sic stat glo. Jo. an. in c. s. de dem. in cle. vbi dicit de eta. et qualita. Secundo quando casus ad quem fit extensio habet se correlatiue ad casum expressum et est ratio. et hoc est verum nisi lex cuiuslibet ex correlatiuis separatim imponat suam penam. Patet exemplum in ordinatore et ordinato. de tēpo. ordi. c. ij. lib. vj. Item in marito et uxore. vt in l. ij. de iudicta viduita. Item in emptore et venditore. de locato. c. ij. et in l. l. ne fidelis. de den. Et faciunt notata per Barthol. in l. liberos. ff. de his qui no. in fa. Facit l. emptor. de rescin. vbi dicit. Et ad hoc optime facit glo. Jo. an. in c. reus. de cōfessi. c. ij. lib. vj. Tercio quando regula antiqua extēditur per nouam legem ad alium casum quam comprehendit in prima. Et sic parificat illa duo. Unde in illa materia in qua fit parificatio statutum in vno ad aliud extēditur. vt si ita statutum dicat qui pōt testari pōt codicillari vel quod statutum in filio locum habeat in seruo. Unde si postea nouum statutum disponat in vno tantum in illa materia extēditur ad reliquum. Non autem in diuersa materia notat glossa: et Barthol. in l. quod non

ratione. ff. de legi. et in l. si quis seruo. l. de furtis. Faciunt ad hoc notata per Jo. an. in c. constitutione. de regulari. et in regula. que a iure de regulis iuris. l. i. bzo. vj. Et pondera quod dicitur in eadem materia in qua est facta parificatio: quia secus esset si materia esset diuersa. pro quo optime facit glo. Jo. an. in capitulo. s. in cle. vel mona. ver. de claramus. libro. vj. Quarto quando plura habent se consecutue vnum ad alterum: quod si fiat mutatio in vno fiet mutatio et in altero. Nam certa etas est determinata ordinis. Si ergo etas restringitur in dignitate restricta cēsetur in ordine. vt notatur de electioni. c. cum in cunctis. Quinto quando duo sic se habent quod vnum mēsuratur ad instar alterius. Nam publica honestas mēsuratur ad instar graduum in consanguinitate. Si ergo corriguntur gradus in consanguinitate corriguntur et in affinitate. vt notat glo. de consanguini. et affini. non debet. facit etiam glo. Jo. an. in c. quis de officio ordinis. et prout sunt. lib. vj. Sexto quando duocōmuniter reperiunt parificari a iure in dispositionibus sicut est videre in postulatione/electione/prouisione et presentatione que perus in multis locis parificantur. Unde talis parificatio sueta facit quod statutum in vno casu extēdat ad reliquum vt notat Jo. an. in c. s. postquam de electione. et prouisione. libro. vj. et per eundem in clemēt. s. de officio vica. et sacerdotum. cum similibus. Et ad hoc facit notabiliter autēti. de non eligē. secun. nuben. §. ij. quia vero. et colligētes. Et hec dicas vera quando communiter reperiuntur a iure parificata. secus si aliquo casu reperiuntur parificata et non communiter: quia tunc in alio casu non parificato dispositum non extēderetur ad reliquum. vt notat glo. ver. non obstante. de electioni. c. dudum. et glo. Jo. an. in ver. parrochialis. de electioni. licet canon. lib. vj. Et faciunt notata in autenti. quas actiones. l. de sacrosanctis ecclesiis. Septimo quando habent se ita gradatim quod vnum mēsuratur gradatim ab alio in aliquo accidenti vt quia determinatum est certum tempus ordinis subdiaconatus: et certum ordinis diaconatus: et certum ordinis presbyteratus. Nam facta mutatione in vno ex gradibus facta videtur mutatio in aliis vt notat glossa Jo. an. in clemēt. ff. generalem de etate et qualitate. Faciunt ad hoc notata per Lys. Barthol. in lege. Illud. l. de sacrosanctis ecclesiis. distinctio. s. hinc datur intelligi. Octavo quando aliqua habent se vt preambula ad actum et ordinantur in eundem finem actus: vt est postulatio/electio/collatio/et presentatio que tendunt in finem prouidendi ecclesie vacanti. Quia supposita rationis indempnitatis dispositum in vno extēditur ad reliquum. de postulatione prelatorum. c. finali glossa final. per Bernardum. Item glossa final. in capitulo quam sit de electioni. per Jo. an. in libro sexto: et concord. notata per Paulum in clemēt. ff. prima de electioni. Nono quando constitutio loquitur in casu singulari. verbi gratia vt si quis produxerit falsum testem puniatur. Nam idem intelligi debet de producente plures. ff. de iurisdictione omnium iudicum. l. final. et facit l. tertio. §. negaus. ff. de negotiis gestis: et ibi per Barthol. concord. etiam notata Jo. an. de rerum permutatione. c. s. ver. aliqui. libro. vj. de officio legati. c. i. et cūcūq. eodem libro. Decimo quando fit extensio ad casum sine quo dispositio aliter nullum foret effectum. ff. de verborum obligationibus lege si stipulatus fuero per te. ff. de iurisdictione omnium iudicum. l. secunda. Et notatur per Barthol. l. de leg. lege non dubium: et optime facit ad hoc de electi. si postquam. libro. vj. §. i. electus. Undecimo quando illud a quo fit extensio cum eo ad quod se

Provincialis Guillelmi Lindewode.

habet vt loco illius subrogatum. Unde stricta dispositio in vicario episcopi habet locum in vicario capituli vacante sede vt notat glos. Johan. an. in clementini. Et si principalis in ver. principalis ad si. et faciunt notata Jaco. de butrig. in l. placet. l. de sacro san. eccles.

Duodecimo quādo id ad quod sit extensio salte in parte est idem cū expresse dispositio ita quod nō dicitur fieri extensio ad penit. ses paratum vbi est eadem vel maior ratio. et ita potest intelligi glos. Johan. an. in c. siant cuncti. de elec. libro. vi. in verb. consanguineos. Tertio decimo qñ extrema includuntur sub lege interpretata. vnde si vna lex interpretatur antiquam licet interpretans loquatur vno casu extenditur ad omnes casus inclusos sub interpretata vt notat Johannes an. de rescriptis. c. dispensat. libro. vi. ver. questiones in no. Et nota ad hoc glos. Johan. an. super ver. consuetudine. in clemen. statutum de electio. Quarto decimo in casibus conuersi. vbi subest eadem ratio et sic stat glos. Johan. de tempo. ordinan. cap. i. ver. italle fm vnam opinionem. Et hoc verū est nisi talia sint expressa exemptione. quia tunc talia non restringunt dispositionem. de priuilegiis. si papa. lib. vi. Secus si exprimerentur dispositiue nam tunc non extenduntur ad casum conuersum. Et sic intelligitur dicta glo. Johan. in ver. italle. Et omnia premissa locum habent in extensione actiua. Passiue autem indistincte sit extensio. Nam si statutum aliquod disponat de aliquo fiendo vñ nō fiendo obseruādo vñ nō obseruādo subeūdo vel nō subeūdo et hñōl tñc statuti huiusmodi recipiūt oēs declaratiōes limitatiōnes et dispositiones iuris de quibus iura in illa materia loquuntur. Habet exemplum in ordine subdiaconatus qui olim non erat sacer. de etate et qualita. a multis. Sed hodie est sacer. vt ibi patet. Unde qñ quid de ordinibus sacris alibi in iure statuitur in illo quoq; seruari debere intelligitur. de seruis non ordinandis. c. miramur. faciunt ad hoc notata per Jacob. Butrig. in l. placet. l. de sacro sanct. eccles. faciunt etiam ad hoc notata in clementini. prima. de officio vicar. ver. promouendis. et ver. sacerdotium. ad finem glos. per Johan. an. et de hereticis. c. christianos. in textu et glosa final. per eundem. et concor. in hoc sententia Bartol. ff. de iustitia et iure. l. omnes pupuli. et l. si constante. ff. soluto matrimo. Et optime facit textus. ff. de muneribus et honorib. l. i. §. i. Et premissis itaq; habes quod constitutio stricta vel penalis ab homine non potest extendi sed per legem vel aliam constitutionem bene potest extendi. vnde si lex vel statutum extendat dispositionem per hoc non videtur extendere penam nisi hoc exprimat. habes super hoc glos. singularem. in l. final. ff. de in suis vocan.

tute breuium^a. Quare non admittit vel quare impedit et cetera. aut similitum^b tacito^c in dictis breuiibus de beneficiis

a Breuium. hic vide quod super hoc scripsi. supra de foro competent. c. dferum. ver. breuia. Et nota quod hec breuia et similia sua nomina fortuntur ad instar interdictorum que dantur in iudicio possessorio de quibus dicit Chyñ. l. quorum bonorum super Rubrica. quod quedam eorum sumunt nomina a primis verbis edicti vtpote quorum bonorum. quorum legatorum. vnde vi. vti possidetis. vtroque quodam vero sumunt nomina a materia vt est videre quasi in omnibus. videlicet in interdicto ne vis fiat et. Item in interdicto ne quid in loco pu-

blico ne quid in loco sacro. de tabulis exhibendis et huiusmodi: et hoc modo sumunt hec breuia sua nomina. Tertio modo sumunt nomina ab auctore qui ea originaliter introduxit. vt patet in interdicto saluiano et huiusmodi.

ficioz am possessorib⁹ et eis^d vocatis rite^e non amotis contra episcopos^f seu alios in seculari curia prosequan-

teris vna cum hoc concurrentibus videlicet quod incumbentes sint prius rite amoti per iudicem ecclesiasticum competentem. Nam hec est principalis intentio statuentis vt nisi tales possessores prius amoueantur non habeat locum prosecutio per huiusmodi breuia. Unde licet presentatio vel collatio fieri non procurauerit: sed absq; sua procuratione ipsam habuerit vt tetigi supra eodem ver. procuratores. in principio. Et cum hoc in impetratione breuius huiusmodi non taceat sed expresse incumbentiā possessoris. Et si incumbens huiusmodi fuerit super hoc coram ordinario vocatus: non tamen fuerit canonice amotus propter hec non euitabit hanc penam. Quia alias sequeretur quod principalis effectus huius constitutionis per talem practica solueretur contra ea que dicitur supra eodem ver. procurantes. ver. decimo. Et ad hoc facit littera que sequitur.

d Et eis vocatis et. vt scilicet hoc intelligas si prosequens taceat incumbentiā quamuis veraciter incumbens sit ad respondendum super hoc coram suo ordinario vocatus non tamen canonice amotus: vt scilicet non obstante vocatione talis prosequens sit excommunicatus. tum propter dolum et maliciam resultantem ex tali taciturnitate. extra de rescriptis. c. super litteris tum quia incumbens sed vocatus nō est amotus. Sed si exprimeret incumbentiā fore amotū cum tamē hoc in veritate nō est verum licet ad partem reputent tacere verum expresse id qd est falsum vt. d. c. super litteris. nō tamē putarem sic prosequente incurrere penā de qua hic loquitur constitutio eo qd constitutio maxime penalis in hoc casu non recipit extensionem ad casum contingentem in alia materia qd expressa vel eum qui potest cadere sub natura materie expresse vt dixi. §. eo. ver. procurantes.

e Rite. hoc inuocat canonice. et dicit fieri rite seruatō pcessu legitimo fm iuris solēnitatem. ff. de bo. pos. §. tra ta. l. nō putauit. §. nō queus. vbi de hoc per Accur. §. rite. Et differūt rite et recte. qd rite significat iuris solēnitatem vt predicti. Sed recte significat iustitiam cause prout de hoc legitur et notatur in l. ii. ff. de inof. testa. et ibi per Barthol.

f Episcopos. ad quos principaliter pertinet tales admittere et instituere. et de here. c. cū ex infuncto. in fi. als posset hic esse littera contra ipsos scz incumbentes. Nam et ipsi quique possunt dñi impedimento executionis: presentatiōis vel collatiōis in ea parte facte quatenus nituntur suam incumbentiā defendere: vt sic contra ipsos incumbentes pcedat breue quare impedit. Contra epum vero et alios ad quos pñnet admissio pcedat breue quare nō admittit et. **g** Alios. Ad quos forsan de priuilegio vel cōfues tudine prescripta talium admissio spectat. vt potes

b Similitum. scilicet querendū ad possessionem et huiusmodi.

c Tacito. vti datur ergo quod hoc expresse nō incurreret penam sequenti. Arguementum sumpto a contrario: hoc puto verum esse.

Rite et recte differunt.

referre illud quod hic dicit alios scilicet ipsorum in-
cumbentium procuratores et tales qui ipsis incum-
bentibus assistunt tanquam pars.

a **I**psos sequantur. Sed quando videtur talis profe-
cuto incepta ad effectum incurrere hanc penam. videtur
quod per solam arre-
stationem vel voca-
tionem ad iudicium.
ar. ad hoc de foro
cōpe. c. si diligenti.

tur. nisi de causis ba-

vbi sufficit aliquem trahere ad iudicium vel tunc ad effe-
ctum incurrere penam in canone limitatam. **S**icut
ad idem. **f. q. iij. in solita. et c. placuit. l. de iurisdicti.**
omni. iudic. l. in criminali. Et contra videtur l. i. cōtest.
necessaria. ar. l. amplius. ff. rem ra. habe. et l. q. i. ff.
de in ius vocan. et l. si cōvenit. ff. de iurisdicti. om. iud.
immo quod sola querela dispositio sufficit ad effectum
pene incurrere videtur per decre. gravem et de excess.
pla. Et illud est propter excessum gravem respectu sub-
dicti ad iudicium. unde si clericus subditus sui episcopi p-
brevia de quibus hic dicit prosequatur in curia seculari
videtur quod statim eoispo incidat in hanc penam. ar. illi
decre. Sed quo ad alios est dubium propter predicta ius-
ta. Item propter alia que voluit quod finis litis sit expe-
ctandus. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. meminisse. de bo-
lib. l. quicquid maior. §. accusasse. q. met. cau. l. si euz ex-
ceptione. §. hec actio. In hac materia aliqui dicunt quod
de rigore statim committitur pena sed de equitate non
ante litis contestationem. Et sic sentire videtur glo. de foro
cōpeten. §. causam perdat in. c. si diligenti. et ibi per l. do-
stien. et Archi. d. c. in solita. Jo. an. dicit quod vbi trahens
aliquem in iudicium vestitum in hoc p̄tinax est tunc ita
statim incidit in penam. Secus si non p̄tinax hoc fecerit
quod tunc expectabitur litis contestatio. Alii vo-
lunt quod attendi debet p̄ba. Hic si p̄ba sint de non trahē-
do vel non vacando et huiusmodi. tunc eoispo quod tra-
hit vocat vel aliquid huiusmodi facit committit pena
ut in primis cōcord. Si p̄ba sint de non agēdo vel non
mouēdo litē. tunc requiritur litis contestatio. ut in secun-
dis cōcord. Si p̄ba sint de non accusando et huius-
modi. tunc expectabitur sententia ut in ultimis cō-
cordan. Hec distinctio videtur p̄bati per l. i. in cri-
minali. l. de iurisdicti. om. iudic. Et notatur per l. dēricum
dicto. c. si diligenti. dicitur. ff. Barthol. d. l. in crimina-
li distinguit inter penam conventionalem et penam les-
galem. ut scilicet in pena conventionali consideretur
verba conventionis reputata non convenire: contra-
versam non mouere: in iudicium non vocare: et simi-
lia. Quibus casibus quoquo modo conveniatur con-
trouersia moueatur vel in iudicium vocetur statim cō-
mittitur pena. ut in l. si quis maior. l. de transacti.
et in l. diuus. et l. sed si ita. §. ante litē. ff. de petiti. here.
et hoc verum finem eum siue agēdo siue excipiendo hoc
fiat: ut. l. non solum. §. Si status. ff. de procurato.
Si vero p̄ba sint non petere vel non agere vel alia simi-
lia. tunc expectabitur litis contestatio. ut predictum
est. fallit tamen in casu. l. i. l. de plus peti. et ratione
duplicis delicti ut ibi patet. Vbi vero pena venit
committenda ex dispositione legali: tunc committitur
ex fine iudicij. ut dicta. l. qui cum maior. §. accusasse.
ff. de boni. liber. et l. in seruitutē. §. petisse eodem ti-
tulo. Et hoc puto verum quando dispositio concer-
nit causam criminalem ut patet in accusatione. Secus
si civilem vel agere et huiusmodi ut infra dicam.
Anthonus in dicto capitulo si diligenti. dicit quod
vbi imponitur pena pro trahere vel vocare ad iudi-
cium vestitum vel auxilium iudicis non competen-
tis poscere tunc si sit pena hominis statim incurrit-
ur impurgabiliter. Si vero sit pena iuris tunc
etiam incontinenti incurritur si hoc fiat cum per-
tinacia. Et hoc verum de rigore iuris: et sic intelli-
git dictum l. iij. in dicta. l. i. in criminali. Alioquin

si non fiat cum pertinacia purgabiliter committitur
tur versus ad litis contestationem. ut in capitulo placuit. et capitulo
tulo in solita preall. Si vero pena venit committenda
da quia mouet questionem tunc si sit pena hominis
intelligitur per solam citationem. ff. de transacti. om.

cationum pretensoz ad

tis contestationem. **L. finium reg. lege tertia cum glo-**
sa. Si autem veniat committenda ob causam vel
litem motam tunc habet locum. l. causas. l. de trans-
acti. om. iudic. l. in criminali. Et contra videtur l. i. cōtest.
necessaria. ar. l. amplius. ff. rem ra. habe. et l. q. i. ff.
de in ius vocan. et l. si cōvenit. ff. de iurisdicti. om. iud.
immo quod sola querela dispositio sufficit ad effectum
pene incurrere videtur per decre. gravem et de excess.
pla. Et illud est propter excessum gravem respectu sub-
dicti ad iudicium. unde si clericus subditus sui episcopi p-
brevia de quibus hic dicit prosequatur in curia seculari
videtur quod statim eoispo incidat in hanc penam. ar. illi
decre. Sed quo ad alios est dubium propter predicta ius-
ta. Item propter alia que voluit quod finis litis sit expe-
ctandus. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. meminisse. de bo-
lib. l. quicquid maior. §. accusasse. q. met. cau. l. si euz ex-
ceptione. §. hec actio. In hac materia aliqui dicunt quod
de rigore statim committitur pena sed de equitate non
ante litis contestationem. Et sic sentire videtur glo. de foro
cōpeten. §. causam perdat in. c. si diligenti. et ibi per l. do-
stien. et Archi. d. c. in solita. Jo. an. dicit quod vbi trahens
aliquem in iudicium vestitum in hoc p̄tinax est tunc ita
statim incidit in penam. Secus si non p̄tinax hoc fecerit
quod tunc expectabitur litis contestatio. Alii vo-
lunt quod attendi debet p̄ba. Hic si p̄ba sint de non trahē-
do vel non vacando et huiusmodi. tunc eoispo quod tra-
hit vocat vel aliquid huiusmodi facit committit pena
ut in primis cōcord. Si p̄ba sint de non agēdo vel non
mouēdo litē. tunc requiritur litis contestatio. ut in secun-
dis cōcord. Si p̄ba sint de non accusando et huius-
modi. tunc expectabitur sententia ut in ultimis cō-
cordan. Hec distinctio videtur p̄bati per l. i. in cri-
minali. l. de iurisdicti. om. iudic. Et notatur per l. dēricum
dicto. c. si diligenti. dicitur. ff. Barthol. d. l. in crimina-
li distinguit inter penam conventionalem et penam les-
galem. ut scilicet in pena conventionali consideretur
verba conventionis reputata non convenire: contra-
versam non mouere: in iudicium non vocare: et simi-
lia. Quibus casibus quoquo modo conveniatur con-
trouersia moueatur vel in iudicium vocetur statim cō-
mittitur pena. ut in l. si quis maior. l. de transacti.
et in l. diuus. et l. sed si ita. §. ante litē. ff. de petiti. here.
et hoc verum finem eum siue agēdo siue excipiendo hoc
fiat: ut. l. non solum. §. Si status. ff. de procurato.
Si vero p̄ba sint non petere vel non agere vel alia simi-
lia. tunc expectabitur litis contestatio. ut predictum
est. fallit tamen in casu. l. i. l. de plus peti. et ratione
duplicis delicti ut ibi patet. Vbi vero pena venit
committenda ex dispositione legali: tunc committitur
ex fine iudicij. ut dicta. l. qui cum maior. §. accusasse.
ff. de boni. liber. et l. in seruitutē. §. petisse eodem ti-
tulo. Et hoc puto verum quando dispositio concer-
nit causam criminalem ut patet in accusatione. Secus
si civilem vel agere et huiusmodi ut infra dicam.
Anthonus in dicto capitulo si diligenti. dicit quod
vbi imponitur pena pro trahere vel vocare ad iudi-
cium vestitum vel auxilium iudicis non competen-
tis poscere tunc si sit pena hominis statim incurrit-
ur impurgabiliter. Si vero sit pena iuris tunc
etiam incontinenti incurritur si hoc fiat cum per-
tinacia. Et hoc verum de rigore iuris: et sic intelli-
git dictum l. iij. in dicta. l. i. in criminali. Alioquin

Beneficiis multis modis vacat.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

de facto persona incumbit possessioni beneficii cessante tamen vero titulo tunc dicitur vacare de iure sed non de facto. Vacat autem de facto et non de iure quando possessio amittitur sed proprietate retinetur ut puta in renunciatione facta non tamen admissa per eum in cuius manibus sit resignatio sic quod renunciatio non incedat possessioni extra de renuncia. c. admonet. Vacat etiam de facto non de iure quando prelatus est inutilis. ut legitur et notatur de translatione. episcopo. c. ij. q. i. in primis.

**ordinariorum mandata
inquiri et possessores
per iudices ecclesiasticos**

A Ordinariorum eorum videlicet ad quos pertinet admissio et institutio in huiusmodi beneficiis vacantibus. Et nota quod dicit ordinariorum ut per hoc debet intelligi quod per mandata iudicis secularis non debet fieri inquisitio de qua hic loquitur videlicet de modo vacationis.

B Inquiri per modum qui habetur. i. de accus. c. ubi de hoc.

C Possessores. supple solum de facto incumbentes. **E**cclesiasticos. non ergo per seculares.

F Competentes. nuncquid officialis episcopi in hoc casu sit iudex competens. quod non videtur testis in. c. de officio vici. libro. vi. ubi patet quod officialis episcopi non potest aliquem amovere a beneficio nisi hoc habeat ex commissione speciali.

An officialis possit aliquem amovere a beneficio.

Sed illud loquitur de amotione que sonat in privationem iuris et tituli quam facere non potest officialis cum nec titulum ab initio poterit conferre ut notat ibi Lard. gloss. vlti. Sed hic loquimur de amotione non a iure seu titulo sed possessione cui incumbit de facto. unde ad hanc amotionem puto quod officialis sit iudex competens cum hic non sit causa criminalis nec agatur de crimine vel amotione huius incumbentis propter crimen. sed ut declaretur illi nullum ius habere in beneficio ipso. faciunt ad hoc notata per Innocentium. in capitulo querelam. in principio. extra de electione. et per Johannem an. ut lite non contestata. capitulo quoniam frequenter. s. porro. super prima glossa. Et pro ista conclusionem faciunt notata per Dominicum de sancto Gemignano in dicto. c. licet. de officio vici. libro. sexto. ver. sed pone quod episcopus. Nec obstat quod ibi obijciatur per Lapum ab. videlicet quod ex hoc daretur officiali via ad cognoscendum de institutione episcopi contra illud quod legitur et notatur. xxi. distinctione inferior. et clementini. ne roman. de electione. quia in hoc casu officialis non cognoscit principaliter de institutione facta per episcopum: sed an incumbens possit de iure illi beneficio incumbere.

C Canonice. hoc supra dixit rite. Et dic canonice hoc est non per violentiam sed per processum canonice scilicet vocato possessore ut ostendat de iure suo per quod occupat tale beneficium. Et datur practica ad hoc de prebendis. c. licet episcopus. ver. vocato per Johannem an. libro. vi. et eodem ver. per Archidiaconum. Et nota quod hec vocatio fiet non solum ut veniat oppositurus quare non debeat fieri executio collationis scilicet missio in possessionem beneficii. Sed etiam ut veniat ostensurus de iure suo. Et hoc verum ubi iudex procedit ex officio. Sed si procedat ad instantiam partis vocabitur ut veniat oppositurus quare non debeat fieri executio collationis. ut predicti et quare ipse possessor a possessione non debeat amoveri. Nam in primo casu ubi agitur ex officio tenetur facere fidem iur-

dicti de suo iure. et titulo de officio ordinarii. c. ordinarii. libro. vi. Maxime quando contra incumbentem factus ius commune ut patet in. c. ad decimas. de re institutione spoliato. libro. vi. Et sic stat. c. licet episcopus. de prebendis. libro. vi. per Lapum ab. ibi.

cos competentes canonice primitus amoveri faciant: maioris

Et facit in simili de prescript. c. primo eodem libro. Sed ubi agit ad instantiam partis non tenetur facere fidem parti de iure suo. ut l. cor-

gl. l. de petitione heredita. Et sic notatur per Archidiaconum dicto. c. ordinarii locorum. ver. exhibere. libro. vi. Processus autem in hac materia ut dicit Lapus ab. in loco preallegato. erit ut fiat cognitio summarie sine libello de plano sine strepitu: et sine figura iudicii ut in clementini. diffendiosam. de iudic. et in clementini. de verborum significatio. Et sufficet collatio ostendere titulum suum vel de eo facere fidem licet non probet illum fore canonicum: quia presumetur canonicus si possessor non neget eum esse canonicum. Nam tunc debet probari canonicus ut notant doctores Innocentii. Hostiensis. et Johanne an. de re iudic. capitulo si cut de concessione prebende quia cunctis. Si vero opponitur contra ostendentem talem titulum crimen cum infamia audietur. alias non. extra de accusat. capitulo accedens. Si vero opponatur defectus vel quid aliud non descendens a crimine non audietur nisi incontinenti fiat probatio. Ratio est quia in hoc casu etiam appellatio interposita non impedit missionem in possessionem nec effectum collationis. ut notat Hostiensis. et Johannes an. de appellationibus constitutus. unde multo minus exceptio proposita hoc non poterit vel nefaciunt not. Johanne an. post Innocentium et Hostiensis. de officio delegati. cum in iure. super glossa. h. ver. expeditis. et de consir. vlti. c. i.

Primus amoveri. Hec littera potest intelligi duobus modis. Uno modo ut hec amotio fiat antequam prosequatur incumbentem episcopum vel alios per brevia predicta in curia seculari: et hunc intellectum satis amplector. Alio modo potest intelligi ut hec amotio debeat fieri antequam fiat collatio vel presentatio. ubi primo quo ad collationem scire debes quod collatio potest habere respectum ad papam. Item ad eius legatum. Item ad executores litterarum apostolicarum. Item ad capitulum ecclesie cathedralis. Item ad episcopum prout ista fundantur in locis diversis in corpore decretorum et decretalium. In papa dicitur Anthonium quod collatio per ipsius facta de beneficio cui alius incumbit de facto licet non de iure etiam ubi talis possessio est colorata non tenet nisi ipso prius amoto etiam si papa motu proprio talem faceret collationem. licet Jo. caldrini in hoc casu teneat quod valeat talis collatio per. c. si motu proprio. de prebendis. libro. vi. Que tamen opinio non placet Anthonio nisi papa ex certa scientia conferret: quod non est intentio nisi papa etiam quo ad non coloratam possessionem alteri presudicare per clausulam motu proprio que clausula non validat collationem sed solum tollit suspensionem ut legitur in dicto. c. si motu proprio. ergo a multo fortiori hoc locum habebit in possessione colorata secundum Anthonium. In alio vero ordinario quicunque sit dicitur quod ubi possessio incumbens est incolorata tunc indistincte valet collatio. ut in. c. licet episcopus. de prebendis. libro. vi. Nam ibi constabat possessionem incumbentis fore non coloratam quia pacifice assecutus est aliud beneficium cum primo cui incumbere de iure incompatibile. Si vero possessio bene-

Collatio
varios res
spectus habet.

esset incumbit sit colorata tunc videt sentire Anthonus quod illud beneficium siue hoc sciat siue hoc ignoret conferens alteri conferri non potest nisi prius cassetur coloratum ipsum beneficium possidentis: sicut alias solet dici in electionibus. de elec. c. auditis. et in collationibus videt expressum de ex-

cel. prela. c. inter dilectos. Item in executoris litterarum apostolicarum dicitur quod ubi possessio incumbens est in colorata talis possessio non

excoicationis finiaz incurrat ipso facto: et tamen sic excoicari ad beneficium talia nullatenus ad-

impedit collationem sed possessionis traditionem impedit possessore non vocato ut in c. licet eps. Si autem possessio incumbens sit colorata siue executor hoc ignoret siue sciat dum tamen incumbens possessio sit recens quod obtenta post impetrationem alterius: ut quod forsan per suum executoris tradita est sibi possessio in exclusionem alterius pulsoris in eodem beneficio. tunc bene valebit collatio videlicet primo impetrant per suum executorem facta colore ipsius possidentis prius non cassato. Ubi vero talis possessio fuerit antiqua quod obtrata ante impetrationem alterius: tunc non tenet talis collatio nisi prius casses color possessionis ipsius incumbens. hec not. Anthoni. de butrio in c. cum nostris. extra de consec. preb. ubi multum late tractat hanc materiam post recitata quedam collecta ex dictis Ber. compo. in c. capitulum sancte crucis de rescript. in glossa sua magna. et post Innoc. Host. et Jo. an. et Jo. an. caldrini in d. c. cum nostris. Sed ecce hunc quod dixi in Anthoni. videlicet quod ordinarius non potest conferre beneficium cuius alius de facto incumbit habens possessionem coloratam nisi prius talis color cassetur contradicere videt Petrus de anchorano. d. c. cum nostris. ver. sed contra predicta et etiam Jo. an. in eo. c. et Inno. in c. de multa. ex quorum dictis apparet quod licet incumbens habeat possessionem coloratam: si ordinarius perpetuus qualis est eps potest uti collatione sua et talem beneficium conferre non cassato etiam colore possessionis ipsius incumbens. et idem sentire videt Jo. caldrini in d. c. cum nostris. ponens tamen differentiam inter ordinarium perpetuum qualis est episcopus et ordinarium non perpetuum qualis est legatus. Idem. ut scilicet ordinarius perpetuus et naturalis qualis est eps possit talem collationem facere etiam non cassato colore possessionis ipsius incumbens. Sed ordinarius non perpetuus qualis est legatus talem collationem facere non possit nisi prius cassato colore possessionis huiusmodi incumbens. et hoc in odium rescriptorum sedis apostolice in hoc casu exorbitant a iure communi. Et per opinionem istorum facit quod legitur de elec. c. cum in cunctis. s. cum vero ibi libere disponant et c. in c. de multa. de preben. sed illa duo. loquuntur ubi possessio est in colorata quod per assensionem alterius beneficii de titulo factus est non titulus: sicut etiam patet in c. licet episcopus. de preben. libro. vi. Allegat etiam Caldrinus ad fortificationem dicti sui hoc quod habetur in clementina. et si apostolice. de officio ordinarii. Anthonus tamen dicit quod. c. cum in cunctis non extenditur ad collationem. cuius tamen rationem non video. Allegat insuper pro opinione sua textus in c. quia diuersitate. de consec. preben. ubi possessio colorata in surgens ex confirmatione pape facit quod non procedatur ad secundum ante confirmationem resignare compellatur. Ad hoc tamen respondet Jo. an. caldrini quod illud fiebat ex superabundanti sicut alibi legitur et notatur eodem titulo. videlicet de concessione preben. c. exposuit. Et mihi videtur quod. c.

inter dilectos prealleg. per Anthonium non multum vigeat. quia loquitur ubi collatio secunda facta est per eandem personam que non potest variare. Secus tamen esset si prima collatio facta fuisset per alium. nam tunc non obstante possessione colorata que forsan insurgeret ex tali collatione non impediret ordinari collator quin possit in conferendo uti iure suo dum tamen non fiat inductio nisi prius possessor canonice amoveatur. hunc

mittantur: sed inhabiles ad ea perpetuo celebrantur. Si vero contra hec quis in occupatos

intellectum videt approbare glossam. Ber. in d. c. inter dilectos. p. irrita. Et potest intelligi glossa Jo. an. in dicto. c. licet. d. conferre. lib. vi. Vel dic aliter et melius quod in d. c. inter dilectos facta est secunda collatio de beneficiis quod erat plene de iure et de facto. Sed nos loquimur ubi beneficium vacat de iure et non de facto sed est solus possessio colorata procedens ex titulo non vero: sed solus colorato. Sed ecce hic opus est videre que sit possessio colorata et que non colorata. Et dic quod possessio non colorata est quando quis priuatus est iure sibi competenti per sententiam iuris utique possidet duo curata vel duas dignitates vel ubi post tempus de consecrati episcopi lapsum retinet beneficia priora. ut in dictis. c. cum in cunctis. et de multa. Item h. Jo. caldrini in d. c. cum nostris. possessio dicitur non colorata ubi cuius deficiat potestas in conferendo. alleg. c. illa. et ne sede vacan. Item quando quis est priuatus titulo finis hominis vel iuris. Illa pro dicitur colorata quam precedit titulus coloratus ab illo qui potest conferre quamvis minus iuste sit coloratus. extra de renunciatione. c. in presentia. vel cum electio sit confirmata per superiorem licet alias sit inualida ipsa electio ut notat Hostiensis in summa de concessione prebende. s. secundo post principium. Sed nunc quid illud quod dictum est in collatione habeat locum in presentatione. Dominicus in dicto capitulo licet episcopus. de prebendis. ver. ultimo. dicit quod sic et hoc tenent ut asserit dominus de Rota conclusionem. ccl. Que incipit nunquid patronus: quia si potest fieri collatio quod est plus quam presentare. ut in capitulo dilectus. de officio legati. poterit ergo fieri quod est minus ut in regula iuris qui potest. lib. vi. et hoc verum ubi incumbens est priuatus per sententiam hominis vel iuris. Secus si sit priuatus per sententiam prout notat Lapus de castellatione in sua allegatione. c. xviii. in fine.

a ¶ Ipso facto requiritur tamen declaratio iudicis ut patet in capitulo cum fin leges. de hereti. libro sexto: et hoc intellige verum quando factum non est notorium. sed si factum sit notorium et iudex assignauerit terminum ad excusandum factum et non sit excusatio potest fieri executio absque alia declaratione: et ita potest intelligi vno modo. capitulum ordinarii locorum. versiculo quod si forte. de officio ordinarii. libro. v. Et notatum per Dominicum in dicto. c. cum plures. s. confiscationis. vers. nota quod super facto.

b ¶ Tanquam excommunicati. hec dictio tanquam est hic expressum veritatis prout alias no. de maio. c. obediens. c. solite. ver. tanquam.

c ¶ Talia. scilicet eadem pro quibus prosequuntur ut hic habetur.

d ¶ Perpetuo. i. quod diu vixerint. ff. pro socio. l. i.

e ¶ Si vero. secunda pars.

f ¶ Contra hec. l. contra modum superius ordinatum.

g ¶ Occupato. sup. per alium qui eidem incumbit de facto licet vacet de iure.

Que possessio sit colorata. et quod non.

Questio.

Ordinarius perpetuus et non perpetuus differunt.

a **I**nstituatur. siue post collationem siue post presentationem ut hic dicitur procuratam.

b **A**dmittatur. scilicet quando presentatus est et non fit collatio.

c **D**e facto. ac si diceret quod de iure non valet talis institutio vel collatio. Pro quo dicitur ut dicitur. §. eo. ver. primitus amoto.

d **I**uris effectus. Est enim iuris effectus ubi fit institutio et admissio auctoritabilis in aliquo beneficio his que de iure requiruntur concurrentibus quod taliter instituitur viriute institutionis huiusmodi non solum habeat ius et titulum ad ipsum beneficium sed etiam in ipso: quia ad huc possessionem non habeat. Pro quo vide nota. p. Jo. an. de reg. iur. c. §. lib. vi. et de insti. c. auctoritate per docto. Et pro hoc quod dicitur de possessione vide per me notata. §. de insti. c. item quod ver. litteras certificatas.

e **Q**uicquid. scilicet ab ordinario perpetuo et naturalis de quo videbis. §. §. ultimo. §. ordinario.

f **I**ure proprio. ut puta capitulum ecclesie cathedralis. de consec. pben. c. §. §. de nāq. institutio et ad beneficia admissio non solum ad episcopum sed etiam quāvis personam ecclesiasticā pertinere dum tamen illud habeat prius ex concessione episcopi et postea tali titulo precedente legitime prescripserit tale ius ut patet ex de insti. c. cum venissent. ubi de hoc per Hosti. et Johā. in no. Possunt etiam iure proprio instituere et admittere hi qui ex privilegio speciali hoc habent. ut notat Jo. rvi. q. vii. in summa ad finem. Et concordat ad hoc. lxxij. distinctione adrianus. §. Item capitulum iure proprio hoc facit sede vacante. de insti. c. §. lib. vi.

g **D**elegato. ut puta executor litterarum applicarum. Item hi qui alio de iure privilegio vel consuetudine instituere non possunt nisi ex speciali commissione. ex de insti. c. ex frequentibus. de re iur. c. §. Bertoldus.

h **T**aliter. scilicet procuratam presentationem sibi fieri. vel dicit taliter. scilicet dum alius est in possessione facti maxime titulo colorato.

i **O**btento. supra dixit occupato. Sed ex hac distinctione obtento apparet quod statuens velit intelligere de tali beneficio quod prius obtinuit canonice et sic cum titulo iusto licet iam forsan de iure titulus huiusmodi ex aliqua causa probabiliter deficiat talis videlicet si esset probata dēret quo ad vocationē iuris legitima reputari et sic possessio sua non est colorata finem illa quod notat. §. §. primitus amoveri. verbi. §. ecce hic opus.

k **I**ppius. scilicet beneficii.

l **P**ossessore. Ex hac etiam distinctione apparet quod non intelligit de nudo detentatore sed talis cui incumbit iuris administratio seu saltem iuris color suffragatur. ut alius patet in c. cum nostris. et c. lit-

teras. extra de concessione prebende.

m **S**ufficienti auctoritate. Sufficienter erit auctoritas in ordinario conferente vel admittente si per ipsum vel per alium eius mandator nomine fiat amotio de qua hic loquitur. ut patet in c. licet episcopus

loz. refarcitur ut conuenit omne damnum.

Et institutus taliter vel admissus si se in occupato per alium beneficio contra hoc patitur induci: censeatur intrusus et penas intrusionis in constitutione Octoboni que incipit Amoris proprii contentas necnon alias et a canonibus et sanctis patribus inflictas: ipso facto incurrat. Per premissa tamen non intendimus ordinarioz potestati quin benefi-

de preb. lib. vi. cum ibi notatis per doctores. et idem puto in quolibet ad quem pertinet talis collatio vel admissio iure suo ar. l. §. ff. de iurisd. omni iudi. de of. delegati: preterea. et c. prudentiam. In delegato autem idem etiam puto si in delegatione sua inseratur illa clausula amoto quolibet illicito detentatore. extra de concessio. prebende. caplo proposuit. Et dato quod illa clausula non inseratur nihilominus poterit incumbere amovere. quod data iurisdictione dantur omnia sine quibus. ut in c. preterea. et c. presentiam. §. alleg.

ne non ergo in foro seculari.

n **S**ententialiter. servato scilicet processu legitimo. ita quod verbalis amotio vel etiam realis absque tali processu non sufficit.

p **P**ossessori. non dicit detentatori sed plus intelligit ut videlicet colorate possideat ratione tituli colorati precedentis ut dicitur. §. ver. possessore.

q **O**mne damnum. supple quod passus est occasione admissionis et institutionis huiusmodi.

r **E**t institutus. verbi.

s **T**aliter incumbente. scilicet prius non amoto.

t **C**ontra hoc. scilicet statutum.

u **I**ntrusus. Ratio est quod in instituente vel admittente defuit potestas. Luit concor. quod legis et notat ex de consec. pben. c. quod diversitate. nec valet possessio nisi adeptio sine iusto titulo precedere. ut ibi. Et factum ad idem de preben. c. ad eum qui. lib. vi.

v **A**moris proprii. ubi de hoc per Johā. de athona et in constitutione Ethonis ad elidendum. §. intrudi. et glossa ultima per eundem.

w **A**lias. scilicet intrusionis penas.

x **I**n canonibus. In pena extraordinaria potest ponere exemplum extra de excess. prelatoz. c. §. Item ad materiam faciunt notata de concess. prebende. c. quia diversitate. per doctores. et per Innocentium. de elect. c. dudum. de restitutio. spolia. c. in litteris. et de elect. c. nihil. glo. fina. per Ber. Et ibi per Innocentium. sed optime per Anthonium. Notatur etiam de hoc de schismaticis. c. primo: et ibi per Innocentium. et Johā. in no. Et late tractatur hec materia de prebendis. c. eum qui. per doctores lib. vi. Item. lviij. distinctio. c. §. lxxij. distinctio. si per ordinationem.

y **S**actis patribus. quod fuerit auctores dictorum canonum.

z **P**er premissa. tertia pars.

o **O**rdinarioz. scilicet perpetuo et naturalium vi-

delicet episcoporum qui sunt perpetui et naturales respectu legatorum sedis apostolice qui non sunt perpetui sed temporales ut dixi. s. ff. primitus amoueri et etiam respectu aliorum qui licet ordinarij dicantur: tamen principales ordinarij non sunt: sed episcopo subsunt: nisi prius legio specialis ab eo emanantur.

A Quousimo do. scz siue possessio incubet sit colorata siue sit non colorata. et sic ista littera facit contra opinionem Antho nisi de butrio de qua dixi. s. eo. s. ff. primitus amoueri: videlicet qd ubi possessio incubens est colorata qd tunc etiam ordinarius naturalis non potest beneficium tale conferre nisi prius cassetur color: hmoi. Cuius tamen opinionem alij doctores contra dicunt ut ibi dixi. quibus et ego assentio. nam alias non video i quo differret pias talis ordinarij a piate a lorum nec aliter posset ista falsuari qd dat ordinarij liberam potestatem pferendi beneficii ad eorum collationem spectantem: ubi occupata sit de facto non de iure.

De reb⁹ ecclesie non alienandis.

Stephanus.

Nullus proventus ecclesiasticos cuiusq^{ue} vendere impignorare seu dare de nouo aut quousimodo alienare contra canonem presumat. Presumptum autem careat viribus et presumens personatur: nisi alienatum suo impendio restituerit. Is

Occupata. de significatione huius vocabuli notant Jo. an. et Arch. de elec. c. generalis. s. occupare. li. vi. c. co. ti. c. qz sepe. s. occupant. de prescriptio. ca. fina. s. occupandum. per eundem.

Non de iure. quia veritas tituli non adest eorum incumbente licet coloribus habeant eo qd auctoritate illius qui eis conferre vel eos instituere potuit beneficium ingressi sunt. de iure tamen non possunt tali beneficio incumbere non propter defectum ex parte conferentis vel instituentis: sed propter defectum ex parte sua ratione cuius non possunt de iure beneficium huiusmodi obtinere. ad quod faciunt notata per Hostiense in summa. titu. de concessi. preben. s. et vtrum. verum. sed quod dixi.

Admittentes. nam sicut ordinarius libere potest conferre: sic collatorius libere potest collationem admittere: nec incidet in penam positam. s. e. s. si vero. induci tamē non potest nisi iuxta formam limitatam in. d. ca. licet episcopus de preben. li. vi.

Eccliarum indēstatiuitas. hoc est constitutio Stephanus archiepiscopi edita in concilio Trojano. primo. et facit quattuor. primo ponit statutum de rebus ecclesiarum non alienandis. Secundo ibi. Si quis. punit clericos contra facientes. Tertio ibi. Is quos ordinat penam contra emētes nolentes res huiusmodi restituere. Quarto ibi. Idem etiam. extendit statutum ad prelatos maiores.

Decanus. s. ecclesie cathedralis vel alterius collegiate cuiuslibet. et ex ordine et littere apparet qd decanus sit inferior archidiacono. et verum est de iure cō quo ad iurisdictionalia et alia de quibus patet extra de offi. archiepiscopi. c. j. decanus tamen eo qd presbyter maior est archidiacono in ordine ut no. Ber. d. c. j. vñ si archidiaconus esset presbyter tervideretur omnino decano preterferendus. et hoc fatef ibi Hostiense. nisi de consuetudine aliud fuerit observatum.

hero qui ecclesiastica bona per talem usurpationem suscepit usq^{ue} ad restitutionem episcopi municeatur.

Eccliarum in demeritatibus consulere cupientes presentis concilij auctoritate duximus statuendum ut nullus abbas vel prior. Nullus omnino archidiaconus vel decanus nec alij habentes personatum seu dignitates sed nec clericus in inferiori possessione seu in reditus dignitatis vel ecclesie sibi commissae sanguineis vel amicis suis vel quibuscunq^{ue} alijs vendere impigno-

quod scriptum. s. de offi. archidiaconi. c. j. s. possessionibus. Et per hoc qd dicit possessiones dat intelligere proprie de immobilibus. et. e. ti. c. possessiones. vel ideo ea qd ad ecclesias pertinet possessiones dicuntur: qz in solo usu sunt non aut in proprietate quo ad clericos Et sic intelligit potest textus. ff. de. s. sig. l. qone. s. pro quo vide qd scriptum. s. de iudicijs. c. item oēs illi. s. domino. l. i. Redditi. que sit differentia inter fructus et redditus/no. in. c. generalis. de elec. li. vi. s. redditus. per Jo. et. arch. et qd redditus fundi differat ab usufructu habes. ff. de usufructu. leg. l. fundi.

Cōsanguineis. sic dictis: qz nati sunt de eodem sanguine: ut satis colligit. xxv. q. ii. c. j. z. c. proge. nse. z. q. ii. c. parētele. Faciunt etiam ad hoc no. de spōsa. c. j. s. cōsanguinitatis. per Arch. l. i. Et nota qd talis cōsanguinitas in concessione vel donatione inducit suspensionem qd donatio sit viciosa. r. q. ii. episcopus. l. xxi. di. decenter. nam in clandestinis domestici donationibus facile qd fingitur pro negocij qualitate. l. de dona. l. donatio. s. j. et no. per Ber. extra de eccle. benef. sine di. confer. c. vntco. s. ff. carnalitatem. Et simile huic habes. r. q. ii. quisquis. m. Amicus de his legitur. ff. de verb. sig. li. late culpe. s. amicos.

Vendere. huius dictionis effectus omnem alienationem comprehendit. ff. de statu libe. l. statuli. s. ff. q. ino. pig. v. l. pō. sol. l. sicut re. s. v. d. d. s. vñ z fructus. d. v.

Cōsanguinitas inducit suspensionem.

Distin.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

vedere/locare:arrēdare vlad firmā dimittere idē si
guisat. de re ecclie. nō alie. c. j. p. veditio. p. vil. in cle.
a **I**mpignozare. pignus proprie locū habet in re
mobili. ff. de p. b. fig. l. plebs. § pignus. Impignozare tñ
pignozis datio locū habet in re immobili vt ibi dicit
glo. Et sic stat hic

in q̄tum loquitur
de possessionibus
nō impignozatis
que numerantur in
ter mobilia vt
dixi. §. p. posses-
siones. Quō autē
differūt pign⁹ et p.
potheca legitur et
no. Insi. de actio
§. inter pignus.
b **I**nfeudare. l.
in feudū dare. sic
vitz vt capiens si
bi et successorib⁹

**rare⁹: infeudare de b no
no: vel quolibet modo
alienare p̄sumat: ni
si forma canonis ob-
seruata. Si quis autē
contra hoc venire p̄-
sumperit: et qd̄ in hac
parte p̄sumptum fue**

sus fruct⁹ et vtilitatem rei in feudum concessit per
p̄at dominio penes cōcedentē remanēte. faciūt no.
per dōstē in summa de feudis. §. j.
c **D**e nouo. antiquū tñ feudum per hoc concedere
non prohibetur extra de feudis. ca. ff. cum concor. ibi
positis in glo. penult. ad finem facit ad idē quod le-
gitur et no. xxiij. ques. ij. non satis. ff. de itine. actuz
p̄uia. l. ij. §. rēficere. Nec obstat si dicas feudū anti-
quū forsan consolidatum cū proprietate et sic fore
extinctum cum de natura re extincte sit non reuivis-
cere. vt. l. qui res. §. arcam. ff. de solu. et. c. j. de iure pa-
trona. l. vj. et. l. paulus. ff. de acqui. here. Nam in hoc
casu attenditur natura rei ad illum vsum destinare
ar. ff. de fidei. l. si tutor et. l. id quod. de donatōne.
Facit etiam quod no. in. c. litteras. de rescript. in cle.

d **A**lienare. prohibitio ista de alienando posses-
siones vel redditus ecclesie stricto intelligendo in-
cludit prohibitionem om̄is act⁹ maxime per quem
dominium trāsfertur. L. de feudo do. l. j. large tamē
loquēdo alienare videtur qui rem etiam patitur vfu
capiet qui non vtendo ius suum amittit. ff. de verbo.
fig. l. alienatōis cuius sua glo. Scias tamē q̄ proprie
nō dicitur res alienata q̄ diu eius dominiū remanet
apud venditorē. ff. de verbo. fig. l. alienatus. In lar-
ga vero significatōne verbo alienatōis cōtinetur
conductio: donatō: veditio. permutatio. emphiteos̄
perpetuus cōtractus: extra. eo. ti. c. nulli. vbi de hoc.
potes etiam circa hoc videre notata de offi. de leg. c.
venerabilis. §. omne genus. L. de rebus alienis non
alie. l. sanctinus. Et ad materiam bene facit glo. in
c. cum apostolica. extra de his que fi. a p̄la. sine con-
seu. cap. p. alienare. per Ber.

e **F**orma canonis. silicet. xij. q. ij. sine exceptione.
licet alij dicant solēnitatem illius aut. hoc tus por-
rectum. de qua habetur. x. q. ij. fore seruandam. Alijs
vero placet q̄ sufficit seruare solēnitatē secundū loci
consuetudinem approbatam. Inter quos sūt Boff. et
Alanus in. d. c. nulli. allegant ad hoc. c. si quis. extra
eo. ti. Inno. dicit quod standū est consuetudini illius
ecclesie quo solēnitatem cuius res alienantur dū
modo talis consuetudo non sit grauis ecclesie ne alias
contradictore videatur de re iudi. c. cum causa. L. de
stien. tamē non placet vt cōsuetudo aliquid operatur
in tollēdo solēnitates. Id̄ quo facit. c. j. eo. ti. l. vj.
Jo. an. dicit q̄ consuetudo bene potest tollere solēni-
tatem aut. hoc tus porrectū. que solēntas introdu-
cta est de iure cū illi. alleg. de dona. c. pastoralis. cū ibi
notatis. In solēntate vero requisita per. c. sine exce-
ptione. xij. q. ij. non potest operari talis consuetudo
cum talis consuetudo foret grauis ecclesie. extra de
cōsue. c. j. et. d. c. j. extra. co. l. vj. p̄uto tamen q̄ si con-

suetudo aliquid adderet solēntati requisita a iure cō-
muni et non detraheret q̄ talis consuetudo valeret
si esset ad vtilitatem ecclesie. Allegat notata de con-
sangu. et affi. c. quod super his. Et sic sentire videtur
Barth. L. de sacrosan. ecclesie aut. hoc tus porrectū

Et Henri. de bo-
wyco. d. c. nulli. d. f.
p̄t. in fine.

f **S**i quis autē
secunda pars.

g **C**iribus ca-
reat. concor. extra
e. c. si quis. vbi ap-
paret q̄ talis alie-
natio facta cōtra
iuris prohibitio-
nem non tenet in
mo ē ipsi iure nul-
la. Sed cōtra hoc
opponit xij. q. ij.
si qua de reb⁹. vbi

**rit viribus careat: et
p̄suptoz dignitate vel
personatu vel ecclesia
quā sic lesit per suū su-
periozem spoliatur b ni
si quod alienauerit in-
fra tēpus h a suo supe-
riore p̄fixā sine l dam**

videtur q̄ talis contractus tenet. Sed dicit q̄ illud q̄
ibi dicitur recessio et. debet intelligi. f. quatenus de
facto processit vt ibi notat Archi. et in simili concor.
glo. Ber. extra ne se. va. c. j. p. sede vacan. Sed que-
ro ex quo illud. c. sine exemptione. xij. q. ij. vult in alie-
natione rerum ecclesie interuenire tractatū an illud
seruari debeat in qualibet alienatione per quecumq̄
fiat. Videtur q̄ sic per hanc constitutōne que gene-
raliter om̄es cōprehendit tam inferiores q̄ superio-
res. et facit ad idē. c. j. eo. ti. l. vj. Sed ibi notat p̄au-
lus q̄ in alienatione bonozū ecclesiāz aliorum loco-
rum ab ecclesijs cathē. non requiritur tractatus: sed
solus cōsensu superioris. Nam vt dicit. c. sine exce-
ptione loquitur solum de bonis ecclesie cathē. in quib⁹
debet precedere tractatus. Sed. c. abbatib⁹. xij.
q. ij. et. c. in venditionibus. xviij. q. iij. que loquitur in
alienatōib⁹ inferiorū. non loquitur de tractatu: sed
solum de cōsensu episcopi. Dicit ergo q̄ quando epi-
scopus est p̄ncipalis alienās tñ requiritur tracta-
tus cū suo capitulo vt. d. c. j. eo. ti. l. vj. et. xij. q. ij. sine
exceptione. Sed quando ep̄s est auctoritās in facto
alterius subditi inferioris: tunc non requiritur tra-
ctatus cum capitulo suo: sed sufficit cōsensu ep̄i. et
huc sētētie cōcor. notata per Jo. an. in add. ad spec.
super Rubi. de clerici. egro. vbi dicit q̄ tractatus in a-
ctibus capituli non requiritur nisi in casibus a iure
expressis. Et ad hoc facit textus in. c. ij. co. ti. in prin-
ci. l. vj. Circa hoc vide cle. j. eo. ti. que loquitur in alie-
natione ad tempus non modicum.

h **S**polietur. i. a b administratione suspendatur. si
mille habes extra de cle. non res. c. ex tue. vbi de hoc
in glo. p. spoliari. Vel potes dicere spoliatur vt. f. be-
neficium suum libere detur alteri non expectata p̄-
uatiōis sententia secundū dōstē. ibi. Tu dīc spoli-
etur. i. a beneficio et administratione deponitur. xij
q. ij. dīconi. et. c. quisquis. pena namq̄ male alienan-
tis est pena de positione vt ibi et no. d. c. si quis. c. j.
eo. ti. verb. penam. et. L. de sacrosan. eccle. l. tubemus
§. yconomus.

i **N**isi quod. excipit ab eo quod prius dixit de spo-
liatione sic alienantis.

k **T**empus. hoc tempus erit arbitrariz eo q̄ cer-
tum tēpus nō limitatur. ff. de iure deli. l. j. et. c. de cau-
sis. extra de offi. deleg. et erit tale tēpus infra qd̄ fies
rī poterit reuocatio de qua hic loquitur. quod dīc vt
notat dōstē. in summa. extra eodē ti. §. que sit pes-
na. p. celerem.

l **S**ine dāno. simile habes. L. de sacrosan. eccle. l.
tubemus. §. yconomus. debet enim res alienata resti-
tui non deteriorata. als enim si deterior redderetur
non videretur reddita. ff. cōmodati. l. ij. §. et. no. ex

Verbo alie-
natiōis qd̄
continetur

Questio.

Questio.

tra. eo. ti. s. que sit pena. Per Hostien. in summa:
a **S**uis sumptibus. Sed quid si precium con-
uerfum est in utilitatem ecclesie nunquid ecclesia tes-
netur restituere precium? dic q non de rigore iuris:
sed de equitate canonica sic vt notat Paulus in cle.
j. eodem ti. Et cir-
ca hoc vide nota-
ta per Bald. l. de
sacrosan. ecclesia. l.
tubemus. Et per
Chy. eo. de ziti. aut
qui res.

**no ecclesie suis sumpti-
bus^a duxerit reuocan-
dum^b. Is quoq^c qui
ecclesiastica bona^d rece-**

b **R**euocandū.
et sic in hoc casu li-
cet venire contra
factum proprium cōtra illud de quo legitur et no. in.
c. diuersis fallacijs. extra de cler. confug. vbi de hoc
per Bern. Jmo. et alios. z de elec. c. nosti. per Bern.
ri. notata. etiam per Barth. in l. post mortem. ff. de
adop. Item in hac materia que est brocardica videlz
quando quis potest venire contra factum proprium
quando non / distigue aut actus de iure sortietur ef-
fectum: aut non. Si sortietur effectum interuenit tū-
men error: tunc error huiusmodi regulariter reuoca-
tur ab eo qui errauit. ff. de iuris et facti igno. l. error.
et. l. regula. Si autē error: nō interuenit et actus hu-
iusmodi de iure tenet: tunc si talis actus de sui natu-
ra sit reuocabilis: vt vltima voluntas: sententia in-
terlocutoria et similia: potest quis venire contra fac-
tum proprium. vt in regula iuris quod semel placuit
per Dy. de reg. iu. Si autē actus huiusmodi non sit de sui
natura reuocabilis tunc post q tenuit nō potest quis
venire contra. vt. l. sicut. l. de acti. z obli. fallit tamē
beneficio minoris etatis imbecillitatis vel alio iuris
beneficio. vt in titulo de minorib⁹ ad vell. ad maced.
cum similibus. Secūdo casu qn actus de iure nō sor-
tietur effectum: tunc refert an quis vult venire contra
factum suum agendo vel excipiendo. Si agendo tūc
aut actus est nullus in fauorem tertij. et in hoc casu
faciens actus non potest ad eius rescissionem de iure
re tertij allegare. vt. l. si tradidit. l. de seruo pig.
da. ma. Si actus nō sit nullus in fauore tertij sed alia
ratione: tūc si ille qui fecit actū nullū vult ipsius rescin-
dere noie alieno vt prelat⁹ noie ecclesie bene potest
vt hic et extra. eo. c. nulli. z. l. de sacrosan. eccle. l. i. u-
beim⁹. s. yconom⁹. Aut vult rescindere noie suo pro-
prio et ad suū pprū cōmodū. tūc si allegaret pprā
turpitudinē nō potest vt. l. si seruus pluriū. s. si. ff. de
leg. j. z. l. cū prosteris. l. de reuo. dona. Si vero non
allegauerit turpitudinē pprā tūc si actus sit nul-
lus fauore iuris publici potest venire cōtra. Si autē
sit nullus fauore ipsius priuati: tūc si scienter factus
est nō pōt venire contra. vt. l. post mortē. ff. de adop.
Si ignoranter pōt. vt. l. ij. l. si aduer. rē iud. Vbi ve-
ro aliquis vult venire cōtra factū suū excipiendo: tunc
allegando pprā turpitudinē nō potest. vt. d. s. si. Si
autē nō allegaret pprā turpitudinē tūc potest: vt in
pacto nudo z similibus. vt. l. iuris gētiuz. ff. de pactis
hāc distinctionē ponit in effectu Petr⁹ de ancho. in
d. c. diuersis fallacijs. ff. ff. opponitur. Sed aduerte
ad hoc qd dixi vbi factū est ipso iure nullū: faciente
tale factū posse venire cōtra huiusmodi factū noie alieno
vt puta prelat⁹ noie eccle. Hoc intellige verū qd iū-
stat prelat⁹ de elec. c. nosti. vbi de hoc facit ad idē
xij. q. ij. nō licet. secus si sit remotus. xij. q. ij. monem⁹
Hoc etiā qd dictū est prelatū dū in officio manet pos-
se rescindere factū ab eo de iure nullū. Intelligas ve-
rum in tali prelatō qui non potest sup sic faciendo dis-
pensare. secus in eo qui potest dispensare. Hāc talis qui
potest dispensare facit vt recipiā rem teneat sine pa-
cto donec reuocetur. Et sic sentit Hostien. d. c. diuer-
sis fallacijs. Et quod dictū est de dispensatione intel-

**An qd pos-
sit venire
cōtra factū
proprium.**

**perit^e de cetero et com-
monitus^f ea presumpse-
rit detinere^g: excoica-
tionis sententia percel-**

lia vt notatur in simili per Archi. de offi. ord. d. c. pres-
fenti. v. bona. li. vi. Nam sicut bona ecclesie immobi-
lia prohibētur alienari nisi sub certa forma: sic z bo-
na ecclesie mobilia pfectosa. xij. q. ij. gloria epī. z de
elect. c. qd sicut in si. et de hoc no. per docto. extra. e. c.
nulli. et optime sibi p Berni. de bowyco d. sua pzia:
Sed qro nunqd noia debitorū cōnumerent inter
mobilia vel immobilia. Et vna glosa que dicit q si in
actione veniant mobilia tunc cōnumerātur inter im-
mobilia Si in actione veniant mobilia: tunc nume-
rantur inter mobilia. ita no. in auten. de non alie. s. j.
coll. ij. Alij dicunt inter quos Jaco. de are. ff. de xij.
sig. l. mouentū. Et etiā Didradus in quadā questio-
ne que incipit Rex frācie dimisit oia mobilia sua z c.
dicit q noia debitorum sunt tertia species de per se.
nam nō circūscribuntur loco vt puta incorporalia. l.
de prescrip. lon. temp. l. vlt. cum tñ mobilia z immo-
bilia appellatio cadat in his que loco circūscribun-
tur. Et hoc puto verum qn nō est necesse vt noia des-
bitorum necessario cedāt alteri species. Sed quādo
est necesse vt cedāt alteri species puta cū queritur de
actionis alienatione prohibita vel pmissa fm leges
in bonis minorū et fm canones in bonis ecclesie: tūc
habet locū dicta distinctio vt si in actione cōtinetur
quid mobile inter mobilia cōputerur. Si immobile
inter immobilia. et sic no. in l. pupill⁹. ff. de aucto. tu.
per Barth. Glo. vero Jo. an. de re. ec. non alie. c. ij.
que incipit Nota iura. dicit q huiusmodi corporalia
cōnumerātur inter immobilia. Idetris tñ de ancho-
rano in d. c. nulli. ad si. tenet quod prius dixi. Et con-
cor. Jo. de ymola in d. c. ff. extra. e. li. vj. dices q sunt
species diuerse per se. Ad qd allegat. la diuo pio. ff.
de re iud. Unde si legata sunt bona immobilia z mo-
bilia iura et actiones nō transeunt in legato: q non
est necesse q ad alterum horū applicetur. Si vero es-
set necesse q ad alterū horū applicaretur tūc locum
habet glo. in aut. de nō alie. s. j. coll. ij. vt predixi. et fa-
cit ad hoc. l. si ad resoluendū. l. de predijs minorū.
Sed q reddit⁹ annui cōputētur inter immobilia p⁹
l. de sacrosan. ec. l. tubemus. z in clef. exiut de para-
diso. s. cūqz annui. de xij. sig. Jstud autē limitat ve-
rū Fredericus de sensu in concilio. xliij. qn redditus
huiusmodi annui referūtur ad longū tēpus. et ita in-
telligit clef. exiut preal. Sed si relatio fiat ad modū
cū tēpus tunc non cōputantur inter immobilia. Vñ
fm eum si legarentur alicui redditus annui vsqz ad
vj. vel viij. annos non cōputarentur inter immobilia
Alle. ad hoc. clef. j. eo. ti. vbi redditus possessionum
equiparantur immobilib⁹ qn referuntur dispositio ad
longum tempus. Secus si ad breue tempus.
e **R**eceperit^{supple} per modū aliquē de quo. s.
f **C**ōmonitus. regulare enim est q penā exco-
municacionis: de qua sequitur precedere debet admoni-
tio. extra de senten. exco. c. sacro. cum similibus.
g **D**etinere. intelligas si scienter et mala fide rece-
perit etiam p⁹ nō restituito. secus si ignoranter.
Nam tūcum bona fide huiusmodi perceperit equum est

c **I**s quoqz. ter-
tia pars.
d **B**ona. sup. 22
dicit de possessio-
nibus et redditib⁹.
bus. Vbi vero lar-
gius loquitur dū
dicit bona que de
signant tam mo-
bilia qz immobi-
lia

Questio.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

ut sibi restituenti bona per eum detenta restituatur et pretium per eum solutum. eo. ti. ad audientiam. ubi de hoc per Ber. et alios ex quorum dictis apparet quod ubi non servatur solentia requisita in alienatione rei ecclesiastica tunc eam recipiens censetur male fidei possessor.

Et hec vera quo ad personam alienantis ubi fors pretium remanet penes eum. Sive re pretium fuerit conuersum in utilitatem ecclesie. An debet restitui unde que scripti. s. e. s. p. xi. ver. suis sumptibus.

A Percellatur. non ipso iure sed presentia hominis videlicet iudicis competentis superioris ipsius alienantis. Non enim habes intelligere quod ipse alienans refundens factum suum proprium ut hic dicitur

erit iudex in causa sua propria. Sed sustinebit partes actoris ut conveniat possessori tanquam reum coram iudice competenti secundum Ab. qui sic notat in dicto. c. ad audientiam et notatur per antho. in eo. c.

A Absolutio. apparet ergo quod licet talis recipiens monitus restituerit tamen ex ipsa restitutione non liberatur a dicta excommunicationis sententia absque hoc quod absolvaatur. Et habes simile in cle. eos qui. de consanguinitate et aff. circa quod vide quod scripti. s. de foro compe. c. i. ver. satisfecerint.

Idem etiam. quarta pars.

A Maiores. s. qui sunt abbates de quibus. s. in principi. et sic ex hoc ista constitutio extenditur etiam ad episcopos. **D**ifferunt. intelligas quo ad observantiam de non alienando quomodo absque solentia requisita: non tamen quo ad penam infigendam de qua prefertur: quia ipsam penam in personis huiusmodi maiorum prelatorum non renouat / et sic quo ad eos huiusmodi pena habetur pro omnia prout alias factum notata in cle. si. de vi. et hone. cle. in si. et ibi per Jo. in. s. sanctioni.

A Secundum canonicas. Hec est constitutio elusum culus et superior et non dividitur sed est pars huius. s. de ista regula. ut secundum canonicas.

Columus. solet dici quod in principe sufficit pro ratione voluntas. In ista de iure natu. s. sed quod principi. ff. de adtrebell. l. qui poterat. sed si elus voluntas suffulta sit ratione magis efficax est ut notat Arch. de senten. excommuni. c. i. s. volumus. ff. de vi. ratio autem. sic volentis patebit. s. dicendis.

Religiosarii. Nota quod dicitur domorum religiosarum non autem ecclesiasticarum ut per hoc videatur in hoc statuto includere non solum loca dedicata sed etiam non dedicata dummodo diuino cultui vel operibus pietatis deputata sint ut sunt hospitalia quocumque nomine vocentur et alia loca huiusmodi ordinatio loci de fundatione iure communi seu consuetudine legitime prescripta subdita et subiecta de quibus plenius notatur de rel. do. s. per hostien. in summa. et eo. ti. c. de senochis per docto. potest tamen esse quod loca huiusmodi non sint subdita episcopo: sed forsitan alterius fundatione privilegio vel prescriptio canonica: ut in cle. quia contingit de rel. do. In quo casu puto quod non habeat locum constitutio ista que requirit consensum dioecesanum ut. s. patet. Sed potius elus culus

restitutioni subest talis locus. loca etiam ad hospitalitatem tenenda auctoritate episcopi ordinata religiosa sunt. de rel. do. c. ad hec.

Corrodia. que alio nomine vocantur liberaciones in constitutione octoboni volentes.

A Secundum canonicas sanctiones et infra. Volumus s. ut prelati domorum religiosarum corrodia vel stipendia clericis vel laicis non vendant nec gratis concedant imperpetuum vel ad tempus: nisi huiusmodi necessitas exposcatur et dioecesanum accedat

Stipendia. sic dicta a stipe eo quod stipites. i. modici era colligantur etiam tributa appellatur. ff. de. s. signi. l. ager. Iam nunc dicitur quod stipendium est idem quod lucrum pretium vel fructus laboris. Sed proprie dicitur merces quod datur militibus. sed tamen nota quod in dicta constitutione octoboni volentes non fit mentio de huiusmodi stipendiis: sed solum de liberacionibus quod alio nomine vocantur corrodia ut hic est Jo. de arbo. ibi.

Non vendant. simile habes dicta constitutione octoboni volentes. et eo. ti. c. in cle. m.

Daritis concedant. concedat. cle. s. eo. ti. dum dicitur quomodo concedat. sed in quantum hec constitutio prohibet stipendia etiam gratis concedi opponitur. xij. q. i. possessiones ubi patet quod persone bene merite potest prelati aliquid causa remunerationis dare ad tempus. et optime facit ad idem. xij. q. i. c. quicumque suffragano. Solutio. dic ea que hic dicitur debere intelligi secundum ea ut. s. personis non bene meritis non concedatur huiusmodi stipendia: ut hic sed personis bene meritis sic ut ibi. vel dic quod in quantum huiusmodi stipendium sonat in pensionem annuam vel in tributum annuum concessum sine rationabili causa sic habet locum quod hic dicitur. secus tamen ex causa condigne remunerationis ut ibi. pro solutione ne facit extra de syndico. c. vincto. et notatur in dicta cle. s. possessiones per wil. ubi circa hanc materiam videre poteris plures questiones. nec debet hoc intelligi de stipendiis consuetis que solent dari mercenariis et seruitutibus. sed de stipendiis preiudicialibus ut notat ibi Paulus. s. possessiones.

Imperpetuum. etiam versus ad vitam dantis vel recipientis ut in dicta cle. s. eo. ti. et facti. ff. pro socio. l. i. ubi de hoc. ut potes intelligere imperpetuum. i. sine temporis prescriptione. ff. de excep. doli. l. pure. s. i. perim. tamen intellectus satis conuenit iuribus in hac materia loquentibus ut patet. x. q. ii. perpetua.

Ad tempus. etiam certum ut dicit dicta cle. s.

Necessitas. ut quod alias tali domui magnam periculum immineret nisi forsitan reuelari posset ex pecunia recipienda ex tali corrodio vel stipendio secundum Bess. dicta cle. s. super. s. necessitas ut quod forsitan alias perirent molendina domus huiusmodi ut exemplificat ibi wil. super eodem ver.

Et dioecesanum. hic aduerte quod in constitutione octoboni volentes non fit mentio de causa necessitatis: nec etiam de consensu dioecesanum. Sed simpliciter prohibet huiusmodi corrodia vel liberationes concedi sub pena suspensionis ab officio donec eas reuocauerint. Sed illa constitutio differt ab ista: quod loquitur solum in casu venditionis. sed ista loquitur etiam in casu gratis concessionis: illa cum pena ista sine pena. Scias quod cle. s. eo. ti. in huiusmodi alienationibus non requirit consensum dioecesanum ubi prelati vendens habet subiectionem

tum, nā tunc sufficit hoc fieri de cōsensu conuentus: & hoc verum intelligit ibi Jo. an. quo ad euitionem pene illius cle. sed quo ad validationē contractus requiritur consensus epī vt ipse ibi notat super ver. nō habeat. Hoc tamē scias q̄ hodie stādū esse puto illi

cle. i. et tūc quo ad cōcessionē corrodiorū de q̄bus hīc loquitur. et etiā li-berationū de quibus loquitur consi-deratio octoborū volentes. nā vt mīhi videtur hīc corrodia et liberatio-nes cōtinētur sub verbo iura posito in dicta cle. vbi Paulus dicit iura i. sus petendi pen-sionē et huiusmodi.

Et in q̄tum hīc dicit consensum dioecesanū requir-endum. hoc intelligas in non exemptis. In exem-ptis nāq̄ requiritur cōsensu epī cui immediate sub-sunt vt notant docto. dicta cle. i. p̄. p̄. l. i. p̄. p̄. l. i.

Accedat assensus. Non ergo sufficit petere eius assensum nisi habeatur. Et que sit differentia inter de-cretum auctoritatem consensum et collaudationem no. per Jo. an. eo. t. c. i. glo. penul. l. vj.

Vere. hec est cōstitutio. Stephanus edita in concilio Droñ. i. Et non diuiditur.

Ecclēsie. i. fructus ac prouēctus ad ecclēsiā per-tinentes et obueniētes vniuersaliter vna cū admini-stratione pertineat ad eandē. Et sic ecclēsia hīc sumi-tur nō pro corpore materiali: sed pro regimine et ad-ministratione vniuersali spiritali et etiā tēporali ecclēsie pro prelatura eiusdē. Quādoq̄ tñ ecclēsia in talibus sumitur pro fructibus et obueniētiis tā-tum nō autē pro prelatura notatur per Bern. c. que relā. & ecclēsiā. extra ne cle. vel mo. vbi notat q̄ mul-tis modis sumitur ecclēsia ibi videas. et. p̄. dīcam.

Certis personis. vt sunt rectores vicarij et alij qui certam administrationē in ecclēsijs habēt nō in cōmuni sed noīe p̄p̄ior ipsius ecclēsie. Incerte vero p̄sonas intelligere potes qñ administratio bo-norum ecclēsie concernit corpus aliquod vel cōmuni-tatē vt puta capitulū conuentū vel collegiū. et sic cer-te persone dicuntur persone singulares. Incerte vero persone dicuntur persone plures inuicē vñ cor-pus statuētēs. Sed huic intellectui ob stare videtur id q̄ notat doct. l. de epī. et cler. l. id q̄ pauperib⁹ vbi notant et habetur ex textu q̄ legatū relictū pau-peribus nō videtur legatū incertis personis sed cer-tis. Itē si loquamur de corpore vel collegio nō dice-tur persona incerta sed certa: q̄ est persona represen-tata et vice persone fungitur. ff. de fidel. l. i. mortuo. Et si dicas q̄ ideo pauperes et hīc collegia habē-tur pro personis certis scz ob fauorē pietatis prout sentire videtur glo. in l. i. l. de sacrosan. eccl. verū est quo ad pauperes: nō tñ est verū quo ad collegia: q̄ illa habēt personā certā representatā vt dicit Lhy. in dicta l. i. id quod pauperibus. allegās ad hoc dicta l. mortuo. quia collegiū vice persone fungitur vt ibi p̄scio itaq̄ fm̄ predicta quid vellet hīc innuere per hoc q̄ dicit certis personis nisi etiā q̄ sub hac limi-tatione cōprehendantur ecclēsie deputate. nō solum personis singularibus sed etiā vniuersitatē vel colle-giū facientibus. Sic etiā res certa esse dicitur nō so-lum que noīe specifico sed etiā q̄ demonstratōne que viciuominis fungitur: in sinuatur. ff. si cer. p̄. l. certū potest tñ dicit q̄ hīc cōstitutionis auctor hīc loquitur de persona prout sumitur p̄p̄rie et ex vera signi-

ficatione vocabuli. Est enim persona rationalis crea-ture indiuidua substantia prout notat Jo. an. extra de conce. p̄ben. c. nulla. & sex menses. in nouel. r. c. romana. de sentē. excōi. prope fi. per eū dē. l. i. vj. Lo-quitur itaq̄ hīc de persona vera sed dicta l. mortuo:

loquitur de persona fi-cta et representata. Et regulare est q̄ statutū maxie pe-nale loquēs de p̄sona vera nō extē-dit ad p̄sonā rep̄-sentatā. extra de p̄ben. c. graue. Et quare aliud statuat ecclēsia hīc deputatis personis singula-ribus q̄ de his q̄ deputantur colle-giis. et sic perso-

nis representatis est p̄pter res dētiāz que magis re-quiri i vna p̄sona q̄ in alia. Et sic appet ex integra in p̄cipio vbi ponit causa hui⁹ statuti i. q̄ retribus tñs denarius nō datur nisi laboranti in vinea dñi. nec viuere debet de altari nisi qui seruiert altari.

Nullus. et sic nec clerico nec laico.

Ad firmam. Huius vocabuli significatio tēdit in cōtractum locatōis ad modicum tēpus per quā nec transfertur dominium vtile nec directum. extra eo. ca. vestra.

Iusta causa. vt puta: quia ecclēsia vel prelatus a deo grauatur ere alieno q̄ nō nisi per alīū possit re-levari. q̄ dicit iuxta notata per Hostien. et Jo. an. ex-tra de eta. et quali. c. ex ratione.

Suo episcopo. sic ergo potestas archidiaconi non sufficit. Sed contra hoc opponitur per id quod habes in constitutione othonis cum laicis. vbi dicit alternatiue q̄ conuentio firme debet fieri in presen-tia episcopi vel archidiaconi. vnde sufficit q̄ archidia-ter sit licet episcopus hoc ignoret. ar. ad hoc. ff. de reg. iur. in alternatiuis. l. i. vj. Solutio. constitutio o-thonis loquitur in firmatiōe cōuentiōis fiende vbi sufficit Arch. esse presentē vt ibi. Per hoc tamen nō excluditur cōsensu episcopi qui requirit vt fiat ta-lis cōuentio prout hīc dicitur. vnde quādo ecclēsia da-bitur ad firmā p̄hmo adhibebitur consensus episco-pi vt hīc. postea tamen sufficit q̄ conuentio firmetur in presentia archidiaconi. vt ibi.

Approbata. requiritur itaq̄ causē cognitio per episcopū fienda anteq̄ procedatur ad cōuentiōem firme sicut alias in qualibet dispensatione fienda re-quiritur causē cognitio iuxta no. docto. in. c. ventēs. de fil. p̄sby. et de scisma. c. iij. Et ad hoc faciunt per me alias nota. ff. de temp. ordi. c. eos qui ver. dispensatione sufficienti.

Ut tunc. scz post approbationē huiusmodi sic facta cum causē cognitio est enim de natura huius dictionis tunc vt denotet extremitatē tēporis. ff. de condi. et demon. l. iij.

De eius scilicet episcopi.

Consensu. in hoc differt ista constitutio a dicta constitutione othonis cum laicis: q̄ ante oīa requiri-tur consensus episcopi vt hīc. licet sufficiat in firma-tione cōuentiōis presentia Arch. vt ibi. Et nota q̄ dicit consensu non autem decreto nec auctoritate que in quo differant remiss. sc. p̄. p̄. glo. fi.

Ordinate. ad minus ergo requiritur ordo p̄sal-mistatus videlicet p̄ia cōsura que fm̄ optinē mul-torū dicitur ordo. ad q̄ vide per me scripta. ff. de vi. et hone. cle. c. i. & ordinis. Et ex hoc q̄ hīc dicit per-sone ordinate: innuitur q̄ laico non possunt dari ec-

Abult. mo-
dis sumit
ecclēsia.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

classe ad firmā: et hoc videtur expressum extra ne clerici vel mo. h. instituta in fi. Circa hoc vide quod dicitur. f. eo. c. p. o. r. f. ecclesiasticis.

E ventur. i. tradentur. ff. de p. o. l. i. in p. m. vel dentur. i. concedatur. aut. de equali. dotis. s. penul. Dicitur

enī Joā. de atho. in constitutione de thonis ecclesiis. in p. m. q. licet dare significet dñiuz transferre: tñ per adiunctū vtp̄ta ad firmam in feudum et hñmōi mutatur eius natura ell. ff. de regu. i. u. l. nō videtur data in p. i. et in fi. glo. aut. de fide instru. s. si q. i. g. i. in glo. in p. p. r. e. coll. v. Barth. in. l. i. scire debem. s. a. fure. ff. de h. ob. dicit q. in contractib. et stipulationibus verbum dare regulariter ponitur pro tradere.

E De qua. scilicet persona ordinata. c. v. in p. m. q. licet dare significet dñiuz transferre: tñ per adiunctū vtp̄ta ad firmam in feudum et hñmōi mutatur eius natura ell. ff. de regu. i. u. l. nō videtur data in p. i. et in fi. glo. aut. de fide instru. s. si q. i. g. i. in glo. in p. p. r. e. coll. v. Barth. in. l. i. scire debem. s. a. fure. ff. de h. ob. dicit q. in contractib. et stipulationibus verbum dare regulariter ponitur pro tradere.

tur ad firmā de qua b
uniuersaliter p̄sumi
debeat q̄ fructus ec-
clesiarū in bono ḡb̄sus
conuertat.

Iohannes peccam
apud lambeth.

Ecclesie non conse-

Anth. d. c. vnico. Et habetur de materia de p̄ssip. c. fi. et dicta regula iuris semel malus. et l. de proba. l. actor. per Chy. et Jaco. de butrio.

E Fructus ecclesiarū. non dicit ecclesias sed fructus ecclesiarū. et hic intelligo appellatione fructus

ratur nisi personis ec-
clesiasticis et dignis: fa-
cta debita prouisione.
Contraueniēs autem
strictius puniatur.

U Endentes et
infra b Eccle-
sie i nullis ad firmam
dentur nisi h personis

contineri omnem
utilitatem et omne
commodum ad ec-
clesiam pertinens
pro quo latius vlt
de qd scripti. s. de
consue. c. nullius
rector. p. fructus.
f. q. Bonos vsus
f. fm qualitate ip
si firme adherere
vt. f. p. r. o. et p. r. i. n. c.
paliter deferunt
ecclesie laudabili
ter in diuinit. de
elect. licet canon.
li. vi. s. c. o. vt sol
uatur onera ad ec

clesia pertinentia de qbus lati dicit. s. de offi. vica. c. qm̄ autē. p. onera ecclesiastica. Tertio vt firmā fide-
liter soluat locator p̄out inter eos cōuētū fuerit. c. ne p̄re. vi. suas. c. querelā. vbi apparet q̄ conuentio
nes hñmōi hinc inde sunt seruande. Quarto q̄ ea que
ad lucrū suū recepti circa sumptus suos honestos
et non voluptuose expendat nō enim est decēs vt bo
na de obuentionibus ecclesiarū proueniētia in vo
luptatibus quouismodo expendantur.

E Endentes. Idē est constitutio Iohānis pec-
cam archiep̄i Cāruarē. edita apud Lam-
beth. Et dīstīdūtur in duas partes. In p̄ima statuit
de ecclesiis non tradendis ad firmā nisi personis ec-
clesiasticis. et hoc sub certa prouisione. In secunda
ibi. Et vt ab huiusmodi. ordinat de pena contraue-
nitentibus etiam colore ymaginato imponenda.

E Et infra. Sub hac parte decisā approbatur
id quod est. s. in constitutione precedenti. Et ponit
causam prohibitionis firmarū ecclesiasticarū: q̄ per
eas pauperes a suis sustentationibus defraudantur.
E Ecclesie. i. obuentiones ecclesiastice integrales
cum p̄elatura eiusdem vt dicit. s. c. p. r. o. i. glo. i.

E Nisi personis ecclesiasticis. Hic aduerte q̄ per-
sona ecclesiastica dicitur non solū persona ordinata
ad quēcumq; alia ministerio ecclesiastico deputata.
Unde cōuersi: penitentes: tēplarij et hospitalarij:
ministerio ecclesiastico deputati dicitur persone ec-
clesiastice vt no. Jo. xvi. q. i. i. c. si quis domū. xxi. q. i.
c. duo. glo. i. Itē quēcumq; persone regulares dicitur
personae ecclesiastice. xxvi. q. i. vt lex. et noui de in. c.
vnico. p. ecclesiasticis. p. card. et de elec. sciant cūcti
p. ecclesiasticas. per Jo. l. vi. Cum itaq; hñmōi perso-
narū ecclesiasticarū plures sint in statu laicali et non
clericali quales sunt tēplarij et hospitalarij et multi
qui dīcūt cōuersi apparet q̄ talibus laicis ecclesie
possunt tradi ad firmā. Sed contra hoc opponitur
de c. h. instituta. extra ne cle. vel mo. vbi simpliciter
statuitur ne laicus ecclesias teneat ad firmā non dī-
stīguēdo vtrū sit laicus professōe et habitu nec ne
Sed illud puto intelligendū de his qui sunt mere laici
et tam habitu q̄ professione. Nā conuersi et alij p̄e-
dicti diuino officio mancipati: licet non sint ordina-
ti tñ ratione professionis et habitū differunt ab alijs
laicis. et sic sentire videtur l. d. i. in. c. decernimus.
de iudi. p. de scō modo sub dīstīctiōis. Et ad hoc
optime facit. c. q̄uis. de decimis. ibi in seculo rema-
nētī et. Et hic scire debes fm̄ eīdem l. d. i. q̄ regu-
lariter verū est q̄ laici nō possunt nec debent tenere
ecclesias ad firmam vt p̄t. d. c. em̄ instituta. et extra

Nota late
de materia
p̄ssip̄iōis.

Distīctio.

Ad. que ad
cantur per
sone eccle-
siaſtice.

de eta. et qua. c. ex ratione. et hoc ipse intelligit verū
fm distn. quā facit hostien. d. c. ex ratioe. et Archi.
lxxxi. of. indicatum. p. committantur. vbi dicunt qd si
ecclesia sit onerata ere alieno sic qd non potest mini
stris cōmode p̄uideri nisi habeat releuamē a laicis

ecclesiasticis sanctis et honestis quas locorum epi libere valeant collocare. Huiusmodi etiam ut pauperibus parrochianis de firmis huiusmodi pinguis portio

tatur laico p̄ via firme ad tēp. et de loca. c. cōduc. v. ita tñq nō laic sed cleric nōie laici admittitret ibidē. vt. d. c. ex rōne. Et facit ad idē de iud. c. ex p̄e clall. Alioquin vt laicus ministret opus esset recurrere ad papā. q. v. mēnā. z. xxi. di. s. verū. et. c. ad hec. Et idem credit Archi. si sit ecclesia clericorum secularium. Fatetur tñ Henri. in loco p̄ealle. vide licet. d. c. decernim. p. aut queris nūquid possunt facere nōie alieno qd decimas vel alios redditus ecclesie laici possint tenere ad firmā. vt in d. c. vestra. extra eo. t. et cōcor. Hostiē. quo ad decimas. d. c. s. p̄ealle. Bess. vero in de. vnica. de ex cef. p̄ela. s. ad firmā tenet simpliciter qd concessio ad firmā p̄t fieri etiā laicis per beneficiatos. vt in dicto. c. vestra z cōcor. wil. ibidē. c. s. sed eorum op̄iones intelligo veras fm ea qd dicit. s. vt vīz fructus possent tenere ad firmā nō tñ ipsas ecclesias cū plena administratiōe. z intelligo de plena administratiōe sic vt clericis p̄eas fideat laicus et domineat. fecus tñ vt sub clerico ip̄ius clericus vices admittitret in tēporalibus et sic intelligo nō. per hostien. in sūma. tñ. ne. p̄ela. vi. suas ver. sed et videtur.

a Sanctis. i. in fide puris et a peccato mūdis et bonis moribus pollutibus. xl. dist. nos qui.

b Honestis. i. his qui honoris statum seruant z in quibus nichil reperitur turpitudinis. faciunt ad hoc nō. in cōstitutōe octoboni. Cū sancti. p. honestatis.

c Libere. i. non obstante conditione vel statu recipientis firmā: v̄puta/ qd persona exēpta esset vel alias adeo potens qd non possit per ep̄iscopū collocari. et habes simile de offi. ordi. c. ordinarij loco rum. li. vi. vbi de hoc. s. libere. per Archi. z de offi. de leg. c. cum plures. s. libere. per eundem.

d Huiusmodi etiam. verū.

e Pauperibus parrochianis. Idē vide qd scripsi s. de elec. nō res. p̄eterea. s. pauperū. cū glo. seq. z eo. ti. c. in decimis. s. pauperibus parrochianis.

f De firmis huiusmodi. Nota nō dicit ecclesijs huiusmodi. nec de fructib⁹ ecclesiarū sed de firmis zc. Qñ p̄cno ta qd firma ponitur p̄ sensu annuo tēporali quē recti pere habet locator a cōductore. z sic exponitur per Jo. an. in addi. extra eo. c. vestra. vbi dicit Hostiē. qd licet sēsus ille cōsistat in certa pecunie sūma siue certa quantitate fructuū annuatiz reddēda nō refert. nā vtrorū casu dicitur esse firma. cū dicto concoz. extra ne p̄elati. vī. suas. c. querelā. alibi. Jo. an. exponit firmas. i. ficta vel cōductiones. sic exponit in. c. fm. ne cleric. vel mo. Ita verba vt michi videtur pōderas ribeant p̄pter portione de qua sequitur erogāda vt vīz sciat an solui debeat de cēsu illo quē recipit locans vel de lucro forsan prouēture ip̄i qd ad firmā recepit. Et per hanc lram qd dicit hāc portione fore soluēdam de huiusmodi firmis inq̄tum firma ponit

tur pro censu annuo vt prefertur. videtur qd debeat solui per locantē qui cēsum recipit. Sed secundum aliam expositionem scz vt firma sumatur pro cōductione videtur qd debeat solui per conductorem Sed infra cōstitutōe p̄ozi. vide qd debeat solui cōmuni

iuri cōsona scdm arbitrium epi assignetur sub testimonio quatuor fidedignorum parrochianorum eiusdem fideliter eroganda. Et vt ab huiusmodi

cipaliter p̄tinet ad ipsum curatū vt sit erga eos hospitalis vt plenius videre poteris. s. de cler. nō res. c. p̄eterea. s. hospitalitatis. z. s. necessitati extreme. hoc tamē intelligo verū in casu quo dimittit ecclesiam suā ad firmam non residet in ea ē prout alias p̄t in dicta cōstitutione p̄eterea. s. de cle. non res. vbi vero rector vel p̄elatus legitime dimittit beneficiū suū ad firmā: et nichilomin⁹ p̄sonaliter residet i eodē. estimo qd portio de qua hīc loquitur nō veniet assignanda nisi talis p̄elatus super non dādo huiusmodi elemosinas et de non succurendo pauperibus parrochianis fuerit probabiliter suspectus. v̄puta quia non tenet hospitalitatē sed alicuius parrochianorum cōmensalis est: z omnia quasi de firma huiusmodi prouentia cōsueuit imburse: et nichil vel modicus in elemosina tribuere. Fatet tamen qd si inter locantem z firmariū cōuentum sit vt ipse firmarius portione huiusmodi soluat tūc portio ip̄sa per ipsum firmarium veniet eroganda. ar. ad hoc. ff. de positi. l. j. s. si conuenerit.

g Pinguis portio. fm facultates ecclesie z cōsiderata qualitate et indigentia persone locantis. de vi. z hone. cler. c. quoniam vt ait. z de inst. c. i. vbi de hoc. debet etiam considerari numerus et indigentia huiusmodi pauperum. ad quod faciūt que scripsi. s. de cler. non res. c. p̄eterea. s. necessitati extreme. z de offi. vica. c. quoniam autē. s. tenuitatem.

h Iuri cōsona. vīz quarta pars fm canones. xij. q. ii. concess. z. c. quattuor. z. c. mos est. alias poterit esse sexta pars s̄z ea qd legunt in cōstitutōe octoboni. cū sancti. s. si qd vero. z. s. de vi. z ho. cle. c. q̄uis. Vel poterit hec dictio portio arbitrari ad quintā partē iuxta ea qd habes. s. de vi. et ho. cler. c. extertor habitus Ego autē reputo hanc portionem fore iuri cōsonam fm ea que scripsi. s. eo. s. pinguis portio.

i Arbitrium ep̄iscopi. Idē vide que scripsi. s. de cle. non res. c. in decimis. s. arbitrio.

k Assignet. sic ergo in hoc casu sola assignatio p̄tinet ad ep̄nō aut distributio. Sec⁹ tñ est in casu illi⁹ cōstitutionis extertor habit⁹. s. de vi. z ho. cle. vt ibi p̄z.

l Sub testimonio. concoz. xij. q. ii. quattuor ad fi. m. Quattuor. quare magis quattuor qd plurium vel paucorum numerus in hoc casu eligitur. ratio red dī nō potest nisi qd sic placuit instituēti. facit ad hoc l. nō omnium. ff. de legibus. vbi de hoc. sufficit enim ita scriptum esse. ff. qui et a qui. l. p̄o p̄ext.

m Fideliter. i. integraliter sine diminutiōe. z s̄z in digētiam ip̄sorum pauperum videlicet vt magis idigēt magis detur facit in simili. xij. q. ii. vltimane vltra modum. c. concessio.

n Erogāda. i. p̄ locantē nisi aliter inter ip̄sū z cōductore cōuētū sit vt dicit. s. s. de firmis huiusmodi.

p Et vt. secunda pars.

Firma.

Prouincialis Guillelmi Linde Wode.

A Imaginari⁹. i. fictus siue simulat⁹. vt sequitur.

B Duo, scilicet contractu.

C Falso suppositis. vt quia fingitur ecclesiam dari ad firmam clerico cum tamen in veritate aliud agatur: qz traditur laico iuxta illud quod metricè dicitur. quod

versus.

non est simulatio: sed
simulatio quod est
et habes simile. i.
c. prior. et ad ma-
teriaz poteris ap-
plicare ea que le-
guntur no. l. plus
valere quod agi-
tur. per totum. l. si
quis sibi vel alte-
ri. l. nullum interest
d. **B**aiulat⁹. qz
fingunt aquebatu-
lum fore firmam
cum non sit.

E Laicis. scz tã
habitu qz pfectio-
ne iuxta ea q scri-
psi. s. eo. p. eccle-
siasticis.

F Sacro appro-
bante. p. h.

G Si quis cle-
ric⁹. siue sacerdos
siue diaconus siue
cantor siue lector
l. de epis. et cler.
aut. p. presbyteros
xj. q. i. de persona.

Item appellatio
ne clericorum intel-
liguntur canonici
seculares. et de p.
sig. c. cum tibi. de
priuileg. c. per exemptionem. li. vi. Et solet dici qz appel-

latione clericorum omnes tam maiores qz minores
continetur. nota. per Bern. de verb. sig. c. tua. p. be-
neficio. notat tamen Card. de cler. egro. c. i. li. vi.
p. episcoporum. qz hec dictio clericus ex vi verbi non
comprehendit episcopum: sed cum adiuncto sic in quantum
illud adiunctum potest concernere episcopum. Lar-
ge tamen loquendo appellatio clericorum continet
inter omnes in ecclesia ad diuinum officium ordinati. xxi.
distin. clericos. Et a parte significationis huius vo-
cabuli clericus puto qz etiam comprehendat religiosos
ordinatos. Ad quod facit glo. Pauli in cle. j. de vi. z
h. one. cler. p. clericos. Et qz comprehendantur etiam
in casu isto facit optime constitutio Johan. stratford
que statim sequitur. ibi videas. Aduerte tamen qz hec
clausula. Si quis clericus etc. potest intelligi dupli-
citer. Vno modo sic. Si quis clericus. i. beneficiatus
ecclesiam suam datus ad firmam. Alio modo sic. Si
quis clericus supple. consentiens in persona sua talem
contractum ymaginarium fieri. Sed primum intel-
lectum puto magis aptum pene contentum in constitu-
tione octoboni de qua sequitur. licet secundum alium in-
tellectum talis clericus propter suam veritatem ve-
niet per suum ordinarium arbitrarie puniendus.

H Versutia. i. dolo: caliditate: deceptione: frau-
de: vel malicia. z habes simile. l. de adulter. l. ita no-
bis. ad fi.

I Octoboni. supple. quod indignum incipit. et est
ipsius pena applicatio tertie partis prouentuum ad fir-
mam dimissorum fabricæ cathedrales ecclesie vt ibi pater.

K Grauius. fm circumstantias aggravantes. nam
pena infligi debet fm grauitatem delicti. xxiij. q. j.
non afferamus.

firmis omnis contra-
ctus ymaginari⁹ sub-
ducatur quo^b in per-
sonis clericorum falso
suppositis vel sub no-
mine baiulatus^b eccle-
sie ad firmam laicis^c con-
ceduntur: sacro^f appro-
bante concilio ordina-
mus vt si quis^e cleric⁹
in tali versutia^h reper-
tus fuerit puniatur se-
cundum statutum san-
cte memorie dñi Octo-
boni: z grauius^k si pre-
lati viderint expedire.

Iohannes stratford.
Quotiens ecclesia-
sticu⁹ beneficium simul

Iacet bone memorie. Nec constitutio est Jo-
hannis stratford. Laturien archiep. et habet
principaliter duo dicta. In primo ponit constitutio-
nem adfectuam siue quedam adijciendo constitutio-
nibus in materia consimili precedentibus. In secun-

ditio.

**clerico & laico ad firmam
dimissus fuerit: neuter
obtineat nec fructus re-
cipiat: tam tradens au-
tem q recipiens sic post-
hac ad tertiam partem ec-
clesie rependendam obli-
gatur. Qua constitu-
tio etiam religiosi qui
se ab ea liberos censent
consimiliter astringant.**

Iacet bone me-
morie & infra^m
Hoc prouincialiⁿ conci-
lio approbante constitu-
tionibus prius^o editis
adijciendo^o statuimus
qz quotienscuqz ecclesia-
sticu⁹ beneficium nostre

do ibi. Et quia sta-
tuit illud idem ser-
uari debere in res-
ligiosis personis
quo ad beneficia
z portiones eis ap-
propriatas. vñta.
in. Et in fra hic
decidit causa edi-
tionis huius sta-
tuti. i. ppter frau-
des et diuersa ma-
chinamenta ad in-
uenta contra sta-
tuta priora: et ita
propter diuersas
absurditates inde
secutas vt patet
in integra.

n Prouinciali
concilio. que per-
sone interfuerunt
in hoc concilio an
videlicet oēs qua-
rum interfuit quo
ad validationem
huius statuti igno-
ras. hec dico pro-
pterea que hic sta-
tuuntur et vt me-
lius aduertat que
j. dñam. nã plura
hic ordinata vide-
tur furti cõrepu-

gnantia. Scire enim debes qz est concilium generale
prouinciale et sinodale: de quibus dixi supra de con-
stitutione. c. exterior habitus. p. concilij. et verum est
qz ad prouinciale concilium vocandi sunt ep. et non a-
lii de necessitate. xvij. di. qm qd d. z. c. ep. z. c. placuit
Si tamen alij ventant admittendi sunt qd dicitur extra
de his q. fi. a prela. sine consen. cap. c. fi. vocabuntur
etiam alij de quorum factis agitur: vel quia ipsorum con-
ciliu est necessarium. l. iij. di. obeuntibus. de alijs ve-
ro que prouincialia concilia concernunt potes videre
notata per Inno. et Jo. an. extra de preb. c. graue.

o Prius editis. i. Stephani in concilio Troi. de
qua. s. e. c. i. Item orthoni in constitutione ecclesiarum
et constitutione cum laicis. Item octoboni que incipit
indignu. Itē Jo. peccatum. de qua. s. ca. prior.

p Adijcendo. sic ergo nichil mutat nec tollit de cõ-
stitutionibus prius editis sed eis adijcit vt hic pa-
tet. et veru est qz constitutiones legatuas non potes-
sit archiep. tollere: qz inferior non potest tollere le-
gem superioris. de elec. c. ne roman. in cle. et ibi per
Jo. an. in h. inferiores. et per wil. in h. non potest. in
uare tamen potest inferior legem superioris illi pe-
nam adijcendo secundum nota. per wil. ibi d. z. con-
cor. ibi paulus. p. non potest. z. Bess. c. h.

q Ecclesiasticu⁹ beneficium. in hoc differt ista con-
stitutio a precedentibus: qz hec constitutio loquitur
generaliter de quocunqz beneficio ecclesiastico: sed
constitutiones alie loquuntur de ecclesiis ad firmam
non dimittendis vt in eis patet. largior enim est signifi-
ficatio beneficii qz ecclesie. potest enim esse beneficium
licet nã fuerit ecclesia. vñ appellatione beneficiorum
prebende z maiores dignitates continetur. de verb. sig.
c. tua. Item canonici vt no. Arch. de preben. c. si mo-

Conciliu
triplex.

tu proprio. & beneficium. et circa hoc vide qd dicit. & de vi. et hone. clerici. exterior habitus. & beneficia ecclesiastica. **S**ed quero nunquid beneficium ecclesiasticum quod habetur non ut beneficium per institutionem canonice: sed ut proprietate comprehendatur sub hac constitutione ad effectum q non valeat admittere ad firmam quin incurrat pena huius constitutionis. Quod non comprehendatur

provincie clerico & laico ad firmam ex nunc dimissus fuerit vel instrumētis

faciunt notata de eo qui mittit in possessionem causa rei servanda. c. unico. l. vj. vbi de hoc. ff. vltimos. per Jo. an. et c. c. in hoc casu. per Card. et sic sentit. Jo. de athona in constitutione octoboni indigni. & ecclesie firma. Sed contra hoc opponitur. i. e. s. fi. vbi statuit hoc idem servari debere quod ad religiosos in ecclesiis et portionibus eis appropriatis. solve ut ibi dicam. **C**lerico et laico. constitutiones prius edite disposuerunt tantum ne laico per se ecclesie villo tempore darentur ad firmam. Hic vero disponit q idem locum habeat etiam si clericus sit adfunctus. Sed contra hoc opponitur nam licet in causa spirituali laicus per se non possit esse arbitri nec valeret compromissum in eum factum. extra de arbitris. c. contingit. Compromissum tamen in laicum et clericum factum bene tenet. ut notat ibi Berni. in glosa maxima cum magis dignum trahatur ad se minus dignum. extra de con. ecclesie. c. q in dubijs. de preben. c. si is cui. l. vj. Solutio est communis. quia illud locum habet vbi compromittitur in clericum et laicum auctoritate superioris scilicet iudicis qui potuit de ipsa causa cognoscere siue iudex ille fuerit ordinarius siue delegatus. et in hanc solutionem concordat ibi quasi omnes dicto. Nam in laicum solus compromittitur non possit in hoc casu absque auctoritate pape ut volunt ibi dicto. post glosam. et q auctoritate superioris possit compromitti in clericum et laicum. est ibi textus in c. per tuas prope fi. ex qua solutione apparet q auctoritate talis superioris possit beneficium ecclesiasticum tradi ad firmam clericis et laico simul. non autem laico per se solum. Sed adverte non videtur omnino equalis ratio in compromisso super re spirituali et in dimissione beneficii ecclesiastici ad firmam. Nam per firmam huiusmodi laicus posset consequi regimen et superioritatem super clericos quod non esset decens neq honestum nec super hoc prodesset auctoritas alicuius nisi pape. ff. q. v. mena. cum similibus et dicit. s. c. vendentes. & ecclesiasticis Nec etiam posset laicus in ecclesia ministrare. ut ibi dicit. et hec est finalis causa prohibitionis quare prohibetur esse beneficiis ecclesiasticis datur laicis ad firmam ut patet in constitutione othonis ecclesias. et constitutione cum laicis. que causa prohibitionis non cessat etiam vbi clericus tali laico adfunctus ut hic Unde non valet talis firme datio nisi auctoritas pape interveniret ut patet ex premisis. Et ad hoc q vbi prohibetur aliquid concedi in personam laici. Illud idem non potest etiam in personam clerici et laici confunctionem. Faciunt notata per Hostien. in summa de offi. dele. s. cui possit. ff. quid si deleget. Allegat ad hoc. c. massana. de elect. de const. ecclesia sancte thabrie. de immu. ecclesie. ca. aduersus. Et per eundem etiam in summa. tunc clericus vel monachus. s. que sunt promissa clericis. & sic et multo magis. Nec obstat si eum q potest compromitti in clericum et laicum super re spirituali ut predictum est: q preesse ecclesie et eam regere spiritualia administrare maior est potestas q potestas compromissoria. Un non sequitur q si a iure id quod minus est conceditur ergo id quod maius est concessum videtur. licet econtra bene sequere

tur ut patet de decimis. c. tua. r. c. ex parte. Et sententia arbitri non per omnia sententia est. ff. de his qui no. infra. l. quid ergo. s. ex compromisso. Et breuiter concludit ibi Hostien. q omnis casus qui circa hoc a iure vel papa non conceditur expressim intelligitur

mentis super huiusmodi firmarum dimissio ne coeffectis nomine laici

citur ex duobus quorum vnum reddit ipsum validum. alterum vero ipsum reddit inualidum inspicit: debet id quod nocet non id quod pdest. ut l. si vir vxo. ff. pro donato. vbi de hoc per Barth. Et ad hoc vide notata. l. si sponsus. s. si maritus. ff. de dona. inter virum et vxo. et quod ibi notatur.

Ex nunc. Et hoc apparet hanc constitutionem esse noui iuris promulgatam. ita q respiceret futura et non preterita. Et hic vide quod dicit. s. de consensu. c. huius autem consilij. ff. futuris temporibus.

Instrumentis. sic dictis: quia causam instrumentum. L. de fi. instru. l. in exercendis. Et quod differt instrumentum a litteris nota. per wil. in cle. l. de procu. & in frumento. Et quod instrumenti appellatione testes continentur: habes extra de testibus cogendis. c. peruenit. vbi de hoc. et hic vocat instrumenta litteras q sunt super contractu into inter contrahentes. et solent fieri huiusmodi instrumenta non ad validationem contractus: sed ut contractus per ea citius probari possit. xxv. q. ij. ca. postea. per Jo. ff. de fide instru. l. in re. et. l. se.

Nomen laici. Sic ergo ad incurrendam penam huius constitutionis sufficit ut in instrumento conuentionis inseratur nomen laici: licet de facto laicus se de firma huiusmodi non intromittat. Stabatur nam q talis scripture et ei credendum est maxime contra eos: quorum nomine fit. i. quest. vij. saluberrimum etiam si priuata scriptura sit. Et ut eam ostendant per censuras compelli possunt: prout in simili legitur de vsu. cap. unico. in cle. vbi de hoc per Joha. an. & rationum. Et huius sententie concordat. ff. de eden do. l. quedam. s. penul. et ibi in glosa. extra de fide instru. cap. ij. ff. de po. l. publica. s. fi. Et talis est contractus iudicandus qualis apparet ex verbis in instrumento descriptis: nisi ex conuentionibus apposis aliter presumatur extra de pigno. cap. illo nos.

Sed quid si nomen laici fuerit litteris siue instrumenti huiusmodi scriptum ipso ignorate. Nunquid vigore talis inscriptionis debeat sibi in aliquo preiudicari? Dic q non: immo ille qui nomen huiusmodi inscribit fecit tenetur pena falsi. faciunt ad hoc ea que leguntur et notantur de his que fi. a prela. sine consensu capituli. c. quanto. s. absentium. vbi de hoc in glosa. Et potes intelligere hoc quod dicit hic de nomine laici non apponendo: scilicet per via principalitatis sic ut contractus referatur tam in personam clericis q laici: et tunc recidit in idem quod dictum est supra in casu proprio. Vel sic potes intelligere ut late adijcia tur accessorie tam q fideiussor pro clerico: non tñ ut ad ministratoz rone firme huiusmodi Quod etiam casu in qntum nomē laici adijcitur i instrumento coeffecto sup dimissione talis firme reddit conuentionē inutilem. ut infra patet Et sic ex his q hic dicuntur habes q vtile per inutile vitiat rone phibiti nedū realiter sed etia verbaliter ad iunct. et sic hec phibitio habet locum non solum in adiectione reali sed etia verbalis. Et ratio potest esse ppter annexationē vel quia vnū est alteri accessorium. Secus tñ esset si forent diuersa et separata. ff. de minoribus. l. etia. ff. de nego. gest. l. cum acti. r. l. at q natura. p. j.

Instrumentum.

Questio.

Utile p in utile viciat

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Ad quod etiam faciunt notata per Inno. de heretici. c. fraternitatis. vbi de hoc per ipsius in glossa hoc habet locum. et facit ad idem glo. Johan. an. in clem. i. de decimis. §. immiscendum. Et circa hoc potes videre pro et contra et solutiones p. Dy. in regula furis vtile. l. vi.

a Fingatur. putat dicitur supra. ca. pro primo. §. falso super positus. Est enim regulare quod in contractibus rei veritas potius quam id quod fictum est prospici debet. L. p. va lere quod agitur. l. i. et. si. et per totum L. si quis sibi vel alteri. l. multum interest.

b Fructus redditus et proventus. Que sit differentia inter fructus et redditus dixi supra de consue. cap. nullus rector. §. fructus. Proventus vero et obventionum nuncupatio generalis est et omnia que pueniunt proventus nomine nuncupantur. ff. de usufructu. l. usufructus. Sicut obventionum vocabulum omnia que obveniunt continet. ff. de verbo. sign. l. obvenire. Et faciunt ad hoc notata per Archid. de offi. ordi. c. presentis. §. obventionia. l. vi.

c Suo nomine. huius littere concordant. nota. per Archid. laconis. xvj. q. vii. in noua. et per Hostien. extra de eta. et quali. c. ex ratione. et intelligas suo nomine vel scilicet tanquam principalis administrator ecclesie colligat huiusmodi fructus redditus aut proventus ut notat Hostien. in loco preallegato. Secus tamen est si hoc faciat ut nudus minister clerici prout notat Antonius de iudi. cap. decernimus. §. si. Sed queritur an possent constitui proprio nomine. Et faciunt notata per Hostien. in summa sua extra ne prelati vices suas. §. potest igitur.

d Directe. scilicet decimas dum sunt in capis. vel oblationes dum sunt in ecclesia et manent sub nomine decimarum vel oblationum colligendo. Sed postquam per clericum recepti et collecti fuerint et versa fuerint in catella bene possunt laici per viam emptionis vel alias huiusmodi obventiones de manu clerici recipere. et sic indirecte per mediam personam. ut notat Hostien. in dicto. §. potest igitur. ad quem remissi supra in h. glo. precedentis.

e In suos usus. scilicet ipsorum laicorum. secus tamen est si nomine prelati ecclesie vel clerici firmari et ad ipsius usum obventiones huiusmodi colligant vel recipiant tanquam ministri ipsorum prelatorum vel firmariozum. Ita quod nullam in ea parte habeant administrationem in ecclesia: nec super personas ecclesiasticas ut predicti. et ad ea que hic dicuntur bene faciunt. c. quis. extra de decimis. vbi patet quod decime et alia in ecclesiis obventionia non sunt laicis concedenda. et hoc est omnino verum sic intelligendo ut obventiones huiusmodi vel decimas habeant per viam tituli et iure suo. Secus tamen est si in laicum transferatur mera facultas facti: scilicet perceptionis fructuum per viam firme. Nam merum facti exercitium sine titulo bene cadit in laicum. potest enim laicus esse procurator in causis spiritualibus. de procur. c. j. l. vi. Et sic notat Petrus de ancho. dicto. cap. quis. et ad idem facit. l. necessario. §. si. ff. de peri. et commo. rei ven. vbi patet quod si sibi competens non potest quia a se totaliter abdicare et in alterum transferre sed bene potest commoditatem utendi transferre.

f Huiusmodi contractus. scilicet superius quadrupliciter specificati. primo: videlicet in dando quod cumque beneficium ecclesiasticum ad firmam clerico et

laico simul. Secundo in inferendo nomen laici cum nomine clerici in instrumentis huiusmodi firme concessis. Tertio in fingendo clericum fore firmarium cum non sit. Quarto ut laici prout beneficiarii ad firmam dimissorum in suos usus directe conuertant.

ad firmam suo nomine colligat et eos directe in suos usus conuertant huiusmodi contractus non teneantur nec ex eis aliquis obligetur al

g Non teneantur scilicet merito iure quia tales contractus fiunt contra iuris prohibitionem. Et ideo merito reprobantur ut in regulis iuris que contra. l. vi. L. de legibus et constitutionibus. l. non dubium. vbi de hoc

Sic etiam contra

hentes non dicuntur habere bonam fidem. ut in regulis iuris qui contra iura nec ignorantia iuris in hoc casu excusant ut ibi notat Dy. cum quo etiam concordant l. i. vbi ibi patet. Et hic scire debes quod quando lex vel statutum resistit contractui precipiendo ne fiat dirigendo preceptum ad personas ne contrahant ut hic tunc non tenet contractus nec oritur obligatio civilis vel naturalis: nec potest accedere fideiussores. L. que res ven. non possunt. per totum. de sacrosan. ecclesie. l. iubemus. L. da agri. et cen. l. quemadmodum. l. xi. Et quod talis casus obligatio naturalis non nascatur probatur ex. l. eos. §. i. ff. de usuris. cuncta. l. si non sortem. in prin. ff. de condi. inde. et sic stat. l. non dubium. L. de legi. Idem etiam dicendum est si prohibito fiat ex parte unius tantum: nam tunc et etiam non queritur obligatio etiam naturalis ut. L. si quis alteri vel sibi. l. si. ff. de contra emp. l. non licet. Et est ratio: quia obligatio naturalis dicitur de iure gentium ut. l. Stichum. §. naturalis. ff. de solu. et de regu. iuris. l. cum amplius. in fi. sed de iure gentium debemus obedire maioribus. ut. l. veluti. ff. de institu. et iure. Ille ergo qui contrahit contra precepta legum facit contra ius gentium unde merito non obligatur etiam naturaliter secundum Barth. qui sic notat. ff. de fide ius. l. cum lex. §. his premis. et vide. j. glo. proxi.

h Obliget. scilicet nec civiliter nec naturaliter. ff. de fideiuss. l. sed si serui. nam verum est quod vbi lex vel statutum resistit obligationi: tunc nec oritur civilis neque naturalis obligatio. ut. l. si non sortem. in prin. ff. de condi. indebi. et notatur per Barth. dicta. l. sed si serui. §. quero verum. Sed ecce hic habes quod talis contractus non tenet nec ex eo oritur aliqua obligatio. Quid ergo si post huiusmodi contractum de facto institum laicus vigore eiusdem recepti decimas vel alios proventus ipsius beneficii: nunquid teneatur ipsos restituere locanti vel ipsorum estimationem? Videtur quod non. Quia locanti in hoc casu non competit actio ut hic patet. et cum hic contractus hinc inde factus sit contra iuris prohibitionem videtur quod in hoc casu tanquam in turpi causa melior erit conditio possidentis. ff. de condi. ob turp. cau. l. si ob turp. Sed hoc non puto verum: quia sic reportaret lucrum unde mereretur penam. quod esse non debet ff. de neg. gest. l. siue heredit. Dic ergo quod si percepta restitui debent officio iudicis qui declarabit contractum huiusmodi non tenuisse. Et sic contrahentes fore puniendos in solutione tertie partis de qua hic dictum est. nec obstat quod dicitur ratio turpitudinis meliorem esse conditionem possidentis: quia hoc verum esset quando factum est de se et per se turpe. sed si ex eius aliqua circumstantia vel qualitate adiecta sit turpe ut hic. nam tunc non erit melior conditio possidentis: ut patet extra de symo. veniens. Pro qua materia vide notata per Car. de testibus. c. j. glo. vlti. l. vi.

Questio

a Sed sic. ff. Et sic sic ut supradictum est: vide licet clerico & laico: vel etiam clerico cum adfectione nominis laici: vel fingendo clericum esse firmarium cum non sit: vel ut laicus suo nomine & ad usus proprios proventus ecclesiasticos colligat.

b Tradentes.

Complectum actū significat qui in hoc casu perficitur ex consensu contrahentium. Nam in penalibus ad effectum incurrēdipe nam non sufficit actum fore inchoatū: sed requiritur completio actus ut dixi. s. de postu. c. j. ff. si fiterit. Et hec vera intelligas quando si contrahendo ad validationem contractus non requiritur scriptura. Sed si scriptura requiritur ad validationem contractus tunc necesse est qd scriptura illa redigatur in mundū et sigilletur vel saltem subscribatur per partes contrahentes sicut consuetudinem regionis. Ad que vide notata per Hostien. in summa. ff. de emp. et vend. §. 2. de quibus rebus. ff. perficitur ergo emptio.

c Ad firmam. que tendit in contractum locatiōis et conductiōis ad modicū tempus ut dixi. s. eo. c. j. ff. ad firmam. Unde alias vendendo et sic recipiendo fructus ecclesie siue beneficii de anno in annū per parcelas distinctas non committeretur hec pena: nec etiam donando: nec alio modo licito eos in laicum transferendo. Et tunc puto in obuentionibus altaris si videlicet ad stipendium capellanorum et aliorum ministrorum forsan laicorum assignentur dummodo per laicum directe non recipiantur ut. s. dictum est.

d Tertie partis. Simile habes in constitutione octoboni indignum.

e Beneficii sic dimissi. Hec littera dat intelligere de beneficio integrali nō diuiso per partes. Sed constitutio octoboni indignum specialius loquitur cum dicitur tertia parte prouentum huius rei quam de facto ad firmam dare &c. ut per hoc det intelligere penam predictam habere locum non solum in integro beneficio. sed etiam parte. Sed tu intelligas illa constitutione sicut materiam ibi subiectam. ut videlicet illa clausula huius rei &c. referatur ad dignitatem: officium/decanatum: archidiaconatum. proventus spiritualis iurisdictionis: vel ex penitentia: vel altari: ecclesie sacramentis prouentes prout ibi patet in ff. proinde. Et sic bene stat qd hec pena locum nō habet nisi vbi integrum beneficium cum plena administratione datur ad firmam. Et ad hoc bene facit textus illius constitutionis indignum. ff. que omnia. vbi vult eandem penam locum habere cum laicis datur ecclesie ad firmam sic loquendo de beneficio integrali. ut predicti.

f Estimationis ipsius. scilicet tertie partis. Et istud ponit ut tollatur dubiū de tertia parte prouentum in casu quo proventus huiusmodi non extant: sed consumpti sunt. In quo casu oportet recurrere ad estimationem. Nam habens rei estimationē rem ipsam habere videtur. ff. de usufruct. l. si usufructus legatus est. §. j. Hec debet in hoc casu tertia pars esse maris secundum affectionem. ff. ad l. aquil. l. si seruum. Sed estimari debet secundum ecclesie siue beneficii proventus siue redditus. ar. ad hoc. ff. de leg. j. l. si fundum. vbi de hoc in glo. **g** Sed quero quomodo debent isti proventus estimare an scilicet secundum taxam beneficii. vel alias secundum verum valorem beneficii: vel secundum summam pro qua dimittitur ad firmam. Ex littera hic posita apparet qd hec estimatio debet fieri secundum verū valorem dum dicitur tertie partis prouentum. qui quidem proventus omnia ad beneficium spectantia respiciunt ut dixi supra. ff.

proventus. Et hoc puto verum quando integri proventus traduntur ad firmam ut hic. & tunc estimatio huiusmodi prouentuum debet fieri secundum quantitatem & qualitatem fructuum. & rerū de quibus huiusmodi proventus surgunt: et secundum conditionem patrie: non

mā partis^d tertie prouentuum^e beneficii^e sic dimissi vel estimationis^f

secundum cuiusque affectionem: sed sicut communem estimationem. Facit ad hoc qd notat Accursus. in l. ip. l. de rescis. ven. l. i. c. l. fal. precia. ff. ad l. fal. ci. vbi etiam de hoc per Barth. Et predicta intelligo vera quando estimatio est satis certa. Si vero de ea non constet: tunc de mediocri vel minoris debet intelligi. ut in regula iuris in penis. l. vi. ff. de pen. l. in interpretatione. et no. per Barth. ff. de incen. ruf. nau. l. pedius. **h** Item quero nunquid hec tertia pars siue eius estimatio debeat considerari quo ad proventus vnius anni tantum: vel alias omnium annorum pro quibus forsan conuentio inita est ut puta trium: quatuor vel quinque: vel alias sicut conuentum fuerit. Johannes de athona in constitutione octoboni indigni ff. prouentuum. in princ. videtur sentire qd hec pena solui debeat pro quolibet anno talis dimissionis ad firmam. Ratio sua est: quia quolibet anno habentur proventus. Ad quod allegat ibi iura que quomodo faciunt ad propositum non bene intelligo. Sed mihi videtur qd nec in casu illius constitutionis indigni nec in casu huius constitutionis sit hec pena committenda nisi pro vna vice vel pro vno anno tantum. Ratio est: quia ut vbi et etiam hic patet contractus huiusmodi nō tenet nec exinde oritur aliqua obligatio. Et si quo ad iuris effectum nulli proventus ex tali contractu obuenire possunt conductori: immo integre remanere habent penes locatores qui est verus administrator bonorum ecclesie. In iurum igitur esset ut conductor tali pena annua afficeretur cum nullum commodum ex talis contractu sit percepturus ut sic accedant ea que leguntur in regula iuris. qui sentit. l. vi. §. ff. eo. ff. l. am naturam. Sed pro opinione. Jo. faciunt iura qd volunt qd tot sunt locationes quot sunt anni. ff. de stip. seruo. l. si seruus communis. §. cum seruus fructuarius. ff. de annuis leg. l. si in annos. vbi legata in annos singulos sunt plura et non vnum. et concor. eo. ti. l. cum in annos. l. de aduocata. diuersi. iudi. l. post duos. ff. de ac. emp. l. si sterilis. §. si. Sed his non obstantibus dico qd in casu nostro vna tantū est locatio et non plures. ad quod bene facit. l. senatus. §. si. ff. de donatione. cau. mox. sed melius. ff. de verb. obli. l. si Stichum. §. stipulatio. vbi de hoc in glo. optime vero facit. l. si a colono. ff. de fideius. & hec leges loquuntur in contractibus prout loquitur hec constitutio: nec obstat. l. si seruus preallega. que etiam loquitur in contractu locationis. quia quando stipulans ab initio est capax totius obligationis: tunc annua stipulatio censetur vna ut dicta. l. si Stichum et hic. Secus tamen est quando stipulans non est ab initio capax totius obligationis ut in l. all. in contrarium. vel dic aliter et melius quādoqz stipulatio anima fit per expressam numerationem temporum verbi gratia loco tibi fructus ecclesie mee ad quinquennium numerando annos: et stipulor te qd primo anno soluas michi. xx. Item secundo anno. xx. Item tertio anno. xx. et sic de ceteris. Et verum est qd in hoc casu quot sunt anni tot sunt stipulationes. Et sic stat. l. pluribus. §. j. ff. de verborum. obligatio. Quādoqz talis stipulatio fit absqz numeratione annorum: et tunc videndum est in aliquid implendum sit per stipulatorem an nichil sit per eum implendum. Hoc enim casu quando nichil est per eum implendum.

Questio.

Questio.

Id. ij.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

dum si stipulatio committit debet omni anno in even-
tum alicuius conditionis verbi gratia si fuerit in mo-
ra: tunc qd sunt anni tot sunt stipulationes. sic stat. l.
vbi autem. §. penult. ff. de verb. oblig. Si vero debet
committi indistincte solocursu temporis: tunc est vna
pro omni tempo-
re. et sic stat. l. si sti-
chum. §. stipulatio
preall. et dicta. l.
senatus. §. si. si ves-
ro per stipulato-
rem aliquid est im-
plendum: tunc si il-
lud implendum cohereat persone tot sunt stipulatio-
nes quot sunt anni. et sic stat. dicta. l. si. servus commu-
nis. §. cum servus. ff. de stipu. seruo. et dicta. l. si steri-
lis. §. final. et dicta. l. post duos. cum similibus. Sive
ro illud implendum non cohereat persone. tunc est vna
et sic stat. l. si a colono. ff. de fidel. ff. vnde in casu no-
stro licet locator teneatur ad aliquid implendum: vis-
delfcet conductorem affecurare de fructibus. tamen
illud implendum persone locantis non coheret: ergo. c.
p. remissa notantur per Barth. in dicto. §. cum servus
l. si servus. ff. de stipulatione seruo. §. opponitur. ex-
tra glossa: et optime faciunt notata per eundem. el.
ver. dicitur hic q. initium.

¶ Si ambo. scilicet dantes et recipientes.
¶ Si in soluendo. alias autem sufficeret inopia ad
exclusionem petentis. extra de solu. cap. odardus.
cum concor. ibi positus. in glossa. et nota quod aliquem ef-
senon soluendo probatur ex eo q. ostendit mendicant
sine fraude: vel quia cedit bonis secundum hostien.
qui sic notat dicto. cap. odardus. Ego autem puto il-
lum in casu nostro dici non soluendo: cum constet ma-
nifeste eius facultates non sufficere ad solutionem
illi? rei que incumbit. immo est in par overi inuncto
ff. soluto matr. l. si constante. in princ. et sufficit hoc
probari per vulgi opinionem ut notat glo. in l. vbi.
l. de iure dotum. ad quod optime facit. ff. de excus.
tu. l. paupertas. vbi de hoc. et potes circa hoc videre
notata per Barth. in dicta. l. si constante.

¶ Communiter. scilicet pro diuiso vbi pro parte vtri-
us. facit ad hoc. ff. de stipu. seruo. l. servus communis ita
et. l. si servus communis. Quandoq. tamen sumitur co-
muniter pro indiviso. ff. de re. eo. qui sub tute. sunt. l.
magis. §. si. l. de com. ser. ma. per totu. Et ista litte-
ra videtur soluere dubiu: de quo querit Jo. de atho.
in constitutione octoboni indignum. §. p. prouentuum
vbi arguit ad hanc partem. scilicet q. hec pena de sol-
uendo hanc tertiam partem inq. tum opponitur pro
delicto personali d. nato respectu vtriusq. partis
debet leuari communiter ab vtraq. parte. finaliter ta-
men recedit ab hac opinione et declinat in illam que
uarii debet solum a locante. ratio sua est: q. locus cer-
tat de lucro captando. sed conductor certat de dam-
no vitando. Alias etiam rationes ibi ponit quas vi-
dere poteris si placeat. Sed quicquid ibi dixerit Jo-
han. de athona hic statuitur contrarium cum quadam
adfectione videlicet estimationis huiusmodi tertie
partis que eque considerare potest conducentem sicut
locantem et alias sequeretur delictum ipsius condu-
centis remansurum impunitum quod tamen esse non
debet. ff. ad leg. aquil. l. ita vulneratus et optime ad
propositum huius constitutionis facit. ff. de publica-
tis. l. si multi. §. ff. de adm. tu. l. tres tutores. in princ.
¶ Tradentem tantu. et sic quislibet in solis obliga-
tus est et saltu locator ut hic patet. ad qd vide qd no-
tas in simili. ff. de publica: dicta. l. si multi. p. Accur.

¶ Fabrice. sic ergo non alteri vsu etiam pio. et per
quem leuari debeat notat Jo. de athona in dicta con-
stitutione indignum. §. b. fabrice.

¶ Ecclesie cathedralis. Quid si sint due ecclesie cathe-

drales illi? loci prout est videre in ecclesia Barthosi.
et wellen. Itē in ecclesia Louentren. et Lychfelden
puto q. magis indigenti dabitur et hoc arbitrabitur
episcopus. ad quod facit. l. de episcop. et cle. l. si quis
ad declinandam. §. sin autem ampliores. autem. de ec-

**piēs nō existat fabrice
ecclesie cathedralis lo-
ci soluēda pena s plecti**

cle. ti. §. si quis in
nomine colli. et. et
hoc veru nisi per
conjecturas illud
costare poterit ut
puta: quia vni ear-
um magis est sub-
ditus: et ad eā ma-
gis accedere assuetus et potest sic intelligi quod legi-
tur et notatur infra de testis. c. statutum. §. penul. ibi:
cuius erat subditus et. Quod si huiusmodi ecclesie
equaliter indigeant: tunc digniori ecclesie dabitur et
cur alias notatur in simili de causa commissa officiali
vbi sunt duo officiales. Et notatur per Jo. an. in cle.
et si principalis de rescript. glo. quid ergo. Et de hoc
dicti supra de sequestra. poss. et fruct. c. j. §. officiales.
§. sed quid si episcopus. vbi si in dignitate equales sint
equaliter debet diuidi inter eas. ar. ad hoc. l. de les-
gatis. l. si fortitiamum. et de sepult. c. cum quis. §. cum
ab eo. li. vi. vbi ad materias bene notatur per docto.
Et ad hoc bene facit. ff. de re. iud. l. paulus. l. si plus
res vna sen. condemn. sint. l. i. Et sic sentit Johan. an.
in simili. d. c. cum quis de sepult. li. vi. in nouel.

¶ Pena plecti. i. puniri. et intellige non ipso ture:
sed per sententiam cum cause cognitione precedere.
Sed contra istud opponitur de his que leguntur et
notatur extra de precat. c. si. vbi legitur et notatur
quod pena appositae contractus inualido non tenet
Unde cum iste contractus ut apparet in textu non va-
leat per consequens videtur nec pena appositae va-
leat. pro qua materia habes hic concor. in glo. ff.
Solutio. Illud locum habet in pena conuentionali
ut ibi patet que deficiente principali: scilicet contra-
ctu tenere non potest: ut in regula iuris accessorium
li. vi. Sed hic loquimur in pena legali que principa-
liter ordinatur ad puniendum taliter contrahentes.
Et ideo sublato contractu tanq. inualido nichilomi-
nus de per se stat pena in se valida. Nec solutio con-
firmatur per dicta Inno. extra de pactis. c. pleriq.
et p. ea q. notat Lych. l. de epis et cle. l. si qs non dica-
§. x. contra hoc opponitur. Sed iteru opponit. Nam q.
contra leges sunt pro infectis habentur. l. de legi. l.
non dubium. Et in regula iuris que contra. li. vi. Un-
de cum iste contractus sit habitus et initus contra le-
gem habebitur pro infecto Et sic pena exinde sequi
non poterit ut videtur. Solutio. Dic q. habetur pro
infecto quo ad comunodum contrahentium. ut scilicet
cet inde nichil recipiant. Sed habetur pro facto ad
eorum incomunodum. ut scilicet inde puniatur. Nam
solutionem ponit Lych. l. de legibus dicta. l. non du-
bium. §. quarto opponitur. **¶** Sed hic quero. Nun-
quid ista pena videlicet tertie partis prouentuum ex
acta stabit contractus in se validus? Et videtur q.
non immo vtraq. pena habebit locum videlicet pe-
na nullitatis contractus: et etiam hec pena specia-
lis. Sicut alias videmus in alienatione rei ecclesie
stice facta non seruata forma legis. extra de rebus ec-
clesiasticis non aliena. c. si quis presbyterorum. et. l.
de sacrosancte ecclesie. l. subemus. §. sane. Contra
videtur: quia ibi locum habet pena specialis: et cer-
ta non habet locum pena generalis pro eodem fa-
cto a lege ordinata. ff. de penis. l. sanctio legum.
Nam species generi derogat ut ibi patet. Unde
cum hic sit vna pena generalis: scilicet inualidatio
contractus. Item alia specialis: videlicet tertie par-
tis prouentuum videtur q. pena specialis exacta cessat
sabit prima. Nec est verisimile delictum vnum va-

**In pena
apposita
tractus in
ualido te-
neat.**

Questio.

**Quis dica-
sur non sol-
uendo.**

Questio.

**Generi p
speciem de
rogatur.**

ris estimationibus coerceri. vt ibi dicitur ad finē
Et pro ista parte bene facit sententia quam ponit
Thy. l. de sepul. v. l. qui sepulchri. vbi ponit hanc
theoricam qd vbi per eandem legem introductur pe-
na generalis et pena specialis: tunc verum est qd

sanctio legis ge-
neralis cessat per
speciale. Sed vbi
vna lex introdu-
cit penam genera-
lem alia lex intro-
ducit specialem:
tunc simul concur-
runt vt est videre
de pena. l. non du-
bitum. l. de legibus. et de pena dicta. l. iubemus. §. sa-
ne. Sed hic eadem constitutio introduct penam ge-
neralem videlicet nullitatem talis contractus et etiā
hanc penam specialem: scilicet solutionis tertie par-
tis prouentuum ad fabricam ecclesie. ergo etc.

Circa premissa tunc qd quandoqz pena genera-
lis que fertur a lege est incerta et talis pena non res-
fertur ad penam specialem specificatam siue in eas-
dem lege siue in diuersis hoc fiat. et sic stat. d. l. san-
ctio legum secundum intellectum. glo. ibidem. Quā-
doqz vtrags pena est certa et ab eadem constitutio-
ne prolata Et tunc etiam pena generalis non refer-
tur ad specificatam penam. Et sic stat dicta lex san-
ctio legum secundum intellectum. d. l. ibidem. Quan-
doqz vero pena generalis que est certa inferitur a le-
ge vel constitutione: sed pena alia specialis in eadē
vel alia lege vel constitutione limitatur interferēda
ab homine: et tunc vtrags habet locum etiam quo ad
originem et quo ad executionem. Et sic secundū hoc
hec constitutio que generaliter introduct penam nul-
litate contractus huiusmodi ipso iure et nichilomi-
nus introduct penam specialem: scilicet solutionis
tertie partis prouentuum que per hominem est insti-
genda: vt predicti: in vtroqz casu quo ad penas huius-
modi est seruanda. Et ad hanc solutionem bene fa-
ciunt postea Berth. in dicta. l. sanctio legum: pa-
rum post princ. Vel dicit aliter vbi lex prohibens ali-
quid procedit vltra penam imponendo: aut certum
est de mente legis verbi gratia qd actus non valeat
et qd pena certa instigatur vt hic tūc statum certo. Sic
stat dicta. l. iubemus. l. de sacrosancte ecclesie. r. l. l.
l. de sepul. v. l. Aut est dubium de mente legis: tunc
si pena que apponitur respicit annulationem ipsius
actus: verum est qd actus ipse est inualidus. Sic stat
lex prioris ait. §. hoc interdictū. ff. de no. o. nūc. et lex.
Si vero non renuncandi. §. rei turpis. et lex iuris
gentium. §. pacta que contra. ff. de pact. Si vero ap-
ponatur pena extrinseca: videlicet talis: qui sic fece-
rit soluat decem nomine pene: vel aliud huiusmodi.
tunc si talis pena non esset pena actu remanente in-
ualido: verum est qd actus ipse remanebit validus.
sic stat. l. vlti. ff. de dūoz. Si autem pena possit con-
currere cum actus nullitate: tunc si nullitas actus res-
picit preiudicium eius tantum cui pena imponitur:
verum est qd actus est nullus. Sic stat. l. i. ff. de his que
pro non script. habē. Si vero respiciat alterius pre-
iudicium: tunc non est nullus. vt. l. filiusfamil. §. si. ff.
de falsis. ff. de regul. iur. l. nemo videtur dolo facere. et
ibi glosa notabilis. premissa colliguntur ex scriptis
Berth. ff. de no. op. nunc. l. prioris ait. §. hoc inter dic-
tum. §. Item nota ex hac lege.

A hominis clerici. iuncti cum nomine laici vt pre-
fertur.
B Non obstante. conecor. ff. de arbit. l. pedius.
C Et quia. secunda pars.
D Religiosi. stricte intellige pro his qui alicui de
religionibus approbati professi sunt cum habitus

**volumas. appositione
nominis clericici non ob-
stante. Et quia reli-
giosi et alij beneficia**

assumptione. licet quando clerici seculares et etiam
laici dicantur religiosi prout notat Archidaco. de
hereti. cap. vt officium. §. religiosus. l. i. vj.
Et alij. etiam non religiosi.

Proprius vsus. scilicet secundum ea quatenus
doctores in ca. pa-
storalis. extra de
priuileg. et circa hoc
vide quod dicam
Jo. super. §. b. as-
serunt non ligari.
g. Constitutio-
nibus predictis.
scilicet de quibus
dixi supra eo. cap.

**ecclesiastica nostre pro-
uincie in proprios vsus
tenentes se constitutio-
nibus predictis asserunt**

ver. prius editis.

Asserunt non ligari. et bene vt videtur: quia be-
neficia ipsa tenent: non vt beneficia: sed vt proprie-
tatem quorum cura exercetur per vicarium perpe-
tuum constitutum in eisdem. Et sic sentire videtur
Iohannes de athona in constitutione octoboni in
dignum ver. ecclesie firma. qui allegat ad hoc nota-
ta per docto. in cap. super eodem. extra de transact.
et ibi per Ber. glosa. i. Allegat etiam ad hoc notata
per wille. in clementinis frequens. de excessu prela-
ver. curam animarum. et glosa sequenti. iuncta glosa
eiusdem wille. in cap. i. de iure patronatus. super. §.
cōpelli in cle. Sed hic aduerte: vt intelligas quan-
do beneficium petitur vel tenetur vt proprietatem. Et
quando petitur vel tenetur vt beneficium. Iohan-
nes de athona in loco preallegato videtur intelli-
gere beneficium teneri vt proprietatem: non autem vt
beneficium quando non obtrinetur per institutionem
canonicam: nec consideratur vacatio per mortem pre-
lati. Sed commoditas fructuum percipiendorum a
liquis conceditur per superiorem alio vt puta vi-
cario curam animarum inibi gesturo ad quod vltra
superius allegata remittit ad decisam in. cap. dile-
cto. extra de verbo. sig. Sed mihi videtur qd allegata
per eū si bene inspiciantur non faciunt plane ad hec
que allegat. Nam glosa Berni. in cap. super eodē. de
transact. intelligit ecclesiam peti et portionem quan-
do due ecclesie siue duo episcopi litigāt sup aliqua
ecclesia vel aliquibus ecclesiis: quia alter dicit eas il-
li subiectas. Alter qui possidet hoc negat. et qd pro-
prietas ecclesie sumatur respectu subiectionis po-
tius qd respectu fructuum colligitur ex cap. auditis.
extra de prescrip. et ex cap. auditis. de rest. in integ.
colligitur etiam ex his que notat Innocentius de do-
natione. cap. pastoralis. glosa. i. sic stat. cap. dilecto.
de. §. b. sig. vt patet in integra. et ad hoc optime faciūt
notata per Inno. de priuileg. pastoralis. §. episcopa-
li. §. b. Item dicimus qd licet ecclesia vbi dicit Inno.
qd si ecclesia alicui loco sit concessa: etiam pleno iure
intelligitur qd si sibi subiecta in spiritualibus et tem-
poralibus: non autem vt faciat fructus suos nisi con-
cedens ipsos fructus prius habuerit. et conecor. l. b. l. d. o-
stendi. et Ioan. et sic ecclesia que datur in proprietate
transit em omne ius qd habuit donans: et potest fie-
ri talis donatio etiam ecclesia ipsa non vacante: vel
legitur et notatur de dona. c. consultationibus. et in
super quo ad proprietatem ecclesia potest prescribi
vt patet in. c. cura pastoralis de iure patronatus. et po-
test etiam interueniente pacto permutari. vt in. c. questio-
nes. et. de re. pmut. qd talis permutatio est realis: vt
ibi dicit Petrus de anchora. Sed pro latiore decla-
ratione premissorum et aliorum hanc materiam con-
cementum habes scire qd ecclesie possunt esse reli-
giosi subiecte multis de causis et multis modis. et
tū in ipsis religiosi ipsi fructus ad vsus proprios non
recipiant prout ista materia latius tractatur in cap.
de monachis. extra de prebendis. et cap. in Late-
ra. §. i.

**Ho. latebe
effectu do-
nationis si-
ue concessio-
nis in pro-
prios vsus**

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

ranensi. vbi de hoc per Bersi. et alios quasi omnes. Sunt enim quandoque ecclesie eis subiecte ratione fundationis: in quo casu si in fundacione ipsi religiosi si fundatores nichil sibi reseruarunt de dominio rerum ecclesie sic fundate dotatarum: tunc ipsi religiosi quibus ratione fundacionis huiusmodi illa ecclesia sic est subiecta in ea a gubernatore eiusdem tantum modo habent ius exquirendi rationem de administratione temporalium non tamen possunt ea suis visibus appropriare eo quod bona ipsa in toto sunt in huiusmodi loca translata. Sed si in fundacione retinuerint proprietatem huiusmodi bonorum dominio vtili eorumdem bonorum ibidem administrationis et rectoris solummodo concessio: tunc prelati loci fundantis in loco sic fundato si non fuerit ecclesia parochialis potest ad libitum ponere presbyterum vel monachum iuxta facultates ecclesie vnius vel plures et eum vel eos ad libitum remouere. extra de sta. mona. cap. cum ad monasterium. §. tales. de priuilegiis. c. §. ad finem. l. vj. sed talis sic ibi positus debet respondere episcopo de spiritualibus: licet non habeat populum. Respondet enim qualiter celebret / qualiter ter oriet ecclesiam: qualiter officiet et huiusmodi. Ibi etiam prouidebit episcopus quomodo ministrantur ipsi presbytero vni vel pluribus et sue familie ecclesiastica sacramenta. x. q. i. cap. i. et per totum. Et hoc verum maxime vbi talis ecclesia non est fundata in aliqua parrochia cuius curatus habeat ibidem iure suo talia ministrare. et sic sentit Johannes an. in dicto cap. de monachis. In hoc etiam casu habes considerare quod ex parte loci religiosi fundantis tales ecclesiam que apud nonnullos vocatur prioratus vel obedientia ecclesia ipsa prioratus seu obedientia habetur et tenetur tanquam proprietatem non autem tanquam beneficium. Sed verum est quod in casu premisso prefatus talis ecclesie siue prioratus aut obedientie eam tenet non ut proprietatem: sed ut beneficium: licet non fuerit in eadem perpetuo intitulatus. Et hoc sufficienter probari videtur ex his que leguntur et notantur de sup. neg. prela. c. quia regularis. cum glo. Jo. an. ibidem. §. reuocari. in cle. Ex quo etiam apparet quod ad effectum ut aliqua sustentatio proueniat ab ecclesia dicatur beneficium ecclesiasticum non refert an sit perpetua: vix ad mortem recipietis vel temporalis: sed licet quidam concedenti placuerit dum tamen recipienti mortuo vel amoto sit idem beneficium alteri pro beneficio ecclesiastico conferendum. Et hoc verum est vbi administratio talis beneficii concernit administrationem spiritualem ut puta celebrationes divinum: ministracionem sacramentorum et sacramentalium. Item exercitium iurisdictionis spiritualis et huiusmodi. et sic non obstat quod posuit. §. de cohabit. cle. et mul. c. ut clericali. §. beneficiati. §. preterea sepe videmus vbi potes videre totum processum ibi positum. Quandoque religiosi fundant ecclesiam parochialem que habet populum: et tunc nulla ordinatione priora nullo ve pacto licet eis minuire iura episcopalia quin talis ecclesia sit subiecta episcopo loci ordinario de pactis. c. accepimus. x. q. i. c. §. et si. ca. nouerint. Nec possunt eidem collata ad vsus proprios retinere: quod sic facerent de ea prioratum vel grangiam et non subesset episcopo lege diocesana. xvj. q. i. cum pro vtilitate. de cens. ca. si. Sic notat Jo. an. in dicto cap. de monachis. Verum tamen est quod in hoc casu talis ecclesia eis subdita est ratione iuris patronatus cuius virtute non solum possunt eam presentare sed etiam exigere rationem de administratione temporalium ut predicti. Habent etiam ex hoc ius custodiendi bona ecclesie vacantis. de offi. ordi. cum vos. et de appella. bone. §. in Jo. Aliquando religiosi habent ecclesias eis subiectas non ex propria fundacione: sed ex alterius donatione siue concessione. et

tunc oportet videre qualis est donans. Nam quandoque contingit quod talis donatio sit per laicum sine consensu episcopi. In quo casu transit in ipsos religiosos ius patronatus quod erat apud laicum. Nam talis bene potest dari clerico per laicum sine consensu episcopi. de iure patro. c. i. l. vj. Trāssertur etiam potestas custodiendi et administrandi bona ecclesie pro tempore vacationis eiusdem: et etiam exigendi rationem de administratione temporalium ut predicti. Sed in vsus proprios nichil habebunt de tali donatione. Et hec vera est Antho. de butrio siue talis donatio facta sit in fundacione ipsius ecclesie siue post fundacionem. Nec refert si in ecclesia sit consecrata vel non. xvj. q. i. in summa. vbi de hoc per Johā. Quandoque laicus donat ecclesiam cum consensu episcopi. et tunc si hoc fiat post ecclesie fundacionem completam non dubium quin transeunt ea que ad ius patronatus pertinent ut predicti iuxta dictum. c. §. de iure patro. l. vj. Et insuper licet ipse laicus patronus non possit nisi solummodo clericum ad ecclesiam ipsam presentare: non autem bona ipsius ecclesie vacantis custodire: et pro tempore vacationis eiusdem ea administrare. nec etiam ipsa plena ab eius rectore ratione sue administrationis in temporalibus eiusdem exigere: et per consequens illud ius quod non habuit transferre non potuit. ut in regula nemo plus iuris. ff. de reg. iur. tñ clericus vel persona ecclesiastica que in ea habet ex concessione laici ius patronatus potest predicta exercere non ex potestate in ea diuina a laico: sed ex potestate iuris supradicta patrono clerico concedentis. De isto iure habes de in situ. c. ex frequentibus. de offi. ordi. cum vos. cum ibi notatis. et de priuilegiis. c. et plantare. §. in ecclesiis. Et sic intelligenda est glo. Ber. in dicto. c. de mona. que vult quod per donationem talem transeunt in ipsos religiosos temporalia ecclesie sic donate vix ut ea habeant modo quo predicti non autem ut ea habeant in vsus proprios. Et hoc intellige omnino verum nisi in casu quo laicus de facto tenuit ipsam ecclesiam quo ad bona temporalia in vsus proprios. Nam in hoc casu ut detrahantur a talia laico ipsa bona satis possunt per talem donationem transferri in ipsos religiosos etiam ut ea habeant in vsus proprios reseruata congrua portione pro sustentatione ministrorum huiusmodi ecclesia seruire et ministrare debentibus. Et isto modo fiat decretum. xvj. q. i. c. vlti. Et facit. c. cum apostolica de his que si. a prela. sine consensu. capitulo. Et idem intelligit Antho. quando a principio laicus fundat ecclesiamtribuendo ei bona temporalia et eam statim subijcit loco religioso de consensu episcopi. Nam tunc possunt huiusmodi temporalia in ipsorum vsus conuerti seruata congrua portione ministris ipsius ecclesie ut predicti. Quandoque religiosi obtinent ecclesiam ex concessione episcopi. Et si talis concessio fiat religiosis exemptis vel alteri persone non subiecte cum illa clausula pleno iure. Tunc si donatio huiusmodi sit facta episcopo rite et secundum canonicas sanctiones sic quod donatio teneat: omnia iura censentur in ipsam translata nullo iure excepto secundum Innoc. in c. pastoralis. de dona. Ratio est quia episcopus cui sit donatio est capax omnium huiusmodi iurum. Si vero huiusmodi donatio fiat monasterio excepto cum omnibus capitulis: tunc si ecclesia donata non habet populum omnia iura etiam episcopalia videntur donata quorum prelati illius monasterii est capax ad quod faciunt notata per Johā. xvj. q. i. cap. vlti. Et per Innocen. dicto. cap. pastoralis. In hoc tamen casu translata non est potestas deponendi vel suspendendi perpetuo. ratio est secundum Anthonium: quia prelati monasterii non est huius rei capax. Dicit tamen quod credit episcopus donantem hec a se abdicasse. Unde in casu quo imminet casus talis depositionis vel suspensionis perpetue: primo est recursus habens

duo ad episcopum secundum quosdam. Et sic sentiri videtur glossa in dicto. §. in ecclesijs. Innocentius tamen dicit q. in tali casu habebitur recursus ad papam: quod est immediatus superior exemptorum. Et sic intelligit Anthonus et Innocentius de priuilegiis ex ore in glossa magna circa medium. Si vero ecclesia sic donata habet populum: tunc episcopo remanent omnia iura episcopalia quo ad populum. Quia licet ecclesia sit exempta: tamen populus non est exemptus. de priuilegiis recepimus. Unde ministrabit sacramenta. Crisostomus in fronte et huiusmodi. que non potest prelatatus monasterij. de consecratione ecclesie: vel alia. ca. aqua. Instituit etiam sacerdotem quo ad curam super populum: ut notat Hostiensis dicto. §. in ecclesijs. Habebit etiam iurisdictionem super populum: et sic visitabit et inquirat quomodo curatus ministrat sacramenta populo. nam de istis sacerdos curatus respondet episcopo. Sed quomodo regat ecclesiam et de spectantibus ad eam. Resp.pondebit monasterio secundum Hostien. in loco preallegato. Quandoque episcopus donat ecclesiam plenius iure monasterio exempto: non quo ad capellas: sed quo ad corpus monasterij tantum: et tunc idem dicit per omnia ut dicam quando talis donatio fit loco non exempto. nam in hoc casu etiam monasteria huiusmodi subdita sunt episcopo quo ad capellas que non sunt exempte. ubi ergo talis donatio fit monasterio non exempto cum clausula pleno iure tunc quia omnia iura ecclesie sunt in dispositione episcopi: hinc est q. in tali concessione transeunt omnia iura huiusmodi: tam spiritualia quam temporalia. notatur per Johan. xvi. quest. ii. cap. viis. Et sic monasterium huiusmodi potest bona ecclesie taliter donare vertere in usus proprios: reservata tamen congrua sustentatione pro ministris secundum morem antiquum ipsius ecclesie. Et videlicet nullus minister in ecclesia ab antiquo positus et visitatus diminuatur. Sed numerus ministrorum in statu antiquo conservetur. Et si aliquid ultra eorum congruam sustentationem superfluum cedit in proprios usus ipsorum religiosorum. Scias tamen in hoc casu q. eorum que sunt episcopalis ordinis nil per talem donationem transfertur secundum Innocent. qui sic notat de donatione. cap. pastoralis. Nec possent tales religiosi talia recipere a quo mallent episcopo: sed a proprio ea recipient nisi alias super hoc fuerint priuilegiati aut prescriptione muniti. de prescript. veniens. Instituire autem et destituere auctorizabiliter non potest talis prelatatus virtute talis donationis. quia talem potestatem scilicet commissit curam vel deponendi a cura non possunt religiosi habere nomine proprio: sed tanquam vicarij et vices gerentes episcopi ex cuius commissione possunt hoc facere. et si in hac parte se habuerint potest episcopus eis talem potestatem tollere et eam reuocare. de accusatio. ne: qualiter et quando. et. ii. Visitatio etiam in hoc casu reservatur episcopo maxime prelato ipsius monasterij negligente secundum quosdam. Sed tu dices non solum talis prelatatus ecclesiam ipsam potest visitare: sed etiam episcopum. Unde si ambo concurrant preferri debet episcopus per notata doct. de officio ordinarij. cap. pastoralis. et cap. q. to. et cap. cum ad ecclesiarum. Idem potestas autem deponendi vel suspendendi perpetuo non transit per talem donationem. facit ad hoc. xvi. quest. ii. visis. per quod. cap. sic tenet Hostien. de preben. cap. de monachis. et clare notatur per Bernar. de priuilegiis. cap. cum et plan. tar. §. in ecclesijs. v. pleno iure. Per hanc ergo clausulam pleno iure non transfertur potestas cognoscendi in causis criminalibus ut patet in dicto cap. visis. ubi dicitur placula sacerdotum per episcopos audiantur. Putat tamen Anthonus q. leues corre-

ctiones et iurgia leuia audire et expedire possit talis prelatatus. Arg. de off. archidiaconi. cap. ad hec. Et sic stat glossa Johannis. xvi. quest. ii. visis. potest tamen vicarius episcopi sacerdotem male administrantem punire et etiam ab ecclesia remouere. Et si circa hoc ambo concurrant: episcopus debet preferri ut predicti. Ea etiam que sunt preeminente episcopalis in tali concessione non transeunt. Unde nec cathedralicum nec canonica portio secundum Hostiensem de donatio. cap. pastoralis. Ubi vero talis ecclesia conceditur alteri persone subiecte vtpote archidiacono vel archipresbytero. tunc ea solum transeunt que competunt officio eius cui conceditur de quibus habetur de officio archidiaconi per totum. Et de officio archipresbyteri. cap. ff. Ad quod etiam faciunt notata per doctores in dicto cap. pastoralis habemus etiam attendere q. episcopus quandoque donat ecclesiam quo ad temporalia tantum. in quo casu videtur quibusdam q. donarij possunt illa temporalia suis proprijs visibus applicare reservata tamen congrua portione presbytero in ecclesia ministratur. Et sic sentiri videtur glossa in dicto. §. in ecclesijs. Idem tamen aduerte q. in hac casu tria iura ipsius religionis acquiruntur. Primum est potestas presentandi rectorem ut ibidem instituitur. Secundum est q. per hoc habent potestatem inquirendi de vita clericorum et statu ecclesie: scilicet an bona sint male alienata vel male gubernata. Tercio qualiter gubernentur possessiones: et si aliquid corrigendum reperitur debent nunciare episcopo. xvi. quest. vii. filijs et nepotibus. de statu monachorum. cap. penulti. et ff. secundum Hostien. super dicto. §. in ecclesijs. Tercium est quia habebunt custodiam ecclesie talis vacantis ut predicti. Non tamen faciet fructus sub vite tute talis donationis. Et hoc verum est intelligendo de his de quibus clerici debent sustentari. Consequenter etiam tales ex huiusmodi donatione q. si contingat collectam imponi ecclesia tali in odo subiecta potius debet eis conferre quam episcopo. Non autem possunt ex tali donatione instituere vel destituere de capel. mo. cap. i. Aduertendum est etiam q. quandoque episcopus donat monasterio ecclesiam simpliciter nec addendo pleno iure nec exprimendo quo ad temporalia. Et in hoc casu sunt diuerse opinioniones. Sed tu recurre ad cap. pastoralis. de dona. Nam si episcopus aliqua habet sibi temporalia: illa tamen transeunt vtpote certa portio fructuum possessionum non autem decimarum secundum Innocent. Si nulla talia habet: sed spiritualia tantum: illa videtur donare vtpote quartam decimarum et oblationum et similia que sunt spiritualia redditus. et. quest. i. antequos. Quia si nulla talia in ipsa ecclesia habet: tunc omnes prouetus ecclesie donasse videtur: ut possint in usus proprios retinere salua semper portione rectoris ecclesie que non potest minui per talem donationem. nec per hanc concessionem transfertur potestas instituendi vel destituendi: immo institutio sue rectoris siue vicarij fiet per episcopum. de preben. extirpande. de priuilegiis. pastoralis. Et sic ubi episcopus aliquid habet in ecclesia: talis simplex donatio operabitur quanto minus potest: quia est presudicabilius episcopo et successoribus suis. Quandoque episcopus concedit ecclesiam in usus proprios ipsorum religiosorum. et tunc dicit q. per istam clausulam datur intelligi q. si talis ecclesia populum non habeat nec est collegiata: tunc religiosi ipsi sine episcopo ponent sibi aliquem vicarium et reuocabunt ad libitum. Sic stat cap. consultationibus de donatione: et monasterium intelligitur prelatatus talis ecclesie et illa ecclesia intelligitur locus priuatus: vel administratio: vel grangia monasterij. de confirmatione. vbi vel inutili cap. porrecta. de censibus capitu. finali. §. d. iiii.

Et si iura
religiosis
donarij
s acquiri
ta.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

per quā dicitur hostien. q. nec procuracionē habebit episcopus ibi. debent tñ religiosi ecclesiā ipsam conseruare in suo statu: vt scz ibi sint tot clerici numero quot esse cōsueuerāt licet nō sint ppetui: qz cultus diuinus per talem donationē minui nō debet. de cōsti. c. si. nec stat^o eccle

**non ligari. Presentis a
approbatione concilij
statuimus b q si ipsi c**

siarum zc. de sup. ne. prela. c. ij. Itē sacerdos ibi extens respondet episcopo de spiritiualibus et ipsi religiosi oē id quod aduenit vltra vite necessaria ipsorū clericorū de redditibus ipsius ecclesie cōuētere possunt in vsus proprios secundū Inno. de preben. c. in lateranensi. Nec possunt religiosi ipsos clericos expellere nisi sub iusta causa. puta paupertas ipsorū religiosorū. xliij. dist. in. dist. cōsi. vel quia huiusmodi clerici sunt vicio si et incorrigibiles vt scilicet tunc iusti comedant lares bores impiorum. ne clerici. vel mona. c. relatum. fin. hostien. in dicto. c. in lateranensi. Si vero talis ecclesia nō curata fuerit collegiata tunc religiosi non possunt eos expellere sine magna causa. de statu mona. c. ij. Sed debent esse perpetui. et si delinquant nō puniuntur per abbatem: sed abbas contra eos inquit et referet episcopo. de offi. archidia. c. i. secundū Inno. in dicto. ca. in lateranensi. Hostien. tamen ibi dicit qz sola denunciatio pertinet ad abbatem sine exercitio iurisdictionis. et hoc puto verius. Ubi autem talis ecclesia est parochialis et curata tūc nisi aliud dictū sit necesse habet abbas ibi ponere rectore vel vicarium perpetuum: qui sine auctoritate episcopi amoueri non debet. de sup. ne. prela. c. ij. de preben. extirpade. de priuileg. pastoralis. vbi de hoc. Dec. glo. sumpta est ex dictis Petri de anchorano z Antho. nisse butrio in dicto. c. de monachis. Et colligitur ex notatis docto. in dicto. c. de monachis. et. c. in lateranensi. de preben. in. c. consultationibus. z. c. pastoralis. de dona. in. c. cū et prelature. §. in ecclesiis. z. c. pastoralis de priuileg. **¶** Hic tamen vltra premissa habes scire qz sicut ex predictis patet vbi ecclesia tenetur vt proprietate non semper importat receptionē fructuū in proprios vsus. sed potius subiectionē vna consideratione vel alia que potest colligi ex premissis. Sic etiam stat. c. cū venerabilis. de excep. Nec vdeo qz per cōcessionem vel appropriationē ecclesie factam loco religioso sub aliquo modo de quibus prefertur destinata ipsa ecclesia esse beneficium ecclesiasticum. immo semper remanet in statu suo saltem quo ad diuina ibi celebranda. sacramēta et sacramentalia ministranda. et numerū ministrorum qui dimissus non debet vt patet ex premissis licet fructus talis beneficii qui remanent vltra necessaria ad sustentationem huiusmodi ministrorum et onera et incumbētia in certis casibus possent in vsus proprios cōuertere ipsorum religiosorū vt supra dictum est. Et circa hoc vide quod dicam. i. vbi. appropriationum.

a Presentis concilij. §. b.

b Statum^o. sic. ergo patet qz est ius nouū. de offi. ordi. ca. vt litigantes. §. statuimus. per Jo. an. li. vi. Et quod istud statutū possit iustificari non obstantibus alijs iuribus qz videntur contraria vide infra per glosas sequentes et prefertim glosa finali.

c Si ipsi. scilicet religiosi et alij supradicti.

d Beneficia huiusmodi. scilicet ecclesiastica que tenent in proprios vsus. quod quomodo intelligi debeat dixi. §. in glosa sup. §. non ligari ad fi. §. quandoqz ep.

e Vel suas. sume quod est infra portiones.

f Appropriationū. potes largo modo intelligere appropriationē locū habere in omni casu quo ecclesia tenetur vt proprietate siue agatur de ipsius tota

litate siue de eius parte prout huius rei exēpla colligere potes supra eo. §. nō ligari. Sed hic habes intelligere de appropriatione beneficii prout sonat in casum illum quo beneficium datur in vsus proprios. que concessio cuius effect^o sit patet supra eo. c. dicto

**beneficia b huiusmodi
vel suas c quas virtute
te appropriationis f in**

§. nō ligari. ad fi. Sed hic aduerte qz quandoqz iura loquuntur de casu vel iure donationis ecclesie facte loco religioso vel alteri. Quadoqz de casu vel iure vntionis siue annexionis facte tali loco. Que duo vt videt ponuntur vt diuersa in clem. si vna de re. eck. nō alienan. ibi dum dicit vntatur aut religioso loco donetur zc. Et in appropriationū litteris solet superior vti hia terminis. vntimus: anneximus et incorporamus. et eam in proprios vsus perpetuo obtinendam concedimus. que omnia et singula quandam diuersitatem importat. alias esset nugatio et inculcatio terminorum quod reprobatur in iure. ad qd vide notata per Ber. de malo. et obedi. c. folite. §. tanqz. Et quia vidimus supra in glosa magna quem effectum importat donatio sine cōcessio in proprios vsus. restat hic videre quem effectum importat talis vntio anezio siue incorporatio. Et nota qz multiplex est vntio de qua materia notant docto. ne se. va. ca. i. Et notatur per Paulum in clem. Cum rationi. glosa antepenult. z. xvi. q. i. et tēporis qualitas per Archid. Fit enim vntio ecclesiarum quando vna subijciatur alteri vt predictum est in glosa super. §. non ligari. Et per talem vntionem non presudicatur diocesi no cui suberat nisi fiat de eius consensu. de donatio. c. inter dilectos. Etiam si confirmetur per papam nisi id in confirmatione exprimat. de confirma. vlti vel inurill. ca. fi. Fit etia vntio ecclesiarum sic qz vntio sit prelatus ambarum. xvi. quest. i. et temporis qualitas. vbi de hoc. et tunc vtraz remanet in statu suo vt prius excepta sola prelatura. Fit etiam vntio duarum ecclesiarum adinuicem: et tunc consuetudines et priuilegia que in altera earum habentur meliora et humaniora tenenda sunt. Argu. ad hoc de pe. dist. in. i. medicamentum. xxvi. quest. i. non est culpandus. Et notatur dicto. ca. i. ne se. va. verb. vntendo. per Bern. Fit quoqz vntio ecclesiarum cum conuentualis in cathedralem eligitur. Et idem est prelatus vtriusqz. et hanc facit solus papa secundum doctores in dicto. c. i. Et scias qz quo ad casus nostrum debet intelligi vntio per viam subiectionis. De qua subiectione dixi satis supra in glosa magna. Nam per alias vias predictas non habet locū casus noster. Et vt mihi videtur ecclesie parochialis ad religiosum locum proprie non fit vntio: sed potius donatio. et hoc satis ostenditur ex textu illius clem. si vna. in prin. Ubi dicitur qz si vna ecclesia alteri vel dignitati alicui vel prebende vntatur aut religioso loco donetur zc. Ex quo textu apparet vntionem concernere alteram ecclesiam dignitatem vel prebendam. Sed donationem concernere locum religiosum. et premissis bene consonat quod legitur in clem. ne in agro. §. ad hec. de statu monac. vbi apparet qz vntio proprie locum habet in rebus que sunt eiusdem nature vtputa in duobus prioratibus vel in duabus administrationibus: vel obediētis in quibus religiosi subiectionem habent. vt ibi patet. Sed verum est qz ecclesia parochialis secularis: et cui solet deferri per clericos seculares non est eiusdem nature cuius est ecclesia regularis: vnde inter eas proprie non cadit vntio. Licet fructus talis ecclesie possint incorporari alijs fructibus ecclesie regularis sic vt religiosi ipsos fructus percipiant in

Hic de multiplicitate vntionis.

visus proprios reservata congrua sustentatione pro ministris in tali ecclesia deferuntur: ut plenius dixi supra glossa magna. Et sic stat textus in clementi. frequens. quidam. de excess. prelato. Ibi dum dicitur quorum fructus etc.

a In eis. scilicet beneficiis ecclesiasticis.

b Decimarum. Sume quod est infra portiones.

c Proventuum. Quorum appellatione continentur in casu suo etiam decime et oblationes et queque alia

eis virtute appro-

priationum huiusmodi obuenientia: ut dixi supra eodem ver. Proventus: et est expressum in capitulo li. de decimis. lib. vi.

d Portiones. De portiones potuerunt pervenisse ad locum religiosum de concessione etiam

layci cum solius dyocesanensis consensu de decimis vel proventibus quas laycus talis ab ecclesia alia habuit in feudum ab antiquo. de his que sunt a prelato.

sine consensu capituli: cum apostolica. Et hoc verum si tales portiones decimarum eis donate fuerunt ante concilium Lateranense. quod celebratum fuit Anno domini. M. CXXIX. tempore Alexandri tertii qui fuit Senensis. secundum quod notat Petrus de anchorano dicto capitulo cum apostolica.

Et concordat ibi Johannes an. Item Archidiaconus de decimis. cap. li. libro sexto. Et Henricus de boweco de decimis. c. quamvis. Nam ante illud concilium bene potuerunt layci decimas in feudum retinere et eas alteri ecclesie vel monasterio dare. Non tamen post tempus dicti concilii ut patet per doctores in dicto. c. cum apostolica.

e Ad firmam. que concessio sonat in contractum locationis ad modicum tempus: sic quod ex eo non transferatur directum nec utile dominium. extra eodem. c. vestra.

f Non obtenta. Sume quod sequitur licentia etc. Et sic habes hic quod etiam religiosi non possunt beneficia eis appropriata vel portiones decimarum eis appropriatas tradere etiam clericis ad firmam sine licentia dyocesanensis primitus obtenta. Huius sententie concordare videtur id quod statuitur supra eodem. c. i. Sed contradicere videtur quod statuitur in clementi. prima de rebus ecclesie non alienandis. ubi in his etiam que tendunt in alienationem sufficit consensus conventus nec requiritur consensus episcopi. Et ubi agitur de locatione ad firmam pro modico tempore nec requiritur consensus conventus nec episcopi ut ibi patet. Solutio. hoc verum est quod non requiritur consensus episcopi quo ad incurrendam penam ibi statutam. Sed quo ad validitatem contractus requiritur consensus episcopi. Et sic sentit ibi Johannes an. ver. non habeat. Et scripsi supra de rebus ecclesie non alienandis. c. ultimo. ver. dyocesanensis. Item opponitur de. c. vestra. extra eodem: ubi apparet quod religiosi iura sibi competentia in ecclesiis eis appropriatis his cum quibus suam conditionem meliorare valent etiam laycis possunt ad firmam tradere non obstante statuto dyocesanorum edito seu contrarium. Ergo multo magis possunt hoc facere clericis. Solutio. textus ille non excludit cum consensus dyocesanensis sit requisitus maxime vigore statuti specialis super hoc editi ut hic. Et si namque in iure clericis prohibetur firmam conducere causa lucris licet non causa necessitate.

eis^a Decimarum^b aut proventuum^c percipiunt portiones^d ad firmam^e tradiderint clericis non obtenta^f dyocesanensis^g licentia vel lay-

cis. extra ne clerici vel monachi. c. fin. Non mirum ergo si circa hoc requiritur consensus episcopi ut hic statuitur. Ad quod etiam faciunt que scripsi. s. eodem c. vendentes. ver. ecclesiasticis.

g Dyocesanensis. Non ergo sufficit consensus archidiaconi. Pro quo vide. s. eo. c. i. h. suo episcopo.

h Laycis quousvis modo. Locor. ex tra clerici vel monachi. c. h. de decimis. c. quibus. Sed opponitur de. c. vestra. extra eodem. titulo: ubi non obstat statutum episcopi quin layco

possint tradi ad firmam fructus decimarum. Solutio. locatio perpetua prohibetur laycis fieri in. d. c. quibus. et de prescriptis. cap. causa. Temporalis vero locatio fieri potest ut in dicto. c. vestra. Nam ex tali locatione temporalis transire potest in laycum quodam tempore ius ad fructus percipiendos: ut in dicto. c. vestra. iure spirituali penes ecclesiam remanente: ut in dicto. c. quibus. Sed contra hoc opponitur et videtur quod laycus non possit habere exercitium rei spiritualis nec vendi commoditatem. lxxviii. distinctio. Judicatum. Solutio ibi vetat administrationem layco super clericos. sed. c. vestra permittit fructus locari layco ex quo plus offert et in hoc procuratur utilitas ecclesie. de symo. querelam. Et sic statutum in contrarium est irrationabile nec servaretur in hoc iuramentum. de his que sunt a maiori parte capituli. c. i. fin. Johan. an. in dicto. c. vestra. Unde quod hic statuitur quod beneficia religiosorum quousvis modo non dentur laycis ad firmam nec etiam portiones decimarum aut aliorum proventuum quos habent religiosi in ipsa ecclesia: intelligo procedere in tenorem dicti. c. quibus. ut scilicet layci in beneficiis huiusmodi administrationem non habeant per tale concessionem nec ut decimas aut alios proventus ecclesiasticos percipiant tanquam in eis ius habentes. Sic enim intelligi debent constitutiones et statuta alia in hac parte loquentia. Cum inquantum possumus contrarietatem futuram vitare debeamus. de electis. c. cum expedit. lib. vi. Alii autem si intelligamus illud statutum loqui de ipsis fructibus beneficiorum vel portionum quousvis modo non concedendis layco ad firmam. sic expresse contradiceret. d. c. vestra. contra cuius tenorem non valeret statutum editum per inferiorem qui legem superioris tollere non potest. de elec. c. ne romanis. s. nos inter. in clementi. cum concordat ibi positum in glo. Johan. an. ver. Inferiorem.

i Contra presentes. supple constitutionem. Et intellige contra fieri si clerico et layco detur firma vel si nomen layci iungatur clerico: vel clericum fingatur firmarius cum non sit. vel si layci suo nomine et in usus proprios colligant fructus redditus vel proventus beneficiorum vel portionum huiusmodi locatorum.

k Aliarum constitutionum. De quibus dixi. s. e. in princip. verb. editis.

l Pena predicta. scilicet tertie partis proventus beneficii sic dimissi seu portionis sic dimisse.

m Decetero. Sic ergo hec constitutio respicit futura et non preterita fin ea que dixi. s. eodem. ver. statutum.

n Sed quero quomodo possit hoc statutum ligare religiosos qui prius ad talia non artabantur: hic apparet maxime cum illud statutum videatur esse contra libertatem ecclesie: ut notant doctores in dicto. c. vestra. extra eodem titulo quod etiam capitulum dirigitur religiosorum ut patet in eius super-

An religiosi in beneficiis appropriatis ad firmam dare possint.

Questio.

Prouincialis Guillelmi Lindewode.

scriptione. Ecce si consideremus eam statuti que in talibus attendenda est ut voluit doctor in d. c. vestra. ut quod forsan ex tali locatione immitteret aliquis percussus ecclesie vel eius ministeris vel inde generaretur scandalus bene teneret tale statutum et sic potest procedere quod hic statuitur et idem esset si religiosi ipsius essent presentes in edificatione ipsius statuti et non dixerunt. Pro quo facit de maioribus et obedientie. c. si. in. Ber. in. d. c. vestra. et facit ad idem regula turis quod facit de regulis. lib. vi. §. 30. an. ibidem tenet contrarium scilicet quod tale statutum non ligat eos nisi expressse consentiant. alii notata per Innocentium de elec. c. in genere. si. maxie cum tale statutum sit eis preiudiciale et demeritorius. et cum §. 30. an. c. cor. Antho. nius nisi causa magna et rationabilis sic statuendi subesset. Nam tunc valeret statutum etiam sine consensu ecclesiarum insertorum finem esse.

percellantur.

De pignoribus.

Edmundus.

Summarium

de se patet :

Ihibemus ne pignus retinere quispiam contendat postquam de fructibus sortem perceperit deductis expensis: quoniam usura est.

De donationibus.

Iohannes Strassford.

Donationes in fraudem ecclesie: regis creditorum: aut heredum

De deductis expensis. fructus namque dicuntur qui deductis expensis supersunt. Et de fructu et litteris expensis. l. i. et habes si licet de iureiur. c. ad nostram. l. de usuris. c. i. ubi de hoc in glo. super expensis. **¶** Sed quero quid si res pignorat consistat in ipso fructu utpote in fructibus pendentibus vel in fructibus per eorum partem ancille et alios homines que nata sunt vel nasci possunt. numquid tales fructus debent computari in sortem? Dicimus sic. ar. ff. eo. ti. l. i. et que non duntaxat deductis tunc expensis ut hic dicitur. et facit ad hoc quod habes de usuris. c. ij. et etiam scias quod si quis pecunia sibi mutuata obliget rem aliam quam in pignus cuius usus pro eo est maritus potest ille qui mutuauit de computare usum illius rei in estimatione eius quod mutuauit. Alioquin esset usurarium finem Theodoricus in sum. qd. lxxviii. et hoc verum nisi forte esset talis res

Questio.

facte adiungantur ipsi sua iura: sed ad eas cohortantes consulentes aut operem dantes maior ex communicatione feriantur ipso facto. Donantes vero ecclesiastica careant sepultura: nec exigatur fraudis omnino da probatio cum satis sit verisimilis presumptio.

¶ **Ordinis dolore** concutimur et infra. Presentis deliberatione concilii omnes et singulos in nostra prouincia qui

cuius usus sine prole solet concedi inter amicos. ut puta liber accommodatus et huiusmodi: et quo ad deductionem expensarum vide notata per Bernardum de usuris. c. i. verum expensis.

¶ **Usura est.** c. cor. et de usuris. c. i. est ratio quod recipiendo ultra principale debitis fructus rei impignorate vel ipsorum parte sic ultra sortem recipere per consequens committeret usuram. extra de usuris. c. ij. et c. c. quod est. de empt. vend. ad nostram. Sed melius de usuris. c. vlt. xlii. q. iij. c. vlt. et c. plerique. Scias tamen quod istud fallit in certis casibus quos enumerat idem s. in. c. cum contra. et eo. titu. sed latius de usuris in summa. §. An aliquo casu. ubi super hoc ponit verbum cum expositione eorumdem.

¶ **Ordinis dolore.** Idem est constitutio §. oia. strassford. archiepiscopi. Et habet tres partes. In prima facit vnum statutum penale contra donantes vel alienantes bona sua in fraudem creditorum suorum. Item contra eos in talibus assistentes et talia procurantes. Item contra auerentes quoscunque a voluntate testandi. Item contra tales malefice consocios. Item contra tales donationes recipientes ad hoc concilium/auxilium/vel fauorem prestantes. In secunda ibi. Donantes. Adhuc est penam ipsius donantibus ultra penam prius ordinatam. In tertia ibi. Ceterum. Statuit super probatione fraudis in casibus premissis.

¶ **Omnes.** Et sic comprehendit tam clericos quam laycos. Et satis apparet ex integra. Nam quod omnes dicuntur nullos excipit. et per distinctionem. c. i. circa medium.

¶ **Et singulos.** Idem ideo addit quia dictio omnes est collectiua non distributiua. ff. de legatis. l. i. pluribus. in glo. Et hoc verum quando dictio omnes ponitur pluraliter. Sed si ponatur in singulari numero stat distributiue prout notatur. ff. de sta. ho. l. iij. Et est casus. ff. de iure fisci. l. mochtis. Et circa hoc potes videre notata in l. hoc articulo. ff. de here. insti. per Bartholum.

Dictio omnis varie sumitur.

Questio.

Pignus.

Speciel ad qstitate admittitur copensatio.

Ihibemus. sic dicitur quod a pugno in pugnum dat. et pro parte est rei mobilis. ff. de pign. lib. i. plebs. §. pignus: et quomodo differt ab hypotheca habes in ista. de ac. §. inter pignus: et quod differtur solo nomine siue sono quo ad obligationem habes. ff. de pigno. l. res. §. si. cum sua glo.

In larga autem significatione pignus est non solum rei mobilis sed et immobilis. nam pignus dicitur obligatio rei licite pro debito in ista. ut notat idem in summa. et eo. ti. §. i. et facit ad hoc ff. eo. titu. l. i. §. cum predium.

¶ **De fructibus.** ex hoc apparet quod loquitur ubi res immobilis datur in pignus et si licet habes et eo. c. illo vos. et c. cum contra. ubi patet quod fructus percepti ex re pignorat extenuant debitum et computantur in sortem: et sic fit compensatio fructuum ad pecuniam et de specie ad quantitatem circa quo vide notata doctorum in c. nostram. id est extra de iureiur. et ibi per Petrum de ancho rano. et Anthonium de butrio.

¶ **Sortem.** id est principale debitum. cui concor. dictum. c. cum contra.

¶ **Perceperit.** sed quid si nondum perceperit sortem de fructibus sed per eum stetit quo minus perceperit nunquid fructus quos percipere potuit debeant computari in sortem glo. Ber. et. c. cum contradicitur sic. §. 30. an. super hoc remittit ad notata per idem in sum. et titu. §. quando efficaciter. ver. sed nunquid. dicitur ut ibi.

a **¶** Mortis vicine. hec vicinitas nō solum in egro sed sano attendenda est: tum ppter horre seu tps vici-
nendū dubietatē. tum ppter vite humane fragilita-
tem ppter q sic ait Ymo. in lib. i. de miseria condi-
tionis humane. c. xvi. subito inq̄ cū nō suspicat ho-
mo infortunū ac-
cidit. calamitas
fruit. morib⁹ in-
uadit. mors inter-
cipit quā nullus
evadit. et talis cō-
sideratio est mor-
tis non instantis
s; future. scit nāq;
quilibet qd mori
debet licet mor-
tis horam ignoret. ff. de condi. et demon. l. i. Sed hic
loquitur auctor de talib⁹ qui habet imminētis mor-
tis verisimiles cōiecturas vtpote per alienationem
sensuum qd perdit gustus. deficit visus: et virtus na-
turalis caloris extinguit: et alia huiusmodi egrotantib⁹
bus cōtingunt sic etiā et periculi et ppinque mortis
causa donat qn̄ sit etiā a sano timore hostiū predonū
vel ob potētis viri crudelis odium aut metu nauiga-
tionis in eade. ff. de dona. cau. mor. l. i. ff. de qd aliq;
est per invidiosa loca iturus vel q; etate cōfectus est:
legitur ibidē. l. i. ff. et. v. sic vix vt donatio talis non
reuoetur et in hoc casu donatio ex tali causa facta
comparatur donationi inter viuos. ff. de dona. cau.
mor. l. vbi. et. l. i. fenatus. §. mortis causa.

mortis a vicine conie-
cturam b verisimilem
obtinentes ex malicia
sive fraude b vniuersa
bona seu quantitatem

b **¶** Cōiecturam. id est iudiciū/ suspitionē/ opinio-
nem/ suspitionem cogitationē/ v estimationem.
c **¶** Ex malicia. que probatur sicut et fraus vt dicitur
in infra. §. vltimo.

d **¶** Fraus. que psumptiue pbat vt patet. j. c. §. si.
et qualiter differt a dolo notat. ff. de pactis. l. i. iurisge-
tium. §. dolo. in glo. et circa hoc vide qd dixi. §. de cō-
fuetu. c. j. ver. dolo. et ver. fraude.

e **¶** Vniuersa bona. horum appellatiōe cōtinentur
tam mobilia q̄ immobilia et ea que in dñio alicuius
sunt. Et que bona fide possident edes superficiarie.
venciales et agri: et ea que in actionib⁹ et petitioni-
bus sunt. ff. de v. b. sig. l. bonor. et. l. princeps. Ymo
appellatione bonorū continet oīs utilitas. ff. si quis
test. libet esse ius. l. i. §. hec actio. et circa hoc vide
notata p̄ Archi. de off. ordi. c. p̄sent. §. bona. lib. vi.
Sed meli⁹. ff. de auro et argē. lega. l. q̄ntus. §. argēto.
p̄ Bartho. et q̄ hic dicit de vniuersis bonis referas
ad donationē que fit metu mortis in istis s; ea que
leguntur et notant. ff. de pba. l. patronus. et ibi p̄ Ac-
cur. qd dicit qd facili⁹ psumit fraus i his donationi-
bus q̄ sūt causa mortis: q̄ in his q̄ sūt intervivos: et
ibi redditur ratio maxime cum oia bona alienat.

f **¶** Inter viuos. scilicet sine vlla mortis cogitatione.
in istis de dona. §. sunt et alie. et hec clausula loquit quā-
do nō oia bona alienant sed portio tam notabilis qd
de residuo nō pōt satisfieri creditoribus qd etiā in-
ter viuos facere nō l; vt hic patet. sic qd fraus inter-
cesserit. ad qd bene facit. ff. si quid in frau. patroni. l. i.
in prin. et optime facit. l. i. si quis. ff. de his que in frau.
cred. vbi dicitur qd habens creditores sciens qd bo-
na sua non sufficiunt creditoribus si aliquam partē
eorum alienet videtur facere in fraudem.

g **¶** Donare. libertatem significat absq; necessitate
cōpulsionis. ff. c. l. i. et. ff. de reg. iur. l. donari: et qd do-
natio omniū bonorū faciat psumi fraudem vbi do-
nans habet creditores habes in simili. ff. de his que
in frau. cred. l. omnes. §. lucius.

h **¶** Aliiter. scilicet donando. et sic hic habes qd do-
natio est species alienationis. concor. extra de reb.
ecclē. non alienan. c. nulli.

i **¶** Alienare. intellige de tali alienatione per quam

transfertur dñum. l. de fundo dotali. l. i. et cōsimil
verbo vti iuriscōsult⁹ in d. l. oēs. §. lucius. ff. de his
que in frau. cred. et. ff. de iure fisci. l. in fraude. §. i. Et
ad idē facit gl. Accur. qd habet. ff. de pba. l. qui testif.
ver. modum. Sed et hoc opponit. ff. si qd a parē. mas-
numiss. l. i. non
vix vbi dicitur qd
iniquus est inge-
nuit hōibus non
esse liberā rerum
suarū alienatiōes.
Solutio. illa lex
locū habet vt fiat
alienatio modis
solitis et in casib⁹
nō prohibitis. vt

eorum tam notabilem
etiam inter viuos do-
nare seu aliter b alie-
nare i psumperint
sic quod ecclesia i rex

dicit ibi glō. **¶** Sed qd si aliq; nō donauit vel alie-
nauit oia bona sua simul: sed p vices diuersas sic q
nihil remanet vel saltē id qd remanet nō sufficit ad
soluendū debita nūquid in hoc casu psumat fraus?
Dic q sic et super hoc habes textū cū glō ff. de leg.
i. l. nomen. §. filio: et ibi per Accur. ver. prope omnis
substantia. et no. per Barthol. dicto. §. filio.

k **¶** Psumperint. temeritate significat et aliquid
fieri auctoritate propria cum id de iure nō possit fa-
cere. sic notat Antho. de butrio extra de iudi. c. des-
cernimus. ad finem. ver. vltra nota.

l **¶** Ecclesia. fume qd est infra suis iuribus defrau-
detur. Et potes ponere exēplum quo ad clericos sic
donantes. qd p tales donationes subtrahit onus re-
parationis cancelloz/ librorū/ ornamentoz/ manso-
rum/ et aliarū rerū ecclesie ad sua onera p̄sentū vt
patet in integra. Et qd de reparatione librorū et
ornamentorū et aliorū huiusmodi intelligas de his
locis in qb⁹ talia cadunt sub clericorū onere a parte
cōsuetudinis in ea parte obseruare vel etiā laycorū
qui ratione admistratiōis sibi cōmisse tenent de ta-
libus respondere. p tales etiā donationes fraudari
posset ecclesia tam p clericos qd per laycos mortua-
ris et alijs iurib⁹ et debitis. **¶** Item fraudari pote-
rit debitis de qbus huiusmodi donates forsan p viam cō-
piti seu admistratiōis alicui⁹ tenent ecclie et pso-
nis ecclēasticis reddere rationē nō solū ratione cōpo-
ti reddendi de prouētib⁹ rerū spiritaliū: sed etiā
temporalium ad ius ecclesie pertinentium.

m **¶** Rex. potes ponere exēplum in collectis/ tri-
butis/ cētib⁹: et alijs iuribus ad regē de iure vbi cō-
suetudine spectantibus: et potissime in his que rōne
criminis ad fisci deuoluunt circa que fraus cōmitti
nō debet. ff. de iure fisci. l. in fraude. §. i. Circa cui⁹ ma-
terie declarationes habes scire qd qnq; qd donat vel
alienat bona sua ante delictū cōmissum: et hoc facit
proponēdo cōmittere delictū: et sic ppter delictū cō-
mittendum: in quo casu nō dubium quin sit factum in
fraudez fisci et suspitione pene. et sic fit. l. i. si aliq; ff.
de dona. cau. mor. et. d. l. in fraude. Et optime facit. ff.
qui et a quib. l. i. si aut maritus. in fi. psumit nanq; hoc
esse factū metu pene incurrēde ppter delictū cōmittē-
tendum. Et hec psumptio colligi pōt sex modis.

n **¶** Primo si alienauit donando omnia bona sua. ff.
que in frau. cred. l. oēs. §. lucius. Et idē est si vēdat
omnia bona sua. vt no. glo. ff. de pba. l. qui testif. ver.
modum. Et facit. l. in fraude p̄allega. ff. de iure fisci.
Nec obstat si dicas hoc esse factū nō in fraude credi-
toris quē habuit donator tpe donationis sed post
eius qui futurus est creditor. In quo casu bene tenet
donatio facta ante obligatiōē cū tali creditore etiā
fisco intā. l. de iure fisci. l. i. §. i. qd p̄bato q tpe do-
natiōis suberat quedā cā vtpote inimicitia capita-
lis. vel alia ppter quā verisimiliter deuentus est ad
delictum: sufficit ad psumendū de fraude. facit ad
hoc. l. de donatio. ante nupt. autenti. sed tam. et de

Questio

¶ Mod⁹ sex
quibus pre-
sumitur qd
in fraude
alienare.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

renunc. c. si. lib. vj. cū ibi no. z. d. l. si aut maritus. in si. ff. qui z a quib. z. ff. rerū amota. l. si mulier. in princip. **¶** Secundo psumit fraus etiā ubi donatio fit con-

functio psonae. l. e. l. data. z. l. p. e. circa pzin. ff. de bo. liber. Requirit tñ qd pcedat ppter quā psumit

tur fraus. als sola pñmitas nō sufficeret. vt. l. si qd post hoc. v. si qd. l. de bo. dāna. et

idem erit in veditioe dum tñ emptor ad finē veditiois huiusmodi reuocāde sit princeps fraudis. ff. de

hīs que in frau. credi. l. last pretor. s. si qd particeps. z ppter cōfessionē psonarū psumit qd emptorem

qz hāc debet scire. ar. locatū gradus. ff. vnde cognati. z. l. si tutela. l. de in integ. resti. **¶** Tercio psumitur fraus si post donationē vel venditiōē donās

vel vendēs reperiat possidere. l. si qd. s. superuacū. ff. quib. mo. pig. vel ypo. sol. z. l. si qd. ff. de acqui. heredi. Sed scias qd in hoc casu potius dicit alienatio

simulata z imaginaria qd vera z ficta in fraude. l. de namqz alienatiōes differūt. qz alienatio simulata est vt patet in l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. z. l. nuda.

ff. de cōtrahen. emp. z. l. imaginaria. ff. de reg. iur. z. l. qui sub imagine. l. de distr. pig. z in talibus nō requirunt actiones reuocatoriē qz sic alienata de bonis nō exeunt: secus tñ est qñ sit alienatio vera z in

fraudem: qz tunc necessarie sunt actiones reuocatoriē. Nec puto in hoc casu sufficere qd alienans se constituat possidere noīe donatarij vel emētis. qz ubi est psumptio z suspicio fraudis requirit traditio cor

poralis. vt. l. i. l. de suffragiis. Si tamē donās vel vendens respondeat alteri de fructibus non psumitur alienatio ficticia: als secus. l. de agri. z. censu. l. litibz. z. ff. de acti. empt. l. iulianus. s. possessor. Et

ne talis alienatio psumat ficticia requirit qm quodam qd recipiens possideat diu absqz reuersione ad alienantē vicz ad minus per trienniu. l. de apoch. pub. l. vlti. Vel dicit verius hoc debere decerni arbitrio iudicis ex qualitate personarum. ex fama loci z

alijz cōfessionibus verisimilibus. Si tñ alienās sibi res seruauerit vsum fructū nō habet locū predicta: vt. l. quisqz. l. eo. **¶** Quarto psumit fraus qñ alienatio facta est clam. ar. l. vlti. ff. de ritu nup. z. l. nō estis mo. ff. de admini. tu. In emptore tñ requirit qd sit particeps fraudis: vt. d. s. si quis particeps. Et semper intelligeq pcedat cā ppter quā alienās verisimiliter pceogitauit maleficiū committere vt predicti.

¶ Quinto psumit fraus si de pñquo sequatur delictus: vt. l. veteri. ff. de priui. credi. Et no. p. l. hy. in. l. si qd post hoc. l. de bo. dā. In veditioe tamen oportet emptorem fraudis esse participē vt pdicti.

Et facta ad pdicta qz ex eo qd incontinētisecuti est psumit aium pcessisse. Ad qd optime facit aut. maioris. l. qui da. tu pos. posset tñ maleficiū sic cōmitti qd nō psumet animū pcessisse vt si aliqz occidat hominēz ex inopinata rira. **¶** Sexto psumitur fraus qñ donatio fit cū cōditiōe illa. si contigerit bona sua publicari. ff. de stipu. seruo. l. vlti. z. l. summa cuz

ratione. in pñci. ff. de peculio: z oia pdicta pcedunt ubi sit alienatio inter viuos. Si nō fiat donatio cā mortis tunc secuta snia dānatoria in distiñcte reuocatur. vt. l. eius qui. ff. de testa. z. l. si res. l. de donat. inter vir. z. vxo. Si nō saplat naturā vtriusqz scilicet donationis inter viuos z donationis cā mor. vt

donatione facta coniugi: tñ regulariter etiā secuta snia cōdenatoria nō reuocaf. Fallit tñ in hīs criminibus quibus aliquis pōt damari post mortē propter immanitatē criminis si sequatur snia post mortem: z sic pōt intelligi. l. cum hīc status. s. maritus. ff. de dona. inter vir. z. vxo. qm quā terminari debet: vt

l. si res. l. de dona. inter virum z vxo. pallez. **¶** Aliqz

donatio vtriusqz alienatio fit post delictū cōmissum tñ ante accusationē z tunc si sit tale delictum ppter quod ipso iure statim bona delinquentis sunt cōfiscata tunc nō valet donatio neqz alienatio: qñ hz do

minum cuz illud statim amiserit. patet ex epluz. l. de incestu nup. au

tēst. incestas: z. c. cum fm leges. de here. lib. vj. Item etiā dicit vbi statz

ipso iure non pōt tur dominū interdicitur tñ sibi ipso iure administratio: vt. l. questum. ff. quz a quibus: z l. ex iudiciorum. ff. de accus. fallit tamē in alienatione necessaria vt. l. reos. ff. de solutio. z. l. alienationes

ff. fami. heredi. vt puta pro suis alimētis/ aduocatiz z scripturis ad eum pertinentibus. Si vero pro tate

li delicto non interdicitur administratio ipso iure tunc prout regulariter patet in. l. aufertur. s. in reatu ff. de iure fisci. Si alienatio est irrevocabilis vt manumissio: talis alienatio censetur interdita: vt. l. qui

pene. ff. de manumissio. Sed si est reuocabilis non interdicitur: vt. l. post cōtractum. ff. de dona. vbi tamen in fraudem facta apparet reuocaf: vt. l. si aliquis pze

alleg. ff. de dona. cā mor. z. d. l. in fraude. ff. de iure fisci: z hoc siue ex causa lucratius siue onerosa fiat donatio vt ibi expresse innuit textus. Quandoqz donatio fit post accusationē inceptā: z tñ si ante accusationem alienare nō potuit nec pōt post vt dicitur legibus. Sed qz ante accusationē pmittitur alienatio necessaria vt pdicti: tunc dicit aut cōparet cōfatus z bene permittitur alienatio. vt. l. reos. ff. de solu. Si

nō cōparet tunc nō permittitur vt. l. si. in si. de requir. ren. reus. Quandoqz donatio fit post litis contestationem z tunc ex glof. legis ex iudiciorum. ff. de accusationi. videtur quod non potest fieri alienatio: z ratio ad hoc videt qz reuocata est litigiosa post lit. cō

testationi. Sed vlt. de cu. in. l. non solum. in si. cu. l. f. sequenti. ff. de resti. in integ. dicit qd nō efficit litigiosa ratio sua est qz cū agitur pñcipaliter agitur de vni

dicta non de bonis. facit. l. quamqz. s. iul. cum glof. ff. de aqua plu. arcen. Cum itaqz bona non efficiantur litigiosa z ante sententia non habet ius fisci: tñ omnis contractus celebratus post lit. contesta. valet prout si ante litis contesta. fuisset celebratus fm eum. Quandoqz donatio fit post sententiam z tunc ubi sententia suspenditur appellatiōe bene valet sed veniet reuocanda vt legitur z notatur. l. cirographus. s. a quo. ff. de administratiō. tuto. z hoc officio iudicis ad quem spectat retractare innouata appellatiōe pendente. hec notat Barthol. ff. de donatiō. l. post contractum. a verē. sed intendo fere vtrqz ad finem.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

¶ Alij creditores. Isti quandoqz dicuntur conditionales tales videlicet quibus nundum competit actio sed est competitura vel spem habent vt competit. ff. de pbo. signi. l. conditionales: z sic potest dici ecclesia creditor vt in casu nostro. Item fisci. Item vxo: z liberi z alij de quibus hīc fit sermo. Alio modo dicuntur creditores hī quibus ex quacunqz actione vel prosecutione quicqz debetur sic tamen quod exceptione perpetua remoueri nō possint: z hoc verum siue obligatio sit pura aut in diem vel sub cōditiōe: immo z si ex contractu debeatur qui contractus etiam non consistat in mutuo. ff. de verb. sig. l. creditores. z ibi super hoc vide duas leges sequentes. Et ex hoc quod dicit hīc alij creditores innuit quod ecclesia z rex dicit debeant tallum creditores vt sic dictio alij stet inclusiue non tamen sic semper stat: vt patet. xxvj. distiñctiō. deinde. alias incipit deniqz in principio: z ibi per Joannē. ff. de procur. l. non solum. s. queritur. per Accurs. z. de rescript. c. sedes. per Bern.

Afflicter. Hec efficacia insurgit ex quatuor que numerantur. In istis de oblig. sequens divisio. nam aut quis obligatur ex contractu vel quasi. aut ex maleficio vel quasi: ut ibi patet. Si ex contractu habes ex parte ab eodem titulo finem diversa membra et diversos titulos usque ad titulum de oblig. que ex quasi contractu et. ubi agitur de efficacia secunda. De tertia vix ea que preedit ex maleficio tractat. In istis de oblig. que ex delicto nascuntur. cum pluribus titulis ibi sequentibus vix usque ad titulum de obligatio. que ex quasi delicto nascuntur. ubi agitur de quarta efficacia.

alienantes efficaciter tenebantur suis iuribus. Propter hoc seu liberi eorum de suis portionibus de consuetudine vel iure ipsius debitis irre-

Benebantur scilicet donantes vel sic alienantes: et potest intelligere quod dicit tenebantur scilicet tempore mortis licet non tempore donationis ubi gratia aliquid tempore quo facit donationem bonorum suorum nullos habet creditores in quorum fraudem possit talis donatio fieri. Sed post donationem factam ante mortem suam incipit forsan ecclesie vel regi vel aliis creditoribus efficaciter obligari. hic potest dubitari an habeat locum pena huius constitutionis tanquam talis donatio sit facta in fraudem: et videtur quod non. nam creditores qui non sunt non possunt dici fraudatorem cum omnis privatio presupponat habitum. In istis de captis de seru. autem. et videtur textus. ff. de his que in fraudem credi. l. alii pro. §. ita demum. l. de iure fiscal. l. i. l. i. Sed in istum facit glo. in aut. sed iam. l. de dona. ante nup. ubi de hoc per Lhy. Circa hoc dicit quod si appareret et certum sit donationem factam esse non solum in fraudem creditorum preteritorum: sed etiam futurorum: tunc etiam haberet locum hec constitutio: ut. §. de iur. e. §. Rex. in pnc. et §. creditores. Et sic stant notata in glo. dicte aut. Sed iam et ibi per Lhy. §. vix. queritur: et facit ad hoc. c. fi. de renunc. lib. vi. Hec obstat alleg. in contrarium: quod loquuntur ubi certum est non fuisse factum per fraudem vel alias dubium est. Sic videtur sentire Barthol. in dicto. §. Ita demum prealleg.

Curibus. Id est his que debentur vel consuetudine eis debentur. Alio modo et diversimode sumitur ius prout plenus non. cupietes. de elec. ver. iuribus. lib. vi. per Card. et iura in cor. palia sunt sicut non. de re. eccl. non alie. c. §. iura. per Jo. an. et Arch. l. i. vi. Et que dicantur iura notat Paul. de reb. ec. non alie. c. §. iura.

Liberi. Horum nomen qui continentur habes. ff. de reb. sig. l. liberorum. et l. cognoscere. §. liberorum. **E** suis portionibus. quo ad has portiones in Anglia quantum ad viros. Item quantum ad liberos oportet recurrere ad iura regis et regni et singularium locorum consuetudines. Et hoc est quod statim sequitur de consuetudine vel de iure eis debitis.

Irrcuperabiliter. quod scilicet donatio perfecta est et consummata: et sic finem iura vel consuetudines regni non dantur super talibus donationibus vel alienationibus actiones reuocatorie. cum tamen de iure iustitiam contrarius obseruet ut patet in his que leguntur et no. In istis de acti. §. item si quis in fraudem. ubi de hoc in glo. et patet. ff. de his que in fraudem credi. l. i. §. ff. et. ff. et. quasi per totum. Sed quero quid sit donatarius vel alii recipientes bona huiusmodi sint parati tam ecclesie quam regi: et etiam viro et liberis aliisque creditoribus quibuscumque satisfacere stante donatione huiusmodi in suo robore. Nunquid in hoc casu locum habeat pena huius constitutionis: videtur quod non: quia iam non est defraudatio irrecuperabilis. Sed puto contrarium quia hec recuperatio non contingit a parte

Questio.

necessitatis inquam obtinens talia bona posset ad talia soluenda compelli: sed potius contingit ex voluntate talia bona obtinere quod ad hoc artari non potest de iure. nam non quicquid voluntati alicuius committitur iuris necessitati subiacet. ff. de iudic. l. non quod. l. quomodo et qui iudex. l. i. §. ff. de off. presid. l. sepe. Et potius debet intelligi ut talis recuperatio fiat de iure et per iudicium quod cadit in ius utrum: quod ex voluntate donatarii quevaria potest esse. ff. ad trebel. l. i. quod poterat. §. si. Itaque licet in hoc casu videatur cessare causa constitutionis: non tamen cessabit ipsa constitutio quo ad penam. Idem quoque videtur scriptum. §. de iudic. c. excus. §. per rectores. et de consue. c. nullus. ver. legata. Et bene facit no. per Jo. an. an. xij. q. ij. apostolicos. §. deponat. Sed non recipiens bona vniuersa alicuius tenet respondere creditoribus. Lex dicit quod sic. ff. de dona. l. hereditatem: ergo per tale donationem et eius receptionem non possunt creditores coqueri se esse fraudatos. Soluto illud locum habet ubi donatio vniuersorum bonorum fit per nomen siue vocabulum iuris siue successionis utpote hereditatis ut ibi patet. Secus tamen est quando dantur sub nomine bonorum ex dispositione hominis ut hic. Sic stat. l. mulier. ff. de iure do. sic soluit Dy. ff. so. ma. l. si marito: et ceterorum. Barth. in d. l. hereditatem. Aliter soluit Idem. put eum recitat Lhy. l. ad. l. iul. de vi publi. l. tutoris. ibi videas. Sed quid si donatio hominis bonorum facta sit ad illud finem ut donatarius soluat debita donantis et eis solutis retineat sibi residuum: vel illud in alios usus finem voluntatem donantis conuertat: nunquid tunc hoc locum habet constitutio? Dicitur quod non: quod si non seruetur modus vel causa donationis potest reuocari donatio. ut. l. eo. titulo. l. si quis pro redemptione. ubi de hoc.

Assistentes. §. i. et iuge quod sequitur consulentes et procuratores et. q. sola assistentia personalis non esset sufficiens causa ad incurrendum penam hic statuta absque pluribus. **L**anguetibus in extremis. sic quod sint in periculo mortis instantis. ut dixi. §. eo. §. mortis vicine. **E**t alius. hac lra aliquid libere non habet si puenies est hec lra propter alios: qui libere non langueat in extremis sunt tamen infirmitate vel aduersa validudine detenti vel alii in periculo mortis constituti iuxta ea que leguntur ff. de dona. ca. mor. l. ff. ff. et. v. et. l. senat. §. mortis ca. Iustitiam est ut assistentia de qua hic loquitur assistat etiam assistentes et sic consulentes vel procuratores huius qui non infirmantur sed sani sunt: et tamen mortis contemplatione tales donationes vel alienationes faciunt utpote test colligitur huius qui legunt in d. §. mortis ca. Et potest hec dictio aliis referri ad eos qui etiam donantibus vel alienantibus inter viuos assistunt. ut hic dicitur. **I**ndiuisi modi donationes. scilicet omnium bonorum vel tante quantitatatis quod residuum non sufficit ad satisfaciendum creditoribus. **C**onsulentes. potest hoc ad illud referre quod supra dixi. Assistentes ut predicti: vel potest intelligere consulentes scilicet quoscumque licet non fuerint principaliter assistentes in actu talis donationis. Et hic vide que scripsi. §. de foro competens. c. dierum inualescens malicia. ver. consilium.

Temere. super hoc vide notata per Card. de sen. excus. c. §. ver. temerarius: et per Jo. an. an. eo. §. qui volunt quod siue dolose siue negligenter siue facte hoc fecerit temere fecisse videtur.

Questio.

Questio.

a Procurantes. hie vide que scripsi. s. de procur.
c. ex porrenda. ver. procuraverit.

b Ipsosq. ver.

c Quasitionibus. persuasione vel importat. ff. de
furtis. l. q. seruo. in prin. Et pot. tale consilium esse bo-
nuz et pot. esse ma-
lum. ff. de seruo
cor. l. i. s. psuades
re: et ideo hic di-
cit pueris suasio-
nibus. Et differe-
rit suadere et ma-
dare. ff. de positi.
l. i. s. idē pōponi.
nam mādator di-
citur ille qui man-
dat aliqd fieri p-
pter seipsum mā-
dantem ad satis-
factionē sue volū-
tatis nulla tamen
data pecunia: qz
si pecuniam dede-
rit tunc conductor intelligitur. Sed persuasor dicitur
qui psuadet aliqd alteri ppter illum cui sit psuasio.
Unde siue dicat mando siue rogo siue consulo siue
alijs verbis dum tamen hoc fiat gratia eius cui per-
suasio vel mandatum sit semp intelligitur psuasio siue
consilium et non mandatum. facit. ff. mandati. l. i. ff.

**Mandare
et suadere
differunt.**

Questio.

d Sed quero quid si ille cui sit psuasio erat nihilo-
minus id alio facturus an tunc teneatur psuadens?
In hac questione qz ista materia requirit aliquam in-
dagationem de qua ad presens scienda non plene va-
cat tēpus. remitto te sup hys ad notata p Barthol.
ff. de iurjuris. l. non solum. s. si mandato. ver. ventis-
mus ad persuasorem.

e A voluntate testandi. sume qd est. i. avertētes.
in hoc enim casu nō valet pactum qz posset impe-
dire liberam testamētī factionē. L. de pactis. l. pa-
ctum qd dotati. ratio est qz est contra bonos mores.
vnde non valeret etiam in eo casu iuramentum. extra
de iureiuran. c. cū cōtingat. saltē si dōlus in ea parte
intervenit ut ibi patz. Nota p Lhy. dicto li. pactū:
et ad pmissa bene facit. l. stipulatio hoc modo. ff. de
vbo. oblig. vbi habes qz stipulatio que impedit li-
beram testamētī facultatē est cōtra bonos mores. vbi
de hoc habes not. p Barth. ex cuius dictis aliqua hie
inferre curavi. reprehendit enim ibi opīnionē quam
ponit Dy. in. c. qd semel ad si. de reg. iur. lib. vi. vbi di-
xit. Dy. quod per viam contractus possit quis dispo-
nere ut non liceat recedere a voluntate prius ordi-
nata. vbi gratia. Si contingat eum aliud testamen-
tum condere quod donat omnia bona sua quam opti-
mōnē dicit ibi Barthol. non tenere p dictam. l. sti-
pulatio hoc modo: qz fm eum talis donatio aufert
liberam testamētī factionē: et est contra bonos mor-
es. vnde volēs ut aliquis post mortem suam ha-
beat omnia bona sua hoc fm Barthol. faciet p pro-
missionem animo donandi inter vivos. ut. l. vbi mor-
tis. ff. de donat. cau. mor. et an tunc valeat quod agi-
tur tangit Lhy. in. l. si. de pac. Sed in hoc casu
fm Barthol. opz attēdere an pmissatur hereditas
et sic ius succedēdi. Nam tunc non valet: ut dicta. l. sti-
pulatio. et. L. de transac. l. cum donationis. in si. nec
etiam valet pactum ut quis instituat aliquem etiam
si iuramento firmetur fm Innocētum. in. c. fina. de
pac. Si vero promittat bona sua omnia presentia et
futura etiā non valet quia aufert liberam testandi fa-
cultatem per indirectū. facit ad hoc inst. de leg. fal.
in principio continetur. l. quod de bonis. ff. ad. l. fal.
Aut promittit bona omnia nō addēdo pntia et fu-
tura: et tunc valet promissio. L. ut ac. ab here. si con-

tra hered. legē pntia: et. l. hereditarium. de boni.
auto. in. poss. ratio est quia postea poterit lucrari: et
hoc. l. presumit. ut. l. si defunctus. L. arbitrium tu. et
in illo lucro poterit testari: et sic per hoc non aufert
libera testandi facultas. Et idem dicendū est si qd

gigitur maliciose pntia-
ri. Dicte qz fraudis si-
ue malicie conscios ac
sic donata siue aliena-
ta recipiētes et ad hoc
consiliū dantes: auxi-
lium vel fauorē: maio-
ris excoicationis sentē-
tiam currere volum⁹

donet oia bona
sua pntia et futu-
tura reservata si-
bi certa quātitate
vire. Aut si quis
vēdat omnia bos-
na sua pntia et
futura. Nam in p-
mo casu pot. testa-
ri de quātitate vire
reservata. In
scō casu testari
pot. de pntia. nam
in tali vēditiōne
non venit pntia.
ar. l. damni. s. cum
parietē. ff. de dā.
insec. hec notant

per Barthol. in. d. l. stipulatio hoc modo. et licet
recte pcedant quo ad hoc ut nō auferat aliquid li-
bera testandi facultas nō tamē recte pcedunt ad euf-
tandum penam huius constitutionis si in tali dona-
tione vel alienatione sit dare fraudē vel maliciam in
preiudicium creditorum de quib⁹ loquitur hec cōstitutio.
e. Quibus. scz suasioneibus.

f Liberam. nihil enim magis debet hoibus qz ut
vltime eorū volūtatē liber sit stilus. L. de sacro san.
eccles. l. i. Et quomodo de iure ciuili puniuntur prohi-
bens vel impediens aliquem testari: habes. L. et. ff.
si quis aliquem testari prohi. per totum.

g Testamenti factionem. de hac libertate vide
que dixi. s. super ver. voluntate testandi.

h Supradictos. scilicet regem/proprios/liberos/et
creditores alios.

i Non ambigitur. id est non dubitatur vel nō est
opinabile: immo certum. circa quod vide not. de sus-
di. c. i. ver. ambiguum. per Card. lib. vi.

k Dicte qz. ver.

l Conscios. id est simul scios vel scientes et sonat
in malū: ut scz consensu dicant cōsentientes et talis ma-
licie in sciendo participes ratione cōsensu: et sic cōs-
sentientes et agētes pari pena puniuntur ut hic: et cōs-
cor. de sen. excom. c. nuper. et. c. quante. de officio des-
lega. c. i. vbi de hoc in glos. ver. pari pena.

m Ac si. ver.

n Recipiētes. hi differūt ab accipiētib⁹: ut leg. et
no. ff. de dote pleg. l. cū qd. s. si. et intellige d hys q scie-
ter receperūt als emīnias excoicationis nō incurre-
ret aliqd nisi qz scienter agūt p legis phibitionē. Et
quō psumat scies vlt ignorās potes colligere ex no-
tatis p Arch. de tēp. ord. c. eos. ff. scilicet. l. i. vi. Sed
quo ad donationē videt qz etiā ignorāter recipiēs te-
neat l3 nō fuerit fraudis particeps. Nam cū iste sit ti-
tulus lucrativ⁹ sufficit qz sit fraus ex parte debitoris
tantum. L. de reuo. hys que in frau. cre. l. penul. et. ff.
de hys que in frau. cred. l. qui aut. s. hoc edictū vbi de
hoc in gl. et Inst. de ac. s. itē si qd in fraudē. p Accur.
dic qz hoc verū est quo ad effectū reuocatiōis sciendū
ut ibi nō tamē quo ad finem incurrēdi excoicationē
de qua hic loquitur. facit ad hoc de cōsang. et affinita. c.
vnico. in cle. et ibi per Jo. an. et alios. ff. scienter.

o Et ad hoc. ver.

p Consilium. circa hoc vide quod scripsi. s. de fo-
ro competen. c. dierum. ver. concilium.

q Auxilium. pzo isto etiam vide dicto. c. dierum.
ver. fauorem.

r Volumus. Hec volūtas in legislatore pro ra-

tionem habetur: ut notat Archidia. de elect. c. q. sepe. ver. quibuslibet. lib. vi.

a Donantes. secunda pars.

b Modusmodi. scilicet omnia.

c Taliter. s. in portione tam notabili q. de residuo non pot. satisfieri creditoribus: et sic sicut non l. creditores fraudare l. toto sic nec i. parte. **d** Absolutio. quememini i. mortis articulo dene gari d. ex de sen. excō. c. q. de hys. Et pot. fieri per quēcūq. hntem ptatez et exercitiū clauū. de of. or. c. pastoralis. xvij. q. iij. si q. suadete: immo pot. fieri a layco in mortis articulo ut no. Ber. in. d. c. pastora lis. p. mortis articulo. i. hoc Jo. an. i. e. c. dicit q. l. in casu necessitatis vel periculi p. fitis p. primo dign. sit venia: tñ. p. prim. ille q. nō est sacerdos ptatez absoluēdi nō h. text. est exp. s. de peni. dist. i. que pe nitet. ultra mediū. et cōcor. no. per J. nno. in. d. c. pas toralis. qui ibi notat q. archi. nō p. i. byter nō pot. ab soluere excōcatos: et hoc verū in foro penitētie. se. cus tñ in foro cōtentiofo. Et q. absolutio ab excō. municatioe v. l. a. in foro penitētiā p. tneat solū ad sacerdotē no. J. nno. de cōgrue. c. quāto. in h. necessi tate: et cōcor. ibi p. Ber. l. cōpo. Et optime facit tex. in. c. nup. ad si. extra de sentē. excō. Unde l. in Aris culo mortis tali nō sit absolutio denegāda etiam ab excōcacione inflicta a iure ut p. t. d. c. si suadete. cuz similibus. tñ a pena que sequit. ex hoc minime li beratur. Et ex hoc q. hic dicit quacūq. absolutioe. si loquaris de absolutioe iudiciali potes intelligere siue vere fiat siue ad cautelā de qua notat doctores in. c. solēt. de senten. excō. lib. vi. sed hoc exp. l. nō est bonum q. a sentētia iuris ut hic nō habet locum absolutio ad cautelā put. no. p. Card. b. c. solēt. gl. j. p. l. q. inia. p. pro quo dicit ut ibi p. t. pot. igit. aliter d. ci quacūq. absolutioe. scilz siue solēt. siue nō solēt. pro quo vide no. de hys que vi me. ve. cā. c. vnico. p. h. quacūq. p. Archi. lib. vi. Quid dicit quacūq. scilz siue in foro cōtentiofo siue in foro penitētie. Itē siue sit facta in specie siue in genere: et siue facta sit cōviuē te vel eo mortuo: ut. i. dicam p. sus finem huius glos.

ipso facto. Donantes^o insuper bona sua huius modi in ipsa prouincia aut ea taliter alienan tes propter sui graui-

vi. accusatio. glos. penult. per Johan. Sed melius de iudicijs. c. i. distinctioni. si. per Henricum. Et pre dicta intelligo vera si absoluiendus soluendo sit. se. cus si fuerit non soluendo. Nam tunc absolut. pote rit recepta ab eo cautione de satisfaciendo et si qñ cō tingerit cum veni re ad pinguiores fortunaz. et de so lutio. c. odardus. **Sed nunquid ad hanc absolutio nem siendam reqri tur vocatio eorū quorū interest vbi excōcacio est in flicta a conone ut**

a cōstitutione ut hic: Dic q. sic: q. talis excōmunica tio semper insigt. pro manifesta offensa. Unde non debet talis absolui nisi offensa parte vocataz et p. i. satisfactio vel saltem ea cōtumaciter absente: ut. d. c. parrochianos cum alijs superius allegatis. Si ta men parte non vocata nec vlla satisfactioe premis sa fiat absolutio bene tenet. nota per Berni. et l. d. ost. de officio ordi. cum ab ecclesiarijs et per l. d. ost. in. c. ea noscitur. et per. Spec. titu. de cōtumacia. §. nūc d. camus. ver. sed pone excōcatus. Fallit tamen hoc vbi ius phibet exp. se absolutioe fieri satisfactioe nō premissa. p. datent exp. l. de elec. q. sepe. ad finē. lib. vi. de sepul. c. antmarū. de cen. c. quāq. in si. eod. lib. de seque. poss. c. vnico. in cle. cum ibi notatis per Bess. super. p. prius. Et hanc materiā vlt. p. p. quere si placeat per notata Henr. de bowyco de of ficio deleg. c. cum cōtingat. dist. iij. In foro nō peni tentie maxime vbi quis est in mortis articulo. puto q. non solū in excōcacione inflicta a iure: sed etia ab homine pot. simplex sacerdos absoluere. ar. de peni. distinctio. j. quem penitet. de sentē. excō. c. nō dubiū. Alioquin si in excōmunicacione mortis et in eorū appaerint signa penitētie siue contritionis pote rit absolui post mortē: et hoc p. eum qui spm viuum et sanum absoluere debuisset. extra de sentē. excō. c. a nobis. si. vbi dicit glosa sup. p. forma seruet. q. ta lis absolutio operatur ad hoc ut talis possit sepeliri in cimiterio: et pro eo possit orari. Sed tamē contra hoc hic statuit expresse q. nō obstat quacūq. abso lutione talis careat ecclesiastica sepultura. ratio est propter grauitatē excessus ut hic dicit in textu: et cō cor. nota. p. Archi. de tēpo. ordi. c. eos. p. sup. p. sus. lib. vi. vbi nō per simplicem sacerdotem fit talis ab solutio etiam in mortis articulo recipi debet cautio de satisfaciendo ut ex ea ad minus possit agi contra heredes defuncti prout notat J. nno. de sepul. c. vltimo: et debet hec cautio fieri vbi sic excōcat. ad satisfaciendum potens est. al. si impotens sit fiet in euentum quo peruenerit ad pinguiozem fortunam. de solutioni. c. odardus.

e Careant sepultura. intellige nō ipso iure s. per sententiam q. hec res cause cognitionez exposcit: et hoc patet ex eo quod infra sequitur in. §. final. ibi ne probationis fraudis et. sed contra istud opponitur per. c. vlt. extra de sepul. vbi patet quod absolutio a sententia canonis nō impeditur sepeliri in eccle siastica sepultura quia talis non decedit in peccato mortali cum peniteat se talem fraudem fecisse et delictum suum confessus sit. Solutio. istud ordina tur ex causa scilicet ad maiorem terrorem prout al. legitur et notatur de tomes. caplo. j. et de rapto. c. si. maxime vbi satisfacere non potest ut hic innuitur. Alioquin si satisfacere possit et ab eo et eius heredi bus hec satisfactio exigi valeat non denegabitur ei ecclesiastica sepultura. de rapto. c. in litteris. vbi de hoc in glos. super ver. sepeliri.

In laycus possit ab excōcacio ne absolue re.

Questio.

Ad qd op erat abso lutio post mortem fa cta.

Sed nunquid talis absolutio si fiat per viam po testatis iurisdictionis cōtentiose possit fieri nulla sa tisfactioe pmissa: Quid ex q. nō. extra de verbo. sig. c. ex parte. xvij. q. iij. c. de presbytero. vbi de hoc p. Johan. et de offi. deleg. c. ex l. i. vbi de hoc p. Berni. p. satisfactum. et cōcor. que legunt et notant. de cenē. c. quamq. et ibi p. Archi. p. restituerint. li. vi. maxime cum ista excōmunicatio sit lata pro delicto ut hic pa tet: et pro manifesta offensa. Sed cōtra extra de ap pel. c. qua fronte. vbi apparet q. quacūq. de causa aliquis sit excōmunicatus debet absolui p. ista cau tione de parendo furi. Sed dic illam clausulam alia qualibet de causa debere intelligi isto modo ut d. cas alia qualibet de causa scilicet conuente contu maciam vel a contumacia dependente vel ab offen sa dubia vel pro offensa ex qua solus deus offendit em Johan. an. et l. d. osti. ibi. Nam si offensa sit certa et manifesta cōcernens interesse alicuius partis: tūc etiam in excōmunicacione lata a iure cōstitutio ne vel a canone ut hic requiritur satisfactio ante ab solutionem. extra de sentē. excōm. c. ea noscitur. et. c. parrochianos. de rap. c. i. de vsur. com. tu. xxij. q. vlti ma pessima. Et idem dico si principaliter et imme diate concernat ecclesias. facti de senten. excōm. cum desyderes. §. final. et. c. conquesti. et nota. ij. q.

a Ceterum. tertia pars.

b Difficultas. hoc dicitur quod qui fraudem et malitiam allegat fraudem et malitiam huiusmodi probare debet. ff. de probatio. l. quotiens. §. qui doli: et vide si placeat que scripti. §. de consue. c. i. ver. fraude.

c Ut prefertur. scilicet in periculo videlicet morte quod periculum non solum contingere potest iustis modo sed sano put legif. ff. de don. c. a. mor. l. ii. et duab. legib. sequentibus. et e. t. l. senat. §. mor. tis causa.

d Quous titulo. id est quod trans feratur dictum sic quod alienatio sit perfecta et irrevocabilis. ut. §. dictum est.

e Tam notabilis. supp. etiam inter vivos: ut. §. dictum est in §. i.

f Ecclesie. exempla habes. §. eo. §. i. de ecclesia.

g Suis portionibus. quo ad portionem de iure civili patet per naturam. l. et. ff. unde vir. et virorum. per totum. Quo ad liberos patet per naturam titulum. l. et. ff. unde liberi. per totum. et potes ponere exemplum per id quod habes scriptum. ff. de his que in frau. patroni. l. fina.

h Ad possessionem. ff. de his que in frau. patroni. l. fina.

i Et si per se. concord. ff. de his que in fraudem credi. l. omnes. §. lucius. de renunti. c. finali ad fi. l. b. vj. et hoc verum in donatione omnium bonorum ut ibi dicitur glo. nam in alienatione partis non presumitur fraus nisi probetur: ut notat Accursus. in l. i. de act. §. Item si quis in frau. que sententia videtur obulare huic littere que vult idem etiam in donatione partis bonorum: sed dicitur quod illa sententia locum habet ubi agitur de donatione revocanda propter fraudem hic vero loquimur non ubi agitur de donatione revocanda sed de fraude acceptanda: et ubi donatio fit in tam notabili quantitate quod satis evidens est non posse satisfieri creditoribus de residuo: vel dicitur alter quod si inter vivos vel etiam mortis causa aliquis donet omnia bona sua eo ipso presumitur fraus sine alia probatione: et idem si causa mortis videlicet donaverit non omnia sed partem. Si tamen inter vivos donet solum partem bonorum non presumitur fraus nisi probetur et sic stat. l. patronum cum sua glo. ff. de probatio. ubi fundatur ista solutio.

Ceterum ne probatio nis fraudis et malicie in hac parte difficultas habent provisionem redditat inusilem. Statuimus quod quotienscumque aliqui dicte provincie bona sua omnia sic ut prefertur donaverint aut aliquid quous titulo alienaverint seu in quantitate tam notabili quod appareat de residuo ecclesiis vel creditoribus alijs de suis et debitis proximis et liberis de suis portionibus superdictis non posse satisfieri sicut decet: donatio seu alienatio huiusmodi per maliciam siue fraudem eo ipso fieri censetur: malicie siue fraudis probatione blterio

Quia plerique. Hec est constitutio Stephani Cantuariensis archiepiscopi edita in concilio Trovi. primo. Et huius duo dicta. secundum ibi. Si quis autem. per ipsum factum quattuor prout patet. In secundo statuit de pena contrafacientibus arbitrarie imponenda.

riminime requisita.

De peculio clericorum.

Stephanus.

Clerici beneficiati non reponant fructus ecclesiasticos in laico feodo: nec inde concubinis aut filiis ex eis domos emant aut construant aut pecuniam ministrant. De qua re suspectus nisi se legitime purgaverit arbitrio superiorem sui puniatur.

Quia plerique et infra. Salubri provisione decernimus ne clerici beneficiati fractum ecclesiasticos in laico feodo reponant: domosque aut possessiones laicas ad opus concubinarum vel filiorum

Decernimus. Ex hac dictione apparet quod ista constitutio est aliorum turium declaratoria. Hec namque dictione proprie supra sonat in declaratione aliorum ut patet de iudi. c. decernimus. l. b. vj.

Beneficiarius. Beneficiarius. scilicet ergo de non beneficiatis non huius loci hec constitutio: quod quod de uno expresse est phibitum in alio casu vel deesse omnium. de presum. nonne. cuius ibi notatis in glossa.

Fructus ecclesiasticos. i. de ecclesia et reb. ecclesie et eius iure et noie puenientes ut puta decimas et alia huiusmodi. et eo. per totum.

Layco feodo. Illud est vulgare locutioni patrie sem quod laicum feodum vocat omne illud quod non est inter possessiones ecclesiasticas deputatum.

Reponant. ratum est quod in tali

Dulcio.

Laycum feodum.

Questio.

feodo placet ecclesiasticum non huius liberam executionem occupantes talia bona. ad quod faciunt no. §. d. loca. et cond. c. ii. ubi de hoc. §. libere. Sed quod si feodum teneatur ab ecclesia: nunquam liceat in tali loco fructus huius reponere ubi tamen ipse feodum tenet per laycum: Unde quod si tamen ibi placet ecclesiasticus possit exercere iurisdictionem tam temporalem quam spirituales. ne cler. vel mo. c. ep. l. vj. Sed puto contrarium. nam huius episcopus in talibus etiam temporalis iurisdictionem habeat tamen quod tales fructus in tali feodo repositi subiacent executioni fidei per ministros iurisdictionis temporalis et non spiritualis ideo sic repones merito veniat puniendus. Hec refert an illis feodum sit spiritus clerici proprium quod de ipso proprio patrimonio laico. vel sit alienum dummodo non sit spirituale et ecclesiasticum. **Domosque.** sem dictum. et appellatione domus quod continet vide. §. de iudi. c. item oes illi. §. domibus. **possessiones laycas.** id est constitunt in layco feodo. Et not. quod possessiones dicuntur eo quod potius constitunt in usu quam in proprietate. ff. de reb. sig. l. questio. et vide quod dixi. §. de re. ec. no. alie. c. §. possessiones. Sed nunc quid possessiones ecclesiasticas liceat talibus emere: vel de quod sic a proprio sensu. sed dicitur quod non. Idem quoque vide quod scripsi. §. de cohabit. clerico. et mulie. c. §. publice. **Concubinarum.** de his vide. §. de consti. c. §. concubinos. **Vel filiorum.** horum appellatione omnes libe

ri continentur. ff. de verb. signifi. l. filij appellatione etiam vulgo cocepti. ff. ad tercuf. l. ij. a Emere. hec dictio pñt iteruere debere signi- ficat. Insti. de pñt. emp. z vñ. s. j. z includit pmutatio- nes. ff. de ed. edic. l. sciendū. s. emptorē. L. de rex perz mutat. l. ij. vbi de hoc. Et no. q. n. bo emptiois ois alienatio compre- hendit sicut z n. bo vñditiōis. ff. d. statu. l. i. statulib. a ceter. s. h. Ita em sunt duo corz relatiua. vñ statu tūi vno loco hz i reliquo. ff. de acce- pit. l. i. vbi d. hoc p. Bar. q. etia ad hoc alleg. l. i. ff. de indicta vidui- tate. Lū itaqz vñ- dere locare arre- dare: z ad id fir- maz dimittere ad paria reputant. vt not. wil. i. cle. f. de re. eccl. nō alie. ff. venditiones. Apparet rōnabi- liter posse cōclu- di q. ille q. ad op. cōcubine nō pōt domū vñ pōssessio- nes tales emere: nec poterit ipsas cōducere vñ p. viā arrēdatōis seu firme ad tale op. recte. Et hoc verū oīno intelligas. s. q. talis emptio fieri nō pōt d. pecunia pueniente de puenitib. i. pñt. ecclie q. talis emptio esset quedam dissipatio bonorum ecclie extra eodem. c. inquirendum cum simili. Et quedam species sacrilegij esset: vt ibi dicitur.

b. Hec ad opus. tertium dictum prime partis. c. Eorū. s. cōcubinaz vñ filioz. Sed nunqd ad opus pñtū possint huius possessiones emere de bo- nis ecclie: dicit q. sic dū tñ eas dimittat ecclie de cuius bonis acq. site sūt. et. c. vt vnusq. s. q. de talib. tes- tari vñ aliter disponere nō pñt. de testa. c. quia nos. d. Construant. id est edificent vñ edificari faciant. z intellige de bonis prouentibus occasione bez- neficij vel ecclie vt pñt dñi.

e. Latenti feodo. sup. nec in alieno nec in proprio. Sed qd si clerici beneficiat de facto edificet i p- prio solo de bonis puenitib. ex suo beneficio cui? erit edificatū: videt q. erit ipñt edificantis vñ. s. cedat solo. ff. de re. di. l. i. n. tñtū. Jo. xij. q. ij. ap. l. cos. n. con- struxit: dicit q. solū cedet edificatō z sic erit ecclie in eius fauorē. p. cor. Spec. ti. de emp. z ven. s. tertio loco. n. hic aut scias. S. i. b. Jo. an. i. add. ad Spec. putat q. equus est dicere q. res sit cōis sic q. edificatū spectet ad eccliam z area ad heredes edificantis. Et ratio sua est ne ecclia locupletet cū aliena factura contra legē. Nam natura. ff. de cōdi. inde. z ne fauor ecclie pariat iusticiā. de dona. inter vi. z vxo. c. fi. Cum em regulare sit q. edificatū cedat solo: vt. s. di- ctū est: sufficit ecclie q. sibi seruet edificatū absq. eo q. edificatū trahat ad se solū. Alia rō ē q. iure scripto nō cauet expñsē q. id q. ex bonis ecclie factū est pñt ad eccliam: q. pñt hoc inductū est p. i. pñtationē magi- stroz q. per ius in ea parte expñsum: z huc dicto. Jo. an. cōcor. Antho. de butrio extra. e. c. inq. rendū. f. Hec etiam. Quartum dictum prime partis. g. Opus cor. i. cōcubinaz vñ filioz. Et idē inteli- gas si velint hoc facere ad op. cōsanguineozū suo- rum. Hāz quicqd de bonis ecclie emerit vñ acq.

fieri ad eccliam pertinere debet. extra eod. c. j. z quasi per totum. nec de eis possunt clerici beneficia- ri testari. extra de testamen. cum in officijs. b. Et sic. s. per pñtationem hanc. i. Illis. scilicet clericis beneficiatis.

trio puniatur.

De testamentis.

Stephanus.

Clericus nihil cōcu- binis testamēto relin- quat: relictum autem arbitrio episcopi con- uertatur in bñm ecclie sic quā rexit defunct.

Clericalis infra. Licet le- gitima testa- menta clericorū bene-

monstret solū illud q. primo dictū est. s. d. submissa- tione pecunie. Est em pñmō demōstratū ad ocu- lum. vt. l. nemo. ff. de here. insti. refer. tñ qñq. ad ocu- lum intellect. vñ. no. Bar. ff. de no. op. nū. l. i. in prin. o. Juxta rationē. ideo dicit q. suspicio oriri vel insurgere potest ex fundamento insulito. pñt quovis de q. scripti. s. de foro cōpeten. c. j. ver. suspecti. p. Arbitrū. quale erit istud arbitriū vide p. ea que scripsi. s. de cle. nō res. c. in decimis. ver. arbitrio. q. Si pñt. s. ep. archidiacon. aut alteri q. sus- pra taliter delinquentē pñt iurisdictioni ordinare. r. Purgauerit. Hec purgatio indici pōt ppter pu- blicam infamiam vñ ppter scandalū subortū vñ ppter vehementem suspitionē. nam hozū quodlibet per se sufficit licet nulla inq. sit pñtationē prout notat l. d. o- sten. de purga. ca. c. i. pñt. z ibi p. Jo. an. Sed ppter solam suspitionē supioris nō debet indici purgatio. s. q. v. oibus. per Jo. an. Sed pñtationis suspitio supe- rioris z aliorum sufficit. de officio ordin. c. ex parte. glo. fi. z ibi per Innocen.

s. Puniat. arbitrarie vñ hic pñt. z facit ad hoc et de offi. deleg. c. de causis. cū cōcor. ibi positus in glo.

t. Clericalis. Hec est constitutio Stephanus edita in concilio Broñ. primo: z habet duo dicta. secundum ibi. Quod si decetero: z est pars hu- ius. s. de vita z honesta. clerici. c. vt clericalis: z de co- habitatione. clerici. z mulie. c. vt clericalis.

u. Legitima testamēta. ea vñz q. sūt d. bonis pñt. s. nō pñt. platōe ecclie acq. sitis. et. e. c. j. z. c. cū i. officijs. z. c. q. nos: z hoc vñz de iure cōl. sec. de pñtatione. pñt quo vide q. scripsi. s. de cōsue. c. null. n. legata. nā de pñtatione pñt cleric. bñficiat. testari etiā de bonis ecclie pñt. platōe acq. sitis vt ibi dixi: z no. q. di- ctū testamēta legitima. nā aliqui sunt quoz testamēta sunt illegittima q. nō pñt licite cōdere testamēta de q. b. no. p. Lard. d. vñ. c. ij. gl. vlti. n. sus. fi. z qdā sunt testamēta illegittima rōne volūtāt vñ puta q. volūtās est irrationalis vñ z bonos mores z talia testamē- ta nō debent demandari executioni. Quedam sunt illegittima ratione solēntatis nō seruare z talia nō chylominus executioni demandari debent. notatur

Emptio- nis pbo- nis alie- natio com- prehendit.

Questio.

Questio.

Causa z oc- casio diffes- runt.

Clerici bez- neficiat de bonis ecclie testari potest.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

in.c. Joannes. ad si. extra eodem titulo per Antho-
nium de butrio.

A Beneficiario. de his principatib' loquitur eo q' bo-
na ecclesie in malos vsus couerti nō debet s'z successio-
ribus remanere. nā clerici nō beneficiat' de peculio
adueticio z acq'si-
tis ex labore suo
honesto/ donatio
ne p'pinq'uo'z/ ad
uocatioe z h'mōi
pōt licite testari.
vt ptz et. eo. c. i. z
c. q' nos. Itē cle-
ricus qui in ecclesia
recipit aliq's com-
modū nō p'vā tē-
tuli s'z p' vīā stipē-
dis p'sonalis pōt
de tali cōmodo te-
stari etia' de iure
cōi extra. c. c. rela-
tum. ver. ceterū.
B Uelū' ob-
seruari. z bene qz
vltima volūtas defuncti que est rōnabilis est omnis
no seruanda. de testa. c. tua. glo. ij. xij. q. ij. vltima vo-
luntas. per Joannem.

C Holumus tamen. simile habes. L. de dona. in-
ter vīrum z vxo. l. ij.
D L'cubinis suis. sed h' hoc opponit. ff. de dona.
ante nup. l. ij. s. in fi. ff. de dona. l. affectionis gra. z
l. donationes. in p'n. in q' b' legib' apparet q' donatio
facta p' cubine vltēta meretrici bene tenet. Solutio.
illud regulare est q' donatio facta cōcubine teneat.
fallit tñ in milite armate militie. L. de dona. inter vi-
rum z vxo. l. ij. Itē in milite inermis militie f'm r'is-
char. malūbra ibidē. nā talis nō solū phibet donatio
sed etiā ipse cōcubinat'. L. de epi. z cle. l. euz qui f'm
L'hy. in. d. l. ij. z h'z locū in omni clerico f'm Barth. q' sic
notat. dicta. l. affectionis. facit ad hoc. l. miles. in p'n-
cipio. cum glo. ff. de re iud. Sed q' p'missa loquun-
tur in donatione scias q' idem est in legato. ff. de tes-
tamen. milit. l. miles ita s' mulier. z. ff. de his quib. vt
indig. l. mulierem: z no. per Bartho. dicta. l. miles. ff.
de re iud. qui etiam. ibi dicit quod legatum relictu'z
per aduocatū concubine sue non tenet.

E Aliqd. etiā cōtuncūz modicū. ff. de acq. here.
l. si seruū. s' p'etoz ait. vbi de hoc per Barthol.
F In testamento suo. Idem est etiam in causa do-
nationis: vt dixi. s. ver. concubinis suis.

G Quod si decetero. secunda pars.
H Totum illud. scilicet relictum.

I Arbitrio epi. Sed nunqd archidiaconi vel alii
inferiores epi possint facere talia couerti in vsus ec-
clesie: vt hic d'r. Quidē q' nō ex eo q' hic dicit epi elis-
gendo inductiā p'sone existētis in illa dignitate. fa-
cit ad hoc. de elec. c. cū ex eo. s. nos sup hoc. l. vj. z ibi
p' Jo. an. in ver. epi. Et hic aduerte q' appellatione
epi in iurisdictionib' cōprehendit cōfirmat' licet
nō cōsecrat'. Itē capitulū vacante sede qñ succedit
in iurisdictione epali. de sup. ne. prela. l. vj. Itē oēs
illi q' iurisdictionē epalem exercēt ex cōmissione iur-
is. faciūt ad hoc nota. de malo. z obe. c. i. p'n. p' Jo-
han. an. l. c. xxxv.

S Sed quero qd veniet in hoc arbitrio
nunqd vt epi possit aliquid assignare tali cōcubine?
Dic quod non sed totū applicabitur ecclesie vt hic d'r
dicitur. Sed arbitriū epi erit in hoc. vt scilz limitet in
quos vsus conuerti debeant res sic legatē.

T Utrum ecclesie. si. siue ad fabricā siue ad ornāmēta
ecclesie siue ad reparatiōē cancelli vel mansi. siue
ad ipi' ecclesie vtilia z necessaria: z circa alia dubia

que possent moueri sup' arbitrio de quo hic loquitur
tur: vide. s. de cle. non resi. c. in decimis. s. arbitrio.
Quā rexit. Et sic loquit de bñficiato hñte ad-
ministratiōē qm iura cōia nō pōt testari de fructi-
bus sue administratiōis. p'zo quoy vide not. p' Jo. an.

de offi. ordi. c. p'ze-
senti. s. referuari.
lib. vj. **S** qd si
defunct' sic legas
nullas habuit ecc-
clesiā sed solū be-
neficiū in ecclesia
vtpura ppositurā
archidiaconiati /
cantariā / v' alio
beneficiū h'mōi.
qñ debet sic lega-
ta disponi: Dic q'
disponi debet in
vsus ipsius bene-
ficii: et ad onera
beneficii suppoz-
tanda. Circa q' vi-
de nota p' Jo. an.

Idem.
Religiosus in ordi-
ne regulari non testa-
bitur nec testamēto re-
linquat cum nihil pro-
prium habeat.

Um viris re-
ligiosis non li-
ceat possidere propri-
um o qui se & sua pari-

dicto. c. presenti. ver. oneribus. libro. vj.

Um viris. Nec cōstitutio est eiusdē cui' est
supior. Et facti tria. p'imo recitat mortuū
ad suū statutum. Secundo ibi. p'ncipaliter. pro-
cedit ad statutum. Tertio ibi. Cum nichil. ponit ra-
tionem sui statuti.

Religiosis. de quibus debet intelligi: vide. j.
glo. proxima.

Proprium. dicitur propriū quasi p'uatū a cōmu-
nitate z ab alijs separatū. not. p' Archi. de rescrip. c.
statutū. s. de suo. p'prio. lib. vi. in p'n. Et isto modo
religiosus nō pōt habere p'prium. de sta. mona. c. cū
ad monasteriū. in fi. vbi de hoc. xij. q. j. nō dicatis. etia'
de permissu plati vt ibi ptz cū sua glo. saltē vt possit
deat noie suo. p'prio. sec' tñ si possideat noie abbas-
tis v' monasterij put no. per vñ. in cle. ne in agro. s.
statu mona. s. p'prietatis. p'ot etiā religiosus has-
bere p'bandā distinctā v' p'pione annuā de bōis mo-
nasterij nō vt p'p'io sed vt horū dispēsator sub obe-
diētia abbatis: sic vt eā supior possit minuire z tol-
lere facti. c. nisi essent. de p'be. cū vbi notatis p' Inno.
in. s. p'udentiā. Et intelligas illud q' hic d'r locū ha-
bere i his q' aliquā de religionib' approbatis ingres-
si p'fessioē exp'ssa v' tacita ad eandē obligant. nā so-
lus ingressus absq' p'fessione nō ipedit ingredietes
qñ habeat p'p'iu z qñ possit testari post habitū reli-
giōis assumptū dñ tñ neq' exp'sse neq' tacite p'fessus
sit. facit. xij. q. v. c. vlt. i. fi. vbi de hoc p' Jo. i. s. sancti
monialib'. z no. de regula. c. bñficiū. s. assensus. per
Arch. l. vj. Et q' tales q' ingreditur monasteriū siue
religione infra annū p'batōis nulla p'fessione in-
terim facta retineāt p'p'iu z possint testari. notat et
eo. c. quia ingredientibus. per Innocē z Hostien. z
probat per aut. ingressi. L. de sacrosan. eccl' z vt in
telligatur de effectuali z permāfuro ingressu. Et sic
intelligunt glos. z clare probatur. xij. qōne. iij. q' in
gressentibus. vbi de hoc per Jo. an. z sic notat ex
p'esse Archidiaconi. in dicto. c. beneficii. ver. assensus.
lib. vj. Qui dicit quod talis est p'p'ius quo ad hoc
sui iuris z sue p'prie voluntatis alleg. ad hoc. L.
de sententiam passis. l. vlti. Et idem tenent docto.
extra eodem. c. q' ingredientibus: z ibi per Antho.
de butrio in notula. ij.

Se z sua. quid importat hec clausula potes
colligere ex notatis per L'hy. L. de sacrosan. eccl'.
aurentica ingressi. ver. vltius procedo. cum alijs
ver. ibi sequen. z extra de probatio. c. in presentia: z
dicam. j. glo. proxima.

Questio.

Diuisio.

Proprius

An teneat
donatio cō-
cubine fas-
cia.

Questio.

Questio.

A Pariter id est simul: et intelligas per expressum et nihilominus si de bonis non exprimat per dedicationem persone que est principalis expresse videntur de dicitur et bona tanquam tacte accessoria. Circa quod vide nota. p. l. h. d. aut. ingressi. p. p. p. t. circa hoc queritur.

An ingressus religionis nem possit testari.

Ter^a in ipso religionis ingressu dñio dedicantur: p^{re}sentialiter^o diffinitim⁹ vt nulla p^{er}sona i regulari^o ordine constituta cōcedere testamētū p^{re}sumat cum nihil suū t^{em}pale habeat q^{uo} trāsferre valeat i dñū alienū. **I**ohannes peccham.

rum de eo qui tunc greditur religionem approbatam et ubi tenet ingressus nec prius dā spouit de bonis. nam si quis ingreditur religionem non approbatam non ligat nec quo ad personā nec p^{er} cōsequēs quo ad bona. no. p. l. d. o. s. d. reglā. c. i. s. q. 2. p. arch. d. regulā. c. cōstitutioes. p. i. illa. l. i. v. 2. d. regula. c. eos. p. religioni. i. clem. p. l. d. o. s. d. r. q. uo ad bona vt nō transeant ubi non tenet ingressus p^{er}sona: facti de v. r. honesta. cleri. c. fina. **A** Nam ubi nō tenet expressum nec tenebit tacitum. ff. de ferul. r. l. i. p. d. i. l. i. s. i. cum cōcor. Si vero ingressus quis fuerit religionē approbatā nō tenet ingressus nō tenebit dedicatio bonorū in q^{uo} sunt accessoria p^{er}sona. sed exiens recuperabit bona sua. sic tenet glo. l. de sacro san. ecccl. aut. ingressi. 2. probat ex his que. s. d. i. r. l. 2. i. d. i. c. a. Nam ingredies 2. infra annū p^{er}batōis nulla facta p^{re}ssio ne exies recuperabit bona. de renun. c. ex transmissa de regula. c. statumimus. multo igit magis hoc fiet q^{uo} ingressus ab officio nō tenuit: q^{uo} multa impediūt p^{er}henda que nō dirimūt iam cōtracta. de regula. ad apostollā. cam. ff. de his qui sunt sui vel alie. i. l. i. p. a. t. re furio. so. Si vero teneat ingressus 2. remanet in monasterio 2. ante ingressum disposuit de bonis suis in p^{er}sonam alterius vel aliorū q^{uo} monasteriū: tunc nō trāsferuntur bona ad monasteriū. Circa quod vide notata. r. l. q. i. s. i. qua mulier. 2. c. seq. Sed si ante ingressum nichil disposuit verum est q^{uo} q^{uo} dū steterit nō p^{re}ssus tacite vel expresse pōt de bonis suis testari vt d. i. s. i. n. v. r. proprium. nec in hoc casu aliquid ad monasterium pertinebit. facti ad hoc textus de senten. excom. c. religio. l. i. v. 2. de regula. c. beneficiū. eodē lib. Si tñ talis ingredies nullo testamēto facto moriatur infra annū p^{er}batōis tūc sicut per mortem videtur confirmasse personā suā ad religionē sic 2. bonav^{er} detur confirmasse ad monasteriū: 2. hoc verū ubi p^{er} re ingreditur 2. sine aliqua conditōne quo ad bona 2. de hoc constat. facti ad hoc. ff. de in d. i. s. i. m. adfecto. l. i. s. i. Si dubiū sit tūc p^{re}sumit pro monasterio: quia summa est ratio que pro religionē facit. ff. de rel. 2. sumpt. funel. sunt persone. Et hec fuit sentētia Jacobi de rauēna 2. Petri de bella perti. dicta aut. ingressi. Et pro hac sentētia facit de baptismo. c. maiores. s. penult. 2. si cū ibi notatis St aut post annū p^{er}batōis professus sit tacite vel expresse tunc cū persona transeunt bona de proba. c. in presentia. et dicta aut. ingressi. Si vis amplius hanc materiā dilatare videas identicum de bono co dicto. c. in presentia. distinctio. i. s.

B Religiosus nō pmitat fieri executor testamētū nisi cū debita cautione supioris sine qua nō dīstributor legatorū erit: aut anathema sit. **R**eligiosa⁹ sinceritas 2. infra Statuto de lambeth^m quo est p^{ro}uissum salu-

ter exponitur per Accurs. in aut. ingressi. l. de sac. san. ecc. q^{uo} exponit dedicat. i. trāsferunt vt ibi patet.

Presentia litter. secundum dictum.

Nulla persona. i. neq^{ue} masculus neq^{ue} femina.

In regulari ordine. vt benedicti: basilij vltimū gultini. r. v. i. q. i. s. i. p. m. i. c. o. s. a. i. p. n. c. i. p. w. l. l. t. i. n. c. i. e. f. de decimis. r. rel. glosi loco basilij ponit francisc. 2. de sup. ne. p. r. e. l. c. v. n. i. c. o. v. e. r. regula res. in clem. Et ex hoc q^{uo} dicit regulari ordine aparet q^{uo} nō com^un^{is} p^{re}hēdit heremitas. Nam heremita retinet p^{ro}p^{ri}um 2. pōt testari. r. l. q. i. s. i. s. contra. de elect. c. i. ad monasteriū. per Innoc. p. r. i. n. o.

Religiosus nō pmitat fieri executor testamētū nisi cū debita cautione supioris sine qua nō dīstributor legatorū erit: aut anathema sit.

Religiosa⁹ sinceritas 2. infra Statuto de lambeth^m quo est p^{ro}uissum salu-

Religiosi tñ sunt si profitent in manus episcopi. de regula. porrecto. per Jo. an. r. sed nunq^{ue} episcopi: 2. talis qui nō est obligat⁹ certe religioni pōt ducere vxorem. de conuer. coluga. c. ex parte. i. s. i. glo. fi. 2. de v. ta talium notat Arch. de ex. c. p. r. e. l. a. c. i. l. i. b. v. i. p. d. e. Lardi. r. i. r. i. t. a. de v. s. u. r. c. i. s. i. p. n. o. d. c. cum monasterium Johan. et i. s. a. de his tractat. r. v. i. q. i. s. i. qui vere. Et Innoc. de fide instru. c. cum Johan. 2. w. l. de p. r. e. s. b. e. n. c. i. s. i. n. c. l. e. m. e. n. t. i. s. i.

Condere testamentū. concor. r. i. r. q. i. s. i. c. d. u. s. a. ingredientibus. Sic etiam sunt multi alij qui testamēta facere nō pōt videlicet furiosus. l. q^{uo} testamēta facere pos. l. furiosus. Item carētes q^{uo}busdā sensibus. eo. i. t. u. l. i. d. i. s. c. r. e. t. i. s. Item qui p^{ro}pter morbiacerbitatem non possunt articulare loqui nec scribere. eodem titulo. l. i. u. b. e. m. u. s. Item patientes defectum sue potestatis. l. qui testa. facere pos. l. sentum. Item prodigus. ff. de testa. l. is cui bonis. Item damnatus ad mortem naturalem vel ciuilem eo. t. l. e. i. u. s. q. u. i. Item committens delictum de quo pōt accusari post mortem. l. qui testamen. facere pos. l. i. s. i. Item vrsurarij manifesti. de v. s. u. r. c. q. i. s. i. l. i. b. v. i. Item excommunicatus fm quosdam. pro quo vide notata per Johannem in no. de senten. excommunicatio. cap. l. o. decernimus. libro. v. i. 2. tangitur de v. s. u. r. i. s. c. q. u. a. m. q. u. i. v. e. r. s. i. c. u. l. o. f. r. i. t. a. per Lardinal. libro. v. i. qui etiam ibi recitat plures personas quibus non licet testari. Et circa hoc potes videre plures casus quos ponit Spec. titu. de instru. edic. s. compendioso. in princip.

Cum nichil. Tertium dictum.

Suum tēporale. r. i. q. i. s. i. non dicitur. vbi glo. b. i. c. i. q^{uo} etiam vestis qua vitur non est sua.

Religiosa sinceritas. Hec est constitutio Jo. hannis peccham edita apud Lambeth. Et Diuissio. habet tres partes. In prima ponit statutus statuto prius edito additum. In secunda ibi. Et quia. Idē quod ordinatur circa executionem vltimarum voluntatum quo ad religiosos statuit obseruari etiam circa distributionem bonorum. In tertia ibi Unde qui. adijcit clausulam relectuam religiosorum non cauentium vt hic statuitur.

Statuto. scilicet bonifacii 2. incipit Item statumimus auctoritate presentis concilij. Et quia eius tenor hic totaliter inferitur ideo alibi q^{uo} hic in hoc opere non loquatur.

De lambeth. Hec p^{re}dictū bonifacii celebratum fuit Anno dñi. m. ccl. x. 2. aliquos libros quos vidi.

Plures sunt qui testamentum cōdere nō possunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A Culuscūq; p̄fessionis. s. siue monachalis siue canonialis siue fratrum medicantiū siue nō medicantiū. Sicut sit Jo. an. et. c. religiosus. gl. ij. li. vi. Vel dic culuscūq; p̄fessionis. i. quācūq; religionis siue ordinis regulā p̄fessus sit: dum tñ claustralis existat.

Licētia. q̄ si extorta sit nō d̄r licētia. de elect. c. quorūdam. li. vi. vbi d̄r hoc p̄ Arch. v. obtenta. Et de hac licētia cōstare d̄r alio mō: do q̄ p̄ assertionē ipsius religiosi. Als posset dici q̄

hriter ne aliq̄ religiosi cuiuscūq; p̄fessionis existant sint executores testamentorum nisi de licētia et volūtate

idei iuris esset de eo q̄ nō est et de eo q̄ nō apparet. ff. de p̄ben. emp. l. iij. c. l. fundi. cū si libus. Et intelligas q̄ hec licētia d̄r p̄cedere actū recipiēdi officium de quo loquitur hec p̄stitutio. facit ad hoc de sacro. san. eccle. l. j. de epis. c. cle. aut. licētia. Et notat p̄ Bar. in l. i. si aut. ff. de aqua plu. arcē. vbi dicit q̄ vbi requiritur iussus: debet p̄cedere. ff. de acq̄. here. l. i. si quis michi bona. s. iussus. sic etiā mandatū. vt. l. i. si vero nō remuneratū. s. si post venditā. ff. mandatū. Vbi nō requiritur auctoritas illa debet adhiberi in ipso actu incōtinenti ante vel post. Insi. de aucto. tut. s. tu. s. tutor. cū si libus. Als nō requirit cōsensus siue volūtas tñ p̄t p̄cedere vel sequi. vt. d. l. i. si aut. r. l. ad macedo. l. i. ff. de solu. l. ratum. Sed qñ requirit licētia debet p̄cedere vt p̄dixi. et facit ad hoc. c. religiosus. eo. si. lib. vi. de regu. licet et clem. vlti. de elect. Si autem requiritur cōsensus debet etiā p̄cedere. ff. de administratō. tuto. l. i. cūsum et meum. facit ad hoc ne sede vacante. c. vnico. lib. vi.

Licentia.

Licētia. Et volūtas. videt q̄ hec duo scz licētia et voluntas hic ponunt vt diuersa sicut patet p̄ hāc cōtūctiua et cū natura est vt copulet inter diuersa. ff. de here. insti. l. interdū. Differūt etiā in hoc casu vt p̄dixi. et in glo. p̄cedenti. Solēt tñ aliqui dicere q̄ licētia intelligit libera volūtas sine causa. sic videt sentire Innocē. de statu mona. c. cū monasteriū. p̄. licētia. et in prin. Bar. dō. ff. de alimē. leg. l. alio. p̄. p̄cedo vltimus dicit q̄ verbū licētia importat arbitriū boni viri et hoc sic probat hoc nomē licētia descendit a verbo licet qd tñ est dicere q̄tum licitū sit. Sed non est dubiū quin ista p̄ba si tibi videat iustū vel licitū importet arbitriū boni viri. vt. l. fidelitatis. s. quāq; ff. de leg. iij. c. l. si sic. s. j. ff. de leg. i. ergo rē. Sed hec materia modicū cōcernit casum nostrum nisi quo ad hoc vt sic licētiar nō possit administrare ad libitū sed arbitrio boni viri. michi videtur q̄ in casu huius constitutionis licētia et volūtas modicū differunt q̄ in licētia inest volūtas: est tñ verū qd licētia tribuit ex vi auctoritatis. voluntas vero accedit ex vi libertatis que pōt p̄cedere et sequi. vt dixi. s. glo. p̄xi.

Ordinariorū. hec dictio pōt intelligi in casu nostro nō solum de epis sed etiā archidiaconis abbatibz et alijs quibuscūq; in hac parte iurisdictionē ordinariā habētibz. circa q̄ vide qd scripsi. s. de cōstitu. c. executor habet. p̄. ordinarij. sed huc l̄e ob stare videtur qd habes de testa. c. religiosus. s. j. li. vi. vbi apparet q̄ sufficit hāc licētia habere a suo superiore immediato. abbate: et cōcor. ad idē. c. si religiosus. de elect. lib. vi. Et facit notata. d. c. religiosus. de testa. li. vi. p̄. superiore suo. p̄ Archi. Solutio q̄ expedit iura iuribus cōcordare de elect. c. cū expedit. lib. vi. Dic q̄ haberi d̄r licētia vtriusq; scz abbatibz p̄rius etiā ordinarij. Requirit enim licētia abbatibz: vt patet in dicto. c. religiosus: q̄ talis religiosus sine eo nec habet velle neq; nolle: vt ibi d̄r. requiritur etiā licētia ordinarij ex vigore huius statuti qd in hoc nō deroga

gat iuri papali sed acumulat et hoc satis licet vt no. l. hostien. et Jo. in no. de offi. archiep̄s by. c. vt singule. maxime p̄pter causas hic in textu subsequēter allegatas. Sed qd si abbas vel superior immediatus dederit hanc licētia ordinarij tamē nō vult eam

Questio.

ordinarioz. Adiciendo. Durim? Statuendū q̄ nullus religiosus p̄mittatur executor exi

concedere: nec voluntatem suā adhibere? Dicit pōt q̄ in hoc casu superior illius ordinarij consulendus est et ille remediū adhibebit. ar. ad hoc d̄r iure patro. c. nullus. Sed si le textus meli⁹ fa

cit q̄ ad papā in hoc casu habere recursum. puto tñ q̄ archiep̄s vel eius officialis in hoc casu possit istud remediare eo q̄ de cōstitutione puinciali agitur cuius ipse auctor est et executor esse debet iuxta notata docto. de p̄ben. c. graue. et faciunt ad hoc no. Joā. an. de elect. dicto. c. si religiosus. lib. vi. ver. obtenta.

Adiciendo. sic ergo constitutio Bonifacii non est sublata sed stat vt prius in suo robore.

Nullus religiosus. Intellige principāz de claustrali q̄ nō habet velle neq; nolle. Cū tñ nō claustralis velle et nolle habeat: vt no. glo. xvi. q. j. de monachis. hic tñ pōt indistincte intelligi de quocūq; religioso p̄fesso siue sit redact⁹ ad claustrū siue nō. Et sic cōtinet etiā abbatē et priore ac etiā talem qui extra monasteriū p̄est alicui ecclesie parochiali vel alteri loco ad quod facit hec dictio vniuersalis nullus. vt sic accedant notata Johan. an. de decimis. c. religiosi. glo. j. in fine. in clemen.

Permittat. Hoc dicit ex eo q̄ supra dixi argumēto sumpto a cōtrario q̄ religiosus de licētia et volūtate ordinarij possit esse executor. dat ergo auctor ipsi ordinario legē q̄ non permittat talis religiosus exercere officiū executoris nisi faciat putet in textu. et dic permittat id est cōcedat vel potestas detur. Sic als ponit hec dictio permittit de etate et qualita. ordi. c. vnico. in prin. vbi de hoc per Lard. et Archi. lib. vi. Sed nunqd in hoc casu sufficit tacita pmissio ordinarij? Videt qd sic dum tamen cōstet de licētia expressa sui immediate superioris. iuxta illud. c. religiosus. eo. titu. lib. vi. qd capitulz cuius cōe cōtineat huius cōstitutioni inquantum p̄ eaz illi iuri obuiari posset d̄r p̄ferri maxie cū inferior legi superioris derogare nō poterit. de elect. c. He roman. s. j. in cle. cū si libz. Ita tñ l̄ra innotat. et hoc puto verū maxime p̄ hoc qd d̄r. ad si. q̄ tales qui non possunt cauere vt hic statuit: sunt auctoritate huius cōcilijs ab huius executione et etiā districtione perpetuo elongati. Nec obstat dictum. c. religiosus: q̄ illud. c. et hec constitutio bene compatiuntur se adinuicem: vt infra patebit.

Questio.

Executor. sume qd est. testamenti: vt sic differat ab eo qui rem iudicatam exequit et in effectū deducit. L. de execu. rei iudi. l. executorem. Multipliciter namq; dicitur executor. Est enim executor testamenti: vt hic. Item rei iudicate vt p̄dixi. Iudex etiam delegatus dicitur executor. L. de iudi. l. aper. t̄stini. r. l. finali. Itē executor id est viator vel nuncius. insti. de act. s. tripli. Itē executor id est notari⁹. L. de epis. c. clerici. l. cū clericis. s. ij. Breuiter scias quod in iure reperiuntur executores sententiāz negotiorum / p̄ceptorum / testamentorum / et gratiarū. De primis plene habes de offi. delega. c. pastoralis. s. q̄ vero de re iudi. c. decetero. r. c. qd ad consultationē. De. et. et. th. habes de obli. ga. ad ratio. c. vnico. de of. deleg. super questionum. post princip. ff. de nego. ge. l. licet. s. si executor. de testi. l. finali. de immunitate

Executor multiplex.

ecclie. c. i. De quarto scz testamentoꝝ de testa. c. ff. lib.
vi. de testa. Johānes de Johā. in nouel. De quinto
scz gratiariū notat. de Jo. de cōfess. pben. c. si soli. lib.
vi. in no. statim post pñct. Et q materia nostra est de
executoribus testamētoꝝ. Scias q hmoi executor
scz diuersis no

minibus appellā
tur prout plen⁹
patet d̄ instr. edf.
S. nūc nō aliqua
in prin. p. Specu.

2 **S**uus super
rior. supp. immes

diatus vt notat de
bro. vj. Nam 2 a t

obtinere ad effectum
ut ibi. Et no. hanc

religioso qui est o-

perioze pro eo ve
tus nō habet prāt
funerificum nat

superioris: ut patet
habet velle neq. n.

Religioso. scilicet
Generaliter loquitur

ad religionis specti
li cautione de qua

mitti executor: ut
bus minoribus sic

de verbo. signifi. in
Sufficienter.

Sufficienter. Juratoria/vel fides
[policea transmissa]

pol. c. ex trāmissa. t.
fi. Et debet imponi
n. prodest ut lra

q. v. prodest. vt lite
cord. nota. p. Card.

bro. vi]. Sed melius
not. per docto. de p

Sed quid si ille
morat nec p fideiuss

...atozia prout notat
...oc optime eã de bo

Sed in hoc casu vbi
admittendus vt ere

admittendus ut ex
t: 7 sic in simili sen
fructu in fi. glo gl

nisi supior suus^a caueat
pro suo religioso huius
modi quod sufficere

exequē & fideliter red
dat & integre rōnem
de residuis si que fue-

*Supiorē poterit cauere p seipō dūmodo fiat de p sen
su sui quēt⁹. Juxta no. de rescrip. c. edoceri. Et facti
ad hoc. c. abbatem. q̄ refert ē de p̄dictis.*

Fideliter. scz iuxta dispositionem defuncti.
Integre. id est sine diminutione.

f. **R**ationes. i. cōpotum siue calculum. sic stat a^ls
de cler. egro. c. vnico. §. senti. li. vi. Et no. ex calculo.

...
sus etiā exēptus nō solū pōt vocari ad h̄mōt reddē
dam rōnez corā ordinario: s; etiā ad hoc tenet autē

juris. text⁹ est in c. vincto. eo. ti. in cle. nō obstatē sua
exēptione vt ibi patet. ¶ Sed id ē testatū in c. vincto.

receptione vt ibi p^oz. ¶ Sed qd si testator vetuit ne
 executor teneat reddere rationē? Dic q in arbitrio

四、

Questo.

Questio.

Questo.

Quarto.

Provincialis Guillelmi Linderwode.

voluntas. xij. q. ii. nō distinguit inter causas pias et nō pias et publice inter sit ultimas voluntates exequi. ff. que ad. testa. ap. l. i. Ideo accusatio suspecti executoris est publica maxime qñ pia sine reliquis expediri nō pñt vt in decre. Johā. pall. Et circa hāc materiā adde notata i cōstitutione Octo boni libertatē. p. Johā. de atho. i. sua magna glo. n. nunquid execu- tor cauere.

a De dānis. sic ergo p tali execu- tore requiritur cau- tio hec vlez res sue administratio- ni commissas sal- uas fore vt hic ap- paret pōt esse ra- tio qñ cuz talis p- prium nō habeat cēset esse nō soluendo. Facit. ff. de an. leg. l. i. liberto. § largius. Sed huic rationi obstat intellectus verus illius § largi. qui est qñ testator igno- rante paupertate ipse executoris vt ibi pñt in glo. Unde in hoc qñ testator scituit hunc esse religiosum et psequens nō soluendo videt ei fide approbare. Et ppter ea nō tenet satisfacere. Insi. de satisf. tu. §. i. et fa- cit ad idē. ff. si cui pl. q. p. leg. fall. diu. l. de episc. audi. l. de creationib. et qñ talis religiosus nō satis- dabit expresse notat Jo. an. in add. ad Specul. n. quid si heres adde. prima ad fi. Sed in pñm facit. l. si a pluri. ff. de leg. i. Solutio hz Dy. Executor qñ a testatore recepit cōmoduz tenet cauere vt ibi. et sic pōt intelligi qñ hic dicitur executor nō merus qui nullū cōm odū recipit a defuncto nō tenet satisfacere vt in alijs cōcor. vñ aliter qñ cautionē de implēdo one re spāliter in iūcto talis executor in iūctum est mini- ster nudus nō tenet p se nec p aliu pñtare. vt. s. dictus est. Secus tñ est si cū mīsterio sit legatari. Nā tunc tenet cauere sed nō satisfacere. Sic stat. d. l. si a pluri- bus pall. vbi nō sine mīsterio est legatari. tñ tunc tenet cauere et etiā satisfacere. vt. l. si tibi. ff. de leg. iij. z. l. quibus diebus. §. i. de cōdi. z. demon. Sed pter hāc cautionē vlez de implēdo onere in iūcto vel etiā illā de seruādo coexecutores indēnes de qua pōt in- telligi. d. l. si a pluri. est dare aliā cautionē vlez ces- santū partes reddi. Et tunc si sit legatarius tñ nō tenet satisfacere. vt. l. pecunie. in pñci. ff. de alt. lega. Si nō sit mīster nō tñ nudus tunc cogit cauere. vt. d. l. pecunie. ij. rñso. nō tñ satisfacere eo qñ ipse fides sit electa a testatore. facit. l. firmo. §. i. ff. qñ di. leg. ce- dit. Et sic videt sentire Barth. in d. l. diuus. qui dicit qñ merus executor nec tenet cauere nec satisfacere. vt ibi patet. Et scias qñ nudus mīster dicitur qui ex vo- luntate defuncti nullū sentit cōmoduz. sic sentit glo. ff. de leg. iij. l. si qñ ticio. Et facit ad idē. l. simplicius als incipit si mulier. ff. de dona. inter vt. z. po. Sed aduerte vt meli⁹ intelligas pñcta. qñqñ in aliquē cō- feruntur verba dispositiua expresse vt in tali exem- plo. lego Johānt decē que volo eū restituere Marti- no vel in pños vsus per eum distribui. in hoc casu talis est legatarius et etiā executor et idem si tacite verba dispositiua in eum conferantur. verbi gratia vbi sibi aliquid legatur sic tamen vt post aliquid tē- pus illud restituat Martino volendo per hoc eum aliquid commodum sentire ex legato nam et tunc erit legatarius. vt dicta. l. simplicius. Si vero in ali- quem non conferantur verba dispositiua nec tacite nec expresse sed solū ei cōmittit exectio facti cum aliquo cōmodo. tunc si non ex ipso legato defuncti per eum exequendo sed aliunde cōmodum habere

debeat. vt puta pro seipso videlicet quia aliquid cer- tum sibi legatur ad cōmodum propriū pter lega- ta exequenda tunc dicitur executor sed non merus: qñ potest conueniri a legatariis. vt dicta. l. si a pluri- bus et talis debet satisfacere de reddendo partes ces- tantum que in ca- su nostro cōpre- hendunt sub istis residuis que non possunt cadere sub legato istius non meri executoris: vt dicta. l. pecu- nie. prealleg. Et sic intelligitur qñ hic dicitur. Vbi vero in aliquē nō cōfertur dispositio nec tacite nec expresse nec com- modum aliquod

tores efficiuntur bono- rum defuncti temerita- te propria vel impu- dentia aliena ex quo magnam puenire bi- demus bonorum huius- modi lesionē. Idē circa huiusmodi distributio-

sentit ex voluntate defuncti sed cōmittit sibi execu- tio facti solūmodo sine aliquo cōmodo tunc est me- rus et nudus executor: et sic stat. d. l. si qñ ticio. ff. de leg. iij. z. d. l. diuus pall. Ista notant p Barth. d. l. pe- cunie. Sed melius d. l. si quis ticio. Et ex his patet solutio eorum que supra pro contrariis allegantur. **b** Locū ordinariū pñcipaliter intellige de loci dyocesano vt patet extra eo. tñc. Johannes. Habet nichilominus locum in quolibet alio qui in loco ha- bet iurisdictionem episcopalem vel quasi quod esse potest. de priuilegiis. cabbates. in fi. lib. vi. Et ad idem facit quod legitur. de vsu. c. quamq. lib. vi.

c Difficultate. forsan allegando exemptionem vel aliud huiusmodi quod possit redditionem talis cōport seu rationis differre. Et circa hoc vide pro- uisionem quā habes eodem titulo. c. vnico. in cleme.

d Et quia. secunda pars.

e Habitum deferentes. Aduerte non dicit reli- giosi sed religionis habitum deferentes per hoc in- nuendo quod non omnes qui religionis habitū ge- stant sunt religiosi. Nam habitus nō facit. monachū sed pñfessio. de regula. c. porrecti. Et l. pñfessus ge- rat habitū sue pñfessionis congruētem: tñ pōt esse qñ moribus nō sit religiosus: vel potest intelligi de his qui per gestacionem habitus fingūt se monachos vt religiosos et non sunt. de quibus legitur et notatur extra de regula. c. vt clerici.

f Executores. supple in testamento deputati.

g Distributores. non tamen ad hoc officium de- putati per defunctum sed aliunde vt hic patet in liti- tera. Si autem velis scire quale sit officium distribu- torum vbi deputati sunt sub eo nomine per defun- ctum. Et an sint dicēdi executores vide notata per Specul. titu. de instru. edic. §. nunc nō aliqua. n. sed an distributor. vbi concludit tam per Specul. qñ per Johā. an. in add. ad Specul. quod in effectu idem significant aliquem deputare executores/distribu- torem/vel solutorem. faciēda tamen est vis in mo- do deputandi: vt ibi patet in ver. sequentibus pres- sertim in versicul. et scias quod executores.

h Temeritate propria. quia per testatorem non deputati se ingerunt ad hoc.

i Imprudentia aliena. qñ forsan executores de- putati tales ad distribuendum bona defuncti eli- gunt vel assignant.

k Ex quo. supple facto supradicto incongruo et inuenient.

l Lesionem. hec est pñcipalis causa huius status et vt apparet et est multum rationalis cum ad or- dinarios ecclesiasticos spectet ultimas voluntates decedentium tueri et exequi vt dixi. s. verb. residuis.

Habit⁹ nō facit mona- chum.

Nudus mi- nister.

Observari. supple in psonis religiosorum hndi.
b. **A**lter. supple qd de licentia et voluntate ordi-
natorum et sub cautione de qua prefertur.

Distributione. etia si talis distributio eis comit-
tatur a defuncto cu eade sit ratio sicut in executioe

ff. ad. l. ad. l. illud
et d. costi. c. transla-
to. ibiq. d. vno zc.

Sub pena
anathematis. l. e.

terne maledictio
nis. xxiij. qd. liij.

gustilarius. d. re
fudi. c. ad aplice.

vbi d. hoc. ff. ana-
thematis. p. Arch.

li. vj. qd. dicit qd ana-
thema nichil aliud

significat qd sepa-
ratione a deo. xxiij.

q. liij. certu est. Et
est hec qda comi-

natio no pena se-
tentie late vt no.

Jo. an. d. bigam.

c. vnic. Et et Lar-
dii. z. Arch. p. b.

anathemate. li. vj
Et hoc veru vbi

sic fersa lege. Sec^{us} tñ est si fersa ab hoie. vt no. Bar-
tho. d. sagittarijs. c. vnic. Sed lat^{us} ibi g. l. denr. d.

bony coq circa hoc vim dicta recitat z maxie arch.
l. xliij. d. Salontane. Qñ tñ scias qd anathema dif-

ferat ab excoicatioe: qd excoicatio fit sine solennitate.
Anathema cu solennitate. no. p. Jo. an. d. sud. c. cuz no

ab hoie. potes et circa hoc qd dicit sub pena anathe-
matis: an sit late sine vl ferede videre notata docto-

rum d. symon. c. sicut tu. de iure pson. c. relatu. vbi
Antho. dicit qd hec vba sit sine ferede z no late. Et

ide not. i. c. oes ad fi. et d. testis. ratio est. na ista pba
sub pda anathematis pnt duplr itelligi. f. anathema

tis late z anathematis ferede. Vñ i dubio psumit fer-
rede. sic ipse not. et de loc. z coduc. c. j. partiante sine.

Unde. tertia pars.

Sufficieter cauere. f. vt. d. dictu est. fz nunqd in
hoc casu sufficiet vt al^{ius} qd sup^{er} sup^{er} p tali religioso

caueat. vide qd no p ea que. d. dicta sunt qd constitutio
ita vt pr^{imo} ex sup^{er}iorib^{us} regit cautione ip^{si} sup^{er}ioris

pro suo religioso. ergo ex vt hui^{us} constitutiois no est
admittendus al^{ius} cu psona que cauere debeat est spe-

cialiter electa. de offi. deleg. c. fi. puto tñ qd de volun-
tate z cosensu talis sup^{er}ioris cõcurrente ad hoc etia

cõsensu ordinaris possit p aliū pñari hec cautio quia
no sic eligi industria persone ip^{si} sup^{er}ioris ad ca-

uendum quñ per altum possit fieri hec cautio put-
tinnit hec littera que dicit cauere nequeunt. loquens

do. scz de ip^{si}s religiosis qui deputati sunt executo-
res vel distributores huiusmodi bonoz. faciunt ad

hoc notata. Ber. in dicto. c. vltimo. ver. psonaliter.
Sed Bonoz huiusmodi. testantur vt patet ex supradic-
tis. Sed qd erit in casu quo aliquis cedat intestat^{us}

nunqd religioso possit committi administratio bonoz
sic defuncti estimo qd sic dñ tamē cõcurrat ad hoc lra

cetia sui sup^{er}ioris immediati. vt. d. c. religiosus. li. vj.
Itē volūtas z cõsensu ordinaris qd eū deputabit cū

cautione de qua hic loquimur maxime vt talis in hoc ca-
su sustineat vices ep^{iscop}i vt ordinaris ad quē spectat ta-

lum bonoz administratio. L. de ep^{iscop}o. z clerici. l. nulli. z
tunc talis no dicitur executor testamentari^{us} neqz legiti-

mus sed datus facit iussu de attil. tu. s. nos auez.
ff. de alt. leg. l. iij. s. solet. z videtur in casu nostro fo-

re expressum tñ. de instru. edic. s. nunc aliqua. ver.

nem precipimus obser-

uari^{us} quod circa execu-

tionem superi^{us} est pro-

uissum ne aliter^{us} execu-

tionem vel distributionem

huiusmodi se immisce-

ant sub pena^{us} anathe-

mat^{is} inhibētes. Un-

de^{us} qui sufficiēter^{us} caue-

re nequeūt sciāt se tam

ab executione q^{ue} a di-

tributione bonorum

huiusmodi pñentis dif-

quid si vnus erat tantum. in fine per Specul.

Conclis. z si ex vigore huius constitutionis
ipso iure hoc procedit.

Elongatos. z sic ipso facto als si hoc fieri de-
beret per sententiam dixisset elongandos.

finitione concilij^{us} per-
petuo elongatos^{us}.

Symon mepham:

Pro publicatione te-
stamenti pauperis ci-
tra cetum solidos ster-
lingorum possidentes
nichil penit^{us} exigatur.

Item q^{ue} locoz^{um}
ordinarij circa illi-
uationem^{us} testamen-
torum z commissionem^{us}

tionem Octobont libertatē. Secus tñ est de iure cõ-
muni: vt patet. L. eodem. l. consulta diualla: z. l. tes-
tamenta cum ibi notatis: z. L. de ep^{iscop}o. z clerici. l.
repetita. nec obstat. c. nos quidem: z. c. si heredes: z
c. iura extra eodem: in quibus videtur talia spectare
ad ep^{iscop}um: quia loquitur in actu executionis vlti-
time voluntatis non autem in sinuatiōis siue publi-
cationis testamenti vt ibi patet: z sic stat. l. nulli. L.
de ep^{iscop}o. z clerici. z qd cõsuetudo possit tribuere iudi-
cibus ecclesiasticis talem potestatem probatur. L.
de emancip. lib. l. i. in fine. xi. dist. in cõsuetudin-
is. L. que sit long. consuetudo. l. i. de leg. l. de quib^{us}
bus. cum concordant super hoc vide quod etiam dñ-
cam. j. c. proxi. s. testamentis per diuersas glossas.

Commissiones administrationis. hec vt vide-
tur non est necessaria qd executor deputatus ad vo-
luntatem defuncti explendam potest eam ex conscie-
tia propria explere. L. de ep^{iscop}o. z clerici. l. nulli. L.
si quidem: z quo ad iuramentū de ratione fideliter
reddenda sufficit vt vide qd illud possit administratio-
nem finitaz pñet. L. de dona. l. si quis pro redemptio-
ne. s. j. z facit ad hoc qd cū talis sit executor testamē-
tarius vide qd persona sua sit in hoc sufficiēter ap-
probata per testatōrē qui eum deputauit. circa quod
vide qd scripsi. s. eodē. c. proxi. ver. de dñis. p^{ro} sol-
utione pñmissorū potes dicere quod dicta. l. nul-
li. s. z si quidem loquitur in mero executore testamē-
tario qui nullum commodū percipere potest de bo-
nis defuncti z qui satisfacere non tenetur sicut pleni^{us}
dixi. s. c. proxi. in ver. damnis. non tamē per hoc
excusatur quñ etiam z si esset non merus vt tolla-
tur fraudis suspitio debeat administratione suscipi
pere coram iudice competente. Sicut alias legitur
in simili de administratio. bono. furiosi qui licet da-
tus fuerit in testamento z propterea non teneatur
satisfacere de fideliter administrando debet tamē co-
ram iudice administrationē suscipere sicut legit. L.
de ep^{iscop}o. aud. l. de creatioib^{us}. etia cū iuramēto
de fideliter administrando vt ibi patet. facit ad idē.
L. de eroga. mss. anno. ne. l. p. in princ. lib. xij. L.
de cura. fu. l. h. in fi. z in cle. ij. illi etiam de relig. do.
Et circa hoc vide quod vltimus dicam. j. eo. c. pñi-
s. Inhibemus. ver. promittant.

Item q^{ue}
locorum.

Hec constitutio
fuit edita p Sy-

monē mepham. z

h3 duo dicta. In

primo ponit mo-

tiuum sui statuti.

In secundo ibi

statutum. po-

nit statutum.

In sinuatioe
nem. i. publicatio

nem de qua leg. z

nota. l. publicati.

L. de testis: z. ff.

quēad. testā apes-

riant. l. i. s. si quis.

hec aut publicas-

tio de cõsuetudinē

ne Anglie perti-

net ad iudices ec-

clesiasticos sicut

patet in constitus-

ma.

Excoica-

tio z ana-

thema dif-

ferunt.

Diuisio.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

ma.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a Cautelas. i. frustrationes/moraciones/sive casuallaciones. ff. de pb. sig. l. si calumniatur. in prin.
b Pecuniam. In stricta significatione significat pecuniam numeratam tm. L. de nōnūme. pecu. p. totum. Large vero sumēdo denotat quicqd homines

Verbū de
cunie stricte
z large
sumitur.

in terra et in suo
dominio habet. i.
q. iii. c. totum. L.
de consti. pecu. l. i.
ff. de calum. l. i.
in fi. et. l. ii. et. l. iii.
cū similibus. Ad
que z circa ea po
tes addere q legi
tur z notat in . l .
pecunie p. b. i. z. l.
pecunie noie. ff. d
verbo. signi.

c Exorquet. nō soluz talis ex
torzio clericis p
hibetur immo et
hmoi testamēto
ruz insinuatione
ue publicatio eis
prohibet de iure.
v. i. p. z. L. de epis.
z cle. repetita cū
alleg. q. s. eo. cal.
legantur. sub. ver.
insinuationem.
Et ratio reddi
tur in iuribus tbt
alleg. q. opprobri
um est clericis si
velint se ostende
re peritos nego
ciorum. forensiū.

Pauper.

d Statuimus. secunda pars.

e Pro insinuatione. non dicit pro registratōne
scriptura z alijs laboribus circa hoc fiendis. unde
quid in istis fieri seu seruari debeat. vide. f. e. c. Adeo
quozundam vbi amplius dicam.

f Pauperis. Aduerte hic z ex istis que sequunt q
pauper dicit q in bonis habet centum solidos. Alii tñ
lex ciuils dicit pauperes esse qui nō excedit in bo
nis. Laureos. vt. l. nonnulli. ff. de accusa. Et dixi. s. de
offi. ordi. c. i. p. pauperes audiedos. Quomodo autē
differunt aureus z solidus. vide. f. e. c. p. solidos.

Inuenta
rium mul
tiplex.

g Inuentariū. De hoc habes. xij. q. ii. charitatē. z
q. v. c. sicubi. Et dicit inuentariū scriptura in qua oia q
inuenta sunt conscribunt. Et reperit in iure inuenta
rium multiplex. Vt z tutorū z curatoz. L. de admini
stra. tu. l. tutores. Vt z orphanotrophozū sive hospi
talariorū de reli. do. c. q. cōtingit. p. Illis etiam. in
cle. Item platis in reb⁹ ecclesie. xxviii. di. de siracu
sane. xij. q. i. de manifesta. Itē heredis. L. de iure des
libe. l. scimus. vbi plura videre poteris tam p textū
q per doctores de cōfectione inuentarij z eius effe
ctu. Et de his inuentarijs et eozum effectu suc
cessiue tractatur per Specula. titu. de instru. edic. s.
edicto de impugnatiōe testamēti vsq in fi. est etiaz
vltia premissa inuentariuz conscribendū per execu
tores vltime voluntatis defuncti vt hic. Et tale inuen
tariū etiam facere tenet eps qui est legitimus exe
cutor. L. de epis. z cler. l. nulli. s. i. Et fact. L. de do
na. l. si quis pro redemptione. respo. s. i. L. de bo
proscrip. l. si quis. Sic igitur z quilibet alius qui est
in testamento deputatus vniuersalis executor om
nium bonozū sicut patet in tutore z curatore. L. de
administrationi. tuto. l. tutores. Secus tamen est in
eo qui ad certas res distribuendas datus est execu

tor. L. de in litem dan. tu. l. ad protegendum. Sicut
etiam contingit in curatore bonis dato ad certam
rem vel speciem. ff. de bo. aucto. iudi. pos. l. fina. ff. de
ven. in pos. mlt. l. i. s. Item si periculum. cum alijs. cō
cordan. quas ponit Specul. titu. de instru. edic. s. nūc
vero aliqua. ver.

**ditionis testamentozū
executionez excoicent.
Probato autē coram
ordinarijs testamento
nihil amplius exigant
layci nisi ratione layca
lis feodi. Nec quisq di
stribuat ante inuenta
rium factuz: z ordina
rijs examinandum da
tum: a quibus nō nisi fi
dis z qui soluendo sint
mandet executio. Exe
cutores autē nihil sibi
pro executione vendi
cent vltra testantis vo
luntatē te ordinariozū
censurā aut ab ingres
su ecclesie suspendant.**

Sed an tenetur
inuentariū facere.
Ratio est. quia ni
chil est qd i eo po
neret vel scriberet
se inuentisse. z
uentariuz namq
idem est q reper
tozū eo q res res
parte in eo distri
buitur. ff. de ad
ministra. tut. l. eus
toz q repertorū.
vltio. j. Jurabit
in q ea q sue ad
ministratiōi cō
missa sunt fidelit
ter faciet z adim
plebit. L. de es
pise. au. l. de crea
tionibus: z notat
per Spec. tit. de
actore ab vniuer
sitate constituto.
p. puberes autē.
h. Centū sol
dos. Solidus au
teus z nummīna
ides sunt sicut no
tatur in glos. L.
de vete. nummif.
pote. super rubr

ca. Et concor. ad idem glos. l. quotiens. L. de suscep.
z archa. libro. x. vbi patet quod. lxxij. solidi faciunt
libram. Et fiebat hī solidi de auro vt notat glo. pre
dicta de ve. num. potestate. Et predictis concor. glo.
ff. de in tus vocan. l. si. ver. aureos. Idē tamē solidus
sumitur pro. xij. denarijs Anglicanis. Et est solid⁹
vulgaris. Solidus vero primo modo sumptus dicit⁹
tur solidus legalis. Sterlingozum nomen erat ar
gentee monete. Et habebat similitudinem denarij
modo vusualis: hoc saluo quod in vna quarta habebat
effigiem auri que vocatur sturnus Anglice ster
lyng. Et hozum. xxvj. ponderabat vnciam. cum ta
men iam. xxij. denarij vix faciāt vnciam. **Q**ues
ro ergo nunquid circa hos centum solidos debeat
considerari valor in moneta tam corrente vel alia
fm valore tante summe in sterlingis: videtur quod
debet considerari fm valorem sterlingozū qui curre
bant tēpore statuti edicti. arg. ad hoc extra de cens.
cum olim cum ibi notatis per doctores. Sed dic cō
trarium: quia vbi dispositio surgit ex statuto vt hic
licet moneta sit diminuta in valore tamen debet con
siderari respectu monete noue currentis et non res
pectu antique. Nam mutata moneta per conse
quens videtur mutari statutum: vt scilicet intelli
gatur de noua et non de veteri. L. qui ad bo. pos.
admitti pos. l. penultima. in fine. L. de consti. pe. l. ii.
L. de rei v. ro. actio. l. vnica. s. i. extra de consti. trans
lato. z notatur titu. de solu. s. nunc vero aliqua ad fi.
per Spec. eī de iure iur. c. qñ. p. Et tñ aduertendū
per Antho. de butrio. vbi per duo folia tractat mas
teriaz falsatiōis z mutatiōis monete: z circa hoc
videre poteris not. p Bartho. ff. de solutio. l. paul⁹.
Exigatur. nō ergo phibet gratis oblatū accipe
pere vt videtur sed tu dic contrarium quod in hoc

Solidus
alius lega
lis: ali⁹ vul
garis.

Questio.

casu etiam gratis oblatu videtur esse exactum cum sit sic statutum sit preterit paupertatis ut patet in textu. facit ad hoc. L. de salgamo hospitibus non prebenda. l. j. ff. de quest. ff. cauendi. in fi. j. quest. ff. placuit. et notatur per Archi. de rescript. cap. statutu. verb. exigit.

libro sexto.

Statutum.

Disiunctio.

Hec est constitutio Johannis Stratford Cantuariensis archiepiscopi. Et habet duas partes principales. Secunda ibi. Ceterum contingit. In prima ponit decretum suum per antiquo statuto per hanc constitutionem reformato. In secunda rescribit statutu ad reformationem deductu. Secunda pars principalis habet sex dicta principalia. In prima facit duo: quia primo recitat maliciam plurium circa testatos et in testatos decedentes et circa impedimenta testamentorum certarum personarum prius visitata. Secunda ibi. Unde nos. Contra maliciam et impedimenta huiusmodi condit statutu penale. In secundo ibi. Testamentis. etiam facit duo. Primo statuit circa testamentum non approbanda per laicos nisi in certis casibus: nec per quosvis quominus procedant quousu modo impedienda. Secundo ibi. Si vero. adijcit penam contrafacientibus. Tertium dictu ibi. In his benemus. disponit de administratio executoribus committenda vel non committenda: et de inuentario faciendo. Quartum ibi. Item statuimus. ordinat circa relictos in executoribus admittendos vel non admittendos. Quintum ibi. Statuimus. disponit circa personas executorum quo ad bona eis non applicanda nisi sub certa forma. Sextu ibi. Si vero. ordinat ea que hic statuta sunt debere in ecclesiis sepius publicari.

Predecessoris. Que sit differentia inter predecessorem: decessorem et antecessorem: notatur de pact. cap. quia ex eo. ff. antecessoribus. ff. vi. per Archi. d. c. In testatorum. de his vide que dicam infra. ca. proximo. ff. In testato.

Rescriptorum. de his vide infra. c. proximo. ff. ascriptorum.

Ceterum contingit. In quibusdam libris sic incipit. Quandoque etiam.

Recentes. id est renumerantes recolentes vel aliter recitantes.

Additis. quod satis licet etiam si non esset lex parisi sed superioris sicut dixi supra de malo. et obe. cap. j. ff. iuramento.

Verbis in scriptis. verba enim intentioni deferuntur. de appel. c. scdo loco. de ff. sig. c. intelligentia. cum. ff. c. sequentibus. Unde non sic stabit verbum quod recedatur a mente vel intentione statuentis ut legitur et notatur. d. c. intelligentia. et faciunt ad idem notata per Berni. de procu. c. petito. glo. fi. et quod mens legis debet inspicere potius quam verba facit notata Jo. an. de elec. c. si postquam mente. ff. vi. vbi dicit quod licet constitutio sit penalis et per consequens stricte finem verba intelligenda: inspicere tamen debet mens: quia verba deferuntur menti et non e contra: ut predictum est. et quia hec materia foris alibi adeo oportune non occurreret.

Quero quoniam aliquid dicatur esse de mente legis vel

constitutio. dic quod aliquid esse de mente legis colligitur ex notatis in. c. qto. de priuilegiis. et mens legis potest considerari dupliciter. est enim mens comprehensiva legis et mens extensiva siue extensa. Et mente legis comprehensiva aliquid colligitur diuersis modis.

A multis in dubium reuocatum nouiter recedentes quibusdam ad id additis et alijs ab eo subtractis sub verbis infra scriptis. De cernimur sic imposterum firmiter obseruandum. Ceterum contingit interdum quod laicis aut clericis diuino iudicio

clens homicidium decapitetur. si seruentur precise verba legis tunc furiosus vel se defendens decapitabitur hoc est contra ius ut in cle. furiosus. de homicidio. Unde hoc non videtur esse de mente legis comprehensiva. potest etiam ponere exemplum per dictu. c. si postquam. Tertio colligitur hec mens quando per eandem constitutionem vel aliam apparet aliquid exempli gratia possumus ut in. l. i. ff. uti possidetis. vbi dicitur quod licet verba editti loquantur de fundo tamen in domo etiam locum habet. Aliud habes exemplum. Canon prohibet beneficia conferri nisi permutantibus. in. cle. m. vntica de re. permuta. Istud etiam locum habebit in electione et permutatione ut no. in locis preall. Quarto colligitur si in lege illa esset apposta ratio ut tunc mens que ex illa colligitur dicatur comprehensiva. ut notatur in. cle. m. j. de elect. Mens autem extensiva seu expressa legis dicitur illa que colligitur ex idem ratione non scripte ut in. l. j. c. de interdictis. facit. c. inter ceteras in fi. extra de rescript. de translat. prela. c. ff. Secundo quero nunquam in penalis constitutio extendatur ad comprehensiuam sub mente. dic quod ad illa que sunt mentis comprehensiuam bene extenditur ut. d. c. si postquam vbi de hoc est glo. Jo. an. ff. mente. sed quo ad mentem extensiuam vel extensam vbi constitutio est penalis non fit talis extensio de elect. c. statutu. ff. vi. Et notatur per Jo. an. in regula iuris odia. ff. vi. Si vero constitutio non sit penalis tunc fit extensio quo ad illam mentem extensiuam: quod proceditur ad alium casum quod expressum in constitutione per rationis idem rationem ut dicitur. c. inter ceteras. cum similibus. hanc materiam notat Dominicus de sancto Bemiano post Jo. de ymo. la in d. c. si postquam supra dicta glo. Jo. an. de elec. ff. vi.

Ceterum contingit. secunda pars principalis. **C**lericis. istud fuit additum constitutioni Bonifacii in qua solui cauebat de laicis ut patet in antiqua. **I**n diuino iudicio. id est pena in scripta a deo. ponit enim iudicium quodammodo pro pena ut notatur per Larb. de iudi. super Rubri. ff. fi. ff. vi. vbi recitat quod. xv. modis sumitur iudicium. et nota quod de iudicio aliqui hinc puniuntur ut in futuro non puniantur. xxviii. q. v. qd ergo. Iustos iudicio aduersa quandoque bonis eueniunt ut ex hoc magis humilientur et mereantur. v. q. i. oues. in fi. Sic etiam iudicio dei agitur quando unus ex flagellis corrigitur et alius obduratur. xxviii. q. iiii. Habugodonosor. Aliter quod hic dicitur diuino iudicio et. potest exponi id est dispositione diuina. d. ff. v.

Questio.

Iudiciua
re sumit.

De legibus
attendenda
est.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

ponit namque deus quandoque suo iusto iudicio ut morientes libera dispositione bonorum temporalium careant que forsan in vita nimium amauerunt. vel quia concessi abusi sunt vel non concessa rapuerunt.

Intestatis. Intestat^r dicitur qui potuit nullum fecit testamentum. Et si fecit testamentum: si ei hereditas adita non est: vel alias ipsum testamentum postea est irritum si ueruptum. ff. de suis 2 leg. heredes. l. i. in prin. ubi de hoc: et ibi etiam patet quod qui non potest testari pro intestato dici debet sed in propriis: quia potius talis dicitur intestabilis quam intestat^r. put. notat ibi Barth. ubi tamen communis usus loquendi reputat tales intestatos potius stabitur communi loquendi modo quam proprie si significat non verbi. ff. de leg. i. l. i. liberorum. §. q. tamē cassus, prout notat Barth. in loca preal. qui dicit quod presupposito statuto quod vult episcopum succedere illi qui decessit intestatus ubi post mortem rumpitur testamentum: vel heres non vult adire hereditatem episcopus ex propria significatione verbi non succedit. quia tempore mortis non fuit intestatus sed testatus. tamen iuxta communem modum loquendi secundum quem talis dicitur intestatus episcopus succedet ut supra dictum est. Unde et si executores universales qui loco heredis sunt. ut notat Specu. tit. de instrumentorum edit. §. nunc vero aliqua. §. Item pone quod aliqui. volunt onus executionis in se suscipere nec eorum aliquis hoc vult tunc talis pro intestato habebitur ad effectum quod executio pertineat ad episcopum. arg. premissorum. Et facit ad hoc. l. intestatus. ff. de verb. sig. in fin. de here. que ab intesta. in prin.

Dominii feodorum. supple sub quibus sic decedentes bona habuerunt. Et potest intelligi de dominis tam spiritualibus quam temporalibus in suis feodis. **D**efunctorum. siue clericorum siue laicorum. **S**olui. scilicet per eos ad quos bona huiusmodi venit ab intestato que ad quos pertinere debeant videbimus. i. cap. proxi.

Mobilibus. bona enim immobilia talium ubi non sunt specialiter disposita secundum iura clusula certo modo disponi debent quem modum hic non prosequor: quia potius in his standum est regni legibus et consuetudinibus quas alij in eis de peritis remitto declarandas.

Uxorij. Potes hoc referre ad laicos et etiam ad clericos conjugatos.

El aliter. supple quod ob solutionem debitorum suorum vel in usus uxorum liberorum vel parentum.

Dispositionem ordinarioz. potes intelligere hanc dispositionem ad ordinarios pertinere: non solum in eo quod sequitur. sed etiam in eo quod precedit: scilicet in solutionem debitorum et quo ad uxores liberos et parentes. Circa quod videre poteris infra cap. proxi. Ad quem scilicet bonorum huiusmodi dispositio pertinere debeat.

Predicta. scilicet mobilia.

Ex portione. non ergo pro portione contingente uxorem vel liberos.

Consuetudinem patrie. non dicit regni: et hoc ideo: quia per totum regnum forsan non est circa hoc una et eadem consuetudo: sed diuerse sunt consue-

dines secundum patriarum diuersitates. Potest enim esse consuetudo generalis alicuius provincie. Item specialis alicuius civitatis territorij vel loci prout notatur. xi. di. in summa. de consuetudine. cap. cum dilectus. per Hostien. et Johannem in nouella. Et si enim consuetudo patrie siue regionis diligenter attendenda. ff. de fin. instru. l. cum de la nonis. §. asnam. ff. de peculie. l. i. do minus. §. testamēto. cum glo. ff. de au. ragen. l. i. pe diculis. §. argento cum glossa.

ordinarioz bona pre dicta pro ea portione que secundum consuetudines patrie defunctos contingit per mittunt distribui pro eisdem. Alij siqui dem ascripticioz et alioz servilis con

enim consuetudo patrie siue regionis diligenter attendenda. ff. de fin. instru. l. cum de la nonis. §. asnam. ff. de peculie. l. i. do minus. §. testamēto. cum glo. ff. de au. ragen. l. i. pe diculis. §. argento cum glossa.

Defunctos contingit. ut puta medietas bonorum ubi superest vxor et nulli liberi. Alioquin si etiam su-

persint liberi quod tunc defuncti portio sit tertia pars alijs duabus vxori et liberis remansuris. Sed quero quid si in una patria sit consuetudo quod bona diuidantur in tres partes. In alia patria est consuetudo quod omnia deuoluuntur ad uxorem vel alias ad liberos si defunctus habuit bona in utraque patria quid fiet de bonis? Dic quod bona debent distribui secundum utramque consuetudinem ut videlicet bona in uno loco diuidantur in tres partes. Bona vero in alio loco distribuantur secundum illius loci consuetudinem. facit. l. pupillo. ff. de cura. et tut. da. ab his. 2 de administratione. tu. l. i. titulum. tutor. Et sic in similibus sentire videtur Lxx. de summa. tri. r. si. catho. l. cunctos populos. §. hoc queritur.

Alii siquidem. §. fi.

Ascripticioz. Hi sunt coloni qui per. xxx. annos fuerunt in solo. de agri. et cens. l. cum satis. et sunt duobus modis. quia aut prescriptioe aut duplici confessione per scripturam bis factam. de agri. et cens. l. cum scimus. Et nota. l. i. di. generalis. glo. i. per Johan. Et nota quod huiusmodi ascripticii sunt liberi. de episco. et cleri. l. i. iudemus. aut. de san. et i. episcopis. §. ascripticios. col. lx. de agri. et cens. l. cum satis. §. cum autem. Nec obstat. l. ne diuittus eo. i. i. quia quo ad dominos non differunt a seruis sed quo ad extraneos sic prout notatur. ff. de sta. ho. l. summa. Et tales testamentum condere possunt ut hic. et notatur in i. de iure perso. §. i. quod vi. in glo. Et concor. Specu. titu. de instru. edit. §. compendiose. §. quid de ascripticio. Et hoc verum est inter certas personas ut ibi dicitur. et notatur. ff. de testament. l. si queramus. §. circa primum per Barth.

Altoz. Et hoc quod dicit aliorum seruilis conditionis. videtur innuere quod hec dictio aliorum refertur ad precedentia innuendo quod ascripticii forent serui. Sed tu dic ut dixi in glo. precedenti scilicet quod tales ascripticii non sunt serui sed liberi. immo ex hac littera apparet quod tales ascripticii non sunt serui: quia hic non dicit alij serui: sed alij seruili conditionis. Et scire debes quod hec dictio alius non semper refertur ad precedentia prout notatur. ff. de procu. l. nonolum. §. queritur. in glo. §. ceteros. ubi de hoc sunt multe concor.

Seruili conditionis. Nota non dicit serui. Nam vere serui non possunt testari. ff. qui testa. fa. pos. l. si illius. q. nec seipsum nec bona habent immo pro mortuis reputantur. ff. de reg. i. l. quod attinet. Canteer go dicit seruili conditionis: ut ostendat aliquos esse seruilis conditionis non tamen seruos. Sunt enim

Questio.

Quis dicitur seruili conditionis qui tamen non est seruus.

Intestatus

non seruis sed seruillis conditionis censuit. **L.** in quibus causis colo. cap. cens. dñs accusare possunt. l. i. Item originarij hñ: scilicet qui ex ascripticis nati sunt. **L.** de agrico. z cñs. l. cum satis. s. cum autem. Et idem si mater sit ascripticia licet pater sit liber. **L.** c. ti. l. i. z. l. ne dñt?

Sunt etiam seruilli cōditionis sed non seru omnes coloni ppetui: de quibus legitur. **L.** de mendi. validis

L. vnica. l. i. xj. Item coloni conditionales de quibus legitur. eo. ti. l. cum satis. s. Item in quibus conditionibus seruillis ascripti. **L.** eo. ti. l. diffinitus. Item liberi qui stant in agris dominorum operi rustico et seruilli in sistentes. **L.** vt rustici ad nullum obse. conuocent. l. i. l. i. xj.

a Dominus potest hoc intelligere vt supponat tam pro masculo q̄ pro femina. ff. de rñ. sig. l. hois. Post eo etiam intelligere vt loquatur solū de masculo eo q̄ statim sequitur de feminis. Sed p̄mum intellectum puto verisimilem: nam in sequentibus loquitur de his feminis que non sunt seruillis conditionis sicut patet in textu.

b Solutarum. sume quod sequitur mulierum. z dicitur mulier soluta que legi viri vinculo matrimoniali nō asstringitur. Iura illud p̄positi. mulier alligata est legi quanto tempore vir eius vixit. q̄ si dormierit vir eius liberata est a lege. cui vult nubat tantum in domino. i. ad Corinth. vii. **c** Sed quero nunquid mulier sponsa alicuius de futuro possit dici soluta? Dic q̄ non stante contractu in ea parte inito. quia tenetur promissum adimplere et ad hoc obligatur licet ad hoc cōpelli non valeat. Potest namq̄ de consensu viri z suo cōtracto ille dissolui. extra de spons. cap. p̄terea. et vtriusq̄ possunt a tali contractu recedere vt ibi patet. Potest etiam alter sponsorizante carnalem copulam altero contractum adimplere differente ab huiusmodi contractu resilire. extra de spons. cap. de his. vbi de hoc. **c** Et vt istam materiam melius intelligas nota q̄ sponsa de presenti nullo modo potest dici soluta nisi ad effectum intrādit religionem ante carnalem copulam extra de conuerf. consug. cap. ex publico. Sponsa vero de futuro vtroq̄ volente potest esse soluta vt dicto. c. p̄terea. Altero vero recusante cum iusto impedimento allegato sic q̄ non nimis protrahatur adimpletio cōtractus nō potest solui. sed tenetur expectare donec cesset necessitas. ff. de spons. l. sepe. Vbi vero nimis protraheretur adimpletio et periculū fornicationis esset in mora debet volenti sponsalia soluere per ecclesiā subueniri. Ar. de eo qui vxo. sue cog. c. Jordan. ne. et dicto. c. ex publico. vbi vero ex parte recusantis nullum pretenditur impedimentum si presens sit debet compelli per ecclesiā adimplere promissum nisi ostēdat causam rationabilem quare nolit. extra de iureiur. quēadmodū. de spons. c. si inter. de spons. duo. c. i. Si vero absens sit sic vt compelli non possit tunc expectabitur ad arbitrium iudicis cū aliud non sit in iure expressum. vt. l. i. ff. de iure delib. p̄remissa colliguntur ex dictis Petri de ancho. dicto. c. de illis. ex quibus patet q̄ talis sponsa nō potest dici omnino soluta cum sine cause cognitione hñdō sponsa falsa solui non debeant: sed iudiciū ecclesie in ea parte regulariter sit requirendum. Arg. xxviii. q. ii. regulares. et. xxxv. q. vi. multorum.

c Confugatarum. supple personis alijs vt dñsserāt ab eo quod sequitur.

d Propriarum vxorū. hñc aduerte q̄ sicut ex hac littera patet omnes persone hic enumerate cēsentur esse testabiles videlicet ascripticis et alijs seruillis con-

ditionis vtriusq̄ sexus homines: mulieres etiam solute et confugate. et breuiter scias q̄ quelibet persona que non est specialiter in iure prohibita potest testari. Sunt enim certe persone prohibite quas recitat glo. in l. i. si queramus. ff. e. ti. et de his notatur per Specu. titu. de in

stru. ed. s. compendiose. z dixi. s. e. c. cum viris. ad fi. su per rñ. cōdere testamentum. et nota q̄ licet hi casus

Casus qui bus q̄s prohibetur testari.

iugatarum mulierum et suarum propriarum

plures sint reduci tamen possunt ad quinq̄. Quādoq̄ enim quis prohibetur testari propter defectū sue potestatis. vt fili? / seruus: monachus et obsec. Quādoq̄ propter defectum mentis vt impubes / furiosus mentecaptus et prodigus. Quādoq̄ propter defectum sensualitatis. vt cecus: surdus et mutus. Quādoq̄ ratione penalitatis. vt damnatus ad mortem / depositatus / condēnatus de crimine quo efficitur in testabilis: vel de quo post mortem inchoari potest accusatio. Quādoq̄ ratione dubietatis: vt quia dubitatur de statu alicuius. Ita cum suis declarationibus notatur dicta. l. i. si queramus. n. vento ad glo. per Barth. vnde cū inter personas exceptas nō cōprehendatur mulier confugata mirum est q̄ nostris diebus mariti nuntiant vxores suas a testamēti factione impeditre. Habet enim pro se opinionem q̄ vxor nulla bona habet vnde testari possit. sed omnia ad maritum pertinent sicq̄ sine mariti licentia vxor non potest condere testamentum. que opinio quo ad bona propria ipsius mariti forsan posset procedere. Sed contra hanc opinionē etiam quo ad bona mariti propria militat. l. aduersus. **L.** de crim. expi. heredi. vbi dicitur q̄ vxor est sociadiuine et humane domus: et ideo societas vite eam facit quodammodo dominā rerum mariti. ff. rerū amo. l. i. Et maritus vocat vxorem dominā. ff. de leg. iij. l. vxorem. in p̄m. Scias tamen q̄ vxor in bonis mariti absq̄ eius permissione potestatem non habet: sed ex eius permissione sic. Vnde vxor permittente marito etiam de bonis mariti potest pro seipsa et pro anima sua elemosinā facere vt notat Barth. dicta. l. i. ad fi. Nam z in hoc casu permittitur donatio. vt. l. si sponsis. s. concessa. c. ca. fi. ff. de donat. inter vi. et vxo. Ex cuius natura ti nulli satis liquet q̄ vir habet bona distincta p se: z vxor etiam bona distincta per se. alias enim nō posset procedere prohibitio illa que vult q̄ constante matrimonio vir non possit donare vxori: neq̄ vxor viro nisi essent bona propria distincta que esset inter eos hñc inde donanda. et est expressum extra de dona. inter vi. et vxo. c. ii. vbi patet q̄ bona prouentientia cōmuni inter ex bonis viri et mulieris debent diuidi inter ipsum virum et mulierem soluto matrimonio. Sic etiam soluto matrimonio debet restitu mulieri dos ei? occasione prouentiens. eo. ti. c. i. et vlti. que restitutio nō fieret nisi bona essent ipsius mulieris factum ad hoc notata. ff. sol. matr. per totum. et etiam cōstante matrimonio potest dos reuerti ad mulierem in casu. ff. sol. ma. l. si constante. **c** Sed contra hoc opponitur nam maritus est dominus rerum dotalium. **L.** de rei ven. l. doce. in fi. quibus alie. licet vel non. s. i. z questio per vxorem constante matrimonio presumuntur quesito de bonis mariti. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. quint? mutius. **L.** de iure do. l. etiam. Sed de bonis mariti vxor testari non potest nisi eo permittente vt predicti. ergo nec de talibus bonis testabitur. Solutio. leges ille loquuntur vbi non cōstat vnde vxor huiusmodi bona acquisiuit. Secus tamen esset vbi cōstat q̄ mulier acquisiuit talia de bonis p̄p̄is vt ibi patet. Quādoq̄ enim cōtingit q̄ mulier pauper z inops nubit viro diuiti. In quo casu locum habet q̄d

An vxor possit testari marito inuito.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

pro contrario allegatur. Secus tamē est si mulier dī
ues nubat viro pauperi vbi non presumitur vxor ali
quid acquisisse de bonis viri modicum vel nichil ha
bentis: quia de bonis que non apparent non potest
lucrum proficisci vt in simili notat Anthomius de bu
trio. extra de pe
cu. cleri. c. inuesti
gandum. §. ff. op
ponitur. Et quod
dicitur maritus es
se dominum rerū
mulieris siue vxor
ris: verū est in do
talib⁹ vt patet. d.
l. doce. in quibus
maritus q̄dū be
ne administrat et
non est suspectus
nec vergit ad ino
piam: est domin⁹
quo ad administrā
tionem. Spe ta
men vxor est hu
iusmodi rerū do
minā prout notat
Chy. d. l. doce. Et
ad hoc facit. l. vbi

brozum vel etiam a
liorum impediunt vel
impediri procurant fa
ctionem liberam testa
menti et ipsius execu
tionem et dictorum te
stantium voluntatem
vltimam tam contra
iura q̄ cōsuetudines
ecclesie hacten⁹ appro
batas in diuine maie
statis offensam et lesio

ne iuris ecclesiastici
euidētem. Unde nos
presentis auctoritate
concilij omnes et singu
los in his vel in eorum
aliquo decetero delin
quentes maioris exco
municationis sentētia
foze decernimus inno
datos. Testamen
tis insuper coram ordi
narijs locorū ad quos

moris. l. thas. vbi de hoc. Et vbiq̄q̄ deficit solēni
tas a lege requisita: cōstat tamē de dispositiōe bono
rū facta p̄ defectū que postea nō mutatur: hec potest
dici vltima voluntas. ex. eo. c. iudicante. 2. c. cum offi
L. eo. ff. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. 2. ex. eo.
ff. c. cum tibi. Lo

diculus quozq̄ pro
vltima voluntate
habetur vt notat
Pet. de ancho. ex.
eo. ff. sup rubrica.
§. tertio quero.
g. Contra iura
Sicut p̄ter supe
rius allegatis per
diuersas glosas.
h. Consuetudis
nes eccle. que vo
lunt q̄ nedū execu
tio h̄mōi testamē
torū vltimarū vo
luntatū: sed etiam
in sinuatio eorū dē
p̄tineat ad iudicē
ecclesiasticū vt p̄dī
xi. s. e. c. Itē q̄. §.
in sinuatiōem.

¶ Iuris ecclesiastici. si intelligas de eo qd p̄dictū
est: vtz de his q̄ non permittūt bona intestatorum dī
stribui vel disponi p̄ ordinarios satis cōstat de lesio
ne iuris ecclesiastici de qua h̄c loquit vt ex supradictis
apparet. Si vero intelligas de impeditijs liberā
testamētī factionē quo ad ascriptictos et alios supe
rius rectatos nō video saluo eo qd. §. dīcā in quo per
hoc ledit̄ ius ecclesiasticū cū nichilominus cōmissio ad
ministratiōis ab intestato in bonis talij ordinarijs
sit salua. Sed quo ad ea q̄ dicta sunt in dicto. §. alij si
quidē. Potes hanc lesiōē referre ad eos qui impe
dūt vel impedire pcurāt executionē h̄mōi testamen
torū quādo facta sunt quorū iustitio p̄tinet ad ecclesiā
extra. e. c. tua nos. cū concoz. vel potest hec lesio intel
ligi de lesione iuris eccle. qd sibi cōpetit in in sinuati
ōne et approbatione testamentorū generaliter qd
sus ad ecclia indirecte aufertur cū testari volentes sic
vt h̄c dicitur fuerint impediti ne sua faciāt testamē
ta sū ea q̄ leguntur 2. notantur. §. de dona. c. vnico.
k. Unde nos. §. p̄.

¶ Presentis auctoritate concilij. ex hac littera pas
tet q̄ hec constitutio quo ad penā in ipsa in flectā ma
gis attribuēda est Johā. stratford qui fuit huius cō
stitutionis reformator q̄ bonifacio q̄ erat eiusdē p̄
mus auctor. Dia nāq̄ nostra facimus quib⁹ auctori
tatem impartimur. L. de ve. iur. enu. l. §. sed si quid.
Et qui non subtiliter factū emendat laudabilior est
eo qui primo inuenit vt ibi dicitur in eo. §.

¶ In his. scilicet que superius dicta sunt.
n. Eorum aliquo. Et sic nō requiritur vt delictum
alieu⁹ versetur circa oīa predicta cōiunctim: sed suf
ficit quo ad hanc penā q̄ fiat in aliquo per se diuisim.

¶ Delinquentes. sic ergo patet q̄ aliqd̄ predictorū
facere est delictū qd quō differt a pctō 2 a crimine no
tas in regula iuris peccatū per Jo. an. li. vi. Et etiā
quodlibet p̄missorū peccatū mortale. 2. hoc satis pro
batur ex eo q̄ pro quolibet tali facto infligitur pena
excoṁmunicatiōis que non infligitur nisi pro pecca
to mortali. xi. q. iij. nemo ep̄scoporū.

¶ Innodatos. et sic est sententia late.
q. Testamentis. secunda pars secunde partis.
r. Ad quos pertinet. iura vt cōmuniter loquuntur
de ep̄s vt. L. de ep̄sco. 2. cleri. l. nulli. ex. eo. c. tua. 2. c.
Johānes. hec tñ potestas vt notat Jo. de atho. pōt
pertinere inferiorib⁹ ordinarijs: sic ipse notat in con

Bona pa
rapharna
lia.

Testamen
tum et vlti
ma volun
tas differūt

¶ De iure do. l. si ego. §. dotis autem causa.
a. Vel etiam aliorum. Idē clausula potest intelli
gi referatur ad vxores aliorū q̄ eorū de quibus
supra dixi. Sed sic intelligendo videretur esse super
fluum cum p̄ius dixerit de voluntatibus vltimis so
lutarum et conjugatarū non impediendis. Ideo me
lius intelligendum est vt hec dictio aliorū: referat
ur ad voluntates aliorū quorumcūq̄ h̄c non ex
pressatorum.

¶ Factionem liberam. intelligas hoc quo ad dis
ponentem vel disponere volentem. Et de hac liber
tate aliqua dixi supra de dona. ca. vnico. §. voluntate
testandi. 2. §. liberam.

¶ P̄suis. scilicet testamenti etiam libere vel non
libere conditi.

¶ Executionem. Intellige siue quo ad executio
nem pertinentem executoribus testamentarijs legiti
mis vel datis.

¶ Dictorum testantium. scilicet ascriptictorum
aliorūq̄ seruilis conditionis necnon mulierū soluz
tarū et conjugatarū aliorū quorūcūq̄ testantium.

¶ Voluntatem vltimam. supple impediat quo mi
nus fiat vel factum executionem habeat. Et aduerte
quia p̄ius dixit testamenti factionem. Idē vero ad
dit vltimam voluntatē. Idē ergo dubitari in quib⁹
differunt testamentum et vltima voluntas. Idē
test dicit q̄ testamentū dicitur quando fit cum solē
nitate requisita de quo notat docto. extra. e. ff. cum
omnes. Item quando est perfectum et consummatū
alias nō. L. eo. l. ex imperfecto. Sed licet non fuerit
perfectum et consummatum est tamen vltima volun
tas. ff. de fidel. commissa. libe. l. in testamento. L. de si
deicōmissi. l. ff. Et q̄ testamentū imperfectum probat
voluntatē defuncti notat Barth. d. l. in testamento.
Sic etiam et donatio causa mortis potest dici vlti
ma voluntas: sed non testamētum. ff. de dona. causa

stitutione octoboni libertatem. & ordinario compe-
tit. et dixi. s. e. c. religiosa sinceritas. & loci ordinario
vbi vero decedens diuersis epis vel diuersis ordina-
rijs subest quid fieri debeat legitur in dicta constitu-
tione libertate. ppe fi. Sed illa constitutio loquitur
tamē in clericis be-
neficiatis : vt ibi
notatur p Jo. de
atho. sed in hoc ca-
su siue sit clericus
siue laicus quicquid
sit a parte iuris co-
munis faciendum
videtur a parte co-
suetudinis talium

**pertinet probatis & ap-
probatis huiusmodi te-
stamentorum proba-
tio & approbatio nisi ra-**

testamenta per metropolitani in sinuati et ad eius or-
dinationē omnia plenarie expeditur maxie vbi sic de-
cedentes in diuersis dioce. bona notabilia habue-
runt. Et vide quod de hoc dicam. f. eo. s. & laici.
a. Probatis. Nec probatio potest fieri per instru-
mentū in testamento nūcupatio vt clare notat Barth.
f. eo. ti. l. heredes. in princ. et idē dicit etiam in testa-
mento nō nūcupatio saltem quo ad probationē so-
lemnitatis licet non quo ad probationem voluntatis
per testes enim probari potest ibi duo integri testes
super hoc producantur et clare deponūt. extra eo. ti.
cap. cum omnes. nec requiritur presbyterum parro-
chia. ad esse nisi in loco quo sit testamentum sit talis
consuetudo prout notat Antho. in dicto. c. cum om-
nes. Sufficit namq. quo ad equitatem canonicam vt
per duos testes integros omni expectatione maio-
res saluti non consentientes constet de voluntate
defuncti ad effectum vt demandetur executioni siue
sit facta ad pias causas siue ad non pias vt etiam di-
cit ibi Antho. nec refert secundum eum aut sit testa-
mentum huiusmodi factum in terris ecclesie siue in
terris imperij siue in foro canonico siue ciuili. Ratio
sua est: quia alias nutriretur peccatum cū omnis sua
deat equitas vt indubitata voluntas defuncti imple-
tur. L. de sacrosan. eccle. l. i. et hoc etiam dicit esse ve-
rum licet testes interessentes ad hoc rogati nō essent
cuius tamen contrarium tenuit Fredericus suo con-
cilio. L. vii. ego vero adhereo Antho. nā eius
opinione in Anglia approbat generalis cōsuetudo.
b. Approbatis. Nec approbatio pertinet ad iudi-
cem competentem licet de iure ciuili ad hanc appro-
bationem faciendam sit iudex competens in sua iu-
risdictione iudex laicus vt dixi supra eo. c. Item quia
locoz. & insinuationem. et p. l. c. l. i. testamenta
et. l. consulta vbi. l. de epi. et cle. l. repetita. De
consuetudine tamen hec approbatio in Anglia per-
tinet ad iudices ecclesiasticos episcopos: videlicet &
eorum officiales. pro qua consuetudine facit. ca. tua
nobis. et. eo. ti. et sic notatur per Hostien. de fide in-
stru. c. si instrumenta. glo. i. vbi plene videre poteris
materiam publicationis & insinuationis testamento-
rum et ibi dicit Hostien. in. & coram ordinario posse
dici q. in possessionib. ecclesiasticis talis insinuatō
pertinet ad iudices ecclesiasticos. sed in possessionib.
bus temporalibus pnt ad iudices seculares. & sic nō
obstāt leges preal. vel aliter secundū eum leges pre-
dicte intelliguntur de religiosis et regularibus per-
sonis que nō debent se forensibus negocijs immisce-
re. et. de syndico. c. vnico. de postul. c. l. Finaliter ve-
ro dicit q. leges predicte non ligant clericos nisi qua-
tenus per papam fuerint approbate. facit ad hoc. r.
di. c. i. de constitu. c. ecclesia sancte Barthe. et cum pre-
dicta sententia Hostien. concor. Antho. in co. ca. &
venio ad tertium. c. Sed nūquid talis approbatio
vel insinuatō potest fieri per nō ordinariū iudicem
sed per talem qui est alias commissarius ipsius ordina-
rii vel per eum delegat. Antho. in. d. c. Si instrumē

ta dicit q. sic dūmodo habeat ad hoc speciale manda-
tum. nō enim sufficeret generale put patet in textu
dicti cap. Si instrumēta ibi specialiter & c. Et sic opi-
nio Host. Vinc. et Host. qui dicunt ibi q. officialis
epi vel eius vicarius generalis nō posset facere talē

**tionelaicalis & feodi si
id in testamento le-
gari & contingat nul-
latenus a laicis requi-**

c. Laicallis feodi. Talis videlicet qd non tenetur
ab ecclesia sed est de feodo mere temporal. et in hoc
videtur hec littera sequi opinionē illā de qua dixi. s.
glo. p. r. i. & ibi dicit. nō tñ omnino. q. illa opinio
vult q. de talibus bonis sola insinuatō pertineat ad
iudices seculares. Nec vero constitutio vult q. talis
insinuatō possit fieri per vtrumq. p. r. i. videlicet
per iudicem ecclesiasticum deinde per secularem.

d. Si id. feodum laicale.

e. Legari contingat. prout sepe fit in multis ciui-
tatibus Anglie quarum ciues et burgenfes per suas
libertates possunt in suis testamentis non solū mobi-
lia sed etiam immobilia disponere et legare.

f. Laicis. id est iudicibus secularib. Sed que
ro in casu quo testator habuerit bona in diuersis dio-
cesibus nunquid vbi testamentum est semel corā vno
iudice ecclesiastico probatum et approbatum possit
postea per alium iudicem ecclesiasticū probari et ap-
probati? In hac questione videtur q. quo ad proba-
tionem et approbationē sufficit si semel coram vno
iudice competente probatum et approbatum sit ma-
xime corā ordinario loci vbi mortuus est testator. vt
in constitutione octoboni libertatem. in fi. Nec opor-
tebit illud iterū approbari. ar. L. de confir. tu. l. neq.
Sed quo ad commissionem administrationis bono-
rum & auditōnē cōpositi potest se introumittere quisq.
ordinari. loci vbi bona sunt reperta. argu. ad hoc. ff.
de excu. tu. l. i. iuris peritos. s. i. & l. de incolis. l. ciues
li. r. Et simile habes de tēp. ord. cū nullus. l. vi. & l.
vbi tu. petantur. l. vna. Et sic sentire videtur. Johā.
de athona in dicta constitutione libertatem. & fidem
habet autem in Anglia Archiepiscopus Cantuarien.
in sua prouincia tam quo ad probationes et insinua-
tiones huiusmodi testamentorum q. etā quo ad com-
missionem administrationis bonorum et auditōnē
compositi omnia talia expedit vbi decedentes habue-
runt bona notabilia in diuersis diocesibus sue pro-
uincie. Et pro hac prerogatiua faciunt nota. p. Spe-
cu. ti. de instru. ed. s. nunc vero aliqua. & Sed coram
quo: ibi vel coram iudice vtriusq. loci & c. Sed quia
apud q. plures dubitatur que dici debeat bona nota-
bilia in sfo casu. Idē aduerte q. loquendo secundū
rationem que pro lege habetur et vicem legis habet
prima distn. consuetudo. et non solum fm rationem:
sed fm iura et sanctorū patrum cōstitutiones in hac
parte editas bona illa nō possunt dici notabilia qui-
bus habitis nichilominus remanet homo pauper.
Sed habens in bonis minus centum solidis sterlin-
gorum dicitur pauper vt patet. s. e. ti. c. p. r. i. Ergo
habens in bonis minus centum solidis sterlingorum
nō dicitur habere bona notabilia. Et hec vera sunt
consideratione harum cōstitutionum. p. r. i. c. p. r. i. c. p. r. i.
Sed etiam legalis pauper dicitur qui nō habet in bo-
nis quinquaginta aureos. vt notatur. ff. de excu. tu. l.
paupertas. vbi de hoc in glo. et verum est q. aureus
et solidus legalis idem significant vt dixi supra. ca.
proximo. & solidos. Et ergo scias q. tū valent quin-

Questio.

Questio.

quaginta aurei legales de moneta Anglie tam curren-
te habes scire pro q. lxxij. aurei legales faciunt vna
libram aurei vt dixi in ca. proximo. v. solidos. Vna
autem libra aurei de moneta Anglie consistit ex quin-
quaginta nobilibus: sic ex. xvj. libris. xliij. solidis. lxxij.
dena. vsualibus.

Per rectam itaqz
computationem co-
stat q. vnus aureus
legalis de moneta
Anglie tam cur-
rente extendit se
ad quattuor soli-
dos. vij. d. cu obolo.
et parte quarta

quadrantis. Et ita lxxij. aurei legales faciunt de mo-
neta Anglie. xvj. libras. xliij. solidos. lxxij. d. vno obolo
magis in toto. Et sic tantum quattuor quinquaginta no-
bilia vno obolo maius. vnde patet q. quinquaginta
aurei legales faciunt de moneta Anglie. xvj. libras. xij.
solidos. vij. d. et di. quadra. Ex qua ratione concludit-
ur q. bona que non extendunt se ad tantum valorem
non possunt dici notabilia eo q. illis habitis nichilo
minus remanet homo pauper vt predictum. Preterea si
diligenter attendamus fundamentum constitutionis
Symonis mentis supra. ca. proximo. vbi statuit q.
pro insinuatione testamenti alicuius pauperis cuius
inventarium centum solidos sterlingorum non exces-
serit nichil penitus exigatur. reperiemus illam tra-
ctam fuisse ratione legis consultata diuina. L. de testa-
mentis. vbi statuitur q. pro insinuatione testamenti
cuius inventarium precium centum aureorum non ex-
cedit iudices ad hoc deputati vel eorum officarii ni-
chil audiant assequi. Cuiusmodi vt. d. dixi aureus et so-
lidus a parte iuris idem significant: satis concludi po-
terit quo ad mentem iuris q. potius debet intelligi
de solido legali q. vsuali. Intelligendo itaqz de soli-
dis legalibus patet iuxta computationem predictam
q. centum solidi legales valent de moneta Anglie tam
currente. xliij. lib. lxxij. solidos quadra. Et sic quo ad in-
sinuationem testamentorum illa vt videtur debet di-
ci summa notabilis et non minus siue in pecunia siue
in prelio siue in aliis rebus existat. de his igitur tri-
bus considerationibus determinationem vel viam
iuris altam relinquimus melius sapientis.

a Nec impediant. vers.

b Cuiusmodi conditionis homines. scilicet siue sint liberi
siue sint serui seculares siue religiosi. Et sic hec dis-
cretio homines est nominatiui casus pluralis numeri.

c Procurrent. Nam qui per alium facit per seipsum
facere videtur in regula iuris qui facit. l. i. vj.

d Testamenta et voluntates. Nec littera potest
intelligi coniunctim quia quandoqz vna est testamen-
to perfectio preter illud probatur per viam codicilli
alia voluntas vltima testatoris testamento prius fa-
cto superaddito et aliud non mutans potest etiam le-
gi disiunctim vt sic hec monosyllaba et: cuius est pro-
prium coniungere stet disiunctive: et sic stat multoties
vbi iuris dispositio alias repugnet. ff. de p. b. sig. l.
sepe. vt ergo scias quando coniuncta ponitur pro dis-
iuncta aduerte q. copulatiua quandoqz ponitur inter
contraria et incompatibilia: et tunc resoluitur in dis-
iunctiuam sic stat. l. si tunc fundum. ff. de usufruct. leg.
Quandoqz ponitur inter ea que aliquo respectu sunt
idem: et tunc si vnum necessario inest alteri abicitur
et resoluitur in adiectiuum. ff. de pactis. l. i. vbi placitum
et consensus. l. placitum consensus. et sic posset sumi hic
vt dicatur testamenta et voluntates. l. testamentarie
voluntates. Si vero sint vnum: quia vnum est genus
aliud species contenta sub genere: vel vnum est spe-
cies aliud ipsius speciei indiuisuum: tunc quandoqz
restringitur genus per speciem: quandoqz non: vt be-

nenotatur per Dy. in regula foris generali per speciem
l. i. vj. Sed plenius in l. questum. s. penult. ff. de fundo
instru. vbi de hoc in glo. Quandoqz copula cadit in-
ter diuersa: et tunc si sine duobus substantiis fiat proprie-
etas vnam dispositionem reducitur. sic stat. l. huiusmodi.

**min⁹ testamenta⁹ et volu-
tates vltime defuncto-
rum procedant⁹ et conse-
quant⁹ effectum⁹ i his que;**

sticio. ff. de leg. l. i.
et l. si duobus. et. l. i.
si copula ponatur
inter adiectiuum tunc
aut illa adiectiuum
copulantur respec-
tualiter substantiis
ut: et tunc dictio co-
pulatiua stat pro-
prie et requiritur

concursum vtriusque vt in hoc exemplo titius est albus
et magnus. sic stat. l. seruus urbanus in fi. ff. de leg. l. i.
et l. scilicet textores. de. l. i. aut illa adiectiuum copulatiua
neutraliter non respectu alicuius substantiis vt lego
tibi empta et parata: tunc perinde est ac si copula ca-
deret inter duas orationes. in quo casu si copula inter-
ueniat per modum accedentis fiat proprie vt. l. si he-
redes. ff. de condi. institu. et. l. si quis ducenta. ff. de re-
dub. sin autem copulan non interueniat respectu: tunc
concursum non est necessarius: sed in quolibet proces-
su dicit dispositio. vt. l. i. ff. hys qui no. infra. cu similibus. et
sic stat hic vt scilicet talis sit sensus impediens tes-
tamenta quominus procedant. et impediens vlti-
mas voluntates quominus procedant eo ipso incurrat
pena infra scripta. Et enim regulariter verum q. vbi
due orationes ponuntur copulatiue et non principaliter
sed respectu ad aliud: tunc requiritur concursus vtrius-
que vt. d. l. si heredi. Sed quia plures orationes non co-
pulantur respectu ad aliud: sed quilibet potest in-
telligi principaliter per se: tunc copula ponitur magis
causa ordinis q. coniunctiue: et ideo non requiritur co-
cursum vtriusque. facit ad hoc bene textus. in l. ea tam
adiectio. ff. de leg. l. i. et circa hoc potes notare dicta
Barth. in dicta. l. si heredi. sed plenius in dicta. l. si
quis ducenta de re. dub. s. vtrum per eundem.

e Procedant. istud et aliud quod sequitur consequen-
ter effectum. et possunt intelligi vt supponat pro eodem
Et sic hec monosyllaba et: non copulat inter diuersa.
sed debet exponi et: p. i. vt dicat sic procedant et conse-
quantur effectum. i. consequatur effectum: vel potes referre
singula singulis. vt sic dicas quo minus testamenta pro-
cedant et voluntates suas consequantur effectum. et dic pro-
cedant in toto vel in parte. nam quilibet pars testamenti
siue dispositionis testatoris potes dici eius volun-
tas. facit ad hoc. ff. de rei vendi. l. que de tota.

f Effectum. effectus vltime voluntatis est vt secundum
eam pronuncietur et ei omnino stetur si iusta sit. facit in
aut. de nup. s. disponat. Item q. executorum deputatio
legatorum solutio pstatio et c. in testamento vel in vlti-
ma voluntate fuisse disposita locum habeat. Facit ad
hoc notata extra. e. t. s. quis sit effectus per l. osti. in
summa. Et nota q. ex isto loco colligitur practica co-
munis qua succurritur executoribus contra non ex-
ecutores occupantes bona defuncti in toto vel in par-
te. vt vix tales occupantes si non restituat bona pro-
nuncietur incidisse in hac pena eo q. impediunt effe-
ctum vltime voluntatis defunctorum. Et quia materia
ista est quotidiana circa ea forma aliqua dubia quese-
quuntur. Primo quero nunquid contra tales occupa-
tores debeat fieri requisitio de reddendo huiusmodi bona
ad effectum q. alias sine tali requisitione non debeant di-
ci impedire quominus procedant testamentum vltime vo-
luntates quo ad incurrendum hanc penam. videtur
q. sic. Nam sicut regulariter procedit q. qui certus est
certiorari non debet. ff. de act. emp. et vendi. l. i. in
fi. sic etiam q. non est certus certiorari debet vt ibi. et ff.
de edil. edil. l. i. s. j. et s. si intelligatur. contra videtur.

Questio

**Copulati-
ua quoniam p
disiunctiuam
ponitur.**

Ita talis requisitio ut videtur habet vim monitionis. facta ad hoc clem. i. de decimis. ibi post requisitio nem r. c. Sed ubi absetia excommunicationis infligitur a canone non est necessaria monitio. ut p. 3. in c. rep. pensibilis. et de appel. ergo r. c. Solutio quandoqz in iure expressa uetur ut precedat requisitio siue monitio. Et tunc non debet omitti. p. 3. ex. p. l. de decimis c. j. in clem. de stat. mona. c. ij. ad fi. eo. li. de vi. zhone. cleri. c. j. de se. exco. c. j. li. vi. cum similibus. Ratio est: qz in hoc casu denuntiatio cum requisitione est de substantia sic etiam a lras stat. l. denunciasse. s. j. ff. de adul. Si autem factum sit tale in quo iura non cauetur an facienda sit requisitio necne: tunc regulare est qz ignorans factum ex quo se quitur pena iuris non tenetur. secus tamen est si scien ter hoc faciat. de consang. et affini. c. eos qui. in clem. et ibi per Jo. an. super. p. b. scien ter. Vbi ubi constat occupantem bona defuncti scire qz absqz illis bonis non potest implere eius voluntas talis occupans sciens eo ipso incurrit hanc penam absqz denuncatione et requisitione. Ita eum qui certus est certiorari non oportet. ut in regula iuris eum qui. li. vi. Secus tamen est si ignorauerit. Ita tunc opus est denuncatione et requisitione ut scilicet denesciente fiat sciens. et talis requisitio partis etiam unica sufficit ad constituendum sic occupantem contumacem ad finem incurrendi hanc penam. dicta clem. i. de decimis. cum similibus. Si vero dubium sit an ignoret vel sciat tunc sem quosdam presumitur sciens. Et sic videtur sentire Dy. in dicta regula iuris eum qui. Sed michi videtur in casu nostro qz in dubio presumetur ignorans ut sic opus sit requisitio ne cum denuncatione. Ratio est quia cum statutum istud sit penale debet interpretatio fieri in benigno rem partem. ff. de pe. l. interpretatio. r. c. in penis. de reg. iur. li. vi. Sed nunquid libelli oblatio sufficit pro requisitione. sic qz non saltem ad effectum incurrendi hanc penam quia non per libelli oblationem: sed per litis consensu. constituitur quis in mora. Facit ad hoc dicta l. denunciasse. s. quid ergo. ff. de vi. l. in mora. ff. si certum pe. l. vniu. r. l. qd te. cum similibus.

legari possunt de consuetudine vel de iure. Si vero sint q contra hec venire p. l. p. l. p. l. futurum sciante se presentis auctoritate p. l. i. ma

tur qz non: quia non potest dici aliquis impedire voluntatem de qua non constat. ar. l. liberos. in fi. ff. de cap. di. insti. e. s. seru. autem. de despons. impuberu. c. ad dissoluendum. immo quo ad residuum non dispositum videtur de cedere intestatus sicut alias dicitur in milite. ff. de mili. testa. l. si miles vnum. Solutio. si appareat testator rem hoc voluisse tunc dici debet intestatus quo ad huiusmodi residuum. Alias autem si de voluntate testatoris super hoc non constet illud residuum pertinebit ad executores. Facit ad hoc. l. de testame

to m. l. l. i. v. de hoc. insti. de her. insti. s. hereditas ff. e. ti. l. interdu. s. j. r. l. si qz ita cum similibus. Et hec vera sunt ubi executores sunt loco heredes. eo qz non est alius heres institutus. l. de epis. r. cleri. l. si quis ad decessandam. s. licentia. unde cum tale residuum cadere debeat sub administratione executorum saltem ex voluntate defuncti facta satis apparet penam hanc habere locum contra bona huiusmodi occupantes tanquam contra impediens voluntatem defuncti.

Legari possunt. Hic aduerte: quia quicquid non tenet legatum ratione legatis persone qz est intestabilis. Et tales personas plures numerat spe. ff. de instru. ed. s. copendiose. in prin. Quicquid ratione persone cui legatur: qz non est forsan capax rei legatę p. 3. ex. m. p. l. i. de leg. s. legari. Et tales persone multe sunt quas numerat spe. in dicto. s. copendiose. p. scdo op. pono. Quicquid ratione rei legatę: qz non potest legari ipsa res. insti. de leg. s. non solum. ubi de hoc. ff. de leg. l. apud ius. c. o. stat. Et est regulare: qz omnia possunt legari qz non sunt prohibita. ff. de le. l. cetera.

De consuetudine. Hoc dicit qz in regno Anglie varie sunt consuetudines in varia loca. Ita in quibusdam locis possunt legari etiam res immobiles vtputa in ciuitatibus et burgis super hoc p. l. i. legatis. In alijs autem locis ut communiter hoc non procedit.

Si vero. verum.

Contra hoc. scilicet qz dicta sunt. s. testamentis r. c.

Sciatis se. Summe qd est infra maioris excommunicationis sententia inuolutos. Et sic habes hic qz per hanc clausulam sciatis se r. c. datur intelligi qz hec est sententia lata et non ferenda. Simile habes extra de test. cogen. c. ij. de appel. c. preterea. ij.

Contra eos. scilicet de quibus fit mentio a principio huius testamentis r. c.

Illis. eis forsan assistentes consilium auxilium vel fauorem prebentes.

Ecclasticarum libertatum. hec libertas in quo consistit plene notatur p. Inno. in c. nouerit. de sententia excommunicationis r. tagitur per archidiaconum de furetur. c. j. p. b. libertati. li. vi. Sed hic posset queri vbi prouenit hec libertas quo ad casum nostrum. videtur namqz quo ad primum qz ecclia non haberet se intrinsece de tali approbatione testamentorum. sed potius p. tineret ad iudices laicos ut in l. consulta diuisa. l. c. cum alijs de qz bus dixi. s. eo. p. b. approbatis. Dic qz hec libertas quo approbationem huiusmodi fundatur super consensu regis et suorum p. ceru in talibus ab antiquo concessio. j. de immu. ecclie. c. accidit nouitate pueris. s. quida etiam. Itē super consuetudine in ea parte de scientia regis Anglie dicitur cōseruata. de qua consuetudine qz in talibus sufficit dixi. s. e. v. approbatis. Libertas vero ecclie sic quo ad finem: scilicet puniendum impediens quo minus testamentis et ultime voluntates defunctorum procedant: ortu habet a p. l. i. legatis etiam in ea parte cons

Questio.

Questio.

cess. et a consuetudine, similiter de scientia regū Anglie diuini observata. Et potuit habere ortū ex his que leguntur et notantur. L. de epis. et cle. l. nulli. et l. si quis ad declinandā. ff. de per. heres. l. hereditas. prope. si. extra de testa. c. tus. cum similibus.

a. Gladium spirituale. id est ex communicatione q̄ alias dicitur mureo prout legitur in c. dilecto. de senten. excom. et ibi per Archid. i. p. b. mucrone. l. vi.

b. Exercendū. Ista littera videt contraria littere superioris. Nam ista littera sonat in se

tentia nō latam sed ferēdā. sed superius dixit tales ipso facto sententiā excommunicationis involutos: ergo contradictio v̄t videtur. Sed hāc litterā intellige quo ad executionē sententię et ipsius publicationē siue de nuntiationē. litterā vero primam intellige quo ad ipsam sententiā que ipso iure incurritur. et facit ad hoc in similit. cap. vlti. de cenē. in clemeni.

c. Inhibemus etiā. Tertia pars secunde partis.

d. Executori. scilicet testamentario prout colligit potest ex eo qd sequitur. ibi alicuius testatoris et c.

e. Cuiuscunq. scilicet diuitis vel pauperis.

f. Permittatur. i. cōcedatur supple ab ordinario. sic q̄as sumitur. de eta. et quali ordi. c. p̄mittim. l. vi.

g. Prius. scilicet ante cōmissionē administrationis et scias quo ad executorē legitimū cōcor. L. de epis. et cle. l. nulli. § cum autē. quo ad executorē testamentariū qui nullo herede instituto habetur loco heredis maxime ubi est vniuersalis. L. de epis. et cle. l. si quis ad declinandā. § licentia. Requiritur etiā anteq̄ se immisceat inuentarij confectio saltē pro securitate sua vt scilicet non teneatur vltra vires bonorū repertorū iuxta formā. l. scimus. L. de iure delib. si tñ tali inuentario prius nō confecto se immisceat ad ministratiōi bonorū defuncti certis casibus exceptis videlicet pro expensis funerū. pro testamēt in sinuatiōe. pro inuentarij confectiōe. pro necessaria bonorum cōseruatione tenebitur singulis creditoribus respondere vt patet. d. l. scimus. § in cōputatione. et §. si nō vero poss. Sic etiā tutores ante omnia inuentarium facere debent. L. de admini. tu. l. tutores vel curatores. similiter et executores datui ante omnia inuentariū facere debent. ar. l. L. de ept. aud. l. de creationibus. §. si autē. et §. si. Sed hic aduerte q̄ list executoris quo ad confectiōē inuentarij in casu huius cōstitutionis magis assimilantur tutoribus q̄ heredibus: quia heredes si velint nullo inuentario facto possunt hereditatē adire vt predicti: sed tutor nō potest nec debet contingere administrationē aliquam in bonis pupilli nisi prius confecto inuentario. L. arbit. tutele. l. si. Fallit tamen in rebus que seruando seruari non possunt. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. Nota tamen q̄ si nō confecto inuentario tales administrant valet quod per eos actum est possunt tamen remoueri vt suspecti. ar. ad hoc. ff. de suspect. l. si. §. tutores. possunt etiā incarcerari vt ibi dicitur.

h. Inuentarium. hic vide qd dixi. §. e. c. Item quia locorū. §. inuentarium. et si vis scire qualiter debet fieri inuentariū. et an debeat fieri corā iudice et que res debent poni in inuentario et qualiter debet in cōscribi et de ceteris hanc materiā tangentibus potes vide re per Barth. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium per longū processum.

i. Sed quero nūquid cōfectio

libertati gladium spirituale decernim⁹ exercendum. Inhibemus etiam ne cuiquā executori testamēti cuiuscūq. administrare p̄mittatur de bonis alicui⁹

testatoris nisi pri⁹ fiat inuentarium fidele de dictis bonis sumptib⁹ funerarijs: et circa confectiōem inuenta- rii huiusmodi apponen- dis dūtaxat⁹ exceptis

manifestari. ff. ad tercul. l. si. §. tractari. p̄. ergo si ma- ter. L. de alimē. pu. p̄. l. si. L. quādo. et qui. quar. pars detur. l. si. predicta notantur. d. c. l. tutor qui reperito- rius. ver. venio ad secundam. et ver. sequentibus per Bartholū.

i. Fidele. Hanc fidelitatē potes discernere per ea que nō. in locis ad que superius remisi. et per ea que notat spec. vbi. §. glo. p̄. xxi. §. dicto quasi per totum.

h. Dictis bonis. Hec bona intelligi debent de cor- poralibus et incorporalibus de quibus apparēt obli- gationes vel aliqua instrumēta. debita tamen que de- buit defunctus alijs nō oportet poni in inuentario Ratio est quia nō sunt bona defuncti: sed aliena. fa- cit ad hoc. l. si. L. de ali. pu. p̄. prestau. Possunt tamen inferri si videatur expēdēns. Item debita ipsi defun- cto de quibus nō reperitur instrumentum vel obli- gatio nō oportet inuentario inserere anteq̄ recti- antur. Ratio est quia prius ipsa debita nō reperit- tur sic saltē vt manibus tractari possint et appēhen- di. facit ad hoc. l. si. de rerum diu. §. item lapilli. L. de fideiuss. l. barsatorum. Sed postea quādo talia de- bita recepta sunt poni debent in inuentario: sicut res de nouo obuenientes. vt. l. si. §. tall. L. de cur. et fur.

i. Predicta notat Barth. d. l. tutor. p̄. §. quero que res. potes etiā his que supra dixi addere nō. per Lhy. L. arbit. tu. dicta. l. vltima.

l. Funerarijs. Simile habes. L. de iure delib. l. sci- mus. §. in cōputatione.

m. Confectiōem inuentarij. Hic addit dicta. l. scimus. §. p̄. xxi. p̄. allega. etiā sumptus factos cir- ca insinuatiōem testamēt. Sed propterea hic nō excipiuntur: quia hodie tales insinuatiōes gratis procedere debent. vt legitur infra eo. ca. Adeo quo- rundam in p̄. in. ibi videas vel hoc ideo fit: quia insi- nuatio testamēt debet fieri post predicta expēditā. scilicet ante cōmissionem administrationis. Et sic circa hoc nichil hic immutatur.

n. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

o. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

inuentarij possit per testatorē remitti: dic q̄ si vt. l. si. in fi. L. arbitrium tu. Et hoc verū intellige nisi iudici- et in confirmando executorē aliud ex causa rationa- bili visum sit. ar. l. in confirmando. et l. vtilitatem. ff. de cōfir. tuto. Consuetudo etiā potest excusare tales a cōfectiōe inuenta- rii. ar. ff. de legi. l. de quibus. et l. q̄ sit longa consue. p̄. torum: sic nō. per spec. titu. de iustu. ed. §. dicto vers. Quid si sit de con- suetudine. Quid si- narius etiā potest confectiōē inuen- tarij remittere qñ vix expedit qñ- tatē bonorū nō

testatoris nisi pri⁹ fiat inuentarium fidele de dictis bonis sumptib⁹ funerarijs: et circa con- fectiōem inuenta- rii huiusmodi apponen- dis dūtaxat⁹ exceptis

manifestari. ff. ad tercul. l. si. §. tractari. p̄. ergo si ma- ter. L. de alimē. pu. p̄. l. si. L. quādo. et qui. quar. pars detur. l. si. predicta notantur. d. c. l. tutor qui reperito- rius. ver. venio ad secundam. et ver. sequentibus per Bartholū.

i. Fidele. Hanc fidelitatē potes discernere per ea que nō. in locis ad que superius remisi. et per ea que notat spec. vbi. §. glo. p̄. xxi. §. dicto quasi per totum.

h. Dictis bonis. Hec bona intelligi debent de cor- poralibus et incorporalibus de quibus apparēt obli- gationes vel aliqua instrumēta. debita tamen que de- buit defunctus alijs nō oportet poni in inuentario Ratio est quia nō sunt bona defuncti: sed aliena. fa- cit ad hoc. l. si. L. de ali. pu. p̄. prestau. Possunt tamen inferri si videatur expēdēns. Item debita ipsi defun- cto de quibus nō reperitur instrumentum vel obli- gatio nō oportet inuentario inserere anteq̄ recti- antur. Ratio est quia prius ipsa debita nō reperit- tur sic saltē vt manibus tractari possint et appēhen- di. facit ad hoc. l. si. de rerum diu. §. item lapilli. L. de fideiuss. l. barsatorum. Sed postea quādo talia de- bita recepta sunt poni debent in inuentario: sicut res de nouo obuenientes. vt. l. si. §. tall. L. de cur. et fur.

i. Predicta notat Barth. d. l. tutor. p̄. §. quero que res. potes etiā his que supra dixi addere nō. per Lhy. L. arbit. tu. dicta. l. vltima.

l. Funerarijs. Simile habes. L. de iure delib. l. sci- mus. §. in cōputatione.

m. Confectiōem inuentarij. Hic addit dicta. l. scimus. §. p̄. xxi. p̄. allega. etiā sumptus factos cir- ca insinuatiōem testamēt. Sed propterea hic nō excipiuntur: quia hodie tales insinuatiōes gratis procedere debent. vt legitur infra eo. ca. Adeo quo- rundam in p̄. in. ibi videas vel hoc ideo fit: quia insi- nuatio testamēt debet fieri post predicta expēditā. scilicet ante cōmissionem administrationis. Et sic circa hoc nichil hic immutatur.

n. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

o. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

p. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

q. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

r. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

s. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

t. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

u. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

v. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

w. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

x. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

y. Exceptis. Sed de quibus bonis leuari debent dicti sumptus: Dic de his que seruando seruari nō possunt: vt patet. ff. de admini. tu. l. tutor qui reperitorium. in fine. Illa namq̄ que dilaationem nō reci- piunt possunt geri ante confectiōem inuentarij. vt ibi patet. Et idem est de his que de necessitate confe- ctiōem inuentarij precedunt vt p̄seruatiō rerum hereditariarum. ff. de acqui. herel. aristo. et de fure delib. l. aristo. Et idem intelligas de his que de- functo possunt prodesse et nō obesse villo modo. vt l. si. L. de tuto. et cura. qui facti. nō de. et sic notatur per Barth. d. l. tutor ad fi.

z. Duntaxat. id est tantum simile habes de fures- tui. cap. i. vbi de hoc. eo. ver. per Archid. libro sexto. Potes etiā circa hoc v̄dere que notat idem Ar- chid. de rescrip. cap. statutum. p̄. duntaxat. eo. li.

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

l. nō oēs. s. a barbaris. vbi vero sunt aliqua legata in specie que de facili occurrunt probāda forsan per testes sunt de illis debet reddi ratio specifica. In eleemosinis vero intuitus non oportet ita arcte siue rigorose procedere: quia nō possunt tam facilliter probari immo in talibus sufficit iuramentum. et sic videtur sentire Chy. de epist. et cler. l. id qd pauperibus. ff. octavo qro. et scias qd hec rationis reddito regulariter fiet administratio finita factū ad hoc no. p. glo. in l. qui proprio. ff. de pcur. et l. sequē. et hoc verū de rōne vniuersalitatis. Ratio tñ particularis gestionis potest ante officii finitū exigi saltem si executor aliquis male gesserit. faciunt ad hoc no. per docto. l. de adm. tu. l. ij. vbi de hoc per Chy. post Ja. de ra. que recitat Jo. an. in add. ad spec. loco prealle. ff. sed an simplex commissarij addi. que incipit de epo. Sed nunquid vnus executor tenetur reddere rōnem alteri suo coexecutori? Videtur qd sic. ff. de adm. tu. l. iij. s. contra tñ facit lex expressa. l. e. ff. l. ij. et hoc verū est in iudicio vbi. Sed extra iudiciū petere potest vnus rōnem reddi ab alio. vt videat quō administratio procedit. Vel hoc debet fieri per superiorem si quis sit qui fungitur viceritoris onerarij. ff. de adm. tu. l. iij. s. Nam tales executores debent sibi communicare actus sue gestionis licet nō possint compelli sibi reddere rationem et aliter deferri potest vt suspectus. ff. de adm. tu. l. actus. Et hec delatio et etiam accusatio suspecti est publica. et cuiuslibet competit. vt l. nulli. l. de epist. et cle. ad fi. etiam in non relictis ad pias causas cum. c. vltima voluntas. xliij. q. ij. non distinguat. et publice inter sit vltimas voluntates exequi. ff. quemad. test. ap. l. i. et maxime quando pia sine reliquis expeditur nō possunt vt in. c. Johannes. extra de testa.

¶ Super hoc. scz de reddenda ratione. **¶** Ordinarios. simile habes i cle. eos qui. de testa. per quam patet nedū subditos sed etiam exemptos ad hoc teneri. sed ibi loquitur de religiosis. Et qd etiā alij ad hoc tenentur facit auct. de sanctiss. epist. s. yconomos. et de ecclesiast. titu. s. si quis edificationes. Alias quare facerent inuentariū nisi etiam redderent rationem. Et forte reddent rationē legatariis presentibus forsan integre solutum non est cū ipsorum inter sit. Facit ad hoc. l. de auto. prest. l. si i fi. de elec. statum l. vj. l. si vt se ab here. abst. l. i. et auct. ibi posita. et no. p. spe. d. s. nūc vero aliqua. ff. sed an simplex commissarij.

¶ Congruē. scz finita administratione. et hoc verū vt reddatur ratio vniuersalis. secus tamē si petatur ratio particularis vt dixi. s. ff. de rationem. ff. et scias. **¶** Itē statum. Quarta pars sedē partis. et qz textus iste in effectu ponit. s. c. c. religiosa sinceritas in pri. Ideo hic plures omitto gl. de qd ibi videre poteris. **¶** Defuncti. de hac portione haberi debet recursus ad consuetudinem loci. s. aliquādo sit tota substantia quando vterqz nō supersunt vxor nec liberi. Aliqñ media pars videlicet quando superest vxor sed non liberi. Aliquando tertia pars: vterqz quādo supersunt vxor et liberi. vel potes istud intelligere de portione forsan per defuncti loco religioso legata vbi elegit

sepulturam cuius loci prelati vel alium forsan suū deputauit executores. Pro quo videre poteris que leguntur et no. in cle. dudum. de sepul. et vide quod dicitur eam. ff. de consuetum.

¶ Parrochialis ecclesia. scz in qua auditur diuina et recepti ecclesiastica sacramenta. de sepul. c. cum quis. l. vj. Et quid si prochan? erat in duabus ecclesijs ibi videas i tertio et per docto. et potes videre super hoc que scripsi. s. de consue. c. i. ff. de ecclesie sue. **¶** Consuetum. Nota nō dicit de iure cōmuni debetum sed potius se ad consuetudines referendo. nam et consuetudo rōna bilis et prescripta pro lege habetur ff. de leg. l. de quibus. l. que sit lōga consuetudo. per totum. Et potest intelligi ius consuetum mortuariū de bonis defuncti ecclesie debitum. de quo iure dixi supra de consue. c. i. quasi per totum. Idem est et se ius cōsueti certa portio legatorum per defunctū alteri ecclesie. s. qz sue prochiali relictorum. In qua alia ecclesia forsan elegit sepulturā ipse defunctus. et hec portio vt cōmuniter i quarta parte cōsistit. et dicitur canonica sepultura. c. ij. l. vj. vbi de hoc per Jo. an. ff. canonica. et circa hoc potes videre que leguntur et no. de sepul. c. de his. et ff. de e. et c. requisiti. Hanc tñ portio nē cōsuetudo interpretat vt patet de sepul. c. certificari. **¶** Statuimus. Quinta pars sedē partis. **¶** Nullus executor. et sic nec testamentarius nec legitimus nec datiuus.

¶ Aliquid. etiam quantuncumqz modicum. **¶** Titulo emptiōis. Sile habes in tutore. ff. de cōtrahen. emp. et ven. l. si in emptione. s. ff. l. non licet. l. de sacrosan. eccle. auct. quibuscunqz. Contra tñ facit l. nō existimo. ff. de adm. tu. per quā. l. Jo. de athona in cōstitutione octoboni libertatē. ad h. tenet qd palā executor tanqz quilibet et alius potest emere rē defuncti nō tamen clam. et sic sentit glo. in d. s. ff. prealle. Et facit ad idem. l. cum ipse. l. de emp. et ven. vbi de hoc per Chy. Alij dicūt vt Petrus qd in omnibus administrationibus quibus persona principalis nō succedit in administratione verū est qd non potest administratoz aliquis rem pertinentē ad suā administrationem emere. Secus est in his in quorū administrationem succedit persona principalis: vt est videre in pupillo qd finita tutela succedit in administrationē et talem emptiōem facit rescindit. no. in dicta auct. quibuscunqz. p. Chy. Sed opinio Jo. de atho. cōcor. Barth. di. l. si in emptiōe. s. ff. Et cōmuniter omnes docto. sicut legitur et no. d. l. cum ipse. etiam quo ad executores michi videtur gratia saluādī cōstitutionē istam qd dicta. l. nō existimo nō facit multū ad ppositū casus nō stri. Illa nāqz lex loquitur de mutuo recipiendo per tutorem non a pupillo sed a suis contutoribus de bonis pupilli. In quo casu locum habet. l. illa. **¶** Dec autem constitutio locum habet in contractu emptiōis in qua leges plane loquuntur. quod non potest fieri de bonis sue administrationi commissis: vt dicunt prima iura presertim. l. illa si in emptio. s. finit. **¶** Aduerte tamen qd magna est differentia inter emptiōem fiendam de bonis pupilli viuentis et em-

An executor
possit rem
defuncti.

Questio.

ptionem fiendā de bonis allicuius defuncti. nā in emptione fienda de bonis pupilli quacūq; via data. dum tñ pupillus ipse vivens sit vel alias ad adultā etatē venerit et vivat semp remanet persona principalis q̄ pōt de dño suo conqueri vt dixi. s. em p̄etrū hō tñ sic est in disposi-

tionē bonorū defū cūq; non potest cō queri de mala ad ministratiōe ere cutozū suozū. et ideo videtur satis rationabiliter ordinatū et statutū q̄ executores defuncti nō pōt hic statui iuxta nō. p̄etri prout eum recitat l. hy. in di. aut. quibuscūq; vñ tñ scias q̄ op̄ nio Jo. de ancho. et aliorū procedere pōt vbi per ere cutozem vendita ē alteri extraneo res defuncti bona fide et iusto precio qd tñ precū em ptoz solvere nō cu

rat in quo casu executor pōt palā retinere rem sic vē ditam sibi p̄p̄i et de suo precio in utilitatē defuncti cō uertere. Ratio est qz in hoc casu vēditio fuit ab initio iuste facta vñ emptorē nolente solvere pōt execu tor palā et bona fide rem h̄mōt venditā sibi retinere. Ar. dicta. l. nō existimo. et facit ad idē. ff. de. l. iij. l. p̄. s. quindēcim. non enim videtur in hoc casu noua em ptio sed antiq̄ emptionis in personā executoris trās latio put clare nō. p. Barth. ff. de admi. tu. l. tutor res tū. vbi de hoc in glo. et idē erit vbi res venalis est ex posita pro iusto precio puta centū. quo casu si nō in uentur qui plus offerat potest executor bona fide et palā eā emerendū tantū clam. sic sentit Jo. an. in add. ad spe. ti. de instru. ed. s. nūc vero aliqua. ff. sed qd erit in prelato add. q̄ incipit cōtinuatur hīc circa me diū. Et tantū tollas argumēta que solent fieri de tu toribus q̄ possint emere res sue administratiōi sub lectas vide q̄ super hoc legitur et nō. in. l. pupillus. ff. de aucto. tuto. vbi Barth. declarat hanc materiam in p̄p̄i. qui sic incipit. Ultimo pro declaratione.

Alter. l. alio titulo quocūq;.

Bonū. l. iij. excipit ab eo qd prius dixit. et ponit suā ex ceptionē quātriplici consideratiōe vt sequitur.

Donatū inter viuos. hec est prima consideratiō qualis autē sit ista donatiō legitur in ist. de dona. s. al lie. et hīc te intelligere oportet qz nō loquitur de do natione perfectissima vcz que sit per res traditionem sed de ea que perfecta est tamē absq; traditione. Nā si tradita esset non esset opus executori rem donatā recipere a seipso vel alio post mortē defuncti: et hīc apparet qd donatari⁹ factus executor defuncti possit rem sibi prius a testatore donatam recipere auctoritate propria. et hoc verum si non destineatur ab alio Sed si destineatur ab alio: op⁹ est auctoritate iudicis faciunt ad hoc nō. de arbi. c. ex parte. ver. sabbato per Jnnō.

El in suo. secunda consideratiō.

Relictum. l. legatum.

Aut quod. tertia consideratiō.

Labore. hoc intellige in recompensationem la boris quando nichil executori relictum est vel non sufficienter relictum. Iustū enim est vt illi conscquā

tur stipendium qui laboris impenderunt obsequium l. q. ij. sacerdos. r. ij. q. ij. ecclesiasticis.

Ordinarij arbitrio. sic ergo non potest munera re semetipsum arbitrio proprio quia sic esset iudex in causa sua propria. contra illud. l. ne quis in sua

gressu ecclesie: quam contrafacientes incur rere volumus ipso facto. Cuius absolutio nem non obtineant Donec applicata vel ap propriata sibi sic inde bite restituerint et ec clesie cathedralis fa bryce cuius defunctus erat subditus Duplū sic appropriatorum vel applicatorum sibiipsis soluerint de proprijs

causa sua sibi dis cat. p. totū cū fili bus. nec iudicet ar bitrio hoc la cere posset qz non esset i hoc casu ius dex p̄p̄tes. et. e. c. tua nos. marie at teta p̄suetudine q̄ iurisdictionē hanc tribuit iud. b. ec clesiasticis vt dixi. s. e. c. ecclesiastica rum libertatum. l. l. si qd. quar ta consideratiō.

Sibi. scz exe cutori.

Debitū. sup. a līa rōne q̄ aliqua ex supradictis. tale enī debitū palam deducere pōt exe cutor vt nō. Jo. de athona in cōstitu

tūe octoboni libertatē glo. magna. p̄. sequēter q̄o et q̄ pōt solvere sibi p̄p̄i facit. l. quoties. s. sicut. ff. de admi. tu. et nō. ti. de instru. ed. s. nūc Jo. aliqua. ff. s. po ne. add. supplez ommissaria. p. Jo. an. i. add. ad specu. m. Aut pro. quinta consideratiō.

Moderatis. sume quod est infra expens. Et hīc nōra quod licet executor de bonis defuncti nīc chīl debeat retinere ad vsum suum proprium vt hīc dicitur: cū etiam dicto concord. quod legitur eodē titulo. c. ij. s. sane. l. ij. vbi adimplere et et facit ad idē extra eodem. c. tua. ad fi. ff. de leg. ij. l. lucius. s. te peto. sumptus tamen administratiōis occurren tes in litigio vel alio honesto modo facit de bonis disponētis. ff. de procur. l. qui propro. s. l. i. extra de procurato. cum pro causa: et hec moderatiō sic fie ri debet vt nec commoduz neq; damnum sentiat. ff. quoad. testa. app. l. sed si quis. ff. de testa. l. iij.

Cusus. scz suspensionis.

Non obtineant. s. dicti executores sic suspens.

Restituerint. s. i adpletionē vltimatis defuncti quaten⁹ in specie vel in genere de ea cōstare poterit.

Defunctus. licet executor alterius dioce. fuerit.

Subditus. si in dioce. sint due ecclesie cathed. cui earum soluetur hec pena. dīc vt dixi. s. de loca. et condu. c. fina. ver. ecclesie cathedra.

Duplum. non cōputata in hoc duplo re q̄ resti tut debet. In ist. de obliga. q̄ ex delicto nascit. s. vlt.

Soluerit. facta igit solutiōe hui⁹ dupli videt qz nō sit op⁹ absoluteione sed p hoc eopso relaxat hec snia suspēsiōis. textus tñ iste in p̄m. sibi casus ab solutiōe et. innuit cōtrariū p̄supponens qz etiā fa cta tal solutiōe necessaria est absolutio. tu circa hoc dīc vt dixi. s. de foro cōpe. c. i. s. satisfecerint.

Proprijs suis bonis p hoc inuit qd bōa talte exe cutori pueniētia a defuncto nō dñr bona ip̄s⁹ exe cutoris p̄p̄ia. Que autē sint bona sua p̄p̄ia nō. p. ar chidia. s. rescrip. c. statuti. s. d. suo p̄p̄io. et qd si ta lis executor fuerit clerice bñficiat⁹ an possit solvere istud duplū de fructibus vel puenitibus beneficij sui dīc vt in eadem glo. p. Archidiacono. Sed qz hīc dīcēt qz executor nichil pōt sibi appropriare de bonis des functi nisi in casibus hīc exp̄p̄is.

Quero quid

ir. it.

Nota.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

si testator plura bona legavit sed legatarij repudiāt legata. vel ante testatorem mortui sunt an illa bona possit sibi executor applicare? Dic qd si executor sit nudus minister ita qd nullum cōmodum est habiturus tunc non potest aliquid tale sibi applicare. secus si non sit minister nudus sed cū hoc sit legatarij? et ius habens. casus est in l. si quis ticio. ff. de leg. ij. Et qd dicitur legatarij quis executor meus: dicitur. s. e. c. re. ligiosa. p. dāns. p. remissa intelligo vera vbi testator de partibz de deficientiū nichil disponit et fecit sibi executores vni uersorum bonorum nam tales loco heredum sunt et licet cratur illa que nec in specie nec in genere per testatorem disposita sunt. vt no. Jo. de arthona in constituto de octo boni libertate glo. sua magna. ver. sed nunquid executor cauere. tñ bene faciet talis executor si cōsilio ordinarij talla disponat prout in simili no. Jo. an. in add. ad spe. ti. de instru. ed. s. nunc vero aliqua. p. et scias. add. l. iij. ad fi. vbi allegat. l. legatum. ff. de usufruc. lega. et l. quedā predia. et. ff. de cond. et de l. in testamēto. Itē aut. de ecclesia. titu. s. si quis in causam. et. s. seq. coll. ix.

Idem.
Testamēta clericorum de his de quibus testari possunt nō impediat per ecclesiasticos prelatos a cōmissis exequi. Ab intestato vero decedētum bona in prius conuertāt vsus: nichil sibi preter laboris mercedem vendicātes

fallere in quibusdā vtpote in religiosis bñficiatis qd testari nō possūt. et. e. c. q. ingreditibz. vt dicit. s. e. c. cū vtrīs. vbi etiā rectantur plures persone qd nō possūt cōdere testamenta vt ibi p. r. s. cōdere testamentū. h. cōsuetudine. de hac cōsuetudine potes videre qd

Ita quorundā et infra. Statuimus qd episcopi et alij inferiores ecclesiastici iudices nostre Cantuarien. prouicie de bonis clericorum beneficiatorū quos testari posse constat de consuetudine regni anglie: seu aliorum testantium quorumcunqz preter in calibus expresse permixtis quousque quesito colore nullo se intromittāt sed executores et testamento ipsorum libere

scripsi. s. de cōsuetud. c. nullus rector. s. legata.

Altozum. scilicet non beneficia totum.

Quocūqz. s. siue clericorum siue laicorum.

Preter hoc dictio preter hic ponitur exclusiue et nō tamen ponitur inclusiue. Super qua materia potes videre no. p. Archid. de immu. eccl. c. decet. p. preter. et de re iud. c. ad apostolic. ver. preter. l. vj. De illius tñ no. p. p. au. du sum. tri. et si. ca. c. in prin. in cle. et de penis. c. multorum. s. canonis. p. eūde. et plene. p. q. ij. ebzon. p. Archid. l. de trasfac. l. age. p. Chy. et de dec. c. tua. ij. p. Jo. in coll. de elec. du

dum. l. p. de nouo. per Jo. an. in no. et dicit de hoc. supra. de iud. c. Itē oēs illi. ver. preter voluntatē.

Expresse permixtis. sume qd est infra nullatenus se intromittant et quo ad mentem condentis habes plures casus expressos in quibz ordinarij possunt se intromittere de bonis testantium non tñ vt bona ipsa sibi p. s. applicent prout continetur in parte decisā

Un casus est ad effectū pbatōis et in inuatiōis testamēt. s. e. c. p. r. s. testamēt. Ali casus est vt ab executoribz exigat inuētarium. v. p. r. s. c. p. r. s. in h. b. m. Tertius est ad effectū cōmittēde ad ministratiōis sp. s. s. executoribz ceteraqz faciēdū qd cōtinētur. s. c. p. r. p. totū. veluti exigēdi ab eis rōnem de sua gestione et h. m. d. sed hec nō cōcernūt dispositiōē bonorū actua

lem: sed potius auctorizabiles. et preterea de potestate expresse cōcessa ordinarijs in bonis defuncti p. se. vel suo noie disponēdis potes ponere exēplū per ea qd legatur et no. i. l. nulli. et. l. si qd ad declinādā. l. de ep. et cle. Itē per ea qd legatur et no. in l. hereditas. ff. de pet. here. Itē et de testa. c. si heredes. et. c. tua nos. et c. Johannes. cū similibus vna cū cōcor. et remissioibus quas in glosis predictorū iurū inuenies. et circa hoc vide no. per Hostien. de iud. c. cum sit. ver. dīos cesant. et. l. cōmuna de succes. aut. omnes peregrinif. p. Colore. p. que forsan fingāt aliquid licitū vt eo preterito cōmittant aliqd illicitū qd esse nō debet. l. de sacrosan. eccl. l. qd sub preterito. cū similibus. et potes ponere exēplū in casu questionis quā mouet Jo. in no. eo. ti. c. si. s. sane p. libere. l. vj. et Archid. super. eo. p. et vide quod dicam infra eo. p. libere.

Intromittāt. scilicet ministrādo huiusmodi bona vel ea manibus suis applicando.

Executores. sup. ad hoc idoneos. ne sit cōtra. s. e. c. p. r. s. in h. b. m. et. s. e. c. religiosa sinceritas.

Libere. s. sine impedimēto ordinarij. et sic pos

Mo. de po testate ordinarij in bonis defuncti

Disso.

Ius et precedentis et habet quattuor dicta. In primo prouidet ne per ordinarios impendantur executores ministrare bona defuncti. In secundo ibi. Hec nō. puidet circa bona decedentium ab intestato. tertio ibi. Nisi forsan. Et recipit ab eo qd prius dixit. In quarto ibi. Sub pena. adijcit penā cōtrafaciētibz.

Et infra. hic deciditur causa que mouebat ad editionem huius statuti.

De bonis. scilicet per se vt suo noie disponēdis.

Clericorū bñficiatorū. de his magis erat dubiū eo qd de clericis nō bñficiatis iura cōmuna cōcedūt vt de bonis suis possit libere testari. et. e. c. quānos.

Quos testari posse. Ita littera pōt legi implicite vt. s. implicet quoscunqz clericos beneficiatos.

Potes etiā legi restrictiue vt cōprehendat aliquos et aliquos non prout alias in simili legitur et no. l. de summa trinit. et fide ca. l. cunctos populos. vbi de hoc in princ. per Chy. et ibi concordantie. Et nota qd cōmuniter et regulariter intelligendo procedit hoc qd hic dicitur inter oēs clericos beneficiatos. potest tñ

sint huiusmodi executores libere administrare dum tamen bona fide id faciant et absque dolo et fraude. ff. mandati. l. creditor. §. lucius. cōcor. ad idem. e. ti. c. ij. l. vj. et tibi per Archi. n. libere. et dicitur libere posse facere quoniam non est opus requisitione alterius ut no. doc. d. c. ij. §. sane. Et verum est quod ordinarius non debet se intrinsecare de bonis defuncti nisi in defectu aliorum ut bene notat Archi. d. d. §. sane. n. libere. ultra medium glo. ubi querit de tali questione Testator in suo testamento mandavit per suos executores expendi finem quod eis videbitur centum pro male ablatis incertis. nunquid hoc poterint non obstante contradictione episcopi dicentis quod hoc pertinet ad eum. Hostiensis. in c. cum sit. n. dioecani. extra de iudiciis. dicit quod executores non possunt talia disponere: quod est unus de casibus ad episcopum specialiter pertinentibus. Archi. tamen d. c. ij. de testa. l. vj. tenet contrarium per plures rationes. et allegat dicta plurimum doctorum. Johan. an. d. c. ij. in no. videtur potius limitari opinionem Hostiensis. propter fraudem que posset intervenire in non plene restitutione talia: licet quo ad ab solutionem a peccato sufficiat talia fieri per ipsum defunctum vel executores secundum opinionem Archi. concordat. Pau. in cle. dudum. de sepul. super huiusmodi. n. a ture et Jo. Caldrin. in d. §. sane. Jo. de delig. prout eum recitat Dominicus de sancto Bemifano. d. §. sane. dicit quod opinio Hostiensis est vera de equitate. Sed opinio Archidiaconi est vera de rigore iuris. Lapus ab. in clem. i. de peniten. et remissio. n. titur. concordat. opinionones illas. sed eius distinctio non multum placet. quia recipit diversas impugnationes. Aliis ergo videtur in hac causa fore recurrere ad consuetudinem patrie. Et sic esset frater. de sententia cōsilio suo. xxxviij. Ego autem puto quod quo ad regnum istud hec constitutio sufficit ad excludendum episcopum una cum consuetudine in hac parte diutius observata que talia relinquunt dispositioni executorum prout tenet Archi. et hic patet.

Questio.

permittant disponere de eisdem. Necnon ab intestato decedentium solutis debitis eo

rundem bona/ que supererunt / in pias causas / et personis decedentium consan-

etatis expositos. facti. l. xvj. d. c. ij. et per totum. dñi tñ predictae persone pauperes sint et non divites. et de offici. deleg. c. significan. tñ. et tibi per Jo. an. in. l. iij. glo. 7. v.

Que dicantur pie cau

habent respectu personarum. Respectu vero locorum potest ponere exemplum extra de testa. c. h. et in l. si quis ad declinandam. et l. orphanotrophos. et de epis. et clerici. et de rell. do. c. de xenodochijs. et c. seq. et tñ. q. vlt. c. gñis. et l. sanctimus. et de sacrosan. eccle. et ibidem. l. illud. et l. vnica. et de medic. vali. l. xij. inter pias causas numerantur que relinquuntur ad custodiam civitatis. ar. extra de immu. ec. c. i. et l. i. Itē ad refectionem pontium viarum murorum et fossatorum civitatis causa et similia maxime ubi necessitas imminet. et de sacrosan. ec. l. ad instructiones. et de ope. pu. l. oēs prouinciarum. cum similibus. Itē ad pias causas numerantur legata ad ornamenta ecclesie vel pro eius fabrica vel pro luminaribus vel annuatijs vel alijs ad diuinum cultum temporalem vel perpetuum spectantibus. et c. ti. c. h. Et idē est secundum quod dñi in his que legantur pro emendandis foris factis. Et tñ qd vide notata per spe. ti. de instru. ed. §. nunc vero aliqua. n. de hoc autē queritur. Et nūquid legata pro male ablatis dicantur legata ad pias causas. vide notata per Jo. an. in add. ad spe. d. §. nunc vero aliqua. n. et scias. add. tñ que sic incipit de his infra. Ad pias etiam causas legatur generaliter vbi cūq; legatur pro aia. in quo casu valet legatum patri et matri pro aia relictum dummodo sint pauperes. et de epis. et clerici. l. si quis ad declinandam. n. vbi autē. et n. quis enim pauperior. Si vero divites sunt non videtur tale legatum relictum ad piam causam. et de sacrosan. ec. l. illud. Predicta colliguntur per spe. d. §. nunc vero aliqua. n. et scias. cū add. Johan. an. ibi positus.

¶ Nec non secundum dictum. **¶** Ab intestato. hic vide que scripsi supra. cap. proxi. §. i. verbo intestatus. et q. vij. modis dicitur aliquis decedere intestatus notatur. et de coll. v. libris. per Accurs. Et nota quod etiam pupillus et aliqui non possunt condere testamenta iuxta communem usum loquendi dicuntur intestati si tales moriantur. Unde de vbi statutum concedit ordinario administrationem bonorum ab intestato decedentium habebit ordinarius administrationem bonorum taliter decedentium. Ratio est quia verbum intestatus bene cadit in tales. et probatur in l. de here. que ab intest. in prin. vbi dicitur quod ab intestatus est qui oino testamentum non fecit. Nota quod dicit oino quasi diceret siue quia voluit siue quod non potuit. Si ergo dicas aliquem talem esse intestatum proprie loquendo satis constat locum esse statuto. Sic dicas talem fore intestatum in proprie loquendo adhuc locum habebit statutum. quod tunc dicitur intestatus cum communem usum loquendi. Et verū est quod statuta debent intelligi secundum communem modum loquendi qui prevaleat omni proprie significationi ut l. labeo de supell. l. per Barth. et l. libero rum. §. q. tamen cassius de leg. l. i. et nota. per spe. de anchora. extra. e. cum tibi. n. vltimo. Et ex illo. c. cum tibi potes colligere quod extremam voluntatem committit dispositioni alterius non decedit intestatus dicitur tibi per Inno. et alios.

¶ Solutis debitis. ere nāq; alieno deducto que sua

¶ Personis. siue masculis siue feminis. **¶** Decedentium. hic oportet distinguere inter clericos decedentes ab intestato et laicos. Itē inter clericos beneficiatos et non beneficiatos. Et scias quod ad clericos beneficiatos decedentes ab intestato de iure cōs bona occasione beneficii puenientia debentur successores extra. e. relatum. l. §. nomine. Alia vero bona que habuit clericus cōtemplatione persone prius defuncti tur consanguineis ut hic dicit. et illis deficientibus succedit ecclesia. l. i. quest. vlti. vbi de hoc. et quest. l. i. c. quicūq; et sic debet intelligi extra de suc. ab intesta. to. cap. i. In clerico autem non beneficiato si decedat intestatus idem est quod dixi in clerico beneficiato quo ad bona sua propria que habet non cōtemplatione ecclesie sed persone ut videlicet primo succedant consanguinei siue sint agnati siue cognati. et facti ad idē et de here. decur. l. i. §. et. l. i. h. is deficientibus succedit vxor si quam habuit. et de epis. et clerici. l. i. si quis presbyter. et de vir et vxor. l. vnica. Omnibus vero predictis deficientibus succedit ecclesia sicut patet in dicto cap. i. Si tamen talis clericus prius fuerit servus tunc bona sua debent dividī in quattuor partes. extra de succ. ab intestato cap. i. In laico autem decedente ab intestato deficientibus consanguineis et vxore succedet fiscus. Unde breuiter scias quod in successione ab intestato prima causa est liberorum. sed a ascendenti cū quibusdā collateralibus et l. iij.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

fi extant. tertia transuersalis. Prime due in infinitus protenduntur. tertia vsq; ad decimū gradum protendit siue sint agnati siue cognati. In istis de legit. agna. suc. in fi. Istis autem deficientibus si extat vxor defuncti ipsa succedit post eam fiscus. L. vii. vlr. et vxor l. vnica. Excepit tamen quidam casus quibus alij preferuntur fisco.

Putat. decedit miles nauiculari? cohartalis vel fabrilis. L. de here. nauiculari. per totum Item focus liber tatis impialis. L. si so. li. imper. sine heres. l. i. libro. x. Sic etiam in bonis clericis intestatis deficientibus predictis ecclesia preferitur fisco. Presmissa colliguntur ex dictis Petri de anchorano extra de suc. ab intest. super rubrica qui re mittit ad L. hy. L.

communis. de success. l. itaq;. Et quo ad ecclesiam q; in casibus premisitis preferitur ecclesia fisco in bonis clericis notat idem Petrus eo. ti. vlr. elicit de suc. ab intestato. cap. sancto. p. vii. nota ad fi.

a Con sanguineis. Hec dictio generalis est tā quo ad clericos q; ad laicos. Et nota q; clericis etiam viuentes tenentur providere consanguineis suis pauperibus vt notat glo. de coh. cle. et mulie. c. j. p. submissi strent. Unde et eis mortuis debet de quorum bonis ipsi subueniri vt p; ex precedētib; . Facti ad hoc. fi. mādati. l. i. māda uero. s. si tibi. lxxvi. d. nō satis. Et q; dicitur consanguinei p; p; hostes. in sūma. ti. de consangu. et affi. s. j. z. ti. z. p. totū. Et p; ex dictis in glo. precedētī. ff. de suis z. legit. here. l. j. s. fi.

b Seruitoribus. s. s; seruitij meritum. ar. eozū que leguntur et. c. c. relati. ti. s. licet autē ibi seruerant.

c Pro pinquis. horū appellatiōe qui cōtineantur potest colligi. L. de emē. propin. per totum. et potest dici propinquus siue ratione sanguinis siue ratione loci secundum Januē.

d Aliis. etiam extraneis dūmodo sint pauperes.

e Defunctorum. siue clericorum siue laicorum.

f Distribuant. sic q; nō totum vni sed singulis pro ut opus habent et sū qualitatez bonorum. xli. q. ij. vulturane. ad fi. cum. si. c. seq.

g Nichil inde. simile habes. L. de epis. z. cle. l. si q; ad declinādā. s. si siqdē. L. de dona. l. si q; p. redēp. tibi omnē q; tate zē. Et facti ad idē et. c. tua nos.

h Sibi. i. ad vsū suū p; p; cōcor. ad hoc. L. de sacrosā. eccle. aut. q; buscuq;. ff. de offi. p; l. i. ff. nā sibi aliquid retinēdo redderet se suspectū. ergo id ex quo suspiciō nascit non pōt dici sibi pmissū. ff. de fals. l. si q; legati. z. l. vxor. L. de execut. tu. l. pietatis. Contra tū facti. L. de sacrosā. eccle. auten. si qua mulier. aut. de sacrosā. epis. s; diaconissā. coll. xj. ff. de coll. bo. l. j. s. fi. Fac. de are. sic distiguit aut executor ē sol? aut sociat? p; io casu nō pōt sibi aliquid retinere nec forte p; sone sibi valde cōflicte. lxxix. dist. decen. x. q. ij. hec vsus in fi. z. dicta autē q; buscuq;. et de insti. c. fi. ff. de iurisdi. om. iudi. l. q; iurisdi. tione. z. hoc verū nisi ille cōflicat? sit sūmepauper. ar. ad hoc. lxxvi. dist. pasce.

i Seco casu poterit vbi dicta. l. q; si vno. ff. qd cuiusq; vniuer. l. nulli. z. l. plane. ff. de adop. l. si p; s. q; duos

Sic notat per Jo. an. in addi. ad spe. ti. de instru. edi. s. nūc vero aliqua. s. sed qd erit in prelato addi. q; incl p; cōtinuatur hic alia. Sed hic quero cū hoc ordinatū sit q; cōsanguineis z; p; p; dis tribuatur bona decedenti ab intestato nūquid ordinarius? possit aut teneatur de iure aliqua partē huiusmodi bonorum distribuere iter si hos defuncti spū rios vlt bastardos Johā. an. in addi. p; alle. dist. q; de quota aliqua iure filiatōis nichil si bi debetur. Z alij bus tamen tanq; pauperib; qui n; chyl per delictū patemū demeruerūt per viā elemosine potest prouideri. facit ad hoc extra de eo qui duxit in matrimonio. quaz pol. per adul. c. cū haberet. et qd ibi notatur in fi. vlt. a glo. de alijs q; sto.

contrarium facientes incurrere volumus ipso facto donec de premissis satisfecerint cōpetenter. Idem.

Pro approbatiōe et infirmatiōe testamenti nichil blaspemet superior p laboze autē scriba in istā dātazat mercedē q; supza viginti z circa cētā solidozū sit bonozū summa nō excedat. xij.

nibus q; cōcernūt executores legitimos vide p spec. in d. s. nunc vero aliqua. s. s. Item circa legitimos vsq; ad. s. illud etiam queritur. cum addi. Jo. an. ibi positis. Quid tamē nota q; executor talis legitimus tenetur de bonis defuncti facere inuentariū z de eozū dem dispensatiōe reddere rationē sicut plane legitur. L. de epis. et clerici. l. nulli. s. cum autē. Inferiores videlicet ordinarij corā episcopo episcopus corā archiepiscopo qui in hoc gerit vices rectoris prouincie de quo loquitur ibi textus. Archieps autē de administratis per eum corā suis confratribus in concilio prouinciali reddet rationem non tamen ab eis quid suspiciōse fecerit redarguendus est. sed suo superior videlicet pape super hoc denunciandus. ar. eozū que leguntur et no. extra de preben. graue.

i Nichil fortitan. si. dictum. et nota q; hec dictio fortitan potest sumi hic assertiue. sic alias sumitur extra de renunc. cap. nisi cum pridem. s. pro conscientia. et ibi per Ber. in. p. fortitan. potest etiam legi dubitatiue sicut alias sumitur in. c. mane. de vo. et vo. re. vbi de hoc. in glo. s. fortitan.

k Rationabile. ista rationabilitas taxatur. j. eo. c. p; x. ibi videas.

l Retinendum. est enim regulare q; pro debito natural vbi non datur actio potest quis vti iure retentionis. s. cōmuni. di. l. in hoc iudicium.

m Sub pena. l. i. dictum.

n Ecclesiasticos iudices. intellige de inferioribus episcopo: nam episcopi hac pena non ligantur eo q; de eis non sit mentio specialis. de senten. exōmuni. cap. quia periculosum. li. vi.

o Ipso facto. et sic pena est sententie late.

p Donec. pro ista clausula quid importer vide supra de foro cōpe. cap. i. s. donec et. s. satisfecerint.

q De premissis. s. impedimentis quo ad executores de quibus dictum est in princ. cap. Item de vsurpatione bonorum decedentium ab intestato. vt patet in. p. necnon.

r Satisfecerint. s. in primo casu restituendo bona his ad quos pertinet distribuenda. In secundo casu distribuendo ipsa bona vt hic mandatur.

s Competeter. circa hoc vide que scripsi supra de foro compe. c. j. s. competenter.

Questio.

Propin
quus.

Diallo.

A Deo quorūdam. Hec est cōstitutio efusculus
et precedens. Et habet quatuor ptes. In pri
ma taxat quid recipi vel non recipi debeat pro insi
tuatione testamētōrū. In scda ibi. Quod si aliquid
taxat qd recipi debeat p laborantes circa auditiōē
cōpoti sūz minus
malus. In tertia
ibi. si vero quēqz
adijcit pensā fā
ciētibus. In quar
ta ibi. In ipsa. Itē
imitatēp dandi
acqētāris sup ad
ministratiōē.
B Et infra Hic
decidit causa mo
uens editiōē hu
ius statuti q̄ satis
ptz in integra.

denarios: sed pro ratio
ne istic assignata con-
putetur. Similiter bl-
tra cētum librarū sum-
mam erit hic assignata
mercedis ratio: quam
excedens ad dupli resti-
tutionem cogatur.

A Deo quozundā
et intra^b Sta-
tuimus vt probatione^c
vel approbatione^d seu
insinuatione^e testamen-
torum quozuncunq^f ni-
hil per episcopos seu a-
lios ordinarios capia-
tur omnino^g. Per cle-
ricosⁱ tamen scribētes

uſe ⁊ nō ad ampliorē vel minorē. Rēſpōde qꝛ ſic ſi
bi placuit vñ eſt pro rōne volūtas. ff. de coſi. .prim. l. i
et talē ſummā pro labore arbitratꝛ eſt ſufficere. ar. l.
de tēp. in integ. reſti. l. ſupracuſa. ¶ Sed quero cuius
ſūpꝛbi⁹ fatiſſet clericū hūmānū. ¶

insinuationes^b huiusmo
di sex denarios^c dumta
rat recipi permittim⁹
pro labore^d Quod si ali
quod^m inventarium bo
norū cuiuscumq³ defun
cti in compoto⁴ frigita^o
solidorum summam re
periatur excedere⁹ qđ
tamen ad centum⁹ so
lidos minime extenda
tur pro compoto⁵ et a
gendis omnibus circa
ipsum⁶ acquietantia
rumq³ litteris seu a
lijs⁷ quibuscūq³ episco
pi aut ordinarij seu de
putati⁸ ab eis⁹ et audi=

loquitur de centū solis nō vsualis mōtē: sed legalibus. q̄ solidi in q̄bus differūt dīxi. s. e. t. c. Itē q̄ loco rum. n. solidos. sed plenius supra. eo. cap. statutum. s. testamentis. n. laticis.

Questio.

Questo.

¶ In sinuacione hmoi. ex hac littera apparet ap-
probatione et insinuacione supponere p eodē. vtz
pro actu publicationis ipsius testamenti. alias si po-
neretur vt diuersa repeteret qd paus dixit de appro-
batione. hsc tñ aduerte q clerico scribenti hmoi in
sinuaciones limitat pro labore tm. vj. denaf. ¶ Hū
quid ergo si contingat testes in pbarione testamenti
examinari z oporteat eorū dispoſitiones scribi con-
tentabitur clericus scribēs tm. vj. denaf. puto q nō
simmo s; qritatē laboris fiet sibi remuneratio. z idē
intelligo si testamentū pſū sit si scriptura z ipsum
oporteat registrarī vt vtz etiā tunc registraris pro
suo labore cōgruā remūerationē recipiat. ar. ad hoc
autē. de iudi. s. in ea. col. vj. xij. q. ij. c. ecclesiasticis.
¶ de offi. prefec. p. eto. l. in noie dñi. s. penul. z notabi-
liter ad hoc facit quod legitur in extrauag. Jo. xij.
cum ad sacrosancte. s. si vero esidem.
¶ Sex denarios. hec summa limitatur ad certum
vt euitetur difficultas cōueniendi cū notario q alias
circa hoc ē graue exhiberet. de rescip. ca. statuti. s.
notariū. li. vj. l. de iure fisci. lege facultas. li. r. Et si
queras quare cōstitutionis latoz ad hāc summa taxa

Provincialis Guillelmi Lindewode.

bixi. 3. eo. cap. statutum. s. testamentis. p. approbatio
ver. sed nunquid.
a **Q**uidentes copotum. i. auditores forsan ad hoc
deputati.
b **Q**uod nistri alij. v. puta dictorum ordinariorum co-
missarios vel au-
ditorum clerici fer-
uantes vel alij in
talibus experien-
tiam et praxim ha-
bentes. ar. ad hoc
L. de iudi. l. certi
furi.
c **Q**uod compotis. i.
calculationibus.
d **Q**uod intendentes. i.
operam dantes.
e **Q**uod ultra duode-
cim. minus tamen
licet recipere. L.
de illa. l. i. j. mame
vbi partes conue-
niunt de minoru su-
ma. ar. ff. de no. o.
pe. nict. l. i. j. inde
querit. sed si no co-
ueniat ad min⁹ de
betur ista summa.
f **Q**uod recipere. etia
a gratis offerente
ar. ad hoc de cessi.
cap. exigit. de res-
crip. s. statutu. s. si
quis autem. li. vi.
g **Q**uod si vero. ff.
h **Q**uod inustamē
si ad modicu min⁹
se extendat bene
poterit locum ha-
bere qd hie statut
tur arg. de co. di. ij.
c. reuera. ff. de i. in
te. resti. l. i. scio. vbi
de hoc.
i **Q**uod alij predicti.
scilicet auditores
commissarii vel etia
ipsi episcopi.
k **Q**uod Labore. scilicet
in audiendo hu-
iusmodi copotum
et vacando eidē.
l **Q**uod Alijs supra-
scriptis. id est quod
libet agendis.
m **Q**uod Penitus. id
propius ex toto.
Sic alias sumitur de offi. ordi. c. ordinarij. v. penit⁹.
per Jo. an. de cler. ergo. c. vnico. per Archid. li. vi.
n **Q**uod Sed si viginti. ff.
o **Q**uod Litteris. scilicet acquiescentiarum.
p **Q**uod Si vero summam. ff.
q **Q**uod Non presumant. Sed qd si inuentaria hmoi ex-
cedunt centu libras: dic qd tunc pro singulis sumis ex-
crescentibus seruabit ordo p dicit quousqz deuentatur
ad alias centu libras: sic de ceteris. v. trobqz naqz est
eadē ratio. vñ idē est ius. ff. ad. l. aq. l. i. illud autē de
pacetura. fir. s. ultimo. extra de confir. vlti. c. cum. dell
cta. s. nos igitur.
r **Q**uod Clericis tamen. ff.
s **Q**uod Acquisitataru lris. contra hoc videt esse lra q po-
nunt. s. in prin. ibi acquiescentiaru lris. Solutio. lra

debet intelligi in qtu cōcēnit epōs: ordinariorū/cō-
missarios: auditores aut alios ministros qbus forsa
ex suo officio incūbit tales acquiescentias cōcedere et si
gillare: hic loqitur in qtu cōcernit clericos scribētes
quorū labor nō erit sine mercede. L. de pri. agē. i. reb⁹
l. agentes. li. xij. et
dixi. 3. e. p. inuua-
tōes hmoi. ad fi.
t **Q**uod Accipere. nō
dicit qtu: sed mo-
derata debet esse
talis acceptio vt
scilicet qttas re-
cipiendi moderet
et cōmesuretur sz
qttates laboris.
Nō eni debet recti-
piēs eē onerosus
nec solūes pe⁹ iux-
ta illd. Onerosus
creditor nec deli-
cat⁹ debitor audie-
tus est. ff. de pig.
act. l. si seruos. i. si.
debet eni in talib⁹
attēdi qd solutu est
fieri. de offi. ordi.
dilect⁹. de fē. excō.
venerabilis. s. de
nig. li. vi. cū fili⁹
Stil⁹ naqz et cōue-
tudo curiarū lo-
cor singulariū ser-
uanda sūt. ar. opti-
mum ad hoc. L. de
iur. immu. l. i. s. sed
si q. de cōstitu. ex
lris. vbi de hoc p
llo offi. de crimine
fal. c. q. graui. et p
Inno. de offi. leg.
qd translationem.
u **Q**uod Si vero quē
q. tertia pars.
x **Q**uod Dupli. simile
habes de cessi. c. i. s.
caueat. li. vi. c. exi-
git. e. li. Et in hoc
duplo forsan inez-
rit aliqd simplū. il-
lud. scilicet qd vlti-
tra recipit. Facit
ad hoc de cessi. c.
pcuraciones in fi.
vbi de hoc in glo.
ultima. Et facit
ad hoc notata p
hoc. c. plerqz. de imunt. eccle. Ibi tñ dicit Inno. qd il-
lud qd iniuste receptū est restitui dicitur a quo receptū
est. Illud autē qd adscit p viā pene habebit ecclesia. et sic
sz hoc in duplo inest simplū lra tamē huius constitu-
tōis videt innuere qd istud duplū totū retinet noie pe-
ne dū dicit duplū est qd recepit. et ad istud facit Inff.
de oblig. q. ex malef. nasc. s. fi. Ibi tñ qd prio dicit
est videt cōcor. ff. de publi. et vectiga. l. hoc edicto. s. qz
rentib⁹. vbi dicit Barth. q. qñ statutu dicit qd aliqd
soluat duplū tūc vñ ē simplū rei pcurator. et aliud pe-
nale. vbi vero loqitur i materijs mere penalib⁹ dupla-
tur illud qd erat simplandū. ff. qd me. causa. l. si cū ex-
ceptione. s. i. et. s. quadruplatus. et illud simplū in du-
plo inest duplo vt patet. d. c. querentibus.
y **Q**uod Cathedralis ecclesie. vedere potius hoc fore

278

279

280

281

282

restituendum ei a quo male receptū est. de cēf. c. exi-
git. dicit potest q̄ illud male receptū restitui debet. re-
siduum vero applicabit ecclesie cathedrali noie pe-
ne fin. Immo. qui sic sentit de immuni. ec. c. q̄ pleriq̄.
ver. pauperibus. Et ad hoc optime facit iste textus
eludē. c. r. in c. p.
curationes extra
de cēf. infra tñ lita-
tera videt inue-
re q̄ totum istud
duplū applicabit
fabrice ecclesie ca-
thedralis vñ tñ
oportet dicere q̄
preter hoc duplū
simpliciter etiā male
receptū est resti-
tuendū. Et pec-
catum nō dimitti-
tur vt in re. fur.
peccatū. lib. vj. ma-
xime vbi psona re-
cipiens nouit a quo
vel a quibus rece-
pit. Circa hāc ma-
teriam. f. male res-
ceptorum quomodo quis teneat ad restitutionē. no-
ta optime de immuni. eccle. c. q̄ pleriq̄ per Immo. z
de peni. z remi. c. si per hostem. in summa.
a. Loc. sup̄ius recipientis. Vel dic loc. f. in quo
aliquid tale male receptū est. arg. de foro cōpet. c. j. s.
contrahentes. cū glo. docto. ibi positū. lib. vj.
b. Infra mēses. si le habes de cēf. c. exigit. li. vj.
c. Reddere. quomodo differit reddere z dare po-
tes colligere. ff. de positi. l. i. s. eleganter. ff. de sta. lib. l.
stichum. s. si heres. vnum tamen pro alio q̄q̄s ponit.
extra de decimis. c. l. ver. decimarum. p. Archi. lib. vj.
d. Alioquin. scz si non reddat.
e. Et tunc. f. lapso mēse. ff. de cōdi. z demon. l. iiii.
f. Episcopi. horum nuncupatione continentur z
archiepiscopi. vt no. Jo. an. de sen. excom. c. q̄ per i-
culosum. ver. de episcopis. lib. vj. ibi videas.
g. Tempus. f. mensem.
h. Restituere. prius dixit reddere. z simile habes
in. c. exigit prealleg. de cēf. lib. vj. In casu tamen no-
stro stat impropr̄e vt satis patet cum non loquatur
de persona a qua receptum est.
i. Ingressus eccle. Cū talib⁹ em̄ incipendum est
prius a leuori pena. Cui cōcor. de off. dele. c. ij. li. vj.
k. Interdictum. scilicet ipso facto. vnde si interin-
celebrent in ecclesia sicut prius efficiuntur irregula-
res. z si moriantur non debēt sepeliri in ecclesia nec
in cimiterio. de senten. excom. c. is cui. lib. vj.
l. Inferiores. ex hoc qd̄ hic sequit potes collige-
re q̄ magis punitur minor q̄ maior. p̄ro quo dic vt
no. p. Ber. z alios. de iurē iuran. c. cum quidam.
m. Officio z beneficio. Sufficere dixisse solum
ab officio. Nam suspensus ab officio per consequē
suspensus est a beneficio. vj. q. j. si quis p̄f byter. de
appel. c. pastoralis. rxxij. distincti. eos. Tū dic circa
hoc. vbi dicit. s. de cōsti. c. j. super e. ver. ad fi.
n. Suspenso. vnde si interin celebrent vt prius
efficiuntur irregulares nec possunt absolui ab alto
quam a papa. de senten. z re iudi. c. cū eterni. de sen.
excom. cum medicinalis. lib. vj.
o. Quousq̄. z sic facta restitutione statim sunt ab-
soluti. lxxij. dist. si quis. cū suis cōcor. de spōs. c. nō est.
z sic no. Jo. an. de cēf. c. exigit. s. quousq̄. li. vj. Et
hoc verum intellige q̄ non requiritur sententia ab-
solutionis. Sed quia potest esse dubiū an satisfacere
rit necne ideo super huiusmodi satisfactione neces-
saria est declaratio. Circa quod vide quod scripsi. s.

eclesie loci^a infra men-
sem^b reddere^c teneat.
Alioquin^d extūc^e episco-
pi^f duplum ipsius vltra
predictum tempus^g re-
stituere^h differētes sci-
ant ingressumⁱ ecclesie
eis esse interdictum^k.
Inferiores^l vero ab of-
ficio^m z beneficio noue-
runt se suspēsoⁿ quousq̄

de foro compe. c. j. s. satisfecerint. ibi plene.
p. Plenariam. simile habes de cēf. c. exigit. li.
vj. vbi est omnino consimilis lita-
tera.
q. In ipsa vero. Quarta pars. Et dic i ipsa. id est
in ipso actu probationis vel in sinuationis.

q̄ de duplo huiusmo-
di dictis cathedralib⁹
ecclesijs plenariam pla-
tiffactionē impendant.
in ipsa^a vero p̄batione
approbatione vel infi-
muatione testamētoz
quorumcunq̄ vlt post-
trea ante^b administra-
tionis compotozū red-
ditiones fideliter^c sa-

r. Postea. f. in
continenti siue ex
intervallo.
s. Ante. sume
quod est. j. reddi-
tiones zc. Estet
em̄ quedā incōue-
nientia aliquē lita-
berare a cōpoto
qui nullū vel mī-
nus plenū compo-
tum reddidit.
t. Fideliter. f.
plenarie. extra. e.
c. cū in tua. vt sic
dictio z ibi possi-
ta ponat p̄ id est
z sic stat expōsi-
tione. Ille namq̄
qui tenet ratios
reddere tenetur

etiam de reliquis respondere. ff. de cond. z demon.
l. quamuis. z hoc verū intelligas in exētoze parti-
culari. scus in vniuersali qui est loco heredis vt dixi
s. eo. c. statutum. s. in hībemus. s. reddere rationes. z
s. testamentum. s. effectū. ad fi. glo. z. e. titu. c. statui-
mus. s. proprijs suis bonis. Sed quero nunquā
ordinarius poterit talē exētozē liberare a cōpo-
to sine ratione reddenda. Vides q̄ sic sicut als de cō-
fectione inuentarij dixi. s. eo. c. Statutum. s. in hībē-
mus. ver. inuentarium. s. ordinarius etiā. Et sic per
consequens poterit eum acquiescere cōpoto non res-
cepto. Estimo tamē contrariū esse verū. nam si tes-
tatoz nō possit liberare exētozes a ratione reddē-
da vt legi extra eo. c. tua nos. z dixi. s. e. c. religio-
sa. ver. rationem. multo minus ordinarius hoc poterit.
ratio est q̄ esset contra ius publicum. ff. de adm. tu.
l. quidam decedens. ff. de testa. tu. l. i. ture nostro cū li-
milibus. Reddito namq̄ rationis nō cōcernit ordi-
narium sed alios quorum interest. vt dixi. s. e. c. sta-
tutum. s. in hībē. s. ordinarios. als si rationis red-
ditio possit remitti de facili dare exētozibus via
omnia retinēti z sibi appropriandi cōtra illud q̄ le-
gitur extra eo. c. tua nos. ibi alijs vñbus zc. Facit
insti. vj. bo. rap. s. Sed ne dum talia. de diuo. q̄to. s.
penulti. cum similibus. sic videt sentire hostien. d. c.
tua nos. s. testatoribus. dicit tamen q̄ vbi exētoz
ex voluntate z nō ex necessitate sumit in se tale on⁹
nō tenet ad rationē nisi ex bono z equo iudicis ar-
bitrio faciendū. ar. ff. de ma. test. l. qui filium. ad fi. ff.
de lib. leg. l. Aurelius. s. filias. ad fi. r. l. creditor. s. in-
ter cetera. z premis adde que dixi. s. e. c. religiosa.
s. rationes. Sed ecce cū exētoz tenetur fideliter
administrare bona defuncti z de eis reddere rōnem
vt hic dicit z talis redditio rationis vt regulariter
fieri debet administratione impleta vt dixi. s. eo. c.
statutum. s. in hībēmus. s. reddere rōnem. s. z scias.
Quero infra quod tempus debet compleri talis
administratio. Circa cuius questionis solutionē di-
cunt aliqui quod hoc debet fieri fm̄ qualitatem in-
functē exētozōis z sic nō est dare tempus certum.
Alij dicunt quod debet fieri infra annū a die admi-
nistrationis recepte. L. de episcopis z clericis. l. nul-
li. s. cum autem. Tertio opinio est quod annus de-
bet computari a die facte monitionis per episcopū
de exequendo. autent. de eccles. titu. s. si autem qui
facere. de hered. z fal. s. si quis nō implens. extra eo

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

dem capto nos quidez. Quarta opinio est qd hoc tēpus relinquatur iudicis arbitrio. ar. c. d. caulis. et de offi. deleg. ff. de iure delib. l. i. Petrus de anchora no dicto. c. nos quidez. dicit qd vbi tēpus est limitatū per testatorem: tunc illud tempus currit a tempore edite hereditatis

et scietle. ff. de sta. li. l. statu libe. s. si quis here. Als autem vbi tēpus nō est limitatum dabitur terminus p episcopum ad implendum plam voluntatem testatoris. Et tunc tempus currit a die mortificationis vt dicto. s. si quis non implens. Fredericus de senis dicit qd hoc tēpus erit annale tñ. vt d. c. Nos quidem. nisi illi ad quem pertinet fuerit iusta causa impedimentus. Et sic tpe notat pñlio. c. xliii. Et circa hoc vnde notata p Specul. titu. de instru. edic. s. nunc vero aliqua. in ver. illud. etiam queritur: et ibi per Jo. an. in add. que incipit. Hic omnino vide. Idotes videre quales expēse allocari debent executoribus in redditione cōpoti.

De acquietantiis littere testamentorum executoribus nullatenus cōcedantur sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie per sex menses quam contra facientes incurrere volumus ipso facto.
De sepulturis.
Iohannes stratford.
Nullus ecclesiasticus pernoctetur apud defunctum nisi sit consanguineus psalterius dicturus: sub maioris
a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bu. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cu. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. du. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. eu. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fu. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gg. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gu. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hu. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iu. iv. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. ju. jv. jw. jx. jy. jz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. ku. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lu. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mm. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mu. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. nn. no. np. nq. nr. ns. nt. nu. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ou. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pu. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qq. qr. qs. qt. qu. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. ru. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. su. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tu. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uu. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vu. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wu. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xu. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yu. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zu. zv. zw. zx. zy. zz.

Suspensionis. Hanc penam in hoc casu nō incurrunt episcopi eo quod de etanō sit mentio spālis: vt patet in. c. quia periculosum. de sen. ex cōmu. lib. vi. **Ser menses.** Incipiendo hos sex menses post litteras huiusmodi realiter concessas. Nam pena que ipso iure incurruntur non committitur ex delicto

inchoato sed consummato sicut notatur de regul. iuris. c. in pens. per Iohann. an. in nouel. lib. vi. vbi de hoc optime.

Quia sepe. Nec est constitutio Iohannis stratford. C. taurie archiepi. et habet tria dicta.

excoicationis pena.

Uia sepe et infra. Statui-
mus in nostra
provincia qd peractis a viris ecclesiasticis mortuorum memorijs nulli priuatis domibus in quibus mortuorum corpora vbiq ad sepulturam frequenter requiescunt decetero receptetur ad cōsuetas nocturnas vigiliis agēdas defunctorum amicis propinquis et

amicis qui sunt hijs quibus profunt aut quibus nō profunt. Et ideo melius est vt talia supersint hijs quibus non obsunt nec profunt qd quod desint hijs quibus profunt vt ibi dicitur.

Nulli. summe quod est. i. receptentur. **Priuatibus domibus.** scz extra ecclesias. Et ideo intelligo in ecclesijs. nam eadē immo fortior est ratio prohibitionis scz euitandū malas conuēticulas et perpetrādū alia facinora. vt puta fornicationē adulterij et hmoi q numerant sub parte decisa. In hijs nāq fortior est ratio quo ad ecclesias quas decet omnem sanctitudinē. de immunita. eccles. c. decet. li. vi. k.

Sepulturam. id est tempus sepulture. **Frequenter.** s. fm cōm vsum patrie.

Requiescunt. id est remanent.

Receptent. s. p inhabitantes domos huiusmodi. **Cōsuetas.** sic ergo cōsuetudo que tēdit ad nōrā et ad scandalū eradicanda est. viij. distinctio. mala.

Nocturnas. diurnas autē non prohibet. Nam tenebre ad male faciendū aptiores sunt. ff. de ventre in spi. l. i. s. tria lumina. Unde et furtū dicitur a furuo. i. ulgro qd sepius de nocte fit. In istis de oblig. que ex male nascuntur. s. i. Et qui male agit odit lucem.

Vigiliis. Consimili ratione sublate sunt vigilię que solebant fieri in ecclesijs in vigilijs sanctorū de quibus legitur. lxxvi. distinctio. nosce.

Defunctorum. secundum dictum.

Amicis. horum nūcupatione qui cōtineantur. Qui dicantur amici. s. de verbo. sig. l. late culpe. s. amicos. et possunt dici amici pater/mater/frater/soror et consanguinei defuncti. Item vxor et seruientes domestici. Item socius in hospitio vel in scholis. Concubina vero q nō sit dicēda amica: notatur ibidē in glo. qd talis amicitia procedit ex causa inhonestā. ff. de p. bozum sig. l. liberos. S. c. etiam et amicitia q est inter fures vt dicitur in glo. dicto. s. amicos.

Propinquis. scilicet ratione sanguinis vel affinitatis: non autem ratione loci.

Dulcio.

Et his. etiam extraneis. **P**salteria. id est credo in his qui alias orationes deuotas dicere velint. Sed spālter dicit de psalterijs eo quod cum psalmis ad sepulturā corpora defunctorum deducunt. xxiij. q. v. placuit. Ubi notat pro quibus defunctis est oratio: p. q. b. nō. Et not. q. psalteria i se spūaliter cōstituet materiā vtriusque testamenti. Unde l. sacre lre vniuersali plecte et audite habeant quandā pūte oc cultas fugādi demones allicendi spūs celicos placādi etiā tristatez vt vult. Diligentes super Josue. Dne. xx. habz tñ hoc spālter scrtptura psalmorum put pulcre declarat Richardus hā nīpole in plogo psalterij sui sic dicens. grādis inq̄t abundantia spūalis solaciij et gauisus q̄d in deo solo sentitur in eorum cordi descēdi qui deuote cātāt aut dicūt psalmos in laudē dñi nři Je su christi. dulcedinem quippe distillant in corda delectatiōis delectatio nemq̄ in mentes eorum infundunt ac i super animas incendūt charitatē igne. interius quidē inflāmādo ac feruientes efficiēdo decoras ac spectosas in conspectu dei reddēdo pseuerantesq̄ in deuotione ad sublimitatem cōtemplationis ac sonū celestem sustolunt quid plura cantilena psalmorum demones fugat. Angelos in nostrum excitat auxiliū: peccata tollit: deum placat: perfectionem adducit. propelsit in super et destruit cuncta aduersa. et angustias animorum inter corpus et animam pacem statuens affert celeste desiderium necnon contemptum terrenorum.

his^a qui psalteria^b forsan pro defunctis dicere voluerint duntaxat exceptis sub pena^c maioris excoicationis: quā cōtra premissa vigiliis faciētes huiusmodi et receptatores^d taliter^e vigilantium nō immerito poterūt formidare^f. **Robertus** Wynchellsee. **S**i decedēs tria aut plura reliquerit aīalia: et optimum alteri sit debitum: sit proximi maioris ipsius ecclesie.

Quia inter^g receptores^h ecclesiarum et parochianosⁱ suos lites^k cupim^l extinguere que frequēter oriuntur. Statuimus^m q̄ si decedēsⁿ tria^o ad min^p vel plura cuiuscūq̄ generis i bonis aīalia habuerit: optimo cui de iure fuerit debitum reueruato ecclesie sue a qua

recepit sacramenta dū biueret: melius post optimum reseruetur.

De parochijs et alienis prochanis.

Stephanus langton:

In singulis parochijs magnis duo vel plures sint presbyteri iuxta parochianoz numerum et ecclesie facultatem vt rite ministrarent sacramenta.

Instar^o paritissimam familiam euangelicam plures operarios i vineam suam mittētis vt quod vnus nō valeat expleare saltē sollicitudo perficeret plurimorum: sententialiter diffinim^o vt i singulis prochanibus ecclesijs quarū est parochia diffusa duo^o sint vel tres^o presbyteri pē lata pariter magnitu-

pot^o alicui^o dubij tñ exortū dñi iustitias siue declaratiuam: sicut alia solet dici de dictione decernimus de sententia. excom. lib. vi. c. decernimus. cū similibus.

Parochialibus ecclesijs. Que sunt iste potes colligere per doctores et eo. tit. per totū. et p̄cipue p̄ hostien. in summa et Jo. an. ibidē super rubric.

Diffusa. id est ampla.

Duo sint. Sume q̄ est. i. p̄b̄t. Et p̄cor. i. s̄ll. vij. q. i. Illud. et i. q. i. placuit. ibi eo. et. Faciūt ad hoc nota. p̄ Bern. de cōsec. eccl. c. cū sicut. p̄. cōsecranda. de filiis presby. c. proposuit. lxxij. dist. in omnibus.

Tres p̄sbyteri. Facti ad hoc de cōse. dist. i. hoc quoq̄. Sed ibi loquitur alio respectu. Sed nōne isti presbyteri erunt omnes intitulari in tali ecclia: vñ quod non: sed vnus debet intitulari. alij vero erūt vicarij tpales. Pro quo vide q̄ scrip̄t. s̄. de p̄ben. c. i. p̄. pluribus rectorib^o. et p̄b. plures vicarij. p̄ossunt tamē duo esse intitulari vt puta vnus vt rector: alius vt vicarius sicut dixi dicto. c. i. p̄b. sit persona.

Nota de effectu psalmodie.

Dulcisio.

Dulcisio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

¶ Magnitudine parrochie. Sic quod unus non sufficit ad deseruendum cure.

b Facultate. Sic qđ sufficiat oībus. vii. q. i. illud.
c Ne forte secunda pars.

Debilitatio. Sic qd nō possit ministrare in cu-
ra sibi cōmissa, ex
tra de cler. egro.

caplo.ij.
e ¶ Infirmantis
huc infirmis qui

(quod absit) egrotante
vno presbytero bel de-
bilitato^d parrochianis

infirmis parochianis
infirmis aut di-

F **E** **D**ivinis offi-
cijijs. scz vespertis/
matutinis/ horis
z missa.

¶ Colatibus. uina subtrahatur & vel
libertates impoz. negent sacra ecclesiastica

negent mala ecclesie.
Iohannes peccham.

Sūmariū de sept.

Altissimus 'de
terra & infra

Nullus communione

no dñctis nec tes
frutis. Hā dñctis
et frutis. Diebus

rius sacerdotis¹ sine ip
singlicōtiū manifesta

musilicetia^m manileta.
Quam ordinationem

non intendimus ad pe

regnantesⁿ extende

re nec necessitatis^o ca-
sui derogare.

tingere necessitas
ministrandi sacra

tali tempore quod dici debeant diuina officia. Unde
si nō sit nisi vnus presbyter aut oportebit subtrahi

p2o illo tpe diuina officia vel als administratorem
factoruz. Et hoc est q sequit vñ negent zc.

Altissim⁹. Deceſt pſtitutio Johā. peccham: z
eſt pars hui⁹. ſ. d̄ ſum. trī. z ſi. cath. c. altiffim⁹

Communionem. id est sacramentum eucharistie.

ite: & vide circa hoc quod scripsi. s. de summa trinit.
& fide catho. c. altissimus. ver. cōmunionem.

In Sacrodotis. id est curati.
In Licentia. simile habes de priuile. c. i. in de. vbi
statuitur quod licentia est aut clericali aut laicali. et sumitur

ut autem de religione qui clericis aut laicis sacrum vincti-
onis extreme velutariste ministrare matrimonial-
ve solentare presumunt nō habito sup. de parva dicit

Sed quid si parrochianus? dicat se habere licentiam

¶ Sed quia n. parochiani dicat se habere licentia
hanc a suo curato an ministratur hoc sacramentum
habeat sibi credere. Tobā. b. c. i. vide sententia officii

concor. ibi Paulus. ꝯ. licētia. qui allegat ad hoc de
pen. di. vi. placuit. Sz nūqd curatꝰ nō ꝯs byter nos

fit dare hanc incensam: dicit qd sic nisi p epz sit pias cu
re vicario commissa qz tunc ille vicari⁹ reputaret p sby:

ter q̄ daret h̄ac m̄iaz sicut not. p̄paul. i loco p̄all. p̄.
prochialis. p̄ot etiā ep̄s i sua dyoces. h̄ac m̄iaz p̄ce-

dere maxime vbi ecclia vacat. Sic etia archiepiscopi ciuitatenq. vbi pot. audire confessiones. et de officio archiepiscopi.

ci. nō em̄ est absurdū curā etudē loci ⁊ prochē pū
bus isolidū esse cōmissaz vt nō. Ymo. de p̄bē. Qū nō
ignores. facit ad hoc q̄ notat l. dicit. de p̄n. ⁊ re. c.
ois. vbi dicit q̄ papa eps ⁊ ei⁹ vicari⁹ legat⁹ ⁊ ei⁹ pe
nitentiarius dñr proprij ⁊ immediati sacerdotes. sic re

De decimis & oblationibus.

Symon mepham.

Cuicūq; populi deuotionem ac debitū in oblationibus faciēdis aut decimis p̄soluēdis impediunt aut in suum vsus iniuste conuertāt: excoicationis vinculo teneant nec absoluant̄ priusq; populi ab errore reduxerint & ecclesie satisfecerint idq; a solo diocesano fiat excepto mortis articulo.

Quia quidam
maledictiois
fili in nubem-
tium solennijs: purifi-
cationibus mulieruz:
mortuorum exequijs
& alijs in quibus ipse

estitutio Symonis mephā Kātua. archiepi. Et
hysous ptes pncipales. In pna ponit triplex mort
um siue occasio huius constitutionis edende. In se
cunda ibi Hos igitur. procedit ad statutum penale.
q. **M**aledictionis. id est pene eterne cuius notat
Lardinal. de vsuris. cap. primo. ver. maledictio
nis. lib. vj. 2 de cens. c. j. ver. maledictionem. co. li.
" **M**aledictio scilicet. q. d. maledictio.

Conubentium solemnitas, de quibus patet extra de
serijs. c. cappellanus. hec enim solennitas cessant certis
temporibus: videlicet a prima dominica aduentus
domini vsq; ad octauam epyphanie inclusive: ⁊ a
septuagesima vsq; ad octauam pasche inclusive. Et
a primo die rogationum vsq; post septem dies pen-
thecosten elapsos. Unde in dominica festi trinita-
tis licite possunt huiusmodi nuptie celebrari siue so-
lemnizari: vt patet in dicto. c. cappellanus. ad finem: ⁊
sic sentit ibi Anthonius de butrio dum dicit Illis
scriptum in dominica in albis, non dominica post
penthecosten. Et hi videntur canonem violare.

¶ Purificationibus mulierum. de his habes extra de purification. post partum: per totum.

Exquis. de quibus dixi. s. tit. proxi. c. s. vers.
memoriss. Et de his legitur extra de symonia. c. cu

in ecclesie. Et debet fieri sine planctu. xij. q. ij. quam
posteriorum. cum tribus. c. sequen.

u **E**t alijs. scilicet festis et temporibus quibus po-
pulus consuevit deo offerre.

Questio.

Disinfect.

a Dominus ille videlicet qui absolute est dominus omnium & cuius sunt omnia & qui nullo indiget sed omnia possidet largitur & distribuit de quo statim infra sequitur & de quo dicitur Math. xxi. Dominus his opus habet.

b Ministrorum suorum. s. rectorum & vicariorum & aliorum curarum aiarum habentium. Pro quo vide que scripsi. s. de sum. tri. & si. catho. c. j. ver. ministri.

c Personis. Tales namque personae sunt personae reprensivae. s. q. v. c. habet. in si. ubi patet quod deus honoratur in personis ministrorum suorum.

d Oblationum. de his potes vide re que dixi. s. de consue. c. j. ver. oblationum.

e Libamine. s. sacrificio siue plantatione. Scias enim quod in veteri testamento oblationum triplex erat discretio: una in animalibus & dicebatur sacrificium. nec ante octavum diem nativitatis potuit offerri. Alia in sicca materia ut de similia pane & thure & hec proprie dicebatur oblatio. Tertia de liquidis puta vino & oleo. Et proprie dicebatur libamine & libatio. Sed his non scribitur in differenter ut. Iste pro ponit oblationem quod sit in pecunia sive morem Anglie & sic in materia arida.

f Populariter. id est ceterum in congregatione populi. Pro hoc populariter. id est per singulos de populo. Sicut dicitur de actione populari quod competit singulis de populo. s. de populo. ac. p. totum. Solet namque populus in talibus solentis de quibus hic dicitur sigillatim & per capita singula aliquid offerre quorum devotio retrahit non debet sed potius augeri. argu. ad hoc in clementini. cupientes de penis. de decl. c. j. lib. vi.

g Modice. videlicet oboli quadrantis vel sic sit minor vel denario. vel de modica quantitate respici debere respectu populi ad tale solentate consuetudinis sive singulis consueverit aliquid offerre: sic hec modica quantitas relinquit arbitrio iudicis. s. de legi. tu. l. legitimos. in prin. Scias tamen quod modica summa in iure quicquid dicitur infra duos aureos. s. de dolo. l. si oleum. in si. cum l. seq. quicquid duo pondo auri. s. de iudi. l. sed & si suscepit. potest etiam hec modicitas de iure estimari ad quartam partem. arg. l. de inof. test. si quis in suo. in prin. alio potest estimari ad tertiam partem. ar. l. nominatio. num. l. de decur. li. x. Potes circa hoc videre. l. hec adfectio. s. de verbo. signi. ubi glossa hoc relinquit arbitrio boni iudicis ut patet: & huc dicto adhereo.

h Restringere. quod fieri non debet: ut dixi. s. populariter ad finem glossae.

i Residuum. s. ultra quantitate sic restrictam.

k Oblationis. scilicet fiende vel que fieri deberet cessante tali malicia. Nam si oblatio facta esset & a sacerdote vel de dei ea recipiente per ipsos offerentes vel alios esset oblata tunc loci haberet id quod leg. & nota. x. q. j. c. q. sacerdotibus: & duobus. c. sequentibus.

l Suis. sume quod est. i. visibus.

m Adultotiens. ex hac littera potes colligere quod

huiusmodi applicatio non fuit causa principalis movens ad editionem huius statuti sed etiam quod cessante tali applicatione quo ad residuum incurrat pena hic limitata etiam propter restrictionem devotionis populi.

potens cuius est terra & plenitudo eius & universi qui habitant in ea: decimasque signaz universalis & domini sibi reddi preceperit & pro suo cultu easdem clericis assignavit. Aliqua do maliciose & impedierunt: impediri vel faciunt vel procurant viros ecclesiasticos ad quos spectat preceptio decimarum eorum de servitores quominus liberi gressu

n Alii fo. Se cunda causa movens ad editionem huius statuti.

o Terra. ut in psalmo. xlii.

p Et plenitudo eius. psalmo predicto. x. xlii. q. ii. in ecclesiastica.

q Decimas. id est prediales & personales.

r Universalis. domini extra eo. c. tua nobis. Res utriusque. Rursus meri. xxv.

s Reddi. & sic ex debito. xvi. q. j. decimas. & c. res vertuntur.

t Preceperit. & sic sunt sub precepto ut per multas auctoritates ostendit Innocentius extra de immoc. extra

eo. super Rubrica. & non solum prediales sed personales quicquid super hoc dicat Hostien. extra eo. c. in aliquibus. Nam hoc sentire videtur Augu. xvi. q. j. reuertimini: & q. vii. maiores. declarans hoc pertinere ad illud preceptum Evangelii. Reddite que sunt caesaris caesari: & que sunt dei deo. Item Ambrosius. xvi. q. vii. quicunque. ubi Johan. de deo expresse concludit decimas etiam personales esse sub precepto. Hoc etiam aperte dicit Grego. eadem. q. peruenit. ubi preceptum divinum recitat. Facit ad hoc illud Iheronimus. xvi. q. j. apostolicis. hoc etiam declarat ecclesia scilicet decimas tam prediales quam personales pertinere ad preceptum divinum. extra eo. c. tua nobis. in fine cui etiam declarationi concordat Augu. xvi. q. j. de decime. Item Grego. de consue. dist. v. quadragesima. in fine. Unde concludit Anthonius de butrio quod non solu decimas personales damnantur. Sic ipse no. extra eo. c. parochianos. parum ante finem.

u Suo cultu. hoc igitur respectu non cadunt in laicum cum sit tunc mere spirituale sed eo respectu quo solvuntur in signum domini possunt laici eas habere ex privilegio. sic notat Petrus de anchora. extra eo. c. tua nobis. ver. vii. nota.

x Clericis. laici namque decimas iure suo recipere non possunt extra. eo. c. quibus. & c. ad hec.

y Maliciose. Malicia presumitur eo ipso quod immiscet se rei ad se non pertinenti. s. de regulis iuris. l. culpa.

z Impediunt. scilicet maledictione filii de quibus. s. dixit.

a Faciunt. scilicet per alios.

b Ingressum. habens namque servitutem quamcumque in fundo aliquo usam eo ipso habebit ad fundum ut utatur servitute ipsa. s. de servitu. rusticorum predicto. l. Item sic. qui habet: & hoc verum siue sit locus publicus vel privatus: ut ibi patet. ratio est quia sine accessu nullus est fructus. s. de servitu. vrb. predicto. l. binas. facit ad hoc. s. de contrahen. empti. l. qui fundus. s. in lege. s. si usufructu. pe. l. l. j. usufructus. ubi de hoc in glo. & per Barthol. in dicta. l. binas.

In veteri lege triplex fuit oblationis modus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a **Predia.** Predium est vocabulum generale ad fundum agrum vel possessionem. ff. de verbis sig. significatio. l. i. questio.

b **Colligendis.** loquitur fin consuetudinem locorum illorum quibus decime sparsim colliguntur par agros quibus ger de decimales a. fr. partibus separate in sulcos profficiuntur. Sed nota quod licet decima a. fr. partibus separata non sit: potest tamen vendicari quia statim transit in dominium ecclesie etiam absque traditione: ut notat Johan. xvi. q. i. modera: mine: et talis decima debet solui statim fructibus receptis et de fructibus integris nullis expensis deductis. extra eo. c. cum homines.

Questio.

c Sed quid si consuetudo sit quod colonus vel dominus predij exponat decimas collectas et in acervum postas nunquid talis consuetudo possit impune restringi ut videlicet decime ipse sparsim proijciantur. dic quod non maxime ubi talis consuetudo est prescripta. est namque talis consuetudo rationabilis et ecclesie utilis et ideo inusolabiliter observanda extra de consuetu. c. i. a contrario sensu. Nam et colonus etiam de iure tenetur non solum decimas huiusmodi colligere et coacervare sed etiam in oreum sacerdotis afferre. xvi. q. i. reverti: mlti: et q. vii. caplo. i. et sic tenet Jo. an. extra eo. c. ex parte. si. et c. co. ibi Petrus de ancho. et Antho. de butrio qui etiam ibi dicunt quod sacerdos potest prohibere domino fundi ne fructus colligat vel asportet nisi eo presente vel eius nuncio. arg. ad hoc. Quando et qui. quarta pars. l. i. ibi sub aspectu curialium. Et idem notat Specul. extra eo. tit. ad finem. Ratio est quia habet partes in fructibus. igitur et in fundo: quia sunt pars fundi. ff. de rei vendi. l. fructus. Sic etiam determinat Guillelmo. per l. Paulus. ff. de procu. et l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. et l. de litig. autentica nisi si heres. Et idem tenet Jo. an. in addi. ad Specul. eo. tit. ad fi. Et hec vera fin Antho. num nisi consuetudo aliud habeat: sed non valeret consuetudo que daret occasionem surripendi. autentica ut nulli iudi. §. quia vero. Et sic temperat. l. si publicanus. ff. de publi.

c Custodiendis. scilicet ne surripiantur vel ne per bestias dissipentur.

d Quo voluerint. Contra hoc opponitur. §. de pecul. clerici. c. q. plerique. Solutio. dic hic quod hic dicitur intelligi debere fin illam. Nam nec voluntas debet gubernari fin rationem et iura prius ordinata. Circa quod vide que dixi. §. de clerici. non residet. c. id decimis. ver. arbitrio. in princip.

e Alij etiam. Tertius abusus.

f Cirrothece vel calige. Et sic donum siue munus. g. Dentur. quod omnino est prohibitum. xvi. q. vii. caplo decimas.

h Asportant. littera ista non distinguit an asportans sit laicus vel clericus nec ego distinguo. ff. de publi. ac. l. de prelio cum conco. ibi positus. Nam et clerici decimas prediales solvent sicut et alij extra eo. c. suggestum. et c. ex parte. nec refert an talis as-

portans sit dives vel pauper. Nam pretertu pauperatis non debet quis aliena tenere vel peccare. ff. de ritu nup. l. pal. Decima namque est debita et ideo subest reddi non aut dari. extra eo. ad apostolic. Et huc sententie co. notata p. Johan. xii. q. i. q. tua. in gl. fi. Et sic conclu-

unt docto. extra eo. c. cum homines. **Questio.** Sed quero quid si aliquis asportari fecerit decimas provenientes de aliquo fundo per aliquam temporariam ta per annum biennium vel triennium aut amplius. Iste sic asportans vendidit vel alienavit hunc fundum alteri. Nunquid iste emptor in quantum est possessor fundi possit conveniri pro decimis preteritis. Nec questio tan-

gitur extra eo. c. cum homines. p. Petrum de anchora. ver. tertio quero. Quis facit rationes ad utranque partem. Et finaliter dicit docto. tenere quod sit in electio ne curati siue beneficiati contra quem agat vel contra novum possessorem vel contra illum qui desit possidere. allegat ad hoc de reb. eccle. non alie. c. si quis. ver. alienatis. per Ber. et sic fin eum tenet dominus Fredericus de sentis conclusio. l. xii. et tangitur per Archiepiscopum diaconum. xvi. q. i. si quis laicus. adde. dicas quod peccatum. Et pro opinione ista facit. c. pastoralis. extra eodem titulo: ubi apparet quod decima est onus reale. Adhuc tamen videtur quod in questione ista potius competeret actio effectualis contra auferentem quia onus decime respicit eum qui percipit fructum. Hinc est quod dominus de parte sua et colonus de sua solvunt decimas. extra eodem titulo cap. tua nobis. Ille igitur qui fructus percipit et non ille qui non percipit debet videri ad solutionem. facit ad hoc. ff. de usufruct. l. hactenus. et l. stipendia. de impens. in re. do. factis: et l. quero. de lega. i. Constat enim quod licet fructus debeantur ex predio non tamen pro illis obligatur. ff. de contrahen. emptio. l. ultima. Nec obstat. c. pastoralis prealleg. quia loquitur de fructibus indecimis qui in alium transferuntur in quibus maior est ratio quod cum onere transferantur et possessio. Scio tamen quod licet opinio ista sit equior alia tamen opinio quo ad commodum ecclesie est magis remediabilis. Tu igitur sequere eam que magis tibi placuerit. Hoc tamen intelligendo quod si ab uno eorum recuperata fuerit decima alij per hoc exonerabitur. arg. ad hoc de regul. iuris. c. bona fides. lib. vi.

i Damnum. forsan eas dispergendo vel ad pluviam aperiendo vel alijs bestiis ad devorandum exponendo.

h Nos igitur. secunda pars.

l Antiquorum canonum. Ecce tres excessus hic tanguntur unus quo ad delinquentes circa oblationes. In quo casu habes canones antiquos. x. q. ne. i. Quia sacerdotibus et duobus. c. sequentibus. xii. q. ii. c. qui oblationes: et c. sequenti. Secundus est circa impediendes decimas percipi et abduci per eos ad quos pertinet. unde cum decime huiusmodi cadant sub precepto ut dixi. §. ver. precepit. mortaliter peccant qui easdem detinent et sacrilegium incurrun.

xyj. q. vii. c. decimas: x. xyj. q. i. In canonibus: ubi patet qd hi qui oblationes vel decimas aliqua inuasio- ne vel tyrannica potestate retinent nisi moniti se emendauerint perpetuo anathemate feriendi sunt. Et premissa cōcor. que leguntur & notant extra eo. si tua nobis. Et ad premissa faciunt que leguntur & not. in clesi. dispendio samde iudi. Et quibus satis piz qd decime subtra- hende nō sunt. Ij. si bene considero idem esset nō solu- uere decimas si- cut eas a. fr. par- tibus separare & postea impedire ne percipiant vel abducant: qz sol- uere debet intelli- gi cum effectu. et de clerici. nō resis.

dium deducentes: bni uersos & singulos hu- iusmodi instigatores b impeditores & alios supradictos per quorū nephandas machina- tiones ecclesijs bel ea- rum rectoribus seu vi- carijs aut ministris s quicquam dāni infer-

c. relatum. cum cōcor. ibi positis in glo. Tertius ex- cessus est circa exigentes dona vel munera pro solu- tione decimarū cum tamē gratis solui debeant etiā nullis expēsis deductis: maxime in decimis predia- libus ut patet extra eo. c. cum homines: & c. pasto- ralis. Et quo ad casum nostrum habes super hoc canonem. xyj. q. vii. c. decimas. ubi de hoc per Jo- hannem & Archidiaconū.

In medium. vti scilicet canones antiqui argu- mentum sint & medium rationabile inter peruersi- tatem delinquentium & punitionem eorundem. Sed quomodo antiqui canones in hac parte faciunt ad fi- nem & cōclusionem huius statuti quo pronūciatur ta- les excoicationis snia inuolui: forsan non bene vi- deo. Tu tamen vide quod dicam. Ite. n. inuolui.

Inuestigatores. quo ad primum excessum.

Impeditores. quo ad secundum.

Alios. scz exigentes munera.

Machinationes. Simile habes extra eo. c. tua nobis. in prin. Multe enim vie patent hominibus ad malum. aut. de nupt. s. mittere. coll. liij.

Ecclesijs. scz cathedralibus collegiatis vel pa- rochijs. regularibus vel secularibus.

Ministris. vti puta clericis inferioribus.

Dammum. **Damni.** forsan in dissipazione & deuastatione decimarum: & dici damnum ois diminutio patrimo- nij. ff. de damno infect. l. iij. Item amissio lucri. ff. ne quid in loco publico. l. i. §. merito. Et circa hoc vide notari per Archidiaconū. de offi. ordina. c. canonici. ver. damnis. lib. vi. Et nota qd damnum inferens tenetur il- lud rescire: licet ad illum nichil peruenit prout notat Johan. an. de regul. iuris. c. peccatum. in fine. lib. vi. Et hoc verum intelligas de damno circa rem non tamē de damno extra rem. notatur. c. de nostra. de iur. iuran. per Berni.

Pluribus de causa scilicet sacerdos ho- norari dicitur. **Honoris.** scilicet ecclesiastici siue blunū magis qd proprii ipsius curati. c. x. dist. c. ecce. nichilominus scire debes qd sacerdos in persona dei cuius minis- ter est honorari dicitur. h. q. v. habet. in fine. Honorari etiam debet qz est persona publica & eius oratio est quasi oratio multitudinis & ideo melior est ceteris paribus qd oratio persone singularis. Tertio hono- rari debet a subditis qz prelatus se habet ad virtutē sicut causa efficiens in alijs virtutem. vnde ipsa pre- latio honorabilis est etiam in persona indigna. dicit namqz Philosophus. fr. Ethicorum. Dignus est in alijs causam virtutis existere quam in se tantum vir- tuosum esse.

Commodi consueti. In primo casu. s. posito po- tes ponere exemplum si accedentes ad solētia nuz- bentium/ purificationes mulierum/ mortuorū exes- quas/ & alias solēntates diuinas & populares sole- bant aliquid certum offerre vti puta ipsorum quilibet

tur aut subtrahitur ho- noris: aut commodi co- sueti. Presentis de- claratione concilij de- claram⁹ & pronūciam⁹ oēs & singulos in pmi- sis bel eorū aliquo in postern⁹ delinquentes binculo maioris excoi- cationis inuolui refer-

denarium obolū vti quadrante aliā verē qualēcumqz vti si cōiter duo vti tres aliquid certū consueuerūt offer- re qz tunc habeat locum qd hic dici- tur in casu qd ta- lis oblatio restri- gatur. In secūdo casu pone exem- plum per ea qd dī- xi. s. eodem ver. colligendis. Est enim commodus ecclesie qd decime in campis siue a- gris sparsis pro-

fecte ubi sic consuevit fieri colligantur/ custodiant/ & abducantur. Et etiam commodum ecclesie matius ubi sic consuevit fieri ut decime non proiciant sparsim sed magis in vnum aceruū vel plures per ipsum decimantem recolegantur. Unde qui cōtrarium fa- cit agit contra commodum consuetum.

Declaracione. Simile habes de elect. c. perpes- tuo. ubi de hoc. n. declaramus. per Archidiaconū. lib. vi. & per Johan. an. de iur. iuran. c. j. ver. declaramus. eo- dem libro qui dicunt quod per hoc intelligitur ius antiquum non autem nouum.

Premissis. conunctim.

Aliquo. scz singulariter.

In posternum. per hoc apparet hanc declara- tionem non concernere preterita sed solum ex tunc futura: & sic vt dici debeat ius nouum potius qd an- tiquum. contra hoc tamen facit clausula supra posita nichil noui statuentes &c. & illa presentis declara- tione concilij &c. vt dixi. s. eo. ver. declaratione. dic- ti. I. glos. proxima.

Inuolui. Hec lra pōt intelligi dupliciter. vno modo vez vt ipso facto tales inuoluantur hac sentē- tia vel alter qz mereant inuolui per sentētiā homi- nis. Ita qz fm vnum intellectū sit sentētia lata. fm alium sentētia ferēda. apparet tamē qd capitula sue- perius alleg. n. antiquorum canonū: potius contineant excoicationem ferēdā qd latam. Et sic fm illos ca- nones sequeretur sentētia de qua hic loquitur fore fer- rendam & non latam: qz hic refert se ad canones an- tiquos. sic etiā stat. c. indigne. xi. q. ii. ubi loquitur de consimili materia. Sed forsan dicis qz hec snia lata probat. xyj. q. iij. Omnes ecclesie. xi. q. iij. canonica. de sentē. exco. c. cōquesti. Rñ deo fm glo. eorundē qz nō obstant qz loquunt in alijs casibus vt in eis dē lo- cis patet. potest tamen dici quod ubi consuetudo lo- ci habet tales pro excoicationis hoc sufficit: quia consuetudo est optima iuris interpret. Et sic notat Johan. de deo in dicto. c. omnes ecclesie. fm quam opinionem posset iustificari etiam fm antiquos ca- nones id quod hic declarat videlicet eos de quibus hic loquitur sentētia excommunicationis inuolui ipso facto. per statutum enim hoc posse ordinari. nō est dubium: vt notat Archidiaconū. dicto. c. omnes ecclesie. sed in hoc casu scilicet statuti noui non es- set declaratio antiquorum canonum hoc prius di- centis sed potius noua ordinatio. In hac itaqz ma- teria vt scias quando dici debeat sentētia lata quan- do ferenda remitto te ad ea que remittendo scripsi

Provincialis Guillelmi Lindewode.

supra de testamētis. c. religioſa. ff. sub pena ana-
thematis. ſed forſan dicis tales fore excoīcatos ip-
ſo facto in caſibus hīc enumeratis qz infringūt ſeu
violant eccleſie libertates. extra de ſentē. excoīmu. c.
nouerit. z ſic apparet conſtituentē intellexiſſe infra
c. prior. ff. ali. p.
terea. z ff. quidā
inſuper z per to-
tum. Reſpōdeo.
hoc verum eſt in
eccleſiaſtica liber-
tate vniuerſali de
qua ponit Imo.
multa exēpla. d.
c. nouerit. vbi in-
ter cetera dicit q
tale eſt privilegū
de decimis primi-
cis z oblationib⁹
ſcilicet quod ſint
clericorum. xvi.
q. i. reuertimini. c.
decime. Unde ex
illo capite ſatis
placet eos de qui-
bus hīc loquitur
ſententia excoīca-
tionis ipſo facto
inuolui.

**Quicūq; decimi cu-
ſcunq; fructus colle-
ctionem denegant aut**

reſeruata.
Hic ergo habes
vnum immo tres
de caſib⁹ epīſco-
pali abſolutioni
reſeruatis. de alijs dicendū eſt infra loco ſuo ſub tit.
de pen. z re. **Sed** quero nunqđ habēs ab epīſco-
po poteſtatem abſoluedi in caſibus ſibi reſeruatis
poſſit tales abſolvere ab hac ſententia. Eſtimo qđ
ſic dūmodo prius ſiant que hīc dicunt. Nam ſufficit
huiusmodi abſolutionem fieri aut per epīſcopū aut
per eum qui eius poteſtate fungitur. extra de officio
ordina. c. inter alia in fine.

Abſolutio articulo. concor. xvi. q. one. li. c. ſi quis
ſuadente. de ſummis. eccleſ. c. clericis. lib. vi. Iſte
enim articulus ſemper excipitur vt dixi. s. de dona.
c. vnico. verb. abſolutione. Et notatur extra de offi.
ordina. c. paſtoralis. per Bern.

Quoq; moram importat z hec clauſula que
ſequitur preſupponit ſatiſfactionem debere pcedere
abſolutionem. Ratio eſt. qz excoīmunicatio ſer-
tur propter offenſam. de pbo. ſign. c. ex parte.

Ipſorum. ſc. ſic delinquentium.

In contrariū ſcilicet malicie ſue prioris. vt ſc. ſ.
ſicut prius laborauit in malū ſic nunc ecōtra laborat
ad id qđ eſt bonum. Eſt enim regulare quod ſi vnum
contrariorum ſit malum aliud eſt bonum. vii. q. i. ſc. d.
dum. xx. diſt. hoſpiciolum. Et notatur per Bern.
de iureiuran. c. intellecto. glo. i.

Eccleſiis. ſ. qđ preiudicatū eſt. Et intellige q
ſub appellatōe eccleſie cōtinet prelat⁹ et uſq; quocūq;
noīe cenſeatur. extra de teſta. c. relatum. ſ. noīne.

Popularis deuotio. ſ. quo ad primū exceſſum
de quo ſit mentio in principio huius cōſtitutionis.

Sic leſis. Iſtud pōt referri ad omnes tres ex-
ceſſus hīc poſitos qz in vno quoz eoz eſt dare leſio-
nem z dānum vt ſatis apparet z pbat ex littera que
ſequitur de huiusmodi exceſſibus z c.

Plenarie. ſc. ad omne dānum ratione malicie
huiusmodi contingens z proueniens.

Satiſfactū. qđ ſit plenarie ſatiſfactum relinqui-
tur arbitrio boni iudicis ſicut alſ in ſimili notatur
p Archid. de of. ord. c. ſi canonici. ff. ſatiſfacere. li. vi.

Culius. c. materia in ratione bene facti ad fundandū
ea que hīc ſtatunt. Et hec ſatiſfactio ſit nō ſolū p-
ſonis dānicatis ppter ſuū intereſſe ſz etiā eccleſiis
vt. s. dictū eſt ſacieda eſt eo qz eccleſiā ſuri z honori
derogatū eſt. Faciūt ad hoc notata. p Archid. d. c. ſi ca-
nonici. n. p. dēnēf.

**Impediunt colligētes q
moleſtant matorū exco-
municatione inno den-
tur non abſoluendi ex-
tra mortis articulū pre-
terq; a dyoceſano ſuo.**

Arrogis i. dā-
nabilis deuio ex-
ceſſu ſuarum anima-
rum excidia non de-
uitant dum frugum
ſuarum decimam gar-
bam ſoluentes pro la-
bore metentibus. ea
minime cōputata non
abſq; errore calculi p

cūſ capif. ff. de pbo. ſig. l. frugē. in pñ. hīc tñ ſtrictē
ſumitur pro fructibus qui ſolet in garbas ligari. ſic
alſ ſtrictē ſumitur. ff. de aqua plu. arcen. l. i. s. de eo.

Differunt enim ſegetes/meſſes/fruges z blada.
Sunt enim ſegetes dum ſeminant: meſſes dum me-
tuntur: fruges dum fruunt ſm Janueſc. Bladū ſo-
dū omne id qz area terit ſiue triturat. Sic notat gl.
ff. de pbo. ſig. l. trititū. Et ſibi etiā ſic nota. p Barth.
qz dicit qz appellatōe bladi cōtinet etiā ſemē līni
z ceterozū que teruntur ſiue triturant in area.

Garbam. he garbe etiam ad faſciculos qui de
ſilua cedua ſieri ſolent extendi poſſunt preſertim
cum z redditus ſilue cedue frugum nomine appel-
lantur. vt dixi. s. in glo. prior.

Metentibus. ſcilicet ipſas fruges: z ex hoc. s.
apparet auctorem hīc loqui de frugibus in quantum
ad miſſionem apte ſunt vtputa de frumēto/ordeo/
ſabſ/piſſis/auentis/millo/z ceteris huiusmodi que
meti ſolent.

Garba. ſcilicet decima garba.

Minime cōputata. illud de quo habes et. e. c.
cū hoīes. vbi dī qz decima dī ſolū reſpectu totius.

Errore calculi. id eſt cōputatōis. L. de errore
calc. p totū. Potes ſic ponere exemplū. In vna area
frugū ſunt in toto cētū garbe z ſic pro decima debet
tur. x. garbe ſi iſte decem garbe ſoluantur metentis
buſ tunc remanent ſolum. xc. garbe de quibus decim
ma ſe non extendit niſi ad. ix. garbas: z ſic ſit fraus
in vna garba quod eſſe nō debet: quia decima debet
ſolui ſine diminutōe aliqua vt patet. d. c. uī hoīes.
Sed qđ ſi ſoluat metentibus garba. xl. aduerte per
exemplum in compoto vbi ſunt centum garbe in to-
to de decima vt predictū ſunt. x. garbe ſubtrahendo
xl. garbam pro metentibus erit ſubtrahere. ix. gar-
bas: z ſic remanent ſolum. xc. garbe de quibus dec
cima ſunt nouem garbe ſicut prius z ultra hoc vna
garba remanet currens ſub decima garbarum alias
rum. vnde vtrobq; eſt fraus.

Seges/
meſſis/ fru-
ges z bla-
dum diſſe-
runt.

Queſtio.

Nota.

a Pro decima. que in numero cētenario esset decem: ut dixi. s. glo. p. xxi.
b Undecimam. s. totius. p. xxi. s. glo. p. xxi. p. xxi. pars de centū facti. s. garbas tñ. z sic mñ decima p vñ garbā: z etiā soluendo prius decimā garbam metentibus q tñc ecclesia de centūz nō habet nisi. s. garbas z sic nisi xj. garbā. Corre spōdentia em sūt nonnes vñdecim: z vñdecies nouē vt satis ex predictis crīs apparet.
c Contēdētes. z male imino pro pterea magis pñsēdī extra de pben. c. de mīta. s. bī contēderit zē.
d Mercennariis. i. seruicib⁹ cōductis siue cōducticis.
e Alūnālī la- boze. i. expēsis sēdis circa talia la- bozantib⁹ in artib⁹ no. maior em vñ deretur ratio vt deducant expēse talib⁹ q alioz la- bozantib⁹ circa agri culturā. s. verum est q mīlle expēse de circa talia sunt deducēde vt patz extra eo. c. cu3 ho mīnes.
f Ante decima- tionem. i. totius. nā post decimatiōez factā sup itegro nō esset dubiū.
g Hout testamēt. Juxta illud reddite que sunt cesaris cesari: z que sunt dei deo. Matth. xxi. xvi. q. vij. maiores. Et super hoc plura videre poteris que alleg. Arch. leo. tit. c. i. ver. debitas. lib. vi.
h Veteris. poteris circa hoc plures remissiones videre extra eo. super rubrica. per Innocē.
i Contēnentes. si propterea magis puniendi.
k Quorundam. secundus excessus.
l Laycorum. de his spālī loquū qz layci magis talia consueuerunt facere. Juxta illud quod legitur de iiminū. ecclesiasticis. clerici. lib. vi. si tamen clerici talia facerent puto quod vigoze huius constitutiōis non ligarentur pena infra scripta. licet als s3 iuriscōmūis exigentiam ligati sint tanq3 violatores ecclesiastice libertatis. de senten. ex cō. c. nouerit.
m Superstitiosa. id est cōtra deū z eius leges hu manit⁹ imaginata. Superstitiosa enim sonat in vñ- dum sicut religio sonat in virtutem prout notat Archidiasosi. de regularib⁹. c. i. ver. religionis. lib. vi.
n Hout. Hoc ideo dicit qz hec adiunctio nō cōprehēdit inter alias que recitant extra eo. tua no bis. nec inter eas que numerantur. s. c. p. xxi. no.
o Decimales. i. que vere sunt decimales sū intēs- tionem diuidētis decimā a. s. partibus.
p Signatas. id est aliquo signo apposto per q3 cognosci possunt pro talibus decimis prout in di- uersis locis solitum est obseruari.
q Terris siue sint agri siue predicta siue possessio- nes siue quocunq3 alio nomine vocentur.

r Dimittunt. supple alijs garbis non decimalibus inde abductis.
s Ecclesiasticor. ad quos pertinet hñdī decime.
t Garbas. scilicet frugūz manipulos in aliquam ligaturam redactos.

u Alias res. s. nō redactas in ta- lem ligaturāz ad instar garbarum sicut in multis lo- cis solet fieri de pñs que nō ligā- tur sed in vñ cu- muluz colligunt. pñotes etiā hanc lram intelligere de feno z ceteris rebus de quibus nō solēt fieri gar- be.
r De decimis. Sec⁹ ergo esset si sic dimissā essent de. s. partibus.
y Sic dimissis. s. sine signo.
z Abducētes. qz satis qz cōp- stat nullas deci- mas de terris hu- susmodi fuisse res- ceptas vel salte3 nō integras deci- mas. pñouiso tñ qverū sit has res esse decimales. Alioq3 in dubio esset dñs fūdī cō- sulēdus pro certi- tudine habēda. s. pe. di. vij. c. ij. ex d. sponfal. iuuentis.

nomine Decime abdu- cētes⁹ z asportātes sce- leratos⁹ exclamāt⁹ eos- q3 arrestari⁹ seu atta- chari⁹ faciunt sicut fu- res⁹ ac ipsos⁹ z eozū do- minos⁹ propter aspor- tationem z abductionē decimaruz⁹ huiusmodi infestant⁹ z multiplici- ter inquietāt. Ipso- rum⁹ etiam aliqui pro eo qz garbarum z feni seu rerū aliar⁹ decime⁹ per soluz eozum ducun- tur viros ecclesiasticos z eozum ministros in foro seculari implaci- tant z grauib⁹z sati- gāt laborib⁹ z expēsis. Alij⁹ pterea bias⁹

a Sceleratos. vtputa raptos/ predones/ z alie na asportantes iniuste.
b Exclamant. vociferando cōtra eos z eos tanq3 aliena auferentes diffamando.
c Eos. seruientes.
d Arrestari. i. citari verbo z facto.
e Attachari. i. per captionem corporis.
f Sicut fures. cu3 tñ nō sint: qz ad effectū qz aliq3 cōmittat furtū regit qz auferēs habuerit furā dñs. z qz fuerit res aliena cū ceteris de qb⁹ dixi. s. de offi. archiepiscopi. c. i. s. quartū mā datum: in diuersis glo. s. bī positis. in casu nostro verū est decimā etiā absq3 tra- ditione statim transire in dominū ecclesie vt notat Jo. xvi. q. i. moderamine. Et super hoc vide qd dixi s. eo. c. p. xxi. s. colligendis. per totam glo.
g Ipsos. s. seruientes.
h Dominos. s. quibus seruunt.
i Decimarum huiusmodi. sic ergo presupponit quo vere sint decime vt. s. dixi.
k Infestant. i. nocent.
l Ipsorum etiam. verū.
m Decime. sic ergo pro rebus alijs que nō essent decime non haberet locum hec constitutio.
n Alij pterea. tertius excessus.
o Alias. via autem de iure cluist in quantum est seruitus est ius agendi fumentū vel vehiculum eun- di etiam et ambulandi. Et continet in se iter z actū. ff. de serui. rusticozū predicto. l. i. s. via. Et est etus latitudo in directo octo pedū. in anfractu. xvi. ff. de serui. rusti. predicto. l. i. s. latitudo. Que enim sunt vie

Prouincialis Guillelmi Lindewode.

Iter du-
pliciter, ca-
pitur.

publice que priuate que vicinales habes. ff. ne quid
in loco publico. l. ij. §. viarum: z. §. priuate.
a **I**terna. Iter pot sunt dupl. vno modo pro iu-
re feruituris. Alio modo pro comoditate eundi: vt
notat Dy. de reg. iur. c. in toto. lib. vi. Et notat. ff. de
alimen. leg. l. i. cū
sua glosa.
b **P**er que. scz
via z itina.
c **P**ortet. scz
d necessitate qnō
est dare alium viā
accommodam. Sic
als hec dictio opz
necessitate signat
L. vnde vi. l. i. qñ
in si. ff. de bo. lib.
l. iij. §. vt patrono.
d **U**is ponit pro
expedit. ff. de leg.
ij. l. non oportet.
Et de significa-
tione huius dictio-
nis notat de pres-
crip. c. i. §. opor-
tet. p. Archid. lib.
vi. de sup. neg. p-
lato. c. unico. §. v.
cū oportuerit. p.
wil. in clementia.
e **I**psa. scilicet
cet decime.
f **C**ōsueuerūt.
Intellige de con-
suetudine prescri-
pta fm ea que no-
tat Idost. et eo. c.
ad apostolice. §.
usu obtentam. Et
facit ad hoc. l. vis
ff. de locis z itine.
publicis.
g **D**ifficilis. s.
itina forsan in locis montuosis/petrosis/luto-
sis/z paludosis aut als strictis vel noctuis. ff. ne quid in
loco publico. l. i. §. deinde.
h **L**ongos circuitus. vt puta circa siluas vel alia
loca inclusa.
i **E**t per ea. itina longa z difficilia.
k **T**antum. sic q non per alia loca consueta.
l **L**ibertate. que est vt sicut integre z sine dimi-
nutione decime solui debet. et. c. nō est: z. c. tua no-
bis: z. c. ex parte. Sic etia eas libere recipere abdu-
cere impedit nō debet z maxime per vias in ea par-
te vītas nemini preiudicium afferentes. Quod em-
michi non nocet z alteri prodesse potest hoc sibi cō-
ferre teneor. ff. de aqua plu. arce. l. in summa. §. Item
varus. in si. z pro modico preiudicio neq plus neq
minus: vt sibi dicit glo. ver. nocturnum.
m **Q**uidam insuper. quartus excessus.
n **I**n illis. s. terris.
o **Q**uicq. licet modicum.
p **B**ladis. de his vide. §. e. §. i. §. frugum.
q **R**emanet. z in hoc peccat: q decima statim trā-
sit in dñus eccle etia absq traditione: vt dixi. §. eo.
c. prior. §. b. colligendis. circa medium sibi videas.
r **S**cienter. secus si ignoranter nisi esset ignoran-
tia affectata. de qua dixi. §. de summa trinita. z fide
catholica. c. i. glo. i. ad si.
s **A**c circa. §. i.
t **I**mpedimenta. prout patet z dictum est. §. c.
proximo. ver. h. et. l. iij.

u **L**ibertatū. de qb plenius patz p Inno. de sententia
excom. c. nouerit: z dixi. §. e. c. i. §. inuolut. ad si.
v **I**urū ecclesiasticū. inter q cōsistit decime z ob-
lationes: vt hic: z. §. c. p. l. p. r. o. t. u. Et qquid dñō cō-
secratur numerat inter iura ecclesiastica. xij. q. iij. nul-
li liceat z. c. qñqz
militum.

stationem collectiones
z abductionem earum
impedimēta multimo
da inferunt z inferri fa-
ciunt ac procurant in li-
bertatū ac iurium ec-
clesiasticorum violatio-
nem z preiudicium ma-
nifestum suarūq peri-
culū animarū. **N**os
igitur puerorū hmoi-
conatibz z ausibz dāna-
bilibus salutarē reme-
dio cupientes occurre-
re: omnes z singulos ex-
nunc in premissis a bel-
aliquibus eorū in no-
stra prouincia exceden-
tes ac illioīta supradi-
cta bel eorum aliquod
fieri mandantes seu
etiam procurantes no-

li liceat z. c. qñqz
militum.
x **P**ericulū ani-
marū. qz mortale
peccat. z ppter ta-
lia excōicant. et
eod. puenit. xij. q. i.
§. nulli.
y **N**os igit. se-
cunda pars.
z **S**alutari res-
medio. eo. s. qz
quif vlez sine ex-
cōicationis q re-
medium salutare
est qz medicinale
put legi z nota.
de sen. ex. cū mes-
dinalis. lib. vi.
a **I**n finis. s.
scz cōiunctim.
b **A**liquo. eo-
rum. z sic diuisim.
c **F**ieri mādan-
tes. i. precipien-
tes. §. i. hoc op-
portet nam reit ur
pis nullū est mā-
datum etia nullū
est cōtract. §. f. m. a.
da. l. si nō nō res-
numerandi. §. re-
turpis z. l. i. a reo.
§. si. ff. de fideiuf.
videf ergo quod
ex tali mandato
nulla surgit obli-
gatio. Solutio.

verū est q nullū est mandatū nullūqz est contractus
qñtum ad actionē pariendā intermandantē z man-
datarium. sed qñtum ad actionē pariendam ei in-
cūsus pñctē mādas bene orit actio. ff. de iniurijs.
l. nō solū. §. si mādato. **S**ed quero q si scis cui man-
datur non cōmittat illud maleficium q sibi mandas
an teneatur mandans z presertim in casu nostro quo
decernitur talem incidere in penam ex cōmunicatio-
nis. q non videf. ff. de verbo. sig. l. sepe. in fin. in fin.
de ob. que ex delicto nasci. §. ope. in contrariū videtur
q sic ff. de extraordi. crimin. l. i. §. circa princip. Solet
dici q vbi delictus est atrox tūc ex solo mādato quis
tenetur vt puniatur pena extraordinaria: vt in dicta
l. inon autem vt puniatur ex delicto quod mandat
fieri. Si vero delictus sit leue tunc non tenetur. ff. de
turefurā. l. Item apud. §. si curauerit. vbi de hoc per
Dy. z sic notatur per Bartho. ff. de iur. l. non solū.
§. si mandato. ver. hoc premissis: z subsequenter sibi-
dem in ver. sed huius gratia. ostendit quod quadru-
plex est delictum. vñ leue in quo nō requiritur dolus
vt damnum iniuria datum z sic stat. l. liber homo. ff.
ad legem aquil. Item leue delictū est etiam si requi-
ratur dolus versatur tamē circa rem modicam. ff. de
reg. iur. l. ad ea. facti. l. si libertus. ff. de furtis: z. ff. de
penis. l. respiciendum. §. furta domestica ponuntur
etiam de delicto leui exempla. ff. de accusat. l. leuis.
Iraue delictū est quodlibet crimen priuatū qd req-
rit dolum z parit magnūz preiudicium z meret ma-
gnam penam vt furtum rei magne sicut patet dicta

Questio.

Quadruplex delictum.

l. respiciendū. s. furta cōdita: z. l. auxilū. s. in delictis
ff. de mīno. Et notatur in dicta. l. ad ea. z. idem est de
qualibet iniuria que infertur in personā: vt dicto. s.
mandato fm Bartho. Et enim quilibet iniuria pso
natis grauior: qualibet reali. ff. de penis. l. in seruo. in
fi. Quia: oia delicta
sūt delicta pu
blica pro quibus
non imponit pe
na mortis: z. i. his
duobus loquitur
glos. in dicta. l. au
xilium. s. in delictis.
ff. de mīno. Si vis vltimus
querere an mans
dans teneatur ac
si ipsemet fecisset
verere vel interpres
tatiue vide q. scri
psi. s. de procu. c.
exhorrenda. s. cō
trariū fecerit. s. si.
ad cuius materie.
s. h. vide que super
hoc scripsi. s. de
iudi. c. itē oēs illi.
s. suo nomine.
b. i. iuri. l. cōl.
c. Approbate.
supplez pscripte.
d. i. Quicq. sup
ple iuris honoris
vel cōmodi. vt. s.
c. proxi.
e. i. Subtrahit.
facte ad hoc. xij. q.
i. s. dila. z. c. seque.
f. i. Aliquid. l. la
cet modicum.
g. i. Ecclesiasti
cam libertate. s. dila.
l. cet vniuersalem
fm nota. Innoc.
de senten. exco. c.
nouerit. z. idē in
telligo si huius
modi libertas sit
generalis quo ad
vnam provinciam vel ad vnum regnum puta Anglie.
Nam consuetudo cuiuslibet regionis attendenda est
ff. de ven. inspicien. l. in fi.
h. i. Inuoluit. Et sic est late sententia. circa quod vi
de que scripsi. s. c. proxi. s. Inuoluit.
i. i. Procestant. Simile habes. s. c. proxi. in fi.
k. i. Specialiter. Et hoc videt electa industria dyo
cesani vt sic nō possit hāc pteze alijs cōmittere. Ar
gu. ad hoc e. d. of. dele. c. fi. S. i. b. loquit vbi psona
liter aliqd on. i. iungit. h. d. vbi spālter. vnde licet
eius industria quodāmodo sit electa. potest tamē in
hoc casu alteri cōmittere vices suas sicut patet ex
tra de officio ordina. c. Inter alia. versus finem.
l. i. Quamq. h. d. cōstitutio est elusā cui. z. pteze
cedens. Et habet duas partes. Secūda ibi.
Nos igit. In p. rima recitat quorūdam cōtradictio
nem super solutione decimarū z. vnum dubiū. In se
cūda apponit remedium cū declaratione illi dubij.
m. i. Abūditā. Abalache. iij. xij. q. i. reuertimur.
n. i. Dolētes. Simile habes de cele. m. sc. dolētes.
o. i. Vteris. i. Paralipo. xxxj. ibi omnium que gē
gnit humus zc.

mine^a de suo facta rata
habētes & accepta quo
rum nephandis machi
nationibus iuri^b sen cō
suetudini approbate
ac libertati ecclesiastice
quicq. subtrahit^r sen
aliquid iniurie dāni b^r
molestie infertur con
tra ecclesiasticā s. liber
tatem. presentis delibe
ratioe cōcilij p. nuncia
mus vinculo maioris
excoicationis inuolui^b :
eorūq. absolutionē dio
cesanis^r locor p. ter q.
in mortis articulo spe
cialiter^r reseruamus:

I dem.

**Decime de siluis ce
duis bt de frumēto
persoluantur.**

Quamq. ex sol
uentibus bene
decimas deus frugum

P Siluis ceduis. de quibus. i. sequitur.
Q Lignis. horū appellatione cōtinent generalis
ter oēs arbores pstrate. ff. de leg. iij. l. ligni. s. deie
cte. pprie tñ lignū nō significat materiam ad edifican
dum vel fulcien dū. sed ad cōburendū paratus vt p. r
in ea. l. vbi cū ap
paretq. circa hoc
consideranda est
cōsuetudo regio
nis qd vcz p. tinea
tur appellatione
lignorum. Nam z
arū dines loco l.
gnorū in qbusdā
partibus habent
vt ibi p. r in. s. l.
gnorum appella
tioe. Et circa hoc
vide que legunt z
notant. ff. de v. b.
fig. l. carbonum.
r. i. Arborz ces
duarū. arborū no
mine q cōtineant
tur habes. ff. ar
bo. fur. c. fal. l. th.
Que aut sint ar
bores cedue p. r
inferi^r in t. p. z le
gis de his. ff. fo
luto mat. l. diuor
tio. s. fundum. vbi
notat Bartho. q
arbores fructif
re non numerant
inter ceduas. z. ibi
etiam in glos.
s. i. Excessis. siue
de ramis siue de
stipitibus. Et dicit
excessis. i. in minu
tas p. tias conc
sis. ff. de leg. in. l.
ligni. s. l.
t. i. Circa que. s. l.
ligna.
u. i. Abinus. Su
me quod est. i. las
boris.
z. i. Fruct^r agro

Quid ve
nat ligni
appellatio
ne.

omniū abundantiaz^m &
possessionum p. miserit
b. bertatē: tamen dolē
tes^r referim⁹ q nō nul
li nostre p. uincie con
tra testamēti veteris
atq. noui doctrinaz de
siluis^r suis ceduis & li
gnis^r arborū^r ceduarū
exercis^r circa que^r mī
nus^r q. circa fructus^r
agrorū laboris impen
dunt^r decimas^r deo z ec
clesijs quibus debent^r
notorie propter hoc qd
ipsas i. p. teritū nō de
derunt soluere cōtradi
cunt^r. qd estimāt idcir
co licere q. legem^r mo
ris de longa inualui
se consuetudine arbi
rantur^r: in dubiū^r eti
am reuocantes quid sit
ua cedua sit censenda.
Nos igitur^r aduer
tētes q si sua portioes

rum. qui consistunt in frugibus z ex cultura semina
tione z alijs laboribus plures exigunt sumptus. ex
tra eo. tua nobis. in principio.
y. i. Impendunt. scilicet domini siluarum vel hu
iusmodi arbores z ligna excedentes.
s. i. Decimas. scz huiusmodi siluarum ceduarum.
a. i. Debent. silis vlez ecclesijs. i. quard parrochia
limes situant. Sūt nāq. huiusmodi decime p. diales ex
tra de parroch. c. vlti. de decimis. c. quoniam.
b. i. Cōtradiciunt. scz per rationem que sequitur.
c. i. Legem mortis. i. vsus vel consuetudinis.
d. i. Arbitrant. i. estimāt z male: q. cum decimas nō
soluere sit peccatū mortale. e. e. p. uent. xij. q. ij. nula
li. z decime debent de p. cepto. l. diuine. vt p. r e. c.
tua. consuetudo circa eas non soluendas non habet
locum z hoc verum siue loquamur de decimis p. r
dialibus siue personalibus sicut clare notatur eodē
titu. c. i. ver. decimarum. per Johan. an. l. b. vj.
e. i. In dubium. verē.
f. i. Nos igitur. secunda pars.
g. i. Sua portione. que consistit in decimis z obla
tionibus. Item in portione canonica p. ueniente ex
S. ij.

18

Filina red.

laycos inuult q̄ etiā layci cōuerſi licet ſint perſone eccleſiaſtiche nō poſſunt oblationes de quibus hīc loquitur recipere ſine pena hīc ſtatuta. Hīc enī negari poteſt quā tales layci ſint ſicut dixi. ſ. de loca. et conduc. c. vendentes. ſ. eccleſiaſticis. Et ad premiffa facit q̄ legiſ de elect. c. ex eo. in fi ne. lib. vi. Cōtra hoc tñ facit et de deci. c. quibz ibi in ſeculo remanēt. dic vt ibi per Jo. in no. vīcz q̄ tales layci cōuerſi reſpectu ordinis poſſunt recipere oblationes nō tñ reſpectu perſonarum: et vide. ſ. de eccleſiaſticarū pſonarum.

Oblationes. de hīs q̄ nō pertineant ad laycos dedi remiſſiones ſ. e. c. j. ver. anti. quoz cōſonū. i. pñ.

In eccleſiis. ſ. parrochialibus.

Capellis. etiam habentibus populū vel nō habentibus populū de quibus patet in conſtitutione Octoboniſ gratia.

Porticu. per quam. ſcilicet ſit aditus in eccleſiam vel capellam. Et eſt ipſius pars. ſ. de dam. in ſect. l. penul. de lega. j. l. cetera. ſ. hoc ſenatus.

Quocūq̄ loco. ſup. et loca p̄dicta. Et cū hoc cōſonū. notata p̄ Inno. de ver. ſig. c. cum inter. glo. j.

Diuino intuitu. q̄. ſc. in loco oblationis facit eſt crux aliqua vel alicuius ſancti imago vel aliquid aliud conſimile ad diuinitatis vel humanitatis xp̄i vel alicuius ſancti cōtemplationē pertineas. In cuius honore tñ offerat quis mun⁹ ſui p̄ peccatis. x. q. j. q̄ ſacerdotes. et. c. ſeq. Videlz etiā talis oblatio fieri intuitu diuino vbi nulla talis apparet rei corporalis ſubſtantia ſed ſolū ſit talis oblatio ipſi⁹ dei cōtemplatione in remedii peccaminū ipſi⁹ offerētis. Unde et oblationes pro animab⁹ defunctorū intuitu dei facit a laycis auferri vel retineri nō debent. xij. q. ij. qui oblationes: et. c. ſeq. vel ideo dicit diuino intuitu q̄ ſi fieret oblatio titulo gratuito intuitu pſone cui offeritur vel intuitu certi vſus vtp̄ta pietatis v̄lelemosyne faciende vel ad fabricā eccleſie vel ad ſuſtentionem pauperū vel alicuius certi oneris imminētis et de offerētis intentione cōſtat tunc talis oblatio cōuerſi debere in vſu deſtinatum. extra de ſtatu mona. c. j. cū ſimilibus. vbi de hoc per Inno. Alioquin ſi non conſtat de intentione offerētis preſumitur fieri intuitu diuino. xij. q. iij. pontifices. extra de teſta. requiſiti. Et ſi vīs ſcire que contineantur apellatōne oblationum vide quod legitur et notatur de verborum ſignifica. c. cum inter.

Occupantes. In malo ſumit. Sic alſ ſumit de electio. c. generali. et eo. titu. c. q̄ ſepe. et de officio ordinis. c. preſenti. lib. vi. cum aliis concoz. quas ponit Archidiaconū. dicto. c. generali verbo occupare. Sumitur etiam quandoq̄ in bona parte. vii. q. j. factus. de peni. diſtinctio. ij. caritas. ver. ſ. et quidem. de cōſecration. diſtinctio. v. nunquam. cum concord. alleg. in gloſa p̄dicta per Archidiaconū. Et nota quod tales occupantes committunt furtum et ſacrilegium non quod qualecūq̄ furtum ſed furtum peculatus quod ſit de re publica. xxiij. q. iij. quid ergo. cum ibi notatis. Et faciunt ad hoc notata per Archidiaconū.

laycos oblatiōes^a i eccleſijs^b vbi capellis^c aut cuiuſuis earū porticu^d vel cimiterijs^e ſeu quocūq̄^f loco diuino^g intuitu in noſtra factas ſeu faciēdas puincia occu^hpantes ſauferētes ſeu diſponentes quocūq̄ⁱ modo^j de ipſis p̄textu etiā cuiuſuis^k operis cōſuetudinis^l alioque colo^mre

de ſn integ. reſſi. c. eccleſia. glo. ij. lib. vi. Quomodo autem differunt occupare et inuadere notatur dicto c. generali. ver. occupare. per Joān. et Archidiaconū. h. Quouſmodo. Omnem ergo modum continet. ſic et hec dictio quoquo modo prout patet per con-

niſi de cōſenſu eccleſiaſticarumⁿ perſonarū ad quas oblationum huiusmodi perceptio pertinet et ex cauſa^o ſufficienti et legitima^p per episcopum^q loci p̄mitus^r et approbanda ipſo facto maioris excommunicationis ſentētie decernimus ſubiacere. Robert⁹ Wynchellſee.

ad paria reſputantur. extra de decimis. c. quibz. **E**cclēſiaſticarum perſonarum. Harum numero continentur etiam layci cōuerſi et alij de quibus dixi. ſ. de locato. c. v̄dētes. ver. pſonis eccleſiaſticis. Et nota q̄ tales reſpectu ordinis nō tamē reſpectu perſonarum licite recipere poſſunt decimas et oblationes vt notant docto. de decimis. c. quamuis. Et hoc verum quando huiusmodi decime et oblationes ex conſeſſione eorum ad quos pertinet ſpectant ad huiusmodi laycos ad eorum ſuſtentationem: vt in dicto. caplo quibz. Secus vbi de ſure vel conſuetudine pertinent ad alios vt in caſu huius conſtitutionis.

Cauſa ſufficienti. videlicet ad reparationem eccleſie ornamentorum librorum vel aliarum rerum diuino cultui neceſſariarū. vbi hīc ad quorum onus hoc pertinet ſunt inopes et forte reperitur vnus qui per ſuam induſtriam vel ſt p̄uidere omnia neceſſaria taliter vel operi ſic quod poſſet habere oblationes in tali certo loco prouenientes ad tempus. **Et legitima.** Hoc addit quia licet cauſa forte ſan foret ſufficientis tanquam de ſe p̄ſa et meritoſa non tamen eſſet legitima inquantum ſura reſpugnant ne tales oblationes cadant ſub diſpoſitione laycorum vt dedi remiſſiones ſupra eodem capitulo. j. ver. antiquorum canonum. Fateor tamen vt p̄dixi quod laycus tantum poſſet prodeſſe eccleſie quod eſſet cauſa ſufficientis quare ep̄ſcopus ſibi poſſet concedere oblationes de quibus hīc ſit mentio ad tempus. arg. ad hoc. extra de hīs que ſunt a p̄ſa. ſine conſenſu capituli. caplo cum apoſtolica: et vide circa hoc que ſcripſi. ſus p̄ſa de locato. caplo licet. ver. ſuo nomine: et duas bus gloſſ. ſequentibus. vide etiam. ſ. de re. eccle. non alie. c. vt ſm canones. ver. neceſſitas.

Episcopum loci. ſic ergo non per archidiaconum vel alium ordinatum inferiorē. factū quod nota. in ſimili de electio. capitulo cum ex eo. ſ. nos ſuper: et ibi per Joān. an. verſicul. ep̄ſcopi: et verſicul. ſuperiores. per Archidiaconum. libro ſexto. Quod enim de vno conceditur de alio videtur eſſe denegatum. de preſcrip. caplo. nonne. cum concoz. ibi in gloſ.

P̄mitus. ſcilicet ante conſenſum rectoris vel vicarij alteriusve ad quem ſpectat oblationes huiusmodi.

Occupare
in bonū et
malum ſo-
nat.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

huiusmodi recipere. vel potes intelligere primitus. id est anteq̃ laycosse intromittat de huiusmodi oblationibus etiam illo ad quem pertinet consentire. et hunc intellectum reputo veriorē pro quo vide no. 8. de testa. c. religiosa sinceritas. per. licentia.

Quoniam.

Hec ē cōstitutio Roberti Wynchelsea Cantuariensis. archiepiscopi et aliquos libros in alios est Bonifacii. Et alia est constitutio cōsis episcopi copoz cōgregatoz apud Beroniam. in cōs cōsilio prout videt in vno libro valde antequo. Et hz p̃ncipaliter quinqz dicta. In quoz p̃mo ponit casum condēde huius cōstitutionis. In secundo ibi. In p̃mis. recitat plura dicta distigētia diuersa genera decimarū. circa que feriatz ponit suam ordinationes. In tertio ibi. In petitione. disponit qd fieri debeat circa petitionē mortuarij. In quarto ibi. Sed qm̃. dat modū pcedēdi et nolētes spōte solvere decimas. In quinto ibi. Rectores. statuit penā et negligētes pcedere cōtra huiusmodi soluentes.

Cōsuetudines.

que quomodo locū habeāt vel nō in decimis solvendis tractat docto. extra eo. c. in aliquibus. vbi dicit Inno. post Ber. q̃ cōsuetudo vt nō soluant vltimus plene soluant decime nō valet. alle. ad hoc. r. v. q. vi. quicūqz. et. c. nō est. r. c. cū hoies. Et q̃to cōsuetudo locū habeat vltimō circa solutionē decimarū ibi not. p. d. d. d. d. tū p. Jo. in nouella. et p. Ber. de ancho. et Antho. de butrio post eum. Et no. q̃ in decimis realibus nō valet consuetudo vt soluat minus decima parte. Sed in personalibus sic not. per wll. in clementin. ff. de iudi. ver. prestationem.

Decimas. s. de his q̃ inferi numerant in textu. **R**ectores. Idē intelligas de vicariis vbi. s. de cline ad eorū portionē pertinet. pro quo vide q̃ scrip. p. s. de consue. c. i. ver. rectores ecclesiarum.

Rite. hic vide q̃ scrip. s. de iureiur. c. p̃fisi s. pendiaris. r. ritas. et p. p̃b̃is sequētibz ibi videas. in p̃fisi. contentiones. et ver. scandala. et ver. odia.

Prouincia. aliq̃ libz hic h̃st archiepiscopi. s. hec dictio archiepiscopi in quodā cōsilio p̃ncipali tēto i ecclesia facti p̃aul. Londoni. sub dñō h̃rico h̃tchesle archiepiscopo Cantuariensi. de consensu platorū et totius cleri fuit subducta. et loco eius posita hec dictio prouincia. me tunc existente. plocutore ip̃s cleri.

E uniformis. intellige hoc s̃ formā. i. positā: et i decimis. i. specificatis: et sic p̃ h̃c p̃stōez nō tollunt cōsuetudines diuerse q̃ s̃stūt in diuerso modo decimatis est de mādī. aliqui nāqz decimāt s̃m garbas eas p̃ciēdo cīmādī modis sparsis i sulcos. alij decimāt s̃z acruos garbis inut dus.

Quoniam. ppter diuersas cōsuetudines in petendo decimas per diuersas ecclesias inter rectores ecclesiarū et parrochianos suos rite contentiones scandala et odia maxie multotiēs oriuntur. Volumus et statui mus quod in cūctis ecclesiis per Cantuariens. prouincias constitutis uniformis sit petitio decimarum et prouentuum ecclesiarū. In primis volumus quod decime de frugibus nō deductis: et expensis integre et sine aliqua diminutione soluantur: et de fructibus arborū: et de seminibus omnibus: et de herbis orto rum nisi et parrochiani

cem collecti. Alij decimāt nō i campis s̃ i orreo p̃prio. Alij ducūt illā decimā ad ortū reum sacerdotis. Unde in talibz et s̃ibz nō pōt esse uniformis petitio decimarū saltē vt seruet idē modus reddēdi s̃ sit vni formitas vt inter grafoluas decima sine diminutione. et. c. cū hoies. et c. commissum.

Prouentuum. q̃ s̃z nō s̃stūt i decimis s̃ i alijs iuribz. vt puta oblationibz mortuariis et h̃mōi: et hic videt q̃ scrip. s. de locato. c. i. r. puen tus. et eodē. c. ver. prouentuum.

In p̃mis. secundā pars.

Frugibz. hic vide q̃ scrip. s. c. c. ver. frugum.

Nō deductis expensis. p̃o. et. c. c. pastoralis. r. c. nō est. r. c. tua nobis. q̃. c. locū h̃st i decimis p̃dialibz de q̃b̃ expēse nō deducunt s̃ i p̃sonalibz sint expen se deducēde: et q̃ sit ratio notabil.

dicto. c. pastoralis. ver. deducendas. per Ber. et per alios doctores nouiores.

Integre. simile habes extra. e. c. tua nobis: et c. peruenit: et c. in aliq̃bus. que. c. faciūt expresse contra opinionē quorūdam theologoz qui dicūt sufficere aliquid dari pro decima. de quo vide q̃ notat Johan. an. eo. titu. c. i. lib. vi. et in regula qui prior. in questione porcorum per eundem. in no. lib. vi.

Diminutione. cōcoz. extra eo. c. tua nobis. r. c. ex transmissa. r. c. ex parte canonicorum.

Frugibz arborū. cōcoz. extra eo. ad apostolice. p̃ Seminibus oibus. que. scilicet colligunt siue in campis siue in ortis: vt puta lini/ milij/ canabz/ gra ni porrozū/ ceparū/ yfopi/ caulū/ petrocilij/ raptis/ lactucarum/ et altorum herbarū huiusmodi: et hūc q̃ dicit de oibus seminibus decimam soluendam. concoz. extra eo. c. ex parte canonicorum.

Herbis ortoꝝ. vt puta porris/ caulibz/ salgea/ petrocilio/ ceptis/ alleo/ et alijs h̃mōi herbis auulsis vel collectis ad cibū anteq̃ semē emittāt: et cōcoz. et eo. c. ex multiplici. ibi vniuersis leguminibus r. c. Et hic videre poteris questionē quam ponit Joan. an. de decimo porrozū in. c. qui prior. de reg. iur. lib. vi.

Miss. excipit ab eo q̃ prius ordinauit.

Duissio.

Alie sunt decime reales alie psonales.

An super decimis et inter quos pot interuenire compositio.

Competentem. f. ppe valorem ipsius decime. **R**edemptione. Sed an possit curatus super his componere cum parrochianis vt forsan aliquid recipiat minus decima: videt qd nō. Nam licet inter clericos bene teneat compositio super decimis vt patet ex. et. l. c. ex mult.

Competentē fecerint redemptionē p talibus decimis. **C**olumus. **E**t statuimus etiam qd decime d' fenis. **H**ic qd crescat: siue in magnis pratis siue in paruis siue in chaminis. **E**xigantur et prout expedit ecclesie persoluant.

Dit ecclesie persoluant.

De nutrimentis animalium scilicet de agnis. **S**tatuimus quod p sex agnis et infra sex oboli dent pro decima. Si septem sint agni in numero: septimus agnus det pro

lat. vt extra de locato. c. potuit. cōiuncto qd notat in c. reuertimini. xvi. q. i. cum sibi. **F**acit etiam ad hoc qd decime debent ex pcepto diuino: vt dixi. s. eo. c. i. ver. pcepti. **P**eccat ergo mortaliter eas nō soluere. ex eo. c. ex transmissa. **A**d hoc etiam facit **E**xodi. xxi. decimas et primitias tuas nō tardabis offerre. **E**t hoc veruz intelligas in partibus illis in quibus decime solunt et predicant. **U**bi vero nō soluntur nec predicantur opus est monitione siue exactione anteq̃ non soluens dicat peccare mortaliter. sic notat **L**ostit. cum alijs extra eodem. c. a nobis. in glo. magna. ver. si. quicunq; ergo.

Proout expedit. f. siue in feno siccatō cōsiderata ipsi quātitate: siue in feno viridi siue als in pecunia loco feni. **P**one em̃ qd in chaminis v' paruis pratis de quib' hic loquit non pōt colligi tantū de feno quantum faciat aliq̃ notabile loco decime sed sunt forsan nisi duo vel tres acervuli aut forsan vnus solus acervulus in hoc casu: qd de facili nō pōt solutve ra decima ipsi feni put expedit ecclesie recompe ratio in pecunia s' estimatiōe ipsi feni sicut als. s. de agnis qd se nō extendit ad decimam veram.

De nutrimentis. **A**nimalia. **I**ta clausula de nutrimentis animalium et. intellige de animalibus que decimare debent butrunt. **S**ic em̃ exponitur extra. c. c. ex parte tua: per **P**etrum de anchorano. ver. istud etiam: et p **J**ohan. an. de eccles. edifi. c. cū dicat. ver. nutrimentis: et per **B**ess. extra eo. ti. c. i. ver. animalibus. in elem. et per **J**o. an. et **P**aul. eo. ver.

De agnis. **I**dem intellige de hedis. **N**am et hi in fructu sunt. **I**nsti. de rerū diu. s. in pecudi. **E**t nota qd agni dicunt quousq; sint etatiuini. **A**n. ff. de leg. iij. l. cū quereretur. in prin. **C**irca hoc tamē consuetudo cuiusq; loci inspicienda est. **N**am in quibusdam locis cum ad tonsuram venerint ouium loco sunt. iij. delegatis. iij. l. legatis seruatis. s. finali.

Sex oboli. **H**ec limitatio fit em̃ estimatiōem vnus annus ad quinq; denarios vt. f. pro singulis capitibus soluant singuli oboli. **L**icet enim in quibusdam locis agnus plus valeat: quandoq; tamē legislator: considerauit id quod communius et frequentius accidit. ff. de leg. i. nam ad ea.

Septimus agnus. quare magis septim' q̃ sext' vel octau': soluat appollo. vñ tñ cōsidera qd in hoc verisimiliter releuat ecclesia maxime in casu quo agnus plus valeat quinq; denarijs. **N**am si valeat octo. i. x. decem vel amplius habet curatus integrum agnus resoluendo obolum dumtaxat pro capite. vnde et in casu quo quilibet agnus de sex agnis valeret

Exigant

tempus msp.

qo

hio

De agnis.

Decime minute.

Remd.

Talibus decimis. scz de fructibus arborū de fenis minibus et herbis ortorū que reuera decime inter minutas cōputant. **S**unt em̃ decime minute que proueniunt ex mīsto: pauisio: menta: aneto et similibus. **J**uxta illud **L**uce. xj. **Q**ui decimarit mentā et rutam et omne olus etc. put no. p **L**ost. eo. ti. c. ex multiplici. ver. minutis qui etiam ibi dicit qd in Anglia cōsistunt minute decime in partu animalium pullis ouis et decimis ortorū sicut no. **B**er. eo. titu. c. cum in tua. glo. i. decima etiam mellis et cere numeratur inter minutas. eo. titu. c. nuncios.

Columus. ver. **F**enis. **L**icet hec lra pluraliter loquat: text' tamen iuris cōs loquit in singulari pur pz extra. c. c. peruenit. **E**t no. qd feni dicit nō solūq̃ siccatum est sed etiam qñ est virens et in herba crescēs. put not. docto. **M**arcel. vj. et ibi videt textus. **U**nde et de herba viridi etiam nō siccata si sic sumat vel necessaria sit ad pabulū aialium vel bestiarū solueda est decima: vt hic: et in. d. c. peruenit. vbi **P**etrus de anchorano notat qd decima puenit de mōlētis piscarijs se no lana et apibus qd de certis locis percipit est predialis. debetq; in talibus considerari parrochia vbi talia consistunt licet hominis industria in his moltopius operetur qd faciat ipse locus. **I**lleg. ad hoc. c. pastoralis. extra eo.

Ubi dicitur. f. infra fines et limites parrochie. **P**ratia. hec dicunt talia loca quibus ad fructū colligendū falce opus est. ff. de verbo. sig. l. pratum. **P**aruis. scz pratis. **C**haminis. id est vijs vel semitis: et est vulgare galliolorum.

decem denarios vel amplius magis q̄ obolum pro capite exigere nō poterit: quia l. vna cōsideratione grauatus sit: alia tamen cōsideratione releuabitur. arg. ad hoc. ff. de iure dōtium. l. iure succursum est. §. cum concordat. ibidem positis.

a **Rectori.**

Idem intelligas de vicario.

b **In cōpensatione.** s. triū agnorum deficientiū de decima.

c **Decimā illā.** scz septimū agnū loco decime.

d **Parrochianus.** Idem intelligas de eo qui nō est proclian⁹ dū tū habeat agnos infra parrochiaz allēnā: sic q̄ sibi tenet solvere decimam agnorum.

e **Expectet.** sup. vbi non sunt

plene decem agni sic videlicet vt nec septimo agno recepto pro decima si tot sint: nec pecunia recepta loco decime vbi pauciores sunt q̄ septem expectet vsq̄ ad primum annum.

f **Donec plenarie.** sic ergo patet qd id qd defuit hoc anno in decimā suppleri pōt z debet anno p̄ximo sequēti. Factū ad hoc multū notabiliter. xvj. q. vii. c. q̄cūq̄. in p̄m. tbi dūm dicit mīn⁹ fecit zc. Quic tamē dicto obire videt opulū quā pōnt Johā. de deo. de cōsec. di. v. quadragesima. vbi argumētatiue innuit quod si rusticus habeat. xv. corbes vini soluta decima de. r. nō tenetur de alijs quinq̄ decimas: resed dīc quod Johan. tbi in hac opīnīone non resed nec multum viget ratio per eum ibi posita ad illud tenendum si bene inspicatur.

g **Possit recipere.** hec potētia habet respectum in casu quo existens a retro vno āno tot hēat agnos anno futuro q̄ de eis possit impleri decima. **Sed** quid si sic existens a retro in secūdo anno nullos habeat agnos nunqd tunc debeat curat⁹ expectare in altum annū vel pōt tunc petere ouem que p̄mo anno erat agnus septim⁹ si extet: vel alis eius loco possit petere. vii. obolos: videt quod in hoc casu expectabit supplementum anni futuri z hoc apparet ex textu hīc qui dicit ad altū annū zc. nō em̄ dicit p̄m. annum. facit etiā littera hec que dicit donec plenarie zc. possit recipere. **Ad** aut nō possit. vii. agnum p̄mū anni vel pecuniā loco agnorum secūdo anno vel tertio repetere videt. Nam a p̄ncipio male eligendo fuit in culpa ergo in hoc sibi imputetur. insit. qd cum eo qui in al. po. sceteruz. aut. qui. mo. na. effi. fut. §. i. col. vi. Potuit enim sus suū habuisse ab initio in receptione septimi agni resoluēdo tres obolos. vel si pauciores erāt recipiēdo pro quolibet capite obolum. put hīc statuit z q̄ hoc noluit alio cū vellet hoc facere nequibit. **L.** si quis sibi vel alte. l. multum interest. in si. facit ad idem. l. cū emācipatis. **L.** de dōtatio. de iure dō. l. si genero. z hoc verū puto quo ad commodū p̄sone differētis ab initio septimū agnū vel in numero pauciorū pro quolibet capite obolum recipere. **Respectu** tamē ecclesie cui debet illa decima: z cuius sus subtrahit nō debet nec perire. Item respectu illius qui ipsam soluere tenetur z alis a peccato nō excusat vt dicit. §. eo. ver. exigant. cessantib⁹ agnis de quibus possit decima huiusmodi suppleri alijs annis puto q̄ potest estimatio ipsi⁹ decime exi

gi pōt⁹ officio iudicis q̄ iure actiōis nisi ope restitutionis sibi subuentat equitate considerata. arg. ad hoc. ff. de insti. acti. l. habebat.

h **Si maluerit.** electionē ergo habet vnde si male elegerit imputet sibi p̄p̄tē dixi. §. in gl. precedēt.

et **rector vsq̄ ad altū annū.** donec plenarie decimū agnū possit recipere si maluerit: et q̄ ita spectat semper exi gat secundū agnū meliorē vel tertiu⁹ ad minus de agnis secūdi anni: z hoc p̄ expectatiōem p̄mū āni. Et ita itelligendū est de decima

z postquam semel elegerit variare non pōt. ff. de tributo. acti. l. qd in herede. §. eligere. maxime vbi nulla fraus intercessit. arg. ad hoc. ff. de optio. lega. l. cipi. cum. l. seq. z facit ad idem. eo. titul. l. apud auzidum.

i **Semper.** id est omni tpe quo euenit talis cas⁹: sic exponitur. ff. solu. matr. l. i.

k **Vel tertius.** Lūus ergo i hoc casu erit electio:

an scz curati vel parrochiani. dīc q̄ curati quia sicut hīc patet hec alternatiua cadit inter res inter quas cadit affectio. vnde vtrūq̄ est in obligatiōe. ff. de verbo. oblig. l. si duo rei. alterū tamē est in solutione vt tbi. potest enim eligere secundum. sic etiam z tertium potest eligere vnum tamen quod elegerit veniet in solutionem z quod curati erit electio facit l. i. tera hīc in textu que dicit exigit zc. z statuitur hoc in fauorem ipsius curati ergo eius erit electio. ff. de legatis. si. l. si ita relictum. §. pegafus.

l **Secundū annū.** in quo anno si nulli sint agni dīc vt. §. eo. ver. possit recipere.

m **Pro expectatione.** ex hoc etia apparet quod istud ordinatū est gratta curati vnde ipse erit electio: vt dixi. §. ver. ad tertium.

n **Et ita.** scz sicut predictum est de agnis.

o **Decima lane.** vt scilicet si sint sex vellera solum habeat curatus pro quolibet vellera obolum. si sint septem vellera habeat septimū resoluēdo tres obolos vel expectet vsq̄ ad altū annū: vt. §. dictum est. Sed ecce hīc dicit decimā lane soluēdā nunqd hoc sit intelligendo de omni lana. Est em̄ lana ouina vt hīc. Item lepōrina aserina caprina. ff. de leg. iij. l. si cui lana. §. lana. Dīc q̄ sic. nam de oibus que fidelis homo acquirit debet soluere decimā. extra eo. c. ex transmissa. vnde z de pellibus lanatis solui debet decima. ar. ad hoc. d. l. si cui. §. lane. ad si. z hoc verū vbi prius de vellere non est soluta decima. **Sed** hīc quero quid si in domo vnus patrisfamilias sint forsan quinq̄ vel sex persone habentes inter se. x. agnos vel. x. oues mixtos cum ouibus vel agnis ipsius patrisfamilias nullus tamē ipsoz per se habet septē agnos vel septem vellera nunqd de illis decem dabitur curato vnus agnus vel vnum vellus nomine decime: videtur q̄ sic. nam Leuitici. xviij. dicitur. ouis z bouis z capre que sub vīrga pastozis transeunt quequid decimum venerit sanctificabitur domino z non eligetur bonum neq̄ malum nec altero commutabitur. Sed dīc quod auctoritas illa locum habet in hīs que decimare debentis propria sunt. **L.** stat em̄ q̄ aialia q̄ gregib⁹ alienis admixta sunt remanent eo. p̄p̄ta nō quoz sunt greges sed quozum sunt ipa aialia nec quo ad ius decimādī sapiūt naturā gregis sicut patet. e. tit. c. i. in cle. z ratio est: quia separabilia sunt. ff. de aqua quod dīcā. z estimā. l. p̄mā. §. trebatius. tbi si. de rerum diuīssio. §. q̄ si

Questio.

**anala electi
ē in curia.**

**et
no
decima li.**

Questio.

no.

frumentum potest tamē dici qvbi filij vel filie in potestate patris existētes in peculio profectio habet hmoi agnos vel oues a bonis patris vel matris aut eorum occasione prouenientes: tūc de talibus debet solui decima tanq de bonis ipsius patris. ar. ad hoc. In illi. p. quas per. so. nobis ac. s. cir. ca mediū cum glo. fa. ibidē. et idē pu. to de peculio ad. uetio culus vsus fructus ad patres pertinet vt pr. in loco preallega. s. quod autem. vt. f. ipsarum rerum que in fructu sunt et patri acquiruntur pater soluat decimam seruata proprietate filio vel filie ad oues vel ad quam pertinet.

lane. Sed si oues alibi in hyeme: et alibi estate nutriatur diuidenda est decima. **Si**

militer si qd mediotē poze emerit bel bēdide rit oues et certum sit a qua prochia ille oues

materia cōcernit materiā capi. sequentis: qd. c. vt ibi dicit in quibusdā videtur cōtradecere huic. c. inq. tum dicitur hic decima diuidenda. Ibi eni vt videtur nō eodē modo ordnat. Qñ p. declaratiōe huius materie habes cōsiderare quo ad oues et aialia domestica de cimasq de eis pueniētes q qñs oues cōtinue pascūtur et manēt in vna parrochia p totū annū. et tunc nō est dubiū quā decima lane agnōz et lactis debeatur illi ecclie. i. cuius parrochia sunt hmoi oues: et est decima predialis vt p. dixi. decima vero mercedis custos dicitur hmoi oues est psonalis vt nō. vii. in loco pal. Decima vero pasture in hoc casu nō estimabitur si pastura sit p. p. ipsius cuius sunt oues vel alias sit si bī cōmunis cū ceteris de parrochia: q decima herbe sic depaste sine qua nutriti nō possunt hmoi oues soluitur in decima lane agnōz et lactis: tñ qñ pastura vt pascua est cōmunis: etiam alijs extraneis de alienis parrochijs: tunc cōsiderari debet tēpus more hmoi aialium in dictis pascuis: vt. i. e. s. de pasturis. z. i. c. p. xxi. Si vero pastura sit aliena tūc si vendita sit vendens soluet decimā de precio tanq prediale. Si vero gratis donata sit tūc ipsas depascens soluet decimā sūm estimatiōe ipsius herbe. sic intelligo nō. per. Inno. extra. e. c. cōmissum. Et hoc verū quādo in tali pastura donata pascuntur aialia nulla vtilitate ecclie alia afferentia vtpote equi: boues et alij: et aialia animalia nō fructifera. Sin autē vtilitate et fructum ecclie afferat ad valorē ipsius herbe sicut est videre in ouibus puto q sufficiet decimā solui in fructu pueniēte ex hmoi aialib. Iuxta notata Inno. preall. Qñs oues per medietatē anni cōtinue pascūtur et cubāt in vna parrochia p alia medietatē pascūtur et cubāt in alia et tūc diuidenda est decima vt hic. et sicut notant docto. in. d. c. ad apostolicē. et idē erit si cōtinue pascūtur in vna parrochia et cōtinue cubēt in alia. ar. ad hoc. ff. ad munitē. l. assumptio. In hoc tñ casu dicunt quidā q de lacte: fetu et lana dabitur de cima illi ecclie in cuius parrochia pascua situata sūt q cū in de suscipiant totū nutrimentū tales decime prediales cōsentur. ar. ex. e. cōmissum. et in hoc cōdor. Thomas in sūma vt eū rectat Jo. in sūma cōfessorū li. i. c. xv. q. lii. Alanus tñ et alij tenēt vt predixi. et intelligo q decima diuidēda est vt hic dicit nō omnino equaliter sed sūm formā limitatā. i. c. pri. ne als sit huc contrariū vt ibi dicam. Quandoq oues nō cōtinue sed interpolatim pascuntur in vna parrochia. quandoq in alia. et tunc dic vt infra. c. p. xxi. vbi plenius videre poteris.

Similiter. sūme qd est. i. diuidēda est decima et c. **Ad** hō tēpoze. i. inter estatē et hyemē vel prope finem estatē et p. principiū hyemis forsan per. xv. dies ante finē estatē vel. xv. dies post aduentum hyemis ita q illud medietū tēpus referatur ad tēpus modicum de quo vide nō. per. vii. de re. ecclie. nō alle. c. i. s. modicum tempus. et. e. s. per. Jo. an. in cle. **Al** qua parrochia. sup. et q ibi continue prius pascēbatur ab initio estatē precedentis. alias enim non

S. v.

Quattuor anni ptes.

hyems.

pas.

versus.

De hyeme. De hoc tēpoze sicut et de ceteris anni temporibus dixi. s. de offi. archipresb. ignorantia. in. p. in. s. qualibet quarta anni. Et durat hyems a. ix. kal. decembris. i. festo sancti Clementis vsq. vii. kal. martij. scilicet festū cathedre sancti Petri. ibi incipit ver. z. terminatur. vii. kal. iunij in festo sancti Iohannis. Et ita incipit ibi z. terminatur. ix. kal. septēbris in festo sancti Bartholomei. autūnus ibi incipit z. terminatur. ix. kal. decēbris. vnde. ff. de clemens hyemē: dat Petrus ver cathedratus. Estuat Urbanus autūnus Bartholomeus. Iste tamē ponitur hyems large vt. f. comprehendat nō solū tēpus predictum sed etiam partem autūni et partē veris. vt sic appellatiōe hyemis cōtineatur tēpus quo solent ymbres et frigora occupare terram vtpote ab equinoctio autūnali vsq ad equinoctiū vernale. vel sumis hic hyēs secundū cōsuetudinē patrie iuxta quā forsan circa festum sancti Michaelis solēt oues mutari de vna parrochia in aliam z ibi nutriuntur vsq ad festū purificationis vel sancti Petri aut annunciationis beate Marie vel forsan a festo omnij sanctorū vsq ad festum philippi et Jacobi secundū varias consuetudines. Consuetudo namq patrisfamilias et etiam regis est attendenda. ff. de fundo instrui. l. cū delantio. s. asina. de pecu. leg. l. dñs. s. testamento cum glo. **Et** itate. cuius cōsideratio habetur respectu hyemis vt dixi in glosa precedentē. et facit ad idē. ff. de leg. iii. l. qui saltum.

De Nutriantur. Aduerte quia de cubatione hic nichil loquitur tamē infra. c. p. xxi. loquitur de cubatione. quod. c. videtur in quibusdā cōtrariū his que hic dicuntur vt ibi patebit.

De diuidenda est decima. Facit ad hoc. ff. de leg. iii. l. q saltū et de testa. c. relati. ff. ad f. qd. c. bene nota. q illud. c. nō dicit diuisione equalē fieri: sed cōgruā vtz s. tēpus pmanētē in vna parrochia vel in alia hōc materiā. scz vbi aialia nutriuntur siue in vna parrochia siue in diuersis prochijs quō solui debet decima tractat hostiē. in sūma. e. ti. s. cui dāda sit. nō. etiā xlii. q. i. c. ecclias. s. pascit. p. Jo. an. et. e. ad apostolicē. c. s. psonales. per. Ber. z. etiā hostiē. Et he glo. tractant de hoc an decime aialij sint prediales vel psonales. Et sūt argumēta pro vtraq pte. **Cō**cludit q sūt psonales. Qñ dicit cōsuevit q si cōtinue pascūt z moriūtur in vna parrochia ibi solueda est decima tanq predialis. Et si p medietatē anni nutriuntur z cubāt in vna parrochia et p alia medietatē in altera diuidi debet decima equaliter vt hic dicitur z p docto. in. d. c. ad apostolicē. facit ad hoc de sepul. c. cū quis. ij. rñso. li. vi. hostiē. vero in sūma dicit q debet dici mixte: q partim a nutrimento pctorū: partim ab opere hois in custodiēdo pueniūt. Illē etiā sup hoc sunt opiniōes quarū aliquas ponit Aug. xvi. q. i.

An decima animalium sit predialis vt persona lis.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

haberet locum quod hic dicitur sicut ptz. s. e. c. p. d. s. uidenda est decima.

a. Decima. f. lane vt. j. ptz vbi dicitur tempore tonsionis rē.

b. Duo domicilia. ff. ad munit. l. assumptio. s. vltis prudētibus. de sepult. c. ff. il. vj.

c. Si autē. ff. d. Consonis.

d. Consonis. patet ex hoc q. los gustur tantum de decima lane.

e. De lacte. ff. d. de lacte siue vac carū siue ouū siue caprarū. nā in pecudū fructu lac la naq. fetu habetur ff. de usufruct. l. in pecudum. In ist. de re. d. i. s. in pecudum.

f. Dum durat. hoc declarat. j.

g. De caseo. hylus comēdationē ponit Arch. l. iij. dist. c. a lacte. pōnēs ac si loqueretur in persona casei hos versus.

Ignari medici me dicunt esse noctuum.

Sed tamen ignorant cur nocumenta feram

Expertis reor esse ratum qua commoditate

Languenti stomacho caseus addit opem

Caseus ante cibum. confert si desuat aliud

Si consipietur terminat ille dapes

Ad fundum stomachi dum sumpta cibaria trudit

Ultim digestuam non minus ille iuuat

Si stomachus languet vel si minus appetat ille

Fit gratus stomacho: concilianq. cibum.

Quod autē hic dicit de caseo suo tēpore decimaz soluendam. intellige quādo lac de quo fit caseus non est decimātū. alias sequeretur q. bis solueretur decima eiusdem fructus quod esse non debet. de reg. iur. c. bona fides. l. i. vj. Si tñ plus soluerit q. decimā de lacte r. postea de. it. partib. fecerit caseū decimabit case. Sed si caseū huius viderit de lucro spūs casei soluet decimā in personā. extra. e. c. pastoralis. h. c. p. suo. f. q. si fit caseus vtputa in vere vel estate r. intellige vbi lac non est decimātū vt dixi in glo. precedenti. ff. quod autem.

i. De lacte. quando. f. non fit caseus.

k. Autumno rhyeme. hys enī tēporibus non solent fieri casei r. ppter ea dabit decima lactis. Et hic sumitur hyems stricte pro quarta parte anni. largi tamen sumitur. s. e. p. hyeme.

l. Competentem. hec competentia statim declaratur i. b. ad valorem decime.

m. Commodum ecclesie. videtur ergo q. curatus potest cōponere cū parrochianis sup decimis dū tamē exinde sequatur cōmodū ecclesie. r. hoc verū quo ad decimas preteritas: sed quo ad futuras non: sine auctoritate epi vt dixi. s. eo. c. p. redemptionē. et circa hoc vide notata. xvi. q. vij. c. i. per Arch.

n. De prouentibus. ff.

o. Molendinorum. etiam ad ventū. extra. eo. c. ex transmissa. et cōcor. eo. ti. c. peruenit. r. c. pastoralis.

p. Integre. f. sine diminutione sic vt soluat decima prouentum vere sicut prouentus accidunt vtz decima mēfura quorūcūq. granorū molitorum ad cōmodum domini molendini vel molendinarii pertinet.

etiam: r. sic non sufficit soluere decimā prout molendini transit ad firmā qm in firma de verisimili non est verus valor cum firmari vltra firmā aliquid speret lucrari: possem tñ dicere q. si dñs firme solueret decimā firme r. firmarius decimā de suo lucro tunc esset satisfactū ecclesie. facit ad hoc extra. e. c. tua nobis. p. p. finē Sed quia lucrū q. foris pueturū est firma soluta pendet sub dubio ideo certū est vt def decima fm q. obueniunt prouentus. Vel alias fm firmā si curatus hoc maluerit pōt fieri solutio decie. Et scias q. fructus prouentientes ex molendino decimabunt tāq. prediales nō deductis expensis factis in re circa rem vel extra rē. Sed si res ipsa vendat tūc deduct debent expēse facte in re circa rē et ex

pro talibus facere cōpetentē redemptionē et hoc ad valorem decime et commodum ecclesie.

De prouentibus autem molendinorum volumus q. decime fideliter et integre soluantur. De pasturis autem r. pascuis tā nō cōmunibus q. cōmunibus statumus q. decime fideliter r. persoluantur: et hoc per numerū

rem r. de residuo vt de lucro soluet decima. hbi gra in molendino. emi molendinū pro centū q. centū sunt expēse in re: expendidi in repationē molendini. r. he sunt expēse circa rem. solut pro senetis et mediatoribus contractus vel pro mercenariis vel funētis. r. he enī sunt expēse extra rem r. sic in toto expendidi centū r. r. retineo istud molendinū in manibus meis p. sex annos et quolibet dictorū sex annorū rectio de prouentibus dicit molendinū decem. De istis decem quolibet anno dabo vñ noie decime nullis expensis deductis. sed si in fine sex annorū vendidero istud molendinū pro centū quinquaginta soluetur decima personalis. r. sic intelligi debet. c. pastoralis. extra. e. fm Inno. Ecce ex hoc dicto Inno. r. hosti. apparet q. expēse facte et rem nō deducitur vñ expēse facte in molendino circa mercenarios funēta molas ferramenta et huius fm eos nō sunt deducēde. In hoc tñ casu quidā alij docto. tenēt contrariū vt et si ibi dicit Inno. r. host. q. re Jo. an. i. hoc casu distinguit in fructū q. germinat: r. fructū q. nō germinat: cuius distinctionē ibi videre poteris. mibi tñ placet dictū In. r. hosti. q.

De pasturis. ff.

r. Pascuis. vtz loci q. pascendis pecoribus destinata sunt. ff. de p. b. sig. l. silua cedua. s. pascua. Et distinet pascua r. pastura. nā pastura omne genus pascendi significat siue fiat in pratis siue in stipula siue in agris siue in campis. Sed pascua est locus principaliter deputatus pecoribus pascendis vtputa in mortibus moris maritis et plantis non cultis nec aratis.

s. Cōsuetudo. loquitur fm cōsuetudinē regionis fm quā licet cullibet cōmorati certa prochia pascere aialia sua i certo loco ad hoc deputato. r. ppter ea dicitur pastura cōs. r. talis cōsuetudo tūcda est. ar. ad hoc et. e. cū sint. r. c. ad apostolicē. i. si. ff. si. vñ. v. l. i. q. d. uturno de aqua plu. arc. l. i. s. si et de p. b. sig. c. sup. q. bufda. r. notatur et de arbi. c. dilecti. glo. j. p. hosti. r. Jo. i. no. t.

Quā cōmunibus. id est priuatis.

Decime. f. tāq. prediales sicut no. Inno. et. e. c. cōmissum. Et vide qd scriptū. s. e. c. p. diuidenda est.

Fideliter. f. vt sequitur. Quomodo autem solui debet. dixi. s. e. c. diuidenda.

fac.

Uersus.

casus.

Decima molendini

Pascua et pastura distinetur.

Dierum. f. qñ aialia solū certis temporibus sibi pascunt. & sic soluit decima pro rata tēis. Pro quo videas infra. c. proximo.

De piscationibus. de his tractat e. e. c. pastora- lis. & quo ad expensas deducendas vel non dic vt so- let dici in decimis molēdini. de qñ⁹ dixi supra. eo. p. integre.

Apib⁹. pcor. et. e. t. nūcios. Et intelligas decimā fore soluendā nō de spīs volatilib⁹ sed de cera & mel- le fm Hoff. & Ho- sti. fbi. & pcor. In- no. & Jo. in no. et Antho. in. e. c. Jo. tñ in add. e. c. dñ⁹ etiā de spīs apib⁹ qñ collecte sūt sol- uenda est decima. d. Bonis. pcor. et. e. c. nō ē. ibi de oibus bonis rē. Cū igit appellā- tione bonorū consistant mobilia & immobilia ē de testa. relatiū. vide ē ex hoc qñ etiā de immobilib⁹ solu- uenda est decima. Contrariū tñ tenet glo. et. e. c. pa- storalis. p. lucro. & ibi videas per Hoff. & e. t. c. non est. per eodē.

Iuste acquisitis. cōcor. extra. e. c. ex transmissa. vbi de hoc. Et solet dici qñ decima pñalis soluit de- bet etiā de iniuste acquisitis. vt tenet glo. fbi. & Jo. an. p. q. i. decime. & Hoff. extra. e. c. nō est. De glo- nali vero decima solet dici qñ licet de illicite acquisi- tis debeatur: tñ nō debet exigi a sic male & illicite ac- quirēte nec recipi a volente. Pro quo latius videre poteris. d. c. ex transmissa. p. glo. & alios doct. qñ po- nunt exemplū in meretrice. Tu tñ dic fm Inno. fbi qñ a meretrice & alijs hñmōl quādu nō penitent non debet decima exigi nec eorū elemosina recipi. Si tñ penitent debet recipi: qñ penitēs incipit esse quod prius nō fuit. l. di. ferrū. Et etiā si non peniteat pōt decimas soluere oblationes & elemosinas facere de cōsensu dioce. Et etiā hoc nō potest sacerdos eas recipere fm Hoff. fbi. Circa hāc materiam vide no. per Inno. de senten. ex cōs. c. cū voluntate.

Renouantur. vnde si eadem terra bis vel ter se- minata fuerit vel septus fructū producat toties dan- da est decima. extra. e. c. ex parte canonicorum. facit ad idē. ff. sol. ma. l. diuortio. §. quod in anno.

Debito modo. qñ sic loquitur de decimis pesca- tionum videamus quā sit ille debitus modus. So- let dici qñ si pisces captant in loco incluso infra cer- tam parochiā tunc illi ecclesie soluenda est decima tanquā predialis. St aut locus vbi captiū pisces nō sit inclusus / sed sit dare transcursum pisciū de vna parochia in aliā sicut videmus in flumine publico: in hoc casu decima erit personalis vt. f. soluat illi ecclesie vbi capiens audit diuina & recipit ecclesie sacra

Et hoc vñ est vbi alienus parochianus libere pi- scatur in tali flumine. St aut non piscat libere sed pō- cio dato vel aliqua portione pisciū tunc de illo pō- cio vel illa portione dabit decima illi ecclesie infra cuius parochiā pisces capiunt. De ceteris vero soluatur decima tanquā pñalis vt predicti. Ista notatur per doct. e. c. nō est. fbi per Inno. Hoff. & alios qñ idē notant etiā in decimis auiū & ferarū. & faciūt nota. p. vil. in cle. j. e. t. f. in aialibus. De piscibus vero qñ in mari capiunt. Ber. extra de feli. l. flet. glo. fi. vide ē

Aialiu & dierū vt expe- dit ecclesie. **D**e pesca- tiōib⁹ & apib⁹ sicut de oib⁹ alijs bonis iuste acqñtis qñ renouant⁹ p annū statuim⁹ qñ deci- me soluant & exigāt de bitos modo. **S**tatui m⁹ etiā qñ decime pso- nales soluant de artifi- cib⁹ & mercatoribus lēz de lucro negociatio- nis. Similiter de car- pētarijs fabijs ceme- tarijs: textorib⁹: pan- doratricibus: & oibus alijs oparijs: stipēdiā- rijs vt vñz dent deci- mas de stipēdijs suis nisi stipēdiarij ipsi ali- quid certū velint dare ad opus vel ad lumē ecclesie si rectori ipsius ecclesie placuerit.

Similiter de car- pētarijs fabijs ceme- tarijs: textorib⁹: pan- doratricibus: & oibus alijs oparijs: stipēdiā- rijs vt vñz dent deci- mas de stipēdijs suis nisi stipēdiarij ipsi ali- quid certū velint dare ad opus vel ad lumē ecclesie si rectori ipsius ecclesie placuerit.

Similiter de car- pētarijs fabijs ceme- tarijs: textorib⁹: pan- doratricibus: & oibus alijs oparijs: stipēdiā- rijs vt vñz dent deci- mas de stipēdijs suis nisi stipēdiarij ipsi ali- quid certū velint dare ad opus vel ad lumē ecclesie si rectori ipsius ecclesie placuerit.

Similiter de car- pētarijs fabijs ceme- tarijs: textorib⁹: pan- doratricibus: & oibus alijs oparijs: stipēdiā- rijs vt vñz dent deci- mas de stipēdijs suis nisi stipēdiarij ipsi ali- quid certū velint dare ad opus vel ad lumē ecclesie si rectori ipsius ecclesie placuerit.

sentire qñ sint prediales. Sed Jo. an. in add. fbi sup- glo. fi. dñ⁹ qñ dictū glose est vñz qñ piscat in viuario si- ue valle vel piscaria stabili infra parochiā alicui⁹. nā tunc censet decima pñalis sed de lucro soluet de- cimas pñales fm Hoff. secus si qñ capiunt pisces in piscaria nō sta- bili sicut est in ma- ri vñ alijs magnis fluminib⁹: qñ tunc censent pñales. Vñ qñ dñ⁹ in. d. c. li- cet. vt. f. congrua portio de ecclis rē. hñ intelligi nō p vñ decime / s p vñ elemosine. et sic pcor. cū pñalis hñ Statutum⁹ etiā am. pñ.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Decime pso- nales. sic dicte qñ poti⁹ respectu p- sone soluit qñ ret: vtputa de artifi- cio negociatiōe et militis. xvj. q. i. de- cime. & nota. eo. ti.

Deci pñales.

Nota de decimis pñ scationum

Provincialis Gualterii Lindewode.

su hec cōmutatio fieri non poterit. ff. de re. iu. l. id qd nostrū. et intellige talē consensum esse personale nec debet p̄iudicare successorī quā possit decimas huiusmodi ad manus suas recipere si velit. et hoc verū nisi auctoritas ep̄i intercesserit. et de trans. c. ventēs et c. de cetero. et c. Ratūm. et faciūt ad hoc nota. et. e. et c. ex multiplici. per Bern. in glo. penul.

a In petitiōe: tertia pars.

b Legati p̄m cipalis. Et stud ali bi d̄ mortuariū.

c de cōsue. c. h̄is vero vocat p̄m cipale legatū q̄ de cedentes solebāt et in quibusdā par

tibus adhuc solēt optimū vel fm optimū suū aīal p̄mo et ante cete

rategata deo et ec

clesie pro aīa sua legare.

c Consuetudo. s. p̄scripta.

d Provincialis. i. parrochie vel dioce. Sic enim su

mitur provincia fm quosdā et despons. c. non est. et sic sumit. l. vbi de cri. agi. oportet. aut. qua in pros

uticia. nō enī est in talibus p̄ provincia metropolitā cam p̄suetudo vniūformis: et ideo cōsuetudo cuiusq̄

loci inspicienda est. ff. cōs. p̄dī. l. venditor.

e Cū possessione. qm enī cōsuetudo est p̄scripta sola possessio sufficit ad tuendū eccliam in perceptis

ne rei de qua agitur. xvij. q. ij. c. vlt. p̄ Jo. xvj. q. iij. volumus. imo etiā si consuetudo nō sit plene p̄scri

pta possessio cōtinuata facit p̄sumi pro iure et titulo possidentis sicut nota. dicto. c. vlt. p̄ Jo. et Archd.

f Vicarius. vbi sc̄z petitiō pertinet ad vicariū.

g Capellanus annu. s. parrochie et cure seruēs cui ex suo officio incumbit h̄mōi mortuariū expigere in

absentia rectoris vel vicarij. j. e. c. fi.

h Habeat pre oculis. p̄siderādo vltz paupertatē siue inopia et a quo extitit et q̄ nō sit nimis molestus

in petendo forsan rē optimā de paucis quas h̄z par

rochianus. nō enī decet vt vlt eccl̄asticū sint impro

bi ex actores. de cens. c. ex parte.

i Sed quantam. quarta pars.

k Sponte. id est sine compulsionē.

l Abouant. s. vt sequit. sed per quē fiet hec moni

tio h̄c nō exprimit sed ex subsequentibus apparet hoc fieri debere per ipsum curatū vt. j. dicam.

m Tercio. hec est monitio canonica. sic vt fiat fm forma. c. p̄stitutionē. de senten. excōl. l. vj.

n Decimas. s. t̄a p̄diales q̄ personales.

o Deo. deus enī sibi in signū vniuersalit̄is dñij decimas reddit iussit loco tñ sui ad recipiendū easdē cle

ricos deputauit et. c. t̄c. tua nobis.

p Fideliter. i. integre et sine diminutione vt et. e. c. tua nobis in fi.

q Non emendauerint. q̄ sc̄z post trinā monitionē nō soluit decimas sed p̄manent in malicia sua.

r Primo. ordinē statuit in puniendo vt. f. incipiat ut a leuiois pena fm ea que legunt et notant de offi. deleg. c. sane.

s Suspendant. per ipsum curatū vt apparet. j. e. c. fi. et debet monitio de q̄ h̄c loquit fieri in gñe et etiā suspēso sicut in p̄simili d̄ de excōl̄atōe et de offi. ordi. c. si sacerdos. nā in specie nō poterit talis sacer

dos fulminare censuras vt no. j. mo. de offi. ordi. c.

cum ab eccl̄ia n̄ hoc habeat ex cōsuetudine. tu su per hoc vide qd dīcā. j. ff. censurā eccl̄asticā. Con

tra tñ hoc qd d̄ h̄c facit illa oīm legū et iurū senten

tia q̄ vult q̄ propria insuria nō pōt aliq̄s vendicare nec esset iudex in causa propria. pro q̄ materia vide

qd scrip̄s. s. de fo

ro cōpe. c. j. ff. de

fendant. vbi inter

cetera dīcī q̄ aliq̄s est procedere con

tra aliq̄s p̄ insu

ria p̄cernēte pers

sonā suā propria aliud pro insuria cōcernente eccl̄esi

am ibi videas.

t Demum pro h̄mōi suspēsiōe.

u Censurā eccl̄asticā. i. excōl̄atōe. et nota q̄ h̄c censura possit antonomatice p̄ censura inter cete

ras famosiores.

Constat tñ q̄ sus

spensio sub censura continet. et de h̄bo. sig. c. queren

ti. et h̄is q̄ h̄c dīcunt vltz q̄ curat⁹ pōt fulminare cē

suras contra suos parrochianos. cōcor. videf canō. xvij. q. vj. in p̄m. sed melius. h̄. q. i. c. nemo ep̄us. vbi

de hoc p̄ Jo. et etiā per Arch. qui fm Goffre. dīcīt q̄ etiā p̄f byteri parroch. excōicare p̄nt. vt p̄t. d. c. nemo. cū sibi. b. no. Goff. et de elect. c. transmissa

tales nāq̄ p̄lati dīcunt extra de cle. egro. c. tua. p̄lati aut habent iurisdictionē. de immu. eccl̄e. c. nō minus. vnde excōmunicare p̄nt. alias enim nulla

esset iurisdictionē sine coheretione. et de offi. dele. c. ex litteris. ad idē cōcor. Jo. ix. q. iij. c. ij. glo. vj. et idē sentire videf l̄do. in summa de senten. excōl̄. s. quis possit. ff. sed quis est h̄c. cū. ff. sequē. p̄dicta secun

dum quosdā procedūt in habēte curā vel parrochia nos sibi subditos. qm sc̄z curat⁹ procedit contra sibi

subiectos. nō tñ vt excōl̄atōe solennē exerceat q̄ d̄ anathema de q̄ solennitate habet. xj. q. iij. debēt. et xvj. q. ij. vltis. Illo nāq̄ mō excōicare nō pōt. q̄ ta

lis excōl̄atō d̄ muerō ep̄iscopalis. vt notāt Ber. et l̄do. de offi. ordi. c. cū ab eccl̄ia. absq̄ tñ illa so

lennitate bene pōt excōicare vbi sic se habet p̄suetudo p̄scripta. nā p̄suetudo in talibus dat iurisdictionē. l. x. q. iij. cōquest⁹. de offi. ordi. duo simul. de fo

compe. cū contingat. vbi de hoc p̄ l̄do. l̄do idē etiā fatent aliq̄ licet nō sit consuetudo vt. f. talis cura

tus etiā de iure cōt possit excōicare subditos suos. p̄ q̄bus facit. x. r̄ij. q. i. s. h̄is auctoritatibus. vbi de hoc p̄ Jo. et Archd.

q In hac materia sunt diuerse optinones: tu dīc q̄ simplex curat⁹ parrochialis vt iudex ordinar⁹ et cū cause cognitione nō potest ex

cōicare in specie. Generaliter tñ et sine cause cogni

tionē bene pōt fm abbate q̄ sic notat in. d. c. si sacer

dos. Sic etiā ex causa pōt specialiter alicui interdī

cere diuinū officiū et eccl̄astica sacramenta. arg. dī cti. c. si sacerdos. et dīcti. c. nemo. ij. q. j. et sic itelligas

qd h̄c d̄ de suspensionē. nā in talibus nō extigitur forma iudicij seu cause cognitio et in talibus sufficit

ordo sacerdotalis vt notat Archi. d. c. nemo in glo. fi. Sicut talis curatus nō sit sacerdos: tunc nō pōt

excōicare nec absolvere quo ad potestātē clauum quā non habet. de peni. et re. c. ois vtriusq̄. Qm tñ

scias et in hoc quasi oēs docto. p̄cor. q̄ in h̄mōi excōl̄ catenibus vel censuris p̄suetudo est tenenda et te

net excōl̄atio per tales facta in genere: maxime vbi ep̄iscopi hoc sciunt et tolerant et excōl̄atos p̄ tales

An curat⁹ possit excōmunicare suos parrochianos

reputant excommunicatos: & p excommunicatis absoluit prout est videre in diebus officis & alijs festiuis quibz c u ratu visurarios / fortilogos & alios hmoi denunciat excommunicatos & etia qn in aliquos pro dantis quorum ignorat auctores inias ferunt. & huc sine pcor. Tho.

etia p. di. xvij. dicentes q possunt excommunicare in castibus eis concessis a iure vel ab hoie vela consuetudine & sic notat in die. to. c. si sacerdos. de offi. ordi. p. l. de rici de bowyco.

E Si necesse fuerit. q non obstat suspensioe per manent cotumaces. Ita crescente cotumacia crescere debet & pena. ff. de penis. l. rele. gati.

C Opellatur. ex hoc apparet q decima est in pce pto & illa non soluere est peccatus mortale. q non excommunicarent non soluere fm l. do. fte. extra. e. per uult.

E St aut. p. f.

E Ad ordinariu. f. epm vel ei officiali. & si le habes. xvij. q. vi. in prim. hic eni referat absolutio suspensio ut maior rubor sit delinquenti. ad qd faciunt notata p. fo. xvij. di. c. si qd autem. Alias regulare esset q ille q pot excommunicare pot etiam absolvere. de pe. di. i. verbu. & notata. xxi. di. i. fertor. p. Joha. & de ma. to. & obe. c. cu in fertor. glo. f. per Ber. facti ad id qd legitur & nota. xxiij. q. f. si petr.

E Punienti. f. arbitrarie. extra de offi. deleg. c. de causis.

E Rectores autem. quinta pars.

E Predicto modo. f. per suspensionem & excommunicationem.

E Formidinem. f. timorem.

E Fauore. qd scz non cupiunt displicere.

E Cum effectu. sic q negligetia non possit sibi imputari.

E Suspensiois. f. ad arbitriu superioris. vel intel. lige de mitor. ar. l. in penis. ff. de penis. & de regul. iuris. c. in penis. li. vi.

E Innoctent. ferende scie: non aut late.

si necesse fuerit compellantur. Si autem dicte suspensionis relaxatio nem vel absolutionem petierint: ad ordinariu loci mittentur absoluenti: & debito modo puniendi. **R**ectores autem ecclesiarum seu vicarij aut capellani annui qui predictas decimas predictos modo propter formidinem hominum seu fauorem timore dei postposito / vt predictu est / cum effectu non petierint: pena suspensionis innodetur modo nec dimidia marcam argenti pro sua inobedientia archidiacono loci persoluant.

Idem.

Decime ouium pertinent ad eum in cuius territorio a tempore consuetudinis usque ad. xi. nouembrijs pascunt & cubant pro toto si toto tempore: & pro rata si pro parte temporis. Si vero alibi pascantur & alibi cubent eo

Inobedientia. f. in non parendo huic constitutioni. **C**oniam. hanc constitutio fin aliquos libros ascribit Roberto wyndelsee archiepo Cantuariensi. vidi tamen unum librum manus antique vbi intitulat & ascribit Octobono quondam in Anglia aplice sedis legato. Et hanc septem dicta. In quorum primo ponitur motu constitutionis edende.

Diuident. **C**eterorum quoque animalium aut eorum fructuum decime p ludo & tempore ubi nata atque nutrita sunt bene dicent. **O**ccidetes autem animalia post festum martini aut si moriantur oues decimam tamen legitimam soluere non recuset. **D**e lana autem fiat decima ubi tendent nisi alibi prohibetur facta.

Quoniam vero bt aut diuinas super decimis & nutrimentis animalium inter ecclesiarum rectores propter amotiones pecorum ad diuersarum parrochiarum pasturas diuersis anni temporibus contentiones multimode oriuntur. **N**os viam pacis preparare volentes statuendo diffinimus & diffiniendo statumimus q ad ecclesias in quarum parrochijs oues a tempore consuetudinis usque ad festum sancti martini in hye-

alum mensis Martij & ante mediu mensis Junij usque ad festum. hanc clausula pot legi vt hec dictio usque / sumat inclusive vel vt sumat exclusive de quibus habes multa exempla de rescript. c. si gratiose. & usque per Arch. li. vi. pot etiam legi p extra / vt scz dictatur usque ad tale die. f. extra tale die vt etiam ibi notat Arch. Et tamen scias qn hec dictio ponit inclusive / qn exclusive. Scias q hec dictio usque / qnq ponitur non respectiue & tunc includit de necessitate. Vbi gra. volo vt tibi provideas usque ad summam viginti solidorum. In hoc casu q voluntas mea nihil aliud respicit nisi reprehensam: ideo de necessitate includit vicestim solidum. facit ad hoc. l. nam fm. ff. de leg. preest.

Diuiso.

In secundo ibi. Nos vlt. statuit circa oues continue pascentes & cubantes in vna parrochia vel pascentes in vna & cubantes in alia a tpe tonsionis usque ad festum sancti martini in hyeme quod scilicet soluet decima In tertio ibi. Quia si post ordinatum qd sit faciendum post festum sancti Martini. In quarto ibi. Decima vero. dispositio est quo ad decimas man vaccarum & quorundam aliorum animalium. In quinto ibi. Agni. dispositio est de decima agnorum & feruum aliorum animalium. In sexto ibi. Preceptum. ordinat de decima ouium occisorum post festum sancti Martini. In septimo ibi. Et si oues. statuit de decima lane ouium extranearum in parrochia alio cuius tonsur.

Pecorum. l. do.

Rid appellatio co.

Thient quadrupes.

Des qgregati pas.

Scunt etiam suos.

Ff. de leg. li. l. lega.

Tis. s. pecoribus.

Q Mos vlt. se.

Cundum dictum.

Tonsionis. q.

Solz fieri ultra me

Dictio vsque inclusive & exclusive ponit

Potes etiam ponere exemplū. **L.** de adop. l. cū in ado-
ptiōis. sed ne articulus ibi vsq; ad modū vsu fructu.
et. **Q**uōq; ponit respectus vicz ab vno termino ad
aliū. Et hoc cōtingit quatuor modis. **H**ā qñq; ap-
ponit sup loco/ qñq; sup tēpore. qñq; super numero
qñq; super gradu
de quoz singulis
nota. ff. de leg. l. i. l.
patronus. s. sem-
pronio. p. Barth.
qñq; apponit sup
loco/ sup numero
vel gradu non est
materia nostra: s;
qñ apponit super
tempore. Et hic
aduerte quia aut
illud tempus qd
apponit vt termi-
nus vt in casu no-
stro potest contineri sub tēpore terminato vtpu-
ta promitto tibi dare centū vsq; ad festum sancti mar-
tini in hyeme: tunc ponit inclusiue vt. l. eum qui. s. d.
ita. ff. de p. b. obli. z. l. qui ante kal. e. ti. Fallit tamen
si resisteret prauus intellectus: verbi gratia. statuo
tibi terminū vt cōpareas vsq; ad diē dominicū. **I**ā
illa dies ponit exclusiue: q; illa dies nō est iuridica.
ita debet intelligi. l. i. **L.** de temp. ap. z. extra de dila.
c. vlti. **I**dem est ex verisimilitudine vt si promit-
tam tibi quotidie vñ caponē pro prandio tuo vsq;
ad diē veneris. **H**oc enī casu ponit exclusiue q; die
veneris non comedunt carnes. Facit ad hoc. l. sem-
per. ff. de regu. iuris. **Q**uōq; terminus appositus per
dictionē vsq; de necessitate separat a terminato. **H**ic
bi gratia. do titū coadunorē tutori vsq; ad puber-
tatem pupilli z volo terminare pupillare etatē. **I**n
hoc casu pubertatis nō includitur immo est de necessi-
tate separata a terminato. s. pupillari etate. vnde po-
nitur exclusiue vt. l. quesitū. ff. de tutel. Fallit tñ si
de mente testatoris vel contrahentium aliter appa-
ret. q; tunc ista verba aliter z improprie sumerētur.
vt. l. cū filio. ff. de leg. l. i. z. l. cū pater. s. conditionis. ff.
de condi. z. demō. Et predicta intelligas vera quan-
do hec dictio vsq; apponit ad terminandū tempora
continua. sed si apponere ad determinationē plu-
rium temporū discontinuorū vtpu-
ta a tpe tonsionis
vsq; ad festū sancti Martini in hyeme quolz anno/
sic indistincte ponit inclusiue. ar. ff. de leg. l. i. l. pas-
tronus. s. sempronio. **U**nde ex doctrina precedente
apparet q; hic sumit inclusiue vt. s. festū sancti Mar-
tini includatur.

A Continue. cuius modo debet intelligi nō scz vt
quolibet momento ibi sint. ar. ad hoc. ff. de leg. l. i. l.
qui concubinā. s. vxor. ff. de an. lega. l. meusa. s. vxor
cū concor. possit. per. Card. de p. b. sig. c. si. s. conti-
nue. l. i. vj. **I**d idē faciunt notata p. Arch. eo. c. z. e. s.
z etia per Jo. an. eo. c.

B Pascunt z cubant. sic vt vtrūq; sit vez. **H**ec
enī est natura copulatiue vt. s. vtrāq; pars sit vera.
Inst. de heredi. inst. s. si plures. ff. de p. b. obli. l. si
quis ita. cū concor.

C Eiusdem tps. s. a tpe tonsionis vsq; ad festum
sancti Martini in hyeme inclusiue vt dixi. s. e. s. vsq;
ad festū. Et si bene aduertat inuenies hoc tēpus q;
si medietatē anni vicz sex menses cōnumerādo dies
ab. x. die Martii quo mense solent oues tondī vsq; ad
x. diē Nouēbris quo die cōtingit festū sancti mar-
tini. z sic integra decima illius tps siue in lana siue
in lacte siue in caseis debet curato infra cuius parro-
chiam toto illo tpe pascebant z cubabāt. **H**ic tñ vi-
detur repugnantia quo ad hoc qd dictū est. s. c. pri.
de decima diuidenda scz vbi medietatē anni pascun-

tur z cubant in vna parrochia z per aliā pascuntur
z cubant in alia. pro quo vide que dicam infra. e. s.
integre.

D Postea. s. post festū sancti Martini.

E Integre. l. absq; diuisione quo ad tps illud. Sed

Soluantur. **E**t ne
fraus fiat in casus pre-
misso precipim⁹ q; an-
tequam oues amoue-
antur a pasturis vel
etiā distrahantur ec-
clesiarum rectoribus

hic aduerte quia
quo ad decimā la-
ctis z casei huius
ouis satis potest
pascere de integra
decima prouenire
te sub illo tpe. vñ
quo ad hanc deci-
mam satis potest cō-
cedi qd hic dicitur
q; cum lac z case⁹
proueniant occasi-
one nutrimenti re-
cepti in illa parro-
chia vbi a tpe ton-
sionis vsq; ad dictū festū pascebantur z cubabāt la-
tis equum est q; de illo tpe soluat integra decima la-
ctis z casei illi ecclesie vbi pro tñc continue nutreban-
tur z cubabant. debet namq; talis decima statim tā-
quā predialis. z ad hoc facit textus supra. c. prior.
s. de lacte. vbi vult q; lac decime dū durat. case⁹ ve-
ro decime tpe suo. **J**oh. quoz an. i. add. ad Specu.
cōcordans premisiss in titulo de decimis sup. l. libel-
lo. s. sed dubitat ad finē. dicit q; de lana statim exigit
potest decima. cū nulla sit causa differendi sicut est in
agris z alijs sctibus q; decimarum debet ablactati p-
ut notat idē **J**oh. an. extra. eo. c. cum homines. z idē
intelligit de lacte z caseo nisi sacerdote consentiente
q; talis decime solutio differatur. Sed licet predicta
ita secundum sententiam huius constitutionis vera
sint quo ad decimā lactis z casei: tamen quo ad deci-
mam lane q; non solet solui nec potest solui anteq; ite-
tondeantur oues: videt q; constitutio ista nō potest
cedere vt scz integra decima illius tps soluat ipsi
ecclesie vbi oues continue pascebant z cubabāt maxime
cū in constitutiōe precedat. s. sed si oues. statu-
tum sit vt in casu ibi posito decime diuidantur. Sed
dic q; ista constitutio declarat siue supplet id qd in cō-
stitutione precedenti fuit minus dictum. nam ibi ex-
primit tantum casum illum quo in estate sub qua cō-
prehendit partem vltimam veris z primam partem
autumni oues pascunt z cubant in vna parrochia z
sic per medietatem anni. in hyeme vero sub qua cō-
prehendit partem vltimam autumnii z partē primā
veris continue pascunt z cubant in alia parrochia/
vt scz tunc diuidatur decima lane. **H**ic vero a dicta
ordinatione non recedens: statuit quid sit faciendū
in casu quo non sit dare equalitatem more in duarū
sis parrochijs. s. vt tunc diuidatur decima non equa-
liter/ sed vt hic dicitur vt scilicet in casu hic posito
curatus infra cuius parrochiam oues continue pas-
cebantur z cubabant a tempore tonsionis vsq; ad
festum sancti Martini in hyeme habeat integram
decimam lane illius temporis: non autem totius
anni. Sed secundum numerum mensium/ vt vide-
licet si sint sex menses/ habeat medietatem. Si
quinque/ habeat pro rata illius temporis. Et alij
etiam pro rata alterius temporis prout infra statu-
tur z ordinatur.

F Et ne fraus.

Casu premisso. s. qñ vsq; ad festū sancti Martini

si steterunt continuo in vna parrochia.

H Amoucant. supple ad aliā parrochia z reman-

ent eiusdē culis erant prius.

I Distrahant. l. vendant. s. supple siue statim siue

alij qñcumq; ante tēpus future tonsionis.

K Rectoribus. **I**dē intelligas de ceteris curatis.

a Decime non intelligas lane sed herbe in hmoi pascuis auulfe. Ratio huius est qz post festu sancti Martini no solet colligi lac de ouibus nec de eis fieri caseus. Et ideo vult qz decima solvatur secundum estimatione valoris pature pro tot ouibus ibi depastis. Alioqui si ibi cubarent et finiretur dar et lac et fieretur caseus tunc solueretur decima lactis et casei. Si aut ptingeret vt dicitur. s. eo. n. integre in pzin. et. j. patebit in. s. decima vero. Decima aut lane in hoc casu solvenda est fm rata tps quo manet in vna parrochia vel alia. na si continue in vna parrochia pascant et cubant etia a festo sancti martini vsqz ad tepus tonsionis tunc illa ecclesia habebit medietate de emelane Et quicqd etiam comodum interim de lacte et caseo ibide euenerit vt dicitur s. e. p. es iusde teporis. s. p. itegre. si vero per totu illud tps continue pascant in vna parrochia et cubant continue in alia seruabit quod. s. dicitur in. s. si vero. per totum. Si vero pascantur in diuersis parrochiis diuidetur decima lane secundum

Decime. **a.** Decima vero lactis et casei de bacis et capris proueniens vbi cubant et pascuntur ibi solvatur. Alioqui si cubant in vna parrochia et pascuntur in alia parrochia decima inter rectores diuidatur omnino. **Agnis** vero vituli pulli equini et alij fetus decimales habita ratione ad loca diuersa vbi gignuntur oriuntur et nutriuntur et ad moza qua traxerint in eisdem. particulariter decime. **Quid** vero pro decima debetur vbi lac ppter paucitatem vaccarum vel ouium ad caseum faciendum non sufficit et quid pro agnis vitulis pullis et

b. Modicitatem. vt quia non habetur nisi vnus taurus vel duo vel tria. **c.** Consuetudini locorum. que alicubi est vt pro quatuor vacca certum quid soluat et consimiliter p vitulo et alijs hmoi et qz consuetudinem decimis considerari debet. legitur et notatur ex. eod. c. in aliquibus. Sed i contrariu facit qz decime debent iure diuino ex. eod. c. tua nobis. ergo consuetudo non potest supra vel infra aliquid statuere. xxj. d. inserto. **Solutio.** consuetudo locorum in decimis multipliciter. Vno modo vt veyni ecclesie et non alteri debeant ex. eo. c. cum sint homines. et. c. ad apostolicam Sed placet minus soluatur qz decima non potest consuetudine introduci qz esset contra ius diuinum. plus tamen posset debere ex consuetudine puta. vi. vii. viii. lxx. Et de tali consuetudine scilicet quoniam plus soluit potest intelligi. c. predicta in aliquibus fm ppetru de anchorano eod. c. p. opponit ad h. p. lxx. etiam modis alijs hz lo cum consuetudo in decimis per tibi ponitur exempla per Jo. an. in nouella que tibi videre poteris. Quod autem

quinis velleribus aut alijs hmoi de quibus propter eorum modicitatem decima certa dari non potest consuetudinem locorum duximus relinquendum. **Item** precipimus qz si quis post festum sancti martini oues occiderit vbi si oues quous casu fortuito moriantur decima legitimam parrochiali ecclesie solueri non possint. Et si oues extranee in alicuius parrochia todeantur decima ibide tradetur rectori ecclesie nisi sufficienter doceri possit qz pro decima sit alicui satisfactum vt solutione ibidem faciendam modo legitimo valeat impedire. **Idem.**

hic loquitur de consuetudine locorum intelligas de tali consuetudine que non excludit solutionem decime sed de tali que limitat ipsius decime solutionem ad commodum ecclesie scilicet ad verum valorem vel amplius prout legitur supra. c. proxi. d. de lacte.

d. Et pascuntur. scilicet vtrumque concurrat. **e.** Solvatur. s. integraliter pro illo tempore. **f.** Decima. scilicet lactis et casei. **g.** Agni vero. quantum dictum. **h.** Pulli equini. hoc additur ad differetiam pulloz gallinarum de quibus in villa qua natus sum solent solui decime. **i.** Gignuntur id est conceptuntur. **k.** Oriuntur. id est nascuntur. **l.** In eisdem. scilicet in parrochiis diuersis. **m.** Particulariter. s. proportionaliter sic vtz qvna non habeat totu sed vnusquisqz pro tempore quo fuerint in sua parrochia habeat partem. **n.** Quid vero. vers. **o.** Non sufficit. vt puta quia non est nisi vna vacca que forsan non nisi alternis diebus mulgetur. **p.** Pro agnis. de his et de lana habes ordinatorem expressam supra. c. pri. s. de nutrimentis. **q.** Alijs huiusmodi. vt puta porcellis.

t. Item precipimus. sextum dictum. **u.** Deciderit. prout in quibusdam partibus Anglie solet fieri quandoqz ad staurum proprium quandoqz vt vendantur in mercato. **x.** Fortuito. s. de morina. **y.** Decima legitimam. s. fm qstitate tps vt predictu est habito scz respectu ad tepus quo in vna parrochia vel alia manserint. **z.** Parrochiali ecclesie. illi scilicet infra cuius parrochia pascabant et cubabant p tpe in rata pputado. **a.** Et si oues. septimum dictum. **b.** Extranee. scz alterius parrochie vel tales q non sunt oues alicuius ipsius parrochie tales enim dicuntur ignote. l. de hered. insti. l. extraneum. **c.** Ibidem. scilicet vbi tondentur. **d.** Sufficienter. sup. per testes fideles et idoneos vel per scripturam inde confectam. **e.** Posset. s. p illu cuius sunt oues illi cui debet decima. **f.** Alibi. s. vbi pascabant in estate vt dictu est. s. s. j. **g.** Ibidem. scz vbi tondentur. **h.** Modo legitimo. s. p batione legitimam vt dictu est

Questio.

Sancta ecclesia. Idem constitutio attribuitur et scribit Roberto Wynchellsee archiepiscopo Cantuariensi. Et summarie recitat de quibus rebus et quomodo decime sunt petende. Et habet tres partes. In prima recitat iura antiqua et constitutiones prius editas. In secunda ibi. Omni bus. mādāt monitiones fieri pro decimis soluendis et declarat specificice de quibus. In tertia ibi. Ad id. precipit nolentes soluere cōpel li per censuras ecclesiasticas.

Et iura. Idem deciditur multis plex malicia latco rum contra iura ecclesiastica et p̄sertim circa non solutionē decimarum.

Sacro eloquio. Levi. xvij. ij. parat. xxxi. dicit. Houantur. imino et de omnibus que produciuntur. pa. xxxi. et. Nullo tēpo re. Idem ad hoc ff. sol. ma. l. diuor tio. §. qd in anno et extra. eo. ca. ex parte canonicoz. p. 2. ca. cum in tua. f. Diminutio ne. Sic ergo non valet cōsuetudo vt minus q̄ decima soluat vt dicitur. e. c. p̄ort. §. cōsuetudini loco. Dicit etia Augustinus. qui vult indulgentia peccatorū p̄mereri reddat decimā et de ix. partibus faciat elemosinam. xv. q. i. decime. in fine.

Parrochianos suos. hoc loco intelligere debes parrochianos etia illos qui nō habent ibi domiciliū sed habent ibi terras possessiones vel alias ex quibz tenentur soluere decimas. Cui sententia concor. notata per Johā. de athona in cōstitutione. Et obnotat improba. §. tenentur. Et hoc verū puto vt scilicet tales possent moneri tanq̄ parrochiani in genere nō tñ excommunicari si nō soluant. quia licet terre sint infra parrochia: persone tamen non sunt de iurisdictione eius infra cuius parrochia sunt terre. Ad cuius maiore declarationē vide notata. §. de iudi. ca. quidā ruraliū. §. ante citationē factam. §. tertio casu.

Censurā ecclesiasticā. Cuius nomine continetur suspensio/excommunicatio et interdictū de verbo. sig. querenti. Et vide que dicit supra eo. c. quoniam propter. §. sed quoniam. §. censuram.

Omni bus. secunda pars.

Moneant. scilicet a vice vel vna pro oibus sine ea que leguntur de sen. excōl. ca. cōstitutionē. in. fi. li. vi. Alias enī excōicans vel alia censurā exercens puniendus est prout no. de sen. excōl. c. sacro vbi de hoc

Admonēdi sunt parrochiani fideliter p̄soluere decimas lactis a tempore innouationis Idem ceterarum rerū hic annotato sub excōmunicatiōis pena.

Sancta ecclesia et infra. Cum sacro eloquio iubente de omnibus que nouatur per annum nullo tēpo re excluso decime sint cum omni integritate et absq̄ diminutione soluende. Liceatq̄ unicuiq̄ capellano parrochiali rectori siue vicario parrochianos sacros per censuram ecclesiasticā ad solutionē decimarum compellere. Omnibus et singulis rectoribus vicariis et capellanis parrochialibus et ecclesiarum par

plenus. Scias tamē q̄ quandoq̄ ad effectū incurrendi penā latā a canone vel a iure sufficit vna requisito partis dum tamē probari possit ad effectum vt cōstituat eū qui requiritur cōsumacē de decimis. ca. i. §. factam per Johā. an. in clem.

rochialium curatis per nostrā prouinciā constitutis in virtute obediētie mādāmus firmiter iniūgētes quatinus diligenter moneāt et efficaciter inducāt et qui libet ipsorum in parrochia sua moneat et inducat q̄ predicti parrochiani omnes et singuli integre et sine diminutione decimas inferius annotatas ecclesiis suis persoluant scilicet decimā lactis a primo tēpo re sue nouationis: tā mense Augusti quā alijs mensibus. de prouentibus etiam boscorum pannagijs siluarum et ceterarum arborum si vendantur biuariorum piscariorum fluminum stagnorum et arborum:

Ecclēsijs suis. scilicet de predictis libus vbi sita sūt predicta. de personis libus vbi audiunt diuina et recta plunt ecclesiasticas sacra. extra. e. ca. ad apostolicē. m. Lactis siue vaccarū siue ouis vel caprarū aliorum ve aialū de quibz colligit lac. n. Alijs mensibus. cōcor. §. eo. c. qm̄ propter diuersas. §. de lacte o. Boscorū. i. siluarū de quibus dictum est. supra eo. capit. q̄q̄.

Pannagijs. i. pascu porcorū in nemoribus et in siluis vtputa de glandibus et alijs fructibus arborū siluestrium quarū fructus aliter non solent colligi.

Ceterarum. scilicet arborum siluestrium.

Si vendantur. vtz decimā denariū. Si autē non vendant sed pōt ei gratis de hmoi fructibus pascatur: tunc quia tales fructus transseunt cō suo ones

re. et. eo. ca. pastorals. dñs porcorū soluet decimas sūm estimationē fructū huiusmodi prout clare nota

Siluarum. i. locorū in quibus pisces pascuntur et impinguntur sūm Januē. et no. de sta. mona. ca. i. §. salutis. in cle. per Johā. an. Et de huiusmodi viuariis habet mēto. ff. de usufruct. l. usufructuariū venari. vbi viuariū ponitur p loco vbi fere incidunt et piscatorū. id est vendentium pisces. et sic intelligas de lucro quod querunt de piscibus quos capiūt vel alias est in littera piscariorum et sic sumitur pro loco preparato artificiose vt ibi capiuntur pisces. extra eodem peruenit.

Fluminum. id est aquarū que sunt in fluuio. Est enim fluuius perhennis aquarum decursus. flumen vero proprie est ipsa aqua sūm ysid.

Stagnorum. id est aqua artificialiter collecta non discurrens sed stans. et est idem q̄ lacus sūm ysid. Quō autē de locis predictis et alijs piscationibus soluenda est decima dixi supra eo. ca. quoniam propter. §. de piscationibus. §. debito modo.

Arborum. etia grossarū vt dixi supra eo. ca. q̄q̄. §. renascitur. nec obstat quod tales arbores nō sunt in

Flumen et fluuius differunt. Stagnum.

Refusa.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

fructu. ff. sol. matr. l. d. uxor. s. si fund. ff. de usufruct. l. sed si grandes. nā lapididne q nō renascuntur non sunt in fructu. vt dicta. l. d. uxor. s. si vir in fundo. z tamen de lapididinis debetur decima vt notat. l. d. osten. extra. e. c. peruenit. hoc etiā sic probatur nā de lignis debet decima vt notat ibi l. d. osten. z dicit. s. eo ca. q. q. ff. lignis. vbi patet q lignus proprie sumptus dicit qd ad cōburendum non ad edificandū disponit sed satis cōstat multas grossas arbores nō valere ad edificandū sed potius ad cōburendū. ergo. si tales arbores prosterneat debet de eis solui decima. probatur etiā hoc p illud generale dictum quod vult vt de omni eo qd pductum soluat decima. si. pal. xxxi. nec obstat si dicat quod de istis arboribus nō consuevit solui decima. nec vlla decima soluta est a tempore cuius contrarij nō est memoria. z sic in hoc videtur esse prescriptus ei. de prescript. c. i. l. vi. q. verū est q prescriptio locum habere non potest vbi ille cuius competit agere non potest cum cesset materia super qua experiat vt hic in casu nostro vbi videlicet per cētum annos vel ducentos forsan arbores in aliqua silua non fuerunt prostrate z sic non potuit peti decima. z pro tāto dicit Innocentius q cōtra habentē merum imperiū non prescribitur si centū annis non occurrat casus quo posset dictū imperiū exercere. et de capel. mo. d. lectus p. z etiā hoc per ea que no. Jo. an. de cler. cōfug. c. Johā. vbi dicit q contra leges multas que in practica nō occurrunt nō prescribitur: sed hodie eis vteremur si casus cōtingeret. Idē notat Lhy. in l. ii. l. q. ubi sit long. cōsue. optime facit ad hoc. l. arborib. ff. nā z si agri. ff. de usufruct. z sic notatur et. eo. ff. ca. qm. in p. in. per Petrus de ancho. preterea thesaurus inuentus nō est in fructu sicut p. d. l. d. uxor. s. si fundū. z tñ de thesauro inuento soluenda est decima tanq de lucro. vt clare nōt Petrus de ancho. et. eo. c. pastoralis. ff. venio ad questiones. est enī lucrum qd prouenit ex negociatione. Itē ex quasi negociatione vt in salario aduocationis vel doctrine. Item ex oīm negociatione vt cū mīhi donas centū vel inuento thesauro que qmz totū cōsequor. qmz partem in st. de re diu. s. thesauros. z. s. sequen. vnde de omni lucro soluenda est decima.

a Pecorum. de his dicit. s. eo. c. p. x. ff. pecorū. **b** Columbarum. al. colūbariorū. s. domū vel locorum vbi nutriuntur z producantur columbe. **c** Seminū. de his dicit. s. eo. c. qm. ff. seminibus. **d** Fructuum. hi sunt pprie agroz z arborū. Im proprie vero dicitur fructus de animalibus sicut y l. d. e. **e** Bestiarū guarēnarū. s. ferarū que sunt sub custodia certorū custodiū posite vt p. z in saltibus forestis parcis z alijs locis ad nutriendas feras bestias deputatis. de sta. mo. c. i. s. porro. in cle. z ibi per Johā. an. ff. guarēnas. z eo. ff. per Paulū. z ibi etiā eo. ff. per vll. q i specie cōcordat expositio predicta. s. vt guarēna dicatur locus quo ad custodiā hīdī bestiarum. z idē notat ibi Besselinus. z d. guarēna a guarā que idē est qd custodia. facta ad hoc natura tituli in l. feudozū de feudo guardie z castaldie. coll. x.

f Aucupij. alias aucupij. simile habes. ff. de usufruct. l. i. Item si fundū. s. aucupiorū. z. d. aucupij id est capto aulū. z talis decima censetur predialis vel personalis sicut dictum est de piscibus supra. eo.

ca. qm. s. piscationibus. ff. debito modo. videlicet de aulibus vbi includuntur in aliquo certo loco vt columbe in columbario vel si capiantur in nidis existētibus infra parrochiam alicuius tunc decima est predialis. Alioquin si non includantur erit personalis vt notant docto.

fodiuntur^m cignozūⁿ caponū: aucarū: et anatū^o ouozū thenecij^o a grozū apū^o mellis^o z cere molēdinozū benatio nū^o artificioz^o z negociationū^o necnon agnozū^o

et. eo. ca. non est. **Curtis.** **Curtlagio** rum. vulgare est nō oīm patriarū sed certarū. est enī curtis mansio vel manerij ad inhabitandū cū terris possessionibus z alijs emolumentis ad tale manerij pertinentibus prout satis

colligitur in l. feudozū. ff. de cōtrouersia inuestiture. s. si quis de maso. col. x. vñ curtlagio dicitur locus aditus talis curtis vbi leguntur herbe vel olera. sic dicitur a curtis z lego legis pro colligere.

h Vinū. vuarū ad faciendū vinū. vel dicitur decima ipsius vini nouiter facti debet solui quando ex cōsuetudine sic fieri solet. Sicut in quibusdā partibus solet decimari cerussa. z talis decimatio est iustior: quia si curatus reciperet decimas vuarū maturarū in domū possessoris collectarum forsan modicum reciperet propter defluentiam liquoris ex ipsis vuis in ipsarum cariatione confractis.

i Brant. generale est cuiuslibet seminis. per excelletiam tamē intelligit specialit de frumēto sicut Januē.

k Turbarū. vulgare āglicoz est z fuit de terra disposita z preparata ad comburendum sicut patet in insula. Elen. z alijs locis paludosis. z ligni appellatione ptenent. ff. de leg. iij. l. ligni. s. lignozū. ff. qd mīrum vbi etiam p. z focalia que colliguntur de stercorebus animalium continentur appellatione lignorum z sic decimari debent.

l Fabricantur. s. per artem aliquā sicut patet extra in turbis quas cōponunt tannatores pellum.

m Fodiuntur. s. absq. talis arte sed solū sunt mediante aliquo instrumento ad hoc preparato per qd aptantur et auferuntur.

n Cignozū. Cignus genus aus est habentis plumas albas. z est dictio greca/latine vere dicitur olor. et quo ad pullos cignorum captorum a nido estimo q decima erit predialis quia nascuntur in loco certo et suscipiuntur a loco certo. Secus tamen diceret si caperentur cigni volantes a loco incerto sicut dicitur est de piscibus. s. eo. ca. qm. s. de piscationibus. ff. debito modo.

o Anatū. Dorū aliquid nō soluunt decimas sicut nec de pullis gallinarū eo q de ouis soluunt decimā Cōsuetudo tñ in partibus meis habet cōtrariū vt sciz tā de ouis q de pullis soluāt decimā. Et hec cōsuetudo est valde rationabilis ppter incrementū inde pueniens. vel istud intelligi potest de anatibus feris. **p** Thenecij agrozū. id est arborū crescentium circa agros pro clausura eorum.

q Apum. vt dicit supra eo. ca. qm. s. de prouentibus. ff. molendinozū.

r Genationū. que scz sūt de feris aialibus circa q tene regulā quā posui. s. e. ca. qm. s. de piscationibus. ff. debito modo Doctores namq. circa decimas ferarū aulū z pisciū idē sapunt. et. eo. ca. non est.

a Negociationum. de his z pluribus alijs hic specificatis que numerantur inter decimas personales soluenda est decima de ductis expensis tā necessarijs q vtilibus z volutaris nisi fiant in fraude ecclesie vt notant doc. et. eo. ff. ca. pastoralis. Et sic de solo lu:

Curtis.

Curtlagio

Questio.

cro solueda est decima in talibus vt sibi p[er] **Q**ue-
ro ergo quid decimus de artificibus et negotiatori-
bus ciuitatis Londoni. qui ex ordinatione antiqua
in dicta ciuitate obseruata tenentur singulis dñcis
diebus 2 in principalibus festis et sanctorum ap[osto]lorum
et aliorum quorum vi-

**bitulorum pullozū equo-
rum secundū eozū a halo
rē et omniū p[ro]uentu-
um rerū alicarū decete
ro a satisfacciant compe-**

gisse sciuntur:
offerre pro singu-
lis. p. solidis red-
dit dom[us] quā in
habitant vñ qua-
drantē. Nunquid
excusent p[er] h[uius]m[od]i
oblationē a p[ro]s-
natibus decimis
q[uod] solui debent ex
lucro sui artificij v[el] negotiatiōis q[uod] nō arguitur. Mā
decima predialis et personalis sunt decime oino di-
stincte et separate sic q[uod] in eis nō habet locū cōfusio.
Et hoc satis p[er] p[er] q[uod] diuersis respectib[us] debent vna
vitz predialis respectu rei alia respectu industrie p[er]
sone. et e. c. pastoralis. 2. c. ad ap[osto]lice. p[er]at etia alia
ratiōe q[uod] decima predialis debet ecclesie infra cuius
parrochia prediū sitū est. p[er]sonalis p[ro] debet ecclesie
vbi p[er]sona q[uod] debet eas soluere audit diuina et recipit
ecclesie facta. xvi. q. i. q. x. ff. q. i. s. j. Lū ergo verū sit q[uod]
p[er]sōa q[uod] puenit ex domo vel habitatiōe est reddit[us]
predialis. ff. so. ma. l. diuortio. s. in pensionib[us]. 2. de
tali redditu debet decimari nō. dñst. ff. e. p[er]ue-
nit. Satis cōstat q[uod] solutio vnus nō liberat ab ob-
ligatiōe alteri. p[er]terea tus parrochiale cōsistit
nō solū in decimis sed etia i obligatiōib[us]. sicut p[er]
et. e. sup. rubrica. vbi decime et oblatiōes ponunt. vt
diuersa. vnde et q[uod]libet fidelis tenet in dñcis et alijs
festis dieb[us] offerre. Et ad hoc cogi p[ot]t fm cōsue-
tudine regiōis vt plene nō. dñst. e. ff. in summa. s.
in q[uod]b[us]. ff. Sed nūq[uam] allegat ad hoc de p[er]se. di. i. dñs
p[er]p[er]an[us]. 2. c. si q[uod]s. Et illud intelligit d[icitur] de oblatiōe
corporali nō aut solū in tali. Cū ergo ordinatio ip[s]a
sa talē redditū assignet ecclesie sub noie oblatiōis vt
def q[uod] nō sit h[uius]m[od]i talis oblatiō loco decime maxime
personalis. p[er]terea vbi alicui possessiōi adheret
onus certū vt scz aliqd fm redditū illi possessiōis
offerat eū inhabitās sicut p[re]supponit in casu isto si
possessio ipsa ad manus alterius venerit etiam si su-
dens sit tenebit ad solutionem oneris antedicti. et.
de v[er]s[us]. c. q[uod]to ad finē. Facti ad idē et. e. ca. de ter-
ris. Talis nāq[ue] redditus est predialis vnde et iudei
decimas prediales soluere tenent et etia oblatiōes
que de domibus siue possessiōibus et a p[er]sonis inha-
bitantibus eas solui cōsueuerūt vt p[er] in iurib[us] p[re]-
alleg. nō tñ ex obligatiōe p[er]sone sed rei. Mā ad p[er]s-
sonales decimas nō tenent iudei vt notāt docto. di-
cto. c. de terris. Et hoc verū per modū decimarū. Se-
cus tñ p[er] modū iteresse. Et sic p[ot]t itelligi nō. xvi. q. i.
decime. per Jo. 2. Archid. Et q[uod] notat per Ber et.
e. tua nobis. ff. neq[ue]de. Lū ergo iudeus inhabitās ta-
lē domū tenet ad oblatiōes per alios ibi inhabitā-
tes fieri cōsuetas. nō tñ tenet ad solutionē decimarū
personalū sequit q[uod] talis oblatiō nō p[ot]t nec debet
cōputari in solutionē decimarū p[er]sonalū. p[er]terea
ordinatio predicta indifferenter artat quoscūq[ue] in-
habitantes siue sint artifices vel mercatores vel qui
uis alij. vnde posito q[uod] domus aliqua inhabitet per
talē qui nō sit artifex nec negotiator nec vllū lucrum
acquirat si talis teneatur ad h[uius]m[od]i oblatiōes inte-
gre soluendas vt patet ex superioribus: satis appa-
ret q[uod] talis oblatiō nō participat de decimis p[er]so-
nalibus. p[er]terea p[re]supposito q[uod] talis oblatiō suc-
cederet loco decimarū personalū in parte vel in to-
to sequeretur quedā absurditates et incōuenientes.
p[er]imo q[uod] ille qui nō teneretur soluere decimas per

sonales eo quod nichil lucratur per talē oblatiōes
solueret illud quod nō debetur et sic ecclesia recipe-
ret cōmodū de damno alieno cōtra. l. nā natura. ff. de
condi. in deb. Secūdo sequeretur q[uod] mercator forsan
in anno lucrans mille eo q[uod] moraretur in domo cui[us]
pensionē est for-

**teter ecclesijs quibus
de iure tenetur nullis
expensis ratione presta-
tionis decimarum s de
ductis seu retētis nisi**

uendum vt p[re]dicti. Nec obstat si dicas q[uod] oblatiō
que fit diebus dominicis sit decima pars redditus
qua decima deberet curatus contentari tanq[uam] p[ro]
decima prediali sicut p[er] natura totius tituli de
decimis. vnde quisquid ultra hoc offertur in alijs so-
lemnitatibus debet cōputari p[ro] solutione decima-
rum personalū. q[uod] p[re]dicti sic sequeretur q[uod] nō ascri-
ctus ad decimas personales eas nichilominus solu-
ueret quod esset incōueniens. Est et alia ratio que
sequitur. quia quilibet ecclesia parrochialis habebit
dotē vnde ipsius curatus congrue posset sustentari.
et. de cens. c. i. de cōse. dist. j. nemo. xvi. q. vii. p[er] mē-
tis et nō solū p[ro] se. sed etia alijs ministris vt p[er] in
locis p[re]dictis. p[er]at exemplū in locis ruralibus
vbi curati habent mansum cum certa gleba eis assi-
gnata et nichilomin[us] ultra hoc habebunt decimas et
oblatiōes sicut p[er] d. c. de censib[us]. p[ro]pterea er-
go ordinatū est q[uod] ecclesie dicte ciuitatis eo q[uod] nō sūt
dotate ultra decimas redditus prediorū qui sumunt
per viā oblatiōis in diebus dñcis habeant cōsimi-
les oblatiōes in alijs sctōz festiuitatib[us] in recōpen-
sam dotis ipsarū ecclesiarū prout satis colligit p[ot]t ex i-
spectiōe ordinatiōis p[re]dictę. vnde per ordina-
tiōē h[uius]m[od]i nō p[ot]t curati excludi a decimis persona-
lib[us] p[er] et p[re]missis. Mā aut p[er]uetudo nō p[ot]t ex-
cusare nō soluentes h[uius]m[od]i decimas p[er]sonales p[er] q[uod]
cadunt sub p[re]cepto dñco cōtra quod nō operat cōs-
uetudo. et circa hoc vide que scripsi. s. e. c. i. p[er]cepit
a. **E**orum valorē. de agnis p[er] exemplū. s. e. c. q[ui]
s. de nutrimentis. De vitulis pone exemplū. si vitu-
lus valeat. xx. denarios soluantur duo denarij. et idē
itellige de pullis equoz vt scz decimē s[ed] valorē nisi
sint tot q[uod] solui possit vera decima vel ad min[us] q[uod] sint
septem. vt dictum est de agnis. supra eo. ca. quoniam
s. de nutrimentis.
b. **R**erū allarū. quaticūq[ue] scz quas p[er]duct humus.
c. **D**e cetero. etia p[ro] p[re]teritis. facit ad hoc. xvi.
q. vii. quicūq[ue].
d. **C**ompetenter. l. congrue fm consuetudinem pa-
trie sic q[uod] non soluatur minus q[uam] decima quia debet
solui sine diminutione. extra eo. ca. non est.
e. **E**ccl[esi]is. s. infra quāz parrochias predia con-
stituta sunt de p[re]dialib[us] et. e. c. ad ap[osto]lice de p[er]sonalib[us]
vero illis ecclesijs vbi soluetes audiunt diuina et p[er]
cipiunt sacra ecclesiastica sicut patet eodem. ca. potest
tamen esse de consuetudine p[re]scripta cuius contra-
rii non est memoria quod decime prediales soluan-
tur alteri ecclesie quam illi infra cuius parrochiam
predia sita sunt. de restit. spolia. capite ad decimas
libro. vi. cum ibi notatis per docto.
f. **D**e iure. idem si de consuetudine vt dixi in glo.
p[re]cedenti.
g. **D**ecimarum. scilicet predialium.
h. **N**isi tantū. ex[em]pit ab eo quod p[re]dicti et q[uod] dñs
c[on]t[ra] tantū intellige quo ad decimas in hoc. c. superius
expressas: sicut intelligant decime prediales nam
x. ij.

Decima p[er]sonal

de pullis eq[ui]

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

decime pſſearū beſtiarū ferarū aucupitij ⁊ venatio-
num poſſunt in ſuis caſibus eſſe perſonales vt no-
tant docto. extra eo. c. non eſt. ⁊ dixi. ſ. eo. ca. qm̄. ſ.
de pſſicationibus. ꝛc. debito modo.

A Regociationū. ſupple vel quaſi negociationū.
vt de ſolaria ad

uocati vel docto-
ris. itē de milicia
⁊ omni lucro. ⁊ vi
q. i. decime. ⁊ q. vii
quicunq. extra. e.
ca. non eſt. et. ca.
paſtoralis.

C Quia. ſiter
tis pars.

C Decimarū
huiusmodi. et ſic
tam prediſſi q̄
perſonalium.

C Compellāt.
quomodo autem
hoc fiet dixi. ſ. e.
ca. qm̄. ſ. ſed qm̄.
ꝛc. cenſurā eccle-
ſiaſtica. et ex hoc
loco potes nota-
re q̄ etiā decima
perſonalis cadit
ſub precepto: ⁊ il-
lam non ſoluens
peccat mortaliter

alias enim nō ex-
communicarētur
nolentes ſoluere
vthic precipitur.
Dicit enim An-
thoni⁹ de butrio.
extra eo. capitu-
lū nuper. Nota
inquit per eccle-
ſiam declaratum
videlicet hanc cō-
ſtitutionē et per
canones q̄ deci-
me debentur ex
precepto diuino
ſilcant propter
rea theologiqua

ad eos nō ſpectat declarare immo ⁊ dicta ſetōrū ſue-
cūbunt declarationi ecclie. ⁊. diſt. per totū. ⁊. mar-
me. ca. de libellis. hec ſibi per Anthoni. in. lii. notula. ⁊
de hac declaratione facta peccleſia habes optime. e.
ti. ca. tua nobis. ad ſi. vbi loquitur tā de decimis per-
ſonalibus q̄ prediſſalibus vt ſibi patet.

Quia vero. hec eſt ſtitutio Stephan⁹ archi-
epi Lātuarieſi. edita i cōſilio Droñ. primo
f. Monachi. vnde ſic dicantur habes. ⁊. vi. q. i. pla-
cuſt communī conſilio.

C ⁊. vii. annū. Fundat hec littera ſup hīs q̄ legū-
⁊ notant. et. e. c. q̄ i in ſulis vbi dicit docto. q̄ i ſulis
ſtud ſpeciale eſt. ppter aſperitatē loci ⁊ religionis
que ſibi aſperior ſolet eſſe. Et nō ſolū habet locū hoc
q̄ hīc ſtatutū in monachis ſed etiā in fratrib⁹ ⁊ alijs
religionibus quā obſervantie ſunt dure ⁊ aſpere.
Nec obſtat licet inſula ſit delicata qualis eſt Anglia
ſim quodā q̄ ſufficit q̄ monaſterī ſit ſitū in inſula.
Et ſic ſentire videt ſibi Anthonius de butrio adhe-
rens littere licet alij aliter dicant argumēto ſumpto
a cōtrario ſenſu. Fatet tñ ſibi docto. ſe nō vidīſſe hoc
ſeruati etiā in monaſterijs inſularibus. Et ſup hoc
habes decretū. ⁊. q. i. q̄ in ſulis ⁊ eſt palea.

C Nō recipiantur. ſi ad profeſſionē et oportet q̄

tantū de preſtatiōe de-
cimariū artificiorū ⁊ ne-
gociationū.

Quod
ſi monitionib⁹ ſuis pa-
rere contempſerint per

ſuſpenſionis ex cōmuni-
cations et interditi ſen-
tētijs eos ad preſtatio-
nem decimarum hu-
iusmodi compellant.

De regularibus et
tranſeuntib⁹ ad religio-
nem. Stephanus.

Nemo aſi. xviij. an-
nū monachātū ſine ne-
ceſſitate aut euidentib⁹ ti-
litate profiteatur.

Quia hō nōnū
q̄ ⁊ infra mona-
chi infra. xviij. annū
nō recipiant nīſi
hūgēs b⁹ euidēs neces-
ſitas b⁹ vtilitas aliud
educat. Johā. pecchā
Quicūq. in habitu

intelligas de. xviij. āno ꝑpleto ſicut alias ſolet dici de
xviij. anno extra eo. ca. ad noſtram.

Necessitas. quod ſcilicet monaſterium caret mi-
nistris inibi deo ſeruturis.

Vtilitas. cōcor. ad et. de eta. ⁊ quali. ca. queris.

vbi vt notat. hō

ſteñ. ꝑderatur
vtilitas ratione
potentie ſcientie
vel artificij vel q̄
ſunt in temporas
libus ꝑuolūſi.

S Anctimōiales
plurie ⁊ infra.

Moniales. quedā in-
tantū decipiunt: vt cū
fuerit etatis. legitime

et doli. capaces poſt q̄
vltra annū. inter mo-
niales monaſtice vire

rint putāt. ſe nō eſſe
ꝑſe ſſas ac ſibi licere re-
dire ad ſeculū ꝑ eo q̄

bñdictionē. episcopālē
cū ſolēnitare voti. emi-
ſi minime receperunt.

Nos. errozē huius
modi excludentes pre-
ſētis auctoritate cōcilij

declaramus. eas ipſo
q̄ ſi ſint etatis. xij. annoꝝ q̄ ſunt doli capaces quia
etiā ſtatim poſt ſeptē annos ſunt doli capaces vt no-
tat Bern. extra eo. ti. ca. i. ꝛb. tondetur. et de deli-
pue. ca. i. glo. i. per euīdē. nō enim intelligas ſic q̄ oīs
doli capax eſt habilis ad monachātū nīſi etiā cōcur-
rat cū hoc etas diſcretiōis vt. et. e. dicto. c. i. ſufficit tñ
ad habēdū clericatū vt ſibi bñ notat ⁊ hoc tene mēſi
ꝑ. Ultra annū. ſ. non cōputato anno. xij. ſed anno
quocunq. ſequēti quo ſic ingreſſes ſterit ipſa religio-
ne verbi gratia. mulier completa etate. xij. annoꝝ in-
trat religionē ⁊ ſibi ſtat ꝑ annum integrum in hoc
habet locum quod ſequitur.

Monaſtice. ſ. obſervando regularem obſervā-
tiam cum alijs

Rputat. et male. ⁊. q. i. puelle.
Non eſſe profeſſas. ex eo vīz quia profeſſionē
expreſſam non emiſerunt vt. j. ſequitur.

Benedictionē episcopālē. de qua habes. ⁊. q. i.
deuotis. ⁊. et. de tēpo. ord. c. i. de hīs q̄ vi me. ve. cā. c. j.

Quot emiſi. ſcilicet ꝑ expreſſum.
Nos errorem. ſecundā pars.

Decaramus ſic ergo non eſt noui iuris conſi-
tutiva ſed antiqui declarationis.

Eas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

vbi vt notat. hō
ſteñ. ꝑderatur
vtilitas ratione
potentie ſcientie
vel artificij vel q̄
ſunt in temporas
libus ꝑuolūſi.

S Anctimōiales
plurie ⁊ infra.

Moniales. quedā in-
tantū decipiunt: vt cū
fuerit etatis. legitime

et doli. capaces poſt q̄
vltra annū. inter mo-
niales monaſtice vire

rint putāt. ſe nō eſſe
ꝑſe ſſas ac ſibi licere re-
dire ad ſeculū ꝑ eo q̄

bñdictionē. episcopālē
cū ſolēnitare voti. emi-
ſi minime receperunt.

Nos. errozē huius
modi excludentes pre-
ſētis auctoritate cōcilij

declaramus. eas ipſo
q̄ ſi ſint etatis. xij. annoꝝ q̄ ſunt doli capaces quia
etiā ſtatim poſt ſeptē annos ſunt doli capaces vt no-
tat Bern. extra eo. ti. ca. i. ꝛb. tondetur. et de deli-
pue. ca. i. glo. i. per euīdē. nō enim intelligas ſic q̄ oīs
doli capax eſt habilis ad monachātū nīſi etiā cōcur-
rat cū hoc etas diſcretiōis vt. et. e. dicto. c. i. ſufficit tñ
ad habēdū clericatū vt ſibi bñ notat ⁊ hoc tene mēſi
ꝑ. Ultra annū. ſ. non cōputato anno. xij. ſed anno
quocunq. ſequēti quo ſic ingreſſes ſterit ipſa religio-
ne verbi gratia. mulier completa etate. xij. annoꝝ in-
trat religionē ⁊ ſibi ſtat ꝑ annum integrum in hoc
habet locum quod ſequitur.

Monaſtice. ſ. obſervando regularem obſervā-
tiam cum alijs

Rputat. et male. ⁊. q. i. puelle.
Non eſſe profeſſas. ex eo vīz quia profeſſionē
expreſſam non emiſerunt vt. j. ſequitur.

Benedictionē episcopālē. de qua habes. ⁊. q. i.
deuotis. ⁊. et. de tēpo. ord. c. i. de hīs q̄ vi me. ve. cā. c. j.

Quot emiſi. ſcilicet ꝑ expreſſum.
Nos errorem. ſecundā pars.

Decaramus ſic ergo non eſt noui iuris conſi-
tutiva ſed antiqui declarationis.

Eas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

Sas. ſcilicet moniales.

a **C** pſo facto pſeſſas. ſcilicet tacite.
b **C** Ultra annū. ſimile habes extra eo. ca. ex parte.
c **C** Sponte. ſecus tñ foret ſi coacte. c. q. me cā. c. j. xx. q. iij. pñs.

d **C** Collegio. ſ. tanq̃ monialis ſic ſczyt ſe ingerat actibus pſeſſa rum. c. eo. vidua.

e **C** Regularem ſume qd̃ eſt. ſ. vitā
f **C** Adeo. l. in tantum

g **C** Nullatenus permittantur. cō cor. in ſiſt. xxvij. di. qd̃ interrogat ſi ſed melius quo ad caſum iſtū eſt. eo. c. ex parte. et intelligas ea que hic dicuntur quā do habet nō ſunt diſtincti quo ad nouicias r pſeſſas. ſi tñ habitus eſſent diſtincti tunc quantocunq̃ tpe quis ferat habitum pbatōis nō cenſetur pſeſſus. ſm Inno. d. c. ex parte. r hoc verſū intelligas qñ eſt diſtinctio patēs vicz incolore ſciſſura vel forma qd̃ dic vt i clem. eos eo. ti. vbi Jo. an. dicit qñ in habitu nouiciozū latenter diſtincto vel in diſtincto vel in diſtinctiſſimo dū modo receptus fuerit ab adulto delatio habitus per annū inducta tacitā pſeſſionē r hoc in dubitatu eſt. delatio vero habitū nouiciozū patenter diſtincti vel in diſtinctiſſimi vbi receptus fuerit ab impubere per lapſum anni nō inducta tacitam pſeſſionē. r in hoc caſu verum eſt quod notauit Abbas. c. e. c. cōſulti. qui dicit ſe vidiffe monachū qui geſtauit habitum per. xx. annos r tñ impetrauit iſas de redeundo ad ſeculū.

C circa hanc materiā vide que leguntur r notant. eo. ti. c. cōſtitutionē. ſ. ſi. li. vi. r vide qd̃ dicit J. d. p. r. r religioſis habitum. Et hīc ſcias q̃ pubes obligatur ad religionē ſex modis. Primo ſi recipit habitū pſeſſorū. eo. ti. c. cōſtitutionē. ſi. ſi. li. vi. Secūdo ſi facit pſeſſionē expreſſam. Tercio ſi renunciat mūdo et eius pompis r beneficio deci. ſtatulimus. eo. ti. c. Quarta qñ in cōi habitu annū probationis impleuit. Et idē hodie in habitu latenter diſtincto eo. ti. c. eos. in clem. Quinto ſi ſurauit q̃ nūq̃ exiret. de ſureſur. c. ſi vero. r. c. cū cōtingat. q̃ me. cau. c. ſina. L. ſi aduer. v. di. autenter. ſacra. Sexto qñ ſub hac cōditione fuit manum iſſus pubes vel impubes. de ſer. nō ordi. c. eo libentius. de cōdi. appo. c. i. j. Impubes aut ingreſſus religionē cōpleto. r iſſi. anno obligat quatuor modis.

C Primo ſi tunc fecit pſeſſionē in religionē quā pri⁹ intrauerat. Secūdo ſi tunc recepit ſcienter habitū pſeſſionis. Tercio ſi tunc pſeſſionē prius factam ratam habuerit. Quarto qñ cōpleuit quintūdecimū annū in habitu in diſtincto nō tñ in diſtinctiſſimo. oia iſta patent eo. ti. c. i. li. vi. r ibi per doctores. xx. q. j. ſi ſumma. r vide J. eo. verbo. religioſis habitum.

C Ab epīſ. a ſimplit̃ enī ſacerdote nō poteſt fieri cōſecratio de qua hīc loquitur. xxvij. q. vi. c. i. xvij. di. quāuis.

C Solēntate debita. p qua recurras ad pōſſicale
C Quo tempore. ſc. dum fuerint etatis. xxv. annorum et non ante. xx. q. j. c. placuit.

C Velandās. ſ. velo cōſecrationis. eſt namq̃ velū pſeſſionis r datur poſt. xij. annos. xx. q. j. puella eſt etiā velū cōſecrationis r nō datur ante. xxv. annos. xx. q. j. placuit. r eſt velū ordinationis quod olim imponebatur diaconiſſis in. x. anno. eſt quoq̃ velū pſeſſionis quod in. l. anno datur abbatīſſe. xx. q. j. ſuauicus

C las. de hoc quadruplici velo / notat per Jo. xx. q. j. velamē. r eſt velū cōtinentie obſeruationis r hoc eſt viduarū. extra qui cle. vel vo. conſuluit. r ſm quodā eſt velum cōuerſionis. xxvij. q. j. viduas.

C Idem etiam. tertia pars.

das ſuo tempore^b vel belandās.¹ **C** Idem etiam^m quātum ad pſeſſionis bīnculum cenſemusⁿ de monachis / et religioſis^o alijs quibuscunq̃^p quibus nichil obſiſtit canonicū^q et eos^r ſi vltra^s annū religionis^t habitum in

in clem. eos. eo. ti. c. religione.

C Quibuscunq̃. r ſic etiā in fratribus mēdicatib⁹ locū habet. quod dic vt in. ca. non ſolum. eo. ti. li. vj.

C Canonicū. tali enī pſeſſionis obſiſteret nō ap pbatō religionis vt dixi. ſ. eo. r b. religioſis alijs. obſiſteret etiā oēs caſus illi in quibus ingreſſus religio nē nō poſſet ſe religioſi obligare. Et rēplū habes de impubere qui inuito patre nō pōt ſe obligare religio ni. xx. q. j. puella. Aliud exēplū habes de vxore que poſt carnalem copulam non poteſt ſe religioſi obligare inuito viro. xxvij. q. i. ſi quis conſugum. Item in epīſcopo qui inuito papa nō poteſt ſe obligare religioni extra eos. c. licet et notatur. xij. q. j. due ſunt. glo. vlti. per Jo. an.

C Eos. ſ. monachos et religioſos alios.

C Ultra annū. Simile habes c. e. c. ex pte vbi de hoc glo. vlt. Et vide quod dicit J. glo. proxi.

C Religionis habitū. In pubere et habente diſcretioſis annos ingreſſente religionē hoc eſt ſatis certū q̃ talis adultus ſciēter r ſponte recipiēs habitū nouiciozū latēter diſtinctū vel in diſtinctū habitū vel in diſtinctiſſimū illū deferens vltra annū cenſetur tacite pſeſſus vt dixi. ſ. e. d. nullaten⁹ permittantur Et hoc verſū ſi pſeſſatus fuerit expreſſe q̃ nō in tendebat pſeſſari etiā ſi vltra annū geſſerit hui⁹ habitū. Alia ſi ſimpliter pſeſſatus fuerit q̃ per delationē habitus nō habuit animū pſeſſandi tūc per lapſū anni obligatur prout notat. Petrus de ancho rano c. eo. c. i. j. ſi. quero. Et ibi per Jo. r hoſt. et Jo. an. Si autē nullā pſeſſationē fecerit recurre ad c. i. c. li. vj. diſtinguēdo vtz inter illos q̃ poſſūt habitū in diſtinctū / in diſtinctiſſimū / r diſtinctū. Et in tellige habitū in diſtinctū qñ inter pſeſſos r nouicioſos nō diſtinguit habitus. Sed inter pſeſſos ac cōuerſos r alios vitā p̃munē iter eos agētes eſt diſtinctio quo caſu lapſ⁹ anni poſt etatē diſcretioſis inducit tacitā pſeſſionē. Ad dīc ſicut legiſt. e. ti. c. i. q. j. p totū. r. ſ. ſeq. li. vj. Habet⁹ nō diſtinctiſſim⁹ eſt qñ pſeſſi r nouicioſi / pueri ſi mercenarij deo obligati ac alijs ei⁹ cōmunē vitā agētes ſimilit̃ penſit⁹ habitū idu unſ. In quo caſu refert iter illos q̃ iſraānos diſcretioſis religionem intrauerunt r illos qui poſt etatem ſeu in etate legitima. p̃rimi namq̃ non obligantur ad religionem nec intelliguntur tacite pſeſſari per lapſum anni. Alii vero per lapſum anni obligantur ſicut patet eodem titulo capite. ſi quis. q. quod ſi per totum. r. ſ. ſeq. Habitus autem diſtinctus quā doq̃ eſt patēs qñq̃ eſt latēs patēter diſtinguit alie

C Eſem⁹ in dīcamus ſiue ſta tulimus.

C Religioſis alijs. ſ. quoz religio ap. pbat p ſe dē apoſtolica. nā in religione a ſe de apoſtolica nō approbat apoſta tio habitus nullo modo obligat. de rel. do. c. nentmſa devoto. c. vñico. li. vi. Et notat per archi. i. c. cōſtitutionē. eo. ti. ſup. r. in illa. li. vj. r. q. Jo. an. an. geſſi.

An delatio habit⁹ per annū i ducat pro feſſionem.

Ser modis pubes ad religio nē obliga tur.

Quatuor modis im pubes ad religionē obligatur.

Velū mul tiplex.

Habit⁹ in diſtinctus.

Habit⁹ in diſtinctiſſimus.

Habit⁹ di ſtinctus.

J. li. j.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

ro de tribus modis, scilicet colore scissura vel forma. In quo casu quod habitus novicioz altero istorum modorum distinguitur ab habitu professorum lapsus anni non obligat ut in cle. eos. e. ii. ubi vero distinctio habitus est latens puta ubi habitus sunt alias oino similes: tunc habitus professorum benediciuntur. Habitus vero novicioz non vel quod habitus professorum datur in capitulo. Habitus autem novicioz in choro. vel contra. vel quod habitus novicioz datur ab uno. Habitus professorum ab alio. vel unus datur cum solennitate. Alius sine solennitate. tunc obligat lapsus anni ut patet in dicta clem. eos in princ.

A In monasterio Secus si extra monasterium extra eo. c. ut clerici. Et concordat notata per Jo. an. et Paulus in clem. eos eo. ita tu. p. religione.

S Sponte. Secus si coacte extra e. c. cum viri. xx. q. iii. preses. et e. ti. c. constitutione in fil. i. ubi voluitur et c.

S Seculi. Sic dictum quia unus sequitur aliud Abbatibus enim aliis aliis succedunt sicut notat Archidia. eo. ti. c. f. seculi. li. vi.

Tu in hoc loco dic seculi. i. statum regularem. Sic sumitur dicto. c. i. per Jo. an. in novella.

A Apostatas. id est retro abeuntes. l. dist. placuit. s. apostate ubi de hoc per Archidia.

Beneficiis. supple obtinendis. et concordat. l. dist. q. f. c. sua monasteria. In quibus scilicet recepti sunt.

Iuris exigentiam. Circa hoc videas quod legitur extra de apostatis. c. a nobis. et e. ti. c. fi.

Compellendos. scilicet per presidentes capitulis generalibus. extra eo. ti. c. fina. Item per epos in quorum diocesibus tales inveniuntur. extra de apostata. c. a nobis. et extra eo. ti. c. non est. Et tales recipere compellendi sunt etiam ipsorum prelati ut patet dicto. c. fi.

De quibus. scilicet religionis sic dimittentibus habitum.

Inquisitio. Simile habes extra eo. c. fi. et concordat. L. de agricolis et cens. l. omnes. li. xi. L. de servis fug. l. inquirendi. et l. quicunque.

Duino vellere id est sub signis pietatis et innocentie. Est autem ovis aial innocens: aial obediens animal secundum: animal immolatiuum. Tales itaque de quibus hic habetur pretendunt innocentiam quantum ad vultum: obedientiam quantum ad mandata seu precepta: secunditatis efficientiam quantum ad opera devotionis: reverentiam quantum ad sacrificia.

Auptum animi. id est interius in conscientia intentionem perdendi et mactandi et peccatum suum dissimulandi.

monasterio a spote b de tulerint: et ipso reiecto ad seculum c redierint esse sicut apostatas d ab ecclesiasticis bñficiis e repellendos et ad repetenda sua monasteria f secundum iuris g exigentiam h compellendos h de quibus i fiat diligens inquisitio k per archidiaconos: quoniam multos huiusmodi sub ovino l vellere lupinum m animi novimus palliare.

De voto et voti redemptioe. Stephanus

Formam professionis ut melius observetur a profitentibus: episcopi bis in anno faciant pronunciari.

Quia iuxta hec est constitutio Stephani in consilio Droñ.

Scripture. Rume. xxx. ps. lxxv. Eccle. v. Ita patet extra eo magne. et c. licet

Clota. i. promissiones alicuius boni factas cum

Quia iuxta scripturam testimonium vota nostra tenemur a deo reddere quebrouem salubriter decernimus annectendum ut episcopi formam professionis in sua consecratione prolata bis in anno coram se legi faciant diligenter ut tanto melius sponsonis proprie recordentur quanto sepius fuerit eorum auri bug inculcata a

Edmundus.

Ad moneatur populus non facere vota sine matura deliberatione: nec mulieres sine matritorum consensu et sacerdotum consilio.

matur cum propositum deliberatum ore exprimitur in quo casu obligat quo ad deum et quo ad ecclesiam. extra. e. per tuas.

Annectendum. scilicet constitutioni que loquitur de residentia episcoporum in suis ecclesiis cathedralibus certis temporibus. de qua habes supra de clericis non resident. c. i.

Professionis quam videre poteris in libro pontificali.

Bis in anno. ratio huius. i. sequitur. Sed nunquid sufficet hanc lecturam fieri bina vicem una die vel quod fiat in binis diebus sibi prope succedentibus ad effectum ut satisfacta huic constitutioni: puro quod non inspecta mente statuentis sed debet talis lectura fieri in qualibet medietate anni siue prope ipsius initium medietate siue finem semel: et sic iterum in alia ipsius anni medietate. faciunt ad hoc notata per Jo. an. de statu mona. c. in singulis. et de consang. et affini. c. quod lectio. vel potes istud intelligere secundum declarationem que ponitur in constitutione Octoboni porro. s. fina. ut scilicet hec lectura fiat in initio adventus et in capite quadragesime.

Coram se. scilicet quod auscultant et bene intelligant. ff. de verbo. sig. l. coram.

Faciant. non ergo oportet quod ipsi met legant.

Diligenter. scilicet ut bene percipiant et intelligant quod legitur ut dixi. s. eo. ff. coram.

Ut tanto. hic ponitur ratio premissorum.

Inculcata. id est multiplicata vel iterata.

deliberatione xxvii que. i. de viduis. ff. si nōs fierent de remalavel sine de liberatione vel si nediscretio ex facultate animi non obligant et. eo. c. veniens et de resgula. c. ad nostram. ubi de hoc per Jo. an. et archidia. et. eo. c. unico. glo. i. li. vi.

Tenemur reddere. hic adverte quod in voto consideratione sunt tria scilicet initium. confirmatio. et consummatio.

Initium. voluntas cum propositum tantum in animo seminatur et ex hoc non obligat sic proponens et. eo. litteraturam. confirmat per deliberationem cum consensu interiori et obligat quo ad deum maxime in foro penitentiali. xxvii. q. i. q. bona non tamen quo ad ecclesiam quod iudicat de oculis xxvii. q. v. christiana. extra. de symoniacis. et. c. se sequenti / consummatur

In voto tria sunt consideranda.

Recipiuntur. Nec constitutio attribuitur. Eda mundo archiepiscopo.

Sacerdotes. scz. curam animarum habentes.

Sepe bina vel trina vice in anno ad minus. scz. est aut de testibus. q. q. vero. in prin. et notatur per Archidia. de elect. c. q. sepe. in prin. li. vi.

Populi. scz. sue parrochie et si bi subiectum.

Mulieres. q. facilius solent vota emittere q. viri maxime cu sunt in aliqua tribulatio-

ne et angustia pos- site. et intelligas qd hic dicitur de mul-

lieribus coniugatis vt. j. patet.

Deliberatio ad votu eni tria re-

quirunt ex necessi- tate. primum est

deliberatio. Secu- du est ppositu vo-

luntatis. Tertius est pmissio in qua

perfectur hic fm quosda adduntur

alia duo scz. pronu- ciatio oris. et testi-

moniu alioru pro- ut ista notat p. jo. in summa confessio-

ri. li. j. ti. viii. q. ii. g. Consensu viroru. Mulieres enim vxorate non

habent voluntate libera vnde no possunt se firmiter obligare. qd dicitur plenius notatur eo. ti. s. quis vo-

uere possit. p. vxor. cu p. sequentibus. per hostien. in summa. Scias tri q. vxor sine consensu viri vouendo

no peccat q. in tali voto intelligit coditio: scz si suus superior consentire voluerit fm Thomam in summa ar-

ticu. iiii. hanc etia materia plenius videre poteris ex tra. eo. c. scripture vbi dicit Inno. et c. cor. alij docto.

q. vxor sine licentia viri no pot emittere votu absti- nentia nec peregrinationis cu effectu qd si fecerit ma-

ritus pot reuocare. xxxiii. q. v. manifestu. et id e con- trario: q. vir et mulier no sunt in talibz ad imparia su-

discandi. fallit in voto vltimario extra eo. c. ex mul- ta. s. q. aut. et si ante nuptias alter eoru voru. emisit

rit qd non impleuit altero inuito non implebit illud post matrimoniu contractu. xlii. q. i. noluit.

Consilio sacerdotu. istud no est necessitatis sed potius securitatis. Sed hic quero nuquid mulier

in periculo infirmitate vel in aliqua angustia pos- ta vouens forsan de consensu viri teneatur reddere vo-

tu. dic q. si habuit intentione obligandi se deo cogi- tas etia de causa mouente ad vouendu scz infirmita-

te periculo et hmoi etia de fine scz euasione illi pericu- li vlt angustie. sic tenet Arch. xvi. q. iiii. c. si quis opes

et notat per Joh. in summa confessio. li. ti. viii. q. ii. f. Tercius. Nec est constitutio Stephani archi-

Recipiuntur bina sa- cerdotes sepe moneant populum maxime mulieres ne faciant vota sua nisi cu deliberati- one et de consensu viro-

ruorum et filio sacerdotu

De statu regulariu Stephanus.

Tria obedientiales q. plati faciant de rebz mo-

nasterij quas aut saltē bis coram suis rationē

ad quā de proprijs si qua habēt nō tenētur plati

Trectio gerā tur oia si exte-

rioru administra-

dicuntur habere administrationes hi qui regunt offi- cia ordinata in monasterio vt puta camerarius/ves- tiarius/eleemosinarius et hmoi vt notat Archid. de

co. lue. c. j. p. administrationes. li. vi. Et circa hoc vta de notata de suppre. neg. prela. c. vntico. ver. admini-

strationes in clein-

Claustralium qui sic dicuntur eo

q. licet administra- tionē ad extra ha-

beant nichilominus claustru cessā tesollicitudie circa

eoru officia exer- cere tenent. Alias autē essent sicut pi-

scis sine aqua. xvi. q. j. placuit cōmū. m. i. i. i. i. que cōstitit in cōtepla-

tionē celestium. ex tra de rendic. c. nissi cum pridē. s. nec putes. vel dicitur que

ti aliorum scilicet qui nullā adminis- trationē habent qui forsan alias nō

quietatur nisi cog- nouerint statu mo- nasterij.

Statuimus Secunda pars. o. Obdientia- les. Isti sunt qui sub obediētia suo

ru prelatoru sunt et habent certa officia administranda interius vel ex-

terius. ex. e. c. cu ad monasterium. tales vbi tales ad ministrationes dicunt obdientie.

Prelati maiores scz abbates et priores. Aut bis ad minus. Istud hodie la ratur vt fiat

salte semel in anno in cōstōne octoboni de prela. Et concor. qd habes de rel. do. c. q. contingit. s. illi etia

vbi de hoc per Jo. an. p. rationem in clein. r. In anno supple quolibet.

Cōuentu. s. q. prelatu superior reddere de- bet rōne. Alioquin q. obdientarius reddat rōne

tunc tales deputari debent ab ipso superioze vtz abbate vel priore et cōuentu vel forsan a solo superio

re vt apparet de rel. do. c. q. contingit. s. illi etiam. in cle. s. b. alij quibus subsumt. r. c. Securi. tñ est vt etia

fiat cum consensu conuentus vt hic. **S**uperioribz. Inferior. s. obdientari corā ab-

bate. Abbas aut coram episcopo vt dicta cle. q. con- tingit. s. illi etiam.

Consuetudinē. que si sit rationabilis: seruandā est. Et in diuersis locis diuersa esse potest. vnde

cōsuetudo singularis vnus loci derogatur cōmū ni in eodē loco. ff. de leg. i. de quibus glo. j. in fi. com mu. predi. l. venditor. s. fina.

Reddant rationē. s. compotu. Et intellige q. erunt super hoc requisiti sicut alias notat per Johā an. dicta cle. quia contingit. s. illi etiam. p. annis sin-

gulis. Et hoc puto verum nisi consuetudo de qua. s. dixi limitet tempus huius compoti quia tunc absq.

requisitione debet se offerre ad compotum. quia tē pus interpellat pro homine. L. de contra. et commit.

litpu. l. magnam.

Ad hoc autem tertia pars.

Prelatos. s. abbates vel priores.

Monachia. scz sibi subditis per via cōuentus.

T. iiii.

In voto tria requiruntur.

Questio

Diuisio

Provincialis Guillelmi Lindewode.

¶ Separatas, i. diuissas vel discretas fimeas que no-
tantur et leguntur de descrip. c. edocet. Et cōcor. no-
tata per Jo. de athona in constitutione octoboni de
prelatis. v. administratione sua.

Dulcisio.

¶ Quidam nōnūq̃. Hec constitutio est eiusdē culus et
prioris pri-

cipalit facit duo.
Primo ponit mo-
rū sui statuti. Se-
cunda ibi. Proui-
da. pcedit ad sta-
tutū. Et in isto se-
cundo dicto pri-
mo disponit circa
religiosos quo ad
loca dormiendi.

Secundo ibi. In vno
disponit quo ad lo-
ca comedendi. Ter-
tio ibi. Hec singu-
lis. prouidet circa
eorū vestes. Quar-
to ibi. Camerario
prouidet ne pecu-
nia detur locove-
stium. Quinto ibi.

Hec monacho: p-
hibet pro vestib⁹
pecunias dari seu
recipi: et adscit pe-
niā cōtrafaciētib⁹
c. Serpens an-

tiqus. i. dyabol⁹
cui⁹ alia noia plu-
ra recitat. Archidia-
conus. diff. c. nerui. in
princi. vocat enim
leuitatē vt ibi.

Itē inimicus ho-
mo de elect. c. licet
Item hostis ver-
sus. xv. q. ii. c. j.
Item hostis anti-
quus. ii. q. v. habet
Item nequissim⁹

hostis ad ephe. vi.
Item superbus. Job. xvi. Item
mendax. Job. vii. Item homicida propter primā
mortem quā intulit humani generi. Gen. ii. Itē inu-
dus. Job. vii. Item peccator: iuxta illud. Custodi
me dñe de manu peccatoris. in ps. Item immundus
spiritus. Luce. xi. Item malignus. ps. xlii. Itā mā-
cipiū. xl. dñs. si papa. Itē magister elationis. xlvj. dñs.

c. j. Item belzebut. xxi. dñs. s. j. Itē Beemoth. de
peni. di. j. principiū. Itē insidiator. vii. q. i. q. i. Itē
princeps mūdī. xxxi. q. ii. f. pudor. Itē lupus rapax
de electo. ne pro defectu. Item antiquus sophista in
constitutione Othonis. Cum sit ars. in prin.

¶ Insidias. Ex hoc enī dicitur insidiator. vii. q. i.
q. i. f. i. Itē furta illud vt possitis stare aduers⁹ insidias dia-
boli ad ephe. vi.

¶ Sanctis viris. i. a peccato mundis in fide fir-
mis et terrenis seperatis.

¶ Solitarios. id est singulares.

¶ Consolatione mutua que habetur ex societate
plurū iuxta illud. Melius est esse duos simul q̃ vnū
habent enim emolumentū societatis sue. Eccl. iiii.

¶ Prouida. Secunda pars.

¶ Vno dormitorio. concor. extra de vita et hone.
cler. c. qm. Inquantū etiā de monialibus loquitur et q̃
nō debent se locare in singulis cameris habes. xviij. q. ii. c. perniciosam.

¶ Singulis lectis. Qui non debent esse aliorū le-

bel canonicis regulari
b⁹ separatas. Idē

¶ Cenobite i vno dor-
mitorio dormiant: et in
vno refectorio refician-
tur: ex communi vesti-
antur: neq̃ pro vestitu
pecuniam recipiāt: sed
in pios cōuertantur v-
sus vetus amictus dū
nouum recipiunt.

¶ Quidam nōnūq̃
serpens anti-
quus qui iugiter sedet
in insidijs sanctis bi-
ris quanto magis eos
inuenit solitarios et
absq̃ cōsolatione mu-
tua conuersantes: tan-
to facilius eos interdū
suis insultibus obruit
et confundit Prouida
deliberatione statuim⁹

etis preciosiores vt patet in cōstitutione octoboni.
illud quoq̃.

¶ In vno. versicul.

¶ Simul edāt nō tñ carnes. et. ec. cū ad monaste-
riū. s. in refectorio et quō supior pōt debet tales vo-

bt tam monachi: q̃ ca-
nonici regulares et mo-
niales: in vno dormito-
rio pariter dormiant/
et quiescāt singulis per-
sonis: singulis lectis
assignatis. **¶** In vno
etiā refectorio simul
edant neq̃ per se cuili-
bet sed cōiunctim om-
nibus victualia prepa-
rentur: nec singulis eo-
rum probestibus de-
narij tribuantur: sed
talīa per certas per-
sonas ad hoc deputa-
tas: puta camerarios:
suos et camerarias su-
as diligenter expedi-
antur qui bñ que sicut
bona et facultates do-
mus sustinuerint indu-
menta ministrent: et cū

care ad recreatio-
nem videbide et
cōstitutione octo-
boni statuimus.

¶ Cōiunctim
oibus. quia pares
sunt et setē frater-
nitatis noīe coes
quales sicut legif
in cōstitutio. octo-
boni illud quoq̃ et
hoc verū nū rōne
debilitatis vel in-
firmitatis qd dic
vt. d. c. cū ad mo-
nasteriū. s. in res-
fectorio et in cōst-
tutione octoboni
de infirmis.

¶ Hec singu-
lis. vers.

¶ Pro vesti-
bus. q̃ quales erūt
vide in cle. ne in
gro. eo. ti. i. p. m. c.

¶ Denarij tri-
buantur. simile ha-
bes in cōstitutio-
ne octoboni et qui-
dem dicit tñ Ana-
thonius in. c. cū ad
monasteriū. et. eo.
ti. s. nec estimet. q̃
curia romana to-
leratq̃ regularib⁹
aliquid taxetur p
vestibus vel pro
eis dentur alique
possessiones et sic
etiam ibi notauit

will. Hazo et Petrus de ancho. s. xvi. nota. **¶** Quid
ergo si abbas cū conuentu causa vitandī scandalū et
murmur facit statutū iuramentū firmatū q̃ singuli
monachi habeant certam pecuniā pro vestimentis.
Nunquid abbas possit illud statutū reuocare. Jobā
an. disputat hanc questionē in regula turis nō est ob-
ligatorū et tenet q̃ nō q̃ cā statuti est laudabilis et
scitā et sic iuramentū pōt seruari sine interitu salutis
eterne. Et hoc verū intelligas nisi statutū tendat ad
noxā: nā tunc puto q̃ tale statutū nō artaret quin pos-
sit dissolui. Argu. eorū que leguntur et notant. lxxij. di.
c. q. scitā romana. s. sicut. Et notat et. et. cū ad mona-
steriū. s. quid si abbas per Jo. in collect.

¶ Talia scilicet vestimentorum administratio.
¶ Certas personas ppter difficultatē q̃ alias exinde
segregat rōne incertitudinis. Ad qd facit. ff. de test. tu. l.
tutor incertus. et. de reser. c. hec cum ibi notatis.

¶ Camerarios. Ad quorum f. officia onera huius
modi sunt deputata. et de his disp. supra. eod. ca. i. s.
administratio.

¶ Diligenter sic. f. q̃ ea de causa querele nō sit lo-
cus. Nam negligentia talium officiariorum in hoc ca-
su non debet remanere impunita. ff. de offi. presb. l.
diuus. s. si.

¶ Qui vel que. scz. camerarij vel camerarie.

¶ Facultates. que in talib⁹ inspicī debent. extra
de vi. et hone. cler. c. quoniam. potius quam nobilitas

diuersa no-
mina dy-
bolo attri-
buita.

personae. Quod namque quo ad hoc per sanctam fraternitatem
habetur paret in constitutione Octoboni. Illud quoque.

a. Nova. s. indumenta.

b. Tradunt. s. camerarii.

c. Ab eis. s. religiosi recipientibus huiusmodi indumenta.

d. Necessitas.

tes. ut puta in so-

lutione debitorum

sic. s. ut videantur et

pro eis pecunia

recipiat si mona-

sterius ere alieno

foras gravatum

sit. namque necessitas

facit licitum quod aliter

esset illicitum. de qua

ben. c. exposuisti.

7. q. 1. l. vno. de

eta. et quali. ea te.

de reb. eccles. no

alio. c. f. in cle. v.

potest esse neces-

tas ut ex eis res

sanciant alij pan-

satione indigen-

tes ubi monastes

rum est pauper.

e. De consilio.

Simile habes et

eo. c. f. ad fin. Et

nota quod aliter est ali-

quid facere de co-

silio alicuius. Alio-

cum consilio. aliud

consilio: et aliud non

facere sine consilio.

Circa quod nota-

ta. p. Archi. ne se-

de vac. c. vno. s.

cuz consilio. lib. vi.

f. Camerario.

verficul.

g. Dare. p. r.

mo p. h. b. in ge-

nere pecunia tri-

bui pro vestibus.

Hunc illud idem in

specie p. h. b. f.

ri per camerarium.

h. Aliquid aliter.

scilicet loco pecunie.

Facit ad hoc regula furis cum

quid. lib. vi. cum ibi notatis.

i. Sed nec monacho. s. f.

k. Recipere. supple pro vestimentis. Et sic habes

hic triplicem prohibitionem unam in genere quo ad uni-

versalem regimen monasterii. Alia quo ad particularem

administrationem camerarii. Tertia quo ad personam

ipsius recipientis. et quo ad prohibitionem dandi et re-

cipiendi habes simile de cens. c. exigit. lib. vi.

l. Et si fecerint. scilicet si camerarius pecuniam vel

aliquid aliud pro vestibus dederit vel vestendus

aliquid huiusmodi receperit.

m. Ab officio. s. camerariatus.

n. Monachus. supple vestendus. Et idem intel-

lige de sequentibus.

o. Anno illo. h. c. quero a quo tempore computabitur

iste annus. Dic quod circa hoc inspicenda est consue-

tudo monasterii ut si aliquo certo tempore solent in-

dumenta dari monachis tunc illo anno talibus non

debentur huiusmodi indumenta nova. quod si non sit consue-

tudo talis tunc annus statim incipiet post recep-

tionem huiusmodi denariorum ut sic computetur a die in diem.

nova traduntur vetera
ab eis recipiatur indu-
menta que in usus pau-
perum vel alias neces-
sitates de consilio ab-
batis vel abbatibus con-
vertantur. **C** Camera-
rio autem vel camera-
rie non liceat alicui mo-
nacho vel canonico vel
moniali dare denarios
vel aliquid aliud pro ve-
stimentis. Sed nec mo-
nacho vel canonico vel
moniali liceat aliquid
recipere: et si fecerint
et camerarius ab offi-
cio deponatur: et mo-
nachus vel canonicus
vel monialis anno il-
lo novis careat indu-
mentis. **I**dem.

Mulieres et virgi-
nes deo dedicate tran-
sunt vestibus pro ma-
gnitudine corporis de-

ff. de p. sig. l. anniculus. vel potes intelligere ut an-
nus computetur ab incarnatione dñi. xxi. dist. In noie
dist. in pñ. Synonq in hoc casu recipies denarios
pro indumentis tenet eos restituere et etia carebit ve-
stibus illo anno: dic q sic: qz aq sequeret q retine-

**centibus: non sericis nec
auro aut argento orna-
tis: vno anulo quo con-
secrate sunt contente.
Que lex monachis quo-
q et canonicis regula-
ribus indicitur.**

Ad hec quonia
lex mulie-
rum contra versutias
antiqui hostis minus
fortes multiplici reme-
dio necesse est efficaci-
ter communicari. Deter-
nimus ut moniales et
ceterae mulieres diuino
cultui dedicate velum
vel peplum sericis non
habeant nec i velo acus
argentas vel aureas
audeant portare. Nec
ipse nec monachi nec ca-
nonici regulares habe-
ant zonas sericas vel
auri vel argenti ornatu
habentes nec burneto

ret propriu con-
tra illud quod les-
git et eo. c. cuz ad
monasteriu i pñ.
p. Careat. Si
ergo talis religio-
sus male vestiat
an possit de sibi
donatis a parenti-
bus vestes eme-
re. videnota. per
Jo. de atho. i co-
stitutione Octobo-
ni q. 10. ver. pro-
pñ non habeat.
q. Ad hec.

Beccostis
tutto est eiusdem
cul? et supior. Et
facit tria. pñmo
phibet supfluum
ornatu oibus reli-
giosis. Scdo ibi:
Adetantur. Sta-
tuit circa logitu-
dine vestiu. Ter-
tio ibi. Si qui au-
tem adfict pena.
r. Adm? forte.
dicif naqz mulier
a mollis qñi mol-
lier: qz mollis est
et debilis reipe-
ctuviri: et ideo pñ-
tus viri est maior
et mlieris minor:
ut patiens viro es-
set. scz ne femina
repugnantibus li-
bido cogetet vi-
ros als appetere
vel in aliu sexum
proiuere fm Ja-
nuesi.

Dissio.

Nota.

quo in parte legis in consone Octoboni montales.
t. Montales. harum nomine continetur etia abba-
tissa. de symona. c. si de priuile. ex ore.

u. Dedicate. id est in deiseruitu per professionem
vel veli professionis susceptionem translate: et potes
intelligere quod hic dicitur de viduis iuxta ea que le-
guntur et notant. de regul. c. vidua.

x. Peplu. hoc fm Januesi. dicitur matronale pal-
lum ex purpura signatu cuius fimbrie auree stamini-
summitate resplendet: et proprie est capitulis. hic ve-
ro ponitur peplum pro pannis lineis quos mona-
les gerunt sub mento.

y. Sericu. si le habes. e. ti. c. attedetes. i. cle. ubi de
hoc p. Jo. an. Bess. et Pau. s. sericis. q notat qz nula-
lam debet habere sericam texturam. xxi. q. lxxi. c. f.

z. Nec ipse. s. montales.

a. Zonas sericas. concor. in simili quod ad ornatu
superfluum eo. titu. cle. ne in agro. in princ.

b. Burneto. q hoc facit cle. ne in agro. e. ti. i. pñ. ubi
apparet q pñt uti panno brun color. Solutio. dic
quod ista debet intelligi fm illam. vel potest esse dif-
ferentia inter brunu coloru et burnetu brunu em color

Peplum.

Bronum et
burnetum
differunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

potest fieri ex lana ipsa absq[ue] tinctura vt notant ibi Bess. sup. p. coloris: 2 Jo. an. eo. ver. quale est apud nos rufsetu nigru. burnetu vero requirit tincturam 2 artificium hominis quo ad colores 2 sic non obstat.

A Panno irregulari. irregularis pannus dicitur onitis alius pan-

nus q[ui] pannus n[on] gri bzunt vel albi coloris vt patet p Bess. glo. palleg. 2 clarius ibidem per Paulu. p. ves. tis. quid ergo di-
cemus de habitu fratru de Edy-
ton. 2 affrige cu-
sus color est blo-
dius intensus mi-
xtus cu[m] modico
albo 2 sic non est
niger neq[ue] bzun-
neq[ue] albus. **A**bi-
chi videtur sim in-
tentione dicte cle-
mentine q[ui] no[n] est
habitu regularis.
facit ad hoc. xx. q.
i. c. vlti. ad fi. 2 co-
similiter videtur
forsan quibusdam
de habitu religio-
sorum monasterii
de Syon apud
Shene. quoru[m] ha-
bitus color est de
ruffeto albo sic fa-
cto per mixturaz
lane albe cu[m] mo-
dica pte lane ni-
gre. Sed illu[m] ha-
bitum reputo satis regularē eo q[ui] non requirit pre-
ciosam tincturam sed fit de ipsa lana ip[s]a colore nul-
la arte mutato nisi per mixturam. argu. eorum que
dicti. s. eodem. ver. burneto. nec obstat dictum. c. vlti-
mum. in fi. quia loquitur de diverso colore s[ed]m scis-
suram. vt notat ibi Archidia.

I dem.

Abbates capellani

bel alio panno a irregu-
lari decetero vtantur.
Metiantur etia iuxta
dimensionem corporu
vestes suas: ita q[uo]d lon-
gitudinem corporu no[n]
excedant: sed pede si-
cut decet supertecto suf-
ficiat eis cū ioseph be-
ste indui talari. Et so-
la monialis cōsecrata
deferat anulū abno so-
lo sit 2 tenta. **S**i qui
autem cōtra hāc phibi-
tionez venire psumpse-
runt 2 cōmoniti se non
correperint reglari sub-
iaceant discipline.

Abbates capellani

Metiantur. Secunda pars.

Dimensionem. id est mensuram prout statim. f.

exemplificat: ibi longitudinem 2c.

Non excedant. concord. in simili dicta clemen.

ne in agro. s. cum ibi notatis.

Supertecto. i. cooperto.

Eis. i. monialibus 2 alijs religiosis.

Cum Ioseph. Genes. xxvij. ibi. fecit ei tunica[m]
polimitam 2c. et. f. eo. c. dicitur nudauerunt eum tuni-
ca talari 2 polimita.

Et sola. verē.

Consecrata. hec consecratio non debet fieri nisi

certis diebus. xx. q. i. deuotis: 2 vidue consecrari nō

debent: vt ibi patet in fi. nec virgines ante. xxv. an-

nos. e. q. c. placuit. 2 c. sequenti.

Anulum. qui est signum desponsationis. xx. q.

v. nostrates. desponsatur enim monialis in sua con-

secratione non episcopo consecrante: sed Christo.

Et est hec desponsatio representatiua coniunctio-

nis christi ad ecclesiam quantu[m] ad eius integritatem

sicut per carnale matrimoniu[m] representatur con-

iunctio spiritualis christi ad ecclesiam quo ad eius

secunditatem. notatur per Archidiaconum. xxvij.

q. i. viduas. iii. vbi etia[m] ponitur ratio quare virgines

consecrantur 2 non vidue. Ratio est quia integrita-

tis signatio plene nō pōt esse in p[er]tinetia nō viduali.

Si quis autem. tertia pars.

Commoniti. regulare enim est quod vni dictaz

precedere debet monitio. Et concor. in simili eodē

titulo. c. attendentes. ad fi. in cle.

Discipline. simile habes. c. ff. c. ne in agro. 2 est

regularis discipli-

na illa. s. que a res-

gula est introdus-

cta que si certa sit

imponit. 2c. Als

aut erit arbitraria

sz q[ui] notat Bess.

2 vll. dicto. c. ne i

agro. s. si quis. p.

discipline. **A**bst.

et de regula. c. vlti.

ti. dicit q[ui] discipli-

na regularis cō-

sistit in septē gra-

dibus. **A**bst. est

secreta monitio.

Secundus publi-

ca correctio. Ter-

tius minor exco-

municatio. **A**uar-

tus felun[is] affli-

ctio. **A**u[m]tus fla-

gelloy vapulatio

Sextus ad deum

oratio. **S**epti-

mus de monaste-

rio expulso. **H**ec

dict colligit. 2c.

c. regule de excō-

catis. 2. xxvij. c.

de his qui sepius

cor. emē. nolue. 2

predictis concor.

APaulos in dicta

clēmē. ne in agro.

ver. discipline.

Scdus. **H**ec p[ro]stitutio est eiusdē cui[us] 2 supe-

rior. **E**t facit duo. **P**rimo ponit motiū hu-

ius constitutionis. Secundo ibi. Decernimus. po-

nit ipsum statutum.

Sanctiones. s. q. vlt. cum pastoris. de consecra-

distinctio. i. subemus.

Mozmam. i. regulam vel exemplum.

Euerlatōe. i. q[ui] dicit excedere alios. vlt. q. i. q[ui]s

Copiositas. i. multitudo.

Decernim[us]. scda pars. **U** **I**psi. s. abbates.

Vel aliquē. i. vnu eor[um]. **E**t ex hac lra apparet q[uo]d

abbas h[ab]et duos capellanos pōt vnu eor[um] p[er]tinere re-

tinere: q[ui] s[ed]m hāc lra v[er]ba aliquē 2c. sufficit q[uo]d vnu eor[um]

mutet. vnde vno duor[um] retēto poterit aliu[m] 2 quēlibz

subrogatū imposter mutare sic q[uo]d semp vnu sibi pia-

cens 2 fauorabilis remanebit cū eo. **E**rit nāq[ue] in ele-

ctione ip[s]i[us] abbatis vnu retinere v[er]ba aliu[m] s[ed]m naturaz

disiunctiue cū altera p[ar]te sufficit esse verā. et de

resep. c. inter ceteras. cum ibi notatis.

Autem. requirit ergo hec mutatio factum ab-

batis non autem aliquor[um] de conuentu. nam solus

abbas habet potestatem in monasterio suo. xvij. q.

ii. nullam. **P**otest tamen episcopus hanc mutationē

facere rōnabil[iter] cā subsistēte vbi abbas nō est exē-

ptus. xvij. q. ii. abbates. **Q**ui autem. verē.

Vnum tantum. scz capellanum.

Similiter. i. simili modo vtz singulis annis.

Nisi causa subfuerit. sup. cū in illo officio retinē-

di v[er]puta q[uo]d v[ir] sanctus 2 deuotus esset ad illud ofi-

ficium quous[que] alio in monasterio magis aptus.

Quatenus. h[ic] ponitur ratio precedentium.

regularis discipli-

na illa. s. que a res-

gula est introdus-

cta que si certa sit

imponit. 2c. Als

aut erit arbitraria

sz q[ui] notat Bess.

2 vll. dicto. c. ne i

agro. s. si quis. p.

discipline. **A**bst.

et de regula. c. vlti.

ti. dicit q[uo]d discipli-

na regularis cō-

sistit in septē gra-

dibus. **A**bst. est

secreta monitio.

Secundus publi-

ca correctio. Ter-

tius minor exco-

municatio. **A**uar-

tus felun[is] affli-

ctio. **A**u[m]tus fla-

gelloy vapulatio

Sextus ad deum

oratio. **S**epti-

mus de monaste-

rio expulso. **H**ec

dict colligit. 2c.

c. regule de excō-

catis. 2. xxvij. c.

de his qui sepius

cor. emē. nolue. 2

predictis concor.

APaulos in dicta

clēmē. ne in agro.

ver. discipline.

Scdus. **H**ec p[ro]stitutio est eiusdē cui[us] 2 supe-

rior. **E**t facit duo. **P**rimo ponit motiū hu-

ius constitutionis. Secundo ibi. Decernimus. po-

nit ipsum statutum.

Sanctiones. s. q. vlt. cum pastoris. de consecra-

distinctio. i. subemus.

Mozmam. i. regulam vel exemplum.

Euerlatōe. i. q[ui] dicit excedere alios. vlt. q. i. q[ui]s

Copiositas. i. multitudo.

Decernim[us]. scda pars. **U** **I**psi. s. abbates.

Vel aliquē. i. vnu eor[um]. **E**t ex hac lra apparet q[uo]d

abbas h[ab]et duos capellanos pōt vnu eor[um] p[er]tinere re-

tinere: q[ui] s[ed]m hāc lra v[er]ba aliquē 2c. sufficit q[uo]d vnu eor[um]

mutet. vnde vno duor[um] retēto poterit aliu[m] 2 quēlibz

subrogatū imposter mutare sic q[uo]d semp vnu sibi pia-

cens 2 fauorabilis remanebit cū eo. **E**rit nāq[ue] in ele-

ctione ip[s]i[us] abbatis vnu retinere v[er]ba aliu[m] s[ed]m naturaz

disiunctiue cū altera p[ar]te sufficit esse verā. et de

resep. c. inter ceteras. cum ibi notatis.

Autem. requirit ergo hec mutatio factum ab-

batis non autem aliquor[um] de conuentu. nam solus

abbas habet potestatem in monasterio suo. xvij. q.

ii. nullam. **P**otest tamen episcopus hanc mutationē

facere rōnabil[iter] cā subsistēte vbi abbas nō est exē-

ptus. xvij. q. ii. abbates. **Q**ui autem. verē.

Vnum tantum. scz capellanum.

Similiter. i. simili modo vtz singulis annis.

Nisi causa subfuerit. sup. cū in illo officio retinē-

di v[er]puta q[uo]d v[ir] sanctus 2 deuotus esset ad illud ofi-

ficium quous[que] alio in monasterio magis aptus.

Quatenus. h[ic] ponitur ratio precedentium.

Regularis
disciplina i
vij. gradus
dibus con
sistit.

Distinctio.

¶ Testes. scilicet exteriores. Est namque testis superior deus. xj. q. iij. inter verba. ibi. Ecce in celo testis meus. Item testis interior scilicet conscientia: ut patet in eo. c. Item testis exterior. scilicet proximus: ut hic: x. q. iij. non sunt. xj. q. j. nolo.

¶ Pluribus. de conse. distin. j. in hibemus.

¶ **I**dem. **¶** Hec est constitutio eiusdem cuius etiam sunt preedentes: et dispositio circa quatuor. Primo circa seculares mulieres non admittendas ad perhendinans dum in domibus monialium. Secundo ibi Item tam. dicitur ponit circa silentium inter quoscumque religiosos servandum. Tertio ibi Hec viris. dispositio circa egressus et monasterio. Quarto ibi Hoc quoque. Dispositio circa translationes religionis foris virorum ad alia loca.

¶ Moniales. quarum nomine continetur abbatissa. de symo. c. vltimo.

¶ Scepta. id est clausuras et intelligit de clausuris non solum interioribus sed exterioribus. Ad quod faciunt no. p. Paul. in cle. ne in agro. s. rursus. eodem tit. ver. scepta.

¶ Domorum suarum. sup. non solum interiorum quatenus claustris: sed et remotiorum forsan prope portas. facit ad hoc gl. Paul. quam allegauit. s. gloss. proxi.

¶ Necessarias seruantes. voluptuose itaque et delicate per hoc excluduntur quales sunt ille qui solum sericis operibus insistit vel ad pedisequi officium deputatus sit. Item ad balnea factenda assumpti. ar. l. impese. ff. de imp. i. re. dota. fa. et inter seruantes necessarias intelligit coquistas: pistrices: padoratrices. fumarias et alias homines ad preparandum vel ministrandum victualia deputatas et etiam ad alia que necessitas assidue fieri exigit iuxta ea que leguntur de expensis necessariis. ff. de impen. in re. do. fac. l. j. et per totum.

¶ Mulieres. harum vocabulo continetur infans: puella: virgo corrupta: et omnes que sunt sexus feminei. ff. de auro et arg. lega. l. argento. s. muliebri.

¶ Seculares. secundo de conuer. nam tales gaudent eiusdem privilegio quibus et hee quare religioni se dederunt. de senten. excommu. c. non dubium. cum sua glo. et hinc

oriat tanto plures innocentie sue habent testes: quanto eorum vita pluribus innotescit.

Idem.

¶ Moniales non recipiant preter episcopi assensum cohabitantes. **¶** Nulli autem religioso sit loquendi nimia libertas: aut egrediendi com meat nisi approbate vite et id cum consilio certo die redituro. **¶** Superiori autem sit eorum in aliam domum transmittendi potestas ubi plene subiacent discipline. **¶** Omnesque recipientium palam et loco missus: aut preestit assignationem subleuet.

¶ **I**dem. **¶** Moniales infra septa domorum suarum preter necessarias seruientes ad cohabitandum mulieres seculares recipiant: nisi episcopi dyocesani accedat assensus. **¶** Item

quod hic dicitur conuoc. eo. ti. c. vnico. lib. vi. l. i. **¶** Hic. excipit ab eo quod prius dixit.

¶ Dyocesani. vñ archiepiscopi assensus non sufficeret et hoc verumputo nisi per tpe visitationis metropolitice vel alia vacationis ecclesie cathedralis sibi subiecte marie

ubi hoc habet consuetudo. de of. or. c. p. senti. lib. vi. **¶** Nam alia de iure communis hoc non posset fieri quod non. de cens. c. vi. p. docto. li. vi. m. **¶** Item tam. secunda pars.

¶ Silentium. quod est iustitiae cultus. v. q. iij. illo. et de silentio. **¶** In locis. de quibus habet. e. ti. c. cum ad monasterium. si rectorio. p. **¶** Temporalibus. videtur certa tunc horis in claustris ut patet. d. c. si oratorio. Item post completorium debet seruari silentium: ut patet in regula. xlij.

¶ Hec viris. tertia pars. et dicitur viris. i. monachis vel canonicis. **¶** Mulieribus. id est monialibus. **¶** Superioris. scilicet abbatis vel prioris abbatis se vel prioris aliteriusve qui ad hoc deputatus est. **¶** Egredi. si habes in constitutione Octoboni moniales: et eo. ti. c. vnico. lib. vi.

¶ Scepta domus. hodie debent omnes moniales reclusi ne exeant sicut legisset eo. ti. c. vnico. li. vi.

¶ Certa causa. id est superiori cognita. **¶** Ita. scilicet monachis/canonicis/vel monialibus. **¶** Concedatur. scilicet per superiorem. **¶** Claustrarium. siue monachorum siue canonicorum siue monialium.

¶ Hic sunt infra. ut quia ipsius mores boni sunt sufficienter in monasterio probati: et habes similem constitutionem Octoboni moniales ad si.

¶ Qui etiam. scilicet egressurus. **¶** Semper. i. omni tempore et omni loco. **¶** Collegam. id est socium eiusdem religionis. ff. de verbo. signi. l. collegarum.

¶ Certus dies. quod dicitur: ut. j. eo. c. vltimo. **¶** Hoc quoque. quarta pars. **¶** Excessum. id est delictum.

¶ Episcopus. in visitatione sua vel etiam extra.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

nam in monasteriis sibi subiectis dispositio spectat ad episcopum. de relig. do. c. li. vbi de hoc.
a Prior conventus. s. qui eligat a conventu et non est remouendus sicut nec abbas absque causa magna. extra eo. c. monachi. ad fi.

Prior conventus.

b Non habet abbatem. s. se habet in clem. ne in agro. s. si quis autem. vbi Paulus hoc intelligit de eo qui non habet proprium in monasterio vel in ordinez de tali potest fit mentio extra eo. tit. c. in singulis. in prin. Et dicit prior conventus qui eligat a conventu sicut abbas est dignitas sicut abbatia putat Archidia. in. c. licet. de presben. ver. dignitates. li. vi. De prior claustralit. alia prioribus nonabiliter tractat wil. in extrauag. execrabilis. ver. prioratus.

c Quis scilicet religiosus.

d Ad tempus.

scz arbitrium non tamen ut sit illi loco obligatus tanquam ibi locum habens: quia religiosus non potest habere locum in diuersis monasteriis. de relig. do. c. ultimo.
e Domum aliam. valet namque sepius pro anime salute loci mutatio. Nam plerique quando mutatur locus mutatur mentis affectus. lxxxi. di. valet. Sed hoc opponitur. nam religiosus delinquens debet in proprio monasterio agere penitentiam. xxvi. q. i. impudicas. et c. peruenit. Solutio. missio ad aliud monasterium tunc locum habet quando proprium monasterium est negligens vel dissolutum alio non. sic not. xvi. q. i. quidam. et xxvi. q. i. si qua monachorum.

f Religiosus eiusdem. Ratio est propter disparitatem habitus quod non debet esse in uno monasterio. xvi. q. vi. i. noua.

g Necessario fuerit. quia forsan monasteria dicti ordinis eiusdem episcopatus sunt dissoluta.

h Dyocesani. scilicet episcopus ad quem mittitur.

i Compellatur. hoc ideo dicitur quia episcopus alterius dyocesis videlicet a qua mittitur talis religiosus delinquens non potest compellere subditum non suum ut talem religiosum recipiat. Sed prior debet scribi episcopo illius dyocesis in quam mittitur sub mutue consuetudinis obtentu ut ipse compellat abbatem vel priorem sibi subditum talem missum recipere. Et in euentu quod episcopus cui sic in subsidium iuris mittitur nolit talem compulsionem aduersus abbatem vel priorem sibi subditum facere quis habet eum compellere: vide in parte secundam ea que scripsit. s. de foro competenti. item omnes illi. s. et ut in premissis. ver. tuu. Queruntammodo quo ad hanc compulsionem habetur aliud remedium per. c. vlti. de regu. vbi per quod talis compulsio fieri potest per presidentes capituli generalis.

k Qui scilicet religiosus sic missus.

l Ibi: scz in monasterio ad quod mittitur.

m In omnibus. regulari obseruantia concernentibus.

n Si data. quia forsan receptus est ultra numerum

limitatum. vel quia facultates ecclesie non possunt tot personis sufficere.

o Admittat. s. prelatus eum recipiens.

p Collegis. s. confratribus.

q Nec prius. verbi.

suis collegis qui interim moram faciat in monasterio delinquentis: nec prius rediens ille qui deliquit in domo sua recipiatur quam si plenarie de commissio penituerit: et tunc per suum superiorem reuocetur. Si autem monasterium in quo moratur delinquens nemini versauit mittere voluerit ad monasterium delinquentis monasterium a quo venit ei vestes mittet.

Idem.

demonstratio. l. lili.

r Superiorem. s. episcopum/abbatem vel priorem qui eum illic miserat ad penitentiam peragendam.

s Reuocet. et sic apparet quod finito tempore non potest eo ipso redire absque reuocatione sui superioris. ratio est quia non habet velle neque nolle. xxi. q. i. non dicatis. s. est sub obedientia superioris sui. et c. c. cum ad monasterium. ad fi. Quid ergo si ipse superior eum non reuocet si nita prius nunquam prius monasterium ad quod missus est teneat eum ulterius retinere: sicut quod ex necessitate non teneatur: non tamen debet eum inhumaniter expellere. Turpius enim est quod non admittit hospitem extra de iure iura. c. quemadmodum. sed debet superior suum compelli eum reuocare. Nam si apostata foret eum recipere teneretur. extra de regula. c. ultimo.

t Si autem. verbi.

a Monasterium. id est prelatus et conventus monasterii: et sic ponitur continens pro contento. nam monasterium est habitatio monachorum et aliorum religiosorum ut notat Archidia. de regula. c. i. gloss. i. libro. vi. Et faciunt notata per Joh. an. de electio. c. in plerisque. ver. monasterium. in clementini.

b Meminem. s. de suis.

c Vestes ministrat. quarum nomine continentur etiam he que ad lectum pertinent. ff. de au. et argen. leg. i. vestes. Et hoc apparet quod alimenta gratis habebit de monasterio ad quod mittitur. Sed contra hoc opponitur extra de regula. c. vlti. vbi apparet quod de suo monasterio habebit omnia necessaria et sic tenet ibi Ber. gloss. vlti. Cui concor. ibi Innoc. Hostien. ibi dicit quod si talis religiosus ab initio habuit bona propria debet de eis alii ut dicit gloss. Ber. allegat ad hoc. xvi. q. vi. de lapsis. Si vero nulla habuit vel habita non sufficit tunc si tam primum monasterium quam secundum sufficiant prouidebit sibi primum in memoriam prius fraterne fraternitatis. L. de questio. l. seruos. ff. de re ius

r Plene. expectando. s. ibidem usque ad finem temporis limitati et perficendo prius sibi inuncta. et concor. ex eo. tit. c. cum ad monasterium. s. i. ibi nec recipiatur et c.

s Commissio. s. forefacto.

t Penituerit. id est prius penituerit et copleserit putatis ostendit dictio plene superius posita. Et istud intelligas quod delictum est graue. alio autem si esset leue vel mediocre sufficeret penitentia esse incepta. Non esset copleta. s. pro quo vide que scripsi. s. de tempo. ordi. c. cum quanta. glo. penul. u. Tunc. extreme mitate temporis significat. ff. de codi. et

Questio.

dicata. l. non tantis. ff. sol. ma. l. si cuq; dotem. §. si nautē tantus. c. l. similibus. Si p̄o p̄mū nō sufficiat tunc secundū p̄videt. de insti. c. j. r. c. auctoritate. lxxvj. distinctio. p̄fate. r. c. nō satis. Ad si neutrū sufficiat p̄videat capitulū generale. arg. ad hoc eo. tit. c. in singulis. §. j. ad fi.

In subsidiū autē ad ep̄iscopū recurri d̄z. ar. lxxvj. d̄l. c. j. xij. q. j. p̄cepti mus. r. c. ecclesia sticarum. Et oīa hec possunt p̄fati d̄tes exeq; auctoritate pape hoc salvo q; ep̄iscopū nequeat coherere re. extra. e. c. in singulis. §. ordinent. r. c. fina. §. q; si abbas. de maior. et obed. c. cū infes rior. lxxv. c. l. d̄z. r. c. nō soluit op̄positum quo ad illud q; hic dicitur. Nam ista cōstitutio videt velle q; a p̄mo monasterio hēbētes. r. a secūdo habebit alimentā etia d̄z. to qd vtrūq; monasteriū sufficiat. Et forsan huius constitutionis la to: motus fuit ad hoc ex quadā eq̄

tate dividendo onera inter ipsa monasteria. Sed qd dicitur d̄z. n. maior n̄itur equitate hoc salvo q; si per talem in monasterio secundo augmētetur cultus olivinus satis equum est vt ab ipso monasterio recipiat alimentā in quandam recompensam.

Omnem autē. lxxv. c. l. cōstitutio eiusdē cuius est superior. Et principaliter facit tria. p̄mō statuit circa refectōnem r. alimēta religiosorum. Secundo ibi. Ad hec. statuit circa moram eorum in alijs monasterijs. Tertio ibi. p̄videant. p̄vide tur diversimode pro statu montium.

Singularitate. que in omni cōmunitate reprobanda est. xij. d̄l. c. j. r. maxie inter religiosos. nam religioso extra claustrū singularitas nō cōuenit. extra eo. c. monachi. Itē nec quo ad habendū propriū eodē titu. c. cum ad monasterium. in p̄m. Item nec quo ad singulare obseruantiaz. eo. titu. c. recolentes: quia vt ibi dicitur qui communem cum alijs vī tam suscipiunt similem sentiant disciplinam.

In refectorio. loco scilicet deputato ad reficendum de quo habes extra eo. ti. c. cum ad monasteriū. §. in refectorio. r. in illo loco refici debent ad minus due partes conuentus. in constitutione Octoboni Statutinus.

Alter. id est alio modo vel de alijs cibis. cōfor mes enim debent esse in qualitate ciborum r. potuū. xij. d̄l. distinctio. quod dicit.

Sed qui p̄fati. hic respondet tacite obiectioni que posset esse de debilibus r. infirmis.

Sibi. simile habes extra eo. ti. c. cum ad monasterium. §. porro. ibi aut. fe. r. c.

Inter dum. non tamen quotidie.

Talia. scilicet esculenta.

Debilitas. que sepius contingit senibus r. alijs

quibus aliter quam per infirmitatem subtrahitur vt gor corporeus.

Uel infirmitas. ex hac distinctiua vel apparet quod aliud est infirmitas r. aliud debilitas. p̄o quo vide. §. de consti. c. j. ver. infirmitas. Et idem qd hic

Numerum in onus domus recipientis. Consiteatur autem moniales sacerdotibus ab ep̄scopo deputatis. Nec alteri pateat sine rationabili causa ad claustrum accessus.

Omnem autem singularitate interdici in refectorio vt cib⁹ aliter vniq; alteri preparetur: sed qui p̄fati p̄videat vt sibi interdū stalia preparant de quib⁹ aliorū debilitas vel infirmitas put viderit expe dire valeat releuari.

sine dispensatione abbatis vt colligitur ex. d. c. cū ad monasterium vbi de hoc p̄ docto. r. p̄sertim Johā. an. in no. p̄e. de ancho. r. Antho. de butrio qui cuq; alijs dicunt q; etiā monachus in studio existens nō posset comedere carnes nisi de licentia abbatis. facit de cōsecra. distin. v. carnem. Non enim reperitur locus in quo de iure possunt comedere carnes nisi in infirmatorio. vt patet dicto. c. cum ad monasteriū. §. sed nec extra. Nec obstat qd in regula phibet eis esus carum quadrupedū ac si a cōtrario vellet q; bipedum carnes possunt comedere vt puta cignos/ aucaruz/ p̄uonum/ perdūcum/ fassanorum/ r. aliorum huiusmodi. q; in hoc casu argumentū a cōtrario sensu nō habet locū rōne absurditatis in de secutur. Absurdum enim esset si nō possent comedere carnes h̄mōi quadrupedū que vt cōster minus delicate sunt quod possint comedere carnes bipedū que p̄ delicatis habentur. Et quod in hoc casu nō habet locū argumentum a p̄rio sensu: facit. l. quenticiā. cū ibi notatis. l. de ep̄l. r. cle. Circa qd vide que scripsi. §. de cohab. cle. r. mul. c. j. §. publice. **Q**uero igit cū abbas vel al⁹ p̄fatus in loco sue p̄sidentie possit talib⁹ de recreatione p̄videre sicut sic apparet §. plen⁹. d. c. cum ad monasteriū. §. q; si q̄s. de q̄b⁹ cibarijs d̄z esse talis p̄fati d̄tia: lxxv. c. l. aduerte verū est q; tales i infirmitate de iure cōi p̄nt comedere carnes r. alia cibaria q̄cūq; eis necessaria ad salutē vt p̄z. d. c. cū ad monasteriū. §. porro. In refectorio satis cōstat ex p̄dictis q; talis recreatio nō pōt fieri de carnib⁹: nec video q; in alio loco etiā extra refectoriū q; in infirmitario possint monachis ministrari carnes sicut patet in dicto. §. h̄. sed nec eē. debet ergo talis recreatio q̄ fit extra infirmitarium fieri de piscibus salubrib⁹ vel de porcis/ lacticijs/ alijs v̄e cocoz/ p̄fectiōib⁹ nō carnis

dictur de debilib⁹ bus r. infirmis habes itelligere de delicatis his vicz qui nō possunt v̄sci abis cōmunib⁹ nisi infirmetur. xij. d̄l. distinctio. non cogantur.

Viderit ex p̄fatis. arbitrius bonivir i denotat vt dixi plen⁹. §. de vitaz honesta. clerico. c. vlti. eo. ver. Patet ergo q; carnes non pōt facere preparari pro talibus quia hoc esset cōtra arbitrium boni v̄r̄i. Nam hic loquitur de eo qui p̄fatus est in refectorio i quo carnes comedere nō possunt nec debent sicut legi tur. d. c. cū ad monasteriū. §. in refectorio. imo nec extra refectoriū debent monachi comedere carnes

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

debilitati vñ infirmati indigentis cōuentib⁹. facit ad hoc p̄stitutio Octoboni ad hec: ibi altā cōpetens tem rē. vbi tñ recipiunt ad refectōnē p̄nā abbatis: dicit aliqui q̄ eorū refectio pōt esse de carnibus. sed hoc nō dicit textus. d. c. cū ad monasteriū: s; dicit meli⁹ plen⁹. Et hoc intelligit Jo han. an. q̄ fieri de beat de grossis p̄f scib⁹ estimo q̄ nō intellexit de bale nis/ cetis grādib⁹ bus: alij beluis marinis. q; in reli giosis p̄fons sū: p̄tio talis p̄fctus

reprobabilis est. iij. d. d. b. d. s. q. s. d. z itelligi de p̄f scibus salitis z duris q̄tis est fungia: z alijs cōfctib⁹ de q̄bus vt cōter vñut hospitalis. Si tñ eis mīstretur de p̄fctib⁹ marinis vñ aque recētis boni incremēti nō salitis s; recētib⁹ eos p̄ grossis p̄fctib⁹ recipiant cū gratiarū actione q; nō video q̄ de carnib⁹ eis ministrandū sit a parte iuris: s; p̄fctudo faciat i cōtrariū que nō obstat: q; nō qd sit sed qd fieri d; i n̄p̄f clendū est. de elec. c. causat. z multa p̄ patientiaz toles ratur que si deducta essent i iudiciū tolerari nō deberēt. de p̄bē. c. cū adudus. nec ē regulā p̄fctudo vñ def excusare monachos in esu carnūz sicut nec ē regulam valeret cōfctudo cōtra votū cōtīnēre. Ad tñ abbas in camera possit monachos exhibere de carnib⁹ facit: q; ipse abbas nō debet esse sine hospib⁹ tñ em regulā. Sed hospites vt cōter comedūt carnes ergo z abbas z monachi cōmensales q̄ dñt se cōfirmare eis in cibis. sic etiā comedāt carnes. arg. ad hoc. xij. d. q̄s. Sed dicit Hostiē. q̄ abbas meli⁹ faceret si causa hospitum nō comedat carnes. p̄fctus est z melius exēplū tam ipse q̄ monachi a carnib⁹ se abstineāt nisi ex cā debilitatis vñ infirmitatis vt predictū est. p̄fcti vñ dē q̄ dictū. c. quisq; potius facit ad hoc q̄ abbas debet se cōformare sue regule vt. f. comedat p̄fctos etiā tam in p̄fctia hospitum q̄ carnes. Et hoc bene. p̄bat text⁹ ibi in d. q̄. quis vero. ibi metas consuetudinis bonorū rē. Nec esset perfectio q̄ vnus vel duo hospites superuenientes volentes comedere carnes attraherēt abbatem z forsan cum eo plures de cōuentu. als em regulam comesture p̄fctos vt ratione hospitū comedant carnes: q; si cōmīnō perfectio suffocaret p̄fctonem maiorem cū tñ ratur esset dicendū vt scilicet superuenientes sequantur mores eorum ad quos accedunt etiam in cibis z potib⁹ ac abstinentiarū modis. Et videtur sup hoc textus. xij. d. d. f. illa. p̄fct. mater mea.

a Omnia autem. verē.
b Sine subtractione. id est quod non minus mīstretur vñ q̄ alteri.
c Conuentu. id est refectorio vbi conuentus debet comedere.
d Alibi. vñputa in infirmatorio vel hospitū receptaculo vel in camera abbatis.
e De omnibus. scilicet tam cibis q̄ potibus.
f Totum residuum. hoc statim declaratur ex hoc quod dicit sine diminutione rē. vnde ex hoc apparet quod de appositis tempore prandij nichil debet reservari ad cenam etiam si panes aliqui tunc appositū remaneant integri. Aliqua etiāz fercula remanserint intacta. nec de cena in aliud tempus.
g Elemosynarum. non ergo per quemcumq; de monachis ad libitū sed per eūz qui tali officio prepositus est. Potest tamen alius monachus de administratione sibi cōmissa elemosynam largiri vt notat wll. de vīta z honesta. cler. c. q̄. ver. administratio nem. in clemē. z ibi cōcor. Jo hā. an. in ver. cōuer

tendum. qui dicit qd licet religiosus nō habens ad ministracionem nō pōt elemosynam facere. religiosus tamen existens in scholis de licētia sui abbatis bene potest elemosynaz facere. Alleg. ad hoc Host. in summa de peni. z remis. s. quibus z qualiter. ver. quid de facitētib⁹.

De oibus appositis totum residuum sine diminutione aliqua cedat in elemosynam per elemosynariis egētib⁹

re elemosynā. Nam in tali casu quilibet ex precepto ad hoc tenet. lxxvj. d. d. s. non satis. z. c. p̄fct. z quia tunc oia hec sunt cōsa. xlvij. d. d. s. sicut hī. ff. ad leg. ro. de sac. l. ij. s. cū eadē. z hoc vltimū intelligit verum etiā si abbas cōtradixerit: q; in hoc casu magis deo q̄ homini est obediedū xij. q. ij. iulian⁹. z p̄missis cōcord. Arch. xij. q. ij. nō dicatis. z cōcor. Joā. in summa cōfctio. lib. ij. titu. vij. q. xvj.

h Egētib⁹. laborare nō possunt. nam qui laborare pōt si se immisceat elemosyne imperatoris redigitur in seruītutē. l. de mend. val. l. lib. vj. Et circa hanc materiā videas que scripti. s. de offi. ord. c. i. ver. elemosynarios. z ver. hospitales. **i** Iuxta qd quero nunqd talis elemosyna possit distribui in vsus scholarum p̄ficere volentū in studio grāmari ce prout fieri solet in quibusdā monasterijs in q̄b⁹ de remanentib⁹ monachorū in elemosynaria exhibentur tales scholares in magno numero: videt qd nō: q; tales aliqd laborando possunt sibi vñte necessaria querere vt predicti. ergo rē. **k** Maxie si occasione talij subtrahat elemosyna ab egētib⁹ z pauperibus magis in digētib⁹ qui seipsos releuare nō possunt nam em indigētiā psonarum danda est elemosyna. lxxvj. d. d. s. fratrem nostrū. **l** Circa hūc passum aduerte q; hec questio p̄cedit aut in eo casu quo elemosynarius potest oibus egētib⁹ subuenire: tunc tam sitis q̄ ceteris satisfaciat. Exēplo Loth z Abrahę xlvj. d. d. s. quieteam⁹. Si nō sufficiat oibus attēdat ad regulā Ambrosij. lxxvj. d. d. s. nō satis. vbi tradit nouem esse consideranda circa elemosynam distribuentam. p̄fctima consideratio erit respectu fidei vt scilicet fidelis christianus preferatur infidelis pagano. Secunda est respectu cause vt q; captiui ab hostibus tali elemosyna indigent. Tertia est respectu loci. verbi gratia. circa eos qui incarceratione p̄pter debitum z ibi diuersis supplicia fatigantur. Quarta ratio ē t̄p̄is vt puta q; caristia est victualū. Quinta est ratione modī vt non totū vñt nec simul effundat omnia. Sexta respectu necessitudinis: vt scilicet propinquos sanguinis sui alijs p̄ferat: ita vcz vt eos poscat p̄pter carnalis sustentationē nō aut dicit propter carnalē amorē. Septima est respectu etatis. vt scilicet senes iuuentib⁹ preferant. Octaua est respectu debilitatis vt scilicet claudī/ cecī/ vultudinarij/ z similes preferant sanis. Nonā est respectu nobilitatis siue verecundie qua quis ingenuos prodit natalis. Et hec cōsideratio attendit maxime in his q; a diuitijs sine suo vicio ceciderūt in egestatē. Et predictis apparet q; elemosyna de qua hīc loquimur si possit fieri distribueda est em gradus predictos vbi maior est indigētia. potest tamē pro parte religiosorum hmoi q̄tum est ad exhibitionem talium qui vt cōmuniter sunt eorum consanguinei vel alia propinquitate eis ligati applicari sententia Igu. quam ponit in libro primo de doctrina christiana. vbi dicit.

Questio.

In elemosynarum consideranda.

q̄ hī qui sunt nobis magis conuincti q̄ hī qui quadā
forte nobis obuiunt magis providere debemus.
Sed tu hic aduerte. q̄ est circa cōcationem h̄mōi
discretio adhibēda vtzut fiat discretio sanctitatis
vtilitatis q̄ sanctorū indigentia patienti z magis

bonum est elemo
fina ministranda
fm Thomā i sū
ma. ex quo videt
q̄ talib⁹ bene po
test hec elemofy
na ministrari dum
tñ se disponāt ad
ordinē monacha
tus vel ad ordinē
ecclesiasticum su
scipitendū. ad hoc
etiā facit q̄ dicit
ibide Thomās i
sūma. q. xxj. ar
ticulo. iij. q̄ ex hī
bitio charitatis z
beneficiorum ad

magis p̄p̄inuos vel magis attinentes est extendē
da. Sed p̄p̄inuitas vni⁹ hoīs ad alterū pōt atten
di fm diuersa in quibus hoīs sibi adinuicē cōmunt
cant: vtzputa cōsanguinei naturalī cōcatione: conu
ues ciuiti: fideles spirituali: z sic de alijs. vnde fm
diuersas cōiunctiones sunt diuersa beneficia dispen
sanda. nam vñsculos magis exhibendū est beneficiū
pertinēs ad illam rem fm quā est nobis magis con
iunctus. z sic ex hoc processu apparet q̄ hīs qui scho
lariunt in monasterio vt postea religionē ingredia
tur vel als ordinē ecclesiasticū suscipiant cum in hoc
alijs sanctiores existant z hīs a quib⁹ suscipiūt hū
iusmodi elemofynā p̄iunctione spirituali magis ap
propinquat p̄e alijs est talis elemofyna faciēda.
Clertamē est q̄ fm diuersitatē locorū tēporū z
negociorū magis subuendū erit extraneo gra
uem patienti necessitatē q̄ alteri etiam patri vel ma
tri tantā necessitatē non patienti. In talibus igitur
nō pōt dari certa regula sed relinquī arbitrio boni
viri z prudētis bene z sancte in sua cōscientia sapiē
tis. hoc tamē tene quod generaliter intelligēdo ele
mosyna danda est hīs qui suis manibus laborare nō
possunt vt dixi in principio.

¶ Simul. Istud pōt intelligi dupliciter. Vno mo
do respectu elemofyne dande: vt scilicet nō fiat per
vices sed simul. pōt est etiam intelligi respectu p̄so
narum quibus dabit vt. s. detur venietib⁹ ad elemo
synam non diuersis temporibus sed vno tempore.

Questio.

¶ Quid igit si in magno monasterio vbi dimittunt
magne reliquie nō ventant ad elemofynā nisi duo vel
tres cū tamen reliquie ipse valeant sufficere viginti
vel pluribus p̄sonis nunq̄d hī duo vel tres habebūt
totam elemofynā: dicit q̄ nō sed q̄tuz sufficit ad eo
rum indigentia. nam vt tales petentes elemofynam
superabundent ad superfluitatē in elemofyna reci
pienda non est laudabile sed melius est pluribus in
digentibus eam largiri. Unde ap̄lus. i. ad Corinth.
xlii. Si distribuero in cibos pauperū zc. vbi glo. dicit
quod per hoc cautela elemofyne docetur vt pluri
bus p̄sist. nec obstat q̄d hic dicitur totum residuū
simul dari debere sine diminutione: q̄ debet intelli
gi quando numerus egentium ad hoc sufficit. Alio
quin si numer⁹ non sufficiat vt in casu posito puto q̄
elemofynari⁹ poterit in villarū locis p̄pe monaste
rium de elemofyna h̄mōi magis indigentib⁹ puidere.
¶ Erogandum gratis scilicet nō potest ergo pro
tali elemofyna aliquid recipi sicut in quibusdam lo
cis fieri consuevit z male.

¶ Prior. supple non habens abbatem.

¶ Dispensare. habes ergo hic vñum casum in quo
abbas non dispensat. Alius est q̄d cum monacho qui
in apostasia recipit ordinem sacrū nō potest dispen
sare. de apost. c. vlti. z generaliter vt monachus alius

quid faciat z ius
vel cōtra regulā
vel contra bonos
mores nō potest
dispensare. ix. dist.
ecclesiasticarum:
z. c. cōsuetudinē.
fm quosdam. Tu
vero circa hoc la
tus videas ti. de
legato in materia
dispensationis. s.
sūt quoq̄ p̄ Spe
culato. z de statu
monacho. c. cum
ad monasterium.
ver. indulgentia.
per Ber. xx. q. iij.
c. vlti. per Johā.

nozum. si minoris ordi
nis vel monialis a cō
municatione corporis
christi b̄sq̄ ad plenā
satisfactionē firmiter
suspendatur. **¶** Item
prohibemus ne aliq̄ue
moniales singulariter
in refectorio comedāt
carnes in quibus non

¶ Et quicunq̄. verū.

¶ Istud. s. de elemofyna largienda.

¶ Indumentis. vt scilz pro eis pecunia non detur
neq̄ recipiatur. s. eo. c. ij.

¶ Admittere. sume quod sequi noluerit: z hoc
intellige post promulgationem eiusdem a quo tem
poraligat post duos menses etiam ignorantes. ex
tra ne clerici vel monachi. c. si. glo. penult. de consi. c.
ij. glo. si. aut. vt facte no. cōsti. in princ. pro quo vide
s. de consi. c. vlti. ver. publicam notione. Et ex hac
littera apparet q̄d subdit⁹ tenet omnino admittere
constitutionē sui superioris. p̄ro quo vide que scri
psi. s. de consi. c. i. s. p̄ceptim⁹. z ver. mandamus. z
de sacra vinctio. c. cum sacri. s. reluctantes.

¶ Obseruare. s. post admissiōem.

¶ Minoris ordinis. vtzputa dyaconus et citra il
lum ordinem.

¶ Corporis christi. quod recipere tenentur ad mī
nus in prima dominica cuiuslibet mensis sicut legi
tur in clemen. ne in agro eo. titu. s. sane.

¶ Plenā satisfactionē que cōsistit in obseruantia
harum cōstitutionum z in agendo penitentiam a su
periore infunctā pro commissis. Sed ecce. s. in. c. ij. hu
ius tituli vbi prohibet pecuniam dari vel recipi pro
vestibus adscit penam danti vt scilicet amoueat
ab officio suo. r. recipiēt p̄o q̄ careat nouis pannis
eo anno. h̄ic p̄o adscit penā suspēnsionis a celebra
tione diuinorū z a cōsione corporis xpi. videf itaq̄ q̄d
tales afficit debent duplici pena contra ea que legun
tur z not. de iudi. c. at si clerici. ad si. cum cōcoz. ibi po
sitis. Solutio. ista pena non est sententie late sed fe
rende sicut nec illa. s. eodē. c. ij. Et sic cum due pene
pro vno delicto inueniuntur: locus est gratificatio
ni vel minor pena debet imponi prout not. gloss.
Ber. c. de causis. s. certa. extra de offi. deleg. z no. in
c. in pens. de reg. iur. lib. vi. per Johā. an.

¶ Firmiter. id est sine remissione.

¶ Suspendatur. scilicet per sententiam.

¶ Item prohibemus. verū.

¶ Singulariter. non intelligas de vna per se sed
de pluribus quod satis patet ex hoc quod dicit mo
niales in plurali. sed quod dicit singulariter expo
ne. id est non cōformiter cum alijs: vt dixi. s. eodē
c. in princ. ver. singularitas.

¶ In refectorijs. Item intellige in alijs locis q̄
in hoc casu non habet locum argumentum a contra
rio sensu: vt dixi. s. eo. ver. viderit expedire.

¶ Quibus. scilicet refectorijs.

a Non solent, immo non debent: vt bñ. s. eo. c. d. viderit expellere. Nam principium huius constitutionis generaliter loquitur de omnibus religiosis: et intelligi debet tam de monachis q̃ de canonicis regularibus et etiā monialibus: vt pñ. s. eo. c. i. f.

b Communiter. id est in cōi modo reficiendi.

c Ad hec. scz cunda pars.

d Societatez. forsan inter duo monasteria cōtra etiam vt eorū monachos recipiant mutuo.

e Consideratio nem. vt puta causa docendi monachos/vel eos in formandi in musica vel in cantu vel forsan q̃ illi monasterio religio ē artior et meli⁹ ob seruata p quo vñ de f. glos. pñmā.

f Adora. f. diutius p quā videret alien⁹ a suo clauistro. pñ. q. iij. monachus. Nam monach⁹ in clauistro sui monasterij dñ remanere: vt no. p. Archi. necl. vñ mona. c. i. lib. vi. et ppetuo stare in eodē monasterio est de substantia pfectionis sue de iure etur. c. sicut. vbi de hoc p. hostien. nā in vocatione qua vocat⁹ est stare debet. et de regula. c. licet. Et cōcor. in sili. xvi. q. i. qui vere. hostien. tñ ad tēpus cū dispensatione abbas esse absens vt ibi patet. et xix. q. ij. statum⁹. **g** Sed quid si monachus velit trāsire ad aliud monasteriū causa maioris pfectionis q̃ religio ibi magis viget et melius obseruat nundā habebit locū q̃ hñc dicit: vt scilz nō admittat sine litteris ep̃i vel abbatis et c. Hñc aduertit qd qñq monachus transit de vno monasterio ad aliud causa leuitatis et in hoc casu verus est q̃ sine litteris non debet admitti in alto monasterio. xix. q. iij. statum⁹. et facit ad hoc qd no. p. Ber. d. c. licet. glo. sufficit tñ. qñq trāsīt causa pfectionis vite: et tunc si trāsīt ad monasteriū artioris religionis sufficit vt petita licētia sui prelati lz nō obtenta hoc faciat sicut patet. d. c. licet. Fallit tñ hoc si ex tali transiū sequeat grauis factura monasterio a quo transit vel etiā graue scādālū rōne transit⁹ talis psona. Nam in hoc casu etiā si teneat trāsīt⁹ pōt repeti nō iure ipso sed per viā restitutionis sñm Inno. hostien. et Jo. an. et alios qui sic notāt. d. c. licet. Ratio est q̃ si ppter lesionē in reb⁹ tpalibus restitui debz monasterio: multo fortius hoc erit in lesione que sequitur ex alienatione psonarū. Vbi vero vult transire ad parē religionē tñc petita et obtēta licētia sui abbatis etiā cū dispensatione sui ep̃i poterit transire. Et qd in hoc casu requiratur dispensatio ep̃i et eius licētia notant Inno. de renun. c. vlti. et Archi. de elect. c. si religiosus. glo. vlti. lib. vi. et tangit p eundē. xx. q. j. monachū. glo. vlti. et xviii. q. i. f. sed queres. de preben. c. cū singula. in glo. monachus. per Card. l. i. vñ. et ibidē per Jo. an. in no. Et hoc verum intelligo vbi vult transire ad monasteriū alterius dyocesi. scz cū si eiusdē dyocesis. Sic notat Antho. de butrio vñ alio docto. in c. signatur. extra de regula. Si vero velit transire ad laxiorem religionē non potest nisi de licētia solius pape no. per Johā. an. Card. et alios. d. c. cum singula. Quidā tamen doctores in hoc articulo obiciunt quod potest sufficere licētia ep̃i sc̃opi sicut poteris videre per remissiones. extra de

regula. c. signatur. vbi de hoc per Inno. hostien. et alios. Pro quorum opinionibus concordandis Antho. ibi sic dicit q̃ si nulla subest causa requirit licētia pape. Et sic intelligit glo. c. cum singula. Si vero subest causa et ingrediens luuens est: sufficit licētia ep̃i sc̃opi. si sub

cos regulares et moniales volumus obseruari. **h** Provideant etiam episcopi quot moniales in omnibus necessariis sustentari possint de bonis monasterij. Nec sustineant ultra numerum illum aliquos admitti. Nec etiā recipiatur aliqua postquam redacta fuerint ad

est causa et est maturus etate tempore recessus: tñc si causa transitus erigit celeritatem sufficit licētia ep̃i sc̃opi. si non exigit celeritatē tñc requiritur licētia pape: et sic intelligit glossam in dñcto. c. cum singula. Et per hanc viam reducit doctores ad concord. **g** Litteris ep̃i sc̃opi. hoc qd hñc dicit de consensu ep̃i sc̃opi intellige quādo transit ad

altam dyocesim: vt. s. dixi glo. pñ. ratio est q̃ in hoc casu ep̃i sc̃opus amittit clericum suum et ideo ip̃ius interest ne sine licētia sua transeat. secus tamen est si velit trāsire ad aliud monasterium eiusdē dyocesis: quia tunc sufficerent littere sui abbatis prout notat Antho. pñ. et de regula. d. c. signatur. et dixi. s. glo. pñ. **h** Vel abbatis. non intelligas quod vtrobis sufficiat habere litteras vnius vel alterius scilicet siue ep̃i sc̃opi siue abbatis. sz distributue legas: vt scilz in casu suo necesse sint littere abbatis et in casu suo necesse sint littere ep̃i sc̃opi sñm ea que dixi. s. duas bus glos. pñ. Et quod littere in tali casu requirantur cauetur expresse. xix. q. iij. statum⁹. et xx. q. iij. monachum.

i Prioris conuentualis. que equipollet abbati: vt dixi supra eodem capto inhibemus. s. hoc quocq. c. vñ. et glo. sequenti.

l Idem. scz quod dictum est de monachis.

m Canonicos regulares. qui nō multū sunt sēpuncta consortio monachorū. xx. q. iij. c. presens. ad fi. m. Obseruari. vt. i. nō admittant in alijs monasterijs sine lris cōmendaticijs ep̃i sc̃opi vel superioris.

n Provideant. tertia pars.

o In his necessariis. in quibus continent victus et vestitus et reparatio et sustentatio bonorū et edificiorum monasterij. arg. ad hoc. ff. de verbo. sig. l. in pñse. Appellatione namq̃ necessariorum continentur alimenta/vestituri et habitatio. ff. de ali. et ciba. leg. l. legata. et l. vlti. Pro quo faciūt nota. p. Archi. de prebē. c. si ep̃us. ver. necessaria. lib. vi.

p Sustentari. sup. sine penuria. si habes e. ti. c. vnico. s. sane. lib. vi. quo ad ordines nō mendicantiū. et concord. extra de institut. c. pñ.

q Bonis monasterij. sic ergo sñm facultates metende sunt expense et non sñm numerum psonarum possessiones querende. autentica vt determin. sit nu. clerico. vñtra medium.

r Sustineant. i. patiantur.

s Recipient. s. per abbatissam et conuentū de iure cōmuni de regula. c. si. cum sua glo. lib. vi.

t Redacta fuerint. forsan p mortē aliarū vel forsan p amotionē aliquarū i alia monasteria. q̃ si fuerit necesse numerū dñmīni bñ pñt aliq̃ue amoueri. In qua amonitiōe dñmīni bñ pñt remaneat debz illos. xviii. q. i. i nullo: et sic no. p. Vinc. de gl. l. c. p.

Questio.

et per Anthonium. de insti. c. j.

a **F**irmiter. simile habes. xvi. q. i. c. j.

b **S**i autem. veris.

c **H**anc formam. s. vltra tot in numero quot absq; penuria possunt sustentari de bonis monasterij.

d **Q**uod prioris. s. supra ubi non est abbatissa.

e **D**eponat. de ture coi pena est qd talis receptio non tenet. eo. tit. c. vnt. s. sane. li. vi.

f **I**dem. scilicet qd deponatur.

g **A**dgistris. de qbus p exem pti in ordine san cti Hilberti de semp. y. n. h. a. cuius ordinis principa lis pater appella tur magister.

h **P**rioribus. put est videre in Lincoln. diocesi. apud Wolyngeon et apud S. i. h. l. l.

i **C**ustodienti bus. i. gubernantibus. et de his lo quit decretu. xviij. q. ij. c. in actione. Sed hi in eodem monasterio cum monialibus morari non debent.

xviij. q. ij. diffini mus. et c. in nullo. sed habebunt mo nasterium per se loge positu a mo nasterio puellarum. ea. q. c. monasteria. nec in eodem choro ad psallendu cu3 monialibus debent in ecclesia simul int. resse. ea. q. c. perniciosa. p. ope finem.

k **A**dmissio. p. supponit admissionem huius modi pertinere ad magistrum vel priorem. qd tamen de ture non puto veris. qd de ture admissio huiusmodi monialium spectat ad abbatissam vel priorissam ubi non est abbatissa et conventus ut dixi. s. eo. ver. reclusatur. Hec videt qd tales magistri vel priores sint deputati ut aliqua potestate habentes saltem quo ad moniales nisi certis in casibus vltz vno casu ut sint eis in presidium administrationis et gubernationis.

Item alio casu ut sint eis patres spirituales ad doctrinam edificationem prout hec colligi possunt. xviij. q. ij. c. in decima.

l **S**tatuendum. vi. f. deponantur sic admittentes. oportet ut istud intelligas de his qui non sunt exempti. nam exemptos ligare non posset ista constitutio. nam extra territorium et c. de consi. c. ij. lib. vi.

m **C**onfiteantur etiam. veris.

n **A**b episcopis. sic ergo non pnt sibi p. s. confessorum eligere. s. ab episcopis deputatos recipere. ratio est. qd episcopi huiusmodi sunt in sua dyocesi. et sumit hoc ex. c. q. rell. glosis. xviij. q. li. fallit tñ hoc qñ sunt p. s. legare ut possint alijs confiteri iuxta ea q. leg. et no. de pe. et remiss. c. vlti. vel ex sue religionis p. neua institutione ordinati sit qbus confiteri debeant. als aut p. dicitis confitentibus. p. s. tñ curato ecclesie infra cuius parochiam de gnt. et de pent. et remiss. c. ois veriusq. nā et hi ab episcopis deputati existit in his que ad curas animarum p. tinent.

numerum illuz. Et hoc

firmiter a statum au ctuitate presentis concilij. Si autem decet

ro cōtra hanc formam aliquam contingat ad mitti: tam abbatissa q̄ priorissa deponatur.

Dez de magistris et prioribus moniales custodiētibz: sic cōtra hanc formā moniales admiserint h duximus statuendū.

Cōfiteā tur etia moniales sacerdotibus sibi ab episcopis deputatis. Clerici autem vel layci

frequentē non habeāt accessum ad claustruz monialium sine ratio

nabili causa. Idem. Religiosi et regulares non indulgeant commestioni et copotatio nisi sed solū statutis ho ris reficiantur nisi ob

tenta venia: aut infirmi sint aut in prelatoz obsequio. Qui vero ex iusta causa seorsum cō morantur: habeant se cum pro testimonio ad minus duos seniores.

Moniam inter alia bicia impetus gule viros religiosos lolet non mediocriter infestare: decernimus ut nec monachi nec canonici regulares nisi

hoyis statutis potatiōi

bic qñ pcessit monitio etia semel et illuc redierit p. s. nēdus est ar. ad hoc. de cohabi. cle. et mul. c. ij. Et sic sentire videntur Antho. et Petrus. d. c. monasteria.

r **C**laustrū monialū. i. ad ipsas moniales: et sic cō tinentis ponit pro cōtento. Et simile habes de exces. p. zela. c. si. naz nō solū moniales sed nec eaz loca debent frequentari. qñ em dōstē. in. d. c. monasteria. sepe intactis ab immunda cogitatione corpibus fugit ipsa castitas de moribus. xxxij. q. v. nec sola.

s **R**ationabilis causa. cōsanguinitas nō erit ratio nabilis causa nam sub cognati nōmie poterit culpa tegi. et ideo etia a cōsanguineis cauendū est. de cohabitatio. clerici. et mulie. c. j. Que igitur sit causa ratio nabilis: relinquit arbitrio iudicis. et de offi. deleg. c. de causis. vlt. poterit dici rōnabilis causa ppter me dicos/sartatectores/carpētores/et mōi iuxta no tata Jo. an. in. c. periculoso. s. caus. e. ti. li. vi.

t **M**oniam inter alia. Ista est constitutio eiusdē culus et superior. et facit principaliter duo. Primo statuit circa abstinentiam regularium quo d. iussio. ad potationes et c. Secundo vi. Ad hec. disponit pro eorum regimine dum sunt in misericordia.

u **S**ule. de quo vltio plenius videre poteris. s. de officio archiepiscoporum. c. i. s. regula.

x **I**nfestare. cū tñ a crapula et ebrietate eos p ceteris veniat abstinere. de vi. et ho. cert. c. a crapula. y **M**oniam statuta. sup. em regulares observantias. licet em qñ esurimus sine culpa comidimus. v. disti. c. vlti. in fi. et quicquid et quantum placet. xl. di. q. i. quis et c. de iuste. hore tamē statute seruandū sunt et ad co

o **C**lerici aut. s. s. et intellige de secularibus quoz ap Clerici ap pellatione nō p. tinent mona. nā monachivltiere de pellatione bent in coi: vt p. z. c. cū ad monasteriū. S3 clerici non venit seculares pnt habere p. z. sicut notat Ber. de of. monachus ord. c. i. s. seclares. Et q appellatione clericoz nō

contineant mona chi notat Antho. et de insti. c. j. p. z. pter hoc q ibi dicit monachorum aut clericorum: in hoc tñ casu idem qd hic statuit de clericis d3 intelligi gi de monachis. xviij. q. ij. c. diffini mus. et tribus. c. sequentibus.

p **L**ayci. s. s. m. le habes de vita et honesta. clerico. c. monasteria.

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

q **F**requentez. iterationē significat em Ber. d. c. monasteria. dōstē. tñ intelligit hoc s3 modū lo quendi vltati est vt se3 tunc dicit frequentatio quan do homines in claustrū obloqui in tantū vt fama perueniat ad prelātū. lxxvj. dist. si qd. de accus. c. qualis ter. li. Unde em hoc remanet in arbitrio iudicis. ar. de of. deleg. c. de causis. tu

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

medendum fm canones statuitur hora tertiarum .
xliij. distinctio. non liceat.

Comestationi. q. clericis & religiosis oino phis
betur sicut patet. xliij. dist. per totu. & dr comestatio
frequens & voluptuosa comestio fm Januen.

Bacare. id
est operā dare.

C Si ho situe
runt. h. & nota q
hic de esurie nō
chil dr & ppter ea
q. ad comestio
nez et ipa statuta
hic nō prouidet.
C Impetrata.
non ergo sufficit
petere lnam nisi
concedatur.

Regulariter
id est fm obseruā
tiam regularem.

Refectoriū.
nō autē locū alij
sed locū ad talem
vsum deputatus.
Recessitati.
scz corporis quo ad
sitim.

Voluptati.
id est delectatio
nēz supfluitate.

Ad hec. h. &
l. **I**nfirmitas.
eosq. p. p. iden
tem ad infirmo
rū cā recreatiōis
deputantur.

Exipimus.
vt. f. nō teneantur
adire refectoriū.

Obssequijs
platoz. i. abbatū
v. priorū quales
sunt capellani & ad ministratiōē habentes ad. v. h.
namq. ad cellarium abbatis vel als officij sui si sic
se habeat vsus p. tali necessitate recurrere possunt.

Ad hec. secunda pars.

Iusta de cā. iudicio abbatis v. p. ois reliquēda.

Secusum. et locū cōsuetum ad reficiendū v. p. u
ta refectoriū extra eo. c. ad monasteriū. s. in refecto
rio. xidē potes itelligere de infirmo in casu suo.

Item de aula vel camera abbatis in casu suo. nam in
his locis nō est opus prouisione de qua sequit quia
in refectorio cunctos superuidet presidens eidē : in
infirmo solo infirmas cognita excusat cū supui
sione infirmarū. in aula v. in camera abbatis sufficit
superuissio ipsius abbatis in cuius presentia reficiū
tur. oportet itaq. itelligere hoc q. hic dicitur de his
qui dispensatiue in alijs locis recreantur.

Misericordia. id est relaxatiōe austeritatis ob
seruantie regularis ad tempus & loquit fm consue
tudinē diuersorum lo. orum in quibus religio si per
septimanas alternatim recreantur & sunt exonerati
a choro & obseruantia claustralī.

Semper. s. dum sunt in misericordia : & intelle
gas ciuili modo non scilz vt omni hora & omni loco
sint cum eis presentes. Sed quod cum eis de mona
stio egrediantur & regrediantur & interim cum eis
in loco misericordie conuersentur : non enim intel
ligi debet de qualibet instanti. arg. ad hoc. ff. de serui.
l. si tui. ff. de edictis. quid si venditor. vbi patet qd
non debet fieri interpretatio amara. faciunt ad hoc

aut comestationi^a bac
re^bsumant. Si vero
situerint impetrata^d li
centia regulariter refe
ctoriū^f introeāt & sic ne
cessitati^g subueniāt nō
vt cōsulant voluptati^b.

Ab hacⁱ tamē gene
ralitate infirmos^h exci
pinusⁱ & eos qui sunt
in obsequijs^m prelato
rum. **A**d hecⁿ statui
mus vt cū pro debilita
te vel alia iusta^o de cau
sa monachi seorsuz^p in
misericordia^q cōmoran
tur : sempr^r habeant secū
duos^s ad minus senio
res^t qui aliozū^u leuita
tes debita correptione^r
cōpescāt. Et qui post
modum in capitulo te

notata p. Archidiaconum. xxiij. distinctio. sacrosan
cta. ver. constitutis. & in constitutione Theonis ad vi
cariam. ver. continue. per Johan. de athona.
Sam si ore duorum ad minus stat testimonius
solidum. de testi. c. in omni.

stificēt quāle miseri
corditer³ fuerint cōuer
lati. **I**dē^a inter canoni
cos regulares & monia
les volum⁹ obseruari.

Iohannes peccam.
Monialis que nō co
gitur medicare : non sit
bltra tres dies natura
les etiam euz socia q.
tumēti^q sit bone fame
apud parentes aut no
tos suos : nisi bz gente
necessitate aut causa le
gitima cū episcopi as
sensu interneniente.

Sanctimonia
les^b plurime i
bagationis^c vicio dele
ctantes dine^d bagātis
exēplo i^e z sine corruptio
nis scandalū imo lōge^e

scilicet verbalit que debetur senioribus super iunio
res. non autem e contra. i. q. d. septima paulus. et
hoc verum nisi malum exemplum senioris iuniores
trahat ad interitum vt ibi patet.

Et qui. scz seniores.

Ad intercorditer. id est in misericordia existēs.

Idem. s. quod dictum est de monachis.

Sanctimoniales. h. ec constitutio est per Jo.
peccam. edita Cantuariensi. archiepiscopum Diuisio.

Et facit duo. Primo disponit circa absentiam mo
nialium a monasterio. Secundo ibi hanc autem re
stringit suum statutum quo ad quasdam montales.

Bagationis. que personis religiosis prohibes
tur. xvi. q. i. quidam : & c. monachi : & maxime montas
libus sicut patet eodem titulo. c. vnico. in principio.

Dine. supple filie Jacob & Lyde de qua legitur
Genes. xxxliij. quod egressa vt videret mulieres res
gionis vi oppressa est a Sichem filio emor.

Longe perniciosus. quia peccatum Dine
non erat nisi simplex fornicatio. Non enim legi
tur ipsam tunc fuisse maritatum : erat tamen vir
go et sic in eius corruptione aggravatum est pec
catum & commissum est stuprum vt patet in tex
tu. sed in corruptione montalis non solum com
mittitur stuprum eo quod fuerit virgo : sed adul
terium quia sponsa christi. xviij. questione secunda
distinimus. Item incestus. xxviij. distinctio. vi
rgines. Item sacrilegium. xxviij. q. d. i. virginibus.

Seniores.
Istud vt credo su
ptū est de. c. i. xli.
qd. i. Et nota qd
senior dicit q. q.
ratione etatis. q. i.
q. rōne admissio
nis in religione.
q. i. q. rōne or
dinis presbyteria
lis. lxxij. distin.
porro. sed hic sus
mitur senior non
solus pro presby
tero sed pro sento
re i religione. nec
requiritur qd ta
les simplici sint
seniores sed suffi
cit q. sint de sento
ribus. ar. ad hoc.
extra de electio. c.
cum dilectus. vbi
sufficit electū esse
dignum licet mul
ti alij fuerint di
gniores. & ibi sic
notat per Jo. an.
ver. digniores.

Altor. duos
cōprehēdit ad mi
nus. ff. de testi. l.
vbi numerus : &
sic cū duobus se
nioribus possunt
esse quattuor i mi
sericordia.

Correctiōe.

Et horum omnium incestus est grauius peccatum.
xxij. q. vii. adulteri.
a. Affidue. i. est studiose vel frequenter.
b. Saluti cōsulere. et merito q. de platoz manib.
sal. aiarū suoz subditoz exigit. de symo. c. 13 hely.
de offici. ordia. ir
refragabli.

Excoicatio-
nis. scz ferende.
d. Cū socia. nō
cū decet vt rells
giosi soli trāseāt
eē. septa monaste
rijz maxime mo
niales. naz etiam
abbatissa mona
steriū exire nō dz
nisi cū honesta et
decetī societate si
cut patet. e. titu. c.
vnico. s. verū qñ.
lib. vi. z tñ nō nisi
ex certa causa vt
ibi pr. Auteqd
itagz hīc statuat
vex est de iure cō
muni q moniales
remanere debent
sub ppetua clau
sura nec exire de
bent quouismodo
nisi in duobus ca
sibus limitatis in
c. vnico. e. tit. li. vi.

Casus in q
b. licite po
test monia
lis monaste
rium exire.

Unus casus est qñ alicui monializ accidit infirmitas euidēs talis vīcz ppter quā nō pōt sine graui pe
rkulo seu scādalo morari cū illis in monasterio. hoc
pr. d. c. vnico. s. itagz. Scds casus est qñ abbatissam
vel priorissam oportet exire causa homagij faciēdi
vel ad prestandū fidelitatis iuramentū alicui pñcti
pī seculari put pr. ibi. s. verū qñ abbatissa. Et pro
pterea constitutio ista modicā vīm obtinet respectu
iuris cōis qd tolli nō pōt p cōstitutionē inferioris.
de elec. c. ne roman. in cle. Si igit querās de quo ope
ratur ista cōstitutio marie cū Jo. pecehā auctor huius
ius cōstitutionis bene nouerat cōstitutionē illā bo
nifacianā. e. tit. lib. vi. Rationē bonā nō vīdeo nisi qd
illa cōstitutio Bonifacij forsan nō erat acceptata in
Anglia nec exēcuta. put in plurib. monasterijs mo
nialū in Anglia hodie videmus ad oculū. vñ in hoc
casu bene pcedit ista cōstitutio que disponit circa sp
farum egressum. Sed tūc insurgit dubiūz quomodo
possent moniales resistere hmoi cōstitutioni p dīcte:
vt scz nō remaneāt sic incluse. Heclo rñdere nisi p
pter tepiditatē epozum quibus sub sunt. Cōsiderare
em debet q infirmitas illi capī periculoso. dirigitur
epīs qb. subsunt hmoi moniales vt pr. ibi. s. z qñ.
Itē abbatib. exēptis z nō exēptis qb. subsunt ali
que moniales: sicut patet ibi. s. abbates & o. Sed ve
rum est in regno Anglie p maior pte q moniales q
regunt p religiofos sunt incluse. Ille & o. que imme
diate subsunt epō nō sunt incluse: z sic apparet qd
negligētia circa hoc remāsit in epīs nec potest illū
sus pferibi prout ibi nō. Archi. sup. s. obedisse. Et
sic pscriptio epōs excusare nō pōt iuxta nota. ibi p
Archi. allegat ad hoc. c. cū tanto. e. de consuetu.
e. He dū sola. hoc ideo dicit q. q. cūz socia posset
exire videbatur forsan quibsdam satis honestum
ex causis infra scriptis videlicet causa visitandī pas
rentes vel propinquos. quod tamen hīc reprobas
turn nisi ad tempus certum z cum licentia hoc intela
ligas: vt. s. eo. c. inhibemus. s. ne viris.

Parentes. scz patrem vel matrem.

Affines. vtpura socerum/socrum/generum/nu
rum/nouercam/vitricum vlpriugnum. ff. de grad.
l. non facile. s. affines.

Propropinquos. pōt intelligi de ppropinquitate fm
gradus. xxv. q. i.
de ppropinquis. vel
pōt intelligi de
propinquitate re
spectu ipsius mo
nasterij. z vterqz
intellectus est sa
tis bonus.

Extraneos.
nulla cōsanguinit
tate vīc affinitate
eis cōiunctos: z
not. q. extrane. dī
cit qñqz oīs citra
parentē p vīrlēz
serū descendentes.
L. de rei vpo. act.
l. i. s. extraneum.
Itē extraneus. i.
oīno ignot. L. s.
here. insti. l. extra
neum. Itē extraz
neus. i. nō cōiun
ctus. Insti. de he
re. quali. z diffe.
sceteri.
li. Fame. i. bo
ne opinionis siue
estimationis. ff. s.

Extrane.

nig. existāt vltra tres
dies. naturales causa
recreatōis. phendina
re seu pro quacūqz ne
cessitate. vī occasione
vltra sex dies cessante
infirmitate. cōmorari
presumant nisi loco
episcopis aliud aliquo
tiens. ex causa. necessa
ria videatur de quo eo
rum conscientias in
tremendo iudicio one
ramus. Hanc autem
ordinacionem ad
illas non extendimus

vas. z extra ordi. cog. l. cognitionū. s. estimatis.

Eminentie. i. status vel dignitatis.

Religionis. i. perfectionis vel sanctitatis.

Dies naturales. quarum quilibet consistit ex
xxij. horis z cōprehendit diem z noctem. ff. de p. b.
fig. lib. s. culis. in glo.

Recreationis. i. solacijs opus est enim hominibz
qñqz habeat corporale recreationem. Sunt namqz
in homine vt ait ph. s. vii. Eth. naturales motus z
operationes ad laborē. Labor em est cōstitutiuus
cuius ratione in quantum est labor quilibet laborans
indiget quiete sic etiā quo ad tristitiā que cōsurgit ex
labore indiget aliquo demulcēte sicut delectatio cor
poris moderata sit quies in bono delectante.

Perhendinare. id est vnum diem vel plures in
ocum trahere. fm Ianuē.

Necessitate alia. videlz a necessitate recreatio
nis potes ponere exemplum ob necessitatem alicuius
lus medele facende vel recipiende.

Occasione. puta cōsolādī parētes infirmos vel
foran ipoz exequis interessē dīsi interim morant.

Vltra sex dies. supple naturales. vt. s.

Infirmitate. foran ipaz arripēte dūmodo est
ad extra. z sic infirmitas est sola causa eaz excusans
si sit perhendinans vltra tempus hīc limitatum.

Nisi. excipit a prius dictis.

Episcopis. z sic abbatissa nō potest licentiar e
vltra tempus hīc statutum.

Alquodens. non tamen sepe.

Causa necessaria. iudicio suo relinquenda.

De quo. scilicet licentiam dando ipsas moniales vltra
tempus hīc limitatum.

Eorum. scz episcopozum.

Consentias oneramus. ipsi ergo in hoc sibi
pserunt iudices prout not. alt. Archi. de rescript. c.
statuimus. s. assessorem. ver. relinquitur. lib. vi.

Hanc autem. secunda pars.

Illas. scilicet moniales.

A Exterius. id est ad extra.

Coguntur. scilicet necessitate compulsi. quia alii non habent sufficienter unde vivant. et sicut videtur non loquuntur de his quarum ordo fundatur super mendicantem. vide. f. in glos. prox.

Concedicare.

contra istud opposi-

nit. s. e. c. o. m. s. p.

ut deat. z. c. v. nico.

s. sane. e. t. l. b. vj.

In q. b. locis ordi-

nati q. numer. mo-

nialium d. ita mo-

derari in monaste-

rio q. absq. penu-

ria possint susten-

tari de bonis mo-

nasterij. ergo si sic

observatu sit non

habebit locus qd

hic d. z. q. d. cogun-

tur mendicare. z.

hoc veru est in mo-

nasterijs no men-

dicantia sicut p. z.

d. s. sane. p. all. In

telligas ergo hoc

q. hic dicitur quo

ad moniales q. vi-

uunt ex medicita-

te z. no hnt posses-

siones neq. reddi-

tus vi uiuat. Hec

obstat q. dicit hic

cogunt z. c. q. illa

coactio pot. verifi-

cari no solum vbi

possessionis de

ficiat. puer. tpa-

les s. etia vbi nul-

las hnt possessiones

s. v. l. sup. meditate

incerta si

cur faciat frs. na in

talibus monasterijs

no precepti

tur t. ar. numerum

sicut patet. d. s. sane.

prealleg.

Concedicare. ista lra

vt videt. p. supponit

q. me-

dicat. moniales pnt

egredi psonali ad

medicadu.

hoc tñ no est ver.

de lure coi. q. quo

ad clausura co-

prehedunt. vntuerse

z. singule miales

culu. s. q. s. sint

religionis v. l. ordi-

nati sicut p. z. e. t. c.

p. c. l. o. s. o. s. i. l. b.

v. j. nec possunt

exire nisi in duobus

casib. de quibus

d. r. s. e. o. d. e. m. v. e. r. b. c. u. m. s. o. c. i. a. o. p. o. r. t. e. t. a. q. v. t. i. t. a. z. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. a. s. d. e. n. o. i. n. c. l. u. s. i. s. p. r. o. u. t. c. o. m. u. n. i. t. e. r. s. t. a. n. t. m. o. n. i. a. l. e. s. p. e. r. t. o. t. a. m. A. n. g. l. i. a. m.

Pures inuenimus. Hec est constitutio Johan-

nitis peccam. apud L. hite. Et habet duo di-

cta. Scdm ibi Et q. In primo. recitat quanda abu-

sionem. In secundo ordinat remedium.

Sancti Augustini. vt puta canonicorum regu-

larium z. aliorum qui profitent regulam beati Augu-

stini. Sunt eni tres regule a parte iuris coi. s. quaruz

alteri obligantur religiosi v. l. z. beati Benedicti/ Ba-

siliij z. Augustini. v. l. s. q. s. p. m. s. c. l. o. s. a. m. v. i. l. tñ in cle-

s. de decimis. ver. religiosi. dicit q. oēs religiosi mlti-

tant sub vna de tribus regulis v. l. z. Benedicti/ Au-

gustini/ vel Francisci: si Franciscus supplantauerit

Basiliu nescio. Scio tamen fm decreta tertia

regula de approbatiōe est Basilius non Franciscus.

Matricibus ecclesiis. sic dictis q. ab eis tanq-

filie a matribus procedebat. Aliter dicit matrx ec-

clesia illa que est maior z. baptismalis: que ideo dicit

matris q. sicut mater gnat sic illa regenerat per ba-

ptismu. sic sumit de p. s. c. r. i. p. c. i. z. c. e. x. t. r. a. s. m. i. s. s. i. a. d. e. t. r. a. s. m. i. s. s. i. a. c. p. r. e. t. e. r. e. a. i. j. z. n. o. t. a. d. e. s. e. n. e. x. c. o. c. i. s. j. s. m. a. t. r. i. c. e. z.

que exterius cogun-
tur medicare libinecel
saria dum medicant.

De religiosis domibus.

Iohannes peccam.

Domus que per ce-
rimonias ab ordine sa-
cti Augustini alienate
sunt: cogantur nichilo-
minus saluis cerimo-
niis capitulo generali
interesse: aut iter se no-
uum constituere.

Pures inue-
nimus religio-
sas domus or-
dinis sancti Augustini
que pro eo q. olim qui-
busdam matricibus ec-

per Johan. an. in clemen. z. concoz. l. b. i. Paulus. e. s. h.
b. Ultramarinis. inter monachos p. z. ex. p. l. de
Luniacensibus/ Listerclensibus/ z. Cartusienib. p. z.
etia de domo sancti Anthonij Londoni. cuius domus
superior est in regno Aquar. apud Glenn. z. est or-

clesijs ultramarinis h
adheserant: a quibus
modo immo ia diutur-
no tpe se pate nescunt
occisione quarunda ce-
rimoniaru a dictis ma-
tricibus domibus rece-
ptatum: per quas dis-
crepant a ceteris eius
dem ordinis domibus
in Cantuariensi prouin-
cia constitutis no con-
ueniant cu ceteris in ca-
pitulo generali singu-
lis triennijs iuxta con-
ciliuz gñale celebrado.
Et q. turpis est parg-
que non conuenit suo
toto. Statuim. vt de
cetero oēs huiusmodi

etum. etia si illud ius siue priuilegiu in dei honorem
inductu sit. xvij. q. iij. v. r. o. z. l. b. i. p. Joa. Hec obstat
c. si diliget. in fi. et de foro cope. vbi apparet q. iuri
indulto collegio v. l. vntuersitati no pot. renuciari: qz
ius copetens alicui collegio v. l. vntuersitati p. singula
riu psonaz renuciatione no pot. tolli vt ibi p. z. sed p.
renuciatione vntuersali z. collegialiter facta sic. Ad
qd facit dictu. c. si de terra. na si ibi tacite tollat pua
legium collegio copetes p. no sum. ergo multo for-
tius hoc poterit fieri per expsum requisit tñ in hoc
casu tractat. qui solet haberi in alienationib. extra
de his que fi. a prela. sine consensu cap. c. tua nuper.

Cerimoniaru. que consistunt in variatione obse-
quiorum: in discretione ciboz: in differentijs sacrifi-
cioruz: in expiatione immundiciarum: in obseruatione
solennitatu: in differentijs coloru vestiu z. huiusmodi.

Per quas. scilicet ceremonias.

Discrepant. id est discorant.

Ceteris. i. oibus. nam verbu ceterozu oia copre-
hedit. ff. de p. b. sig. l. ceterozum. Et circa hoc vide no.

per Johan. an. e. t. c. v. nico. s. ceterozum. lib. vj.

Ordinis. ordo z. religio id significat sicut plas-

ne concludit Jo. an. e. t. c. v. nico. s. ordinē aut religio-

nem. lib. vj. vbi tñ ponit remissiones in contrarium.

Non coueniunt. id est simul cum eis no veniunt.

Generall. est de sta. mo. c. in singulis. ver. hoc ipz.

Et quia. secunda pars.

Suo toto. v. l. s. d. i. s. t. que contra.

Infususmodi domus. que scilicet ois adheret

domib. alienigenis. sed modo sunt sepa rate ab eis.

Et dicitur domus. id est inhabitantes domus ipsas vt

sic contentum intelligatur per continens.

dinis scilicet Augusti-
stini. p. z. etia ho-
die ex. p. l. de do-
mo de Syon or-
dinis scilicet Augusti-
te Londoni. d. y. o. s.
ces. cuius domus
principalis est in
wastena in regno
Suecie z. viuunt
sub regla scilicet Au-
gustini. Dicta tñ
domus de syon ho-
die non subiacet
domui de wastes-
na virtute ordina-
tionis aplice qua
videt z. palpauit.

Adheserant. s.
tanq. media z. ab
eis depēdētes. z.
eis subiecte. de re
scrip. c. i. in clesij.
h. Segate. for-
san auctoritate se-
dis aplice v. l. d. cō-
sensu domus supio-
ris q. bene potuit
renuciare iuri si-
bi copetenti in do-
mo inferiori z. si
bi subiecta. c. de
crimi. falsi. c. si de
priuileg. si de ter-
ra. ff. de pact. l. pa-

Cerimonie
in quib. co-
sistunt.

Dulcis.

Religioso
rum diuersi
si habitus.

Observantia de istis ceremoniis dicit. s. e. f. cert
monari. Et ex ista ista apparet q. caplin generale
cerimonias talitollere nō pōt. Sunt enim aliqui
de ordine sancti Augustini qui tunc rochetto lineo
z desuper capa nigra ante aperta. Aliqui totaliter

vrunt vestibus al
bis lineis aut la
neis. Aliqui vtun
tur desup capis
nigris clausis cuz
cruce ante pectus
impissa. Aliqui de
ferūt idumēta al
ba cū cruce apo
stata: sic in talib⁹
vult ipsoz cert
mōlas eis saluas
esse. Et idē intel
ligas de discretio
ne ciboz. Itā ali
qui vescuntur car
nelis: aliqui nō: ali
qui certis tpsibus
sestunāt: aliqui nō
sestunāt. Sic etiā
alod vtunt ocreis
sicut mōdachi. Alij
vtunt sotularib⁹
sicut clerici secu
lares.

Speciali
ter. i. singulariter
per singula eoz
monasteria. Et
sic generalis mo
nstrō non esset suf
ficiens.

Locoꝝ epōs.
nō oportet q. hoc
fiat personaliter
per ipsum epīm: sed sufficit quod per alium fiat ipi⁹
precepto z auctoritate fm ea que dicit. s. de consi. c.
i. ver. vel eozum officiales.

Alijs canonicis. supple eiusdē ordinis.

Uel si. verū.

Inter eos. i. qui adhibebant alienigenis.

Et alios. indigenas de prouincia Cantuariensi.

Substantialia. q. cōstitūt in tribus. scilicet abdicatōe
prietatis. obseruatōe castitatis: z obedientia. et de
sta. mo. c. cum ad monasterium. ad fi. z no. extra de res
gula. s. ad quid teneat. per hostien. in summa.

Monabilis diuersitas. hanc diuersitatē fm sensu
sum ist⁹ littere qualis esset nō bene concipio. Nam

vnuerſi religioſi tenent ad tria supradicta sicut pty
de sta. mona. s. in qbus conueniūt p hostiē. i. summa.

Sed intellige hanc diuersitatē fm diuersitatē regu
laris obseruatōe quo ad exercitiū variū iuxta institu
tiones diuersarum religionum. Aliquorum enim res

ligioſorum ordo instituit pncipaliter ad opera vī
te contemplatiue q. cōstitūt in studio z oratione sicut
ordo Cartusien. Aliozū vero ordo instituit ad obser

quia hospitalitatis z infirmorum vt ordo cruciferos
rum z sancti Anthonij vienne. Quorūdam vero or
do instituitur ad predicatōē/ doctrinā/ z cōsiliū

animarū sicut patet in fratrib⁹ predicatoribus/ mi
noribus/ augustinis/ z carmelitis. aliozū vero ordo

instituitur ad militiam vt hospitalarij z olim tem
plarj ex quib⁹ patet q. religiones diuersificant s. di
uersos actus exercitōz nam in vna religione castis

gat coꝝpus p abstinentiā. in alia per nuditatē. in re
liqua per operationē manūz. vñ p hec diuersa offi
cia siue exercitia lz tēdēt ad eundē finē dicunt reli

domus salua cerimo
narum suarum obser
uantia specialiter mo
neantur per locozum
epōs vt cōueniant cuz
alijs canonicis in ca
pitulo generali de regi
mine z refoꝛmatōe or
dinis communiter tra
ctaturi. Uel si inter
eos z alios quantum
ad substantialia reli
gionis sue sit notabi
lis diuersitas: sibi ipsi
separatim constituant
capitulū generale alio
quin hoc facere per cē
suram ecclesiasticā cō
pellantur.

Mandus.

giones diuerſe: tum ratione diuersarum institutio
num: tum ratione diuersi habit⁹: tum ratione diuer
se nominationis. Pro qua materia videre poteris
notata per Petrum de ancho. extra de regula. c. s. a
na. verū. secundo opponitur.

Religiosi non sibi do
mum hospitale: aut ze
nodochium construant
aut loci ordinario regu
lam viuendi accipiant.
Anachorite nō fiant si
ne speciali episcopi ap
probatione: nec facti se
cularib⁹ hospita sine ho
nesta causa prebeant.

Quoniam religio
num imminēs
diuersas grauem in ec
clesia dei cōfusionē in
ducit: precipim⁹ q. qui
volūt domū hospitale
seu zenodochiū funda
re de nouo regulam
z institutionem a lo
ci ordinario accipiant

plone seculares in domib⁹ hōmī reclusoz hospitent.

Diuersitas. q. pñstt i multitudine domoz rel
giosaꝝ s. q. quosdā. s. hoc nō placet q. q. tunc dīq. mul
tiplicaret religio nīgroz monachoz nō eēt nisi vna
religio. Sed hec diuersitas attēdī dī fm diuersitas

tem regulariū habitū/ z sectarū sicut patet eodē tit.
c. vnico. lib. vi. Et in hoc concoꝛ. ter. extra eo. titu. c.
finali. vbi pñstt nouā religionē institui.

Cōfusionem. cōcoꝛ. extra. e. c. fi. z. c. vnico. lib. vi.

Domū. supple religioſam. i. monasterium.

Hospitale. quod inter loca religioſa numera
tur extra eo. c. ad hec.

Zenodochiū. i. locū vbi recipiunt senes z debiles
fm wil. in cle. per lras de pñe. vñ dīc q. zenodochiū
est loc⁹ plus vbi paupes peregrini recipiunt sicut no
tatur. r. iij. q. viij. scimus p. Jo. z ibi ponit differētia

inter zenodochiū/ Berontochonū/ z Bephotros
phum. sed meli⁹. e. ff. c. de zenodochijs. p. host. in le
ctura. q. sup hoc dat remissiōes tam ad iura ciuilia q.

canonica. dicit tñ q. qñq. sumit p quolibet hospitali
z sic sumit. d. c. de zenodochijs. fm eum: z de predi
ctis ponit Archidia. in loco preallegato. hos nō sus.

Infirmitas. i. belpo geron: orpho: nofo: zenog.

Infirmitas vetulus puer infans z peregrinus.

Fundare. id est de vel a fundo in structuram ali
quam erigere.

De nouo. sic ergo de renouatione vñ reparatio
ne altius loci talis antiqui non debet intelligi hec
constitutio: z sumitur hoc ex. c. fi. extra eo. ff.

Regula. fm quam sibi instituēdi vīuere debēt.

Institutionē. i. ordinationē quo ad statuta.

Loci ordinario. i. epō. sed contra hoc opponit.

Separatim.
sic. vt simul non
cōueniāt in eodē
loco.

Alloquin. i. si
nec cū alijs conue
nire nec per se ca
pitulum generale
celebrare volunt.

Moc facere.
scz cū alijs cōue
nire vel per se ca
pitulū celebrare.

Cōpellant.
intellige de non
exemptis: qz exē
pti p epōs ad hoc
pñstt nō possent
cum nō sint eozū
substiti. de cōsti. c.
ff. lib. vi.

Quoniam
religionū
hec cōstitutio q
est pñstt facit
tria. pñmo sta
tuit circa noua lo
ca religioſa fun
danda. Secūdo ibi

Ad hec. statuit
quid fieri debeat
circa anachor
tas vel reclusos.

Tertio ibi in do
mib⁹. phibet ne

seculares in domib⁹ hōmī reclusoz hospitent.

Diuersitas. q. pñstt i multitudine domoz rel
giosaꝝ s. q. quosdā. s. hoc nō placet q. q. tunc dīq. mul
tiplicaret religio nīgroz monachoz nō eēt nisi vna
religio. Sed hec diuersitas attēdī dī fm diuersitas

tem regulariū habitū/ z sectarū sicut patet eodē tit.
c. vnico. lib. vi. Et in hoc concoꝛ. ter. extra eo. titu. c.
finali. vbi pñstt nouā religionē institui.

Cōfusionem. cōcoꝛ. extra. e. c. fi. z. c. vnico. lib. vi.

Domū. supple religioſam. i. monasterium.

Hospitale. quod inter loca religioſa numera
tur extra eo. c. ad hec.

Zenodochiū. i. locū vbi recipiunt senes z debiles
fm wil. in cle. per lras de pñe. vñ dīc q. zenodochiū
est loc⁹ plus vbi paupes peregrini recipiunt sicut no
tatur. r. iij. q. viij. scimus p. Jo. z ibi ponit differētia

inter zenodochiū/ Berontochonū/ z Bephotros
phum. sed meli⁹. e. ff. c. de zenodochijs. p. host. in le
ctura. q. sup hoc dat remissiōes tam ad iura ciuilia q.

canonica. dicit tñ q. qñq. sumit p quolibet hospitali
z sic sumit. d. c. de zenodochijs. fm eum: z de predi
ctis ponit Archidia. in loco preallegato. hos nō sus.

Infirmitas. i. belpo geron: orpho: nofo: zenog.

Infirmitas vetulus puer infans z peregrinus.

Fundare. id est de vel a fundo in structuram ali
quam erigere.

De nouo. sic ergo de renouatione vñ reparatio
ne altius loci talis antiqui non debet intelligi hec
constitutio: z sumitur hoc ex. c. fi. extra eo. ff.

Regula. fm quam sibi instituēdi vīuere debēt.

Institutionē. i. ordinationē quo ad statuta.

Loci ordinario. i. epō. sed contra hoc opponit.

Separatim.
sic. vt simul non
cōueniāt in eodē
loco.

Alloquin. i. si
nec cū alijs conue
nīre nec per se ca
pitulum generale
celebrare volunt.

Moc facere.
scz cū alijs cōue
nīre vel per se ca
pitulū celebrare.

Cōpellant.
intellige de non
exemptis: qz exē
pti p epōs ad hoc
pñstt nō possent
cum nō sint eozū
substiti. de cōsti. c.
ff. lib. vi.

Diuſſo.

zenodochi
um quid sit

Uersus.

Religioso
rum varia
institutio.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

nam in. c. fi. eo. d. q. volēs fundare bonū religio-
sam de nouo accipiet regulāz institutionē de appo-
batis. ex qua lra apparet q. talis fundator pōt p se
sine cōsensu epī eligere regulāz facere statuta dū nō
sint de approbatis. Solutio. ista cōstitutio supplet
ad illud qd in. d.
c. vlti. nōnis cōsu-
se dictū erat. vt. f.
talis fundator nō
per se sed ab epō
regulaz z instituz-
tionem accipiat.
Epūs tñ videre
habet q. sint d ap-
probatis vt ibi dī-
ct. vñ p intelles

secundū quā viuāt re- gulariter & religiose.

Ad hec districti in-
hibem⁹ ne inclusi bñ-
cluse z stituant alicubi

ctu horū que hic dicunt aduerte q. regulariter z de
ture cōt talia loca religiosa de qbus hic loquit sunt
in ptate epī vt patet ex. e. c. de zenodochijs. z hoc ve-
rum quo ad ptectionem nō quo ad tpalia que nō dī
sibi vsurpare sed dare operā vt expendant in illum
vsu ad quē destinata sunt vt ibi patet. Ad hōz tñ ta-
lia loca cōstitūt in ptate alterius q. epī forsan ex sta-
tuto facto in fundatione locorum vel als ex prescrip-
tione legitima vel pīuilegio pape sicut patet eo.
ti. q. cōtingit. in cle. j. respōso. fm. J. o. an. in no. d. c.
de zenodochijs. z ille qui dicit talē locū exemptū ab
epō hoc pbare debet fm. J. petrū de anchora. e. c. que
exemptio licet pbat in certis capitulis nō tñ pdest
in alijs. ex eo. c. cū venerabilis. Sic etiam heremite
sunt epō. x. c. dī. c. nulla. z scias q. talibus locis
non pnt accedere ecclie neq. cymiteria neq. altaria
nisi auctoritate episcopi vt patet. d. c. q. cōtingit. nec
possunt erigi talia loca hñtia spūalia tura ānexa si-
ne auctoritate epī z fm quosdā hospitale vel zeno-
dochiū aut loc⁹ cōsilis pius nō pōt fundari eo modo
q. episcopus nō possit se introumittere. ar. c. requisisti
de testa. ff. d. leg. iij. l. nemo pōt. wll. tñ de mōte laud.
dict. j. z hoc intelligas verū quo ad tpalia mīstranda
vt puta hospitalitatē tenendā z etiā in aliquo orato-
rio ibi erecto: nō tamē ad instar ecclesie orādū absq.
missarum celebratione sacramētorū aut sacramē-
talium ministratiōe: q. super talibus in spūali-
bus episcopus in sua dyocesi erit pordinator z dī-
spostor vt pāxi: z sic apparet in. d. c. vñcūq.

Ad hec. secunda pars.
b. Includi. intellige de singulariter inclusis quas
les sunt apud nos anachorite. nam de cōmuniter in-
clusis quales sunt vel esse debēt oēs montales. de sta-
tu monacho. c. vñco. lib. vi. non debet hoc intelligi.

Alicubi id est in aliquo loco.

Dyocesani. Et sic inferior epō hāc licentiā da-
re nō pōt. Cui cōcor. in fili. qd legit z nota. in cle. j.
de iure patro. vnde nec abbas pōt licētiare mona-
chum suum vt includat. nec obstat q. sequit de excef.
p. zela. c. vñco ad fi. lib. vi. q. l. monachi possint de li-
centia abbatis ad vitam solitariā z heremiticā trā-
sire: vt ibi dicitur: nō tamen sic vt ibi includant solī
nec hoc ibi dicitur: sed loquitur volentibus habitas-
re in heremo cum socijs suis vt bene notat per Ber-
nard. de electio. c. Cum monasterium. glo. ij.

Loci. Id est aliqui libi habent socijs: sed hec lra
est conuentio. nō intelligas de inclusione totius
conuentus sicut patet in monasterio de syon. Lon-
don. dyoce. d. c. dyocesani cōsiderare an locus
vbi aliquis recludi desyderat sit alicui ecclesie pro-
pīnquus vel ab ecclesia multū separat⁹. Item an sit
in vrbē vel in rure q. talī inclusio in suis necessitatib.
bus citius pōuideret in vrbē vbi est multitudo po-
puli q. in rure vbi pauci sunt: z vt cōmuniter paupe-
res qui non possunt talibus succurrere. Cōsiderari

etiam debet locus si sit prope aliquod monasterium
ex cuius elemosyna possit sic inclusus sustentari vel
longe a monasterio. Nec ob quod legit de excef. p. zela.
c. vñco. ad fi. lib. vi. Nam intelligi debet vt dī-
ct. s. super ver. dyocesani.

sine licentia loci dyoce-
sani speciali pēfatis lo-
ci moribus & persona-
rum s qualitate & vñ-
de debeant sustentari.

an sit in vsta actua perfectus z virtuose confirma-
tus: q. minus perfectus vel als indispōsit⁹ ad perfe-
ctionem vite actiue nō est de facili nec sibi nec alijs
profectum allaturus in vita cōtemplatiua. Est nāq.
vita actiua dispositiua ad cōtemplatiuā vnde dicit
J. sīdo. de summo bono. qui prius in vita actiua pro-
ficat inde ad contemplationem cōscendit. J. deo q. z
dīu non peruenit homo ad perfectionē in vita acti-
ua: non potest esse in eo vsta contemplatiua nisi fm
quandam inchoationem.

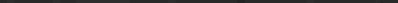
Personar. vt. f. sit religiosus vel secularis: clīc⁹
vltay⁹: vtrū mulier: austeritatē vite pī expertus
vel non expert⁹: iuuentis vlt senex vlt alia huiusmodi.

Sustentari. vt puta q. sufficiēter habet de pprio
vnde viuere possint. tales nāq. reclusi si nō sint ali-
cul de religionib⁹ approbat⁹ per pfectionē obligati
pnt habere propriū ad instar heremitarū de quibus
legit z not. xvi. q. i. qui vere. vbi de hoc. Als autem si
propriū non habeant vnde sufficiēter viuere pos-
sint de facili recludi nō debēt nisi ad min⁹ sustentatio-
nem habere valeant cū alijs in cōmuni. vt puta q. ta-
lis recludēdus religiosus est z viuere debet de bōis
monasterij. arg. ad hoc de verbo. signi. c. pīuilegiuz.
z dicto. c. vñco de excef. p. zela. ad fi. lib. vi. Et autem
talis inclusus viuat de mendicitate non videtur esse
securum nisi esset de ordine mendicantium sic quod
sibi per alios mendicantes eiusdem ordinis non in-
clusos de necessarijs valeat fm religionis obser-
uantias pōuiderē. Cuius rei dispositionem in hoc
casu non puto ad episcoporum ordinatiōem per-
tinere eo quod communiter mendicantes huiusmodi
a iurisdictione episcopi sint exempti: tamē alios
iurisdictioni episcopi subiectos bene tenet episcop⁹
aspicere z videre ne sub incerto suam sustentationem
querere cogatur. In certa namq. mendicitas vide-
tur in iure reprobata sicut patet. eo. titu. c. vñco. x.
cōfirmatos. lib. vi. vnde si talis recludi volens cler-
icus esset sub obedientia epī existēs iuste z rōnablr
poterit ep⁹ eius reclusioni dīcere in casu quo non
haberet ppriū nec in cōt vnde se sustentare sufficiēter
posset. Ratio est q. mendicitas clericorum est igno-
minia epōrum ex de renun. c. ad supplicationem cum
ibi notatis. In hoc enim casu non solum poterit dī-
cti mendicare in plateis infelix clericus z c. xlii. disti.
dyaconisunt quos. S. mendicitatē suā deplozat in
domo reclusus clericus infelix cui⁹ miserā siue ino-
piam nō est qui aspiciat quin sine succurrente sit fa-
me z inopia periturus contra illud. lxxvi. disti. c.
pasce. cum similibus. Lauendum ergo est epō ne als
quos includat nisi de predictis in hoc. c. descriptis: z
etiā q. de talis sustentatione futura cert⁹ sit. Alioqn
vt rōnablr iudico de sua mensa talib⁹ p eum in-
clusis tenebit puidere sicut z clerico puidet tene-
re quem sine titulo promouerit ad ordines. extra de
preben. c. cū fm apostolū. In sup circa hāc materiā
scire debes q. l. vsta solitaria cōueniat cōtemplanti

Ad istud. f.
an sit flagitiosus
vlt virtuosus. J. tē
an sit cōstans vel
cto mutabilis.
Nam omnibus in
christo pte viuere
volentibus neces-
saria est cōstantia
in aduersis. vñ. q. i.
suggerum. Item

In domibus etiam
eorum persone secula
res nullatenus hospi-
tentur sine causa hone-
sta et manifesta.

E Si duo ad eandē ec-
clesiaz presentent neu-
tripendēte lite cōmit-
tatur custodia. Si be-
ro patroni presentato-
rum contenderint: neu-
trum cum alterius in-

Diffio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Johan. an. fm eum. nam in iure videmus hoc qd po-
stulantes dignū re integra. f. ante p̄sentationem fa-
ctam superiorū p̄nt variare. et de positu. p̄cla. c. bo-
ne. ff. nec nocebat. Et tamē positulantes sciēter indi-
gnū sunt p̄uati ipso iure. vt in. c. scriptus est. in fi.
et de elect. Dicit
tñ qd si patronus
laycus sciēter vel
ignoranter p̄ntat
indignū tūc talis
p̄ntatio nō impe-
dit sed az p̄ntatio
nem fieri. Ratio
est h̄z eū qd patro-
nus layc⁹ variare
p̄t infra quatuor
menses de cōsensu tñ dyocesani sicut p̄t in suribus
preall. Ad id etiā qd si p̄rio p̄ntatus ep̄o p̄ laycū sit
idone⁹ nō d̄z eū repellere sed poti⁹ eū instituere si pe-
nam aie voluerit vitare et etiā penā canonicā quam
incurrere h̄z fm ea qd legunt in. d. c. pastoralis. i. fi. et
e. all. ad hoc notata p̄ host. et. ti. c. cuz aut. et Jnn.
de re iud. c. cū bertold⁹. gl. ff. et ibi host. post eū. Et
h̄c suam. f. qd layc⁹ sciēter p̄ntans indignū sit ea vi-
ce p̄uati⁹ p̄tate p̄ntandū videat inuere Joā. in col.
d. c. cum vos p̄ dictū. f. si qd oratoriū domū. dices qd si
de re iud. c. hoc decidat durū est et stimulis calcitrare.
Antho. de butrio de sup. neg. pla. c. sicut vbi de hoc p̄
host. tenet cū Jo. an. Et ibide notat p̄ paul. in cle. j.
p̄. canonici. eo. tit. qd r̄ndet ad. f. si qd oratoriū domū.
sicut r̄ndet Jo. an. vtz qd ibi nō dicit qd ep̄s ordinet
ecclesiā sed ordinari p̄curet supple ad p̄ntationem
patroni etiā layci: et sic etiā sentit ibi Joā. de leg. in
recitatione opinionis Bess. sup. p̄. obliat. Et t̄ cona-
cor. Barthē in. c. ver. l. decō. etiā cū opinione Joā.
an. Dñicus de sancto Bemintano in. d. c. de p̄be. li.
vi. qui recedēs ab opt. Arch. remittit ad notata Jo.
an. d. c. cū vos. Et hūc parti ego assentio. Nec ob-
stat ratio Henrici de bowyco quā facit de positulāt-
bus: qd habet locū in clericis et nō in laycis. Et licet
layc⁹ variare non possit potest tamē re integra etiā
episcopo. Inuito vnum alteri accumulare et eo. tit. c.
cum aut. et d̄. p̄. s. eo. ver. p̄sentati ad fi.

a **¶** Duos p̄nos. supple se p̄tendēs cū tñ in ve-
ritate vn⁹ sol⁹ sit ver⁹ p̄nosus et hoc p̄supponit litte-
ra que sequitur. Qui postea euerit et c.

b **¶** Clericū suū. nā layc⁹ nō poterit ad b̄ficiū eccle-
siasticū p̄ntari. Sic qd ex illa p̄ntatiōe ius sibi acq-
ratur et de insti. c. ij. Et d̄. p̄. s. de insti. c. ex solito. p̄.
clericus. Si tñ p̄nos p̄ lras suas p̄ntauerit aliquē nū-
mum ordinatū qd tñ destinatione animi p̄ponit ordi-
nari: et sic p̄ntatus ante qd lras sue p̄ntatiōis ep̄o ex-
hibeat se factat in clericū ordinari an tūc sit p̄ eū
admittēdus ac si ab initio fuisset ordinat⁹. Vide qd
sic qd talis animi destinatione fuit cleric⁹ tpe receptio-
nis lraz. Et hoc videt sufficere. ar. ad hoc. ff. de mlti.
test. l. et eo tpe. Et facit ad hoc no. p̄ Ber. cōpost. d̄
rescrip. c. cū adeo erat. Et cōtra tñ qd p̄ncipium debet
inspicī tenet Ber. et de trasac. c. et lris. gl. vlt. vbi ap-
paret qd nō cleric⁹ ipetrās vt sibi p̄uideat de aliquo
b̄ficio nō p̄t p̄tute talis lraz p̄seq illd b̄ficiū lzo
stea ordinat⁹. Et p̄cor. ibi Jnn. qd ad hoc all. j. q. p̄n-
cipat⁹. ff. ad macedo. l. si cā. ff. d̄ ord. iud. l. j. ff. d̄ re. iu.
l. qd ab initio. Et p̄cor. ibi host. qd dicit qd data lraz
vz inspicī. d̄ rescriptis eā te. de p̄ben. c. dilect⁹. ij. Et
idē sentit ibi Joā. an. in no. et in addit. Et etiā An-
tho. d. c. adeo. de rescrip. Et notabiliter facit text⁹
rescripti. c. si eo tpe. lib. vi. Sicut enī in rescripto qd
asserēs se esse clericū cū nō sit vel tacēs se clericū eū
sit carebit cōmodo lraz sicut notat docto. d. c. cū
adeo. et c. et lris. Sic estimo fore dicendū si in litte-
ris p̄sentationis exprimat aliquem esse clericū cū ita

non sit vel taceatur eū esse clericum cum ita sit. Si ta-
men patronus videns laycū bene litteratū qui desy-
derat ascribi militie clericali. cum p̄ntauerit ep̄o. sub
hac forma ad talē ecclesiā et c. vacantē dilectū mlti
in christo Alay cum qui affectat ascribi militie cleri-

**qui postea euerit ius
patronat⁹ p̄iudiciū
debeat generari. Sta-
tutum vt ep̄s neutris
ulorū qui p̄sentati fue-**

cali p̄sento: ro-
gans quatinus ip-
suz Alay clericū or-
dinare et ad ean-
dem ecclesiā ad-
mittere cetera di-
gnemini. In tali
enī casu putarē qd
postqz talis fue-
rit ordinatus be-
ne posset admitti

ad illaz ecclesiā si alis idoneus sit l3 tpe date l3 arum
p̄sentatiōis fuerit laycus. ad qd reduci possunt no-
tata per Ber. cōpost. dicto. c. cū adeo. et per Joā. an.
in. c. ij. de insti. qui tradit doctrinā quomodo laycus
debeat impetrare vt sibi p̄uideat de beneficio sic
qd gaudere possit cōmodo litterarum.

¶ Collatione siue sibi deuoluto fm tenorez des-
cre. qm in quibusdam extra eo. ad fi. et c. eam te.

¶ Euerit. i. vt vincendo obtinuerit.

¶ Ius patronatus. cuius diffinitio est talis fm
Johan. an. ex. e. super Rubrica. Ius patronatus est
ius honorificum onerosum et vtile alicui in ecclesia
cōpetens pro eo qd de dyocesani licentia siue cōsensu
suā fundauit dotauit vel construxit ipse vel is a
quo iustam causam habet.

¶ Debeat gñari. supple quā in p̄xima vacatiōe
poterit p̄sentari extra eo. c. cum propter.

¶ Neutri. hūc statuto cōcordare videt dictū Jn-
nocen. et. c. j. p̄. missarū vbi in p̄. si vero dicit qd vbi
patroni discordātes nō cōcordāt infra tēpus iuris
tūc ep̄s instituet aliū auctoritate cōclij. de p̄cel. p̄be. c.
ij. Et hoc facere d̄z absqz p̄iudicio illius qui postea
euerit ius patronat⁹. extra eo. c. si vero. et c. cū pro-
pter. Et hoc enī qd dicit Jnn. qd episcop⁹ debet in-
stituere alium apparet qd nō instituet aliquē de p̄es-
entatis. leuius namqz ferent p̄sentantes si in casu
deuolutionis ep̄s nullum eorum instituat sed ter-
tium. arg. eorum que legunt et notant de statu mona-
c. cum ad monasterium. s. porro. ver. qd si is. et de elec-
ctio. c. cōsiderauimus. s. fm. Hic tamen scire debes
qd licet vbi vnus patronus p̄sentat duos locos sit
gratificationi vt scilicet episcopus possit vnum eorū
quem voluerit admittere sicut legitur extra eodem.
capit. cum autem. Tamen vbi duo patroni p̄sen-
tant duos sicut hic dicitur non erit locus gratifica-
tionis etiam habendo respectum ad ius ipsoz p̄es-
entantiū. Quia vbi duo patroni discordant aliter
p̄uideat vt sepi⁹ de iure qd p̄ gratificationē. Scias
ergo qd quicqz vertit discordia inter ep̄m et patronū et
tūc etiā post lapsum sex mēsum nō deuoluit pote-
stas ordinandi ecclesiā ad episcopum sed ponet ibi
Jconomū fm ea que legunt et notantur extra de offi.
ordina. c. cū vos. Quis est questio inter patronos so-
lum super p̄prietate iuris patronatus videlicet qd
eorum sit verus patronus. Et tunc si fuerint clerici
expectandi sunt per sex menses. Si layci p̄ quatuor
mēses. p̄ostea vero potest episcopus p̄uidere vt
hic dicitur. Quandoqz est discordia non de iure pa-
tronatus sed de persona p̄sentanda et tunc serua-
ri debet quod legitur eodem titu. c. iij. in principio. vt
scilicet is preferatur si sit idoneus qui plurimorum
patronorum voces habet dum tamen sine scandalo
fieri possit. et hoc verum vbi sunt patroni plures
quam duo. Si vero tantum sint duo patroni conten-
dentes non de iure patronatus sed de persona p̄es-
entanda quorum vnus p̄sentat vnum alius p̄es-

Ius patro-
natus.

Nota late
de materia
iuris patro-
natus.

sentat alium. dicit Johannes an. extra eodem capi. cum autem. ff. relinquendum q. ibi est argumen. q. sit locus gratificationi. hoc tamen non fatetur p. de truso anchora. q. licet quando vnus patronus presentat plures locus sit gratificationi vt ibi patet nō tamen sic fieri debet quando duo a

duobus presentant. ratio est q. vbi vnus presentat duos in vtrūq. cōcurrat volūtas patroni qui solus est. sed vbi duo a duobus presentant neuter presentatōne in solidū sed in parte videlicet vni patroni suffragiū quod non sufficit fm eū. vnde etiam in hoc casu si non concordent infra tempus limitatū ad presentandū pvidebit episcopus iuxta formā decretalis quicumq. extra eodē m. p. tunc vbi sine scā

dalo ipsemet non potest ecclesie prouidere. et intelligo scandalum intervenire quando forsan vterq. presentantium minatur se velle occidere quemcūq. ibi institutū aliu scilicet a presentato suo. sic intelligit Antho. scandalum extra eo. ca. li. et notatur in e. c. ff. sine scandalo per hosti. Et predicta procedunt quando vterq. patronorū est in possessione presentandi. Quis vero est questio de iure patronatus et non constat quis possidet q. adhuc est questio de possessione. et tunc procedere potest finis capituli extra eo. qm. Quādoq. est questio sup. pprietate iuris psonatus et neuter possidet tūc adhuc procedit id quod ibi dicitur in fine vt scilicet episcopus possit prouidere si discordia non est reducta ad concordia infra quatuor menses si sint laici. alias sex menses si sint clerici. Quādoq. vero est discordia de iure patronatus et alter tñ est in possessione presentandi et tunc si possidens presentet ante motā controuersiam obtinere debet per ipsum presentatus extra eod. capi. consultationibus. Si autem possidens presentauerit post litem motā bene tenet presentatio sed eius validitas pendet ex futuro euentu. quia si obtineat possessor valebit presentatio: alias reuocabitur. Et sic stat. ca. li. extra de in integ. resti. Et sic debet intelligi contrarius sensus extra eo. ca. ex litteris. fm Antho. qui sic notat extra eo. ca. qm. ff. secundo princeps paliter opponitur. Sed quero quid si discordia sit inter duos patronos super iure patronatus quorum vnus est clericus alter laicus infra quod tēpus fiet deuolutio ad epm: an lapsis quatuor mensibus. In hoc dubio quidam dicunt q. episcopus debet expectare per sex menses sic q. tempus cōsideretur ex persona dignioris scilicet clerici argu. ad hoc de arbit. ca. pi. per tuas. de conferra. eccle. vel alta. ca. quod in du. bjs. Sed contra hoc facit de officio dele. capi. questionum. §. si vero duo. Alij ergo dicunt q. tēpus. situd considerari debet ex persona rei cuius forum actor sequitur extra de foro compe. ca. cum sit. vnde si clericus sit reus expectabit episcopus per sex menses. Si laicus sit per quatuor menses expectabit.

runt ecclesia illā cōferat illa vice nisi de vtriūq. patroni consensu ne saltē aliquale p. iudiciū alteri patronorū videatur generari si forte postmodū ius euicerit patronatus.

Bonifacius.

Cui ius patronatus in foro regio addictum est: si nō apparet legitimum impedimentum et beneficium vacat recipiatur ab episcopo aut

Sed prima opinio placet Johan. ancho. scilicet q. indistincte expectetur sex menses. Nam de iure cōl. in causa iuris patro. forum clerici et laici est idem extra de iudi. capi. quanto. Et cum hac opinione concordat hostien. in summa. eo. ff. §. in quib. ff. vbi autē. et

p. elato quod si non habet regi occupatum nō cietur: concessa patrono presentandi iterum possidentē auctoritate.

Saliquo enim cente ius patronatus contra alium in foro regio scribat rex episcopo vel alteri ad quem institutio pertinet q. presentatum ab illo qui euicit / admittat si beneficium vacauerit ne patrono fiat

Arch. e. ti. c. vnt. co. glo. penul. ff. vj. hostie. tamē in lectura sua. extra eo. ca. eam te. v. sequi secundā opinionē. Et hec probabilior est in regno Anglie vbi cā iuris psonatus spectat ad forum regium. a. Illa vice. ratio statim sequit ibi ne saltem re. b. Hic. excipit ab eo q. p. dicit c. vtriusq. In quo casu tollitur scandalū hinc inde quod euitare debet episcopus inquantū potest. extra eo. c. i. z. li. d. Hic saltē. Ratio premissa. e. Videatur. f.

in conceptu illius cuius presentatus non instituitur. Postmodū. i. post reuolutionē factā episcopo. g. Eulcerit. In quo casu licebit euincenti institui per episcopum representare. extra eo. c. si vero. Et hec representatio hoc operabit vt euincens per hoc cōstituatur in quāsi possessione iuris patronatus.

Saliquo. hoc fuit cōstitutio Bonifacii archiepiscopi. Et habet tria dicta. In primo statuit quid faciat episcopus si euincens ius patronatus in foro regio presentet ad ecclesiā adhuc vacantem. In secundo ibi. Si vero. ordinat quid fieri debeat si ecclesia non vacauerit. In tertio ibi. Liceat tñ inuideri patrono euincenti etiā si ecclesia sit plena.

Foro regio. In quo tractatur causa iuris patronatus de consuetudine regni Anglie licet pertineat ad forum ecclesiasticū fm canones. extra de iudicijs ca. quanto. vbi de hoc.

Episcopo. f. ad quem pertinet institutio. Alteri v. puta. abbati / decano / vel arch. aut alij cui cōsimili.

Pertinet. forsan de consuetudine prescripta ne vel priuilegio speciali.

Vacauerit. scz. de iure et de facto. Et idem intelligo si de iure vacauerit licet non de facto dum tamē incumbens prius amoueatur ab incumbenti facti. de preben. ca. licet ep. ff. vi. Et hoc verū quando dubitatur de iure incumbents. quia tūc opus est vt vocetur incumbens vt d. c. licet. Secus tamē vbi satis cōstat de nō iure incumbents. Nam in hoc casu ep. pōt absq. causa cognitione auferre possessionē ab incumbente sicut al. in simili notat de offi. ordi. ca. ordinari. ff. cōferat per Arch. li. vi. Ratio est q. in hoc casu ep. exequit officii sui. facit ad hoc de institui. c. li. de pactis. c. accepimus. et nota per Innoc. et hostie. de resti. spo. c. accepta. et facit ad idē qd notat Arch. de elec. c. licet canon. ff. priuatus. li. vi. vt lte pen. c. viti. ff. cōferant per eundē. Tu vero circa hāc materiā vide q. scripti. ff. de cōf. p. d. c. esurientis auaritie glo. hec littera pōt intelligi. z. c. c. ff. ipo. scdō. o. Ne patrono. scilicet. euincenti.

Dulso.

Questio.

Q. v.

Questio.

A Infuria. esset enim infuria patrono si vacante ecclesia non admitteret eius presentatus dum tamen sit ydoneus. **S**ed quid ordinatio ecclesie sit deuoluta ad episcopum per lapsum temporis tunc episcopus nondum ordinatur de persona ibidem instituenda si patronus post

lapsum euincat sus patronat? ut presentet ad ecclesiam adhuc vacantem nunquid episcopus teneat tale presentatum admittere vel aliter poterit libere uti iure sibi deuoluto iuxta effectum decre. nulla de coecl. preben. Puto quod in hoc casu episcopus non teneatur admittere presentatum taliter excludit iuris si ut acquiritur per lapsum. Ratio est quod ius episcopi questum non factum suo non debet ab eo auferri. ff. de re. iur. l. id quod nostrum. potest tamen episcopus collatarium suum etiam ad presentatorem talem patroni admittere. et. c. c. si vero. et. j. patebit in fi.

Canonicum. ut quod sit clericus et etatis sufficientis aliasque habilis et ydoneus ad ipsum

beneficium obtinendum secundum ea que scripsi. s. de instit. ca. ex solito. et. clerico. Et sub isto quod dicitur canonicum non obstat: potest intelligi id de quo dixi in glo. prece. denti videlicet de iure episcopi ratione deuolutionis sibi facte iuxta ea que leguntur et. c. cum autem cum similibus

Clibere. t. sine inquisitione facienda super iure patronatus quod sufficit quod rex per suas litteras testetur ipsum in sua curia obtinuisse ius patronatus. ar. ad hoc de fide instr. ca. cum dilectus.

Si vero. secunda pars.

Institutionis. scilicet coram quibus patronus obtinuit ius patronatus.

Mundare. ergo non oportet hoc fieri personaliter sed per nuncium vel per litteras.

Exusando se. simile habes quo ad mandatum pape. extra de rescript. ca. si quando.

Liceat tamen. tertia pars.

Aterum. t. de nouo.

Possidere. s. et auctoritate episcopi institutum etiam si sit per episcopum iure sibi deuoluto institutus. et. c. si non

Et sic. s. per presentatorem patroni euincens. **D**eclaratur. scilicet quoad quasi possessionem iuris patronatus ut notant doc. et. eo. d. ca. si vero. ubi notant Petrus de ancho. Anthonius de butrio. et alii quod institutus per episcopum debet euincere huiusmodi recognitionem in patronum. Et sic est prepositio ratio ut. s. institutio precedat presentationem. Nec potest patronus euincens alium presentare quam institutum per episcopum ut notat ibi Jo. an. Ratio est: quod non debet retractari ex causa superuentientis quod gestum fuit legitime. ff. de itinere actus priuato. l. si tamen iure patronatus euicto post temporis lapsum ecclesia adhuc vacante necdum possit per ipsum

iniuria et aliud nichil obstat canonicum ad mittatur libere presentatus. Si vero non vacat huiusmodi beneficium domino regi vel iuristariis habet nunciare prelatum excusando se quia tale beneficium non vacat / non potest mandatum regium adimplere. Liceat tamen patrono iterum si voluerit presentare possidentem ut sic ius euincens patroni in posterum declaratur.

Johannes percham.

Mallus prelatum ex cepto episcopo inquirat de

personam euincens ad eam presentauerit putat quod bene tenebit presentatio dum tamen sit de eadem persona quam episcopus instituire decreuit iure sibi deuoluto quia alium presentando non potest tollere episcopus ius sibi questum ratione lapsum ut dixi supra eodem. s. infuria.

Presentatio nisi in pleno loci capitulo: coeclio prius prospiciendi spacio. Contra quod statutum que de cetero sunt irrita sit restituito lesis dono

Quoniam nostram pro Statuimus et perpetuo ordinamus ut nullus decanus seu quicunque prelatum alius exceptis personis episcoporum quorum hac ordinatione auctoritas non artatur inquisitione faciat de presentatiōis alicuius ad beneficium ecclesiasticum negotio nisi in pleno loci capitulo eo cui pos-

Per nostram puicā. hec cōstitū facit p̄ncipaliter duo. p̄m mo ponit statutū scō ibi. Autē quid adscit penā cōtrafacientibus o. Et si frā hē de cōstitū quō p̄sentatōe q̄nq; sc̄tā de b̄nficio pleno sic b̄at inq̄stitōe sc̄lā destine ignōrātibus possessorib⁹ veris ipsorū beneficiorū et sic vt sepius solati sūt possessione b̄nficioz suoz ip̄sū possessorē alijs in eorū loco subrogatis.

P Decan⁹. supple ecclesia cathedra vel collegiata aut decan⁹ alio ad quē de p̄suetudine p̄scripta p̄ullegio vel alio patinet sibi p̄sentatos instituere i b̄nficijs ecclesiasticis q̄ p̄relat⁹ alio f. abecanorū puta

abbas prior: cōuentualis et cōsimiles habētes de cōsuetudine p̄scriptione vel p̄iullegio ius instituēdi.

Auctoritas. supple cūctos alios p̄latos inferiores i talib⁹ excedēs. et. de heret. c. cū ex iūcto. in fi. s. non artatur. sup. s̄m intentionē statuentis. an vero artetur s̄m ea que leguntur et notantur de elec. ca. vlti. l. vj. vide j. s̄p̄ort. s̄. non tenere.

Inquisitione. s. per quā solet inquiri de iure presentantis et meritis presentati necnō de vacatione ecclesie et ipsius vacationis modo alijsq; articulis in talibus inquiri cōsueit. Debet nāq; instituēs ante admissionem presentati de oibus et singulis talibus se diligenter informare s̄m ea que dixi supra de instr. ca. cum s̄m ap̄lm. s̄. duos menses. Et concor. ad hoc quod legitur de elec. ca. cum dilecti.

Presentatiōis. vide f̄taz quod hec cōstitū ad negociū collatiōis alteri⁹ ve. p̄missiōis extēdīt nō d̄s maxie cū sit penalis vt. j. p̄t. s̄. q̄qd. Differūt nāq; p̄ntatio/collatio/p̄missio/institutio/ordinatio et alia h̄mōi. put plenius notat de p̄beb. ca. cū in illis per archid. l. vi. Et vide quod dicit. j. eo. s̄. non tenere.

Loci capitulo. loq̄ssor s̄m mōzē p̄inde vt b̄t obseruari solet quod habens iurisdictionē aliquā de aliquo certo tpe in tps v̄puta singulis mētib⁹ celebrat capitulū ḡniale in aliquo loco sue iurisdictionis. Circa quā materiā vide q̄ scripsi. s̄. de cōstit. ca. j. s̄. capitulis ruralib⁹. Vel potes intelligere hoc quod dicit de pleno loci capitulo vt. s̄. istud capitulū celebratur in loco. t. ipsa ecclesia ad quā fit presentatio si cut alias in simili ordinatur de p̄muntione et vacatione fienda in ecclesia illa ad quā aliquis electus est de eius cōfirmatione agitur. de elec. c. si. l. vj.

Ecclēsie ad quā sit presentatio de qua hic loquitur
b. **I**ncumbit loquitur itaqz hec cōstitutio in casu
quo ecclēsia sit plena vt dixi. s. sub parte de cōsa.

Vocato legitime. i. noiatim et in specie quando
de eo cōstat fm ea que leguntur de elect. ca. s. h. vlti.

Illoquin si
de incubente non
cōstat debet fieri
vocatio in genere
vt ibi dicitur. Et
circa hoc video
notata per Inno
de malo. et obe. c.
inter quatuor. eo.
ti. Et si statalis
vocatio in gñre
debet fieri publice
sicut alio nō. Jo.

an. in d. c. vlti. de elec. s. generaliter. li. vi. Et etiam
vocatio legitima vt scz obseruet q sequitur.

Spacio. Et enim hoc spaciū cōpetens fm lo
corū distantia personarū et negotij qualitatē. pōt tñ
talit terminus esse peremptorius iuxta notata doc.
de offi. deleg. c. cōsuluit et de accusa. ca. ad petitionez
per Innocentium.

Prudētum. scilicet aduocatorum vel alias sus
scriptorum.

Cōsilio. q. vnicuiqz necessariū est maxime in du
bijs. xvi. q. ii. vlti. Et debet cōsiliū requiri ab his q
expertū sunt et moribus graues. i. q. i. et c. vnde qui
talium cōsilia recipere non curat corripendus est.
lxxviii. distinc. ca. s.

Defensio. Et enim instutū aliqūe suo iure
priuari indefensum. Et ideo etiā vbi iudex procedit
ex officio ad vtilitatē alterius debet procedere cum
causē cognoscione fm q notat Dominicus. ca. vlti. de
elect. li. vi. s. nota q vbi interponitur.

Quicquid autem. secunda pars.

Atentatū. i. inquisitionē de qua hic loquitur alio
modo faciendo vel vocationē incubentis omittēdo
Et sic hec cōstitutio institutio facienda de ipso pre
sentato nō tangit vtrū. s. valeat vel nō si hec ordinat
io nō seruetur. Sed pro hoc vide. i. glo. proxima.

Non tenere. Simile habes in cōfirmatione ele
ctionis siue in nō cōcordia siue in cōcordia fuerit ce
lebrata vt scz nō teneat cōfirmatio etiā per epīm fas
cta absqz q coelectus si quis sit vel hī quisē oppone
re volunt qñ est vinculus electus noiatim vocentur et
coelectus est certus vel etiā opppositores sunt certi.
Alloquin si incerti sint q vocent in genere fm forma
que habetur de elec. c. vlti. li. vi. vbi doctores quosvis
di quo ad cōcordantiā materie huius prout bene in
telligens eos applicare poterit: ponunt cōclusiones
que sequunt. Una cōclusio est q in negotio electiois
de qua hic loquitur nō sufficit sola citatio eorū quorū
interest sed opus est discussione negotij. Alloquin nō
valet cōfirmatio. Et hoc apparet ex textu dicti capi
tuli vltimi dñ dicit nullis vocatis et nō discussione nego
cio. Hec est cōclusio. Jo. an. in no. dicto. c. vi. s. nō di
scusso. Et qua cōclusionē apparet q in negotio pre
sentationis q equiualeat negotio electionis vt infra
dicetur nō sufficit vocationē fieri sed cū hoc opus est
discussione negotij. Alia cōclusio est q licet cōfirma
tio electionis sine vocatione facta sit irrita et inanis
electio tamē tenet in suo robore et vigore et q iterū
queri debeat de vtriusqz ipsius electionis facit opti
me de elec. c. si cōfirmationē. li. vi. hec vero est cōclu
sio Jo. inno. d. c. vlti. s. cōfirmationes. li. vi. Et qua
cōclusionē pōt inferri vt. s. q in negotio presentatio
nis institutio que habet vim confirmationis facta si
ne vocatione de qua prefert licet nō teneat presenta
tio tamen remanet in suo vigore: sic quod iterum de

eadem queri et iuxta eam procedi debet ad admissio
nem presentati. ar. ca si confirmationem et eorū que
inferius dicam. Tertia conclusio est q si plures sunt
coelecti vel plures oppositores singuli sunt vocandi
di si de eis consistet fm Jo. an. in no. di. capitū.

Sui de sufficienti reme
dio puidere. Quicquid
autem de cetero contra
hāc nostrā ordinationē
fuerit attentatū decer
nim⁹ penit⁹ nō tenere

vti. s. coelectus.
Et qua cōclusio
ne inferri potest
q etiam in insti
tutio facienda ad
presentationē ali
cui⁹ si plures sint
qui pretendunt a
liquod sus sibi cō
petere in illo be
neficio oēs sunt
vocandi in specie
si de eis consistet.

Alloquin vocabuntur in genere. Quarta conclusio
est q vbi cōstat de coelecto vel oppositore nō debet
fieri vocatio post edictū sed in specie. Sic ergo idē
sentire poteris in negotio presentationis vbi cōstat
de incubente vel pluribus pretendētibz sibi sus
vel titulū in eodē beneficio colligē hec cōclusio dicto
c. vbi. s. alias per Jo. inno. Quinta cōclusio est q
etiā vlti ab instutō cōstat de cōtradictore tñ est cō
tradictor de facto: si talis vocatus nō noiatim sed ge
neraliter per edictū vel alias voluntarie: nulla voca
tione facta cōpareat et suas defensiones habeat be
ne tenebit cōfirmatio subsecuta fm Jo. an. in no.
Qui sic notat in dicto. c. vlti. dicto. s. alias. vbi ad
hoc allegat multa iura pregnantia et multū notabilia
eo nō obstante q textus ibi videtur innuere contra
riū iuxta quā cōclusionem poteris idē intelligere in
negotio presentationis quantū erit ad institutionem
inde secuturā. Et ex hac cōclusionē poteris aduerte
re q ad expeditionē actus nō requiritur citatio vbi
citandus venit ad iudiciū sine citatione et respondet
actui. Et cōcor. ad hoc notata per Bar. in li. ii. ff. de
in ius vocan. et l. de senten. et interlo. om. iudi. l. pro
latā. Cōcor. etiā hūc sententiē q notat spe. ti. de libel
li. cōcep. s. sequitur. s. h. Itē quidā dicunt. et videt
cas. v. q. ii. ca. vocatio. Sexta cōclusio est q hec voca
tio debet fieri in ecclēsia de cuius prelatura agit nō
autem vbi facta est electio sine presentatio. sic sentit
archi. d. c. vlti. cui etiā cōsentit ibi Jo. an. in no. s. in
qua. et cōcor. ibi pau. et Jo. de ymola quos recitat ibi
dñnicus de santo geminiano cōcordans cū eisdem.
qui dicit q electio in ecclēsia denotat electionē ecclē
sie passus hoc est etus ecclēie ad quā sit electio. Alle
gat ad hoc textū in. c. s. sit in prin. de elec. li. vi. Septi
ma cōclusio est q vbi est citatio vnica debet fieri per
emptorie alias nō valeret fm Jo. dicto. c. vlti. s. per
emptoria. qui super hoc remittit ad nota. et. de dila.
c. i. super glo. ii. Et hoc verū intelligit. Jo. de ymola
nisi fieret preceptū et monitio p iudicē ipsi coelecto.
Itā illud haberet vim peremptoriā fm eū sup quo est
glo. singularis in. c. cōsuluit de offi. dele. s. terminum
peremptoriū. et cōcor. li. ii. l. quō et quādo iudex. vbi
de hoc. Octaua cōclusio est q talis vocatio debet fie
ri nō solū vbi electio vel presentatio fit in discordia
sed etiā si fiat in cōcordia. Itā licet sit cōcor. potest
tamē habere oppositorē qui tunc esset vocandus. ar.
etus q legitur de elec. c. in dēntatibus. s. ceterū. li. vi.
Alias si nō apparet fieret citatio generalis fm Car
di. dicto. c. vlti. prout eū recitat Jo. an. inno. ibi
dem. s. concordia. Sed vt melius intelligas premi
sa reuoco in dubiū. **U**nquid ea que statuuntur in
dicto. c. vlti. quo ad confirmationem electionis sunt
etiam intelligenda quo ad confirmationem presenta
tionis que est admissio et institutio episcopi put no.
Cardi. de insti. ca. i. s. instituere. libro. vi. Johannes

Dicto con
clusio de
lectiois et
firmatio
nis mate
riam con
tinentes.

Questio.

Provincialis Guillermi LindeWode.

an. bl. capitulo. vlti. glo. ij. tenet q. sic. nec obstat fm
eū si dicatur dicta constitutio nem esse penalē in qua
tunc irritat confirmationē alter factā. Unde nō de
bet extendi prout in hoc libro septus dictū est. q. vt
dicit Iohannes. an. in nō. constitutio etiā. penalis ex
tenditur ad cōprehensā sub mēte. allegat ad hoc no
tata de elect. c. li. post q. li. vj. maxime cū vtrobiq. sit
eadem ratio in presentatione sicut in electione. Itē
fm evidēci potest q. dicta constitutio non est penalis
quia nō priuat iure questio per electionem sed cassat
cōfirmationē electionis. z sic nō potest dici penalis
Alias si diceretur cōtrariū sequeret q. iura que cassā
testamenta aut codicillos vel dicunt sententias non
valere desidentibus certis solemnitatibus essent pe
nales quod nō videtur verū eo q. nō dirimunt patri
monij vel ius pāstij. si ergo non sit penalis possit
extendi fm eum. nec obstat q. textus dicti. ca. vlti. nō
ex pmit de p. refectione sed sōlū de electione. quia
hoc fm eū erat vt cōcordaret vel cōgrueret titulo in
quo posita erat illa decretalis. z finaliter dicit Jo.
an. q. etiā quo ad verba hoc satis colligit q. verū est
fm eum q. verbū electio extenditur ad p. sententia
nem cuius dicto concordare videt Paulus de elec.
ca. i. ff. elegatur. in clem. Et videtur textus et c. ca.
li. ubi eligant p. sbyteri z c. Et ad idem facit ibi. ca.
li. ubi dicit plurimorū electū cōsensu. z c. Et sic stat
ca. a nobis. eo. titu. z de elec. ca. querelā. Et facit ad
hoc q. notatur de elec. ca. sciant. glo. ante penul. per
Iohan. an. li. vj. Et hūc sententia vtz Jo. an. cōcor.
lapis de castellis dicens q. sic observatur in practi
ca prout ponit idē lapis. alleg. vlti. Sicut etiā videt
cōsentire Dominicus de sancto geminiano dicto. c. vlti.
Qui ex dictis Jo. an. incidenter infert q. constitutio
ad nullas sententias vel processum vel instrumē
ta ex defectu solemnitatū nō dicitur penalis ex quo
nō dirimit patrimonij. Et itidē fatetur Petrus de
ancho. p. p. re loquendo sed improprie loquendo di
cit q. talis constitutio potest dici penalis. alleg. ad hoc
de elect. ca. si religiosus. §. li. vj. Sed ibi priuatur iu
re questio. Fortius tamen facit textus et glo. de re
scrip. ca. dispendia. li. vj. Hic vero v. scilicet quando
dicatur pena z quando nō oportet cōsiderare q. p. p.
rie dicitur pena lesio que punit z vindicat q. quos
cōmisit. ita dicit textus de pen. dist. li. §. penitentia
est quedam. Et sic patet q. si lex ledat personā p. p.
vindicta cōmissi illi p. p. rie dicit penalis. Et ideo
dicit textus z glo. in dicto. ca. dispendia in fi. q. pena
est irritare processum z re scriptum. Itā est quia le
ditur ille ex eo qui impetravit contra iura. z lesio fit
quia saltem perdit expensas quas fecit in lite. Idē
etiā dicit ibi Dominicus. Si lex priuat iure questio
per electionem quia pena est cum leditur in ipso
iure de electio. ca. cupientes. Et dicto capitulo rel.
giosus. li. vj. Unde dato q. non diminuat patrimon
ium dum tamē lesio aliqua fiat p. p. vindicta. illa v.
p. p. rie penalis vt vult ille textus de pen. dist. li. §.
preall. qui est summe notandus fm eū. Ecce fm hāc
sententiam vltimā quas ponit Dominicus apparet
q. non solum pena attenditur circa ius questio tota
liter auferendū sed etiā alias circa damni p. p. ne
minens etiā ratione expensarū perditarū quā cō
siderationē posset dici illā constitutionē de elect. ca.
vlti. libro. vj. fore penalem. quia vbi non tenet confir
matio propter omissionem solemnitatū si requirit
se licet ob hoc non omittatur ius competens ex illa
electione vt vult ibi Iohan. an. z sic illa considera
tione non sit penalis. Est tamen penalis illa consi
deratione qua sic confirmatus perdit expensas quas
fecit circa talem confirmationem inualidam. ar. eo
rum que leguntur z notantur. di. cap. dispendia de
re scrip. libro. vj. Sed si bene videas illē pene ex p.
muntur in dicto. cap. dispendia etiā quo ad ex p.

pensas. Et ideo in merito potest dici penalis quo ad
 expressa sed in casu illius. ca. vlti. nichil exprimitur
 de expensis a parte iuris hoc disponentis sed potius
 lesio contingit in expensis propter fatuitatem pro
 priam illius electi totam in desiderando secum fauore
 sibi fieri expeditione sue confirmationis sine voca
 tione de qua fienda subprouidetur. Et aduerte qd in
 dicto. c. dispendia prefatus Hostiens in §. reus quoq;
 assignat illi textui pro vno notabiliter dicens qd lex
 annulat processum vel litteras contentiosas vel infert
 condemnationem expensarum de penalis. fatetur tamen
 eo. ca. §. §. n. non incidenter qd constitutio penalis lice
 posset extendi ex identitate rationis: pena tamen
 cetera non debet extendi ad casum non expressum.
 Et quo dicto sequitur qd si illa constitutio non exten
 datur ad presentationes pene illius. c. in eis non habe
 bit locum. ar. c. in penis de reg. iuris. li. vi. De hac ma
 teria quoque quando constitutio penalis extendatur ad
 non expressa scripsi. §. de coact. preb. c. esurientis a
 uaricie. §. procurantes. Hic tamen aduerte qd predi
 cta opinio Jo. an. non obseruatur vt communiter in an
 glia. Et pro obseruantia illa que practicat institutio
 nem valere ad presentationem alicuius licet non fiat
 vocatio fm forma dicte decre. vlti. de elec. li. vi. Con
 tra dictam opinionem Jo. an. mouet sic. Idem Jo. an.
 sicut dixi. §. e. c. §. deuoluatur. conclusionaliter tenet qd
 patronus laicus presentans scilicet indignum propter
 hoc non amittitur sui illa vice sed potest infra tempus
 legitimu[m] presentare dignu[m]. Modo videtur veru[m] esse
 a parte iuris qd scilicet eligentes indignu[m] perdunt
 ea viceprate eligendi. de elec. ca. §. §. li. vi. Sed ergo
 electio presentationis ad paria reputatur videretur
 qd laicus etiam primo eligens postea presentans scilicet
 indignum amitteret ius sui illa vice qd tamen diffi
 cetur Jo. an. vt dixi. preterea id qd dixit Jo. an.
 scilicet presentationis est electio. Locus etiam dicto con
 cor. Card. de insti. c. §. instituire. li. vi. Videtur non
 esse bene dictu[m] nam eligere est ex pluribus personis
 vnam legere: ex pluribus votis legere. i. colligere
 sicut notat Hostiens in summa de elect. §. in quibus.
 §. ego dico. Sed ibi dicit Hostiens hoc vltimu[m] scilicet ele
 ctio actus que ex pluribus votis consistit non potest
 consistere nisi inter plures et sic in patronu[m] vnicu[m] eade
 re non potest electio. Sed vbi ius tale cadit in vnum
 aut dicitur presentatio aut collatio vel prouisio sue
 ordinatio. Aliquando vero dicitur creatio quas dicitur
 institutio quandoq; collatio de quod singulariter Hosti
 ens. dat remissiones in loco predicto. Et hec verba di
 cit ibi etiam qd si plures sint patroni laici non pnt
 ad eos electio sicut plenus ibi notatur per eundem
 §. quis possit. §. laicus autem. Et qd differant electio et
 presentatio satis colligitur ex alia conclusione eius
 dem Jo. an. in no. dicto. c. vlti. ad fi. vbi querendo nu[m]
 quid illud. c. locu[m] habeat in collatione. Respondet qd
 non. et ratio sua est: qd in collatione non est inediu[m] inter
 electionem et confirmationem sed in presentatione sic. Nam in pre
 sentatione ipsa presentatio est actus medius inter ele
 ctionem persone presentande et institutionem eiusdem
 que est loco confirmationis. Et quo dicto sequitur qd
 electio et presentatio differunt et non sunt idem etiam
 fm opinione ipsius Jo. an. nec obstat qd alii Jo. an.
 de. c. ij. et. extra. c. ii. vbi textus circa patronos vti
 tur verbo electionis. Nam ibi in consimilibus verbis
 electionis ponitur impossibile vt p[er] et h[ec]que dixi.
 §. hac eade[m] glo. §. preterea electio na[m]q; talis in vno
 patrono non est electio canonica que fit concurrenti
 bus votis plurimis sed fit fm votu[m] vnius sicut vnus
 puer dicitur eligere pulchru[m] flore pomum iuxta no
 tata Hostiens. de elec. §. in summa sua. Non ergo videtur
 bona argumentatio a proprietate vocabuli stricte
 sumpti prout est videre in disti. capit. vlti. li. vi.
 vbi electio stricte sumpta sumitur pro electione cano

Eligere
quid sit.

Electio ⁊
presenta-
tio dñi.

nonica ad significacionē eiusdem large sumptū putat
notat Jo. an. in electionibus que precedunt actū pre-
sentationis. Nam sensus yrobis nō est vnus. Itē
presupposita opinione Joh. an. & suorum sequatū
sequeretur ex hoc quod electus a patrono per viam
presentationis ad

Ad satisfaciendū nōhi-
lominus de damno om-
nimodo quod idem pos-
sessor perperessus fuerit
per decanum vel prela-
tum alium taliter clā-
destine inquirentē pre-
sentis sanctione concilii
condemnantes fam-
biciosum ipsum ab hu-
iusmodi officio sic neq-
ter ambitio excluden-
tes perpetuo et nihilo
minus eundem ab om-
ni obtentu alterius be-
neficii ecclesiastici per
triennium suspendētes.

**De censibus et pro-
curacionibus.**

Stephanus.

Ut visitationes ec-

clesiarū fiant ab archi-
diaconis line ipsarum
grauamine nullū inui-
tēt nisi fuerit a rectore
ecclesiarū inuitat? nec
die visitationis capitū
lū celebrent nisi in bur-
go vel ciuitate: nec pro-
curacionē recipiant si-
ne causa ratiōabili nec
pro visitatione redem-
ptionem extorqueant.

notatur in. cum scdm leges de hereticis. li. vi.
g. Ambitiosum. ambitio est ad honores mundi
sine iussufragio tēporis & sine merita laboris velle p-
moueri. xl. d. miramur ad si. & q. sit peccatū mortale
et ideo reprobanda notatur de rescrip. capitū. vlti.
glo. i. per Ar. chī.
lib. 2. v. 1.

Ambitio
quid sit.

glo. i. per Ar. chī.
lib. 2. v. 1.

h. Excludētes.
simile habes. viij.
q. i. c. apostolica. i.
q. vi. sicut is. de
transla. epl. c. quā
to ad si.

t. Perpetuo. i.
q. dū vixerit. & 2
cordat in simili.
ff. pro socio. l. i. v. 1.
bi de hoc per Ac-
cur. Sic etiā pos-
nitur. l. x. di. ca.
sanctorū. ff. de p-
cura. l. 2. in perpe-
tuū. de rescrip. c.
vlti. li. vi.

h. Eundē. scz.
ambitiosum.

l. Omni obtē-
tu. i. ad eptione es-
tiā per viā p-
muationis em ea q
scripsi. s. de pro-
cu. c. exhorrenda.
p. obtinendum.

m. Ecclesiasti-
ci. q. scilicet habe-
ri non potest sine
institutione cano-
nica.

n. Triennium.
istud triennium in-
cipere debet a tē-
pore quo constat

V singula ec-
clesiastica offi-
cia in ecclia dei
rite pcedāt statuimus
ne archidiaconi nimius
grauēs ecclesie sibi sub-
iectis existāt: districti
ihibētes ne statutu i rco
clilio gñrali euectiois

ipsum contra istam constitutionem deliquisse per de-
clarationem iudicis competentis.

U singula. Ista cōstitutio que fuit Stepħas
ni archiepiscopi edita in cōsilio Orosii. primo ha-
et quattuor. In prima parte disponit de vno mode-
ramine quo ad archi. visitantes & ipsorum procuratio-
nes. In secunda ibi. Si tamē. ordinat etiā cū quodā mo-
deramine ne archi. aliquos inuitent ad procuratio-
nē. In tertia ibi. Unde ab eis tollit occasionē inui-
tandi. In quarta ibi. Ad hec statuit de pcuracione nō
recipienda nisi cū archi. personaliter videret.

Praues. sic videlicet q. aliquid subitis suis oc-
casionē visitationis ipsorum archi. imponatur contra
formā inferius statuta aut alia canonū instituta. x. q.
li. relatu. extra. e. c. prohibemus. & c. sopite.

Eccliesiis sibi subiectis. Sunt enī quedā ecclesie
scilicet infra ambitū alicuius archidiaconatus cons-
titute que tamē ipse archidiacono non sunt subiecte
vpputa ecclie regulares quales sunt monasteria mo-
nachorum: canonicorum regularium & monachū. ex. de offi.
archi. c. vlti. vbi de hoc per Anno. d. osti. Jo. an. &
alias. Sic etiā archiepiscopus aliquas ecclesias sue iurisdic-
tionis reseruauit i specie ita q. i. eis archiepiscopus nullā iurisdic-
tionē exerceat tales ecclesie non dicētur ipse archidia-
cono subiecte sicut est videre i multis locis vbi archi-
& epi. exercent iurisdictionem immediatā & peculiarē

Staturum. sume quod est. i. numerum.

Consilio generali. extra. eo. ca. cum apostolus.

Euectiois numerū. v. c. quinq. aut sex sicut p-
dicto. c. claps. s. quo circa. an autē ultra hunc nume-

Dussio.

Ad satisfaciendum. ff.
Damno omni. hic vide quod scripsi supra de
procura. c. vnico. ff. damna omnia.

Possessor. i. tunc cum bens presertim titulo colora-
to de quo & pro e i us iure quid importet vide q. scri-
psi supra de concef. preben. ca. efurientis auaricie.
p. primitus amoueri.

Perperessus fuerit. supple occasione talis pro-
cessus clam destitit contra eum facti & habiti.

Taliter. scz. extra plenum loci capitulum & non
facta vocatione vt hic statuitur.

Condemnantes. est itaqz hec constitutio edita
per viam sententie iam late quo ad restitutionē hu-
iusmodi damnorum & est sensus q. ipse iure ligantur &
tenentur ad restitutionem ita q. sit opus ministerio
hois nisi quo ad declarationem sicut alias legitur &

Provincialis Guillelmi Lindewode.

rum debeat pcuratio psonis pluribus q̄ sint euectiones rectantur optationes per hosti. z Jo. an. post eū de excef. prel. cū ad quorundā. vt vics fm optationē aliquorū quantus est numerus euectionū cum suis cessoribus tātus sit vltra hos numerus persona rum pedistū ad custodiendū equos

Alloz optatio est q̄ p singulis tri. b. equis vltra eoz rū cessorēs sitv. pederter ad dīctos tres equos custodiēdos. Ter tia optatio est q̄ singuli duo equi vltra ipsoz cesso res habebūt vnu custodē. In hīs tñ Jo. an. z hosti. reliquit hui. rei terminationē boni iudicis arbitrio fm regionis cōsuetudinē. Quo rū optationi cōsentio maxie vbi de more regiōis est q̄ custodes equo rum nō sunt equites sed pedites. vbi tñ psona depu tate ad equoz custodiā sunt equites z nō pedites vt cōster obseruat apud prelatos in Anglia satis rōna bile est q̄ persone nō debeāt excedere numerū euectionū. Sufficere nāq̄ possunt iuxta mortē Anglie due persone ad custodiendū septē equos sic q̄ archi diaconus circa latius suū habeat quattuor psonas p so existēte quinto z sic in toto cū septē equis erunt se ptem psona z nō plures. In excessu tamē vnus vel duarū personarū pederterium non erit vls fm hosti. dicto. ca. cum ad quorundā.

a Recedat. Et si fecerint pōt eis denegari pro curatio fm ea que notat Inno. dī. c. cū ad quorundā de excef. prel. n. p. līta. Et hoc itelligit verū quo ad numerū superflū quē forsan adduct prelati vltra debitū numerū put notat glo. Ber. d. c. cū apls. n. cō tenti existāt. vñ licet archi. plures secū ducat vics vltra numerū debitū tñ nō negat pcuratio vsq̄ ad numerū de iure limitatū ad istar petitiōis q̄ si vltra de bitū pcepta sit est tñ ad debitū redigēda. nō autē i to tū negāda vt. l. q̄ soldū. c. etia. ff. de leg. ij. Si aut sup flū nō possit ab alijs separi vt q̄ archi. hoc recusat tñ poterit pcuratio oibus denegari vt sic vlt p in utile vices. ff. de qua quoci. z estia. l. j. §. Itē queritur ad hoc pder. de ancho. alleg. l. in fideiul. ff. de vsur. vbi reproba petitiō rōne incerte partis pōt negari in totū. Et sic ipse no. d. c. cū. apls. n. querit glo.

b Visitationis noie. que visitatio qualis esse debet quo ad archi. dicit. s. de offi. archi. c. j. n. visitatione. Et nota q̄ dicit visitationis noie. nā si alia de causa archidiacon. circueat suū archidiaconatū nichil pōt erigere a subditis. et. e. c. pcurationes. cum ibi nota tis. Et ibi videas glo. Ber. in. n. visitationis.

c Debitū. sume q̄ est infra pcurationē. Et dī. p curatio debita que fit in virtualibus ipsi archidiacono cū psonaliter visitat pro se z suis cū septē euectio nibus ad matūs. pty quo ad euectiones. et. eo. ca. cū apls. quo ad pcurationem faciendam in virtualibus pty. eo. l. tu. ca. romana. z. capit. exigit. l. vj. debet ta men hec pcuratio solui fm facultates ecclesie vici sitate. extra eo. capit. cum nuper. vt scz ecclesia que magis abundat largius visitanti exibeat. illa vero que minus abundat minus in expensis habeat. ex

tra eo. ca. cum apostolus. z bicto. ca. cum nuper. **d** Inuitare. ne prelati ecclesie se per hoc gratia tum fore rationabiliter conqueri possit. extra. eodē. capit. cum instantia. circa medum. Et facit ad hoc quod legitur de of. ordi. ca. vt iuxta. x. q. iij. cauendū.

e Si tamen. se cunda pars. **f** Monore ar. chī. ne. s. solus for san in menso se deat absq̄ solas tto aliquorum bo norum vtrozum qui eum consolaz resciat z possint. **g** Ecclesiā. scilicet visitatū. **h** Sed ipsi. n. **i** Me forte. red ditur ratio pre missorum. **k** Non graua rent. extra eo. ca. cum apostolus. x. q. iij. cauendum. **l** Unde vt eis Tertia pars. **m** Necessitas i. occasio.

n Die visitationis. pōt etiam visitator vna die morari apud ecclesiam visitatam. x. q. iij. inter. iuxta si. Ultra vero vnum diem morari non debet ibidem nisi necessitas aliud inducat prout notat Archi. d. e. ti. c. romana. s. deinde. n. redeat. l. vj. Quo casu q̄ du ibi morari contingit procurari debet sumptibus ec clesie visitate sicut notat Jo. an. ibidē. eo. ca. n. vici tatis. in no. l. vj. Et sic itelligi potest q̄ legitur. x. q. j. placuit. licet aliq̄ dicant q̄ illud. ca. placuit sit cor res ctū per. c. inter cetera prealle. q̄ vult vt per vnu diēz solū ibi moretur. hosti. vero. in summa de of. archi. s. q̄ sit. n. patet ex premis. dicit q̄ visitans pōt recipere pcurationē duplicē vnā vics in cena diei qua ve nit ad ecclesiam z visitat pbfm altā in prandio diei sequentis qua visitet populū. Et sic recitatur. e. ti. c. felix. n. vna die. per archi. l. vj. Sed mshī videtur q̄ siue visitator veniat de sero vnus diei ad cenā et facto prandio de mane transeat ad altā ecclesiā siue de mane veniat z tā in pradio q̄ i cena etiā per totā noctē ibi moret in proximo mane trāsiturus ad altā ecclesiā nō recipit nisi vnā pcurationē vnus diei quia vtrobiq̄ prandit z cena cōputantur pro vna p curatione sic q̄ dies vnus pcurationis cōputetur scdm diē naturalē vics. x. q. iij. horas iuxta notata do cto. ff. de verb. sig. l. ij.

o Capitulū. In qua cōgregantur rectores z vi cari ipsius archidiaconat. ad cōtra tractatus z alia sibi faciēda fm ea que scripti supra de cōst. capit. quia incontinentē. n. capitulis ruralibus. **p** Hī. Recipit ab eo quod supra dicit. **q** Forte. tēperamentū philosophicū est iuxta illū Sub dubio forte respondent sepe periti. ff. de annis leg. l. ij. glo. j. Et pōt sumi assertiue sic ponitur extra de testa. c. ij. vbi de hoc. n. b. forte de rescrip. ca. super līteris glo. ante penult. de pent. di. j. quāobz p Jo. Et sic stat hīc significans talē euentum.

r Burgo. i. castro fm quosdam vel vbi sunt cre bra castra. vel dicit burgus vbi sunt per līmites ha bitacula plura constituta fm Jannensem. Et nota q̄ burgus dicit potest villa quecumq̄ alia a ciuitate in qua est vniuersitas approbata. hoc probatur. l. de funis. ref. prius. l. penul. l. xj. z notatur. ff. de leg. j. l. si heres. s. vici. ad si. per. Bartho.

e Si tamen. se cunda pars.
f Monore ar. chī. ne. s. solus for san in menso se deat absq̄ solas tto aliquorum bo norum vtrozum qui eum consolaz resciat z possint.
g Ecclesiā. scilicet visitatū.
h Sed ipsi. n.
i Me forte. red ditur ratio pre missorum.
k Non graua rent. extra eo. ca. cum apostolus. x. q. iij. cauendum.
l Unde vt eis Tertia pars.
m Necessitas i. occasio.

Burgus.

Utile per inuitile vis ciatur.

Civitate. In qua scz fm communem vsu loquē-
di est sedes episcopalis & habet maiore & gubernas-
tores in dignitate constitutos. sic notat Bartho. in
extrauag. quoniam nuper. s. lumbardie. col. xj. & ita
gitur per eundem dicta. l. si heres. s. vicis. ff. de leg. j.

Quevero sit dis-
ferentia inter ci-
uitatem / urbem /
castrum / castellū
villam / opidum /
& municipiū. no-
tatur de sen. exco.
ca. si ciuitas. s. b.
villa per Johan.
an. in no. l. vj.

Ecclēsia. q̄
scilicet visitatur.
ratio huius est q̄
in talibus burgis
& ciuitatibus abū
dāt hospitā. Et
est cōmuniter in
eis copia victua-
lium sic quod pro
pter superuenien-
tes nō oportet eu-
ratiū ecclēsie visi-
tate granariū sua
procuracione vs-
tra expensas ar-
chidiaconi & sa-
mille sue.

Ad hec quar-
ta pars.

Altquo mo-
do scz nec in vi-
tualibus nec in
pecunia nec in ali-
qua alia re loco
pecunie. arg. eoꝝ
que legātur & no-
tantur. eo. t. r. c.
romana. s. procu-
raciones. l. vj. ibi
quolibet alio mo-
do. &c.

Procuratio-
nem. supple que debetur nomine visitationis.

Rationabili. v. puta quia archi. infirmus est vel
aliter legitime impeditus quo minus possit perso-
naliter visitare. nam in hoc casu poterit per aliu suū
officiū exercere fm ea que leguntur & notantur de
offi. ordi. ca. si episcopus. l. vj. vbi de hoc per Disti-
de sancto geminiano. s. quero an iste textus. qui dicit
q̄ eadē ratione qua ep̄s impeditus potest visitare
re per aliu: sic & quilibet archi. siue ordinari⁹ iherosol.

Personaliter. ad personalē entm visitationē te-
netur quilibet ordinarius cui cōpetit officiū visitatio-
nis sicut per istu. ca. romana. l. vj. et. eo. ca. procura-
tiones. si tamē rationabiliter impeditus sit pōt visita-
tionis officiū per aliu exercere vt dicit. s. ea. proxi.
glo. in quo casu & etiā personaliter visitauerit q̄tū
habent recipere nomine pcuracionis in pecunia vbi
visitatus vult ip̄s noīe procuracionis solvere pecu-
niā hodie limitatū est per cōstitutionē benedictinā
que incipit. vas electionis ibi videas.

Redemptionē. simile habes. r. q. j. relata.

Pro visitatione. i. vt nō visitentur subditi. & sic
exponas pro visitatione scz non facienda q̄ non licet
r. q. j. relata. vbi de hoc per Archi. vel potes intellige-
re pro visitatione nō facta forsan quia ep̄s eodē an-
no visitauit & suspendebat iurisdictionem archidiaconi.

bel ciuitate ecclesia sic
cōstituta. **A**d hec ar-
chidiaconi districtius
inhibemus ne aliquo
modo procuracionem
recipiāt sine causa rati-
onabili nisi illo die quo
personaliter visitāt ec-
clesiam procurantē nec
redemptionem pro vi-
sitatione extorquere pre-
sumant. **I**dem.

Relati nihil a sub-
ditis extorqueant.

Archidiaconi
et infra. Ar-
chidiaconi. Decanis et
officialibus eoꝝ distri-
ctius inhibemus ne in
subditos suos exactio-
nes vel tallias p se vel
per alios exercere vel
extorquere presumant

Bonifacius.

Apparitores ad cu-

& sic archi. vult ab eis alqd loco pcuracionis exigere
q̄ non licet vt hic: vbi non visitauit. Si tamē visitet
bene valet redemptionis procuracionis debite iuri-
ctualibus vt. s. procuracionibus huiusmodi aliquid
certum accipiat. r. q. j. relatum. vbi de hoc per archi.

Inscunq; clerici hospiti-
um missi nihil ratione
pcuracionis aut alteri-
us seruitij exigant: con-
tenti quod gratis et li-
benter dabit. Neq; per
subbedelles aut nunci-
os sed per se exequatur
cōmissa Bedelli autem
contra hec faciētes pu-
niantur et grauatis du-
plum restituant.

Item 2tra gra-
uamina & excelsus
q̄ per apparitores
archidiaconorum et de-
canorum & subditis in-
ferri didicimus reme-
diū adhibere volentes
statuimus vt cum pro
factedis executionib⁹
aut pro alijs necessita-
tibus & ad hospitā re-
ctorum bicariorum seu
capellanoꝝ vel alio

archidia. ca. vt archidiaconi.

Exactiones. simile habes extra eo. ca. cū apls
s. prohibemus. s. archidiaconi vero & circa hoc vide
q̄ dicit. s. ca. proxi. glo. vlt. Quot vero modis sumit-
ur exactio vide per Card. de iudi. c. j. glo. vlt. l. vj.
m. **P**er alios. in hoc addit ad ea que leguntur ex-
tra eo. capit. cum apostolus. s. prohibemus. s. s. ar-
chidiaconi vero.

Item cōtra. Hec est cōstitutio Bonifacii ar-
chiepi. Et habet duo dicta. In primo ordi-
nat de procuracionibus & exactionibus non facien-
dis per apparitores archidiaconorum. In secunda
ibi. Bedellis. adijcit penam.

Apparitores. De his & pluribus nuncupatio-
nibus talium vide. s. de iudi. c. excusis. s. statuimus
s. apparitores.

Decanoꝝ. supple ruraliū qui etiā sub archidia-
cono quandoq; certū ministeriū vt dicit. s. de iudi. ca.
l. in prin. s. decani rurales.

Executionibus. scz mandatorum eis directo-
rum fm illud quod legitur & no. in fi. de acti. scripti.

Necessitatibus. i. negotijs tangentibus officiū
archidiaconi.

Mospitalia. i. mansiones siue inhabitationes.

Capellanoꝝ. supple parochialium.

Sed quoniam
archi. possit aliis
subditis aliquid exi-
gere p modū cari-
tatis subsidij in
casu quo nō visi-
tauit suū archidi-
aconatum fm iu-
ris exigentia & et
sic nō possit pro-
curaciones habe-
re: dicit q̄ nō. quia
archidiaconi nul-
las exactiones vel
tallias exigere de-
bent a suis subdi-
tis ad opus suum
propriu. et. eo. ca.
cū apls. s. prohibe-
mus. s. archi-
diaconi vero ibi
tamē Ber. in s.
exactiones: vide-
tur tenere q̄ dicit
q̄ ibi dicit de ep̄o
habeat locum in
archidiacono. Hec
sten. tamē & Jo.
an. ibidē tenēt cō-
trariū vtz q̄ non
potest exigere ca-
ritatiuū subsidij
alle. ad hoc de ex-
cess. prela. ad hec
& c. accedentibus
ad finem.

Archidiaconi.

Hec cōstitū est et
dem cuius & pro-
cedēs & est pars
huius. s. de offi.

Questio.

Diffusio.

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

a. Presbyterorum. scz non parrochialis sed forsan
cantarias habentium vel annata celebrantium.
b. Clericorum. supple secularium ad differentiam
eius quod sequitur.

c. Vel religiosorum. Et hac littera non intelligas
quoniam religiosorum ordinatus compre-

hendatur appella-
tione clerici sal-
te large sumpto
vocabulo: licet cum
aliquis sit religio-
sus non tamen ordi-
natus non continetur
appellatione
clerici finem quod no-
tatur per Jo. an.
de prius c. exem-
ptionem. glo. vlti-
li. vi. Unde tamen
hic adverte quod
ex hac littera col-
ligi potest quod reli-
giosus subest ar-
chi. quod quod ve-
rum sit habes no-
per doct. ex. de of-
fi. archi. c. dilecto.

d. Eos. scilicet
apparitores.

e. Ratione. p-
curatoris forsan
quia peteret talis
apparitor nomi-
ne dñi sui quia no-
mine proprio nul-
la procuraciones
petere poterit finem
ea que scripti. su-
pra. eo. ca. i.

f. Vel alterius
servitii supple offi-
cium talis apparito-
ris concurrentis quantum ad excusationem mandatorum
fuit dñi. Ita remuneratione talis servitii tenetur sibi
ipsum mittens impendere finem ea que leguntur et no-
de offi. ordi. ca. si epus. li. vi. Si tamen conservat labo-
rem suum aliunde impensum secus est quia dignus est
mercenario mercede sua. iuxta ea que notant. s. de
sacra vnc. ca. cum sacri. s. singulis ecclesiis.

g. Exigant. i. petent.

h. Gratiam actione. que reddenda est omni qui
quicquid tribuit ex liberalitate licet non ex necessitate.
Et ceterorum in simili. e. ti. ca. ii. in cle. s. nos igitur.

i. Ets. scilicet apparitoribus.

k. Hospitibus. scz eos recipientibus et sic active
ponit. Quandoque tamen ponit passive. p ipso recepto
iuxta illud. Si qui suscipio et qui me suscepit hospes
l. Apponentur. loquitur de cibis et potibus que
cadunt sub hospitalitate finem ea que dixi. s. de offi. or-
di. ca. statuimus. s. hospitales. patet ergo quod non
sentit donis vel muneribus circa que laborare non de-
bet archidiaconi erga subditos neque per se neque per
suos ut legitur. s. c. proxi. cum suis remissionibus.

m. Illis. scz apposis.

n. Neque. verbi.

o. Nuncios. quibus si simplices nuntii sint licet
etiam iurati sint non est credendum ut no. Archidiacono.
lxxvii. disti. proposuisti ad d. adde dicas aliudacter.
p. Scipios. ratio huius est quia industria perso-
ne est electa et tales apparitores erunt iurati de fide
liter exequendis ea que spectant ad officium suum finem ea

que dixi. s. de iudi. c. quidam ruralis. s. s. coram testibus
p. tu igitur unde non possunt talia expedire per alios
extra de offi. deleg. c. vlti. Quandoque tamen talibus
mandatur ut per se vel per alios executione fiant quo-
casu sufficit ut per alios id quod precipitur fieri fa-

Iohannes Stratford.

**Pro scriptura litte-
rarum inquisitionum in-
stitutionum vel colla-
tionum et commissionum non
exigetur ultra. xii. de-
narios. Pro litteris cu-
iuslibet sacri ordinis non
ultra sex denarios. In
ceteris vero ordinariis
ministris suis satisfaci-
ant. Pro sigillatione au-
tem litterarum nihil a
clericis extorquebitur.
Extorques duplici red-
dere cogatur.**

**Quare misera-
bilis cupiditas
adimuenit ut pro litte-
ris institutionum cle-
ricorum ad beneficia
ecclesiastica admissio-**

corrigatur finem ea que no. de scrip. ca. ab excommuni-
to. glo. ii. Si tamen ipsorum dñi eos non puniant possunt
ipsorum superiores episcopi vicez vel eorum offi-
ciales eos punire etiam non solum in casu negligentie
sed per viam simplicis querelle finem ea que no. ex. de.
offi. ordi. ca. pastoralis. glo. i. per Ber.

t. Duplum. simile habes. eo. titu. ca. extgit. li. vi.

u. Teneantur. an ipso iure vel per sententiam potes
videre que notant. s. eo. li. de consi. ca. quia inconti-
nentie. s. teneantur.

p. Quare et miserabilis. Nec est constitutio Ioh. s.
Stratford non tamen contenta inter constitutio-
nes eiusdem. quarum exordium sic incipit. Sponsam Christi
et habet quinque dicta principalia. in quorum primo re-
citatur certa gravamina circa certas litteras subditis
liberandas et sigillandas iure communis exhorbitan-
tia per superiores officarios ut sepius subditis illa-
ta. In secundo. ibi. Nos igitur providet de remedio
quo ad scripturam huiusmodi litterarum. In tertio ibi.
In ceteris. providet in genere super aliis ordinariis
ipsis ministrantibus stipendiis. In quarto ibi. Pro si-
gillatione. disponit super feodis pro sigillo et certo
rui officario: non recipiendis. In quinto ibi. Et ne.
addiscit penam contra facientibus.

y. Cupiditas. q. est radix omnium malorum. xlvii. disti. c. bo-
norum. de penit. o. ii. q. radix. et phemio decretali. sup.
s. cupiditas. Circa quod vide no. de consi. ca. na concupis-
centiam. s. oriuntur. per Ber.

z. Litteris institutionum. de quibus dixi. s. de ini. i.

cliant dummodo
iuste et legitime
fiat. alioquin non
excusabitur fieri
faciens. arg. eorum
que notantur per
Ioh. s. q. vii. c.
ingradibus. glo. i.
q. Bedelli. scz
cunda pars. Et
sic bedelli. i. ap-
paritores. et sic
habes aliud vo-
cabulum quo nota-
tur quandoque hu-
iusmodi apparito-
res ultra ea que
dixi. s. de iudi. ca.
excussis. s. statuti-
mus. s. apparito-
res.

r. Contra hoc
scz q. s. dictum est.

s. Quoniam
Iustum est ut hec
punctio fiat pri-
mo et principaliter
ter per ipsorum do-
minos archidia-
conos vicez vel de-
canos. arg. eorum
que legunt de sta-
tu mona. ca. vlti.
ubi de hoc in glo.
i. Corrigitur namque
debet quis potius
factum suum expe-
ctare ut ab alijs

Religiosi
subiungunt ar-
chidiacono =
no.

versus.

diviso.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Archicallix, qui regunt aulas episcoporum et loca interiora.

Banitores, qui observant ianuas.

Hostiaris, qui observant hostia.

Barbitonforibus, quorum officium est ornandum coronas aptare, ut conspectu fuoridinatoris deferant tonsuram congruentem. Circa quod vide quod scriptum est. de offi. ordi. ca. 11. p. coronam.

Clerici, iuge quod est. i. decoratis f. p. solui. etiam si velit gratias aliquid solvere ut inuit hec littera.

Mecusufus ratio p. missorum. **S**pecie. i. occasione vel causa.

Introitu quo ad mariscallos et alios supradictos.

Questum. i. aliquid rei acquisitionem.

Et ne. quanta pars.

Temeritas. i. presumptio vel audacia.

Promissa remedia. de quibus supra dictum est.

Impunita. p. illud quod legitur. ad. l. aquila vulneratus. p. p. fine.

Dupla. an aut in hoc duplo tuerit simpli vide. de testa. c. adeo quorundam. s. q. si quod. p. dupli.

Recipiunt. i. sub pena quod sequitur.

Infra mensem. a tempore receptionis. Et habes si mille. et. c. exigi.

Aliquoquin. vers.

Differentes. i. ultra mensem.

Et beneficio. vide quod sufficisset dixisse solui ab officio. Pro quo vide quod scriptum est. de cons. c. q. incotinentie. p. ab officio et beneficio. p. sed cum hic loquatur.

Suspensos ipso facto.

Clerici vero. vers.

Quoniam. Igitur facta restitutione non est opus absolutio. Est tamen opus declaratio quod est satisfactum. p. quo vide quod scriptum est. de fo. p. e. c. ptingit. p. satisfecerint.

Solventibus. sic igitur alijs soluendo non exculantur.

Questio.

Quid etiam si solues per ipsum qui recipit distinger et exactissime questus inueniri non poterit infra mensem et sic non possit istud duplum restituere foris quod nimis distat vel oino ignotus est vel mortuus est. et sic non stat per recipientem quin reddat infra mensem an incidat in hanc penam. Pro argumentis ad hanc questum

one remitto te ad nota per Dy. et Jo. an. in no. in. ca. p. m. de regu. iu. li. vi. Quorum videtur esse conclusio talis. videtur quod difficultas supueniens quod reddit restitutionem impossibile excusat debitorem si culpa precesserit casum: quod tunc non excusat propter casum. Iam materia tamen

Clerici vero non beneficiati et laici ingressus ecclesie sibi nouerit interdictum quousque de duplo satisfactionem impenderint solutionibus competentem.

Idem.

Visitationis officium diligenter et personaliter precio rationabilis canonibus institutio fiat numerusque vno die visitandorum pro earum comodo diligatur: immoderatus autem exactor pena suspensionis ab officio mulctetur.

Quamuis lex natura et infra presentis auctoritate concilii inhibemus ne quis procuracionem ratione visitationis soluentem ab aliqua presumat recipere ecclesia nisi si visitationis officium eidem diligenter impederit scrutatis personaliter

revidetur Barth. ff. de p. oblig. l. c. continuus. Illud in spiciendum habemus videre. ubi dicitur quod omnibus casibus quibus et morarum committitur pena: quia tunc mora non potest mitti propter difficultatem. sic nec pena. ut l. i. ff. si quis cau. et l. celsus. ff. de arbitris. Secus tamen esset si penam mitteret ex condictionis euentu. ar. ad hoc. ff. de. p. b. ob. l. in illa stipulatione. si kal.

Conpetent. iuge quod s. de satisfactionem. Et in hoc casu intelligitur gas satisfactionem competentem ubi res est parata ut restituat si ea recepturus ipsa restituenti donauerit. Ad quod faciunt benedicta per Jo. an. et Dy. de reg. iur. c. p. m. li. vi.

Quamuis lex natura et infra presentis auctoritate concilii inhibemus ne quis procuracionem ratione visitationis soluentem ab aliqua presumat recipere ecclesia nisi si visitationis officium eidem diligenter impederit scrutatis personaliter

endas in pecunia. Tertia ibi. Versus. p. uidetur contra alia grauamina ordinatorum etiam circa procuraciones huiusmodi recipiendas. Quarto ibi. Si visitata. ordinat super huiusmodi procuracionibus ubi aliqua capella est a parochiali ecclesia dependens. Quinto ibi. Item quod rectato quodam abusu prouidet de remedio penali.

Ratione visitationis. In alijs vero procuracionibus quod debet ratione consuetudinis vel ratione pacti in fundatione appositum non habet locum quod hic dicitur de talibus enim procuracionibus habes et. co. c. p. to. et. c. procuraciones et ca. cum nuper. xviii. q. iii. Eleutherius.

Aliqua. quauis scilicet fuerit secularis vel religiosi. Officium. quod i quo consistit habes et. c. procuraciones. s. porro. et. c. ro. s. sane. l. vi. S. melius. et. q. j. placuit.

Diligenter. non perfructorie. **S**crutatis. id est inquisitis.

Personaliter. simile habes. supra. e. ca. i. ubi de hoc dixi. p. personaliter. et. c. ti. c. felix. li. vi.

Dissio.

a Inspectis, pone exemplū. s. de offi. arch. p. totū
b Ipsum, visitantem.
c Cum effectu, sic quicquid de his que spectant ad officium suum.
d Indaganda, i. inquirenda vel inuestiganda.
e Si quis, secūda pars. Et adverte quod iste, s. p. precedens loquūtur nō solum de archidiaconis et ordinariis inferioribus et eis equalibus sed etiam superioribus quod per hanc litteram si quis que indefinite ponitur. i. aliquis.
f Plures ecclesias, quod satis licet sicut per. e. t. c. felicitis. s. adficientes. li. vi.
g Unica, i. ad unam ecclesiam pertinet.
h Vel pecunia si hoc voluerit visitati. e. t. c. felicitis. li. vi. vel alias erit electio visitati ubi hoc habet sibi concessum ex privilegio spectati sicut per in ex travagā. Benedicti que incipit vas electionis.
i Ad quā. s. procuracionē siue in victualibus siue in pecunia.
k Proportio nabiliter. s. in ratione de bte a singulis huiusmodi ecclesiis.
l Faciat. s. visitator. et huiusmodi. nota. Archid. eo. t. c. felicitis. s. plura. li. vi.
m Canones. e. t. c. felicitis. s. adficientes. li. vi. ubi de hoc. Ratio autem quare visitas plures ecclesias uno die nō recipiet nisi unā procuracionē: est quod visitatio est principale: procuratio accessorii ideo visitationi unus dies nō debet accedere procuratio plurimū nec cōvenit quod accessorii sit maius suo principali. de re. iudi. ca. accessorium. li. vi.
n Et si nocte. s. p.
o Visitacionem. i. diem visitationis.
p Sumptus. hic tangit materiam de qua dixi. s. eo. ca. i. s. die visitationis.
q Die visitationis. quando. s. habet visitare populum ut dixi. s. eo. ca. i. eo. s. b.
r Sumptuum. s. factorum tam in cena quam in prandio.
s Pecunia. cuius appellatione in hoc casu nō solū continetur pecunia numerata sed potest etiam compositionē vel cōsuetudinē prescriptā esse certā mēsurā quā cōsistit in aridīs vel in liquidis vel alia re bandā p quasitate taxata. vel etiam sine aliqua taxatione dūmodo servet moderamētem ea quod legunt. di. c. felicitis. Appellatione nāq pecunie continetur quicquid habet homines. i. q. in. totū. Nec tū visitas taxata est hodie in diversitate certarū pvinciarū sicut per in dicta cōstitutione Benedicti que incipit vas electionis et hoc siue per

sonaliter siue per alios visitent.

t Visitas. sic appetit quod electio erit visitatis nō visitati. s. hoc intelligas quod visitates super hoc habet privilegium ut. s. possint. procuracionē exigere in pecunia si cut legit in di. cōstitutione Benedicti vas electionis.

Alloqui electio pertinet ad visitatum sicut patet in dicto c. felicitis. li. vi. e. t. u.

u Allocare. s. ubi sumptus facti in victualibus ad minus excedat quod sit quantitas recipienda in pecunia.

p Pro ea. s. p. curacione recipienda in pecunia.

y In totū. s. si tēgrā procuracionē.

z Ita quod declaratur quod prius dixit.

a Super huiusmodi factos in cena vel in prandio.

b Solidā procuracionē. i. illud quod solet nomine integre procuracionis recipi in pecunia.

c Supererit. s. utputa si procuratio in pecunia solvenda sit ad aliquod certū tempus limitata et sumptus de quibus hic dicitur ad minus huiusmodi verā estimationē se extendat tūc in eo quod restat satisfaciatur visitati de residuo sue procuracionis in pecunia.

d Recipere. si hoc nō esset pro-

hibitu bene posset visitans recipere sibi gratis oblata a volente scilicet ea que notat Johā. an. de reg. lu. ca. peccatum. s. restitui. li. vi.

e Si quis. autem. s. p. adficiens penam.

f Alter fecerit. s. i. dictū est ab illo. s. si quis vero.

g Restituerit. nō dicitur: sed intellige de restitutione faciendā illi qui gravatus est per quo vide notata in no. et aliorum docto. et. de hūm. eccle. ca. plerique et de reg. lu. ca. peccatum. li. vi.

h Quorum quia. tertia pars.

i Alii ordinarii. archid. equales et inferiores etc.

k Honoris prerogativa utputa quia sunt viri excellentes litterati. et. de preben. c. de multa. ad si. vel alias viri excellenter promoti aut in magnis officiis constituti quos cōvenit magis honorari cōtemplatione eorum quorum officiis et ministeriis insistant. s. q. v. als. it. c. habet. in si. c. li. di. precipimus. ubi de hoc.

l Nobilitate generis. ubi dicuntur persone sublimitas. extra de preben. c. de multa. in si. qui. s. orti sunt de nobilibus parentibus ratione sanguinis et talis nobilitas prefertur litterature. et. de preben. c. de multa. et nobili parcenti est magis quam ignobili. de penis. ca. si. cum glo. Sic etiam in beneficiis conferendis attenditur nobilitas. de maiore. et obediēti. capitulum. statutus. in glo. Solet dici tamen quod nobilitas morum plus ornat quam gentium. xl. di. nos qui de preben. ca. venerabili.

Et. ij.

Que venit
 unt appel
 latione pe
 cunie.

Provincialis G. illermi Linde Wode.

Clecturarum, de quibus habes. §. eo. ca. i.
Canonibus, extra eo. ca. cum apostolus.
Coneratur intellige de facto quia de iure hi qui
 sunt ultra numerum statuti possent repelli pro quo vi
 de supra eo. ca. i. §. excedant.

Solet solui.
 In Anglia cois v
 sus habet vt noie
 pcuracionis ar
 chid. recipiat in
 pecunia. vij. solis
 et vi. den. hoc est
 pro seipso et equo
 suo. xvij. s. et pro
 qualibet alia eue
 ctione cu suo ses
 fore. xij. s. vbi ve
 ro consuetudo su
 ma procuratiois
 no limitat recur
 rendu est ad ea q
 habet iertrauag.
 Benedicti que in
 cipit. vas electos
 nis. §. in almanie.
Hos visita
 tis. §. 6.

Holuerint.
 et sic optio no erit
 visitatio sicut al
 patet. e. ti. c. felici
 §. Si visitata.
 quarta pars.

Capellas es
 tiam parrochia
 les et curatas.

Dependens
 tes. hinc ea que le
 gunt et notant de
 eta. et quali. c. ea
 te. vbi de hoc. an
 aut hec depende
 tia vel annexio
 possit acquiri per
 prescriptione vis
 de notata per Jo.
 an. in no. de. reg.
 iur. c. q. cotra. ii. vi

Pro ecclesie. §.
 maioris a qua ca
 pella dependet.

Capellaru hu
 iusmodi. §. depen
 dentiu. et sic apparet q ab ecclesia vna possunt plus
 res capelle dependere. et hoc satis approbat expe
 rientia in pluribus locis Anglie.

Una ecclesia. huius cotraui videtur tenere Jo.
 an. de eta. et qualita. c. ea te. in no. vbi dicit q quislibet
 capellaru dependentiu soluet singulare procuratio
 nem si sufficiant et habent populu. Ita eps quodlibet
 membru sue dioecesis respicere habet. de offi. ordi. ca.
 irrefragabili. xi. q. i. de psona. et cu hoc dicto Jo. an.
 concoz. Antho. dicto. c. eam te. et Joha. in coll. extra
 hoc. eo. ti. c. auctoritate. et ibi per Henr. de bowyco.
 Predicta intellige vera quando capella dependens
 habet curatu propriu aliu a curato superioris eccle
 sie. secus tamen est quando prelatu superioris eccle
 sie est curatus vtriusq. exercet tamen ibi cura per vi
 cariu non perpetuu sed temporale ac remotius ad
 libitu. talis namq. minister non est certus quod requi
 ritur ad effectum vt subeat visitationem et soluat pro
 curationem in loco capelle secundu ea que no. di. ca.

auctoritate. in prin. per Johan. in col. facit ad hoc
 de rel. do. ca. de zenodochijs. Et bene facit ad hoc
 no. per Inno. di. ca. auctoritate. Et ad idem facit per
 Paulum in elem. quia contingit. de rel. do. §. et pro
 ventus. ad si. et sic intellige quod hic dicitur et quod

no. Archidiaconus. eo. ti. ca. per
 petuo. §. b. visita
 tis. libro. vi.

Lutus. scilicet
 cet. dioce.

Ecclia. sup
 ple parrochialis
 principalis a qua
 capella dependet.

Sed quid si ec
 clesia sit vni? dio
 cesi. capella vero

annexa eidem et
 vnita aut ab ea de
 pendens est alter

rius dioce. num
 quid tunc habes
 bit loci quod hic

dicitur vt scz non
 solvatur nisi vna
 procuratio. Vt

quod si ordinari
 loci dicte capelle
 prius habuit i ea

visitatione et pro
 curationem ratio
 ne visitationis es

tusdem tunc per
 talem vntionem si
 ue dependentia

non aufertur pri
 ori ordinario pos
 testas eam visita

di et per pns nec
 pcuratio que de
 betur ratione vis

itationis ar. eo
 rum que leguntur
 et no. de rel. do.

ca. quia monaste
 rium. Et faciunt
 ad idem no. per

Specu. de iure
 patrona. ad si.

Vnica. i. que
 concernit ecclesia
 principalem.

rii sint contenti sub pe
 na suspensionis ab offi
 cio et beneficio / quam
 ipso facto incurrant: do
 nec duplum illi? quod
 ultra procuracione hu
 iusmodi vnicam rece
 perit sue ecclesie? solue
 rit cathedrali. **I**tem
 quia visitates archidia
 conum et alij ordinarij ta
 in ecclesijs q ornamen
 tis eorum et cimiterio
 rum clausuris manso
 rum domibus reperie
 tes defectus ipsos? sub
 pecuniarijs? penis pre
 cipiunt reparari: et a
 non? parentibus cen
 suris? extorquent? pe
 nas huiusmodi quibus
 dicti defectus / debite
 poterunt emendari /
 inde suas bursas / cum
 iactura? pauperum
 his diebus? oppresso
 rum? insolite nequi
 ter? impinguentes.

Ecclie cathedrali. §. loci sic visitati.

Item quia. quinta pars.

Ipsos. §. defectus.

Pecuniarijs? penis. hic vide que scripsi. §. de of
 fi. archid. ca. eiusdem. §. pena canonica.

Non parentibus. i. non obedientibus.

Censuris. i. per censuras.

Extorquent. i. ad vsum proprium vt sequitur.

Debite reparari. quia pene ad finem extendunt
 vel amplius.

Iactura. i. damno.

Pauperum. i. parrochianozum qui habent con
 tribuere ad talem penam leuandam.

Idis diebus. i. tempore huius constitutionis.

Oppressorum insolite. i. preter et ultra antiqua
 onera tunc insolite currentia et exacta.

Requiter impinguentes. i. repletes vel pingues
 vel crassas facientes. Et aduerte ad id quod hic dis
 tur nequiter: quod idem est quod iniuste vbi tamen

Questio.

videtur contradicendum a parte iuris fm ea que no. s. de offi. archid. c. archidiaconi. n. sub pena. Sed quo ad penā huiusmodi dispensandam illa constitutio limitatur per istam vt. j. patebit.

Agitur ne. n. vbi apponit remediū cōtra pmissa.

Bales. s. propter nō reparatōnem factas.

Cecasio mali gnādī. p̄sertim laici qui clericis oppido sūt iſſeti. de imu. eccl. c. clericis laicos. li. vi.

Decet. fm honestatē nō solum enī cōsiderare debent quid liceat et quid expeſat sed etiā quid deceat. ex. de vo. 2 vo. red. c. magne.

Questibus. i. lucris. et cōcor. ad hoc. xlii. di. ca. is igitur.

In honestis omne enim inhonestatē vitare debet clericus. ex. de vi. 2 ho. de. clericis officia. Et que sint eis officia inhonestata nota. ti. de clerici. cōiug. n. sed quā dicitur specul.

Anhelaresimile habes. lxxviii. di. ca. ij. xci. di. in p̄ncipi.

Ditari. xlii. di. c. is igitur. xli. q. ij. fraternitas.

Statuim⁹. n. k. Exacte. i. leuate.

In reparatōne. concor. ad hoc nota. de pen. ca. ij. per. Bern.

Et facit ad idem qz pene ciuiles conuerſi debent in opus publicum. l. de modo mul. li. i. s. et sic in hoc casu videtur qz pena succedit loco rei. Alloquin posset leuari pena et etiam res ipsa. circa qz vide no. per Jo. an. Archid. xlv. q. ii. si ecclesie. Et vide si placeat que notauit. s. de offi. archi. ca. archidiaconi. n. sub pena.

Penas huiusmodi. s. nomie nō repationis defectuū.

Tem licet. Nec est cōstitutio elusivē culus et superior. et habet duo dicta. In primo ponit quendā abusum. In secundo ibi Statuimus. disponit de remedio et est parshuius. j. de purg. ca. c. Itē licet o. d. d. n. archi. q. ij. si archi. equales vel inferiores p. d. faciant. i. diuina celebrent.

Liberalitatē. que cōmendanda est nam ea sunt in nostris officiis gratiosiora que cū liceret nō impdere tamē carſa dilectionis impendimus. xlviii. q. i. tū nunc nec debet quis liberalitatis sue penā pati. ff. de edil. edicti. ad res. Et hec dicitur liberalitas eo qz ex debito ad hoc non tenetur nec ex necessitate. Itā in necessitatibus nō dicit quis liberalis. ex. de p̄bē.

ca. relati vbi de hoc. n. liberalitatis. per Bern.

Sacerdotes huiusmodi. s. diuina celebraturi.

Clericos. s. ipsorum ordinariorum.

Sua nomina. s. huiusmodi sacerdotum.

Matriculis. i. libris siue cartis in quibus solent scribi nomina talium.

Exactionē sensualē. s. pensio naria. i. q. ii. questum. ad fi. ff. de cē sib. l. etiā. cū duabus legib⁹ scqn.

Circiter. ad modicā quantitatem refert vt no. barth. de despoſ. in p̄bē. c. vii. n. circiter. et sic p̄t hic intelligi circiter vt refert ad obolum vel denario minus. Et nota qz circiter refertur ad numerū circa refert ad locū. et circū ad tps prout no. Card. de offi. ordi. c. romana. n. circa. li. vi. Tu tamen dic qz circa refertur ad locū et ad tps. Est enī tēporalis dū dicitur circa. xx. an nos. Est localis quādo dicitur circa ecclesiā. Sed circū est tū locale. vt si dicat circū mōtē vel circū villam.

Circiter vero refertur ad numerū et ad tēpus tantū nō aut ad locū fm Januē. Et t̄ agis d. c. p. archi. c. romana. n. circa. l. vi.

Statuimus secunda pars. a. Sacerdotes bus. s. admittēdis celebrādū diuina.

Pquo. de arto b. p. quo. de arto

Registrentur. i. in matricula de qua dixi supra.

Primis admissiōib⁹. vides loqz de talib⁹ sacerdotib⁹ qz de nouo veniūt ad aliquā archid. qz nō p̄t publice i aliqua ecclia ibidē celebrare nisi p̄us cōſſet de eoz ordinib⁹ qz habeāt lras p̄medaticias et qz sic ad celebrādū sint admitti fm ea qz legūt et no. s. de cle peg. c. i. et. ij. Itāc aut iueſtigatōne facere debēt p̄lati viſitātes i suis viſitatōib⁹ et sic sicut hic p̄z poſſit de ordinib⁹ morib⁹ et quersatōe et vita talib⁹ sacerdotib⁹ p̄ſterit p̄nt ad celebrādū diuina ibidē admitti et in ei⁹ rei ſignificatiōe eoz debēt i registro ipſi ordinarij i matriculari. Cū i alijs viſitatōib⁹ siue ſcrutatōib⁹ nō opz ipſoz lras reuideri nec ipſoz nomina iter i matriculari cū tā ſatis notū et cogniti ſint. Circa qz vide qz ſcripſi. s. de cle. peg. c. i. n. p̄ſterit. et sic male ſaciūt qz i ſingulis viſitatōib⁹ ſuis p̄ iſpectōe lras ordinū et eaz ap. p̄bātōe qz recipiūt cū talis i matriculatio fieri nō debeat niſi ſemel. i. p̄ma admiſſiōe vt hic p̄z x. lii.

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Item licet quis purgari et infra illū archidiaconozū et ſuoz officialiū alioz qz ordinariōz detestantes abſum quo a sacerdotibus in ſuis iurisdictionib⁹ celebraturis diuina p̄iusqz idē faciant certā et exceſſiuā quantitātē pecunie exigunt liberalitatē qua sacerdotes huiusmodi clericos ſua nomina inferētes in matriculis de vno denario ſolebant reſpicere in exactionē ſenſualē. vj. de ſi. bel. circiter illicite conuerſentes. Statuimus qz de cetero a dictis sacerdotibus ultra denarium vnicum pro quo ipſoz nomina regiſtrētur in p̄imis admif-

Circa/ciraciter / et ciracū differūt

Diuisio.

Provincialis Guillelmi Lindiswodis:

A celebratio de uisnoy. Hoc referas ad eos qui sunt in ordinibus ecclesiasticis sicut sacris constituti qualis est archid. qui debet esse diaconus de eter. et quali. ca. i. b. Ingressu ecclesie. Hoc referas ad eos qui non sunt ordinati sicut sunt in minoribus constituti ut sicut sunt due pene referendos singula singulis. Sic alio no. in simili de hoidis. c. p. huan. p. p. si. v. bi de hec p. archid. li. vi. s. excomuni- tionis. et e. n. per Johan. in no.

Ecclie cas- thedralis. sic tñ q. simpluz restituat hys a quibz in- fte recipit fm ea que disti. s. de tes- sta. c. adeo quozu- dā. s. si vero quēq. n. ecclie cathed.

Appa- ritoz. hec constitutio est eius de cui? est supior et habz tria dicta In primo statuit tā quo ad epōs archid. de nūero apparitoz. In se- cūdo ibi. Quicū rectoribus prohi- bet exactiones eo- rundē. In tertio ibi. Ad si plures adicit penā ptra- facientibus.

Approbatio- ne. si se habes de homici. c. pro hu- mani. s. sacri. li. vi. f. Equitem. i. equitatem.

Dūtaxat. i. tñ vel tāmodo et hoc intellige sic q. epō nō habeat plures apparito- res equites p hoc tñ non phibetur epō quā plures hēat pedites ma- xime ubi iter ipsū et archidiaconus est dare preuēto- nē fm ea q. no. do- cto. de offi. ord. c. pastoral. sup glo. prior. ubi de hoc multū bñg. Jo. an- in add. Hā in hoc casu esset inconueniēs q. archidia- conus in numero apparitozū excederet epm cui? vi- cep. principaliter fungit. sicut p. de offi. archid. p. totū nūq. loquimur ad illū finē q. archid. leuia corrigat et ma- iora referat epō put. ibi legi? et no. in. c. ad hec. et sic mediante archid. apparitores in singulis decanati- bus constituti essent etiā apparitores epī sicut alio so- let dici de decanis ruralibz sicut legi. d. c. ad hec. s. si. et sic quantū est ad epm intelligi pot. q. hic dī vt vīcz ipse decani sint ei? apparitores fm ea q. legi? et no.

tionibus eorum ad cele- brandū diuina dicti ar- chidiaconi et ceteri ordi- narij aut quicūq. eozū ministri recipere nō au- deant quouismodo sub pena suspēisionis a cele- bratioe diuinorū et in- gressu ecclie quā cōtra faciētes incurrant quo usq. duplū receptozum huiusmodi fabrice eccle- sie cathedralis locorū persoluāt. **I**dem.

Suffraganei dūta- rat vñū apparitorē eq- tē habeant. Archid. be- ro p. singulis decanati- b? apparitorē vñū non equitē sed peditē. **D**ec in capitulis collas exi- gāt sed gratis datas pe- cunias gratāter accipi- āt **T**ransgressores autē ab officio suspēdant tā deputans q. deputat?

Alm apparito- rū et infra. Pre- sentis approbatioe cō- ciliū statuit q. singu- li nostri suffraganei v- num apparitorem equi- tem habeant dūtaxat pro diocēsi- bus eorū dē.

in cōstōe othonis tāto. et nichilomin? q. in eiusdē de- canatib? archid. hēat singulos apparitores pedites qui subint ipis decanis. ar. eozū q. legi. d. c. tāto. ad- h. ibi aut suos certos nuncios. et.

Hoc equitē. ex hoc apparet q. intelligit de deca- no cui attribuitur duo equi. et. e. ca. cū apls. sed de ap- paritozib? tā sub archidiacono q. decano vt disti. s. glo. prior.

Timō. sic vt in vno decana- to nō sit nisi vnus h. Qui cū scda pars et dic. qui. s. apparitores.

Et idē. s. arti- ficialē cū tñ dīes et no. faciunt dīē vñū naturalē vt no. accurs. ff. de verb. sig. li. ij.

Pro p. s. fre- ctōz vel vicarioz n. Hī. excipit ab eo q. peditit.

Eosdē. s. re- ctōres vicarios p. Hec in capi- tulis. verū.

Reb? alijs. Quid si faciat ta- les collectas an il- lud q. recipit fas- ciat suū? videf q. sic. q. in hoc casu trāsserē dñm fm ea q. no. Jo. r. c. d. c. ad h. ecclia vī- des q. nō nā pecu- nia sic data pot. repeti vno. idēz Jo. r. iij. q. v. c. vī. et ibi videas no. per Archid.

Gratia. s. abf- q. instāta vel sol- licitatione.

Quia si. ter- tia pars.

Plures. scz apparitores.

Contra hoc. s. statum.

Errozum. s. apparitozum.

Premissa. s. superius eis pro- hibita.

Deputantes

archid. Nam vt videtur epōs hec pena concernere nō pot. vt dicā. i. glo. pri.

Suspē. ex hoc apparet q. non pērnit epōs qz hec pena non ligat episcopos nisi de eis quo ad hoc fiat mentio specialis.

Quos. s. deputatos.

Perpetuo. nisi videtur q. illa pena est irregu- laris cū talis apparitor occupando tale officium ad deputationem sui superioris non delinquit et ubi non est delictum nō conuenit esse pena. r. q. iij. non

Distio.

afferamus. de re. ec. non alie. ca. ij. in glo. nisi intelligas hoc respectu eorum qui conficiunt his que hic eis prohibentur in suis directoribus. 2. 5. seq.

H De exercitandis. Nec constitutio est Stephani archiepi. Et habet quatuor dicta. In primo

Diviso

statuit circa divi-
na officia devote
celebranda. In se-
cundo ibi. Un-
versa disponit cir-
ca sacramenta des-
voute ministran-
da. In tertio ibi.
Presbyter auctor
atque quid agens
dum sit ubi opor-
tet eodem die bis
celebrare. In quar-
to ibi. Ad hec sta-
tuit in quibus ca-
sibus licet bis eo-
dem die celebrare.

suspendim? ipso facto.

De celebratione missarum

Stephanus.

Officium divinum dili-
genter et solerter paga-
tur. Sacramenta rite
secrent et administrentur.
Nec ieiunium fra-
gat iterum celebraturus
Iterum autem nemo cele-
brabit nisi in natali dñi
co et paschate: et in exequiis
mortuorum vrgente
diei et defuncti officio.

Vinea dñi

b. Vineam dñi. in ecclesia milita-
te cuius palmites
sunt oēs iusti a pri-
mo Abel usque ad
ultimū electū qui
in fine mundi est
nascitur. Alias
autem vinea dos
militis dicitur generalis
iusticia sicut in Jer. que excollitur
et plantatur per operationem
efficaciam cuius pal-
mites sunt castitas mansuetudo
et virtutes ceterae.

Denarius

Denarius. i. vita beata In denario
nāq est figura
perfecta vel rotunda in qua
nō est invenire principium
neque finem per q designatur
vite eternitas. In denario
etiā est ymago regis sculpta
in quo figuratur plena
cōformitas que erit in patria.
Itē in denario est materia
preciosa in quo denotatur
summa fructio nris iocunditas.
Itē in denario pulchritudo
gloriosa: in quo insinuat
corporis gloriosi formositas.
Itē denarius dicitur a decē
quod est primus limes nu-
merorum in quo notatur
premiū debitū pro observa-
tia decalogi. Et ut dicit
papi. denarius dicitur
quia pro. x. numis reputatur.
Valebat enī. x. numis
visualibus. Sic et eterna
felicitas excellēter valet
quicquid decalogi observantia
mereri potest.

Labor. sine quo virtuose exercitio
nō acquiritur merces
felicitatis. de cōse. dist. v. c. i. sumum.
Opus dei. q cōsistit in his que
pertinent ad divinum
officiū exequendū et ad
ministratōem sacramen-
torū et ad doctrinam
eruditionem subditorum.
Ab aliquibus etiā si in
minoribus sint ordinis
sunt fm dñi. et hoc fatentur
docto. et cōter in benefi-
ciatis. De his enī qui sunt
constituti in sacris licet
nō beneficiati nō est dubitan-
dū fm ea que no. vii. de
cele. mis. c. gravi. in cle. p.
horas canonicas. Unde or-
dinati in sacris et etiā
beneficiati sub ritu. ecclesiasti-
co tenentur ad horas
canonicas fm vii. loco preall.
ubi notat qualiter differunt
quo ad dicendum hi qui
sunt ordinati in sacris
ab his qui sunt in minoribus
sz beneficiati. dicunt tamē
petrus et abbas q clerici
in minoribus beneficiati
absens ex causa probabili
puta studiū excusatur
ab horis dicendis si in
beneficio faciat eas dici
per substitutum. Sic quoq
occupati circa administratōes
tpaliū excusari poterūt
ab ecclesiā officia hoc vlt
als dicāt horas. Infirmi
etiā excusant tā a dicendo
q ab audiendo vbi firmitas
talis est que directē vel
occasionaliter dicitur vel
auditi gñraret mortis
pculū. Talib nāq infirmis
nō est lex posita an addū
tneqādo de obser. seu.

cōsistū. 5. h. Sec? tñ infirmitas
nō sit gravis. ar. si. ff. de re
iu. l. questum ad fi. Quo casu
si possent dicere ad hoc
tenentur. Alias autē eas audire
debent. Postq autem convaluerint
an teneantur redicere: vide qd
dicam. j. eo. ca. sacerdotes. p.
suppleant.

Affectus laborantium
in vinea domini sabaoth
vere retributionis valeant
denarium. recipe re post
laborem. De cernimus ne
opus dei fiat ab aliquibus
negliger? p̄sertim cū in
generalib concilio sit statu-
tū et p̄ceptū vt divinum
officiū nocturnū pa-
riter et diurnū secundū

Negligēt. talis nāq maledictio
ostendit iuxta illud
maledictio q facit opus
die negligēt. et hoc
intelligas q negligētia
est accurata malitiosa.
sec? tñ esset de negligētia
talē vel levis q forte ex
nimia cōtēplatione seu
meditatōe cōtinēt fm
Inno. et alios doct. c. e. c.
dolentes. ubi de hoc
vñ simul cantantes
i choro et talē negligētia
aliquē versū omittat
nō peccat fm Inno.
et hoc verum mortaliter
tñ peccat.

Negligēt. ita. qd dicitur.

Dosti. nec est ppter hoc a capite
relinquendū sine magna
causa qz forsan possit talis
receptio generare scādaliū.
vñ et ex tali negligētia
omitteret. ps. in teger
ob eādē cām nō deberet
repeti siue iterari fm
Inno. ibi. Alii autē si
absq scādalo iterari possent
deberet iterari. cōsulte tñ
facit omittēs talē psalmū
vt illū dicit sub silentio
ceteris interi. pcedentibus
in nocturno. vbi vero
aliquis solus vel cā socio
privatim et choru dicit
officiū divinum: tñ si ex
negligētia levis aliqd
omittat non tenet iterare
vt dixi in principio. Alii
si sit negligētia accurata
tenet redicere fm llo
sit. 2. notat. x. d. clericus.
p Archi. **S**ed qro an
peccet clericus dñi est in
officio si cogitet sup ali-
quo albo bono tpali vel
spiali. Dic q homo
disponere se debet ne
alijs intēdat nisi necessitas
vel utilitas q distationē
nō capit cogat enī de
alijs cogitare. verūta
mē q fm Boetii alas bñm
Bernardū cor hoīs va-
gū est et mobilis est oī
mobilis. et ppter ea homo
nō est adeo fortis q tales
cogitationes euitet nō
semper in his mortaliter
peccat sed venialiter.
Laueat tamē ne in his
nimis excedat fm Inno.
et nimum frequēter fm
Johan. an. d. ca. dolentes.

Questio.

Generalis concilio. extra
eo. ca. dolentes. **P**receptū
ibi districte p̄cipiēs et hoc
intelligas qd est dicere.
nā dicere est in p̄cepto
vt ibi p̄z fm Jo. an. Sed
alia q in deuotione cōsistunt
ibi suadēdo ponit q satis
p̄z ex eo q ibi dicit qd
eis deus dedit et tunc enī
esset ponere in vñ p̄ceptū.
nā sic iniceret ecclesia
laqueū et alligaret onus
impoztabile cōtra. c. de
viduis. x. vij. q. i. Circa
hoc materia vñ dicit
horas canonicas quō eas
omittens peccat vel nō
vide no. docto. vñ fm
Inno. dñi. et Jo. an. ef.
et. c. i. 2. c. dolētēs. et
optie p dñi. de bowyco. d. c.
j. 2. x. d. c. clerici. p
Archid. et dist. 3. e. p.
ab aliq. **N**octurnum. de
quo habes extra. eo. ca. i.
in. fi. fm Johan. an. ibidem
officiū nocturnū stat in
tribus. scz. maturius que
fient in media nocte.
prima que fiet diluculo
et completorio quod dicit
debet in crespusculo.
Diurnum. quod scz cōsistit
in tertia/sexta/nona et
vesperis fm Johan. an.

Officiū nocturnum.

Officium diurnum

E. lxxij.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a Deus dederit. hoc dicit cōspatiendo fragilita-
ti humane, ac si diceret durum esset tam deuotionē
animi q̄ mentis assistentiā & alia de quibus cauetur
in dicto. ca. dolentes. cadere sub precepto. sed talia
relinquuntur dispositioni diuine sicut libet. ibi. licet
officiū diuinū dī-
cere cadat sub p̄-
cepto vt dixi. s.
eo. s. precepto.

b Studiose. s.
non sincopando
nec aliquid omis-
tendo quo ad offi-
ciū oris sicut libet
istē. Scias tamē
q̄ sincopans vel
loquens cū sīco-
pa orans vel cele-
bras dūmodo in-
tendat dicere qd
dicit ecclesia. cō-
sistit si utatur ver-
bis in propria si-
gnificatione nec
intendat inducere
re errorem prout
no. Antho. d. c. do-
lentes. s. b. quero
quando dicatur.
c Douote. quo
ad officiū cordis
vt scy q̄ dicit pro-
cedat ex corde dī. xxiij. psalmista iuxta illud. Qui psal-
mos resecat vel verba recte volutat. nō plus inde
feret q̄ si sua lingua taceret. Et iterū. Dū cor nō orat
in vanū lingua laborat. Cā nōq̄ nō cōsistit i modu
latōe nec s̄ boni multitudie s̄ i corde. xxiij. d. c. i. s. ij
d. vniuersa. secunda pars.

e Sacramenta. de quibus dixi supra de sacra. nō
ste. c. ignorantia.

f Verba quoq̄. s. b.

g Canonis. de quo dixi supra de offi. archis. c. vt
archidiaconi. n. canon misse.

h Cōsecratione. s. in verbis cōsecratoris in quib-
us proprie cōsistit canon misse sicut libet. et. c. cū
marie in prin. forma enī verborū quo ad corpus est
talī. hoc est enī corpus meū. hec tamē coniunctio
enī nō est de substantia forme sed de bene esse. vnde
nō debet omitti. Aliud nāq̄ est forma necessaria si-
ne qua nō pōt fieri transubstantiatio. & aliud est for-
ma debita sine qua non potest fieri sicut Thol. de ve-
ritate parte. vi. ca. xj.

i Plene. s. absq̄ omissione.

k Integre. s. sine fractione verborū. Si tamē ces-
lebrans verba h̄mōi sincopauerit an cōficiat. dicit
dixi. s. e. s. studiose. **l** Sed quid si mutet forma ver-
borū? Dicit sicut Alber. in libro de missa. q̄ si mutet in
alia verba nō cōficiat ibi corpus xpi etia si illa verba
eundē sensū habeant. Et sicut dicit de diminutiōe. q̄
si ita dicat hoc est meū nō cōficiat q̄ remanet indeter-
minatū quid sit illud meū. Sicut si dicat hoc est corp⁹.
q̄ nō significat ppriū corpus xpi. Secus tñ videt di-
cendū si verbis cōsecratoris nō separatis aliquid ad-
dat q̄ inducit errorem. vt si dicat. hoc est corpus meū
dilectū vel sc̄m vel aliqd h̄mōi. tamē q̄ sic fecerit vel
de inepādus est sicut Jo. in sūma cōfess. li. iij. c. xxiij.
rub. de sacramento eucharistie. statim post principiu.

m Prebyter autem. tertia pars.

n Distinctū. pluraliter loquitur forsan pro festo
natiuitatis dñi vel alia de causa ex quibus eodē die
licet plures missas celebrare vt. j. patebit. Et licet
pluraliter loquatur idem tamen intelligas si vnam

aliā missam iterū eodē die ipsū celebrare oporteat.
o Vmā nō enī debet talis pfusio esse de aqua sed
de vino extra. e. ca. ex parte. **p** Sed quid si nō pos-
sit bibere vinū an possit celebrare? Dicit q̄ non summo
nec promoueri vt no. Jo. ij. q. vij. ipsi apostoli. ibi vi-

nem sumpserit in alta-
ri si in eodem die missa
rum " solēnia ipsum ce-
lebrare oporteat itera-
to vinum " calici infu-
sum vel digitis " super
fufum sumere non pre-
sumat v. **q** Ad hec du-
rimus statuendum di-
strictius inhibentes ne
sacerdos quispiam mis-
sarum solēnia celebret
bis in die extra diem
natalis domini & resur-
rectionis " dominice vel

sic infusum nō vertitur in sanguinē sicut doct. d. ca. ex
parte. Nec obstat et. de cōsecra. eccl. vel altaris. c. qd
in dubijs. vbi olivū nō sacratū mixtū cū sacro efficitur
sacru: quia cōsecratū remanet oleū & ideo nō est mi-
rum si liquorē olei commiscet sibi. sed vinū transit in
sanguinē & sic aliud vinū admixtū non est eiusdē li-
quoris. Itē sicut sanguis ille est incommutabilis. ita
et incommiscibilis sicut Jo. an. post ipe. & Abbatē. d. c.
q̄ in dubijs. Et cōcor. ipe. de ancho. & Antho. eo. c.
p. nō presumat. ratio est quia si faceret non esset
securus & celebratio misse debet fieri scilicet stomacho
cho. vij. q. i. nichil. Intantū q̄ nec post medicinam re-
ceptam debet celebrare vt notant doc. d. ca. ex parte
nec ante q̄ cibis digestus sit recipi debet corpus xpi.
de cōse. d. ij. tribus. Alii & modica sumptio aque cali-
de vel frigide impedit celebrationem. Et debet esse
hec abstinentia post mediā noctē a quo tempore inci-
pit dies vt vbi nō Antho. cōcor. etia ipe. de ancho.
quis all. Ad hoc ex. de accu. c. si cōstituit. de offi. del.
ca. cōsult. Si tamē cōtrapremissa celebret licet pec-
cet tamē cōficiat. de cōse. d. ij. liquido.

q Ad hec. quarta pars.

r Die natalis dñi. qua die pōt tres misse celebra-
re sicut ea que legunt & no. et. c. cōsult. vbi ratio
reddat in glo. & ibi notat qd significet dicte tres mis-
se. Significat enī prima missa tēpus ante legē & ideo
celebrat in tenebris. Secda significat tēpus sub lege
quo tpe iēp̄iebat sc̄ri xps s̄ nō clare. & ideo celebrat
inter diē & noctē. Tertia significat tēpus gr̄e & cāta-
tur in plena luce ad designandū xpm venisse qui est
lux vera & illuminat oēm hominē vententē in hunc
mundū. Jo. i. Vel dicit sicut Jo. an. q̄ prima missa sig-
nificat generationē xpi eternā que occulta est & ideo
celebrat in nocte. Secda significat natiuitatē xpi par-
tim naturalem quia ex muliere. partim occultam q̄
ex virgine: ideo celebratur in mane. Tertia signifi-
cat generationem spirituales que fit per gratiam et
illa celebrat in tertia quia clarescit sicut veritatem.

s Resurrectionis dñi. i. in die pasce. de isto. s. dicit
quod in eo possit bis celebrari non inuenio textum

Questio.

Versus.

Formadu
plex.

Questio.

Quid sig-
nificat tres
misse die
natalis dñi
celebrare.

alicuius furti vel canonis. Sed istud ideo fortassis hic ordinat quia contingit sepius quod in una magna parochia non est nisi unus presbyter qui commode illo die non possit in missa solenniori de die omnes parochianos suos communicare et opus quod seruientes illo die ministrarent et prepararent ea que ad ipsorum seruicia spectant erga aduentum dominorum suorum et magistrorum. Vnde tales consueuerunt carum presbyterum debere in propria missa. Et sic istud quod hic dicitur potest comprehendere sub illa clausula de qua hic loquitur textus. e. e. consueuerunt istis ibidem dicitur nisi causa necessitatis. Et potest dici causa necessitatis si facta missa aliquis moriatur pro quo opus eodem die missam celebrare, vel quod

in exequiis mortuorum videlicet cum corpus alicuius eodem die fuerit tumulandum: et tunc prima missa de die posteriori vero pro defuncto celebratur.

Iohannes peccatum.

Obnoxius caninico officio non assumat aliud. Nec quisque annalia su-

Casus qui hic dicitur. scilicet quod si sacerdos potest celebrare duas missas in festo resurrectionis dominice potest intelligi de una die potest que celebrari de sabbato sancto de nocte et de alia que celebratur in die. Pro quo vide quod dicitur. i. e. lutheranica. na. nullus in super. et tertia. non est tunc etiam causa potest eodem die plures missas celebrari ut puta si facta missa supueniat aliqua magna persona que velit missam audire sicut non. Ber. d. c. consueuerunt. vbi dicitur quod etiam caritativa res hoc potest fieri. Sed hoc intelligitur quod utilitas cocera sit personam aliam quam ipsi sacerdotes celebratis finem in thoni. ibidem. Unde pro lucro dicitur missam vel eius consolatione vel utilitate non de his in die celebrare. Sic etiam si bis celebrare in die quod deest eucharistia ad opus infirmorum si hoc prepedat sacerdos ante perfusionem et est sibi inouit nuntiata infirmitas parochiani. Per hoc autem quod dicitur de magna persona supueniente potest intelligi de episcopo qui absque missa transire non debet. ut patet de priuilegiis. c. si. l. vi. Sic quoque ex hosti. ibidem eodem die licet bis celebrare propter defunctos. propter peregrinos. propter hospites. propter comestates. propter infirmos. propter raritatem presbiterorum quod unus possit duas ecclesias. Item quod eodem die contingit anniuersarium defuncti. et. e. e. cum creatura. Et promissa intellige hanc non sit alius sacerdos paratus ad celebrandum secundum Iohannem. an. et alios doctores. d. c. consueuerunt. Alius casus est secundum Henricum de bowyco propter necessitatem nuptiarum ubi tempus laboret. sic tunc non. e. t. c. te referente. Scias tamen quod in nullo casu predictorum licet ultra duas missas celebrare excepto die natiuitatis domini et hoc probatur de consue. dist. i. sufficit vbi de hoc per Iohannem. an. et alteram. et cocera. docto. in d. c. consueuerunt. et non. per Iohannem. an. in summa consue. l. i. c. xxiij. sub Rubrica. de sacro eucharistie. c. in quibus casibus. de predictis dantur versus. Una dies missam tantum ex postulat vnam. Prescribitur defunctus certe cum peregrino. Infirmitas comineans domini natalis et hospes. Et mulier nubens cum tempore labitur illi. a Mortuorum. hoc statim declarat. b Videlicet. est declaratio eius quod prius dixit. c Tumulandum. ex hac littera apparet quod in die septimo. xxx. vel anniuersario alicuius defuncti non erit rationabilis causa celebrandi duas missas. et hoc satis verum puto vbi consuetudo patrie hoc habet. quod vbi est in ecclesia vnde solus sacerdos non solet in talibus celebra-

ri nisi una missa. Nam consuetudo patrie in hoc attendenda est secundum quod notat Henricus de bowyco. eo. tit. c. te referente. Attendenda est etiam constitutio principalis et synodalis aliquid statuta in ea parte ubi hic. et quod sic celebraturus hoc non faciat intentione corrupta: et ad hoc cocera. nota.

scipiat nisi quotidie pro defuncto celebret. Nec plura suscipiat quam socios celebraturos habeat. Nec pro una celebratione duplex recipiat precium aut duas tantum pro defunctis quantum multas putet.

Sacerdotes et canones ne missarum peculiariu-

hoc cocera. nota. per Archiepiscopum de consue. dist. i. sufficit. et pro defunctis. Et enim in qualibet missa semper fiat suffragia pro defunctis. de consue. dist. i. vsum sufficit ut vbi non est nisi vnde sacerdos in ecclesia in vno die una celebratur missa quod debet esse de festo etiam si tale anniuersarium vel alicuius defuncti memoriam fieri contingat eodem die. Alioquin si eodem die non contingat aliquod festum tunc potest anniuersa-

rium vel talis memoria fieri solenniter. Si tamen ecclesia aliqua obligatione legitima astringat ad tenendum specie anniuersarii alicuius defuncti cum missa speciali pro defunctis: tunc si tale anniuersarium contingat die festo missa illius die debet fieri solenniter et in publico. altera vero missa potest et debet fieri in priuato. Alioquin si nullo festum concurrat tunc dicta missa anniuersaria pro defuncto fiet solenniter et missa de die fiet in priuato: sic intelligo ea que leguntur et non extra eodem titulo. c. cum creatura. et sic sentire videtur ibi per Henricum de anchorano. et secundo nota.

Et tunc. c. quod eodem die defunctus est tumulandus. e. et prima missa. Idcirco dat ordinem dicens duas missas eodem die vterque missa debet preceat missam per officium: et idem intelligas de aliis missis vbi vnus solus est sacerdos. f. De die. que non debet omitti propter aliquam missam peculiarem. extra eo. tit. c. si. et quoniam diebus dominicis quilibet tenetur audire. de consue. dist. i. missam.

Pro defuncto. ex hoc ordine colligit Iohannem. an. extra eo. c. consueuerunt. quod post missam de die si aliquis mortuarius potest sacerdos celebrare missam pro defunctis sed non e contrario. ratio est quia defunctis nullus regreditur et ideo celebrata missa defunctorum non celebratur postea de die. Sed quia omnes tendunt ad mortem: ideo celebrata missa de die potest postea pro defunctis celebrari: et pro hac consuetudine facit. et distinctione. c. ecclesiasticarum.

Sacerdotes. Idcirco est constitutio Iohannis. peccatum archiepiscopi Cantuariensis. Et facit tria. primo. statuit circa curatos ne obligent se missis peculiaribus per quas impediri valeat ipsorum officiorum canonice. Secundo ibi. Nec presumat. statuit circa annalia celebranda quo ad non curatos cum certis circumstantiis in ea parte opportunis. Tertio ibi. Illis autem. ad iudicium de quibusdam monitionibus et correctionibus in personis contrafacientium exequendis.

Anniversarij. supple habentes curam animarum: ut. i. patet ibi commissam sibi officiare ecclesiam.

Peculiarium. vbi de trinitate. de sancto Michaeli. de sancto spiritu. et alia huiusmodi et ipsa festorum eorumdem finem ea que leguntur. et non. et. c. si. Et ex hoc apparet quod non licet curato celebrare trinitate alio trinitate scilicet Gregorius pro anima alicuius defuncti sic vbi propter hoc omittat missam de die cui de iure comuni astringitur ut solet notari. d. c. si. et hoc vbi intelligas quod solus est. Sed.

Distin.

Clerus.

.v.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

cus si esset ali⁹ ecclesia q⁹ posset celebrare de die. Qui dicto cor. l. d. ost. d. c. ij. h. canten⁹. Nam ppter tales peculiare missas nō d⁹ ppls abstrahi a missis solēnibus de die. de cōse. dist. i. c. z hoc attendendum. nec diebus dñcia aut festiuis debētales misse cantari i publico ate missam solēnez ipsi⁹ diet. put no. d. c. z hoc attendendum. per Archidaco. a. **C** Familiaritū. id est p familiaritatem familiaritatis ali cuius certe psona v⁹ aliqua psona rum ante horā cōgruā missas corā eis celebrari volentium.

b **O**bligēt. siue scripto siue p⁹bo etiā p nudā p⁹missione. Hā talis p⁹missio si sit lita obligat p⁹missionē. ad qd vide no. per Bern. de preben. c. relatum. glo. f. Et facit ad idem. xij. q. ij. c. quicunq⁹ suffragio. per Jo. Deum namq⁹ inter iuramentū z simplicē p⁹missionē non facit differentiam. **c** **C**anonico officio. i. missa de die q⁹ nō h⁹z omitti propter alias vt predictū est. Et nota qd caute dicit canonico officio ac si p hoc innuat q⁹ missa sit de officiis canonicis: non tamen de horis canonicis. Sic no. eo. ti. c. j. ver canonicas. per Jo. an. in cle. z eo. p. per wil. Et concor. ibi Paulus. c. ver.

d **C**omissam. sume qd est. i. ecclesiam. z ex hac littera apparet quod loquitur de sacerdotibus habentibus curam animarum.

e **O**fficiare. celebrando ibi missas z alia diuina officia. xxv. dist. perlectis. ver. ad presbyterum.

f **H**ec presumat. secunda pars.

g **A**liqui. i. sacerdotes etiam nō curati.

h **A**nnalia. id est missas celebrandas per anni spatium vel alio tempore taliter sic quod nō sint ad officia talia dicenda intitulati nec perpetui sed temporales: z elapso tempore remoti.

i **P**ro defuncto. loquitur in casu quo sacerdos sit conductus per annū vt specialiter celebret pro anima alicuius defuncti. Et idem intelligas si conuenit per annum celebrare pro viuento.

k **Q**uotidie. hoc intellige vt. assidue hoc faciat nisi corporis infirmitate fuerit impeditus. Et q⁹to frequent⁹ pōt salua honestate sua z debita deuotione. extra de prebe. c. significatiū. Hāz vt quotidie q⁹ ad hoc arte nō cōuenit iuri cōi vt ibi pr⁹. Unde dicit Augu. Quotidie eucharistie cōsōne percipere nec laudo nec stupero. de p⁹se. di. ij. quotidie. vbi em⁹ sacerdos sentit suū feruore z amore erga deum augeri pōt quotidie celebrare. Si aut⁹ sentiat suā deuotionē minui bonū est q⁹q⁹ abstinere vt cū maior reuerētia z deuotione postea accedat. sic no. Jo. i. sum. p⁹se. l. iij. ti. xliij. sub rub. de sacro eucharistie. c. v⁹ q⁹libz die.

l **P**rocurēt. hoc intellige q⁹ rōnabiliter impeditur quominus possint hoc facere in psona p⁹pria nec fuit sup hoc speciale pactum initum vt hoc facerent per se em⁹ ea que leguntur z notan. de prebendis. c. significatum. Nam si persone industria esset electa non posset alteri delegari. de officio deleg. c. vlti.

m **S**pecialiter. sicut h⁹z videt nō sufficit talis defuncti memoriā fieri sub suffragiis generalibus sed debet fieri q⁹ specificatiōe aliqua forsan noie ipsi⁹ defuncti. Sed cōtra hoc faciūt notata Jo. a. de cōse. di. i. v⁹sum. z. c. de noibus vbi apparet q⁹ in nulla pte misse debet defunctorum noia specificari sed sufficit pro eis orare in g⁹ne Archi. tñ ibi videt innuere q⁹libz

Dicit em⁹ dicto. c. v⁹sum. q⁹ in scōo memēto pōt sacerdos notare noia q⁹ voluerit z hoc v⁹z intelligo mētaliter nō aut⁹ em⁹ vocē noialiter. pōt tñ populo etiā in misse tpe fieri spālitz rēcomēdatio alicui⁹ defuncti vel aliquoz defunctor⁹ vtputa eo tpe quo in cōspetu populi sacer-

si pro defuncto celebrēt quotidie⁹ vel procurerent⁹ specialiter⁹ celebrari. **N**ullus⁹ in super plura⁹ recipiat annalia celebranda q⁹ habet socios⁹ sacerdot⁹ illo casu excepto

fragia in anno impendenda.

Socios sacerdot⁹ ex hac f⁹avide q⁹ q⁹ potest in seipsum plura annalia suscipere sic tñ q⁹ hēat tot sacerdot⁹ quot poterunt ea singulariter adimplere: q⁹ in psona sua p⁹pria hoc on⁹ sicut h⁹z apparet cadere nō pōt: z q⁹ auctor hui⁹ constitutionis erat frater z vt videt p istud statuti n⁹it⁹ p⁹byteris abstitibus forsan de sua fraternitate p aliquē pntēz in partibus talē celebrationē annaliū acquirere. hinc est qd hāc materiā modo z forma q⁹bus sequi inuestigare decreuit. **Q**uero ergo an liceat sacerdoti nō curato pferim fratri medicante pro seipso recipere aliquid quod annale celebrandū pro statu viui v⁹l aia defuncti pactiōne interveniente de aliquo salario sibi p annum aut aliud certū tps ea de causa p⁹soluendo: Dicit si al⁹ ex officio assumpto ad hoc teneat tūc nō l⁹z aliquid recipere ex pacto vel cōventionē q⁹ si faceret esset symoniacus. q. iij. v⁹dentēs: z notat p Archi. f. q. iij. c. iudices. in glof. adde dīcas q⁹ sacerdos z intelligit officii assumptū vbi aliq⁹ talis p⁹tus astrict⁹ est le⁹gitime z canonice in genere v⁹l in specie ad tale officium peragendū. Si nō nō teneat ex officio al⁹ debet seu assumpto ad hoc faciendū z nō est beneficiat⁹ vt patet in fratre medicante vel q⁹ al⁹ pauper est tūc pro diuinis v⁹l missis celebrandis nihil d⁹ recipere ex pacto sed vt morem in aliqua ecclesia z ibi celebrat diuina z vt impendat opas suas quas al⁹ nō tenere tur impedere cōtra talia siue sit diues siue paup⁹ pōt ex pacto aliquid recipere ratione laboris sui z rōne operariū huiusmodi z more ibidē faciēdo nō p⁹dicendo officio diuino. faciunt ad hoc notata p Ber. z alios de p⁹be. c. significatiū. z p Inno. de symoniac. c. nō satis. z p eundem extra ne plati vices suas. c. q⁹ vbi etiā de hoc p⁹ dicitur. Et in hac sūa cōcōra. quasi oēs docto. z notat p Archi. d. c. iudices. z p Jo. an. in summa cōfess. ti. de symoniac. q. xxx. et p Berni. de bowyco extra de p⁹ben. c. significatiū. di. ij. z. d. c. significatiū. per Antho. de butrio. **S**ecōdo quero nunquid h⁹is in societate sua plures sacerdot⁹ nō bñficiatos sed ad percipiendū h⁹is annalia al⁹ habiles potest vni ex eis vel pluribus acquirere talis annalis celebrationē z ipsum acquirētē z eum cui acquirēt ad idē effectualiter obligare. ex hoc. c. videt q⁹ sic. Sed cōtra hoc opponit⁹ nam alteri stipulari nemo pōt. insti. de insti. stipul. s. si quis al⁹ z. Salteri cum similibus. vnde z em iura cōmunis theozica est qd quicunq⁹ gerimus nisi in personā nostrā intulim suamant inutiles actū efficiūt. ff. de acf. z obli. l. quecūq⁹. Item. p⁹missio requirit personā p⁹mittentē z personam cui p⁹mittit⁹ z rem p⁹missam vnde requiritur qd persona cui p⁹mittit⁹ sit p⁹presens ita qd in perso-

Questio.

Questio.

na cui promittit sit pensata ita quod in persona sua contrahat obligatio. Inquit, de inutili stipul. §. Item sibi obligatio. Sed dic quod talis promissio si fiat ipso qui presens est stipulanti sic tamen ut effectus rei promissae cadat in personam alterius licet absentis talis promissio bene tenet.

verbi gratia. pro mitto tibi stipulam si quod solvam tunc socio tuo hoc anno centum sic quod dictus tunc hoc anno non specialiter celebrabit pro anima tua ista. hec promissio facit pactum et bene valet dum tamen tua sic fieri iterum quod hoc sit pularis. ff. de sibi oblig. l. stipulatio ista. §. si quis in suam. et dicta. l. quod cumque preall. ita

tio est quod totus actus huiusmodi in personis nostris institutum sumit. licet terminetur in persona tertia. Si vero tua non interest sic fieri tunc ab initio non habet effectum sed superveniente tuo interesse confirmabitur. arg. l. quibus. §. si mulieri. ff. ad vel. l. 1. Stichum. §. aliquando. ff. de solu. predicta locum habent ut scilicet tibi cui hec promissio querat obligatio. sed an per hoc obligetur ille cui vel in quem dirigitur effectus ipsius obligationis ad faciendum id cuius contemplatione talis sit promissio. dic quod non quod etiam ipse cui sic promittitur promittens factum eius ut factus alienum obligatur. ff. de verb. oblig. l. stipulatio ista. §. i. instit. de inutili. stipul. §. si quis alium. Et hoc verum nisi sic promittens ad hoc habuerit potestatem ab eo cuius nomine promittit. Argu. ad hoc instit. per quas personas pro. acqui. §. penult. Vel alia ille cuius nomine sic promissum fuerat postea hoc ratum habeat ut in regul. iuris ratihabitionem. lib. vi. cum ibi notatis. Hanc materiam latius videre poteris in ea que notat Barthol. ff. de pactis. l. 1. et ff. de verborum obligationibus. l. stipulatio ista. §. si stipulor alicui.

a **P**rocurans. i. sollicitans vel inducens.

b **S**uffragia. Que continentur in quattuor que recitantur. xlii. q. i. c. anime defunctorum.

c **E**xpresse. i. per verba aperta voluntate sua in hoc exprimentia: et circa hoc vide quod scripsi. §. de ele. per eg. c. vlti. ver. expresse caueri.

d **D**efuncti. pro quo fieri debent suffragia.

e **I**n missa. i. dicenda pro anima ipsius defuncti.

f **A**lij. i. defuncto.

g **C**opulari. i. coniungi.

h **N**ec credat. versic. ubi respondet tacite questionis siue objectioni. Diceret namque forsan alius quis quod obligatus dicere missam specialiter pro Johanne. Item dicere missam specialiter pro Richardo: item dicere missam specialiter pro wilhelmo posset in una missa satisfacere his tribus. Sed ista opinio reprobat in sequentibus.

i **S**pecialiter et insoludum hoc quod dicit specialiter et insoludum tollit opinionem contrariam: quia sicut ex pacto speciali promittens misit soli aliquid solvere vel aliquam rem tradere violat peccatum si in illius rei solutionem vel traditionem alii quem necum participem efficit. ff. de verbo. oblig. l. cum quis sibi cum concordat. ibi positis in glo. clarus tamen ad propositum extra de iure iurando. c. ea te cum ibi alleg. Sic et in casu nostro maxime cum nec proprietas nec possessio nec usus rei potest esse

apud duos insoludum simul et semel. ff. commo. l. si ut certo. §. si duobus vehiculum.

h **L**icet canon dicat. vlti. non mediocriter.

i **D**icat. supple in effectu sententiam que sequitur. Nota de effectu missae pro defunctis dicit.

Specialiter et insoludum promiserit celebrare.

Licet canon dicat quod nihil minus accipitur cum missa pro defunctis bona dicitur quod per uno quolibet ipsorum diceretur. Loquitur enim de his missis que anxiatore corde dicunt.

ad mensuram sed omnia facit coram. de cons. dist. lili. nec quod et c. queris. vel potest illa ista intelligi de ipso celebrante: ut vult tamen valeat et qui missam celebrat pro uno ac si pro centum eam celebraret. Tertio potest illa ista intelligi etiam materiam ibi suppositam ut. si non minus valeat una missa dicta cum hilaritate mentis pro duobus quod si per quolibet diceret cum mentis anxietate. Et hac ultimam sententiam amplectitur hic auctor. Aug. tamen dicit hoc quod dicit in. v. c. non mediocriter esse verum in psalmis et missis que generaliter cantantur pro omnibus specialiter pro aliquibus videantur dicit. de seimis tam elemosinis et aliis orationibus hoc non reputat esse verum quod talia non profunt nisi eis pro quibus sunt specialiter. Et sic est verus intellectus etiam cum: nec psalmus nec missa dicuntur fieri specialiter nisi propter illum qui facit illud vel illam cantari. Bern. de span. ut dicit archiepiscopus. tenet illud Hieronymi esse verum si equaliter pro omnibus dicatur missa. Sed si intuitu vni dicat licet etiam dicat pro omnibus plus proficit ei pro quo orans specialiter intendit. Et hac sententiam dicit archiepiscopus. esse veram etiam theologos. In hac materia dicit beatus Thomas et Hieronymus in scriptis et idem recitat Jo. in summa confessionis. tit. de peni. et remis. Rubric. de suffragiis defunctorum. q. clxix. vtrum suffragia et c. vult etiam opinionem propositam quod suffragia pro aliquo facta specialiter eque sunt omnibus equalis meriti quantum ad liberationem seu utilitatem. sed non equaliter quo ad honorem sicut candelae accensa in mensa pro diuine equaliter facit ad sociorum mense utilitatem sed magis ad diuinitis honorem. Solet tamen contra ab alijs dici quod cum suffragium sit virtutis finitum dirigitur per intentionem facientis pro quo voluerit plus valet ei pro quo fit quantum ad liberationem a pena. tamen quantum ad gratulationem et interiorum consolationem etiam quoniam in caritate existens gaudet de bonis alterius. sic valet omnibus in caritate existens et plus ei qui est in maiori caritate etiam quod ista notatur de reliquis et venerationis. sancto. c. audiuimus. per Henricum de bowyco. Et circa hoc vide nota. per Johan. an. de sepultu. c. lii. et de celebrati. miss. c. cum marthe. ver. sed nunquid facta pro uno per Jo. han. in coll.

m **P**ro defunctis. i. in genere.

n **Q**uo quolibet. i. in specie.

o **L**oquitur. i. canon.

p **A**nxiato. corde. Et sic sequitur opinionem. quam ponit Johannes in dicto capitulo non mediocriter exponendo quod ibi dicitur ad litteram. de alijs opinionibus dixi. §. eo. ver. dicat.

Absit enim, &c.

Intensius, i. tam effectualiter.

Licet enim. Respondet tacite objectioni que posset fieri de efficacia sacramenti.

Sacrificium, sic dictum quia prece missica consecratur pro nobis in memoriam dominice passionis: & hoc pertinet ad corp⁹ xpi s; generalius accipit Iudor⁹ sacrificium cum dicitur. Sacrificium est victimam & quocumque in ara cremantur seu ponuntur.

Est christus, non s; figuram quidam heretici dicunt sed s; veritate scilicet idem christus qui de virgine natus & pro nobis passus est s; Thomam et Petrum & ceteros. Ambrosius de cōsecra. distinc. ij. c. omnia.

Infinita sit virtutis de consecra. distic. ij. nihil. s. q. i. multi. de consecra. distinctione. ij. iterum. Et dicitur virtutis infinita quia eius virtus non limitatur ad mensuram certam seu finitam de consecratione. distinc. iij. nec quemq.

El sacrificio. In quo differunt sacrum & sacrificium. vide. s. de sacra vincto. c. cū sacri. & sacrificijs.

Alioquin. s. si oparetur summam plenitudinem.

Hic vnam, quia si in sacramento vel sacrificio altaris christus operaretur summam suam plenitudinem & virtutis sue infinitatem vna missa sufficeret non solum ad vnam sed etiam ad omnes animas de purgatorio erundas.

Operatur enim. scilicet christus.

Differens. q. s. sunt in sacramentis & sacrificijs. Et differt misterium a sacro & sacrificio s; ea q. dixi. s. de sacra vincto. c. cū sacri. ver sacrificijs. in fi.

Distributio certa. s. finita & limitata s; merita eorum qui dicta sacrificia offerunt: & oia s; merita eorum pro quibus offeruntur. Valer namq; suffragia ecclesie ipsius defunctis s; maius & minus pro diversitate meritorum in mortuis vel pro charitate vivorum qui magis sollicitatur pro aliquibus quam pro alijs s; Tho. in lib. de veritate. lib. vij. c. v.

Illos autem. tertia pars.

Annalibus. i. suffragijs per annum dicendis.

Anniversarijs. pōt supponere pro eo q. s. dixit annalib⁹. Et est anniversarium certū officium nō solum vno die. s. in fine anni sed etiam omni die per annus dicendū pro defunctis sicut notat docto. vitz. Berū. extra eo. c. cum creatura. glo. s. de pben. c. signatum. & sic notatur per Antho. & Johan. an. in addi q. Receptum. forsan in redditibus vel aliqua pensione annua ad huiusmodi anniversarium celebrandum instituta ut solet notari dicto. c. signatum. & extra eodem. c. cum creatura.

Nec. sume quod est. s. satisfaciunt.

Certa malicia. q. voluntarie hoc omittit absq; impedimento rationabili. Stenim rationabile esset impedimentum: ut pote cecitas vel infirmitas excusabilis esset omittens tamen in alijs facere recompensam.

In psalmis & orationibus s; Tho. in summa confes. li. j. titu. vij. rub. de officio clerici. in principio.

Accidia. de qua dixi. s. de of. archiepiscopi. c. igno. rancia. s. vij. vero. & accidia.

Suppleant. alijs dieb⁹ vel horis quibus ad talia nō asserunt suffragia sic omnia celebrando vel faciendo celebrari: & sic ex hoc loco potes colligere q. officium divinum omittit alio s; supplendum & plenarie redicendum: de qua materia quedam tetigi. s. eodem. c. s. ver. negligenter. ibi videas. Et diligenter adverte quod hic dicitur ex certa malicia vel accidia &c. nam si infirmitas

gravis esset in causa excusabilis esset intantum: quod non teneretur postea redicere s; Johan. an. qui sic notat extra eo. c. i. glo. vlt. allegat ad hoc de cleric. non resid. c. ad audientiam. cōmendabilis tamē est ut etiam cessante impedimento suppleatur qd omittit s; cum eum. vbi dicitur ex obliuione vel negligentia omittit tunc de peccato omissionis est sibi penitentia imponenda & satis conueniens est quod sacerdos imponat ei penitentiam in eo quo deliquit. scilicet in officio omisso redicendo: vel cōmutet in aliam penam si magis credat proficere s; Hostien. & Johan. an. in loco prealleg. Et hoc verum nisi tanta fuerit horarum omissionum multitudo quod quasi impossibile esset ei redicere. argu. ad hoc. ff. de regulis iuris. l. impossibile. extra de pactis. c. fi.

Ad plenum. nichil omittendo.

Non fecerint. s; huiusmodi anniversarium nō celebraverint vel omittit nō suppleverint.

Fructus. apparet ex hoc quod loquitur vbi ter re certe vel certis redditibus sunt assignati pro celebrando anniversario alicuius sicut patet in cantarijs & alijs huiusmodi.

Recepto. officio debito pro hys nō impenso.

Talia. scilicet emolumenta.

Pauperibus. q. absq; peccato non possunt fructus huiusmodi retinere officio non impenso & sic ex hoc apparet quod non faciendo officium pro quo receperunt terras/possessiones/vel redditus a defuncto non amittunt ex hoc dominium rei sic donante. circa quod vide quod dicitur. j. glo. vlt.

Utrunq; scilicet tam supplere officium omittit quam in causa nō suppletionis. officij huiusmodi fructus receptos dare pauperibus.

A Spōte. f. nulla necessitate vigente.

Fidelium. f. defunctorum.

Conrigant. sic ergo apparet q bona eis donata vt faciāt tale officiū v' annuatim celebrēt tale annis uersarium ob cessationē ab officijs h'mōi nō pūt ab eis auferri s; de-

bēt alio modo ca-
stigari. S; h' hoc
oppōit. L. de do-
nat. q sub mō. l. i.
vbi apparet q do-
minū rei donate
sub modo siue ob
certas cāz ppter
nō obseruātaz p
missorū ipō iure
reuerit ad donatō-
rem. Solutio.
dic hoc esse spāle
in casu illo qn sit
donatio vt p'ten-
tur alimēta & sic
solut ipse. de an-
cho. c. de p'di. ap-
po. c. ver. s; nū-
qd ppter nō ob-
seruātā h'mōi p
missorū possit do-
natio sic facta re-
uocari. videtur q
sic. arg. d. c. veruz.
c. de cōdi. appo.
S; dicit illud opa-
tur sibi pactuz qd
fuit sibi apposituz
vt. f. donatio pos-
set reuocari si nō
seruaret p'missa
vnde vbi nō inter-
uenit tale pactum
non d; fieri talis
reuocatio s; pos-
t' agi ad interes-
se. vt. l. ea cōditio-
ne. L. de rescin. vē-
di. rad hoc cōcor.
not. p. l. dōst. & Jo.
an. de fo. cōpet. c.
postulasti.

Cognito Cantua-
rien. epi seu obitu sin-
gulis cōfratres coepi-
scopi superstitēs solēne
faciant officiū defun-
ctorū & priuate & cōi-
ter. Cognito autē obi-
tu dyocesani singuli sa-
cerdotes singulas mis-
sas pro eo celebrent: nō
exempti ex mandato:
exempti vero de gra-
tia & liberalitate sua.

Sanctum & sa-
lubre & infra.
Statuimus vt pro sin-
gulis epis Cantuariē.
prouincie decedētibus
residui cōfratres sup-
stitēs solēne faciant of-
ficiū defunctorū non
solū in capellis suis sin-
gulis sed etiā cum post
decessum alicuius vel
aliquorū epōrum hu-
iusmodi recēter in cō-
cilio vel alias pro bti-
litate eccl'ie pariter cō-
gregantur. Recipientes
in super & in virtu-
te obedientie firmiter

Sanctum.

Hec est cō-
stitutio eiusdē cu-
tus & pcedēs. Et
h; tres ptes. In
prima statuit de
solētib' exequijs
p episcopis dece-
dentibus singula-
riter & in cōmuni
faciendis. Secun-
do ibi p'cipien-
tes ordinat d mis-
sis pro dyocesa-
no defuncto cele-
brandis. In ter-
tia ibi Rogam'.

hoc idem fieri requirit etiam ab exemptis.

Confratres. i. coepiscopi.

Solemne. f. cum cantu.

Officiū defunctorū. i. institutū p defuncto vt sūt
exequie de quib' legis. rtiij. q. ii. anime defunctorū.

Recenter. i. primo.

Concilio. f. p'ouindali.

Allo. f. alio tempore vel alio loco.

Precipientes. secunda pars.

Religiosi. supple non exempti vt differat a se-
quentibus.

iniūgētes vt singuli sa-
cerdotes taz seculares
q religiosi dicāt mis-
sas singulas cū de dio-
cesani obitu eis fuerit
veritas p'intimata pro
ipsius aia a peccati ma-
culis expianda. Roga-
mus in super sacerdotes
exēptos religiosos & si
qui sint etiā seculares
vt ordinationē istā sal-
uis in alijs exēptionis
sue priuilegijs gratis
suscipiāt vel eam saltē
auctoritate p'pria sibi
cōstituāt obseruandā.
Scituri q grati er-
imus gratie & dolebi-
mus si quos inueneri-
mus de ingratia.

Idem.

In eleuatione corpo-
ris christi pullent cam-
pane vt officio interes-
se nequeuntēs saltē ge-
nua flectant. Nec mi-
nistretur corp' dñi nisi
eis quos cōstat cōfes-
sos esse & prochanos
ei i qua recipiāt eccl'e:
nisi permissionem ha-
beant aut pegrini sint:
aut necessitas vigeat.

Altissimus &
infra. In ele-

eo. c. Et h; qnq; dicta. In prio ponit statutū siue q-
dam ordinatio rēdēs ad exaltationē cult' siue reue-
rentie q exhibēda est sacro altaris. In scdo ibi. Sta-
tuimus. hortat vt quilibet sacerdos ad min' missam
celebret semel in ebdomoda. In tertio ibi. Parros
chiales. Statuit circa sacm eucharistie nō ministran-

Altissimas. & sic

p hac cōstitutionē
nō artant ad ex-
cas p eis dicēdis

Cū. i. post q
v' qñ. L. d. pba. l.
cū res. vbi de hoc
ff. de offic. cōsul. l.
vnica. s. si.

Veritas int-
mata. qñ aut hec
veritas sciri pote-
rit scz an aliquis sit
mortu' notat. ff.
quēadmod. testa.
aperi. l. i. s. si du-
bit p Barth. Et
huc qd h'ic legis.
sile habes d' elec.
c. vbi periculuz. s.
penul. lib. vi.

Rogamus.
Tertia pars. Et
aduerte qz sacer-
dotibus nō exem-
ptis p'cipit sicut
p'z in p'cedentē.
Exēptos s; ro-
gat. ratio est qz in
talib' nō subsunt
iurisdictioni me-
tropolitice. d. pri-
uileg. c. i. lib. vi.

Stat. hoc
dicit qz ad hoc ar-
tari non possunt.

Eam. scilicet

ordinationem.

Auctoritate
p'pria. nō aut i vi-
hui' ordinationis.

Scituri. s. si.
Stat. repen-
dendo scilicet bo-
num pro bono.

Stat. id est
grate voluntati vt
grate operationi.

Dolebim'. i.
tristabimur.

Ingratia. f.
nō gratis vt gra-
facere nolentib'.

Altissim'.
Hec ē p'stō
eiusdē cult' & p'ria
pcedēs. Et est ps
hui'. s. d. sū. tri. &
fi. cath. c. altissim'.
s. d. prochijs. e. c.
& i. d. peni. & remi.

Duissio.

Duissio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

dum eis de quorum confessione non constat. In quarto ibi. Nullus etiam. Prohibet ne ministraretur parros christiano alterius sine licentia eius specialiter. In quinto ibi. Quam ordinationem. Pone clausulam restrictionis ordinationis predictae.

a Eleuatione. que fit vt populus illud adoret.

b Pulsent. vt scilicet sonent ex vna parte ad minus vt dicitur in textu.

c Capane. non intelligas de pluribus illo tpe simul pulsandis in vna ecclesia qz sufficit vnam sonari. Sed pluraliter loquitur respectu plurium ecclesiarum. Et hec pulsatio fieri debet de campanis illis que longius possent audiri quod satis patet per rationem que sequitur.

d Ut populares. vers. vbi ponitur finis ob quem sic statuitur.

e Flectant genua. saltem cordis. arg. ad hoc de immu. ecclesie. c. decet. lib. vi.

f Indulgentias. a quibus tales indulgentie concessae sunt hic non exprimit. Sufficit tñ si sint concessae qz per eos qui volunt consequi ipsas indulgentias fiant ea pro quibus fiendis concedunt indulgentie huiusmodi. Alii si quis non faciat id propter qd concedit indulgentia ipsam non consequitur etiam si libenter illud faceret: cum tñ non potest fm Tho. et Alberti. et notat per Boas. in summa confes. lib. iii. ti. xxviii. q. c. lxxvii.

Et qz hic occurrit aliquid scribendum circa materiam indulgentiarum potest videri non improbabilius suggeri qd parum profunt vel prodesse possunt indulgentie que vt cõter a prelatis ecclesie conceduntur. Nam aut intelligunt concessae impenitentibus: aut penitentibus. si impenitentibus non videtur posse defendi qz indulgentia comitet eos. nam manere culpa impossibilis est remitti pena. de cõse. dist. i. iij. baptisimi vice. de pe. di. iij. sane cauendum. Itē impenitēs retinet odium dei: sic culpam. quibus statibus impossibilis est remissio. de penit. dist. i. §. hoc idē. et c. voluissent. et ideo regula turis est qz venia peccati non datur nisi correcto. de reg. iur. c. peccati. lib. vi. Ad autē huiusmodi indulgentie non profunt penitentibus. pbat. nam penitentibus debet imponi penitentia iuxta qualitatem et quantitatem delicti. xlviii. dist. i. oēs ibi. Sicut exhereditatis mēbra et c. Et alibi dicit canō quāto tpe errasse te nosti tāto humilia te ipsum. de penit. dist. i. vide benigne. et Apocal. xviii. qm glorificauit se in delictis suis tanto dante et tormenti et luctus. Et fm q̃titate delicti erit plagarii modus. Deutero. xxv. de pe. dist. i. qz dicitur nistatis. immovt dicit canon. pductor debet esse penitentia qz delictum. de penit. di. i. c. in p̃sentia. et c. pductor. Cum ergo per huiusmodi indulgentias nulla preuia satisfactio videant remitti peccata: apparet qz contra iura diuina et humana concedunt et diuine iusticie non concordat cui humana debet se conformare. xi. q. iij. reuera. Preterea alibi legit qz deus non dimittit dedecus culpe sine decore iusticie. de cõse. di. iij. baptisimi. Et beat⁹ Augusti. dicit qz opus est misericordie peccanti peccata dimittere. Sed oportet vt iustus misereatur iuste. de penit. di. i. quem penitet. Preterea pena inferior a superiore inflicta tollere non potest. di. i. inferior. et i. cle. ne romanus de elec. hinc est qz de pena imposita p papā non potest ep̃s minuire nec inferior plac⁹ de imposita p ep̃m vt notat de for. leg. c. si. et fact⁹ qz notat de accusa. c. cū p. in glo. si. Sed de⁹ qui est superior penitentem absoluet a culpa mediāte cordis contritione obligat seu dimittit obligatum ad

penam. de penit. dist. i. si peccati. et c. sicut p̃simi. ergo et c. Preterea satisfactio est pars penitentie. Nec dicit penitēs qui non satisfaciunt. de penit. di. i. tres sunt. et c. non sufficit. et c. qz obtem. Unde qui non satisfaciunt cū potest non absolui a deo. xlii. q. vi. si res aliena. nisi in baptismo. de cõse. dist. i. iij. sine penitentia. Unde legit qz habemus duas tabulas ad peccata expianda scilicet baptismum et penitentiam. de penit. dist. i. c. secunda post naufragium. de summa trinit. c. sed de indulgentiis non habemus expressum nec in canone biblie nec in euāgelio nec in epistolis talem concessam fuisse potestatem ap̃lis vel eorum successoribus legimus. Nec beat⁹ Petrum nec Paulū vel alios ap̃los talia concessisse. ergo qz non est sanctorū patrū auctoritate factum sup̃stititiosa adinventionem non est presumendum. si. q. v. cõsultasti. xxi. q. i. si dormierit. Preterea potestas ligandi et soluendi est tradita ministris ecclesie ad edificatōem non ad destructionē. de pe. di. vi. c. i. facit xxi. q. iij. non in perpetuū. sed indulgentia que est gratuita remissio pene peccatorū tēdit ad destructionē: qz per eam remanēt delicta impunita contra. c. vt facit me. de sen. excō. et l. ita vulnerat⁹. ff. ad l. aquil. Item tribuit incentiuū delinquenti facilitas venie. vnde cū illa que inuitat homines ad delictū sint de genere malorum nulla pactioe cōfirmant. l. cōuenire. l. de pac. dotal. et facit. c. vt clericorum. cū ibi notatis. de vi. et honesta. clerici. et facit ad idē. l. inspicendum. in prin. ff. de penit. Ibi neqz est aut seueritatis aut clemētie gloria affectanda est sed p̃pense iudicio putat vnaque res postulat statuendū est. et fact⁹ ad hoc. l. i. post p̃nci. ff. ad turpil. vbi pena legis auctoritati referuat non p̃iudicis arbitrio committit. Et his oibus cōcludendum videtur qz huiusmodi indulgentie sint iura diuina et sacros canones atqz leges. Ad oppositū tñ qz indulgentie huiusmodi sint valde facit qz hoc fatent oēs theologi sicut patet in scriptis suis. Itē oēs canoniste sicut patet hoc eo. titu. in antiq̃s. li. vi. et in clem. p. totū. et signat⁹ in cle. si dñm. de re. et vene. sancto. in fi. et p̃batur auctoritate Augustini dicens. Ad albert sacerdos remittit/de⁹ remittit. de penit. di. i. qz penitentia ante mediū. Itē hoc seruauit ecclesia a tpe cuius contrarij memoria hominū non existit. et bñs Breg. qz fuit sanct⁹ hoc seruauit. nec putandū est totā ecclesiam errasse. Nam dictū est Petro i p̃sonā tot⁹ ecclesie. ego rogaui p te vt non deficiat fides tua. Luce. xxi. de penit. di. i. si est inq̃t. Preterea hoc idē pbat p illud p̃simi legitū datū Petro et successorib⁹ suis quodcūqz ligaueris et c. et c. dist. i. p̃n. xxi. q. i. quodcūqz Preterea i Exodo. c. xxi. legit de indulgentiis siue remissionib⁹ qz fiebat i anno iubilaeo: et notat. viii. di. in p̃n. et ab his iustificationib⁹ cepit ius cōstitutionis: vt ibi dicit. et qz bus habet de pe. dist. i. qz domū. ad quā remissionū explicationē fuit remissiones anno iubilaeo vt patet i extrauag. Bonifacii qz incipit antiquorū. Preterea causa potissima valida cōis indulgentiarū est vnitās ecclesie vitz corporis xp̃i missici in qua multi viri sancti opa pietatis et misericordie superogauerūt vltra mēsuram suorū delictorū dū patienter opprobria cōtus mellas et infinitas passiones et cruciat⁹ qn̄ merebantur sustinuerūt vt dicā. i. de penit. et re. c. cū salubriter. p̃ thesaur⁹ missici. Nam est non cessant orare p nobis. Et ecclesia fundit p̃ces ad eos vt orēt ad deū p nobis vt patet in letanijs. Et fact⁹ ad hoc. xlii. q. i. anime defunctorū. Et beat⁹ Paulus pollicet pro suis sine

non balēt quotidie interesse vbiqz fuerint siue in agris siue in domibus flectant genua indulgentias concessas

in baptismo. de cõse. dist. i. iij. sine penitentia. Unde legit qz habemus duas tabulas ad peccata expianda scilicet baptismum et penitentiam. de penit. dist. i. c. secunda post naufragium. de summa trinit. c. sed de indulgentiis non habemus expressum nec in canone biblie nec in euāgelio nec in epistolis talem concessam fuisse potestatem ap̃lis vel eorum successoribus legimus. Nec beat⁹ Petrum nec Paulū vel alios ap̃los talia concessisse. ergo qz non est sanctorū patrū auctoritate factum sup̃stititiosa adinventionem non est presumendum. si. q. v. cõsultasti. xxi. q. i. si dormierit. Preterea potestas ligandi et soluendi est tradita ministris ecclesie ad edificatōem non ad destructionē. de pe. di. vi. c. i. facit xxi. q. iij. non in perpetuū. sed indulgentia que est gratuita remissio pene peccatorū tēdit ad destructionē: qz per eam remanēt delicta impunita contra. c. vt facit me. de sen. excō. et l. ita vulnerat⁹. ff. ad l. aquil. Item tribuit incentiuū delinquenti facilitas venie. vnde cū illa que inuitat homines ad delictū sint de genere malorum nulla pactioe cōfirmant. l. cōuenire. l. de pac. dotal. et facit. c. vt clericorum. cū ibi notatis. de vi. et honesta. clerici. et facit ad idē. l. inspicendum. in prin. ff. de penit. Ibi neqz est aut seueritatis aut clemētie gloria affectanda est sed p̃pense iudicio putat vnaque res postulat statuendū est. et fact⁹ ad hoc. l. i. post p̃nci. ff. ad turpil. vbi pena legis auctoritati referuat non p̃iudicis arbitrio committit. Et his oibus cōcludendum videtur qz huiusmodi indulgentie sint iura diuina et sacros canones atqz leges. Ad oppositū tñ qz indulgentie huiusmodi sint valde facit qz hoc fatent oēs theologi sicut patet in scriptis suis. Itē oēs canoniste sicut patet hoc eo. titu. in antiq̃s. li. vi. et in clem. p. totū. et signat⁹ in cle. si dñm. de re. et vene. sancto. in fi. et p̃batur auctoritate Augustini dicens. Ad albert sacerdos remittit/de⁹ remittit. de penit. di. i. qz penitentia ante mediū. Itē hoc seruauit ecclesia a tpe cuius contrarij memoria hominū non existit. et bñs Breg. qz fuit sanct⁹ hoc seruauit. nec putandū est totā ecclesiam errasse. Nam dictū est Petro i p̃sonā tot⁹ ecclesie. ego rogaui p te vt non deficiat fides tua. Luce. xxi. de penit. di. i. si est inq̃t. Preterea hoc idē pbat p illud p̃simi legitū datū Petro et successorib⁹ suis quodcūqz ligaueris et c. et c. dist. i. p̃n. xxi. q. i. quodcūqz Preterea i Exodo. c. xxi. legit de indulgentiis siue remissionib⁹ qz fiebat i anno iubilaeo: et notat. viii. di. in p̃n. et ab his iustificationib⁹ cepit ius cōstitutionis: vt ibi dicit. et qz bus habet de pe. dist. i. qz domū. ad quā remissionū explicationē fuit remissiones anno iubilaeo vt patet i extrauag. Bonifacii qz incipit antiquorū. Preterea causa potissima valida cōis indulgentiarū est vnitās ecclesie vitz corporis xp̃i missici in qua multi viri sancti opa pietatis et misericordie superogauerūt vltra mēsuram suorū delictorū dū patienter opprobria cōtus mellas et infinitas passiones et cruciat⁹ qn̄ merebantur sustinuerūt vt dicā. i. de penit. et re. c. cū salubriter. p̃ thesaur⁹ missici. Nam est non cessant orare p nobis. Et ecclesia fundit p̃ces ad eos vt orēt ad deū p nobis vt patet in letanijs. Et fact⁹ ad hoc. xlii. q. i. anime defunctorū. Et beat⁹ Paulus pollicet pro suis sine

Nota late de materia indulgentiarum.

intermissione ad deū orationes porrigere. xxiij. dist. sacrosancta. p̄terea his cessantibus meritū mortis et passionis et effusionis sanguinis xp̄i remissionem peccatorū operat. de cōse. di. ij. q. i. corpus. Ipse em̄ obtulit se hostiā pro peccato. de cōse. di. ij. nō est.

Et illa pena est martyriū que in fuisse p̄tulit quāvis minima eius gutta sanguinis erat sufficiens ad abolitionē delictorū notroz. Unde p̄sa. lxxij. Vere lāguores n̄ros ipse tulit et p̄ trāsgressorib⁹ orauit. Sua igit̄ merita et sanctorū nobis cōcans p̄tates p̄petrorū successorib⁹ suis dedit ligādū et soluēdū. Ita igit̄ indulgētia pene p̄ peccatis inligēde cōcedit vere penitentib⁹ et cōfessis in remunerationē p̄m̄i sancto et martyri quasi sufficientes sint debitores et p̄ nobis satisfaciēdo libere reuocant a pena. dispensationē nō istoz meritorū q̄bus a pena peccatorū possum⁹ liberari. Christus vt dixi p̄petro cōmissit et successorib⁹ suis q̄ etia ep̄s in parte sollicitudinis vocatis talia cōmiserunt sicut et alia vt in. c. mādata. et de p̄sump. i. Restat igit̄ r̄ndere ad p̄la. Et primo ad id q̄ dicit q̄ impenitētes nō gaudent indulgētiis : q̄ venia nō dat nisi corrector. Sed penitētī dat vel p̄ponēt se corrigere et sic tam corde cōtrito beneuolēt si tñ hoc habeat forma indulgētie. p̄ quo quo fact. xviij. q. i. si ergo. p̄sa pa em̄ qui habet summā potestātē et in quo representatur ecclesia indulgēdo videt nobis cōdicare opa sanctorū et passionis xp̄i et sic satisfacere et soluere penā pro delicto p̄torū inligēdā. et p̄ hoc simul iusticia cum misericordia cōseruat. q̄ prior est cōtritio q̄ accedit ad iusticiā. Et sequit̄ indulgētia que est ad partem misericordie. Ad hoc de penit. dist. i. null⁹ debite.

Et p̄ hoc etia soluit illud p̄tium. In quo dixi q̄ satisfactio d̄ p̄cedere vt pena remittat. Et qui nō satisfaciunt nō d̄ penitēs. Nam contritio pro satisfactione habet. Et alij. f. sanctorū merita q̄ cōcat ecclesia pro peccatorib⁹ satisfacere d̄ vt in. c. q̄ p̄ alij de reg. iij. lib. vi. Ad illud p̄tium in quo dixi q̄ indulgētie sunt ad destructionē nō ad edificatiōē fidelitū ex eo q̄ facilius veniē t̄. Respōdeo q̄ imo p̄bēt remediū contra peccatū vitādū rōne cōtritiōis ad quā dispositur homo vt eis possit gaudere. Et cū hac cōcurrit gratia gratū facies quam meref ex humilitate et ope pio. Laueat tñ ne istā gratiā suscipiat q̄s prauo corde negligēdo p̄pter ipsas indulgētiā bōa opa imposterū. Tales nāq̄ l̄ p̄pter indulgētiā reddant immunes tñ ex cōtēptu p̄nt ligari. xi. q. iij. scuz ergo. xxiij. q. iij. notandū. Unde dicit canon q̄ negligētia et supbia parit offensam. Et loquit̄ de cōtemnēte satisfactionē p̄ delicto. de penit. di. i. p̄dixerat. nō ergo cōtemnūt d̄ p̄nia in iūcta vel satisfactio p̄pter indulgentie susceptionē. Ad illud q̄ dixi de istis indulgentiis nullo iure cauē. Dico q̄ immo cauē in illo p̄sultu q̄ dātū fuit p̄petro et successoribus suis. Quodcūq̄ ligaueris t̄. De quo. s. dixi tacite nāq̄ illud generale p̄sultu hoc includit. Hāc materiā tangit p̄petrus de Ancho. de penit. et remiss. abusio nibus. p̄. circa istas indulgētiās in cle. q̄ sup eadē remittit ad ea que notat Gaspar. de cald. et de penit. et remiss. in repetitiōe quā facit. sup. c. nostro eo. titu.

las a pluribus episcopis habituri. Statuimus^a insuper vt quilibet^b sacerdos quem ca

ministrant. c. vlti. per docto. vel q̄ est in peccato mortali. vel q̄ sibi cōtingit in deuotio vel mētis ebetudo vel immundicia corporalis per pollutionē in somnis. p̄ro quib⁹ plen⁹ vide notata per Joā. in summa confessor. lib. iij. titu. xxiij. q. i. xxiij. Et circa pollutionem in somnis

pōt breuiter dici q̄ vbi polluto talis oritur habet a p̄cto mortali abstinentiū est ex necessitate. vbi non habz ortū ex mortali peccato abstinentiū est ex honestate. est tamē in arbitrio poluti abstinere. Cū v̄o dubium est debet etiā pollutus ex necessitate abstinere sicut p̄petrū qui sic notat vt recitat eum Johā. loco p̄allegato. Et vide q̄ circa hoc legi et notat. di. vi. c. testamētum. p̄oret etia dicit necessitas canonica si nō habeat naturāle digestiōē cibi sicut ea que legunt et notant in. c. si cōstitit de accus. p̄tē in iustitias q̄ dicit vt notat. vi. q. i. in summa. per Jo. p̄tē q̄ nō pōt absq̄ periculo corporis ieiunare q̄ missa nō est dicenda nisi a ieiunio. vi. q. i. nichil cum glo. de celeb. miss. ex parte. et ibi per docto. Item q̄ nō est dare adiutū ad locū sacratū. Nam in loco nō sacro non est celebrandū sine licētia ep̄scopi. de consecratio. dist. i. c. sicut. et. iij. c. sequē. nec etiā in oratorio. e. di. c. vnicuiq̄. et duobus. c. sequen. nisi tpe necessitatis: vt dicto. c. sicut. et. c. concedimus. Item q̄ nō potest habere sacras vestes sine quibus missa celebrari non potest. de conse. dist. i. j. vestimenta. vel q̄ non habet stolam et manipulū. xxiij. dist. i. c. ecclesiastica. Item si nō habet adiutorem qui sibi assistat. vi. q. i. Illud. de consecra. dist. i. c. hoc quoq̄. quod dicit vt ibi per Johā. et Archiep̄scopi. Item si laborat caduco morbo vel consimili. vi. q. i. in litteris. Item vbi non potest habere calicem nisi lignēū vel vitreū vel ereum. de consecra. dist. i. c. i. c. vasa. et. c. sequenti. et breuiter in omni casu vbi nō pōt habere requisita ad missę celebrationem et confectionē eius karissime p̄ferat ea que sunt de materia huius sacramenti de quibus notat Johā. in summa confessorū. lib. iij. tit. xxiij. incipiendo cum questione. lxxviij. et finēdo cum questione. cv. et etiam dicit potest casus

nonica^c necessitas non excusat conficiat^d omni^e ebdomada saltem^f semel. ¶ Parrochia =

nonica necessitas si altare non sit congruus. de consecra. dist. i. c. altaria. Item si corporale conueniens haberi nō pōt. de cōse. dist. i. c. ex cōsulto. p̄tē si nō possit haberi lumē ignis. et de cele. miss. c. vlti. d. Conficiat. aliqui libz habent confiteatur sed illa littera est corrupta et erronea et hoc patet q̄ totū istud. c. loquitur in materia sacramenti eucharistie et in monachis statutum est quod non artantur ad confessionem nisi singulis sex mensibus: vt patet in cle. ne in agro. de statu monacho. sane. clerici vero seculares et layci non artantur nisi semel in anno. extra eodem titulo. cap. omnis vtriusq̄. licet quorūdam peccauerit quis totiens expedit confiteri sicut In nocent. ibi. ver. semel. Et sic conficiat. id est missam celebret in qua confessiones omittit non debet nec propter alius peccati conscientiam debet fingere se consecrare cum hoc non faciat q̄ sic faciens dupliciter offendit. Offendit enim deum et populum decipit. extra eodē. c. de homine. et non solum debet conficere sed etiam communicare. de consecratione. dist. i. c. i. c. relatum.

¶ Omni ebdomada. id est septimana. f. Saltem semel. et hoc fiat die dominica si fieri poterit iuxta illud Augustini. Quotidie eucharistie communionem accipere nec laudo nec vitupero: omnibus tamen dominicis diebus ad communican

Casus q̄b⁹ a Statuimus. Secunda pars. b. Quilibet sacerdos. siue curatus siue nō curat⁹. c. Canonica necessitas. que pōt ex diuersis causis considerari vt q̄ suspensus est vel excommunicatus vel interdictus sicut ea que legunt et notant de sententia et re iudi. c. cum eterni. lib. vi. extra de cle. excommuni.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

dum horum. de conse. dist. ij. c. quotidie. et ista constitutio facta est ad invitandum presbyteros frequentius celebrare qui forsitan vix quater in anno confueverunt celebrare fin ea que leguntur extra eo. c. dolentes. et hic nota est Thomas quod licet quidam dicant sacerdotem non peccare qui dimittit celebrationem nisi se nisi habeat populum sibi commissum vel ex obedientia teneatur celebrare. tamen quod vult Grego. dicit cum crescunt dona rationes crescunt donorum. Ideo cum sacerdoti sit data potestas nobilissima reus est negligentie nisi utatur ea ad honorem dei et salutem anime sue et aliorum vivorum et mortuorum secundum illud. i. Petri. iij. vniuersique sicut accepit gratiam alterutrum illam ad ministrare. et c. nisi forsitan aliquis ex familiari spualitate in istinctu dimitteret sicut legitur de quodam sancto patre in vita patrum qui ordinatus nunquam postea celebravit. sacerdos enim tenetur deo sacrificium redere licet nulli homini teneatur. Sacerdotibus ergo preceptum est hoc facite in meam commemorationem. et sic dicit Thomas in ultima parte summe. q. lxxxi. art. i. et addit quod saltem videtur quod celebraret teneatur in precipuis festis et maxime in illis diebus in quibus fideles communicare consueverunt.

a Parochiales. Tertia pars.
b Corpus Christi. i. eucharistia de cuius materia plura dist. s. de summa trin. et fide catho. c. altissimus. quod est pars huius. c. et alia poteris videre eodem titulo. c. si dominum. in clemen. et extra eodem. c. cum Marte.
c Prius. i. antequam illud ministraret.
d Constat. ut si sequitur: ubi testimonio re.
e Iste. scilicet sacerdotibus.
f Ipsum. scilicet cui illud habent ministrare.

g Confessum. sed nunquam contritus non tamen confessus recipiendo corpus Christi peccat. dicit enim Petrus quod peccator contritus ante confessionem volens communicare aut habet copiam confessionis qui eum posset ab soluere aut non. si sic. tunc peccat sine confessione communicando quod ad sacramentum ecclesie requiritur reconciliatio secundum iudicium ecclesie. aut non habet: tunc si ministrat aliqua necessitas communicandi ut quod timet scandalum populi vel amisit loquelam et tunc non peccat si hoc faciat cum proposito confitendi quando poterit. si vero non ministrat aliqua necessitas tunc peccat. et his ceteris. Alzbertus. dist. i. vij. **h** De tamen quero que esset causa huius prohibitionis quod non ministraret alicui corpus Christi nisi eum quem prius confitetur esse confessum. Ratio potest esse quod existens in peccato mortali non est ministranda de officio. ordi. c. si sacerdos. de conse. dist. ij. qui scelerate. et c. sequitur. Circa hoc tamen dicitur quod si sacerdos sciat peccatum alicuius qui petit eucharistiam et illud peccatum occultum est: et exigit in occulto debet ei denegare et eum admonere ne in publico petat. Si eucharistiam petat in manifesto debet ei dare. de conse. dist. ij. c. non prohibet.

beat. Et huius ratio est quadruplex. Una est quod pro peccato occulto pena publica inferens vel reuelator confessionis aut peccator criminis. Alia est quod quislibet christianus habet in preceptione eucharistie nisi si lud pro peccato mortali amittat. Tercia cum in sacre ecclesie

non esset tale amissum ius suum non debet ei in sacre ecclesie denegari. alio daret facultas malis sacerdotibus pro suo libito punire hac pena quos vellet. Tertia est propter incertitudinem status summis. quod spiritus ubi vult spirat. unde subito potest esse copunctus et a peccato mundatus et diuina inspiratione ad sacramentum accedere. Quarta est. quod esset scandalum si denegaret. Et his ceteris. Alber. i. li. de missa. in fi. Si vero petiti est manifestum debet denegari siue in occulto siue in manifesto petat. putet hoc notant per Joannem in summa confes. li. iij. c. xliij. qone. lxxvii.

que salutis sue sunt necessaria procurare.

nullus etiam sacra communione prebeat parrochiano alterius sacerdotis sine ipsius licentia manifesta. Quam ordinationem non intendimus ad peregrinantes extendere vel periclitantes nec

auriculariter per modum confessionis loquentem cum sacerdote. **i** Iudicio. i. ostensione vel demonstratione. **k** Et huiusmodi. Respondet tacite questionem forsitan aliquis querit quis certificabit sacerdotem quod talis confessus est. Qui respondet ut hic patet.

l Susceptoris. i. suscipere volentis corpus Christi. **m** Sacramento. i. iuramento. Circa hoc vide quod dist. cam. j. de pe. et remis. sacerdos. ver. v. l. ep. ubi apparet quod credendum est nude assertioni dicentis se esse confessum. Sed hoc quod hic dicitur intellige quando sacerdos habet eum probabiliter suspectum. Quocasu potest ab eo exigere iuramentum.

n Salutis sue. Non est enim presumendum quod aliquis sit in memoriam salutis. L. ad l. i. i. l. i. f. i.

o Nullus etiam. Quarta pars.

p Sacra confessione. i. eucharistia siue corpus Christi.

q Prebeat. i. ministrat.

r Alteri. talis videtur qui non sit parrochianus suus.

s Sacerdotis. qui supple preest cure animarum: ut patet ex hoc quod dicit parrochianos re.

t Ipsius. i. sacerdotis.

u Licentia. in religiosis qui hodie ministrant parrochiano alieno sacramentum extreme unctionis vel eucharistie vel qui solentant matrimonium inter parrochianos alienos sine licentia speciali curati fertur sententia excommunicationis ipso iure. de prescrip. c. i. in clementi. Hic tamen non fertur in contrasacientes aliaqua pena. Et sic hec constitutio modicum prodesse poterit quo ad contrasacientes finem notata per doctorum. de cens. c. ij. l. b. vj.

x Quam ordinationem. Quinta pars. Et intellige de ordinatione de qua loquitur. s. prox.

y Peregrinantes. viatores namque cuiuslibet ecclesie parrochianus existit. argu. ff. de iudi. l. heres ab his. Unde et scholaris diuerses se ad studium dum ibi moratur efficit pro tempore parrochianus eius in cuius parrochia degit finem ea que notat Hostiensis in summa de parroch. s. q. s. intelligat parrochianum. s. q. d. de scholaribus. maxime quando hoc faciunt scholares de licentia prelatorum suorum ubi dicitur. Et potes intelligere aliquem esse peregrinantem non solum si longe a sua propria parrochia peregrinet. Sed et si propriam relinquens domicilium aliud sibi querit iter faciendo vel nauigando. ar. ad hoc. ff. ad munic. l. labeo. in pn. z. l. etus. s. celsus.

z Periclitantes. i. in periculo mortis constitutos. pone exemplum in puniendis ultimo supplicio quibus

Questio.

An non confesso debeat eucharistie sacrum denegari.

bus non est negandum sacramentum penitentie em ea que leguntur et notant de penit. et remiss. c. i. cle. nec p consequens sacramentum eucharistie. extra de penit. et remiss. c. quod in te. licet non semper hoc sit verum vt legitur et notatur de senten. excom. c. si. lib. vi. vbi de hoc p Jo. et Ar chidiacon.

Necessitas casus. supple aliter ricutus. Necessitas nāq facti sit citus q als foret illiciti. de prebē. c. expositi. r. q. tti. vno. de eta. et quali. eam te. de re. ecclie. non alle. c. i. in clemen. In de solet dict q nec cessitas nō habet legem. de cōfue. c. quanto. de cōfec. distin. v. discipulus. in glos.

Quam sit inhonē et stuz. Nec est pñs Johannis stratford. Et hz quat tuor dicta. Pñs prohibet sub pena missas celebrare in oratorijs nō consecratis publicis vel priuatis seu locis non dedicatis sine licētia episcopi. Secundo ibi. Licentia. Disponit quibus personis debeat concedi talis licētia. Tertio ibi. Per hoc restringit hoc statutum quo ad certas personas. Quarto ibi. Sacerdotes. Excepit ab hoc statuto sacerdotes regum et reginarum Anglie et liberorum suorum.

Quemcūq. s. sacerdotē. et intellige etiā de exēptis. nam et si sit exēptus in hoc tñ casu subest coheretio ordinarij loc. de priuileg. c. auctoritate. lib. vi. **Oratorijs.** sup. etiam publicis de quibus loquitur textus de priuileg. c. auctoritate. lib. vi. fm Archid. ibidem qui illud intelligit de ecclesijs prout als sumitur oratoriū. rñ. distin. c. vlti. Et sic ibi notat per eundem in suo rosario. Quādoq tamē oratoriū sumitur pro loco priuato qd deputatur ad orandū et sic sumit hie. vnde fm Johā. an. oratoriū differt ab ecclesia. nam in ecclesia statuitur certa dos pro rectoris et alijs necessarijs de cōse. dist. i. nemo. Oratoriū vero dicit qd nō est edificatū ad missam dicendā nec dotatum sed ordinatū ad orandū. de cōse. dist. i. vni cuiq. et tale oratoriū pōt quis edificare sine cōsensu episcopi. tñ sine licētia episcopi nō pōt sibi celebrari. sed hanc licentiam nō cōcedet in maioribus festiuitatibus eadem distin. clericos. et c. si quis et huiusmodi oratoria qñq construant ex necessitate cū ibi non sit ecclesia vicina et tūc debet pmittere episcopus vt ibi celebraret non aliter. vt. d. c. vni cuiq. et c. si quis. In dictis tamen oratorijs nō possunt imponi cāpane sine auctoritate episcopi. et de priuileg. c. patentibus. sunt em huiusmodi oratoria ad orandum nō ad celebrandū nisi auctoritas episcopi interueniat vel aliud priuilegiū a sede apostolica impetret de priuileg. c. in his. et est expressum autē vt nullus fabricet oratoriū domū. s. col. v. predicta notant de cens. c. vlti. per Jo. in uo.

necessitatis casui de rogare.

Johannes stratford.
Celebrās in loco nō consecrato sine dyocesani pmissione: mēse vno de facto suspensus sit a celebrandi officio. nec dyocesanus permittat nisi magnatib⁹ a consecrato late distantibus. Prelatis tamen et regijs capellanus hic canon non preiudicat.

Quam sit inhonē et stuz. Nec est pñs Johannis stratford. Et hz quat tuor dicta. Pñs prohibet sub pena missas celebrare in oratorijs nō consecratis publicis vel priuatis seu locis non dedicatis sine licētia episcopi. Secundo ibi. Licentia. Disponit quibus personis debeat concedi talis licētia. Tertio ibi. Per hoc restringit hoc statutum quo ad certas personas. Quarto ibi. Sacerdotes. Excepit ab hoc statuto sacerdotes regum et reginarum Anglie et liberorum suorum.

Capellis. s. habes de pñ. dist. i. cōcedim⁹. de priuileg. c. auctoritate. lib. vi. et pōt capella dici idē q oratorium vñ que pparata est nō solū causa orādī s. etiam missas celebrādī tñ episcopi auctoritate. s. nō habet priuilegiū parrochia et deputatā: et dicit qñq etiā capella licet sit dedicata ad differētiā ecclesie maioris a qua depēdet fm ea que dixi. s. de malo. et obe. c. presbyteri. verb. capellarum. **Domibus.** q scz nō hñt sicut dñem oratorioz neq capellarum. **Nō consecratis.** hoc refertur nō solum ad domos. s. etiam capellas et oratoria. **Loco.** sup. plevit nec est oratorium nec capella nec dom⁹ vñpua sub diuo vel in tētorio. de cōfec. dist. i. cōcedim⁹. nisi in casu necessitatis vt ibi pñs. Et facti ad hoc q hic dicit de conse. dist. i. sicut. et. iiii. c. seq. **Dedicato.** Istud quod dicitur dedicato siue dedicato idem est q prius dixit cōsecrato. de consecratio. dist. i. cōcedim⁹. s. sicut.

Delibato. als est in lra deliburo. Differēt nāq delibare et delibuerē. Est ei delibare idē q sacrificare. s. imolare. cōsummare. ptingere. vñ parūper degustare. s. delibuerē idē est q inungere vñ liquore pfunderē: et hoc solet fieri in tēpti vel ecclesie dedicatione. de consecra. distin. i. c. i. in princ. Sed istud qd hic dicitur sumitur ex. c. sicut. de consec. distin. i. vbi habetur in textu delibatis. id est consecratis fm Jo. ibi. **Missarum solētia.** s. matutinis et vñ alijs horis nō sic est pñbitū vt no. Archid. de pñc. dist. i. c. ecclesias. **Dyocesanis** supple vel pape. s. nunq archiepiscopus possit licētia de qua hic dicit cōcedere et dyoc. suā. Et hac lra videt q nō estio tñ q sic: q cōcedere talē licētia nō pccmīt iurisdictionē pñtētiā s. voluntariā. s. ea q notā. p. Ber. de penit. et remiss. c. nostro. et qd sit de iure sic obseruat Archiepiscopus de cōsuetudine. **Non obtenta.** non ergo sufficit licentiam petere nisi obtineatur. **Canon.** de cōfec. dist. i. sicut cum. iiii. c. sequen. **Diuiorum.** id est missarum. **Celebratiōe.** Simile habes de cōse. dist. i. c. null⁹. **Per mensem.** Incipiendo scilicet statim ab illo die quo in tali loco celebrauerit. **Incurrere.** sume quod est. s. decernimus. **Licentiam.** secunda pars. **Locus huiusmodi.** scilicet oratorijs capellis domibus aut locis alijs supradictis. **Concessam.** scilicet de preterito. **Concedendaz.** de futuro. Sile habes de homin. c. i. vbi videas Jo. an. super ver. puidere. lib. vi. et de senten. exco. c. romana. et futuris. per eundem. **Personis alijs.** scilicet singularibus.

Delibare et delibuerē.

Ecclesia et oratorium differunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A Magnatibus. id est potentibus in populo quibus etiam episcopi licentiam audiendi missas extra ecclesiam parrochiales nisi cum magna difficultate concedere non debent. de consec. dist. i. c. certum.

Nobilitas

Nobilitas est qualitas illata per principatum tenentem quaque ultra honores plebeios acceptus ostendit hanc descriptionem nem ponit Barthelemy. l. de dign. l. i. lib. xi. ubi notabiliter tractat de nobilitate ponendo ibi quatuor opinioniones super eorum quod dicat nobilitas. Et ibi subsequenter declarat singula cuncta in descriptione predicta. Et ex dicta diffinitione colligitur potest quod milites et eorum superiores habent dictam nobilitatem. Et idem intelligo de armigeris cui conceditur officium vel administratio eius dignitas et nobilitas annectuntur. ff. de mune. et hono. l. hono. et intelligo illa officia habere nobilitatem et dignitatem annexam: que sic habent in principia seu loco ubi tale officium administratur. Hoc probatur ex dicto Innocentio. in c. de multa. et de preb. et per textum. ff. de mune. et hono. l. si in prin. ibi questura in aliquo ciuitate iter honores non habet. Et sic ille censendum est nobilitas quod maior est populi laribus et plebeis in dignitate et honore et per nobilitatem putatur. Et non quod nobilitas statim consideratur in multis.

Nobilitas
statim i multis
constituitur.

Primo in obtinenda licentia de qua hic loquitur. Secundo in penis infigendis. Quod dicitur ut not. et textum. q. i. q. d. de iure iur. cum quidam. ff. de penis. l. q. d. cum sit. Tertio in honore exhibendi salutem et sedis iter iudices assignatione. l. de adu. diuer. iudi. l. si. et l. si. l. vbi sena. v. c. l. i. q. sedendum. Et notatur. l. i. q. fr. necesse. Quarto in beneficio obtinendorum pluralitate de pen. c. de multa. in si. Quinto in facienda de eis ceteris partibus electio aut de defensione. ciuit. s. interm. coll. de appel. c. constitutus. et in potestate. Sexto in facienda beneficiorum equali distributio et in aliorum bonorum libera administratione. ff. de dona. l. fili. s. nonnumquam. ff. de adm. tu. l. cum plures. s. tu. de iure iur. l. quero cum similibus. Prout istis vide Bess. in extrauag. que incipit ex recabitis. verb. generis claritatem.

Notabiliter distantibus. reputa per unum militare vel ultra. Et facit in simili extra de eccle. edific. c. ad audientiam. Sed ibi loquitur de oratorio publico. Unde melius facit de consecra. dist. i. si quis extra. **N**otorie debilibus. etiam si non sint nobiles sed alii propter debilitatem non possunt accedere ad ecclesiam. **I**nfirmis. Quomodo infirmi differant a debilibus dist. i. de const. c. quis incontinentie prope finem. ver. infirmitas.

Infirmis. scilicet ipso iure.

Per hoc tamen. Tertia pars.

Prelatis. videlicet abbatibus/decanis/archiepiscopis/tertiis et archidiaconis. Et hic vide quod scripsi. s. de sacra. l. tercia. vel non. c. innotitia. s. prelati ecclesie.

Religiosis. scilicet qui non sunt prelati.

Oratoris suis. Solent namque abbates et hi qui

superius exprimentur in suis habitationibus oratoria habere non solum ad orandum sed etiam ad celebrandum.

Ab antiquo. Nos namque fidelissime vetustatis seruandus est. l. de testa. l. testamenta.

Oratoris suis ab antiquo constructis missas possint licite celebrare seu facere celebrari sicut fieri solent. **S**acerdotes in quos oratoris seu capellis regum aut reginarum agilitate vel erigendis missas celebrare etigerit: pena predicta nolumus coartari.

Richardus.

Summarium patet.

quo talis consuetudo habuit ortum a consensu episcopi qui ut in talibus oratoris celebrari possint missas preestit a principio sicut alia solet notari in docto. extra de instit. c. cum venissent. quod institutio auctorizabilis non posset pertinuisse ad archidiaconum Richemundum. nisi prius eam habuisset ex concessione archiepiscopi eorum. Alia autem talis consuetudo introducta contra canones non valeret. Circa quod vide notata per Bostien. de consue. c. cum venerabilis glo. vlti.

Sacerdotes. quarta pars.

Reginarum. que in hoc nomine decorantur quod regibus viuentibus coniuncte sunt. Nam rege mortuo vxor eius desinit esse regina. nota. xxvii. q. ii. c. scriptis. glo. i. per Johan. et facit ad hoc textus de fo. coope. c. ex parte. ibi quondam regine et. hoc verum intelligas quo ad administrationem. nam nomen retinet quousque cum inferiori contraxerit. l. de nupt. l. cum te. ff. ad muncipia. l. filii. s. vidua. Sed tunc consuevit nomen a principe impetrari. ff. de sena. l. femine. et l. nupte. sic nota. per Bostien. d. c. ex parte. glo. i. et eodem. c. glo. vlti. per Ber.

Anglie. unde si rex vel regina alterius terre venisset in Angliam non posset facere in tali oratorio coram se celebrari sine licentia episcopi ab ipsius hoc facere sic celebrans incurreret penam hic inflatam. Nam quod in vno conceditur in alijs videtur esse denegatum. de presump. c. nonne. cum simili. et hoc verum nisi alunde cum talibus fuerit super hoc sufficienter dispensatum.

Liberoz suis. horum appellatione qui continentur vide. ff. de lib. sig. l. liberoz. et qui filii naturales tamen in hoc casu continentur appellatione liberoz facti. l. generaliter. s. vlti. l. de insti. et substi. et circa hoc vide no. per Jo. in clemen. vlti. de baptismo. s. lib. qui videtur concludere quod appellatione liberoz quo ad commodum vel honores non continentur filii naturales tamen. Et cetero ibi Paulus eo. s. Unum tamen scias quod appellatio liberoz non extendit se ad omnes inferiores in infinitum sed proprie verbum liberoz potestatur ad nepotes ultra quos alii posterius nuncupantur ut l. iur. consultus. s. parentes. ff. de gradibus. sic notat Barthol. dicta. l. liberoz. ad finem.

Constructis. Idem intelligas de construendis in loco antiquo. ar. eorum que leguntur et nota. de iudels. c. lli. Secus tamen si talia oratoria de nouo fuerint edificata. xviii. q. ii. c. de monachis. vbi vide no. per Archidiaconum. Et circa hoc vide que leguntur et no. de consecra. dist. c. i. de sacra. l. i. q. d. in oratoris de nouo constructi ad effectum quod in eis missas celebrare requiritur licentia episcopi vel superioris dictum est. o. c. Consuevit. hoc intellige verum maxime eo casu

Recipim⁹. Hec est cons⁹ Richardi archiepi.
b. Eucharistia. quid sit vide. s. de offi. archi. c.
vt archid. yacobi. s. p. ouideant. ver. eucharistia.
c. Staneu calice. p. intellectu et⁹ q. hic d. vide qd
scripsi. s. d. m. tr. t. fide ca. c. altissim⁹. p. in calice. Et
circa hoc vlt⁹ do-
cto. in. c. fin. et eo.
tit. vbi tractatur
hec materia.

In celebra-
tione. Hec
est ost⁹ Edmundi.
et h⁹ tria dca. In
prio statuit ne eu-
charistia apponatur
in missa ori sacer-
dotis ante ip⁹ p⁹
ceptione. In se-
cundo ibi. Si po.
ordiat qd fieri d⁹
qn eucharistia su-
mitur de patena.
In tertio ibi. Ha-
beat quoq. statua
it qd facere d⁹ sa-
cerdos post sum-
ptioez sacrament⁹.

Edmundus.
Sacerdos hostiam
sacra ante pceptionem
ore suo no tagat et si ea
de patena sumit etia pa-
tena p⁹di aqua faciat:
alioquin solum calicez.
Habeat preterea panu
quo se mundet aptum.

In celebratione
missae pacem⁹ da-
turus sacerdos hostia
sacra ori suo non appo-
nat: qz ante perceptio-
nem ipsam ore suo tan-
gere non debet. **S**i
vero de patena⁹ sicut
quidam⁹ faciunt eam⁹ su-
mat⁹ post celebratioez
missae tam patenam q⁹
calice faciat aqua per-

tes coniungimur etia charitatis vinculo connectamur.
Qui ergo connectunt se odietes Iude p⁹toris oscu-
lum instant. Et nota q⁹ post pacis osculu sumit pres-
byter eucharistiam quasi diceret qui in unitate pacis
non est non accedat. non enim est dignus sumere eu-
charistiam. Et aduerte qd pacis osculum datur pri-
mo viro qz vir est caput mulieris. xxviii. qone. v. cuz
caput. vir autem no dat femine. Ne si caro viri et fe-
mine prope accesserint ad libidinem accendant. hec
notantur de consec. dist. ii. c. pacem. per Archidiacono.
f. Hostiam sacram. id est eucharistiam.

Gri suo. scilicet eam osculando.
h. Non d⁹ pot⁹ tñ cu ipsa hostia tagere labru cal-
cis illud osculari et sic solet observari s⁹ vñ Saru.

Si vero. secunda pars.
h. Patena. id est operculo caldis sic dicta quia pa-
tena est et ampla.

Quidam faciunt. maxime religiosi aliqui licet
non omnes.

Eam. scilicet hostiam sacram.
n. Sumat. scilicet sacerdos.

Post celebrationem missae. pot⁹ intelligi post co-
munionem sumptam em ea que legatur et notant⁹ et
eo. c. ex parte. et sic missa sumit stricte vt. s. incipiat in

hymno angelico
Gloria i excelsis.
et de elec. c. q. sicut
s. vlt. et final res-
cepta cōtione vt. d.
c. ex pte. vt potes
intelligere vt hoc
q⁹ hic d⁹ fiat finita
tota missa et hoc
innuit ista sequens
ibi aqua p⁹di et c.
p. Aqua. ex hac
ista apparet q⁹ no
loquit⁹ de tpe sta-
tim post cōtionez
qz rñc d⁹ calice vñ
no p⁹ndit. extra
eod. c. ex parte.

Perfundit. i.
spargit vel lauat.
r. Habeat quo-
q. Tertia pars.
s. Circulatū. i.
inuolutum.
t. Coopertū. i.
in aliqua theca.
u. In quo. scilicet
et pann o mūditi-
simo.

Ablutos. p.
supfusionē vini in
calice. s. eo. c. i. s.
p⁹byter. vñ p⁹ ablu-
tione facta in la-
uatorio. s. hodie
vt cōter istud no
seruatur nisi q⁹ tu-
pta lauatorio has-
bet manutergiu.

Intheamina.
na. Hec est
cōstitutio walteri
ri archiepiscopi.
Et h⁹ q⁹qz dicta.
In prio ordinat
vt ornamenta in-
dumenta altaris
sint mūda. In se-

clido ibi. Verba canonis. puldet circa vba canonis
plenez itegrez deuote pferēda. In tertio ibi. Null⁹
insup. statuit circa missam prochiale celebrādas. In
quarto ibi. Itē nullus. disponit de celebranti minis-
trante et de lumine habendo. In quinto. Prohibet
mus. statuit circa statum presbyteri celebrantis.

Intheamina. id est velamina de lino facta quib⁹
bus altare cooperitur de quibus loquitur decretum
de consec. dist. ii. Si quis per negligentiam.
s. Corpalia. q. nō debēt fieri ex serico sed solū ex
pāno lino puro terreno ab epō psecrato. de pse. di.
i. c. ex p⁹sulto. nec d⁹ p⁹ficiat⁹ bñdict corpale d⁹ pāno
misso i pfectione farine walteri⁹ rei ad hoc q⁹ fieri rñ-
gidū sup calicē. s. erit de lino puro absqz mirtione al-
teri⁹ rei siue p⁹ctiois siue vñctiois. Et erit cādīdū at-
qz mūdū qz significat sydonē in q⁹ corp⁹ xpi fuit in-
uolutū. et debet fieri de puro lino qz sicut līnū multis
tensionibus deducit ad candorē: ita etiam et corpus
xpi per līnū signatum per multas tribulationes

AA ij.

Disiio

Quare pa-
cis osculu
datur i mis-
sa.

venit in gloriam. Et cōsimiliter ecclesia multis passionibus et pressuris ad candorem vite eterne pdu-
citur sicut nota per Archidia. d. c. ex consulto.
A Palle. id est vestimenta altaris. s. indones et cor-
poralia: que q. quadrangule sunt. ideo dicuntur palle
a quodā mullebrī

pallio quadrangu-
lato sūm Archid.
de cōse. di. j. c. alta-
ris. Hostie. et de
custodia euhari-
stie. c. ij. vers. pal-
las. dicit qd palle
sunt mappe q. po-
nuntur sup altare
sub corporali.

B Indumenta.
quibus scilicet in-
ducitur altare.

C Integra. id
est non fracta.

D Abdiissima.
id est valde munda.
et huc cōcor.
qd legit de cōsec.
dist. i. c. vestimenta.

E In canonibus
deputatas. s. per
diaconos et alios
ecclesie humiles mi-
nistros. de conse-
cr. distinctio. s. nemo.

F Saluatoris
nostri. s. iesu xpi.

Est namq. in sacramento altaris vere corpus chris-
ti et eius sanguis de conse. distinctio. ij. c. nos autem.
cum quatuor capitulis sequentibus.

G Celestis curie. id est angelorum.

H Quam scilicet curiam.

I Interesse. Ut enim Grego. in omelia paschali.
Quis inquit fidelium dubium habere possit in ipsa
immolationis hostia ad sacerdotis vocem aperiri.
Et in illo iesu xpi ministerio angelorum choros adesse
summa et yma sociari. de conse. dist. ij. c. quid sit.

K Verba canonis. Secunda pars.

L Sanctum sacramentum. i. eucharistia q. ideo dicitur
sacramentum q. sub tegumēto corporaliū rerū oc-
cultā virtus secreti in corporis et sanguinis xpi ope-
ratur effectum. de consec. dist. ij. c. ego berengarius.

M Pertinent. de his dicit. s. eo. c. j. s. vniuersa. s.
consecratione.

N Integre. huc vide q. scripti. s. e. c. j. s. Integre.

O Deuotione. vt. s. mentis intentio firmiter ap-
plicetur ad deū et ad pronuntiationē verborū. Inten-

In sacra-
mento al-
taris du-
plex requi-
ritur inten-
tio.

tio namq. semper est necessaria vel specialis vel ge-
neralis: et non solum requiritur intentio consecran-
tis sed etiam intentio istud sacramentum instituē-
tis. Unde si aliquis sacerdos staret in foro et super
omnes panes profferret formam verborum etiam cū
intentione consecrandi non fieret ibi transsubstantia-
tio. Et hoc non esset propter defectum virtutis ver-
borum sed propter defectum intentionis illius qui
hoc sacramentum instituit qui non intendit quod cū
tali ludibrio vel stulticia fieret consecratio: sed pro
utilitate vel necessitate ecclesie generalis vel parti-
cularis sūm Thomam de veritate. lib. vi. Huc tamē
dicto vide cōtradictōe Jo. in summa cōfess. lib. iij. c.
xxiij. Rubric. de sacra euka. q. c. lvi. vbi dicit q. sacer-
dos stans in foro posset consecrare omnes panes in
foro qui essent coram eo: etiam si non ad vsum homi-
num sed ad beneficia faciēda. vel alia ad fructificationem
sacramento uteretur. Et allegat Tho. in vltima parte

summe. q. lxxiij. ar. ij. Petrus tamen. dist. x. q. vltima
dicit quod sacerdos potest consecrare quātamcūq.
materiam dummodo intendat consecrare ad vsum
alimentum fidelium. Sed dimittendo hanc inten-
tionem non potest q. deest intentio faciēdi quod fa-

ferantur. Non tamen
sit ita morosus sacer-
dos in premissis q. fa-
stidium ingerat audi-
toribus et officii suū
priuet deuotionis pin-
guedine: quia mulce et
moriētes perdunt sua-
uitatem iniquitatis id est
pinguedinem deuotio-
nis. Nullus insu-
per sacerdos parrochi-
alis presumat missas
celebrare antequā ma-
tutinale persoluerit
officium et primam et

cit ecclesia. Et huc
sententie concors
dat Hugo de san-
cto victore dicens
q. sacramentum ir-
ritum putatur si
cōtra intentionē
ecclesie celebretur.
Hanc materiam
tangit Johan. in
colla. extra eo. c.
ex parte. ver. sed
nūquid sacerdos.
vbi recitat in op-
tationem illam quā
recitat Johan. in
summa confesso.
quod primo dixi
magis amplector.
p. Non tamen.
versicul.
q. Morosus.
id est tardans.
r. Premissis. id
est pronuntiatio-
ne verborum ca-
nonis.
s. Fastidium.
id est tedium.

A Auditoribus. qui vt plurimum solent ex proli-
xitate orationis vel alio officii diuini anxietate
men breuis oratio facta cum animi deuotione me-
lior sit q. oratio proluxa cum anxietate cordis. de cō-
secratione. distinctio. v. non mediocriter. Circa hoc
vide que scripti. s. de feris. c. j. ver. oratione.

B Officium suum. qd scilicet consistit in spirituali
ministerio et diligenter est exequendum. xij. dist. de
his. huc tamen intelligit principaliter de officio mis-
se in quo debet quiescere sacerdos summe esse deuotus.

C Deuotionis pinguedine. que esse debet in con-
sentiente puritate et seruoze spiritus quo ad deum. de
consecra. distinctio. ij. c. nichil.

D Vt in iuste. ponitur ratio missica preceden-
tium: et intellige per muscas cogitationes immu-
das quādoq. occurrentes tempore diuini officii que
quidem cogitationes corrumpunt deuotionem sicut
et mulce corporales corrumpunt suauitatem iniquitatis.
et sumitur hoc de scriptura ecclesiastes. x.

E Nullus in super. tertia pars.

A Parrochialis. i. curā gerēs autē parrochie.
B Matutinale. sume qd est infra officii et est offi-
cium matutinale totū illud qd cōstnet in nocturnis et
in laudibus. sicut notat Archidia. xij. dist. c. presby-
ter. qui enim non dictis matutinis celebrat mortalis-
ter peccat cum hoc sit cōtra gēalem consuetudinem
ab ecclesia approbatā: et non solum in hoc casu des-
linquit sacerdos parrochialis de quo huc loquitur
sed etiam quisq. alius sacerdos faciunt ad hoc
notata per Hostien. in summa extra eo. s. qualiter.
vers. debet autē. et nota. per Joā. in summa confesso.
lib. iij. c. xxij. Rubrica de sacra eucharistia. q. c. xxx.
C Primam. dicit Johan. in summa cōfess. vbi. s. q.
celebrans anteq. dicat primam nō peccat mortalis-
ter nisi sit contra consuetudinem loci aut contra fra-
tutem synodale aut pūnciale. vnde q. huc in hac cō-
stitutione expresse. cauet peccat faciens sūm opus.
predictā. et ex isto loco pōt colligi qd in festo natalis

homini celebraturus primam missam que solet cantari ante laudes debet prius perficere matutinas et primam. et consimiliter celebraturus secundam missam que cantatur post laudes. et hoc verum dici potest quo ad primam dicendam de honestate pro consuetudine magis servanda. Sz q prius perficiat matutinas. videtur esse de necessitate ut dicitur in glo. precedenti. nichilominus consuetudo generalis potest saluare facientes in contrarium. ut ibi patet nec obstat quod hic dicitur: loquitur de celebraturo missam solemnem diei

tertiam de die. Item nullus clericus per mittatur ministrare in officio altaris nisi indutus sit suppellicio et tempore quo missam solennia peragunt accedent

d Clericus. supple parrochialis.

e Officio altaris. id est in tempore missae vel alio quo sacerdos exequitur officium altaris.

f Suppellicio. huius habitus mentionem facit Hostien. extra eodem. c. sane. ver. habitu.

due candelae vel ad minimum. Prohibemus quoque ne ullus sacerdos lapsus in peccatum mortale ad altare presumat accedere celebraturus ante quam se iteant. Nec pu

g Due candelae. est a parte iuris ordinatum quod sacerdos sine lumine ignis non celebret missam. et. e. c. vlti. vbi de hoc. Si tamen faciat nichilominus consistit in grauius peccatum secundum Hostien. ibi et contra alii. docto. Et nota quod candelas in celebratione missae

Nota de materia candelae accedente in missa requiritur quod significat.

arsuras conuenit esse de cera potius quam de alia materia. Candelae namque sic ardens significat ipsum christum qui est splendor lucis eterne. et. e. c. sane. Unde et candelae in suis compositionibus signant christum. propter tria. Compositae namque candela ex cera / lichino / et lumine. Sic quoque Christus consistit ex carne virginea sine semine generata sicut percedit cera ex ape sine generatione vel coitu apis. Lichinus qui est candidus signat in christo animam candorem innocentie adornatam. Lumen vero signat eius diuinitatem carni unitam. De his sic dicitur Cantica. v. Dilectus meus candidus et fulgidus. Electus ex multis propter diuinitatem fulgidam. Electus ex multis propter carnem sine peccato genitam.

h Prohibemus. quinta pars.

i Mortale peccatum. quod dicitur voluntas retinendi vel consequendi quod iusticia vetat. xv. q. i. diffinitio. Que enim peccata dicantur mortalia legimus. xv. dist. i. s. alias. Et sunt peccata mortalia omnes transgressiones decalogi. Item ea que enumerat apostolus ad romanos. primo. Item ad galatas. v.

k Celebraturus. alia tamen facturus que pertinet ad officium suum accedere non prohibetur licet fuerit constitutus in peccato mortali ut hic apparet: quod de viro prohibetur de alio videtur esse concessum. ff. de codici. et de mon. l. cum ita legatum. ff. de leg. l. cum leg. habes super hoc codici. et de presumpt. c. nonne. p. Ber. glo. vlti. xv. dist. qualis. per Jo. Sacramenta namque a malis sacerdotibus ministrata quod diu tolerant non sunt contemnenda. i. q. i. non nocet. et. c. signasti. cum alijs ibi sequentibus. talis tamen sacerdos nocet sibi ipsi ad instar facis ceree accense que sibi detrimentum prestat: alijs tamen in tenebris lumen ministrat et vnde alijs commodum exhibet: inde sibi dispensandum prebet. xv. q. vlti. c. vlti. Et cum velut lectulum lauat alios: ipsemet tamen non lauitur. lxxxi. diffinitio. nichil.

l Confiteatur. in foro penitentie sacramentalis: ut scilicet vocaliter fiat homini. Licet enim ante incarnationem christi sufficeret confessio mentalis soli deo facta: postquam tamen deus factus est homo debet fieri confessio vocalis homini vicario christi. Et licet per contritionem deleatur peccatum: tamen confessio vocalis necessaria est vel in re quam habet oportunitas vel in proposito quando eam necessitatis articulus excludit et non contemptus religionis. Et ista necessitas consistit post contritionem non est in tali casu propter necessitatem remissionis cum peccatus iam dimissus sit propter oblationem precepti secundum Thomam de veritate. lib. vi. c. xlii. Et quod existens in mortali peccato non debet celebrari sine confessione preuia legimus et non. et. c. de hoc. vbi de hoc glo. vlti. Sed cui debet talis sacerdos confiteri de cam deo dante. i. de penit. et remiss. loco suo. Sed

Questio.

quid nunquid existens in peccato mortali ad hoc accedens sacramentum peccat mortaliter? Dic secundum Thomam. iii.

Questio.

que debet celebrari hora tertia ut dicitur. i. glo. pri. vlt. loquitur de alijs diebus quam de die natalitatis domini vbi consuetudo generalis excusat sed in alijs temporibus non excusat. **Sed** queritur nunquam celebrans antequam dixerit matutinas de beata virgine peccet mortaliter. vlt. eo. tit. c. in cleui. s. horas canonicas. videtur innuere quod sic saltem vbi tales matutine dicende sunt ex consuetudine aliqui ecclesie sicut et alie hore canonicas quod tunc habent pro hore canonicis. Secundo tamen creditur in scolasticis vel alia occupatione licita absentibus et rationabiliter occupatis.

a Tertiam. istud quod hic dicitur habes intelligere de missa parrochiali. nam in illa missa secundum canones maxime diebus festiuis debet dici hora tertia. de consec. dist. c. nocte. ratio est quod in illa hora dominus lingua iudeorum crucifixus est et illa hora spiritus descendit super apostolos ut ibi legitur. Diebus vero premissis debet in sexta diebus vero ieiuniorum in nona. de consec. dist. i. solent. Ratio est: quod hora sexta dominus manibus missum crucifixus est: et hora nona exprobrauit. sic notat Jo. in summa confes. lib. iii. titu. xlii. Rubrica. de consecra. eucharistie. q. cxxix. In sabbatis vero quattuor temporum potest missa dici in vespere. sabbato sancto debet potest in noctis initio. lxxv. diffinitio. quod a patribus. et. c. ordinationes. lxxvi. dist. c. ii. Consuetudo tamen interpretatur quod in his diebus omnibus a prima usque ad nonam in quadragesima et usque ad vespem in sabbatis quattuor temporum publica et solennis missa celebratur. priuata vero missae potest celebrari in prima parte diei. de consec. dist. i. necesse. de hoc nota. et. co. titu. c. i. dist. i. per Henricum. et eo. titu. s. et quoniam in primis per Hostien. in summa. Ante diem vero celebrare non licet nisi in duabus noctibus scilicet natalitatis domini quoniam christus natus est: et nocte ipsius resurrectionis circa ipsius noctis principium ut patet ex oratione Deus qui hanc sacratissimam noctem. sic non. Jo. in summa confes. dicta. q. cxxix. vbi etiam dicit quod sciens ter ante diem celebrat cum sit constitutus in peccato mortali generaliter peccat mortaliter nisi super hoc per episcopum vel superiorem dispensetur in casu. ut si aliquis vel aliquos contigerit infirmari ad mortem nec posset haberi eucharistia nisi ante diem confiteretur. Et namque regulariter verum quod missa debet celebrari de die non de nocte quia sacramentum eucharistie pertinet ad tempus gratie quod per diem significatur iuxta illud ad romanos. i. hore precessit dies autem appropinquabit. et notatur per Archiepiscopum taceon. de consecra. dist. i. et. nocte.

b De die. id est festo quod celebratur illo die. seruittum namque de die non est omitendum ut dicitur. s. e. c. i. ver. tumulandum. et. c. i. ver. peculiaris. istud tamen quod hic dicitur non est omnino seruandum de hore seruittu Beate reginis.

c Item nullus. Quarta pars.

Provincialis Guillelmi Lindewode:

Petrus. q. aut talis habet cōscientiā peccati mortalis aut nō. Si habet: aut illa cōscientia surgit ex certitudine sufficēti vt q. scit se fornicatū esse vel aliud simile fecisse aut ex certitudine p. babil. vt q. morose delectatus est ⁊ timet fuisse mortale peccatū ipsuz cōsensum: aut ex leui vt q. homo scrupulosus q. timet de leui delectatione ne fuerit peccatū mortale. In p. mo casu peccat mortaliter. si m. l. ter in secūdo. sed non in tertio. Nam in p. mo contendit. In secūdo differunt se d. s. p. onit. In tertio nō. St aut nō habet cōscientiā peccati mortalis. aut hoc est q. p. parauit se ⁊ discussit p. paratū de sufficiēti scz diligētissimē cōscientiā suā examinādo ⁊ peritosis consulēdo. aut p. babil. f. cōscientiā suā examinādo ⁊ cōstē

tet ut quidam errātes credunt quod mortalia dealeantur per confessionem^a generalē. **Robert⁹ winchellsee.** **Sacerdos stipēdiarius aut de suo uiuens nō usurpet in distributionib⁹ rectoris sub excoicationis pena. Interfit autē intra cancellos diuinis officiis superpellicio indut⁹ & coadiuuans: nec celebret dieb⁹ festiuis aut pre-**

domini negligēt. Priō casu nō peccat: sed remissione
peccatoꝝ etia si que latē accipit ⁊ meref. Sedo casu
nō peccat sꝫ tñ remissione peccōꝝ nō accipit ne
meret. Tertio casu peccat mortaliter marie si negli
gētia sit magna. sic not. p. Jo. i. sū. p. f. l. t. t. x. r. t. t. t.
Rub. de sacra. euka. q. l. x. r. **S**z nūqda hōis cōfē
tū in peccatō mortalis cōfīstus tñ sꝫ nō cōfēssus cele
brās peccet: Dic aut talis habet copā cōfessorꝝ qui
pnt eū absolueꝝ ⁊ tūc peccat. aut nō habet: tūc si in
iminet aliqua necessitas celebrandi vt qꝫ timer scāda
lum populi vel famncepsit misterii sacramētū vel
amf sit loquelā: ⁊ tūc nō peccat dū tñ hoc faciat cum
 proposito cōfītēdi cū poterit. Si vero talis neces
sitas nō imminet tūc peccat. sic notat Jo. loco quo
s. q. l. x. r. Et concoꝝ. Alber. distinc. xvi. Et circa hoc
vide nota. per Ber. extra co. c. de homine. glos. vii.
et ibi per Henr. de bowyo.

Confessio
generalis
duplex.

a. Confessionem gñalem. scz que fit in introitu ad altare vel ad horā primā vel ad cōpletorū. Est itē duplex cōfessio generalis. Una scz sacramentalis q̄ fit qñq; in secretis quo ad ventalia in generalē enūmoratis in specie aliquibus grauiorib⁹ peccatis de quibus cōfētens meminit ⁊ talis cōfessio prodest ad remissionē ventaliū tam quo ad culpā q̄ quo ad penam in toto vel in parte quadruplici respectu. Uno vīc ex cōtritione cōfētentis. Alio ex humilitate confessionis. Tertio ex oratione sacerdotis in q̄tuz est persona publica. Quarto ex vi clauis in q̄tuz fungitur vice xpi. Alia est cōfessio gñalis nō sacramentalis que scz fit publice corā multis in officio diuinovt predixi: ⁊ talis cōfessio habet effectū quo ad dimissionem ventaliū ex tribus primis dictorū quattuor. sed nō ex quarto. s. ex vi clauis qm̄ Jo. in summa cōfessorū. li. iij. ti. xxxij. Rubi. de remiss. pecca. q. clvi. vbi cōsequēter. q. sequēti dicit q̄ cōfessio gñalis cuz cōtritione gñali delet etiā peccata mortalia obliata. qui ad hoc alleg. Augusti. magistrum sentētiarū. ⁊ Ray. subsequenter vero. q. clviij. dicit q̄ qm̄ Ray. per modis delens peccata ventalia. Uno modo per eucharistie dignā susceptionē. de psc. di. ij. c. cū omne

pluribus
modis ve:

crimē. z. c. si quotiescūq. Alio modo per aque bñdī nialla delē
cte asperionē. de cōse. dist. lxx. aquā. Tercio modo p tur.
elemosynaz largitionē z letunā. di. lxxij. p̄byter.
de peni. dist. i. medicinā. z. c. q̄d ozem. Quarto p ora
tionem p̄cipue dñicam. f. Pater noster. de peni. dist.

**sente defuncto nisi post
euāgelii maiorꝝ misse.**

Questyteri^o sti-
pendiarij^o nec-
non alij sacerdotes p-
prijs^o sumptibus vel p-
alios sustentati^o diuina
celebrantes in provin-
cia nostra nō recipiāt^r
oblatores / portiones /
obuētiōes / denarios
pro requestis / trigin-
talia vel aliquā certā^b
quotaz : p̄sertimⁱ obla-
tiones pro corporib⁹ h

lti. 3. quotidianis.
 Quinto p. gñales
 confessionez q. fit
 quotidie in ecclia
 dicto. c. de quoti-
 dianis. Sexto p.
 epale benedictio
 nem. j. q. multi. in
 fi. z. c. dictum. Et
 predicta intellige
 vera qñ aliq. hoc
 recipit cuz animi
 deuotione. z. pmissa
 recitant. p. hos
 stit. in summa de
 pens. z. re. s. v. p.
 stipulam. Septio
 p. vnctionē exte-
 ram. de sac. vnc.
 c. vnico in pñcip.
 Octauo p. deuotio-
 nem pectoris ton-
 sionē. de pens. ot.
 j. tres sunt vnctio-
 nes. Hos duos
 modos pōit hos
 stien. de pens. z. re.

c. ois vertusq. ⁊ pmissa que dixi de peccato venia-
lium intellige vera in eo quod non est in peccato morta-
li: vt no. de penit. di. i. pfecta. in vlti glo. Mortale cri-
mine veniale potest dimitti sed non e contra. q. mortale op-
ponitur charitati: veniale seruatur charitatis. subla-
to vero prius tollere secundum possumus sed non e co-
uerso. gl. p. Johā. an. in pbenio. lib. vi. super saluta-
tione. gl. vlti. Hono p confessione facta primo etia
non sacerdoti de penit. distin. i. quem penitet. Dec-
imo per baptismum de penit. distin. i. tres sunt. Unde
decimo per cordis contritionem. de penit. distin. i.
c. fina. hos tres modos addit Archi. de penit. dist. iij.
de quotidianis. vbi de his plene notatur.

Presbyterii. Hec est constitutio Roberti Wyn
cheselecutus pars est. s. de mato. r obedie. c.
presbyteri. r de iurefuran. c. presbyteri. i. de peni. r
reus. c. presbyteri. Et istud capitulum habet tres par
tes principales. Secunda pars sibi. Decernimus.
Tertia pars sibi. Dicti vero.

C Stipendiarii. Hi scilicet qui de aliorum stipens
dijs viuunt & nullum certum titulum in ecclesia vbi ce-
lebrant habent. exhibent tamen vt celebrat infra eccle-
siam aliquam continue per annum vel aliter tunc

Propriis sumptibus. vt quia beneficium seu pa-
trimonium habent vnde viuunt vel alijs nullum has-
bentes stipendium nec aliquod supradictorum sed
viuunt ex suo labore honesto.

Sustentati. vtputa p aliquos dominos siue magnates quorum obsequijs insistant non tamen sic vt affidue in aliqua ecclesia deseruiant. sed quia forsan per vices illuc adueniunt celebratur.

E Oblationes. de his 2 pro alijs statim sequentib⁹
vide que scripsi. s. de iure futurando. c. presbyteri. ver.
oblationes. cum glos. ibi sequentibus.

Certam quotam, vtpota duas tresvel quattuor
partes,

Presertim. id est maxime. consiliter exponit de
coñf. prebē. si solum. ver. presertim per Archi. lib. vi.

Corpus. i. aiabus corporū p̄sentū. & sūt enim

tales oblationes ut sacerdos celebrans eorum animas suis precibus specialius habeat recommissas. **A** presentibus. idem etiam intelligas de his que sunt corporibus absentibus cum utrobique sit eadem ratio ergo idem ius. ff. ad l. aquil. l. illud.

B illo modo. quod tamen sacerdos celebrans de oblationibus habeat unum denarium putat observat in quibusdam locis non reputo incongruum maxime de consensu rectoris vel vicarii.

C Rescriptum. ratio precedentium. **A** latam. scilicet in constitutione. **D** roni. primo de quo cavetur. ff. de sen. ex com. c. auctoritate. **S** i. Tales namque privant ecclesias iure suo et committunt sacrilegium. ff. de pen. et remiss. c. pbf. **E** Decernimus.

S ecunda pars. **I** nterfuit. **H** ic vide quod legitur et not. ff. de malo. et obed. c. pbf. ff. vbi. xgl. seq. etiam vide quod scriptum ibi super ff. parebunt. verum. Sed quero nunquid.

D ebitis horis. c. cor. et. c. i. vbi. **D** o. ff. sup. ff.

C o. petetibus. dicitur quod hora competens est illa qua creditur populo ad ecclesias accessurus aliter et si non speret advenire populo servari tamen debet hora debite ut si hora officii correspondeat horis diei et quod non fiat reciproce gradatim sicut legitur et nota de offi. archiepiscopi. c. ii. **P** re venire tamen tempus quoniam si vel scilicet matutine dicant de fero pro die sequenti. et hoc ex causa licita et honesta. verbi gratia. causa videndi lectiones de mane vel propter altam licitam occupationem. Secus tamen est si hoc fiat propter lasciviam ut quod vellet quietus vacare somno. nam tunc non esset sine peccato secundum Thomam. et nota per Thomam in summa confes. lib. i. titu. vbi. **R** ubrica de officio clericorum. q. xx.

P ropriis expensis. **C** ontra hoc opponitur. **M** a neque mo cogit propriis stipendiis militare. de prescrip. c. cum ex officio. x. q. ii. **P** arle. xii. q. i. **S** i. h. ista. cum si lib. nec tenetur quis de suo facere beneficium. xxviii. q. i. tam nunc. ad finem. **S** olutio. quicquid alius officio siue obsequio annexum est aliquid emolumentum de iure recipiendi et in tali casu exercens illud officium non cogit propriis stipendiis militare sed recipere potest modum illi obsequio sic annexum. **E** t sic statim supra alleg. sicut nota. **D** o. de symonia. c. cum sit romana. **U** bi vero tali obsequio certum commodum annexum non est de iure tunc ubi tale obsequium imminet necessario faciendum; ille qui ad hoc tenetur debet illud facere stipendiis propriis ut hic maxime quoniam pro suo officio recipit salarii competens ubi poterit sustentare onera illi officio propria. xxi. q. i. militare. **E** t facit ad idem. x. q. i. cauendum. vbi de hoc per Joannem et Archiepiscopum. **I** n navi ecclesie. id est in illa parte que est extra

cancellum. **E** t dicitur naus propter amplitudinem eo quod pars illa sit ampla ad instar medii navis quod est amplum cum tamen utroque finis sit angustus. **E** t enim ecclesia naus spiritualis de qua sic ait Crisostomus. **M** augeat ecclesia instructa fidei gubernaculo felici cursu per hunc

Crisostomus.

seculi mare deum habens gubernatorem: angelos remiges portantes choros omnium sanctorum erecta in medio salutari arbore crucis in qua evagellice fidei vela suspendens stante spiritu sancto ad portum paradisi perducit. **D** e hac navi loquitur canonicus. xl. dist. ante omnia. vbi legitur quod periculum est plato qui navei ecclesie regit et remum tenere non novit.

C amphis. in ecclesiis enim dicitur de sunt hore canonicorum quod ad hoc reputare sicut de pfe. di. p. totum. **E** t tamen possunt presbyteri extra ecclesias dicere horas canonicas quoniam videlicet oportet eos intendere circa administrationem temporalium: tunc enim possunt dicere vel equitando vel stando in domo vel in

clis que sibi propriis expensis providebunt et non in navi ecclesie civitatis vel campis. **E** t si super his per presidentes correpti fuerint non se reddant elatos nec erigant cervices contra eos nec propter hoc excentent aliquos quod eos foueant et protegant et ad interessendum predictis horis debet eis iniungi in virtute obediencie quod sint presentes legentes canonicos et psalmodizantes. **D** icti vero presbyteri diebus dominicis et festivis vel si corpus aliquius defuncti affuerit

capo secundum Innocentium. et. c. i. **I** nfirmi etiam excusant a dicendo in ecclesia. **S** ic tamen quod infirmitas sit talis quod obesse vel obesse timeat si in ecclesia ad dicendum vel etiam audiendum interessent. **I** nfirmis namque lex posita non est. et de observantia. l. i. c. p. illi. ff. si autem in ecclesia hore sunt dicende est textus notabilis. xxi. dist. c. vlt. vbi de hoc.

E t si. versic. **P** residentes. scilicet presides ecclesiarum. **E** t nota quod presdens est dictio generalis comprehendens quicquid ipsius ecclesie gubernatore quocumque nomine censetur: dummodo sibi imminet cura animarum. pro quo vide quod scriptum est de maiestate et obedie. c. presbyteri. ff. parebunt.

C orrepti. scilicet castigati vel reprehensi. **E** latus. id est superbus. **C** erukes. id est signa superbie verbi vel facto. **C** erux enim est posterior pars colli sicut gula anterior et per etymologiam dicitur quasi cerebri vasa quia per eam cerebrum ad medullam spine dorso dirigitur. **C** erux etiam significat superbiam presertim in plurali ut hic. quoniam etiam in singulari ut Job. xv. **C** oncurrit adversus eum erecto collo et pinguis ceruice.

P ropter hoc. scilicet corruptionem eis factam. **P** rotegant. forsitan suscitando odia / scandala / vel contentiones de quibus legitur et notatur. ff. de iur. iurando. c. presbyteri. vbi videre poteris.

I n virtute obediencie. c. cor. ff. de malo. et obed. c. presbyteri. vbi de his que hic habent in textu habes glorias super ver. obediencie. et in glo. sequentibus.

D icti vero. **T** ertia pars. **F** estivals. quibus. scilicet populus solet convenire ad divina.

A A. iiii.

Provincialis Guillelmi Linde Wode:

Affirmas suas. scz priuatas.

B Lecti euangelii. immo videt qd nō ante solēne missam finitā. de cōse. di. j. c. z hoc attendendū. Ratio est qd missa priuate sic dici debet qd populus non abstrahatur a missa maiori de die immo z oēs hmoi sacerdotes tenentur illi missae interesse vt ibi dicitur. Unde si missa priuate non possunt dici nisi in cōspetu populi potius debent omitti s3 Archid. ibi ratio est qd audita tali missa populus recederet z nō expectaret missam solemne. Fallit tñ hoc quo ad mortales: vt ibi dicitur qd in talibus mos nō est egredi in publicū sed claustris monasterij cōtineri. de statu reg. c. periculosus. libro. vi.

Affirmas missae. que celebrari debet hora tertia fin ea que dicit. s. co. c. linteamina. s. tertia. Et in diebus dñicis z festiuis debet audiri cōplere per quēlibet de populo ita qd in fine accipiat sacerdotis benedictionem. de cōse. dist. j. missas. z. c. seq. vñ si parochianus alterius talibus diebus in alterius ecclesia inueniat si cōtempro ppro pbytero illuc accedat vt missam audiat expelli debet. extra de paroch. c. si vbi de hoc.

Cōpleant. pñet em ad sacerdotē missam incepram cōplere. vij. q. i. nichil. vbi de hoc. Sed melius de pñe. di. i. nullus eps. Et tñ sacerdoti superueniat egritudo vel infirmitas alio pñe eā supplere. qd dicit vt dicto. c. nichil latius tñ fin diuersa dubia p Joā. in sū. cōse. lib. iij. titu. xliiij. Rubric. de sacra euka. q. lxx.

Missi de licētia. excipit a predictis z sic hic colligi potest qd inferior epō potest de z super huiusmodi missis celebrandis dispēare. quod verū puto quādo per celebrationē prius factam nō tenet de subtractione populi a missa solent. Secus autē diceret vbi populus per hoc versimiliter subtraheret ab auditione huiusmodi missarum solemnium. In quo casu puto qd nec episcopus contra cōcilia Agaten. z Aurelianen. in quibz statuit vt populus audiat complete missam huiusmodi solemnem: absqz magna z rationabili causa valeat dispensare de dictis concilijs habetur de cōse. distinc. j. missas. z. c. sequenti.

Obtenta. non itaqz sufficit petere nisi cōsensu presidentis obtineatur. Sed quid si aliquis presbyterorum huiusmodi cōtrafaciat: Dic qd pcedet contra eum fin modum quem habes. s. de iureiurā. c. iij. z de malo. z obediē. c. presbyteri. vbi de hoc p totum. z in Specul. d. c. presbyteri. s. iuramento.

Affrenata. Idem est cōstitutio Symonis z Iacobi Cantuarien. archiepiscopi. Et habet duo dicta. In primo ponitur statutum. In secundo ibi. Sub pena. adijcit penam.

Nō beneficiati. qui dicant beneficiati. dist. s. di. vi. z hōne. clerici. c. exterior habitus. s. beneficia ecclesiastica. quo cognito satis apparet qui dicantur non beneficiati. Dist. de his qui sunt sui vñ alieni iuris. s. i. I donet. hoc prima facie psumendū est. ei de presumpt. c. vlt. z pzo hoc nota glos. vlt. ex de scruti. in ordi. facti. c. vnico. z hoc vñ quo ad qualitatem intrin-

secam cū qua homo nascit vt puta qd sit castus / pacificus / sobrius z hmoi. Secus tñ est in his qd cōcernūt qualitatem extrinsecā vt puta literaturam. nā talis qualitas nō presumit nisi pñe. pzo quo vide nota. Jo. an. de elec. c. si forte. s. sciētē. li. vj. z eligēd. ad regimē ecclesie. pñe. adus est z de eius idoneitate inqri d3 saltē quo ad illa que in iure exprimunt. ex de elec. c. cū in cunctis: z eo. ti. c. licet canon. li. vj. Cui dicto cōcor. no. p Card. d. c. si forte. s. sciētē. li. vj. De hac materia potes videri not. Jo. de deo li. q. vij. querendū. glo. vltima.

xx. dies sine legitimo impedimento / aut suspendantur ab officio.

Affrenata s. infrenata. De fratrum nostrorum consilio z alio. Statuimus z ordinamus qd capellani quicūqz non beneficiati presertim idonei curis animarum ecclesijs seu capellis parrochia libus moderatis sibi

opus requisitio de qua hic loquitur eo qd qd tenet deferuire cure sue p seipsum. Sed intellige illud. c. precipimus. vt. scz regimē aiarum nō tradat ad firmam pñe cōductio. Nā hoc esset illicitū. extra ne plati vi. suas. c. iij. qd tñ tali pñe platus simpliciter cōmittat vices suas postea cōstituēdo sibi salariū nō esset illicitus. xij. q. iij. charitatem. Ad qd faciūt notata per Inno. in. c. iij. extra ne plati vi. suas. z p Jo. d. c. precipimus. Et hoc verū qñ principalis curatus absens est de licētia episcopi. Nam regulare est quod non licet curato se absentare a cura sua sine licētia episcopi. de clerici. nō residē. c. iij. pñe tñ ex causa necessaria ad tēpus modici deferuire cure sue per substitutum dato ei pñe vt puta pfectione necessaria imminente vel vbi contingit ex iusta causa eum abesse fin ea que nō. per Inno. d. c. iij. ne prela. vi. suas. in prin. Et l3 quis super regimē cure sue resideat pñe aliter potest tamē ad tēpus ppter casus superuenientes assumere sibi socium coadiutorem cui pñe cōstituere salarium vnde vñuat. z hoc multoties expedit: tum ppter amplitudinē prochie: tum ppter infirmitatē ipsius principalis curati: tum ppter insufficientiā in ministrando sacramenta z alia facienda que spectant ad eius officium. Ad quod faciunt no. d. c. precipimus. per Jo. et. vii. q. i. si quis in clero. per eundem de elec. c. cum ex eo. libro. vi. vbi de hoc. ver. ab eis. z glos. seq. p Johan. an. in no. z p Archid. ver. deferuitur. Et circa hoc vide no. d. c. iij. z Johan. an. de preben. c. extirpande.

Capellis parrochialibus. vbi scz parochiantes deferuntur de ecclesiasticis sacramentis z sacramentalibus sic quod non teneantur accedere ad ecclesiaz maiorem pro diuinis audientis vel recipiendis sacramentis. z habent ad hoc sacerdotem specialiter limitatum fin ea que dicit. s. de censibus. c. quis le nature. ver. vna ecclesia. Idem enim capella quāqz habeat parochiam legi de verbo. signi. c. cum inter.

Moderatis. simile habes de rescriptis. c. statutus. s. assessor. li. vi. z s. insup. e. c. Et d3 hoc salariū moderari iuxta cure gñitatē. pñe habilitatē: z patrie consuetudinē. ar. eo. que no. d. s. assessor. s. moderando. p Jo. an. z. s. cōpetenti. per Archid. Idem autē moderatio limitat. i. eo. c. pñe. vbi videas.

Questio.

Distio.

Constitutis. s. per ordinariū loci vel iudicē in ea parte cōpetentē. nō autē sūm volūtātē ipsi? pprā per quā peteret forsan salariū nimis excessivū. z vt hic piz hoc salariū debet limitari p ipm iudicē regrentē nō ē puctiōe fieda iter ptes sed ipm iudicis officio.

Nota defa-
lario pze-
bytero cō-
ductio cō-
stituen-
do.

Salarijs. Quō autē ista sa-
laria in casu isto-
z in alijs casibus lu-
era temporalia li-
cētum sit recipere

zstitutis^a salarijs^b post
positis^c pziatis^d seu pe-

per eos que sunt deputati ad vsum officij celebran-
dum est aduertendū. q. quandoqz talia salaria siue lu-
era recipiuntur ex pacto. quandoqz gratis. quādoqz
iudicis officio vt hīc q. nō respectu. q. nō alio. Si
talīa salaria recipiuntur ex pacto vide que dixi. s.
e. ca. sacerdotes. s. nec presumant. s. socios sacerdo-
tes. Et autē gratis aliqz tpale recipiāt qui diuina ad-
ministrant puto satis esse licitū dū tñ desūt recipiāt
pura intentione. s. q. h. p. pio. Et legi? z nō. de symo-
nia. c. dilectus in fi. z nō. p. l. d. ostē. in summo desūt
monia. s. qualiter. s. Solutio ex pacto. z in e. t. c. Cū
in ecclesie. s. requirāt. sed expressius in. c. ad aplicā.
s. in fringere. in fi. Exigere autē tale salariū siue com-
modū pro ipso spirituali ita q. ipm spūale sit cā imes-
diata petendū seu exigendū illud tpale: est illicitū tam
anteqz post ipm spūale ministratū. de simonia. c. que
relā. z. c. ea q. z. c. intantū. l. d. ostē. d. c. ad
aplicā. Et sic intelligi pnt nō. per. l. d. ostē. in summa
de simo. s. qualiter. s. h. Quid de his. z. s. sequē. z per
Jo. in summa cōfess. et. q. xxxij. z. q. sequē. Si vero illud
tpale peti? vel exigi? nō pro ipso spūali sic q. illud
spūale nō est cā imediata petendū illd tpale sed cōsue-
tudo ex pluribz volūtarijs solutionibus introducta
sit ipa cā vt spūale ministratū subtrahat quousqz il-
lud tpale lucrū soluat nō pōt opari? s. uetudo. sic itā
sura vitz. c. suā. c. ea q. c. Cum in ecclesie. z. c. nō satis. s.
fi. de simonia. z nō. per. l. d. ostē. de simo. c. iacobus. z. c.
ad aplicā. s. vt libere. z cōcor. Jo. an. post eū. Vbi tñ
spūalis rei ad ministratio gratis ministrat si minister
ecclesie post officij suū impletū petat illd q. solet solui
ex cōsuetudine laudabilē z allegat cōsuetudinē: tñ si
hoc faciat cōtra laicū z ad vtilitatē pziatā petētis
licite agit. Mā laici talē cōsuetudinē seruare cōpellit
pnt sicut legi? z nō. d. c. ad aplicā vbi hoc tenet Ber.
z l. d. s. cōsuetudinē. z l. d. c. iacobus. Sed me-
lius ibi p Jo. an. Et ad hoc facit auct. de sanctis epīs
s. p. cōsuetudinibz. col. ix. Et in hac snia pcor. quasi
oēs doct. p nō. tñ. d. c. ad aplicā. in pzm. dicit q. ad
officiū epī pnt et cōpescere volentes mutare cōsuetu-
dinē vel alios instigare itēdētes ad eius mutationē.
s. null? cogē h mōi cōsuetudinē seruare vt. s. p. spūali
det tpale q. esset symoniacū. Tñ q. pzius dixi tenent
Ber. l. d. Jo. an. Tan. Boff. z quasi oēs quibz pcor.
Ber. de simonia. c. iacobus. z sic sentire videt ipse
Inno. d. c. aplicā. s. dicimus tñ. Si vero cōsuetudo
allegat cōtra clericū tñ si cōcernat vtilitatē ecclesie
debet oīno seruari. alio si cōcernat vtilitatē pziatā
petentis z ille a quo peti? habet illd de mero lucro:
tūc cōsuetudo talis est seruāda. x. q. iij. c. nec numer?
xviij. q. ij. eleutherius. potes ponere exemplū in ob-
lationibus mortuarijs z alijs oibz que de ture vel cō-
suetudine solent diuidi. de sepulch. c. certificari. de te-
sta. requisiti. c. fi. de s. b. fig. c. cū inter. z. c. antepenul.
fm Inno. d. c. ad aplicā. z l. d. ostē. z Jo. an. d. c. iacobus.
Vbi vero clericus a quo peti? aliqz tpale h mōi
illud nō habet ex lucro sed debet solui de pro-
pziō tunc clericus cōtra clericū nō pōt talē cōsuetu-
dinē allegare fm l. d. ostē. in. d. c. iacobus. z etā per
Jo. an. quibz super hoc reddunt triplicē rationē
quare aliud dicendum sit inter laicos et aliud inter
clericos.

Constitutis. vt qz celebrant aliqz annale pro vfu
vel defuncto. licet enī intersit z sanctū z salubre sit p
talibus exorare. s. e. ca. scitū. publica tamen vtilitas
huiusmodi pziuate vtilitati pferēda est. de regu. iu-
ca. licet. an. h. cū glo. vij. q. j. scias. per Jo. et de post.

**culiaribus^e obsequijs^f
quorumcūqz^g ante om-**

huiusmodi obsequia pziata siue peculiaria ab obse-
quijs publicis: quia publica sunt quibus deputatur
populus. pziata vero sunt quibus nullus popul? de-
putatur. xij. d. de his. s. officia publica. per Johan.
e. Quorumcūqz. Sic ergo vt videtur tales non
beneficiari etā existentes in domibus episcoporum
aliorumqz prelatorū z magnatū atqz nobiliū pnt re-
quiri vigore huius cōstitutionis vt omissis eorū ob-
sequijs deseruiant cure animarū. verbū enī indefin-
te pziatū generaliter est intelligendū extra de. s. b.
fig. c. tua nobis. vbi de hoc pōt tamē satis rationabi-
liter dici q. hī qui deseruiunt in capellis regū z prin-
cipū archiepiscopozū z epozū aliorumqz magnatum
quibus a iure vel priuilegio concessum est ministrare
ecclesiasticos in suis capellis tenere z habere regula-
riter nō pōt nec debet requiri fm formā huius cōsti-
tutionis tñ qz obsequia talia nō sunt oīno pziata: tñ
qz sine talibus ministris nō pnt h mōi magnates su-
as capellas fm q. eis cōcessum est honeste seruare et
in eis deo seruire. z sic cōcessio eis facta esset eis
quodāmodo inutilis q. esse nō debet. qz concessio talis
magnati vel oīno q. possit tenere z habere capellam
cū officio diuino in eadē cōtinue solemniter celebra-
do vident sibi cōcessa oīa sine quibus h mōi capella
teneri nō pōt. ff. de iurisd. om. iu. l. ij. cū cōcor. tñ po-
tiss in glo. Itē q. gñalitas de qua hīc loquit nō de-
bet extendi ad ea de quibus nō est vtrūsimile statuē
tem intellexisse. de dec. c. ij. s. statutus. li. vi. de regu.
iu. c. in gñalit. de offi. vica. c. h. e. li. Fateor tñ q. si sit
tanta paucitas sacerdotū in paribus q. nō pnt hā-
beri pbi qui deseruire debeant cure aiarū: z in talibus
capellis sit dare coplā sacerdotū nō beneficiato-
rum: tūc bene posset de talibus fieri requisitio: vt hīc
dicit. In casu nāqz necessitatis nō solū tales sed
etā monachi pnt sumi ad regimē aiarū. l. v. d. p. scis
vbi de hoc per Archi. glo. vlt. xvi. q. j. in summa per
Jo. z vide textus xvi. q. j. in parrochia. z ibi p Archi.
Quid ergo si aliquo collegio sint plures sacer-
dotes cōstiterint vt nō sit copia sacerdotū in pti-
bus per quos possit deserui? cure aiarū an tales sacerdo-
tes pnt cōpelli subire curā aiarū iuxta ordinatōne
huius cōstitutionis. **C** Pro declaratione huius mate-
rie est aduertendū q. aliqz subire curā aiarū pōt cō-
siderari diuerso respectu. vnus est vt subeat curā aia-
rum sub officio persone ad hoc pziualiter assumē
de per vā tituli perpetui qualis est rector vel vica-
rius aut alius administrator ecclesie ppetuo intitu-
latus: z tūc nō habet locū ista cōstitutio qz loquit de
his tñ qui seruire debent certo salario eis cōstituto
et est regulariter verū q. bñficiū nō pferi in inultū. nec
cōpelli quis crescere inultus. lxxij. d. gesta. z nō.
vij. q. i. s. de loco. vbi de hoc p Jo. qui tñ credit quod
possit cōpelli z male fm l. d. u. z Archi. tñ z hoc ve-
rum si perseuerauerit in nolēdo. Alias autē de nolē-
te pōt fieri volens. ad quod faciunt nō. per Johā. xl.
d. ante oīa. s. q. vi. sicut viij. q. j. in scripturis. xxiij. q.
iij. displicet. z quod talis pzeffice non pōt cōpelli no-
tat Archi. de postul. prela. c. i. s. teneatur li. vi. Fate-
tur tamen quod talis vocatus ad regimen animarū

Obsequia
Pziata et
publica dif-
ferunt.

Questio.

A. v.

si reputet se ad hoc habile peccat mortaliter si non cōsentiat, sicut ipse notat de elec. c. si electio. n. recusat. l. vj. et hoc vix in casu necessitatis vbi aliter deest ydoneus prout colligi potest dicto. c. in scripturis. n. quales itaqz et ideo in hoc casu. i. necessitatis puto qd talis possit vrgente necessitate talis cōpellit vt suscipiat curā animarū nō tamē dī recte et simpliciter sed indirecte

nia^a officiare et intēdere teneat cū p loci dio-

et causatiue: vt puta per penā arbitrariā et ratione pccū alias infligendā km ea que no. per doct. de eta. et quali. ca. queris. et faciunt ad hoc nō. per Jo. lxxv. di. in summa. vij. q. i. scias. Alia cōsideratio est vt aliquis vocetur ad curā animarū non vt institutus sed vt coadutor ipsius institutus km ea que dixi. supra. e. n. curis animarū. Et in hoc casu loquitur hec cōstitutio que loquitur de non beneficiato compellendo vt dimissis obsequiis peculiaribus insinat cure animarum. Unde si in aliquo collegio sint sacerdotes non perpetui nec admissi sunt perpetui vt vtiunt de puentibus collegij sed admittuntur ad tēpus eius cōto salario cōstituto. Et tūc qd imminente tamē necessitate qd vtilitate alicuius ecclesie curate possunt tales requiri iuxta huius constitutionis formā vt ommissis huiusmodi peculiaribus obsequiis insinant cure animarū dum tamē eis cōstituatur salariū vberius vel ad minus equale illi qd receperunt in tali collegio quia sicut in iustis non cōpellitur crescere vt dixi. sic nec sine sua culpa debet crescere. lxxv. di. gesta de trāsa. episc. c. i. Per que iura etiā dicit potest qd habēs ex testamēto vel statuto aliave ordinatione per annum salariū decē marcarū pro illo anno nō potest cōpellitur deseruiat alicui cure nisi salariū sibi cōstituendū. mōderetur ad minus ad tantū vel equale. quia officiū suum nō debet sibi esse damnosum. ff. quēqd. testa. apert. l. si quis ex cōsignatoribus. Secus tamē dicere si tales essent perpetui. nam talis perpetuitas facit eos vt habeantur quasi pro beneficiatis maxime qm forma siue modus eos perpetuandū approbatur ab epō vel papa in ordinatione statutorū ipsius collegij. ar. ad hoc. xvj. q. vj. decreuimus. lxxv. di. c. p. n. et pall. Et faciunt ad hoc nō. ex. de offi. vica. ca. ad hec. Sed melius de rescript. c. postulat. vbi Innoc. notat qd beneficiū habere videt qui aliquā possessionem habet ab ecclesia. xvj. q. i. possessiones. Vel si habet pensionē vel redditū. de rescript. ad audientia. Et hoc verum vbi talia habet in beneficiū perpetuū vbi notat Jo. an. in add. et in no. quibus etiā cōcor. Antho. de butrio. Sic vix qd talia beneficia a persona huiusmodi tolli non possent nisi per iudicē ecclesiasticū cum nec alijs concedi qd clerici.

a Ante omnia. id est pre omnibus et super omnia

b Competentē. Sume qd est. s. ordinariū iudicē. Et intelligo in hac parte iudicē cōpetentē officialē epī. qui cū epō habet idē cōsistoriū. de cōsue. c. l. l. vj. Licet enī talis officialis nō possit absqz cōmissione epī curā aiarū auctoriabiliter cōmittere potest tamē requisitionē facere de qua loquitur hec cōstitutio. Sicut alias in simili dixi. s. de cōcel. prebē. ca. esurientis auaricie. n. cōpetentes. In archidiacono vero eius officiali misit videtur qd non sit iudex in ea parte cōpetens inquantū hoc facere niteretur iure proprio. Secus si ex cōmissione epī ex. de offi. archid. c. cū satis. Si tamē archidiaconus de cōsuetudine prescripta cū concessione epī preuia vel alias ex privilegio speciali habet potestatem cōmittendi auctorizabiliter curam animarū puto qd in his casibus potest dīcī ordinariū cōpetens ad faciendū requisitionem de qua hic agitur maxime in locis illis vbi iure

proprio potest exercere talem potestatem. Circa qd vi de que scripti. s. de insti. c. cum scdm ap. lin. n. nō admiserit. Et idem intelligo de quocumqz alio habente huiusmodi potestatem. **c** Sed nūqz archiepiscopus vel eius officialis dicendus sit in hac parte iudex cōpetens ad faciendā requisitionem de qua hic dicitur videtur qd nō qd certū sunt casus quibus metropolitā

Questio.

cesanū seu ordinariū in dīcī in hac pte petere

nus potest exercere suā iurisdictionē in subditos suffraganeorū suorū de quibus notatur ex. de offi. ordi. ca. pastoralis. per Ber. de sup. negl. prela. c. i. n. cōcessum per Card. l. vj. Sed iste casus nō est vnus ex eis ergo et. Ecōtra videt nā archiepiscopus potest facere canonē seu cōstitutionē provincialē totā pūctā tangentē et illa cōstōne etiā ligatur subditū suffraganeorū dūmodo illā sciant vel ipsorū ignorantia non sit crassa et supia vt plene notat Card. de sen. excō. c. romana. s. porro. n. snie. l. vj. Potestqz ipsam pene adiectione suare vt notat ibidē et ex. de sen. excō. c. a nobis per Ber. Innoc. et alios. Unde si aliquis in penā talis cōstōnis incidit qui nō sit de diocesi archiepiscopi sed subditus sui suffraganei. In hoc casu a tali snia nō solū potest episcopus absolue suū subditū sed etiā archiepiscopus. vt notant doct. de prebē. c. graue. Et ibi p. lxxv. di. et Jo. in no. Et est ratio quia eius cuius est ligare est soluere et ecōtra. ff. de reg. i. l. ij. Cum ergo archiepiscopus possit incidere in penā cōstitutionis provincialis absolue. ergo etiā potest cōtra tale statutū delinquentē punire. Et hoc fortificatur sic. vbi cōstat quā cōcernit statutū totius provincie sibi archiepiscopus est iudex cōpetens in tota provincia etiā quo ad subditos suffraganeorū vt clare legit et no. ex. de insti. c. l. i. et ibi per Innoc. Sed cōstitutio provincialis cōcernit statū totius provincie pro cuius meliori directione ordinat ergo et. facit de preben. ca. graue. cū ibi notatis. de accus. sicut olim cū similibus. Sic etiā vbi viciū aliquod in provincia est cōde eius correctio spectat ad metropolitā. ex. de cele. mis. c. penul. premissis etiā cōcor. qd legit et no. de rescript. c. ad hec. cū similibus. Premissis tñ nō obstantibus puto qd in hoc casu nō possit archiepiscopus vel eius officialis facere requisitionē de qua loquitur hec cōstitutio quo ad subditū suffraganei nisi hoc habeat ex cōsuetudine prescripta. Hā cōsuetudo bene potest sibi in talibus dare iurisdictionē vt notat Card. d. c. de sup. negl. prela. Et est expressum de offi. ordi. c. romana. s. i. l. vj. Ad autē non possit hanc requisitionē facere de iure cōt p. ex illa regula que vult qd archiepiscopus vel eius officialis nō potest se intromittere de subditis suffraganeorū nisi vbi reperitur expressum in iure vt patet dicto. c. i. prela. de sup. ne. l. vj. Nec obstat si dicatur archiepiscopi vel eius officiali posse exercere iurisdictionē in causa cōcernente statutū auctoritate ipsius archiepiscopi dīcī vt ipsum statutū exequendo tueat. qd licet habeat talē iurisdictionē in causa cōcernente statutū nō tñ habet iurisdictionē in persona que nondū delinquit cōtra cōstitutionē illā sed ligata est ipsius iurisdictioni quo ad ipsam personam que eius requisitioni obedire nō tenet. Et pro hoc bene facit notata per Jo. an. in add. d. c. postorals. super glo. Ber. in. n. exceptis quibusdā. fateor tamē qd si talis sacerdos per aliū iudicē cōpetentē monitus sit. sub pena hīc cōtenta et cessante rationabili impedimento monitus huiusmodi nō paruerit et sic incidit in penā huius cōstitutionis: tunc bene licebit archiepiscopo vel eius officiali talē pronūciare ineldisse in huiusmodi penā et ipsum propter inobedientiam punire sicut posset eum ab huiusmodi pena absolue prout supra dictum est. facit ad hoc quod legitur et notatur. p. di. ca. l. ij. ad si

taut supra. e. capitulo. pro xl. h. moderatiss. et vide nota. per Johan. an. de rescrip. ca. statutum. s. assessor. h. officium. et eo. h. per Archiep. li. vi.

a. Baptismus. i. antequam recipiant curam animarum vel deputentur huiusmodi cure ministrande. Et ex hac littera apparet quod capellano celebra-
turo pro anima alicui defuncti non debet episcopus dioecesanus dare licentiam ut amplius recipiat quod vij. marcas. Ratio est quod non subest causa.

b. Si quis autem tertia pars.

c. Cleric. Dec. itaq. constituto non artat laicos saltem quo ad penam huiusmodi. Quare autem non fuit idem statutum quo ad laicos potest esse ratio quia contra laicos in eadem materia emanavit statutum regum etiam penale editum ut auduit in plamento. Hic cessare ubi etiam facta fuit hec constitutio. xvj. die novembrii. Anno domini. M. ccc. lxxvij. Et intellige hic clericum omnem illum qui recepit ordinem clericalem secundum ea que no. de presben. ca. ii. glo. j. facta ad hoc de iudiciis. cum non ab homine. de eta. et quali. ca. cum eo tingeret in si.

d. Recipiendo. supple ex pacto.

e. Dioecesanum loci. Sic ergo per archiepiscopum non potest absolvi. letasas a sua lata per constitutionem provincialem possit archiepiscopus absolvere etiam subditum suffraganeum si finem notata docto. de preben. graue. Ratio est quia hic archiepiscopus videtur renunciassse illi iuri limitando absolutionem ut hic continetur. Et hoc verum intelligo quo ad absolutionem primariam. Secus tamen dico si episcopus nollit talem absolviere vel in ea impedimenta maliciose se haberet. Nam tunc bene posset archiepiscopus vel eius officialis talem absolviere si ea que leguntur et notantur de sen. excommunic. ca. venerabilibus. sane. li. vi.

f. Sententis. quarta pars.

g. Publicationem eiusdem. Alias autem non ligaret ignorantes. Circa quod vide que scripsi. s. de constit. ca. huius autem. h. publica notatione.

h. Exigentiam. secundum ea ad que remissum supra. glo. pri.

Baptisterium. Hec est constitutio Edmundi. Et habet septem dicta. In primo ordinat de loco ubi fieri debet baptismus. In secundo ibi Aqua. disponit circa aquam in qua aliquis est baptizatus diutius

non servanda. In tertio ibi. Si vero puer. statuit quid fieri debet cum aqua baptismatis quando puer baptizatus est domi ob necessitate. In quarto ibi. Item sacerdos ponit doctrinam quid fieri debet quando laicus baptizat in necessitate. In quinto ibi. Ad levandum. statuit quantum

alij vsui incipietur. Alia qua post baptismum non ultra. vij. dies conferuetur: et in qua laicus baptizant in igne proficiatur: aut cum vase ecclesie vsui deputado ad ecclesiam deferatur. Ad usus baptismi a laico factus diligenter inquiratur: denantes infantes tantum tres sint: nec quis extra necessitatis casus baptizet aut penitentiam iniungat.

Baptisterium habetur in qua libet ecclesia baptismali lapideum vel aliud competentem quod decenter cooperiatur et reuerenter obseruetur et in alios vsus non conuertatur.

de sen. exc. c. i. s. matricem p. Jo. an. in cle. et e. h. per Idauis et de talibus ecclesiis loquitur de res. et. de no. o. nun. et. xvj. q. i. de decimis. et de his notat e. ff. c. vñi co. h. deputati. per Jo. an. in cle. et e. h. per Bess.

l. Lapidem. si habes de p. d. tñ. c. ois presbyter m. Aliud. s. de altamateria congrua et honesta talis vñs q. sit solida durabilis et fortis ac aqua infusa itetua

n. Competens. sic quod baptizatio possit in eo mergi. o. Decenter. s. est honeste vel conuenienter.

p. Cooperiat. ut aqua seruet munda et supple sera claudat ne laici vel alij ad aquam eiusdem pateat accessus ad aliqua nequaria exercenda sicut alias ordinat de eucharistia et crismate et. de cult. euka. c. i. nam idem obseruari debet de alijs sacris ut ibi patet in rubrica. et hoc innuit littera que sequitur reuerenter obseruetur et. et est expressum. i. ti. pro. ca. j.

q. Allos vsus. scilicet prophanos.

r. Non conuertat. eorum. ad hoc de cose. d. tñ. ca. ois p. bñ. Sic etiam nec ligna ex quibus edificata ecclesia constructa. de. conf. d. i. c. ligna. s. etiam nec pale altaris nec vestimenta ecclesie debent in alij vsu conuertere sicut p. z. e. d. altar. et. c. vestimenta. Sed nunquid in huiusmodi baptisterio siue baptismali liceat abluere corporalia vel pallas altar. aut indumenta sacerdotum dñe q. no. q. talia lauare debet in sacramento legit de cose. d. j. nemo. ubi tradit doctrina per quos et ubi tas

tus erit numerus copatru. In sexto ibi De baptismo. mandatur quod inferior sacerdos non baptizet nisi in necessitate. In septimo ibi. Si vero. ordinat circa exorcismum supplendum quando puer in necessitate baptizatur. Baptisterium id est locus siue statio baptismatis. s. baptizatorium. h. Ecclesia baptismali. siue cathedrati siue parochiali tali vñs que habet populum non in ecclesia collegiata vel conuentuali que non habet populum non debet esse baptisterium. xvij. q. i. j. precipimus. Item etiam ecclesia baptismalis respectu capellarum subiectarum quarum plebs infantes in ea baptizatur et non in ipsis capellis immo ad ipsas ecclesias baptismales tanquam matrices pro baptismi reuerentiam ea que notant

ita ablui debent. vñz in pelui ad hoc ordinata que etiam ad alios vsus conuerti nō debet vt ibi dicitur. **A**qua vero. secunda pars. **S**eptē dies. ne s. corū pasq diutina statutione **S**i vero puer tertia pars.

A laico idēi telligat ita cleri. **D**omi. f. vbi natus est puer vel in alto loco q̄ in baptisterio ad hoc deputato. et nota q̄ ecclias vbi sunt fōtes baptismales deputati regulariter nō licet aliq̄ baptizare. fallit tñ in libris regū vel principū vel vbi talis necessitas emergerit ppter quam nequeat ad eccliam absq̄ pculo accedere haberi sicut legif. c. t. vñco i cle

Aqua vero in qua baptizatus fuerit puer: vltra septem dies in baptisterio non seruetur.

Si vero puer a laico domi propter necessitatē fuerit baptizatus aqua illa propter reuerentiam baptismi vel fundatur in ignem vel ad eccliam in bapti

steriū fundēda deferat et has illud comburatur vel ad vsus ecclie deputet. **I**tem interroget sacerdos laicū diligēter cū in necessitate baptizauerit puerus quid dixerit etiam quid fecerit. **E**t si diligentē procedēte inquisitione facta sibi fide plena inue

tare infantē. In his enī casib⁹ et similibus sufficit q̄ caput aspergatur vel super caput aqua effundat vel in aqua mergatur tāq̄ pars p̄ncipalior. ar. ad hoc ff. de rel. et sump. fu. l. cū in diuers. Scias tñ q̄ licet per asperisionē vel effusionē aque possit fieri baptizatus vbi esset talis cōsuetudo. Laudabilior tñ est cōsuetudo vt fiat per immersionē. Et licet immersio possit solū esse vna vt dixi in p̄ncipi. p̄babilior est tñ cōsuetudo qui ter intergit q̄ significat fidē trinitatis et tridū sepulture xp̄i. Hec tñ significatio nō est de substantia sacri fm̄ notata Jo. in summa cōfess. li. iij. c. xxiij. et q. xx. qui ad fundationē p̄missorū alleg. Tho. 2. et Alber. dicens fm̄ Tho. q̄ grauer peccaret qui cōtra cōsuetudinē ecclie tñ semel immergeret licet nō sit de subā sacri. De hac materia vide q̄ amplius dicā. f. e. t. c. q̄ in cōstō. et immersione. **C**omburatur. tale nāq̄ vas licet nō sit sacrū rōne tñ venerationis sacri nō debet cōverti ad vsus priuatos siue p̄phanos sicut legif. in simili de altis materiis nō sacris sacris vsibus deputatis incēdio cōburendis. de cōfess. di. i. c. ligna. et c. sequenti.

Vsus ecclie. s. vt in illo lauent vestimenta ecclie vel possunt talia vasa verti ad vsū prelati ecclie in aliquo ministerio honesto. Secus tñ in vsu seruili vel inhonesto fm̄ ea que in simili leguntur et notantur. de conse. di. i. c. ligna.

Vas illud. s. in quo puer baptizatus est. Et hec littera vt videtur innuit q̄ baptismus debet fieri in aliquo vase sic q̄ aqua mergi possit baptizandus. Et talis immersio debet esse trina nisi cōsuetudo habeat vt sit vnica tñ. de conse. di. iij. de trina cum glo.

Johan. Tamen hoc nō intelligas de necessitate baptismi scz vt fiat immersio sed pōt fieri etiā per modū effusionis vel asperisionis. Et maxime est verū quando cōsuetudo ecclie hoc patitur vel quando necessitas inuenit propter defectū siue propter periculum pueri de cuius morte timent vel etiam propter imbecillitatē sacerdotis nō potentis sustinere

infantē. In his enī casib⁹ et similibus sufficit q̄ caput aspergatur vel super caput aqua effundat vel in aqua mergatur tāq̄ pars p̄ncipalior. ar. ad hoc ff. de rel. et sump. fu. l. cū in diuers. Scias tñ q̄ licet per asperisionē vel effusionē aque possit fieri baptizatus vbi esset talis cōsuetudo. Laudabilior tñ est cōsuetudo vt fiat per immersionē. Et licet immersio possit solū esse vna vt dixi in p̄ncipi. p̄babilior est tñ cōsuetudo qui ter intergit q̄ significat fidē trinitatis et tridū sepulture xp̄i. Hec tñ significatio nō est de substantia sacri fm̄ notata Jo. in summa cōfess. li. iij. c. xxiij. et q. xx. qui ad fundationē p̄missorū alleg. Tho. 2. et Alber. dicens fm̄ Tho. q̄ grauer peccaret qui cōtra cōsuetudinē ecclie tñ semel immergeret licet nō sit de subā sacri. De hac materia vide q̄ amplius dicā. f. e. t. c. q̄ in cōstō. et immersione. **C**omburatur. tale nāq̄ vas licet nō sit sacrū rōne tñ venerationis sacri nō debet cōverti ad vsus priuatos siue p̄phanos sicut legif. in simili de altis materiis nō sacris sacris vsibus deputatis incēdio cōburendis. de cōfess. di. i. c. ligna. et c. sequenti.

Vsus ecclie. s. vt in illo lauent vestimenta ecclie vel possunt talia vasa verti ad vsū prelati ecclie in aliquo ministerio honesto. Secus tñ in vsu seruili vel inhonesto fm̄ ea que in simili leguntur et notantur. de conse. di. i. c. ligna.

Item sacerdos. quarta pars. **L**aicum. supple quemlibet alium in casu necessitatis minus solenniter baptizantem.

Diligenter non perfunctorie. Sic vñz vt sciret et intelligere possit omnes circumstantias adiuan-tes vel aggrauantes.

Quid dixerit. s. quo ad verba q̄ sunt de subā sacri. de quibus et sub qua forma proferri debent vs de plenius que scripsi. s. de sacra. iteran. vel nō. c. q̄ in constitutione. et legitime factum.

Quid fecerit. vtrū infantē in aqua immerit vel aqua super effuderit vel ipsum aqua aspererit et quali aqua. **H**ā sicut in sacra cōfessione baptismi de substantia est verbū: sic etiā de substantia est elementū: de quo etiam dixi. s. de sacra. ite. vel uon. ca. quod in constitutione. et legitime factum.

Diligenti. sic vt errat veritatem et se informet de singulis circumstantiis in ea parte requisitis.

Fide plena. vñz per testes qui interfuerunt baptismi. Et viderunt quod factum est et audierunt

Quare baptismus fit in aqua

72

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Prolatione verborum et quia distincte intellexerint sic quod probatio sit certa et non dubia. extra de proba. c. in presentia.

A Distincte. si quo ad prolatione verborum de quibus et quomodo in eis defectus prolationis facit baptismum nullum dixi. s. de sacra. iteran. c. quod in constitutione. s. le gittime factum.

B Forma ecclesie. de qua habes. f. ca. proxi. et extra eo. ca. i.

C Anglico super plevel alto ydionate intelligibili

D Approbet factum. habeat puerum pro baptizato.

E Sin autem. supple non sit sibi facta plena fides immo probabiliter dubitet an puer sit rite baptizatus.

F Formam ecclesie vtz si videat eum non baptizatum fm formam decretalis prime e. eo. Si vero dubitet fm formam decre. e. eo. ca. ij. Et hac duplici forma loquitur. ca. proxi. f. eo.

G Ad leuandum quinta pars.

H Tres ad plus. immo ut videtur non plures qm vnu accedere debet ad leuandum puerum de sacro fonte. de conse. di. lxxij. c. non plures. de cogn. spiri. cap. vlti. li. vi. vbi dicit Archidiaconus. q. si plures qm vnus ad hoc accedant peccant qz faciunt contra prohibitionem canonica. Idem tñ non seruatur vbiqz fm lxxij. c. unde si plures accedant licet id fieri non debeat tamen contrahitur copaternitas vt patet dicto. c. vlti. Et nota per Archi. r. r. q. lxxij. c. q. alit. vbi apper q plures qm vnus possunt accedere ad leuandum. Et hoc satis accedit potest vbi consuetudo non resistit sed potius assistit. Nam in hoc casu levis est culpa que de facili remittitur fm Jo. in no. dicto. c. vlti. Permittitur namqz q plures accedant ad leuationem ratione amicitie que inter tales contrahitur fm Albertum in scriptis qui dicit q si centum accedant et tangant puerum cum oibus contrahitur cognatio spiritalis. et idem notat Hostiensis. de cogn. spiri. c. martinus. s. theberga. hietamen limitatur numerus qz scz ad plus non accedant ad infantem leuandum nisi tres. Et si itaqz statum non precepit vt plures qm vnus accedant sed ne vltra tres recipiantur ad leuandum. et sic non obstat quod legitur de conse. di. lxxij. ca. non plures.

I Recipientur. s. per sacerdotem baptizantem cuius est dirigere ea que pertinent non solum ad substantiam sed etiam ad solennitatem huius sacramenti. Et ex hac littera apparet q sacerdos potest recipere ad sic leuandum tres personas et sic potest facere aliquid contra prohibitionem canonis statuentis q non sit nisi vnus paterinus de conse. di. lxxij. non plures. sed hoc intelligas scz vt sacerdos possit hoc facere permissiue non autem preceptiue. potest namqz permittere q tot accedant non tamen ex sua propria auctoritate disponere

K Paris. i. masculini.

L Duo mares. loquitur potius fm consuetudine qm fura. In talibus namqz potest consuetudo habere locum sicut et in hoc q fiat immersio vnicavel trina. de conse. di. lxxij. de trina. vel q fiat aspersio vel effusio fm ea que dixi supra. eo. s. b. vas illud.

M Femina. non enim solum masculus sed femina potest aliquem leuare de sacro fonte sicut patet de cogn. spiri. ca. vlti. li. vi. Sed contra hoc opponitur. nam femina cognationem contrahere non potest cum non possit adoptare. in l. de adop. s. femine. Solus

homo. verum est q cognationem legalem que fit per adoptionem non potest femina contrahere vt vbi patet et. l. de adop. l. mulierem. et notatur. lxx. di. c. ismael. cognationem tamen spirituale bene potest contrahere vt hic etiam actiue contrahendo: quia non est differentia i sexu quo

ciendum. Ad leuandas vero puerum de fonte tres ad plus recipiantur videlicet in baptismi mo maris duo mares et vna femina. In baptismo femine due femine et vnus masculus.

in quibus conveniunt dictis vero. r. r. r. vii. casibus bene potes addere alium. r. r. q. i. statimimus. vbi dicitur q mulier non potest monachum velare. alium etiam casum potes colligere de sta. re. c. i. li. vi. vbi patet q abbatissa non potest visitare loca sibi subiecta fm l. ap. pum abbat. sed quia hic agitur de patris recipiendis ad leuationem pueri de sacro fonte et q vltra tres non admittantur. scire debes q etiam ad talem numerum non potest indistincte quislibet admittit nam abbates et monachi non possunt de baptismo filios et comatres habere. r. v. q. i. placuit communi. de cōse. di. lxxij. non licet. Et idem intelligo de canonicis regularibus. argu. ad hoc extra de postu. ca. et parte. et hoc vtz in leuando siue suscipiendo. secus tñ est baptizando prout notat Johan. r. v. q. i. c. peruenit. et dicto. c. non licet. Et idem intelligas de alijs religiosis fm Albertum in scriptis in glo. super Ray. ii. de cogn. spiri. super. s. suscipere. et notatur per Henricum de bowico. eo. ti. c. ex litteris. Ecce enim debes q patris adhibitis in baptismo fidei iussores sunt baptizati apud deum. de consecra. di. lxxij. vos ante omnia. et tenentur docere eum symbolum et orationem dominica et alia que pertinent ad salutem sicut vt patet. Et notatur per Johan. an. in no. de cog. spiri. c. i. li. vi. Requiritur quoqz quo ad vinculum cognationis spiritalis contrahendum q ipse paterinus per se suscipiat puerum de sacro fonte nec potest hoc facere per procuratorem. Nam compaternitas non contrahitur per procuratorem sed requiritur actus corporalis extra de cogn. spiri. ca. veniens. et eo. ti. ca. i. li. vi. sibi suscepit et c. Et sic sibi notatur per Archi. et Jo. an. post eum in no. et de regu. iuris. ca. potest quis in nouel. per eundem. et idem tenet Barth. l. gallus. s. foras. ff. de libris et postul. Angelus de perusio distingaust aut sit actus leuationis per procuratorem et tunc procedit opinio Archi. aut sit per nuncium et tunc bene potest contrahere copaternitas. arg. l. et licet. ff. de consti. pecu. Sed dñs Jo. de ymola dicit q tucius est tenere opinionem Archi. et Jo. an. quia opiniones eorum pariter concludunt. et in actibus spiritalibus infirmitas parabolis a persona non est differentia inter procuratorem et nuncium. vt notatur per Johan. an. s. credentium in glo. clem. i. de renun. et in l. qui tra. s. i. ff. ad trebel. et l. quod inodo. ff. de acquir. posses. per Barth. Solet tamen dubitari an requiritur q patris respondeant interrogationibus in cathedrismo factis. vel sufficit quod ipsi presentes annuendo consentiant. quod debeant respondere expresse videtur de consecra. dist. lxxij. cap. parvult. vbi de hoc per Archidiaconum qui dicit Hostiensis. si tenere in summa sua ti. de sponsal. sub rubrica de matrimonij

Abbas et monachus non possunt que de sacro fonte leuare.

ppanab
p
non gnt

qualiter contrahantur. & nunquid. Et sic videtur tenere idem Archidiaconus dicto. ca. parvuli. et de cognat. spiri. ca. i. & cognationem spirituales. li. vi. Alij tamē docto. vitz wihelmus super Ray. titu. de cognat. spiri. super. & baptismum. & & confirmatio-

qd enī āplius est a malo best. De baptismo etiam de pñia picipimus qd diacoi pñias darebnt baptizare nō psumant nisi i his casibz cū sacer

dos nō pōt bñ ables ē bñ stulte bñ indiscerte nō vult: & mors inimi net puero vel egroto. Si vero baptizat fuerit puer a laico pcedetia

In baptismo adul-
ti debet patrinus
interuenire. Et
sic notatur de cog-
natione spiritua-
li. capit. vlti. & bñ.
quid de adulto. p
Dominicum de
sancto Semina-
no. libro. vi.
c. De baptis-
mate. sexta pars
d. Penitentia

Que duo quo ad adm instrationē eorundē partici-
tur ut scilicet nō ministrant nisi a sacerdote qui dī-
ctorum sacramentorum est debitus minister excepta
causa necessitatis. De primo scilicet quo ad baptis-
mum sic scribunt communiter omnes theologos qui dī-
cunt quod alius non sacerdos baptizans preter ar-
ticulum necessitatis peccat. Et hoc dixi supra e. & bñ.
li. & p. propter necessitatem. De secundo scilicet peni-
tentia quod sit proprium officium sacerdotis et non
alterius qui non est sacerdos patet ex hoc quod so-
lum sacerdotibus dominus dedit potestatem ligandi
atq; soluendi. de peni. di. i. ca. verbum. del. Et nos
tatur de peni. & remis. s. quibus confitendū sit. in prin-
ci. per Hostien. in summa.

Diaconi. Istud sumptum est a canone de con-
secra. di. iij. constat. & xxiij. di. diaconos. ubi legitur
quod diaconi non debent baptizare absq; iussu epis-
copi vel sacerdotis nisi contingat ipsum sacerdotem
longius absentari & necessitas extrema compellat.
Nam in casu necessitatis absente presbytero potest
diaconus suo iure baptizare: & corpus christi eroga-
re infirmis. Sed in ecclesia presente presbytero non
potest etiam si necessitas exigat nisi iussus a presby-
tero puta cum multi sint qui indigent baptismo et
presbyter non potest omnibus sufficere. Similiter si
multi volunt accipere corpus christi nec presbyter
sufficit omnibus prout ista notantur dicto capit. dia-
conos per Johannem.

Non presumant. s. iure suo.

Alii in his. Excipit a premissis.

Non potest. quia sessus est vel impotens.

Absens est. hoc dicitur ut dicitur. s. p. diaconi.

Stulte. i. obtusis sensibus.

**Indiscerte. quia forsan non vult baptizare nisi
data pecunia vel fingit se aliud facturum quod nō re-
quirat consimilem accelerationem. de consecra. di. iij.
capit. quicunq;**

**Mors imminet. quo casu non solū diacono sed
etiam laico & cuiusq; alteri licet baptizare ut dixi.
supra. eo. s. iij. & p. propter necessitatem.**

**Egroto. qui desiderat confiteri. Talis namq; ca-
su potest non solum diaconus sed etiam laicus cons-
fessionē egroti audire immo & mulier hoc potest. de
peni. di. i. quem penitet. de consecra. di. iij. sanctum
est. Et hoc verum ad ostendēdum fidem sacrament
Sacramentum tamē deficit quia nullus potest vere
absolvere nisi sacerdos. ar. ad hoc extra de summa
trinitate & fide catho. capitulo. i. s. vna. & notatur de
peni. & remis. s. quibus confitendū sit. & vij. tempore
necessitatis per Hostien. in summa.**

Si vero. septima pars.

Laico. s. in casu necessitatis.

**Precedentia. scilicet exorcismi & cathecismi de
quibus dicam. i. ca. proxi.**

Questio.

**Bala ex
plura ista
te patrino
rum proue-
nientia.**

ut in dicto. c. j. li. vi. qui loquitur de suscipiente. nec
facit mentionem de respondente. tu dicere potes q
vbi baptizatus est infans ita q non sciat nec possit
respondere pro seipso tunc necessaria est responsio
patrinorum & sic stat dictum. c. parvuli. secus tamen
est in his qui possunt & sciunt respondere pro seipsis
hanc solutionem ponit Henricus de bowyco extra
de cognat. spiri. c. venēs. **Sed** quero nunquid in tali
levatione siue susceptione requiritur tactus ipsius
baptizati ad effectum contrahende compaternitatis.
Archid. de consecra. di. iij. ca. non plures. dicit q sic.
Et cum eo concol. glo. vii. super Ray. ti. prealle. et
Johan. in summa confes. eo. ti. q. xxi. Et pro hac ma-
teria videas notata per archid. xxi. q. iij. c. quod au-
tem. ubi dicit quod sufficit tangere lintheum in quo
foran puer est involutus licet non tangat ipsum pue-
rum. Pro quo videas quod notat idem Archid. de
cognat. spiri. ca. vlti. li. vi. in fi.

Amplius. s. qd ad numerū trium personarum.
Malum. Dicitur enim talis pluralitas patrino-
rum fieri a malo ratione mali in de secuti. Quā ma-
lum est quia licet unus solus baptizandum suscipere
debeat ut patet de consecra. di. iij. c. nō plures. Si
tamen plures accedant contrahunt per hoc quandā
cognationem spirituales cum leuato & eius parens-
tibus & alijs de quibus legitur de cognat. spiri. ca. ne-
dum. li. vi. Et ut dixi supra e. & bñ. tres ad plus. Et sic
etiam matrimonialiter commissi ad invicem non
possunt talem cognationem contrahentes sine pec-
cato. Aliud malum est quia quot patrinos habet si-
liola tot maritos amittit. Et contra quot marit-
nas habet filios tot viros amittit. Tertium ma-
lum est propter impedimenta ex tali cognatione in-
surgentia etiam quo ad personas illas de quibus le-
gitur & notatur de cognat. spiri. c. i. li. vi. Et circa hāc
materiam poteris videre notata Hostien. in summa
de cognat. spiri. s. quot eius species. in princ.

Sed quero nunquid in baptismo adulti requiritur
presentiati assistentia patrinoꝝ qui cum suscipi-
ant de sacro fonte videtur q non. quia adultus satis
potest & scit & debet respondere pro seipso. de con-
secratio. di. iij. cum pro parvulis. & ca. prima igitur.
Sic tñ nō est in parvulis. Et ideo opus est ut alius
respondeat pro eis. Contra tamē videtur nam cō-
firmandus etiam si sit adultus debet teneri in confir-
matione in signum q non debet presumere a seipso
habere robur sed ad significandum q per se stare nō
potest teneretur ab alio de consecra. di. iij. c. cum in ca-
thecismo. cum duobus. ca. sequentibus. Et notatur
per Archid. de consecra. di. v. ca. spiritus. et istud pu-
to verius. Tum quia baptizatus est sepius admonē-
dus ut sit firmus in fide ut dicit textus de cōse. di. iij.
capit. vos ante oia. Et talis admonitio dī fieri per
patrinum. Tum quia pater baptizans tenetur

Questio.

A Subsequentia, scilicet signatio cum crismate in vertice cum oratione secuta. de consecra. di. l. iij. postq. ascendit. Tradit etiam sibi debet candida vestis que significat innocentiam et puritatem christianam. de consecra. di. l. iij. post baptismum. Traditur etiam sibi et cereus qui significat fidem et morum claritatem. fm Jo. in summa confes. l. iij. ca. xxiij. q. xliij. et notat de consecra. di. l. iij. c. siue parvuli. per Archid. et sic fieri debent alia put in manuali continetur.

B Ad personam in qua fit baptismus. et an huiusmodi meritis debeatur esse trina vel una et an sufficit super baptizandus aquam aspergere dixi. s. e. ff. ij. ff. v. illud. et vide quod dicam. f. eo. c. ff. i. immersio.

A Ad sacerdotem cuius soli officium est solennitatem baptismi agere. de consecra. di. l. iij. c. constat. et dixi. s. eo. ca. parte. ff. ff. propter necessitatem.

Dulio.

A Circa sacramentum. Hec est constitutio Johannis peccatum. Et habet quatuor partes. In primo recitat ab usum que precipit emendari. In secunda sibi forma autem ostendit que sit forma ecclesie in baptizando et quomodo verba proferri debent. In tertia sibi Quod si sacerdos instruit quid fieri debeat quando dubitatur de baptismo. In quarta sibi Attendant. statuit circano mina baptizandis imponenda.

A Sacramentum baptismi. in quo consistat istud sacramentum sunt opinioniones. Prima est q. ipsa aqua est sacrum baptismi. Secunda est q. passio tinctio nis siue ablutionis est sacramentum baptismi. Tertia est q. caretur qui in baptismo confertur est sacramentum baptismi. Tu dic in baptismo sunt tris. vnum quod est sacramentum et non res scz aqua abluens siue ablutio. Secundum est res et non sacramentum scz peccati remissio et gratie infusio. Tertium est res et sacramentum scz character anime impressus in baptismo. Aqua igitur verbo dñi sanctificata proprie est sacramentum sicut et species panis in sacro altaris et carter secundario sicut et verum corpus christi sic notatur e. ff. super Rubz. per Immo. c. i. quo conxorali do eto. in eodem loco scribentes. et sic no. per Johan. in summa confes. l. iij. ti. xxiij. q. i. ad finem.

A Periclitantibus. i. periculum experientibus.

A Parvulis. idem intelligas de adultis cupientibus baptizari quando constituti sunt in periculo mortis.

A Necessitas. non solum mortis sed alterius necessitatis fm ea que dixi supra eo. c. ff. ff. ppter necessitatem.

A Quibuscumq. etiam hereticis vel schismaticis ha-

et subsequentia^a merisio nem^b expleatur vel suppleantur a sacerdote.

Iohannes peccatum.

Sacerdos a laicis baptizatum non rebaptizet sed exorcismum et cathecismum super eum dicat Verba enim baptismi etiam vulgariter dici possunt. In duobus autem baptizet sub conditione. Nec nomina lasciva / aut ludicra imponi sinat.

A Circa sacramentum baptismi quodam cooperimus deliquisse. Cum enim periclitantibus parvulis

delibus et infidelibus dummodo habeant intentionem baptizandi et servent formam ecclesie de cose. di. l. iij. ca. constat. in fi. cu alijs. c. seq. notat e. ff. c. de quibus per Henricum de bowyco in princ. sue distinctionis.

A Casibus huiusmodi. Et hac littera apparet quoniam talibus non solum potest derari debet mortis articulus sed etiam casus ex quibus bus incurratur periculum inevitabile fm ea que dixi. s. e. c. p. x. ff. ff. i. propter necessitatem. Et facit ad hoc de conse. di. l. iij. c. h. i. q. i.

A Alter. s. in articulo necessitatis inevitabilis. **A** Baptizare supple sine solennitate. Alias aut si cu solennitate baptizaret etiam si clericus esset peccaret mortaliter prout notat Alter. l. iij. ti. de baptizantibus. ar. ff. ad fi. Sic tamen baptizans baptismi sacramentum conferret nec taliter baptizatus deberet rebaptizari fm cu n. **A** Huiusmodi baptismi factus a non presbytero tpe necessitatis.

A Ad salutem. Ad salvatorem ipsius baptizati. Pro qua materia vide que scripsi. s. de sacra. ite. vel non. ca. ignorantia. ff. debent recipi. et ff. salute.

A Forma debita. una cu elemento aque de quibus dixi. s. de sacra. ite. vel non. c. ignorantia. ff. debent recipi. et ca. quod in constitutione. ff. legitime factum.

A Taliter baptizatos. s. per malos vel alios non sacerdotes tempore necessitatis.

A Iterum baptizari. Circa hoc vide que dixi. s. de sacra. ite. c. q. in constitutione. ff. iterum.

A Quisdam tamen. ff. ff.

A Stolidi. i. fatui / superbi / vel insipientes.

A Sic baptizatos. s. per non sacerdotes vel etiam per sacerdotes absq. solennitate in necessitatis articulo servata tamen forma et materia debita.

A Parvulos. idem intellige etiam in adultis.

A Sacramenti iniuria. fm ea que scripsi. s. de sacra. ite. c. q. in constitutione. ff. iterare. et c. sacerdotibus. ff. iterato confirmandos. et ff. irregularis. et cap. sacramentum. ff. iterari.

A Sed super. ff. ff.

A Baptizatos. s. servato modo legitimo.

A Dicantur. Idem no dicit per quos sed hoc vide tur supplere. s. e. c. p. x. ff. ff. i. sibi a sacerdote. et c. Sed quo ad exorcismos videtur q. possint immo debeant fieri per inferiores clericos scz exorcistas quorum officium est per increpationes et cōmurationes potestatem spirituum malignorum per manu impositionem abigere et effugare a cathecumenis et energuminis. xxv. di. perletris. Cui etiam sententia cōvenit quod legitur de consecra. di. l. iij. ca. siue parvuli. ibi dum dicit exorcismis et ex sufflationibus clericorum. Et contra videt

q̄ exorcismi fieri debeant p̄ sacerdotes. de p̄se. d. lllj. ca. postq̄ se. r. c. de hinc. r. ca. sequenti. Solutio vbi adulti sunt solenniter baptizandi ad pascha vel penthecoste tunc solet obseruari q̄ anteviginti dies baptizant ad purgationis exorcismū cuarrat baptizant. de conse. d. lllj. ca. anteviginti dies.

Et ille exorcismus p̄t fieri per exorcistas maris me quando sacerdos ē aliunde multum occupatus r̄ sic loquitur dictū cap. siue parvuli. Vbi tamē sit baptismus non seruat talē interstitio temporis sed sit baptismus absq̄ ulteriori expectatione vna cū exorcismis ad tunc immediate precedētibz debent fieri h̄mōi exorcismi per ipsum sacerdotem ad cuius officiū pertinet solenniter baptizare. Et idem intelligi vbi aliquis in articulo necessitatis baptizatus est vt scz per sacerdotem suppleantur exorcismi r̄ alia que ex parte solennitatis baptismi consueverunt prece dere vel subsequi immersionē vt patet supra. eo. ca. p̄ori. in fi. Nam hodie huiusmodi officium exorcistarum non habetur in vsu.

Exorcismi. i. increpationes r̄ cōturbationes aduersus dyabolum vt recedat a baptizando. Ad hoc enim statuti sunt exorcismi de cōse. d. lllj. c. de hinc. r. c. sequenti. Et nota q̄ exorcismi habent effectum in corpore r̄ in aīa : quia minuant potestatem dyaboli ne tantū possit in homine sicut ante. Et ne baptismus et alia bona in ipso impediāt. sed predicta potestas totaliter in baptismō tollitur. Sicut etiam pharao prius flagellatus est populo nondū egresso de egypto r̄ postea totaliter in mari rubro q̄ est figura baptismi submersus est. Sic notatur per Iohā. in summa cōfessorū. l. lllj. c. xliij. q. xliij. r̄ notatur per Archidiaconū de consecra. d. lllj. c. siue parvuli.

Cathecismi. id est instructiones siue informationes in fide. Ibi enī duo scilicet catecismi r̄ exorcismus sunt preparatorii ad baptismum sicut legitur de consecra. d. lllj. c. ante baptismum cum multis c. ibi sequentibus. Et nota q̄ catecismus tribus de causis institutus est. Primo propter instructionem de articulis cōmunitibus ad fidei susceptionē. Secundo propter responsionē ad fidei professionē. Tertio propter sponsonē ad fidei obseruationē. Quia vero adultus propriū peccatū habet r̄ per se respondere p̄t requiruntur hec ab eo. Parvulus autē quia nō habet peccatū actuale nec per se credere potest requirunt hec ab eo per vicarium qui p̄ eo respondet de fidei obseruantia r̄ notatur per Archidiaconū de consecra. d. lllj. ca. ante baptismum.

Statuentis. cuius statutus in talibus humiliter obediendum est.

Forma autem. Secunda pars.

In signis. s. exterioribus qualia sunt signatio in fronte r̄ in pectore. de cōse. d. lllj. c. postea. Item exufflatio. e. d. c. postq̄. r. c. sicut nostis. Salis dactio eadē dist. c. ex hinc. r. c. sal. Item saluē ad nares r̄ aureas appositio. e. d. c. postea tangunt. Itē pectoris r̄ inter scapulas cum oleo inunctio. e. d. c. deinde a sacerdote. Itē fontis cōsecratio. e. c. in fi. r. c. venit Item patrinorum accessio. e. d. c. parvuli cū tris bus. ca. sequen. Item in vertice crismatio. e. d. c. ca. postquam ascendit. Item candidē vestis cum cereo

traditū o. e. d. cap. Post baptismum. Ista enim sunt potius de solennitate baptismi quam de substantia iuxta illud metricum.

Sal/oleum/crima/cereus/crismale salua.
Status virtutem baptismatis ista figurant.

lum est diuinitas sacramentū institutū : quod christus dominus illis verbis et taliter ordinatis vt sunt in lingua latina regeneratiuam tulit potestatem. Dicat ergo a sic baptizantibus

ptizand o. r̄ nota fm̄ I m o. r̄ Hostien. et. eo. ti. ca. j. q̄ ordo verborū forme baptismi sic seruari debet q̄ nec litteraliter nec in vulgari licet aliquid interpone re vel antepone re vel addere aliquid in ipsa forma intendendo id esse de forma nec formā esse sine ipso Et quo ad additionē hoc intellige verū q̄ addens credit illud additū esse de forma. si tñ ex simplicitate vel deuotione aliquid addat non dico diuiniat vel ordinē preposteret verus esset baptismus etiā si ex malicia vel heresi adderet hummodo nō crederet illud additū esse de forma. Circa hoc potes videre nō ta et. eo. ti. s. que sit eius forma. Nō quid si aliquid per Hostien. in summa. r. n. quid si ordo per eundē. vbi dicit q̄ nō est vis an dicat ego baptizo te. an sic ego te baptizo r̄ c.

Secundē verborū vnde loco huius verbi baptismi nō posset dici balneo vel lauo vel tingo fm̄ I n o. et. e. c. i. vbi plura circa formā baptismi ponuntur nōt enim ibi inter cetera q̄ licet hoc pronome ego nō sit de baptismi substantia tñ hoc pronome te/est de substantia. r̄ cōco. ibi Hostien. r̄ Anthonius. Ipe trus tñ de ancho. in e. c. f. circa formā vero dicit per l. cū pater. s. donatōis. ff. de leg. ii. vbi dicit q̄ non refert cū quo quis loquatur sed in quē voluntatis intentione dirigatur q̄ forte nō esset maledictū q̄ omisso p nois te/nō videret baptismū si baptizans alias pferat verba apta r̄ sic verba in dubio referri videretur ad illū qui in aqua immersus est r̄ nō ad aliā rē : quia maligna interpretatio nō est faciēda nec talis quicet actū vt. l. quotiens. ff. de re. du. r̄ hoc dicit idē Petrus fore equus licet I m o. Hostien. r̄ I o. an. tenet cōtra r̄ sū. Ego tñ estimo opinionē I n. r̄ sequaciū fore amplectēda securiorē r̄ magis certā. Ad q̄ faciūt nōta et. de p̄b. nō baptiza. c. veniens. p̄p̄e. fi. in his nāq̄ in quibus veritur periculū aīe q̄ nō est equus vel mētius sed q̄ tutus est ponderandū. l. dist. ponderer. in fi. r. c. eos. r̄ et. de sponsal. c. tuuentis. r̄ sic notat idē Petrus in dicto. c. veniens. n. quinto nota.

Ipsū sume. quod est infra sacramentum.

Diuinitas. id est a deo.

Institutū. scilicet. s. r̄ exēplo q̄ ip̄s baptizatus est a Iohāne. Nō autē p̄cepto institutū est q̄ dicit discipulis suis. Ite baptizate oēs gētes. r̄ c. Mat. vlti. Sic scire videt archi. post Hos. de p̄se. d. lllj. i. summa.

Quo. scilicet ordine.

Taliter. id est sub tali ordine.

Et sunt. supple ordinata.

Regeneratiua. s. spiritualiter fm̄ ea que notat Generatio de consecra. dist. lllj. capitu. ex quo. per Iohānnem duplex. Dū enim sunt generationes. vna carnalis que est patribz per successionem et alia spiritualis que sit

W B. l.

Exorcismi

Catecismi

Nota de forma baptismi.

Provincialis Guillelmi Lindewode:

Per baptismi generationē. xxi. q. iiii. recurrit. de cōse. di. iiii. c. regenerante et c. precedente.

Quod si sacerdos. Tertia pars.

Dubitet. Si em cōstitit aliquē esse baptizātū per hōiem habētē ad hoc potestātē vtpura p pbrm extra casus neces-

sitatis vel in casu necessitatis per quēcūq; aliū has bētem intēsiōē baptizādi et seruatē formā ecclēie talis nō debet iterū baptizari. L. nefanc. baptis. ite re. l. i. et quāsi per totū. Si nō p hōi mīnē nō sit baptizatus sed per angelū bonum et de hoc ostet tūc etiā fm pbrū nō est talis rebaptizandus q; licet ad ei⁹ scz angelū officiū nō ptheat baptizare potest tū ex dei speciali mādato hoc facere. et hoc presumit q; angelus bon⁹ nūq; usurpat officiū alienum sine speciali mādato dei. Sic etiā de ecclēia p bonū angelū secreta nō est recōsecrāda. et huc sine cōcor. Thomas q; ponit exēplū de ecclēia scī michaelis. et notat p Arch. de cōse. di. iiii. c. pprie. h. baptizand⁹. z p Jo. in sūma cōfess. li. iiii. c. xxi. q. xxi. Si autē aliquis sit baptizāt⁹ per malū angelū et de hoc cōfesset baptizāt⁹ esset sic baptizāt⁹ fm pbrū et Thomā: q; talis potestas nec ex officio nec ex speciali mādato pōt cōpetere malo angelo de quo presumēdū est q; nō haberet intētionem baptizādi sed pot⁹ decipiedt. Ite tū textus loquit in casu dubij vbi notat q; dubiū pōt esse siue rōne facti siue ratiōe furis. Rōne facti prz exēplū. Si aliquis nat⁹ est in captiuitate sarracenorū. Mā si quis nat⁹ est de parētib⁹ fidelib⁹ et inter fideles nutritus presumit baptizatus. extra de pbr. nō baptizato. c. venēs. De iure autē pōt esse dubiū fm l. hostē. extra eo. c. ii. Et q; dubitat an fuerit forma seruata vel nō. Et hoc verū fm Jo. an. vbi ppter opīnōes est furis dubiū: tūc nanq; habet locū qd hīc dicit et extra eo. c. ii. vtz scz teneat certū et dimittatur incertū de pbr. di. i. ad finē. et ad hoc facit dictio rōnabiliter hīc posita in textu. pōt etiā esse dubiū de facto Si infans recēter natus expositus fuerit et in eo vtz circa eū non appareat signa baptismi vt dicit docto. di. ca. ii. Et ad hoc facit de cōf. di. iiii. c. puulos.

Paruulus. Idem intelligas de adulto. **F**orma debita. Nec littera concordat opīnioni l. hostē. de qua dixi s. hoc s. glosa. i. **D**ecretalis. extra eod. ca. de quibus. **C**athecismo. Quid sit cathecism⁹ dicit. s. e. p. ca. thecism⁹. Et nota q; cathecism⁹ pcedere dz baptismū. de pbr. di. iiii. c. ante baptismū. Et est rōq; cū sal⁹ baptismi fiat per virtutē fidei necessariū est vt baptizando requirantur ea que sunt de necessitate fidei. Et sunt tria videlicet fidei susceptio / fidei professio et fidei observatio quibus si baptizandus sit adult⁹ respondet in propria persona. de consecra. dist. i. iiii. cum vero paruulis. paruuli respondent per alios / scilicet paternos qui non respondent vt in persona propria sed in persona ipsius paruuli. de consecra. distinctio. iiii. queris. Et est sensus secundū Augustinū cū patrinus respondet Credo id est prelo sum fi-

dei sacramētū reaccipere. vel potest intelligi fm Dionysium de obseruatione fidei in futuro et sic secundū Thomā quando patrinus dicit Credo duplex potest esse sententia. Unus est ac si in personam infantis diceret Credo. i. cum ad perfectam etatem venero

debita baptisatus sit tenens modum decretalis cum exorcismis et cathecismo dicat.

Si baptisatus es ego nō rebaptizo te. **S**i nondum baptisatus es / ego baptizo te. **I**n nomine patris / et filii / et spiritus sancti. **A**tendant etiā sacerdotes ne lasciuia nomina

fidei consentiam. Alius sensus est. Credo. i. ego patrinus operā dabō ad hoc vt infans cum peruenit ad etatem / a dultā credet. Ita trini namq; tenentur sic susceptum in articulis fidei informare vt dist. xi supra. eo. ca. i. s. s. femina. s. scire etiam debes. Et circa premissa videre poteris nota. de consecra. dist. iiii. capi. ante baptismum per Archidiaconum. **S**i baptizatus. Nec forma

baptizandi in dubio ponitur. extra eo. capitulo. ii. **S**i nondum. Et hac littera videtur quod aliquis baptizari potest sub conditioe. Sed cōtra hoc opponitur de reg. iur. ca. actus legitimi. li. vi. Solutio. dicit quod quedam est conditio de preterito vel de presenti. et ista non est proprie conditio nec suspensio actum. Cum ad presens. ff. si certum petat. Et talis est illa de qua hīc fit mentio. Alia est conditio de futuro et talis non potest adici in baptismo. vtpura baptizo te si fueris romani vel si feceris elemosinā. Ecclesia namq; sacramenta sunt pure et simpliciter conferenda. s. q. iiii. quam pio. Et ex practica ista potest colligere aliam quod vbi dubitatur in iudicio de reuocatione mandati procuratoris prius in iudicio exhibiti et sic propter dubiū. petitur a procuratore satisfactio. v. l. i. de procura. si procurator vellet sub hac forma satisfacere si appareat procuratorium reuocatum satisfactio sit valida. Alias si nō appareat reuocatum habeatur pro non preiudicato. bene videtur valere talis modus satisfaciendi. Et hūc sententie cōcor. Petrus de ancho. z Antho. d. capit. ii.

Atendant. Quarta pars.

Sacerdotes. non dicit parentes vel compadres Et sic ex hac littera videtur q; parentes vel patrinus non habeant libertatem imponendi nomina baptizandis ad libitum sed q; potius talis nominatio dependeat ex iudicio sacerdotis. Et hoc verum posito ibi per parentes vel patrinos imponuntur nomina inhonesta et in lasciuia sonantia vt hīc dicitur. Secus tamen crederem si per parentes vel patrinos imponantur honesta nomina et bene sonantia. Quod autem parentes possent suis natis nomina imponere vel imponenda alijs committere facit scriptura euāgelica Luce. i. vbi nato zacharie filio mater dixit ipsum debere nominare Iohannem. Rufus dictis pater tunc mutus cōsentiens scripsit. Iohannes est nomen eius.

Lasciuia. id est in luxuriam vel dissolutionem sonantia.

Nomina sicut enim in veteri lege tempore circuncisionis nomina ipsis circumcisis imponebantur sic et hodie baptizandis nomina imponenda sunt de consecratione distinctione quarta. capitulo. baptizandi. Et hoc igitur quia in baptismo mere-

An baptisatus conditioalis valeat.

retur baptizatus vt nomē eius scribatur in libro vlti-
te fm Archi. lbi. Et facit ad hoc de pfe. d. ij. q. pass.

a Que. scz nomina.
b Lasciutia. i. dissolutioē vel luxuria. Et idem
intelligo si noia hmoi in aliquam aliā turpitudines
conauerit vt dī-
cā. i. eo. glo. vlti.

c Permittant.
Sacerdoti enim
vt hic apparet nō
est imponere ba-
ptizandis nomi-
na sed hoc poti-
us pertinet ad par-
tes vel patrinos.
Possunt tamē sa-
cerdotes refrena-
re volentes impo-
nere nomina tur-
pia vel male sonā-
tia vt hic dicitur.

d Paruulis.
Idē intelligas de
adultis etiā si no-
mia talia lasciuia
sonantia prius ha-
buerint imposita
Circa quod vide
i. glo. vlti.

e Baptizatis.
i. baptizandis qz
oia debēt eis im-
poni ante baptismū vt dicit. i. s. p. nomina.

f Precipue.
Hec dictio includit qz etiā idem ser-
uari debet circa masculos sed multo magis circa fe-
minas. Et habes simile. ff. de testibus. l. i. vbi de hoc
in glo. s. precipue.

g Feminini.
feminarū nōqz honestati magis pro-
uidendum est propter verecūdiā sexus. de iudi. c. mu-
lieres. libro. vj.

h Et si. scilicet.
Contrarium fiat. scilicet qz in baptismo impos-
natur nomen sonans in lasciuia.

i Episcopos.
ad quos solum pertinet cōfirmā-
dos cōfirmare in frōte. extra de cōsuetudine. c. quāto.

k Corrigatur.
i. mutādo nomē z honestius nomen
imponēdo. Sed ptra hoc opponit. L. de muta. no-
mi. l. j. vbi phibita est mutatio nois. Solutio. vt ple-
nius instruaris circa hoc qz mutatio nois est licita

qz nō. Dic qz per supertore illi. cui nomē mutatur
licite pōt talis mutatio fieri. p. t. exemplū gēsi. xviij
vbi dñs mutauit nomē abrahā et vocauit eū abrahā

Patet etiā ex ep̄lū de petro qz primo vocabat symō-
nē vt notat Johā. an. in p̄hemio. li. vi. s. Bonifacius per
seipsum vero cui nomē mutat si fiat in noie appella-
tione nō valet talis mutatio. z talia noia sunt immu-
tabilia. ff. de leg. l. i. si qz in fundi vocabulo. Ratio est
qz talia noia habēt sine impositionē hois vt ibi patet

Si vero talis mutatio fiat in noie p̄prio z mutās sit
seruus nō est licita talis mutatio sine dñi voluntate.

Si vero sit liber z mutatio fiat in alterius lesionem
vel vt alius ex hoc decipiat sic est mutatio illicita vt
d. l. i. all. p. p̄trario. z presumit̄ fraus si in vno tñi ca-
su mutat sibi nomē sed nō in oī casu facit. l. falsi nois
in p̄ri. ff. de falsi. vbi de hoc. Secus tñ si gñraliter in
oī casu mutauerit sibi nomē nā tūc nō p̄sumit̄ fraus

vbi dñs aliquis mutat sibi nomē sine alteri. l. si quis
qz habet nomen turpe et vult assumere nomen hone-
stū sic est mutatio licita Nam interest cuiusqz habere
nomen honestum et bonum iuxta illud. curam habe
de bono nomie. Ecclesia. xli. vnde ex talī casu potest
fieri mutatio vt hic apparet. Et idem potest fieri si

que scz mor prolata so-
nēt in lasciuia imponi
permittāt parvulis
baptizatis sexus p̄eci-
pue feminini et si cō-
trariū fiat per confir-
mātes episcopos cor-
rigatur. Idem.

Queri octo diebus an
pascha aut penthecoste
nati si absqz periculo re-
seruati vsqz ad genera-
le baptismū possunt: re-
seruentur receptis exor-
cismo & cathecismo reli-

quis habeat bonum nomen et satis honestū vbi mu-
tatur ex causa legitima sicut fit in assumpto ad pas-
patum prout notatur in p̄hemio. li. vi. s. Bonifacius
per Johā. an. Archi. Et quod dixi de mutā-
tione nominis liberi hominis intellige etiam de mu-
tatione nominis seruū quādo fit de
voluntate domini. Hanc materiam
tractat dñs de sancto gemini
ano in p̄hemio
li. vi. et etiā nota-
tur per Stephanū
num i p̄hemio
elemi. qui inducit
glo. i. epistola ad
Roma. in p̄ri. vbi
dicitur mox
fuit sanctorū pas-
trū qz quando mu-
tabantur in meli-
us mutabatur es-
sus nomē. et huc
sūe p̄cor. Barth.
d. l. falsi nois. vbi
dī qz milles et do-
cto mutāt noia i
receptiōe suscitāt
m. Quid cō-
stitutiōe.

**quis temporibus nati:
baptizentur pro consue-
tudine et utilitate.**

Quod in consti-
tutiōe octoboni
cauet de pueris bapti-
zandis: vsqz generale
baptisma pasche & pē-
thecosten bez reseruan-
dis pro ipsius statuti
reuerentia qd hacten-
videtur esse neglectū
sic duximus declaran-
dū vt pueri per octo
dies ate pascha & dies

eiusdē cui & p̄cedēs. Et habz duo dicta. In p̄rio de-
clarat p̄stitutionē p̄ri editā. In scda lbi. Alij autē
statuit in alijs p̄suetudinē antiquā fore obseruandā.

n Octoboni. qd incipit ingredientibus. z appor-
bat cōstitutionē orthonis que incipit ad baptismum
o. Generale baptismū. de quo habetur de cōse. d. i.
l. i. c. non ratione. z c. duo tempora.

p Pasche et penthecost. intelligit hoc qdā nō de
ipso die sed de vigilia scz i ipso sabbato qd req̄r signi-
ficat Archi. tñ de p̄se. d. i. l. i. c. duo tpa dicit qz gñalis
baptismū fieri nō debet i his tps ab ate vespas sabbā-
ti: tūc em̄ z si incipit dies dñi celebrā dñs est. Et si
ante celebret male fit. nō em̄ fiet huiusmodi baptis-
mū intuitu sabbati sed dñi sequētis. vñ notabiliter
dicit littera pasche z pēthecost.

r Reseruatis. hoc nō dicit lra in p̄stitutionē octo-
boni ingredientibus. nec in p̄stitutionē orthonis ad bap-
tismū. Sed volūt dicte p̄stitutiones qz fideles frequen-
ti p̄dicationē inducāt vt in his temporibus suos par-
uulos faciant baptizari.

r Neglectū. eo qz dicitis tēporibz nō baptizabāt.
s Declarādū ptra hoc opponit et de p̄st. c. vlt. vbi
legit et notat qz ad statuētē z ad nullū aliū p̄tinet de
clarare vt interpretari p̄stitutionē p̄ri editā. z ad hoc
facit extra de sen. e. xco. c. inter alia. xj. q. j. sex his oī-
bz. L. de legibz. l. j. z vlti. et huc sūe cōcor. de offi. ara-
chi. c. ordinarij. li. vi. vbi de hoc p. Larz. in d. reuerē-
dū Solutio. vbi verba p̄stitutionis vel statuti sūt am-
bigua vel obscura tūc interpretatio erit ip̄si qz statuit
et sic sūt p̄traria vbi tñ sunt satis clara z apta vt est
videre i dicta p̄stitutionē octoboni tūc inferior p̄lat
pōt declarare intellectū talis statuti scilicet alius solet
notari p̄ docto. extra de iur. c. cū venissent. Quid dic qz
vbi declaratio statuti est iuri consona tūc bene tenet
declaratio statuti facta per inferiorē. vt clare patet
extra de consue. c. cū dilect. Vbi vero statutū est a
deo obscurū qz nō pōt haberi p̄grua expositio: tūc re-
currēdū est ad statuentem. Sic notatur ff. de iust. et
iur. l. oēs. ff. vj. p̄ncipaliter. sub. q. iij. per Barth.

t Dies octo. Alii ordinatur p̄actu octo mensū
B. B. ij.

Est mutatio
nominis
sit licita et
quādo non

Provincialis Guillelmi LindeWode.

de cōse. d. l. iij. iud. sed illud habet locū solimodo in iudeis ut probentur an vere convertantur vel fide. Et corrigitur eo. d. ca. ne quod absit. vbi limitatur tempus. xl. d. ierum.

In puer in vtero matris possit baptizari nō pōt baptizari. de cōse. d. l. iij. c.

qui in matris. Ratio ibi reddi- tur talis ratio est quia licet talis sit notus deo nō ta- men est notus ec- clesie nec subici- pōt operari in in- feriori ecclesie. Unde agnus. l. iij. de baptismo p- uulorū sic ait. Si- cut qui nō vixerit non pōt mori. Ita qui natus nō fue- rit non pōt renas- ci. Et hoc intelli- gas verū in aqua vñbilit prout no- tat Arch. d. c. qui in matris. pōt tamē talis ex- clari pñus legio dei in vtero sanctificari. Et nichilo- minus natus debet baptizari quia per baptismū ca- racter imprimitur et augmentū gratie confertur sicut Johā. in summa cōse. l. iij. c. xxiij. q. xxi. qui etiam in. c. l. iij. sequenti dicit q si puer nō sit perfecte natus tamē caput pueri vel aliud membrū apparet si nō tū meatur periculū mortis expectāda est totalis egressio ex vtero. Alias autē si periculū mortis imminet tunc egressa parte principalis scz capite in quo op- ationes aīe magis manifestant ut quidā dicunt: bap- tizari debet. Et notat. v. d. c. baptizari. p. arch. qui ait. l. cū in duobus. ff. de reli. z sump. fu. non tñ sic erit de alijs partibus vt de manu vel de pede quīs non no- ceat si aspgant partes ille baptismali aqua qz diuina mīa nō est artanda. St tamē postea puer plene nas- catur nō est rebaptizandus sicut quosdam. Et huius- finie videt esse Hugo. de cōse. d. l. iij. c. proprie super. v. trium mīlū. Et pro hac finia facit q aīa est tota in qualibet parte corporis. Et sic sentit Alex. l. iij. t. de baptizandis. art. iij. q. vii. Dicens q si alia pars caput abluta sit z decedat aīe pfecta natiuitatē pte pōt talis puer reputari baptizatus vt in cymiterio sepeliatur. Scias tamē q si puer taliter in aliquo mē- bro ante perfectā natiuitatē aqua baptismatis ablu- tus postea perfecte nascatur z viuat nō erit malum si ad maiore cautela baptizetur sub hac forma. Si nō est baptizatus. zc. vt et. e. c. ij. z. s. e. c. p. r. i. s. q. si sa- cerdos. De hac materia tractat de summa trini. z si. cah. c. vlt. v. regenerans. per wil. in clem. z et. e. t. l. c. maiores. d. ij. per Henricū de bowyco.

Absq periculo. scilicet mortis. Tempora illa. scilicet pasche z penthecosten. Cathecismum. supple etiam cum exorcismis: et alijs que solent precedere baptismum.

Inmersio. de immersione hmoi an debeat esse trina vñica z an sufficiat aspersio dixi. s. eo. c. i. vñ. vas illud. Et solet dici q aspersio in capite vel per- fusio sufficit vt quis dicatur baptizatus. Sic not. Hu- go de cōse. d. l. iij. c. proprie. Johan. vero in eo. ca. v. triū mīlū dicit q sufficit si aqua tangat pedem bap- tizati. ar. ad hoc de conse. d. l. iij. c. ca. nec quemquā. Si- cut alias sufficit apprehensio possessionis in parte fundi dū tamē eius animi sit vt totū intendat posside- re. ff. de acqui. pos. l. possideri. s. j. Facit ad hoc de pe- diti. j. vulgaris. Et ad hoc cōcor. Jmo. et. e. c. debitu

q dicit q sufficit q modica stilla aque pfecta a bap- tizante tangat baptismū. Et cōcor. ibi. Dost. qui hoc putat satis cōsonū esse iuri z equitati licet tutius sit q totus mergat in aqua. Et verisimile est q non per modū immersionis sed asperisionis baptismū auerit

super sit immersio faci- enda. Alij autē qui alijs anni temporibus nati extiterit tunc pro- pter mortis periculum qd sepe pueris immet improuisus tū propter simplicitatē parētū qui circa formam baptismi sunt de facili erraturi/ absq vlla offensionis

apls petrus. Ad- cuius pñcationē legi vna dñe qui qz mīlīa alia dñe tria mīlīa cōuer- sos ad fidē bap- tizasse. Actū. ij. c. l. iij. c. Et legi. d. c. pprie vbi de hoc per Archi. Thos- mas vero Alber- tus z Petrus p- ut recitat Jo. in summa. p. f. titu. de baptismo. q. xliij. vident tene- re q in tali asper- sione requirit ad- mīusq fiat in ca- pite nec sufficit q fiat in alio mēbro

Abhi videt sic dicēdū saluo iudicio sanctorū q in bap- tismo generali de quo loquit illud. c. pprie vbi scz est dare multitudinē talē q baptismus non potest per singulos expediti sed oportet necessitate vigente q fiat generaliter sic scz dicendo. Ego baptizo vos in noīe patris z filij z spūs sancti: qd satis licet vt notat ibi Arch. v. p. secrauit Sufficit q aqua aspsa tā- gat aliquā partē corporis vt dicunt Jmo. z Jo. de deo z eorū sequaces. Vbi vero nō est talis necessitas ratione multitudinis sed possunt per se singuli bap- tizari tunc habeat caput aqua perfundi.

Alij autem. Secunda pars.

Tum propter id est. vna ratione siue conside- ratione.

Improuisum. i. subito. Et hic scias sicut Tho- q laudabilis est q puer qz citius poterit baptizari qz q longo tēpore expectetur maxime vsq ad adul- tam etatē. Et hoc propter tres rationes. pñima est ppter imbecillitatē nature sicut quā talis puer posset de facili mori vt hic. Et in hoc casu si decederet sine baptismō dānaretur. Alia ratio est ppter infestatio- nes demonū qui nō habent tantā potestatem in pue- ris baptizatis z a peccato originali mundatis quā- tam habent in nō baptizatis. Et hoc verū quātū ad corporalia nocumenta. Tertia ratio est: q in pueris- tia facillius homo in ducitur z assuescit in his que sunt christiane religionis et fortius inheret. et hec ratio assignatur per Dionys. in si. ecclesiastice gerarchie prout notat Johannes in summa confess. titulo de baptismō. q. xl. Quarta ratio subijctur hic scz pro- pter simplicitatē parentum qui in casu periculū mor- tis forsan errarēt in forma baptizandi. Anum tamē nota quod licet baptismus puerorum non sit multuz differendus. Adultus tamen cum convertuntur non est statim baptismū conferendus sed debet differri vsq ad aliquod certum tempus triplici ratione. pñi- ma est propter cautelam ecclesie ne scilicet decipias- tur forsan conferens sacramentum fide accedentis- bus. Secunda est vt ante baptismum de fide plene instruantur. Tertia est propter reuerentiam sacra- menti dum scilicet in solennitatibus pceptis vñz pasche et penthecost. homines ad baptismum ad- mittuntur. St tamen tales adulti plene essent instru- cti in fide vel infirmitas vel aliquod aliud mortis pe- riculum immineret statim sine dilatione essent bap- tizandi.

Aetustam consuetudinē. que dicitur optima legum interpret. extra de consue. c. cum dilectus.
B Incontinenti. et hoc securius est.
C Postea. sic tamen q̄ ultra tempus pasche non differatur baptismus nati ante pascha. nec ultra pen

thecho. differatur baptismus pueri nati inter pascha et p̄thecho. d. Ipsi parētib⁹. Sed quid si parentes nolint vel effectualiter nō procurauerint pueros suos baptizari saltē tempore altiusus sollemnitatum predi carū sed eos seruent vsq̄ ad pleniorē etatē baptizandos nisi videatur in hoc casu q̄ tales parentes errātes in hoc venient per suos ordinarios corripēdi maxime propter periculū rationes de quibus dixi. s. e. p̄. improprium. et ut suos paruulos baptizari faciāt celerius quo fieri poterit sunt cogēdi maxime vbi consuetudo approbata est vt q̄ citius fieri poterit post natiuitatē pueri baptizentur. nā

De custodia eucharistie crismatis & olei scilicet Edmundus.

Aqua baptismatis & crisma diligēter clausa custodiant in qua re negligēs trib⁹ mētib⁹ ab officio suspēdatur. Et si per hoc nefas contigerit grauius puniatur.

Antes baptismales sub seraculo si teneant propter sortilegia: crisma similiter & oleū sacrū sub

q̄ cum in hoc casu nulla esset parentū rationabilis excusatio que moueret ad differendum baptismū: sic differendo p̄sumeretur cōtra tales parentes q̄ nolent esse cōformes quo ad hoc moribus alioq̄ inter quos cōuersantur cōtra illud de quo legitur. xli. d. quicquid. et nichilominus tales possent reputari suspecti de heresi eorū qui non credunt baptismū esse necessariū ad salutē maxime quo ad eos qui nati sunt de parentibus baptizatis cōtra quorū heresim habes scripturam Augu. illam op̄tionem damnāsis. de cōsecra. dist. llii. ca. si baptizata vbi etiam per Archid. notatur aliud dictū Augustini sic dicentis. Quomodo p̄pucū remanet in illis quos genuerūt circūcisi. et quomodo licet palea humana diligentia a grano separet remanet tñ palea in fructu qui puluillat ex grano taliter mūdato in terrā plecto: sic p̄cti remanet in his quos genuerūt baptizati. ibi videas.

Antes. Id est fuit constitutio Edmundi archiepiscopi. Et habet duo dicta. In primo ponit statutu. In secundo ibi. Si vero adscit penam.

Baptismales. quibus. s. fit baptismus. g. propter sortilegia. que honestius est tacere q̄ dicere. xlii. dist. sit rector.

Sub clau. clauēs enī inuente sunt vt res diligēter conferuētur et ille qui tradit clauēs videtur credere res que sub clauibus clauduntur. vt. l. clauibus. ff. de contrahen. emp̄.

Custodiantur. supple per sacerdotem. ar. ad hoc extra de celebratione miss. ca. sane. in prin.

Si vero. secunda pars.

In caute. i. negligenter. m. Ea. scz fontem/crisma/vel oleum sacrum. n. Tribus mensibus. concoz. extra. e. c. f. o. Suspendatur. scilicet per sententiā. Sed quid si hac suspēssione durante in altam suspēssionem ex

alta culpa scidat an tempus secundum de suspēssionis incipiat statim currere. vel finito tempore suspēssionis prime die vt nō. in clem. ij. de magistra. p̄. sequentes. per. Iohan. an. et de ele. ca. cū in cunctis. p̄. triennio per eundem in no. p. Et si. verē. q. Eius. scilicet custodis. r. Incuriam. i. negligentiam. s. Repharum vtp̄ra fortilegiū vel aliud h̄mōf. t. Grauior. arbitrarie tamē extra de offi. deleg. ca. de causis. u. Aleiōf. pene et licet hoc appareat quod custodi negligent in putatur euetus omnium malorum que ex sua negligentia sequitur et hoc fatentur doctō. in foro contentioso non tamen in foro anime nam licet perhibens falsum testimonium sit reus omnium malorum que inde sequuntur: in iudicio tamē animenon imponeretur penitentia: nisi de falso testimonio licet aggrauaretur per mala secuta ar. l. in actus. §. ff. de seruocorrupt. et habes ad hoc concoz. extra. e. c. f. p̄. grauior.

Iohannes peccham: Eucharistia in tabernaculo clausa idq̄ in p̄ride decenti ne atteratur custodiatur & singulis diebus in nouetur.

Dignissimū eucharistie sacramētū p̄cipim⁹ decetero taliter custodiri vt in qualibz ecclesia prochiali fiat tabernaculū cū clauisura decens & honestū

ro anime nam licet perhibens falsum testimonium sit reus omnium malorum que inde sequuntur: in iudicio tamē animenon imponeretur penitentia: nisi de falso testimonio licet aggrauaretur per mala secuta ar. l. in actus. §. ff. de seruocorrupt. et habes ad hoc concoz. extra. e. c. f. p̄. grauior.

Dignissimum. Id est constitutio Iohannis peccam. Et habet tres partes. In prima statuit circa custodiā eucharistie. In secunda. ibi. Quod quidem. ordinat pro ipsius frequentē in nouatione. In tertia ibi. Sacerdotes. adscit penam negligentibus

Taliter. scz sub forma que sequitur. 3. Ecclesia parrochiali. Idem intelligas in capella curata habente populum vbi scilicet populus eiusdem ab ecclesia maiorē eucharistiam non recipit sed a sacerdote specialiter deputato vt sacramenta ministraret in eadem capella.

Tabernaculum. sic dictum quia de tabulis sit factum vel quia tabulis vel lignis sit appensum. Quādoq̄ tamen tabernaculum ponitur pro tota ecclesia vt notat Archid. xvi. q. vii. et hec. p̄. templum. Quādoq̄ ponitur pro tentorio quo vtuntur in expeditione ne militari manentes. Quādoq̄ ponitur pro domo deo dedicata quadrata oblonga tribus parietibus clausa. et sic sumitur. Exodi. xxvi. sicut notat Archid. diaconus de re iudi. capitulo primo. p̄. tabernaculū libro sexto.

Cum clausura. simile habes extra de ce. miss. ca. sane. vbi dicit q̄ in loco singulari mundo et signato debet seruari eucharistia. et ex hoc videtur quod vltus

Dulcis.

Dulcis.

IB. iii

Provincialis Guillelmi Lindewode:

observatus in anglia vt. f. in canapeo pendeat super altare nō est cōmendabilis: quia cōtra mentē dicti. c. sanc. vbi statuitur qd nō custodiatur in loco patenti sed singulari. licet enī cōsuetudo anglicana cōmendabilis sit illa cōsideratione qua cōstius representat nō

stris aspectib⁹ a doranda: non tamē est cōmendabilis eo respectu quo ponitur in loco publico sicq⁹ ad eam manus temerarie de facili veleant extendi. Itā licet in cupa que forsan clausa est pendeat: tamē ad illaz deorsum mittendā vel forsan cū illa cupa totaliter auferendā manuste merarie de facili possunt apponi. Et ideo vt mibi videtur cōmendabilior est vsus aliorū locorū que vidē vici in hollandia et portugalā i quibus ordinat vnus locus singularis honestus prope altare in quo reponit eukaristia sub clauibus infra parietes vel locū bene munitū cōseruanda sic qd nullus ad ipsā eukaristia accedere poterit nisi sacerdos loci illi clauē custodiet.

a **¶** Magnitudinem. que requirit locum ad hoc celebrandum.

b **¶** Facultates. que in sumptibus huiusmodi faciendis inspicere de sunt. et. de vi. et hone. cleri. ca. qm vt ait vbi de hoc per Barthol. glo. i. **¶** Sed quero quorū vel cuius sumptibus fieri debet huiusmodi tabernaculū. an. f. sumptibus curati vel parochianorū: videt qd curati. Et hoc satis patet ex hoc qd dicit: ecclesie facultates cū facultates ipsi attendi debeant nō respectu parochianorū sed respectu curati prout colligi potest ex cōcordantijs positis. d. c. quoniam. glo. i. Et ad hoc facit. f. de ecc. ed. c. i. vbi parochiani nō artantur nisi ad pignus honestū pro corpore christi vnde cū ibi nō fiat mentio de tabernaculo et parochiani teneantur solummodo ad ibi expressa vt ibi patet in. s. vlt. apparet qd onus talis tabernaculi pertinere debeat ad curatū et nō ad parochianos. Et hoc verū puto nisi cōsuetudo aliud operetur. nā cōsuetudo in talibus cōsideranda est vt ibi patet. Posset enim cōsuetudo dare vt pertineat ad parochianos solummodo vel solū ad curatū vel qd onus esset inter eos cōmune. Et ad hoc facit littera hīc posita fm cure magnitudinē et ecclesie facultates vt. f. magnitudo cure referatur ad parochianos. Hoc autem quod dicit ecclesie facultates referatur ad curatum.

c **¶** Sed in pñda. sic ergo tabernaculū et pñda nō supponunt pro eodem quia pñda ponit debet in tabernaculo sicut hīc patet.

d **¶** An candidissimo non autem ex sericeo. pro quo vide rationem supra. de cele. m. capitulo. l. in theam. na. f. corporalia.

e **¶** Diminutionis. que cito contingeret si poneretur in loco arto.

f **¶** Facile. de leui sine compressione.

g **¶** Quod quidam. secunda pars.

secundū cure magnitudinē et ecclesie facultates in quo ipsius dñici corpus nō in bursa belloculo propter cōmunionis periculū nullatenus collocet sed in pñda pulcherrima lino candidissimo interius adornata: ita qd sine omni diminutionis periculo facile possit extrahiet imponi. Quod quidem venerabile sacramētū omni die dñica precipimus innouari. Sacer

b **¶** Sacramentum. f. eukaristie.

c **¶** Die dominica. supple ad minus. nam et alijs diebus innouari potest instante necessitate quia presbyter semper habebit eukaristiam paratam propter firmanes. de consecra. di. ij. ca. presbyter. nec ob e.

dotes autē in custodia eukaristie negligentes puniri precipimus secundū regulā cōcilij generalis: et grau⁹ si in negligentia perseuerent.

De reliquijs et veneratione sanctorum.

Stephanus.

Calix sit argenteus cum alijs basibus decentibus et sindone munda: que attrita aut pro reliquijs custodiatur aut coram archidiacono comburatur.

pro quovide que scripti. f. de cōst. c. quia incontinentie. p. precipimus.

i **¶** Innouari. supple et hostias si que fuerint remanentes a sacerdote et eius ministris videlicet diacono et subdiacono recipi et consumi. de consecra. di. ij. capitulo tribus.

m **¶** Sacerdotes. tertia pars.

n **¶** Concilij generalis. extra. c. f.

o **¶** Grauius. ad arbitrium ordinari. extra de off. dele. ca. de causis.

p **¶** Perseueret. multis nāq⁹ grassantibus opus est exemplo. ff. de penis. l. aut facta. vt potes intelligere hoc qd hīc dicit de grauiori pena qm. f. pena semel incursum nichilominus iterato deliquit. nā talia vt videt perseuerantia siue cōtinuatio in delicto non extinguit nisi vnā penā facit ad hoc. ff. de furtis. l. in faciendo. §. si in fano. vbi habet qd ex cōtinuatione tēporis nō sequit pluralitas delictorū. Et pro meliori intellectu huius materie nota fm sententiā Barthol. in eo. §. qd quedā delicta cōmittunt negligendo: quedā faciendo. In delictis que cōmittunt negligendo vt hīc qm prece dīt dispositio seu preceptū de faciēdo et si nō fiat imponit pena prout patet exemplū in casu isto vbi precipit eukaristia secure custodiri addita pena cōtra negligentes. et in tali casu dicit Barthol. qd tunc cōmissa est negligentia qm lapsus est tēpus limitatū in dispositione. Quid si tēpus nō sit appositū sicut est vides re in casu nostro vbi precipit sola custodia absq⁹ limitatione tēporis: tunc cōmissa est negligentia qm tū tēpus est elapsū qd res fienda cōmode potuit expli cari. Si tū inciperet a cōditione tunc diceretur cōmissa negligentia quādo desit posse fieri vt. l. i. f. stipulatio. ff. de verb. obli. et. l. si ita stipulatus esset abs te et. l. infulam. et. l. cōtinuus. §. Item qui infulam eodemititulo. cum similibus et hoc tenet Innocentius extra de preben. capitulo. extirpande secundum eum et hoc presupposito dicit Barthol. quod si alia quis fuerit negligens per longissimum tēpus tota

di. ca. tribus. vbi prohibetur hostias plures in altari dimissas reservare quia verū est qd nō debent reservari ad opus consecrantis sed ad opus morientis sicut ibi nota. per Johā. et qd sic de beate eukaristia ad tale opus reservari habes de off. si. archiep. c. officii. et pro confirmatione huius cōstitutionis qd vult qd eukaristia non reservet ultra vñ ebdomadam videtur textus extra de senten. ex. cō. c. permittimus vbi de hoc per Hostien.

k **¶** Precipimus sic ergo peccat faciens contrarius

An pñda
tio in deli
cto vnā pe
nam exiga
vel plures.

Questio.

tum vnam penam hoc est vna negligentia & meretur nisi ex pluralitate terminorum inducerentur plures negligentie. verbi gratia. Aliquis negligit indicare mortem defuncti vel negligit petere curatorem patris furioso: totum hoc est vna negligentia vt. l. j. l. de his qui. vt indig.

et. l. de episc. & cle. aut. si captiui. et de episc. audi. aut. liberi furiosi. & l. deo si siud. iusco. mstatur qui tenet denunciare male ficta statet p. plures menses nihil denunciando non essent tot negligentie quot menses fuerunt sed vna tñ negligentia. & predicta intelligit vera nisi pluralitas terminorum aliud induceret. exemplum ad hoc in aut. credentes. l. de heret. vbi ppter primam contumaciam excommunicatus: postea si fuerit contumax per annum plus puniatur. simile habes in missione in possessione que fit in actione reali. nam pro prima contumacia fit. missio si est postea contumax per annum non audit postea nisi de pro prietate vt. l. si quis. §. sed & quis. l. de prescrip. xxx. anno. & ideo si per iudicem vel per legem essent statuti diuersi termini ad aliquid faciendum pro quolibet termino non posset dici vna negligentia & vna contumacia & p quolibet imponere noua pena. Si vero committantur plura delicta faciendo vide notata vltim per Bar. in loco prealle. & vide q. dist. 8. de vi. & hone. cler. ca. quamuis. §. quotienscumq.

Distilio.

Ad exemplum. Hec est constitutio Stephani archiepiscopi edita in consilio. Pro. c. primo. Et habet duas partes. Secunda ibi. Vtetera quoque. In prima per viam exempli ponit statuta circa vasa ecclesie ordinanda. In secunda etiam statuit quid fieri de veteribus corporalibus ad vsum ecclesie non ydoneis.

B Salomonis. regis israel de cuius regni initio fit mentio. iij. Reg. ii. cap. iij. Domus domini de qua legitur. iij. Reg. vi. cap. iij. Fabricata. s. vasa vt. §. d. in textu. sed in quantum hic dicitur oia vasa domus domini fuisse fabricata de auro purissimo videtur obuiare textus scripture. iij. Reg. vi. vbi apparet quod vasa que fecit salomon in domo domini fuerunt de auriscalco & de ere. sed dicitur quod in domo domini fuerunt vasa multiplicata. quedam scilicet que seruiebant ministerio altaris. Et illa fuerunt de auro purissimo vt hic dicitur p. 3. d. c. vi. p. p. si. vbi dicitur quod ydreas fuscinas et phylas & mortaria & turrubula fecit de auro purissimo alia erant vasa communia vt puta mare fuisse luterum & bases lebetes & alia huiusmodi. & hec vasa erant de auriscalco & de ere vt ibi dicitur.

C Calicem. scilicet vnum ad minus. Argentum vel aureum. vt hoc magis concordaret exemplo salomonis assumpto. non autem lignum nec vitreum nec erem habebit quis calicem. quod dicitur dist. supra de sum. tri. & si. ca. c. altissimus. §. in calice.

Glasis alijs. de quibus. It. proxi. c. vt parrochiani. & vltra illa de iure debent esse in ecclesia tres pelues vna in qua lauabuntur corporalia. alia in qua lauabuntur

buntur pale altaris. Tertia in qua lauabuntur vela de cōse. d. j. c. nemo per ignorantiam de consecra. dist. iij. cap. i. omnis presbyter.

Syndonē. i. corporale. sic sumitur de cōse. d. j. c. nemo per ignorantiam. & erit de panno lineo vt hic

ptz. nā syndonē. dō nō dicitur lineū amictoris mulierum qua humeri coosperiunt. Et quandoq. simpliciter ponitur pro panno lineo. Math. xxvij. vbi dicitur. Et accepto corpore iosephinuoluit illud in syndonemunda. & q. cor poralla erunt de lino. dist. 8. de cele. mis. c. linteas minima. §. cor pallia. i. c. Vtetera quoque. secunda pars. k. hō ydonea quia fracta vel cōscissa vel vetusta te consumpta aut alias inhonestas. l. Altaribus. que consecratiō debent nisi sint la

com reliquiarum reponantur vel in presentia archidiaconi comburantur.

Iohannes peccham. Eucharistia ad egrotos decenter cum luce et campana a sacerdote superpellicio induto deferat a populo se in via prosternente adoretur: negligētes autē rigide corrigantur.

Ignissimum et intra Statuim?

pidea. de consecra. dist. j. altaria si non.

Loco reliquiarum. sine quibus altaria consecrari non debent. de consecratione. dist. j. capitulo de fabrica. & capitulo. placuit. Si tamen consecratur altare sine reliquijs tenet consecratio secundum Hugonem. ibi male tamen facit qui sine reliquijs consecrat si alio modo fieri possit vt notat Archidiacono. ibi. Unde licet reliquie non sint de substantia consecrationis altaris vbi tamen non habentur reliquie solent aliqui apponere corpus christi. Et hoc aliqui doctores dicunt debere fieri etiam si habeantur reliquie. Et licet hoc posset dici verum quod ad consecrationem ecclesie sicut notatur de consecratione. dist. j. capitulo. ecclesias. non tñ puto hoc verum in consecratione altaris vt scz corpus christi loco reliquiarum sepellatur in altari licet cōis opinio faciat in contrarium prout notat de cōse. eccle. vel altaris. §. & qualiter per l. d. in summa. Ratio huius dicti p. tibi per l. d. ostendit. in si. Alia ratio est quod corpus christi est cibum aie. de cōse. dist. j. c. in illo. & c. nō iste. & c. panis. Itē q. nō debet seruari nisi ad opus infirmorum. de cōse. dist. ij. c. tribus. Et nō debet poni ad alium sum q. ad eū pro quo institutum est. Nam debet comedere. de consecra. dist. ij. c. accipite. vbi dicit accipite & comedite. non dicit accipite & conseruate siue recundite. Et facit ad idem de cōse. dist. ij. c. cōseruamus extra de cele. mis. c. ex parte. Et tamē corporale vel eius pars datur in consecratione altaris loco reliquiarum nō videtur esse absurdum vt hic patet. Et de his vide notata de consecra. dist. j. ca. placuit. per Archidiaconum.

Uel in presentia. sufficit itaq. alterū eorū fieri. extra de rescrip. capitulo inter ceteras.

Archidiaconi. supple vel alij visitatores. Comburantur. de consecratione. dist. j. capitulo. altaris. vbi statuitur quod cineres vel in baptisterium vel in parietes vel in fossis pauperumorum tascuntur sic quod introeuntium pedibus non conculcentur.

Ignissimum. Hec est cōfessio Iohannis peccham. Et est pars huius. §. t. proxi. c. dignissimum. B. B. iij.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Et habet duo dicta. In primo statuit circa reuerentiam sacramento altaris exhibendam in eius deputatione ad infirmos. In secundo ibi. Et de hoc imponit super hoc sollicitudinem archidiaconi.

C Circumferatur. sume quod est. Ad infirmos siue egrotos.

b Reuerentia quam statim declaratur ibi. Sacerdos etc.

c Salte. i. ad minus. et sic tolerare potest licet minister sacerdos non sit indutus superpellecto licet honestus sit et ipse minister superpellecto id est turba considerata qualitate beneficii et facultatis eiusdem.

d Orari. i. scilicet laici sacerdos in omni obsequio diuino ubi debet et suo collo imponitur ut significet se iugum dei suscipisse. xxij. di. ecclesiastica. ubi de hoc per archiepiscopum. et de hoc legist. xv. dist. vñ est. Quia

doctores tam orari ponitur pro ornamento mulieris vix populo quo mulieris caput velatur. xxvi. q. i. ca. monacho. per Iohannem.

e Lumine preuio. Ratio est quia est candor lucis eterne et non precedit lumen ad fugandum tenebras sed ratione predicta est. de cel. miss. e. sane. ubi etiam statuitur quod sacerdos eucharistiam reuerenter gerat ante pectus suum et quod tabernaculum in quo portatur operatur mundo velamine. et ex his apparet quod lumen de quo hic loquitur portari debet per ministrum. nam lumen procedere debet ut hic dicitur et dicto. c. sane. si tamen contigerit casus necessitatis sic quod presbyter nullum ministrum habere posset paratissimum ad deferendum lumen putato quod non esset inconueniens ut presbyter lucernam cum lumine ad vñ de suis brachiis suspensum gestaret et campanam modo quo posset meliori pulsaret. Sic enim facit presbyter in amplis parrochiis quando transseunt ad infirmos in locis remotis existentes qui quia doctores equitantes lucernam cum campana applicant collo equi et in hoc non sunt reprehendendi. quia necessitas non habet legem. et de consue. ca. quanto.

f Lucerna. ne. scilicet lumen ventis vel pluuiis extinguatur.

g Campana. ratio huius statim sequitur in textu. Scias tamen quod si sacerdos reuertatur vacuus sine hostia debet extinguere lumen et facere quod non pulsatur campanula ne populus adorando committeret idolatriam sicut Hostiensis. qui sic notat dicto. ca. sane.

h Aut. scilicet populus.

i Prostrernendum se. genua. scilicet ad terram flectendo.

k Adorandum. cum inclinatione capitis et cordis de deuotione et manu expansione siue etiam elevatione corporis christi cum orationis deuote vocali expressione ut. sic dicitur sicut Hostiensis. **l** Salue lux mundi verbis patris hostia vera. Quia caro bestias integra verus homo. Salue caro christi que promissa fuisti. Intus me munda christi caro sanguis et vnda. Et consimili modo dicitur in elevatione cordis christi in missa. Alias orationes ponit Antho. d. ca. sane. de cele. miss. quas non curo recte

tare. Ego soleo sic dicere. Queverum corpus natum ex marie virgine. Vere passum immolatum in cruce pro homine. Cuius latus perforatum vero fuisse sanguine. Esto nobis preputatum mortis in exami ne. Dulcis. Pie. Iesu fili marie.

et de hoc archidiaconi in suorum remissionem peccaminum sint solliciti. Et quos circa hoc negligentes inuenerit disciplinarum rigida castiget.

De ecclesiis edificandis Edmundus.

Rectoris decedentis bonis ecclesiasticis reparatur domus ecclesie quam dereliquerit ruinofam. quod et vicarius faciat si multum commodum preperit habita tamen rationabili consideratione.

magistro est quod non debet defendi Hostiensis. tamen concludit tenendum esse usque ad sanguinis effusionem quod talis debet ab ecclesia defendi et ad hoc facit multa argumenta cuius sententie etiam concor. Iohann. an. in add. et in no. Et idem Petrus de anchora. et Antho. eo. ca. et etiam Iohann. in coll. et Henricus de boyco. Secus tamen est cum eos in quibus infirmis vel in carcere positis aut alias ad mortem tendentibus per sacerdotem portatur corpus christi. nam talibus non subuenitur per ecclesiam ad hoc ut a carcere liberentur licet honesti sit illa die iustitia differenda et sic potest intelligi quod notatur. xij. q. ij. c. si. ubi Archiepiscopus concor. cum dicto. Hostiensis.

q Et de hoc Secunda pars.

r Archidiaconi. supple. et alij visitantes.

s Et quos. supple. sacerdotes.

t Circa hoc. quod. sic statuitur.

u Negligentes. negligentia enim graue peccatum est et contingit quando ex parte eius quod pretermittitur per negligentiam quo casu si illud pretermittum sit de necessitate salutis siue sit actus siue circumstantia erit peccatum mortale. Quandoque contingit ex parte cause ut si voluntas in tamen sit remissa circa que dei sunt ut totaliter a caritate dei deficiat. talis enim negligentia sequitur ex contemptu. Alioquin si negligentia contingat in pretermissione alicuius actus vel circumstantie que non sit de necessitate salutis nec hoc fiat de contemptu sed ex aliquo defectu feruoris qui interdum impeditur per aliquod veniale tunc negligentia non est peccatum mortale sed veniale secundum Thomam qui sic notat secunda secunde. q. lxxxij.

x Disciplina. que male vite vltima est. xxiij. q. v. capitulo. ad fidem.

y Rigida. id est aspera vel austera. debet tamen talis rigiditas temperari cum mansuetudine. de iud. capitulum. i. in clem. de penis. capitulum. i. s. volumus. eodem libro.

l Humiliter. cum inclinatione capitis ut predicta oculis in terram demissis ac cunctis visceribus. **m** Informes. scilicet populus. **n** Regem glorie. i. ipsum christum sicut humanitatem glorificatam. **o** Latibulo. i. specie siue occultatione.

p Deposari. Sed numquid hominibus vel aliis flagitiosus fugiens ad corpus christi depositum in via defecit ab ecclesia ac si fugeret ad ecclesiam. Hostiensis. in. ca. sane. de cele. miss. ponit super hoc optiones dicens quod communis opinio

Hostiensis. tamen concludit tenendum esse usque ad sanguinis effusionem quod talis debet ab ecclesia defendi et ad hoc facit multa argumenta cuius sententie etiam concor. Iohann. an. in add. et in no. Et idem Petrus de anchora. et Antho. eo. ca. et etiam Iohann. in coll. et Henricus de boyco. Secus tamen est cum eos in quibus infirmis vel in carcere positis aut alias ad mortem tendentibus per sacerdotem portatur corpus christi. nam talibus non subuenitur per ecclesiam ad hoc ut a carcere liberentur licet honesti sit illa die iustitia differenda et sic potest intelligi quod notatur. xij. q. ij. c. si. ubi Archiepiscopus concor. cum dicto. Hostiensis.

q Et de hoc Secunda pars.

r Archidiaconi. supple. et alij visitantes.

s Et quos. supple. sacerdotes.

t Circa hoc. quod. sic statuitur.

u Negligentes. negligentia enim graue peccatum est et contingit quando ex parte eius quod pretermittitur per negligentiam quo casu si illud pretermittum sit de necessitate salutis siue sit actus siue circumstantia erit peccatum mortale. Quandoque contingit ex parte cause ut si voluntas in tamen sit remissa circa que dei sunt ut totaliter a caritate dei deficiat. talis enim negligentia sequitur ex contemptu. Alioquin si negligentia contingat in pretermissione alicuius actus vel circumstantie que non sit de necessitate salutis nec hoc fiat de contemptu sed ex aliquo defectu feruoris qui interdum impeditur per aliquod veniale tunc negligentia non est peccatum mortale sed veniale secundum Thomam qui sic notat secunda secunde. q. lxxxij.

x Disciplina. que male vite vltima est. xxiij. q. v. capitulo. ad fidem.

y Rigida. id est aspera vel austera. debet tamen talis rigiditas temperari cum mansuetudine. de iud. capitulum. i. in clem. de penis. capitulum. i. s. volumus. eodem libro.

Ratio de deuotione et manu expansione siue etiam elevatione corporis christi cum orationis deuote vocali expressione ut. sic dicitur sicut Hostiensis. **l** Salue lux mundi verbis patris hostia vera. Quia caro bestias integra verus homo. Salue caro christi que promissa fuisti. Intus me munda christi caro sanguis et vnda. Et consimili modo dicitur in elevatione cordis christi in missa. Alias orationes ponit Antho. d. ca. sane. de cele. miss. quas non curo recte

Negligentia

Dulio

S rector. Hec est constitutio Edmundi. et facit quattuor. Primo ponit statutum. Secundo ibi. Idem illud extendit. Tercio ibi. Nam cum. ponit rationem. Quarto ibi. Semper tamen. prouidet de adhibendo moderamine.

S i rector. hic loquitur de rectoris ut de rectoris ecclesie parrochialis. qd patet ex eo qd statim in ff. sequenti loquitur de vicario. Quis rectoris appellatio se extendit ad quicunq; placit ecclesie ut dicitur. s. de consue. c. nullus rector. s. rectoris.

Ecclesie scilicet parrochialis.

Decedens. videtur qd hec constitutio refertur debet ad aliam constitutionem eiusdem auctoris de qua habet. s. de consue. c. nullus rector ubi apparet qd rector decedens post festum annuntiationis potest disponere de fructibus illius anni nonduz receptis ad sua legata vel debita pfoluenda ubi vide per me scripta. s. de cess. ferint. et glo. seq. Et qd statutum est de defectibus contingentibus ex parte decedentium p constitutionem domini Octoboni improbam etiam ordinat ex parte viuendum et beneficij ipsius incumbendum.

Domos ecclesie. vtpote masmus rectoris vel vicarie et alia edificia quecumq; quorum edificatio siue reparatio spectat ad ipsius rectoris immediate. Secus tñ puto dicendum de illis domibus quarum edificatio siue reparatio immediate pertinet alijs s. m. feodi dationem ab antiquo vtpote in quibus vasallus et alius consilium qui s. m. suam tenuram tenent ad huiusmodi reparacionem faciendam. Ad quod vide not. per Johan. de athona. in questione Octoboni improbam. ver. edificia.

Dirutas. id est totaliter prostratas.

Ruinosa. id est de proximo vel verisimili casuras.

Bonis eius. s. rectoris. Ex hac littera apparet qd bona per rectoris ecclesie acquisita dicta possunt ipsius propria bona. Et hoc satis innuit hec dictio eius hic posita in textu. Circa qd vide not. de rescript. c. statutum. s. suo proprio. lib. vi. per Archi. Et aduerte qd bene dicit eius qd de bonis pertinentibus ad alios non est hec portio deducenda. Unde de fructibus quos tales non sunt lucrati nec lucraturi nec faciunt suos qd forsitan non residerunt in beneficiis suis. extra de clerico. non residen. c. penul. et per totum. et eo. tit. c. vnico. lib. vi. vel qd debent fabrice ecclesie vel episo s. m. ea que leguntur et notan. extra ut eccle. bene. sine di. co. c. vt no stru in si. de s. b. sig. c. tua nobis. de rescript. c. si ppter. de preb. si tibi pcesso. li. vi. Et qd natura beneficii est talis qd beneficiati non faciunt fructus suos vt sunt rectoris elemosynarum leprosarum seu hospitalium qui non faciunt fructus suos sicut legist. de relig. do. c. qd cotin. git. in cle. s. m. Jo. an. et Bess. ibi super. s. vsus suos. non est hec portio deducenda. Res namq; aliena ad talem vsum obligari non potest. ff. de pig. ac. l. si re alie. nam. l. si res ali. pig. da. sit per totum. nec etiam potest in causa iudicari cap. vel distrabi. ff. de re iudica. l. a dno pto. s. si super rebus.

Ecclasticis. s. iure et noie ecclesie obuenientibus. talia esse bona sunt per viam tacte ypothece ad reparacionem huiusmodi faciendam obligata: sicut not. Jo. de atho. in constitutione Octoboni improbam. s. fructibus. Sed qd si bona sua ecclesiastica non sufficiant ad huiusmodi defectus reparandos an debeat talis reparatio suppleri seu fieri de bonis suis pmonialibus si qd habuerit. Dic qd si bona ecclesiastica expenderit in meliorationem pmonij sui vel si propter n-

iam diligetia ppriorum negotiorum neglexerit negotia ecclesie procurare: et sic ecclesia sit damnum passa tenetur satisfacere de bonis suis patrimonialibus. ad qd facit et de elec. c. qd sicut. s. si. Et idem intelligas si ex culpa seu negligetia procuratoris succedat damnum

passa sit. argu. ad hoc. et de offi. ar. chl. c. ea qd. de sta. mo. c. cu ad monasterium. s. penul. ff. de custo. et expi. reo. l. si. pzo qua materia poteris latius videre no. de pent. et re. s. quibz et qditer. in pncip. p

Nis sei ecclesiasticis bta: ta portio deducatur qd sufficiat ad reparandam hec et ad alios defectus ecclesie supplendos.

Host. i. m. et p. h. de bowy. et de pecu. clerici. vlti. t. Deducatur. scz per ipsum mortuum qui de consuetudine potest testari de rebus etiam iure et nomine ecclesie acquisitis s. m. ea que scripta. s. de consue. c. nullus rector. ver. legata. Alioquin hoc fieri debet auctoritate ordinaria cuius officium est visitari ecclesie pzo uidere. xxi. dist. in clerico. vlti. q. i. c. qui episcopus. et ad hoc facit constitutio Octoboni improbam. palle.

Sufficiat. Sed quid si non habeat tñ in bonis? Dic qd extingui debet huiusmodi bona quatenus se extendunt. ar. eorum que leguntur et no. et de solu. c. odardus. ubi patet qd non idonei debitoris admittit particularis solutio etiam creditore inuito. Sed qd si bona dimissa sufficiant ad huiusmodi reparacionem vel forte non sufficiant: sunt tñ plures creditores vel legatarii qui petunt debitum vel legata et simul concurrunt an in hoc casu aliqui alij pferri debent? Dic qd in hoc casu si legatarii. tanq; creditores petant legata sibi relicta et prelatus ecclesie petat sumptus reparacionis edificiorum ecclesie talis placus debet pferri ceteris legatariis. na legata solui non debent nisi prius deducto ere alieno. ff. de separa. l. creditoribus. et l. quoties. ff. ad trebell. l. s. deniq;. In alijs vero creditoribus. concurrentibus cum ecclesia in petitione debiti vide notata p. dy. in c. qui prior. de reg. iur. lib. vi.

Reparandus hec. scz diruta vel ruinosa. Et intellige hanc reparacionem fieri debere s. m. indigentiam et qualitatem rei reparande. vt. s. impense sint necessarie non voluptuose. ar. ad hoc. ff. de impens. in res dotales factis. l. i. cum. l. sequentibus. Et not. per Johan. de athona in constitutione Octoboni improbam. ver. indigerint.

Defectus ecclesie. Hec lra potest intelligi de defectibus ecclesie que pertinent ad curatum ipsum ecclesie infirmitatem. Sic qd non pertineat ad alios vtpote in cancello et alijs ad onus rectoris de iure vel consuetudine spectantibus. vel potest intelligi de defectibus in ecclesia contingentibus qd spectant ad alios non tñ sic quia curatus teneat ad tales defectus reparandos contribuere s. m. ea que leguntur et no. et eo. tit. c. i. et c. de illis. pzo qua materia scire debes qd circa reparacionem defectuum ecclesie. qd debeat eos reparare primo attendenda est consuetudo. nam in quibusda partibus vt in Anglia reparatio pertinet de consuetudine ad parrochianos: et hac consuetudinem seruare pnt compelli. et de symon. c. ad aplicam. de obser. seu. c. consilium. s. sanctorum. et s. pte de illis. et c. de illis. et c. si. Cessante vero tali consuetudine recurrendum est ad portione fabrice depozitatz. vt. si ille ad reparacionem huiusmodi teneat qui dicta portione recipit. x. q. iij. c. i. et c. vno. ubi vero non est consuetudo nec talis portio est ad fabricam assignata: vel portio illa est minus sufficiens tñ illi qui sunt in ecclesia ipsa beneficiati habent ad huiusmodi reparacionem s. m. qd percipiunt conferre. et. c. i. et de hys. et no. d. c. i. p. llo. et Jo. an. in add. et in no. et p. Jo. an. in coll. et. xvi. q. i. si monachus. in si. p. Archi. et. xij. q. iij. c. quattuor. p. JB. v.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

eandem. et vide qd dicitur. J. c. p. x. ver. navis ecclesie.
a Idem statutus. secunda pars.
b Illos vicarios. non ergo circa omnes sed illos
 duntaxat de quibus sequitur.

c Modicam pensionem. cuius taxatio potius res
 liquit arbitrio iu-

dicis qd allucit li-
 mitationem certe p
 quo vide qd scrip-
 sit. s. de decimis.
 c. i. ver. modice. et
 qd nota. ff. de im-
 pen. i. res dotat.
 factis. l. omnino i
 glo. j. et ibi p. Bar-
 thol. in fine.

d Nam cu. ter-
 tia pars et est ra-
 tio prem. fororum.

e Premissa. s.
 reparationem hu-
 iusmodi defectuum.

f Teneant. s. il-
 li rectores et vica-
 rii recipientes om-
 nes puentus ecc-

lesie. et dic teneat-
 ur de iure qd vult
 ut ipsum sequant-

onera ad que spe-
 ctant emolumenta
 ff. de re. iu. l. em na-
 turam. l. de cas.

tolle. l. i. s. pro ser-
 uo. de reg. iur. c. q.

sentit. lib. vi. cum concor. ibi positis. per Johan. an.
 et Dy. Et circa hanc materiam vide notata per Jo.

de athona in constitutione Octoboni Improbam.
 ver. tenentur.

g Porro. que scilicet sufficiat ad huiusmodi re-
 parationem.

h Inter debita. scilicet ipsius defuncti. et sic ha-
 bes hic quod beneficiatus potest esse debitor ecclesie

cui preest. et ad hoc facit de pecul. cle. c. vlti. et de
 reb. ecclesie. non alienan. c. si quis presbyterorum. vbi

de hoc in glo. si. xii. q. ii. monemus vbi de hoc.
i Semper tamen. quarta pars.

k Facultates ecclesie. fm quarum consideratio-
 nem hec reparatio est facienda: qd in beneficio pin-

guisior requiruntur edifica magis sumptuosa quam
 in beneficio minus pinguis sicut et in ornamentis ecc-

lesie. ad quod vide que leguntur et notantur de cele-
 bration. missa. c. i. in clemen. s. in multis. vbi de hoc.

ver. indecentibus. per Jo. an.
l Parrochiani. hec est constitutio Roberti

wynchellsee et habet tres partes. In prima re-
 citat causam sui statuti. In secunda sibi volumus.

procedit ad statutu. In tertia sibi cetera. ponit cer-
 tam limitationem quo ad non expressa in ipso statuto.

m Ecclesiarum. s. parrochialium.
n Decetero. hoc idem dicit qd forsan prius erat du-
 bium de his que hic deceduntur.

o Defectibus. sup. reformatis siue reparandis
 vel reficiendis.

p Inter rectores. sup. vel vicarios vbi forsan ex
 ordinatione vicarie vel compositione onus ecclesie

statutum translatum est in ipsum vicarium.
q Ambiguitas. id est dubitatio maxime quando

sura vel rationes applicari possunt ad vnam partem
 vel ad aliam fm ea que leguntur et notantur. de iudi. c. j. li.

vi. vbi de hoc. ver. ambiguum. per Cardf. Quoad
 ambiguitas est in oratione ut ibi. Alio te eacidez ro-

manos vincere posse. Et ibi. Si omnes consenses
 rint: ego non contradico. prout est in fallacia amphi-
 bolie de qua notatur per glo. ff. de rebus dubijs. l. in
 ambiguo. Potest etiam ambiguitas esse in verbo vel
 in dictione. ff. de leg. et senatuscon. l. in ambigua. ff. de

**chiali oppor. tunc hic an
 notata: reperiat.**

U Parrochia-
 ni ecclesiarum

singularum nostre Can-
 tuariensis. provincie sint

decetero certiores de
 defectibus ipsos contin-

gentibus ne inter re-
 ctiores et ipsos ambigui-

tas generetur tem-
 pus successu.

Uolumus decetero et pre-
 cipimus quod teneantur

invenire et omnia infe-
 rius annotata videlicet

legendas: antiphona-

am ad eos pertinet constructio siue reparatio navis
 ecclesie. sicut dixi. s. eo. c. p. x. ver. defectus ecclesie.

u Teneantur. s. parrochiani.
v Invenire. suis sumptibus.

w Legendas. id est librum in quo scribuntur les-
 ctiones in officiis matutinis legende que quandoq.

sumuntur de prophetis ut puta Isaia in adventu
 quando agitur de temporali nisi in secundo nocturno

no diebus dominicis quando leguntur lectiones de
 sermonibus aut maxime episcopi videlicet dominica

prima et secunda. aut Augustini videlicet domi-
 nica tertia vel quarta. In tertio vero nocturno legi-

tur lectiones de euangelis et approbatorum doctorum
 omelias. Et idem fit in feriis quattuor temporum

que contingunt in adventu. In die vero natalis do-
 mini tres prime lectiones sunt etiam de prophetia

Isaie. Lectiones vero secundi nocturni sunt de ser-
 mone Isidori episcopi. tres vltime lectiones sunt de

omelias. Sic etiam in die Epiphanie tres prime le-
 ctiones sunt de prophetia Isaie. medie lectiones de

sermone beati Leonis. Per octavas sunt lectiones
 de sermonibus diversorum doctorum scilicet Leonis

pape aut Basilii episcopi. Quandoq. lectio-
 nes huiusmodi sumuntur de epistolis Pauli: ut puta

a dominica prima post octavas epiphanie usq. ad
 dominicam in septuagesima. quo die leguntur tres

prime lectiones de libro Genesis. Et sic consequen-
 ter usq. ad primam dominicam quadragesime. Ab

die vero lectiones sunt de sermonibus beati Johannis
 episcopi. Dominica prima quadragesime sunt

lectiones ser. de sermone beati Leonis pape. Per
 ebdomadam vero sunt lectiones de sermonibus

diversorum doctorum. Dominica secunda leguntur
 tres prime lectiones de libro Genesis videlicet hy-

storia Isaac et sic per totam ebdomadam. In do-
 minica tamen sunt medie lectiones de sermone beati

Johannis episcopi. Dominica tertia legitur les-

Dulcisio.

Uersus.

etiones libri Beneficij de hyfioria Joseph et per totam ebdomadam. In dominica vero sunt medie lectiones de sermone beati Johannis episcopi. Dominica quarta leguntur lectiones de libro Exodus per totam ebdomadam cum medijs lectionibus. In dominica de sermone beati Joannis episcopi. Dominica in passione et in ramis palmarum legitur lictio remissa et per totam ebdomadam cum medijs lectionibus de sermonibus Johannis et

rium: gradale^b psalterium: tropicū^b ordinale: missale: manuale:

Adaximi episcoporum. Feria secunda post octavas pasche legitur Apocalypsis. et sic subsequenter usque ad feriam secundam ebdomade quarte quo die legitur epistola beati Jacobi. Et per totam ebdomadam infra octavas ascensionis domini leguntur lectiones de actibus apostolorum. Dominica prima post festum trinitatis legitur liber Regum inchoata hyfioria. In principio legitur liber Ecclesiasticus. In hyfioria Si bona legitur liber Job. Durate hyfioria Ideto dñe. legitur liber Thobie. Cum venerit hyfioria Adonay: legitur liber Judith. Luuenteatit hyfioria Adaperiat legitur liber Machabeorum. Idetremo in hyfioria Ad dñm. legitur propheta Ezechielis. Ceteris vero temporibus leguntur lectiones aut de sermonibus aut omelias aut vitis sanctorum excepto die comemorationis animarum quo die leguntur lectiones libri Job videlicet prima Job. vii. secunda et tertia Job. x. quarta Job. xlii. quinta et sexta Job. xliii. septima Job. xviij. octava Job. xix. et nona Job. x.

Antiphonariū. sic dictū ab antiphonis in illo libro contentis. Et dicitur antiphona. i. contra psalmum sonans. vel quia pars vna illius cantatur ab vna parte choris: alia ab altera. et dicitur ab anti quod est contra et phos nos quod est sonus in Janueū. vel in papiam. Antiphona grece dicitur vox reciproca duobus choris alternatim psallentibus. Et nota quod tale antiphonarū nō solum continet in se antiphonas prout ipsa dictio nude sonat sed etiam continet inuitatoria/hymnos/responsoria/versus/collectas/capitula et alia que pertinent ad decantationem horarum canonicarum tam p matutinis/prima/tertia/sexta/nona/vesperis/et completorio. De psalterio non loquor quia de eo infra fit mentio et.

Gradale. sic dictum a gradalibus in tali libro contentis. Strictē tñ ponit gradale p eo quod gradatim ponit post epistolam. hinc tñ ponit pro libro integro in quo contineri debet officia personarum aque bñdictione missarum inchoationes siue officia. hinc tñ cum versibus gloria in excelsis/gradalia/alleluya/et tractus/sequentie/symbolum cantandum in missa/offertoria/Sanctus/Agnus/communio et. que ad chororum spectant in missa solemniter decantatione.

Psalterium. i. liberum in quo psalmi continentur. **T**ropicū. i. liberū sequentiarum: et hoc necessarium est quādo sequentie nō habent in gradalibus.

Ordinale. id est liberū in quo ordinatur modus dicendi et solemnizandi officium diuinum.

Missale. i. liberū in quo continentur oia ad missas singulis diebus dicendam pertinentia.

Manuale. sic dictum a manu quia assidue habet ad manum et in eo continentur oia que spectant ad sacramentorum et sacramentalium ministracionē. Item benedictiones tam fontium quam altorum sicut in vsum ecclesiasticum benedicens eorum et hic in hoc loco manualis nuncupatione puto etiam contineri ea que sunt vltima in processionalibus ecclesiasticis quādo cumque fiendis ut sic etiam liber processionalis dicatur manuale licet hic de eo non fiat mentio specialis. In iure tamen ma-

nuale sumit pro quodā beneficio siue quodā portione que obuenit clericis deseruientibus in officio ecclesiastico ut puta in distributionibus quotidianis que sunt inter pbendatos in ecclesijs quibus sunt residentes. Item in annuerialijs et alijs distributionibus

calicē: vestimentū: principale cum casula: dalmatica: tunica: et cum capa

huiusmodi que solent fieri in certis ecclesijs prout not. per hostiē. extra de verb. sig. colly. ver. manualia. **C**alicem. aduerte quod ea que pcedunt et que subsequuntur ptenere debent ad inuentiones parochiano et ponunt in hoc capitulo in numero singulari vix hoc modo. Ordinale/missale/manuale/calicem et. Et quo videtur quod parochiani nō tenent ad plura de eodē genere inuentionē quā hic expressa etiam si ecclesia eis indigeat: et sic ut videtur in alijs quibuscumque. Preterea que hic ponuntur et exprimunt onus ea inuentionē ptenere ad curatū vel ad eum qui recipit prouentus ecclesie turba illud. Et admoda quā sentis longas onus emolumentis. Et ad hoc facit clausula posita in fine huius. c. que vult quod cetera hic nō expressa ptenant ad rectorē vel vicariū et. sicut consuetudinem in ea parte approbatam posset tamē in hoc casu satis consonanter iuri dicere quod ista locutio singularis contineat in se etiam pluralitatem in eodē genere sicut alio videmus in casu legis si quis ita. si quis filio. ff. de testa. tuto. vbi patet quod pater datus tutorē filio in singulari videtur etiam dedisse pluribus si plures habuerit. Et ad hoc facit lex serui. ff. de verbo. signi. vbi patet quod singularis locutio extenditur ad plures eiusdē sexus. Cui sententie concordat quod legitur. ff. de leg. i. l. qui filius. §. si quis ita. de leg. ii. l. si plures. Eadem enim ratione qua parochiani tenentur prouidere suis sumptibus de singulis hic specificatis in singulari: eadem ratione tenentur prouidere de pluribus si ecclesia pluribus indigeat. Nam et numerus singularis verificatur etiam in pluribus cum a iure proferatur ut hic. ff. de negotiis. l. i. §. primo et l. i. §. homines. ff. de bonorum raptorum. Nec quoque est indiffinita prolata a consuetudine prouinciali que vicem legis habet regulam tradere cupientis. Unde equipollet suo vniuersali sicut ea que notantur per Cardinalem. de electione. capitulo vi circa. ver. ecclesiasticorum. libro. vi. maxime cum sit eadem ratio omnium contentorum sub dictione indiffinita posita sicut ea que notantur per Dy. de regulis iuris super rubrica. lib. vi. Et hic vide quod dicam. i. eodem capitulo. ver. finem principalem.

Vestimentum principale. id est pro festis principalibus: et ex hoc quod specialiter statuit de vestimento principali inuentione per parochianos videtur eos exonerare in alijs vestimentis. videlicet pro usu dierum ferialium inuentionis. Nam quod in vno specialiter dicitur in alijs videtur esse negatum ff. de conductio. et demonstratio. l. cum ita legatum. ff. de leg. i. cum lex. Consuetudo tamen in talibus attendenda est. ut dicitur. i. in fi.

Casula. id est planeta qua induitur presbyter celebraturus missam. Et dicitur casula quia ad instar parue case totius hominē tegit sicut Janueū.

Dalmatica. i. veste sacerdotali vel diaconali. sic dicta quia primo in dalmatica regione contexta est.

Tunica. Tunica dicitur antiquissima vestis quasi tonica quia in motu incidit sonum facit. Et est proprie tunica de pellibus sicut Janueū. Hic tamen ponitur pro veste subdiaconali qua vestitur in officando sacerdoti ad missam.

Cappa. sic dicta quia totum hominem capiat.

Versus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

An choro. l. illo loco ecclesie ubi canunt qui in choro sunt. Chorus namque est multitudo in sacris collecta secundum Januensem. Sacerdos enim extra tempus missae dum exercet divina officia presertim dum ministrat incensum ad altare vel dicit collectas videtur capere.

b Appendicis.

scilicet amictibus albis cingulis manipulis et stolis.

c Frontale. id est apparatus pendens in fronte altaris qui apparatus albus dicitur palam de consecratione. distans. scilicet capso altaris.

d Magna altare. scilicet illud ad cuius honorem ecclesia est dedicata. Et solet huiusmodi altare collocari in choro tanquam in solenni loco ecclesie.

Et ex hoc quod dicitur de apparatu magni altaris per prophetas inveniuntur videri de altis in nuere presertim ea que leguntur et nota. et de presump.

e Tribus tuellis. duobus. scilicet. ponentis super altare subtus corpale. Tertius vero erit ad usum lauatores pro manibus tergendis. Sed canon ut videtur requirit quattuor tuellos in altari. de pse. xl. c. si per negligentiam. Et ideo secundum consuevit super duos tuellos duplicatur corpale ut sic sint quattuor linteae.

f Trisa superpellicia ad usum scilicet trium ministrorum ecclesie videlicet sacerdotis diaconi et subdiaconi.

g Rochetum. quod differt a superpelliceo. quia superpellicium habet manicas pendulas. sed rochetum est sine manicis et ordinatur pro clerico ministraturo sacerdoti vel pueris ad opus ipsius sacerdotis in baptizando pueros ne per manicas ipsius brachia impediuntur.

h Pixidem. supple cum clausura.

i Honestum. videlicet ex eorum argento vel alia materia decenti.

k Osculatorium. scilicet pacis ad missam.

l Fontem. scilicet baptismalem.

m Imagines. scilicet sanctorum quoniam sunt contemni de sed reuerende. de conse. dist. iiij. venerabiles. Sunt namque tales imagines et picture sanctorum libere et scripture laudum. de conse. dist. iiij. perlatum. Ipsarum tamen imaginum pictura non est adoranda sed res per ipsam representata sicut patet dicto. c. venerabiles. c. perlatum.

Et nota quod triplex fuit ratio institutionis imaginum. Una est ad instructionem rudium qui eis quasi quibusdam libris edoceri videntur. Secunda est ut incarnationis misterii et sanctorum exempla magis in memoria nostra essent dum quotidie oculis nostris representant. Tertia est ad excitandum deuotionis affectum que ex visis effigies eius excitatur et ex auditis. Scias tamen secundum Iohannem. quod adoratione latrice non licet adorare imagines sed adoratione dulce sit. Et enim latrice cultus solum deo debetur. Sed dulcia est seruitus que debet creaturae. unde versus. Dulia sit seruo. debet latrice christo.

Vel sic. Honoratis dulia: latriciam dicit omnipotens. Adoramus itaque deum ipsum super omnia diligendo. credendo in eum sacrificium illi offerendo. et super omnia reuerentiam exhibendo. Sed adoramus crucem et imagines reuerentiam exhibendo non in

ea credendo vel super omnia diligendo vel sacrificium impendendo. Nam hoc esset idolatria et recedere secundum Archiepiscopum. dicto. c. venerabiles. Sed quero an humanitas christi sit adoranda cultu latrice? Dic quod habendo respectum ad humanitatem christi in quantum sit creatura non obstante quod est verbo unita non est et adoratio latrice exhibenda. Dicit enim glossa super illud psalmi. Adorate scabellum pedum eius et cetera. quod caro christi adoratur a nobis non adoratione latrice que solum creatori debetur: sed illa que dulcia dignitas est. Et dicitur per dulia quasi supra dulia ad latriciam accedens. Si autem habeat respectus ad verbum cum quo una adoratur.

rum. pixidem pro corpore christi. honestum velum. quadragesimale. vexillum pro rogationibus campanas cum chordis. feretrum pro defunctis. bas pro aqua benedicta. osculatorium. cancellabrum pro cereo paschali. fontem cum seruira imagines in eccle-

stione christi humanitas adoratur. Sic humanitati christi latrice cultus debetur. Una namque adoratione adoratur suppositum et natura ita quod natura per suppositum. Christus autem est nomen persone in duabus naturis secundum Damascenum. lib. iiij. c. iiij. Et ideo una et eadem adoratione adoratur christus et eius humanitas. Quare dicit Augustinus Ego in christum diuine carnis immo perfectam in christo humanitatem ideo adoro quia a diuinitate suscepta et diuinitati unita est ut non alium et alium sed unum eundem deum verum et hominem verum dei filium esse cōfitear. Denique si homines sepaueris a deo illi nunquam credo neque seruo. velut si quis purpuram vel oradema regis facies inueniat. nam ea non conabatur adorare. Cum vero eis rex induit fuerit periculum mortis incurrat si ea cum rege quis adorare contempserit. Ita etiam in christo diuina humanitas non sola vel nuda: sed diuinitatem unitam. scilicet unitam dei filium dei verum et hominem verum si quis adorare contempserit eternaliter morietur. Sed nunquam imago christi sit adoranda cultu latrice? Dic quod si consideretur imago. put est quedam res sic nullus honor sibi debet sicut nec ligno vel lapidi. Si autem consideretur ut imago. tunc quod idem mori est in imagine in quantum est imago et imaginatum: unus honor debet imaginati et imagi nato. Et ideo cum christus latrice adoratur eius imago debet similiter latrice adorari. Nec obstat. Erodus. xxvj. ubi dicitur non facies tibi imaginem nec sculptam similitudinem: quia illud pro eo tempore erat prohibitum quo deus humanam naturam non assumpsit. Tunc enim cum deus omnino spiritus esset infigurabilis erat. Secus autem est postquam naturam assumpsit humanam. Sed ecce de cruce christi utrum sit adoranda adoratione latrice. solum dubitari. Pro quo dicit quod honor siue reuerentia non debetur nisi rationabili creature. insensibilis namque non debet nisi ratione nature rationabilis et hoc dupliciter. Uno modo in quantum representat naturam rationalem. Alio modo in quantum est coniunctum quocumque modo. Primo modo solent homines venerari imaginem regis. Secundo modo eius vestem. utrumque autem venerant eadem veneratione qua venerantur ipsum regem. Sicut ergo querat de cruce in qua christus fuit crucifixus utroque modo est a nobis veneranda. vno scilicet modo in quantum representat figuram christi extensam in ea. Alio modo ex contractu eius ad christi membra et ex hoc quod eius sanguine est perfusa. unde utroque modo est adoranda eadem adoratione cum christo. scilicet

Questio.

Questio.

Ratio institutionis imaginum triplex fuit

Versus.

adoratione latrice & ideo crucem alloquimur & besca mur quasi ipsum xpm. Si autem loquamur de effigie crucis xpi in alia materia scilicet lapidis vel ligni sic veneramus crucem tantum vt christi imaginem quam veneramus adoratione latrice vt dictum est. **S.**

Quidā tñ dicunt qerux ipsa xpi in qua pepedit xps inctuz est res qdam non adoraf eadem adoratio ne scilicet latrice cu verbo cum nō pti neat ad personaz verbi quasi pars eius. Sed adora tiōe yperdulle i quantū est res qdam xpi fñz **Tho.** matrū vero xpi nō debetur honor la tric pro eo qd est pura creatura qz tamen est mater de qd est quoddā excellētissimū ita q excellētis pure creature cōuente nō pōt ideo sibi cōuente nō tñ honor dulle sed etiā yperdulle. Sanctorū quodq reliquie a nobis venerande sunt. nam vt dicit Augustinus qui dā aliquid afficit ea que de eo relinquit post mortē venerant nō tñ corpus aut partes corpis sed etiā aliqua exteriora vt vestes & similia. manifestū autē est q sanctos de venerari debem tanq xpi mēbra filios & amicos & intercessores nostros & ideo reliquias sanctorū qualescūq in eorū memoriam honore congruo venerari debemus nam & ipse xps huiusmodi reliquias conuenienter honorat in p̄sentia earum miracula faciendo. ar. ad hoc extra de reliq. & venerationē sanctorum in antiquis lib. vi. & in clemen. per totum.

a In ecclesia. i. in corpore ecclesie. **b** Imaginem p̄ncipalem. i. illiū sancti ad cuius honorem ecclesia cōsecrata est. qd intellige vbi talis imago est imaginabilis. nam vbi talis ecclesia fundata est in honorem oim sanctorū nō puto posse vnam imaginem fieri omnes sanctos representantem. sed aut oportet plures fieri aut nullam. Sic etiā vbi ecclesia cōsecrata est in honore plurimū sanctorum vt puta Petri & Pauli / Cosme & Damiani / Cornelij & Cipriani / & aliorū huiusmodi imaginū vbi plures requirunt. **U**idet q nōn. qz hoc foret extēdere legem sed nō est nostrum extēdere legē. vt. l. si p̄o. §. de viro. ff. solu. matr. & de testa. mll. l. q cōstituti. & ad municipali. cōstitutionibus ergo &c. Itē statuta sunt stricti iuris. Iust. de acti. §. actionū. Sed in hīs que sunt stricti iuris casus nō expressus habet pro omisso. ff. de verbo. oblig. l. qquid astringende: & casus omisso iuris cōmunis dispositioni relinquit. ff. sol. ma. l. si cū dotem. in p̄m. & de li. & posthul. cōmodissime. **E**cōtra tamē videt nā statuta sunt ius ciuile. ergo extēdunt de similibus ad similia. ff. de leg. l. nō possunt & ibi hoc notat glo. in cōsuetudine. & est casus in lege de quibus. eo. ff. in p̄n. & l. que sit lōga cōsue. l. j. Itē stipulatio est stricti iuris & tñ recipit interpretationem extēsuā. ff. de verb. ob. l. si ita stipulatus fuero per te nō fieri. dicit itaqz q statuta bene extēdunt ad ea sine quibz in eis disposita nō possent cōmode foret effectū. ar. ad hoc. d. l. si ita stipulatus fuero per te. & ff. de arb. l. nō distinguem. §. de officio. de sur. oim. tu. l. ij. de p̄ca. l. ad rem. & l. ad legatū. Sic quoqz i casibus qbz est eadē ratio sit extēsiō qñ casus occurrē

lia^a imaginem^b p̄ncipalem in cancello. clausuram cimiterij. reparationem nauis. ecclesie interius^c & exterius^d. tam in imaginibus^e q in fenestris vitreis. reparationem librorū & vestimentorū quan

tes p̄ ius cōe nō sunt decisi vt hic in casu nostro & sic stat. d. l. de quibz. in p̄n. & l. q sit lōga cōsue. l. j. & ita dicit intelligi glo. in d. l. nō p̄nt. Si tñ casus occurrēs esset decisi p̄ ius cōe tñ absq extēsiōne stabit dīsp̄ositioni iuris cōis. Et sic stat illa iura que volūt q nō est nostrū iura extēdere & in casu isto l3 constituto loquat in singulari d3 tñ intelligi pluraliter. ar. eo q scriptū. §. e. ver. calcem.

Docunqz contigerit ea de reparationibz indigere. Cetera autē omnia^h tam in reparatione cancelli q in alijsⁱ hic nō expressis^m scdm diuersasⁿ consuetudines approbatas^o a locor rectoribus^p & vicarijs^q seu

nō est nostrū iura extēdere & in casu isto l3 constituto loquat in singulari d3 tñ intelligi pluraliter. ar. eo q scriptū. §. e. ver. calcem.

c Clausurā cimiterij. propter porcos & animalia alia q possent illud deturpare. Sūt enim cimiteria circa ecclesias ab alijs locis diuidenda. xij. q. j. c. l. i. p̄m. & circa ecclesia maiorē cōtinebit cimiteriū. xl. passus. Sed circa ecclesias minorē p̄tinebit. xxx. passus. xvi. q. lxxi. sicut antiquit. Et in cimiterio nō debet poni edificia nisi clericorum. xij. q. j. c. necessaria.

d Reparationem. i. refectionē & idem intelligas de noua constructione quando opus erit. **e** Nauis ecclesie. i. corpis ecclesie siue filius partis q est cancellū est & qd hic dicit reparationē nauis ecclesie p̄tinere ad parrochianos intellige de cōsuetudine. Secus tñ de iure cōi vt dixi. §. e. c. p̄t. §. defect. ecclesie. Et not. q ad hāc reparationē cōtribuere debet nobiles & ignobiles. fm Joan. an. extra. e. c. j. vbi dicit quod non credit quod possit excusari aliquis licet velit renunciare vsui ipsius ecclesie.

f Interius. i. i dealbatiōe parietū. Itē i sedilibz^p paradijs & alijs hmoi que p̄tinet ad decorē ecclesie. **g** Exterius. scilicet in coopertura. **h** Imaginibus. i. crucifixi & aliorū sanctorum. **i** Cetera. Tertia pars.

k Dia. & sic vniuersali intelligit. nā q omne dicit nō exil excipit. xij. d. si romano. ff. de ferui. v. p̄d. l. si ferustus. ff. de damno infect. l. damni. §. emptor. ff. de leg. l. l. si cū edes. L. mandati. l. a procuratore. ff. de leg. l. l. exterioribus. & l. iulianus. in p̄ncip.

l Alijs. i. ad vsum ecclesie necessarios. **m** Nō expressis. Et sic exp̄ssio aliquorū facit intelligere q nō sit idē in alijs nō expressis. facit ad hoc et de decimis. c. ad audientia. de p̄sump. c. nonne. **n** Diuersas p̄suetudines. q forsan interpretant in uentionē altariū rerū hic nō exp̄ssari p̄tinere ad curatum vel forsan ad parrochianos. Talis namq cōsuetudo que certam interpretationem alicui dubio prebet non est mutanda. ff. de leg. l. in fine. cum. l. sequeuti. extra de consuetu. c. cum dilectus.

o Approbatas. de qbz potes videre plura supra de cōsue. sup rubi. p̄ Jo. in no. Et intelligo illā p̄suetudinē esse approbatā in qua p̄currūt req̄sita ad esse cōsuetudinis dū tñ sit rōnabilis & legitime p̄scripta. **p** Ad dic vt leg. & no. et de cōsue. c. ultimo. Et ibi videas glo. penul. & si cum docto. super additis. **q** Vicarijs. potes hoc intelligere vt. i. vbi sit rector & vicarij i eadē ecclesia q sup̄ de qbz hic loquitur fiat cōster iter eos saltē bz q̄titate bñficij vñl & aliter. **r** Vex intelligas vbi nō est ordinatio certa ad quē spectabit reparatio talis vñl iūstratio hmoi sumptuū. Ad qd no. p̄ Jo. an. & alios. et. c. i. c. l. Si enī cōstet hoc on^o p̄tinere debere ad rectore istodum vñl ad vicariū in solidū tñ hēc littera legi debet sic vt referat cuiuslibet fm onus sibi incumbens.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Ad quos pertinet. hoc dicit ppter eos forsan qui nec sunt rectores neqz vicarij. Et tñ de cōsuetudine vel cōpositione vel ordinatione aliqua prouiso aliquid rerū hñc nō expressari ad vñ ecclie necessarias. ruz pñet ad tales q neqz sunt rectores neqz vicarij.

De cōsuetudine potesponere exē plū in parrochia nls multaz ecclie scilicet oia inue nñt exēpñs duo bus cereis quos inueniet curatus. Et in qbusdā ecclie etia parro chiani inueniunt oia luminaria ecclie etia repa rant cācellū z oia sustinēt que ad ecclia interi⁹ z ex teri⁹ pñet sicut satis pñat in mul tis ecclie Lond.

De cōpositione etia pōt tale on⁹ ad proclianos spectare vel alios prout est videre in ecclie parro chialibus erectis vel collegiatis in qbus procliani onerant forsan ad certa inueniēda siue reganda ce teris pñetibus ad ipsum collegiū. Et idē cōtinge re pōt ex dispositione vltime voluntatis alicui⁹ des functi qui forsan de suis possessionibus aliqua dispo suit in vsum ornamentozū alicuius ecclie z augmē tationem cultus diuini in eadem fore per suos he redes perpetuo ministranda.

In omnibus scilicet necessarijs de quib⁹ in hac constitutione non fit mentio.

Reparari. id est iterum vel retro parari.

Diuisio.

Statutus. Hec est constitutio Symonis Mepham. Et habet duo dicta. In primo statuit circa inquisitionē capiendā super defectibus domo rum ac altarum rerum ecclesiasticarum. In secundo ibi integram statuit q pecunia estimata z limitata ad reparationem huiusmodi defectuum fideliter cō uertatur in vsum huiusmodi z non alium.

Inquisitio. que fieri pōt nō solū ad impetrato rem alicui⁹ cui⁹ interest sed etia iudicis officio. arg. eozū que legunt i oñōne octoboni improba. vbi ap paret q ordinarius etia nullo petere pōt facere do mos ecclie agrue repari de fructib⁹ ipsi⁹ bñficij. Et pōt talis inquisitio de qua hic loquit fieri etia nulla fama precedente. Ratio est q nō sit ad amouendum psonas sed ad corrigendū siue emendandū defectus sim ea que legunt z no. c. de ecclia bñf. sine dñi. cōfer. c. vñco circa mediū. de collu. dete. c. ij. Et sic no. p. dñst. d. c. vñco. ff. ma. rime. Et hoc verū est etia in inquisitione specialī que fit contra certā psonā.

Am in inquisitione gñalissima q fit in cōcilio gñali v. prouinciali. Itē in inquisitione gñali que fit circa sta turum vñtus ecclie castri v. ciuitatis nō requiritur fama precedat sicut notat Jo. an. c. de accus. c. quas lter. ij. v. puenit. Unde in talib⁹ inqib⁹ nō requiritur fa ma pcedat sufficit pcessū formari d plano z sine stre pitu z sine figura iudicij marie vbi pcedit ex officio mero fm ea que not. per Jo. an. in no. c. de postul. prela. c. ij. r. regit⁹. Et circa hāc materiā videas que scripsi. s. de cōsili. c. exterior habitus. ver. inquirant.

Domozū de quib⁹ dixi. s. e. c. ij. s. domos ecclie.

Altorū sup. bonoz pñentū ad ipsos bñficioz onus z reparationē vtpura cācellū libroz muroz fossarū septū clausurarū z aliorū huiusmodi.

Ecclie statuta. quod dñs. nā ista lra in dñst. in te loquit. vñ gñaliter debet intelligi. c. de plug. lep. oñ.

c. ij. vbi de hoc glo. antepenul. ff. de aleato. l. i. s. penl. i. Alterius preiudicium. vtpura obtinentis illud beneficium si viuat aut executorum vel administra torum bonorum suorum si mortuus sit.

h. C. Utros fidedignos. vtpura artifices quibus in

super defectib⁹ domo rū aut aliorū ad bene ficiū ecclesiasticū h spectantiū decetero fa cienda valeat in alte rius preiudiciū nisi fiet per viros h fide dignos i forma iuris iuratos m ipso ad hoc cuius iter est primitus euocato

his q ad artē suā spectat fides ad hñbēda est. l. de re. mli. l. semel. l. ij. aut. de nō ali. s. q. autem. col. ij. vbi patet q i est mtiōe fñda edifi ciorum dñtorū ruinosozū vel als totaliter ablatoz recurrentū est ad mechanicos ar tifices vna cū su peruisione vñorū ecclesiasticorum. ex quo etia textu fundari pōt illa pñctia fm quā

cōsuevit mandari vt in talib⁹ inquisitionib⁹ recipiā tur tam clerici q layci maiorē in ea parte noticiam habentes. ruz aut dñcant fidedigni potes colligere et de testi. c. testimonij. z. c. l. ex quadā. q mti. accus. pos. c. in sup. l. q. vñ. matrimonij pōt. z. c. testes.

In forma iuris. vt scilicet turent se non priuato odio neqz amicitia neqz pro aliquo commodō quod habuerunt v. habent vel habituri sunt deposituros. extra de testi. c. quotiens. vbi de hoc videas.

Iuratos. simile habes aut. de nō ali. s. q. autē. n. C. Lulus interest. vtpura ipso beneficiati si viuat vel als executorū suorum si mortuus fuerit.

Primus. t. anteqz procedat ad inquisitionem.

Euocato. s. p. citationem legitimā. Illi namqz qui interesse habent citādi sunt qñcunqz tractatur de eozum preiudicio. ff. de adopr. l. nam ita. z ibi p. dñs. curā. z intellige q si ille cuius interest sit certus des bet citari in specie. Alioquin si incertus sit debet ci tati in genere. de elec. c. fin. lib. vi. l. si ab hered. se abist. auten. si omnes. z. l. i. s. c. dñs. ff. si cui plus q per. l. fal. z. c. si. et tra qui matr. accus. pos. de malo. z obedi. inter quatuor. cū glof. z ibi plene per Jnn. dñst. z Jo. an. z eo. t. c. fi. z nota q etiam omnes quozum interest citādi sunt in genere qñ iudicis offi cium implozatur seu per modū actionis proponit. secus tamē est qñ proponit certat p pñia actio: nam tunc iudex nō tenetur citare nisi specificatos. not. dñ cto. c. fina. de malo. z obedi. per Jo. an. in no. Sic itaqz patet q presens debet esse is contra quem formatur inquisitio nisi se per contumaciā absentauerit. z exa ponenda sunt illa capitula de quibus fuerit inquisi tio faciēda z. de quibus legi extra de accus. c. quas lter. ij. s. debet. in hoc tamē casu quādo videlicet in a quisitio capitur potius super statutum rerū ecclie q ad amotionem persone sufficit capitula edī in ge nere licet nō in specie fm quosdā. circa quod vide no tata p Jnn. de purga. ca. c. acceptim⁹. z ibi p. dñst. nec in hoc casu dñbit exceptio cōtra testes. arg. eoz que legunt z no. de re iudic. cum J. z A. in fi. z nota. extra de elec. c. per inquisitionē. glo. i. vbi etia nota tur q si is contra quem inquisitur sit absens per cō tumaciā potest procedi ad inquisitionem lite non contesta. quod satis conceditur vbi nullus profes quitur sed agitur officio iudicis. de procurato. in no stra. de purga. ca. caplo. i. fm dñst. p. dñst. z Abbas dicunt quod in generali inquisitione non fit litis contestatio. In specialī vero vocabitur is con tra quem proceditur qui si ventens responderit has

bebitur pro contest. Si sit contumax potest procedi contra eum absq. litis contest. extra vt lit. nō cōtest. c. qm̄. s. i. n. et alij vbi de hoc. et circa hanc materiā vbi de nota. Archid. l. i. q. j. c. deus omnipotēs. et extra de testa. c. cum olim. glo. j. ad si. per Innocen.

a **E**ntegram.

Secunda pars.

b **E**stimatio nem. hoc ideo dicitur qz inquisiti in casu huius constitutionis estimare debent pro quanto defectus reperti possent agnoscere parari quoz octa seq. poterit iudex qui inquisit. ff. si mēsoz. fal. mo. d. r. l. si duobus. s. com. petit. in si. et si per dolum vel latam culpā iniusta estimatio fecerint tenebuntur parti lese ad interesse sicut patet eodem titulo. l. vltima.

c **R**epertozū. per inquisitos. scilicet licet vel alios vt sequitur.

d **I**nquisitionē. supple capta iudicis auctoritate. **e** **C**ompositionis. qz forsan partes inter se conveniunt de aliqua certa summa soluenda nomine reparationis.

f **F**acta extiterit. scilicet estimatio huius defectuum. **g** **D**yocesanus. sic ergo inferior videlicet archid. non poterit vigore huius constitutionis exequi id quod sequitur. si simile habes in constitutione Octoboni improbam. vbi patet qd licet archidiaconus possit monere beneficiatū vt faciat congruā reparationē solummodo competat vt de fructibus recipiat tantum quantum sufficiat ad reparationem huius defectuum.

h **C**onverti faciat. per cēsuras ecclesiasticas et alia iuris remedia etiam per sequestrationem fructuum sicut nota. dicto. c. improbam. ver. cessaverit. et ver. fructibus. per Jo. de athona. et sic habes hic qz pecunia soluta alicui beneficiato ad reparationē faciendā cōverti debet in illum usum et nō in aliū. factū ad hoc ff. de reb. eo. qui sub tu. sunt. l. magis. illud. ver. ne tamen. de administ. re. ad clui. pert. l. j. cum similibus.

i **I**psum arbitrio. supple iusto. Alioquin appellationi locus foret. arg. ad hoc. ff. de operis lib. l. si libertus. l. de contrahē. emptio. l. si. Et notatur extra eo. ti. c. i. ver. permittant. p. Johan. in novel.

k **I**cet parrochianus. hoc est constitutio Johannis stratford. Et habet duo dicta. In primo ponitur statutum. In secundo ibi. Ad quod. adijciatur modus exequendi dictum statutum.

l **A**lij. s. non religiosi.

m **Q**uicunq. supple clerici vel layci. Nam constitutione archiepiscopi edita in concilio prouinciali ligantur omnes de prouincia. de sentē. excō. c. romana. s. porro. cum glo. Jo. an. ibi super. s. sententia.

n **P**ossessiones aut predia. In quo differunt ista habes. ff. de verb. signi. l. questio. s. fundo.

o **R**edditus. cuius nomine prectum non continetur. ff. de leg. i. l. codicillis. s. j. **q** **Q**ue autem continentur nomine redditus et que est differentia inter redditus et fructus nō. de elect. c. generalis. ver. redditus. per Johan. et Archidia. lib. vj. Item que est

differentia inter redditum fundi et usum fructum fundi habes. ff. de usufruct. leg. l. fundi. Et quod nomine redditus contineatur partus ancille non tamen est in usufructu habes. ff. ad trebel. l. deducta. s. ad hereditatem. cum glo. ver. non retinebit.

De possessionibus ad ecclesias reficiendas non pertinentibus earum possessoribus pro legitima consuetudine conferant.

Icet prochia. ni et infra. De sententis approbatione concilij duximus statuendum quod tam religiosi quam alij quicunq. possessiones aut predia seu redditus que de gleba reficiendarum ecclesiarum seu

gleba. s. terra gleba.

ra in qua consistit dos ecclesie. et sic hic gleba ecclesie sumitur pro dote ecclesie erit proprius libera. extra de cens. c. j. de cens. c. noui genus. Alia dicitur gleba dicitur durus cespes cuius herba sem Januei.

q **R**eficiendarum ecclesiarum. Et hac lra apparet qz si terre extantes infra parrochiam aliquam pertineant ad aliam ecclesiam sint de gleba siue de dote ecclesie alterius debent tamen contribuere terras huiusmodi obstantes ad reparationem et ornamenta illius ecclesie infra cuius parrochiam sita sunt. nec obstat. c. j. de cens. quod vult terras illas que sunt de dote alicuius ecclesie esse liberas quia verum est quo ad tributum seculare. Secus tamen est in tributo ecclesiastico vt ibi patet. Igitur in casu nostro ad tributum tale quod est ecclesiasticum cum bene tenebitur obtinens tales terras que sunt de gleba vel dote alterius ecclesie. Et hoc quod hic dicitur videtur confirmare notata per Johannem de athona dicta constitutione improbam. ver. ad hoc tenentur. vbi videtur innuere quod onus reparationis ecclesie concernens parrochianos est onus reale dices quod vnusquisq. parrochianus tenetur ad reparationem ecclesie iuxta portionem terre quam possidet infra parrochiam et seminum animalium. Allegat ad hoc. l. vltima. l. de finum. nemi. conce. lib. 2. de omni agro defer. l. penultima. lib. 2. cum concor. ibi allegatis. Dicit etiam quod religiosi etiam exempti ad hoc tenentur arg. l. de sacrosan. eccles. l. ad instructionem. ff. de veteranis. l. vie. Religiosi tamen istud non admittunt seminum. pro quibus facti. l. rescripto. ff. de mune. et hono. s. final. cum glo. Ecce aduertendum est ad ista. Et vt ea melius intelligas scire debes quod quedam sunt predia que mere tributaria sunt quoties casus talis tributi soluedi euenerit et talia onera dicuntur mere patrimonialia quando scilicet ex eis sunt aliquę contributiones ratione ipsarum possessionum sicut legi. ff. de mune. et hono. d. l. rescripto. s. vlti. vbi grata vt quilibet muniat viam ante domum suam hoc est onus domus. vt. l. ediles. ff. de via publica. Item qz recipientes hospites in domo est onus domus. ff. de muneri. et hono. l. iij. s. munus. Et tale onus potest imponi cuiuslibet indigene et etiam forensi ac ecclesijs. l. de ept. sco. et cle. l. de hys. et l. i. iubemus. l. de sacrosan. eccles. nisi ecclesie essent a talibus specialiter liberate quia forsan talia tributa sunt eis specialiter remissa. facti ad hoc. l. j. l. de ept. et cle. Alia sunt onera non mere patrimonialia sed imponuntur personis pro rebus. et dicuntur collecte. Et talia onera non possunt leuari ab ecclesijs. l. de ept. et cle. aut. Item nulla contras. et d. l. de

Dulcisio.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

his. Et sic intelligit. d. l. rescripto. §. viii. in fi. quā al-
legat Johā. de atho. pro religioſ. Ratio eſt qz colle-
cta eſt omnis qz imponit pſone pro rebus. ergo ſi pſo-
na nō eſt ſubdita rōne domiſicij ſi originis nō pōt eſ-
ſe imponi. vt. d. l. reſcripto. §. fi. z. ff. ad mun. l. libertus

*§. sola. ⁊ hec vera
 nisi cōstātur sol
 uereſ collecta ha
 beret sup hoc ſpe
 ciale priuilegiū vt
 dicto. §. sola. vbi
 de hoc p Barth.
 ⁊ d. l. reſcripto. §.
 p. cunde. Ex p
 dictis ſatis appa
 ret q cūz pecunia
 ſoluenda ad onus
 repaſtionis d qua
 hic loquit nō de
 beat impoſit per
 modū collecte ſz
 leuari p modū cō
 tributionis vt hic
 dī q a tali onere
 excuſari nō poſ
 ſunt religioſi qui
 cūqz imo nec epi
 ſcopus. ar. ei⁹ q le
 gis. ff. d. muni. q
 no. l. muner. §. p
 monſ. ſb. nec po
 tteſt. c. ⁊ ſb. per
 Archp. ⁊ Barth.*

Questo.

Sed q̄ro quomodo leuabit ab
 huiusmodi rebus
 gloſ. iſta cōtribu
 tio. dñe ſi agat co
 ram iudice eccliaſtico leuabit p monitiones legiti
 mas & p cēſuras eccliaſticas. ar. ad hoc. ex de cenſ. c.
 cōſiſtātia in ſ. e. t. c. venerabili. & c. ſeq. pñt etiā ad
 hoc cōpelli auctoritate iudicis cōpetētis & p captio
 nem pignoris. l. de capti. & diſtra. pñt. tribuit. cā. l.
 i. l. i. & hoc expedit quando ſunt exempti.

bictlo seu/
vurle fumi
tur.

Seu dote. Idem importat qd. s. dixit de gleba. z sic hec dictio seu/hic ponitur ydempte vel als exponitue. sic als ponit de statu monacho. c. periculo. z ibi. vers. seu. per Archidiacon. lib. vi. z sic verbis multiplicatis idem repetit sicut als notatur de litis contestis. c. exceptionis. vers. seu finita per Innocen. Quandoq. ponitur ampliatue. lxxij. disti. ego lodo vycus. vbi de hoc. Quandoq. disunctue. lxxv. disti. c. viii. Circa quam materiam videas notata p Barthol. ff. de au. z argen. lega. l. si quis ita.

¶ Non existunt. vnde pro illis terris que existunt de iure ecclesie reparande non debet castenens cōtribuere vt hic patet.

Obtinentes. hoc refertur ad tempus huius cō
titutionis.

Imposterum. id est in futurum scilicet post tem
pus huius constitutionis.

In ipsiſ. ſ. parrochijs.

Illibet. f. extra ipsas parrochias. & sic hoc qd hie
iccl^a habet locū etiā in forensibus. pro quo vide qd
otaut. s. e. ver. reficendarum ecclesiarum.

¶ Quenſ onera. ſ. eccleſiaſtica vt ſequitur.

Ipsorum ecclesiam scilicet edificandam repa-
randam aut alie sustentandam.

Dynamēta. q̄ debēt esse decētia s̄m ecc̄lie facultates de cele. mis. c. i. §. in super cū glo. in clemen.

¶ Eis. scilicet parrochianis.

In his. f. onerib⁹ quo ad ecclesyl^l eaz^l ornamenta.

¶ De iure. qz ad hoc tenent p aliquā cōstitutionē
exinde editā sicut patet. s. e. c. vi. parrochiani.

Cōsuetudine, que in diuersis locis artat popu-
lum ad reparationē ecclie sicut notāt docto. et eo. c.
i. et talis cōsuetudo seruāda est. et de symo. cad. ano.

Ad quod cum necesse fuerit censuris ecclesia sticis & alijs iuris remedijs per locorū ordinariorū compellantur.

De immunitate ecclesiarum.

Bonifacius,
E Confugientibus ad
immunitatē ecclesie nō
sunt alimēta neganda:
neq; custodia adhiben
da: sed non nisi per ca
nones est immunitas
concedenda.

Dico infra
Statuim⁹ vt
qui ad immu-
nitatē eccīe fugienti-

tamen respectu personarum. facta ad hoc. *l. de mun.*
l. in quo loco munera sexus congruentia 27. *l. i. lib.*
2. ff. de publicanis. l. imperatores. de cens. l. forma. §.
si vero quis agrum. 2. notatur extra de parro. §. vlt.
prope si. per hostien. in summa.

9 **Q** Contribuere. hec littera ostendit quod loquitur
de onere reali quod exigitur per viam tributi nō au-
tem per viam collecte. 2 huc concoz. **L.** de apochis
publicis. l. i. cum glo. in ver. contribusione.

Porro infra. Hec est constitutio Pontificis. Et habet quattuor dicitur. In primo statuit circa alimentum non subtrahenda fugientibus ad munus mentem ecclesie. In secundo ibi Confugientes. statuit quid fieri debeat contra abstrahentes tales ab ecclesie vel a se malefacientes hys qui abuturunt terram. In tertio ibi In ecclesia. disponit circa custodiam eorum qui fugiunt ad ecclesiam ut scilicet ipsa custodiam non fiat in ecclesia vel eamitterit. In quarto ibi. Allos quos. offedit qui sunt in terra.

Immunitatē ecclie. f. libertatē ecclie.

ff. de iur. i. mu. p. totu. z notate. e. §. i. p. host. in suma in
v. l. de q. i. mun. tas est p. privileg. i. quo gaudet ecclesia in
et in ambitu suo nō fiat pugna. v. l. in g. l. 2. p. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m.

xx. vel. xl. passus. xxi. q. iiij. sicut antiquitus, et not.
xi. q. ij. c. cum deuotissimam. glo. ij. per Johan. Beatum

bertas & securitas ipsius ecclie quasi ex munera se-
cularia. & sic pcor. cū dicit. dicit tñ Jo. anuere videf

ossistit in hoc q̄ ad eam cōfugietib⁹ nec victualia ne
cessaria nec vestes nec quies auferat nec exit⁹ ad las

rimas vias ad locū debitū. nā nulla necessitas ēz ars
are illū qui claustris dñicis se defendendū cōmissit.
vñ. q. lñj. diffinit. Joā. in summa. cōfess. lñ. ff. xñj.

Disio.

Quid sit
inuitas ec
clesie.

q. i. dicit q. immunitas est priuilegiū ecclesiæ liber-
tatis vel personarū vel rerū ad eandem pertinetū.
a. ¶ Fugientibus. supple. vel illis residentibus. xvij.
q. iij. diffinit.

b. ¶ Alimēta. q. debet talibus ministrari de bōis suis
ppriis si ea habe-
ant. Alioquin man-
bus suis ppriis vi-
uāt opando. Et
si nullū horū fieri
poterit tūc credit
Aug. q. ecclesia de
beat talib⁹ pūde-
re tanq. pauperi-
bus. z sic intelligit
turg. Jo. xvij. q.
iij. diffinit. fm
Lauren. z Ber.
hspa. ibidē. z sic
ibi not. p. Archi.
i addi. Dic qd fas-
ciēt. Et intellige q. alimēto z appellationē pti-
nent. cl
barlavestimēta habitatio calciamēta z alia hui⁹ si-
ne qd⁹ cor p. ali nō pōt. ff. de ali. leg. l. i. z. l. legatis. ff.
de trāfac. l. i. cum hī. s. qui trāfigit. ff. de p. bo. sign. l.
victus. cum. l. legem.

c. ¶ Impedierint ministrari. tales sunt hodie p. fo-
cto excoicati p. pōtōne Octoboni ad tutelā. Et etiā
oēs illi q. fugiētes ad ecclesiā vel cimiteriū vel clau-
strū inde abstraxerint violēter vel etiā delinquētes
in alijs casib⁹ ibi enumeratis. Et ibi videas no. per
Jo. de atbo. sup. h. si aliq. Et q. alimētavestis qes
z cetera hui⁹ nō debet a talib⁹ subtrahi habes. l.
de hīs qui ad eccles. confu. l. present. s. ex hīs.

d. ¶ Arbitrari ordinarioz. hūc dicto p. cor. notata
eo. titu. s. vlti. in prin. per hōstē. in summa.
e. ¶ Per censurā. siue suspēnsiōis siue excoicatiōis
siue interdicti s. p. illa. nā cēsurā aggravari debet
fm qualitatē delicti. z hoc sic relinquit arbitrio epī.
hodie tamē expeditū est q. tales ipso facto exco-
municati p. pōtōnes Octoboni que incipit ad tutelā.

f. ¶ Arceantur. id est puniantur.
g. ¶ Confugientes. secunda pars.
h. ¶ Cymisterio. quod etiā immunitate gaudere de-
bet ut saluet fugientem ad illud. Patet hoc in textu
dicte constitutionis Octoboni ad tutelam. z. xvij. q.
iij. c. si quis contumax. vbi de hoc per Archid. laco.
qui notat q. ecclesia z cymisterium gaudent eodem
priuilegio. Quod dicit vbi ibi z extra eo. c. vlti.

i. ¶ Abstrahere terre. loquit fm consuetudinē res-
gni Anglie vbi fugiens ad ecclesiam pro aliquo cri-
mine abiuras terrā dūceat ad primū portū vt exeat
terrā salua sibi vita z mēbris. Scias tñ q. cleric⁹ p.
felonia fugiens ad ecclesiam pro immunitate habē-
da asserens se esse clericum regnū nō cōpellit abiura-
re. Quod dicit vbi i. eo. c. vlti. s. Item clericus.

k. ¶ Via publica. Que quomodo differat a via pri-
uata vel vicinali habes. ff. ne qd in lo. pu. l. p. rōz ait
s. viari. z. s. via. via p. z via publica d. illa cui⁹ so-
lum publicū est relictu ac directū certis finib⁹ latitu-
dinis ab eo qui sus publicandi habuit vt ea publice
tretur z cōmear. Et debet esse ad minus. viij. pe-
dum in directum z. xvij. in anfractu. vt notat ibi glo.

l. ¶ Extrahētes. violentiā signat. Sin aut talis ab-
surans violentia p. p. decinet a via publica nō ha-
bebit locū qd hīc d. dū tamē dolo vel fraude ad hoc
nō fuerit induct⁹. Facit ad hoc notata p. Henricū
de bowyco et eo. c. ecclesie. s. aut extra ecclesiā. ver.
Item priuilegia. ibi dū dicit. Si exeat voluntarie. vñ
de si iudex voluntarie exeat occiderit vel etiā vo-
lentem abstraxerit z mortū addiderit nō p. p. hoc
p. debet ecclesia offensa q. sola violentia punit. et. e. c.

inter alia. s. i. fm. Boffre. z Boffre. et. eo. c. vlti. Et cō-
cor. Aug. xvij. q. iij. diffinit. z Archi. e. q. c. verum.
glo. i. z. vñ. d. c. i. de pen. z. remis. ¶ Sed qd si via
publica rupta sit vel aquis aperta siue repleta ita q.
abiurans non poterit eam absq. periculo trāsire

nunquid tunc sibi
liceat aliūde ince-
dere etiā cū viam
publicam. Dic qd
sic. Et ad hoc ha-
bes textū notabi-
lem. ff. quēadmo-
serui. amst. l. loc⁹
s. vlti. vbi dicitur
q. i. tali casu p. rōf
mus viciñ⁹ in fun-
do suo viam dare
debet.
m. ¶ Cum sub.
ponitur ratio pre-
cedentium z subs-

sequentium.

n. ¶ Ecclesiastica protectione. In culus signum tas-
les consueuerūt in manibus gestare signū crucis ad
designandum qd sub protectione ecclesie consistant.

o. ¶ Quibus penis sacrilegi. pena sacrilegi iura cō-
munita qñq. est excoimunicatio lata. xvij. q. iij. si qd
suadēte. z hoc verū qñ cōmittit in personā ecclesiā
sticaz. Quādoq. est excoimunicatio ferēda s. qñ sit
in reb⁹ ecclesie. xvij. q. iij. si quis domū. Quādoq. p.
sacrilegio infligit pena pecuniaria. e. q. c. quicquid. z
c. si quis cōtumax. z. notat. e. causa z. q. c. sacrilegius.
per Jo. an. fm iura ciuilia pena sacrilegi est auster-
rior q. fm canones sicut patet. ff. ad. l. i. l. pecul. l. sa-
crilegi. Quādoq. est dānatio ad bestias. Quis sa-
crileg⁹ vñ cōburit. Quis in furca suspendit. Quis
pena metalli damatur. Quis deportat in insulam.

Quādoq. p. o. sacrileg⁹ pena capitis punit. et. l. i. sa-
crilegi. Sacrilegiū qñq. ipedit p. mouēdū. et. de elec.
c. venerabilē. vbi d. hoc i. gl. s. sacrilegiū. Interdū ē
sacrileg⁹ deponit. et. iij. q. iij. i. p. p. tū. vbi d. hoc p.
Jo. Tu aut circa pmissa scias q. cōmittēs sacrilegiū
i. p. onā ecclesiasticā est excoicatus i. p. o. facto. xvij. q. iij.
c. si qd suadēte. S. cōmittēs sacrilegiū i. reb⁹ eccle-
siæ est excoicatus. d. fo. p. p. c. p. quest. Quis sacrilegiū
cōmittit i. ecclesia z tñ si fiat cū incēdio vel effractione
talis sacrileg⁹ est i. p. o. ture excoicatus. d. sen. exco. c. cō-
quest. z. c. cū p. cā. Si fiat sine incēdio vel effractione
vt q. re i. ecclesia d. missa aufert tñ d. excoicari. d. furtis.
c. n. z. circa hoc vide no. i. pōtōne Octoboni ad tutes-
lam. s. que aut. h. obseruari. p. Jo. de atbo. Et q. hīc
occurrit materia sacrilegi. Mo. q. r. modis cōmittit
sacrilegiū quos recitat Archi. de pen. c. feliciā pñ.
lib. vi. z q. sacrilegiū sumat duobus modis videlicet
stricte z large. Alis ppie z improprie notat. d. c. fel-
cis. ver. sacrilegos per eundem. z dicam. f. eodem. c.
p. rōz. ver. sacrilegi.

p. ¶ Percellantur. id est puniantur.
q. ¶ Una scilicet pena.
r. ¶ In fine cōsumente. hoc potes sane intelligere
inquantū talis pena cōcernit forū spirituale z etiam
forum tpale. Nam pro sacrilegio pōt agi in vtroq.
foro. et. de foro cōpe. c. cuz sit. Unde pena inflata in
foro ecclesiastico nō impedit penā infligi in foro se-
culari. vt. i. dicam z sic pro vno delicto plures pene
inferuntur. z habes simile de pen. c. feliciā. lib. vi.
vbi de hoc. ver. per hoc. per Archid. l. Et ibi patet
quod per penā canonicam nō tollit pena legalis. cū
sentēte concor. l. de sepultu. viola. l. qui sepulera in
fine. vbi satis de hoc per Lhy. facit etiam ad hoc. ff.
de li. ho. et. l. i. in princip. ff. de ac. ob. l. quotiens. in
p. rōz p. o. z eodem titu. l. cuz ex vno. l. de sacrosan.

l. c. +

Questio.

Diuersa
pene sacrile-
gi lego inflis-
gende.

An vna pe-
na aliā tol-
lat.

Provincialis Guillelmi Lindewode:

eccles. l. placet. in fi. Opponit tñ cōtra premiffa. ff. de accus. l. senat. 2. l. qd senat. ff. de iurif. Circa hoc dicunt aliqui qd vbi agit ad interesse tñc vna pena nō tollit aliam vt in primis cōcor. Secus tñ est vbi agit ad vindictā vt in cōcor. scdo alleg. Et sic sentire videt Dy. d. l. qd senat. Alij dicunt qd vbi plures pene adinuēte sunt p vno delicto 2 pene ipse sunt diuerse tunc vna nō tollit altā vt. d. l. qd sepulcra 2. l. quorūcuqz s. miltib. tñ qñ pene sunt siles tunc in q̄tum cōcurrūt vna tollit altā 3. 2 sic in pens sit oī no paritas nō refert que earum inligat. ad qd facit extra de fi. instr. c. pastoralis. 2 notat. d. c. felicit. p. ediderūt. per Jo. an. in no. lib. vi. Sic etiam patet in simili qvbi ex vno delicto insurgit offensio plurimum tunc delinquens plurib. pens affici debet. de hoc legif. de re iud. c. cuz eterni. s. sciturus. lib. vi. Et sic ex premiffis habes limitationem ad textū decre. at si clerici de iud. que decretalis vult qd pro vno delicto non debet quis affici duplici pena. Et circa hoc vide not p Archi. xvij. q. iij. diffinit. 2b. regie. a. In ecclesia. tertia pars.

Cymiterio. quod gaudet eodem privilegio cū ecclesia vt dist. 8. eo. verb. cymiterio.
Custodia. que solet fieri ne huiusmodi cōfugientes euadāt. nō tñ video qd deberet fieri talis custodia nec infra ecclesiā nec extra quā ad minus ad eā cōfugies libere possit trāsire extra ecclesiā si cathedralis sit per. xl. passus in circuitu. si parochialis sit per. xxx. passus. xvij. q. iij. Sicut antiquitus. 2. c. diffinit. Ad tamē fallit in ciuitatib. 2 burgis vbi ppter strictitudinē loci sic seruari nō pōt vt ibi notat glo. 2 est textus. ea. q. c. quisquis. 2 vt videt talis custodia est frustratoria. Nam vbi aliquis p delicto fugit ad ecclesiā sic qd gaudere debeat immunitate sufficit qd cōponat cū eo in quē deliquit intantū qd postea nō possit de ipso delicto accusari crimina lter sicut plane notat Jo. an. xvij. q. iij. c. reuera. 2 cōcor. ibi Archi. 2 hoc verū vt sibi imponat pena mortis vel alia corporalis. tamē a pena pecuniaria ecclesiā nō saluabit ed. sicut notant docto. extra. e. c. inter alia. vbi de hoc per Jo. an. vnde dicit Hostie. qd in hoc viri ecclesiastici delinquit qui cōfugientes saluare cōtendunt in totū ita qd nec penā pecuniariam patiantur 2 qd sic excedūt suos terminos excedunt a nō suis terminis qz principes 2 dñi tēporales cum malefactor extra ecclesiā ponit pedē ipsum captiūt. 2 dum est intus ipsum obsequi retinet requiē vestes 2 victualia denegando. 2 qd grauius est in ecclesiis violenter irruūt 2 loca singula inquirūt. inuētos extrahunt 2 puniūt. 2 sic vbi deberet vna potestas per aliam adiuuari. vt. c. i. de no. operis nun. cōtingit cōtractū qd vna p alterā violat dum suis terminis 2 iusticie non contenti insula cōmittūt. 2 sic non error ex alio nascitur. vt. l. ex diuerso. ff. de rei vendi.

In forma iuris. scilicet monitōe canonica premiffa vt inde exeant. de senten. excom. c. sacro.
Illos quoqz. quarta pars.

Tueat ecclesia. s. cōstructa auctoritate epi vel archiepi in suis diocesi. als auctoritate pape. Nam si sine auctoritate pape archiepi vel epi in suis diocesi fuerit cōstructa nō gaudebit immunitate. nec dicit ecclesia. et de rel. do. c. ad hec. arg. sumpto a 2io seu

su. 2 no. p. do. de cens. c. auctoritate. qd dicit qd solū si le eccle gaudebit immunitate in qd. epi possunt pri marū lapidē. 2 cor. Jo. in summa ptes. hoc titulo. q. vij. 2 est expressum aut. vt nullus fa. ora. do. in pn. col. v. Nec refert an talis ecclesia sit cōsecrata necne.

Posuerunt in forma iuris per excommunicationis sententiam arceantur. Illos quoqz tantummodo tueatur ecclesia quos canones picipiunt esse tuendos.

Soffr. tñ Host. 2 Jo. an. in hoc cōtradictū dūmodo sit dedicata deo p epm. Ad em multū inspicieda est celebratio. vnde 2 oratoria priuatorū licet ibi celebrent diuina immunitate nō gaudent not. Hosti. dicto. c. eccle. Et cōcor. ibi Jo. an. Et idē notat Hosti. de cē. c. auctoritate. Et cor. wil. 2 Bess. d. c. s. g. Canones pceptiunt. vt in hoc passu que scz psonae gaudeant immunitate eccle fugiēdo ad eā melius instruaris. Nota qd iudei vel pagan vel mīn cas tholicus fugies ad ecclesiā nō gaudebit immunitate eius. L. de his qui ad eccle. cōsu. l. i. licet quidā dicant cōtrariū. 2 notat. xvij. q. iij. c. diffinit. in pn. p Archi. Vtr aut catholicus fugies ad ecclesiā si in ecclesia deliquerit nō iuuabit p eam qz frustra inuocat ecclesie auxiliū qui eam cōmittit. ff. de mīnor. l. aus xlllum. s. in delictis. et. e. c. si. Si vero deliquit et ecclesiā tñc si seruū sit 2 fugit ppter magnā atrocitatē dñt qui forsan mortē eius satagat tñc serua qd legif. insti. de his qui sunt sui vel alii. iur. s. dñor. Si vero seruus fugiat ppter modicā seuitiā tunc seruari dñt qd habes. L. de his qd ad eccl. p. l. pñti. s. sane. Si autem seruū fugiat sine aliqua seuitiā dñi 2 hoc fiat sine delicto. tñc idē fiat vt in primo casu pcedēt. Si hoc faciat ppter delictū 2 modicū illud sit. qz forsan furripuit vñā mensuraz vini vel cerussie vt potaret vñā hñmōi. tñc sibi hz locū ille. s. sane. Vbi nō seruū fugit ad ecclesiā ppter delictū nō facit. tñc si timeat puniri a dño suo restituet sibi securitate pñt. pñti. put. otinef. d. l. pñti. s. si seruū. Si nō timeat pñti ab alto forsan p iudicē vñā accusatiōis. tñc dñt idē qz statim dñt in libero. qz nō est habēda acceptio psonaz apd deū. aut. de monachis. ad fi. Si nō liber homo fugiat ad ecclesiā tñc si fugiat ppter tributū nō solutū pōt extrahi d ecclesiā s. illd qd legif. aut. de mādā pn. s. tributū. Si fugiat ppter delictū qd cūqz illud sit duob. casib. tantūmodo excepti gaudebit immunitate fm iura ecclesiastica siue canonica. Isti aut duo cas. ex cipiunt et. e. c. iter alia. Et in hoc iura ciuilia dispo nētia succubūt canonib. de no. oper. nūc. c. i. Et hāc theoricā ponūt ppe. de ancho. 2 Antho. de butrio. et eo. c. inter alia. Si autē pro delicto alio qz tributū aliquis fugiat ad ecclesiā tunc dicit p etrus antedictus qd qz de iure cōmuni debitor non pōt capi pro debito. vt. l. ob es. L. de acti. 2 obli. 2 de pig. c. lator. Ideo non debet extrahi. Et sic debet intelligi qd legitur dicta. l. present. Sed contra hoc opponitur. nam licet papa vel imperator penam que sus publici cum respicit remiserit. tamē sus partis nō videt remissio. ar. not. l. i. L. de in sus voc. Itē ecclesia liberat fugientem solum a pena corporali. vt dicto. c. inter alia. xvij. qōne. iij. c. diffinit. 2 caplo reum. vbi de hoc per Archidia. nō tñ tollit qñ alia pena puniat

Que psonae gaudent immunitate ecclesie.

sed permittitur ut patet. d. c. inter alia. Solutio. loquendo de iure communi locum habet quod primo dixi. sed loquendo de iure municipali quod permittit debitorum casum potest etiam fugi ad ecclesiam per debito extrahi. hoc perbatum etiam de iure communi in casibus quibus licet capere debitorum. nam in eis de casibus non tuebatur ecclesia sicut per in debito tributum. ut. d. s. tributum. et de exact. tribus. l. nemo vbi de hoc. Premissa intelligeveram maxime quoniam sic habet consuetudo que attendi debet in huiusmodi extractis. ut not. Inno. d. c. inter alia. ver. in punitate in fi. Quod per de anchor. d. c. inter alia. per se si dicitur quod in casibus quibus debitor vel delinquens fugit ad ecclesiam placus ecclesie in casu quo non potest extrahi debet esse custodire nefugiat. Et in casu quo potest extrahi debet hoc pati. Et si in his deprehendatur in culpa tenebitur ad damna et interesse fieri ea que notantur. d. c. diffinitur per Archid. Dicitur enim ibi Archidiano. quod talis qui non gaudebit immunitate extrahendus est per ipsum sacerdotem etiam si sit publicus latro qui morti tradendus est nec in hoc casu videtur sacerdos eum morti tradere sed lex. xxiij. q. v. cum homo iuste. Unde si talem defendat tenebitur quantum actor furabit in litem de damno sibi contingente propter culpam sacerdotis iudice tamen illud moderante. hec ipse notat. d. c. diffinitur. et non abstraxerit. cum tribus gl. sequit. In hac materia vix vtriusque fugiens ad ecclesiam et quod gaudebit ipsius immunitate poteris videre latius per Bernardum de bowy co. d. c. ecclesie. qui magis dilatat materiam inferendo diversas opiniones quas hic non persequor.

Idem. **B**ona ecclesiastica invadentes aut iura infringentes excommunicatione feriuntur: per tinacium loca interdecto puniuntur nec absolvantur ante damni reparationem attachian

Sed quero in casu quo aliquis non debeat gaudere immunitate nunquam potest extrahi per iudicem seculari. dicitur quod si talis sit clericus et de iurisdictione ecclesie non debet extrahi per iudicem seculari siue deliquerit infra ecclesiam siue extra. Si vero sit laycus et sub iurisdictione iudicis secularis tunc si deliquerit infra ecclesiam et sit infra iurisdictionem episcopi non debet extrahi per iudicem seculari sed per episcopum datus est iudicis. Et sic stat quod legi auctor. ut liceat matri et auct. s. q. vero. coll. viij. Si vero delinquat extra in iurisdictione seculari et fugiat ad ecclesiam: tunc iudex secularis ipsum de ecclesia extrahere potest dummodo ipsum recenter fugientem prosequatur ut eum capiat. Sic potest intelligi quod legitur auctor. de mandata principis. §. sed neque homicidas. Secus tamen esset si aliquando ipse fugiens esset receptus in ecclesia. Argumentum ad hoc in fi. de re. diu. §. quicquid cum similibus. Sic notatur extra eo. c. inter alia. in prin. per Johan. in coll.

Questio. **I**tem quero in casu quo fugiens ad ecclesiam gaudebit immunitate nunquam episcopus possit eum extrahere Innocentius. et Hostiensis. in dicto. c. inter alia videntur innuere quod sic ut videlicet detradat in articulo monasterium ad perpetuam penitentiam peragenda. Vel puniendus alia ecclesiastica pena facit pro hac opinione plures rationes. Una est quod immunitas adinueta est contra seculares prelatos non contra ecclesiasticos. xviij. q. iij. c. frater. vbi quod nec potestatibus nec principibus vniuersis licet perpetrare.

Alia ratio est quod ecclesia non presumitur priuilegiasse contra se de cens. c. cum instantia. Tertia ratio est Iudex ecclesiasticus non imponit penam

mortis vel mutilationis membrorum a quibus debetur immunitas fugienti. ut. d. c. inter alia. et. xxxvj. q. i. de raptoribus. Jo. an. dicto. c. inter alia dicit contrarium videlicet quod extractio violenta non potest fieri de subdito vel de seruo per iudicem ecclesiasticum. ad quod adducit. l. ij. de his qui ad ecclesiam. vbi dum dicit neminem licere persequi et c. Item canonem. xviij. q. iij. sicut. et. c. reuera. ibi nemmo confugientes extrahere audeat et c. Preterea canonones defendunt confugientes ergo prelati non debent eos impugnare. de natis ex libere. c. i. Item patere legem quam

Tes autem aut distringentes ad hoc iudices aut prelatos pena attachiatoz mulcentur.

Item inuadentibus bona ecclesiastica et ecclesiasticas libertates infringentibus et perturbantibus

ipse tuleris. de constit. cap. cum omnes. nec obstat quod iudex ecclesiasticus non imponit penam mortis vel mutilationis: quia textus in. c. inter alia loquitur generaliter de omni pena. Sed apertius auctent. de manda. principis. §. quod si delinquentes. coll. l. iij. Unde nec glossa predicta Innocentius. et Hostiensis. loquitur de pena sed de penitentia sicut Johan. an. et ipsius opinionem concordat. Anthonus et Petrus de anchorano dicto. c. inter alia. et Bernardus de bowy co. extra eodem capitulo. ecclesie. Ex premissis potest inferri quod clericus conuersus coram iudice seculari et receptus in carceres episcopi euadens de carceribus et fugiens ad ecclesiam nullo modo inde est extrahendus per potestatem iudicis secularis. potest tamen per episcopum inde extrahi et remitti ad carceres ad custodiam non tamen ad penam: seruata tamen distinctione an in actu recenti talem fugientem prosequatur vel alias postquam se per aliquod tempus receperit in ecclesia. ut. s. dixi.

Item inuadentibus. Idem est constitutio et eiusdem cuius est superior. Et habet tria dicta. In primo statuit contra inuadentes bonorum ecclesiasticorum et perturbatores ecclesiasticas libertates. In secundo ibi. Et si quis. statuit contra spoliantes ecclesias possessionibus suis. In tertio ibi. Et si idem apponit remedium contra attachiatores et distinguentes occasione predicta.

Item inuadentibus. Inuadere proprie locum habet in bonis immobilibus. sed occupare in bonis mobilibus. no. de peniten. dist. in. §. c. charitas. verb. occupare per Archidiaconum. qui dicit quod quicquid vnum ponitur pro reliquo. et ponit ibi remissiones. alibi notat idem Archidiaconum. quod inuadens est qui rem alienam alienat hoc ipse notat sicut Lauren. l. iij. dist. in. abbati. et domino. primo autem dicto concordat. Jo. an. de elect. c. generali. verb. occupare. et Archidiaconum. eo. §. lib. vi.

Bona ecclesiastica. immobilia proprie intelligendo. potest tamen intelligi etiam de mobilibus ut dixi in glo. precedenti. **E**cclasticas libertates. que consistunt in priuilegiis concessis super spiritualibus. Item in priuilegiis concessis super temporalibus. Item in priuilegiis generalibus ecclesie concessis et etiam in priuilegiis singularibus concessis cuiusque ecclesie. quod prosequere sicut nota. Innocentius. de sentent. excomm. c. nouerit. et vide notata. Archidiacono. de iure iuran. c. i. ver. ecclesiasticas libertates. lib. vi. **I**nfringentibus. directe aliquid faciendo per quod violatur libertas ecclesie per vim expulsiua vel ablatiua. **Et** si.

Questio.

Utrum ad ecclesiam cogitantes possint per episcopum extrahi.

Distinguo.

Inuadere et occupare differunt.

Provincialis Guillelmi Linde Wode:

A Perturbantibus. f. ope vel auxilio absq. facto corporali vel perturbationem intellige quando derogatur libertati ecclesie per vim turbatiuam sive ea que leguntur et notant de foro compe. c. conquestus.

B Obufetur. malicis em homi est obufandū. ff. de rei vel. l. in fundo.

de symo. c. nobis. vbi de hoc p. Bernar. ver. maliciose fecisse. Et p. intendi sunt clerici qui non opponunt se inuadentibus bona ecclesiastica. Qd dicitur legi et notat d. elect. c. generalis. l. vi. et ibi p. Lard. n. non opponit. et n. p. misserint. p. Archi.

C Malefactoris. f. inuadentes bona infringentes et perturbantes libertates ecclesiarum.

Sacriligi. Hic habes scire q. sacrilegus dicitur aliquid dupliciter. Uno modo stricte siue p. pte qm scilicet res sacra de loco sacro surripit sive leges. sed et canones sufficiunt alterū vt patet. xvij. q. iij. quisq. in fi. Et facit ad hoc. ff. ad. l. iul. pecul. l. diuus. d. penta. l. aut facta. Et notat. ff. de furtis. l. fundū. et tūc q. sit pena sacrilegij legis. ff. ad. l. iul. pecul. l. sacrilegij p. nam. in prin. et l. sacrilegij. capite. Et nota. xvij. q. iij. sacrilegium. Alio modo sacrilegium sumit large siue improprie et extenditur ad alia crimina sicut patet. L. de epis. et cler. l. si quis in hoc genus. et L. de sacrileg. per totū. Sic stat ista quam habes de penis. c. felicitis. lib. vi. Et sic stat hic quo ad infringentes libertates ecclesie. Sic etiam stat. s. c. p. i. Et circa hoc vide notata p. Archi. d. c. felicitis. n. sacrilegos. l. vi. Et qd inuadentes bona ecclesiastica sit sacrilegus habes. xvij. q. iij. c. sunt q. et c. oēs. et c. sacrilegij. et c. sicut qui.

Excommunicati. f. a canone siue fura sic statuente. Sed cum hic loquitur de duobus scilicet de inuadentibus bona ecclesiastica. Item de infringentibus libertates ecclesie vel eas perturbantibus vbi fundabimus tales fore ipso facto excommunicatos. Vnde namq. qd inuadentes huiusmodi bona sunt excommunicandi de foro compe. c. conquestus. vbi de hoc. Et sic communiter tenet docto. vt ibi patet. Qd tamē sacrilegi sint ipso facto excommunicati videt per. c. canonica. xl. q. iij. de senten. exco. c. cum pro cā. xvij. q. iij. c. oēs. Jo. an. in dicto. c. conquestus. recitat sup hoc opmiones diuersas. Ibi. dixit violatores ecclesiarum ipso iure fore excommunicatos alios vero non. vt. d. c. conquestus. et xvij. q. iij. quisq. Hostie. dixit violatores et incedarios ecclesiarum fore excommunicatos alios vero nō. Petrus et Abbas dixerunt q. si sacrilegiū committit in personam ecclesiasticam sic committens est excommunicatus ipso iure. vt in c. si quis suadete. xvij. q. iij. Si committit in rem ecclesiasticam nō est excommunicatus sed excommunicandus. Si in ipsam ecclesiā cū incendio vel effractione. vt q. fregit fores ecclesie excommunicatus est. Et idē dicit si in ecclesia quis aliquē opprimit. de sen. exco. c. conquestus. et c. cum pro causa. et ibi hoc tenet glo. Si vero sine incendio vel effractione fiat sacrilegiū vt q. aliquis de ecclesia librum vel calcē incaute dimissum auferat: nō est excommunicatus. de furtis. c. si ibi enim nichil de absolutione mandat. Habes ergo pro regula q. cū sacrilegiū multe tunc species vt notat Inno. c. cū pro cā in ver. violatores. et glo. xvij. q. iij. sacrilegiū. q. regula riter sacrilegus nō est ipso iure excommunicatus maior excommunicatione. Fallit in incendio et violatore seu pollutore ecclesie. Et idē si violauerit claustrum cum incendio vel effractione vt dicit Hostie. dicto. c. cum pro causa. Fallit secundo in violatore et sacrilego p. lone ecclesiasticę. vt dicto. c. si quis suadete.

Fallit tertio in pcutiente vel capiente aliquē in ecclesia et sic violante immunitatē ecclesie. vt in. d. c. cū pro cā. xvij. q. iij. oēs. In violante autē fura et priuilegia ecclesie dicit vt in. c. nō minus est de immunit. ecclesie. vt scilicet monitio debeat precedere. Alioquin si moniti se nō

tur. Et si i sua pertinacia p. bñā mēse p. seue rauerit tūc terrefue et loca i quib. comorant supponant ecclesiastico

corrigat pnt dea nunciari excomunicati vt ibi patet. Et sic intelligitur hic dicitur hoc falsū q. habes super hoc in constituto ne Octoboni ad tutelā. Fallit etiam in violenter auferente rez de ecclesia sive hostie. d.

cto. c. cum pro causa. Sed hoc nō tenet ibi Johā. an. nisi fiat cū incendio vel effractione. dicit tamē Inno. q. talis qui violenter auferit rem de ecclesia est excommunicatus minor excommunicatione. xvij. q. iij. si quis vi. et c. si quis vouēte. Fallit quoq. q. per hominem lata est sententia in quēcūq. sacrilegiū ledentem ecclesiam vel auferentē rem de ecclesia vt facit text. cum glo. xvij. q. iij. oēs. et d. c. cū pro cā. Fallit insuper q. aliqui sunt violatores ecclesiarum et ipsarū vt q. corpa ecclesiarum violenter rapiūt. Sic sentit glo. in. c. cōques. l. i. et d. c. cū pro causa. de sen. exco. Et hec notant de fo. compe. d. c. conquestus. per Antho. de butrio. Item impediētes iurisdictionē ecclesie sic quominus possit ad eam liber accessus haberi sunt excommunicati. vt in. c. qm eo. titu. lib. vi. Item de nouo vsurpantes guardiam vel custodiam ecclesie vacantis et illo preterito bona ecclesiarum vacantium occupantes sunt excommunicati de elect. c. generalis. lib. vi. Sic etiam inuadentes vel occupantes oblationes ecclesie. et q. q. sacerdotes. et c. sequenti. et notat. d. c. conquestus de foro compe. per Johā. in coll.

Et si. versic.

Pertinacia. p. tinax est q. impudētē et p. p. tēa tenet q. incipit. Et differt p. tinacia a p. seuerantia. q. p. tinacia est in malo. sed p. seuerantia in virtute. Unde pertinax idē est qd valde vel impudētē tenens/du rus/irreuocabilis/indocilis/vel obstinat. nota. de summa tri. et h. catho. c. i. p. p. tinacter. p. Jo. in clem.

Unu mēsem. f. postq. fuerint nūciati excommunicati. Pertinaxerunt. scilicet non desistendo ab inceptis nec obediendo mandatis ecclesie.

Tunc. scilicet elapso mēse.

Terrefue. in his includunt ille terre in quibus habet vsu fructū tñ. Nam in multis casibus vsu fructus est pars domini. ff. de vsu fruct. l. iij. et ibi notatur. Et si talis habeat terras in diuersis locis pro diuiso tunc omnes ille partes sue subiacent interdictioni. sed si pro indiuiso secus est ne innocens puniatur. argu. ff. de auro et argen. lega. l. quintus. facit de preben. c. vlti. in fi. lib. vi. xij. q. i. §. vlti. Et nota quod si talis postea nouam terram acquirat illa terra non includitur. de rescrip. c. vlti. et eodem titu. c. litteras. in clemen. Et si talis vendiderit terrā sic interdicta nihilominus remanet interdicta q. onus rei transit cum ipsa re. de decr. c. pastoralis. et c. cū nō sint. de p. gno. et litteris cum similibus. non est enim iste modus tollendi interdictum qd debet relaxari per iudicem qui tamen cessante fraude causa interdicti facilem exhibebit. Argu. ad hoc de sepulturis. c. sacris. et notatur per Jo. caldrini loco prealleg. §. i. n. sed quid si interdictum. cum ver. sequen. et hic vide q. scripsi. §. de foro compe. c. i. ver. terre.

Loca. hic etiam vide quod dixi. §. de foro compe. c. i. ver. loca.

Ecclastico interdictione. hoc interdictū erit gene

Quis dupliciter sacrilegus dicitur.

rale respectu ville/territorii/castr/vel oppidi aut al
teri? cōtratis vbi tales morant licet ibi vna tñ fuerit
ecclesia inoz si nulla ibi fuerit ecclesia idē dicēdū est put
no. Jo. caldri. i. tracta. suo d. ecclesiastico iterdicto. §4.
p. d. scō. nā qñ loc? est interdict? vñ hic d. iterdictū
d. gñale. eñ d. p. b.
fig. cū in partib?
ad si. z tale inter
dictū loci genera
le nō pōt ad cau
telam relizari. de
senten. ex cōmu. c.
presenti. lib. vi.
a. **¶** Neutra sens
tentia. s. nec excōi
cationis nec in
terdicti.

b. **¶** Damnis. qd
continet noie dā
norū dñi. s. de p
cura. c. exhorrens
da. p. dāna oia.

c. **¶** In iuris. que
possunt cōsistere
re/verbis/ z lris.
Itē vt puta p. ma
nuum infectioem.
Verbis vt puta p
cōsulci illationē.
Litteris per scri
pturē interpositio
nem de qñ plen?
videas eñ de inu
rīs. § quot modis
p. dñst. i. summa.

Quo aut differūt
dāna z expēs le
gis z nota. de inu
rīs. c. in nostra. et
q. in iuria differat tam a dānis q. expēs colligi pōt
eo. ti. c. olim. vbi apparet q. in iuria p. supponit iniq
tatem z iniusticiam contra iuris dispositionem.

d. **¶** Satisfecerint. qualis debet esse talis satisfactio
quo ad damna potes colligere extra de in iuris. sub
rubrica de damno dato. § in quantum detur per dñs
sten. in summa z quo ad satisfactioem in iurie has
bes tñ. de in iuris. §. z in quantum detur per eundē.

e. **¶** Et si qui diuino. fecunda pars.
f. **¶** Honoris. ob quem z diuino cultum amplians
dum possessiones tēporales date sunt ecclesijs. xij.
q. ij. c. p. dñs. ibi de onosro. z d.

g. **¶** Possessionibus. scilicet temporalibus quas
licite tenet ecclesia. xij. q. i. c. expedit. z. c. futuram. z. c.
videntes. z quasi per totum.

h. **¶** Spoliauerint. prius locutus est de inuadentib
bus bona ecclesiastica. modo loquitur de hīs qui spo
liauerint ecclesiam suis possessionibus. z nota quod
spoliare dicitur non solum qui aliquem expellit de
possessione sed qui vententem ad possessionem rei
quam prius habuit non admittit. notatur per Joā.
an. in clementi. i. de fo. cōpe. ver. expulsores sic etiam
z is qui aliquem prohibet vi iure suo videtur ipsum
spoliare. notatur de elect. c. querelam. per Innocē.
de restit. spoliatō. c. cum ad sedem. per docto.

i. **¶** Supradictis. scilicet s. z formā superi? expressas
tam vt. i. primo procedat cōtra eos per excōmunica
tionem z tunc demum per interdicti sententiam.

k. **¶** Plenā restōnem. s. habes. s. de restit. spol. c.
si. vbi de hoc glo. penul. vbi apparet q. plena restitū
tio dicitur quādo quis restituitur in omne statum pri
stinum z tunc dicitur res plene restituta qñ libertas
vñ res restituitur. pro qua materia vide notata per

interdicto z neutra? re
laxet inia donec de dā
nis? z iniurijs satisfice
rint? z petēter. **¶** Et sic

q. diuino nō deferētes
honoris? ecclesia possessio
nibus? aut libertatib?
spoliauerint? penis sub
iaceāt supradictis? z in
iplos bñs ad plenā? re
stitutionē z satisfactio
nem? cōdignā i forma
iuris excōicationis inia
solemniter? pferatur.

¶ Et si iudem? sacrilegi
faciāt iudices at p. zela
tos ppter hoc attachia
ri z distringi tā ipsi? q.
distringētes? penis in

Inno. de causa possessionis z proprietatis. c. cum su
per. p. restituendum. p. hoc tamē bene fatemur. z ad
id qd hic dicitur. c. quāq. in fi. de cens. lib. vi. an autē
restitui debeant fructus medij temporis vide notata
per Joānu. ij. q. v. c. super. cum glo. vlt.

attachiatores z distri
ctores editis? feriātur.

¶ Idem.

¶ Balliui z ceteri offi
ciarij regij si quicq. in
iuste ab ecclesia occupa
uerit aut exegerit excō
municent nisi admoni
ti desistant. **¶** Et si dñs
rex admonit? dānū nō
resarierit pcedat z tra
eum iure in tablis so
lito. **¶** Ad aut de regijs
officiarijs dicitur est de
alijs quoq. intelligen
dam est.

¶ Ontingit? ali
quando q. dñs
rege ecclesiarū cathe

¶ Satisfactio
nem condignam.
cui autem fiet ista
satisfactio sū opti
miones videt. eñ
quisbusā suffices
re si satisfactio p
lato ecclesie maxi
me quādo in reb?
ecclesie sit trans
gressio. facit ad
hoc. xvj. q. iij. c.
si quis contumax.
z sic videtur sen
tire Archidia. de
cens. c. quāq. glo.
vlt. lib. vi. z hoc
verū quando in
iuria sit loco. sec?
si fiat persone. nā
tunc habebit locū
quod habetur. de
senten. ex cōmu.
c. parrochianos.
tñ pmo dicto vi
det cōcordare id
quod habes. xvj.
qōne. iij. c. si quis
in atrio. Sed il
lud locum habet
quādo in iuria sit
loco. potest nih
lomin? iniuria fie
ri etiaz persone z

loco quo casu vtriusq. satisfaciendū est. arg. ad hoc de
senten. excō. c. cñ desyderes. in fi. In hoc passu dicit
Dominicus de sancto geminiano dicto. c. quāq. qd
vbi prelatus ecclesie ratione rerum patrimonialium
aliquid soluit indebitē tū sibi est restitutio faciēda.
arg. ad hoc. xij. q. iij. sacerdotes. Sed vbi soluit p
rebus ecclie tū restitutio faciēda est ecclesie vel ipi
prelato noie ecclesie. arg. dñt. c. sacerdotes. vbi vero
agitur de satisfactioe faciēda pro iniuria: tunc si
iniuria cōcernat p. iullegia ecclesie vel rerū ecclesia
sticarum vel patrimonialium debet fieri satisfactio
prelato ecclesie nomine ecclesie. vt dicto. c. si quis cō
tumax. si autē iniuria facta sit persone tunc ipsi per
sone faciēda est restitutio. vt dicto. c. parrochianos.
m. **¶** In forma iuris. de qua habetur. xj. q. iij. c. de
bent. z in clemen. i. de penis. § q. si terra.

n. **¶** Solēnter. vt dñt p. remissiones in glo. pcedēt.

o. **¶** Et si idem. Tertia pars.
p. **¶** Tam ipsi. scilicet delinquentes principaliter et
procurantes distractiones huiusmodi.

q. **¶** Quā distringētes. s. executue. Et potes itē in
telligere tam de iudice id decernente q. de ministro
decreti iudicis exequente. qd dñt. vt. i. de penis. c. j.

r. **¶** Editis. de quibus habetur. i. de penis. c. j.

s. **¶** Ontingit. hoc est cōstitutio elusidē cui? z su
perior. Et habet quattuor dicta. In primo re
clat grauius solita fieri circa custodiā ecclesiarū
vacantium per regem z suos ministros. In secūdo
sibi. Et igitur. prouidet contra grauius premissa
per remedium penale quo ad ministros regios. In
tertio sibi. Et nñ. prouidet de remedio quārum. est
ad ipsum regem. In quarto sibi. Et eadem. Et p. nā
dit suum statutum ad alios inferioris status.

cc. iij.

Diuisio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a Cathedralium. in quibus est sedes episcopalis.
b Conventualium. vtruta abbatia & prioratus relict
 gloriosus in qbus eps nullam habet cathedra collata.
c Custodia. de ec aut custodia als guardia appel
 latur de elec. c. gñali. li. vi. Et ex tali custodia debent
 regi certa emolu

menta pro tpe va
 cationis & bonis
 talis ecclesie tem
 poralibus & hoc
 rone psuetudinis
 qz custodia spūas
 lū & tpaltū de suz
 re cōt pertinet ad
 capitulū & mato.
 & obe. c. cū olim. &
 eo. ff. c. vñco. lib.
 vi. De cōsuetudi
 ne tñ pōt ptinere
 ad altū sicut legif
 & nota. de offi. oz.
 c. pñti. lib. vi. & de
 elec. c. statutum. in
 cle. Et qad regē
 vel altū dñm tem
 poralē talis custo
 dia pertinere pōt
 de cōsuetudine vñ
 ex ordinatione in
 fundacione eccle
 siarū habes in di
 cto. c. generali. de
 elec. lib. vi.
d Ecclesie. po
 tes intelligere de
 ecclesia particula
 ri cui concessa est
 talis libertas vel
 de ecclesia anglica
 na i genere cui cō
 cisse sunt liberta
 tes multe in generali per reges Anglie.

e Rationabiles exitus. i. puentus exētes de ter
 ris & curijs ad prelatū ecclesie talis dum vñt ptine
 tibus. & dicuntur exire rōnabiles qui recipiunt salua re
 rum substantia de qbus recipiunt sicut cōtingit i vsu
 fructu. ff. de vsu fructu. l. i. & qui recipiunt fm on⁹ positū
 in fundacione vel fm consuetudinē antiquam sic qd
 nichil imponatur de nouo. de elec. c. generali. lib. vi.
f Rationabilis seruicia. que solēt prestari p tenē
 tes fm consuetudinem manerij de quo tenēt: & talia
 seruicia de iure ciuili dicuntur onera que quidē onē
 ra quandoqz sunt realia: quandoqz personalia: qñqz
 mixta. de quibus aliqua dixi. s. de offi. vica. c. quonā
 autem. ver. onera ecclesiastica.

g Destructione hominum. i. tenentū qui destruū
 tur qñqz per onera importabilia eis imposita.

h Vacacione rerum. sup. ad ipsa beneficia vacan
 tia spectantium & pertinentium. vt. f. sequitur.

i Balliui tamen. verē.

k Eius. scilicet regis.

l Tallias. simile habes extra de cens. c. cū apus.
 & phibem⁹ & sunt tallie idē q exactiones vt ibi pñt. &
 eo. c. archidia. vero. vñ dic tallias. id est collectas vt
 exponit hostiē. dicto. c. prohibemus. ver. tallias.
m Bona tenentium. & sic vñtra illa bona que solēt
 prouenire de rebus ipsius ecclesie & hi tenentes pos
 sunt numerari inter eos qui tenent terras in feudum
 ab ecclesia. de iudi. c. ceterum. de fo. c. verum.

n Parcos. id est siluas inclusas pro feris conser
 uandis: vel hie sumit cōtinēs pro cōtento & est sensus
 destruūt parcos. i. bestias feras cōtētas in parcis.

o Hemora. id est siluas non clausas prosternens
 do arbores aptas ad edificandum vel ad aliud cō
 modum afferendūz ipsi ecclesie vtilis & necessarias.
p Etuaria. id est lacus vel stagna pro piscibus
 conseruandis.

uerant⁹ man⁹ extēdūt:
 sed etiā ad bona supsti
 tum⁹ vt blada⁹ & instau
 rar⁹ & alia quib⁹ capitu
 la⁹ & cōuent⁹ sustentari⁹
 deberent & alia⁹ q rōne
 baronie⁹ ad ipm specta
 re nō possunt⁹ bñc⁹ deci
 mas & oblatiōes ad ec
 clesias episcopatib⁹ seu
 monasterijs appropria
 tas spectatēs & perti
 nētes & alia similia oc
 cupare⁹ psumūt. **U**t
 igitur⁹ huicmozbo oc
 curratur ordinam⁹ qd
 statim euz estaetores
 et Balliui regis huius
 modi custodes⁹ ingres
 si fuerint prelati⁹ qui
 iurisdictioni psumt pu

bilis. ver. frugum.
z Instaura. vtruta in animalibus.
z Et alta. que scilicet ad fructuum & vñtatem
 victus pertinent.

z Capitula. respectu ecclesiarum cathedralium.
z Conuentus. respectu ecclesiarum conuentualium.

b Sustentari deberent. qz sunt de iure vel consue
 tudine talibus vsibus deputata.

c Et alta. scilicet bona siue emolumenta.

d Baronie. i. domini temporalis.

e Nō pñt. de hoc exēplificat statim dum dicit.

f Vñc decimas &c. he ei sub tali custodia de q hie
 loquitur cadere nō pñt qz decime & oblatiōes in signū
 dñi vnīuersalis deo & ei⁹ mīstris seruate sunt. & de
 decimis. c. tua nobis. xvi. q. i. c. reuertimur. & sub regis
 mīne dñi tpaltis cadere non pñt. xvi. q. i. c. in canonib⁹
 bus. & q. iiii. placuit. xli. q. i. expedit. & circa hoc vide
 notata in dicto. c. tua nobis. ver. aliena. per Berni.

g Appropriatas. id est in proprios vsus concess
 sas annexas siue incoorporatas.

h Alia similia. scilicet que sunt oīno spūalia vñpu
 ta qz de iurisdictione spūali proueniūt & nō respectu
 alieius domini vel curie temporalis fm ea que les
 guntur & notantur de elec. c. statutum in clemen.

i Occupare. in malū sonat. pro quovide qd scripsi
 s. de decimis. c. immoderate. ver. occupante.

k Et igitur. secunda pars.

l Estaetores. id est confiscatores.

m Custodias. scilicet ecclesiarum cathedralium
 vel conuentualium vacantium.

n Prelati. caute loquitur. s. sub vocabulo genera

q Domos cō
 sumere. eas for
 san demolēdo vñ
 in statu debito nō
 conseruando.

r Dissipāt bo
 na. pñt de quo
 legif de elec. c. ge
 nerali. s. vi. lib. vi.

s Consueue
 rant. s. fm modū
 positūz forsan in
 fundacione vñ fm
 consuetudinē an
 tiquam que in ta
 libus cōsideran
 da est vt dicto. c.
 generali cauetur.

t Superstitio.
 id est viuentiū
 puta capitulorū
 seu conuentū vñ
 alsingulariū pso
 narū ipsius eccle
 się vñ altariū ad quas
 de cōsuetudine vñ
 statuto aut prius
 legio talia perti
 nent fm ea que le
 guntur de elec. c.
 statutum. in clem.
u Blada. dum
 trituranur in oz
 reis fm ea que no
 tau. s. de decimis.
 c. erroris damna

li sic vltz q̄ includit quēcumq; etiā ep̄o inferiorē qui iurisdictionē habet in loco de quo agit. et hoc est qd sequitur qui iurisdictioni presunt nō limitādo an talis sit archiep̄s vel episcopus inferiorve prelatus.

a Publice. id est corā multitudine populi.
b Solēnter. i. in loco publico vel delictet in ecclesia aliquo die solēnt vel festivo. vel die solēnter. i. cū solēntate a parte iuris requisita vt. s. monitione canonica premissa hoc fiat sū ea q̄ leg. et notā. de sent. ex. comu. c. p̄sonem. s. vlt. lib. vi.

c Interdicat. i. p̄b̄beat et hec p̄hibitiō locum habet monitionis et p̄vā monitionis fieri debet vt dixi s. glo. p̄ori.

d Excoicatio nis. supple late vt s. sequitur.

e In genere. i. nō specificādo nomina eoz. S3 cōtra hoc opponit de vi. et hone. cle. c. s. in cle. de sent. ex. c. p̄sonem. li. vi. de sen. exco. c. grauis ad fi. i. cle. In q̄b̄ p̄t q̄ monitio fieri d3 noia tim et in specie et nō in ḡne. Solus ito. illud. c. j. de vi. et ho. cle. i. cle. loz quibz in incursione pene nō late ip̄o facto sed incurrēde p̄ius monitio

ne premissa q̄ monitio nē in suis terminis obseruāri cōuenit. vt ibi dicit. sed hic loquit de monitione hēda nō ad euitādūz penā infligendā. sed tam inflictā. et ideo n̄m̄trū si in illo casu requirat monitio specifi ca. hic autē fiat talis monitio in genere cū verum sit a parte iuris q̄ in pena tam a canone siue cōstōne inflicta nō oportet monitionē p̄cedere sicut nota. et de appel. c. reprehensibilis. s. ip̄o suo genere p̄ Ber. et sic monitio de qua hic loquit fit ex superabūdati et ex gratia nō aut ex necessitate licet in casu quo quis incurrat excoicationem ip̄o facto ante denūciatio nem opus sit citatione ip̄i qui dicit incidisse et de claratione super ip̄o facto. de hereti. c. cum sū les. lib. vi. **A**d dictum. c. cōstitutionē responde tur q̄ illud q̄ ibi dicit speciale est in illo casu: et hoc apparet ex textu ibi dum dicit in hoc casu et. Ac si diceret secus posset dici in alijs casibz: et notat ibi per Joā. an. ver. notatim. et q̄ vbi sūa excoicationis est generaliter ferenda siue denūcianda sufficit vt generalis monitio p̄cedat sū equitatem videlz sentire Guarā. in. d. c. cōstitutionē vt eum ibi recitat Joā. an. in no. licet in casu illius. c. cōstitutionē qd ibi dicitur sit securus. Nec etiam obstat. c. grauis p̄alleg. quia ibi fit mentio vt nominatim et in specie fiat monitio sicut et in alijs. c. p̄alleg. Unde in talibus casibus vbi iura exigunt monitionē fieri nominatim il

blice et solēnter inter dicat sub pena excoica tiōis dictis balliuis oibus in genere ne talia attentare presumant.

Quod si cōtrafecerint denūciēt eos in iūiaz excoicationis latā i bialatores et p̄turbatores ecclesiastice libertatis in cidisse donec de dānis et iniurijs satisfecerint cōpetēter. Quā iūiaz post denūciatiōez h̄mōi si etēpserint cōtra eos procedat p̄ interdicta et alias penas et tra iūi riātes huiusmodi ordi natas. Et nisi dñs rex super hoc monit⁹ competēter restituerit seu restituerit sic ab lata et dāna resarcierit.

la forma seruāda est. Vbi tamē disponit lex siue cōstitutio vt monitio fiat in genere sufficit illū modum seruari vt hic. Si autē requiratur monitio et nō caueat expresse an fieri debeat in genere vlt in specie. q̄tum ad penam incurrēdā in genere puto q̄ sufficiat mo

nitio ḡnalis. Ses cus tamē si pena infligēda sit i spe cie q̄ tūc requiritur mōitio sp̄alis. Et circa hoc vide q̄ notauit. s. de vi. et hone. clerici. c. exte rior habitus. ver. monitio.

Et ea dem que de rege et ei⁹ ministris superius ordi nant in alijs dñis in feriozibz et eoz mistris si forsan ad eos custo dia huiusmodi pertine at holum⁹ obseruari.

Iohannes stratford. Quicūq; iudices ec clesiasticos infra dicen do modo grauant exco municationis sentētia innodētur: et publice de nunciētur nō nisi a dio cesanis absolūendi.

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

nitio ḡnalis. Ses cus tamē si pena infligēda sit i spe cie q̄ tūc requiritur mōitio sp̄alis. Et circa hoc vide q̄ notauit. s. de vi. et hone. clerici. c. exte rior habitus. ver. monitio.

Et ea dem que de rege et ei⁹ ministris superius ordi nant in alijs dñis in feriozibz et eoz mistris si forsan ad eos custo dia huiusmodi pertine at holum⁹ obseruari.

Iohannes stratford. Quicūq; iudices ec clesiasticos infra dicen do modo grauant exco municationis sentētia innodētur: et publice de nunciētur nō nisi a dio cesanis absolūendi.

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

Accidit nouita te puerla q̄ cū ecclia p̄lari de mox

m Alias penas. s. eo. c. vt inuadentibus.

n Et nisi. tertia pars.

o Super hoc. id est super tali vsurpatione.

p Monit⁹. sū formam quā habes. s. de penis. c. j.

q Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

r Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

s Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

t Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

u Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

v Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

w Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

x Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

y Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

z Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

aa Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ab Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ac Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ad Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ae Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

af Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ag Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ah Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ai Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

aj Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ak Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

al Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

am Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

an Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ao Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ap Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

aq Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

ar Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

as Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

at Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

au Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

av Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

aw Statutum. s. de penis. c. j. de elec. c. generali. lib. vi. vbi patet quod h̄i qui regaliā custodiā siue guarā

Distio.

Provincialis Guillelmi Lindewode:

Peccatus.

vita et hone. de. c. vt clerico. p. nāq valēt boni mo-
res q̄ diuittē multē. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. scire.
a **Peccatis.** peccatum est voluntas retinendi vel
prosequendi quod iusticia vetat et vsq̄ adeo peccatū
voluntarium malum est: vt nullo modo sit peccatum
nisi sit voluntariū.

rv. q. i. §. licet. vel
peccatum est ma-
li perpetratio vt
notatur de peni.
dist. i. si peccatū.
vltm Augu. pec-
catum est dictum
factum vel concu-
pitum contra legē
dei.

b **Excessibus.**
de quibus notat
de excessu. prela. §.
communiter p. l. do-
stien. in summa.

c **Adgnates.**
id est potentes in
populo.

d **Potestates.**
id est viri in pote-
state possit rōne
officij quibus cum
potentiores sint
pares esse nō pos-
sum. l. n. liceat
potē. l. i. et dist. in
masculino gene-
re hīc prās nomē
magistratus. ex-
tra de homicid. c.
tua nos. §. ad vlti-
mum. quādoq̄ in
feminino ponit-
ur pro eodē ex-
tra de iudi. c. significauerunt.

e **Seculares.** non ergo comprehendit potestates
ecclesiasticas cum sit statutum penale et stricte serua-
ri debeat in suis terminis. de peni. dist. i. §. pene.

f **Molientes.** id est conātes machinantes paran-
tes excogitantes vel disponētes. et est molitralia cū
mora vel difficultate agere. et est pprie de magnis
rebus machinari. notat. l. i. q. v. accusatorib. ver. mo-
liuntur p. Archidiacono. xx. dist. q. i. requisist. ver. molit-
tur. per eundem.

g **Forum.** s. prelatorum.

h **Ipforum.** s. magnatum siue potestatum.

i **Tenentibus.** liberis vt differat a sequenti.

k **Natus.** l. tenentib. qui sunt seruili conditio-
nis. et dicunt natus q̄ nascuntur seruī insti. de iur. pso.
§. seruī aut. et de iure regni dicunt natus qui in mī-
monio nati sunt et p̄feruo licet mater sit libera q̄
tamen de iure ciuili non procedit quia de iure ciuili
partus sequitur ventre. insti. de inge. §. i. et idem est hī
canones extra de natis ex libe. ventre. c. vnico.

l **Ordinariorū.** hos prius noiauit p̄atos. nam et
quilibet prelat. ordinari. disti. p̄ot. de iudi. c. decernit-
mus. rv. q. i. §. i. qd̄ dīcīm ea que notant de offi. ord.
§. quid pertinet. §. ad de subditis. p. l. docti. i. summa.

m **Crimini.** Ex ista lra et illa que habet. §. ibi pec-
catis et excessib. et videt q̄ crimē et p̄ctm idē impo-
tant. Scias tñ q̄ crimē hīz q̄ not. Jo. an. xxv. di. vñ
oariū. §. nōc aut. §. nōc autē. sumit ātuoꝝ modis et
ibi vide not. p. Archi. Quō aut differūt peccatū et cri-
men habes notatū. lxxxi. di. c. i. vbi apparet q̄ crimē
dī graue p̄ctm q̄ est accusatiōe dignissimū. Et circa
hoc vide notata de reg. iur. c. peccatū. p. Jo. an. li. vi.

Et hīc vide que dīcā. §. de sentē. exco. c. i. ver. crimen.
n. Quozum. s. criminum siue excessuum.

o **Consuetudine** que dat iurisdictionē d̄ iudi. c. no-
uit. §. consuetudie. de p̄sue. c. iij. li. vi. et puatē p̄sone nō
tñ tāq̄ puato hīz noīe bñficij. d̄ fo. cōpē. c. cū ptingat.

p **Calculus.** id
est cōpotis. l. de
errore calculi. per
totum.

q **Per eos.** scz
subditos.

r **Seu cōpotis**
Expositio est si-
lius quod. §. disti.
calculi.

s **Testamēta**
rīis iurib. de qd̄
pleni. disti. §. de
testamē. per totū.

t **Sui domici-**
lij. s. talij tenētū
vel natuozum.

u **Coram eis.** s.
ordinariis.

x **Et ne in lo-**
cis. vbi. s. plati vel
ordinarij accedūt
ad ipsa loca.

y **Sui dñij.** s. di-
ctoꝝ tenētū vñ na-
tiuoz. Et hūc lit-
tere repetēdo sup-
ple illud q̄. §. dis-
citur ne et.

z **P̄remissa.** s.
inquisitio de maso-
rib. in disciplina-
tis p̄ctis et excess-
ib. subditozū vt
in talib. fiant de-
bite correctiones.

Item vt testamenta probentur et
insinuētur et administratoꝝ compota audiantur.

a **Impediunt.** per se.

b **Procurāt.** ope. cōsilio. p̄suasione et cooperatio-
ne. Nam istis modis maleficia p̄petrantur. l. disti. li.
quis viduam. xxiij. q. vlti. c. vlti. in fi. de homici. sicut
dīgnuz. lxxxi. disti. tāta. de cler. pug. in duello. c. iij. in
fi. ff. de seruo cor. l. i. §. suadere. ff. de p̄b. sig. l. sepe. in
fi. de oblig. que ex quasi delicto nascunt. §. ope.

c **Sibiq.** s. magnatibus vel potestatibus.

d **Usurpant.** In mala parte sumit. Et habes sile-
de elect. c. generali. §. usurpare p. Archidia. lib. vi.

e **Alij preterea.** etiam non magnates neq̄ potesta-
tes. Et hīc recitat aliud grauamen.

f **Excentes.** supple de cōsuetudine vel de iure.

g **Culpis.** id est delictis vel infamis.

h **Penitētiis corpales.** vtputa fustigationen siue
disciplinationes de quibus loquit. c. felicitis de peni-
§. cum autem. lib. vi. Et talis pena corporalis maior
debet imponi vlti q̄ nobili vt not. Jo. an. xxiij. q.
i. c. qui contra. §. ignobiles. xij. disti. c. nō cogant.
per eundem. extra de iureiuran. cū quidam. p. Ber.

i **Pecuniarias.** quas hī op̄ntōn. quozūdā ad p̄-
prium lucrū nō recipiet prelatus sed cōuertit debēt
ad vtilitatē eccle. de peni. c. iij. in glo. Itā et pene cō-
uiles cōuertunt in opus publicum. l. de modo mul-
l. de hoc videas extra de offi. ordi. c. irrefragabili.
in fine. Et vide hīc que notat. §. de offi. archi. c. eis-
dem. ver. pena canonica. et c. archidi. ver. sub pena.

k **Cogentes.** compulsionē auctoritatis que fit
per censuras.

l **Eisdem.** scilicet penitentiis.

Alicet scz imponere penitentias corporales vel pecuniaras talibus delinquentibus. Et hic aduersus tendit circa impositionem huiusmodi penarum maxime peccuniarum per viros ecclesiasticos infligendarum quod dicitur penam uerse sunt opinioniones. Johā. de deo. r.ij. q. c. in antea infligere potest ab ecclesiasticis.

sicut ordinare ipsis licet aut pro penitentibus corporalibus iuxta modum excessuum suorum impositis redemptiones pecuniaras prout iuste poterunt admittentes de et super extorsionibus excessiuus indignant sic quod indictatos attachiant et incarceratione ac super his in foro seculari eos sibi respondere compellunt quibus multas pecuniaras ea occasione in dicto foro seculari

ca pastoralis. glo. fi. de transla. episc. c. quanto. et sem gravitate delicti pena imponi debet. r.ij. q. i. non auferamus. autem. ut fratrum filij. coll. ix. d. Redemptions pecuniaras. ut scz pena corporalis mutetur in pecuniaras.

imponi procurant et faciunt indebite pro libito voluntatis. Et frequenter etiam multum turmis et strepitum ad iudicia concurrunt ecclesiastica ac iudices litigantes seu habentes ibidem alia expedire grauer sic exterrant quod ecclesiastica confunditur iurisditio et opprobrio se officium prelatorum suspenditur et nequiter impenditur ac in culpam

Iuste poterit et de raptu. cap. in archiepiscopo. de iudeis. cap. postulat. Et hoc fiet per eum qui potest super crimine dispensare ubi certa pena in iura limitata non est et proceditur ex officio meo. Ita in talibus iudex equitate seruata procedere debet declinando humanitatem partem eam quod psonas causas loca et ipsa tempore viderit posulare. et de trans. sac. c. ex parte. non tamen debet leuare penam ex avaricie fomite. quod intelligitur fieri quoniam sibi retinet nisi forte ubi statutum est. Si quis tale quid commiserit tamen soluat

tunc enim potest leuare et retinere. sic loquitur sem quosdam et de offi. ordi. c. dilectus. et de deli. due. referente. verumtamen tale statutum non videtur rationabile. quod sicut dicitur in summa de consuetudine. §. qualiter pbari. §. vlti. per talia statuta inuitantur homines ad crimina committenda. talis namque non timet penam pecunie quod suspendio non terreretur. Ar. ad hoc insit. vi bono. rap. §. sedne dum talia.

- A**dmittentis. i. recipientis.
- S**up his. extorsionibus siue pecuniis sic receptis
- E**os. scilicet viros ecclesiasticos.
- S**ibi. scilicet viris secularibus.
- C**ompellunt. per breuia regia et per processum iudicum secularium.
- M**ultas. que imponi non debent nisi propter veram contumaciam sicut notat Jac. butrig. et Barth. de interd. et re. l. si. et nota quod multa et pena differunt. nam pena est ordinaria. multa vero arbitraria. Unde in multis appellat non in pena. de appell. l. in multis. ff. de verb. sig. l. alius. §. i. et l. si qua pena. de materia multarum habes plene notata de sen. et re iudi. rubrica de multa per Hostien. in summa. ibi videas.
- E**a occasione. quia scz a delinquentibus recipiunt pecunias.
- I**mponi. per ipsos iudices seculares.
- P**rocurant. scz opere consilio et persuasione.
- F**aciunt. operatione.
- F**requenter etiam. tertium grauamen.
- M**ulti. sup. seculares.
- T**urmis. i. societatis hominum prope triginta secundum Zanuen. Im prope tamen loquendo continet pauciores.
- S**treptu. i. clamore rumore et magno fonitu.
- I**bidem. ubi exercentur iudicia ecclesiastica.
- A**lia. que non pertinent ad causas vel lites.
- C**onfunditur. i. frustratur.
- P**relatorum. i. iudicum ecclesiasticorum.
- S**uspenditur. i. retardatur.
- C**ulpam. i. transgressionem.

Multa differt a pena.

Penitentiae corporales sunt quintuplices.

Penitentis corporales sunt quintuplices. Nam una est teiunij siue abstinentie per incarcerationem de qua habetur. r. c. de si quis contristatus. Alia verberationis. r. r. q. v. circuncellones. Alia seruitutis. r. r. q. i. de raptibus. Alia publicationis omnium bonorum. l. r. d. adrianus. Alia exilis. l. r. d. in synodo. in fi. De his penis plenius notat per Jo. in summa confesso. l. i. ca. r. r. q. i. c. Modus excessus. pena namque debet commensurari delicto. de re. c. n. alie. c. ij. glo. fi. de iure patrona.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Facile id est facilliter.
Homines scilicet in talibus turmis viuentes.
Pena scilicet per aliquam legem apposta.
Reprimat id est retrahat vel refrenat.
Sibi id est transgressoribus huiusmodi.
Penalem suam quod est. scilicet impunitatem. et dicitur impunitas esse eis penalis ratione peccati quod debet peccator talis. tales namque peccant mortali ter quod faciunt contra preceptum iuris ut notat Ioh. xix. dist. c. nulli. ad quod facit de malo. et obe. c. ij. de coes. prebe. c. ij. sibi dicitur nabiliter. et notat per Barth. ff. de iurefur. l. i. si quis pro eo. unde nisi penitentiam nutriunt sibi pena eterna.
Antiqui hostes. id est diaboli qui aliquando obsecratur leuiathan. xlv. dist. c. nerul. Unde dicitur inimicus homo. et de elec. c. licet. quoniam hostis versus. xvi. q. i. c. i. quoniam hostis antiquus ut hic. r. ij. q. v. habet quoniam nequissimi hostis ad esphe. vi. quoniam superbus. Job. xvi. quoniam medar. Jo. vii. quoniam homicida. quoniam peccator in ps. quoniam spiritus in mundus. Luce. xi. quoniam spiritus malignus in ps. ad nichilum deductus est in conspectu eius magnus. quoniam serpens. vi. dist. testamētum. quoniam mancipium. xl. d. si papa. quoniam magister elationis. xlv. dist. c. i. quoniam belzebuth. xxi. d. si. quoniam behemoth. de pe. i. princ. p. quoniam insidiator. vii. q. i. quoniam leo et draco. c. re. q. hoc nunciu. et hec no. xlv. dist. d. c. nerul. glo. i. p. Archidia. quandoque etiam dicitur princeps mundi. xxi. q. i. c. i. per Iohannem.
Leue aditum. quia diabolus citius vincit eos quos regit in aliquo peccato quam eos qui sunt in conversatione bona. vel dicitur leue aditum quia de facili consentiunt ad male agendum. Nec ut deberet suggestioni diaboli resistunt.
Alij siquidem. quantum grauamen.
Multos tam clericos quam laicos.
Pro eo. id est ea de causa.
De iure. Simile habes de immu. eccle. c. f. li. vi. et pone exemplum et de foro coe. c. cu sit. xi. q. i. xpiana. r. c. relatu. r. c. experientie. et quasi per totum. de cler. coniug. ca. clerici. s. f. li. vi.
Consuetudine supple antiqua. de imu. eccle. ca. qm ut intelleximus. li. vi. talis namque consuetudo prescripta dat iurisdictionem ut notat et de iudi. c. nouit. r. consuetudine. de coe. c. f. li. vi. etiam private persone non est tanquam privato sed nomine beneficii. de foro coe. cu eo

tingat. q. no. dat etiam iurisdictionem in causis laicorum pro quo vide extra de fo. coe. ca. licet.
Bidem. id est in foro ecclesiastico.
Necnon. id est.
Abhinc utrosque. videlicet actorum scribas et registrarios clericos scribentes et apparitores.
Super his. scilicet causis spectantibus ad forum ecclesiasticum.
Alias. talibus modis.
Tenentibus ex hac lra apparet quod tota ista constitutio refert ad id quod in principio dixit de magnatibus et potestatibus quorum noieco tineri possunt et hi qui curias iter tenentes suos habent et seruati quibus auctoritatem impere possunt nam tales potestatem in suos tenentes habere dicendi sunt ut notat Accurs. ff. de testibus. l. ydonei.
Et alij. non suis tenentibus.
In ipso. scilicet foro ecclesiastico.
Non desistat simile habes de immu. eccle. c. qm ut intelleximus. li. vi. sibi a lite causa seu constitutio desistere copellunt.
Imponunt ex hac lra patet quod loquitur de habentibus iurisdictionem in subditos quia privato non licet retales impositiones facere.
Assigunt. id est cruciat destruit dissipat vel devastat.
Uerant. id est molestant vel turbant.
Alij vero. quantum grauamen.
Epos. prius locutus est in generali de iniurijs factis iudicibus ecclesiasticis quibuscumque. hic loquitur in speciali de iniurijs factis ipsis episcopis.
Notorie. exempla habes. i. de penis. c. i.
Ad eosdem. ubi. f. primaria vel secundaria cognitio pertinet ad eos.
Pro exercitio iurisdictionis. hec lra potest intelligi dupliciter. uno modo quoniam volunt exercere iudicium suum propriam non impediendo alienam. Alio modo quando volunt ut iurisdictione propria suspendendo potestatem alienam sicut contingit videre in casu appellationis etiam querelaru que referunt ad iudicem superiorem.
Licta et canonica. quod prima facie presumit. ar. ad hoc des. istru. c. cu dilect. de except. ca. ad audientiam sinatu mandatu sit illicitu. dicitur ut no. de offi. dele. c. pastoral. r. si sciat. per Ber. Sed quod presumendum est. p. decreto iudicis optime facti et de renu. c. in pntia. de re iudi. c. sicut. r. c. cu inter. ff. de re. iu. l. res iudicata.
Debite. scilicet secundum formam mandati.
Impediunt. scilicet per se.

a. Procurant. per alios.

b. Mandata hmoi. scz eporu de quibus in specie loquitur hec clausula. Et sic q hie dicitur no exten- ditur ad alios nuncios iudicu inferioru cu in constituto- ne penali qualis est ista stricta interpretatio sit facienda. ff. de pe- nis. l. interpreta- tione. de pe. d. l. s. pene. Et sic in nu- ciss abbatu / pri- oru decanoru / et archidiaconoru no habet locu pe- na inferius im- pona sed in nunciis officialis eporum puto qd habeat locum hec pena. Na tales officia- les habent idē cō- sistoriū cum ipso epo. de cōsuetu. c. ij. li. vj. Unde cū iter inimicos epi et sui officialis sit oimoda similitudo bene pōt dici idē fieri debere q. Et hie dicitur de nunciis ipsius epi. Et hoc casu nō dicitur fieri pene extensio sicut notat de tempo. ordi. ca. i. per Johan. an. li. vi.

c. Volentes. loquit itaqz hec constitutio in actu fide do nō tñ in actu iā facto. Et sic vt xides hec constitutio nō habet locū cōtra eos qui permittunt executio- nē fieri sed post ipsam factā tales nuncios male tra- ctant. Et hoc puto verū ex vi verborū huius statuti que hoc nō dicunt. Si tñ tales nunci per infurtofa facta hmoi impediānt post factā executionē in par- tibus ne certissimo iudice dē limitato tunc cuz talis certificatio sit pars mandati eis directi estimo quod etiā impediētes vel procurantes impediiri tales nū- cios quo minus certificent iudicē vel cetera faciant que sunt requisita po ste executionē mandati in parti- bus alligantur pena huius constitutionis. z etiā illius qm vt intelleximus de immu. ecc. li. vj. Na z tales nū- cii etiā nō sunt ad iudiciū vocandi vsqz ad eorū nū- ciationem finitam. ff. de in ius vo. l. ij. s. sed nec eum. vbi de hoc per Bartho.

d. Male pertractare. omnem modum infuriose pertractationis includit.

e. Infuriose. Et hac littera apparet q si aliquis talē nunciū auctoritate iudicis seruato processu le- gitimo capi fecerit attachiari vel arrestari pro ali- qua offensa prius facta z ipsum huius legis regit ex- gentiā fecerit carceribus mancipari nō tenebit hac pena que. i. sequitur. qz nō dī facere infuriosū vtitur remedio iure sibi cōpetenti. de elec. c. cū ecclesia vul- terana cu sua glo. Et hoc verū puto si nō fiat talis ca- pto arrestatio vel processus aīo malignandi sed su- stitiā cōsequendi. Na enī dicendus est quis infurios- se aliquid fecisse nisi culpa interuenerit et. de infurios ca. vlt. Et infuriose aliquid fieri iudicandū est ex aīo xv. q. i. c. illud. Unde si nō interueniat animus male faciendi nō est dicendus fecisse infuriose. L. de infur. l. si nō cōuicti. ff. ad. l. aquil. l. sed z si. s. vlt. z. ff. de iur. l. illud. Scias tñ q si dubitetur quo aīo aliquis tale quicqz fecerit videndū est quale sit ipsum factū vtrū vici sit factū vel dictū de se infuriosum vel indifferē- s. Immo casu quando dictū vel factū est infuriosū tunc aut de sui natura est hmoi vtputa aliquē verberare vel opprobrio se reprehendere: tunc presumitur ani- mus malus nisi probetur contrarium vt dicta. l. si nō cōuicti. Si vero non sit dictum vel factum infurios- sum de sui natura sed ex aliqua circumstantia aggra- uante: tunc etiam in tali persona cōtra quam est pre-

sumptio infurie presumitur animus malus. vbi gra- tia. Aliquis sciens aliquē habere mandatū vt citet eū vel amicu suū volens eū impedire vel alundē verare absqz aliqua causa rationabilī preuēsa fingit cōtra eū aliquā actionē de qua nō clare constat talis presump- tiō ab intestato in suis districtibz ad ipsos do- mios ptēdētes fore q- uis erronee deuoluta ne per ordinarios bona hmoi pro debitoz solu- tiōe sic decedētū ac in alios pios vsus p ipso rū aīarū salute cōuertā- tur vtiliter put z sensu-

de infur. l. infuriosi. s. is qui iure. Vbi vero fudex ex officio aliquē talē adhibet carceribus vel ponit sub ar- resto vel aliquid contra eum mandat presumitur ex persona iudicis q hoc nō fecit infuriose. ff. de infurios l. infuriosi. s. is qui iure publico. Et idem si alius de mandato iudicis aliquid fecerit q ad iustitiā perti- net sicut ptz. d. l. infuriosi. s. si quis quod decreto. Ad hoc etiā ptz exemplū in magistro verberante disci- pulum. Na nō presumitur fecisse aīo infurioso. ff. ad. l. aquil. l. sed si quectiqz. s. si magister. Vbi vero factū est indifferens quia factū vel dictū se pōt habere in- differenter ad bonū vel ad malū. tunc quia dubiū est quo animo id factū est vel dictū debet interpretari in meliōre partē. de reg. iur. ca. estote. Et huius concor- nō. per Bartho. d. l. infuriosi. s. is qui iur. z per Lhy. L. de infur. d. l. si nō cōuicti. s. Septimo quero. Si tamen per cōiecturas aliquas apparet de proposito facientis vel dicentis tunc presumitur animus malus. ff. ad. l. corne. de sic. l. i. s. et qui hoīem. Si nō apparet de proposito per cōiecturā aliquā tunc non presumi- tur animus malus. Ad q- vide notata per Lhy. L. ad. l. corne. de sic. l. i. si quis cū telo. s. ff. Ultimo quere

f. Quidam etiam sextum grauamen. g. Dñi tpaes. sup. tēporalē iurisdictionē habētes h. Balliui. i. iudices illius iurisdictionis. z est vul- gare normanozū z gallicoꝝ vt notant docto. de im- mu. ecc. c. qm vt intelleximus. in prin. li. vj.

i. Districtibus. sic dictis a distringendo z pprie pertinet ad crimina vel excessus. de pba. licet in pri. z nō. de elec. c. ne romani. s. districtu. per wil. in cle. Idē tñ wil. de re iud. c. pastoralis. s. ex districtū. in cle. dicit q districtus / territoriu / z dioc. quasi p eodē supponit. vñ nichil aliud sunt qvntueritas agroꝝ infra fines cuiusvis loci existens vbi. s. aliquis sus ob- tinet imperādi et. de pba. c. licet. Et dicit districtus a distringendo. z territoriu a terendo eo q ibi sit dis- trictus delinquentiū ad terrorem vt in. l. pupillis. s. territorium. ff. de ver. sig. z ad quem pertinet distri- ctus vel territorium nota. ibi per wil.

k. Erronee. Error iste ptz ex his que leguntur z notantur supra de testa. ca. ita quozundam. s. nec non et ibi. s. ab intestato. z. s. decedentium. z. ca. statutū. vbi de hoc. s. intestatis.

l. Consensu regio. Ista littera fortificat id quod dixi supra de testa. ca. statutum. s. testis. s. approba- tis. z. s. ecclesiasticarum libertatum. z nota bene q dicit de consensu regio: quia talis ordinatio etiam in fauorem ecclesie mero motu regio et duorum tem-

dus est malo ante mo hoc fecisse. ff. de infurios. l. infu- riosi. s. si quis per infurios. Secus si prius habuerit ius- tam causam cum ipso litigandi vel eum alias in iudi- ciū trahendi z de causa sua constet maxime cū iā pri- mo potuit eus cō- uenire z non an- te. nam non facit infuriam qui vti- tur iure suo. Et iuris excessio nō habet infurios. ff.

Districtus territorius et dioecesis idem signi- fican.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Porallum facta non valet nisi quatenus ad requisitionem ecclesie fieret vel postea ab ecclesia probaretur. c. de const. c. ecclesia sancte marie. vbi de hoc.

Alterio iure. s. prius ordinato et in viris ecclesiasticis stabilis. q. dicitur ut supra de testa. c. statutu. s. testis et. c. ita quorundam cum ibi notatis.

tunctis glossis ad quas remissum supra eo. d. erronee.

Alterio iure. s. prius ordinato et in viris ecclesiasticis stabilis. q. dicitur ut supra de testa. c. statutu. s. testis et. c. ita quorundam cum ibi notatis.

tunctis glossis ad quas remissum supra eo. d. erronee.

Eccelesiastica libertas. de qua dixi supra de testa. ca. statutu. s. testamentis. s. ecclesiasticarum libertatum.

Eccelesiasticorum. sup. dicitur.

Hos igitur. Secunda pars principalis.

Delinquentes aliquo. scz modo rum quisequitur et sic generaliter tem continet ut. s. referatur ad quem cumq. modum circa premissa vel eorum aliqua delinquent. et sic dictio et quisequitur ponitur expositiue pro. i. et sic sumit. lxx. dist. p. i. m. a. in si. d. aduocatio nis. per Archidia. g.

Facientes. in persona p. p. i. vel dicitur ut dicitur. s. de iudi. ca. Item oes. s. fecerint.

Consensum. consentientes nam et agentes pari pena puniuntur. extra de offi. deleg. c. i. vbi notatur de consensu quaduplici. per Bern.

Consilium. quod differat a consensu et quando ponitur pro consensu notatur ne se. va. c. i. d. c. i. c. i. filio per Johan. an. li. vi. Et circa hanc materiam quomodo aliquis tenetur ex consilio. vide supra de fo. co. pe. ca. dierum. s. consilium.

Auxilium vel fauorem. de his videas. d. capit. dierum sub eisdem verbis.

Nominibus eorum. hic vide quod scriptum supra de iudi. ca. Item omnes. s. suo nomine.

Rata. s. firma stabilia siue immutabilia.

Dioecanis. sic itaq. abbates/archidia. et inferiores iudices non possunt tales absolvere.

Specialiter reservamus. ex hoc apparet ut videtur q. archiepiscopus non potest tales absolvere nisi in sua dioecesi. nam reservando dioecanis absolutionem talium videtur sibi in ipsorum subditis absolutionem abdicare. arg. ad hoc extra de preben. c. graue. vbi reservatio absolutionis facit quod alius non potest absolvere qui alias hoc facere posset ut ibi notatur. sed illa decret. non obstat quia loquitur in casu quo superior reservat sibi ipsi absolutionem hic tamen superior reservat inferioribus. scz. epis.

regio et magnatu regni aglie tanq. p. iure ecclesiastica libertate ob olim extitit ordinatum impediunt in derogatione ecclesiastice libertatis iurisq. et iurisdictionis ecclesiasticorum impedimentum et lesionem enormem. Nos igitur presentis deliberatione concilii omnes et singulos in premissis vel eorum aliquibus delinquentes seu premissa vel eorum aliqua facientes consensum a dea dantes consilium auxilium vel fauorem aut ea vel eorum aliqua in suis facta negotiis nominibus eorum rata vel accepta habentes hoc sacro approbante concilio pronunciamus maioris exco-

copis absolutionem et hec reservatio hoc operatur quod inferior episcopo dioecano non poterit tales absolvere. per hoc tamen non excluditur superior ut est archiepiscopus qui possit etiam tales absolvere Nam licet episcopi possunt absolvere incidentes

municationis sententia in nodari quorum absolutio ne dioecanis locorum specialiter reservamus: et delinquentes huiusmodi quater annis singulis in cunctis ecclesiis parochialibus nostris Cantuariensi. prouincie excommunicatos in genere precipimus publice nunciari.

Idem. **E**ccelesiastica sententiam contemnentes a regia potestate in carcere detineantur nec derelicti per breue regium liberentur: liberati autem contra ius et fauorem ecclesie publice excommunicati denuncientur et societate hominum interdicantur cum omnibus cum eis communicationibus.

Seculiprincipes potestatem reci-

nunciari. Circa quod vide quod dixi supra. eo. ca. con-

Seculi principes. Ista constitutio est eiusdem culus et superior. Et habet tres partes. In prima ponitur prohemium ad dicenda. In secunda ibi Sed contingit. ponit tres abusiones contra libertatem ecclesiasticam. In tertia ibi. Contra que. prouidet circa predicta.

Seculi principes. id est reges et alij potentes qui in hoc seculo principantur. Et sumitur hoc ex decreto. xlii. q. v. ca. principes. Et nota quod deus aliquando dicitur princeps. ysa. xi. ibi. principes pacis. Item angelus dicitur princeps. Iosue. ix. Ego sum princeps exercitus. Item papa. de conse. di. i. corpora. Item episcopi dicuntur principes. de malo. et obe. ca. si quis. Item alij iudices ecclesiastici. xvi. q. iiii. diffinitus. in si. Item imperator. de re iudi. ca. ad apostolicam in prin. li. vi. Item rex. extra de sacra vinct. c. vno. s. vnde in veteri. de accus. veniens. Item quilibet principans in populo. de malo. et obe. capit. ois. Rodi. xli. principi populi tui non maledices. Dya bolus etiam dicitur princeps mundi. Johan. xlii. Et dicuntur principes quasi primum locum capientes. Et quandoq. princeps dicitur aliquis ex nomine dignitatis ut principes wallie et alij huiusmodi. Et ita

in penas canonis prouincialis concilij vbi non sit reservatio alteri. nisi huiusmodi et archiepiscopus hoc idem potest facere ut notant Joh. han. an. et Antho nius et Petrus de ancho in d. c. graue. et ad idem faciunt nota per doctores. extra. de senten. excom. ca. nuper

Quater. scilicet temporibus quibus et alie sententie promulgantur ut legitur. i. de sen. excom. ca. viii.

In genere. vbi. s. Ignorantur nomina et persone delinquentium. Alioquin si persone note sit tunc premissa citatio nevt allegent causam rationabilem quare nominatum et in specie denunciant non debent excommunicari nulla causa rationabilis proposita possunt nominatum et in specie p. sic excommunicatis declarari et de

Duissio.

Aut possunt dici principes

les inferiores sunt regibus/mayores tñ sunt marchionibus & ducibus. Hoc probatur ex ordine littere in. c. fundamenta. s. vt ergo. de elec. li. vi. vbi loquens de imperatore rege & principe subdit de marchione duce & barone. Et circa hoc vide nota. Johan. an. de bap. c. vnta. co. h. regu. in de. et per Johan. e. ca. h. principum.

A deo. a quo est ois potestas. de iud. ca. noui. xxi. q. iij. questu ad Roma. xvi. xxi. q. i. sic enim notatur de homi. ci. c. f. h. tribuatur a dño p archi. l. vi. b. **S**acerdos. tales scz qui presunt populo iudices.

Superboz. i. rebellum siue contumacium.

Requiunt. supple effectualiter.

Solent. de consuetudine que in ea parte legis vim habet. et qui ma. ac pos. c. videtur. glo. i. & consuetudo regionis diligenter inspicienda est. ff. de fundo instr. l. cum delantionis. s. a sinam. ff. de pecu. leg. l. dos minus. s. testamento. cum glo.

Ipsa. i. rebellibus siue contumacibus.

Terrore. simile habes. xxi. q. v. principes.

Disciplinē. i. castigationis

Potestatis. i. iurisdictionis siue meri impartii. ff. de verb. sig. l. potestatis verbo. ff. de offi. presi. l. illi. ca. s. qui vniuersas.

Gladio. i. animaduersione.

Ertorque. i. suis preceptis siue suo imperio ad obediendū cōpellere. & concoz. in simili. et de visita & hone. de ca. vt clericoz. cum. concoz. ibi possitis. h. cohibeat.

Unde veneranda. verū.

Antiquitas. hec dicit veneranda vt hñc. & et de trans. episc. c. quanto. cū glo. iij. & per Jo. in no. qui inter cetera dicit hñc. q. antiquitati standū est nñ si in ea deprehendatur manifestus error. fr. di. c. ne. q. vel nisi ex causa immutet vel reformetur. l. xij. di. s. verum. de consti. cum omnes. de consue. c. cum consuetudinis. Et q. antiquitati reuerentia adhibenda est: habes. fr. q. iij. ca. cōquestus.

Excōcati. ab hoie vel a iure & supple pro talibus denunciati. Hñc tunc excōcatio est publica q. in casu isto & cōsimilibus requirit vt vide. Ar. eozum que legunt rno. et de excep. c. exceptionē. vbi de hoc per. Ber. h. publice. & ad hoc optime facit de re. iud. ca. ad probandū. vbi de hoc per. Bern. glo. f. Et circa hoc vide nō. per Jo. an. in clem. f. de sepul. h. publice. & per Johan. e. h. & circa hoc vide nota per Bern. cōpos. de consue. c. cū dilectus. h. sed quē dices. Scias tñ q. sufficit pro denunciatōe si ventat ad noticiam excōcati vel q. in iudicio corā multitudine ferat sententia excōcationis. Sic videtur sentire Johannes an. in dicta clem. f. h. publice.

Humilitatis gratiam quia deus superbis resistit humilibus autē dat gratiam. Iaco. iij.

Recōcllatis. per quā incorporat sic excōcatio ecclesie cū prius fuerit ab ecclesia per excōcationē separatus. Excōcatio nāq. est mēbrum dyaboli. xj. q. iij. c. omnis christianus. & ca. sequenti.

Affectum. i. desiderium.

Nō obdurato. actu. s. voluntatis resistentis monitis aut gratie. & talis obduratio nō est a deo sed est a culpa ipsius obdurati. Aliqñ vero obduratio

est pena prout dicit naturalū interruptionē sñ quā homo nō est habilis sed ineptus ad gratiā & hoc modo pñe nō est a deo sed aliquo modo est a deo non sicut a causa efficientie: q. nullā habet causam efficiētē cū sit defectus. nec sicut a causa deficiente: q. deus nō est causa deficiente. sed est a deo tanq. a nō infundente gratiā. Aliet itaq. deus nō impartiat gratiā nō tñ perficit maliciā nec pōt de dñi tota causa nec simplex nec pma. nō tota q. hoie carere gratiā contingit duob. modis. s. ex eo q. non vult recipere & ex eo q. deus nō dat et sic est ex hoie

tiōis affectu rāio obdurato arrogat abiciat iuocata regia ptas i auxilium tenet ex debito rigore seueritatē rebelles hñmōi pscere & custodiā carce rali Sed cōtingit interdū q. excoicatis etiā pro manifestis

et deo: nō autē tota ex deo. deus etiā nō est talis obduratōis simplex causa q. deus nō vult hoie carere gratiā nisi sñ q. ipsum carere bonū est. sed constat q. ipsum ea carere simpliciter non est bonū ergo deus simplex causa nō est. Deus etiā non est pma causa q. talis obduratio non est nisi ex suppositione alterius cause. Circa hanc materiam vide nota. per Archi. xxi. q. iij. vasis tre. h. relictos.

Arroganter. i. superbe.

Abiciant. contemnendo sententiam excommunicationis.

Regia potestas. hec littera ostendit q. per principes de quibus. s. sit mentio intelliguntur reges.

In auxilium. & sic per inuocationē brachij secularis succurri debet iurisdictioni iudicis ecclesiastici. Circa quod vide quod scripsi supra. de cohabit. cle. & mulie. c. i. h. brachium seculare.

Ex debito. xxi. q. v. principes. in fi. & capitulo ad ministratores.

Custodia carcerali. talis enicustodia licet non sit ad penā ff. de penis. l. aut facta. s. solent. de penis ca. q. ius. li. vj. est tñ malefactoribus debita vt alias legit de sen. excōc. c. si clerici. l. vi. Et quō differt a vniculis nō. ff. ex qui. cau. ma. l. succurrit. s. fi. Sed cū iudex ecclesiasticus habet potestatem incarcerationis ad suos subditos delinquentes. vt ptz. dist. capit. si clericos.

Quero ad qd opus est vt iudex ecclesiasticus scribat regie maiestati pro incarceratione talis? Dic q. deficiente potestate ecclesiastica in corrigendo subditos siue defectus ipse sit in facto: vt et de offi. ordi. c. f. xxi. q. v. ad ministratores. xvj. di. cū ad verū siue in iure vt et de iud. c. cū nō ab hoie. recursus habetur ad iudicē secularē in subsidium & sic exercitiū potestatis secularis circa hoc est subsidium nō autem sibi competit per viam principalitatis. vnde vbi iudex ecclesiasticus ex potestate propria non potest aliquid exequi effectualiter in suos subditos: tunc pōt in subsidium inuocare auxilium iudicis secularis. ptz. exemplum in casu nostro in quo iudex ecclesiasticus non habet potestatem in regno Anglie tales rebelles incarceratione et ideo oportet in hoc haberi recursum ad auxilium iudicis secularis: & potest ipsum cōpellere ad hoc vt legitur & notatur. di. c. ad ministratores. & d. c. principes. Secus tamen vbi iudex ecclesiasticus posset tales sufficienter & ad condignū punire per se ipsum. Ad quod vide notata de iud. cap. cum non ab homine. h. nota q. cessantibus per Anthonium de butrio.

Sed contingit. Secunda pars.

Manifestis offensis. quia vici nō parent iustis

Questio.

obduratio

tudicis in emendando q̄ malefactū est. extra de s̄b.
fig. c. ex parte. i. vbi de hoc glo. i. f. idē in alijs iussu
bus iudicū qui consistunt in faciēdo v̄puta iussus
restituere nō restituit. ff. de rei vend. l. qui restituere.
Item iussus exhibere non exhibet. ff. de appel. l. cre
ditor. s. ii. iussus.

In talibus nâq̃
et similibus cōtem
ptus dicitur offē
sari notat Archi.
de sē. excō. c. solet
p. manifesta. lt. vi.

A Significatio
nem. a quo voca-
bulo nuncupan-
tur breueregiu
solum in hac par-
te emanare quod
dicitur significauit.
Relatoruz
f. maioru vtpu-
ta episcopozum ad
quozum significa-
tionem dumtaxat
emanare solet bre-
ue predictum.

c **¶** Consuetudo regni, que diligenter attendi debet
videtur supra, eo. & solent.

[illegible]

Epis. qui significauerunt tales fore excoīcatos
Abbandatis ecclesie. quantū ad executionem in-
stitte consideratione rei ⁊ cause de qua agitur de sen.
excoī. c. decreto. ⁊. ca. ex tenore. de offi. deleg. ca. pru-
dentiam s. sexta.

Separando iur. f. in his que cōcernunt ipsam cau-
sam pro qua aliquis citatus est vt. f. non sit cōtumax
in non cōparendo sed per se vel procuratorē finem
negocii expectet. extra vt lite non contet. ca. quoniam
frequentē. s. in alio.

h2 **C**autione. Quid cōtineatur hoc verbo habes
notatum de resti. spo. c. ex transmissa. ꝑ. sufficientem
cautionem.

Ipfos. scz. excōlcatos sic captos.

Faciāt mittēdo. f. custodibusvt ipsos liberent.

10 **Alloquin**, verb

m. **E** Debita satisfactio ē. hoc intellige qñ volun-
tati creditoris satisfiit vt notat Archi. de vsur. c. qñ
ñ. satisfactum. li. vi. Tu dic vt dixi supra de fo. com-
pe. ca. f. ñ. competenter.

¶ In excō-
catus abiq;
satisfactioe
absolutus pos-
sit.

Penitentia. compenitencia. **P**enitentia. f. de iure. extra de iudi. c. i. 2 legi-
tur 2 no. et. de verbo. sig. c. ex parte. f. p. pro qua mate-
ria scias fm l. osten. q. quandoq. aliquis excoletur
propter contumacia simpliciter 2 tunc sufficit cau-
tio iuratoria vt. d. c. ex parte. Ubi vero contumacia
est pregnans tunc necesse est vt satisfaciatur de his que
in sententia implicata sunt siue agatur de interesse siue
de expensis extra de iudi. c. i. Sed ubi aliquis est ex-
coletus pro offensa vel delicto si per tale offensam
deus tñ offenditur tunc si peniteat licet penitentia
consignam nondum perfecterit potest tamē absolui
nisi alias per eū ecclesie sit illusum vt ptz in eo quod
legitur 2 notatur de here. ad abolendā. §. illos quoq.
foras est quia si expectaret peractionez penitentie
foras foret in excoletione per longū tempus tñ
vlyz quantū duraret penitentia. Ubi vero aliquis est

erōcatus pro furto vel rapina vel alia iniuria huiusmodi irrogata. vbi. f. versatur hoīs interesse vel cōmodū pecuniariū tunc requiritur satisfactio preiura vt hic. z. d. c. ex parte. z. xpī. q. vlt. pessima. de rapt. ca. f. de ysur. cū tu. z. sic notatur per l. ostē. dicto. c.

er parte. Aliter
distinguitur sup hoc
extra de iudi. c. ii.
per Idenricu de
bowco. Tu dic
q quando quis ex
communicatur pro
manifesta offensa
nō absolutur nec
olim nec hodie sa
tisfactionem pre
stam. Si offen
sa est dubia tunc
sem antiqua tem
pora nō absolute
batur ante exiit
iudici. xi. q. iii. li
eūs forte. vbi de
hoc. sed hodie si
quis contrahitur
de nullitate sentē

bug faciant ^b liberari. Alioquin ⁱ siēpi hoc nō fecerint sicut ante debi tā^m satisfactionē nec pos suntⁿ nec de iure^o tenen tur bicomitibus^a ali ud breue dirigūt q̄ cau tione^a hmoi ab incarce ratis accepta^r eos libe rent indilate. **S**ug gesto^o insuper regieⁱ cu

tunc adhuc non absoluetur ex necessitate sed auid p^{ro}
 sequens iudiciū nisi petat absolui ad cautelā: z tūc po-
 test absolui p^{re}stia cautione de satisfaciendo. extra
 de offi. deleg. c. cū cōtingat. z. c. prudentia. §. sexta. cū
 tibi notatis. z de senten. excō. per tuas. Si vero ali-
 quis sit excōscatus p^{ro} cōtumacia tunc nō absoluit
 anteq^{ue} satisfaciatur. i. actu causam reassumat: z sic con-
 tumacia purget. Itā si satisfacere distit. q^{ui} tūc nisi sa-
 tisfaciat de expens. de senten. excōf. venerabilibus. §.
 secus. li. vi. Et si hoc nichil immutatur de iure anti-
 quo. Et si hunc casum procedit decretalis prima
 de iudi. quando de vicz cōtumacia est manifesta. sed si
 cōtumacia est dubia olim nō absolutebatur nisi causa
 haberet exitū suū z poterat p^{ro}sequi iudiciū vt reus
 etiā excōscatus. de iudi. c. intelleximus. ar. disti. ca.
 si ep^{iscop}us forte. hodie si cōtendit nullatē sententie non
 absoluitur ex necessitate licet petere possit absolui
 ad cautelā vt dicto. c. per tuas. z. c. cū cōtingat. de sen-
 excōf. c. licet. li. vi. Si autē cōtendat iniustitiā senten-
 tie: tunc olim nō arbatatur ad petendā absolutionē
 vt disti. hodie tamen aratur licet enim excōscatus
 vt reus possit esse in iudicio: vt dicto. c. intelleximus
 de excep. com. inter. z. c. significauerunt. tamē ex eo q^{ui}
 absolutionem non petit z petere potest in egressu iu-
 dicij cōtumax est z cōtemnere videtur z sic cōtemp-
 tum incurrit z peccat z non auditur nisi petat absol-
 ui vt dicto. c. per tuas. Idē omnia p^{ro}cedunt nisi ali-
 quis excōmunicatus esset quia facit in peccato post
 q^{ui} semel absolutus est quia postea si excōficaretur nō
 absolueretur ante finē iudicij. extra de offi. ordi. signi-
 ficauit. Sic enim intelligi debet hec materia vt no-
 tat Autho. de hurof. extra de iudi. ca. j. §. v. venio ad
 glo. qui dicit q^{ui} sic debet intelligi domini de rota-
 tuā conclusionē. ltr.

E Nec de fure tenentur. s. obedire talibus prece
ptis iudicium secularium extra de iudi. capitulo, de
creusmus.

C Vicecomitibus, qui . s. tales incarceratos habent in custodia.

Quod Cautione huiusmodi. s. de stando mandatis ec-
clesie z parendo furi.

Alcepta. f. per ipsos vicecomites.

Suggesto insuper. Secundum grauamen.

Reges curie. supplead quam non pertinet de
tribus iudicare. extra de iudicis. capitulo. decerni-
mus.

a **P**artitio. i. partis. et sic plurale ponitur pro singulari cuius concordat de app. ca. i. ff. partitio. per Archib. li. vi. Et concordat. i. dist. omnes. ubi de hoc. et extra de pui. ca. vi. pui. legia. glo. si est. de rescrip. c. ii. glo. f. b. **E**xcommunicatur. scilicet talis in carceratus.

c **N**on habita mentione. nec parte villo modo ad hoc vocata cum tantum tales ad instantiam alicuius excommunicati ab solui non debeant nisi parte vocata et presente vel saltem per cotumaciam absente ut plenius notatur per spec. titulo de cotumacia. §. nunc colamus. ff. sed pone. ibi videas.

d **N**e quandoque tertia usurpatio.

e **U**t prius. i. minus veraciter.

f **P**ro tali causa. i. in tali causa siue lite. **N**am causa excommunicatitnis esse debet non ipsa lite siue dissensionis materia. sed cotumacia non parentis iudicis mandatis siue iur. xi. q. i. nemo est pisco. r. q. iij. ff. si episcopi. r. c. certum. quod dicit de senten. excommunicat. c. si quem in glo. et de verb. fig. ex parte in glo.

g **N**on pertinet. ut puta quia causa est mere temporalis videlicet contractus emptio et venditio nra terrarum et tenementorum et huiusmodi.

h **P**ro causa. i. in causa huiusmodi.

i **N**on alia. supple spectante ad forum ecclesiasticum.

k **S**uper causa excommunicationis. i. super lite in qua talis fuerat excommunicatus. vel intelligi potest de processibus limitatis causam quare talis est excommunicatus.

l **F**ides aliqua. cum tamen per processum huiusmodi liquet quod causa in qua procedit sit mere ecclesiastica.

m **A**dhibetur. cum tamen tanta sit iudicialis auctoritas quod semper presumi debet pro ipsa donec aliquid contra ipsam legitime comprobetur. extra de renunc. c. in presentia. cum cōcor. ibi in glo.

n **S**ed nunquid requiritur quod processus iudicis ecclesiastici ostendat coram iudice seculari ut exinde fiat sibi fides. **P**uto quod non sufficit enim quod per libellum oblatum vel alias rationabiliter ostendatur causam in qua proceditur esse mere ecclesiasticam. et iudex secularis in hoc casu habet credere sententia iudicis ecclesiastici et ad eius requisitionem executionem facere. ar. ad hoc. ff. de custo. reo. l. non est dubium. **B**ullerius tamen de cu. tangit materiam cōsimilem. ff. de iurisd. om. iud. l. magistratibus. et Bartho. ff. de custo. reo. l. diuus. ubi dicit quod iudex secularis non tenetur ex necessitate processum iudicis ecclesiastici cōsentire. sed potest de nouo causam examinare et si quod sibi videbitur illud de quo agitur punire ut in ill. de sanctis. epist. §. Si vero crimen. coll. tr. Sed illud habet locum ubi causa examinatio non solum pertinet ad cognitionem iudicis ecclesiastici sed etiam secularis. Secus tamen est ubi cognitio solum pertinet ad iudicem secularem nisi subsidarie assistendo

ecclesie ad coherentiam eius decretis et mandatis resbelles ut in casu de quo hic loquimur. et hinc dicto cōcor. notata. r. xij. q. v. administratores in prin. per archib. Et vide quod dicitur de purga. ca. c. clerici. ff. pro eodictis. in fi.

comitibus in preceptis quod si per causam huiusmodi dret non aliam excommunicati et incarcerationi fuerint ipsos curent celeriter liberare nec processibus iudicum ecclesiasticorum super causa excommunicationis huiusmodi fides aliqua adhibetur sed sic excommunicati in supradictis casibus ad mandata et precepta huiusmodi indebite liberantur propter quod ecclesiasticorum iudicum confundit officium dum laici clauis potestatis et scientie penitus de

n **S**upradictis casibus. i. isto vltimo et duobus precedentibus. **o** **P**receptum huiusmodi. i. cōcor. i. cōcor. i. inbreuib. regis. **p** **I**ndebite. i. contra iustitiam. **q** **P**ropter quod. i. sic indebite facta et usurpata. **r** **C**ōfunditur. i. extinguitur. ff. de nego. gest. l. fide iustor. Vel dicitur confunditur. i. turbatur siue frustratur.

s **C**laue potestatis. que non cadit in laicum sicut notat Innocentius de cōcor. sue. c. quanto. et allegat ad hoc. xx. di. §. i. et de hac clauis quod sit et an sint due clauis notat per Jo. xx. di. in fi. q. dicit quod vna tamen est clauis. r. cō. ibi l. du. Alij tamen dicunt quod due sunt clauis.

Notandum pluri clauis.

ues. i. potestatis et scientie. **q** **M**ateria latius tractat l. bo. i. fi. sub titulo de remis. §. i. Et scias quod clauis potestatis consistit in potestate ligandi et absolventi in qua ecclesiasticus iudex dignos recipere et indignos excludere debet a regno. Et si quodam clauis sunt due. i. scientia discernendi et potestas ligandi et absolventi. et hec. i. potestas ligandi et soluendi immediate aperit seram peccati. Sed clauis que dicitur scientia ostendit cui appertenda sit illa clauis. Et sic videtur sentire Januensis in suo catholico. ff. clauis. Jo. tamen in summa cōcor. li. iij. ff. r. xij. q. c. l. xij. sequitur opinio non eorum qui dicunt quod vna est clauis tamen. i. potestatis. **N**ec obstat quod dicitur pluraliter clauis quia ideo dicuntur clauis pluraliter propter plures clauis effectus qui sunt ligare et claudere aperire et soluere. et hinc opinio cōcor. Petrus in scriptis dicens quod si cut in sole potentia liquefaciendi et indurandi vna est in radice et due in effectibus. sic vna tantum est clauis in radice et due in effectibus. Et si enim dicitur potestas iudicandi in foro aie non corporum. et hec potestas iudicandi integratur ex duobus. i. ex potestate discernendi in causa examinatione et diffinendi in cause terminatione per sententiam condemnatoriam vel absolutoriam. **P**rima potestas appellatur scientia. Secunda appellatur potentia. Et hinc dicto factis concordat. Tho. cum. et circa hoc dicit Ray. quod si in aliquo inueniatur scientia coniuncta potestati non est ideo dicendum quod scientia. i. speculativa que est habitus sit clauis. sed quia necessaria est potestatem habenti sicut lucerna in tenebris ambulanti.

t **S**cientia. q. est necessaria in examinatione materie ut predictum est. et hec etiam quo ad potestatem ligandi vel absolventi non cadit in laicum sed competit solis sacerdotibus ut notat Johannes in summa confes. li. r. c. predictis. q. c. l. xij.

Prouincialis Guillelmi Lindehode.

a Quos, scilicet laicos.

b Obsequendi. i. obediendi. et sumitur ex hoc quod habes extra de consti. c. ecclesie sancte marie.

c Cognoscendi. i. suo nomine tanquam habentes. Alioquin an nomine ecclesie et nomine alieno possint

talia pertractare dicuntur notant doctores extra de fudi. c. decernimus. ubi de hoc per hanc et optime per hanc. de butrio.

d Falcem. i. tu dicandi exercitum.

e Adversum alienam. i. in iurisdictionem alienam.

f Maculatur. quia communicans excommunicato

maiori excommunicatione incurrit minorem. et nisi

si destiterit maiorem. de cle. ex. m. ca. 11. et si. de sen.

excom. c. quod in dubijs. Et circa hoc vide que leguntur et norantur extra de his que vi

metus ve. ca. cap. sacris desent. excom. c. statumimus. libro sexto.

g Cumulatur quia talis communicans excommunicato

semquodam peccat mortaliter. Circa quod vide quod no.

h Johan. an. in notato peccat extra de his que vi me. ve. ca. c. sacris. h. quinto et vlti. quero. Abusu per hoc recitat op

pitiones pluris. Finaliter tamen concludit quod sic communicans peccat venialiter tamen nisi in sex casibus. Primum

quando hoc facit in contemptu clauis. Secundus est quando facit in contemptum superioris et contra eius

monitionem. Tertius est quando communicat in crimine damnato. Quartus est quando communicat ei qui est excommunicatus cum participibus. Quintus est quando in diuina

taliter communicat. Sextus est quando nimis frequenter taliter communicat. De hac materia notant doctores de

excep. capit. exceptionem.

h Contra que. scilicet usurpata premissa.

i zelantes. i. caritatis feruore cupientes.

k Sic exeuntes. i. aliquo trium modorum de quibus prefertur.

l Ecclesie anglicane. que in sua totalitate quandam virtutem impotat respectu superioris. et sic eius libertas potest dici universalis licet in aliquibus differat a libertate ecclesie generaliter universalis finem ea que dixi supra de iudica. Item omnes illi. h. ecclesie libertatis.

m Apsozum. i. excommunicatorum.

n Maiore confusione. Idem est causa quare publice denunciat aliquis excommunicatus. xj. q. 11. cure.

o Rubore. simile habes de excep. pia. in p. 1. l. vj.

p Solemniter. i. vt sequitur.

stituti quos sic tenet obsequendi necessitas quod de his que ad iurisdictionem ecclesiasticam pertinent ipsis cognoscendib. vel imperandi prohibetur auctoritas: falcem in mellem nituntur mittere alienam: excommunicatorum sic liberatorum inde bite comunione nephanda tam vicecomites et balliui liberantes eosdem quod ceteri populares barrii fideles communicantes cum excommunicatis huiusmodi pestifere maculantur et animarum inde graua pericula cumulantur Contra que prouidre zelantes statumimus quod excommunicati in nostra prouincia capti sic exeuntes a carcere contra libertates et consuetu

q Insignibus. i. nobilibus et precipuis et magne fame. sic notatur per Archi. de rescrip. ca. statutum. h. insignibus. libro sexto.

r Pulsatis campanis. si le habes de pens. c. 1. in cle.

s Landelis accensis. sup. et in terram proiectis ac

pedibus coculcas. i. q. 11. c. debet

t Commercii. i. emptio vel venditio siue alias mercium commutatio.

Et habes simile extra de iudeis. ca. postulat.

u Commodum. i. si namque omne beneficium ex legibus descendens denegetur. aut de p. uil. doctis. s. antes penul. col. v. v. v.

Et quod tales excludi debeant ab his actibus qui tendunt ad suam utilitatem notat de excep. c. pia. h. excluduntur. per Job. et Archi. li. vj. de preben. ca. pro illorum. glo. penul. ti. et ibi per docto.

x Inhibeatur monitione nominatim preuia finem quod legit de senten. excom. ca. constitutione. li. vj.

y Illucite. quod post monitionem eius factam et non sunt de personis exceptis de quibus habes. xi. q. 11. c. qm multos.

z Censura ecclesiastica. i. excommunicatio maior quam non sunt moniti vt desistant. de sen. excom. c. statumimus. li. vj. vel excommunicatio maior post monitionem nominatim eis factam vt in dicto. c. constitutionem. de sen. excom. li. vj.

a Sine delictis. absque differentia siue acceptione personarum. L. de postu. l. quisquis. Item sine delictis. i. passim vel indistincte. ff. de ritu nup. l. palam. in prin. ff. de postu. l. 1. §. 1.

b Vita diuina. Idem est constitutio eiusdem cuius et precedes. Et habet duas partes. In prima ponit vnam usurpationem reprobam. In secunda ibi presentes. declarat tales usurpatores fore excommunicandos et pro excommunicatis fore denunciandos.

c Diuina. i. ecclesiastica. nam ius canonicum ius diuini dicitur sicut patet de p. uil. c. cum de diuersis. l. vj. de his canonicis habes c. de const. c. ecclesia sancte marie. xvi. di. bene quidem extra de re. eccl. non alt. capit. cum laicis.

d Seculi legibus. i. imperatorum. exemplum habes. l. x. di. valentinianus. L. de epis. et de. aut. clerici in fi. et aut. statumimus.

e De regibus. et de re. eccl. non alt. c. cum laicis. Idem intelligas de ipsa ecclesiis et personis ecclesiasticis. et de p. uil. c. ecclesia sancte marie. et idem in ecclesia et de ecclesiasticis dignitatibus. xvi. q. vlti. non placuit. et c. laicis.

f Insignibus. i. nobilibus et precipuis et magne fame. sic notatur per Archi. de rescrip. ca. statutum. h. insignibus. libro sexto.

g Pulsatis campanis. si le habes de pens. c. 1. in cle.

h Landelis accensis. sup. et in terram proiectis ac

pedibus coculcas. i. q. 11. c. debet

i Commercii. i. emptio vel venditio siue alias mercium commutatio.

Et habes simile extra de iudeis. ca. postulat.

u Commodum. i. si namque omne beneficium ex legibus descendens denegetur. aut de p. uil. doctis. s. antes penul. col. v. v. v.

Et quod tales excludi debeant ab his actibus qui tendunt ad suam utilitatem notat de excep. c. pia. h. excluduntur. per Job. et Archi. li. vj. de preben. ca. pro illorum. glo. penul. ti. et ibi per docto.

x Inhibeatur monitione nominatim preuia finem quod legit de senten. excom. ca. constitutione. li. vj.

y Illucite. quod post monitionem eius factam et non sunt de personis exceptis de quibus habes. xi. q. 11. c. qm multos.

z Censura ecclesiastica. i. excommunicatio maior quam non sunt moniti vt desistant. de sen. excom. c. statumimus. li. vj. vel excommunicatio maior post monitionem nominatim eis factam vt in dicto. c. constitutionem. de sen. excom. li. vj.

a Sine delictis. absque differentia siue acceptione personarum. L. de postu. l. quisquis. Item sine delictis. i. passim vel indistincte. ff. de ritu nup. l. palam. in prin. ff. de postu. l. 1. §. 1.

b Vita diuina. Idem est constitutio eiusdem cuius et precedes. Et habet duas partes. In prima ponit vnam usurpationem reprobam. In secunda ibi presentes. declarat tales usurpatores fore excommunicandos et pro excommunicatis fore denunciandos.

c Diuina. i. ecclesiastica. nam ius canonicum ius diuini dicitur sicut patet de p. uil. c. cum de diuersis. l. vj. de his canonicis habes c. de const. c. ecclesia sancte marie. xvi. di. bene quidem extra de re. eccl. non alt. capit. cum laicis.

d Seculi legibus. i. imperatorum. exemplum habes. l. x. di. valentinianus. L. de epis. et de. aut. clerici in fi. et aut. statumimus.

e De regibus. et de re. eccl. non alt. c. cum laicis. Idem intelligas de ipsa ecclesiis et personis ecclesiasticis. et de p. uil. c. ecclesia sancte marie. et idem in ecclesia et de ecclesiasticis dignitatibus. xvi. q. vlti. non placuit. et c. laicis.

Causa quibus communicans excommunicato peccat mortaliter

Distinctio.

Rei ecclesie
fascice du
plex est di
spolitio.

A Dispensatio. i. ordinandi statuendi vel alias muni
strandt. Scias enim q duplex est dispositio reru
ecclesie. Una est legis promulgande z hec no copetit
laicis in rebus ecclesie vt. xvi. dist. bene quide est de
consti. c. ecclesia. Alia est exercende. Administratio
nis vel dispositio
nis: et hec est tri
plex. nam alia est
auctoritatis: hec
est solius epi. ix.
q. ii. per totu. x. q.
i. decretu. alia est
ministerij. et hec
est economi que de
bet esse clericus.
lxxix. di. iudica
tum. z. c. sequenti
xvi. q. vii. in noua.
Alia est prouide
tis et sollicitudis
nis z hec copetit
laicis vt puta pa
trono. xvi. q. vii.
ca. filijs. z nota.
xvi. q. vii. ca. laic
cis. per Archi.
b. Laicis. sup.
surre proprio no
mine tamē alieno
possunt ecclesias
fita negocia per
laicos ex pediti vt vt dist. s. c. c. pri. s. cognoscendi.

C Usurpationis. xvi. z dic q vsupare idem est q
presumere vel illicito rapere vel habere.

C Contumelia. i. iniuria z proprie illa que stat in
verbis. ii. q. vii. ca. puto. s. contumelia per Archi.

C Sue potestatis. i. facultatis sic faciendi. sic su
mitur verbi potestas. ff. de nox. ac. l. quotiens. s. in po
testate. ff. de. s. b. sig. l. potestatis verbo. in fi.

C Ignorantes. z in hoc casu an debeant presumi
scientes vel ignorantes vt de no. per Johan. an. de
reg. iuris. c. presumitur. li. vi.

C Terminos limitatos. vt scz de rebus vel personis
ecclesiasticis senō intronmittant cōtra ea ad que res
missi. s. eo. s. diuini. z terigi. s. ca. proxi. s. acquan
dog. Et nota q aliquis transgreditur terminos si
bi limitatos qn ingerit se vel intronmittit de re ad se
no pertinenti. ff. de reg. iur. l. culpa. z hic. z plures alio
os casus super hoc habes notatos per Ber. c. de sep
ul. ca. i. glo. vlti. z subus diuersos alios casus ad
dit ibi Johan. an. in no. super. ca. glo. Et specialiter
quo ad ppositu qn aliquis occupat illud quod de iu
re ad aliū pertinet. extra de elect. c. venerabilem.

C Potius. s. q per ignorantia quia scienter z vo
luntarie talia agit superbo uio z malicioso que sunt
de iure oino illicita. nā ignorantia pōt tales excusa
re. p. pro quovide q scripti. s. de summa tri. z si. catho
ca. i. glo. i. s. per ignorantia. Et vide circa hoc quod
no. per Dy. de reg. iur. ca. ignorantia. l. vi.

C Non seruantes. z sic transgredientes quod non
licet extra de sepul. ca. i. ad fi.

C Arbores. quarum nomina que continentur has
bes. ff. arbo. furtini. c. fi. l. i.

C Capellarum. supple. dependentium ab ipsis ec
clesiis matricibus.

C Litterarum. in quibus pont non debent edificia
nisi clericali. xii. q. i. necessaria. z. c. nulla. vbi de hoc.
et quantum spactū continere debet cimiterium habes.
xvi. q. iiii. sicut antiquus z nota q appellatōne cimi
terij continetur totus fundus qui intra clausurā ipsi
us cōtinet. xvi. q. iiii. frater. ibi ad ecclesie cepta. z. c.

C Voluntatis arbitrio. hoc importat exclusionē

fascice disponēdi laic
sic facultas: usurpatio
nis illius z tumelia
lo genus nōscit depellēda
qua quidā nōe puincie
ecclesia parrochiani sue
potestatis ignorātes
termios limitatos seu
arroganter potius nō
seruantes arbores ac
herbas in ecclesiarū ac
capellarū nostre proui
cie cimiterijs crescen
tes sue volūtatis arbitrio

rationis cōsideratione iuris talia
cōcessionē rectoris vel vicarij ad talia nō cōsentiet. d.
o. p. sternētes. quo ad arbores radice i solo dimissa
p. euellentes. siue arbores siue herbas vna cū ra
dicibus vel pōt dici euulsio qn herba crescit in cimi
terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

C p. sternētes. ac etiā
euellentes seu mitten
tes p. preter et cōtra vo
luntatē rectorū aut bi
cariorū ecclesiarū aut ca
pellarū huiusmodi seu
custodum deputato
rum per ipsos eas su
is aut ecclesiarum vel
alioz um b. libus ausu
sacrilego applicare no
scūtur vnde bet anima
rū pericula contētiōes
et scādala grauiā inter

terio per animalia
a est depasta.

Quid dicit
sacrilegi.

possunt extingui vel eis imponi collecta vel tallia vel que
cūq; exactiones fieri per personas seculares pro do
nibus prediis vel possessionibus quibuscūq; ab ec
clesiis vel personis ecclesiasticis legitime
acquistis vel acquirendis etiā si possessiones huius
modi sint infra dī
strictū virozum se
culariū. Solutio
hic loquit de pos
sessionibus acqui
sitis in quibz dñi
temporales prius
habuerunt ius dī
stringendi qd ius
amittere non des
bent per hoc q ta
les possessiones ac
quiruntur viris ec
clesiasticis. Nam
vbi alicui terre v
loco immineat ali
quod onus reale:
res ipsa transit cū
suo onere. v. q. i. si
quis laicus. et de
declinis. c. cum in
tua de cens. ca. f.
vbi de hoc. dictū
vero cap. c. f. alle
gatiū pro contra
rio loquit de pos
sessionibus certo
onere non onera
tis sūm Arch. ibi
f. acquiescent.

Item clericus p felonia fugiēs ad ecclesiā pro immunitate habēda asserēs se esse clericū nō cōpellit regnū abiu rare sed legi s regni se reddēs gaudebit ecclesiastica libertate iuxta laudabilē cōsuetudinē regni hacten⁹ visitatā.
Item appellatoz in forma debita tāq; cleri co p ordinariū petito li bertatis ecclesiastice be neficium non negatur.

Nec clerici vel mo nia. secu. nego. Stephanus.

Nec monachus nec regularis quicq; eccle sie sue ad firmā retine

Item clerici
cus secunda pars
b. Felonia. i.
crimine per eū cō
missio vtputa fur
to homicidiorz hu
iusmodi.

Immunitate habenda. ne scz grauetur in vita vel in membris vel incarceratione. et. c. c. inter alia.

Asserens. hoc dicit vt legitur de sent. excom. cap. si iudex. li. vi.

Clericum. etiam si solū habeat primā tonsurā. ar. ad hoc extra de eta. 2. quali. c. cum contingat.

Nō cōpellitur. ac si diceret laicus cōpellit potes rit 2 hoc sū cōsuetudinē regni postq; per. xl. dies te rit in ecclesia. que tñ cōsuetudo vt mibi videtur nō est rationabilisq; est cōtra ecclesiasticā libertatē que vult q; ecclesia pro semper habeat tales defendere 2 tueri. Idz quo vide q; dñi. s. c. f. in ecclesia. s. cus todia. 2 q; talis cōsuetudo nō valet facit de elec. ca. cū terra. 2. c. sacrosancta. 2. ca. massana. Et circa hoc videas notata. viii. di. ca. frustra.

Legi regni. que vult q; talis maneat in carceri bus epi salua sibi vita 2 membris.

Ecclesiastica libertate. vt scz reddatur epō suo iudicandus.

Item appellatoz. tertia pars. Et dicitur appella toz ille qui fatendo crimen commissum alium accu sat de eodem crimine.

Forma debita. forma debita est vt ordinarius p se vel p alio loco suo corā iudice seculari sūm formā ca. si iudex. de sent. excom. li. vi. ostendat ipsum esse clericū 2 sic petat eū liberari per ecclesiā iudicandū.

Beneficium. vt scz saluetur a morte vel membro rum multitudine.

Am viris. Nec est constitutio Stephanus es dita in consilio. Pro. Et habet tria dicta.

Secundum sibi Districtus. Tertium sibi. Item viri.

materie contente satis patent. n. Et infra. hic deciditur q; viris religiosi non li cet possidere propriū quē se 2 sua pariter in ipso res ligiosis ingressu domino dedicarunt.

Nec custodia predi aut manerij ad longus tempus suscipiat. Nec ecclesiam in qua sibi ali quid iuris vendicat ad firmam capiat.

Am viri. religi osis 2 infra. De cernim⁹ bt nec mona ch⁹ nec canonic⁹ regu laris ecclesiā manerij: p diū vel qdlibet aliud eccle sie audeat ad fir mā retinere. Districti us etia inhibemus ne alicui monacho vel ca nonico regulari q nō sit alias obediēcialis cu stodia manerij cōmit tat ita q; ex ipsi lōga moza vel cōuersione

Ecclesie sue
scz. in qua profes
sus est. 2 idem in
telligas de mane
ris vel prediis p
tinentibus ad ec
clesias altorum 2
etiam de maner
ijs et prediis
laicorum. Et hoc
clare colligitur in
cōstitutione octo
boni ad firmā ibi
dñi dicit siue a pro
prio prelato siue
alio quocūq; 2 c.
Ad firmā. red
dedo scz monaste
rio certū qd annua
ti sic q; residuū re
maneat ipsoz mo
nachorum dispo
sitioni proprie.
Talis namq; fir
me retentio quoz
dammodo causa
ret monacho vel
talit religio pro
priū quod quātū
cūq; modicū sit
sibi habere nō li
cet vt notat Jo
han. de atho. in cō
stitutione octobo
ni. 2 ut vero. ff.
propiūm non ha
beant. vbi arguit

pro et contra et soluit et diuersas questiones querit
quas ibi videas. Et circa hoc vide quod legitur 2 no
tatur extra. eo. ca. fm.

Retinere. 2 sic hec prohibitiō refrenat recti pientē sed constitutio octoboni que incipit ad firmā prohibet etiam talia de quibus hic dicit vari ad fir mam. Et sic addendo ad cōstitutionē istā refrenat concedentem 2 adijcit penam de qua ibi videas.

Districtus. Secunda pars.

Obedientialis. i. qui remaneat sub obediē tia prelato ipsius monasterij sic q; nō possit iure pro prio 2 per viā administrationis perpetue officij si bi commissum administrare 2 nullatenus a talis offi cio remoueri ad libitū ipsum deputantis.

Custodia manerij. supplevel ecclesie aut altaris relet in cōstitutione octoboni que incipit monachos vbi de hoc per Jo. de atho. q; sit an talis religiosus possit i ecclesia curata titulari. ibi vide in. s. v. ecclesias

Longa mora. i. absentia a monasterio.

Cōuersione. inquantū. i. solus in tali loco ma neat. monachi namq; 2 canoci regulares non debent soli in capellis vel ecclesiis cōmorari. et de capellis mona. c. si. glo. vlt. in cōstitutione octoboni que incipit monachos. de sta. mo. c. ne in agro. s. ad hec in cle. Johannes an. in. s. ad claustrum concludit q; religio sus obediēcialis tales vitz qui solo nutu potest re uocari debet secum habere focium religiosum eius dem ordinis. Secus tamen si sit admissus ad eccle siam parrochiale vel sit prefectus tali loco q; ra tione administrationis illius loci nichil commune

Provincialis Guillelmi Lindewode:

habeat cum monasterio. Nam tunc solum habere non renetur. ibi videat.

Scandalum oritur. monachi namque et regulares in monasterio seu claustrum manere debent quia morantur sunt mundo. xvi. q. i. qui vere. et. ca. placuit. ff. et eis a canone preceptum

tur ut intra claustrum morentur ut eo. q. ca. iuxta. Et monachis non doctis sed plangens officium habet. xvi. q. i. monachus. Unde monachus per omnia singulariter agere oportet xvi. q. i. c. i. Et debeat in solitudine contemplationis permanere quantum est in seculo. q. i. c. i. in p. in. cum si multis. Et perpetuo stare in monasterio est de substantia professionis. de iur. i. c. i. cut. et ibi per l. d. o. f. ten. Potest tamen ad tempus ex dispensatione sui prelati abesse ut ibi dicitur. Ad quod facit. x. q. i. statuimus. Si vero religiosus solus staret in ecclesia siue capella predio siue manerio extra monasterium: ex hoc forsan generaretur scandalum quod ori

ri posset ex carnali concupiscentia que imminet et est sequela solitarie vite religiosi inter homines conuersantis fm Jo. an. q. sic not. extra de capellis. mo. c. fi. b. **Emendetur** huius emendationis regulam vnaque constitutio istam habens in constituto octobris que sic incipit monachos. Quia habes in clem. ne in agro. de statu mo. q. ad hoc.

Item viri. Tertia pars. **Religiosi.** non intelligas hoc de viris religiosi singularibus sed fm quod communitate importat. **Ecclesiam** forsan eis appropriata de nouo cuius tamen rector viuit et adhuc intitulatur in eadem. Vel potes intelligere de tali ecclesia in qua veditur aliquam pensionem vel portionem. et hoc est q. sequit. **Aliquid** tunc vendicant. siue per viam totalitatis in casu approbationis vel per viam partis in casu portionis vel pensionis.

Saltem post mortem. ratio est ne sub hoc colore detur eis victus ingressus ad occupandum siue tale ecclesia siue tale ius sine superioris auctoritate. **Personae.** i. rectoris. **Superioris.** i. episcopi quando non sunt exempti. alioquin pape quando sunt exempti.

Resenti. Nec est constitutio eiusdem cuius et precedens. Et habet tria dicta. In primo prohibet clericis beneficiatis et existensibus in sacris exercitum iudiciorum secularium. In secundo ibi dicitur quod prohibet ne iudicium sanguinis tractetur in locis sacris. In tertio ibi dicitur auctoritate. prohibet clericos dictare litteras pro pena sanguinis vel eas scribere vel ubi iudicium sanguinis tractatur interesse.

Beneficiati. tales videlicet qui titulum canonici cum in ipsis beneficiis obtinent fm ea que dixi. de coha. cleri. et mul. c. i. b. beneficiati. in p. in. **Sacris ordinibus.** idem in non sacris. extra. e

capit. Sed nec. ibi clericorum quiss.

Uillatum. procuratores. simile habes extra. eo. ca. Sed nec.

Admittantur. i. assumantur supple nec fiant extra eo. ca. sed nec. nam laici non licet aduocare cler

tores litterarum ad penam sanguinis spectantium

Relati decreto statum ne clerici beneficiati aut i sacris ordinibus constituti villa rati procuratores admittantur videlicet ut sint senescalli aut balliui talium administrationum occasione quarum laici in reddendis rationibus obligent: nec iurisdictiones exerceant seculares plerumque illas quibus iudicium sanguinis est annexum

ricos a diuinis officiis. xxi. q. ii. cl. prius. et. xlviii. dist. ca. ultimo.

Laici. secus tamen videtur in administrationibus talibus que pertinent ad clericos. Arg. sumpto. a contrario sensu quia hoc non videtur esse prohibitum ergo dicitur concessum. ff. de procu. l. mutus extra de simonia ca. cum essent.

Ratiocinatio. i. compotis contra illud de quo habes extra de oblig. ad ratiocinatio ca. unico. nam et laicus obligatus ratiocinatio ante rationem redditam non potest ad ordinem clericalem assumi. ratio est ne infametur ecclesia ut ibi patet: multo fortius post clericali assumptum non potest talia exercere

Jurisdictiones exerceant seculares. con. extra. e. ca. sed nec. et dicit Jo. an. an. e. et. ca. sententia. q. si clericus sit aduocatus in causa sanguinis sola aduocatio non facit eum irregularem sed vnde dicta sanguinis si ille contra quem aduocat occidat. et hoc sine dubio verum est quia aduocat contra reum de crimine accusatum Sed et si ad eius defensionem aduocat et est absolutus accusator vero condemnatus pena talionis est etiam irregularis fm eum. remittit tamen ad notata de hoc plenius extra de postu. ca. i. Tu circa hoc vide quod dixi. de temp. ord. c. in primis. ff. aduocatos in causa sanguinis. Et pro hac materia quomodo scilicet clerici prohibentur exercere iurisdictionem secularem vide que leguntur et no. in constitutione octobris Lihonensis. ubi de hoc per Jo. de athona.

Judicium sanguinis. simile habes extra. eo. c. clericis. Et pro hac materia plenius intelligenda sci as q. clericus non existens in sacris proponens tamen ordinari ad sacros ordines non potest exercere iudicium sanguinis quia de talibus dicitur idem quod de eo qui est in sacris. ff. de ca. i. et. ff. xxi. q. v. c. i. ff. et. et nota tur per l. d. ostiensem. extra eo. c. sicut. et c. sententia. Si vero non proponat ordinari est tamen beneficiatus idem dicitur et ac si esset in sacris fm quod notat l. d. ostiensem. ibi. et hoc verum quantum ad hoc q. si irregularitate incurrat debeat suo beneficio priuari extra de homici. c. sicut digni. de cle. exc. om. i. c. lator. de cle. pug. in du. c. l. d. ostiensem. i. si. nisi cum eo canonice dispensetur ut ibi. Si vero talis non est beneficiatus: tunc potest absque peccato causam sanguinis agitare nam contrahere matrimonium et bigamus effici potest. extra de bigamis. capit. i. de vita et hone. clerici. capit. clericus si tonsuram. Incurrat tamen irregularitatem in casibus quibus incurreret existens in sacris extra de clem. exc. om. i. m. capitulo. ff. et capitulo clerici. ubi de hoc per l. d. ostiensem. Si autem clericus sit in sa

Distio.

o **E** protectione. istud sumptum est ex eo quod
D.D.iii.

Provincialis Guillelmi LindeWode:

Questio.

habes extra. c. l. in fi. **E** Sed quero que est ista pro-
rectio qua redduntur indigni quidam dicunt q̄ tales
perdunt privilegium clericale sic q̄ possunt trahi in
causam coram iudice seculari et q̄ capi possunt per
iudicem secularē cessante privilegio clericali. Sed
istud dictum glo.
reprobatur dicto. c.
secundo et idem.
Gineen. Tancre-
dus. Phil. Boffre
Innoceñ. et l. 20.
fiteñ. nisi monitio
fuisse facta in sy-
nodo per ep̄scos
p̄i super his sub
pena amissionis
omnis privilegii
clericalis quia illa
loco trine moni-
tionis habebit.
de appellat̄ p̄tea
de loc. c. l. et hunc
intellectum pro-
bat littera in dis-
cto. c. l. ibi publi-
ce denuncies etc.
Unde si post talē
monitionem fas-
ctam clericus eaz
cōtemnens esset
incoꝛrigibilis tūc
si iudex secularis eum in persona vel bonis distin-
geret ecclesia non proteget eum. si autem talis
monitio non precesserit ex hoc solo q̄ negocijs secu-
laribus se immiscet non esset p̄suatus protectionis
ecclesiasticę beneficio s̄m docto. qui sic notant dicto
capit. secundo.

**indignos cum per eos
in ecclesia dei per talia
presumpta scandalum
generetur.**

**Explicit liber
tertius.**

**Incipit liber
quartus.**

**De sponsalibus et
matrimonio.
Qualiter.**

Finis tertij.

Incipit quartus.

Disquisitio.

Matrimoniu. Hec est constitutio walteri
raynold. archiepi. Et habet quatuor dis-
cta. In primo statuit circa matrimonium
reuerētē et publice celebrādū. In secun-
do ibi. In matrimonio. mandat certa edi-
cta seruari circa banuorū editionē. In tertio ibi. Si
quis limitat penā cōtrafactē ibi. In quarto ibi. Pro-
hibeant. hortatur de quibusdā seruandis in contra-
ctibus matrimonialibus que sunt ante solemniza-
tionem eorundem.

A Matrimoniu. Hic posset tractari quid sit ma-
trimoniu. Unde dicatur quō cōtrahatur. ubi fuit in-
stitutū. que sunt cause institutionis eiusdem. que sunt
etius bona. et que ipsius impedimenta. de quibus sin-
gulis Inno. prosequitur et c. et iuvenis. sed plenus
Johā. an. in summa lib. quartū decretalū. **S**ed
quero an sit differentia inter sponsalia et matrimo-
niū? dic q̄ sicet hoc patet quia ponuntur ut diuersa
per hanc copulatiuam et cuius natura est ut copulet
inter diuersa sicut notatur. ff. de iuris et facti ig-
no. in rubrica. et si essent idem nō vocarentur di-
uersis vocabulis. ut. l. si idem. l. de codicil. et q̄ sint
diuersa p̄ter ex diuersitate diffinitionū. Sunt enim
sponsalia repromissio futurarū nuptiarū. ff. de spō.
l. i. sed nuptie siue matrimoniu est viri mulierisq̄ con-
iunctio in diuina vite consuetudinē retinens. xxvij.
q. l. in ordi. et ibi notatur in summa.

**Questio.
Matrimo-
niū et spon-
salia dñi.**

Sacramenta. de quibus dixi. s. de sacra. iterā.
per totū. et sic ex hac littera habes q̄ matrimoniu est

sacm. Unde ad Ephe. v. Sacramentū hoc magnū
est Sacm enim importat aliquid remediū spiritū
alīs sanctificationis a peccato in re sensibili hōi exhibi-
bitū. In matrimonio vero est remediū effectiue con-
tra peccatū in signis sensibilibus unde matrimoniu est

**Matrimonium cum
reuerentia cōtrahatur
ante habitis tribus edi-
ctis rite denunciatis ne-
q̄ contracturi in secre-
to fidem dent.**

Matrimoniu
sicut alia sacra-
menta cū hono-
re et reuerētia De die
et in facie ecclesie nō cū ri-
sus et ioco ac cōtēptu ce-
lebrēt. In matrimonio
quoq̄ etrahēdo semp̄

sacm. Est enī re-
mediū duplex
quoddā curatiū
quoddā preferua-
tiū. Primū con-
fert in alijs sacris
Secūdū in sacro
matrimonio. Con-
iunctio aut exteri-
apparens p̄ signa
aliqua est sacrame-
tum tantum. Con-
iunctio vero aīaz
interius est sacm
et res. Effectus
aut gratieque ibi
cōfertur est res et
nō sacm. Res in
quā primo signa-
ta. Res vero sig-
nata secundario
est cōiunctio xp̄i
et ecclesie. Tho.
vero dicit q̄ for-
ma hui⁹ sacri sūt
p̄ba siue signa q̄b⁹

cōsens⁹ matrimonialis exprimit materia aut sunt ip-
si actus exteriores. Hec Jo. in sū. cōfess. l. iij. c. l. q. iij.
c. Cum honore. qui attenditur non solū in reuerē-
tia mutuo impendenda sed in administratione eorū
que corpori sunt necessaria. vel dic cum honore. i. cū
modestia et absq̄ lascitia.

Reuerentia. que erit honor deo in receptione
ipsius sacri cū pauore exhibitis. l. q. vii. sicut in quidā.
p̄. reuerentia. per Archi.

De die. hic nota ut scz melius intelligas qñ est
dies quādo est nox. q̄ in lege hec verba. ff. de p̄b. sig.
dicitur aut est dies aut nox vñ ut nō Bartho. in. l. i. ti-
tius. gl. ius. ff. de libe. et postul. nox non est aliud nisi
si p̄suatio lucis. et dies non est aliud nisi positio lu-
cis ut colligitur in. c. cōsuluit. et c. de offi. del. et propter
ea s̄m quosdā si dubitetur an sero vel mane attribua-
tur diei aut nocti dicit q̄ de sero post solis occasum
remanente luce nō est nox. Item de mane albescente
celo est dies quia quando nox recedit est dies. Idem
tamē Bartho. in. l. i. aut facta. s. tpus. ff. de penis dicit
sero dicit p̄t qñ sol recessit remanet tñ adhuc aliquod
lūmē propter claritatē celli et tunc nox est. quia sol nō
est super terrā. et eodē modo dicit de mane q̄ mane
p̄t intelligi qñ sol nō est super terrā sed de proximo
venit quia celū iam albescit et tunc nox est ut dicta. l.
i. titi⁹. s. luctus. sed si sol de proximo incipit esse super
terraz tunc dies est. l. de custo. reorū. l. i. q̄ autē dies
intelligitur quando sol oritur habes extra de homi-
cidio. c. si perfoꝛdens. ubi etiam Johā. an. tractat
vtrū sera et mane attribuatur diei vel nocti ibi videas

Facile ecclesie. i. conspectu ecclesie. populi scz cō-
gregati in ecclesia. et de clandest. de spons. ca. cum
inhibito. s. pari modo.

Cum risu. simile habes. v. q. lxxi. c. in loco.
h. Contemptu. i. viltensione vel cura modica. l. i.
q. vii. metropolitani. glo. ex contemptu. per Archi.

In matrimonio. Secunda pars.

Contrahendo. s. ante ipsius solemnizationem.
Semper. i. omni tēpore et inter quoscunq̄ ma-
trimoniū sit cōtrahēdū. quod dic ut dicam. s. de clā-
dest. de spons. c. l. s. solemnem editionē. et c. humana

cōcupiscentia. s. sacerdotis. s. suos parochianos.
a. Tribus diebus. istud limitat illud q. legitur et
de clādest. despons. c. cū inhibitis. s. q. illud q. habe
tur. f. de clādest. despons. c. i. ibi pluribus. zc.

b. Dominicus. vbi videlicet nulli sunt dies festiui
intermedii.

c. Vel festiuis.
inter quos etiam
numerari pōt dī
es dīscūs si sic oc
currat. vel pōt in
telligi qñ in vna
ebdomada a dñi
ca in dñicaz tres
occurrant dies fe
stiui. quod dīc vt
f. glo. p. xxi.

d. A se distans
tibus. ad mīn⁹ vt
videtur yno die in
termedio. et facti
ad hoc q. legitur
et notatur de sen.
excōl. c. cōstitutio
nē. l. i. vj. sed puto
q. si tres dies fe
stiui successiue cō
currāt sicut cōtin
git in ebdomada
pasche z penthe.
sufficit q. singulis
triū dierum hmoi
banna edant. dī
stare namq. idem
est q. differe vel re
motū esse. Cū ita
q. tres dies suc
cessiue festiuales differant ab inuicē sic q. vnus dies
nō est reliquus: sufficit si in quolibet dierum banna
hmoi proclamantur nō tamē possunt expediri sic q.
trina vel bina vice proclamantur in vna die vt hīc in
nūtur. z facit ad hoc. ff. de pigno. ac. l. si conuenerit
in si. cū sua glo. ff. de publi. iudi. l. inter accusatorem.
e. Edictis. ff. de iudi. l. ad peremptorium.

f. Sacerdotes. supple parochiales.
g. Immunitate. id est libertate hoc est an sint libe
ri ad contrahendum.

h. Si quis. tertia pars.

i. Edicta. i. proclamationes siue denunciations.
k. In concilio. i. generali. extra de clādest. m. as
tri. ca. cum inhibitis.

l. Statutum. hīc pena est suspensionis per trīs
nūm ab officio vt ibi patet.

m. Prohibeant. quarta pars.

n. Presbyteri. supple qui presunt cure animarum

o. Pena excoicationis. i. ferende z est cōminatio.

p. Dent. i. contrahere volentes.

q. Fidem. i. securitatem mutue seruitutis. multē
pliciter enī dīctur fides vt notat Jo. xxi. q. i. c. mo
net te. z dīctur hīc fides quedā promissio facta fide
prestata z est promissio fide prestata que fit per deum
vel per fidē ipsius promittentis sē Inno. qui sic no
tat ex de hīs que vi me. ve. cā. si. c. ad aures. z notatur
de sepul. ca. i. v. b. fide interposita per Archē. l. i. vj.
vbi habes q. fidel interpositio tantum ligat sicut et
iuramentum. z conco. notata per Hostien. extra. eo.
ri. ca. i. v. fidem dederunt.

r. Mutuo. i. hīc inde inuicē: alterutro vel vicē
sim. requiritur namq. in matrimonio cōsensu vtrū
sq. nā vbi alter contrahentium non consentit non
contrahitur matrimonium. extra eo. c. tua nos.

s. Contrahendo. loquitur itaq. de sponsalibus

que sunt de futuro vt dīxi. s. e. s. f. s. matrimonii. vel
potes intelligere de matrimonio celebrando. i. in fa
cle ecclesie solēnzando sic tñ q. cōtractus ipse matrl
monialis precedens publice sit initus vt hīc dīctur.
t. Loco celebrat. ka mutis frequentato siue solema
ni z aperto sic q.
in latebris nō stat
u. Publicis. vt
puta tabellionis
bus. vel publicis
i. palam z in pub
lico presentibus.
z. Pluribus.
duobus ad mīn⁹.
ff. de testi. l. vbi iu
meras.

v. Ad hoc. i.
ad audtendum cō
tractum talē hīc
rī z inde testificā
dum. Et nota q.
si km hanc consti
tutionem non de
beat cōtrahi spō
salia de futuro nī
si palam z publi
ce coram testibus
qui velint z vale
ant in ea parte te
stimonii perhibe
re: multo magis
hoc fieri debet qñ
per sba de presen
ti contingit con
trahi matrimonii
cum in sponsals
bus de futuro de

cōsensu partū possit remitti a tali cōtractu z in alijs
casib⁹ de qb⁹ nōf. e. t. sub rubrica de spōsalsibus. s. z
qualiter dissoluantur hostien. in summa. sed in ma
trimonio cōtracto de presenti nō extra eo. c. si inter.

z. Si non est. hīc est constitutio Edmundi Rā
uarie. Archiepiscopi. Et habet tria dicta
In primo ponit quasi iuris regulā. In secundo ibi
igitur. elicit quādam conclusionē ex ea. In tertio
ibi hīc. ergo. ponit quā dā inhibitionē et ca pmissa
a. Cōsensu vtriusq. i. cōtrahentū. z istud sumi
tur ex. c. i. de spons. impube.

b. Nō est cōsugitū. cōcor. ad idem. x. r. q. i. j. ca. vbi
vnde si alter contrahentū furtosus nō tenet quod
a cū ē. ex. e. c. dilect⁹. z idē si alter fuerit infans. ex. e.
ca. litteras. z. c. accessit. tales namq. nō habent iudi
cium anīm. extra de corpo. vici. ca. ex parte.

c. Igitur. Secunda pars.

d. Puero. intellige proprie de maioribus septen
nio minoribus tamē. xlii. annis. ex de eta. z qual. c.
si. glo. i. z in prohemio. vj. l. ad si. in prin. magne. glo.
hīc tamē sumitur puer pro minore septem annis
vt patet ex hoc q. subditur in cunabulis zc.

e. Puellas. que quanto plus crescunt tantū in eas
plus expendendum est. ff. de al. z ciba. lega. l. cū vnus
s. si. in glofa.

f. In cunabulis. hīc sponsalia nulla sunt cum con
sensu omnino deficiat vt patet in hīs que notat Ho
stien. extra eo. c. puberes. s. generare. z in. c. litteras
s. cunabulis. dīc vt ibi.

g. Nichil faciunt. supple quo ad vinculum matrl
monij nec etiam quo ad sponsalia nisi post septennū
sbo vel facto appareat eos perdurare in eadem vo
luntate. nam tunc ex tali voluntate siue consensu in
cipiunt iter eos esse spōsalia sicut legitur. e. t. c. si in
fantes. in prin. l. i. vj.

que sunt de futuro vt dīxi. s. e. s. f. s. matrimonii. vel
potes intelligere de matrimonio celebrando. i. in fa
cle ecclesie solēnzando sic tñ q. cōtractus ipse matrl
monialis precedens publice sit initus vt hīc dīctur.
t. Loco celebrat. ka mutis frequentato siue solema
ni z aperto sic q.
in latebris nō stat
u. Publicis. vt
puta tabellionis
bus. vel publicis
i. palam z in pub
lico presentibus.
z. Pluribus.
duobus ad mīn⁹.
ff. de testi. l. vbi iu
meras.

v. Ad hoc. i.
ad audtendum cō
tractum talē hīc
rī z inde testificā
dum. Et nota q.
si km hanc consti
tutionem non de
beat cōtrahi spō
salia de futuro nī
si palam z publi
ce coram testibus
qui velint z vale
ant in ea parte te
stimonii perhibe
re: multo magis
hoc fieri debet qñ
per sba de presen
ti contingit con
trahi matrimonii
cum in sponsals
bus de futuro de

cōsensu partū possit remitti a tali cōtractu z in alijs
casib⁹ de qb⁹ nōf. e. t. sub rubrica de spōsalsibus. s. z
qualiter dissoluantur hostien. in summa. sed in ma
trimonio cōtracto de presenti nō extra eo. c. si inter.

z. Si non est. hīc est constitutio Edmundi Rā
uarie. Archiepiscopi. Et habet tria dicta
In primo ponit quasi iuris regulā. In secundo ibi
igitur. elicit quādam conclusionē ex ea. In tertio
ibi hīc. ergo. ponit quā dā inhibitionē et ca pmissa
a. Cōsensu vtriusq. i. cōtrahentū. z istud sumi
tur ex. c. i. de spons. impube.

b. Nō est cōsugitū. cōcor. ad idem. x. r. q. i. j. ca. vbi
vnde si alter contrahentū furtosus nō tenet quod
a cū ē. ex. e. c. dilect⁹. z idē si alter fuerit infans. ex. e.
ca. litteras. z. c. accessit. tales namq. nō habent iudi
cium anīm. extra de corpo. vici. ca. ex parte.

c. Igitur. Secunda pars.

d. Puero. intellige proprie de maioribus septen
nio minoribus tamē. xlii. annis. ex de eta. z qual. c.
si. glo. i. z in prohemio. vj. l. ad si. in prin. magne. glo.
hīc tamē sumitur puer pro minore septem annis
vt patet ex hoc q. subditur in cunabulis zc.

e. Puellas. que quanto plus crescunt tantū in eas
plus expendendum est. ff. de al. z ciba. lega. l. cū vnus
s. si. in glofa.

f. In cunabulis. hīc sponsalia nulla sunt cum con
sensu omnino deficiat vt patet in hīs que notat Ho
stien. extra eo. c. puberes. s. generare. z in. c. litteras
s. cunabulis. dīc vt ibi.

g. Nichil faciunt. supple quo ad vinculum matrl
monij nec etiam quo ad sponsalia nisi post septennū
sbo vel facto appareat eos perdurare in eadem vo
luntate. nam tunc ex tali voluntate siue consensu in
cipiunt iter eos esse spōsalia sicut legitur. e. t. c. si in
fantes. in prin. l. i. vj.

Provincialis Guillelmi Linde Wode:

Alterius puerorum. & sic consensus vnus nō sufficeret vt patet. xxx. q. ii. ca. vbi. & eo. ff. c. si infantes. in prin. lib. i. sexti.

B Tempus discretiois. hoc intellige quo ad vniculū matrimonij: & quo ad sponsalia sufficeret si post septimū annū cō-

pletū vterq; corū permaneat in ea dem voluntate. vt d. ca. si infantes.

C Consentiat. s. contractui pcedenti. q. dic vt legitur & notatur extra eo. ca. de illis. & sic habes hūc p-

actus nullus a pī cīpio tractu pīs cōualefcit qñ superuenit causa habilis ad actū beno-

uo creandū. sicut est cōsensu tacitus vel expressus de quo in regula iuris nō firmitur de regula iuris. li. vi.

D Quis ergo. tertia pars.

E Decretū de quo fit mentio. xxx. q. ii. c. vbi. Et dī decretū q. statuit papae cōsilio cordinaliū suozū ad nullius cōsultationē. c. dī. c. j. canō dicitur id q. statuit in vniuersali cōsilio. de biga. c. altercationes. li. vi.

F Decretalis epīla est quā statuit papa vel solus vel cū cardinalibus ad cōsultationē alicuius. li. dī. hec ad nos. Dogma est q. cōsistit in doctrina fidei chřtīstī-

ne. xxi. dī. q. epī. Abandari est q. cōsistit in doctrina de moribus. xxi. dī. hīs igitur. Interdictum est quo nulla pena adscitur. xxi. dī. interdictū. Sanctio est vbi pena adscitur. xxi. dī. c. si. & simile habes eo. tti. dī. ca. si infantes. li. vi.

G Etatem. hec etas quo ad sponsalia est. vii. anno rō vbi finitur infantia tā in viro q. in femina quo ad matrimonij. In femina est. xii. annozū. In masculo xiii. annozū. & sic in pubertate quo ad sui principij est in equalitas sed quo ad sui finē equalitas in masculo & in femina. quia in vtrōq; sexu finitur pubertas. in. xvi. anno. C. si minor sex mato. dī. c. l. j. & c. si mas-

tor factus. l. si. & insti. de cura. in prin. Sed que est ratio quare nō cōueniunt sexus in tempore medio si cut in fine infantie & in fine adolescentie. nam in prin-

cīpio pubertatis discrepant & citius pubescit femina q. masculus. Quidā dicunt q. ratio est: quia mulier calidior est vnde citius impetrat venā etatis q. masculus. vt. l. i. de hīs qui ve. etā. impetra. Alij dicunt q. ratio est q. difficilior est agere q. pati. Idē dī. x. q. ratio est quia mala herba cito crescit. & no-

tatur extra eo. c. litteras. per Jo. an. tu dī q. sufficit iuriste dicere q. natura pubertatē facit disorāre in fe-

tu cū percipiamus naturaliter pubescere feminas in xii. anno. mares vero in. xiii. Unde lex positua des-

bet cōcordare nature. l. i. d. erit autē. In i. de adop. circa medium. & notatur per Jo. annē. an. eo. ff. c. si infantes. in glo. si in no. li. vi.

H Legibus. insti. qui mo. tu. finitur. s. pubertatem. Canonib. extra. e. c. puberes. xx. q. ii. si puella.

I Non peruenit. requiritur enim in contrahere volentibus etas cōpleta. et. e. c. puberes. Sciastū q. si masculus ante. xiii. annū cōpletū possit generare etā si nō esset nisi. ix. annozū sicut narrat Grego. in

dyalogo de quodā impubere. ix. annozū qui impu-

gnauit nutrice suā. & notatur. xx. q. i. in summa & etā puella ante. xii. annū & si in vii. anno posset concipere inuice cōtraheret beneteneret cōtractus & cōfere-

matrimonij fin. dī. c. l. j. & Jo. an. qui sic notant et. eo. ff. c. puberes. & hoc verū fin. eos dī tamē tales cōre-

potentes in discretione habeant. ar. ad hoc de spon. c. iuuentis. & hūc finē concor. nō. Jo. an. an. eo. ff. ca. si infantes. p. supplebat. li. vi. Sed cōtra premissa op-

ponitur & videtur q. oīno iudicabatur pubertas ex annozū numero non ex potentia generandi vt insti. qui mo. tu. si in prin. Solutio contrariū loquitur quo ad tutelā & curā. s. q. dī. locū habet quo ad matri-

monij. In quo sufficit q. aliquis aptus sit ad generā-

um vt. s. dī. et sic alter in matri-

monij aliter i tu-

telis & curis cōfi-

derat pubertas vt

ex predictis ap-

paret. & circa hāc

materiā vide no-

tata in. d. c. pube-

res. per dī. de

bowico. Sed

quero pone testa-

tor reliquit mille

cusdā puelle cū nupserit: ista nubet in decimo anno

et apparet viripotens nunquid cōsequitur relictū ex

predictis vide q. sic & q. illud relictū debet in pīam

matrimonij. In eo ergo vt in matrimonio mettatur

etate q. verū intelligas qñ cōstat per aspectū vel al-

ter q. sit apta. alias pueniēdo in nuptijs tps a ius-

re statutu nō presumē eā aptā & in hoc etatis tara-

tio que sit a iure est vtilis & necessaria vt nisi scz pīa

riū appareat semp ei itel. Et tē quero quid si quis

cōpleuit. xiii. annū & apparet q. nullo mō pōt gene-

Question. dum vt. s. dī. et sic alter in matri monij aliter i tu telis & curis cōfi derat pubertas vt ex predictis ap- paret. & circa hāc materiā vide no- tata in. d. c. pube- res. per dī. de bowico. Sed quero pone testa- tor reliquit mille

Question. cū nupserit: ista nubet in decimo anno et apparet viripotens nunquid cōsequitur relictū ex predictis vide q. sic & q. illud relictū debet in pīam matrimonij. In eo ergo vt in matrimonio mettatur etate q. verū intelligas qñ cōstat per aspectū vel al- ter q. sit apta. alias pueniēdo in nuptijs tps a ius- re statutu nō presumē eā aptā & in hoc etatis tara- tio que sit a iure est vtilis & necessaria vt nisi scz pīa riū appareat semp ei itel. Et tē quero quid si quis cōpleuit. xiii. annū & apparet q. nullo mō pōt gene- rare si talis cōtrahat cū muliere viripotente an tene- bit matrimonij: Quicquid dīcat tu dī q. tenet ma- trimonij. sic notant In. dī. c. l. j. d. c. puberes. & hoc verū nisi talis naturaliter esset frigidus & malefici- tus. & sic intelligitur. ca. q. sedes. et. de frigi. & malefi- ci. Unde si mulier instet vt separaretur a tali q. vult fieri mater: cōsultat dī. c. l. j. vt iudex expectet donec mascu- lus ille cōpleuerit. xvi. annū. & postea per mensem vel duos vt videat si duret talis impotentia. quo ca- su separantur euata solemnitate de qua et. de frigi. et malefi. c. j. Mouetur aut dī. c. l. j. et eo q. etas. xiii. an- nozū licet regulariter apta sit ad matrimonij. tñ qñ q. prorogat autē. de nup. s. per occasionē coll. l. i. Etas enī. xvi. annozū est pubertas: & hac rōe quia lex cōdidit q. in tali etate quis posset generare ad oē matris limitat potestātē adoptandū vsq. ad illā eta- tē quasi ante posset naturaliter nō generare & sic ad optio in hoc imitat naturā. insti. de adop. s. minorē ff. de adop. l. arrogator. s. penul. & ff. de ali. & cibale. l. meli. vbi etiā in muliere spectandos. xiii. annos. qñ ad plenā pubertatē. & hoc facit et. de regula q. in insul. & cū hac opinione Inno. & dī. c. cōcor. p. Petrus de ancho. d. c. puberes. & Jo. an. & propterea si in naturaliter frigidus vel maleficiatus expectamus trīfensū q. dī. c. l. j. de frigi. & malefi. c. laudabilē. mul- tomagis hoc erit in illo in quo nō apparet per aspe- ctū ariditas vel defectus in mēbro: scz solū tpale viciū ob defectū forte nature in firmitate vel aliā causā q. nō est cōsiderāda in matrimonijs. vt. l. sed est questū. & l. si q. posthumos. ff. de li. & post. Quid dī. q. natura in hoīe & cōsuetudo spectanda potius est q. temporale viciū aut valitudo propter quam abducitur homo quandoq. a generandi facultate.

Question. cōiungant. ratio est q. tales sepe resiliunt & pe- nitentia ducti a sponsalibus illis recedunt q. satis lz et tñ remanet quoddā vinculu siue quidem nexu ex quo inducitur iustitia publice honestatis ppter q. neu- ter de cōsanguinitate illius sponsi poterit illā sic res- pudiat ducere nec sczisse sponsus poterit aliquādu- cere de cōsanguinitate sponse. et p. et de spon. ca. iuuentis. & c. sponsa. Alia ratio est q. dānosū est rei- publice tot personas impediri per hīdī sponsalia sic ad libitū dissoluenda.

Question. Argente necessitate. & sic rēte necessitate ala-

Decretum

Canon.

Decretalis
epitola.
Dogma.
Dan datū
Interdictū
Sanctio.

Quare ci-
tus puber
est femia q.
masculus

9. Prohibita concedunt. facti. c. licet. et de feriis vbi de hoc. Sed quocumque vtrū subistat ista necessitas: siue nō. Dicit Joā. an. post l. ostiē. q. diocesani sine cuius licentia nō debet contrahere vt ex eo. c. vbi. z. c. continēbas. z. c. duo pueri. sicut p̄cta nō debet sine et auctoritate dis-

solut. et. e. c. accessit. z. c. de illis. cū. l. ij. c. seq. Et hec quidē scz de licentia obtinēda i cō-

trahēdo z dissoluēdo fm p̄trū de ancho. z Joā. an. essent obseruāda etiā in maioribus ppter multa pericula aiaruz vt patet et de spōs. c. cum in tua. z de clandest. despōs. c. h. z vt in hoc sit simile matrimo-

nium carnale matrimonio spiritua li. extra de instit. c. iij. de renun. ad monet. z. c. qd in dubijs. z multo magis fm eos ista locum haberēt quādo extraneus ignotus venit ad aliquā ciuitatē. dicit namq. Joā. an. q. ratione sacramentoz intantū subiacet laycus prelato suo q. sicut clericus nō est recipiendus sine lites teris ab extraneo et de cler. nō res. c. fraternitati. sic nec laycus extra de parroch. c. nullus. de peni. et remis. c. omnis. z expresse dicit de layco de cōse. disti. v. non oportet. Cauere ergo debet sacerdos ne proscripianam suā despōset extraneo incōsulto curato ip̄ sius extranei vel ecclesie. Quilibet em pastor debet agnoscere ouē suā: z p̄prie nō extraneos cū habere. hoc tamē vt dicit l. ostiē. male predicat z p̄ius seruat. z vt dicit p̄trus de ancho. et eo. c. vbi. ad si. expediret hoc in multis locis practizari. q. dicit se vdisse vnum vtrum qui simul habuit viuētes quattuor mulieres cū qbus publice cōtraxit in facie eccleie videsse et vnam in rodo. alia in insula crete. Tertiam in pyzano. Et quartā. Genetijs. z cū prima legitima p̄babatur mortua voluit remāssile cū quarta que tñ recusabat z aufugit ab eo cū hoc scilicet: z prole fa-

Cause matrimonij contrahendi.

Diuisio

cti et de eo qui duxit uxorem zc. c. i. z ibi de hoc. a. **B**ono pacis. hec enim est vna de causis secundariis quare contrahat matrimonium fm l. ostiē. qui de hoc tractat. ff. de matr. s. z quare in summa sua in principio. Sunt namq. due principales cause quare contrahat matrimonium. vna est susceptio sobolis. alia est vitatio fornicationis. xxij. q. ij. s. his ita. secundarie vero cause sunt multe scz personarū cōsumptio. Amicorum z disuulgarum acquisitio: pacis reformatio. vrozis pulchritudo z similia.

Quia ex cōtractibus. Nec est cōstitutio Symonis mephām. Et habet tria dicta. In p̄mo ponit mortuum cōstitutionis edende. In secūda ibi. Oibus. pcedit ad cōstitutionē penale cōtra sacerdotes qui interfunt cōtractibus infimonialibus bannis non editis. In tertia ibi. Quibus. statuit cōtra sacerdotes solemnizantes matrimonium extra ecclesiam parrochiale absq. licentia dyocesan. c. **C**ōtractibus infimonialib. qui nō solū pnt fieri vtraz parte p̄sente sed altera absente vt vtz contrahat infimonia p̄ pcuratores sicut legi z notat de procur. c. vlti. lib. vi. z in hoc casu requirit mādātū speciale vt ibi dicit. nec pōt talis pcurator aliū sub-

stituere vt ibi dicit absq. speciali mādato. z si reuocetur mādātū talis pcuratoris etiā ipso ignorante re integra nō tenebit cōtractus vt ibi dicit. ratio est q. deficit cōsensus mādantis: z sic videt q. vbi cūq. actus gesti. p̄ pcuratorē debet adesse verus cōsensus vbi pro substantia actus nō est neces-

ficio suspendendos. Itē extra ecclesias parrochiales sine diocesanibenia solemnizātes anno ab officio suspendendos.

Uia ex b cōtractibus: matrimonialibus absq. bannoꝝum editione prehabita initis nonnulla pericula eueniunt z manifestum est indies p̄ouenire.

cōtractibus sufficit reuocatio ante contractū etiam si nō trāseat in noticiā pcuratoris vel partis: q. cōsetur reuocātū mādātū nec postea obligat vt. l. si pater. ff. de ma. vindicta. z est ratio q. nūctus v l. ep̄la solū prebet ministeriū nudū vt pica vel organū. ff. de cōsti. pecunia. l. z licet. L. si quis sibi vel alteri. l. multum interest. vbi de hoc. deficiente ergo cōsensu tempore p̄sentationis nichil agitur etiam si nūctus non fuerit certioratus licet glos. in l. i. ff. de contrahenda emptio. etiam in nūcto vel ep̄stola teneat contrarium vbi autem aliquis contrahit per procuratorem vel syndicum tunc q. nō suo sed alterius facto z ministerio obligatur vt notatur in dicta. l. multum interest z in l. i. de iust. stipul. salter. illuz in quem cōsensum suūz transulit necesse est certiorare. ff. quod iussu. l. i. z glos. ibi posita z ad idem facit. ff. mādātū. l. si mandassem. ff. de publi. l. si quis prohibuerit. ff. de cōdi. ob causam. l. si pecuniam. s. i. Fal sit tamen in casu dicte decreta. ij. de procur. lib. io. vj. In alijs vero casibus nunquid sit necesse contrahentem certiorari recurre ad notata in. c. ex parte decani. de rescriptis. super glo. scin tertia. per Joā. an. Ratio autem specialitatis illius. c. exprimitur ibi in textu videlicet quia loquitur in contractibus in quibus requiritur cōsensus vtriusq. partis. notatur per Paulum z Wilhelmum in clementi. i. de renun. Et ex hoc videtur quod in omnibus casibus in quibus subesset ista ratio procederet dispositio illius. c. vltimi. de procurato. lib. io. vj. Et ita dicit ibi Joā. de ymola tenere Chy. in l. mādātū. L. mādātū. Et de ista materia vide per glos. z alios scribentes. d. c. vnico de renun. in clemen.

Bānoꝝ. i. p̄clamatōnū publicaz. et. e. c. cū in hyl b̄tlo. v l. dicit bānoꝝ. i. denūciationis. sic exponit et de spōs. c. cū i tua. v l. bāna pnt dici edita publice p̄pota vt notat p̄trus de anchorano. d. c. cum in tua. c. **P**ericula. scilicet aiarum que. s. insurgunt ex diuersis impedimentis propter que matrimonium nō potest inter tales contrahi.

Manifestum est. scilicet per experientiam z reevidentiam. cui concor. notata per Joā. an. de vris. c. i. ver. manifestos. lib. vj.

Indies. id est de die in diem.

DD .v.

Wahm p̄pota
S. hatus

Provincialis Guillermi LindeWode.

A Omnis. Secunda pars.

B Cum inhibito. extra co. titu.

C Ecclesijs parochialibus. quarum sus parrochiale consistit in multis pura q in diebus festiuis parrochiani in sps missas audire debent non alibi. Itē in penitētijs sepulturis benedictionibus nubiis oblationibus z decimis p solutis sicut notat plen⁹ p Joā. an. ex de prochyis super rubrica.

D Plurib⁹. z sic duob⁹ ad missas. ff. de testib⁹. l. vbi numerus.

E Solemnib⁹. id est festiuis.

F Multitudo. ut sic nō sit aliq⁹ qui possit p̄tendere ignorantiam.

G Faciant. nō ergo tenetur hoc facere psonali.

H In vulgari. scz ydeomate oib⁹ intelligibilis.

I Et eam. scilicet decretalem.

K Sacerdotib⁹. Itē intelligit Jo. an. de clericis sicut patet. d. c. cū inhibito. p. sacerdos. Et concoz. ibi dicitur. qui dicit q etia laici ex mente illius cōstitutionis nō debent talibus interesse. facit ad hoc. L. de sal. mone. l. j. de senten. ex com. c. qto.

L Non parochialibus. id est nō habentibus curam animarum.

M Solemne editionē. l. publicā scz formā dicti. c. cum inhibito. Vel pōt dici solēnis qn sit trib⁹ dieb⁹ solēnibus separatim a se distatibus. Et sic approbat cōsuetudo que in hoc seruāda est sūm dicit. d. c. cum inhibito. p. cōpetēt. maxime si synodalis cōstitutio sup hoc facta sit. Et sicut in carnali matrimonio contrahendo debet p̄mitti bāna publica ut hīc. sic etia in matrimonio spūali cōtrahēdo. de elec. c. si. lib. vj.

N Sed in hoc est differētia q ibi cōfirmatio nō p̄missis edictis nō tenet. hīc p̄o tenet qnō est tanta potestas pape in dissoluendo carnale matrimoniu sicut spirituale. facit qd notat de cōuers. cōiug. c. ex publi.

O Sed quero vbi debet fieri huiusmodi editio bonorū Innoc. in dicto. c. cū inhibito. dicit q debet proponi in oib⁹ ecclesijs illius loci vbi cōtrahere volentes habitāt vel saltem in pluribus earū q maxime seruari debet qn sunt diuersarū parrochiarū. tamen sūm dicit. hoc nō serua immo fit in vna ecclesia tñ vt plurimum. Et sufficit q fiat publice sūm eum. Ita qd ad omnes peruenire possit. extra de po. stulan. c. j. Et licet textus in dicto. c. cū inhibito dicit in ecclesijs bāna edi debere. sufficit tamē si extra ecclesiā in locis cōpetentibus. puta predicationibus pponantur. de senten. ex com. c. responso. Sed ideo dictum est de ecclesijs q ibi vt plurimum cōue niunt homines. Facit ad hoc qd notatur in clemen. causam de elec. z notatur in dicto. c. cum inhibito. per Joā. an. in add. ver. in ecclesijs. z eo. ver. per Petrum de anchorano. ver. secundo quero. Sed qd si illi qui contracturi sunt habitent in vno loco z sint de alio oriundi ipsi z parentes eorum vbi fiet ban norum editio. Videtur quod in ecclesijs habitatio nō parentum q ibi melius scietur veritas parente le si aliqua sit z ibi fieri debet inuestigatio vbi meli⁹

90

90

sciri potest. de elec. c. scriptum. de purga. ca. c. cum id. Tutius tamē est q fiat in vtroq⁹ loco. Nam expe dit in loco habitations parentum q ibi de parente tela si qua viget habebitur plenior notitia. In lo co vero habitations partium habebitur certitudo an cū alijs ibi con traxerunt. Et hic bene attende sūm intellectū Imo. q cōstitutio cum inhibito in ille gitimitate p̄lis punit non solum eos qui contra dī ctam cōstitutionē detegunt p̄traxis se in gradu prohi bito. s; etia quos cūq; alio impes dimento canonis co matrimonium appareat postea non tenere vt illi inde nati reputē tur illegitimi qz tuncq; paren tes contraxerunt bona fide si non seruauerūt dictā cōstitutionē. Et sic licet dicta cōstitutio tractet de impedimento ra tione consanguinitatis habet tamen locum in quocūq; alio impedimento canonico vt eo detecto si illy censent illegitimi si non fuerit hec forma serua ta. Et hoc tenet Joā. an. extra qui fil. sint legit. c. ex tenore. vbi de hoc per Petrum de anchorano.

N Interesse. sacerdotis namq; non debent intera esse actui qui geritur contra iura. Similiter nec tes tis testamento usurari manifesti. de vsur. c. quamq; lib. vj. Et facit ad hoc lex Iubemus. s. his tabellis nibus. L. de epis. z clerici. nec refert an sacerdotes hu iusmodi sint regulares vel seculares. Nam etia ex p̄rio non prodest talibus in delictis. quod dicit legi tur z notatur de priuil. c. j. lib. vj.

O Ab officio. z per consequens beneficio qd sine officio non consistit. l. xxi. dist. in. c. si quis amodo. et c. si quis sacerdotum. z. q. j. si quis obierit. Quid autem si prima suspensione durante interit alijs ma trimonijs prohibitis. An secunde suspensionis triē nium incipiet finito primo triēnio z tertiu finito se cundo. z sic de singulis vel vna in reliquam consum datur quatenus concurrunt. dīc in clemen. j. de magi stris per Jo. an. Et vide circa hoc qd notat extra de elec. c. cum in cunctis. z. ff. ad turpil. l. senatus.

P Infligendo. per sententiam vt notat Joā. an. dicto. c. cum inhibito. in add. ver. suspendatur. Et si hoc quod dicit in infligēdo refertur ad episcopum in sua dyocesi qui in hoc erit executor illius cōstitu tions Cum inhibito.

Q Contrahentes. scilicet banis solemniter non p̄missis.

R Etiam si nullum. scilicet impedimētum quod est i. simile habes dicto. c. cum inhibito. verū. sed his.

S Pena debita. id est condigna. Et erit arbitra ria cum non exprimat. extra de offi. delegati. c. de causis. Et sic habes quod contrahentes etiam licē te puniuntur sic cōtempserint statutum ecclesie. Sic etiam miles inobediens magistro militum punitur etiam si culpa fclitem habuerit exitum. ff. de re. mili. l. iij. §. in bello. Magna namq; p̄sumptio est trans gredi canones. vt dicto. c. cum inhibito. de maior. z obediē. c. illud. Modie vero si cōtrahentes vt aliqui

91

volunt sunt ipso facto excommunicati. Quod dicitur legi et notatur. I. eo. c. p. r. i. s. clandestina.

a Quibus etiam. Tertia pars.

b Regularis. etiam exemptus ut dixi. s. s. p. r. i. s. ver. interesse.

c Solennizatio

nem. que non debet fieri nisi post banna canonice edita et non potest fieri a prima dñica aduentus usque ad octavas epiphaniæ exclusivæ. et a dñica. lxx. usque ad primam dñicam post pascha inclusivæ: et a prima die rogationum usque ad festum penthecosten inclusivæ: quo ad vñculum hīs diebus contrahi possit. et de feriis. c. capellanus. in fi. Et quo textu quicquid ibi dicantur ostendit. et alii doctores apparent quod in dñica trinitatis licite possit nuptie celebrari. nec obstat ratio dñica. quia ponit de tribus ebdomadis computandis a die lune in rogationibus: et sic cum dñica trinitatis est ultimus dies trium septimanarum. Unde non possunt nuptie celebrari usque ad diem lune post dictam dominicam finem eum et sequaces suos: quia dico quod sufficit legiflatorum contrarium declarasse et determinasse ut videlicet in dominica prima post penthecosten possit solennizatio fieri. ff. q. 2. a quibus. l. prosperit. nec commendam illam expositionem quam ibi ponit dñost. in dominica prima post dominicam scilicet in crastino dominice. quia si papa sic intellexisset sic expressisset. de decl. c. ad audientiam.

d Ecclesiam parrochialem. cuius nomine intelligitur etiam capella habens iura parrochialis. ut patet. I. eodem. c. p. r. i. s. ad finem.

e Episcopi dyocesani. et sic Archiepiscopi. et alii ordinarii inferiores hanc licentiam dare non possunt. Nam quod de vno conceditur per consequens de alio denegatur. ff. de condi. et demon. l. cum ita legatum. ff. de legi. l. cum lex.

f Speciali licentia. i. notatim et in specie facta sic videlicet ut in hac specialitate specificent tam personam solennizationis huiusmodi celebratura quam persone inter quas fieri debet solennizatio. cui dicto in simili conco. Jo. an. de privileg. c. religiosi. s. specialiter in clem. et sic fieri tutum est. Arg. ad hoc de do. et cotu. c. ij. de sent. exco. c. constitutione. lib. vi. de sent. exco. mu. c. graus. in clem. Dicunt tamen Jo. an. et Paulus in dicto. c. religiosi quod sufficit ut proclamo detur licentia facta specificatione sacramenti licet non exprimat nomen sacerdotis: et quod sacerdos detur licentia facta specificatione sacramenti licet nomen contrahentium non exprimat. Arg. ad hoc de tēpo. ordi. c. ij. de offi. vica. c. vlti. de pben. c. si episcopus. lib. vi. Quis quid autem ipse dicant tutius tamen est ut fiat specificatio prout patet. Et sic sentit Bess. in dicto. c. religiosi.

g Sed quero quid si cupientes inter se matrimonium solennizari dicunt se ab episcopo diocesano obtinuisse hanc licentiam nunquid sacerdos a quo petiti hanc solennizationem fieri debeat eis credere. Jo. an. dicto. c. religiosi videntur concludere quod sic per id quod notat de pe. dist. vi. placuit. quod sacramentum de quibus loquitur illud. c. religiosi datur propter recipientes tamen ut dicitur. et propterea cum sacra predicta concernunt fori conscientie credendum est eorum assertioni. i. q. vij. sanctimus. de homicid. c. significasti. ij.

Contra hoc tamen factum. nam in sacramento ordinis ut conferat a non suo episcopo requiritur quod fiat plena fides de licentia et quibus de causa de tēpo. ordi. c. i. et ij. lib. vi. cum conco. Sed hoc finem eos ideo fit. quia illud est sacramentum dignitatis. i. q. i. s. si ergo. et ecce si clerici.

cus. et facit quod notatur de confug. servu. c. i. in glo. ij. nec sacramentum ordinis basalicum propter se tamen sed propter alios. ecce si bene concipio michi videtur quod ratio Joh. an. et Pauli quam ponit quare sit credendum parochiano asserenti se habere licentiam a curato suo quod possit recte perire dicta sacramenta a sacerdote et etiam religioso

officio sit suspensus.

Iohannes Stratford.

Quicquidque matrimonio

nia prohibita non rite so

lenizant de facto exco-

centur: et quater singu-

lis annis publicentur.

Non rite autem solennizant

etiam hi quicquid extra lo-

co legitimum id faciunt.

cus. et facit quod no-

tatur de confug.

servu. c. i. in glo. ij.

nec sacramentum or-

dinis basalicum pro-

pter se tamen sed pro-

pter alios. ecce si

bene concipio michi

videtur quod ratio

Jo. an. et

Pauli quam ponit

quare sit credendum

parochiano asse-

renti se habere li-

centiam a curato

suo quod possit recte

perire dicta sacra-

menta a sacerdo-

te etiam religioso

Questio.

Si canon
dicat sentē
tie late et qñ
ferende.

similia eo ipso vel ipso facto ut dicit glo. Jo. d. c. in penis. 2. est text. cū glo. de elec. si religiosus. li. vi. ibi ipso facto viribus vacuet. Idē si dicat oīno p̄suent. de penis. c. in quibusdā. v. si dicat p̄suent ut no. glo. Joā. dicto. c. in penis. 2. hec intellige vera nisi ex se quēstibus vel p̄scedentibus appa-
reat q̄ sint late sē-
tentie ut est text.
de elec. c. ne p̄ de
fectu. 2. eo. it. q̄s
in textu sūcta glo.
sa. Si vero p̄ba
nō respiciūt actū
iudicis: 2. talia sint
q̄ possunt trahi ad

Humana cōcu-
piscētia infra.
Presentis auctoritate
cōcilij statuimus quod
ex nunc cōmatrimonia

p̄teritū 2. futurū: q̄ in futurū possunt intelligi putantur factū de futuro: sed factū q̄ erit factū pos-
sunt cōcernere ut de p̄terito: tunc si p̄ba reperiantur
in simili declarata q̄ sint late sententie: late intelligū-
tur etiā in simili materia. sic stat glo. extra de crimi-
ne falsi. c. dura. 2. in. c. clericis. ne clerici vel mona. tunc
etis docto. ibi 2.uncto textu. xvi. q. iiii. si quis suade-
te. Si nō nō reperit declaratiū tūc in dubio intelligū-
tur ferende nisi iungat tale verbū in oratione cū ver-
bo quo addiscit in alia pena verbum ipso iure q̄ tunc
qualificat vtrāq̄ pena ut est text. de vi. 2. hone. clerici.
c. lib. vi. 2. facti ad hoc lex tam hoc iure. ff. de vul. et
pu. subiti. Sed si verba dirigunt ad canonē p̄uuls-
gantez intelligunt late sentētie: maxime si addit ver-
bum totaliter vel simile. de elec. cupiētes. s. ceterū. et
ibi per Jo. in verbo excludentes. vbi cūq̄ autē ca-
dit p̄babilis dubitatio an sit ferende an late in du-
bio debet intelligi ferende. quia hec est mitior pena
ut notatur dicto. c. cupiētes. s. si vero. 2. p̄suentur.
per Jo. an. lib. vi. hanc theoricā ponit Athonius et
de foro cōp̄e. c. si diligenti. ver. 2. ex hoc nota.

Disiunctio

Humana cōcupiscētia. Ita est constitutio dñi
Johānis stratford archiep̄i Cantuariē. Et
habet quinq̄ partes. In prima statuit cōtra cōtra-
hentes matrimonia scientes aliquod impedimentū
subesse canonicū vel de eo p̄sumptionē verisimilē ha-
bentes. In secunda ibi. Sacerdotes. Statuit cōtra
sacerdotes solēntes talia matrimonia p̄hibita
vel etiā licita inter nō suos parochianos. In tertia
ibi. Claudefina. statuit cōtra cōtrahentes matrimo-
nia clandestina 2. ea fieri p̄curantes 2. eis interessen-
tes addiscendo penam in singulis casibus supradic-
tis. In quarta ibi. Et quod quater. mandat penam
huiusmodi quater annis singulis publicari. In quin-
ta ibi. Sane. declarat constitutionem predecessoris
sui alii editam in concilio p̄uinciali circa contra-
ctus matrimoniales.

Et infra. hic deciduntur quedā pericula 2. abu-
siones que sepius contingebant in contractibus ma-
trimonialibus contra que hic p̄uouidetur.

Et nunc. sic itaq̄ futura respicit 2. nō p̄terita.
Matrimonia. nūquid idē dicēdum sit in spōsa
libus de futuro. dic q̄ nō. q̄ hec cōstitutio cū sit pena
lis nō excedet casum suū. sic sentire videt̄ Johan. in
coll. extra eo. c. cum inhiibitio. Et etiā Joā. an. in
addit. qui dicit q̄ nō sine mysterio auctoritatis est hoc
vocabulo matrimonia. 2. aliud est p̄mittere cōtra-
here 2. aliud contrahere sūm cum. Idest. tamen di-
cit quod ex mente statuentis idē dicēdum est. nam
multis modis talia sponsalia tacite confirmantur 2.
transseunt in matrimonium p̄sumptum. extra de
spons. c. adolescens. 2. sic eadē ratio p̄hibitionis
remanet ergo idē ius. extra de transla. ep̄sc. c. inter
corporalia. sed quod prius dixi puto verius in casu
huius constitutionis.

Solēntes facientes. sed quid si tantummodo

contraxerit sed nō p̄cesserunt ad solēntationē nū-
quid incidat in penam huius capituli. videtur q̄ nō:
quia ista littera requirit duo: scilicet cōtractum 2. so-
lēntationē ergo nō sufficit alterū interuenire sine
reliquo. Et eo q̄ que leguntur 2. notantur de re iudic. c.

contrahentes et ea in-
ter se publice solēnti-
zari facientes quecūq̄
etiā impedimēta ca-
nonica in ea parte scien-

lib. vi. 2. ibi per
Card. 2. iusticiā.
2. per Joā. an. 2.
prodigius. In cō-
tractum tamē fas
cit q̄ scētes im-
pedimēta canonici
ca ratione quorū
p̄hibetur con-
trahi m̄rimonius
ex solo contractu

obligatur ad penam licet vltimū p̄cessum nō fuerit.
de cōsang. 2. affi. c. i. in clemē. 2. hoc puto verius etis
in hoc casu. Ratio est q̄ copula hic posita copulat
inter ea que tēdunt ad eundem finem siue effectū: et
ideo sufficit alterū eorū interuenire s̄z ea que solēnt
notari per docto. de rescript. c. si. 2. ibi optime p̄ An-
thonium. Secus tamē esset si tēderent ad diuersos
effectus ut etiā ibi solet notari.

Impedimenta canonica. nedū dñina sed etiā
humana prout notat. xxv. q. i. s̄z ista in glo. extra
de resti. spol. c. litteras. 2. diuina lege 2. impedimēta
huiusmodi plura sunt put notat per Inno. extra de
spons. c. iuuenis. prope fi. 2. in summa Joā. an. super
lib. iiii. decre.

Quid ergo si sentētia lata est in cau-
sa matrimoniali pro matrimonio a qua appellatum
est si appellans pendēte causa appellationis nubat
alteri nūquid incidit in penam huius constitutionis?
Effectus huius questionis est nūquid talis sentētia
possit dici impedimentū canonicū. videt̄ q̄ sic: q̄ ta-
lis sentētia ostēdit illū cōtra quem lata est fore verū
maritum et pro qua lata est quo p̄supposito p̄ ve-
ro nō pōt tenere cōtractū cū alia. et de spon. c. cum
inter. facit ad hoc q̄ res iudicata pro veritate accipi-
tur. ff. famli. heredit. c. i. cū putat. 2. q̄ ex sentētia sit ius
inter partes extra de re iudic. cum inter. 2. q̄ pro sen-
tentia iudicis p̄sumendū est sū ea que legunt 2. not.
de renū. c. in p̄sentia. Sufficit etiā q̄ sic cōtrahens ha-
beat suspitionē verisimilē de impedimēto ut. i. dice-
tur in textu. In cōtractum tamē facit. q̄ cōstitutio
ista loquit de impedimēto perpetuo tali videlicet q̄
nō solū impedit matrimonium contrahendū sed q̄ di-
rimit tam cōtractū. sed impedimētum p̄ueniēs ex
sententia nō est huiusmodi maxime q̄ est ab ea ap-
pellatum ergo 2. hoc patet q̄ siue dicam q̄ appel-
lario suspēdat siue extinguat p̄nunciatū prout legi-
tur 2. no. ff. ad turpil. l. i. satis. possibile est suam ip-
sam posse infirmari: aut ex eisdē actis aut ex de nos-
uo in iudicium deducēdis iuxta. l. per hāc. 2. de tem-
po. 2. repa. appella. Sentētia igit nō pōt dici im-
pedimentū perpetuū nisi ex euentu quo fuerit confir-
mata. in quo etiā casu nō transiret omnino in rem iu-
dicatam in p̄iudiciū alterius matrimonij veri. ex-
tra de re iudic. c. latoz. Et hāc partem puto verso rez
scilicet q̄ sic cōtrahens scies suam prius cōtrase la-
tam non incidit in penam huius constitutionis nisi
hoc faciat lapsō tempore ad p̄sequendum 2. finēs-
dum suam appellationē 2. negligens fuerit in ea p̄-
sequenda. Nam tunc sententia prius lata rata ma-
net de appel. c. euz sit. 2. c. reprehensibilis. 2. c. sepe.
nec obstat q̄ dicitur res iudicata pro veritate accipi-
tur 2. q̄ ex sententia sit ius inter partes: q̄ illa vera
sunt quando non est appellatū sed sentētia transiit
in rem iudicatam ut patet. d. c. cum inter. nec obstat
quia p̄sumitur pro sententia iudicis. Nam illa p̄-
sumptio bene recipit probationem in contrarium.
ut patet dicto. c. in p̄sentia. Fateor tamen q̄ talis

Questio.

5

quia facit contra tacitum interdictum ecclesie alias est arbitrarie puniendus in ea que leguntur et notatur de sponsal. c. ventens. et c. cum apostolica.

a **S**cientes. in rei veritate. et hec scientia potest comprehendere ex auditu. ff. q. iij. oibus in princ. cu glo. j. de iur. iur. c. ex

litteris p anno. et nimirum si scietur non subuenit quod seipsum decipit. ff. qd cum falso tut. l. j. in fi. et sic habes quod ignorantes non ligat hec constitutio. qd intelligitur verum si ignorantia facti probabili et non affectata scilicet quod ignorant inter eos fore impedimentum aliquod. Si vero ignorant ius nescientes illud quod est impedimentum fore impedimentum vtpote sciunt se esse attinentes in quarto gradu sic scilicet gradu: ignorant tamen in illo gradu contrahere fore prohibitu tunc ligat ipsos constitutio. de reg. iur. ignorancia. lib. vi. cum suis concolor. Si vero alter contrahentium solus hoc sciat ille solus ligatur. facit ad hoc. xxxiij. q. ij. non satis. l. sol. ma. si ignorans. q. si contraxerint ignorantes postea tamen sciunt impedimentum et cohabitantes non ligantur cum hec constitutio non puniat cohabitantes sed contrahentes et inter se matrimonium solentari facientes. facit ad hoc. ff. de his qui no. infra. l. quid ergo. in princ. l. de vfu. transfor. l. i. ad fi. ff. de vfu. l. qui scit. in fine. ff. de bo. liber. l. qui cum maio. et de mino. l. ij. scio.

7 **S**ic tamen contrahentes et cohabitantes carnaliter committentes peccant. Argu. ad hoc. q. i. eos. in fine. de symonia. sicut ius. l. de incest. nupr. l. cum ancill. de sentent. epco. Inquisitioni. et per hac materia vide notata Jo. an. de consang. et affi. c. eos. p. scietur. in elem. b. **P**resumptione verisimile. scire namque et scire debere equiparantur. ff. de acquir. here. l. si duo.

2. **e** **E**orundem. scilicet impedimentorum. **Sacerdotes. Secunda pars.** **P**rohibitorum huiusmodi. etiam inter suos parochianos ut differat a casu sequenti.

Lictorum. id est non prohibitorum. edictum namque de matrimonio est prohibitorum certarum personarum. de sponsal. c. cum apud. alias dicit debet permissorum quia quilibet admittit qui non prohibetur. Quandoque enim edicta sunt regulariter permissiva: et tunc omnes admittuntur qui non prohibentur. et tale est edictum de matrimoniis. et de procuratoribus. ff. de procura. l. inuitus. §. j. Quandoque edicta sunt prohibitiva et in illis omnia sunt prohibita nisi sint expresse concessa. et ita est illud de collegiis illicitis et quod notatur de transla. episco. c. inter corpora. §. sed neq.

g **S**uos parochianos. quando videlicet neuter contrahentium subest ipsi solemnizatio matrimonii uti tunc parochialis. Quid ergo si unus contrahens volentis sit parochianus suus alius vero est de aliena parochia an habeat locum pena huius constitutionis si non interuenit licentia eorum quorum interest. vt. i. dicit. vide q. no. q. istud statutum quod est penale stricte debet intelligi. Unde cum pluraliter loquitur de parochianis videtur quod non habeat locum in vno. ad quod facit. l. de testatio. §. ff. de p. b. sig. In contrarium tamen facit. ff. vi bo. rap. l. ij. §. sed et si unus. et e. l. §. q. ut ptoz. ff. de neg. gest. l. iij. et hoc puto verius. Ar. dictum legum que volunt quod statutum loquens de delicto plurimum habeat etiam locum in delicto vnius. et sic

sentit Barthol. in dicto. §. sed et si unus prealleg. h. **D**yocesano. qui cum habeant curam in solidum per totam dyocesi in pnt licentia de qua sequitur concedere vbiq. p tota dyoces. Ar. ad hoc et de success. ab intesta. c. si. de sepul. c. ij. per Jo. an. dic pro hoc vt notat.

ru scietur fecerint dyocesano vel curatorum ipsorum contrahentium super hoc licentia non obtenta. **C**landestina etiam matrimonium in ecclesiis oratorum vel capellis solentari ubi vel metu ipse

et q. i. in suma. fallit si de p. uetu dmev p. privilegio episcopus non possit immediate adiri sed inferior ut archidiaconus. de offi. ord. pastoz. lis. p. Jo. an. sup. glo. j. et eo. ff. c. cum epa. in no. lib. vi. f. **C**uratorum. quo ad suos parochianos tamen. circa quod vide quod scripsi. §. eodem

caplo. j. ver. vrgenti. necessitate.

h **S**uper hoc. scilicet super solemnizatione etiam matrimonii licet.

l **L**icentia. d. qua. f. consistere poterit per episcopum vel per testes. quod dicitur vt dixi. §. eo. c. j. ver. speciali licentia.

m **N**on obtenta. et si non sufficit petere licentiam nisi realiter obtineatur. Quandoque tamen sufficit petere licentiam licet non obtineatur. et de regu. c. licet. glo. magna.

n **C**landestina. tertia pars. et hic scias quod matrimonium dicitur clandestinum multis modis. Primo quod sit sine testibus et. c. l. j. Secundo quod sit sine solennitate posita. xxx. q. v. aliter. q. i. sponsa non petat ab habentibus eam in dno suo potestate. nec tradit dotata nec postquam ducta est abstinere contrahentes a committione carnali b. duobus triduo. Si tamen oia hec non interuenierint non est peccatum. xxx. q. v. c. nostrates. in fi. Tercio. quod non permittunt publice denunciations sive bana publicae. et. c. c. in prohibito. et. §. c. q. ex contractibus. alios tres modos ponit Hosti. eo. ff. c. j. et Jo. an. in. d. c. cu in prohibito. Et sunt hi in effectu. primo quando pubes alteri ligatus contrahit sine licentia ecclesie. de desponsa. impube. c. accessit. et c. continebat. Secundo quod impubes contrahit huius de primis sponsalibus agat. Tercio si contrahat pubes contra interdictum ecclesie specialiter factum et de sp. duobus. c. tua. vel generaliter factum extra de matrimo. contract. contra inter. ecclesie. c. i. et totum. et hoc siue interdictum sit expressum vt ibi siue tacitum vt q. i. pendet extra de spons. venies. et c. cum apostolica. Scias tamen quod in quolibet casuum predictorum tenet matrimonium contractum quo ad deum nisi aliud perpetuum impedimentum obstat. quod dicitur vt notatur extra de sponsa. duobus. c. penult.

o **E**cclésiis. scilicet parochialibus vel alijs cum generaliter loquatur.

p **O**ratoris. hic vide quod scripsi. §. de decimis. c. §. sit. verb. oratoris.

q **C**apellis. siue curam aiarum habentibus siue non.

r **U**t vel metu. si ergo absque vi vel metu hoc fiat non habebit locum pena que hic sequitur in casu celebrationis matrimonii clandestini. Ar. sumpto a contrario sensu. et potest esse ratio: quod contrahentes clandestine et sacerdotes matrimonium huiusmodi solennitates alias satis puniunt in ea que habet et eo. c. cum in prohibito. Unde non esset iustus tales duplici pena conteri cum vna sit sufficiens. extra de iud. c. at si clerici. in fi. Sed quod interpretatio communis facit in contrarium que ordinatur quod etiam contrahentes et solemnizantes matrimonia clandestina et etsi scienter interfessentes etiam nec vi nec metu interueniente in eadem in hanc penam: vt illam communem interpretationem defendas remitto te ad notata. §. de cohabi. cleri. et

z **A**ultis modis in matrimonium dicitur clandestinum.

Amphip

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindelwode.

multe. c. f. ver. publice. ubi scriptum quando salit argus mentum a contrario sensu.

a Facientes. i. compellentes et intelligas hoc siue vis siue metus adhibeat sacerdoti solentizanti: siue ipsis contrahentibus siue ipsis paritibus aut amicis siue quorum consensu forsan ipsi contrahentes saltem solentizationes non subirent.

b Predictorum. scilicet clandestinorum maxime bannorum premissa. alia potes intelligere de quibusvis matrimonii contrahi perhibitione alicuius impedimenti canonici ut dictum est in x. f. i. 2. q. 1. ut videlicet facientes vel vel metu talia matrimonia solentizari vel eis interessentes et consensu eorum incurrant penas hic limitatas: scilicet quod prius dixi reputo verum ex mente statuentis et hoc satis apparet ex littera que sequitur.

c Modusmodi solentizationi et c. q. refertur huiusmodi facta vel vel metu de qua proxima dicitur.

d Interessentes. repete quod est. scilicet sic intelligi potest quod sequitur.

e Consensu premissorum. ut exponat sic. scilicet premissa. vel potes dicere consensu premissorum etiam si non interfuerint sed fuerint absentes volentes tamen et consentientes quod talia stant. nam consentientes et agentes pari pena puniendi sunt. extra de off. deleg. c. 1. cum ceteris ibi in glo. Sed cum huiusmodi intellectui oportet quod habeas litteram sic et consensu premissorum contra tamen littera sic habet interessentes consensu premissorum et hec littera est plantior quod cum huiusmodi litteram nichil subintelligitur quo ad interessentes sed declarat qualis interessentia reprobatur: sed si interponatur hec copula et sic ut copulat diversam ut comprehendat etiam absentes consensu talis solentizationis tunc quo ad interessentes oportet subintelligere scilicet. ut. s. dixi: et ideo plantior est littera que potest stare sine subintellectu.

f Et quod quater. quarta pars.

g Celebrantes. i. qui sunt vel solentizantes. et sic hec dictio celebrantes potest referri tam ad eos qui invicem habent quod ad eos qui contra solentizant. et puto quod in hoc loco sub vocabulo celebrantium etiam talibus solentizationibus interessentes et eas approbantes contineantur. Nam et hoc im portat significatio vocabuli celebrare. est enim celebrare idem quod festuare/solentizare/frequetare vel celebrare agere. que omnia locum habent approbative in ipsis qui talia approbando interfuerint. facit ad hoc notata. s. ne cle. vel mona. c. presentis. ver. interfit. in prin. h. Bannis non editis. cum exigentiam decre. cum inhibitione extra co. vel alia cum exigentia statuti provincialis in ea parte editis vel consuetudinis certum modum huiusmodi bannorum editionis limitantis. ut dixi. s. eo. c. 1. ver. solemnem editionem.

i Alias. scilicet bannus non editis. et hoc contingere potest quibus modis ut dixi. s. eo. ver. clandestina.

k Statutis a iure. hic habes scire quod contrahens matrimonium clandestine contra solentizationem illius. c. aliter. de qua dixi. s. eo. ver. clandestina et non aliter mos

dicam penam meretur a parte iuris nisi in hoc quod sine benedictione solent vel sine oblatione in ecclesia more solito facta sponsus sponfam suam carnaliter cognoverit. Nam tunc uterque peccat quod venit contra consuetudinem generale ecclesie et contra preceptum ecclesiasticum contra

destine statutis a iure nichilominus arceant. Sane quia constitutio bone memorie Symonis mephani quondam Cantuariensis archiepiscopi predecessoris nostri proximi que incipit. Item quia ex contrahentibus: iuxta verbum suorum corticem opinionem multorum in sui fine videtur dubia seu obscura ipsam consti-

suetudinis sicut prevaricator legis de vine punis. xi. off. in his. Illi vero qui contrahentes clam sine testibus solum delinquent merent aliquando penam perpetue excommunicationis: alia quando perpetui adulteri scilicet si ante contrahendum inter eos initium publicaverint ad secundam vota transierint. de sen. exco. c. inquisitionis. de resti. spol. c. litteras. s. porro. In tertio casu scilicet qui non eduntur banna tunc habet locum cum quod legitur extra eo. tit. c. cum inhibitione. In quarto

casu quando scilicet pubes contrahit sine licentia episcopi qui prius fuit alteri alligatus etiam solus contrahit sponlatio puniendi sunt contrahentes arbitrarie et etiam alii suam presentiam exhibentes scienter. secus tamen si ignoranter. Argui. ad hoc. de despon. impub. c. duo pueri. i. si. de duor. c. porro. xxviii. q. ii. seculares. In quinto casu. scilicet si pubes contrahit sine licentia episcopi dic ut legitur et notatur. de despos. impub. c. si infantes. lib. vi. In sexto casu remitto te ad ea que leguntur et notantur de mat. contract. contra inter. eccle. p. totum.

l Nichilominus arceant. Sic ergo hic habes quod lex siue constitutio nova imponens penam diversam a legis siue antiquis super certo delicto non videtur tollere antiquam penam sed potest statuere accumulativam. per quovis de glo. Jo. an. in. c. canon. de elec. li. vi. ff. priuat. s. et dico. iuxta quam glossam notat ibi discussus de sancto geminiano quod ubi una constitutio imponit penam ipso iure super actu per antiquam legem etiam bannum non intelligitur sublata lex antiqua nec pena antiquae legis que potest concurrere cum pena nove legis.

m Sane. Quinta pars.

n Quia ex dictis. hac positionem habes. s. c. prius.

o Corticem. i. superficiali intellectum.

p Multorum. supple minus bene sapientum.

q Sui sine. ibi scilicet ubi dicitur. Quibus etiam sacerdos et c. vsq. in fin.

r Dubia. quod potest habere duos intellectus diversos: ut scilicet unus intellectus sit sicut littera facit quo ad ecclesias parochiales matricem extra quas non debeat fieri solentizatio de qua dicitur hic. Et sic in capella etiam curata dependente ab ecclesia parochiali non posset hoc fieri innuendo quod capella licet curata non tamen dici potest ecclesia parochialis cum a seipsa principalitate non habeat sed ab ecclesia parochiali tanquam matrici dependeat cum ea que alias dicitur. s. de censibus. c. quis lex nature. s. una ecclesia. Alius intellectus posset esse ut etiam talis capella contineret sub nomine ecclesie parochialis. Et iste intellectus hic approbatur saltem quantum ad eos qui subiacent tali ecclesie iure parochiali.

s Obscura. hec obscuritas colligitur eadem ratio

pena legis nove non tollit antiquam.

Lelebyse

Liber quintus.

De accusationibus.

Jo. cc.

tionem qua ⁊ dubietas de qua p̄fert in glo. p̄ceden.
a **D**ecaramus. sic ergo successor declarat consti-
tutionem p̄decessoris sui. pro qua materia vide q̄
scripsi. s. de consuetu. c. statum. s. hac autem. ver.
interpretatione.

b **U**el capellā.
in hoc habet locū
declaratio ut scilicet
et appllatiōe ec-
clesie parrochia-
lis cōtineantur et
capella habēs su-
ra parrochialia.

c **I**ura parro-
chialia. que ⁊ in q̄
bus cōsistant no-
tatur plenus per
Joā. an. extra de
parrochijs super
rubric. ⁊ tetigi su-
pra hoc. e. ti. c. i. v.
ecclesijs parro-
chialibus.

d **A**b antiquo.
scilicet per spaciū
xl. annorū ad mī-
nus cū ordinatio-
ne ep̄scopi a p̄m
cipio. xvi. q. i. q. i
cunctis. ubi patet
q̄ ad solū ep̄s spe-
rat cōstituere ec-
clesiam vel capel-
lam parrochialē.
Et hoc verū pu-
to in his capellis
quib⁹ instituit ali-

quis ut perpetuus curatus eiusdem licet dependeat
talis capella ab ecclesia superiori ut notatur. xvi. q.
i. c. plures. in p̄ncip. per Archidia. Tales namq̄ ca-
pelle possunt p̄scribere decimas ⁊ alia iura spiri-
tualia contra matricem ecclesiā. de p̄scrip. c. ex trās
missa. si autē in tali capella non sit institutus pro-
prius curatus perpetuus sed remotius ad libitum
p̄lati maioris ecclesie potest nichilominus in casu
talis capella habere iura parrochialia videlicet ex
consuetudine p̄scripta. Consuetudo namq̄ multis
potest in transferendo ius vnius ecclesie ad aliam.
extra de decimis. cap. dudum. ⁊. c. ad apostolicē. ⁊. c.
cum in tua. ⁊. c. cum sint. Similiter hoc fieri potest
ex compositione. extra de decimis. c. ex multiplici.
Item ex p̄iullegio. de deci. c. ex transmissa. ⁊. c. a no-
bis. Item ex p̄scriptiōe ut dicto. c. cum in tua. et
de p̄scrip. c. de quarta. cum similibus. Et circa hāc
materiam videlicet quomodo ad capellam subditam
ecclesie matris possunt p̄tinere decime ⁊ alia iura
parrochialia vide si placeat notata per Antho. de
butrio. de decimis. c. cum contingat. p̄sc. venio igitur
ad secundum. et vers. sequentibus.

¶ Finitis quarti.

¶ Incipit quintus.

strictē debet intelligi. Unde cū pluraliter loquat⁹ de
parrochianis videt⁹ q̄ nō habeat locū in vno. ad q̄
facit. l. de testatio. s. si. ff. de vbi. sig. In cōtrariū tñ fa-
cit. ff. vi bo. rap. l. si. sed ⁊ si vnius. ⁊. e. l. si q̄ ait p̄tor.
ff. de neg. gest. l. si. ⁊ hoc puto verius. Ar. dictariū le-
gum que volunt quod statutum loquens de delicto
plurimum habeat etiam locū in delicto vnius. ⁊ sic

Int in quolibet. Hec est constitutio
Edmūdi archiep̄s ⁊ facit ad tertiā p̄tez
Rubricę scilicet de denſcationibus.

f **D**ecanatu. scilicet rurali.
g **D**uovl tres. supp. ad assignationem

¶ Incipit liber
quintus.

¶ De accusationibus
inquisitionibus ⁊ de-
nunciationibus.

¶ Edmundus.

¶ Summarium
de se patet.

SInt in quoli-
bet decanatu
duos vel tres
viri deum habentes
p̄ oculis q̄ excessus
publicos p̄latorum
⁊ aliorum clericorum
ad mādaturū Archie-

archiep̄s. vi. f. sed
tur. Et hec cōsti-
tutio adſcere id
aliqd̄ vltra videt⁹
q̄ legiſt̄ e. eo. c. si
eul olim. q̄ loqui-
tur de p̄sonis ido-
neis p̄uidis. scz ⁊
honestis p̄ singu-
las dioc. ad talia
in cōcilio genera-
li referenda assi-
gnādis. Hic autē
ordinat ut tales
p̄sone vsq̄ ad nu-
merum hīc limita-
tum sint nō soluz
in diocesi s; in sin-
gulis decanatu
q̄ p̄ singulas dio-
ces. solēt esse plu-
res vel pauciores
sīm latitudinē ⁊
amplitudinē ip-
sarum dioces. Et
sic p̄t illa consti-
tutio intelligi de
talibus viris ordi-
nandis per p̄uina-
ciam. sed hoc non
dicit hec littera:
q̄ nō loquit de p̄-

uincia sed generaliter nō faciēdo mentionē de pro-
uincia vel de dioc. Quod autem tales deputentur in
dioces. archiep̄s satis cōuenit turt ut no. Cardin. de
offi. ordi. c. i. ver. suffraganeorum. lib. vi. Et vide q̄
dicam. f. eo. ver. mandatum ep̄scopi.

b **D**eum habentes p̄ oculis. extra eodē. c. quas
liter ⁊ quando. id est de re iudi. c. i. lib. vi.

i **E**xcessus publicos. id est notorios de quib⁹ ma-
gna ⁊ publica regnat infamia. nam tales de quibus
hic loquitur. ⁊ extra eo. c. sicut olim referre habēt so-
lum ea de quibus fama laborat ⁊ talibus etiam licet
iurati non sint creditur in notorijs alij quibus as-
sistere debent iudici. ff. ad turpil. l. ab accusa. s. denun-
ciatores. ⁊ in talibus eis creditur sine inscriptione.
l. i. q. i. s. aliquando. ⁊. c. de accusa. l. ea quidem. Si
vero excessus non sint notorii non crederetur vni of-
ficiali nisi probetur. Leo. tit. l. singuli. iuratis tamē
ex quo plures sunt creditur quousq̄ reprobetur. ex-
tra de test. cogen. c. p̄terea.

k **P**relatoz. f. ep̄oz qui in cōtum suffraganei sunt
subiacent immediate archiep̄scopo ⁊ eius officiali
⁊ etiam officiales ipsorum ep̄scoporum quod dicitur
legitur ⁊ nota. de offi. vcar. c. i. lib. vi.

l **A**liorum clericorum. f. subditoz ipsoz suffra-
ganeorum ⁊ ad effectū q̄ huiusmodi excessuū corre-
ctio fiat in concilio provinciali bene procedit quod
hic ordinat sīm ea que leguntur ⁊ notan. extra. c. c. si
eur olim nō tñ ut archiep̄s seu eius officialis eos cor-
rigat vel in eos iurisdiccionē exerceat nisi in casib⁹
notatis per Ber. ⁊ alios docto. extra de offi. ordi. c.
pastoralis. de sup. neg. prela. c. vnico. per Cardinā.
lib. vi. ⁊ vide que dicam. f. glo. p̄iori.

m **A**d adatu archiep̄s. hoc opponit de of. ordi. c. i.
l. vi. ubi p̄ q̄ archiep̄s nō pōt deputare officiales fo-
raneos in dioc. suffraganeoz suoz. nam cū ipse ar-

Dalea

Provincialis Guillelmi Lindewode.

chiepiscopus nō possit in tali dīoc. sedere nō pōt tibi officialem constituere nec potest tibi aliquid exerce-
re qđ cōcernit potestātē iudiciālē vt ibi innuit. So-
luto illud solum habet qđ tales officiales deputant
sūt vt tibi habeat iurisdictionē qđ nō licet vt ibi dicit.

hic vero loquitur
de talibz qđ nullaz
iurisdictionē exer-
cebunt sicut alias
legis. et. e. c. sicut
olim. Sed tñ de
nunciabūt archie-
piscopo vel ei⁹ of-
ficiali excessus pu-
blicosz notorios
in quibz eo pta-
les excessus sunt

**piscopi vel eius⁹ officia-
lis iplis denuncient⁹.**

De Symonia.

**Stephanus in cōcilio
Profr. primo.**

De sepulture et sa-

incorreci statim deprehendit negligentia ipsius dīo-
cesani. sicut alibi patet de censibus. c. i. §. notoria. lib.
vi. et dicto. c. sicut olim. per Ber. et alios.

¶ Vel eius officialis. qui habet idē cōsistoriū cum
ipso archiepiscopo sicut in his que concernūt potestatem
suā metropolitānā. de cōsue. c. non putam⁹. lib. vi. et
idē puto in his que cōcernunt eius officiū iure lega-
tionis. extra de offi. leg. c. i. nam in qđtū archiepisco-
pus est legatus natus nō cōuenit vt eius potestas in
hoc separet ab his que ad ipsum spectāt iure metro-
politico maxime cum vtrazqz potestas simul et semel
et accrescat adepta dignitate archiepiscopali. et sic
vna et eadē dignitas diuerso iure censeri nō debet.
xij. q. ii. c. cognouimus. unde et iura que loquuntur de
archiepiscopo remanēt qui etiā est legatus in sua pu-
nitione vt cōmuniter loquunt de eius officiali patet
exemplum de offi. ordi. c. i. §. officiales. de foro cōpe.
c. i. lib. vi. de appel. c. romana. de peni. c. i. de sen. excō-
municā. c. romana. eo. li. ac si iura vellent innuere qđ
licet principalis iurisdictionē remaneat in archiepisco-
po et apud eum: secundarie tñ eius exercitiū transferri
in eius officialem generaliter constitutum. et hoc sa-
tis sonat hec lra circa mandatū huiusmodi officia-
lis officialē archiepiscopi ipsi archiepiscopo nec reperies in toto
corpore iuris canonici in aliquo textu mentionē sa-
tis et de auditoze causariū curie alicuius archiepiscopi: sicut
qđ post ipsum archiepiscopum quācumqz causariū in foro
suo iudiciali cognitio et examinatio et terminatio per-
tinere debet ad eius officialē generalem. Fateor ta-
men qđ licet hoc conueniens et iuri consonū sit. vt scilicet
officialis archiepiscopi legatus natus exerceat et suppleat vi-
ces ipsius archiepiscopi in his que generaliter ipsi⁹ fori
iurisdictionalē cōcernūt sicut et alij officiales suffra-
ganeorum suoz cōsimiliter faciunt in his que gñali-
ter ad ipsorū forum pertinent sicut clare patet. d. c.
romana. de appel. li. vi. Debet tñ huiusmodi officia-
lis in rescribendo ad appellaciones vel querelas vno
modo vel alio interpositas sū eorū qualitatē rescri-
bere vt scilicet in his que spectant ad archiepiscopum iure
legationis aliquid in rescripto inserat p qđ scribi pos-
sit qđ rescribens aliter fundat iurisdictionē in illo ca-
so qđ in alio quando scilicet scribit iure metropolitico.
co. et sic intelligo. c. i. de offi. leg. prealleg.

**Adulter
est denun-
ciatio.**

¶ Denuncient. Hic scias qđ quedā est denunciatio
euangelica et ad eam quilibet admittit etiam infamis
nisi perseueret in crimine. nullus tamen ad hanc res-
cribitur nisi sicut ad alia opera pietatis: et in ea requiritur
trina monitio. et est: eius effectus principalis vt
anima saluetur et non requiritur iuris ordinē. et de hac
habetur. ij. q. ii. si peccauerit vbi de materia denun-
ciationis prolixē tractat per Archidiaconū. Alia est
denunciatio iudicialis: et hec est duplex: qđ alia pu-
blica alia priuata. Publica fit per officiales iudicis
et solum in notorijs vt hic neqz requiritur monitiones
precedentem. de hac notat Johan. an. extra eo. c. si

cut. super glo. fi. et not. iij. q. iij. c. aliquādo. p. Johā.
ipsa inata est que cōpetit leso ppter suum interesse. et
potest fieri in foro seculari. ff. de officio proconsul. l. i.
nec quicqz. §. de plano. ac. etiam in foro ecclesiastico.
de his tamen que possunt expediri in foro ecclesiasti-

**cramenta ecclesiastica
nulli denegentur ob de-
fectus pecunie: nec pro
christianitate quicqz peten-
dum. petens autē ana-
thema sit.**

traheretur ad forum ecclesiasticū. et requiritur in ea
monitio si fiat in foro ecclesiastico alibi non. et requiritur
ordo iuris et plena probatio de hac loquitur. c.
nouit. extra de iudi. vbi de materia denunciationis
tractatur per Henric. de bowyco. sed satis prolixē
per Antho. de butrio. **¶** Quedam est denunciatio
canonica et hec est duplex. quia quedam est genera-
lis/quedam specialis. Generalis est que fit de eo qđ
pertinet proprie ad forum ecclesiasticū puta quia
subditus denunciat prelatum criminis vel ali-
quos non legitime in matrimonio copulatos: et res-
quiritur triplex monitio et fit tantū in negotio eccles-
iastico. Specialis est que fit tantū ppter proprium
interesse videlicet vt aliquis remoueat a beneficio
quia mihi cōpetit: et requiritur triplex monitio. et in
hac iudex non procedit nisi parte prosequente. Ses-
cus in generali. **¶** Quedam est denunciatio regula-
ris que fit sū consuetudinem religiosorum. et de hac
materia latius videre poteris de reli. do. c. i. per Lar-
dinal. lib. vi. et d. c. si peccauerit. per Archi. de iudi. c.
nouit. per Antho. et in extrauag. per Barthol. coll.
x. et ex hac littera habes. qđ non solum episcopus in
sua dīoc. sed etiā archiepiscopus in sua pūctia pōt huius-
denunciatores constituere et quilibet ordinari⁹ siue iudex
ad quē prius correctio criminū facit ad hoc. ff. de of-
fi. p̄fec. vigiliā. l. i. §. quites. l. de decu. l. i. l. xij. et facit ad
idē. l. de accusatore. §. denunciatores. ff. ad turpil. l. i. l.
ea qđ. l. de accus. et denunciatores pōt cōstitui ille qui
admittit ad accusandū et nō alii. ad qđ faciūt not. p
Ber. et de testibz. c. in omni. et talis denunciationis
effect⁹ est vt in crimine graui nō credat talis denuncia-
tor vt p̄z de custo. re. l. dīu. et d. l. i. l. de decu. et l.
ea quidē p̄z. In leuibz tñ delictis credis talibz qđ
deputant ad referendū illud qđ re ipsa inueniūt et de
illud qđ ipsi viderūt. sic stat. l. i. §. quites. ff. de offi. p̄-
fecti. vigiliā. facit ad hoc. l. leui. ff. de accusa. Si vero
denunciator nō mittit ad referendū id qđ videt sed id
qđ reperit ex auditu et fama alioz tūc talibz denun-
ciatoribz nō credis ad cōdemnationē sed ad effectū
inquirēdi. et sic stat. l. dīu. **¶** Sed nunquid talis denun-
ciator dōz se subscribere sicut ille qđ accusat? Dic qđ nō.
text⁹ est. d. l. ea quidē. et ex eo. t. c. sup. his. talis tñ de-
nunciator si nō pbauerit qđ denunciat pūctū dū est et
ordinariē nō tñ ad penā talionis. hoc pbat et de ca-
lūnia. c. fi. cū sibi notatis. Et si iudex virtute talis de-
nunciationis pcedat simpliciter ad infligendū penā
tūc cōtra denunciantē pōt opponi exceptiones que
opponi possent cōtra accusatōrē dīcēdo qđ talis nō
est legitime denunciator. Si tñ iudex pcedat p in-
quisitionē tūc exceptiones oze cōtra psonam denun-
ciatoris cessabunt. hoc probat extra de symonia. c. li-
cet hely. Et hec notantur. ff. de custo. reo. dīcta. l. dī-
uus. per Barthol. vbi etiam videre poteris de alijs
dubijs hanc materiam concorrentibus.

**An soli de
nunciatores
crederentur
sit.**

Questio.

Duffio.

Arimiter in hibernis. Nec est constitutio Ste-
phani in concilio Oroni. pro. Et hz tres par-
tes. In prima phibet ne pro aliquo sacramento mi-
nistriamo exigat pecunia. In secunda ibi. Absolutio res-
probat ut aliquis exigit vel recipiat pro christinate
vel oleo facto. In
tertia ibi. Si qd.
adicit penam.

Aliqua pecu-
nia. s. solita solus
vel recipi in mini-
stratione alicuius
sacramenti.

Denegetur.
nec differat. et. e.
cad apostolicam.

Sepultura.
que vendit no des-
bet. viij. q. ij. s. itez
querit. per Jo. r.
c. ibi sequentibus. de
sepul. c. abolende.
vbi apparet i tex-
tu et in glos. quod
in loco sacro vt
puta ecclesia vel c.
mitterio pro sepul-
tura nichil exigi
debet: immo nec

pro officio sepulture. vt notat ibi Ber. r. hoc verum
quo ad officium quoniam clericus ratione beneficii ad hoc tene-
tur. secus si non teneat ratione beneficii dum modo
non fiat ex pacto quod tunc esset symonia et. e. t. c. intantum
fm dicit. r. c. no satis. Dicit tamem glo. si. d. c. abolen-
de. qd licet clericus exigeret non possint aliquid pro sepul-
tura huiusmodi cogi tunc possunt layci pias et laudas
biles consuetudines obseruare. Et aduerte fm nota.
Dicit. in. e. c. q. petens consuetudinem seruari debere
sibi caueat. Nam si petat pro terra vel officio succu-
bet nec proderit sibi allegare consuetudinem. vt. d. c.
abolende. Si autem dicat q. pro quolibet mortuo con-
suevit tantum donari p. p. t. r. o. vel ecclesie obtinebit
vt in. c. ad aplicam. et. e. r. vide glo. hic simile. xliij. q.
ij. s. Item querit. **S**ed quero nunquid ppter debitum
defuncti possit seu debeat differri sepultura? Dicit
Tancre. q. sic in Anglia r. sic hoc olim erat statutus
extra de appel. c. qua fronte in parte decisa. Sed vt
dicit Jo. an. hoc tanquid iniquitate continens fuit sub-
latum de textu. Abors namque oia soluit. aut. de nup-
s. deinceps. nam licet in vita possit debitor pro debi-
to carcerari quandoque vt extra de solu. c. odardus.
Cadaver tamen a tali vinculo est solutum per ratio-
nem predictam. vt not. extra de sepul. c. ex parte.
primo. ad si. per Petrum de ancharano.

Baptismus. Sed quid si sacerdos nolit ali-
quid baptizare nisi data sibi pecunia? Dicit fm Tho. in su-
ma art. ij. prout eum recitat Jo. in summa cōf. li. i.
ti. j. q. xlv. q. in casu necessitatis quilibet potest baptizare.
Et q. nullo modo est peccandum: ideo in tali casu p-
inde habendum est ac si non esset sacerdos qui baptiza-
ret. vnde tunc qui gerit curam pueri licite potest eum bap-
tizare vel a quocumque alio licite facere baptizari. pos-
set tunc licite a sacerdote aqua emere que est puri ele-
menti corpale. Si autem esset adultus q. baptizatus de-
sideraret et immineret periculum mortis nec sacerdos
vellet eum sine prelo baptizare debet si possit per
alium baptizari. Quod si non posset ad alium habe-
re recursum nullo modo deberet pro baptismo pre-
cium dare. Sed potest absque baptismo fluminis des-
cedere. Suppleretur enim et ex baptismo fluminis
quod ex sacramento deesset. Et ad hoc faciunt nota.
per Jo. j. q. i. c. baptizandis. et ibi per Archidiacono.

Symiter in
hibemus ne
cuius pro ali-
qua pecu-
nia denegetur sepultu-
ra vel baptismus vel
aliquod sacramentum ec-
clesiasticum vel etiam ma-
trimonium contrahendum
impediatur. Quoniam
si quid pia deuotione fi-
delium consuetum fuerit
erogari super hoc post-

Aliquod sacramentum. sup. vt sacramentale. ad qd
facit qd legit et no. in constitutoe Othonis sacrame-
ta. r. c. auditu. et in pñone Octoboni Quoniam ceca.

Impediatur. Quid igitur si sacerdos cuius par-
rochianus intendit nubere mulieri alterius parro-

Questio.

modum volumus per
ordinarium loci eccle-
siarum iustitiam fieri sicut
in generali concilio ex-
pressius est statutum.
Absolutio etiam iudicam
q. decetero p christina-
te et oleo aliquid exiga-
tur vel erogetur cum to-
tius hoc phibitum repe-
riatur. Si quis vero
contra hoc facere pre-
supserit anathemate

chie non vult con-
fentire vt mñmo
nisi huiusmodi be-
nedicatur extra par-
rochiam suam nisi
data prius pecu-
nia vel saltim pñis-
sa: Dicit q. si talis
sacerdos non intē-
dit videri licet
benedictionis fa-
ciende sed prou-
dere sibi sup por-
tionem oblationum
et prouentuum que
sibi contingunt de
nuptiis non est sy-
monia licet forte
plus ei detur vel
promittatur q. ha-
biturus esset si ip-
semet illa benedi-
ctione faceret. Si
tñ ex certa scientia

maior exegerit summa q. psumat debere valere por-
tio ipsam contingens merito psumi potest q. non sibi tace-
re puidere voluit de portione sibi debita et eaz ad fir-
mam dare sicut aliquis fructus ecclesie dant ad firmam sed
etiam licentia benedictionis faciende videri. Et si
milititer sacerdos qui non vult dare parrochiano suo
licentia alteri cōstendi nisi pro pecunia symonia cō-
mittit. no. p. Johā. in summa cōf. li. i. ti. i. c. xxxvj.
Quoniam si qd. n. vbi pontif ratio premissorum.
Consuetum fuerit. s. ab antiquo et per tēpus pñit
pñibile licet ex voluntaria prestatione. Nam ex quo
tanto tēpore soluerit psumum prius se ad id volun-
tate obligasse. vt not. Johan. an. d. c. ad apostolicam.
post Innocen. que ibi oīnovideas pro his que con-
cernunt ea que in talibus consueverunt fieri.

Erogari. s. tpe ministracionis huiusmodi sacrorum.

Super hoc. s. quod consuetum est fieri.

Postmodum. i. post ministraciones sacramenti.

Per ordinariū loci. s. p epm. et. e. ad aplicam. r.
sic sacerdos non erit iudex in re pñia sed dyocesa-
nus si videat consuetudinem laudabilem et probabi-
lem ad coercionem procedat: alis abstinebit fm
Johan. an. d. c. ad apostolicam. ver. per episcopum.

Ecclis. quare noie ad eaz iura cōsequenda age-
re debet et quentri pñit earūdem pñat et curati. de re-
scrip. c. edoceri. cū ibi no. in glo. sup. n. officio suo te-
neant. vbi patet qd noie ecclesie cōtineat pñat et econ-
tra. viij. q. i. Scire debes. ff. de re. bu. l. ciuibus.

Generalis concilio. extra. e. c. ad apostolicam.

Absolutio. secunda pars.

Exigatur. s. a nolente.

Eroget. s. gratis. qd dicit vt dicit. s. de sacra vñ-
ctio. c. cum sacri. ver. tradendū. r. s. singlis ecclesijs.

Toties. extra eo. c. no satis. r. c. ea que. r. c. intan-
tum. in constitutoe Othonis sacramenta. et in cōsti-
tutoe Octoboni Quoniam ceca.

Si quis vero. tertia pars.

Cōtra hec. s. que dicta sunt a principio capituli.

Anathemate. i. excoicatione solenti. de quo ha-
bet. r. q. ij. debet. et anathemate. i. superna maledi-
ctione. Sic exponit. xliij. q. one. filij. Guillifartus. in
principio. per Arch. de sentē. et re iudi. c. aplice. n. ana-
thematis. per Archidiacono. qui ibi dicit qd anathema

Provincialis Guillelmi Lindewode.

nihil aliud est q̄ sepatio a deo. xliij. q. liij. certus est.
a **S**it innodatus. ipso facto. **Ad** dic vt dicit. s.
 de clandestini. de p̄nē. c. s. ver. Sit suspensus.
b **R**eterea statutus. Nec est constitutio elusivē
 cuius et precedens. et non diuiditur.

c **N**ullus. s. ab
 bas vel prior aut
 ali⁹ ad quē perti-
 net talis receptio.
d **P**receptio
 ne. cōcor. et. e. c. ve-
 niens. et. q. m. vbi
 scire debes qd si
 querat an ingre-
 diens monasteriū
 tpe sue receptio-
 nis ante vel post
 aliquid absq̄ vt
 cto symonie ipso
 monasterio dare
 possit. distinguen-
 dum est an hoc fa-
 ciat pacto inter-
 ueniente cōditio-
 ne vel modo. et sic
 talia fieri nō licet.
 j. q. i. eos. et extra
 vt ecclē. benef. li. s.
 ne dimi. confe. c.
 vnico. Nullo tas
 men istoz inter-
 ueniente dicit Ber-
 nar. eo. tit. c. tua
 nos. sup. ver. pure
 cōsentiat q̄ bene-
 ly tpe receptiōis
 ingrediēti aliqd
 offerre et admittētib⁹ illis recipere. ad qd fact. et. e.
 c. tua nos. de p̄ba. c. in p̄sentia. de succes. ab intest. c.
 cū dilect. in fi. Et huc dicto cōcor. Jo. vñc. Tāc.
 Goffre. et Jo. an. d. c. tua nos. et Archi. d. c. eos. glo.
 vlti. **P**ōt tñ in talib⁹ de facili cōmitti symonia mēta-
 lis. q̄ vitāda est. Et p̄pterea honest⁹ et secur⁹ est nī
 chīl dare tpe receptiōis. ar. iuris all. p. Bern. d. c. tua
 nos. j. q. i. emēdari. et. q. ii. q̄ pio. et. e. auduim⁹. de vi.
 et hone. cler. c. cū ab omni. Et hec intellige vera ces-
 sante omni cōstitutione. Si tamē fieret p̄ ep̄m cōsti-
 tutio in fundatione alicui⁹ monasterii q̄ quicūq̄ das
 retūm recipiat ad illā religionē. Sic tñ q̄ cōstitutio
 nō sit p̄petua sed tpalis nec fiat in fraude symonie. et
 sit intentio cōstituētis q̄ nō pro rebus dādis s; p̄m
 cipaliter p̄pter diuinū cultū augmētandū et deuotio-
 nem dātis recipiat ad spirituālia bene tenet talis cō-
 stitutio dum tñ dignus sit ille qui recipit. als nō. et
 no. in glo. vii. super Ray. eo. ii. s. xxi. **P**one q̄ aliq̄s.
 et per Jo. in summa cōfess. li. i. tit. i. q. liij.

e **A**licuius. siue viri siue mulieres.
f **R**eligionis tomū vt scilicet inter ipsos religio-
 sos gerat habitū et inter eos sustentetur.
g **P**ecuniā. i. aliq̄s tpale. Tūc omne tpale in pe-
 cuniam possit redigi omne tale noīe pecunie contine-
 tur. L. de consti. pe. l. ij. et ar. j. q. ii. c. totum.
h **E**xtorquere. i. a nolente extirgere. **C** Sed qd si
 cōsuetudo sit in monasterio per quā taratū est q̄tum
 quilibet ingrediēs dare debet nunquid talis cōsuetu-
 do sit approbāda? Dic q̄ non. extra eo. c. intantum.
 et. c. sicut pro certa. **S**ed nunquid dādo qd cō-
 suetum est cōmittat symonia? Dic si detur ex conue-
 tione vel cōpulsione p̄uicia tūc est symoniacū. extra
 c. venies. **P**ro hoc. j. q. ii. s. i. et. c. pio. et. c. nullus ab-
 bas. et per totū. Et idē si ingrediēs gratis recipiat
 et postea cōpellat ad talē cōsuetudinē obseruandā.

extra. e. auduimus. et. c. Jacobus. Si vero cessante
 omni cōpulsione et cōuentione gratis datur id qd est
 cōsuetū. tūc nō cōmittit symonia quo ad militantē
 ecclēsiā q̄uis sit symoniacū quo ad deshar. extra de
 vsur. c. cōsulu. xliij. q. ii. pleriq̄ et est exp̄ssum. et
 eo. c. si. **P**ōt tñ vbi
 monasterium est
 pauper circa hoc
 adhiberi remedi-
 um vt vīz mona-
 steriales gratis re-
 cipiant ingrediēs
 tem. Et si nō pos-
 sint ingrediētē de
 necessariis prout
 dēre agāt contra
 ingrediētē parē-
 tes ad alimēta ad
 que tenent. vt no.
 et de cōuer. in fi.
 del. c. vlti. Vel si
 pater mortuus sit
 agant ad partem
 hereditatis sue.
 vt in aut. de fan-
 ctis. episc. s. nullā.
 coll. ix. Ita notat
 hostiē. in summa.
 eo. ii. s. qua pena.
 s. quid de mona-
 sterijs. et Johar.
 in summa confer.
 lib. i. tit. i. q. ii. et. q.
 sequenti. Et not.
 extra eo. c. intan-
 tum. per Bernic.
 de bowyco.

beat bestire^b seipz pre-
 textu bestium nichil vl-
 tra iustum^l precium ab
 eo penitus recipiatur.

Edmundus.
Re misse venales
 habeatur nō constitua-
 tur pro eis in testamē-
 to pecunia nec pactio fi-
 at: nec plura ānalia aut
 triēnalia q̄s vt alterib⁹
 dat aut tradat suscipiat
 sub pena suspensionis.

Reterea^m bēna-
 litatez^m missarū
 districte inhibētes p̄ci-
 pinus ne pro annali-
 bus^o vel tricēnalibus^o

i **A**deo. verē.
k **C**estire seipsum. Nec paupertas vt videtur nō
 posset habere locum nisi inter mendicantes. Quod
 dic vt dicit. s. de statu regul. c. sanctimoniales. s. hanc
 autem. ver. mendicare.

l **I**ustum precium. moderandum. supple si opor-
 teat per ordinarium loci s̄m qualitatem persone in-
 gradientis et habitus illius religionis et s̄m commu-
 ne precium panni talis coloris in patria illa qua do-
 mus ipsa situatur. ff. ad l. falc. l. precia. ff. ad l. acquit.
 l. si seruum.

m **R**eterea. Nec est cōstitutio Edmundi archiepi.
 Et cōtinet triplicē phibitionē circa venalita-
 tem missarum. Secunda ibi Et ne super. Tertia ibi
 Et ne superflua. vsq̄ ad finem.

n **V**enalitatem missarum. quam non licet facere.
 j. q. ii. c. vendentes.

o **P**ro annalibus. i. missis per annū celebrandis.
p **T**ricēnalibus^o. i. triginta missis celebrandis. Als
 est in textu triēnalibus^o. i. per triennū celebrandis. Et
 aduerte hanc phibitionē fieri vt scilicet aliqd des-
 tur v̄l leges pro huiusmodi missis celebrandis. Nam
 s̄m vii. sup. Ray. Dare vel recipere aliquid tempo-
 rale pro spirituāli symoniacum est siue detur pro sa-
 cramento siue pro officio siue pro oratione s̄m q̄ ly
 pro/ notat appreciationē. Si s̄o notat causam mo-
 tuam nō primā v̄l principālē sed remotā et occa-
 sionalē: tunc licitū est dare vel accipere tpale p̄ spi-
 rituali. Et huc dicto cōcor. Tho. in summa. articu-
 lis. Archidi. l. xliij. disti. agatosa: dicit quod p̄positio
 pro/ quandoq̄ notat appreciationem siue cōmuta-
 tionem et s̄m hoc nunq̄ concedendum est quod tem-
 porale detur pro spirituāli vel econtra. Quandoq̄
 notat causam efficientē. quādoq̄ finalem. Vbi ergo
 aliquis dat vel legat seu dispoñit aliquid temporale

Distio.

**An liceat
 dare tpale
 pro spūali.**

Questio.

Questio.

pro re spirituali tanq̃ pro precio illius rei spiritualis tunc talis dispositio est illicita. q̃ signat appreciationem. Si tamē significet causam finalem vt. f. sit sensus q̃ tale quid datur propter venerationē sacramenti siue propter venerandum sacramentum licite pot̃ hoc fieri. Si

militer sic notat causam efficientē vt sit sensus q̃ tale quid datum sit pro deuotionē quā aliquis habet ad sacramentum licite potest eum mouere aliquid dare in perceptionē sacramenti. Unde in casu huius constitutionis considerando aliquid dari vel legari pro missis celebrandis sic quod hec dictio pro/ significet appreciationem. bene procedit constitutio hoc fieri prohibens. Alijs autem respectibus supradictis non procedit quod hic dicitur.

A Missarū idē intelligas de alijs rebus spiritualibus prefertim sacramentis et sacramentalibus.

B Vel alijs. f. clericis.

C Dare. f. inter viuos.

D Ligare. f. vt sequitur.

E In testamento. et ista constitutio vt videtur sumpta est de notatis Inno. extra ne prela. vices suas. c. iij. qui reprobatur vt p annalibus vel alia missarū celebratione detur vel promittatur. aut alij relinquat aliquid certum. Et hoc verum quando sit ex pacto personalis. Vel sic vt hec dictio pro/ significet appreciationē vt dixi. s. e. p. tricenalis. Si in onus fuerit impositū rei de qua celebras recipitur sit salariū sibi vt puta si leger certū redditū ad vsum tales vt ex tali redditu inueniat capellanus vnus annuatim. Et qd capellanus recipiens redditū teneat sub certa forma celebrare vt officiare in diuinis secus est q̃ tunc res transit in suo onere. extra de decimis. c. pastoralis. de dona. c. cum dilectus. Et sic videt sentire Jo. an. extra de pben. c. signatū. Querit em̃ ibi quēstionē an sit licitū pro anniuersario dare vel legare certos redditus vt de illis fiat anniuersariū. Innoc. vt predictū dixit q̃ nō. sed tñ dicit contrariū. nam alij em̃ eum infiniti essent symoniaci et multe ecclesie p hoc illaquearent cū quocūq̃ de pro anniuersariis relinqueretur. Dicit ergo Hostiē. q̃ nō est licitū cōuenire p pactum vt tot denarij dent pro certo numero missarū. Sed q̃ onus adiciat rei siue spūali siue tpali bene licet et erit tutius em̃ Hostiē. ita verba cōcipere. Relinquo talē eccle. x. libras annuas sup talē domo vel duas centas libras ad emendū. x. annuas libras in annis anniuersario meo et inter illos tñ qui intererūt et officia uerint diuidēdas em̃ cōsuetudinē eccle. et rogo prelatū et capitulū eccle vt anniuersariū meū faciāt sicut decet. Sed istud dicit Hostiē. posset opponi. Nam res que sunt inanimatē nō sentiūt nō possunt proprie dici onera realia: q̃ ipse res nō sunt apte suscipere sed psonę vt misse diuinum officiū et similia. res em̃ ipse huiusmodi nō sunt capaces. Unde l. pba oneris dirigit ad res vt res iste habeant illud onus: tamē effectus dirigit ad psonā vt q̃ talis dicat officium. Non em̃ inspicendū est cū quo quis loquatur sed in quē volūtatē intēto dirigitur. ff. de legat. l. cum pater. s. donationis. p̃terea non dicit on⁹ reale si persona recipit a re: sed quando res a re. Et ideo differt usufructus ab alijs seruitutibus: q̃ usufructus dicitur seruitus psonalis: alie reales. Facit

missarū faciēdis layci vel alijs q̃ dare. b. le gare in testamēto pre sumant. Et ne sup hoc aliqua pactio be. ra. b. sub aliqua specie palliata a sacerdotib⁹ vel alijs mediatoribus

quod not. in l. Bayus. ff. de annuis leg. et de seruitu. l. vt pomū. p̃terea em̃ predictā opinionē esset facile excludere symoniam imponendo scilicet onus rei et dīcēdo quicūq̃ voluerit habere has. x. libras vel tot redditus fundi mei dicat tot missas. Saluā

fiat prohibemus. Et ne superflua multitudīne talium annalium quādoq̃ se onerēt sacerdotēs ad que explēda honeste sufficere nō possūt et ppter que oportz ipsos sub certo

do dicta Hostiē. et sequacum pos ses dicere q̃ quādoq̃ transfert p̃ prietas rei in ec clesiam cū p̃dicto onere et valet cus talis conditio vel modus spiritua lis sit ad hoc ex tra de re permu ta. c. ad quēstioes. Quādoq̃ p̃ uatus retinet sibi rem et destituit fru ctus illi qui dīce

rit tot missas et non valet quia non est res effecta san cta sanctorū sed primo casu sic. unde postq̃ res est intra ecclesiam magis licet adficere onera illis qui postea intitulantur in ea cum res spiritualis quodā modo cum spirituali opera permutatur. Et de ista materia an in collatione beneficii vel promotione possint adici conditiones et modi habes nota. ex tra de elec. c. significasti. et. viij. q. iij. in synodo. et. l. di. in ea synodo.

E Et ne super. Secunda prohibitio.

S Super hoc. f. p annalib⁹ vt missis celebrandis.

H Vera. f. aperta.

P Palliata. f. velata.

S Sacerdotibus. f. sic celebraturis.

A Alijs. f. ipsoz note. Itā q̃ p aliā facit ipemet fecit se intelligitur. in regula iuris qui per alium libro. vi. m. Prohibemus. Ratio est q̃ tale factum contri neret symoniam. extra eo. cum in ecclesie corpore. l. q. iij. q̃ pio. de pact. c. ultimo.

E Et ne superflua. Tertia prohibitio.

O Onerent. recipiēdo. scilicet in se onus celebrā di tot annalia ex conuentione.

P Sacerdotes. siue seculares siue regulares.

H Oneste. q̃ forsan ppter multitudinē huiusmodi annalium oporteret sept⁹ in die celebrare vel alij missas dicēdas omittēre. vel q̃ euenerit eis aliq̃s casus ppter quē nō pnt cum honestate missam celebrare.

S Sufficere non possunt. quia plura sunt annalia quam sacerdotes ea celebraturi.

P Propter que. f. annalia explenda.

I Ipsos. scilicet sacerdotes qui recipiunt onus huiusmodi annalium.

S Sub certo precio. verbigratia vt det sic oneratus alteri sacerdoti per annum. x. Et sic inter eos erit locatio et conductio: cum tamen omnis pactio conuentio in talibus cessare debeat. extra eo. cum in ecclesie corpore. Sed q̃ sacerdos possit locare ope ras suas facit. c. significatū. et de prebē. in qua mate ria glosa ibi distinguit inter habentē beneficiū eccle siasticum unde possit viuere et talis nō poterit loca re operas suas spirituales. vt. d. c. cum in eccle cor pore. x. l. iij. dist. hys igitur. x. l. q. iij. c. vlti. alij poterit locare. vt dicto. c. signatū. qd est verū nisi celebret illa intentione vt pecuniā recipiat tñ enim grauit̃ peccaret licet symoniā nō cōmitteret. em̃ Lānc. Jo. an. remittit ad nota. de cle. nō resis. c. vntco. lib. vi. in fi. gl. penul. Inno. et Hostiē. de isto articulo plene tra ctat et ne pla. vi. su. c. iij. vbi dicit q̃ intitulat⁹ nō po test locare opas suas spūales parochianis etiā ob tentu sumptuū sine vicio symonie. et. e. c. sua. Si tñ egeat cogent parochiani assignare sibi unde sustē

An sacer dos possit locare ope ras suas.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

tari possit. xvj. q. i. statutus. de parroch. c. vt domi-
nicus. p. Jo. an. Si nō ē parrochia locet et est oīno
pauper quis nō liceat locare opas dīnas tñ loca-
re corporas et pōt se astringere ad morādū cū aliquo
dño ad tēpus et seruendū sibi in licitis puta scribes
repueros infor-
mare: illū associa-
re et alia similia q̄
possunt fieri sal-
ua ordinis hone-
state. et. c. ne dei.
Et erit tutius ab
hac pmissiōe ex-
cipere opas spī-
rituales vel seorsus
ab illo contractu
locationis opere
corpalis pmittere

**precio cōductitios^a ha-
bere sacerdotes b^r ea^b
bendere^c alijs facien-
da vt se exponerent: id^o
decetero fieri sub pe-
na suspensionis^c prohi-**

re gratis hanc operā spūalem vt sic contract^o inuicē
nō cōmīscant. et de re. p. mu. c. ad questiones. Et pre-
dicto modo nō solū pauper sed diues locare poterit
operas vt pro mansione quā facit in ecclesia vel alijs
seruitijs vel in recōpensationē damnozū que sustinet
occasione illi^o more nō pro diuinis officijs recipiat
precīū. Ista sunt verba Jo. an. post Inno. et Hosti.
dicto. c. significatū. Et quibus patet q^d sacerdos nō
debet mente gerere nedus verbis exprimere q^d locet
operas spirituales pro illa mercede quā recipit. sed
tunc remanet difficultas. pōne enī q^d operā suā cor-
poralem de associando/scrībēdo/pueros informan-
do et similia nō conduceret quis pro. x. q. ad hoc nō
est aptus sed q^d expertus est in officio diuino alijs
quis conduxit eum pro. xxx. aljs nō conduxit p.
x. et hoc spōrum quilibet bene nouit. Nunquid con-
scientia eum remouebit licet verbis actū aliter ap-
pareat inter eos. Certe sic. Deus enī interrogat cor/
non verba. Quid ergo erit. Credo in hoc casu differ-
re pauperē a diuite sic locantem vt diues in hoc pec-
cet plus scilicet locando pro opera sua spirituali q̄
corporalis opera mercant. pōpauper vero possit q̄
potest sibi querere victum ex honesto artificio. xxi.
distinctio. clericus victum. et qui seminat spiritualia
non est magnus et. vt. c. cum ex offici. extra de pre-
scripti. sic sentit Petrus de anchorano. dicto. c. signi-
ficatum. ver. secundo opponitur. ad fi.

a **Cōductitios**. sic dictos quia opere eorum ad
talia conducuntur.
b **Et ea**. scilicet annalla.
c **Vendere**. forsan pro minor precio q̄ spūmetvē
dentes essent recepturi sicquod integra commodi-
tas sit remansura penes euentem.
d **Id**. scz recipere in se onus plurimum annaliuz
ad que explenda non potest honeste sufficere.
e **Suspensionis**. cum simpliciter hoc dicat de qua
suspensione debeat intelligi vide. s. de sacra vinctio.
c. cum sacri. ver. suspensionis.

f **Prohibem^o**. Circa hāc phibitiōē et eius mate-
riam vide qd legi^o et no. s. de cele. mis. c. sacerdotes.
quod poterit allegari pro contrario. sed dic vt ibi.
g **Ulli liceat**. Nec est cōstitutio Richardi ar-
chiepi. Et hz duo dicta. In primo ponit sta-
tutum prohibitorium. In secūdo ibi. Quod si adijs-
cit penam.

h **Ecclesiam**. scilicet semel fundatam/dotatam/et
consecratam.

i **Dotatatis**. hec lra pōt intelligi diuersimode.
vno modo vt intelligat noīe dotatatis. i. dotatōis
illie patroni spūs ecclesie alius vero maritande sic
vltz vt marit^o recipiat fruct^o talis ecclesie in dotē ad
sustinendū onera matrimonij. sed hoc foret oīno illi-
cūm. Alio modo pōt intelligi q^d ius patronat^o ali-
cuius ecclesie transferat in maritū cū fundo dotali ita

q^d ipsum ius patronat^o trāseat cū vniuersitate et hoc
nō esset illicitū. Nam illo modo pōt ius patronatus
vendi. qd dic vt legi^o et not. extra de iure patro. c. ex lit-
teris. pōt etia tale ius in alijs transferri titulo do-
nationis. extra de iure patro. c. illud etia in laycū dū

An laicus
patronus
ius patro-
nat^o donas-
re possit

tamen consensus
epi interueniat.
Nam sine cōsen-
suepi nō valet do-
natio iuris patro-
natus in laycū vt
no. Hosti. in sū. s.
iure patro. s. qual-
ter trāsserat. ver.
donatio et sequen-
ti. Et hoc verum
est sū Jo. an. i.
dicto. c. illud. qñ. s.

benus^o.

Idem.

Summariū pater.

N **Ulli quoq^z lice-
at ecclesiā^a no-
mine dotatitatis^a ad ali**

donatio iuris patronatus facta est priuatio ad qd al-
leg. c. preterea de iure patro. et. c. i. co. ff. lib. vi. eccle-
tamen vel loco religioso bene teneret facta talis do-
natio vt ibi no. Vel illud q^d dicit noīe dotatitatis po-
test intelligi sic. vt vna ecclesia nō detur in dotē al-
terius ecclesie de nouo fundate et dotande. Nam ecc-
lesie prius fundate et dotate non debent admittere
sua iura pristina. ppter nouari ecclesiarū cōstructio-
nem. xvi. q. i. quicunq^z. pōt tñ vna ecclesia incorporari
et vnti altari ecclesie de nouo fundate vt scilz fru-
ctus et puentus talis ecclesie transeant in vsus pro-
prios ministrorū ecclesie de nouo constructe. Et qd
dosispi^o noue ecclesie cōstitat in pceptione fructuz
et prouentuz ecclesie antequē faciat ad hoc qd legi-
fiet nota. de excess. pla. c. sicut vntre. In hac materia scz
vtrum patronus laycus possit dare ius eccleie vel ip-
sam ecclesiam vt qd aliud iuris qd in ea habet varie
sunt opīones. Pro quibus scire debes quod patro-
nus laic^o ecclesiaz dare nō pōt sine auctoritate epi. vt
d. c. illd. S. cū p̄sensu epi bene pōt. et de bona. c. pas-
toralis. Et in hoc pcor. Ber. et Host. d. c. illd psonā
tñ idoneā pōt laic^o p̄son^o epō ad ecclesiaz vacante p̄-
sentare sūm distinctionē quā ponit Host. de bowyco
de iure patro. c. si. Si nō laic^o p̄sonus velit dare ius
p̄sonat^o cū auctoritate et p̄sensu epi hoc bene pōt cui-
cunq^z siue loco religioso siue clerico siue laico. S. si
absq^z auctoritate seu cōsensu epi hoc faciat tunc sūm
Ber. d. c. illud cū quo pcor. Inno. nō pōt Host. tñ dī
est q^d cū p̄sensu epi pōt dare cuiq^z s. iur. p̄co. c. null^o.
et. c. preterea. sine auctoritate epi vel cōsensu loco reli-
gioso vel clerico noīe eccleie pōt donare s. laico sine
cōsensu epi dare nō pōt sūm Host. d. c. illd. et. et. c. ex
insinuatione vbi est hoc expressum sūm euz. nec et cle-
rico intuitu p̄sone. Et in hoc pcor. Jo. an. et. c. si
guis casti. Tunc. s. d. c. et insinuatione tenet q^d si cō-
ditio eccleie fiat deterior p̄ talē donationē tūc nō va-
let donatio facta in priuatiōe sine p̄sensu epi vt si dete-
rior patron^o dat. Et sic loquit. c. preterea. aljs bene va-
let sūm Archi. xvi. q. vii. pte mētis. in glo. ad de quam
potest p̄son^o et. c. de iure patro. c. vnico. s. loco reli-
gioso. lib. vi. Dicit tamen p̄hy. quod laycus layco
ius patronatus sine auctoritate episcopi donare nō
potest. et sic loquitur. c. preterea. sed clerico sic: et sic
loquitur dictum. c. ex insinuatione. vel loco religio-
so. vt dicto. c. illud. Et est ratio quia per hanc con-
cessionem melior sit cōditio ecclesie cum layci ma-
gis consueuerunt gravare ecclesias quam clerici vel
religiosi. Ar. ii. qōne. vii. laycos. Item quia clerici
si ledant vel verant ecclesias facilius coherentur
per ecclesiam. lxxxi. distinctio. indicatum. Et hec
opīo sūm Archidia. qui hoc not. dicto. c. vnico. lib.
vi. ibi confirmat. Et idem tenet Jo. an. in summa cō-
fesso. li. i. ff. q. lxxxi. Host. de bowyco. d. c. illud.
dicit qd opīo Host. pōt p̄babiliter sustineri p̄ illud

Disto.

e. vnicū. de iure patro. li. vi. qd statuit et cōcedit laycū patronū posse cōferre ius patronat⁹ eidē vel alteri eccleṣie aut loco religioſo abſq; cōſenſu epī. Igitur in alijs caſibus denegat⁹ videtur. ff. ar. de iudi. l. cū pre tor. et extra d. ſump. c. nōne. et hoc tenet Jo. an. d. c. illud. dices ſe cre

dere qd nō pōt do nari priuato ſine cōſenſu epī p dīc tū decre. pterea. et per dictā decre. vnicū. li. vi. que in nūit hoc eſſe ſpe ciale in eccleſia vī religioſo loco.

Aliqū. ſive clerici ſive laici. **P**ro preſen tatione. et ſup hoc debet preſentari preſtare iuramen tum ſi exiſgat ab eo. ſ. de iure iuran. c. i. Et vīde qd ſibi dixi ſup. ver. pre ſentationem.

Aliud emolu mentū hīc videas qd dixi. ſ. de iure iuran. c. i. ſ. aliqd.

Pacto interueniente. Circa hoc vīde qd dixi. ſ. de iure iuran. c. i. ver. pactonem.

Recipere. in d. c. i. ſ. de iure ſu. loquū de dato vī promiſſo ex parte preſentati. hīc autē ſit prohibito quo ad preſentationē qui nīchī ea occaſione debet recipere vī hīc dīcī. Et circa hoc vīde qd dixi. ſ. dī cto. c. i. ſ. ſuper ver. aliqd. in pīn. Et vīde pro hoc q legiſt et nō. in pīſōne Octoboni qz plerūq; vbi ſtatuiſt qd talia pacta vīribus omnino carēt carere debēt.

Quod ſi quis. ſecundū pars.

Fecerit. ſup. contrarium alieuius pmiſſorum.

In iure. id eſt in iudicio ſive loco i quo ius red dītur. ff. de iudi. l. i. penult.

Conuiſtus. ſcilicet per teſtes vel inſtrumēta ſen tentia ſuper hoc lata extra de cohabi. clerici. et mulie. c. queſtum. et c. veſtra. et qd requiriſt pronuntiatio ha bes de offi. delega. c. iudex. li. vi. Et habes ſup hoc gloſ. notabilem. ff. de iure iuran. l. ſed ſi poſſeſſori. ſ. ſi. ver. probatum eſt. per Accurſ.

Cōfeſſus. Rēpete in iure et talis cōfeſſio ſufficit vī factū dicat notoriū ſicut patet. d. c. veſtra. Nam cō feſſus in iure pro iudicato habet. eē de fideluſ. c. li. gl. lii. Scias tū q cōfeſſus poſt lit. cōteſt. cōdēnari dī p ſententiā. Sed cōfeſſio ante lit. cōteſt. ſolū dī fieri pce ptū de ſoluēdo. de elec. c. dudū. li. i. ſ. in iure ppoſitā. ff. ad. l. aquil. l. proinde. ſ. notandū. in gloſ. li. q. i. c. j. p Joān. Et talis cōfeſſio pōt reuocari poſt pceptum de verbo. ſig. c. ex parte. gloſ. ſi. et non eſt alibi.

Ipsū. ſcīz ſic conuiſtum vel confeſſum.

Regla. ſumē qd eſt. i. auctoritate q interueniſt in hac parte qdū de facto Rex anglie cognoviſt in cau ſa iuris patronat⁹ et dicit hāc cām ad forū ſuūz per ſtinere cum tamē contrariū ſit verū de iure canonico per ea que legim⁹ et nō. extra de iudi. c. quanto.

Moſtra. ſcilicet metropolitica in quantum hoc actum ſit in concilio prouinciali.

Patronatu. id eſt iure patronatus.

Eiūdem eccleſie quā ſcīz in aliū tranſtulit no mine dotalitatis vel alī pro preſentatione ad eam

Impetere aliquid receperit pacto interueniente. **I**mpetere. ſtud pōt duplici expōit. vno mo do vī dicat imperpetuū. l. ad tēpus vite ſue. ff. pro ſo

clo. l. i. Alio modo vī intelligat imperpetuū. l. ſine tē poſis pīnitione. l. de diuerſis reſcrip. l. falſo. ff. de excep. doli. l. pure. ſ. i. ſim quē intellectū videreſ qd eſt heredes etiā priuarit huiusmodi patronatu qd eſt ſet in cōueniēs. nā aliqū ſine culpa ſua puniri graue eſſet. l. dī. ſatis p uertum. qd dīc vī legiſt et nō. de reg. iuris. c. ſine culpa. li. vi. Et ideo in hoc caſu michi vī det primā expoſi tionē fore verior rem vī. ſ. nō extē datur ad heredes qz regulare eſt qd ſit⁹ nō debeat pu niri p crie pater no. l. ne ſit⁹ pro patre. Gallit tū vbi iura expreſſe cauēt ſit⁹ puniri pro delicto pīſis ſicut eſt videre in pluribus ſuribus vīcī. l. ad. l. i. iul. maieſt. l. quīſq; de here. c. li. li. vi. vbi de hoc. p Jo. an. in. ſ. ſit⁹. extra de

as sub annuo cēlu concedant.
Stephanus in con cilio Oronien.

Officium qd in me re ſpiritualibus cōſiſtit nulli detur ad firmam ſed licet redditum an nexum ſic dare. trans greſſor autez cōuiſtus per annum ſuspenda

tur ab officio.
Tomnis cu piditas et aua

penſis. c. in quibusdāz. et cū priuatio de qua hīc loquū pōt intelligi duobus modis: vno modo vīcī ad vitā ſolūmodo delinquentis. Alio modo vī ſcīz extēdatur ad ſuos poſteros: intelligi de miſſori et benigniori pena. de reg. iuris. c. in penſis cum ſibi notatis. per do cto. li. vi. maxime cum non fiat mentio de heredi⁹ vī alī patet dicto. c. in quibusdā. ſ. heredes. p Berſi. et ad hoc optime facit textus in. ſ. ſine. aut. de capitu lis Corradi. coll. x. vī tamen clariorē habes noti ciam quando propter delictū patris filius et aliq; po ſteri amittere debeant ius quod competijt patri et ſpecialiter ius patronatus vī in caſu iſto vīde nota. per Henric. dicto. c. in quibusdā. diſt. in. vlti.

Priuari. per ſuam vī vīdeſ cum hoc ſonet in ſu turum ſim ea que dixi. ſ. de clādeſt. de poſſi. c. i. ſ. ſit ſuſpenſus. et quia hec priuatio habet relationem ad iudicem ſic pronunclare debentem et non ad verba propria ipſius ſtatuētis. vī ibi dixi.

Talis. id eſt pīſo Stephanus archiepi edī ſi ma pībet beneficiū vī officiū q cōſiſtit in mere ſpi ritualibus dari ad firmā. In ſecunda ibi. Si ſo ſta tuit qd fieri debeat vbi reddīt tēporeales ſunt an ne xi. In tertia ibi Si qd limitat penā cōtraſactib⁹.

Cupiditatis. qd eſt radix oīm malorū. xlvij. diſt. c. bonorū. de pe. diſt. li. qz radix. et in probemio de cre. ſup. ſ. cupiditas. et dīc vī in. c. nam cōcupiſcēz et ſam. de cōſti. p Ber. Et not. q cupiditas nīſi adda tur cuſus rei ſemper ſonat in malū. et dīc vī cupidus qui aliena deſiderat. xlvij. di. vīrū. ſ. cōcupiſcētias. p Archi. et vī dīc vī Seneca. Fortior eſt q cupiditatē vīncit q qui hoſtē ſubſiſcit. Et idē aſt ferociſſima pe ſtis eſt cupiditas que ſolet egenos facere quos capir: quia ſinem querēdi nō inuenit. et dīc vī Canon q mēs cupiditati dedita cito deuiat a vero. lxxxiij. diſt. nīchī. et. xcvj. diſt. inc. bene quidē. Ad aut multa ma la proueniāt ex cupiditate nō. per Jo. de athona in cōſtitutione Rhonis ad elidēdū. ſ. nimia cupidita te. et dīc vī ceca vī ibi nō. in verſ. cecati. et in cōſtitutio ne Octoboni qm ceca. in pī. et i pīſōne ita mortaliſ. Et q ſit differētia inter cupidū/auarū et parū. not Ber. eē de conſue. c. ex parte. ver. prodigalitatis.

Et. lii.

Diſſio

Cupiditas ſemper ſo nat in ma lum.

Provincialis Guillelmi Lindewode:

Auaricie. q̄ est in retinēdo. sed cupiditas est i ac
quisitō. ff. de edili. edic. l. i. §. si. cū glo. Et qualr auas
rus peccet abscondendo pecunias nota optime. l. vij.
di. Sicut hī. z ibi p̄ Jo. an. peccet q̄s i retinēdo ultra
necessaria z an paupes habeāt actionē q̄ talē. de ma
teria etia avari
cie plura potes vi
dere notabilia de
elec. c. avaricie. §.
cectas. p̄ Jo. an.
l. vi. z. e. §. p̄ Car
din. z gl. j. ij. et. ff.
p̄ Archi. Et idē
not. wil. i. extraua
gan. exco. abilis. i.
cle. z ibi bene. Et
de avaricia z eius
triplici genere no
tatur. xlvij. di. si
cut hī. p̄ Archi. b.
Cult. i. reli
gio quā credētes
adhibēt avari pe
cunie tanq̄ deo z
p̄pterea dē ydo
lorum seruit̄ ad
Ephes. v.

Auaricie
plures esse
ctus.

De clerico. id est clerico. Et
nisi in. est em̄ ma
gnum avaricie vi
cium. q̄ sicut dicit
Beda fidē tollit.
cōcordiā dissipat.
charitatē violat.
et innumerabilia
mala generat tes
te aplo q̄ ait. Ita
dixit oīum malozū
est cupiditas. aua
ricia si q̄dē viscerib⁹ p̄statat̄ caret. p̄fex nescit infem
ignorat. fidēz amicitia nō custodit. p̄pinquo vel p̄ri
mo nō miseref. s̄ p̄pinquos velut extraneos abscit.
Decanatus. scilicet quiscunq̄ cui annexa est iu
risdictio ecclesiastica. extra eo. c. j.
Officiū. q̄ dicitur habere officiū z quot modis dē
officiū notat Archi. d. p̄ue. c. i. ff. duo officiū. l. vi. z
ibidē q̄ sit differētia iter offiī/dignitatē z p̄sonatū.
Abre. sic scz q̄ nō habeat mixturā tēporaliū.
Mult. scz neq̄ clerico neq̄ laico.

Ad firmā. s̄le habes in p̄stōe Octobonē Eccle
sias. p̄pe. ff. z q̄d hoc significet dicit. s̄. de locato. c. vē
dētes. §. de firmis h̄mōi. z dicit ad firmā. i. sub annuo
p̄cio siue cēsu. et. c. j. et. ff. Si tñ habēs iurisdictionē
spiritualē assignet allicui pro suo salario certā sum
mam sic officialis respōdeat sibi pro integro lucro
hoc bene licet. xlv. q. ij. charitatē. z. c. quicūq̄. z no. p̄
Ber. extra eo. c. j. Qui concoz. Anno. Hosti. z Jo.
an. eo. ti. c. ij. z Archi. j. q. iij. in summa glosa sua vlti.
z Hosti. in summa eo. ti. §. p̄t autē. z Hosti. eo. ti.
in summa circa p̄m. ver. Itē est secunda ratio. z cō
coz. Jo. in summa cōfess. eo. ti. q. i. Si autē habēs iuris
dictionē talem vellet eam cōmittere alteri sic vt sol
uat sibi certum p̄cetiū z pro labore suo sibi retineat
residuum hoc nō licet immo recipiens tali modo of
ficio suo p̄uandus est z a clero perpetuo amouen
dus s̄m Hosti. dicto. c. i. Et sic committens pote
statem conferendū tale officiū amittet. vt dicto. c. i.
z hoc verum quandiu vixerit autenti. de capitulis
Conrad. c. Item si clericus. Als est vnicum. c. z est
in. §. i. coll. x. z nichilominus districtione canonica
percellendus est. id est deponendus cum nota infra

me. Nec est districtio canonica symoniaci. l. q. iij.
c. si. s̄m Hosti. z Jo. an. eo. ti. c. ij. in si. officia vero spi
ritualia pro p̄cio annuēdā nō p̄nt. et de symonia.
c. ad nostrā. In tpalib⁹ s̄o officiis licet turpe lucrū
sit ea viderē nō tamē cōmittit̄ symonia cū nō vēdan

hoc canonice fuerit cō
uictus per ep̄m suum
a tali officio suspenda
tur per annū: z ali⁹ in
terim cōstituatur q̄ di
crete gerat vices illi⁹.

De magistris et
potestate docendi.

Thomas Arondell.

Ludi magistri do
ceant fidei catholice cō
sona: nec sinant scolasti
cos contra eam sentire
aut disputando tenere:
nec altiora q̄ sapere pos
sunt tractare: cōtrariuz
autē faciētes puniant̄.

Reverendissi
me synodo et
infra. Simi

ll. et notatur per Henric. extra eo. ti. c. j. disti. ij.

Si vero. secunda pars.

Redditus. scz temporalis.

Ille. scilicet redditus.

Licentia. s̄z ea que leguntur z no. s̄. de loca. c. j.

Statutum. s̄. de locato. c. j. z. l. j. z per totum.

Si quis autem. Tertia pars.

Officiū habēs. q̄d scz cōstitat in mere sp̄ualib⁹.

Super hoc. i. violatione huius statuti.

Canonice p̄uicet. i. p̄ testis instrumenta vlt⁹ p̄fessio

nē p̄p̄ia. q̄ dicit dicit. s̄. it. p̄ri. c. vl. §. p̄uicet z gl. seq.

Ep̄iscopum suum. z sic archidiaconus hoc fa
cere non p̄t nisi ex speciali cōmissione ep̄scopi.

Tali officio. i. archidiaconatus vel decanatus

vel alio quod consistit in mere sp̄itualibus. z intel

ligas officio. id est exercitio officii.

Suspēdatur per annum. concoz. §. q. §. quicquid.

nichilominus si excessus enormitas hoc exposcerit

potes deponi. lxxij. disti. dictum.

Interim. i. durante illo anno.

Constituatur. i. per ep̄iscopum.

Vices. id est iurisdictionem sic exponit Hosti.

eodem titu. c. ij. glo. j.

Reverendissime synodo. Nec ē p̄stō dñi Tho

me Arondell. edita i p̄ssio Orōi. Et h̄z tres

partes. In p̄ia p̄hibet magis artū z grāmaticē ne

doceat vlt⁹ instruat discipulos suos de fide z sacramē

tis ecclie cōtra determinata per eccliam. In sc̄da ibi

Nec permittant. man dat q̄ nō permittat eos publi

ce disputare de fide seu sacramētis ecclie. In tertia

ibi Contrariū. p̄uider de pena cōtra faciētes h̄um.

Et infra. sub ista parte decisa cōtinetur quedā

turpialia nec an
nua sp̄itualib⁹
j. q̄d. iij. saluator.
Et not. et de sy
monia. c. tua nos
s̄m Anno. z Hosti
sten. d. c. j. z con
coz. Hosti. de sy
monia. arti. l. x. §.
ad hoc net. z hoc
verū intellige de
tali officio tpali
q̄d nō est annexū
sp̄ualib⁹ vt est bal
luatus castalda
z hufusmodi. naz
tale officiū bez
ne potest certo p̄
cto tradi ad firmā
absq̄ vicio symo
nie vt notant do
cto. predicti. Si
tamē tale officiū
tpale esset anne
rum sp̄itualib⁹
nō liceret illis cer
to p̄cio viderē
sicut nota. de sy
monia. c. cōsulere.
Iurisdicctio tamē
temporalis nullo
modo p̄t ad fir
mam dari. aut. vt
sudi. sine quo suf
fra. per totū. coll.

Disti.

prolixaranga de qua p[er]z in integra. z est pars hui[us]
s. de cle. per. c. ij. z sunt pars hui[us] oia capitula. j.
in hoc titulo sequentia. z j. de here. per totum.

¶ Noua testa. i. olla vel alia res siue materia que
eum[us] que de terra argillosa coquit. z ponit hic p[er]
per Ber. extra d
p[re]sump. c. cu[m] in su
uetute. p. exp[re]ss.
et nota per testā
in hoc loco intelli
git aia pueri nō
dum informati et
erudit. que vt ait
ph[ilosophus] est sicut ta
bula rasa siue nu
da in quantū est depictum. z ideo anteq[ue] sit erudi
ta oportet q[uod] superueniat instructio sicut notat per
wil. eo. t. l. c. j. ver. instructio[n]is efficacit[er] in clemē. hec
autē instructio debet esse de virtutibus z op[er]ibus vir
tuosis. z p[re]cipue pueris quattuor sunt docēda. p[ri]mū
mum est vt exhibeat deo z seruus eius reuerentiam.
Secundū est vt exhibeat patri obediētiam. Tertium
est q[uod] in semetip[s]is seruet pudicitiam. Quartū est q[uod] er
ga p[ro]ximos seruet verecundiam. Et nota q[uod] reuerē
tia erga deū cōsistere debet in quattuor scz vt deit[er]
meant. ad officiū eccl[esi]asticū cōueniant. orationi in
sistant. z confessionem crebro faciant. z debet talis
doctrina imp[er]iū dum aliquis infans est. Infancia
namq[ue] est etas sicut cera flexibilis z impressionum
faciliter receptibilis. vnde Quintilianus libro. j. de
institutione oratoria. Quod durū est el[ec]t[us] frangit q[uod]
flectat. Etas (inquit Quintilianus) hois tūc mari
me formanda est cū simulandū est nescia z p[re]cipitib[us]
facilissime cedit. franges em[er]it citius q[uam] corriges que in
prauum duruerunt. De his p[ro]p[ter] possunt multa exē
pla Bruta in etate iuuenili facillius edomant. Quos
domesticant. Quos capte in nido melius garrunt.
Et Quattuor sicut. Quos semel est imbuta recēs ser
uabit odorem Testa diu. z hoc est quod sequitur.

¶ Inueterata sapit. Unde Vegetius de re mil[itar]i.
nō in celerit[er] sed p[er]fecti[us] imbuunt q[uam] pueris addiscū
tur p[ro]pter q[uod] v[er]it[as] res p[er]p[et]uit a mala cōsuetudine q[uod] imbu
tū sunt p[er]iculis in iuuenili etate q[uod] nō p[ot]est ethiops n[ig]r
tare pellem suam. Eccles. vi. Filia in iuuentute tua ac
cipe doctrinā z vsq[ue] ad canos iuuenes sapientiam.

¶ Magistri lib[er]ali differunt a doctoribus. Nam magi
stri dicunt lib[er]aliū artū. doctores nō q[uod] docēt ip[s]a
elemēta. Ar. et de vi. z hōne. cle. c. v. dicit q[uod] magister dicit mator in statione. nam sterion grece
satine statio d[icitur] quasi mator stas cōstituat. z h[ic] debet
esse v[er]it[as] donec z litterati z tales q[uod] docere possent.
et. c. c. q[uod] nōnulli. z si assumptus imperitus est tenet.
ff. ad. l. aquil. l. idē iuris. g. j. si docere non possit re
probari p[ot]est l[icet] al[iter] approbat[us] sit. ff. de mu. z ho. l. vt
gradatim. p. reprobari not. xxxv. dist. de q[ue]busdā.
in p[ri]m. per Archi. Jo. an. in glo. l. i. e. tit. c. ij. in clem.
dicit q[uod] doctores dicunt in iure canonico vel ciuili.
Magistri vero in theologia vel in artibus.

¶ Docētes. qui. i. nō receperūt gradū magisterij.
¶ In artib[us]. i. lib[er]alib[us]. q[uod] sunt. vij. s. grāmatica:
dialectica: rethorica: musica: arismetica: z astrono
mia. de quib[us] z ad q[uod] ordinant nota. xxxv. dist. c. de
quib[us]dā. per Archi. p. lib[er]alib[us] artū. z de his no
ta h[ic] sus quos ponit l[icet] ostiē in summa. et eo. t. l. s. quā
scientia. in p[ri]m. h[ic] tamē apparet q[uod] per hoc q[uod] di
cit artibus intelligitur sophistria logica z philoso
phia. ita q[uod] stricte sit terminus iste z hoc innuit l[icet]
tera que sequit[ur] aut grāmatica z c. Ac si nō cōprehen
deret grāmaticam super hoc q[uod] dicit artibus vel
hoc dicit vt magis clareat de intentione statuentis.
¶ Grāmatica. que diuidit[ur] in fram/sillabā/ dictio
nem/ z orationē vt ait Augo didastolicon parte. ij. z

culus cōgruitas inspicit in iure. ff. de au. z argē. leg.
l. plauti. de rescrip. ad audientia. in glo. Ar. cōtra.
xxxv. dist. q[uod]uis. s. sed licet. z. c. sedulo. z hui[us] artis
doctrina p[ot]est plicere ad vitā eternā dū fuerit in me
liores vius assumpta. xxxv. dist. si quis grāmaticā.

gistri siue quicunq[ue] do
centes in artibus aut
grammatica pueros
seu alios quoscunq[ue]

ubi dicit Archi.
q[uod] grāmatica/ dya
lectica/ rethorica
ca dicunt tritum
quādā similitudinē
ne quasi triplex
via ad idē scz elo
quentia. Arismet
tica/ musica/ geos
metria/ z astrono

mia quadā similitudine dicuntur quadruplum quasi
quadruplex via in idem scilicet sapientiam.

¶ Pueros. infra etatem. xliij. annorum in mascul
lis. z qui p[ri]mo addiscere debent vocem articulata/
litteram/ sillabam/ pedes/ accētus/ z sic de alijs si
ne quibus viz poterint postea instrui alijs scientia.
¶ Alijs. scilicet maiores. xliij. annis in masculis.
xli. vero in feminis.

¶ Quoscunq[ue]. etia[m] si femine sint. nam sub vocabulo
masculini generis cōprehendit[ur] z femina pro quo vi
de remissioes. s. de summa trini. z sic cath. c. i. v. de q[ue]
Et pro hui[us] materie declaratione scire habes q[uod] ma
sculinū q[uod]q[ue] p[er]fert a lege. q[uod]q[ue] a statuto. q[uod]q[ue] a p[ri]u
legto. q[uod]q[ue] in rescripto. q[uod]q[ue] ab hoie siue in testame
tis siue in cōtractibus vel alijs dispositionib[us]. p[ri]o
casu aut masculinū p[ro]fert in materia que non p[ot]est fe
minino serui cōuenire z tūc sol[us] masculin[us] ferus in
cludet. nam si lex dicat si q[ui]s nō fecerit se ordinari in
currat talē penam. nō includit femina que nō est cas
par ordinis. de pe. z re. c. noua. aut p[er]fert in materia
vtriusq[ue] cōgruente. Et tūc aut p[er]fert sub noie cōis ge
neris: z tūc cōprehendit vtriusq[ue] vt no. glo. Jo. an. an.
in cle. f. de elect. vñ dicēdo hoies includit masculum
z feminā. z idē notat glo. Jo. an. sup. p. cullibet. in
cle. f. de regula. z hoc intellige verū nisi ex h[ic] b[us] legis
appareat q[uod] nō intēdit sub noie cōis generis inclu
dere nisi masculinum z ita p[er]cedit glo. xliij. q. v. hec
ymago. aut p[ro]fert sub noie masculini generis: z tūc
aut illa vel alia lege excludit femina z nō includit fe
mininum sexū. si h[ic] illa vel alia lege nō excludit fe
mina tūc si p[ro]fert per verba qualitatis vt dicēdo re
ligiosus in materia penali nō excludit feminitus.

Sic intelligit Paulus textum in clemen. eos. de con
sangu. z affi. z allegat textū de symonia q[uod]m. s. penul.
facit textus. xliij. q. i. impudicas. ubi exp[re]ssit mona
chos z monachas. z assignat Paulus rōnem. nam si
in materia penali nomē qualitatis in masculino ge
nere. platum nō includit masculinū. aliud ubi mutat
sola qualitas vt patet de sen. excō. c. si sententia. lib.
vi. Multo minus includit femininū ubi mutat qua
litas z sexus. aut non p[ro]fertur per verba qualitatis
ua sed substantifica z tunc in materia fauorabili z
etia[m] odiosa odio rātionabili includitur etiam femi
na vt probat glof. si. Jo. an. an. de elect. c. generalit.
in fine. lib. vi. Ratio est quia ita peccant femine sicut
masculi licet quandoq[ue] minus puniantur vt notat
Archi. d. i. xliij. q. i. si quis suadente. Si vero mate
ria sit odiosa odio irrationabili tūc nō cōprehendit.
vt. l. quisquis. l. ad. l. iul. mactesta. facit ad hoc. c. ubi
cunq[ue]. de penis. libro. vi. Super secundo dic aut sta
tutus est cōforme iuri cōmuni vel p[re]ter ius cōmune
z tunc dic idē q[uod] dictum est de lege: q[uod] talia statuta
recepit interpretatiōē a iure cōmuni. extra de cō
sit. c. ex litteris z de cle. nō res. c. decetero. z. c. ad au
dientia. z ita p[ot]est intelligi dictū Archi. c. si quis sua
dēte. qui dicit q[uod] statuta eccl[esi]astica cōcipiūt femini
num sub masculino etiā materia odiosa. z l. i. b. affi

EE. iij.

Quattuor
sunt pueris
edocenda.

Reuerētia
erga deum
i. quattuor
consistit.

An mascul
linū genus
includat fe
mininum.

Artes libe
rales. vij

Provincialis Gusslermi Lindwode:

gnet rationē dīverſitatē inter ſtatuta eccleſiaſtica & ſecularia iſta videt melior. q̃ eccleſiaſtici nō poſſunt ſtatuerē cōtra ſus ſed ſm ſus vel p̃ter. vt in cle. ne roman. de elec. & talia ſtatuta recipiunt interpreta- tionem iudicis. ergo ſicut ſus extendit ita & talia ſta- tuta aut ſtatutum eſt cōtra ſus cōe & tūc ſtud depēdet a dubio an quan- do maſculinū cō- cipit femininum hoc faciat ex pro- pria ſignificatio- ne vocabuli: an ex interpretata & lata ſignificatio- ne. Archid. in di- cto. c. ſi quis. te- net q̃ ſit poti⁹ ex interpretata. al. ff. de p̃bo. ſig. quſquis. & ita tenet glo. in d. l. Sed dicit dñs Johan. de ymola q̃ Bar- thol. ibi diſtinguit. q̃ quedā ſunt noīa maſculina que habēt ſeparatū nomē femininū vt equus & equa rex & regina. de offi. delega. c. ſi. ſi. l. b. v. & tunc codē ca- ſu quo comprehendit femininū eſt ex interpretatio- ne. vt. l. pronuntiatio. ff. de verb. ſig. Quedā ſunt noīa cōmunia vt homo & tunc cōprehēdit femininū ex propria ſignificatione vt. l. hominis. ff. de p̃b. ſig. & notat glo. Johan. an. in cle. j. de elec. Quedam ſunt ſigna adiectiva vt quſq̃s/quilibet/ſiquis/& ſi ſi- milia que reſpiciunt alia ſubſtantia: & tūc ſi adiectan- tur termino cōmuni maſculinū concipit femininū ex propria ſignificatione. vt. d. l. hominis. Si adiecta ſigno maſculino concipit ex interpretatione vt. d. l. pronuntiatio. Si proferatur indeterminate vt dice- do ſi quis rapuerit: & tūc oportet q̃ habeat determi- nationem a ſigno cōmuni vt intelligat ſi quis homo. & per cōſequens ex propria ſignificatione cōprehēdit per ſuperi⁹ dicta: & hoc p̃bat textus in d. l. ſi q̃q̃s. ff. de verb. ſig. vbi dicit aperte. verbū huiusmodi ſi quis feminam cōprehēdit: nō autē dicit ad femininū po- rigitur vel extendit. ſi licet dicerem⁹ q̃d eſſet interpre- tatiua tamē haberet locū in ſtatutis q̃ eſt interpre- tatio paſſiva q̃ habet locū in ſtatutis vt no. Bartho. in l. omnes populi. ff. de iuſti. & ſu. Unde ex p̃miſſis pōt fieri cōcluſio q̃ q̃n maſculinū p̃fert a ſtatuto ſub termino cōmuni vel q̃n proferit cū termino ſingulari idē eſt dicendū q̃ dictū eſt. s. de iure cōmuni. Si autē proferat ſub noīe maſculino tūc nō cōprehēdit femi- ninum ex quo exorbitat a iure cōmuni per ſupradic- ta. & p̃ hoc inferit q̃ ſi ſtatutū excludat matrē vt non ſuccedat filio per hoc excludet vt nō ſuccedat filie vt notat Archid. in d. c. ſi quis ſuadēte. Tercio ca- ſu q̃n proferit in priuilegio Archid. vbi ſupra tenet q̃ extendat. Unde ſi michi conceſſum eſt priuilegiū immunitatis pro me & filiis meis vel poſteris inclu- dit & feminas & eſt ratio. q̃ priuilegiū p̃ncipiū eſt lato interpretandū de verb. ſig. olim. de dona. cū dile- ctus. q̃d dicit intelligendū iuxta nota. de cōſangu. & affi. c. q̃ dilectio. & per Cōpoſt. de reſcrip. c. cauſam que. & ſic remanet Archid. quaſi innuat id q̃ dicit eſſe verum q̃n priuilegiū nō cōcerneret p̃iudiciū tertij. q̃ ſi concerneret p̃iudiciū tertij ſtrictē interpretaret. poſſet igiſ cōcludi iſto caſu prout eſt dictū. s. in ſtatu- to vtrū diſtinguat vel proferat per p̃ba cōla vñ adie- ctiva. ſi p̃ p̃ba maſculinū gñs diſtinguat: q̃ aut cō- cernit p̃iudiciū cōcedētis & cōprehēdit femininū. aut cōcernit p̃iudiciū tertij & cōprehēdit femininū: q̃ tūc ſtrictē dī fieri interpretatio. vt no. in locis p̃all.

Quarto caſu in reſcriptis Archid. vbi. s. tenet q̃ ſub illa clauſula quā dī alii: includit femina vt notat Cōpoſt. l. c. ſedes. de reſcri. Quinto caſu q̃n p̃fer-

tur ab hoīe in legatis vñ alijs diſpoſitionibus. tunc aut ſit exp̃ſſio ſub p̃prio noīe & nō cōcipit femininū. vt. l. ſi q̃s ita. cū ſua gl. ff. de teſta. tute. & in hoc eſt ſe- cus ſi p̃fert a lege ſus cōe q̃d dēte vt in p̃ria p̃ſōe. L. s. ſi. & no. p̃ Dy. i. regula q̃d alieui de re. ſu. l. i. vñ

am⁹ ſe nullatenus in-
tromittant inſtruendo
eoſdem nec de expoli-
tione h̄ ſacre ſcripture
niſi in exponendo te-
xtuz p̃ prout antiquitus
fieri conſuevit^k. Nec

ſi. d. c. general. d. elec. per Johan. an. l. b. vñ. Iſta col- liguntur de dictis Dominici de ſancto ſeminiano poſt alios docto. dicto. c. general. de elec. l. b. vñ. a p̃miſſis ſciētis. q̃ ad ſciēt nō p̃nt ſine notiſſia litterarū quāz ſiguras p̃rio noſcere habēt & vt ſciāt eas artiſtice cōſigere & demū recte pronūciare. p̃i- ma nāq̃ rudimēta tenaciter inherēt pueris ſiue bo- na ſiue mala. vñ l. l. ferony. ep̃iſtola. l. xxvii. Iſta in- quiſt litterarū ſtudia teneris meli⁹ inſerunt ingenijs idq̃ p̃nt inherere ſolet ſenſib⁹ q̃d p̃ius federit in mente. nec nimis imbut debēt doctrinis poetarū fa- buloſis ne earū delectationib⁹ ſilliciant. Unde nar- rat Valerius libro. vi. c. ſi. quod lacedemonijs liberos archilonis a cūſtate ſua exportari fecerunt q̃ eorū parum verecundam & pudicā lectionē arbitrabant. noluerunt enim eam puerorū ſuorū animis imbut ne plus moribus nocerent q̃ ingenijs prodeſſent.

b. Fide catholica. de qua. s. de ſumma trinita. & ſi de catho. c. i. per totum.
c. Sacramento altaris. de quo. s. de ſumma trinita. & ſi de catho. c. altiffimus. per totum.
d. Sacramentis eccleſie. de quibus. s. de ſacramē. ſteran. vel non. c. ſignozantia.
e. Theologica. id eſt loquente de deo vel ſcriptus ra ſacra.

f. Cōtra determinata. inſurſā namq̃ facit iudicio reuerendiſſime ſynodi quſ ſemel iudicata ac recte dī ſpoſita reuoluere & publice diſputare contendit. L. de ſumma trinita. & ſi de catho. l. nemo clericus. xxy. q. i. cum p̃te. et. c. eccleſiaſtica. xxv. q. ſi. loci noſtri g. p̃der eccleſiam. ſup. cōgregatā in cōcilijs gñali- bus. ar. dicta. l. nemo clericus. que loquit de determi- natis per cōciliū gñale Calcedonenſe. talia namq̃ cōcilia generalia repræſentāt vniuerſalem eccleſiaz que dicit catholica. xv. d. i. p̃ totū. vbi in. c. ſancta ro- mana reſtant cōcilia & etiā opuscula que admittun- tur per eccleſiā. de cōcilijs quoz approbatō ha- betur. xvi. diſt. in. c. ſexta ſynodus. & quaſi per totum. Et talia gñalia cōcilia abſq̃ auctoritate ſedis apo- ſtolice cōgregari non poſſunt. xvi. diſt. per totum. h. p̃poſitiōe ſacre ſcripture. q̃ ſz q̃tuor: ſenſus exponi pōt. ſz h̄yſtorice/tropologicæ/allegorice/& anagoge. Senſus h̄yſtorice eſt q̃ narrat h̄yſtoriā ſi- cut reſſuit geſta: & ille ſenſus eſt ſatis not⁹. ſz p̃ alijs tribus ſenſib⁹ nota. hūc ſum. Credis amas ſperas docet altrop anagoga. Allegoria eſt credēdorū. Tropologia amandor. Anagoga ſoerādor. vnde ſenſui allegorico reſpōdet fides. Senſui tropologicō charitas. Senſui anagogico ſpes.

i. Tertium. ſcilicet ſcripture.
k. Conſuevit. ſcilicet grammaticaliter & ſic ſm ſenſus myſticos vel morales nō debēt eā exponere q̃ hoc nō p̃tinet ad ipſorum facultatē ſiue doctrinā

Per ſus.

et culpa est se immisere rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iu. l. culpa.

A Nec permittant. Secunda pars.

Scolares. sic dictos a scola q̄ exercent. vel dñr scolares a scoloi grece quod est vacatio latine z vacare in hoc loco non significat vacare esse vel fieri. s̄ vacare idem est q̄ intendere vt pz in his p̄sibus.

Ulue vacans studio quasi nūq̄ sis mortuus.

Ulue carēs victo quasi vita cras cariturus.

Discipulos sic dictos a discēdo. z que pertinet ad ad discipulus vt bene addiscat notatur. xxxviii. di. null. in fi. per Archidia.

Publice. s̄ in cōspectu populi. vel publice. s̄ tur̄ his coadunatis z audientibus. L. de suz. trf. z fi. catho. l. nemo in p̄li.

Disputare. regulariter enim est quod nemini liceat disputare de fide. fallit tñ vt dicā. i. l. proxi. c. nullus. n̄. disputare p̄sumat. ibi videas.

Deculte. i. p̄uatiu. cui cōcō. notata per Chy. l. de sum. trf. z fi. catho. l. nemo. s̄. glosa querit. z in quocunq̄ latco habes idem. de hereti. c. quicunq̄. s̄. in libemus. libro sexto.

Contrarium. Tertia pars.

Faciens. s̄ aliter docens se intromittens vel exponens q̄ supra dictum est.

Fautor erroris. Error enim est aliud pro alio putare. xxi. q. in quibus. z no. xxviii. di. c. ius. glo. s̄. per Jo. Est enim differentia inter errorē / titubationē / ignorantia et nescientiam. Nam ignorantia in mala parte sumitur qñ quis scire debet q̄ ignorat. Nescientia accipitur in bona z in mala significatione nā ois ignorans nescit sed nō econtra vt. di. c. ius. et sic ista duo verba copulantur. L. per quas perso. nobis acquit. l. si duo. Sed errare est aliud pro alio putare vt. s̄. di. c. i. z sic errare est aliud q̄ ignorare z hoc ex eo pz q̄ dñq̄ possessio acquiritur ignorantis. ff. de acquit. pos. l. si me. Titubatio est cum hinc inde diuersa z contraria scire videar. Nam alieus eorum animus magis apollo. Est sic no. ff. de iuris. z facti igno. sup rubrica. Et nota. per Archid. d. c. in quibus. z in regula iuris ignorantia. de reg. iu. per Jo. l. vi.

Schisma. Schisma est recessus ab ecclesia in parte vel in toto. vel alias schisma est illicita discessio eorū inter quos unitas esse debet seu illicitus abvniuersitate vel unitate dissensus s̄m dñf. Vel schisma est illicita diuisio per inobedientiam ab unitate ecclesie facta. xxxiii. q. iij. c. inter schisma. z in principio differt ab heresi. nā heresis in suo principio habet peruersum dogma q̄ nō habet schisma. Sed si perduret casus in heresim q̄ fingit se ab ecclesia recte recessisse et ideo censetur hereticus vt. d. c. inter schisma. et no. de schismati. s̄. z fi. per dñm iñf. in sum. i.

Ordinarium. Episcopum dioecesanum.

Aritatur. arbitrarie cū pena nō sit expressa. et de off. del. c. de causis. cū cōcō. ibi alleg. per Bern.

Quia insuper. Nec est constitutio eiusdē cuius et precedens. Et habet duo dicta. In primō ponit statutū. In secundo ibi. Quod si quis. disponit de pena infligenda contra facientibus.

Quia antiqua. Iuxta illud Sepe viatozem noua non vetus orbita fallit.

Delectis suppositis ap-
probat⁹ fuerit aut tras-
gressor⁹ fautor⁹ herese-
os censeatur.

Quia insup⁹ no-
ua via frequēti-
us seducit q̄ antiqua⁹ bo-
lum⁹ z ordinam⁹ q̄ nul-
lus libell⁹ s̄ siue tracta-
tus⁹ per Johānē wy-
cliff aut aliū quemcūq̄
tēpore suo vel citra⁹ no-
uiter cōpositus siue im-
posterū componendus
ā modo legatur⁹ in scho-

tiquas resuscitauit in Anglia tpe suo z ex cui⁹ doctri-
na tota Boemia intoxicata extitit: z est de p̄nti. tā-
tum q̄ papa Martinus quintus modernus cōtra ip-
sos Boemos fidei orthodoxe rebelles cruciata erexit
hoc āno dñi. m. cccc. xxi. sub ductura reuerēdissimi
patris dñi Henrici tituli scilicet Eusebii p̄bri cardina-
lis Anglie dicti wynton. in partibus germanie hun-
garie z Boemie aplice sedis legati. z dicti Jo. wy-
cliff corpus q̄ erat sepultū in ecclesia prochi. de loter-
worth. Lincoln. dioce. vbi fuit rector de mandato et
decreto sedis aplice fuit exhumatū z eius ossa com-
busta cineribus eorūde proscutis in proximū annū
ad dñationē z deletionē memorie sue Reuerendo
p̄re dñio Richardo Fleming. Lincoln. ep̄o moderno
premissa exequente Anno. dñi. M. CCC. lxxviii.
s̄. Aliū quēcunq̄ clerici siue laici in latina ling-
ua vel alta generaliter enī loquū z ideo generaliter
intelligi debet. extra de cōi. l. pro. ca. ij. glo. antep-
nulti. ff. de aleato. l. s̄ penult.

Tempore suo. s̄. post q̄ incipit hereses suas se-
minare vsq̄ ad mortem eiusdem.

Citra. s̄ a tpe mortis sue. Cis enī z citra idē sig-
nificant. nisi q̄ cis est tñ locale. sed citra qñq̄ tpe
vt hic qñq̄ locale. Itē cis proprie preponitur pro-
p̄is noibus montū z fluuioz vt cis renū. cis alpes
Sed citra preponitur appellatiuis noibus locoz vt
citra forū. sed qñq̄ per impletatē cis preponit ap-
pellatiuis. citra p̄p̄is. z de hac dictione citra hēs.
ff. fami. heret. l. si filia. s̄. papinianus.

Legatur. per viā doctrinationis. secus per viā
examinationis. vel potes intelligere de simplici lec-
tura s̄m ea que cōtinent eē. e. c. cū ex inunctione. in prim.
sub pte dñcia. vbi rectat q̄ in vbe z dioc. Heresi.
latco. i. z mulierū multitudo nō modica euangelium
ep̄las p̄auli / psalteriū / moralia Job / z plures ali-
os libros sibi fecit in gallico s̄mone transferri trans-
lationem huiusmodi adeo acceptas vt secretis con-
uentionib⁹ talia inter se laici z mulieres eructare pre-
sumerent z sibi inuicē predicare. qui etiā eorū asper-
nabant cōsortiū qui se talibus nō immiscerent. z a se
E. E. v.

Verus.

Error.

Ignorantia.
Nescientia.

Titubatio.

Schisma.

Cis z citra
differunt.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

reputabant alienos qui aures et aures ad tales non apponunt. Quos cum aliqui proclatui sacerdotum super his corrigere voluissent ipsi eis in facie restituerunt conantes rationes inducere de scripturis quod ab his non deberent aliquos prohiberi. Quidam etiam ex eis simplicitatem sacerdotum suorum fastidiebant cum ipsi per eos verbum salutis proponebant se habere melius in libellis suis et prudenter se posset id eloqui sub murmurant in occulto. Unde papa contra tales precessit statuit prout consuevit in terris illius cum ex iudicio a. **A**ulus. i. habitaculis scoliarum in universitatibus. **B** **H**ospitium. que proprie sunt scoliarum sed domus burgenfium in Yamen. Et de huiusmodi hospitibus sit mentio. et de loca. et conductu. **E**t aulaz hospitium in hoc loco supponunt pro eodem.

C Aliis locis. que scilicet aliis vocabulis nuncupantur. ut puta cameris introitibus et huiusmodi.

D **I**psum. scilicet libellum vel tractatum.

E **D**oceat. potest supponere pro eodem quod. **S** dicitur legatur. Et enim de mora decenti ut primo littera legatur deinde exponendo declarare ut melius intelligatur. **F** **I**lli. excipit ab eo quod predictum.

G **U**niversitate. In eo que tunc de difficultate in una concordant sententia. ff. de orig. iur. l. ij. §. deinde cum glo. ff. de acq. her. l. si quis in hiis. §. i. in glo. Et intelligitur hoc fieri per universitatem quod sit per eius reges ut patet in glo. prealle. Et ius universitatis potest consistere in uno. l. xv. di. si forte. per Jo. et ibi per Arch. et extra de postul. prela. ca. gratum per Bern. et ff. de leg. i. l. si grege. per Barthe.

H **E**ssidem. i. ex altera eorundem. **I**tem enim sufficeret quod essent sex de una universitate et sex de alia sicut patet ex littera que sequitur ibi.

I **P**osarum altera. Et dicit ipsarum altera prout casus contigerit in una vel in alia.

K **D**iscretionem laudabilem. sic. ut archiepiscopus primo habeat notitiam personarum huiusmodi eligendarum et de eis eligendis consentiat. Et nota quod in hoc casu discretio archiepiscopi non debet esse affectionata neque voluntaria sed laudabilis. i. digna laudari eo quod tale opus examinandum consentit in personas ydoneas et bonis moribus pollescentes. Nec erit universitatis libera que forsitan possit deputare ad talem examinationem personas inhabiles et suspectas.

L **D**uxerint eligendas. sic scilicet electio huiusmodi personarum pertinet ad universitatem deliberatione archiepiscopi super personis eligendis prius habita.

M **P**rimus. antequam legatur in scolis. et vel alias scilicet ipsum doceatur.

N **U**nanimiter. i. omnibus et singulis in una sententia convenientibus. Et sic non statim maior pars. **Q**uod dicitur ut notant doctores de consuetudine. cum omnes et optimi ibi per Berni.

O **P**er eadem. i. universitates vel per. xij. personas.

Et sunt quod est. i. approbatur. et. Et optime factum ad hoc est. eo. c. fraternitatis. cum sua glo.

P **D**einde. **Q**uod dicitur deinde. i. post approbationem huiusmodi universitatum vel. xij. personarum.

Q **E**xpressum. et sic tacita approbatio in hoc casu non sufficit. **Q**uod autem dicitur aliquid expressum fieri dicitur. **S** de postu. c. i. glo. vlt. **R** **U**niversitas. i. nomine. cuius vice fungebantur dicitur. xij. persone.

S **A**uctoritate. sic ergo auctoritas approbationis huiusmodi non stat in ipsis. xij. personis: sed in universitate ipsas eligente. quod dicitur. xij. persone in facto proprio auctoritate non possent. **Q**uod dicitur notatur per Jo. an. de re ecclesie. no. alie. c. si. v. me sue in clem.

T **S**tationaria. i. his in quorum statione libri sunt exposti ad vendendum.

U **S**tatio loci. ubi naues vel merces rite statantur ad tempus. ff. de flu. l. i. §. non autem. Et sic filii potestatio dicitur loci ille ubi aliquis propter exponit aliquas merces venales. arg. ad hoc. ff. de iudi. l. heres absens. §. at si quis. Et statio dicitur locus ubi stat exercitus congregatus. **R**e. r. iij. **Q**uod dicitur de transseam? ad stationem phylitinoz.

C **O**psetur. i. cum labore scribatur sive exemplo. **C**ollatio enim sine labore haberi non potest.

C **O**llatio. i. lectura vni? ad alterum. i. concordant.

Sic quod neque plus neque minus sit uno quod in reliquo. Alio modo sumitur collatio. **L**. de colla. bono. per totum. **I**bi enim sumitur collatio pro collatione rei proprie in contrarium non. ff. de colla. bono. super rubrica. **A**liqui ponunt pro erogatione sicut patet in collatione beneficiorum. et notatur de preben. cum in illis. **S**. collationem per Arch. l. vj.

P **D**etentibus. i. querentibus vel postulantibus.

I **I**usto prelo. non sive affectione singulari sed sive eodem estimatione. ff. ad. l. falli. prela. rerum. Et dicitur iudicari iustum prelo consideratavinitate et consuetudine locorum et rei qualitate. **E**in quod notat Chy. **L**. de rescin. vendi. re maioris prelo. **S**. l. queris. **S**i tamen res sit publice vendita tamen valet quatuordecim potest. ff. de dec. di. furti. l. seferuus cunctos. ibi. positis. in glo. Et hoc verum quod tamen valet quatuordecim potest huiusmodi scienti qualitate rei. ut. l. mortis causa capto in fi. ff. de dona. ca. mortis. facti. l. si quos. **L**. de rescin. vendi. no. p. **B**arthe. d. l. prela. verum.

Item intelligitur quatuordecim potest potest offerre et in loco publico. Et intelligitur quod si se potuerit vendi pluribus huiusmodi pluribus diebus non una die vel uno momento ut. d. l. prela. in fi. Et ibi notatur per glo. et per Barthe.

Item dicitur intelligitur quod tractat de estimatione rei mobilis sed quod tractat de estimatione rei immobilis sit estimatio in glo. posita. in. l. ij. **L**. de rescin. vendi. **D**icitur ibi.

D **E**tur. scilicet gratis sine precio.

O **R**iginali. i. libello. vel tractatu.

P **R**ime. id est. a tempore collationis facte cum copia.

P **R**epetuo remanente. ut ad illum possit haberi recursum in casu quo postea libellus sive tractatus ipse ad extra collatus sit defectivus.

Q **U**od si quis. Secunda pars.

Collatio
varie
tur.

Casus qui
bus quis ob
icitur fautor
heresis.

Seminator scismatis. i. diuisionis ab unitate.
Fautor heresis. sic igitur habes hic vnu casu quo
quis dicitur fautor heresis. Alius est qui aliquis in po
testate iudiciali siue publica constitutus omittit co
cōdemnatos ab ecclesia de heresi fugare vel punire

xxij. q. iij. qui pōt
z. q. v. qui vicijs. z.
q. vij. preterea.
Nam si quis pōt
punire hereticos
scilicet hoc negli
git videtur faue
re eis. et de here
si. c. ij. de homi. si
cut digni. q. iij. ve
ro. Negligere est
cū possit pertur
bare personas ni
hil aliud est q̄ fa
uere ff. ad. laquil.
l. scientia in prin.
de no. act. l. in oi
bus de sen. excōi.
quāte. q. v. neg
ligere. lxxvij. d.
error. et dicit lex
q̄ rectores simili
pena puniuntur si
facinora neglige
rint vindicare. l.
de fara. z. paga. l.
j. in fi. Hā non ca
ret scrupulo occulte
societatis qui
cū pōt manifesto
facinor de iure
obulare. d. c. neg
ligere. z. c. error. l. de cōmercijs. l. ij. cū sibi. Alius
est in casu qui habetur de hereticis. c. vi. officiū. in fi.
li. vi. Itē priuata persona qui iurauit indicare here
ticos z. nō indicauit dicitur fautor heresis. xj. q. iij. quisq̄
ad hoc facit. xxi. q. ij. qui audit. z. c. hoc videtur. Itē
etiā qui nō iurauit iudicare. interrogatus a iudice de
hereticis z. scienter eos celans z. recusans eos indi
care censetur. q̄ vbi ex debito tenet quis aliquid in
dicare illud scienter celando videtur fauere. Sed qui li
bet xpianus etiā sine iuramento tenet ex debito de
nunciare hereticū seu indicare cū tenet ad hoc facere
in delinquente delicto minor. ar. ff. de iure iuri. l. ex
quisbusdā. §. quis. de offi. p̄s. l. cōgruit cū similibus
pōt etiā quis fauere verbo excusando hereticū non
ex lubrico lingue nec per locū sed in quēsticulis vel cū
inter laicos dicit illos nō esse tales quales dicuntur
sic etiā priuata psona nō capiēdo vel nō detinen
do hereticum si hoc dolose faciat intelligitur fautor
heresis. Et sic stat. xxiij. q. iij. ca. si. de senten. excōi.
c. delicto. §. z. quidā. Secus tñ est qñ nō dolose facit
Et sic stat. notata per Archid. De hereticis. c. ij. §. h.
fautores. l. vi. vbi nota quid de aduocatis qui eos de
fendendo excusant an dicantur fautores. Et dicit q̄
sal si excusatores dici debent fautores. xj. q. iij. tñe
do. l. q. i. §. si. xxiij. q. iij. ca. ita. Ex quib⁹ duob⁹ capitulis
colligit q̄ etiā colorate defendens dicendus est faue
re. Secus si ex lubrico lingue ff. ad. l. iul. ma. l. famosi
Et idē si loco. ff. de ac. z. ob. l. obligatōnū substantia
xxij. q. ij. quod ait. Itē pcurans talib⁹ alimonā vel
subministrans aliqua per que liberantur vel alia si
milia fauere dicitur. xxiij. q. iij. est iniusta. ff. de furi. l. si p
gnore. de here. c. accusatus §. sacerdotes. l. vi. z. c. in
quisitionis §. prohibemus. Itē fautor est qui talē li
berat p̄dictis. xxiij. q. vi. c. §. h. illud quero. Itā no
tantur p̄ Archid. d. c. ij. §. fautores. de here. l. vi. Et

lis aut alibi vt supra le
gerit sine secundum ip
sum docuerit cōtra for
mam supradictam vt
seminator scismatis at
q̄ fautor heresis pu
niat⁹ prout delicti⁹ qua
litas flagitabit.

Idem.

Scriptura sacra nō
trāsferat in linguā vul
garem nec translata in
terpretetur donec rite
fuerit examiata sub pe
na excommunicatiōis
et nota hereficos.

Periculosa res
est testante bea

dicta intelligas in eo qui scienter talia facit Nam in
oibus delictis attendit sciētia z. ppositū. ff. ad. l. cor.
de sic. l. totius. et de sen. excōi. c. cū sibi. Aliū etiā
casum habes in quo aliquis dicitur fautor heresis. i.
c. proxi. ad fi.

to hyperonimo textum
sacre scripture de vno
in aliud ydionia trans
ferre eo q̄ in ipsis trās
lationibus non de faci
li idem sensus in omni
bus retinetur prout i
dem beatus hyperoni
mus et si inspiratus fu
isset se in hoc sepius fa
tef errasse. Statuim⁹
igitur et ordinamus vt
nemo deinceps textus
aliquem sacre scriptu
re auctoritate sua in li
guam anglicanam vel
aliam trāsferat per bi
am libzi vel libelliant

Puntat. scilicet arbitrarie vt
sequitur.

Delicti qua
litas. Pena nāq̄
mēsurāda est de
licto. xxiij. q. i. nō
asseramus. Sed
pone q̄ quis non
edidit aliquē talē
libellū vel tracta
tū erronea cōtine
tē sed talē librum
ab alto cōpositū
scienter recipit et
penes se retinet
nunquid per hoc
censet hereticus si
ue credēs Dic q̄
nō sed surgit vehe
mens suspitio he
resis cōtra eū q̄
nullus debz tales
libros sciēter sus
cipere vel tenere
sūmo magis cō
bure. vel epō re
signare vt per eū
cōburant. et de
sūma tri. z. fi. c. dā
namus in prin. et
in fi. et de here. c.

fraternitas. Cui cōeoz. l. de epl. z. cle. l. math. emati
cos. de hereti. l. quicunq̄. v. q. si quis. Unde ppter
suspitiōē que orit cōtra eū retentione talis libri erit
sibi indicēda purgatio in qua si defecerit erit tanq̄
hereticus puniendus. Quod dicit vt notatur. j. titu.
proxi. cap. i. §. h. purgauerit.

Periculosa. Ita cōstitutio est eiusdem cuius et
precedēs. Et hz quatuor dicta. In primo po
nit causā motuā sui statuti. In scdo sibi Statuimus
statuēdo prohibet scripturā sacra trāsferri in linguā
anglicanā vel aliā auctoritate p̄pria ipsius trāsferē
tis. In tertio sibi Nec legat. phibet vñ siue lecturā
certorū librorū translatorū. In quarto sibi Aut con
tra fecerit. addicit decretū punibile premittorum.

Sacro hieronymo textū. Textus est liber do
ctorū cōtinens tractatū sine littere vel sententia ex
positione. vel text⁹ est ipse tractatus libri sine expo
sitione littere vel sententia sibi Ianuen.

Sacre scripture. i. bīble que continet vetus et
nouum testamentum. fr. dicit. si quis nesciat.

Idioma. i. proprietatem loquendi.

Eo q̄. h.

Hō de facili. Simile habes. ff. de excus. tu. l. i. pri
mo responso in gio. vbi p̄z q̄ propter difficultatem
transferendi aliquā dictio greca ponitur in legibus la
tinis. Et facit ad hoc. xxiij. d. c. locutio.

In hoc. i. translatione scripture.

Statuiimus. Secunda pars.

Auctoritate sua. i. iudicio suo. Secus si aucto
ritate episcopi. vt p̄z. j. e. h. nec legatur.

Libri. i. de nouo compilandi vt p̄z. j. h. seqn.
Secus si hoc fiat per modū sermonis publici expo
nendo textū in lingua vulgari. Et quod dicit per vi
am libri intelligere potes sic videlicet vt inde cōfici
at librum cōtinētē totam bībliam. Appellatione

Dulco.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

namq; libz simpliciter sumpti continentur liber completus et integer et non secundum partes numeras les prout sepius vnum volumen diuiditur in plures libros vt patet in biblia. Ad quod facit. ff. de leg. li. l. librorū. vel potes intelligere sic vt scz vnu libru par ticularem textus

bibile transferat. Nam talis parti cularis trāslatio poterit dici libel lus vt sequitur.

Aut tractatus. sic videlicet q; de dictadocto rū vel propolis a liq; tractatū cō ponat applicādo textū sacre scrip ture et illius sen sum trāsserendo in anglicū vel ali ud ideoma Et eo dez modo potest intelligi qd dicit de libro siue libel lo vt scilicet textū sacre scripture in tali libro vel libel lo applicet et ter tū ipsū transferat in aliud ideoma.

Nec legatur Tertia pars.

Quiusmodi liber. scz transla tus de textu sacre scripture.

Nouiter. su me qd est. i. cōpo sit. Et ex hoc q; dicit nouiter cō positus apparet q; libros/libellos vel tractatus in anglicis vel altois deomate prius translatos de textu scripture legere non est prohibitu. cōcor. s. eo. c. proximo. s. j.

Excommunicationis pena scilicet ferēda et sic comminatio est.

Dioecesanum. non igitur potest hoc fieri per infe rriorem nisi de ipsius mandato.

Res exegerit. quia forsan materie in tali libro li bello vel tractatu contente requirunt altiorē inda ginem et pluriū sapientiū inuestigationem. Vel quia concernunt fidē vel ecclesiā vniuersalem et ipsius re gimen et alia huiusmodi.

Cōcilium prouinciale. quod singulis annis semel ad minus debet celebrari. et de accus. c. sicut olim

Approbata. Ratio est quia licet nudus textus scripture fuerit translatus potest tamen transferēs in trāslatiōe errare: vel si libru/libellū aut tractatū compilauerit potest vt frequenter accidit cum veris falsa et erronea admiscere.

Qui contra fecerit. Quarta pars.

Fautor heresia. Idic habes alium casum preter eos de quibus dixi. s. c. prox. eo. s. in quo aliquis di ctur fautor heresia.

Et erroris. quia prestat occasionem alios indu cendi in errorem qui ex talis libz/libelli vel tracta tus lectura inficerentur.

Punitur. Fautor enim heresis red dīt se vehē menter suspectū de heresi. Et tali suspitione pōt in quiri ptra tales. r. li. q. li. hi. qui. Et pōt eis purgatio induci ad arbitriū iūq; rēti. In qua si defecerit tāq;

tractatus^a nec legatur^b aliquis hmoi^c liber li bellus aut tractatus is nouiter^d tempore dicti Johānis wyklyff. siue citra cōposit^e aut in po sterū cōponēdus in par te vel in toto publice vlt occulte sub pena maio ris excoīcatiōis^f quo usq; per loci dioecesanū seu si res exegerit^g per cōcilium^h puīnciale ipsa trāslatio fuerit appro bataⁱ. Qui vero cōtra^k hoc fecerit vt fautor^l he relis et erroris^m simili ter puniaturⁿ.

Idem in odem.

Nemo propositiōes heresim sapiētes q; uis

heretici poterit p dēnari: et de heret. c. excoīcamus. s. q; aut. de pūp. c. litteras. de purga. ca. iter sollicitu dines Itē talis subiacet pene excoīcatiōis ipso iure extra de here. c. sicut ait. Et postq; fuerit sic excoīca tus efficit infamis et itestabilis actiue et passiue. Et

per extorcionem verbo rum aut isuetam inter pretationem ad catho licum sensum trahi pos sint: proponat aut asse rat sub excommunicatiōis pena nisi renocet.

Reterea^o cū ter minis^p philoso phicis aut alijs huma nit^q adinuetis cōcludi nō poterit oīm termina tor btūq; Augustinus veras cōclusiōes q; re ligiosarū auriū fuerāt offensiue sepi^r renoca uit^s Statuim^t et sub obtestatiōe^u diuini iu dicij inhibemus specia lissime ne quis vel qui cuiuscūq; grad^v stat^w

talioes act^x legitimi sūt penit^y in terdicti extra de heret. c. excoīca mus. s. credentes. Itē nullū bñficiū ecclesiasticū pōt as seq. de here. c. li. r. c. statutum. li. vi. Itē nō est tradē dus ecclesiastice se pulture si talis de cedat vt di. c. li. in pzi. Et di. c. sicut ait. Itē tales sic excoīcati^z in suo excessu pñstētes sūt de iure ciuili i ppetuū deportan di publicatis oibz bus eoz bonis p ut tradit i quadā cōstitutiōe Fres derici imperatoris q; incipit Et pa tronoz. et est fers uāda sicut pty de hereticis. c. vt inquisitionis. li. vi. o.

Reterea. Nec est cō stitutio eiusdē cu ius et pcedēs Et

Duissio.

do ibi. Statutum⁷ pcedit ad statutū. In tertio ibi. si quis aut. adicit penā contrafacientū.

Terminus philosophus. xxv. di. omnem q; reuocant. r. li. q. vi. vides. r. li. q. j. certe. xxv. q. li. quodam loco.

Statuimus. Secunda pars.

Obstestatione diuini iudicij. i. damnationis eter ne in extremo calculo qñ separabūtur oues ab edis. Sic exponit Hostien. extra de temp. ordi. c. questū prope finē. Et tali pcepto cōtrariū faciens peccat mortaliter sicut no. vii. de fo. ppo. c. j. s. sane. ppe finē in clem. et talis obstestatio siue abiuratio est loco iuramētū. Et pōt habere locū i matronis inspicētibz mulierē. extra de frigi. et malefici. c. fraternitatis Itē vbi cūq; iudex ex mero officio procedēs vult parces re iuramento sicut qñ examinat electionē nec cōtra dictoz apparet. extra de elec. c. nihil est. Itē qñ vñsita do inquirat gñaliter de statu ecclesie et psonarū. de cē si. c. romana. s. sane p Hostiē. li. vi. Et notat per Hostiē. de appel. c. cōstituit. ij. s. adiurauit. et in pstitutiōe Octoboni ppastoz bonus. s. obstestatione sus dicti. Et q; sit differentia inter testari/cōtestari/pzo testari/obtestari/detestari/et attestari notatur. li. q. ix. testes. in pñci. per Archidi. Et est obtestari/ adiurare/supplicare/preces impendere. r. li. q. vi. si res. s. obtestamur. per eundem.

Gradus. i. dignitatis. vel dic gradus. i. magiste ris. siue doctoratus siue bacculariatus vt sic referatur ad gradum scholasticum.

Status. i. secularis vel regularis.

Conditionis, scilicet libere vel servilis. Et sic ponitur pro qualitate sue statum persone. ff. de testib. l. iij. et notatur extra de con. appo. §. quid si conditio. per Boetium. in summa.

Bonis moribus, dicit enim Alexander anglicus in. ii. summe sue et Alter. li. ij. ti. de hereticis arti. §. q. ratio fidei primo et principaliter est circa articulos fidei et per oppositum heresis. Secundo fides extenditur ad illa que docet sacra scriptura circa mores ut q. fornicatio est peccatum mortale et per oppositum heresis. Tertia fides extenditur ad hisorias in biblia contentas et per oppositum heresis.

Necessaria doctrina, talem sine qua non potest veritas inveniari absque argumentis sonantibus contra fidem siue contra bonos mores.

Disputando publice, hunc concilio. l. nemo. C. de summa tri. §. fide catho. ubi patet q. nec clericus nec laicus debet publice disputare de fide. et de laico q. non debet publice disputare de fide vel occulte. est textus de hereticis. ca. ij. §. in hisbemus. li. vi.

Communicatio, privatim. et sic habes hic q. etiam clerico non licet publice vel privatim disputare de materia fidei repugnante vel bonis moribus preterquam si necessaria doctrina facultatis sue hoc exposcat.

Proculus materie intellectu scire debes q. late nullo modo debet disputare de fide publice vel occulte. Et si fecerit excommunicandus est. de here. c. ij. §. in hisbemus. li. vi. et si fuerit vir optime litteratus puta doctor canonum §. Jo. an. ibi. §. late. De clericis vero distingue. Nam ut vult disputare cum infidelibus aut cum fidelibus. Scilicet infidelibus tunc si hoc faciat dubitans de fide volens cum argumetis experiri fide male facit et peccat: q. dubium in fide infidelis est et de here. c. ij. Si vero disputat de fide non tamen de ea dubitans sed volens confutare infideles vel alias ad exercitum hoc modo laudabile est ut fiat in publico maxime cum audientes sint satis instructi et solidi in fide q. coram talibus disputare de fide nullum est periculum.

Sed circa simplices distinguendum est. aut sunt solliciti siue pulsati ab infidelibus puta iudei siue pagani seu heretici interitus in eis corrumpere fide: et tunc necesse est publice disputare dummodo inveniatur aliqui ad hoc sufficientes et idonei et qui errores confutare possunt. Per hoc enim simplices firmabuntur in fide et tolletur infidelium decipienda facultas. Vnde Gregorius. Sicut incauta locutio in errore pertrahit: ita silentium in discretum eos q. petunt instrui in errore relinquit. aut simplices in nullo sunt solliciti super hoc et tunc periculosum est publice disputare de fide coram simplicibus quorum fides ex hoc erit infirmior q. aliqui oluerunt audierunt ab eo q. credidit. Et ideo non expedit eis ut verba infidelium audiant disputantem contra fidem.

Hec Jo. in summa confes. ti. de pe. et re. Rubricella de impedimentis pnie. q. ccvi. Et alter. li. ij. ti. de fidelitate. art. iij. Et cum predictis 2 cor. vii. in. c. sup. cathedra de sepulchris. §. in ecclesia. §. madaaret dices. q. cum infidelibus disputare non licet maxime de secretis fidei. xlii. q. iij. cu. q. b. nisi forte tales nimis prouocent magistros in theologia vel alios doctores fidei. q. tunc debet aliquis vba prudenter eos transire et eludere: nam tunc nisi ruderem esset utile propter audientes q. forte crederet q. non haberet hoc q. ruderet. xlii. di. in madaetis in fi. Aut vult disputare cum fidelibus et inter fide

aut conditionis existat conclusiones aut propositiones de fide catholica aut bonis moribus aduersus sonantes propter necessaria doctrina facultatis sue in scholis aut

les. et tunc si q. res de episcopis aut alijs patris curia habentibus vel de magistris in theologia: et tunc publice potest ratio turbare non licet ut hic. et ar. ad hoc et de here. c. excoicam. §. q. vero. Si vero in scholis et causa exercitii et de alijs q. de principalibus articulis fidei et tunc licet ut hic. In inferioribus vero clericis non licet §. l. de riciu de bowico q. sic no. de here. c. cu. ex inducto. di. ij. in fi. Fallit in hoc casu scilicet huiusmodi constitutionis in quo infertoris gradus clericus possit disputare et concitare ea q. pertinent ad necessariam doctrinam fac

extra disputando aut concitando protestatio premissa vel non premissa asserat vel proponat etiam si quadam voborum aut terminorum curiositate defendi possint. Nam

cultatis sue.

Protestatio premissa est etiam protestatio denunciatio cum testatio facta. ut l. de testatio. ff. de vbi. §. g. Et quatuor sunt species protestationis. Una est declaratoria voluntatis protestatio. Illa est prohibitoria siue inhibitoria ne q. fiat. Tertia incitatoria ut qd fiat. Quarta est certificatoria illius qd est vel qd non est. De tribus ultimis nil ad nos in materia presentis. Sed de prima tamen vix de protestatione declaratoria voluntatis protestatio q. quandoq. fit circa id qd consistit in voluntate protestatio. q. q. circa id qd consistit in voluntate protestatio et alterius. Quia circa id qd consistit in voluntate protestatio de iure sed prius deficit in facto: q. q. circa id qd consistit in voluntate et prius protestantis de facto sed de iure non. q. q. circa id qd nullo modo pedit ex voluntate siue potestate protestatio sed iuris vel alterius. Quatuor primas considerationes omisso ad presens et accedo ad quinta que est q. illud de quo fit protestatio non pedit ex voluntate neq. ex facto protestatio sed iuris: ut in casu nostro. et satis posset dici q. protestatio talis nil operatur in hoc casu q. lex contradicit protestationi dum pcepit ne talis disputatio vel concitatio talibus fiat. Et q. solus potest q. disputare vel concitare in talibus finem qd pmittebat lex et non finem voluntate sua propria facit. l. edicta. C. de edendo. et de dila. c. exposuit. ff. de leg. i. l. nemo potest. et ad hoc faciunt notata. ff. de no. o. nu. l. no. solus. §. ex morte. §. et q. iste per Barth. ubi tractat de materia protestationis p. duo folia et amplius. psequendo sigillatim membra de quibus p. dicit. Et spalliter ad oppositum sub membro. i. §. h. circa quintum. De hac materia protestationis si vis illam ampliare vide notata per Card. de reg. iuris. c. in gualt. et ibi per Jo. an. in no. Et vide etiam notata per Henr. de bowico et de conditioni. appo. c. fi. et de constit. c. cu. ad. et ibi per Jo. an. Sed optime ultra oia ibidem per An. de butrio qui distinguit hac materiam per tres articulos principales. Primus est q. protestatio obuiat facto et e contra et ambo subitaneo concurrunt in tpe. Secundus est q. factum precedit et protestatio subsequitur. Tertius est quando protestatio obuiat facto sed protestatio precedit et factum subsequitur. ibi videas.

Protestatio premissa nec forte secuta. q. si secuta fuerit disputatio huiusmodi protestatio non inuat quia non pendet a potestate protestantis tollere dispositionem iuris ut dixi. §. glo. proxima.

Asserat. per viam conclusionis.

Proponat. per viam dubitationis.

Curiositate. que secundum Augustinum de sancto victore est intellectus humani libidinosus p. tuitio passim qualibet veritate amplectens et veritatis prime fluita adulterans. notat per Arch. de postul. pre. c. §. curiositas. li. vi. Sed hic ponitur curiositas pro subtilitate. Alias ponitur pro sollicitudine vel inuestiga

protestationis quatuor species.

Curiositas

Quousi ceat de fide de disputa re.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

itione. ff. de noua. l. holl. in fi.
Aham teste. ff. vbi redditur ratio precedentium.
B De sacramentis. verfi.
C Si quis autem. Tertia pars.
D Publicatione. que quō debeat fieri dixi. ff. de cō
 stitu. c. hufus au
 tē. ff. publicet. et
 duab⁹ glo. sequē.
E Conuictus. si
 ue testib⁹. siue in
 strumētis siue cō
 fessione propria.
 L. de penis. l. qui
 sententiā. de. iudi.
 Et si clerici. L.
 de execu. rei iudi
 l. si. Et intellige
 pronūciatione se
 cuta vt dixi. ff. de
 symonia. c. nulli.
 ff. conuictus.
F Scilicet. In
 delictis nāq⁹ at
 tenditur scilicet r
 propositū. ff. ad l.
 cor. de sic. l. diu.
 de senten. exco. c.
 cū voluntate.
G Monitus p
 suū superiōrē ordi
 nariū. Et debz
 hec monitio vt vi
 de esse tria arg.
 ad hoc de vsta et
 ho. cler. c. j. ff. vj.
 Sed hoc est ideo
 quia si iure caueat
 Haz vbi dicit
 ter moneatur nō
 sufficit vna moni
 tio etiā peremp
 toria vt nōt Jo.
 an. de vsta et ho.
 cle. c. j. in glo. ff.
 tertio i. elem. A
 liaz autē ad cōfi
 tuendū quē contu
 maciē vt incurrat
 penas legis suffi
 cti vna monitio nō
 solū iudicis sed e
 tiā partis vt no.
 Jo. an. d. de cōm
 c. j. ff. factā in cle. r q⁹ sufficit vna monitio facit text⁹
 de sta. mona. c. ff. in fi. Et glo. vlti. Jo. an. in cle. Sed
 melius ibi p⁹ Paulū. Et cōcor. gess. sup⁹ ff. respiscat
 vbi videre poteris an sufficiat monitio gūalis.
H Correxerit. asserēdo palā r publice p⁹trariū illi
 us q⁹ p⁹ male tenuit vel alas dubitādo p⁹posuit r
 hoc in eodē loco vbi sic p⁹posuit vel asseruit. vt. p⁹tz
 in textu. r hoc sani⁹ est vt q⁹ corrigat factū suū q⁹ ex
 pectet corrigi ab alio. de rescrip. c. ab exco. cato. glo.
 ff. Abbas nāq⁹ Joachīm correxerit propriā scripturā
 et propriā manu subscripsit. extra de sūma. tri. r ff.
 catho. damnamus.
I Infra mensem. computandū a tpe monitionis.
K Donec in loco. Aliquid igitur postq⁹ fecerit ea
 q⁹ h⁹ p⁹ceptū sit ipso facto absolut⁹ a sūa exco. de
 qua hic loquit⁹. vel alas veniet⁹ absoluendus. vide q⁹
 dixi. ff. de fo. cōpe. ca. j. ff. satisfecerint.
L Publice. id. est populo congregato.
M Arbitriū ordinarij. cuius est ordinare de vero

intellectu talis cōclusionis siue p⁹positiōis. Et no
 tā q⁹ caute dicit ordinarij nō autē diocesan⁹ vt p⁹ hoc
 includat cancellariū vniuersitatis in qua forsan ta
 lis deliquerit qui in hoc casu. merito potest dici ordi
 narij talis delinquentis.

De hereticis et scismaticis.

**Thomas arōdell. in
concilio Droñ.**

Nullus nisi legitimi
 me examinatus et ap
 probatus verbi diuini
 predicationē assumat.
Curatus autē omnis
 perpetu⁹ a iure cōmis
 sus reputabit⁹. Nec ad
 missus si suspēdatur vi
 tra se ingerat. Vicarij
 autē curatozū aut tem
 porales curati p⁹dicent
 solūmodo cū p⁹ebus cō
 suetis: q⁹ in 2ª institutione
 ignorantia habentur.
Examinatio autē gra
 tis fiat. Transgressores
 et fautores p⁹ hereticis
 habeantur r exco. cetur.

Euerēdissime⁹
 Synodo et ifra.
Statuimus de
 cernimus et ordinam⁹
 q⁹ null⁹ secularis p⁹ aut
 regularis ad predican

n⁹ publice pre
 dicauerit. scz i pu
 blico sermone. et
 sic taliter deliquēs
 tenet ad duo. A
 nū est vt fateatur
 suū delictū in loco
 quo sic asseruit se
 ue p⁹posuit. Ali
 ud est vt verum
 catholicū intelle
 ctū talis cōclusio
 nis siue p⁹positi
 tionis p⁹dicet pub
 lice vt hic dicitur
 Et q⁹ teneat ad
 vtrūq⁹ patet ex li
 tera que dicit r ve
 rū catholicū r ce.
 Pontur enī hec
 littera copulati
 ue. Et sic compre
 hendit vtrūq⁹. in
 titu. de heredi. in
 titu. g. hia.

Euerē
 dissime.
 Hec est cōstitutio
 Thome aron
 dell archiep⁹. Et
 hz septe dicta p⁹
 cipalia. In. j. po
 nit statutū suū cir
 ca eos q⁹ licite pos
 sūt p⁹dicare verbū
 dei et q⁹ nō preser
 ti circa rectores
 r vicarios eccles
 arū et alios q⁹ mis
 si sunt ad p⁹dican
 dū. In. ij. ibi. sa
 cerdotes. limitat
 predicationē sic
 dā p⁹ sacerdotes
 parrochiales In
 iii. ibi. He hoc. p
 uidet circa licet
 am missis ad pre

Diuisio.

dicandū cōcedēdā. In. iiii. ibi. Si q⁹ ad h⁹ penā p⁹tra
 faciētib⁹. In. v. ibi. q⁹ si h⁹ mōi. ipont penā p⁹dicatoz
 h⁹ mōi repugnāti cōtra p⁹trē sic statuēdū. In. vi. ibi.
 Preterea. statuit penā cōtra p⁹dicatores aliter q⁹ in forma hic limitata. In. vii. ibi.
 Insuper. pat⁹ ip⁹is p⁹dicatozibus instructionem de
 materijs p⁹dicandis.

P Secularis. sup. sacerdos. nā alius a sacerdote
 nō est p⁹sona habilis ad p⁹dicandū verbū dei nisi sit cu
 ratus. In quo casu diacon⁹ pōt p⁹dicare subditis su
 is. xvi. q. j. c. ad scēm⁹. Hec obstat. xxi. di. in scā. vbi
 videt⁹ q⁹ ad diaconū p⁹tinet p⁹dicare: q⁹ illud locū habz
 q⁹ hoc facit ex delegatiōe superiōris p⁹trē ad hoc
 habētis. vt ibi sumit⁹ p⁹ lectiōe euāgelica fm Jo. ibi
 Hec obstat. xxi. di. c. fm ecclesie. circa mediū. vbi dicit⁹
 q⁹ nō querit quis vel qualis p⁹dicet: sed q⁹ p⁹dicet. q⁹ lo
 quit⁹ fm antiqua tpa. Quid dīc q⁹ nō querit q⁹ scz ep⁹s
 vel alius ad hoc p⁹trē habēs vel auctoritatē. vel ibi
 loquit⁹ de secreta p⁹dicatiōe nō p⁹ modū p⁹dicatiōis sy

Questo.

Provincialis Guillermi LindeWode.

A Sciētia. que debz esse sufficiens licet nō emineat. de reu. nisi cū pāe. s. p defectu. de ele. cū nobis olim

B doneus. id est irreprehensibilis utilis et tali negotio conueniens siue aptus.

C Diocesani. nō igit per abbatē vel aliu nisi priuilegiatus sit sup hoc vt dixi. s. e. p.

D iocesano. in fi.

E mittatur. a lias enim predi care nō debet. c. e. c. cū ex inuictio.

S. i. r. c. c. excoica mus. s. quia vero.

E qualitatē persone. que impti cenda est secun dū ea que dixi. s. e. p. moribus.

Hec etiā. s. s.

Premissoriū siue a iure siue a priuilegio v. m. s. sione specialis des putatorium.

D iuisione scilicet vbi specialiter missus est.

Auctorizati one. scilicet a iure vel priuilegio.

Fides. i. suf ficiens euidentia siue probatio.

Forma com petenti. scilicet secū dū modū siue formā que sequit.

Ita videlicet. declarat quod prius dixi.

Auctorizatus est. qualis est ois eps etiā in alie na diocesi. s. d. d. c. vt dixi. s. de cleno res. ca. p. r. e. t. e. a. p. p. r. e. d. i. c. a. t. v. e. r. b. u. d. e. f. Et papa vbi licet vt ibi dixi.

Ite inferiores prelati in curis suis etiā si solum sūt diaconi vt etiā ibi dixi. auctorizati etiā sunt a iure magistri in theologia vt notat Inno. c. e. t. i. c. e. x. c. o. i. c. a. m. u. s. s. q. i. v. e. r. o. g. l. o. n. o. t. a. e. r. g. o. Et concord. Arch. xvi. q. i. c. ad i. c. m. u. s. q. u. i. d. i. c. i. t. q. u. o. d. t. a. l. t. e. l. t. e. r. t. e. d. o. n. e. o. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. i. b. e. n. e. n. o. t. o. p. o. t. e. t. i. a. c. u. r. a. t. u. s. e. c. c. l. e. s. i. e. d. a. r. e. l. i. c. e. n. t. i. a. p. r. e. d. i. c. a. t. i. e. t. h. o. c. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. A. r. c. h. d. v. e. r. ū. i. n. t. r. a. n. s. i. t. u. S. e. d. p. a. p. a. p. o. t. v. b. i. q. u. e. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. c. o. c. e. d. e. r. e. z. q. u. i. b. e. t. e. p. s. p. e. r. s. u. a. d. i. o. c. e. s. i. m. e. t. d. e. o. f. f. i. o. r. d. i. c. i. c. i. n. t. e. t. e. r. a. s. d. d. t. n. n. o. p. o. t. i. n. f. e. r. i. o. r. v. t. n. o. t. a. t. l. d. o. s. t. i. d. s. q. a. v. e. r. o. s. p. o. l. o. c. i. p. r. e. m. i. s. s. i. c. o. c. o. r. n. o. t. a. t. a. p. e. r. v. i. l. i. n. c. l. e. d. e. p. r. i. u. l. c. i. p. s. l. i. c. e. r. t. a. s. p. a. l. i. s. I. t. e. f. r. a. t. r. e. s. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. e. s. z. m. i. n. o. r. e. s. a. u. c. t. o. r. i. z. a. t. i. s. ū. d. e. i. u. r. e. c. o. i. v. t. p. o. s. s. i. n. t. l. i. b. e. r. e. p. r. e. d. i. c. a. r. e. i. n. f. o. r. m. a. e. i. s. l. i. m. i. t. a. t. a. i. n. c. d. u. d. ū. s. n. o. s. a. u. t. e. d. e. s. e. p. u. l. i. n. c. l. e. s. a. d. f. u. n. e. r. a. l. l. o. c. t. n. a. l. i. q. u. i. i. n. t. e. l. l. i. g. ū. t. e. i. s. c. o. p. e. t. e. r. e. d. e. p. r. i. u. i. l. e. g. i. o. s. p. a. l. i. s. Q. u. o. r. ū. d. i. c. t. i. s. c. o. n. s. e. n. s. i. o. o. r. i. g. i. n. a. l. i. t. e. r. c. o. n. s. i. d. e. r. a. d. o. h. a. c. p. o. t. e. s. t. a. t. e. e. i. s. c. o. c. e. s. s. a. m. q. d. t. n. p. r. i. u. i. l. e. g. i. ū. h. o. d. i. e. i. n. c. o. r. p. o. r. a. t. ū. e. s. t. i. n. i. u. r. e. c. o. i. p. r. o. u. t. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. i. b. u. d. u. d. ū. Et d. e. t. a. l. i. b. u. s. p. r. i. u. i. l. e. g. i. s. c. o. r. p. o. r. a. t. i. s. l. e. g. i. s. z. n. o. e. t. d. e. r. e. s. c. r. i. p. c. c. i. o. r. d. i. n. e. m.

L i. m. i. t. a. t. a. i. n. e. o. v. t. s. q. u. i. l. i. b. e. t. v. e. n. i. a. t. i. n. s. t. a. t. u. s. u. o. s. p. a. p. a. s. v. b. i. q. u. e. e. p. s. e. t. i. a. v. b. i. q. u. e. n. i. s. s. i. p. h. i. b. e. a. t. u. r. a. b. e. p. o. a. l. t. e. r. i. u. s. d. i. o. c. e. s. i. C. u. r. a. t. u. s. q. u. i. b. e. t. i. n. l. o. c. o. c. u. r. e. s. u. e. D. o. c. t. o. r. i. n. t. h. e. o. l. o. g. i. a. a. p. p. r. o. b. a. t. a. b. e. o. a. d. q. u. e. p. r. i. m. e. t. v. e. l. a. l. i. u. s. a. b. e. p. o. a. p. p. r. o. b. a. t. a. q. u. i. a. d. h. o. c. i. n. u. i. t. a. t. u. s. v. e. l. v. o. c. a. t. e. s. t. f. r. a. t. r. e. s. v. e. r. o. i. n. s. u. i. s. e. c. c. l. e. s. i. s. z. l. o. c. i. s. v. b. i. m. o. r. a. t. u. r. e. t. i. n. p. l. a. t. e. i. s. p. u. b. l. i. c. i. s. z. a. l. i. a. s. s. i. c. u. t. s. t. a. t. u. t. u. r. d. e. s. e. p. u. l. c. d. u. d. u. m. i. n. c. l. e. m.

P r. i. u. i. l. e. g. i. o. s. p. a. l. i. s. p. o. t. e. s. p. o. n. e. r. e. e. x. e. p. l. ū. d. e. f. r. a. t. r. i. b. u. s. a. u. g. u. s. t. i. n. i. e. n. s. i. b. u. s. z. c. a. r. m. e. l. i. t. i. s. q. u. i. n. o. c. e. s. e. n. t. u. r. c. i. r. c. a. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. e. o. d. e. i. u. r. e. c. ū. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. i. b. z. z. m. i. n. o. r. i. b. u. s. n. i. s. i. s. u. p. e. r. h. o. c. h. a. b. e. a. n. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. ū. s. p. e. c. i. a. l. e.

notatur per Paulū. dicto. c. dudū. s. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. i. u. m. q. u. i. c. l. i. c. a. r. t. o. n. o. s. o. l. ū. p. p. e. t. u. o. s. e. d. e. t. i. a. s. p. a. l. i. s. d. ū. t. n. h. a. b. e. a. t. r. e. q. u. i. m. e. n. e. c. c. l. i. e. z. g. e. r. a. t. c. u. r. a. a. i. a. r. ū. p. r. o. c. h. i. a. n. o. r. ū. e. i. u. s. d. e. A. d. q. d. f. a. c. i. l. i. t. i. n. o. p. e. r. p. a. u. l. ū. c. d. u. d. u. m. s. p. a. c. e. r. d. o. t. i. b. u. s. i. n. c. l. e. m.

n i. a. t. i. f. o. r. m. a. l. i. m. i. t. a. t. a.

i n. e. o. z. q. u. i. d. e. p. r. i. u. i. l. e. g. i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s. u. m. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. r. e. c. t. o. r. i. a. u. t. v. i. c. a. r. i. o. l. o. c. i. v. b. i. p. r. e. d. i. c. a. t. r. e. a. l. i. t. e. r. e. x. h. i. b. e. ā. t. Q. u. i. b. e. r. o. s. p. e. r. l. o. c. o. r. ū. d. i. o. c. e. s. a. n. o. s. l. e. m. i. s. s. o. s. f. o. r. e. p. t. e. d. ū. t. i. p. s. i. d. i. o. c. e. s. a. n. i. l. i. t. e. r. a. s. s. u. b. s. i. g. i. l. l. o. s. u. o. m. a. g. n. o. a. d. h. o. c. s. i. b. i. z. f. e. c. t. a. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. o. s. t. e. d. ā. t. C. u. r. a. t. ū. v. e. r. o. p. p. e. t. u. u. m. m. i. s. s. ū. i. t. e. l. l. i. g. i. m. a. i. u. r. e. a. d. l. o. c. ū. z. p. o. p. u. l. ū. c. u. r. e. s. u. e. S. i. t. a. m. e. n.

g i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. v. e. n. i. r. e. s. e. a. s. s. e. r. ū. t. i. p. s.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

nā hereticorū poterit pūmri vt tūcōferat in opera
 pietatis. Talis tamē pena nō de bet imponi clericis
 qui tantū vult de bonis ecclesie ⁊ non habēt patri-
 moniū. Nam bona ecclesiarum nō debēt diminui vt
 in cle. ij. e. ti. S. nec scienter. Et delectū psonē nō debet
 fu p̄iudiciū ec-
 clesie redundare.
 dereg. lu. c. deli-
 ctū. ll. vi. Si vero
 habeāt patrimon-
 niū tūc pōt eis ta-
 lis pena īponi qz
 ratio p̄dicta pro
 hibēs cessat oīno.
 Alia etiā pōt esse
 pena vt talis des-
 linquens edificet
 ecclesiā vel hospī-
 tale velv induat

legittie fuerit restitu-
tus^a sup quo^b lras te-
stimoiales ipsi⁹ resti-
tuēt^r ad locū^a quēcūq;
i quo postea p̄dicaret
secū deferre ⁊ modo^b
supradicto realit^r exhi-

pauperes vel vt maritet z ootet virgines vñ facit alia
opera pietatis. vt in aur. de ecclie. titul. s. si quis aut
edificationē. col. 17. Et ita debet intelligi. c. ti. c. ac
cusat⁹. s. si vero. p. his. Et si talis male locutus fue
rit de fide vel per sua verba in aliquo se ostendit ma
le sentire de fide faciet eū in trisulis vel predicationi
bus recognoscere et detestari suū errorem. Et si olim
inde fuerit notatus vel minus catholicus quia nū
q̃ visitauit ecclesiā nunq̃ audiuit diuina officia. nū
q̃ sefunabat vel obseruabat mandata ecclesie. inun
gi sibi poterit vt tot diebus in ebdomada sefunet: et
vt qualibet die visitet ecclesiā. z vt assidue audiat
diuina z visitet limina apostolorū et aliorū sanctorū.
Item si diuitias fuerat funeratus z repositus sit di
xisse iuram non esse peccatū poterit puniri vt vsu
ras receptas restituat z amplius non feneretur. Et
si intelligi qd notatur eo. ti. c. accusatus. s. de quest
ionibus. li. vj. Et sic iussus restituere non restituit po
test procedi cōtra eum tanq̃ cōtra deficientē in pur
gatione v. f. dīcā. Item si publice detestatus sit fidē
catholicā vel publice se ostenderit infidelē: inungi
sibi poterit vt ad tempus portet crucem magnā et
patentē assumptā super pannos superiores in signū
cōuersionis z in detestationē erroris sicut alias si
miles penas imponere pōt ep̃s per quas is q̃ purgā
dus est taliter se corrigat qd preteritis cōditionis
bellio per virtutis sequētia obediētia valeat exp̃s
ari. c. de no. o. nū. c. ij. in fi. z per quas delinquēs pu
nīatur in eo in quo deliquit. et per quas is qui ostē
dit se esse corruptū ostendat se esse nunc incorruptū
et per quarū obseruationē elus infamia cōuertatur
in famam: et omne scandalum sopiatur. Sic debent
intelligi c. ad abolendā. s. possunt. z. c. excoīcamus. s.
ad ieiunius cū similib⁹. que volunt qd sic delinquētes
se purgēt ad arbitriū episcopi. Caueat tamen ep̃sco
pus qd semper inspecta qualitate persone imponat
illam penā que magis sit timenda vt predicti. s. h. po
test etiā. Et qd penitētia sit talis quā credat verisimī
liter fore implendā et non deferendā. l. dī. penitētes
Clericus etiā culpabilis in premīssis potest ad tem
pus suspendi ab officio et beneficio. xxi. dī. nūc aut.
in glo. sed videtur in fi. et notat Archi. e. ti. c. vt cō
missi. h. consilio. li. vi. Alie etiā sunt pene penitētia
les multo de quibus iura faciūt mentionē quas cau
sa breuitatis omitto. Scias tamē qd si purgādus de
fictis in purgatione qd penā seu penas sibi iniūctas
non adimpler pōt tanq̃ hereticus cōdemnari. extra
e. ti. c. excoīcam⁹. s. si quis vero ex his. z de presūp. c.
litteras. in fi. de purga. ca. c. inter sollicitudines. in fi.
Si tamen talis fuerit impeditus forte vel validudine
vel temporis austeritate vel alio iusto impedimento
excusatur. ff. de excus. tu. l. cū ipse. z. l. nō solū. s. ff.
si qd cautio. l. ij. s. ff. Si tamē pōt aliquid sibi impo

tari q: potuit p̄uenire impedimētū tūc non excusa-
 fatur. ff. si quis cau. l. ij. §. si quis cū cōcor. Et licet fue-
 rit impeditus rationabili impedimēto n̄ illi omnis
 postea peraget penitentiā sibi inflicā. q: illud prece-
 ptū cōtinet duo vcs q: agat p̄niam q: intra diē hoc

bere teneat^r Sacerdo
tes^r hō parrochiales^s
seubicarij tporales^s &
nō ppetuiⁱ i forma^k su
pradicta nō missi i ec
clesijs illis i q̄b⁹ hmoi
officia^l gerūt illa sola^m

faciat. Quid licet di
es sit transacta:
durat tñ pceptus
de pnia pagenda
ff. de arbitris, l.
celsus, de do. et 2
tu, c. cū dilecti. Cū
vero pnia in iun
ctas pferit tunc
ad tollēdum oēm
in famā orā cōs
tra eū poterit pu
blice in p dicatione
nibus pnucciari

vir boni testimonij. ex de purga. ca. c. et uarij. xv. q. vi. c. ij. q. v. ad hec. z. c. oibz. q. si purgatz tales mor- te puerus sit tunc dic q. si pnie infucte fuerit tales que possent per altos explicari cu supru tñ vt puta fabrix care ecclia vel hospitale/maritare vñ dotare virgines vt facere aliqua supruosa opera pietatis tñ si is cui ta- lia infucta erat ate ea impleta decedat heredes ipsi habebunt ea de talibus suis adimplere. et idē dicit aliqui pnia psonali que pōt palū explicari sicut est selunare et ozare. nā selunta cognatorū et ofones sās- ctōrū liberat et soluit aīas defūctorū. xvij. q. vij. ab infirmis. xij. q. iij. aīe defūctorū. Si vero pnie sint ita psonales q. nō pnt palū explicari vt audire the- ologiā vel singulis diebz audire missā: ab iurare z de testari errorē. confiteri qualibet ebdomada. tñ tales penitētie nō transeūt ad heredes imo seruāt purga- torio. Itā mortuus est indulgēdū nō indulgēdū. xvij. q. vij. c. i. Et pena debet tenere suos auctores. l. de penis. l. sanctimus. et de his que fi. a. ma. pte. capl. c. q. fuit. Et sic intelligēdū est qd legif et notaf eo. t. l. c. accusat. q. si. f. o. li. vi. Et que ibi notat Archt.

Restitutis. per ipsum qui ab initio hoc potuit concedere. Et si restitutio fiet per episcopum nō au- tem per iudicem inferiorē qui forsan talem delin- quentem suspenderit vel predicare prohibuerit. Et hoc satis sonat littera ista que dicit legitime fuerit restitutus. Et secundum istum intellectum suspensio talis siue prohibitio et penitentie infunctio potest fieri per vnū sed restitutio per alium. Et hūc dicto concor. que scrip sit supra de offi. vi. c. quoniam autem. s. prouideat. s. flocefantis.

Super quo. scz super restitutione sua.
Locū quēcuq; supple infra puiciā Laturariess.
Modo supradicto. f. vt venies in vocatiōe qua
 vocatus est ista de quibz hīc dicitur exhibeat recto
 ri vel vicario loci vbi voluerit predicare.
Teneatur. etiam licet ab eo nō petatur vt appa
 ret ex textu. s. e. in hē. nec etiam.
Sacerdotes. Secunda pars.
Parrochiales. .f. qui possit sunt ad regendas
 parrochias.
Vicarij tēporales. qui idē significāt qđ sacerdo
 tes parrochiales. Et dicitur tēporales qđ non sunt
 intitulati sed mercennarij et cōducti s; s; in ea que non
 tantur de offi. vica. c. vnico. hē. ppetuus. in cle. p. wil.
Non perpetui. qđ non intitulati.
Forma supradicta. s. nec de iure cōf. nec de p. s; s;
 legio nec de licentia episcopi speciali.
Officia huiusmodi. i. curam parrochianoꝝ tan
 qđ vicarij temporales.
Illa sola. hīc vide que disti. s. de sum. tri. .z fide
 chato. c. altissimus. p. sacerdotes.

A Simpliciter id est absq[ue] themate vel alia solē-
nitate sicut littera facit.
B Preceptis consuetis. scz in diebus dñicis post of-
fertorium solitis fieri ad populum.
C Johanne. peccan.

D Ignorantia
sacerdotū. de qua
quomodo sit tol-
lerabilis: quomō
nō dixi. s. de sum-
ma tri. z hīdeca-
tho. c. j. glo. j.
E Quam scilicet
constituitur.
F Ignorantia. scz in
scriptis.

G Ipsam. scilicet
constitutio.
H Postulat qd
dic vt dixi supra
de offi. archiep-
scop. c. ignorantia.
I Et ne. Terc-
tia pars.

K Difficulta-
tis ve alterius. q
varia potest esse i
diuerfas conditi-
ones hoim qñq[ue]
rationabiles qñq[ue]
irrationabiles et
presertim in casu
isto ex eo q cōces-
suri licentia pā-
cādī forā reddet
se difficiles i ade-
undo. eoz pñenti-
am vel alā querē-
do aliquas dñlati-
ones imaginatas.

L Ad notā. cō-
cor. de rescrip. ca.
statutū. p. l. l. vi.
vbi dicit Archi. q noxa qñq[ue] ponit pro culpa. qñq[ue]
pro crimine: qñq[ue] pro pñto: qñq[ue] pro pena. Alij dñcūt
notā. i. delictū. sic sumit hī Lard. z Jo. an. de excep.
c. pñ. p. notā. l. vi. z simile habes. rlv. dñ. c. licet. Et
sic iproprie ponit hec dictio noxa vt no. Archi. e. p.
dñ. c. pñ. q pprie noxa dñcūt ipsū corpus delinquēs.
noxa vero ipsū delictū. insti. de noxa. ac. s. noxa. In
pñ illud. Noxa delictū: delinquēs noxa vocat. Et
notat et de re. c. cōsulit. in. l. j. glo. z ibi per Hostiē. s.
noxa. Ab hīp videt q in hoc loco noxa possit exponi
pro nocumēto. Et sic pōt intelligi in. d. c. pñā cū sñ-
bus. licet aliter sumat in alijs locis qñq[ue] vt pōt appa-
rere diligētius intuenti.

M Diocesani. ex hac littera apparet q statuens
nō sensit has litteras cōcedi debere p inferiorē epō.
N Et idē. scz. licentandis ad predicandum.

O Exactione. etiam si sic licentandus gratis vo-
luerit aliquid soluere sicut alias legitur et notatur de
censibus. c. exigit. z ibi. s. a volente per Jo. an. z de
rescrip. c. statuit. s. b. exigit. per Cardl. z Arch. l. vi.
P Quoz pñterest. hoc referas quo ad examinationē
q Spectare dñoscitur. hoc referas quo ad confe-
ctionem litterarum.

R Celeriter. hūc cōcor. qd legi et notat et de loca-
to z cōdū. c. penul. z fina. Sed melius de sen. z re su-
di. c. iurgatū vbi notat Ber. z alij docto. de materia
celeritatis. z q est cōmendabilis. Et cōcor. notata p
Arch. vñj. dñ. mala consuetudo. vbi de hoc sunt mul-
te cōcor. z in. c. si. de elec. s. celeritate. l. vi. per eundē

vbi ponitur multe pñoz ad oppositiū. q nō sit aliqd
celeriter agēdū sed morose. Et habes allegatiōes p
et pñra. rxiij. dñ. c. i. per Arch. q dñcūt q sic festinādū est
ne qd iusto tardius fiat. Nā dñ debet iudez accelera-
do precipitare sententiā nec debet esse nimia morosi-
tate tardus. Luf

nie difficultatis be al-
teri⁹ tēdere videatur
ad notā: volim⁹ q or-
dinam⁹ q examinatio
personarū de qua su-
peri⁹ fit mētio ac litte-
re diocesani⁹ faciende
eiusdē⁹ sine aliquali exa-
ctiōe⁹ pecunie p ipsos
quozū⁹ interest et ad
quos spectare⁹ et per-
tinere dinoscitur cele-
riter⁹ expediāt⁹ z gra-
tis⁹ difficultate qua-
cūq[ue] remota Si quis⁹
autem hoc executum
nostrum iuris anti-
qui⁹ statutū post publi-
cationem eiusdem sci-
enter⁹ violare presum-
pserit cōtra formam⁹
in eodem descriptam⁹

xime post publicationē eiusdē. z postq[ue] venerit ad
eius noticiā. Id dñcūt vt dixi. s. de pñt. c. huius aut. s.
publicā notione. Vel dñcūt q si aliq[ui]s simplicite tenet et
sequitur qd docet z pñcat scā romana ecclia licet ex-
plicādo erret motus quadam ratiōe naturali vñz q
pater sit maior et prior q filius tñc excusabitur. ex-
tra de sum. tri. z fide catho. c. dñamus. xxiij. q. iij. dñ
est apls. Sed si simplicite et explicitē erret non excu-
satur. quia religio erga deū est quasi de iure naturali.
ff. de iusti. et iure. l. veluti. Itē si ignoret cultū qui est
publice oibus notus vere vel presumptiue. Nam se-
cundū aplm ad Corinth. xliij. In omnem terram exten-
dit sonus eozū. Et sic ignorās est in lata culpa. ff. de
verb. sig. l. cedere. s. si. z. l. lato. z. l. magis. Ideo non
excusatur maxime cum facile poterit consulere per-
tiores. ff. de bo. poss. l. in bonorum. s. q. j. notādū cum
similibus.

F Formā. que etiā in scriptura attendenda est de
cele. mñ. c. in quadā. z ibi per Ber. s. sed fleuma dñ-
xisset. Et q forma legis seruari debet facili⁹ notata
per Jo. an. in cle. s. de iure patro. s. in hībentes.
D Descriptā. s. e. s. j. Et in hac forma pñtēt plura.
Prīmū est pñcatūri personalis pñsentatio corā epō.
Secūm est ipñse examinatio. Tertū est ydoneitatis
approbatio. Quartū est ipñus ad predicādū missio
Quintū est sue missionis autētica ostēsiō. Sextū est
prius suspēsi vel phibiti a pñcatione cessatio. Sep-
timū est talis sic suspēsi correctio siue purgatio.
Octauū est sic correcti et suspēsi legitima restitū-
ss. h.

Hora va-
rie sumitur

Uersus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

tio. Non est sue restitutionis litteralis et realis ostē-
tio. Decimū est quo ad sacerdotes parrochiales pū-
tutionis. Io. peccatā que incipit Ignorantia sacer-
dotū in dicendo vera observatio.

a **T**emeritate propria. que apparet in hoc q non
servatis premis-
sis ingerit se ad p
dicandum.

b **P**redicando quomodo pub-
lice vt apparet su-
pra. e. in pri. et ibi
dixi. n. quomodo

c **R**eservamus
et sic epī dioce-
san nō possunt ta-
les etiā suos sub-
ditos absolvere:
q alias ipsos ab-
solvere possent si
non obstatet ista
reservatio. extra
de sen. excoī. c. nu-
per cū similib⁹.

d **Q**uod si huius-
modi. Quia pars
e **P**redicator.
scz formā predi-
cā nō observās.

f **C**ontempto.
vt dixi. s. in glosa
proxima.

g **E**xcommunic-
cationis sententi-
am. quam ratione nō observationis predicte forme
ipso facto incurrerat.

h **A**d istum ponderans. i. non advertens vel de ea
non curans.

i **S**ecundo. id est alia vice.

k **I**ngesserit. s. absq auctoritate superioris vt pre-
vertur.

l **P**redicando. publice.

m **D**icendo. ad partem.

n **A**sserendo. in communicatione.

o **P**ertinaciter. id est impudēter vel obdurate ir-
revocabilitē vel obstinate.

p **V**erbo. importat idem quod dixi predicādo di-
cendo. zc. Nam ex verbis detegitur intentio volun-
tatis. ff. de suppel. le. l. labeo. Et propria voluntas
in confessione monstratur. de conse. di. iij. cū parvu-
lis. z. ca. si qua mulier. xij. q. ij. his autem.

q **F**acto. quia facit et operatur exterius id qd ma-
nifestat intentionem sue voluntatis ad intra. Non ea-
nim refert an verbis vel factis quis declaret volun-
tatē suam. ff. de leg. l. de quibus. in fi. x. q. j. quē pro-
genitores. xj. q. iij. existimant. et ex factis presumit
de affectu. l. de dolo. l. doli. ff. de excep. doli. l. i. in fi.
extra de bigamis. c. nuper. xx. q. v. quod erit. z. ca.
immo plus est aliquid factis facere qz verbis ad de-
clarandum voluntatē. extra de appel. c. dilecti. z. con-
cor. extra de cōsti. c. cū accessisset. de reg. c. j. in fi. li. vi.

r **I**nnuendo. nam et leui. argumēto deusans a su-
dicto catholice religionis puniri potest vt hereticus
L. e. li. ad fi. Et vide quod dicam. i. e. c. penult. in fi.
n. innuens.

s **I**n personis prelatorū qui sunt rectores ecclesie
quo ad iudicia et statuta edenda et reddenda inter su-
os subditos. xxiij. di. legimus. x. di. chatoica.

t **P**redicta. de qua. s. s. proxi.

v **S**uperiores locorum. Ita littera facit ad hoc
q in iurisdictionibus ad alios prelatos qz episc-
pos potest cōpetere punctio eorum de quibus hīc lo-

quitur. Possunt enim esse superiores locorū quales sūt
abbates et alij exēpti qui in locis personis sibi sub-
iectis habent ex privilegio vel consuetudine quasi e-
piscopale iurisdictionē vt dixi. s. e. s. i. s. superiores
z **A**ggravetur. scilicet vt statim sequitur.

y **D**ebite. scz
eis vocatis et ad
hoc citatis et pre-
sentibus seu per
contumaciam ab-
sentibus.

z **E**t inhibeat
hic pontif forma
aggravationis.

a **I**dem. scz
active et passive.

b **D**is cōto. s. z
ea que leguntur. e-
ti. c. excoīcam⁹. s.
credentes. z. s. s. s.
quēti. Forma aut
inhibitionis fieri
debet sicut ea q
leguntur et notantur
de sen. excoī. c. sta-
tuimus. z. c. cōsti-
tutionē. li. vi.

c **S**uper hoc. s.
qd verbo z facto
pertinaciter tenu-
erint vel innuerint
sic nō posse statui
p ecclesiā i personis
prelatorū eiusdē.

d **C**onfetti. per testes vel alias probationes legit-
timas. et in hac conuictione requiritur pronuntiatio
vt dixi. s. de sy. mo. c. nulli. s. cōdictus. z debet hec p-
nūciatio esse nō. s. vt pūctetur hereticus sed vt pro-
nūcietur sic dixisse verbo actu vel fecisse. per qd satis
apparet eū sentire q ecclesia nō possit sic statuere z
sic per consequēs de heresi suspectū esse. z nisi respi-
ciat pro heretico damnandū fore.

e **R**espiciant. i. a tali opinione recedāt. Et sic ha-
bes hīc q postq aliquis pertinaciter defensauerit ali-
quē errorem vel heresim et super hoc cōdictus fuerit
potest penitere et ad unitatē ecclesie redire. Quod
dixi vt legitur et notat extra. c. c. ad abolendā. s. pre-
senti. z ibi per Berni. s. sponte recurrere.

f **A**biuraverit. Scire enim debes q oīs q est gra-
uiter suspectus de heresi volēs redire ad unitatē ecc-
lesie pōt cōpelli heresim abiurare. extra. e. ad abo-
lendā. s. present. z. c. accusatus. in pri. li. vi. Et de he-
resi suspectus qui recusat heresim abiurare nō videt
vere redire nec videt vere correct⁹. Et ideo tāqz he-
reticus est dānandus. vt pri. d. cab. abolendā. s. laic⁹
et. c. excommunicamus. s. i. qui vero. et no. per Ar-
chid. d. c. accusatus. s. orta.

g **I**n forma ecclesie. hec forma colligit ex. ca. Ego
berengar⁹ de cōse. di. li. z. ex. c. Inter sollicitudines de
pur. ca. s. m. Arch. q sic no. in. c. accusat⁹. s. abiuravit.
h **O**rdinatum. scilicet episcopū vel talem qui de
tali causa possit cognoscere.

i **D**ecretur. detegit nāq aliquis hereticus verbis
et factis vt dixi. s. e. s. facto. et glo. precedēt. Et sci-
endū q aliquis cōfetur hereticus multis modis. Ita
nāq qui male sērit vel docet de fide / de corpore xpī quis heres
de baptisinate / peccatorū confessione / matrimonio /
vel alijs sacramentis ecclesie. Et generaliter qui de
aliquo predictorū vel de articulis fidei aliter predi-
cat docet vī sērit q doceat scīa mater ecclesia dicit he-
retic⁹. et de sum. tri. z. fi. cath. ca. i. z. li. e. ad abolē-
dā. xxiij. q. j. hec est fides. Itā oīno cōfetur hereticus

Abult⁹ mo-
dis censet
dts heres-
ticus.

qui non tenet id qd docet et sequit sancta romana ecclesia. xj. di. c. fi. z. c. nolite. de sum. tri. z. fi. ca. c. j. li. vi. **U**teretur etia hereticis ois ille qui falsam opinionem de fide catholica gignit vel sequit. xxiij. q. iij. heresis. z. c. hereticus cu sequentib. **P**ot tñ inter tales quo ad nomen assignari differentia. **N**ā gñes erroze pzo prie dicit hereticus. sed sequēs erroze pōt dici credens errori. **I**tem ille qui gignit erroze. ppte dicit heresiarcha sicut ille qui pertinaciter defendit erroze. xxiij. q. iij. que alioz. **A**lto modo dicitur hereticus quicūq sacra scriptura aliter intelligit q spū sanctus flagitet z sic errat in expositione sacrescripture. xxiij. q. iij. heresis. xxiij. di. relatu. **D**icitur etia hereticus q ex contēptu romane ecclesie cōtēnt seruare ea que romana ecclesia statuit: z etia q despiciet et negligit seruare decretales quasi videat ptra clauē. xv. di. de libellis. xij. di. nulli. **H**ereticus etia est ois ille qui puerit ecclesie sacramenta. j. q. i. eos q pecunia. v. q. i. sed licet. **D**icitur etia hereticus ois q quomodocūq ab unitate catholice fidei z cōtione fidelitū diuissus est. iij. q. i. qd autē. vij. q. i. deniq. is quoz q dubitat de fide catholica pōt dici hereticus. **E**t. e. c. j. **N**ā vt dicamur fideles debemus firmiter credere et simpliciter cōfiteri. extra de sum. tri. z. fi. ca. c. firmiter. z. e. ti. c. fidelit. li. vi. **D**ubitas etia in fide est ptra fidei. **L**. de iudicio. l. celsolap. z. et illo. e. ti. c. firmitissime. vbi de hoc. **H**ereticus etia appellat q romane ecclesie priuilegiis ab ipso summo ecclesiasticū capite conat eripere. xxiij. di. c. oēs. **H**ereticus etia dicit q nō recipit neq credit id qd pōt ēat sancta quatuor euangelia. **L**. c. ti. l. quicūq. **H**ereticus etia dicit largo mō ois q precisus est ab ecclesia. **E**t sic excoīcatus ē hereticus. iij. q. i. c. ij. **E**t de hac materia no. xxiij. q. iij. illi. **S** qui vero hereticus. i. glo. vario modo. z p. Ber. d. c. firmitissime. z p. Archi. e. ti. c. ij. in prin. li. vi. **S**ed stricto modo loquēdo gñaliter potest dici q hereticus est ille qui a recto tramite et iudicio catholice fidei detectus fuerit deuiare. **L**. de hereticis. li. ij. **U**el aliter stricto mō z ppte hereticus est qui falsā de fide catholica opinionē scit z gignit. xxiij. q. iij. hereticus. **E**t de hac materia vide qd legitur de ybo. sig. c. sup quibudā. in prin. **E**t insup scias q hereticus est q male sentit in nouis z falsis opinionibus ptra doctrinā ecclesie licet nō sint cōtra articulos fidei. no. extra de ysuris. c. j. in glo. nō solum per Ioan. an. in de m.

extur phereticis a scif maticis ab oib repu tē ad oēm iuris effectū: heresilq z scisma

tis penas i iure exp laticurrat ipofacto z plerti bt bōa eozū ipo iure cēseant z fuscatas

eos deserere. xxiij. q. i. si fideles. **E**t cū eis dissoluit cōiugalit seruius et pōt fieri separatio a thoro. xxiij. q. i. c. yxor. z c. ydolaria. et habet eē d diuor. c. qto. z. c. ex litte

ris. **E**t si talis hereticus post lapsum redierit ad unitatem ecclesie tñ si nō erāt separati iudicio ecclesie alter cōiux tenet oīno redire ad altū. **S**i vero erāt per sententia separati tñ erit in electioe illius q remāsit in fide de an vellet redire ad cōiugē vel religionē intrare: q nō posset in seculo pmanere nec altū recipere vtiēte illo qui est modo cōuersus sic ipse dicatur per penitentia esse sanatus. xxiij. q. qd aut. **E**t ita debet intelligi qd de diuor. c. de illa. z. c. qto. de cōuer. cōiug. c. fi. **I**tem heretici sunt infames z intestabiles actiue et passiue. **I**tem nō possunt creari iudices vel tabelliones rectores ciuitatū vel locorū. **I**tem oēs actus legitimi eis interdiciuntur a iure nec possunt aliqui bñficiū ecclesiasticū obtinere. **I**tem si tales decidāt nō sunt sepeliendi in sepultura ecclesiastica put premissa probatur. **E**t. e. c. c. excoīcamus. s. credentes. z. e. ti. c. ij. li. vi. **L**. e. ti. l. mantecos. **L**. de apostatis. l. ij. cōfiscari etiam debet oia bona eozū. vt. j. sequitur. **Q**uod dicit. j. e. c. c. confiscata. **D**e iure etia ciuili imponitur certe pene fm antiqua iura sicut p. z. **L**. e. l. quicūq. in fine. **S**ed hodie indistincte illi qui per iudicē ecclesiasticū sunt dñati de heresi quales sunt pñaces z relapsi qui nō petūt misericordiā ante sententiā: sunt dñati ad mortē per seculares potestates z per eos debet cōburi seu igne cremari vt p. z. in quadā cōstitutione Frederici que incipit. vt cōmissi. s. **I**tem mortis. **E**t in alia cōstitutione ipsius que incipit. in consuetudine. s. contra tales: que sunt seruāde vt patet. e. ti. vt inquisitionis. in prin. li. vi. z. c. fi. c. li. qd aut sit pena scismatizor no. p. **D**ost. in sum. de scismaticis. s. qua pena. **E**t ipso facto. requiritur tamē sententiā declaratoria. vt p. z. e. ti. ca. cū fm leges. li. vi. **D**e penis autē penitentia libus que nō dñantur sed tantū inspectis imponi solent ab homine dixi. s. e. s. j. p. purgauerit. **P**refertim. l. maxime. de cōfec. p. z. e. ti. c. i. solli. p. p. z. e. ti. c. i. per Archi. li. vi.

Artic. i. post declarationē nam ante declarationē si paratus sit corrigi licet erret nō est dicendus hereticus. xxiij. q. i. hoc est per Joā. z. c. que dignior. in glo. z. q. iij. dixit in glo.

Scismaticis. quia volūtate diuident se ab ecclesia z vide qd dixi. s. de magistris. c. j. s. scismaticum.

Iuris effectū. vt scz eis nō faueat neq credatur nec receptetur nec defendantur ab aliquib. et ptra eos tam per iudices ecclesiasticos q seculares ad ipsozū eliminationē destructionē z punctionē pcedatur secundum id qd in legibus sacris cōtinetur canonicis: et ad effectum vt incurrant penā heresim ipso facto vt sequitur statim.

Penas in iure expressas. **H**ic loquitur de pena rā heresis q scismatis. **U**nde quo ad penas heresis habes. scire q in iure reperitur multe pene que hereticis ipso iure infinguntur. **S**ic enim heretici ipso iure excoīc. extra. e. c. ad abolendā. in prin. et. c. excoīcamus. s. credentes. **E**t hoc siue sunt manifesti siue occultī. e. ti. ca. j. circa finem. in glo. **H**ic patet per

ris. **E**t si talis hereticus post lapsum redierit ad unitatem ecclesie tñ si nō erāt separati iudicio ecclesie alter cōiux tenet oīno redire ad altū. **S**i vero erāt per sententia separati tñ erit in electioe illius q remāsit in fide de an vellet redire ad cōiugē vel religionē intrare: q nō posset in seculo pmanere nec altū recipere vtiēte illo qui est modo cōuersus sic ipse dicatur per penitentia esse sanatus. xxiij. q. qd aut. **E**t ita debet intelligi qd de diuor. c. de illa. z. c. qto. de cōuer. cōiug. c. fi. **I**tem heretici sunt infames z intestabiles actiue et passiue. **I**tem nō possunt creari iudices vel tabelliones rectores ciuitatū vel locorū. **I**tem oēs actus legitimi eis interdiciuntur a iure nec possunt aliqui bñficiū ecclesiasticū obtinere. **I**tem si tales decidāt nō sunt sepeliendi in sepultura ecclesiastica put premissa probatur. **E**t. e. c. c. excoīcamus. s. credentes. z. e. ti. c. ij. li. vi. **L**. e. ti. l. mantecos. **L**. de apostatis. l. ij. cōfiscari etiam debet oia bona eozū. vt. j. sequitur. **Q**uod dicit. j. e. c. c. confiscata. **D**e iure etia ciuili imponitur certe pene fm antiqua iura sicut p. z. **L**. e. l. quicūq. in fine. **S**ed hodie indistincte illi qui per iudicē ecclesiasticū sunt dñati de heresi quales sunt pñaces z relapsi qui nō petūt misericordiā ante sententiā: sunt dñati ad mortē per seculares potestates z per eos debet cōburi seu igne cremari vt p. z. in quadā cōstitutione Frederici que incipit. vt cōmissi. s. **I**tem mortis. **E**t in alia cōstitutione ipsius que incipit. in consuetudine. s. contra tales: que sunt seruāde vt patet. e. ti. vt inquisitionis. in prin. li. vi. z. c. fi. c. li. qd aut sit pena scismatizor no. p. **D**ost. in sum. de scismaticis. s. qua pena. **E**t ipso facto. requiritur tamē sententiā declaratoria. vt p. z. e. ti. ca. cū fm leges. li. vi. **D**e penis autē penitentia libus que nō dñantur sed tantū inspectis imponi solent ab homine dixi. s. e. s. j. p. purgauerit. **P**refertim. l. maxime. de cōfec. p. z. e. ti. c. i. solli. p. p. z. e. ti. c. i. per Archi. li. vi.

De hereticis infidelibus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

stionis. s. prohibemus. et dicto. c. cum fin leges. li. vi. Et hec pena veditur sibi locum solūmodo in illis in quos cōstat esse hereticos vel qui de heresi sunt dā nati. c. ti. c. ad obolendam. de verb. sig. c. super quibusdam. et c. ti. c. accusatus. s. porro. li. vi.

Propter heresim vi ri vxo: do rem non p dit.

Quorū inter est interest enim vxo:is vt habeat dotē quā nō per det nū scēter cū heretico contra sisset. eo. ti. decre uit. li. vi. Si tñ ip sa mulier ppter heresim suā dāna retur pene amitt

teret dotē et cōficaret dos ipsius. ff. de bo. dā. l. quā doqz legib. Filij vero s; iura canonica interessē habēneqz possunt in talibz bonis succedere vt paret. c. ti. c. vergētis. et c. ti. cū fin leges. li. vi. et est exps sum in quadā constitutiōe Frederici que incipit Bazaros. et in alia que incipit Cōmissi et sunt approba te. c. ti. c. vt inquisitionis. li. vi. Fallit tñ in duobz ca sibus. Primus est qñ filij sponte reuelāt heresim pa tris. L. ad. l. iul. ma. l. quisquis. Et habet in dicta cō stitutiōe Frederici que incipit cōmissi. s. ceteri. s. nec quidē. Secundus est qñ filij tāto tpe possederūt bona qz prescripserūt cōcurrentibz his que habētur e. ti. c. f. li. vi. Et nota qñ iuder ecclesiasticus viderit bo na hereticis fore publicā da faciet ipsa annotari et de scribi et demū cogat scientes ad ipsa iudicāda. L. de bo. pscript. l. si quis de iure deli. l. sancim. s. licentia. et de his qui ad ec. cōsu. l. presēt. s. scubi. cū similibz.

Ad quos v sus bona hereticorū debeāt ap plicari.

Occupetur. hec occupatio primo de iure cano nico debet fieri per ipsum iudicē ecclesiasticū et non secularē nisi quatenus per iudicē ecclesiasticū fuerit requisitū. c. ti. c. vt inquisitionis. s. phibemus. et c. cū fin. s. li. vi. qd dicit vt. i. c. p. x. i. s. occupetur. Et as tñ q olim per Yuno. i. i. fuit ordinatū in quadā cō stitutiōe que incipit Statuimus q bona talia debe rēt diuidi in tres partes sic qd vna pars daretur po testati scilicet et ei officialibz qui facerēt executionē cōtra tales sup hmoi bonis dānares. Tertia vero pars re maneret ipsi iudici ad sustentāda onera incūbetta of ficio suo. Sed hodie in Anglia talia bona p statutu reglū applicātur integraliter ad vsus regios. De v no tñ pōt hīc dubitari si aliquis stetit in heresi p mul tos annos. verbis g. a. annos et postqz cognitum est ipsum fuisse hereticū interim alienauit plura bona et multas inist obligatiōes. Quidō talis viues v post mortē dānatur de heresi et detegitur retro fuisse he reticus. per tantū tps nūquid alienata illa reuocabū tur et iudicabūtur ille obligatiōes nō tenuisse sup bo nis suis. Dic q in hoc crimine bono obligatio nō tenuit et alienata possunt per iudicē in ea parte pce dentē a possessoribus reuocari. rō est qz a die cōmissi criminis siue a die quo incidit in heresim bona eius fuerūt ipso iure cōfiscata et delata in fiscū et extunc fuit sibi administratio eorū dē a iure interdicta. Un de alienatio et obligatio nō tenuit. Idē videmus in crimine lese maiestatis. L. ad. l. iul. ma. l. quisqz. s. emā cipatio. et s. donationes. et l. final. Scias tñ q incor poratio in fiscū fieri debet post sententiā iudicis per quā dānat talē de heresi et declarat bona sua confis cata fuisse. ff. de iure fisci. l. imperator noster. et talis incorporatio fiet per iudicē ecclesiasticū v per iudicē secularē si ad hoc p iudicē ecclesiasticū fuerit reqsi tus et nō aliter vt predicti. Ad hoc faciūt que dixi. s. de bona. c. cordis dolore. s. j. s. rex. et hec que dixi sūt omnino vera in his qui acquisierūt dictas restitudo lucratiuos: sed si eas acquisierūt titulo emptiōis et sic

nō titulo lucratiuo tūc dicit Archi. b. c. cū secundū le ges. indistincte qz his a quibus bona huiusmodi re uocantur nō debet restitui pccisū. Tu tamen dī ca aut pccisū seu aliud loco pccisū extat. aut est con sumptum. Si est consumptū non restituetur et sic po test saluari dictū

pte legitimes moniti nō destiterit ifra mēsem sup hoc cōuicti simili pena in omnibz per cellantur. Preterea

Archi. Si nō est consumptū: tunc bone fidei empto ri restituetur et nō alij. ff. de his que in frau. cre. si de bi tor. z. l. sequēt. Sic notat Dy. in dicta. l. si debitor Et pcor. ibi Bar.

qui dicit. aut pccisū est cōuersum in vtilitatem cre ditoris et debet restitui per inquisitorē heretici pra uitatis qui reuocat bona sic alienata. Ratio est ne ha beat bona et etiam pccisū. Si vero nō sit conuer sum in vtilitatem creditoris tūc non debet restitui. ar. dicta. l. debitor. z. l. ex his. z. l. emptor. cū ibi nota tis. ff. de rei ven.

Fautores. de quorum pena dixi. s. de magi. c. pe riculosa. glo. vltima.

Receptatores. hi sunt qui scienter hereticos sus cipunt in domibus suis et eos occultant vt sic eua dant manus iudicis. ff. de recep. l. j. et l. de offi. pccis. l. congruit. L. de his qui latro. oc. per totum. Et suf ficit si semel recipiat. ff. de adul. l. maritus. s. quesitū Et facit ad hoc. cap. scilicet. in princ. de pccis. li. vi. Si tamen receptus fuerit consanguineus recipien tis minor erit pena vt dicam. i. glo. p. x. i. et de his re ceptatoribus vide nota. per Archi. eo. ti. c. i. s. rece ptatores. li. vi.

Defensores. hi dicuntur duobus modis. Uno modo cum quis publice defendit hereticos. et talis dicitur hereticus manifestus. extra de verb. sig. c. su per quibusdam. Item hereticus archi. x. i. i. q. i. i. q. i. a. liozum. Alio modo dicitur defensor is qui non defen dit errorem sed personam erratis ne forte veniat ad manus iudicis et hoc prestando sibi auxilium forsā tenendo volentes hereticum capere vel eius captio nem per objectionem susceptoris impediendo. Idē per coadunationem gentium vel vicine vel etiam cū solis clamoribus vel similia faciendo. ff. ad fill. l. j. excusator. z. l. cum dñs. et talis dicitur defensor here ticus. x. i. q. v. Si quis cuiuslibet. et c. si forte. Primus horum qui est defensor heresis damnatur vt hereti cus. vt dicto. ca. super quibusdā. Secundus vero qui est tantum defensor persone non est damnandus vt hereticus sed et tanqz de heresi suspecto est purga tio indicenda secundū Archi. qui de hac materia no tat. eo. ti. c. i. s. defensores. li. vi. Scias tamē q si ta lis defensus fuerit p sanguine defendētis licet excu set a tāto nō tñ a toto sed mēse punit. ff. de recep. l. si. Nam quedam ratione sanguinis tolerātur aliquā do. vt. d. l. si. z. ff. de susce. tu. l. si tutor. et ibi notatur.

Superiores. scz iudices competentes.

Legitime moniti. secundū formam. c. constitus tionem. de sen. exco. li. vi.

Super hoc. scilicet q post dictū mēsem eos re ceperint defenderint vel eorū fautores extiterint.

Simili pena. scz sicut heretici.

Per cellantur. ratio huius potest esse quia mo nito partis constituit quem contumacem vt incurrat penam legis vt notat Johan. an. de deci. ca. i. in glo. sa. cōcor. in clm. Unde multo fortius hoc erit in mo nitione iudicis: quia monito iudicis facit quem esse in dolo si faciat cōtra monitionē. ff. de edendo. l. que dam. s. his autem. cum.

Preterea. Quinta pars.

h. pb

a Clerus. i. congregatio siue multitudo clericorum.
b Populus. cuius appellatione non continetur clericus de sen. excō. c. si sent. nec econtra. Et dicitur populus a poplis quod est ciuitas et est populus humane multitudinis ceruaturs consensu et cordis communione societas.

Uel dicitur populus collectio tantum nobilium quam ignobilium. In istis de iure naturali. s. plebs dicitur. sed plebs est tantum collectio ignobilium ut ibi patet. Et dicitur a pluralitate quia plures sunt ignobiles quam nobiles. Uel dicitur a pleoples quia plebs replet. Vulgus est passim inhabitans multitudo a volendo quia quisque facit quod vult secundum Ianuenem.

c Locis. qui potest prehendere parrochianos plurimum parrochiarum sicut patet in ciuitatibus burgis et aliis locis ubi de diuersis parrochiis populi ad sermonem congregatur in unum locum. vel potest dicere loci etiam ubi non est aliqua parrochia verbi gratia in monasterio vel collegio non habente suas parrochiales.

d Auscultans. vt puta plateis/viciis/campis/domibus priuatis siue hortiis.

e Predicandum. scilicet publice. vnde in priuata doctrina quoniam fit per modum predicationis admittentes non incurrunt penam inferius limitatam.

f Amittat. Supra imposuit penam ingerenti se ad predicandum scilicet in. s. si quis autem. Adhuc in hoc. s. imponit talem penam se ad predicandum ingerenti ad mittentibus siue recipientibus.

g Fides. id est probatio.

h Alioquin. verbi.

i Autem. locus siue sit ecclesia siue cimiterium siue locus alius. Sed hic est aduertendum quod intelligendum de loco alio ab ecclesia siue cimiterio vel alio loco sacro vt puta platea/vico prato/campo/fundo aut domo. vt scilicet talis locus dicatur interdictus modica foret pena et quodammodo inutilis et derisoria. Et si deo in tali casu intelligere debes locum. Id est burgum oppidum/castrum/vicum/municipium/villam villatam siue parrochia vt sic appellatione loci contineatur homines tales loci inhabitantes de sen. excō. c. si sententia li. vi. et ibi notandum. Et tunc quo ad eos dicitur interdictum generale. extra de ver. sig. c. cum in partibus. Ratio predictorum potest esse: quia pena a iure imposita debet intelligi vt locum habeat.

k Ipso facto. sic ergo hic habes unum casum in quo ipso iure locus aliquis est interdictus. Alius casus est de censibus. c. q. li. vi. et in cle. e. ti. presenti. Item in casu capituli prius de usuris. li. vi. Item in casu capituli et si pignorationes de iurisd. li. vi. et c. ubi periculum. de elec. li. vi. scilicet ciuitas. Et in casu capituli felici de penis li. vi. et in casu capituli. Si quis suadeat. de pe. in cle. m.

l Interdictum. cuius effectus est suspensio diuini officii exceptis certis casibus. Item prohibito ministri rationis sacramentorum exceptis quibusdam sacra-

mentis prout patet de sen. excō. c. q. lina. ubi de hoc per Johan. an. p. sacramentis. li. vi. m. Interdictus. scilicet ille locus. n. Admittentes. siue clerici siue laici. o. Permittentes. quod facere videtur eo ipso quod

facto subiaceat ecclesiastico interdictum. Sicque maneat interdictum quo usque ipsi sic admittentes seu predicare permittentes se congrue emendauerint et per diocesanos seu alios superiores ipsi interdictum obtineant de bita forma iuris relationis. Insuper sicut bonus prefamilias triticum dispigit in terram ad hoc dispositum vt fructum plerumque afferat volumus et

tali non resistunt quia error cui non resistitur approbatur. lxxiiij. di. error. Et qui alius ab errore non reuocat seipsum errare demonstrat. extra eo. ti. c. si. p. Emendaauerint. submittendo se iudicio et correctioni ecclesie satisfactione premissa. vt dicitur. i. super. s. iur. forma q. Superiores. ad que pertinet. r. Iuris forma pro huius puncti declaratione scilicet as quod ubi certa persona interdictum propter suam contumaciam debet ante relaxationem prestare cautionem

de stando iuri. extra de ver. sig. ca. ex parte. i. Et si aliam cautionem prestare non poterit furet quod parerit mandatis ecclesie. de sen. excō. venerabili. Eodem modo tollitur si propter dubiam offensam latum sit in aliquem interdictum. Sed si propter manifestam offensam vel culpam singularis persona fuerit interdicta absolutio siue relaxatione procedere debet satisfactio vt in predicto ca. ex parte. Si autem satisfacere non potest prestat idoneam cautionem de satisfactione vel iuratoriis si aliam prestare non potest. c. de episc. et clerici. autem. generaliter. de sen. excō. ca. vlt. s. illis etiam. li. vi. Et idem per omnia intelligas si interdictum fuerit promulgatum in ecclesia singulari: quod bene potest fieri propter culpam persone vel personarum eiusdem ecclesie vt hic. Sed in interdicto generali loci vel vniuersitatis siue populi siue communis non reperitur certa forma sed tale interdictum dicitur reuocari. quod me. causa. cap. vlt. c. li. vi. vel relaxari. de sen. excō. ca. presenti. eo. li. vi. Illorum tamen qui fuerunt culpabiles ante huiusmodi relaxationem vel reuocationem debet exigi satisfactio siue cautio iuxta ordinem super dictum. ar. dicti. s. illis etiam. Unde si in interdicto loci populi vel communis aliqui velint satisfacere: aliqui non sufficit quod illi satisfaciunt propter quos vel quorum culpam interdictum fuerit principaliter latum. Absurdum enim esset quod ab illo requireret satisfactio qui in nulla fuit culpa. extra de consti. ca. ij. c. cōcor. Et sic si est generale interdictum loci vel vniuersitatis vel communis de iure singularis persona non debet absolui vel contra ipsam non debet interdictum specialiter relaxari. Sic nota. per Joh. h. Caldizini in tractatu suo de interdictis in ultimo membro quod incipit ad septimum.

s Relaxari. ista dictio probat hoc quod dixi in glossa precedenti scilicet quod debet fieri absolutio quo ad personam singularem ubi interdictum est loci generale. **t** Insuper. Septima pars. **v** Triticum. i. frumentum. **x** Ad hoc. ad nutrimentum tritici.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A Verbi dei. quod privilegium est in multis. extra de regu. c. quod de timore vbi de hoc per docto. Et hec privilegia recitantur extra hoc eo. ff. si. per hostien. in summa.

Superius. scilicet hoc. c. 51.

Materia subiecta. i. cōditio nē materie subiecte. vt. j. sequitur. Et sic hic ponit materia nō ex q̄a lq̄d sit vt cultell⁹ ex ferro ⁊ calibe. nec i qua aliquid sit sicut i corpore sit vel in eis color. sed circa quāscūq̄ circa conditiones eoꝝ quib⁹ p̄dicat⁹

Honeste se habeat. in hac honestate quorū sūt attendenda. i. tēpus/locus/qualitas/audientia/et modus dicendū. Tēpus attendi debet vt. i. non semp loquatur dē tēporibus opoz tūis. si nāq̄ semper plueret terra non germinaret. Unde contra tales dicitur in leuitico. Qui quis sū p̄ seminis patif. immundus erit. xliij. di. sit rector. s. vnde bene. Locus etiā attendēdus est: q̄ p̄dicatio d̄z fieri i eclesia vel in aliquo loco publico et honesto nō autē in priuatis domib⁹ ne ex hoc nascat suspitio heresis. xxij. di. si quis. Hō tñ nego qui in aliqua verba bona p̄t dicit in alijs locis in modū simplicis exhortatiois i. nō i modū p̄dicatiois. et. c. c. Lij. ex iusto. circa pri. Qualitas etiā audientū attendi d̄z vt. j. di. in teztu et etiā qualitas docēdoꝝ. Sapientib⁹ nāq̄ ⁊ d̄z quis pōt p̄dicator alta ⁊ p̄fida p̄dicare: simplicib⁹ vero ⁊ nō capacib⁹ pauca. plana ⁊ vtilia. De primo ad Corinth. ii. Sapientia loq̄mur iter p̄fectos De scdo ibi. Ac dedi vobis potū nō escā. xxij. q. li. qd̄ scripsi xliij. di. c. vlt. i. pri. viij. q. j. opz. Grammatica nō aut i ois fabulas p̄dicare nō d̄z. lxxvij. di. cū multa. Itē hereticis secreta fidei nō sūt dicēda nisi forte signa xp̄sta apparet q̄ vellēt corrigi tūc cū magna cautela. xliij. di. In mā datis. Et si cōtra hāc formā aliquid docuerit h̄z locū qd̄ d̄z. xliij. di. pariter. Si nō h̄m hāc formā docuerit i. audietes nō corrigā mūde erūt man⁹ eius. a sāguie subditoz. Actū. xx. xliij. di. ephesijs. Et nō. per Archi. xliij. di. debent. versus si. e. Semē. i. p̄bū dei qd̄ p̄parat semini multis de causis. Primo q̄ sicut semē est p̄ncipiū in naturalib⁹: sic verbi dei est p̄ncipiū in moralibus. Vt illud fides ex auditu: audit⁹ aut per p̄bū xp̄i. Ad romanos iij. q̄ sicut semē q̄ sp̄rgit primo manu sumitur ⁊ postea sp̄rgit. Sic qui fructuose p̄dicat primo facit et postea docet. Actū. i. Lepit iesus facere ⁊ docere et Mathi. v. Qui autē fecerit ⁊ docuerit. Tertio quia sicut semē in terra culta et rigata fructificat: sic

mandam⁹ vt predicator verbi dei veniēs iuxta formā superi⁹ b̄ annotatā i predicando clero seu pplo scd⁹ materiā subiectā honeste se habeat sp̄rgendo semē scdm cōuentiētiā subiecti⁹ auditoꝝ clero⁹ p̄fert⁹ b̄ p̄dicat⁹ de vicij⁹ pullulātib⁹ iter eos. et laicis de p̄ctis inter eos cōterbitatis nō ecōtra Alioquin⁹ sic p̄dicat⁹ scdm qualitātē delicti p̄ loci ordinariū canonicē ⁊ accit⁹ puniat⁹.

Idem in dicto cōcilio Oxoniē.

Predicator de sacramentis nichil aut

verbi dei in anima que illud recipit et tenet efficaciter. Anima enim colitur per penitentiā et bonā operationē. rigatur per gratie infusionem. Actū. xxiij. Verbi autem domini crescebat ⁊ multiplicabatur Et ysa. lv. Quomodo descendit imber ⁊ nix de celo

preter aut cōtra ecclie determinationē p̄dicet: nec ab ecclia definita in dubiū reuocet. Cōtra faciēs excōicetur nō absoluēdus donec heresim abiurauerit: et si in eandē reprobatur bona eius fisco deputet⁹: et penitētiā iure statuta puniat⁹.

Item q̄a turpis est pars q̄ nō cōuenit suo toto. Decernim⁹ ⁊ ordinamus vt nullus p̄dicator vbi dei aut alia quis per sona de sacramento altaris matrimonio ⁊ peccatoꝝ confessio ne⁹ alio quocūq̄ sacramento ecclie seu fidei

et illic ultra non reuertitur sed inebriat terrā ⁊ infundit eā et germinare eam facit sic erit verbi meum quod egredietur de ore meo. Quarto. quia sicut semē est materia refectionis corporalis: sic vbi dei refectionis spiritualis. Deuter. x. iij. Non in solo pane viuit homo. ⁊c. Quinto quia sicut semen in diuersas terrā sp̄rgitur: sic verbum dei p̄dicatur bonis et malis.

Subiecti auditori. vt dixi. s. honeste habeat. predicator enim similatur sagittario qui ratione trahere debet arcum vt percussat signat quod sagittat. Aliter itaq̄ est p̄dicandū clericis aliter laicis. vñ q̄ clericis p̄dicat de vicij⁹ laicorum ⁊ laicis de vicij⁹ clericorum nō

peccat signū qd̄ est peccatū. s. cū debet et peccare fecit percutit hominem ⁊ p̄pterea p̄dicandū vt sequitur.

Clero. declarat quod p̄dicat.

Preterit. i. tantum. sic stat de senten. excōicatio. c. inter alia. vbi de hoc. s. preterit.

Inter eos. clericos et de vicij⁹ concernentibus clericos et etiam vicij⁹ concernentibus laicos potes videre notata per hostien. in summa. de pe: ⁊ remissio. s. que interrogationes. in fi.

Alioquin. vers.

Sic p̄dicans. i. clericis vicia laicorum ⁊ econtra in Canonice. i. h̄m exigentiam canonum.

Puniat⁹. extra ordinarie. ff. de iure deli. l. j. extra de offi. del. c. de causis.

Item quia. h̄c constitutio est eiusdem cui⁹ ⁊ d̄lissio

precedens. Et habet quattuor dicta. In primo ponit statutum. In secundo ibi. Quis autem. adscit penam. In tertio ibi. Quod si. aggravat penam in casu. In quarto ibi. Penitentiam. limitat penitentiam delinquentis.

Suo toto. viij. di. cōtra. de spon. duoz. c. tua.

Sacramento altaris. de quo dixi. s. de sum. tri. ⁊ fi. cath. c. altissimus

Matrimonio. qd̄ quare sic vocat potius q̄ patri moni notat extra de cōuer. in fi. c. i. per Bern.

Confessione. de qua plenius tractabitur. j. de pe. et re. per totum.

Fidel articulo. de quibus dixi. s. de sum. tri. ⁊ fi. cath. c. i. per totum.

a Doceat. in publico vel privato.
b Predicet. in publico.
c Obseruet. in sensu moribus suis.
d Matrem ecclesiam. scilicet romanam vniuersa
 liter vel allicus prouincie particulariter.
e Discussum.
 cōcor. s. de magi
 stris. c. j. s. cōtra
 determinata.
f Per ecclesiam.
 etia alicui prouin
 cie particularem
 respectu ecclesie
 vniuersalis. vt pa
 tet. j. eo. s. fin. 2. j.
 eo. titu. c. proxi.
g Scandalosa.
 id est detractoria
 vituperantia vel
 blasphemica q̄ pos
 sent alijs fore cau
 sa ruine.
h Eade. scilicet
 sacramento.
i Sciēter. i. vo
 luntarie et ex ppo
 sito. Nam si ex lu
 brico lingue v̄l p
 calorem iracūdie
 siue ex loco aliq̄s pferat verba heretica nō est dama
 nandus. ff. ad. l. iul. ma. l. famos. l. si q̄s in pa. mat. l.
 j. xliij. q. ij. q̄ ait. Et dicit Canon cōsiderāda sunt que
 ex mēte nō que ex ore pcedunt. xliij. q. ij. Deus q̄
 de sen. excō. c. ciuilitate. Unde furiosus v̄l nō sane
 mētis talia proferēs nō esset puniendus. e. tit. c. si. l. i. v̄l
 extra de suc. ab intest. c. si. Et idē dīcas de ebrio. Nam
 ebrius dī alienat a mēte. et de vi. 2. ho. cle. c. a cra
 pula. Et cōcor. ff. de penis. l. respiciēdū. s. delinquit.
 de re mil. l. omne delictū. s. q̄d perinde. Et dicit La
 non q̄ nō debem⁹ respicere verba sed mēte. xliij. q.
 iij. inter p̄ba. Et vere ebri⁹ nō est sane mētis: et ideo
 nō dicit mereri. xv. q. i. Sane. xliij. q. iij. Quisquis
 potest tñ aliquāter contrigi ppter pcedentē cul
 pam nīmie potationis. de rel. et vene. sanctorum. c. j.
k Sectam. sic dīctaz q̄ sit quasi sectio vel diuisio.
 eo. titu. c. accusatus. ver. secta. per Arch. lib. vi.
l Speciem heresis. cuius species. lxxv. iij. nume
 rantur. xliij. q. iij. c. quidam.

articulo aliud doceat
 p̄dicet aut obseruet q̄
 q̄d p sanctas matrē ec
 clesiam reperitur discul
 sum. Nec stat in du
 biū q̄d p eccliam termi
 natum fuerit aut deci
 sum: nec dība scandalo
 sa circa eadē sciēter
 pferat publice v̄l occul
 te: neq̄ sectam aut spe
 ciem heresis quācumq̄
 p̄dicet doceat vel obser

ratus et p cōsequēs p̄tinax sū ea que scripsi. s. e. s. q̄d
 si huiusmodi. s. p̄tinax. et ppter ea merito incidit
 in penā excōicationis que est medicamētum anime.
 de sentē. excō. c. l. i. v̄l. Et q̄ talis cōsensus cōsistens
 in mente sufficiat vt incidat in hanc penā facit not.

uet cōtra sanā doctrinā
 ecclesie. Qui autē con
 trariū post publicatio
 nem p̄sentius sciēter
 et pertinaciter attēpta
 re p̄sumpserit excōi
 cationis sententiā ipso
 facto incurrata qua ex
 cepto mortis articulo
 minime absoluator ni
 si abiuratione p̄mis
 sa de heresi generali
 ter vel simpliciter in

p Jo. in cle. eo. ti
 tulo sup. s. incur
 rant. vbi allegat
 multas cōcor. q̄d
 cōstitutio ecclesie
 ligat crīmen oīno
 occultū ad penas
 suspēisionis et ex
 cōmunicationis.
 Si igit cōsentēs
 rei prohibite sola
 mēte delinquat et
 puniendus sit: mul
 to magis si erro
 rez mētis sue offē
 dat p p̄ba v̄l actū
 extrīnsecum. In
 hoc etiā casu rem
 prohibita attem
 ptare reddit eum
 culpabilē qui hoc
 attēptat etiā si ef
 fecit nō fuerit se
 cut⁹. Solet nāq̄

dici q̄d ad incurrēdū penam que ipso iure infligitur
 vt hic sufficit q̄ lex nō requirat perfectionē delicti s̄
 solam attēptationē. ff. de postula. l. s. remouet. Ses
 cus si lex requirat nō solū attēptationes sed effectū.
 ff. de his qui no. in fa. l. qui opas. Et not. p. Thy. l. de
 epi. et cle. l. si quis nō dīca. s. declino. circa hoc v̄l q̄d
 dicit hic attēptare potesitelligere etiā si semel hoc
 tantum fecerit. Et iste intellect⁹ probatur ex littera
 que sequit. j. s. proxi. l. i. q̄ secūdo et c. Et eo ipso talis
 dīctur p̄tinax quod sciēter facit contra determi
 nationem vel p̄ceptum ecclesie.

q Mortis articulo. qui semper excipit sū ea que
 notantur extra de offi. ordi. c. pastoralis. s. p̄terq̄
 in morte. per Bern.

r Abiuratione p̄missa. talis nāq̄ vehemēter su
 spect⁹ est de heresi. Et ideo cōpellit p̄t heresim ab
 iurare in genere vel in specie vt sequit. Et concor. et
 eo. c. ad abolendā. vt dixi. s. eo. titu. c. s. q̄d si huius
 modi. ver. abiurauerint. Et hūc dicto concor. q̄d le
 gatur eo. titu. c. vlt. in fi. in clemen.

s Generaliter. vt puta q̄ ab iuret oēm heresim.
t Simpliciter. s. q̄ indiffinitē ad iurādō heresim.
 Et si habes eo. tit. c. accusatus. s. et vero. l. i. v̄l. Sed
 si abiuraret aliq̄s vñ articulū heresē in quem incidit
 licet postea laberet in alio nō esset relapsus. sic not.
 Jo. an. d. c. accusatus. s. simpliciter. qui etiā dicit q̄d
 infamat⁹ de vno articulo nō tenet de oib⁹ se purga
 re. Et sic notat Jo. an. de cōse. d. si. Ego herēgari⁹.
 glo. j. Et dicit Jo. an. se putare q̄d lra in. d. c. accusa
 tus. s. eum nō hoc innuat. Dicit tñ q̄ si hoc faciat be
 ne valet et habebit locum postea pena relapsus. S̄
 p̄dicte opīnioni Jo. an. cōtradict Arch. d. c. accu
 satus. s. gñaliter. qui tenet q̄ abiurās tñ vñ specē
 heresis postea incidēs in alias habebit p̄o relapso.
 Lulus rōnes sibi videre poteris. Sed p̄o opīnioni
 Jo. an. facit q̄ textus in. c. ad abolendā. qui imponit
 relapsi penā loquū de his qui relabunt in heresim
 abiurāt. si igit vñcū articulū abiurauit et postea cō
 mittit in aliu non dicit relapsus in heresim in genere
 igit nō habebit locū pena relapsorū que imponit tā
 tum relapsi in abiurātā heresi cū iura penalia sint
 restringenda et nō extēdenda. de elect. c. statuti. l. i. v̄l.
 Sed i p̄m facit glo. Jo. an. d. c. accusat⁹. s. iudicari.

ff. v.

Heresis
 lxxv. iij.
 species.

vbi apparet qd ille qd abfurat heresim etiā i vna spē
cie videt etiā abfurare alias spē cū habeat inter se
cōnecitatē. Igit relaps⁹ i aliā poſtea dī: relaps⁹ etiā
in abfuratā z sic p̄ns videt puniendus. z hāc p̄tez te
net Dñſcus de ſectō Semitiano. d. c. accuſat⁹. §. eum

no. Accoſitāt bz
cū rōnes q̄s aliat
tbi Jo. an. in no.
Primo vcz q̄ ver
ba text⁹ i. d. c. ac
cuſat⁹. debēt ali
qd opari: q̄ text⁹
tbi loquiſſe de abtu
rāte gñalr. Et ad
intellectū ſuūa z
rio ſenſu dicit qd
talſ ſenſ⁹ nō eſt
ſumēdus: q̄ ſpālī

ter abfurat⁹ ppter pneritatē videt oēm heresim ab
furare. Et ſic talſ in effectu dī: heresim gñalr abtu
rare lz quo ad p̄ba ſpālīter abfurat. Quōq̄ nāq̄ in
duciſſe effect⁹ pter ſonū x̄porū ad aliud q̄ p̄ba ſonēt.
de deſpōſ. i. p. u. c. j. li. vi. Nec obſtat qd dī: ſurib⁹ pe
nalib⁹ nō extēdēdī. q̄ in hoc caſu nō ſit extēſio cuz
talſ intelligatur generaliter abfurare.

a Forma eccleſie. de qua dixi. §. eo. c. j. §. quod ſi hu
tuſmodi. ver. forma eccleſie.

b Ordinarij. ſc̄pti ſunt dīoce. q̄ habēt ordinariā
iurisdictionē circa nō exēptos ſue dīoceſ. Circa exē
ptos p̄o in ſua dīoceſi exēptiſſes habēt iurisdictionē
delegatā a papa. e. ti. c. p. hoc. z. c. vt officiū. li. vi. qd
dicit. i. e. c. §. ordinarij ſpālī loci. z ſic credo q̄ ab
bates q̄ ſc̄pti exēpti etiā p̄ſtes clerū z populū i di
uerſis prochijs ſibi ſub q̄ſi iurisdictione epālī ſubte
ctuz nō p̄nt cognoscere in cā heretiſ niſi ſi ſint ſu
per hoc privilegio ſpālī ſicut nec de cauſis m̄ſmona
liſbus z alijs que p̄tinet ad dignitatē epīſcopales.

de exceſ. p̄ela. c. accedētib⁹. Cognitio namq̄ here
ſis duobus tantū iudicib⁹ in iure p̄miſſiſ vīz epō lo
ci z in quiſitoz heretiſe p̄auſtatſ a ſede ap̄lica de
putato ſicut patet eo. ti. c. vt officiū. §. li. vi. ſbi. Ad
requiſitionē dīoceſanoz. z. c. per hoc. z. c. vt in quiſi
tionis. e. li. b. in q̄bus ſit mēſto tantūmodo de dīoceſ
ſanis z in quiſitorib⁹ deputatſ a ſede ap̄lica. Sic
etiā loquiſſe. e. vlt. eo. li. b. z eo. ti. c. j. in cle. vbi patet qd
talſ iurisdictione ſue cognitio p̄tinet ad capitulum
ſede vacante. Non enim reperies aliq̄ue textum vt
credo qui hanc cognitionē cōcedat inferiori epō vel
eius officiālī ſue vicariō generali. Eſt enim cauſa
heretiſ vna de maiorib⁹ cauſis que p̄tinet ad ſolos
epōs. extra de offi. ordi. c. j. vbi de hoc per Bern.

c Correperit. quo caſu non poteſt dici heretiſ
niſi prius errauerit. xxiij. q. j. hoc eſt. z ſbi per Joā.
z. c. que dignior. per eundem.

d Penitētiā. q̄ qualis debeat eſſe patet. §. e. §. vlt.
e. d. ſi. Tertia pars.

e Ingeſſerit. ſ. ad predīcandū docēdū vel aliter fa
ciendū contra ea que prohibita ſunt. §. e. c. §. j.

f Relapsus. per primū etentm factum lapſus eſt.
Unde per eiusdē delicti iterationē dī: relapsus. q̄ re
in cōpoſitione ſignat iterationē. vñ relapsus. ſ. itez
lapſus. facti. ff. de verbo. ſigni. l. verbū reddendū.

g Conſectus legitime. ſ. p legitimas p̄bationes.

h Relapso. vere. ſ. in caſu huius cōſtitutionis. vñ
de ſcijs q̄ q̄q̄s dicit aliq̄s vere relapsus in heresim.

Quandocūq̄ dicit ſicte relapsus. Vere relapsus dicit
qui cōſectus de vna ſpecie vel ſecta heretiſ aut erro
re in vno fidelis articulo ſeu eccleſie ſacramento poſt
modum abfurans heresim ſimplr vel generaliter
ex̄tē in alia heretiſ ſpecie ſue ſecta aut alio articu
lo ſue ſacro eccleſie cōmittit z talſ iudicandus eſt vt
heretiſ relapsus. e. c. c. accuſat⁹. §. eū vero. li. vi. §. l.

i Receperit ſalutarem. Qd ſi ſc̄do ſe ingeſſe
rit ſicq̄ recidiuauerit vbi relaps⁹ s fuerit qui
ctus legitime p hereti
co z relapso inialiter

le aut dicit ſicte relapsus de cuius lapſu ante vñ poſt
abſurationē heretiſ cōſtituit ſi poſt illā abſuratio
nem heretiſos receptet / deducat / viſitet / aſſociet /
aut dona aut munera eis donet vel mittat ſeu fauo
rem eis impēdat qui excuſari nō poſſit purgata legū

tur. d. c. accuſat⁹.

§. ille quoq̄. ſicte
etiā relapsus dicit
tur qui vehemen
ter ſuſpect⁹ de he
reſi nō tñ cōſect⁹
heretiſ in iudi
cio abfurauit et
poſtea cōmiſit in
ipſa. z i vtroq̄ ca
ſu ſic relapsus dī
puniti pena rela
pſi ſicut patet.

dicto. c. accuſatus. in princpio. z dicto. §. eum vero.

Que qualis eſſe debeat vide. §. gloſ. proxi.

k Sententia. ſ. ſentētia. ſed q̄s debet eſſe effect⁹
hui⁹ ſentētie. Quidē q̄ iudex p̄t eligere an vellet ta
lem emācipare p̄petuis carceribus vt tradere pote
ſtati ſeculari iudicandū vel puniendū. Qd iudex po
teſt talem emācipare p̄petuis carceribus facti qd nō.

in. c. ad abolendā. e. ti. §. illos. §. audietia. p. Ber. qui
alleg. ad hoc. c. penul. e. ti. ſed illud habet locū in cō
demnato ex primo lapſu. Nam ſi ſc̄do lapſus ſit z ſic
relapsus ſine vlla audietia tradendus eſt iudicio ſecu
lari puniendus vt patet. d. §. illos dum tñ ſi ſit clerici⁹
precedat degradatio vt patet e. ti. c. penul. §. dāna
ti. Et q̄ relapso nō eſt dāda ventia videt de cūm in
li. iij. l. de epīſ. aud. in ſi. Et ſic terminat. e. ti. c. ſuper
eo. li. vi. vbi dicit Joā. an. in no. ponderandū eſſe q̄
relapſiſ penitētib⁹ ſolū concedit ſacramētum eua
ngeliſtie nō autē extreme vñctionis: q̄ ſacm̄ extreme
vñctionis nō adaptat relapſiſ etiā penitētib⁹. q̄ rela
pſi tradunt in cēdō. Et idē credē de ſepultura. z ſic
ipſe not. eo. ti. c. ſtatutū. ſi. ad ſi. Et vt dicit Lap⁹ ab
bas in. d. c. ſup eo. in tēſto Joā. an. eſt q̄ neciſis nec
corpus relapſi tradit debent eccleſiaſtice ſepulture.

l Sed nunq̄ iudex vidēs aliq̄ue relapsus in here
ſim abfuratā z p̄ns tradendū iudicio ſeculari poſſit
iſtā penā cōmutare vt. ſ. talſ mancipet p̄petuis car
cerib⁹. Vt q̄ nō poſt ſuias latas z talē q̄ facti q̄ſto
eſt in p̄tate iudicis: ſed pene impoſitio eſt in p̄tate le
gis ſeu iuris. ff. de x̄b. ſig. l. altud. §. j. z l. ſi qua pena.
Et melius. ff. ad turpil. l. j. §. j. nam vt papian⁹.

Credo tñ q̄ iudex ex cā multo rōnabiſ poſſit parce
re talī qui dicit relapsus quo ad ſiniam vt. c. nō promi
ciet eum relapsus: z ſic ſalua ſibi vīta remaneat in
perpetuis carceribus maxime ſi talſ prius ſup he
reſi cōdenat⁹ relapsus nō ſit clare p̄bat⁹ cōtra eum.

Nam in talibus grauib⁹ cauſis qualis eſt heretiſ
p̄bationes debēt eſſe luce clariores. l. de p̄bat. l.
ſciant cuncti. Alioquin ſi ſatis conſtet eum fore vere
relapsus: credo q̄ nō debet iudex ſibi parcere quia
talem vult lex iudicari relapsus vt patet in. c. accu
ſatus. eo. ti. c. §. eum vero. in ſi. li. b. vi. Vbi dum dicit
Volumus vt relapsus iudicari. Secus tamē poſſet
dici in ſicte relapso ſi id qd habetur in eod. c. §. Ille
quoq̄. in ſi. ſbi dum dicit merito debet iudicari rela
pſus. que verba vt videt nō ita artant iudicem ſicut
volumus vt relapsus iudicari. Nam verbum debet
nō ſemper importat neceſſitatem ſed quādoq̄ con
uenientiam ſue poteſtatē. ff. de offi. procon. l. obſer
uare. §. ſina. ff. de leg. ij. ſi quis ſeruū. §. ſi inter. l. an p
altum cau. ap. l. ij. Et valde rigorofa eſſet q̄ quilibet
ſicte relapsus ſine miſericordia traderet iudicio
ſeculari. Unde ſatis credere q̄ ſi talſ relapsus ante
ſententiam cōtra eum lata ſit vere penitens quod
iudex poſſit ſibi parcere vt predixi. Et ad hoc fa

Quis pos
sit d heresi
cognoscer.

Quæſto.

A quibus bona here-
tcorum des-
beant occu-
pari.

ciunt not. per Barthol. ff. de his qui not. infra. l. quid
ergo. §. pena grauior. ver. ad istud opponitur.

A Confiscatis. hic vide qd dicit. §. c. §. qd si huius-
modi. ver. confiscata. cum glossa sequenti.

B Occupent. hic distingue an tales cōdenati sint
layci vel clerici. si
layci tunc p pñcis
pes et alios dños
etiaz ecclesiasticos
a qbus et sub qb
hmoi bona tenen-
tur occupabunt. si
p quilibet in iuris-
dictione sua. et. c.
c. hgetis. r. et. c.
cuz fm. lib. vi. Et
optime facit ad
hoc. l. de bonis
vacan. l. iii. et circa
hoc vide q pñce
no. Jo. in no. d. c.
cum fm. h. tēpo-
rales. l. vi. Si ho-
tales sunt clerici
tunc in reb? mobi-
libus q subsunt fi-
fco ecclesiastico vel seculari dic idē qd dictū est de res-
bus laycor. De reb? Jo mobilibus clericor dic qd
si sint beneficiati tūc diuident inter ecclesias in qui-
bus sunt. extra. e. c. excoīcam? . l. h. si ho clericus. Si
nō sint beneficiati tūc credo q debēt de iure applica-
ri fisco ecclesiastico. t. epō cū regulariter bona mobi-
lia clericorū sequant personā vt legis et no. et de vi.
et honest. clerici. c. vlti. Et ad hoc bene facit in li. seu.
de treuga et pace et eius violato. §. si quis cleric? . col.
x. Ista notant per Henric. de bowyco. d. c. vergētis.
ver. aut queris de. li. Et pñtissā intelligas vera post
sententiā declaratoriam super confiscatione bonorū
huiusmodi latam per iudicem ecclesiasticum. Et sic
intelligas qd dicit. §. eo. c. §. qd si huiusmodi. h. occu-
pentur. et sic stat. c. cum fm leges. in fi. eo. t. lib. vi.

C Penitentiam. Quarta pars.

D Superius. f. eo. c. §. qui autem. in fi.

E Talem. f. vt sequitur.

F Ecclesiam. que intelligatur determinatio ecclesie
sic statim declarat in textu.

G Decretis. scilicet romanorū pontificum et alio-
rum sanctorum patrum.

H Decretalibus. r. x. dist. quali per totū. Et quo-
modo decretalis differat a decreto dicit. §. de despos.
impube. c. §. h. decreti. Et nota q decretales sūmōz
pontificū sunt eiusdē auctoritatis sicut decreta que
sunt in corpore canonū digesta. r. x. dist. quali per to-
tum. Parificant etiā canonib? concilioz. r. x. dist. per
totum. Quādoqz tñ decretalis est localis et nō tra-
hitur alibi ad consequentiā. r. v. q. i. hinc est. Sic etiā
est si sit psonalis. v. q. i. petisti. Bñalis hō que oib?
dirigit oēs ligat. r. v. q. i. hāc cōsona. Et imperatv?
prohibent necessitatē importāt. r. i. q. i. qñ precipit.
Si vero permittunt vel consulunt liberam habent
obseruantiam vt etiā ibi patet.

I Mostris. f. quorūcūqz archiepōz Cantuarien.
qui aliquas constitutiones prouinciales ediderūt. Et
sic non debes referre hoc qd hīc dicit nostris tantus
dñs Thome Brondell. sed etiā predecessozibus
successozibus quibuscūqz hoc probat. f. c. pñxi.
in pñcip. vbi de hoc. ver. synodalis.

K Prouincialibus. de quibus colligitur et cōpila-
tur liber iste quem prouinciale duxi propterea nun-
cupandum. Et certum est q constitutio edita p ar-
chiepiscopū in cōcilio prouinciali ligat oēs de pro-
uincia. de senten. epōm. c. romana. §. porro. cū glof.

**Declaret et ipsius bona
pro confiscatis habeā-
tur: et ab illis quoz in-
terest occupent? De-
nitentiā vero de qua
fit mētio superi? bo-
lum? esse talē q si qd
contrariū determina-
tis p ecclesiā? bcz i de-
cretis decretalibus
seu qstionibus nostris?**

Johann. an. que incipit Canon. libro. vi. r. 2.

I Ipsius loci. Quid si locus ille in quo predica-
uit nō habeat ecclesiam prochialem qz est monasteriū
vel locus religiosus vel collegiū aliusve locus q nō
subest alicui eccleie prochiai. Bñ hīc videt q in hoc ca-

**puicialib? siue quā-
cūqz heresis spēs siue
Tectā publice v? oclte
Docuerit / pdicauerit /
siue asseruerit i ecclesia
parrochiali ipsi? loci i
quo sic pdicauerit do-
cuerit seu asseruerit
bno die dñico v? alio
solēni plurib? bead ar-
bitriū ordinarij ipsi?**

su ista constitutio
nō prouidet. Po-
terit tñ iudex qui
hāc penā exequi-
tur sic delinquenti
locū limitare siue
ecclesiam ipsam in-
fra cuius limites
siue territorij sic
deliquit q pōt dī-
ci prochiai eo q
qui in eadē cōgre-
gantur et nō alibi
ad diuina siue ali-
quam aliā cum ta-
lis penitentiā mī-
ctio et quo ad locū
als de iure cōt pē-
deat ex arbitrio
ipsius iudicis ec-
clesiasticū. et eo. c.

ad abolendā. §. pñenti. vnde illud q hīc nō est prouit-
sum relinquit dispositioni iuris cōis et casus omīssus
habet pro nō expreso. de rescrip. c. susceptū. lib. vi.
Et vbi pena statuta nō pōt cadere in delinquentem
conuerit debet in aliā. et notat de regulis iuris. c. ne-
mo. per Johan. in no. lib. vi. Et est textus siue ca-
sus legis. ff. de accusa. l. hos accusare. §. fina.

M Ordinarij ipsi? loci. quid si locus in quo sic do-
cuit pdicauit v? asseruit sit exēptus nunqd prelatus?

Illius loci qui als pñest iurisdictioni in eadē possit ē
talē erequi hoc q hīc statuit. Puto q nō qz cogni-
tio heresis et pñctio ipi? pñtinet ad epōs etiā in lo-
co exēpto vt dicit. §. eo. h. ordinarij. Et epī in hoc ca-
su habēt iurisdictionē ordinariā in psonas ipsorum
exēptoz et ipsoz loca vt no. Bñst. eo. t. c. ad abolen-
dam. h. delegat? r. 2. Nec obstat fm eum qd text? ibi
dicit a sede aplicā delegat? qz hoc dicit papa vt pla-
ceret exēptis fm eum qui etiā dicit q epō hoc facit
iure suo p pñto. Et cōcor. ad hoc no. p Ber. de offi.
ordi. c. inrefragabili. §. ceterz. h. delegatus. Et idem
tenet Paulus. eo. t. c. i. h. capituli. in cle. maxime qz
talis iurisdictione morte nō expirat sed trāsit in capi-
tulum sede vacante. vt. d. c. i. in cle. Sic etiā inquisito-
res heretice prauitatis sunt ordinarij vt no. Archid.
eo. t. c. ne alicui. in fi. lib. vi. Sed hūc dicto docto. nō
solū quo ad inquisitorē sed etiā quo ad epm. f. q non
sit ordinarius in cā heresis cōtra exēptos sed delega-
tus vides obuiare textus in. c. per hoc. eo. titu. lib. vi.

Ubi dicit Jo. an. super. h. delegata q epō est delega-
tus a iure et q eius iurisdictione sit delegata nō ordina-
ria pñctis tenet Bñst. d. §. ceterū. Et eidē dicto cō-
cor. videt ibi Inno. sub dubio tñ qui dicit q specta-
le est q talis iurisdictione nō expirat per mortē. Joā.
an. in no. d. c. ad abolendā: dicit q illa opñtio est ve-
rior que vult qd talis iurisdictione sit delegata nec est
speciale q nō expirat morte qz tales nō sunt delega-
ti pape sed sedis apostolice que nō morit. de rescrip.
si gratiose. lib. vi. Et ista iurisdictione nō delegat pro-
pñs epōrum sed dignitati que nō morit. de offi. deleg.
qm abbas. Nec obstat fm eum si dicat q iurisdictione
qua caruit epōs ratione exēptionis redeat ad eum p
talem delegationē: rideo erit ordinaria sicut prius:
q illud habet locū qñ iurisdictione est restituta. nō au-
tem qñ est delegata vt in casu dicti. c. ad abolendā.
in fi. Sed pro prima opñtione facit dicto. c. i. de offi.
ordi. vbi patet q in crimine heresis epī sunt ordina-

**Cognitio
heresis ad
episcopum
partium.**

Provincialis Guillelmi Lindewode.

rlj p tota sua dloc. z delegatio talis gñalis equiva-
let ordinarie iurisdictioni vt no. p̄dau. in. d. c. j. p. ca-
pituli. in clemen. Et sic sentire videtur Johan. Cal-
drini in dicto. c. ad abolendam.

a ¶ **C**onvincit. q̄ p̄dictio p̄inet ad ep̄os nō aut ad ip-
sos exēptos z sic
ex hac lra appa-
ret q̄ ep̄s sit dicē-
dus ordinari⁹ in
hoc casu.

b ¶ **R**euocabit.
cōcor. q̄ dixi. s. e.
c. j. s. j. p. purgaue-
rit. p̄. Itē si talis.
Reuocare namq̄
d̄z ḡlibet id q̄ ma-
le fecit. extra vt li-
te pen. c. in glo. ij.
Et q̄ q̄s p̄ot re-
uocare factū pro-
p̄rium notat glo.
de elec. c. nosti.

c ¶ **E**t ipsa. s. f.
d ¶ **P**er eccliaz.
vt scilicet cōtineat in
decretis decreta-
libus z cōstitutio-
nibus p̄uincialia
libus.

e ¶ **A**lteriusq̄.
id est vltra peni-
tentiam hic huius-
tatam.

f ¶ **Q**ualitatem.
xxij. q. j. non asse-
ramus.

g ¶ **V**idebit ex-
pedire. Quid im-
portet hec clausu-
la vide. s. de vi. et
ho. de. c. extertor
habet. p. p. fi. s.
videbit expedire.

h ¶ **N**ellus
quoq̄.

hec cōstitutio est
cuiusdē cui⁹ z p̄ces-
dens. Et h̄z duo
dicta. In primo
ponit statutū. In
sc̄do ibi. Contra-
rium. prouidet de
pena inligēda cō-
tra facientibus.

i ¶ **A**rticulis. nō
adiicit fidei s̄ vt
sequit terminatis
p̄ eccliam ac si vi-
ceret q̄ nō solum
heresis icurrit ex
hoc q̄ aliq̄s impu-

gnat articulos fidei sed etiā si impugnet ea que sunt
determinata per eccliam licet non concernant arti-
culos fidei. z concor. quod legitur eo. tit. c. ad abo-
lendam. in princ̄p. z. c. ad nostrum. in clemen.

k ¶ **P**er eccliam. i. per p̄elatos ecclie.

l ¶ **S**ynodalis. i. p̄stōnib⁹ q̄ sūt i synodis ep̄oz de
q̄b⁹ no. et d̄ ma. zob. c. ij. cū gl. j. vñ s̄ p̄stitutio synoda-
lis liget subditos statuētis. ita q̄ non liceat s̄uētre
determinatis i synodo ep̄ali. p̄ulto fort⁹ hoc erit
dicendū quo ad decisa z determinata i synodo pro-
uinciali. ar. eoz que legunt. xviij. dist. quasi per totū.

m ¶ **A**li. excipit ab eo quod prius dixit.

n ¶ **E**orū dē. s. decretoz decretalū z cōstitutionū.
o ¶ **D**isputare. si nō liceat disputare de his q̄ p̄ ec-
clesiā statuta sunt quo ad mores hoīm vt hic: multo
magis nō licebit disputare de articulis fidei i sacris

ecclie vt dixi. s. de
magis. c. p̄terea.
verf. disputando.
z glof. sequen.
p ¶ **A**uctoritatē.
id est vim siue des-
cisionem.

q ¶ **C**ōstitutio-
num. siue prouin-
cialiū siue syno-
daliū.

r ¶ **C**ondentis.
siue sit papa vni-
uersaliter: siue ar-
chieps in sua pro-
uincia siue ep̄sco-
pus in sua diocef.
s ¶ **I**n dubiū. sc̄z
vtrū sic posset sta-
tuere necne.

t ¶ **D**oceat. z sic
includit predica-
tionem.

u ¶ **A**dorationē.
id est cultū siue ve-
nerationem.

x ¶ **C**rucis glo-
riose. de cui⁹ ado-
ratione vide q̄ di-
xi. s. de ecclie. edf.
c. vt parrochiani.
verf. imagines.

y ¶ **P**eregrina-
tiones. q̄ nō sunt cō-
tēnende q̄ a san-
ctis patrib⁹ sunt
approbate. xxx.
dist. si quis per su-
perbiam.

z ¶ **R**eligas. de
haz venerationē vi-
de q̄ dixi. s. de ec-
cle. edf. c. vt pro-
chiani. s. imagi-
nes. in fin. z et de
reliq̄. z vene. sanc.
quasi per totum.

a ¶ **C**asib⁹ cōsue-
tis. i. pro recta fide
de seruāda. de cō-
sec. di. ij. Ego be-
rengarius. Itē p̄
obediētia prestā-
da. de iure iuran.
Ego ep̄scopus.

Itē pro expētia
factis in lite. ij. q. j. In primis. circa medius. Itē pro
indēntate rerū ecclie. vñ. q. ij. artaldus. Itē pro de-
fectu testū. xxiij. q. j. c. vt noueritis. Itē pro asseuerā-
da innocētia. ij. q. v. si quis presbyter. Itē pro calā-
nia vñāda. ij. q. j. in primis. Quattuor etiā casus re-

Casus qui
bus licitū
est furare.

versus.

Itē ob defectum testū. xxiij. q. j. omne. De hac ma-
teria solent notari versus. p̄ar z fama fides reuerē-
tia cautio damni. Defectus veri poscunt iurando ca-
ueri. z no. de electio. c. significasti. ver. pro fide. per

Dulio.

Hostien. Alii casus notantur per Archi. in dicto. c. omne. quos ibi videas. Et circa hoc vide notata p. wll. in clem. s. de iur. iuran. ver. respondit.

a Processionibus. de quib. habes de cōse. di. iij. Item. v. vacans. p. Archi. Et potes intelligere de processionibus ad

crucem in nauis ecclesie vt solet fieri certis tēpibus.

b Venuflectionibus. q. tñ ad horas fieri non debent a festo pasche vsq. ad festū penthecostes in clusue in signū re

surrectionis dñt. ce. lxxv. di. s. non autē. z. di. xxx. c. si quis pbf. Itē nec aliquo die dñico. de cōse. disti. iij. c. qñ sunt. Sec. tñ est in dieb. ielu

niorū. xxv. q. vii. sacerdos. Et qd dicit hīc genuflectionibus pōt referri ad hoc qd dicitur de imagine crucis xī z. imaginib. alioz scōroz z. etiā ad reliqas scōroz vt. scōrā eis sūt genuflectiones.

c Inclinationibus. Inclination enim capitis signat deuotionem mentis siue cordis vt habet z. legit in. c. decet. de immu. eccle. li. vi. ibi capitis inclinatio z. c.

d Thurificationibus. t. incensationibus vt sacrificia tionibus sūt in Janue. Sacrificiū em dicit omne qd in altari cremat sūt in. Et sic incensum siue thus crematū in altari pōt dicit sacrificiū. z. tale sacrificiū adhuc remanet in nouo testamēto sicut z. obseruabatur in veteri testamēto z. alia sacrificia veteris testa

menti cessauerint. Et est ratio q. thurificatio signat qd semper faciendū est scz orationē z. mētis ad deū deuotionē. Ita q. ipsa kalis obseruatiō moralis est.

In thurificatione nāq. honorat deus sicut honorat in magnitudine z. pulchritudine templi materialis. Signat em magnitudo tēpli materialis imaginē tēpli spūalis qd est regnū celeste vel anima iusti q. maior est toto mūdo nō mollis corporis distēssione sed virtute z. potestate vt dicit Augustin. Et tale sacrificiū pōt dicit species latrice que est cult. soli deo debet.

e Patria nāq. cōsistit in quinq. scz oratione/ adoratione/ iuratione/ /sacraficatione/ z. laudatione: vt notat Philisp. de pergamo sup cathonē parte p. f. ca. p. cepto primo. vnde de eodē thure siue incenso quo thurificat altare nō deberēt thurificari clerici vt etiā laici sed de alio incenso nō benedicto. Et sic sentire videt magister in hystoris Exodi. xxx. c. ad fl. Et hinc est q. quedā ordinata habent vt in benedictione nubentium incensato altari nō thurificentur sponsus z. sponsa de eodem thure sed de alio.

f De osculationibus. que sunt religionis. vnde dicitur. Recepti em in osculo pacis. Basia nō sunt amoris. Suauia luxurie z. libidinis. vñ xpus. Basia con

fugibus sed oscula dant amicitia. Suauia lasciuia: mīscantur grata puellis. Item oscula dant filijs: pacem amicis. Basia vrozibus: suauia scortis. Item oscula sunt charitatis. basia blanditię. suauia voluptatis sūt in Janue.

g Oblationibus. quas si fiant reliquijs vel in honorem sanctorum continens anatema sit. xxx. disti. Si quis per superbiam.

h Luminarium accensionibus. non ad tenebrarū effugationē sed ad ostendendum quod ipsi sancti celesti lumine a deo sunt illuminati. in quibus viuunt.

quos figurant ac ipso

rum loca z. reliquias

processionibus/ genu

flectionibus/ inclina

tionibus/ thurificatio

nibus/ de osculationibus/ oblationibus/ luminaria

riū accensionibus/ z. peregrinationibus/ necnō

alijs quibuscūq. modis

z. formis quibus no

bus in hac vita effulsi sunt fidei gratie z. doctrine.

h Peregrinationibus. que nō sunt contemne de. vt dixi. s. co. ver. peregrinationes.

i Consuevit. Consuetudo namq. ecclesiastica dñi genter est obseruanda cuius transgressor punitus est vt transgressor legis. xj. disti. In hīs reb. cū sua gl.

k Ac iuramentum. versicul.

l Tactis sacrosanctis. hīc vide qd dixi. s. de iurei. c. p. el. b. yteri. ver. et inspectis.

m Super ipsi. hūi. materie declarationem vt de in loco ad quē remisi. s. glo. p. xi.

n Fore prestanta. nam in talib. recusās iurare cēferi debet hereticus. xxi. q. i. non est. vbi de hoc p.

stris z. predecessorum nostrorum tēporibus fieri cōsuevit iuramentum tactis sacrosanctis Dei euāgelis z. super ipsis in casibus in iure expressis z. in btro q. foro vilitatis ab oibus quorū interest legitime fore pstanta.

Johan. extra eo. ti. c. ex cōcamus. s. vlti. Error entz illorum qui dicunt quod nulla veritas est firmāda iuramento potuit occasione habere ex illo dicto euāgelis Math. v. Ego autem dico vobis non iurare omnino. Item Jaco. v. Ante omnia fratres mei nolite iurare. Item Augustinus in quodam sermone dicit sic. Falsa iuratio viciosa est. vera iuratio periculosa est. nulla iuratio secunda est. Sed contrarium manifeste ostenditur scilicet quod licitum est iurare.

Ben. xxi. dicitur per memetipsum iurauit dixit dominus quod si quis z. iurauit enim per seipsum qui nō habuit maiorem per quem iuraret. Unde si deus qui est summe perfectus iurauit: sequitur quod non est contra statutum perfectionis iurare. Sufficit em homini perfecto quod sit sicut magister eius. Magister enim noster deus est. Math. xxi. vnus est magister vester. Johan. xxi. vos vocatis me magister et dñe z. Et angelus iurauit per viuētem in secula. Apocal. i. Item apostolus iurauit ad Romanos. Testis est mihi deus. Cum igitur iurent deus angelus z. homo sanctus intrum est quomodo non vult hereticus iurare quasi deo angelis z. sanctis sanctis esse velit. Sed videtur potius assimilandum dyabolo. Dyabolum enim non memini me legisse iurasse ad confirmationem veritatis. Argumenta vero quibus vitur heretici ad confirmationem erroris sui valde debilia sunt. Si enim ex hoc quod dicit Jacob. v. Fratres mei nolite iurare esset peccatū mortale iurare sequeretur quod cum dominus diceret Math. xxi. Nolite patrem vobis vocare super terram esset mortale peccatum vocare patrem super terram. Item si ideo in nullo casu iurandum est q. dominus dixit Math. v. Dico vobis non iurare omnino. igitur cum aliquis dicit alicui colligent petrocilluz vt non omnino colligat illam herbam siue filud petrocillum sequeretur quod eum prohiberet vt nichil inde colligeret. quod manifeste falsum est sū cōmūnem modum loquendi z. etiam sū logicos. Alim nāq. sensum facit negatio pposita signo vniuersali alii postposita. Preposita em eqpollere facit particulari negatiue. Postposita nō suo zilo. s. vniuersali negatiue. Unde differt dicere nō oīs homo currit: et oīs homo nō currit. Xps autē nō dixit oīno nō iurabis: sed dixit nō iurabis oīno. Unde nō phibuit oēs iurationē s. phibuit ne iurares oīno. i. sine cā ne rez ex quacūq. leui cā ventat ad facilitatē iuradi z. ex fa

Patria in quinq. consistit.

Uersus.

estitate ad consuetudinem. et ex consuetudine ad plurius. Nec obstat illud Jacobi. v. ubi dicit nolite iurare oino. Nam in hoc remouet in discretam iurationem vel quod qualibet casus non sit iurandum: quod non per leui casum. si quis per dicitur. vel dicit aliter quod non prohibet simpliciter iuramentum sed voluntate libere.

Contrauium autem asserens / docens / predicans / aut pertinaciter innuens nisi resipiscat sub modo et forma alias per nos statutis et abiret ibi cauetur penas heresis et relapsi euentum incurrat et pro tali ad omnes iuris effectum finaliter declaretur.

Idem.

Cardiani / ppositi / custodes / vel principes collegii aule vel introitus cuiuscunque vniuersitatis singulis mensibus ad minimum semel inquirat an quis propositionem non catholicam aut doctrinam non sanctam proposuerit aut sustinuerit: inuentos admonere desistere et renouare: recusantes a iure et loco mulctet: sicut et ipsi pertinaciter negligentes mixta

tes. recitat cum principalis eodem de ista questione. In tercio ibi ad supplicationem. recitat super hoc requisitionem clerici. In quarto ibi Volentes. preedit ad statum. per quod mandat certam inquisitionem fieri. In quinto ibi. Et si aliquem. adscit penas his qui inueniuntur culpabiles post monitionem eis factam. In sexto ibi. Et si ipsi. adscit penas negligentes facere inquisitiones predictas. In septimo ibi. Quod si ipsi. puidet in euentu quo ipsi inquisitiones fuerint inuenti culpabiles in his quibus hic mandatur inquiri. In octauo ibi. Quod si quis. aggrauat penas violantes has constitutiones qui sunt in hoc tit. In nono ibi. Ad hoc. puidet de modo procedendi hereticos. In decimo ibi. Quod si quis. mandatur quod contra eos legitime sententia ferretur ipsos canonice puniri. In undecimo autem pillo. de iura. cap. ceteris. et ibi per Bern. glo. ff. de inter. ac. l. de etate. per ca. ff. de vetre in sp. l. i. pnc. h. et vbi. secunda inuectio. In duodecimo. de elec. c. vbi periculum. l. i. ff. de carbo. edicto l. i. s. Et si quis. p. dicit. quiescam. m. Nec iniuste. tertia inuectio. n. Abscindit. lxxij. dicit. Tre quia. in fine.

H finaliter. Nec est constitutio eiusdem cuius et per cedens. Et huius decem dicta. In primo ponit exordium fundatum triplici motu. In secundo ibi Considerantes. secunda pars.

di sunt. Et sicut contra suspectum de crimine lese maiestatis large multumque modis procedi potest: ita contra suspectum de heresi omni libertate hic inferius notata procedi fas est.

H finaliter quod ea que de nouo et insolite emergunt non uo et maturo indigent auxilio. Et ubi maius est periculum ibi cautius est prouidendum et fortius resistendum. Nec iniuste minus nobile dicere abscinditur ut quod nobilius est perfectius nutrietur. Considerantes igitur et dolenter referentes quomodo aliam vniuersitatem prouide que sicut vitis habundans suos palmites fructuosos ad honorem dei multiplicet profectum et protectionem.

Considerantes. secunda pars. p. Dolenter. simile habes de cele. m. c. dolentes. q. Alma. si se habes de sen. exc. c. alma. l. i. v. et dic alma. l. scilicet pulchra nutrites seu excelsa. Et no. de reli. et vene. sanct. c. vntico. l. i. v. Alma per Arch. l. i. v. r. Utis abudans. viti comparat vniuersitas studentium prius propter scientiam ab ea predictis tanquam humoris nutratur studium tritum effusionem. In secundo quod sicut vitis ut ait. In secundo. cito firmat in radice. Non vniuersitas cito firmari debet in his que sunt catholice fidei. Tercio quod sicut vitis que flectit bursis est arborescens quasi quibusdam brachijs amplectitur atque stringit. sic vniuersitas debet omnes scientias et scripturas doctrine sibi per charitatem copulare. Quarto quod sicut vitis in suis palmitibus nunquam desinit fructificare: sic et vniuersitas studentium non desinit in suis palmitibus. id est magistris et doctoribus bone doctrinæ et bone operationis fructus emittere. s. Palmites. id est doctores et magistros quorum verba doctrine sapientie plena reddunt in scholaribus tanquam perficere incipit folia primo emissis de vite p. plicis.

Uti copia ratur studium vniuersitas.

Dissilio.

stibus & ad gradū scholasticū prebent flores sed in perueniētibz quales sunt magistri & doctores ostēdere habēt fructū. & hoc est q̄ sequit̄ fructuosos &c.

a **Abartim.** i. non totaliter sed in parte.

b **Labruscas.** i. vitē siluestre sic dictā q̄ in labris & extremitatibz ter

re nascit̄. i. iuxta

vias & semitas.

c **Quas acer**

bas. que & vocant̄

labrusce. **Isai. v.** &

sic labrusca ponit̄

tam p̄ arborē q̄

pro fructu. Et p̄

vuas acerbās hīc

intelligit̄ peruersā

sa & erronea do-

ctrina siue iniqui-

tas vlt̄ fructū mal-

opis sūm **Isay mo-**

nem in loco pal-

d **Quibz scilz**

vuas acerbis.

e **Indiscrete.** i.

no discernēdo do-

ctrinā bonā a ma-

la. sanam ab inīr-

ma. sapidā ab inī-

pida. maturā ab

immatura. acera-

bam a dulci.

f **Comestis.** i.

corpatis vlt̄ aīa i

stomachū mentis

assumptis.

g **In lege def.**

q̄ natura p̄stat. vlt̄

i. oēs leges. & om-

ne q̄ fas est legis

diuine noīe contē-

nerur. c. dīc. ex vlt̄is.

Lex etiā eccl̄astica & lex diu-

inauē clare notat **Arch̄.** de p̄scrip. c. vlt̄. & humane

lib. vj. Et videtur textus de p̄scrip. c. cū de diuersis.

lib. vj. **Joan.** tamē an. sibi dicit̄ q̄ lex diuina dicitur

solum illa que cōtinetur in sacra pagina. Et hūc dī-

cto cōcor. vlt̄. in p̄hemio cōfess. & sanctio vbi dicit̄ q̄

lex diuina est duplex. i. vlt̄ & nouū testamētus vt no-

tatur in principio decretorum. & vlt̄. dīstīn. moyses.

h **Reputantibus.** quales sunt hī qui inuēntur p̄-

udentie sue contra id quod legitur & notatur de cō-

stitutionibus. c. ne inuitatis.

i **Dentes.** **Jeremie.** xxxj. dīcūt patres comederūt

vuam acerbā & dentes filiorū obstupescunt. **Per** vū-

enim acerbā intelligit̄ pōt̄ scriptura male intellecta q̄

ipsoz sic male intelligentiū dentes. i. sensus interio-

res facit̄ obstupescere sic q̄ non sapiunt neq̄ sentire

possunt suauitatem de qua dicitur **Sustate & videte**

qm̄ suauis est dñs. Vel vūa acerbā est fructus colle-

ctus ante tempus vt ait **Bregio.** in lib. xj. moralium.

vnde qui se intromittit de expositione sacre scri-

pture anteq̄ ipsam mature intelligat vūam acerbā

comedit & nō solum in semetipso sed etiā in alijs au-

diētibz quibus talem cibū ministrat dentes ob-

stupescere facit̄. Nam dum erronea doctrina animū

paciscit̄ panem iusticie edere non valet quoniam lī-

gati dentes. id est sensus ex erronea habitudine iusti-

ciā que intus sapit̄ edere nequāq̄ possunt.

k **Filiorū.** i. ipsoz sic indiscrete comedentiū & scri-

pturā sibi in corpore autem per erroneū intellectū qui

sunt filij vniuersitatis de qua hīc loquit̄. Vel dīc̄ fl-

lorū. i. auditorū eoz vlt̄ qui talē doctrinā audiēdo

recipiunt qui respectu docentium dīcī possunt filij.

nem eccl̄ie sue diffun-

dere cōsueuit iam par-

tīm versa i labruscas

vuas acerbās gignit

q̄b̄ indiscrete come-

stis a pluribz in lege

biciz dei reputatibus

se peritos dētes obstu-

pescūt filiorū nostrā-

q̄ puinciabarijs & in-

fructuosis doctrinis

inficit̄ ac nouo dāna-

bili lollardie noīe ma-

culatur i ipsi bniuer-

sitatis scādaliū nō mo-

dicuz ad partes exte-

ras & remotas exi-

stentium & pficientiū

in eadē p̄ maximū te-

dium necnō eccl̄ie an-

l **Lollardie.** sic dicte a lollis q̄ sicut lollum infici-
cit segetes: sic lollardi multotiens inficiunt fideles
simplices inter quos conuersantur.

m **Exteras.** id est extraneas vel ad extra sitas.

n **Remotas.** hoc dicit̄ propter regnum Boe-

mie quod hoc vlt̄

cio lollardie infe-

ctum fuit a longo

tempore. Ad cus-

tus reformationē

reuerēdissimū pa-

ter dñs **Henric⁹**

tituli sancti **Euse-**

bij p̄sbyter car-

dinalis wintoni.

hoc āno domini.

Ab. cccc. xxx. die

mensis Junij euz

exercitū copioso

gentium armozū

extitit Angliā dī-

rigēs cruciatā sū-

bi cōmissam ver-

sus regnum illud.

o **In eadem.** i.

vniuersitate.

p **Distis lap-**

ides. id est. xij.

articulis fidei apo-

stoli. vbi p̄t̄ quod

fundamenta mu-

roz celestis hīc

rufalem fuerūt ex

xij. lapidibz p̄e-

ctosis. vel per la-

pides intelligun-

tur solide doctri-

ne que per here-

ses diuiduntur et

dissoluantur. Las-

pides nāq̄ signant dogmata veritatis vt in **Leuit.**

xxij. vbi p̄scribitur alios lapides reponi p̄o hīs

q̄ ablati fuerūt de domo leprosa. Lapidēs ei sū q̄b̄

lepra est doctores sūt hēsi. Vlt̄ lapides intelligunt̄

testimonia scripture q̄ p̄ hereticos p̄uersā expositio-

nēz intellectū p̄uersū a lapidibz solidis vere doctrine

diuidunt. vñ **Salomon.** q̄ edificat domū suā i p̄dīs

allentis q̄ si q̄ colligit lapides i hyeme. **Ecl̄. xij.** **Her-**

etic⁹ ei nūc allentis i p̄dīs. i. et nūc iter p̄tatis q̄b̄ ed-

ficare domū aīe applicādo sacras scripturā modo est

neq̄ ad erroz suū cōfirmādū. Sed vīdicta vlt̄ionis

fuste dissoluetur duricia nephande actionis que al-

similatur hyemi que non sinit aliquid crescere.

q **Ad supplicationem.** Tertia pars.

r **Et suffraganeorum.** hīc ponitur et/ expositio

pro idest. Et sic alā ponitur. s. de pen. l. si intra. dī-

st. p̄lebscra. vbi de hoc per **Archidia.**

s **Illorum prelatorum.** scilicet abbatum/ decano-

rum/ & archidiaconorum.

t **Presentiū.** nō dicit̄ vocatoz q̄ ad p̄uinciale p̄-

lāt nō sūt alijs vocādi de necessitate nisi ep̄. **xvij.** dī-

qm̄ qdā. & c. ep̄s. & c. placuit. & c. si ep̄s. Si tñ alijs ve-

niāt admittēdi sūt immovocādi sūt qñ de eoz factis

agis vlt̄ q̄ eoz cōsiliū est necessariū. Et de hīs que sū a

p̄la. sine cōsen. capitu. c. si. **xvij.** dīst. obeuntibz.

u **Absentiū.** scilicet prelatorum.

x **Riuulo.** i. puicia siue ei⁹ p̄te. vlt̄ dīc̄ riuulo. i. ma-

gisitris siue doctoribz ab vniuersitate exeuntibz vel

riuis signat p̄dicationē verbī dei. **Isai. xxx.** Erunt

super omnem collem eleuatū riuus currentiūz aqua.

y **Sos.** i. vniuersitas a q̄ p̄cedit doctrina siue sana

siue non sana sicut aqua procedit a fonte in riuulum.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a Infectus per hereses et errores.
b Aquam id est doctrinam sue scientiam predic-
 catonis. turra filius. Aqua profunda ex ore viri et tor-
 rens redundans fons sapientie. Proverbio. xxviii.
c Volentes. Quarta pars.

d Patris ec-
 clesie. non solum an-
 glicane sed uniuers-
 salis. quod materideo
 dicitur quod sicut mater
 carnalis nos ge-
 nerat sic ecclesia
 tanquam mater spiri-
 tus nos regenerat
 per baptismum. fa-
 ctum nota. p. Lar-
 dinalis. p. uil. c. cum
 de diuersis. li. vi.
e Gardianus.
 istud vocabulum
 ea quod sequuntur
 debet emulgare
 uniuersitatis p-
 dicitur in qua homines
 sunt scholaribus
 aliquid vocant gar-
 diani aliquid p-
 ti custodes maxi-
 me in locis colle-
 gatis.

f Principalis.
 istud vocabulum
 ponit pro eo qui
 preest loco in quo
 non est collegium
 ut sequitur.

g Singulis me-
 sibus. non limitat
 versus ad quod tempus
 et sic debet intelligi p-
 ppetuo. Ad dicitur
 legit et nota. et de
 consuet. c. ex lris.

h Ad minus.
 potest ergo pluries
 hoc facere si velit.

i Inquirat. nula
 fama precedente
 quod non agitur sp-
 natur. sed ut rationem reddat subditur de talibus sibi com-
 missis ad quod quilibet tenet. Item quod talis inquisitio sit p-
 cipaliter ad correctionem morum quam facere debet huius-
 bus hoc committit auctoritate huius. p-
 tis. p-
 Et ad hoc facit no. p. doct. i. c. graue. et d. p-
 p. p-
 de q. d. x. de p-
k Scholaris. cuius appellatio non comprehendit do-
 ctor nec contra ut no. Jo. an. i. p-
 not. quod sex sunt necessariae scholari ut p-
 scilicet. p-
 consuetudo parata dissoluta. Consuetudo etiam colligitur sed
 inconstantia collecta dissipat. Sed est quod sua complexio-
 nem diligenter consideret quod aliter debet laborare melius
 colicus aliter colere. Tertium est quod magistrum diligat
 et veneret et credat huius docent ab eo. Quartum est quod
 cum magistro colabitur. Quintum est bonorum doctorum atque
 fidelium adinuentionem. Sextum est superius atque expensarum sus-
 ficiens p-
 in p-
 re debet. p-
 cunctum est ut abstinere a consortio detrahentium et viligum.

In studio
 so scholarum
 fer requiritur.

l Inhabitans. etiam si non sit scholaris. et sic po-
 test comprehendere magistrum et doctorem.
m Necessariam doctrinam. c. cor. s. de magis. c. fi.
n Et si aliquem. quinta pars. et dicit aliquem scilicet
 et scholarum vel inhabitantem.

sonantes extra determi-
 nationem ecclesie preter ne-
 cessariam doctrinam sue
 facultatis asseruerit/
 tenuerit defensauerit
 seu aliquo modo p-
 fuerit. Et si aliquem su-
 per hoc suspectum aut
 diffamatum repiat ip-
 moneat effectualiter
 ut desistat et si postea
 contra admonitiones
 huius iterato eadem vel
 confitetur reassumat pre-
 ter penas alias pro nos-
 statutas maioris exco-
 municationis sententiam incurrat
 ipso facto. Et nihilomi-
 nus si scholaris fuerit quod
 sic reassumpserit: quicquid
 extiterit in eadem uniuersi-
 tate fecerit non stet sibi
 pro forma. Et si do-
 ctor magister aut ba-
 calarius fuerit eo-

nantem in fide vel bonis moribus.

z Et tunc. scilicet post monitionem sibi factam et
 resumptionem huiusmodi.

a Et si doctor. verum.

b Baccalarius. et hac lra videtur quod baccalarius non co-
 prehendit appellationem scholaris. Sed contra hoc fa-
 cit de symo. c. fi. ubi appellatione monachorum continetur
 abbas. pro quam decre. dicit Vincen. quod appellatione
 scholarium continetur etiam doctor. Et facit ad hoc de
 procura. c. quod in causis. Et hoc dicit verum in materia
 indifferenti et promiscua doctoribus et scholaribus. Sic
 et familia comprehendit dominum. ff. de p-
 et familia comprehendit dominum. ff. de p-
 in contrariis facit de coes. p-
 appellatione capituli non comprehendit decanum. Et ad
 hoc r-
 capitulo scribitur et comprehendit decanum. de p-
 cunctis. s. j. li. vi. de elec. cum nobis olim. de elec. c. mas-
 sana. Et hec intelligitur Jo. an. vera in materia fauor-
 bili. Et in materia odiosa ut hic et in rescriptis ad li-
 tes et in privilegiis appellatione scholarium non comprehen-
 dunt doctores de rescript. c. sedes. de reg. iur. c. odia.
 lib. vi. de loca. c. i. Nec ob. c. fi. de symo. quod per abbatiam
 non desinit quod esse monachus sed per doctoratum desinit

o Super hoc.
 scilicet quod asseruerit/
 tenuerit defensauerit
 vel proposue-
 rit. ut. s. dictum est.
p Suspectus.
 sup. probabiliter.
 Ma suspectus te-
 merarie non esset
 adherendum. ut no-
 tatur. vi. q. i. oues.
p Jo. et Archid. l. i.
 dist. ferru. in glof.
 de p-
p Beru. r. i. q. i.
 semp. per Joha.
q Adoneat. etiam
 am si semel fiat ta-
 lis monitio suffi-
 citur ea quod notan-
 tur p. Jo. an. de
 deci. c. i. in cle. gl.
 quod incipit concordat.
r Et si. s. fi.
s Iterato. id
 est alia vice.
t Eadem. s. p. ip-
 sum asserit/ ten-
 ta/ defensata vel
 proposita.
u Ad similia. s.
 sonata s. fide vel
 bonos mores.
r Alias statuta.
 s. de magis.
 c. fi. et supra hoc.
 eo. titu. c. i. de q.
 et. s. c. prior.
y Reassum-
 perit. Conclusio-
 nem scilicet pro-
 positionem vel op-
 nionem male so-

Appella-
 tione scho-
 larium qui
 comprehendit

quis esse scholaris. Fateat tñ Jo. an. q. appellatione scholaris pphēdunt rectores eoz. et hoc pbāt leges pall. Sñ in doctor vlt magr i vna facultate sit scholaris i alta: bene cōprehēdit appellatione scholaris preterqz i materia stricta et odiosa i qua mixta nō cōpre hēdunt sub simpli ci. ar. eo. x. q. notā. l. ij. i. pñ. ff. d. vbo. ob. et l. i. si ita. ff. d. li. et postu. Jo. in colli. pñemio de ere. dicit q. bacala rñ et iceptores cōprehendunt noie scholaris. Et hoc puto verū respec tu doctor et lar ge itelligēdo sco larē. Sec. tñ stric te itelligēdo de nō graduato s. p sitēte ad graduū vt i hoc loco vlt deo hic sepat scholar res a bachalaris q. alia penā ifert scholaribz alia ba calaribz. Et ideo ob diuersitatē pe ne pōit eos vt dis uerfos.

a. Actu schola stico. q. sonat mas gis ad instructio nez p modū docē di q. ad receptio nez instructiois p modū audienti.

b. Utroz casu. siue sit scholaris simplex siue do ctor aut bacalar.

c. Allos. q. forā sit loco hmoi gar dianoz ppositoz custodi siue pñi cipalium.

d. Realiter. nō solū s. re ipa vt scz expellatur actualiter.

e. Uta legitima. s. pñetudine collegij aule vltrois.

f. Catholicus. scz qui talibz erroribus nō sit inuo lutus nec de eis suspectus vel diffamatus.

g. Et si ipi. Sexta pars.

h. Detecte. scz in inquisitione de qua. s.

i. Inquisitiones. supple facendas.

k. Executiones. scz expulsionones a collegio/aula/ vel introitu.

l. Decem dies. et sic hoc qd hic statuit obseruandū singulis mensibus debet fieri et executioni mādari infra decem dies primos cuiuslibet mensis vt euitetur pena huius constitutionis.

m. Continuos. scz occurrentes in singulis mensibus de quibus hic dicitur.

n. Vere. q. cōstat eis de ipsa publicatiōe p auditū suoz ppositū alē ignorantia publicatiōis pñōis lu cide pbata excusat etiam post duos mēses a tēpore publicatiōis de cōst. c. ij. glo. fi. Et ibi bene p In nocent. et lxxij. dist. c. proposuisti. vbi de hoc p Joā.

o. Presumptio. q. forsan maior pars hoiz ipi vnt ueritatatis nouit publicatiōez huius pñōis fore fas

ipso ab oī actu schola stico sit suspensus et in btroqz casu ius q. ha bet in collegio aulabel introitu amittat ipso facto et p ipsos gardia nos custodes ppositi tos pñicipales siue ali os ad quos hoc spe ctat realiter expella tur: et statim bñ legit ima substituat catho licus loco suo. Et si ipsi gardiani ppositi siue custodes colle giorū aut pñicipales aularū siue introitum in quibz degunt hmoi persone suspecte dete cte aut diffamate ne gligentes fuerit circa inquisitiones et execu tiōes pñdictozū per decē dies cōtinuos a noticie tēpore vere bel presumpte publi catiōis pñentiū eo ipso

etiam. Duo tñ veltres dicunt se hoc ignorare in quo casu ipsozū ignorantia eos non excusat cū sit cras sa et supina. qd dicit vt dicit. s. de sacra vinctio. c. cū sa cri. ver. ignorantia crassa. et glof. sequenti.

p. Nichilominus. i. preter hanc penam.

sententiā maioris ex cōmunicatiōis incur rant. Et nihilominus omni iure qd in ipsis collegijs aulis siue in troitibz se habere pñe dunt ipso facto sunt pñi uati: et ipa collegia au le vlt introit effectua liter vacēt. Et facta super hoc legitima de claratiōe p ipsos quo rū interest noui sub stituant gardiani cu stodes ppositi seu pñi cipales put scdm an tiquum morē vniuer sitatis pñdictę vacan tibz collegijs aulis siue introitibus fieri consuevit. Quod si ipsi custodes ppositi si ue gardiani vlt pñi cipales pñdicti de et sup huiusmodi conclusio nibz aut propositio nibz diffamati suspe

q. Se. i. gardia nos custodes siue pñicipales.

r. Vacent. s. of ficio talis gardia ni custodis pñe politi siue pñi ci palis.

s. Et facta. ff. t. Sup hoc. scil licet sup negligē tia gardianozū custodi ppositi rozū siue pñi ci palium.

u. Declaratio ne. que necessaria est regulariter in omni snia lata a iure vt pñ. c. tit. c. cū fm leges. li. vj.

x. Quoz iter est. in hoc casu po test verti interesse cancellarij. Pro nte in qñtus. s. ha buit iurisdicciōne in tales. Alias au tēptinebit ad epi scopum loci vlt ad eū quē fundas tiōne talis colles gij aule vlt introi tus noscitur in illo et pñōis eiusdem hñe iurisdicciōne.

y. Consuevit. scz pñ electionē vel quācūqz aliā pro uisionem.

z. Et si ipi. Septima pars.

a. Propositio nibz. supple siue opñōis vlt sic ea q. dicta sunt in

Precedentibz videant esse repetita. Qui dicto cōcor. ff. ad l. aquil. l. quē ad modū in fi. et in fi. ad l. aquil. hoc tñ capite. S. hoc opponit. ff. vt bo. raptol. pñor. q. erit. Circa hoc solet dici q. dicta in pñcedentibz que pñinent ad legis dispositiōne intelligunt repetita in sequentibus vt in primis cōcor. Sec. in his que pñi nent ad facti narrationē vt. d. Seritq. S. cōtra hāc solutiōne opponit et videt q. etiā ea que pñthēt ad facti narrationē videntur repetita. ff. de incen. rut. nau. l. i. in pñm. tunc. l. iij. qd ait pñtor. et. S. dic q. qñs lex disponit circa plura in diuersis oratiōi bus: tunc dictū est in vna oratiōne nō intelligi repe titū in alia circa facti narrationē vt. d. Seritq. Qñqz lex disponit circa plura in eadē oratiōne ita q. oia il la reguntur ab eodē vbo: tūc dictū in vno intelligi repetitū in alio et ita loquitur contrarium. Nam cum omnia ab eodem verbo reguntur qualitas que res pñit illud verbum respicit ipsum vñiformiter quo ad omnia. Pro hac solutiōne facti. ff. de fun. instru. l. Sere. s. gayo. Pro clarior tamen doctrina dic aut est vna lex habens plura capitula aut sunt plures les

An q. in pñ cedentibz di cta sunt i se quētibz res petita ite ligant.

ges separare distincte. primo casu aut quere si his que pntet ad facti narratione: aut de his q pertinet ad facti dispositione. primo casu aut illa plura capitula inserunt sub diuersis oronibus et tunc no intelliguntur repetita in sequentibus. vt. d. seritq. z. e. ti. l. ij. in prin. Aut inserti sunt sub eade oratione et tunc intelliguntur repetita vt hic. z. d. l. i. cōlun. tra. l. ij. q. ait p. cor. pall. Scdo casu qn quere si his que pntet ad facti dispositionem tunc aut dicta in pcedentibus sunt cōtra ius cōe et exorbitat a iure cōe et no intelliguntur repetita in sequentibus. ar. ad hoc. l. v. cor. s. v. cor. ff. d. leg. iij. z. qd notat glo. in l. talis. scriptura. i. ff. de le. i. facit de re. iur. c. a iure. lib. vi. z. q notat. i. in his. ff. de legib. si no a iure cōe no exorbitat tunc aut qris an intelliguntur repetita in pmissis capitulis sequentibus et dic q intelliguntur repetitae dicta. l. que ad modum. in fi. z. ff. de aduile. l. marit. s. hoc quinquenarius. Aut qris an intelligantur repetita in alijs capitulis de statib. medietas a plurib. alijs capitulis et no intelliguntur repetita. in statu. de re. diut. s. Item lapilli. z. hoc verus nisi vt statim dicam in diuersis legib. separatis. Scdo principalis casu qn diuerse leges vel diuersa statuta procedunt aut vna lex procedit p modū regule tunc in oib. alijs legib. intelligit repetita. ar. l. regula circa fi. l. de iuris et facti igno. Et p. exēplū in l. de vno quoq. ff. de re iudi. vbi ponit regula q in vno quoq. iudicio debet parascitari. superuenit. l. ij. l. de sen. ex periculo rect. que tradit formā qualiter ferat sententia et no repetit de citatione partis certe illud intelligit repetitū: q in alia l. p modū regule est traditū. Si no no pcedit p modum regule tunc aut vna lex venit ad interpretationem alteri et tunc oia que dicunt in l. interpretata intelliguntur repetita in l. interpretata. vt. l. nichil. l. de cōlun. cum eman. ff. z. in aut. de filiis ante do. in na. s. i. Si vero vna lex no pcedit ad interpretationem primae tunc dicta in vna no intelliguntur repetita in alia. vt l. i. s. meminit. z. s. qd ff. de ven. in sp. Ita notant per Barthol. ff. vi bo. raptio. l. pto. ast. d. seritq. a. Ber nos. scz archiepū Cantuarien. b. Ordinariū loci. puto q Cancellarius Orontie poterit in hoc casu dici ordinarius loci ad effectum monitionis de qua hic loquitur faciendo sicut et gar-

dian custodes prepositi et principales possunt cōmilles monitiones facere scholaribus et alijs cōmōrantibus in collegijs aulis siue introit suo regimini cōmissis vt. s. patet. z. hoc qdum ad eos in quos cancellarius habet iurisdictione ordinariam alis non.

c. Et tunc. id est post monitionem sic factā et attestationē in introitu. **d.** Supradictū est. de magistris. c. fi. z. s. hoc. e. ff. c. Itē q. z. c. sequē. **e.** Incurrant. supple etiam ipso iure. **f.** Et si. Octaua pars. **g.** Altissime constitutionis que in capite finaliter. **h.** Quocumq. scilicet casu. **i.** Superius. s. in hoc tit. z. istu. de magistris. per totum. de clerici. pere gri. c. ij. **k.** Alia. quam infra scripta. **l.** Ibidem. id est in alia parte huius statuti. **m.** Obstinendū. obtētis tamē gaudere poterit cum hoc statutu qd est penale no sit extendendum ultra casus i eo expressatos. de pe. disti. i. c. penul. de reg. iuris. c. in penis. lib. vi. **n.** Et tunc. id est postq sic temere et pertinaciter dicta statuta violare presumpserit. **o.** Spe venie. simile habes de electio. c. i. in fi. lib. vi. z. sic inferior archiepo no pōt hanc penam relaxare sicut ea que not. Archi. dicto. c. i. s. misericordia. z. de regu. c. non solū. s. suspensos. lib. vi. Et cū Archi. cum conuoc. ibi Paulus. sed hosten. videtur tenere contrarium per. c. nuper. de senten. excō. Johan. de ymola nōtatur conuoc. opiniones. Nam aut suspē sioni adijcitur certum tempus et tunc procedit dictuz Archidia. qz tunc inferior a constituente no potest ante illud tempus absolueret. Et sic stat glof. Johan. an. de elect. cupientes. s. ceterum. s. suspensos. lib. vi. z. glof. Johan. an. ver. excommunicationis. in clementi. s. de hereticis. ad finem. **p.** Ad hec. Mona pars. **q.** Premissa. que scilicet continentur in hoc titulo. z. s. titu. precedenti. **r.** Legibus diuersis. l. de hereticis. l. manscheos eodem titulo. capto vergentis. vi. q. i. s. verum. ver. si quis cum militibus. **s.** Dissimilis culpa. Adfor namqz est culpa que committitur in deum qz que committitur in hominē. vt statim sequitur. **t.** Adalestatē. extra. ac. vergētis cū ibi allegatis.

re et pertinaciter violare psumperit: eo ipso ad quodcūqz beneficium ecclesiasticū in nra Cantuarien. prouincia obtinendum p triennium extē abloq spe venie reddat inhabilis et inno indignus. et nichilominus iuxta sua demerita et qualitatem excelsus scdm sui superioris discretionem canonice puniat. Ad hec ne in modo pcedēdi circa premissa bagari videamur sub icerto aduertētes q licet inter crimē hēsis et lese maiestatis i legib. diuersis quedam paritas reputetur. Est tamē dissimilis culpa penamqz exigit grauiore diuinā q humanā offendere maiestatem. Cuz

a Cum ergo, vers.

b Per indicia, i. per demonstrationes leues suffi-
cientes tamen indicare namq; quatuor: comprehendit
scilicet delationem / argutionem / et etiam conuictio-
nem. ff. de pbo. sig. l. indicasse. Et potes intelligere
indicia vt scz non
solu procedat co-
tra tales p accusa-
tione vel inquisi-
tione sed etia per
denunciations sic
q aliqua via data
possit costare de
comisso crimine vt pa-
tet in extrauag. q
incipit ad repri-
mendum. coll. xi.

c Sumarie. i.
breuiter ita tñ q
rora substantia co-
prehendat nichil
omittendo de sub-
stantialib; quā ma-
teria latr? profe-
quere vt no. Bar-
thol. in d. extra-
uag. ad repri-
mendum. ff. sumarie.

d De plano.

qd hoc importet. vide Bar. in extrauagan. predicta.
ver. de plano.

e Citationem premiffa scz vssequitur.

f Per nuncium. De hac materia vide Bar. in lo-
co prealleg. ff. per nunciu. de citatione p lras v l edic-
tum vide ibi in duab; glof. seq. Et circa hoc vide q
scripsit. ff. de iudi. c. quida ruraliu. ff. loco. x. ff. publi-
ce coram testib; x. ver. ante citationem factam.

g Per lras. Idic vide not. Bar. i loco palleg. ff. p
litteras. x vide glofas ad quas te remisi. ff. glo. proxi.

h Per edictum. quod dic vt in dicta extrauagan.
ad repri-
mendum. ver. per edictum.

i Lite no contestata. istud fundat in dicta extraua-
gan. ad repri-
mendum. Et sic in casu quo pot pueniri
ad sniaz diffinitiuam lite non contestata: illa puma-
cia habet vim contestationis. L. vbi in rem acti. l. ij.

k Receptione. quā facere debet iudex pro vtraq;
parte vt. l. inquirat veritate pro vtraq; parte. L. quō
z qñ iudex. aut. quis semel z pot absentē absolvere.

l De iudi. l. propterandū. s. finalem ex gestis. Et sic
apparet q sola cōtumacia nō habet pro cōfessione.

vt notat Bar. ff. ad silleta. l. lege cornel. s. fina.

m Diffinitiuam sententiam vides ergo casum in
quo absente reo potest causa liquidari z diffinitive
pronunciari in criminalibus capitalibus.

n Volumus. vers.

o Declaramus. z sic hoc quod hic statutum est an-
tiquorum sursum demonstratio. Et concor. de iure-
iura. c. i. ver. declaramus. per Johan. an. lib. vi.

p In premiffa. scilicet que prohibentur per totū
hunc titulum. z. s. titu. proxi.

q Scissure. que fit per heresim que sonat in diu-
sionem vt dicit. s. eo. c. i. vers. aut hereses.

r Detecti. quorum detectionem vtile est ante om-
nia in scriptis facere redigi per notarium publicum
seu per aliam personam ydoneam in presentia dua-
rum personarum discretarum fin ea que leguntur eo-
dem titulo. c. vt officium. s. verum quia. lib. vi.

s Vehementer suspecti. quales sunt omnes scien-
ter hereticos visitantes. effides elemosynas dantes.

t Ducatum prebentes similiaq; facientes. In quibus
nichil apparet expressum quo ad approbationem re-
tus eorumdem. Nam si verbo vel facto aliquid expri-

matur qd approbat ipsoz ritum tñ tales dicent her-
eticos credetes z tanq; heretici veniet iudicadi. Ho-
ta per Archi. e. ti. c. ij. ff. credetes. lib. vi. Vehemen-
ter etiam suspecti sunt qui sciēter recepat hereticos
z qui eos fauent vt ibi notat. Item audieres sermo-

tiuā sniambolumus
ordinam? & declara-
mus? ob faciliore pu-
nitionē delinquentiuz i
pmiffis? & reformatio-
nem scissure? ecclie ex
hoc lese qd diffamati
detecti? siue denuncia-
ti siue vehemēter su-
specti in aliquo casu?
pdictozū siue alio arti-
culo quocunq; in fide
catholica; aut bonis?

nes vel predica-
tiones heretico-
rum semel tantū.
Itē recipiētes li-
bros reprobatē le-
ctionis nisi illos
statim incēdīo vel
alio modo destru-
erint. Vehemen-
ter etiam suspecti
ctus est qui defen-
dit personā here-
tica ne veniat ad
man? iudicia etia
minand?. Itē pre-
lari z principes
qui negligūt puni-
re condēnatos de
heresi. sunt de he-
resis: vehemēter
suspecti. Itē sur-
tes indicare here-
ticos si eos scien-
ter celauerit. Itē

eos verbo vel facto excusantes cū nouerint eos esse
hereticos etiā si colorate eos tñ excusauerint. Ser-
cus tamen si ex lubrico lingue faciāt hec. Itē procu-
rantes talibus alimonis et oīe ministrātes aliqua p-
que possent euadere z etiā tales precibus liberātes.

Ita colligunt ex notatis p Archi. z Joā. in no. post
eum. d. c. ij. lib. vi. Corum quoq; in cā fidei est ve-

hementer suspecti? de heresi. eo. titu. c. cū cōrumacia.

li. vi. Itē hīs familiaritatē pīnuā cū hēticis. Itē ac-
cedēs cū eis ad occulta conuenticula. Itē a cōt cō-
uersatione hoīm vita z moribus discrepās sicut hec
not. Archi. eo. ti. c. accusar. lib. vi. Itē impedies ne
veritas in causa fidei inueniat. d. c. accusar. s. sacer-
dotes. Et no. q ad probandum suspitionē hīdōi suf-
ficat leuis pbatio lz nō sufficit ad condēnationem.

L. de hereti. l. ij. de psumpt. c. litteras. z not. p Ar-
chidia. eo. titu. c. filij. z heredes. lib. vi.

s Casuum predictorū. qui rectatur in. c. hufus
titu. z titu. precedentis.

t Bonis moribus. i. virtuosis actib; quib; cōtra-
mānt mali mores qui in plurib; reperiunt. z primo res iuuenū.

In iuuenibus vt cōmuniter sub numero senario conti-
nentur. Sunt effi iuuenes vt cōter primo passionum
suaz infecutores. Secdo sunt instabiles. Tertio sunt
nimis crudeles. Quarto sunt verbosi z cōtumeliosi.

Quinto vt plurimū sunt mēdaces. Sexto nō habēt
in suis factis moderationē. Adores sō mali senū vt
cōter stant in trib;. vlez primo q sunt nīmī tñmīdi
z suspiciosi. Secdo q sunt cupidī z auari. Tertio qd
sunt de scis alioz multū iudicati. Sūt etiā mores
mali nobilitū z sūt decē: nō dico oīm sz aliquoz. Pri-
mus est iniusticia. Secdo pēpt? ecclie z psonaz etus
qd. Tertio est pēpt? paritū z pgenitoz marie vbi a
fortuna nobilitant. Quarto est rex alienaz p violē-
tiam occupatio. Quinto est crudelitas in subditos.

Sexto est adulariorū iclinationis. Septimo est iseritoz
oppositio. Octauo est intemperantia. Nono est guerra
cōmotio. Decimus est inanis gloria. Sunt etiam

quidā mores mali curialū siue aulicorū eorum vides
licet qui curiales sunt aut quacunq; cōditione cursi
sunt affecti. Et eorum mali mores sunt decē. Pri-
mus est qd sunt ambitiosi. Secdo sunt adulares.

Tertio sūt munez receptores. Quarto sūt officioz.

SS. ij.

Aut discan-
tur de here-
si suspecti.

Senum.

Hobilituz.

Curialū.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

venditores. Quinto sunt falsi simulators. Sexto
sunt legi iniquar adinuētores. Septimo sunt erga
alios iniudi. Octauo sunt rumorum exploratores.
Nono sunt versitatis cōcēlatores. Decimo sunt ocio-
si ⁊ comessationibus dediti. **E**t porro etiam mali

2 Bechaniz-
corum.

mechanichon sunt
ue plebeiorum sunt
septem fin septem
artes mechanichas
sive operationes
quibus designantur
sunt finibus
gonem lib. suo de
distolcon parte
tij. Hic ars me-
chanica dicitur lan-
ficium. et comprehen-
dit sub se multos
artifices. quia com-
prehendit incidit
tes: cosuentes: to-

morib⁹ male sonante
auctoritate loci ordi
rii alteri⁹ ve supior⁹
citen⁹ personar⁹ si ap
prehēdi poterint p lit
teras siue p nunciū in
ratū. Sin autē p edi
ctū ad locū habitatio

tere vel inquisitores heretice prauitatis.
b. Personaliter. f. apprehensione psonali. et hic videtur de quo dicitur. f. de iudi. c. 3. et de oes illi. f. psonaliter.
c. Per edictum. f. iure. c. 1. infra publice ppositum.
pro citatione de qua hic fit mentio vide quo dicitur. f. de

nis ipsi⁹ delinquentis
vbi morari cōter sue
uit & in ecclia sua pro-
chiali si certuz habue-
rit domiciliuz publice
pposituz: alioquin⁹ in
ecclesia cathedrāli loci
originis^e sue & in ec-

iudf. c. quidaz ru-
raliū p totū. z. c. se-
quenti. v. psonali-
ter inuenirez glo.
sequentibus.

¶ Alioquin .f. si
certus nō habeat
domicilium .

e **O**riginis. i.
natiuitatis. Si ei
domicilium habere
ret magis inspicere
ref loc⁹ domicilii
Originis iuxta no
tata p Arch. d p
hē c nūi qh mo

dentes: colorâtes: barbas adêtes: qui oēs circa p̄s
 los operantur ⁊ lanam. Item cōtinet notarios pel
 liparios cozearios ⁊ hufusmodi qui circa pelles ope
 ratur. Item macellarios siue bocherios ⁊ tales qui
 circa carnes operant. Et horū mali mores vt cōmu
 niter sunt inuidia/furra/ fraudes/ mendacia/ volu
 ptates/perfuria/ ⁊ amicitiarum vfolatio. Secunda
 ars mechanica est armatura cui subalternant oēs q̄
 cū dolabro vel malleo operant. vīcz fabri/ ferrarii/
 aurifices/ monetarii qui malleo operant. Item nau
 cler/ cesores lignorū/ cementarii domos/ muros/ et
 turres edificantes: qui oēs dolabro operant. Item
 sub hac arte cōtinet ars sagittariorū ⁊ ballistariorū.
 ⁊ hī vt cōmuniter subiacēt malis morib⁹: q̄ vt pluri
 mum sunt infideles/ ignari ⁊ ad vtiliter operandum
 debiles ⁊ ociosi ⁊ ad faciendūq̄ est illicitū oīno pa
 rati. Tertia ars est nauigatio sub qua cōprehendun
 tur oēs operantes in aquis ⁊ vtenes nauibus circa
 aquas. quorū mali mores sunt pusillanimitas/ incon
 stantia/ ⁊ cordis timiditas. Quarta ars est agricul
 tura sub qua continent oēs qui agria arborib⁹/ et
 pascuis deputentur quorū mali mores sunt dei igno
 rantia/ illegalitas/ decimarū subtractio/ erga dñm
 suū infidelitas ⁊ pigritia siue ocium. Quinta ars est
 venatio que diuisa in ferna/ aucupii/ ⁊ piscatoria ⁊.
 ⁊ horū mali mores sunt diuini seruitij oblitio/ sabba
 ti violatio: ab ecclesia subtractio: ⁊ vtilioris laboris
 premissio. Sexta ars est medicina. Medicoz ho
 mali mores sunt imperitia/ negligētia/ auaricia/ ho
 micidium/ infidelitas ⁊ inobediētia. Et sub hac ar
 te continent phisici/ cyrurgici/ ⁊ pigmentarii. quoz
 etiam mali mores sunt verborū scurrilitas/ inconti
 nentia/ tactantia/ fallacia: ⁊ incompassio. Septima
 est ars theatrica. id est sciētia ludoz. Et horum mali
 mores sunt illius: lasciuia/ vanitas ⁊ voluptas.
 Sub predictis artibus cōprehendunt mercatores
 quorum mali mores sunt fraudulentia/ malitia/ rapi
 na: mensurarū diminutio/ mercij cōmissio/ pondex
 inequalitas/ hortamēta impia/ perfuria/ mendacia/
 vfura/ auaricia/ infidelitas. P̄ter hec est reperire
 malos mores diuini ⁊ sunt quattuor. P̄imus est su
 perbia. secundus cōtumelia. tertius intemperātia. ⁊
 quartus est cupiditas. F̄inaliter etiā occurrit dicere
 de malis moribus pauperū qui sunt duo. P̄imus est fu
 rtiū. Secundus est blasfemia. P̄ter istos malos mo
 res sic succincte enumeratos potes ⁊ contrarij col
 ligere qui sunt boni mores quos impugnare nō licet
 vt dicitur hīc. quorum declaratiōē prolixiā si des
 sideres habere videnota ⁊ p̄b̄lippum de p̄rga
 mo super cathonē scda p̄homiali parte per totū.
 a. **C** Superioris. v̄puta archiep̄scopi legati la:

raref. l. vj. Et vt plen⁹ ista materia intelligat scire
 debes qd eps vlt⁹ al⁹ iudex in hac parte cōpetens pōt
 pcedere sup hoc criē qz quascūqz psonas nō solū exi-
 stētes de sua dioceſi vel pūctia sed etiā qz alienige-
 nas vlt⁹ cōfētes delinquētes ibidē sicut dicit in alijs cri-
 minibus. ff. de offi. p. l. i. l. ij. et. ff. q. vj. placuit. Et cla-
 re probat. l. vbi de crim. agi oportet. aut. qua in pū-
 ctia. Et hoc cōtūcūqz tales sint exēpti. Nam rea-
 tus talis oēm exceptionē tē dignitate excludit. l. vbi
 fena. vlt. l. i. in fi. z ita⁹ probat. e. ti. c. vt officiū. s. de
 nūq. z. c. vt cōmissi. s. z ecōtra. l. vj. Unde vbi aliqz
 deliquit vel cōmissit in hoc crimine infra iurisdictionē
 iudicis cognoscētis z anteqz recedat pūctus est cō-
 statio nō est opus vt postea citet put hic ordinat:
 qz talis pūctus cōstatio nō dicit mutare forū. ar.
 ff. de iur. om. iud. l. cū qdā puella. et d. fo. cōpe. c. ppo-
 suit. Si nō erat citatio pūct⁹ nec hz certū domici-
 liū vt hic dicitur citari i illo loco i quo deliquit put
 hic. s. dicit ibi i ecclia prochiāli loci tps i quo sic pūca-
 uit vlt⁹ occuit ad oēs tñ iustitias seruādā. Et vt magis
 psumat cōstatio nē venire ad et⁹ noticiā expedies est qd
 talis citatio fiat in ecclia cathedrali origis sive vt hic
 dicit. Et hoc verū puto vbi cōstat de loco origis vlt⁹ sal-
 tem de dioceſi in qua oriū⁹ est z dioceſis illa subſit
 pcedēt⁹ talē vtpota archiep⁹ in sua pūctia. Nis
 em si eps pcederet z talē delinquētē in sua dioceſi cū
 nō esset oriū⁹ de alia opus esset citatio sub mutue
 iustitias obtētū z i iuris subſidiū em ea qd legun.
 z notā. s. de iudic. c. i. tē oēs illi. s. vlt. Et dicit ibi.
 Unde si in dioceſi origis inueniat pōt z dicit remitti
 ad locū vbi deliquit qd dicit vt. d. s. vlt. s. iunet. vbi au-
 tem aliquis deliquit in pluribus locis siue dioceſib⁹
 tunc in oībus pōt cōuenti z cōtra vnum pcedat z per
 singulos iudices pōt puniri dum tamē pena sit ite-
 rabilis. Secus in pena non iterabil vtpota in mor-
 te z sic stat glof. quam habes. ff. de furtis. l. vulga-
 ris. que incipit immo videtur. Nis si pena sit itera-
 bilis a pluribus pōt puniri. Nam iterata delicta ite-
 rationem pene cumulant z inducunt. ff. de penis. l.
 relegati. de iure patrona. l. i. Et vnum delictum non
 minuit penam alterius. ff. de pe. l. nunquam maxime
 vbi in pluribus locis deliquit z separatim ex inter-
 uallo. vnde non insurgunt eius crimina ab eodē fa-
 cto sed ex diuersis qz sepi⁹ hoc cōmissit. Et ex quoli-
 bet tpsori factorū resultat effectus vitz qd nouā cō-
 mittit offensam p. l. manicheos. l. eo. ti. Et ideo nō
 est mīrū si pro qualibet offensa veniat puniēdus ar.
 ad hoc. ff. de iur. i. l. pretor edixit. s. si plures. ad. l.
 aquil. l. illud. s. i. l. de episcopa laudien. l. nemo. s.
 his igitur de iudic. c. cū nō ab homine. c. similibus.
 Immo talis cū ppter heresi iūctā est veniēda in

Distum.

វិទ្យាបុរ្យ.

uno loco si postea in alio loco committat heresim ag-
grauatur eius conditio ad effectum qd censeri pot relas-
sus intant q nulla misericordia est habenda vt pa-
tet eo. titu. c. accusat. s. j. z. c. sup eo. li. vi. z. ex. e. c. ad
abolendam. s. illos quoq. Et si talis fugat a loco vbi

poterit pueniri
hominu pot e
etia absentē pce-
dit sic est spale i
crie heresis. extra
de dolor cōtuma.
c. veritatis.

Et in ecclia.
p hac copulatus
videt q nō sufficit
altera istarū cita-
tionū fieri s. d. s. i. e.
ri vtraq. ar. ad
hoc insti. de here.

insti. s. h. Et hoc verū puto si talis oriūsus fuerit in
prouincia statuta z constat de loco sue originis.
Alioquin si alienigena fuerit vel nō cōstat de ipius
origine puto hanc vltimā sufficere vlt ad mal. q alta
citatio fiat in ecclia cathedrali dioc. i. q delict. ar. eo-
rum que legunt. z notan. s. de iudi. c. ptez oēs illi. s. j.
Et certificatio legitima. s. in ea que notant. d. c.
Item omnes illi. s. certificatio.

Sic citati. s. aliquo modo z de quibus prefer.
Absentē. s. p cōtumacia z hoc est q sequit cōpa-
rere negligentē quo casu si cā p q citat possit liquari
qstūctōis sit absens cōdēnari poterit nō obitātibz
his q legunt z notant. ff. de pena. l. absentē. Itā spe-
ciale est in cā heresis vt absens cōdēnari possit. et s.
do. z cōtū. c. veritatis. lxxv. di. tāta. z notat p Ar-
chidia. e. l. c. vt cōmitti. glo. qualiter pcedi. Si autē
causa liquidari nō pot tūc talis ex et cōtumacia p-
nunciari poterit vehemēt suspect de heresi. mar-
me q. citat. est ad rīdendū de fide vel se excusandū
super inqstione heresis formata s. cū. Et in hoc casu
talis cōtumax nō debet cōdēnari sed pot excōs-
cari. In qua excōscatione si steterit per annū aio in-
durato tūc illa suspitio vehemēs trāsīt in violētiam
presumptionē ad effectū q tanq heretic. possit con-
dēnari. eo. tit. c. cū cōtumacia. li. vi. Et circa hoc vide
nota. p Archi. e. tit. c. accusat. i. p. n. s. vehemēs. li. vi.
z. e. c. sup. s. q. p. e. d. d. Et si talis absens p. des-
derit fideiussores s. iudicio s. i. poterit eis iudici pe-
na pecuniaria. ff. de custo. reorū. l. si quis reum.

Summarie z de plano. qd hec bā importat dedit
tibi remissiones. s. e. s. summarie. z. s. de plano. z cū
ea hac materiā vide que legunt de verbo. sig. c. sepe.
z de iudi. c. dispendiosam. in clementi.

Streptu. quid hoc importat z hoc quod sequit
tur figura iudicij habes per Bartho. in dicta extra-
uagan. ad reprīmendū. e. ver. coll. xi. z dicto. c. dispe-
diosam. z in clemen. sepe. de verbo. signi.

Alte nō cōtestata. vide qd dixi. s. eo. ver. s.
Testium receptionem. cuiusq. cōditionis fue-
rit. e. ti. c. in fidei. li. vi. etiam criminosi in fames excō-
municati. z etiam socij eiusdem criminis vt ibi patet
z sic hereticus cōtra hereticū testificari pot vt ibi no-
tat Archidia. c. probatur. vi. q. i. c. si quis cum mli-
tibus. de s. y monia. c. li. Scilicet tamen q due sunt ex-
ceptiones que possunt opponi cōtra personas testiu.
z propter quas testes repellī possunt anteq depo-
nant. Et si deposuerint omnino detrahatur eorum f-
ci capitales. extra de accusa. c. repellantur. z. c. cum
oportet. autē. de test. s. si vero odiosi. coll. vii. Alte
vero exceptiones legitime possunt opponi contra
testes seu contra eorum dicta postq deposuerint fal-
sum. extra de testibus. c. ex tenore. Item q sunt sin-

gulares. de testibus. c. litteras. Item quod sunt con-
trarij varij obscuri vel similes eo. titu. c. accusat. s.
licet. z. c. si lib. vi. de re iudi. cum j. z A. de s. ymo. c. p-
tuas. z. c. tanta. Debent namq in hoc crimine sicut
z in alijs probationes esse luce clariores. l. de pro-

parere negligentes in
penam cōtumacie sue
hmoi sūmarie. z d pla-
no absq strepitu. z fi-
gura iudicij ac lite. nō
z testata ad testib. rece-
ptionē z alias pbatio-

quem super heresi sint in suis depositionibus singu-
lares vt puta q vnus deponit de vno articulo alius
de alio dum tñ tēdant ad probandū nequitiā eiusdē
sceleris sufficit ad cōdēnationē. l. c. l. Ariant. l. de
pena. l. que sententiam. Secus est vbi specialiter
inquiri cōtra aliquē super certo articulo siue sup cer-
ta specie. ff. de testibus. l. ob crimina. s. testes. Ratio
autem quare vnusquisq admittit ad accusandūz ali-
quem super hoc crimine nō autem ad testificandū
est ita. q ad dictum testis procedit ad sententiā con-
dēnationis. ff. de offi. p. s. d. l. illicitas. s. veritas.
sed ad dictum accusatoris procedit solū ad inueniē-
dū veritatem. facit qd notatur extra qui mat. ac.
pos. c. nobis. potest tamen ille qui est accusator etiā
fore z testis. q non est causa propria sed dei nec ver-
titur accusatoris proprium commodum vel incom-
modum sed vtpuntatur iniuria facta deo. l. eo. tit.
l. manicheos. Et facit ad hoc et de testib. s. sup eo. s.
ipō. c. cū in tua. q mat. accu. pos. c. videf. Et requit
ad ferendū testimoniu in hoc crimine si recusauerit
pōt ad hoc cōpelli et. e. c. excōscam. s. ad iudiciū. nec
excusat votū iuramēto in xitu emissio nec aliquo
p. i. privilegio vt notat Langhūm hugolinū in tractatu
suo de hereticis. c. xii. Rubrica qui z quot testes ad
mitti debeāt i hoc crimine. Et testis qui in hac causa
falsum deponit pot puniri p iudicē cognoscentes pena
arbitraria. l. de test. l. nullū. Et dicit testis falsus q
sciet z dolose exprimit falsum vel cōcelat verū. et
de falsis. c. i. Et si testis huiusmodi vacillauerit po-
test poni in questionibus. ff. de questionibus. l. ex libe-
ro. z. l. de minore. s. romenta. dum tamē sanguines p
hoc non eliciat. xxi. q. vlt. his a quibus. de rap. in ar-
chiepiscopatu. z hoc eo. tit. in cle. i. Et si dictū testis
sit ita obscurū qd per hoc veritas nō pot elici iteruz
examinari debet vt clare deponat. et de testibus. c. p-
tuas. z. c. cum clamor. ff. de questionibus. l. repeti.

Sed quid si testis postq deposuit in causa si-
det contra hereticūz venit coram iudicē z dicit se
deposuisse falsum z retractat dictum suum dicens
quod maliciose hoc dixerit. Nunquid stabitur p-
mo dicto vel secundo. Dic quod vbi pmo depo-
suit de fide contra hereticūz stabitur pmo dic-
to q potuit subornari postea per ipsum contra quē
deposuit vltimos amicos. z sic presumitur corruptus.
vnde sue reuocationi nō stabitur. extra de presum-
ptio. c. litteras. de test. cum causam. s. de testibus
cogen. c. preterea. Et ibi notatur per Innocen. Cui
conco. autenti. de test. s. quoniam. coll. vii. Si vero de-
posuerit pro heretico vel pro eo contra quem pro-
ceditur z iam vult deponere cōtra eum admittet
z stabit dicto scdō nisi appareat q modo deponat ex
odij fomite vel ex animi leuitate. eo. tit. c. accusatus. s.
licet. li. vi. Et ratio est fauor fidei z detestatio crimis

Hereticus
hereticum
accusat po-
test.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

nis ut ibi p[er]t[inet]. I[tem] o[ste]ndit t[ame]n talis testis qui falsum des-
posuit a iudice puniri p[ro]pter falsitatem suam. ut. s. dixi.
a. **U**bi probationes canonicas. que possunt esse plu-
res. Una p[otes]t esse facti evidētia q[ui] deprehēdit in er-
rore. extra de accus. c. evidētia. cū ibi notatis. Alia
p[otes]t esse p[er] testes.
ut dictū est. s. glo.
proxi. Facit ad
hoc extra de test.
c. in omni nego-
cio. Alia p[otes]t esse
per confessionem
propriam. L. quoru[m]
ab. non rect. l. si ff.
de custod. reo. l. si
confessus. de questio. l. i. s. si quis ultro. et ista cōfessio
p[otes]t esse triplex. Uno modo vere q[ui] sit ore pro-
prio. xv. q. vi. c. i. Alijs duobus modis p[re]sumptue vi-
delicet per facti evidētia. xv. q. vi. dist. priusq[ue]. Ite[m]
propter fugam et contumaciā. iij. q. viij. decernimus.
extra de p[re]sump. c. nullius. cum ibi notatis. Quar-
to modo p[otes]t fieri probatio per instrumētū q[ui] vices
tabellio audiuit aliquē predicare errorem vel docere.
Nam crimina quādoq[ue] probant per instrumētū. ut
dicta. l. iij. L. quoru[m] appel. nō rect. Et notat. L. ad. l.
aquil. cōtra negantē. ff. ad turpil. l. in senatus.

b. **U**bi notat. Decima pars.
c. **I**nformatio. i. probatio.
d. **I**dem ordinarius. Ex hac littera videt[ur] q[uo]d ordi-
narius ipse nō p[otes]t cognitionem in causa fidei aliq[ui] v[er]o
alijs delegare. Et hoc p[otes]t intelligi verum quo ad
prolationē sententię. sed p[re]paratoria et media litis
possunt delegari v[er]o puta receptiōes denunciationū.
formationes inquisitionū. citationes personarum.
examinationes testiu[m] et cetera huiusmodi. Et sic quo
ad inquisitiones heretice p[re]iudicis declaravit. Ele-
mens papa in quadā extrava[er]gati que incipit licet cō-
muni bus. s. ut igit. Et hoc verū puto q[ui] ep[iscop]us p[ro]ce-
dit cōtra exemptos quo casu p[ro]cedit ut delegatus
sedis apostolice. extra eo. c. ad abolendam. in fine.
Secus forsan esset quando p[ro]cedit iure suo ordi-
nario ut accedant notata per Johan. an. eo. titu. c. vt
cōmissi. in p[ri]ncip. lib. vi. et. c. iij. in p[ri]ncip. in clemen.
e. **S**ententia. scilicet condēnādo ut absolūdo p[ro]ut
merita cause exegerunt. Debet tamē ante sententiā
q[ui]tum poterit ipsum reducere ad fidei catholicē vni-
tatem ad exemplū boni pastoris qui suas oves errā-
tes colligit et reducit. xxiij. q. vi. c. i. et in carcerando et
corpus affligendo. xxiij. q. v. addere. xxiij. q. vi. quod
errauerat. et. c. sequenti. ut quem dei timor a malo nō
reuocat saltem compescat severitas discipline. L. de
emen. propin. l. i. de elec. c. cū in cunctis. s. clerici. Fa-
cit ad p[re]missa. xv. q. v. peruenit. et. c. contra ydolo-
rum. de officio ordina. c. irrefragabilis. Sin autē ep[iscop]us
reperiat ipsum pertinacem ferat sententiā
pronunciando ipsum hereticū et ipsum tanquam he-
reticum condēnando. Illumq[ue] relinquat iudicio se-
cularis potestatis puniendū. extra eo. c. ad abolendam.
s. presentis. et. s. laycus. Et hoc verum ubi damnatus
laycus. at ubi esset clericus debet diligenter atten-
dere an velit illum solum deponere ab officio et bene-
ficio an velit etiam quod degradetur ut relinquatur
puniendus per iudicem secularē p[ro]ut exegerit qua-
litas delicti. Nam tunc demum degradandus est et
tradendus iudici seculari puniendus quando vene-
rit in profundum malorum et fuerit incorrigibilis.
extra de iudi. c. cum non ab homine. Quomodo autē
talis tradendus sit habes de verborum significatio.
c. novimus. et de penis. c. degradatio. lib. 2o. vj. For-
mas autem sententiarum contra tales videre pote-
ris per Langhynum hugolinū tractatu suo de heres-
ticis. prope finem.

f. **D**eclarat. Hec declaratio p[otes]t fieri respectu eo[rum]
que dicta sunt. s. eo. c. i. s. q[ui] si huiusmodi. Item res-
pectu eorū que dicta sunt. s. eo. c. iij. s. q[ui] si secundo.
Item respectu eorū que dicta sunt. s. e. c. iij. s. h. Ite[m]
respectu eorū que dicta sunt. s. hoc. c. c. s. et si ip[s]i.

latione semota senten-
tiet et declaret pu-
niatq[ue] s[ecundu]m qualita-
tē delicti modo et for-

g. **U**bi notat. Inq[ui]tum. s. ip[s]ius
de quo agit puni-
tio p[otes]t ad tu-
dicem ecclesiasticū.
h. **U**bi notat. Qualitatem
delicti. aliter nā-
q[ue] puniendū est le-
ui suspitione quā
gravi suspitione et

notabilis. aliter ex certa sciētia. aliter ex lubrico lin-
guelapsus. Aliter cōtumax siue pertinax aliter sta-
tim penitens et in dātis eccl[esi]e obedire paratus. Al-
ter semel conuictus et nihilominus penitens. Aliter
post conversionē recidivus et relapsus. aliter credēs
hereticis. aliter fauens eis dē eos receptans siue
defendens. Habes namq[ue] scire q[uo]d credēs hereticis et
hereticus pari pena puniunt[ur]. q[ui] quos par facinus co-
nquinat equat eos par pena punit. L. de ep[iscop]o. c. de
l. si quāq[ue]. facit et eo. ti. c. penul. s. h. de p[ro]bo. sig. c. sup
quib[us]dā. in p[ri]m. Et qui ultra semel sciet[ur] vadit ad
audiendū dogma vel predicationē hereticorū d[icitur] eis
credens. q[ui] par crimen est prohibita dicere et docere.
L. de mathema. l. culpa. et ex binario actu videtur
crimen trahi ad cōsuetudinē. L. de ep[iscop]ali audie. l. iij.
Ad quod facit de vita et honestate clerico. c. mo-
nasteria. Alioquin si tantum semel fuerit et postea vl-
terius tre noluerit tunc non videtur credens q[ui] non
videtur approbasse quod postea euitavit. extra de
p[re]sumptio. c. ex studiis. ff. de ritu nup[er]i. l. plenam.
de duor. l. diuortium. et notatur per Archidiaconū.
eo. titu. c. iij. lib. 2o. vj. Et nō q[uo]d talis heretic[us] siue cre-
dens si redeat ante finem siue in ipso primordio cus-
incidit in errorem vel postea cū deprehēsus sit in erro-
re vel q[ui] inquiri[ti]t[ur] eius et parat[us] sit detestari suū erro-
rem et humiliter petere misericordiā admittēdus est
si t[ame]n ex puro corde et fide vera nō ficta redeat eo. ti.
c. vt officiu[m]. s. p[ro]fisso. l. i. de p[er]e. di. iij. iter hec. de p[re]f.
di. iij. ostendit. xvij. di. q[ui] interrogasti. l. q. i. sicut fieri.
Ratio est. q[ui] eccl[esi]a nō claudit gremiū redeunt. L. de
fili. et. l. ca. l. i. et hoc. c. ti. c. sup eo. l. i. vj. Si iter i[st]i q[ui]
cūq[ue] ante finem redire voluerit finem arbitriū iudicis p[ro]-
cedētis admittēd[us] est put plane no. Langhyn[us] hugo-
lini tractatu suo de h[er]eticis. i. Rubi. de h[er]eticis seu cre-
dētib[us] p[er]tinacib[us] et relapsis q[ui] sūt miam recepti d[icitur] v[er]o
tra missi. Et scias q[uo]d sic rediēs et recept[us] ante finem
cōsequet[ur] miaz et g[ra]t[ia] v[er]o nō puniat[ur] penis h[er]eticor[um] cōs[ue]-
ctor[um] de heresi. et vt euitet penas corporales q[ui] als d[icitur] su-
re sūt h[er]eticis insigēde. Cōsiderabit t[ame]n talē ad g[ra]t[ia]
recepti[us] q[uo]d sic rediēs puro animo et fide nō ficta re-
deat. Cōsiderabit etiā an sit relapsus necne. Nam si
fuerit relapsus vere vel ficte als interpretattue finem
quosdā p[otes]t eum detrudere in artum monasteriū ad
penitentia[m] perpetuā peragendā. extra eo. c. ad abo-
lendam. s. illos. Tunc hoc d[icitur] vt legi eo. titu. c. super
eo. lib. vj. videlicet vt talis relapsus receptatur ad ec-
clesiastica sacramēta quo ad salutē anime nō autem
quo ad euitandū penas corporales. ut ibi patet. Si
vero non fuerit relapsus et tuder velit sibi facere
gratiam non detrudet[ur] in monasteriū sed erit finem
arbitriū iudicis sibi illa pena penitētiā indicēda
finem ea que dixi. s. eo. c. i. s. j. ver. purgauerit. Et si ta-
lis rediēs sit cleric[us] nō d[icitur] deponat ab officio et bene-
ficio sed p[otes]t suspēdi ad tēpus sicut notat Archidia-
conus eodem titulo. c. vt cōmissi. ver. cōsilio. lib. 2o. vj. Vbi
vero talis redire non vult sed omnino manet p[er]si-
tinax et incorrigibilis tunc procedendum est con-

tra cum vt dixi. s. eo. ver. sententiet.
a Superius in diuersis capitulis huius tituli. z
s. titulo proximo per totum.

b Ipius. scilicet citati.

c Non obstat. sed qd si fuerit presens. Tunc dicit qd
dabit ante omnia
cautionem de iur
dicio sibi z paren
do madata ad ar
bitrium iudicis. z si
no cauerit pote
rit incarcerari p
positisqz sibi i ar
tibus sup qd co
uenit si errorem suu
fateat recipiet ad
misericordiaz si
cut dictu est. s. sup
sbo qualitate de
licita iuncta sibi
penitentia saluta
ri. In qua pagen
da si defecerit tas
qz hereticus punie
tur. ex de purga
cano. c. inter solli
citudines. i. fi. de p
sumpt. c. lras. Et
qn sic pntet crimē
sibi impositu pot
interrogari si ha
beat socios eius
dem criminis z quos p id qd habet. e. ff. c. excoctam.
s. ad hunc. l. d. malef. z malef. l. fi. z si nullo talis
quo ad alios no sufficit ad conuictionē sed faciet ad
presumptionē siue iudicis. ex de coct. c. i. si sbo erro
rem sibi impositu negauerit z petat copia inquisitio
nis facit contra eum z forsan dicto p testiu p quos iu
dex mouet ad pcedendū cōtra eū no erit copia sibi
denegada. ex de accu. c. qualiter. z qn. s. debet. Si tñ
iudex viderit q ex cōcessione talis copie possit ali
quod periculū imminere forsan ppter psonas testiu
q totū relinquit discretioni z cōscientie iudicis tunc
no dabit copia. e. ff. c. li. vi. Sed dicit iudex illi q
det in scriptis noia illorum quos habet suspectos z
causam puta inimicitie vel cōspirationis z si les ex
ceptiones p quas testes in hoc crimine repellunt de
quibus dixi. s. eo. s. testiu receptionē. z si iudex inue
nerit q det pro suspectis noia illor qui pmauet in
quisitionē vel qui pbāt crimē z si iudex pbet causas p
ipsum ppositas: tūc detractū intelligit fidei ipsorum
testiu. Et illis probationibz no obstatibz absoluet
ipsum inquisitū. Alioquin procedet z cōdemnabit il
lum ex dictis illor testiu. Et si probatio facta fuerit
p vnū testē solū bone opinionis z bone fame nega
tem crimē sibi impositū tūc inqrit poterit torqueri
vt eruat veritas. Sic stat q legi eo. titu. c. i. in cleff.
z concor. li. q. i. In pñmis. xxxv. distincti. ante. Nam
semper tursus agitur cum eo qui victus confitetur re
cusat. l. de malef. z mathema. l. si excepta.

d Reterea. s. de apostatis.

Ioannes peccam.
Locorum ordinarij
diligenter inquirant
an sub eis viuant qui
religiones quam pro
fessi sunt deseruerūt:
inuētosqz omni bene
ficio aut officio si ha
beant priuātes ad pri

ma superius expressa
tis vltimiusqz faciat q
est iustu ipi pztumac
absentia no obstante.

Reterea. s. de apostatis.
Ioannes peccam.
Locorum ordinarij
diligenter inquirant
an sub eis viuant qui
religiones quam pro
fessi sunt deseruerūt:
inuētosqz omni bene
ficio aut officio si ha
beant priuātes ad pri

glonem in genere non ad assumptam pcesse. Talis
etiam de cuius animo cito constat no habet benefi
cium tridui sicut nec ille qui ex precedenti voto pro
fessionem facit. vt not. in c. constitutionem. de regu
la. libro. vi. Facti euidentia etiam est quando aliquis
expsse dicit se vel
le seculo renuncia
re vt legitur z no
tatur de regula. c.
statuimus. Item
si recipiat habitu
professoris vt ibi
etia notatur. Itē
si ingressum reli
gionis pcesit pro
positum profiten
di de quo constat.
Nam propositus
z intentio ingre
dientis est pñcis
paliter considerā
da in professione
sicut z omni alio
negocio. vt. l. non
omnis. ff. si certū
petatur. cōsimile
bus. sic etia si pre
cessit votus. de re
gul. c. porrectum.
Item si prius re
nūciavit proprijs
z postea ingredia

stinum religionis sta
tum aut saltem laxio
rem redire cōpellant:
nisi a summo pontifi
ce fuerint dispensati.

Reterea sūt
nonnulli quos
apparet p fa
cti euidentia seculuz
intēdere ppetuo s reli
quere z p certa idicia
i claustris excubij bel
le toto suo tpe dño mi
litare. Qui tñ pualē
te i eis carnali deside

tur suscipiens habitum professorum. Pro quibus vi
de notata docto. de regul. c. consulti. z sibi per p
trum de ancho. ver. secundo quero.

Seculum. s. secularem vitam.
Perpetuo. i. qdā vixerint.
Certa indicia. vt quiescenter se ingessit actibus
professorum. de regula. c. vidua. Ex actibus namqz
moribus percipitur alicuius status z conditio. ff. ad
macedo. l. i. de electio. c. quod sicut. de relig. do. c. i.
ff. de solutio. l. ticia. z de senten. excoctum. c. si iudex.
lib. vi. Vel indicia in hoc casu sunt si prius renuncia
uit beneficio vel de bonis proprijs prius disposuit
fm Johan. an. de regu. c. no solum. s. indicijs. lib. vi.
Et circa hoc vide notata per Archidia. eo. ver.

Excubij. i. vigilij.
Militare. scz spirituali militia que fm apostolu
no est aduersus carnē z sanguinem de qua Job. vij.
Militia est vita hominis super terram z in hac mili
tia vt ait sibi Grego. debet homo esse industrius pro
uidus: disciplina exercitatus. virtute prectus. con
stantia animosus. Alia est militia virtualis quā exer
cere debent prelati z predicatorum contra hostes fi
det. Item contra heresim z errorū adinuētores tur
ta illud ad Th. i. Labora sicut boni milites. Tertia
est militia virtualis que pertinet ad eos qui ex diu
no amore z fidei deuotione deuouent z exponunt
se contra hostes infideles vt sunt milites templi.
fratres alemanni de Pruscia. Quarta est militia
humana qualis sunt omnes milites temporis no
stri quibus quattuor sunt necessaria. Primo vt sint
disciplina elec. Secūdo qd sint viribz pediti. Ter
tio qd sint duri z asperē nutriti. Quarto qd suo prin
cipi z sibi inuicem sint mutua fidelitate conneri.

Qui. s. sic intēdentes absolute renunciare secto.
Carnali desiderio. quod potest esse circa gus
lam / accidiam / et luxuriam: que tamen a clericis
maxime debent elongari. vt legitur de vita z hone
state clericorū. c. a crapula. z in cōstitutione Etho. l. z
ad pfugandū vbi de hoc p Johan. de artho. c. d. aut
ex luxuria hmoi multa mala accidat piz p hos s. sus.

Nota de q
drupisci mi
litia.

In milite
humanam
litie qtuor
requirunt.

Disto.

ss. iij.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Perfus.

En coitu sex damna luo nam denariis do. Offens
dors deum de turpi labe redundo. Idumoremq; bo
num proprio de corpore fundo. Appocopo vitam
studium cum lumine perdo.

A Clonitum. id est pristinam malam vitam.

b Seculum. i.
actus seculares.

c Sydera et
rasta. i. planete. z

hec sydera sunt

septe. i. Saturnus.

Sol. Juppiter.

Mars. Venus.

Mercurius. Lu

na. Et dicunt pla

nete. i. errantes qz

singulis diebus mo

uent ortu z occa

sum. Un dicitur

planete. i. errores

incutiētes. Pla

nete em nō errāt

immo eūde motū

z eandē legē mo

uendū nūc habent

quā habuerūt ab

initio sue cōditio

nis. s. errare vident

mortalibz cū ita variāt

ortu z oc

casus p diuersa loca.

Unde potz debēt dici

planete. id est errātes.

nō em ipi errant sed

nos errare faciunt

circa motus eorū.

Quāuis igit. Secūda pars prime partis.

Eura. extra de regula. c. cōsult. z. c. statutus.

Religione aliqua. i. in genere. Cui cōcor. qd legif

de regula. c. non solum. z. c. constitutionem. lib. vi.

Lapsoz. i. supple ad min. Nam artioz ingredi

pōt talis si voluerit cū nō inueniatur prohibitum.

Quidam tamen. Tertia pars prime partis.

Atrite. id est inuerecunde vel obstinate.

Apostasie. Et ast apostasia temerarius recess

sus a statu fidei obediētie vel religionis quam quis

professus est se tenere. Et sūt tres species apostasie

scz perfidie / inobediētie / z irregularitatis. Iperfi

die quādoq; aliquis recedit a fide. i. q. vi. nō potest.

Inobediētie quādo aliquis spōte transgredit pze

ceptum licitū pzelati sui vel sacris canonibus nō obe

dit. i. q. iiii. alient. de ma. z obe. si quis. z. c. illud ma

prime quādo scit q tenetur obedire. Irregularitatis

quando aliquis ab ordine suo siue statu sumptre reli

gionis cui professus est recedit vt hic z c. eo. c. pre

terea. z. c. fi. Et talis apostasia contingit multis mo

dis. s. dimittendo tonsuram. accipiendo vrozē cum sit

insacris absciendo religionis vestem vel clericalem.

Item redeundo ad seculū. de vita z hone. cler. c. ex

litteris. de sentē. exco. in audientia. z. c. perpēdimus.

Quod aut dictū est de clericis secularibz intellige de

constitutis in sacris. vt in. d. c. i. z eo. titu. c. tue. Item

generaliter potest dici apostata omnis qui recedit a

deo mortaliter peccando fm Aster. eo. titu.

Infamiam. Tales nāq; apostate sunt infames.

de regula. c. consulti.

Absoluere. id est simpliciter vel ex toto. Et si

mile verbum habes de regu. c. beneficium. lib. vi.

Ostēderint. p facti euidētiā z certa indicat p

diciū est i. i. indicia. vbi dicit q indicia est si pri renū

ciavit bñficio q habuit. Et hoc veruz intelligas qñ

simpr z sine ptestatione renūciavit. Sed si cū pte

statione q nō intēdit p id dimittere seculū hoc fece

rit: tūc nō pcederet qd ibi dicit. Et sic rñdes ad. c. ex

trāmissa et de renū. Itā qñ simplr renūciat bñficioz

post intrat religionē videt voluisse vitāz mutare. qz

oino est verisile q si voluisset manere i hoc seculo nō

renūciasset bñficio tot laboribz z expēsis acq̄sito. d
renū. sup hoc. Et sic sentit ofis Johā. de ymoia. d. c.
nō solū. de regula. li. vi. Alia exēpla pōt Jo. an. de
regula. c. statutus super glo. ff. videlicet si nunc cō
siteret q tpe ingressus habuit animū dimittēdi secu

verētes postq̄ absolu
te se belle seculū relin
quere ostēderint reli
cta hierosolyma rede
unt in egyptū. Quo
circa statuim q ordi
narij locoꝝ tales cū
omni diligētia inuesti
gent z per subtractio
nem tam officij q be
neficij ecclesiastici si
quod habeant ad sta

plationem est visio pacis.

Egyptum. i. seculū siue mundū. vbi nichil aliud
est q tenebre peccatorum.

Quo circa. Secunda pars principalis.

Ordinarij locoꝝ. i. epi. Et hoc apparet ex hoc
quod sequitur de subtractione officij z beneficij. Et

huic dicto concor. de regu. c. non est. Als enim ordi
narij ad inuestigationem de qua hic dicitur facien

dam dicerentur presidentes capitulo provinciali.

Juxta illa que leguntur z nontan. de regul. c. vlti.

Tales. scz sub forma predicta apostatantes.

Inuestigent. id est perquirant.

Subtractionē. nō dicit priuationē qz tales nul
lū titulū i officiis siue bñficiis hñd hñe pñt. Ad et si

talta officia siue bñficia pri habuerint vacāt ex eo q
religionē astringunt vt hic dicit. Ad qd facit de regula.

c. bñficiuz. li. vi. Et circa hoc vide q dicā. j. glo. pxi.

Bñficij ecclesiastici. Ad q postq religionē astrin

cti sunt assumi nō debēt. de regul. c. sup eo. Sz hoc

opponit. xvi. q. i. doctos. z. c. si quos. Ex quo videt q
monachz pōt assumi ad curā eccle prochia. Ad hoc

rñdent docto. q d iure cōt monachz nō pōt assumi ad

talē curā sz dispēsatue sic. de qua materia notat de

ita. mo. c. q de timore. Als dicunt q ad talia nō pñt

extre nñsi vocent z hoc cū dist. decre. post translatio

nē de renū. Nec obstat. c. ex trāmissa. e. ti. qz ibi non

apparuit an voluit vitā mutare necne. Nec ob. de re

gu. c. postulat. qz ibi loquit in minore. Sz. c. sup eo

loquit i adulto. Et sic fm aliquos docto. clericz secu

laris trāsiēs ad religionē pōt ad officia siue bñficia

clericoruz seculariū reassumi eo modo quo ab initio

poterat assumi. In hoc tamen casu videlicet reass

sumptis dicit Anthoñ. de butrio. qz sibi videtur q

nō poterit reassumi: ne in eo notetur tanta variatio.

Nec obstat. decre. post translationem q loquitur quan

do assumitur ad episcopatum. Unde dicit quod li

cet monachus assumi poterit ad ecclesiam curatam:

non tamē clericus secularis ad religionem transiēs

potest reassumi ad beneficium quod prius habuit: qz

posset dubitari an ppter religionē trāsiuerit. de quo

recurrendū est ad nota. in. c. post trāstationē. de renū.

Si quod habeant. quia de facto promouen

tur ad aliquod beneficium ecclesiasticum dum sunt

sic manentes in seculo. In quo casu posset dubi

tari cui querit illa que totaliter beneficiatus acqui

lum fm Anno. vi
sz hosti. si in in
gressu illud exps
sit vel qz se z sua
monasterio obtu
lit expresse vel qz
pprijs oino renū
ciavit vel qz casti
tatem z obediēti
tam solēnter ps
misit. Alia signa
ponit glo. xxiij. of
sti. clerici vt si ma
gnam tonsurā si
bifecit qz illa est
signum cōuersio
nis. Huc etia di
cto cōcord. videt
gl. i. d. regula. c. ff.
o. Hierosoly
ma. i. monasterio
vbi per contem

Apostasie
diffinitio z
eius tres
species.

In mona
chus possit
ad curā an
marum as
sumi.

rit. dicitur quod si contemplatione ecclesie hoc faciat tunc
fili ecclesie acquirat ad quam est fuisse promotus de te-
sta. c. cum in officio. Si contemplatione persone sue ac-
rat monasterio acquirat. In dubio vero si acquirat
ab extraneo presumitur contemplatione ecclesie. si a co-
sanguineo presumitur contemplatione persone de testa. c.
requisisti. notat p. Antho. d. butrio
de reg. c. vlti. ff. qd si monachus.
a **Epistolum**. s. monasterium de quo exierunt.

b **Laxior**. c. cor. de reg. c. coll. s. fulti. Et studium in telligat verum quod ingrediens religio-
nem non proficetur aliquam regulam in specie nec obligat se alicui religioni in specie. Nam si in specie esset pro-
fessus vel obligatus non posset transire ad laxiorem abscque dispensatione de reg. c. licet. Se-
cus tamen est ubi in genere se obligat. d. regu. c. constitutio. ff. deinde non tenet ingredi religionem etiam de ordinis siue qualitatibus sed sufficit quod ingrediatur religionem disparis qualitatibus dum tamen tria substantialia religionis ibi fuerint abseruata ut satis colligitur. d. c. super eo. z. c. consulti. cum similibus.

c **Laxior**. cor. de regu. c. super eo.
d **Regula**. s. obseruantiam. de diuersitate obseruatarum in religionibus potes videre que dixi. s. de re. d. c. s. ff. de diuersitas.

e **Quod si sint**. Secunda pars secunde partis.

f **Epistolum**. s. latet sic redeunt.

g **Salutis sue**. s. animarum suarum.

h **Studia**. s. loca religiosa ubi studere et contemplari poterit ea que pertinent ad salutem animarum suarum.

i **Redeat**. s. in specie aliqua religionem professi fuerint ad eam redire debet. Si in genere professi sunt vel se obligauerint religioni tunc ingredi debent aliquid de approbatione ut dixi. s. e. p. laxiorem.

k **Censuram**. que triplex est. extra de verb. sig. c. querenti.

l **Hanc autem**. tertia pars secunde partis.

m **Illos**. scilicet ingredientes loca in quibus professi sunt vel deo se obligauerunt.

n **Sedes apostolica**. quod non moritur. de rescript. c. si gratiose. ff. de.

o **Hemine**. s. dec est constitutio. Edmundi. z. non dissuadetur.

p **Pueros**. sume quod est. i. teneros.

q **Laute**. s. diligenter et cum prudentia periculorum.

r **Alant**. s. nutrant siue educunt.

s **Iuxta se**. scilicet in eodem loco.

t **In nocte**. scilicet dum dormiunt.

u **Teneros**. s. dum sunt in etate tenera.

x **Ne opprimant**. Ratio prohibitionis predictae et ceterorum. et. c. vlti. ff. de consensu. i. iuxta quam materiam hinc Ray. scire debes quod si pater vel mater sci-

tupristinam reuocet vel
laxior cogat regiam
pertrahere. Quod si
sunt laici hmoi apostata-
tebt ipi ad salutis sue
studia redeat p cesu-
ra ecclesiastica pellat.
Hac autem ordinatione
ad illos non extendimur
cu quib sedes apostolica
aliter ordinauit.

De his qui filios occiderunt. Edmundus.

Summariu patet.

Emine. c. o-
moueatur
ut pueros
caute alatur

enter occidat filium vel filiam debet induci ut intret aliquid monasterium ubi peccata sua per penitentiam deplorat. Si tamen propter carnis fragilitatem ad hoc induci non potest concedenda est et licentia praebeant matrimonium ne pluribus abutatur graui penitentia et inflicta in seculo remanet. Si vero talis homo postea uiuere filios suos a quibus non potest recedere non debet induci ut intret monasterium nisi contra etiam uelit ingredi monasterium et sufficiens ter possit uidere de educatione puulorum. Ubi uero pater uel mater opprimit filium iuxta se lecto debet agere penitentiam secundum quodam trimum annorum. quorum unus est in pane et aqua. et. c. vlti. ff. de consensu. ubi habet quasi idem quod hic ordinatur. Et cum predictis ceterorum. Hosti. eo. ff. de iis. in summa sua. tu dicam glo. Ber. i. d. c. vlti. ff. de iis. scilicet hoc faciat maior est penitentia iniungenda quam pro alio homicidio. Si autem casu et graui culpa precedere hoc fiat tunc intret penitentia. v. vel. vii. annorum. ar. l. de. Si qua femina. de pe. et re. c. questu. Si autem leuis culpa precesserit penitentia trium annorum indicenda est ut d. c. vlti. ubi autem nulla precesserit negligentia vel culpa non est aliqua penitentia imponenda. ar. et de homicidio. c. ex lris. Et hoc uerum de iure ad cautelam tamen propter ambiguum est eis aliqua penitentia iniungenda. ar. ad hoc. x. ff. de excoicatione. z. c. interfectoibus. xx. ff. de iis. in lectu. Et nota hinc Hosti. ibidem quod si culpa sit occulta etiam penitentia erit occulta. si uero culpa fuerit manifesta. etiam penitentia erit manifesta. Ad hoc etiam penitentia iniungenda est quando suffocantur in lecto quando in cunis. Et maior sacerdoti quam laico. extra de verb. sig. c. questum.

et iuxta se in nocte
non collocet teneros
ne opprimatur. So-
los iuxta aquas si-
ne custode non relin-
quant et hoc omni die
dominica eis dicat.

De homicidio.

Edmundus.

Epitoma manifestarum est.

Si mulier in
partu et hoc
bene constiterit scin-
datur si infans ui-
uere credatur pro-

aut casu et graui culpa precedere hoc fiat tunc intret penitentia. v. vel. vii. annorum. ar. l. de. Si qua femina. de pe. et re. c. questu. Si autem leuis culpa precesserit penitentia trium annorum indicenda est ut d. c. vlti. ubi autem nulla precesserit negligentia vel culpa non est aliqua penitentia imponenda. ar. et de homicidio. c. ex lris. Et hoc uerum de iure ad cautelam tamen propter ambiguum est eis aliqua penitentia iniungenda. ar. ad hoc. x. ff. de excoicatione. z. c. interfectoibus. xx. ff. de iis. in lectu. Et nota hinc Hosti. ibidem quod si culpa sit occulta etiam penitentia erit occulta. si uero culpa fuerit manifesta. etiam penitentia erit manifesta. Ad hoc etiam penitentia iniungenda est quando suffocantur in lecto quando in cunis. Et maior sacerdoti quam laico. extra de verb. sig. c. questum.

Solos. s. pueros.

Aquas. s. vel ignem.

Custode. supple discretio. Nam idem esset nullum custodem dimittere et indiscretum dimittere. ff. qui sa-
tis. co. l. quotiens.

Et hoc. s. ut obseruent predicta.

Punica. s. vltima festis quibus populus conuenit ad diuina.

Dicatur. sup. per curatum siue gerentem curam ipsius ecclesie.

Si mulier. hoc est constitutio Edmundi et non de
f **In partu**. s. tpe parientis. uidetur.

Et hoc. s. quod sit mortua.

Constiterit. ut puta quod corpus est tactu frigidum nec est in ea reperire respirationem neque pulsum.

Scindatur. s. venter mulieris. z. ceterorum. ff. de morte iuxta. l. negat.

Infans. s. partus in ventre.

Credatur uiuere. alias autem ut videtur duplex incouentia sequeretur. una esset homicidium quod contingeret in partu uiuo. Secunda esset quod partus non baptizatus.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

tus sepelietur cū matre in loco sacro In qua materia aduerte q̄ inter doctores fuerunt varie op̄tiones. Dicit enim Hugo q̄ mulier pregnās sepulta in loco sacro etiā partu nō exco debet ibi manere etiam si partus viuificatus esset. Alij dixerūt q̄ scindī debet mulier z si partus uiuat baptizetur puer. Si mortuus sit exlocū sacri sepeliri dī. ar. ad hoc de conse. dī. i. ecclesiā. Facit de cōse. dī. iij. Si qd est. z. c. si qua mulier. z. duob⁹. c. p̄cedentibus. ff. de eulct. l. si pregnās z. l. lacte. ff. de usu cap. l. si aliena. in fi. Sed neutra istarū op̄tionum placet Hostiū. p̄ ut ptz de p̄se. eccl. vel alta. s. an sit iterāda. n. quid si mulier. cum ibi se quētib⁹. p̄dima nō placet. q̄ si p̄mitteret homicidī. Scdā nō placet idē in te q̄ v

curato^r tñ q̄ os mulieris^a apertū teneatur.

Idem.

Quicūq̄ rectorē aut eius vicariū aut occiderit aut occidi fecerit omni beneficio ac officio spoliatur: eiusq̄ posteritas ad quartam vsq̄ generationē ad beneficia inhabilis habeatur.

Sacri prouisio ne cōcilij^e sta-

sta bz exponi p̄ id est. Mā dictio seu/ posita inter diuersa voce idē tñ significātia exponit p̄ id est fm̄ Archi. de elect. c. generalis. n. defenhiōis. l. vj. z idem intelligas de dictione aut/ que sequitur.

h Feudatarij. tales videlicet qui aliquas terras tenent i feudū ab ecclesia.

tutū est q̄ si patroni^f aduocati^s aut feudatarij^a aut bicedominiⁱ rectorē ecclie vicariū v^l clericū^a ipsius ecclesie per se vel per alios occidere^l vel mutilare aut inephario p̄sumpserint patroni patronatū: aduocati aduocatiā: feudatarij feudum: bicedni bicedominatū prorsus amittant^m: z posteritas^a ta-

i Vicebni. vice dñs p̄ntis q̄nos p̄fono. vt ex de iure pa. c. p̄terea. q̄n q̄s p̄ntis pro vicio in tp̄alib⁹ general. de iud. c. ex amnata. de cōfir. vlti. vel inutill. c. ex amnata. z sic sumit. lxxix. dī. ca. volumus. n. ordi net per Archi. **h** Clericū. sup. quētib⁹ beneficia tū q̄ sultatur de bonis ipsi^s ecclesie **l** Occidere. p̄stut ercipi cal^s de quib⁹ legi de sententia excoi. c. iij. Sine ille. dīc vt i vide hac materia vide lat^s no. doz

cto. de pens. c. in quibusdam. **h** Amittat. per suam. ar. eo q̄ not. ex de fo. ppe. c. si diliget. n. causā perdāt p̄ Ber. sed in. d. c. in quibusdā. vñ istud sumit dicit text⁹ prorsus amittat p̄ qd dicit Host. z Jo. an. ibidē q̄ tales ipso facto ab ipso villa snia incidunt in has penas. z p̄cor. Lar. de p̄scrip. c. si. n. ipso iure. l. vj. Et ad hoc facit qd dicit. s. de clādest. de p̄ntis. c. i. n. sit suspens. ad quē vero trāfferi debeat ius huiusmodi patronatus vide per doct. d. ca. in quibusdam. **n** Et posteritas. n. vbi apparet q̄ filius puniatur pro delicto patris. z sic vnus p̄ alio puni^r p̄tra id qd legi de his q̄ si. a ma. parte ca. c. quēsiuit. Sed cū hoc dīc vt p̄tre no. d. c. in quibusdā. dī. iij. per Henrī. de bowico. cui⁹ dicta sumarie collecta sunt hec q̄ duplex est pena eterna. s. z tp̄alis. eterna pena nō punit vnus pro alio nisi in crimine participet vel succedat i. q̄ iij. s. Itē moyses. z. s. sequi. fallit in pctō originali qd ab Adā in oēs descendit. z p̄t esse ratio. q̄ qñ Adā peccauit nō dñ aliq̄s ex illo fuit materialiter seminat⁹. z iij. q̄ iij. his ita. n. vñ pctō. Et sic semē fuit corruptū z abhominabile factū est: nec potuit postea aliquis nō corruptus de tali semine generari. z ideo cū formato corpore de tali semine infundit aia neces sariū est q̄ ipsa aia quodāmodo inficitatur z corūpatur. vñ a tali pctō qd naturaliter inest a natura corrupta p̄cedēs nō pōt q̄s purgari nisi per baptismū sine quo saluari nō possum⁹. de p̄se. dī. iij. placuit. de peni. dī. iij. nō est mirū. s. quētib⁹. Tēporalis pena est triplex. qdā circa corpus. z illa nō punit vnus pro alio. L. de peni. sanctim⁹. qd intellige verū de pena per hoīem infligēda Secus tñ est in pena q̄ infertur vitione diuina qua q̄nos vnus pro alio puni^r patet de pe. dīst. i. sed z cōtinuo de exco. p̄la. ca. clericū. i. q. iij. Itē p̄ pctō. circa mediū. Alia est pena circa statū vt feruitus et infamia. z hac q̄nos punit vnus pro alio vt hīc. z. vñ. q̄. verū. ry. q̄ vñ. Cum multe. de peni. c. ad aures. de hī. p̄sby. quasi per totum. Teritia est pena realis z hac punit vnus pro alio. vt. d. s. itē pro pctō. L. ad. l. iul. ma. l. quib⁹. de hereti. c. n. gētis ff. cōi. dīst. l. si is cū quo. Ecclesiastica etiā pena pu-

An vn⁹ p̄ alio puniri debeat.

Dissio.

Sacri prouisione. Hec est cōstitutio eiusdē eius us et p̄cedēs. Et habet duo dicta. In primo recitat id qd statutus est ab antiquo. In secundo ibi. Et hoc. mandat illud statutū sepius denunciari. **h** Concilij. generalis. ex de pens. c. in quibusdam. **f** Patroni. an sit differētia inter patronū aduocatū raltos de quib⁹ hīc dicit. Dicit aliqui q̄ nō immo p̄ eodē significāt. vt in. c. p̄terea. ex de iure patro. vbi de hoc sunt op̄tiones iter Inno. z Hosti. z q̄ significāt idē no. Ber. z Hosti. de iure patro. c. q̄ clerici. glo. i. z pro hoc facit de sta. mo. c. in singulis. s. si. z q̄ aduocat⁹ z patron⁹ idē significāt ptz de iure patro. na. c. cū aūt. z q̄ supponant pro eodē notat Lar. de elect. c. gñali. n. custodia. l. vj. z. e. n. p̄ Jo. an. z etiā p̄cor. Archi. c. c. n. gardian. z duab⁹ glo. sequē. Alij tamē dicit q̄ aduocatus intelligitur non pro patro: no ecclesie sed pro defensore vt solet notari de elec. c. venerabilem. n. aduocato. per Bern. **s** Seu aduocati. q̄ idē significāt in hoc loco. qd patroni vt dīst in glo. p̄cedēt. z sic dictio seu hīc po-

nitur qñq vnus pro alio vt hic. z. d. c. in quibusdā. Et
hec pena spūalis est quadruplex. Prima est excoica
tionis z illa non punitur vnus pro alio. xxiij. q. iij. si
heres. de sen. excoi. romana. s. h. l. vj. Scda pena est
interdicti loci z illa frequēter punitur vnus pro alio
de offi. deleg. fa.
ne. z. c. p. z. g. hac
en pena nō debet
vniuersitas pūn
pro delicto perso
ne singularis. ex
tra de his que sūt
a maio. parte. c. q.
sunt. nisi sit dñs
loci. vt. d. ca. sane.
de versur. c. i. p. sus
fme. Tertia pena
est remotioisq ab
oblationib⁹ z hec
pena pūnitur fa
milia ppter deli
ctū dñi. xviij. q. iij.
miros. Quarta pe
na est interdictio
nis ab ordinibus
z ista pena pūnt
maritus ob deli
ctū vxoris. xxiij.
di. Si cuius. Cir
ca qd vide no. per
Jo. f. q. iij. in sum
ma. z p. Lar. d. e. f.
p. v. f. l. vj. Et
casus qbus aliq
pūnitur vl priuā
iure suo sine cul
pa notat p. Ber.
de cōst. c. cognos
centes. de priuile.
antiqua. xxiij. dist.
renouates p. Jo. z Arch. xviij. q. i. d. bona. in magna
glo. circa fi. Et nota q deus quinq de causis pūnt
aliquos in hac vita sicut patet per hos versus. Est
qui torquetur ne fassus est dominetur. vt Paulus.
Est qui torquetur vt ei meritū cumuletur. vt Job et
Thobias Est qui torquetur deus vt sic glorificetur
vt cecus natus. Est qui torquetur vt perpetuo cru
ciatur. vt Herodes. Est qui torquetur vt crimine pu
rificetur. vt Maria soror Moy si. Numeri. xij. de pe.
z re. c. cū infirmitas. Vel aliter. Ut probet vt dānet
vt expiet vt mereatur. Ut pateat christi gloria pena
datur. Idos p. sus ponit Archi. xxiij. q. iij. in summa
In clericorū collegiū. f. quo ad beneficia eccle
siastica obtinenda.
b. Quartā generationē. scz per lineam masculinā
et non femininā. de pe. c. vbi cūq. l. vj.
c. Assumatur. supple nec tales beneficia ecclesiasti
ca prius habita de nouo cū alijs per mutare permit
tantur cū sint inhabiles ad beneficia. ar. notatorum
per Johan. an. in clem. f. de pe. p. obtinendam. et ibi
dem per Bese.
d. Relatie. intellige in linea masculina vt dixi su
pra. p. generationem.
e. Et hoc. Secunda pars.
f. Ecclyis. vbi scz est frequētia et multitudo ppri.
g. Robibemus. Hec est constitutio Stephanū in
concilio Droñ.
h. Interminatione anathematis. Lōminatio est
nō snia lata fm ea que dixi. s. de testa. c. relati. de iur
re patro. de immu. eccle. c. nō minus. z c. cū ecclesia.
et sic not. per Boff. de matrimo. cōtra. cōtra interdi
ctum eccle. ca. ij. de magistris. ca. qto dicit tamen q

lin i collegiū clericorū
vlsq ad quartā gñā
tionē nullaten⁹ assu
mat⁹ nec i regularib⁹
dōmib⁹ alicui⁹ platie⁹
assequatur honore: et
hoc e volim⁹ sepius in
ecclesijs denūciari.

De furtis.
Stephanus.

Sumariū notū est
Robibemus
Sub intermina
tiōe s anathe
matis neq s latrones
ad latrocinū faciēdū
i seruicio suo retineat
nec eos sciēt i ter ris
suis habitare pmittat
De clerico beatoze

si intento sic dicentis sit statim ligare contra facien
tes statim ligantur. ar. ad hoc. ff. de acqui. poss. l. qui
absenti. facit ad hoc extra de eo qui furti. ordi. i. i. i. i.
c. i. z vide casus. l. i. i. i. dist. Salontane. vbi de hoc
optime per Archi. wll. in clemē. vnica de excessu.

Bonifacius.
Foreste aut parci. i.
leporarij aut omicho
nis trāsgressor seu in
uasor cleric⁹ pūniatur
aut in rebus aut in cor
pore mo satisfactione.

Statuimus q
si q s cleric⁹ de
trāsgressione
foreste aut parci ali
cui⁹ diffamat⁹ fuerit
z cōuict⁹ legittie co
rā ordinario suo vl cō
fess⁹ eidē p suū dioce
sanū si bōa habeat p
qualitate trāsgressio
nis grauit redimat⁹:
z illi cui dānūb inu
ria est illata vel noxa

an. post eos. vbi autem talis interminatio profertur
ab homine tunc respicit iudex. nā si dicat sic prohi
bemus sub pena excommunicationis ne aliquid tale fi
at. et hoc faciat animo promulgādi sententiā statim li
gat. alias vero nō ligat et in hac materia wll. remit
tit ad notata per Boffi. de sagit. c. i.
h. He quis. z sic nec mulier. qd dicit vt dixi. s. de ma
gistris. c. i. p. quousq.
i. Retineat. talis nāq videtur esse particeps fur
ti. extra. e. c. qui cum fure.
k. Terris suis. i. dñis. tales nāq qui potestate
habent tenentur purgare terras suas malis homini
bus. ff. de offi. presi. l. i. i. l. congruit.
l. Statuimus. Hec est constitutio Bonifaci. Et
habet duo dicta. Secundū ibi Si autem. con
tenta parent in littera.
m. Foreste. vbi sunt fere non incluse. de dona. cum
ollecti. p. forestam. per Boffi.
n. Parci. i. loci vbi sunt fere incluse.
o. Conuictus. per testes.
p. Confessus. iudicialiter corā episcopo vt hic dī
cit. nam talis conuictio siue cōfessio coram iudice se
culari sibi non obesset sed ipsius condemnationem
extra de iudicis. c. at si cleric.
q. Eidem. i. clericus.
r. Diocesani. et sic ad iudicem laicū huius rei co
gnitio nō pertinet. Cui concoz. de foro cōpe. ca. ij.
s. Bona. i. propria non ecclesiastica. nam propter
delictum persone ecclesia damnificari non debet. de
reg. iu. ca. delictum. l. i. vj.
t. Redimatur. i. ad redemptionem ponatur.
v. Noxa. i. delictum.

prela. p. Intermin
nationem distinz
guit hoc modo.
aut primo erat la
ta sententia exco
municationis et
postea interuenit
talis cōnatio et
tūc infert sententi
am latam. de sen
ten. excommu. c.
a nobis. i. et idem
dicendum est quā
do post huiusmo
di interminatio
nem sequitur ta
lis clausula q si
contra fecerit scis
at se excommuni
catum. Et sic no
tatur per Boffi.
dicto. c. non min⁹
aut non precessit
talis sententia et
tūc interminatio
prolata est a fure
z non refert exco
municationē. xxx
dist. per totum. z
dicto. c. cū ecclia.
et ita intellige qd
notat ibi Alianus
z similiter Bessi.
in glosa penul. et
Boffi. z Joh.

Dulssio.

Verfus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A Redemptio. s. per episcopum limitata.
B Si autem. Secunda pars.
C Non habeat. i. talis clericus.
D In persona. s. si qui non luit in bursa luet in cor
 pore. de do. r. contru. c. hñe. in glo. fi. xij. q. ij. fraterni-
 tas. i. glo. Et hoc

verū qñ pena est
 imponēda ppter
 delictū fec' si ppter
 debitū ppter qd
 pena corporalis nō
 debet imponi. de
 sol. ca. odardus.

E He propter.
 ratio precedētū.

F Delinquendi
 pena igitur vñ?
 erit metus multo
 rō. de coha. cle. et
 mul. c. iij. glosa fi.
 Sed cōtra ista q
 hñc dñr opponit
 nā fere beſtie nul-
 lus i bonis sunt/
 et ideo occupan-
 ti cōceditur. In-
 sti. de re. di. s. fere
 ff. de acq. re. do. l.
 i. vñ licitū est ta-
 les feras capere/
 nō solum in fūdo

proprio sed etiam alieno vt patet ibi. l. iij. Si igitur cui
 libet licet tales feras capere igitur iniustus est vt eas
 captēs puniatur qñ qd legitime factū est penā nō me-
 ref. l. ad. l. iul. de adul. l. gracy. Solutio. absqz pe-
 na licitū est tales feras capere nisi a lege vel ab hoīe
 cuius interest prohibeat. Prohibere em qd pōt aliū
 ne fundū suū ingrediat vt ptz. d. s. fere. r. d. l. iij. Quo
 casu nō licet absqz pena talia facere. vnde cū per sta-
 tutū regis sit prohibitū in alieno iūdo beſtias vena-
 ri cōtra faciens est merito puniendus vt hñc dicitur.

G Ordines rite susci-

hmōi redemptio^a assi-
 gnetur. Si autē^b non
 habeat^c bona suus epi-
 scopus ipsum put cul-
 pa poposcerit: graui-
 ter puniat in persona^d
 ne propter^e unpunita-
 tis fiducia pateat pre-
 sumptoribus licentia
 delinquendi^f

De eo qui furtive
 ordines recipit.

Iohānes peccham.

Ordines rite susci-

ertus habet custodiam sanue vt patet. xxi. di. clericos.
 exortite etiam habent ad iurare exorcizandos et sic
 nō habēt certū ministeriū deputatū circa corp⁹ chz
 sit verū. i. cōfectionē eucharistie r tamen theologi fa-
 tentur istos esse ordines. dicit ergo pro decisione ista

**piatur minores nō eū
 maiorib⁹ et ij quidem
 gradatim eū discretio
 ne ordinū officiorū et
 characterū ac gratia-
 rum suscipiētib⁹ pa-
 tefacta.**

Cum secun-
 dū^a doctores
 theologos^b
 militia^c clericalis se-
 ptem^d muniatur ordi-
 nibus singulorum^e ca-
 racteribus^f in ani-

rum opinionū q
 in primitua eccle-
 sia nō erat differe-
 tia inter presbite-
 rum et episcopū.
 sed quia presbite-
 ri ordinabant ali-
 os indifcrete. Ipe
 tr⁹ cū alijs aposto-
 lis restrinxerunt
 potestatem cara-
 cteris vt non pos-
 sent cōferre sacra-
 menta que hodie
 referuntur episc-
 opis. et prouincia-
 lis certas psonas
 creauerūt habens
 tes potestatem illā
 quos vocauerunt
 episcopos. hec pa-
 tent ex notatis p
 glo. sup. h. ad hec
 xxiij. di. legitimus.
 vnde quando epi-
 scop⁹ cōsecratur

relaxat restrictio illa characteris et ampliatur ad sa-
 cramenta que fuerūt interdicta. Et ex hoc pñt redu-
 ci istę opinionēs ad 2cos. vt scz dicatur q epatus nō
 est ordo ita vt in eo conferatur nouus character. et sic
 pcedere pōt opinio theologorū. Inqñtum tñ ptās
 epalis quo ad sacramēta sibi reservata depēdeta po-
 testate ordinis sic pōt dici ordo. qz ordo dicit^r sacroz
 signaculū quo cōfertur spūalis ptās r officiū facied
 ea que pertinet ad illū ordinē prout notat Inno. de
 scismatiz. c. i. Et sic pcedere pōt opinio canonista-
 rum. Et sic sentit Anthon. de butro de elect. c. in ple-
 riqz in cle. Et vide super hoc qd dixi supra de vita
 et honest. cle. c. i. h. ordinis.

Singulorum. s. ordinum.

Caracteribus. in quolibet nāqz ordine imprimi-
 tur character specialis r conferatur spūalis ptās. r ca-
 racter vnus ordinis non presupponit characterē al-
 terius. Nam recepto posteriori ordine et primo pre-
 termino nō reordinatur quis in eodē ordine quē re-
 cipit. extra de cler. per sal. p. mōto. c. vnico. Et scias
 q characterē ordinis cuiusqz pcedit character bap-
 tismi quia baptizatus est fundamētū oim sacramēto-
 rū. et de pbo nō bap. m. c. i. r. c. ventens. Sed carac-
 ter cōfirmationis nō preexigīt de necessitate sed de
 cōgruo sic. Sic no. per Jo. in sūma cōfess. li. iij. tit. xxiij.
 q. vi. r. vii. **S**ed quero in quo actu ordinatiōis im-
 primitur? Dic em q notat Joh. in summa confes. li.
 p. alleg. q. r. q in collatiōe ordinis per aliqua que ibi
 sūt suscipiēs pparatur et disponitur vtpura per be-
 nedictionē/manuū impositionē et hñmōt. per vnū
 tñ actū character imprimitur. s. per ministerij traditio-
 nē. Character em in ordine res et signū est. Porret
 igitur q habeat aliqd pzo signo exterius in quo con-
 feratur. Illud aut potissime videtur esse hoc qd ma-
 gis cum illo habet similitudinem qualis est traditio
 instrumenti apti ad officiū ordinis in quo sit ptās
 ordinis significatio et expressio verborū in qua fit ip-
 sius officij determinatio. primū est loco materie. se-
 cundū est loco forme ideo in illo actu petatur fieri ca-
 racteris impressio nō in alijs. Quia in diuersis ordi-
 nibus diuerse sunt potestates et diuersi characteres:

Ordo.

Questio.

Distio.

proprio sed etiam alieno vt patet ibi. l. iij. Si igitur cui
 libet licet tales feras capere igitur iniustus est vt eas
 captēs puniatur qñ qd legitime factū est penā nō me-
 ref. l. ad. l. iul. de adul. l. gracy. Solutio. absqz pe-
 na licitū est tales feras capere nisi a lege vel ab hoīe
 cuius interest prohibeat. Prohibere em qd pōt aliū
 ne fundū suū ingrediat vt ptz. d. s. fere. r. d. l. iij. Quo
 casu nō licet absqz pena talia facere. vnde cū per sta-
 tutū regis sit prohibitū in alieno iūdo beſtias vena-
 ri cōtra faciens est merito puniendus vt hñc dicitur.

Qum secundū. Hec est cōstitutio Iohā. pec-
 chā. Et habet quatuor dicta. In primo recti-
 tatqualis sit dignitas ordinis in ecclesia dei. In secu-
 cūdo ibi. Cōtra dignitatē. rectat quādā irreuerentiā
 que consuevit fieri sacramēto ordinis. In tertio ibi.
 Quia igitur. ponit statutū circa premissa. In quarto
 ibi. Minores. statuit de mō cōferēdi minores ordines
 hñc Theologos. quasi omnes vt dixi. s. de vita r ho-
 nestia. cler. c. i. h. ordines.

Adistia clericalis. de qua dixi. s. de apo. c. vnico
 hñc militare.

Septē ordinibus. de quibus dixi. s. de vi. r ho.
 cle. c. i. h. ordines. Ultra quā glosam nota q theolo-
 gi dicunt q epo cōpetit certū ministeriū circa corp⁹
 chz istū ministeriū qd est ecclesia. nec ppetit illud inferio-
 ribus sicut est conferre sacramētū cōfirmationis in
 fronte et ordinis r alia de qbus. xxv. di. perlectis. hñc
 ad epim. et. lxxvij. dist. qñs. vnde dicitur characterē so-
 lū imprimi in hīs ordinib⁹ qui relaxationē habēt ad
 corpus xpi verū nō misticū. et em eos psalmistatus
 nō est ordo. facit. lxxvij. di. illud. cxxij. di. a subdia-
 co. Sic etiā dicit q epatus nō est ordo. facit de seru-
 ti. in ordi. facit. c. i. in fi. de sacra vnctio. c. ad fi. In quib-
 us dñr eps epim cōsecrare. pbo ordinarē inuēdo q
 alia sit psecratio alta ordinatio vñ oim pōtiteri pre-
 ficebāt ex se vnū quē epim vocabāt. xxiij. di. legitim⁹.
 hñc aut. sed de psalmistatu ptz cōrrariū de eta. et q.
 li. c. cū cōtingat. vbi de hoc. de epatu etiā q sit ordo
 ptz in c. quoties. de purga. ca. ibi sui ordinis r c. Dñi
 cus de scōto Seminiano i phemio li. vi. hñc epus. dicit
 q sibi videt opinionē theolog. nō esse bonā. nā hosti

ideo in diuersis actibus sit characteris impressio. Hic in duobus supremis sit in impositione manuum que est organum organorum et organum consecrationis et ministracionis sacramentorum secundum Petrum. sed Thoma dicit quod character sacerdotalis imprimitur in exhibitione calicis cum vino et hostiaque ibi segregatur principalis actus eius. Character autem dyaconatus in exhibitione libri euangeliorum et huius dicto magis consentio. Sed in li. vi. de veritate te. ii. de sacramentis ordinis. et in quo libet ordinem tenet quod prius dictum est. Sed primo dicto concilio. Jo. in col. de temporibus. ord. dicitur. vel non est concilio. sed in quo actu. subdiacono vero non imprimitur character in calice consecrati traditione ut dicunt. Iste. et Alber. In accollito vero imprimitur in vicecoli seu candelabri traditione. Iste. sed Thomas dicit quod accollito recipit characterem et verbis episcopi quod accipit vicecoli et candelabri et huiusmodi de manu archidiaconi. Et magis ut dicitur recipit characterem in acceptione vicecoli et candelabri. et ut in huius videtur potest esse ratio quod ministerium vicecoli quod preparatur ad ministrandum vinum et aquam magis et propinquius respicit consecrationem eucharistie quam candelabri et cereus. licet Alber. videatur dicere contrarium. Ex oratione autem huius. di. xxiij. imprimitur character in traditione libri exorcismorum lectori in traditione ne libri in quo lecturus est. Hostiario in traditione clavis et hoc cum singulis verborum formis. An autem necesse sit instrumenta de quibus dictum est tangi per ipsos ordinandos vel si aliquid omisissum sit vide non per. Host. in summa de sacra vinct. scilicet a quo. et si probabili ter. Et ut dicit Petrus solus ordinator manum imponit ad ordinationem faciendam. Alii vero presbyteri assistentes manus leuant ad consonam ecclesie et concordiam significandam. Item in traditione instrumenti quam facit ordinator sit characteris impressio. In traditione vero quam facit Archidiaconus sit preteritus collate expressio.

ma consignatis per singulos etiam accipiens augmentum gratie nisi ordinati fide ordinem recipiant seu crimine irretiti expedit plurimum ipsos ordines minime recipere inculcatos quoniam inculcatio reuerentiam minuit et gratiam per consequens que per irreuerentiam repercutitur ab ingratia.

Contra dignitatem igitur tam reuerendissimi sacramenti fore dinoscitur qui quod simul quatuor scilicet ordines non sacros cum vno sacro alicui vni hoc exhibere. Unde in nonnullis provinciis alicui quatuor minores ordines non facilliter sunt conferuntur ut ascendentes clerici ad christi ministeria quasi canticum

Contra dignitatem. Secunda pars. Quatuor simul hoc exemplificat ad statum et dic simul. In vno post alium eodem die. Non sacros ut sunt hostiarius / lectoratus / exorcistatus / et accollatus. Vno sacro. subdiaconatu. Vni homini ac si inueneret quod pluribus singulariter tot ordines licite possent conferri. Unde. et in provinciis in quibus forsitan consuetudo est in contrarium ea quod per Ber. et de temp. ord. c. de eo. glo. ii. et in facilliter quod forsitan scandalum gereret ut notat Bern. d. c. de eo. et concord. notata per Jo. lxxv. dist. ordinationes.

Et ascendentes. ratio dicti precedentis. Canticum graduum quod consistit ex. xv. psalmis videlicet incipiendo psalmum. Ad dominum cum tribularer. et finiendo cum psalmo. Ecce nunc benedictio. Hic enim. xv. psalmi intulantur canticum graduum ad instar. xv. graduum quibus ascendatur in templum salomonis quod fuit figura templi celestis ad quod. xv. gradibus ascenditur non passibus pedum sed promotione affectuum. Et merito dicitur canticum quod est exultatio mentis habita per eternum. vni canticum graduum idem est quod exultatio de accessu spirituali. Et spirituales gradus sunt. xv. primum est

deum de. Quoniam. prout rationem. Gratia. gratia facit ut predicit. Scias enim quod Gratia triplex. gratia dicitur tripliciter. Primo generaliter et sic gratia est ad tuam diuinam creaturam gratis ipse et indifferenter ad quicumque actum. Et sine huius gratie adiutorio nichil possumus facere nec in esse durare. Secundo dicitur gratia specialiter. et talis gratia dicitur gratis data. s. donum quo se homo parat ad suscipiendum spiritum sanctum donum. Nouius enim gratia est reuocare liberum arbitrium a malo et excitari ad bonum sine quantum sufficit ut sufficeret quod in se est ut pararet se ad salutem. Tertio dicitur gratia proprie. s. donum datum diuinitus ad merendum. Ad quod donum gratia gratia facit et sine qua nullus potest mereri nec in bono proficere.

nec ad gloriam peruenire. ista triplex gratia sumitur ex tribus apostoli ad Corinthios. xv. vbi dicitur gratia dei sumitur id quod sumitur quo ad primam. et gratia eius in me vacua non fuit quo ad secundam. et gratia eius semper in me manet quo ad tertiam. Et non quod gratia facit diuinitus in operante et cooperante. Gratia operantis dicitur perueniens et incipiens ac liberans que perit expellit. Gratia cooperantis dicitur subsequens et perficiens ac adiuvans quod liberum arbitrium adiuuat et cooperatur in merito. Et circa hanc materiam vide non. p. Jo. an. et Pau. de magistra. c. ii. cooperante in ele.

Irreuerentia que fit in receptione plurium ordinum vno die sicut et quedam irreuerentia sit sacro quod celebratur pluries in vno die quod semel exceptis casibus a iure permissis. de celebrat. mis. c. consilium.

Ingratitas tales namque faciunt id ex quo non merentur et sic repercutitur ab eis gratia gratum faciens.

Contra dignitatem. Secunda pars. Quatuor simul hoc exemplificat ad statum et dic simul. In vno post alium eodem die.

Non sacros ut sunt hostiarius / lectoratus / exorcistatus / et accollatus.

Vno sacro. subdiaconatu.

Vni homini ac si inueneret quod pluribus singulariter tot ordines licite possent conferri.

Unde. et in provinciis in quibus forsitan consuetudo est in contrarium ea quod per Ber. et de temp. ord. c. de eo. glo. ii. et in facilliter quod forsitan scandalum gereret ut notat Bern. d. c. de eo. et concord. notata per Jo. lxxv. dist. ordinationes.

Et ascendentes. ratio dicti precedentis.

Canticum graduum quod consistit ex. xv. psalmis videlicet incipiendo psalmum. Ad dominum cum tribularer. et finiendo cum psalmo. Ecce nunc benedictio. Hic enim. xv. psalmi intulantur canticum graduum ad instar. xv. graduum quibus ascendatur in templum salomonis quod fuit figura templi celestis ad quod. xv. gradibus ascenditur non passibus pedum sed promotione affectuum. Et merito dicitur canticum quod est exultatio mentis habita per eternum. vni canticum graduum idem est quod exultatio de accessu spirituali. Et spirituales gradus sunt. xv. primum est

Verus.

Expedit. et. **Plurimum**. i. valde **Minime**. pro non. **Inculcatos**. i. multiplicatos vel plures simul eo

continentem. In tertio sibi. Et tam prouidet de puni-
endo curatos qui negligentes fuerint in denūcia-
tione clericorum inferiorum sue parrochie super inco-
ntinentia suspectorum.

Annuos. siue parrochiales sint siue stipendia-
ri non beneficia-
ti in ecclesia.

Causa ratio-
nabili. Causa ra-
tionabilis pote-
rit esse si non serua-
uerint ea de quib-
us legitur. s. de
maio. z obed. c. p-
byteri. s. iureiur.
c. p-byteri. s. cele.
m. c. p-byteri. s.
pent. et re. c. p-
byteri.

Ammouere.
Ibi habes q res-
cto ecclesie potest
ex causa amoue-
re p-byterum non
beneficiatum in ecc-
lesia sua ne con-
tra voluntatem suam
celebret in eadez.
Et huc pcor. no.
per Arch. de tēp.
ord. c. nullus. glo.
j. l. vj.

Testimonij.
per litteras com-
mendatitias et a-
lia de quibus vi-
ti. s. de cler. pere-
gr. c. j. z. l. j.

Sed si. Secū-
da pars.

Scandalum.
id est publica in-
famia.

Circa hoc. s.
ne prochyalis sa-
cerdos sit incontinent.

De hoc. scilicet scandalo.

Denunciationem. pro hac materia vide que scri-
psi. s. de accus. c. j. s. denūciat. Et si vis dilatare ma-
teriam vide remissiones ibi positas. Unū tamen hic
aduerte quia ex hoc loco apparet q aliquis tenetur
denunciare illum contra quem regnat scandalū super
aliquo crimine. Qui concor. notata et etiā que legun-
tur. xxi. q. ii. Si quis per capillum. Et hoc potest in-
telligi verū quando sunt testes quibus denunciatus
possit talem conuincere. Alias autem debet tacere z
latenter eū corrūpere secundū Archid. dicto. c. si quis
per capillum. vel saltez dicere debet tali persone que
poterit prodesse. xxi. q. v. Hoc videtur. vel fm Jo-
han. an. c. si quis per capillum. ad hoc potest compelli
ex officio iudicis non iure actionis. Et facit ad hoc
ff. de offi. p-resi. l. iij. Et est ratio ne maleficia rema-
neant impunita. de senten. excōi. vi. fame. cum cōcor.
ibi notatis. Sed quia predicta locū habere possent
in accusatione melius est vt hoc intelligas quod hic
dicitur de denunciatōe que fit ecclesie si peccatum
non emendetur. extra de iudi. c. nouis. Et si erit de
nūciatio euangelica non autem canonica: cū loqua-
tur de peccato commissio non autem committendo
vt notat Archid. l. j. q. j. Si peccauerit in ad. s. adde
dicit Berri. in quantum tamen est peccatum publicū
non requiritur monitio Juxta illud Peccantem co-

rū ne capellanos ānu-
os sine causa ratio-
nabili studeāt amoue-
re: maxie si honeste fu-
erint cōuersationis et
laudabile de sua cōuer-
satiōe habeāt testimo-
niū. Sed si de incō-
tinentia parrochialis
sacerdotis scādalum
ortū fuerit: cū circa
hoc vigilās debeat ef-
fe rector ecclesie si p fa-
mā bī inquisitionē epi-
scopo de hoc prius cō-
stiterit q per rectoris
denūciatiōē: tunc
rector tanq cōsciū
puniatur arbitrio su-
perioris. Et similiter
de vicarijs est censen-
dū. Et tā rectores z
vicarios q ānuos sa-

ram omnibus argue. xlv. di. sed illud. quia tunc non
solum peccat in se: sed in alios per malum exemplū
z. l. q. ii. p-ecipue. Et notatur per Archid. dicto. ca. si
peccauerit. in. vij. q. sua.

Conscius. Juxta illud Augusti. de verbis do-

cerdotes grauitē pu-
niendos esse decerni-
m: nisi sup denūcia-
tiōe excusati z p-ecipue
incontinētie in quibus no-
tabiles clericis inuēti
fuerint in suis parro-
chijs fuerit vigilātes

De privilegijs.

Iohānes peccam.

Nemo sub pena ex-
coicatiois absq epi licē-
tia ex p-ssa v- p-
babilit-
p-upta z festiōes audi-
at nisi a iurisditiōe or-
dinaria z diocesana z
metropolitana tenore
sui priuilegij l-terēpt

Sacramētū pe-
nitētie z ifra.
Sunt p-terea
nonnulli q p-tertu quo-
rūdā priuilegiozum

mini Si negligas
peccatorem corri-
gere peior eo fa-
ctus es. Nam er-
ror cui non resisti-
tur approbatur.
lx. xxi. dist. error
talis nanq et cu-
ra cōmissa ad hoc
tenetur vt notat
Archid. dicto. c.
Si peccauerit. et
facit ad hoc. xxi. q.
q. iij. duo.

Arbitrio su-
perioris. extra de
offi. deleg. de cau-
sis. ff. de iure de-
li. l. j. Et similiter
ista similitudo q
extenditur ad vi-
carios p-ter itelligi
dupliciter. Uno
modo vt scilicet i
loco vbi est rector
per ipsum denun-
cietur vicari? con-
tra quem scanda-
lum regnat. Alio
modo vt ibi non
est rector sed vica-
rius q talis vica-
rius habeat denū-
ciare capellanum
suum parrochia-
lem sicut alias fa-
ceret rector. Et si
in vna ecclesia fu-
erint rector z et-
iam vicari? aut p-
s-

byter parrochialis dicerem q quo ad p-byterum
parrochiale scandalizati denūciatio de qua hic
loquitur fieri debet per eum cuius sumptibus ex p-
betur ipse p-byter parrochialis potius q per eū
qui talem p-byterum nō exhibet et hoc quo ad pe-
nam de qua hic loquitur intelligendam.

Et tam. tertia pars.

Annuos. id est parrochiales vt. J. apparet ex ter-
tu cū dicit suis parrochijs z. que litteraverificari nō
potest in p-bytero nō parrochiali sed stipendiario
o. Notabiles. id est infamati.

Clerici. quorum nomine intelligo et sacerdotes
stipendiarios. vel aliter in ipsa ecclesia promotos. ex-
tra de cohab. cler. et mulie. c. si. glo. j. de verb. signif.
ca. Cum tibi. iuncta glo. et etiam alios in inferioribus
ordinibus constitutos. de p-eben. c. si. glo. j.

Sacramentum. hoc est constitutio Iohannis
peccam. Et habet tres partes. In primo re-
ctat quorundam abusum. In secunda sibi. Quorum
ponit prohibitionem contra talem abusum. In ter-
tia ibi Et si quis. disponit pro remedio contra facien-
tes contrariū. Et est pars huius. J. de pen. z remiss.
c. sacramentum.

Priuilegiozum generalium. vtpote eorum que
pluribus personis vel ratione plurium personarum
vel rerum conceduntur. Exemplum habes extra. e.
ti. c. lū z plantare de p-scrip. veniens. z. cauditis.

Distinctio.

Verus.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Et facit ad hoc de heret. cū secundū leges. in fi. li. vi.

A Ecclesie. i. iudici ecclesiastico.

B Restituti. f. q. talis iudex secularis cū non essent de foro suo non potuit eos condēnare.

C Liberentur. f. per iudicem ecclesiasticum.

D Perfunctorie.

id est transitorie.

E Pro eis. f. cler-

icis cōdictis cor-

ra iudice seclari.

F Purgatio ad

mittat. immo vi-

detur q. cōdictus

in iudicio seclari

ri condēnandus sit

ij. q. i. multi tibi dū

dicit iudicio eccle-

sastico vel secula-

ri. Solutio. tibi lo-

quif de iudicio se-

culari sumendo se-

culare p. rebus tē-

poralib⁹ sup. q. b⁹

agitur corā iudi-

ce ecclesiastico v^l tibi

loquif de laico. cō-

dicto corā iudice

seclari q. ea de cau-

sa potest repellat

cōlone p. iudicē ecclasticū. z sic acta habita corā iudice

seclari faciūt fidē cōtra laicū corā iudice ecclastico si po-

stea rōe peccat agat corā iudice ecclastico. Ad qd

faciūt no. de offi. or. c. j. v^l si laicus repertat in p^oto

corā iudice seculari. qd tū p^oti ipse iudex punit nō

pōt tūc erit recursus ad iudicē ecclasticū v^l ipse illd

punitat p. peccatē ab eo delistere p. pellat z hoc in sub

fidū q. vna surisditio per alia est iuvāda. xxiij. q. v.

administratores. xvi. d. cū ad vnu. x. d. qm. z. d. c. j. de

offi. or. Sic etiā sit fides iudicis secularis per ecclesia-

sticū. xj. q. i. statum⁹. Sic etiā si sit aliquis delictū mix-

tū in quo ecclia cōminatur excoicationi in iudicenti. Si

cōminatur corā iudice seculari pōt laicus excoicari

p. iudicē ecclasticū. Vel tertio pōt dici q. illud. c. multi

loqf de cōdicto corā iudice seclari q. siue sit cleric⁹ siue

laicus poterit cōpelli ad penitentia ex gestis corā iu-

dice seculari. Itā etiā in hoc iudiciū hereticū certis

ficat ecclesia. xxiij. q. i. q. i. q. i. vbi de hoc. z in aut. de

sanctis. epist. g. sin vero crimē. Et hoc cōfirmat tibi glo.

q. in correctione p^oti z vt videtur sufficit tenuis sen-

tentia. de p^oti. p. retere. x. q. v. hoc videt. immo suf-

ficit vnus testis quo ad sententiā iudiciale. de cōse. di.

stij. cū itaq. de cōsangu. z affi. sup. eo. Et nota hoc vt

ctū q. p. purgatione cūfusi tibi p^oti manifesti pōt ad i-

ri ecclesia vt p. pellat quem a p^oto delistere. Et q. in

talibus pbatones recepte per iudicē seclare corā

ecclesiastico iudice faciūt fidē z pōt ipsum cōpellere

ad penitentia. Itē q. in causa heretis pbatones re-

cepte corā iudice seculari faciūt fidē corā iudice eccl-

sastico vt ex illis posset pcedere ad penitentia indi-

cēda heretico. Textus tū in d. s. sin vero crimē. hoc

relinquit arbitrio iudicantis an talibus pbatonib⁹

fidē adhibeat nec ne. Et hoc tenet Bar. ff. de custo.

reo. l. diuus. z dicit. s. de immu. ec. c. seculi principes

Sed p^oti. d. adhibet. Aliter videtur ad. d. c. multi

q. clericus cōdictus corā iudice seculari nō dānabit

ex hoc per iudicē ecclasticū directe sed indirecte:

vbi vitz ex cōdictione habita corā iudice seculari in

surripit infamia facti vt. f. tūc deficientibus pbatio-

nibus indicatur tibi purgatio in qua si defecerit pos-

terit per iudicem ecclasticū tanq. cōdictus condē-

nari. extra. e. c. inter. in fi. Sed hic oritur dubium quo

modo possit didicita testificata in prior iudicio pos-

ecclie⁹ restituti⁹ nō fa-
cilitur liberet⁹ nec per
functorie⁹ p. eis⁹ pur-
gatio⁹ admittat sed cū
oi iuris solēnitate⁹ et
tā puida maturitate
oclos merito offende-
re nō debeat regie⁹ ma-
iestatis seu quozūlibz
alioz⁹ quos exagitat⁹
studium equitatis⁹.

Iohannes stratfort.

Purgatio p^oti sa-

sunt alij testes recipi coram iudice ecclesiastico in se-
cundo iudicio cū super articulis directe cōtrarijs nō
audiantur testes publicatis attestacionibus. de test.
c. testibus. in cle. Dic q. testes in primo iudicio iuras-
bunt de veritate. Sed testes in secundo iudicio vide-

cerdotalis non coga-
tur fieri extra decana-
tum vbi cōmissum est
nec cū pūlib⁹ q. graui-
tas criminis z defuni-
tio hic pscripta exigit
cogēs autem suspen-
datur ab officio.

Item licet⁹ z in
fra. Statuim⁹
q. decetero diffamati⁹
de criminibus seu ex-
cellib⁹ z de eis se pur-

licet compurga-
tores turat de cre-
dulitate. z sic nlla
est contrarietas.
Itam id quod est
verū possum cre-
dere falsum. xxiij.
q. iij. per totū. Et
sic ex hoc habes
limitationem ad
illā regulam qua
dicitur q. super ar-
ticulis directe cō-
trarijs non audis-
untur testes pub-
licatis attestatio-
nibus quia id ve-
rū est quando am-
bo deponūt de ve-
ritate. Secus est
si aliqui deponūt
de veritate alij de
credulitate. quā-
doq. etiam testes

de credulitate preferuntur his qui deposuerūt de ve-
ritate. Et hoc verum quando non sunt recepti corā
competen. iudice vel quando non veniunt ad detra-
hendū testimonio sed infamie ex testimonio orie.
vt hic quo etiam casu recipiuntur publicatis attesta-
tionibus. quia non veniunt ad repobandū primos
testes qui nec etiam probant sed ad repobandū in-
famiam. Item tibi testes primi non probant: plene
admittuntur testes ad probandū articulum direc-
te contrarium. z sic limitatur cle. j. de testi. quod tes-
te ne menti. z ita notantur de iudic. c. at si clerici. f. vlti-
ti. principaliter per Antho. de butrio.

Solēnitate. hanc solēnitate habes. e. ff. c. inter
glo. p. Ber. z. ij. q. v. pbf si a plebe. p. Jo. vbi vltra
glo. Jo. addit Arch. q. ateq. iudex pcedat ad pur-
gationē recipiēda d. facere publica denūciationē vt
q. voluerit accusare veniat p. pcedat infra certū tps.
et. e. c. et tuaz. Et si se habes et q. si. sint le. c. latoz. q.
ma. ac pos. c. cū in tua. Et nūqd solēnitates iuris de q.
bus hic d. pnt omitti de pnsu partū vide no. per
Berū. et de offi. del. c. de causis. glo. ij. per quā dici
potest q. nō. q. solēnitates de quib⁹ hic dicit cōcēra-
nūt publicā vtilitatē. Et ideo remitti nō pnt vt tibi
dicit. Et ad idē faciūt no. p. Barth. ff. de leg. iij. l. i. et
q. notat p. Jo. an. de v. b. sig. c. sepe. glo. vlti. in cleri.

Regie maiestatis. a cui⁹ curia vt sepe ad ordi-
narios remittūt tales clerici z ad quē pntet videre
z diligeret pspicere. vt regnū suū purget malis ho-
minibus. ff. de offi. p. l. i. cōgruit z q. maleficia nō res-
maneāt impunita. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus.

Allorū. vtputa iudicū z talū q. positi sūt ad iuz-

h. Exagitat. i. p. mouet (sicla regni exequēda.

Eqtas. ac si innueret de his q. poti⁹ iniquitatē q.
eqtate sapiūt nō esse curandū. dū tū per iudices ec-
clesiasticos illud fiat qd equū est et iuri cōsonū.

Item licet. Dec p^oti est vt videt Jo. stratford

nō tū cōtinet inter eas quarū exordū incipit
Sponsa xpi. zc. Et habet duo dicta. In primo pht
bet ne purgatio sumat et decanati vbi crimē dicit
esse cōmissū. In scdo tibi In indicenda. disponit de
numero cōpurgatorū. z adijcit penā cōtrafaciētib⁹
n. Diffamati. talis diffamatio quō differt a scana-
dalo pōt colligi ex his que no. et legūt de homi. e.

Diffusio.

Liber quintus. De purgatione canonica. Fo. cccxv.

ex litteris. s. per Ber. et alios.

Ad aliu. et sic et decanatu in quo quis morat siue deliquit non est trahend⁹ ad faciend⁹ sua purgatione. ratio pot⁹ esse ut parcat laborib⁹ et expensis tam purgandi q⁹ etiam copurgatorum suorum secundum ea que leguntur de rest. in i.

regu. c. cu ex litteris. s. distantia per Ber. Alia ratio pot⁹ esse q⁹ ibi debet fieri purgatio apud quos aliquid infamatus est et ut ibi moriatur malum ubi corrigi de p⁹se. di. ij. Ego berengarius. in fi. extra. e. ti. c. inter sollicitudines.

Ruralia etiam infra eundem decanatum.

Nullaten⁹ pertrahatur. si habes. s. de c⁹si. c. i.

In indicenda. Secunda pars.

Sexte man⁹. Licet enim secundum iura antiqua numer⁹ copurgatorum erat in multis casibus limitat⁹ secundum ea que notantur in summa. extra. e. ti. s. quotus numer⁹. Hodie tamen huiusmodi numer⁹ est arbitrari⁹. et de accu. c. inquisitionis. ad fi. et no. de symo. c. in sinuatu. glo. iij. de adult. significat. s. ibi per Ber. glo. penul. de accu. cu p⁹ glo. fi. et e. ti. c. i. in glo. r. c. inter. glo. iij. et ij. q. v. in summa. Unde cum assignatio numeri sit arbitraria hinc videtur quod non arbitretur ultra numerum senarium qui purgatio indicitur pro fornicatione vel crimine equali vel minori.

Fornicatione. q⁹ sic dicitur a fornicibus. larcuatis locis in quibus meretrices prostituuntur. Et est fornicatio amor a legitimo connubio solutus et vagus explendi libidinis causa. et ois illi corruptio dicitur fornicatio sicut est ydolatria et auaricia ex quibus fit transgressio legis propter illicitam concupiscentiam. Iuxta illud perdes oes qui fornicantur abste. et facit ad hoc. xxviii. q. i. ydolatria. Sic etiam immunda pollutio dicitur fornicatio. xxix. q. vii. non solum ubi dicitur textus quod fornicatio est maximum scelus. super quo verbo dicitur Archid. q⁹ in pluribus modis ynu⁹ peccatum dicitur maius alio. Primo essetia ut symonia vel heresis. ij. q. vii. placet. Secundo horrore ut homicidium. l. dist. minor. xxix. q. ij. ad monem. Tercio fetiditate ut peccatum contra naturam. xxix. q. vii. adulterij. Quarto presumptio. ij. q. i. eos. Quinto constate ut fornicatio vel adulterij. um. l. dist. quia tua.

Similis criminis. de hac materia. s. que sunt crimina maiora que minora tractat doct. de iudi. c. at si clerici. s. fi. Fornicationi autem similia crimina dici possunt oia crimina media. Sunt namque crimina maiora media et minora q⁹ diuersis respectibus pro talibus indicantur prout notat Host. in summa de temp. ord. s. prima regula. s. hic voco enorme. cu p⁹ sequentibus. Et facit ad idem no. per eum de pe. et re. s. de quib⁹ peccatis. s. et licet prope. ubi loquitur de his q⁹ sunt crimina maiora. Hanc etiam materiam tangit Archid. l. dist. de his. s. venie. et dixi de hoc glo. proxi.

Pro grauiori. vers.

Ad adulterio. ex hac lra videtur quod adulterium sit peccatum graui⁹ fornicatione. Sed contra hoc opponitur ex eo quod dixi. s. e. s. fornicatione i allegatio illa. xxix. q. vii. non solum sed solue ut ibi dicit. Secundo opponitur de c. predicandu. xxix. q. i. ubi dicitur quod equalis penitentia debet iungi pro perjurio sicut pro adulterio fornicatione et homicidio sponte commissis. Ex qua littera patet quod fornicatio et adulterium reputatur ad paria. Et sic adulterium videtur non esse grauius delictum. So.

lutio. ubi loquitur de penitentia iniungenda pro quo libet peccato singulorum peccatorum predictorum que quidem penitentia debet esse septenis. Et sic quo ad numerum annorum penitentie iniungende parificatur non tamen quo ad austeritatem penitentie. Et si nunc

chidiaconi et ceteri ordinarij aut eorum officiales ultra sexte manus pro fornicatione seu simili crimine pro grauiori siquidem b⁹ pro adulterio vel maiori ultra duodecime manus copurgatorum

regulare q⁹ pro quo libet peccato mortali debetur septenis penitentia nisi dignitas delinquentis vel qualitas delicti aliud suadeat. xxix. q. ij. hoc ipsum. Ita sicut per peccatum septiforme gratiam amittit. Sic etiam per septenne penitentiam recuperare debet. ut notat ibi Jo. s. quia maria. l. dist.

dixi tamen oia ista sunt in arbitrio sacerdotis. xxv. q. vii. tempora. de pe. di. p. c. mensuram. videlicet quo ad numerum annorum talis penitentia imponitur pro perjurio qualis pro homicidio adulterio et huiusmodi non tamen eque aspera secundum Jo. d. c. predicandum. Ita secundum eundem seu asperior penitentia imponitur pro adulterio seu homicidio q⁹ pro perjurio. et durior pro homicidio q⁹ pro adulterio. xxix. q. ij. Si quod. Ita enim omnia crimina sunt equalia sicut nec equaliter puniuntur secundum Laurem.

Ad adulterio. q⁹ dixi. s. e. s. fornicatione. in fi. Et de istis peccatis que sunt adulterio maiora vel saltem equalia possunt exempla poni de certis peccatis ut puta heresi. xxix. q. ij. primum. Item de peccato contra naturam. xxix. q. vii. flagitia. Item de homicidio. xxix. q. ij. dist. Si quod verus. et l. dist. placuit. Item de crimine lese maiestatis. l. xxix. di. Si quis papa. vi. q. i. s. verum. Item de sacrilegio. ij. q. i. In primis xxix. q. ij. Rex debet. r. c. Sunt quedam. xxix. q. ij. si quis per dolum. r. c. si quis in atrio. cu similibus. Item de incestu. ij. q. iij. consanguineorum. xxv. q. iij. de incestuosus. r. q. vii. salubriter. Item de conspiratione. r. s. q. i. conspirationum. r. c. si qui clerici. Item de falso testimonio. extra de falsariis. c. ad falsariorum. Item de symonia. extra de symo. c. sicut symoniaci. r. c. r. ta. Item de usura. extra de usuris. cum tu. Et scias quod vnum peccatum dicitur maius alio diuersis respectibus. vno modo respectu lapsus a bono maiori. xxix. q. i. hec natura. Alio modo respectu gravitatis pene. xxix. q. i. non afferamus. Tercio modo respectu exempli quod inde sumitur. r. s. q. iij. precipue. Quarto respectu considerationis loci temporis et persone. de pe. di. s. aut factis. Quinto respectu fedilitatis. xxix. q. iij. quid in omnibus. Sexto respectu frequentis reiterationis. de pe. di. irritor. cum sequentibus.

Duodecime manus. et sic refrenatur arbitrium iudicantis qui alias propter enormitatem criminis posset hunc numerum augmentare. extra. e. ti. inter. ubi de hoc. s. xliij. manu.

Copurgatorum. quorum iuramentum quale erit et quale erit iuramentum ipsum qui se purgabit no. ij. q. v. ad iud. per Jo. et e. c. quoties. r. c. fi. in fi. Et q⁹ si is cui indicitur purgatio non poterit habere copurgatores. no. de accu. cu p⁹ glo. fi. Et q⁹ purgatio clerici pot⁹ fieri cu laicis habes. xxix. q. ij. in decia per Jo. Consanguineus etiam pot⁹ esse copurgator. de presupp. c. lras. Et purgare pot⁹ de q⁹ cu femis. ij. q. v. si legitimum. in glo. Quales autem debet esse huiusmodi copurgatores. notat. e. ti. cu p⁹. Et sufficit quod copurgator sit ab ecclesia toleratus. e. ti. c. constitutus. cu glo. penul. r. c. cu dilectus.

l. dist. ij.

Fornicatio.

Pluribus de causis Peccatum vnum dicitur maius alio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Aucta glo. Et regulare est qd purgare dz se alijs cum suis paribus et talibus qui sunt eiusdem ordinis siue status. vt. d. c. quoties. z. e. t. c. ex tuarū. Idem tñ deficiētibus vel existentibus inimicis pōt se purgare cū inferioribus etiā laicis et etiā mulieribus. Et sic intellige quod. s. di. xi. z. no. e. t. c. cū iuuventute. glo. fi. a. **I**pso facto. si intelligas hanc penā currere contra delinquentes in his qd dicitur in hac vltima clausula. scilicet ab illo p. In indicēda. z. c. vsqz ad finē satis placū est. Sed nūqd hec pena concernat eos qd faciunt contra phibita in pcepto huius. c. eos vltz qd tales trahūt de vno de canatu in aliu. Et sic qd ista pena respiciat veramqz clausulam pcepti dētē. Solutio. puto qd ista pena solum respiciat hanc clausulā proximē pcedentē sicut a. l. ias in simili habes eē de preben. c. extirpāde. s. penul. vbi de hoc. p. priuatis. p. Berli. Et ibi dicitur doc. quilla clausula alioqui. z. c. dz referri ad pmiōra et nō ad oia pcedentia. nā vbi dicitur casus pcedūt clausula gūalis subsequēs ad prima referri. vt. l. si idz cū eodem. ff. de iurisd. om. iu.

Dulio.

De penis.
Bonifacius.
De causis mere spiritualib⁹ prelati etiā a rege in ius vocati nō compareāt sed ob reuerentiā regiā regem adeāt verbis aut litteris significaturi: quia sine ordinis periculo in eare parere nō possunt. Demonstraturi etiā per se aut per coepiscopos et comprelatos causas ad regē nō pertinere: et nihilominus a plurib⁹ admonitus rex non destiterit procedant cōtra eius vicecomites et ceteros officarios iure ecclesiastico eis cōmunionē interdicientes.

Eterne hanc est cōstitutio Bonifacii archiepiscopi. Et habet decē dicta. In primo recitat causā sui statuti. In secundo ibi Statuimus. pcedit ad statutū. In tertio ibi Et si forte. disponit de remedio curiali qd dicitur cernit dñm regē In quarto ibi Et si dñs pontifaggravationē pene ptra ministrōs regios. In quinto ibi Idē fiat. hoc extēdit ad aliu casū etiā cum quadā aggravatiōe. In sexto ibi Et si taliter. disponit penā cōtra clericos in hmoi delinquentes. In septimo ibi Et si dñs. ordinat cōtra regē et suos ministros penā reaggravatoriā. In octavo ibi Et si aliquis. disponit ptra epōs negligētes. In ix. ibi Et si forte. phibet acta iudicū ecclesiasticorū extorberi corā iudice seculari p viā cōpulsorij. In x. ibi Et si clericus. ordinat de remedio p psona simplicis clerici.

Et infra. hic deceditur prologus siue prohemium statuentis.

Inferiores vtputa abbates priores / decanos archidiaconos / et alios hmoi.

Litteras. siue sub sigillo suo magno eius ve par

te vel alias sub suo priuato sigillo aut signeto emanantes. et ideo dicit litteras vt non solum comprehendat breuita sed etiam alias litteras quascumqz.

Adhere. i. clare vel manifeste.

Ipso. i. prelatozū maiorū et etiam minorū.

Eterne b sanctio voluntatis et infra.

Cū sepe cōtingat archiepiscopos epōs et alios prelatos inferiores p littera dñi regis ad scilicet iudiciū euocari vt ibi respōdeāt super his que mere ad ipsozū officia et forū ecclesiasticū ptinere noscūtur vt si forte clericos ad ecclesias et capellas vacātes seu nō vacantes admiserint / vel nō admiserint / rectorēs instituerint / vel nō instituerint in eisde suos subditos excoīcauerint: excoīcatos denūciauerint interdixerint: ecclesias dedicauerint ordines celebrauerint de causis mere spiritualib⁹ cognouerint: vtputa de decimis et oblationibus

h. Et si. vers. i. quo exemplificat de multis negotiis que pertinent ad forū ecclesie.

Capellas. in quibus consueverunt aliqui per episcopum vel alium ordinariū ad hoc potestate habentem institui et induci.

Admiserint. hoc dicit respectu illius quod. s. dixit vacātes Et hec admissio locū habet in casu presentationis facte per alium.

Non admiserint. hoc dicitur respectu illius quod. s. dixit non vacātes. sic vt referantur singula singulis. Vel hoc quod dicit admiserint. potest intelligi etia si ecclesia non vacauerit quia in talibus non pertinet correctio ad iudicem secularē sed ecclesiasticū inquantū non offendit patros natus vt patet extra de iure patro. et de insti. per totū Et ipsaz ecclesiarum ordinatio vniō et diuisio ad episcopū spectat in sua diocesi extra de excess. pres

la. c. sicut vntre. xvi. q. vii. omnes basilice.

Instituerint. qd institutio pertineat ad iudicem siue prelatum ecclesiasticum et maxime ad episcopum. habes de insti. ca. iij. de hereti. cum ex infuncto. ad finem.

Eisdem. scz ecclesiis vel capellis.

Interdixerint. s. subditos suos vt predictū est. Et sic ex hoc colligi potest qd nō solum loca interdiciuntur sed persone. Luf cōcor. de se. excō. c. si fūta.

Decimis. de quarū iure pceptū dēi vel retinendū si agat iudex secularis cognoscere nō debet qd illud est ius spūale. et sic pcedit glo. Ber. eē de fo. cōpe. c. ex te nore. glo. iij. z. x. q. i. in summa. et qd notat Car. de sua dte. vlt. p. dependentib⁹. li. vi. z. e. p. per Archi. Sim pliciter vero de fructibus decimarum potest cognoscere iudex secularis cū non sit causa spiritualis. qd patet quia laico possunt cōcedi titulo locatiōis. de locato. c. vestra. et vendi vt ibi notat Joh. an. et nota. in. c. guls. de decimis. sed si essent spirituales id fieri

Liber quintus.

De penis.

Jo. cccxviii.

nō possit, ne prelati vices suas, c. querelā. Et ad hoc optime facit, c. postulasti, de homici. et de v. furis, c. quanto. Et sic cōcludit Jaspas de Laldimis in concilio, xv. de fo. compe. Et idem tenet Petrus de an- cho, in re. furis ea que, li. vj. in. v. q.

Alitis par rochiariū, extra s. parro. c. cum sup eo, cum sua glo. b. **S**imilibus, de quibus aliqua notatur extra de fo. cōpe, c. cū sit, s. malefactoris, per Ber. et ibi optie per Antho. de bu rriso, qñ. i. causa a liqua sit mere ec- clesiastica qñ mīx- ta, et multū bene, e. c. per Jo. in colf. Sed illa locū ha- bent potius i cri- minalibus cū tas-

lunitib⁹ parrochiariū et similib⁹ que nō pos- sunt ad seculare forū aliquaten⁹ ptinere si- ue etiā cognouerit de pētis subditozū et eo- rum excessib⁹ sicut de feriuriis fidei: tras- gressione: sacrilegio: violatiōe aut pertur-

men exempla hic posita pcedant in causis cluilibus et ideo dīc similibus vtrūq. matrimonio causis tes- tamentariis et huiusmodi. Quasi causariū cognitio solum spectat ad iudicem ecclesiasticum. Idem est de questione legitimatis, de ord. cog. tuā, qui si, sint le. latoz, de sentē. excō. c. si iuder laicus, s. i. vj. c. Non possunt, quia iura temporalia super talib⁹ disponendi facultatē non habent, extra de cōst. c. ec- clesia de iud. c. decernimus, cum similibus.

Sive etiam, versicul. **D**e peccatis, Quorum occasione cognitio perti- net ad iudicem ecclesiasticum vt dictū est, s. de fo. cō- pe, c. circūspēcte agatis.

Sicut de, ponit exemplum.

Perfurio, de cuius vinculo s. dubitetur an liget vel non cognitio pertinet ad ecclesiā, de elec. venera- billem, de iureiur. quāto. Et sic stat, c. predicādū, xxi. q. i. Facit ad hoc quod notatur de fo. cōpe, c. vlti. per Jo. an. in no. li. vj. Vbi dicit q. in foro cōtensioso qñ versatur alterius pertinet ad ecclesiā vt iuramentū ser- uetur tūc potest esse iudex non solum ecclesiasticus sed secularis: dūmodo nō reuocetur in dubiū an iuramē- tū sit licitum necne: et q. iudex secularis possit cogno- scere patet de iureiur. c. licet, li. vj. Quis eis cōstetie- gitime, et c. Et q. super iuramēto cognoscit iudex ec- clesiasticus est casus, d. c. vlti. Et est ratio quia periu- riū dīrecte concernit dei irreuerentiā que proprie est religioni christiane cōtraria. Si vero excipiat de iuramēto coram iudice laico potest cognosci et diffi- niri seruando ius canonicū. Et ad hoc compelli po- test per iudicē ecclesiasticū vt dicto, c. licet, in fi. et de pact. c. Quis, li. vj. et c. si aduersus venē. aut sacra- menta puberū. Si tamen vertatur in dubiū proba- bile an iuramentū sit licitum vel non: tunc debet re- mitti ad iudicem ecclesiasticū. Et sic loquitur, c. ve- nerabilem, preal. Et sic potest intelligi dictū Hosti. in. c. tuam, extra de ordi. cogni. Nec ob. de iud. c. no- uis, quia rex Anglie ad iudicē ecclesiasticū quod potuit, d. c. vlti. tamen textus illius, c. nouis non pro- hibet qui iudex secularis possit cognoscere si primo adeat. Item ibi concurrebat ratio pacis que spe- ctat ad iudicē ecclesiasticū, de treug. et pa. c. i. Et de- defectus alterius superioris extra qui si, sint le. per ve- nerabilem, s. h. in super. Et sic crimine feriuri nō est cri- men mere ecclesiasticū sed mīxtum vnde non mutat ex eo forum sed accumulatus secundū Jo. an. Et hūc sententię concor. notata per Anth. de bu rriso, de fo. compe, c. cū sit, s. tertius casus, qui dicit q. etiam vbi

agitur de dissolutione vel absolutione vinculi iura- menti solus iudex ecclesiasticus cognoscit et absol- uit, vt in c. venerabilem, de elec. et notatur de iureiur. ran. c. quanto. **E**t predictis colligi potest practi- ca libellandi in causa periurij ad evitandū prohibi-

tiōe ecclesiastice li- bertatis: p̄sertim cū ipsius violatores nec nō libertatū perturba- tores per cartas dñi regis anglie ecclesie concessas in sententiā excomunicatiōis inci- dāt ipso facto. Et si in- ter clericos suos co-

ter violauit minus canonice pretendēs se dicti iura- menti seu alias fidei sue interpositionis hñdī vñcu- lo non ligari. Cū re vera fidei interpositio seu alias iuramentū hñdī ipsū ad premissa fideliter seruā- da secundū ius diuinum et instituta canonica sub pe- na peccati mortalis effectualiter astrinxerit et astrin- gat et tunc in conclusione libelli petatur sic quare fas- eta fidei que requirit in hac parte petit pars dicti A. per vos dñm iudicem antedicti pronunciarī decer- ni et declarari supradictum B. prefate sue fidei inter- positione seu alias iuramēti vinculo ad seruandū et im- plēdū promissa de iure diuino et iuxta canonica insti- tuta effectualiter et sub pena p̄cti mortalis astrictū et ligatū fuisse et esse necnon eundē B. fidem suā seu iu- ramentum hñdī temere violasse ac pro violatione ipsa canonice puniendum fore et puniri debere.

Fidei trasgressione, qñ scilicet aliquid pmissum est per fidei interpositionē absq. alio iuramēto. Talis nā- q. interpositio ligat ad instar iuramenti secundū ea que dīc. s. de iureiur. c. presbyteri, s. h. et inspectis.

Sacrilegio, Istud crimen non est mere canoni- cū: q. eius cognitio ptinere poterit ad iudicē secularē saltē quo ad penā. L. de epi. et cle. l. si qñ in hoc ge- nus. De hoc fatef Host. quo ad penā corporale. Se- cus tñ quo ad cēsuras ecclesie cōtra talē fulminādas.

Libertatis, de qua plenius dictum est, s. de im- mu. eccle. per totum.

Ipsius, scilicet ecclesie.

Perturbatores, hec littera videtur distingue- re inter violatores et perturbatores vt scilicet eccle- sia siue eius immunitas dicatur violari. Libertas vero eiusdem dicatur perturbari. Sed hi termini vt sepius promissue ponuntur.

Cartas, quarum vna dicitur magna carta, alia dicitur carta de foresta.

Regis anglie, scilicet Henrici tertij

Ecclēsie, scilicet anglicane.

Excomunicatiōis, qd autē hic dicitur tales inci- dere in sententiā excomunicatiōis per cartas regi concessas. Ante illas sic per cartas, s. prout continetur in cartis. Nam excomunicatiōis sententiā nō fuit la- ta per ipsum regē sed de cōsensu regio fuit lata per Bonifaciū archiepiscopum Cantuariensē, et etus suf- fraganeos sicut habetur in florib⁹ hystoriarū sub an- no dñi B. c. lvi. et dicti domini regis anno. xl. et. etiam sub anno domini. B. c. lvi.

Et si inter, verb.

Clericos suos, scz qñ vtraq. pars est clericus.

Id. iij.

Forma libellandi in causa periurij.

Quis potest de crimine periurij cognoscere.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

A iuncta glo. Et regulare est qd purgare dz se aliqs cum suis paribus & talibus qui sunt eiusdem ordinis siue status. vt. d. c. quoties. z. c. t. c. exuaru. Idem tñ deficietibus vel existentibus inimicis pot se purgare cu inferioribus etia laicis & etia mulieribus. Et sic intellige quod. s. d. xi. z. no. e. t. c. cu iuuentute. glo. fi. a. Ipso facto. si intelligas hanc pena currere contra delinquentes in his qd dicitur i hac vltima clausula. sub illo &. In indicenda. z. c. vlt. ad finē satis placū est. Sed nūqd hec pena concernat eos qd faciunt contra phibita in principio huius. c. eos vltz qd tales trahūt de vno de canatu in aliū. Et sic qd ista pena respiciat vtramqz clausulam prece dēt. Solutio. puto qd ista pena solum respiciat hanc clausulam proximē pcedentē sicut alias in simili habes ē de preben. c. extirpāde. s. penul. vbi de hoc. & priuatis. p. Berni. Et ibi dicitur doc. qd illa clausula alioqui. z. c. dz referri ad primiora & nō ad oia pcedentia. nā vbi diuersi casus pcedūt clausula gñalis subsequens ad prima referret. vt. l. si idz cū eodem. ff. de iuris dī. om. iu.

De penis. Bonifacius.

De causis mere spiritualib⁹ prelati etiā a rege in ius vocati nō compareāt sed ob reuerentiā regiā regem adeāt verbis aut litteris significaturi: quia sine ordinis periculo in ea re parere nō possunt. Demonstraturi etiā per se aut per coepiscopos & comprelatos causas ad regē nō pertinere: & nihilominus a plurib⁹ admonitus rex non destiterit procedant cōtra eius vicecomites et ceteros officarios iure ecclesiastico eis cōmunionē interdicientes.

Ernebec est cōstitutio Bonifacii archiepi. Et habet decē dicta. In primo recitat causā sui statuti. In secundo ibi Statutus. pcedit ad statutū. In tertio ibi Et si forte. disponit de remedio curiali qd dicitur pcedit dñm regē In quarto ibi Et si dñs ponit aggravationē pene ptra ministros regios. In quinto ibi Idē fiat. hoc extēdit ad aliū casū etiā cum quadā aggravatiōe. In sexto ibi Et si taliter. disponit penam cōtra clericos in hmoi delinquentes. In septimo ibi Et si dñs. ordinat cōtra regē & suos ministros penā reaggravatoriā. In octavo ibi Et si aliquis. disponit ptra epōs negligētes. In ix. ibi Et si forte. phibet acta iudicū ecclesiasticorū exhiberi corā iudice seculari p vā cōpulsorij. In x. ibi Et si clericus. ordinat de remedio p psona simplicis clericū. c. Et infra. hic deditur prologus siue prohemium statuentis.

Inferiores reputa abbates priores / decanos archidiaconos / & alios hmoi.

Litteras. siue sub sigillo suo magno eius ve par

te vel alias sub suo priuato sigillo aut signeto emanantes. et ideo dicit litteras vt non solum comprehendat breuita sed etiam alias litteras quascumqz. f. Uere. i. clare vel manifeste.

Ipso iure. s. prelatorum maiorum et etiam minorum.

Terne b sanctio voluntatis et infra.

Cū sepe cōtingat archiepos epōs et alios prelatos inferiores p littera dñi regis ad scilicet iudiciū euocari vt ibi respōdeāt super his que mere ad ipso rō officia et forū ecclesiasticū ptinere noscuntur vt si forte clericos ad ecclesias & capellas vacantes seu nō vacantes admiserint / vel nō admiserint / rectorēs instituerint / vel nō instituerint in eisdē suos subditos excoicauerint: excoicatos denūciauerint interdixerint: ecclesias dedicauerint ordines celebrauerint de causis mere spiritualib⁹ cognouerint: bputa de decimis et oblationibus

Et si. verbi. quo exemplificat de multis negotiis que pertinent ad forū ecclesie.

Capellas. in quibus censuerunt aliqui per episcopum vel alium ordinariū ad hoc potestatem habentem institui & induci.

Admiserint. hoc dicit respectu illius quod. s. dixit vacantes Et hec admissio locū habet in casu presentationis facte per alium.

Non admiserint. hoc dicitur respectu illius quod. s. dixit non vacantes. sic vt referatur singula singularis. Vel hoc quod dicit admiserint. potest intelligi etia si ecclesia non vacauerit quia in talibus non pertinet correctio ad iudicem secularē sed ecclesiasticū inquantū non offendit ius patris natus vt patet extra de iure patro. & de insti. per totū Et ipsa ecclesiarum ordinatio vni et diuisio ad episcopū spectat in sua diocesi extra de excess. pres

la. c. sicut vntre. xvi. q. vii. omnes basilice.

Instituerint. qd institutio pertineat ad iudicem siue prelatum ecclesiasticum et maxime ad episcopum. habes de insti. ca. iij. de hereti. cum ex intuscto. ad finem.

Eisdem. scz ecclesiis vel capellis.

Interdixerint. s. subditos suos vt predictū est. Et sic ex hoc colligi potest qd nō solum loca interdiciuntur sed persone. Lūi cōcor. de sē. excō. c. si sūta.

Decimis. de quā iure pceptū vel retinendū si agat iudex secularis cognoscere nō debet qd illud est ius spūale. & sic pcedit glo. Ber. ex de fo. cōpe. c. ex te nore. glo. iij. & q. i. in sūma. et qd notat Car. de sūa dī. c. vlt. s. de pēdentib⁹. l. vi. z. e. s. per Archi. Simpliciter vero de fructibus decimarum potest cognoscere iudex secularis cū non sit causa spiritualis. qd patet quia laico possunt cōcedi titulo locatiōis. de locato. c. vestra. & vendi vt ibi notat Joh. an. & nota. in. c. Gūis. de decimis. sed si essent spirituale id fieri

Dulio.

nō posset. ne prelati vices suas. c. querelā. Et ad hoc optime facit. c. postulat. de homici. et de viis. c. quanto. Et sic cōcludit Gaspar de Caldanis in consilio. xv. de fo. compe. Et idem tenet Petrus de ancho. in re. iuris ea que. li. vj. in. v. q.

Alitibus parrochiarū. extra s. parro. c. cum sup eo. cum sua glo. **S**imilibus. de quibus aliqua notatur extra de fo. cōpe. c. cū sit. s. malefactor. per Ber. et ibi optie per Antho. de burrio. qñ. f. causa aliqua sit mere ecclesiastica qñ mixta. et multū bene. c. per Jo. in coll. Sed illa locū habent potius iuris ministerialibus cū tam

limitib⁹ parrochiarū et similib⁹ que nō possunt ad seculare forū aliquaten⁹ pertinere siue etiā cognouerit de petis⁹ subditorū et eorum excessib⁹ sicut de perjuris fidelib⁹: transgressione: sacrilegio: violatiōe aut pertur-

men exempla hic posita pcedant in causis civilibus et ideo dic similibus vtpota matrimonio causis testamentariis et huiusmodi. Quare causari cognitio solum spectat ad iudicem ecclesiasticum. Idem est de questione legitimatis. de ord. cog. tuā. qui si. sint le. lator. de sentē. excō. c. si iudex laicus. s. li. vj.

Non possunt. quia iura temporalia super talib⁹ disponendi facultatē non habent. extra de cōst. c. ecclesia de iud. c. decernimus. cum similibus.

Sive etiam. versicul.

De peccatis. Quorum occasione cognitio pertinet ad iudicem ecclesiasticum vt dictū est. s. de fo. cōpe. c. circūspice agaris.

Sicut de. ponit exemplum.

Perjurio. de cuius vinculo s. dubitetur an liget vel non cognitio pertinet ad ecclesiā. de elec. venerabilem. de iureiur. quāto. Et sic stat. c. predicādū. xxi. q. i. Facit ad hoc quod notatur de fo. cōpe. c. vlti. per Jo. an. in no. li. vj. Vbi dicit q in foro cōtensioso qñ

versatur alterius interesse et agitur vt iuramentū sit nec ut sit potest esse iudex non solum ecclesiasticus sed secularis: dūmodo nō reuocetur in dubiū an iuramentū sit licitum necne: et q iudex secularis possit cognoscere pat et de iureiur. c. licet. li. vj. qñs eis cōstet legitime. et c. Et q super iuramento cognoscit iudex ecclesiasticus est casus. d. c. vlti. Et est ratio quia per iuramentū directe concernit dei reuerentiā que proprie est religioni christiane cōtraria. Si vero excipitur de iuramento coram iudice laico potest cognosci et diffiniri seruando ius canonicū. Et ad hoc compelli potest per iudicē ecclesiasticum. vt dicto. c. licet. in fi. et de pact. c. quis. li. vj. et l. si. aduersus vend. aut. sacra

menta puberū. Si tamen vertatur in dubium probabile an iuramentū sit licitum vel non: tunc debet remitti ad iudicem ecclesiasticū. Et sic loquitur. c. venerabilem. preal. Et sic potest intelligi dictū Bost. in. c. tuam. extra de ordi. cogni. Nec ob. de iud. c. novit. quia rex Anglie ad iudicē ecclesiasticum quod potuit. d. c. vlti. tamen textus illius. c. novit non prohibet qui iudex secularis possit cognoscere si primo adeatur. Item ibi concurrebat ratio pacis que spectat ad iudicē ecclesiasticū. de treug. et pa. c. i. Et defectus alterius superioris extra qui si. sint le. per venerabilem. s. in super. Et sic crīne per iuramentū nō est crīmen mere ecclesiasticū sed mixtum vnde non mutat ex eo forum sed accumulatus secundū Jo. an. Et hūc sententiā concordat notata per Anth. de burrio. de fo. compe. c. cū sit. s. tertius casus. qui dicit q etiam vbi

agitur de dissolutione vel absolute vineculi iuramenti solus iudex ecclesiasticus cognoscit et absoluit. vt in. venerabilem. de elec. et notatur de iureiur. ran. c. quanto. **E**t predictis colligi potest practica libellandi in causa periurij ad euitandū prohibitiōes regias vt. f.

bertati⁹ ecclesiastice libertatis: p̄sertim cū ipsius violatores nec nō libertatū perturbatores per cartas dñi regis anglie ecclesie concessas in sententiā excommunicatiōis inci dāt ipso facto. Et si inter clericos suos co

Forma libellandi in causa per iurij.

tiones regias vt. f. dicatur sic. Al. pro ponit i iudicio cōtra. B. q. idem B. fidelis sue interpositiōe seu alias iuramento suo mendacio promissit et se asstringit dicto tali die fidelis solutum quia tamē iuramentum et fides idē B. dicto die adueniente pro missum suum huiusmodi non seruando sed cōtra illud temere ventendo damnabilis

ter violauit minus canonice pretendē se dicti iuramenti seu alias fidelis sue interpositiōis huiusmodi vinculo non ligari. Cū vera fidelis interpositiō seu alias iuramentū huiusmodi ipsum ad premissa fideliter seruanda secundū ius diuinum et instituta canonica sub pena peccati mortalis effectualiter asstringerit et asstringat et tunc in conclusione libelli petatur sic quare facta fide que requirit in hac parte petit pars dicti B. per vos dñm iudicem antedicti pronunciarī decerni et declarari supradictum B. prefate sue fidelis interpositiōe seu alias iuramentū vinculo ad seruandū et implendū promissa de iure diuino et iuxta canonica instituta effectualiter et sub pena peti mortalis asstrictū ligatū fuisse et esse ne non eundē B. fidem suā seu iuramentum huiusmodi temere violasse ac pro violatione ipsa canonice puniendum fore et puniri debere.

Fidelis transgressione. qñ scz aliqd pmissum est per fidelis interpositiōē absqz alio iuramento. Talis nā qz interpositiō ligat ad instar iuramenti secundū ea que dixi. s. de iureiur. c. presbyteri. s. f. et inspectis.

Sacrilegio. Idem crimen non est mere canonicū. qz etus cognitio pertinere poterit ad iudicē seculare saltē quo ad penā. L. de epi. et cle. l. si qñ in hoc genus. De hoc fateat Bost. quo ad penā corporale. Secus tñ quo ad cēsuras ecclesie cōtra talē fulminandas.

Libertatis. de qua plenius dictum est. s. de immu. eccle. per totum.

Ipsius. scilicet ecclesie.

Perturbatores. hec littera videtur distinguere inter violatores et perturbatores vt scilicet ecclesia siue etus immunitas dicatur violari. Libertas vero eiusdem dicatur perturbari. Sed hi termini vt sepius promissu ponuntur.

Cartas. quarum vna dicitur magna carta. alia dicitur carta de foresta.

Regis anglie. scilicet Henrici tertij

Ecclēsie. scilicet anglicane.

Excommunicatiōis. qd autē hic dicitur tales incidere in sententiā excommunicatiōis per cartas regi concessas. Ante illas sic per cartas. s. prout continetur in cartis. Nam excommunicatiōis sententiā nō fuit lata per ipsum regē sed de cōsensu regio fuit lata per Bonifacium archiepiscopum Cantuarien. et etus suffraganeos sicut habetur in florib⁹ hystoriarū sub anno dñi m. cclvj. et dicti domini regis anno. xl. et. etiam sub anno domini. m. cclvij.

Et si inter. verbi.

Clericos suos. scz qñ vtraqz pars est clericus.

B. d. s. q.

Quis potest de crimine periurij cognoscere.

Provincialis Guillermi Lindewode.

A Clericos defendentes. quo casu actor debet ses
quiforū rel. extra de fo. cōpe. c. si clericus.
B Personalibus actionibus. de quib⁹ habes inst.
de act. in prin.
C Contractibus vel quasi. de quib⁹ inst. a. ti. de ob
ligationibus vsq;
in si. illius tertij li
bri per totum.
D Delictis. d. q
bus inst. de ob. q
ex delicto nascūt
per totum.
E Del quasi. vt
inst. de ob. que ex
quasi delicto nascū
tur p totum.
F Si personas
versicul.
G Ecclesiasticas
etiam licet clericū
nō sint sed cōuer
si sū ea q legunt
z notant. xvij. q.
iij. ca. quifquis. et
dixi. s. de iudi. ca.
Ite oēs illi. p. p.
sonas ecclesiasticas
H Amerciatos
id est multatos.
I Ipsa. f. amer
ciamenta.
K Nō soluerit.
f. prelati.
L Pro eisdem.
f. clericis siue per
sonis ecclesiasticis.
M Si iurisditi
onē. versicul.
N Suā. supple
ecclesiasticā.
O Episcopatus
bus. i. mēse epali.
P Monasteri
is. i. locis religio
sis vtpota abbas
et ijs / prioratibus
et huiusmodi.
Q Annexis. i. vntis incorporatis siue appriatis
r. prelatorū. scz episcopozū abbatū vel priorum.
R Cessione. i. renūciationē. In cessione tñ epozum
requiritur licētia pape et de renū. c. nisi cū pīdē. vbi
de hoc glo. vij. per Ber. Sic etiā epozū trāslationes
fieri nō pnt sine licētia pape z eius auctoritate. vij.
q. i. mutationes. de trās. epoz. c. i. Eps etiā nō po
test fieri monachus incōsulito papa. vij. q. i. scias. vbi
de hoc p Joh. et. c. hoc nequa q in glo. z. c. suggestū.
T Vacantibus. In quo casu dñs rex de cōsuetudine
z prerogativa suis vēdicat custodiam siue guardiā
ecclesie siue monasterij vacantis. Que tñ custodia si
ue guardia ad eū spectare nō potest nisi respectu bo
nozū tēporaliū ipsius ecclesie vt dixi. s. de immu. ec
cle. c. cōtingit aliqui. s. custodia obtinēte. De hac ma
teria ibi per totū illud. c. ex quibus ptz q in talibus
ecclesiis appropriatis iurisditio spiritalis ratione
talis custodie non pertinet ad dñm regem.
U Canoniam. sume quod est supra iurisdittonem
Et de hac iurisdittonē vide que leguntur et notant
tur de offi. ordi. conuerente. et de elect. trāmissam.
s. de talibus. per Bern.
V Cōsuetū. hoc dicit qz consuetudo dat iurisdit
tonem et pscrisibi pōt de fo. cōpe. cū ptingat. z notatur
per Innocē. de offi. ordi. c. cōquerēte. z pōt ex con

suetudine iudex ecclesiastic⁹ querere iurisdittonē et
am in his que pertinet ad iurisdittonē laicorum. fa
cit de immu. eccle. c. quonā. li. vj. z circa hoc viden
rata de fo. compe. c. licet.
Y Satumus. Secunda pars.

tuimus? auctoritate
presentis concilij q ar
chiepi. episcopi. et ce
teri prelati nō veniāt
pro hmoi spiritualib⁹
euocati cū iudicandi
xpos dñi nulla sit lai
cis attributa potestas
apud quos necessitas
manet obsequēdi. Ut
tñ honori regio defe
ratur maiores pze
lati dñi regē adeāt vel
sibi ascribant q hmoi
mādati regijs para
re nō possunt absq; pe
riculo sui ordinis. Et
si forte Dominus rex
in suis attachiatiōi
bus prohibitiōibus
summonitiōib⁹ nō de
decimis sed de iure
patronat⁹ non de fide
mentita seu periurio

Z Ceteri plati.
scz. inferiores.
A Defusimodi.
spūalibus. de qui
bus scilicet supra
dictum est.
B Cum iudicā
dt. ratio precedē
tium.
C Post. epis
copos z sacerdo
tes qui sunt vnti.
xps em id ē est qd
vntus. z sic dicit
a crismate. Prece
ptū em fuit iude
is vt sacri cōfice
rēt vnguētū quo
perungi possēt hi
q vocabāt ad sa
cerdotiū vel ad re
gnū. Et sicut regi
bus nostris pur
pure isigne est re
gle maiestatis sic
illis sacra vntio
vnguētū nomē ac
potestātē regiam
conferebat vt no
tat Archi. de con
se. dist. iij. c. si bap
tizata. Et d istis
dicitur per psal
mistā. Nolite tan
gere christos me
os. ps. clix.
D Obsequendi
de consi. c. eccle
sia. de re. eccle. nō
alte. c. laici. xvi
dist. bene quidem

circa medium.

E Ut tamen. vers.

H Honor regio. Iuxta illud. regē honorificate. i.
De. ij. Et regi obediendum est. vij. dist. que contra
xvij. dist. si episcopus. per Jo.

G Maiores prelati. scz archiepi et epi.

H Adeant. personaliter si prope sit.

I Scribant. si longe distet.

K Parere. id est obedire.

L Sui ordinis. quo astringuntur ad obediedū z ad
obseruā dñi canonica instituta. de pñt. c. i. Pro quo vi
de qd dixi. s. de sacra vnc. c. cū sacri. s. reluctantes.

M Et si forte. Tertia pars.

N Attachiatiōibus. q sunt citatiōes reales per
captiōē realem corporum z aliquando rerum.

O Prohibitiōib⁹. quibus in talibus non est parē
dum. de iudi. c. decernim⁹. Et solent fieri prohibitiō
nes circa exercitiū iurisdittons.

P Summonitiōib⁹. q sūt citatiōes qb⁹ licet ppare
re per pcuratozē q in foro tpali dicitur attornatus.

Q Iure patronatus. cuius cognitiōē ad se perti
nere vēdicat curia regia licet causa iuris patronat⁹
sit annexa spiritualibus et sic pertineat ad forum ec
clesiasticū. de iudi. c. qto. Sed consuetudo dat cogni
tione foro tpali z hoc fateri videt hec pñt i hoc loco

R Periurio. cui⁹ cognitio ptinet ad ecclā vt. s. dixi

A Catallis. que proprie consistunt in bonis temporali-
bus mobilibus. et est vulgare anglicorum.
B Transgressionem. que sic dicitur quando pro des-
pecto intentatur actio civilis.
C Subditorum. id est hominum ligeorum ipsius regis.
D Balliuorum
suorum. id est officialium
sive ministrorum
ad precepta regis
exequenda.
E Quorum. id est sub-
ditorum sive bal-
liuorum.
F Correctiones
id est punitiones
pro suis transgres-
sionibus.
G Ad se. scilicet ad
ipsum regem et ip-
sius curiam.
H Mentionem
et sic variando ve-
ritatem facti quo
ad causam in qua
proceditur.
I Tunc. id est quā-
do in suis litteris
sive breuib⁹ alio
modo vel super alia
re asserit iudicem
ecclesiasticum pre-
dere quod sit veritas
K Et scilicet regi.
L Delati pre-
dicti. scilicet mas-
tores.
M Ipsius. scilicet
regis.
N Cognoscit.
scilicet iudices ec-
clesiastici.
O Adere spiri-
tualibus. talibus
videlicet de qui-
bus iudex secula-
ris cognoscere non
potest.
P Officiū. ut in
his que ponuntur
in principio huius
capituli.
Q Iurisdictionem. ut in his que dicta sunt. s. e. s. j.
p. de causis et sequentibus.
R Animarū. ut scilicet agitur ad punitionem peccatorū
in ea que leguntur et notantur de iudi. c. nouit.
S Mouendo. auctoritate importat quia tales pre-
lati in spiritualibus superiores sunt regibus et eis pre-
sunt de malo. et obe. solite. de iudi. c. nouit. s. non igitur.
T Ipsos. scilicet iudices ecclesiasticos.
U Remissis. id est pertinentibus ad eorum officia et ad
eorum iurisdictionem.
V Et nihilominus. id est.
X Pius. scilicet in cuius diocesi sunt talia grauamina.
Y Iterato. et sic requiritur monitio pluries repe-
tita. et de hec iteratio fieri diuersis vicibus et p. aliqua
temporū intervalla de sen. excō. c. constitutione. li. vi.
Z Moneat. id est hortando inducat et requirat.
A Mandatis. impediētes iudices ecclesiasticos
ne possint libere exercere ea que spectant ad eorum offi-
cia et iurisdictionem ecclesiasticam.
C Omnia. sic videlicet ut non renouentur. non enim
sufficit esse renouatum nisi daret. ff. de in rem. p. l.

sed de catallis: non de
sacrilegio vel perturba-
tione ecclesiastice liber-
tatis: sed de transgres-
sione subditorum suo-
rum et balliuorum quo-
rum correctiones ad se
asserit pertinere fecerit
mentionem tunc intimet
ei prelati predicti quod non
de patronatu catallis
seu alijs ad forum ipsius
pertinentibus cognos-
cunt vel cognoscere
intendunt sed de deci-
mis peccatis et alijs
mere spiritualibus ad
officiū et iurisdictionem
eorum pertinenti-
bus: et ad animarū sa-
lutē monendo et rogā-
do quod ipso non impedi-
at in premissis. Et nihilo-
minus episcopus dominum re-
gem adeat et iterato
moneat ut sue anime
saluti consulat et ab

si pro parte. s. versum.

D Non desistat. scilicet rex.

E Tunc. scilicet post binā requisitionē factā per episcopum.

F Episcopus. scilicet in exercitia sua iurisdictione grauati.

G Alioquin. scilicet si fuerit extra prouinciam.

hominum mandatis omni-
no desistat. Et si non
desistat tunc ad denun-
tiationem episcopi archiepi-
scopi vocatis duobus
episcopis vel tribus vel pluri-
bus quos duxerit eno-
candos si in puincia exte-
rit. Alioquin Londoni-
ensi episcopo tunc episcoporum
decanus duobus episcopis vel
pluribus sibi adiunctis
dominum regem adeat et
ipsum moneat diligē-
ter requirere quod manda-
tis supseadeat supradi-
ctis. Et si dominus
rex preteritis huiusmo-
di exortationibus et mo-
nitionibus ad attachi-
ationes hominum vel di-
strictiones per se vel per
alios precesserit tunc
vicecomites et alij quicumque
balliui ipsorum attachi-
antes et distringentes
per locorum diocesanosi

H Tunc vere po-
tēz non similitudo
diarie. Dabit na-
os archiepiscopus
tuarum. in colle-
gio episcoporum episcopus
Londoni. decanum
wintoni. Lancel-
lum. Lincolni. vice-
cancellarium. Sa-
risbur. prebendam
rengorn. capel-
lanum. Rosen. cru-
ciferarium.

I Ad iunctis.
supple si volūtas
eum associare
voluerit. Alias au-
tē ut videt eos ad
hoc compellere non
poterit. Et hoc
videt innuere ista
quod promittit de ar-
chiepiscopo quod potest huius-
modi episcopos quos
care quod tunc prās non
tribuit hic Londoni-
ensi episcopo per ex-
pressum. In casibus omni-
bus habet pro non
expresso. de recri.
c. suscepti. li. vi. et
relinquit dispositio-
nem iuris cōs. q.
si legislator aliud
voluisset aliud ex-
pressisset. de deci. c.
ad audietis. Et cō-
tra tunc videt quod in
talibus casibus Londoni-
donec. possit alij
quos ex episcopis ad se
vocare cū alias po-
testas sibi huiusmodi cō-
cessa esset frustra
toris et alias stat.

iurisdictionis ecclesiastice et libertatis eiusdem deperiret.
Facit. ff. de iuris. om. tu. l. i. c. iurisdictionis. de offi. dele. c.
j. et c. preterea. et c. significasti. et c. prudētia. in fi. et c.
suspensio. i. r. s. de testib⁹. c. tā lris. Et hoc puto ve-
rius ut scilicet talis prās sibi competat auctoritate huius-
modi iurisdictionis: quod alias esset frustratoria ut predicti.
K Moneat. Et sic hec erit tertia monitio que ha-
bet precedere vindictā. de sen. excō. c. pōtione. li. vi.
L Et si dñs. li. j. pars.

M Attachationes. scilicet prius vel posterius factas
non alios. laicos sive clericos. ut. j. patet.

O Tunc. post talem processum.

P Ipsos. scilicet prelatos maiores vel minores.
nam ad alios iudices ecclesiasticos qui non sunt pre-
lati non extenditur hec constitutio cum sit penalis.
de pe. dist. j. pene. de reg. iur. ca. in penis li. vi. Nec
namque constitutio de officialibus / commissariis /
et alijs iudicibus ecclesiasticis non facit mentionem.
igitur. et c. Sed. j. in fi. ca. sit extensio ad alios etiam
clericos inferiores.

Q Distringentes. scilicet in bonis.

W. l. iii.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a Forma iuris. scz in monitione canonica premissa. ut delictant et sic monitionibus non obstantibus siue exhortationibus factis ipsi regi. nithlomin⁹ monendi sunt ipsius officiales anteq⁹ procedatur contra eos per censuras de sen. excōi. ca. sacro.

b Sciētiās. ut scz ipsarum altēra infligatur pro ut q̄ltas persone et delicti exigerit c. Idem fiat. v. pars. Et dic idēz scz q⁹ dictū est in. precedēt. ut sci licet monitione p̄missa arceatur h̄t de q̄b⁹. s. dictū est d. Et si. ff.

e Duritia. que sonat in idem q̄d pertinacia.

f Perseveraue rint. supple procedendo contra tales prelatos non obstantibus monitionibus eis factis et sustinendo censuras suspēsiōis contra eos latas s. Loca. f. vīlle parrochie/ castra opida/ maneria et alia ipsorum habitaacula ut p̄tz. j. e. s. Et si dñs rex.

g Loca. f. vīlle parrochie/ castra opida/ maneria et alia ipsorum habitaacula ut p̄tz. j. e. s. Et si dñs rex. et sic ob delictum vnus q̄q⁹ puniatur cōitas. Quod verū intellige i de licto dñi ipsi⁹ loci vlcapitanei vlc alterius gubernatoris. Quod dñe ut in. c. sane. de offi. dele. de vīrtut. c. s. vīrtut. f. li. vi.

h Terre eorum de quibus terris hoc intelligit. vī. de. s. dñi. eccle. c. ut inuadentib⁹. n. terre sue.

i Diocesa nos singulos scz in suis diocē. Nam extra territorii sui proprium non teneret talis sentētia. ff. de iur. i. om. iudi. l. si. de cōst. c. ij. li. vi.

k Denunciatōem diocesani. hec denūciatio fiet post decretum ipsius ordinarij interpositū super sentētia ipsius interdicti particularis. Episcopus nāq⁹ in cuius diocēsi sunt talia grauamina ratione delicti in sua diocēsi commissi feret hanc sententiam que tamen quo ad terram existentes in diocēsi alie nō se non extendet sed per denūciatōē episcopi sic grauati singuli episcopi procedent ut h̄c dicitur secundum formā que ponitur. j. e. s. et si dñs rex. n. et si rex.

l Presentis cōcilij. celebrati apud lambhyth. an. nō domini. m. cclx.

m Et si taliter. vī. pars.

n Ab officio. scz clericali siue ecclesiastico.

forma iuris per excōicationis et suspēsiōis sentētiās arceatur Idē fiat si vicecōites aut ballni ad attachiationes et districtiōes processerint pēdētibus supradictis monitiōib⁹ dñō regitaliter facientes. Et si⁹ vicecomites b⁹ ballni in sua duritia p̄seuerauerint⁹ loca s⁹ in quib⁹ cōmorantur et terre eorū quas habēt in puincia Cantuariē. p⁹ locorū diocesanos ad denūciationē⁹ diocesani i cui⁹ epātū tales sūt districtiōes iterdicto ecclesiastico p̄sentis auctoritate cōcilij supponantur. Et si⁹ taliter attachiātes clerici fuerint et bñficiati ab officio⁹ suspēdatur. Et si⁹ in eorū malicia p̄seuerauerit⁹ ad desistēdū et satisfaciēdū p⁹ subtractionē p̄nētū⁹ beneficiorū suorū arceatur.

o Suspendatur. per sententiam.

p Et si. ff.

q Perseuerauerint. scz post h̄mōi suspēsiōnem.

r Satisfaciēdū. parti lese et etiam iudici cuius iurisdictionē sic perturbauit. de iur. ec. c. q̄m. in fi. li. vi.

Nō bñficiati vero p̄ quicquēniū⁹ si ad bñficiū ecclesiasticū in puincia Cantuariē. p̄sentati extiterint minie admittantur. Clerici vero q̄ breuia h̄mōi attachiationū seu districtiōnum dictauerint⁹ scripserint⁹ signauerint⁹ cōsiliū⁹ aut auri liū dederint seu adhibuerit canonice⁹ puniantur nec aliqui⁹ p̄missorū certa ratioe⁹ respectu ad aliq̄d bñficiū ecclesiasticū obtinēdū donec super his canonice se purgauerint⁹ admittantur. Et si dñs⁹ rex p̄petēter⁹ monitus vel alia sclaris potestas⁹ h̄mōi attachiatiōes⁹ nō renouauerit⁹ ep̄us qui districtus fuerit terras: viccos: villas: et castra que dominus rex⁹ vel alia secularis potestas⁹ i suo⁹ episcopatū obtinet ecclesiastico

rex. Septima pars.

k Competenter. s. vt. s. dictum est.

l Potestas. i. magistratus.

m Attachiationes. supple vel districtiōes.

n Non renouauerit. s. post monitiones legitimas ut prefertur factas.

o Viccos. sic dictos ab inhabitantibus vel q̄ vīasantū habēt sine muris. Et quomodo differat viccos/opidū/castellū/chūtas et municipiū notat. x. l. q. vī. in qualibet per Archi.

p Dñs rex. supple. sic monitus.

q Potestas. facta prius monitione ut p̄dictū est.

r In suo episcopatū. idē videtur de terris que sūt in epātū alterius ut dictū est. s. s. idē fiat. Sed hoc intellige ut ibi dixi et statim. j. dicam.

s Proventus beneficiorū et sic suspendi debet a beneficio.

t Non beneficiati. vers.

u Quinquēti. us. a tēpore suspēsiōis ab officio.

x Presertim ex collatione tñ electione vel alia p̄uisione vt videtur bene possunt admitti quia i eis nō procedit hec constitutio. Sed super hoc dic vt notatui. s. de iure patro. c. per prouinciam. n. non tene re. p. sed vt meli⁹.

y Clerici vero. versicul.

z Dictauerint. faciendo primas notulas.

a Scripserint. manu propria.

b Signauerit scilicet subscribēdofe.

c Conmissi. similes habes de immunit. eccle. c. quoniam. s. penult.

d Canonice ad arbitriū episcopi cum h̄c non limitatur pena.

e Nec aliq̄. ff.

f Premissorū scz clericorū nō beneficiatorū.

g Certa ratio. ne. s. euidenter.

h Purgauerit ad arbitriū episcopi s̄m ea que dixi. s. s. purga. ca. c. j. per totum.

i Et si domin⁹

Casus in a quo quis e^o p^ot punire iniuriā p^oria. Et sic esse iudex in cā p^oria. q^o v^oz est vbi impugnat impedit vel turbat ei^o iurisdic^o h^oz ea q^o leg. z notā. e. t. c. Romana. ii. v. b. Et si rex. verū.

Et si rex. verū.

Duricia. s. nō curado h^omōi mo^onitiones z interdictū p^oticulare.

Edem iniuriā. sic etiā iniuria facta vni clerico videt facta totū ordinē clericali. de senten. exco. c. conquesti.

Terras dīcas. nō aut regales. q^o tūc interdicitur totū regnū.

Suis epatibus. largior est si g^ostificatio epatus q^o diocesis: q^o episcopat^o p^ot referri ad diocesim alterius ep^o in qua forsan ali^o ep^o habet iurisdic^oionez peculiarem.

Et si nec. s. f. h^oz g^ostif. dies. continuos.

Postmodū. i. post p^omulgatio^o nē talis interdicti.

Ob hoc. i. p^opter p^omulgatio^o nē huiusmodi interdicti.

Abanum. id est potestatem.

Cōtra ecclesiam. i. particula rez v^oz vniuersali.

Suas dioceses. i. quilibet suā diocesim. z sic archieps totā p^ouinciam nō p^ot supponere interdictū s^o p^o singulos ep^oscopos tota p^ouincia p^ot interdici. In quo casu quero an tale interdictū dīcat generale vel speciale. Dic q^o tale interdictū est speciale respectu p^ouincie nō obstat q^o oēs dioceses p^ouincie sunt interdite q^o talis vniuersalitas distribuitur in singularitates. Unde dicendo interdictū oēs dioceses talis p^ouincie p^oterinde est ac si diceret interdictū hanc z illam q^o sunt in tali p^ouincia. facit ad hoc. xix. dī. c. f. de p^oe. dī. iij. adhuc instat. de ma. z obe. folite. ff. de offi. p^osec. vrb. l. i. s. c. v^oz vrb. de p^oreb. q^o v^oz. l. i. s. f. lib. v. Et hoc p^obare videt decre. cū in par^otibus de verb. sig. distinguendo generale interdictū a particulari siue speciali. Sed tale interdictū cū per quemlibet ep^oscopum in suaz diocesi. p^omulgat dīci potest generale respectu illius diocesi.

Idem verū. p^o Regalia. supple ex p^ouilegio talib^o locis q^o domino rege specialiter concessio. q^o Et si aliquis. Octaua pars.

In hac parte. s. circa executionē p^omissorum. s. Metropolitani. archieps. Differūt tñ archieps p^oscop^o z metropolitā^o s^om quosdā q^o satis videt inuul. xxi. dī. clerico. vbi dī q^o archieps p^oscop^o metropolitā^o ac ceteris ep^ois. Et sic sentit Archidia. in

Rosaf. ibidez. s. metropolitā^o. et c. p^onti. de of. ord. glo. i. l. v. w^olhelmus tñ in de. vlti. d^o p^ouileg. s. archieps p^oscopo. s^om s^om nez. dīct q^o archieps p^oscop^o z metropolitā^o idē sunt re. l. differat nos mine. Dīctur nā q^o archieps p^oscop^o respectu ep^oscop^o quorum p^onceps z summus est. metropolitā^o respectu ciuitatum in quibus constituitur ep^oscopatus a metropolitā^o q^o est mensura et polis q^o est ciuitas. id est certa mensura ciuitatum vel ecclesiarum: cathedra s^om.

Et si. verū. u^oz p^oter eundez. scilicet metropolitā^o.

Sua diocesis. id est ep^oscopi sic negligentis.

Subiaceat. scilicet ipso facto. Unde stante ista constitutione satis timendum est ne multe dioceses in regno Anglie subiaceant tali interdicto. nisi dīcas quod ista pena solummodo conernebat ep^oscopo pos qui tunc fuerant. Et hoc v^oz p^oter eundez. p^oter eundez. p^oter eundez.

detur innuere littera que dīcit omnium p^oter eundez. z sua z c. z ibi in p^oter eundez. concilio z c.

Et si forte. Non pars.

Iudice ecclesiastico. etiā licet nō sit aliquis p^oter eundez. de quibus. s. dīctū est in p^oter eundez. capitulo.

Inferior. scilicet ep^oscopo.

Fort. scilicet ecclesiastici q^o v^oz videtur tenetur facere s^om ea que leguntur z notantur. ff. de iudi. l. i. si quis ex aliena. Sed illa. l. loquitur in casu dubij. h^oz tamen loquitur in eo quod est satis notorium. Et sic non tenetur venire ad allegandum p^oter eundez. fort^o v^oz notatur per Accurs. in glo. dīcte legis si quis.

Permissio. videlicet ea qui sequitur.

Eos. scilicet iudices seculares.

Aponeat. scilicet ep^oscopus.

Erigantur. i. petantur.

Processus sui. scilicet iudicis ecclesiastici.

Per ea. scilicet acta.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a **S**uper his. i. p. processibus ecclesiasticis.
b **E**xhibeat. i. iudex ecclesiasticus.
c **E**um. ponit ratio precedentis ordinationis.
d **I**nstrumenta. scilicet actorum.
e **P**artibus. filigantibus.
f **A**liqua. et vi delicti? interest.

g **E**t si clerici.

h **C**lerici. qui non sit prelati.

i **P**ropter hoc.

k **A**rrestatus. id est attachatus.

l **A**rchiepiscopus. si sit in provincia.

m **E**piscopus Londoniensi. qui archiepiscopus est absens.

n **E**um. scilicet clericum.

o **P**uniat arbitrarie.

p **E**t si. vers.

q **N**ecessario fuerit. exigente malitia delictis.

r **I**n hoc casu. scilicet detentionis simpliciter clericis.

s **A**nnatas. scilicet annuatim.

t **H**ec. id est.

u **E**t si. vers.

v **E**t si. vers.

w **E**t si. vers.

x **E**t si. vers.

y **E**t si. vers.

z **E**t si. vers.

aa **E**t si. vers.

ab **E**t si. vers.

ac **E**t si. vers.

ad **E**t si. vers.

ae **E**t si. vers.

af **E**t si. vers.

ag **E**t si. vers.

ah **E**t si. vers.

ai **E**t si. vers.

aj **E**t si. vers.

ak **E**t si. vers.

al **E**t si. vers.

am **E**t si. vers.

an **E**t si. vers.

ao **E**t si. vers.

ap **E**t si. vers.

aq **E**t si. vers.

ar **E**t si. vers.

as **E**t si. vers.

at **E**t si. vers.

au **E**t si. vers.

av **E**t si. vers.

aw **E**t si. vers.

ax **E**t si. vers.

tra prohibitiones regia in aliquo predictorum casuum vel consimilium processerit vel petant super his iuramenta exculationes vel purgationes nullo modo exhibeat acta vel iuret cum instrumenta huiusmodi possint a partibus vel aliqua partium si necesse fuerit exhiberi. Et si clericus fuerit qui propter hoc fuerit arrestatus? diocesani taliter arrestati vel impediti clerici vel archiepiscopi? aut episcopi? Londoniensi. tanquam episcopus decanus cum aliquibus episcopis sibi associatis si cut si fuerit episcopus arrestatus requiratur eum et puniat detentores. Et si necesse fuerit in hoc casu preda ad penas super annotatas.

Idem.

Clericus p se aut p laicaz ptatez intrusus excoicet & denunciect & illo bnificio imperpetuu careat: & si perstiterit p annu ad quod-

Statuimus. Secunda pars.

Sic. id est sine auctoritate ecclesie.

Perse. id est absque potestate layca vel absque violentia. Et sic notat Johan. de athona concord. cum Archidia. in constitutione Othonis ad elidendum.

libet inhabilis fiat. Si vero p. procuratores clericus fuerit intrusus procedatur contra procuratorem simili pena & contra fautores more infra subscripto.

Ad hec & infra. Quod frequenter accidit quod nonnulli clerici p laicale ptatez ecclesias occupant prochieales vel prebendales etiam curam aiarum habentes & in eisdem absque auctoritate ecclesiastica intrudunt. Statuimus quod clericus sic per se vel p laicaz ptatez intrusus in ecclesia vel prebenda servata iuris forma excoicet & excoicatus p loci diocesanum denunciect & illo bnificio imperpetuu careat ipso facto. Et si post lata in se sententiam in intrusione huiusmodi animo pertinaci p duos menses persistit p locorum diocesanos ubi habet alia bnificia ecclesiastica ad denunciationem illi episcopi cuius diocesis in-

vi vel clam. licet Jo. in. c. cum qui. de preb. lib. vi. teneat contra rium. vices quod non habet locus pena contra intrusores statuta nisi violenter sint intrusi.

Procuratoris opus non est per. pot. de singul. aut alius intrat possessionem bnificii vacua auctoritate propria et tunc pot. pcedere dicti Jo. an. pal. aut auctoritate propria intrat possessionem bnificii ab alio detenti ipso de tunc iusto: & tunc pcedit dicti Archidia. q. talis possidet et tradit co petere interdictionem unde vi. & dicere spoliat? ut not. de resti. spol. c. cum ad sed. Et sic ingreditur dicti poterit violat. Et sic notatur per Lapus de castell. allegastione sua. r. b. Latam potestatem. Idem in telligat si per clericale potestatem hoc fiat taliter licet que non sit ordinaria nec auctoritativa nam & tales clerici inferi puniuntur. ut patet infra. s. fautores. Et ubi est eadem ratio erit idem. ff. ad l. qui l. illud. martine cum pene sequentes. non sint sententie late sed ferende.

Curis for. ma. scilicet premissa monitione canonica a tali beneficiario actualiter recedat & illud dimittat.

Excommunicetur a iudice homine.

Illo beneficio. in quo intruditur.

Imperpetuum. i. q. diu vixerit.

Ipso facto. et si aliud beneficium consimile eum re ecclesiam scilicet parrochiale prius habuerit est etiam illo beneficio ipso iure priuatus. de preb. eum qui. s. lib. vi. & sic taliter intrusus carebit tam prius habito quam secundo in quod se intrusit.

Et si post verum.

Diuisio.

a **D**ictum tempus. scz duorum mensium.

b **S**ubtrahant. hodie talis est ip[s]is beneficiis ip[s]o iure priuatur de preb. c. qui. §. l. vj. z hoc intelligitur verū si primo habuit ecclesiam parrochiale curatam z postea ipsa retenta intrudit se in alia etiam parrochiali curata. Alioquin si beneficius in quodam trudit sit ecclesia prebendalis curata nō erit prius priuatus ip[s]o iure sz perdet ius qd habet in secdo vt hic z notat p Jo. an. dicto. c. cum qui. §. curata. lib. vj.

c **E**t si per annum. versicul.

d **E**xtra. i. la p[er]so anno.

e **E**ccl[esi]ast[ici] cum. etiam simplex si sine cura.

f **M**inime admittatur. huc autem quod hic dicitur tale nō debere admitti infra prouinciā obuiare videtur constitutio Octoboni amoris proprii. §. ad hunc res. vbi intrusus efficit inhabilis ad aliqd beneficiū obtinendū in ea diocesi quā sceleris peste turbauit z nō per totam prouinciā. z sic videt qd hec constitutio sit correcte per illam que hac fuit posterior. Nam si re debes qd constitutiones quas habem[us] in regno Anglie hoc ordine facte sunt. scz primo constitutiones Stephan[us] langton. in cōcilio Oxon. Anno domini M. ccc. xli. Deinde Ethonis legat. Anno domini M. ccc. xvi. Postea constitutiones Bonifacii archiepiscopi. Anno domini M. ccl. x. Post has constitutiones Octoboni aplice sedis legat. Anno domini M. ccl. xvi. Deinde constitutiones fratris Johan. pecciam archiepiscopi apud Radling. Anno domini M. ccl. xix. Et post constitutiones eiusdem apud Lambhith. Anno domini M. ccl. xxi. Post has edite sunt constitutiones Roberti Wynchelsee Anno domini M. ccc. v. Deinde constitutiones walteri raynolde que intitulantur Oxon. §. i. z in quibusdā libris ascribuntur Symonis mephā sed erronee. Nam data illar[um] constitution[um] est Anno domini M. ccc. xli. euz tñ walterus raynolde obiit (vt dicunt cronice) Anno domini M. ccc. xvi. cui successit Symon mephā: z sic scite data dictarum constitutionū patet qd edite sunt p ipsum walterū. has sequebant[ur] p[re]sentes Symonis mephā Anno domini M. ccc. xviii. Post has p[re]sentes Johā. stratford Anno domini M. ccc. xviii. Constitutiones Symonis sudburij. facte sūt Anno domini M. ccl. xviii. Constitutiones Thome ardeil. facte sunt in cōcilio Oxon. Anno domini M. ccc. xviii. Constitutiones Henrici chyechele edite sunt Anno domini M. ccc. xv. Constitutio num vero Edmūdi z Richardi archiepiscoporum datas nō scribo: qd datā alleui[us] earundē nō videt certā. verū tamen est qd Richardus immediate successit Stephanano predicto. z Richardo successit Edmūdus. Unde qd sicut ex premis apparet dicta constitutio amoris proprii. est posterior ista videt qd hec sit p eam reuocata. Sed mihi videt qd nō sit reuocata qd satis cōpatit se cum dicta constitutione. Nam pena p[re]sentes amoris proprii afficit p[er]sonā promouēdā in q[ui]ntum eam inhabilitat ad bñficiā illi[us] dioc. in qua deliquit. Sic vitz qd admissio facta in p[re]sentum non valet. sed in casu hui[us] p[re]sentes nō afficit p[er]sona illa pena inhabilitatis sed restringit p[re]sentes ad quē p[er]tinet admissio qd tñ si talē admittat cōfess[us] et titul[us] male faciat z al[s] pu niri possit faciēdo cōtra hāc p[re]sentes. M. d. d. c. v. n. o.

trudit seu procurauit se intrudi cuiusq[ue] monitione z excoicatione p dictū tēpus contēpserit puentus illorū beneficioz quousq[ue] cōgrue satisfecerit ei subtrahant[ur] oino. Et si p[er] annū idēz intrus[us]

tatur. s. de sacra vinctio. c. l. x. sacri. §. reluctantes. et ad hoc faciūt oīa illa iura que vult aliqd nō fieri factum tñ tenet maxime cū hic nō ponat clausula irritans si cōtrariū fiat. vel al[s] puniens cōtrafacientem. Nam si pena nō sit apposta in legē in cōstitutione

in hmoi excoicationis snia pseuerauerit extunc ad aliqd bñficiū eccl[esi]asticū in p[ro]uincia Cātuarie[n]s. minime admittat. Si v[er]o per procuratorē clericum fuerit intrusus z extra eūde[us] p[ro]curatorē mo-

contra deuantē lex illa siue cōstitutio imperfecta est vt colligi pōt ex notatis docto. in. c. l. de cens. li. vj. Et ad hoc facit qd legi[us] z notatur de sentē. exco. c. romana. §. ca. uent. li. vj. z. c. t. c. sacro. §. r[ati]o. Et ad hoc cōcor. notata per Ber. d. c. Romana. §. p[er] furtis. z. §. colle. gum p Jo. an. li.

vi. Et qd hec cōstitutio nō sit reuocata per p[re]sentes Octoboni predictam potest colligi ex notatis docto. de p[re]sentes. c. j. lib. vj. vbi studiosus pōt videre argumenta pro z contra.

g **S**i vero. Tertia pars.

h **I**ntrusus. supple absq[ue] auctoritate eccl[esi]astica vt dicit in prin. Et hic scias qd intrusus pōt aliquis dici multis cōsiderationibus. Uno modo qñ aliquis fingit beneficiatū absente qui vult fore mortuū z p[ro]curat se admitti ad beneficiū ip[s]i[us] absentes vel fingit eum resignasse cum non resignauit. Talis namq[ue] eo nō obstante qd est institut[us] per ep[iscopu]m z sic occupat illud beneficiū titulo quodā colorato tñ qd fraus z dolus sibi patrocinar[is] nō debent: nec ex sua militia debet aliquis cōmodum reportare. eo nō obstante qd tale beneficiū occupat auctoritate eccl[esi]astica: intrusus dicit[ur] vt legi[us] in p[re]sentes Ethonis ad elidendum. culus sic intrusi pena est suspensio ip[s]o facto ab officio z beneficio vt ibi patet. Et idē ibi statuitur in eo qui auctoritate p[ro]pria ingredit[ur] beneficiū eccl[esi]asticum altero illud beneficiū possidente z possessioni eiusdē incumbente. z illud armis defendat postq[ue] declaratum est ad aliū pertinere. nec in primo casu excusat talez institutio episcopi: qd talis institutio fuit iniusta z auctorizans videtur in illo casu participasse delictovt notat ibi Johan. de athona. verb. intrudi. In secundo etiam casu non excusat institutio episcopi auctorizabilis quin in arripienda possessionem opus sit auctoritate illius ad quem p[er]tinet inducere in possessionem vt etiam notat Johan. de athona dicto. c. ad elidendum. ver. auctoritate p[ro]pria. Et illa cōstitutio loquitur generaliter de quocunq[ue] beneficio eccl[esi]astico. Alia cōsideratione dicitur intrusus qui etiam per ep[iscopu]m institutus est in ecclesia anteq[ue] vere vel ad minus probabiliter constet de vacatione eiusdem. Et talis institutio ip[s]o facto est inuálida vt legi[us] in cōstitutione Octoboni amoris proprii. §. quod si contra. Et sic instituens suspensus est ip[s]o facto a collatione / institutione / z presentatione beneficiorum: donec rectori dicte ecclesie ip[s]ius possessio restituatur. Et sic institutus si occupauerit eandem per tres menses postq[ue] constituerit de vita ip[s]ius rectoris omnibus beneficiis que in regno Anglie obtinet ip[s]o facto perpetuo est priuatus. Et ad illud beneficium quod sic occupauit obtinendum perpetuo est inhabilis. Et similiter si nullum aliud beneficium habeat non solum inhabilis efficitur ad illud beneficium quod sic occupauit sed ad quocunq[ue] aliud in illa diocesi obtinendum. Tertia cōsideratione intrusus dicitur qui beneficiū eccl[esi]as-

Intrusus dicit[ur] qd multis rationibus.

ficum ad presentationem patroni occupat sine institutione canonica per se vel per alium. Et etiam qui absque presentatione patroni se ipsum intrudit. Et talis nisi infra tres menses dimiserit beneficium sic occupatum incurrit ipso facto penas supradictas ut legitur in dicta constitutione amoris proprii. Secundo. Quarta consideratio dicitur intrusus his qui habens collationem vel institutionem auctorizabilem in gradibus possessionis neque auctoritate propria quando beneficium huiusmodi ab altero detinetur et alius in cumbit possessioni nisi elusum quo casu opus est amotione incumbens. de preben. c. li. cet. lib. vi. Et de tali intruso loquitur dicta constitutio amoris proprii. in fine. Quinta consideratio dicitur intrusus qui per laicalem potestatem ecclesiam

parrochiale suam curatam suam prebendam occupat. in qua auctoritate episcopi vel in ea parte potestatis habentis institutus non fuerit. Nam eo ipso cessat debet intrusus per ecclesiam talem occupat sine auctoritate ecclesiastica ut in hac constitutione. Sexta consideratio dicitur intrusus in casu. c. eum qui. s. de preben. lib. vi. quod loquitur de illo qui vel iniuste se intrudit in beneficium cuius immineat cura animarum. Tunc pena est ut ipso iure sit priuatus beneficio quod cum similit cura prius obtinebat. Septima consideratio est quod intrusus dicitur qui violenter auctoritate propria occupat quodcumque beneficium ecclesiasticum. cuius pena est ut amittat ius quod forsitan sibi coeperit in huiusmodi beneficio sicut de hoc legitur de preben. c. eum qui. s. in sup. lib. vi. **¶** Iuxta primam quaeritur quid admissus et institutus per episcopum possit ministrare antequam corporaliter inducat per eum ad quem pertinet. Responsum facit quod non. Et sic sentire videtur Archiepiscopus. d. c. eum qui. cuius motiva ibi videas. Et inter cetera dicit quod hoc probatur per illud. s. in sup. d. c. eum qui. lib. vi. Ibi tamen Dominicus de sancto Gemignano dicit quod ille. s. hoc non probatur. quod ille. s. solus punit violentiam. Lapis ab. dicitur quod pro opinione Archiepiscopi. facti. c. pastoralis. de privilegiis. Paulus etiam dicit quod opinio Archiepiscopi. ceteri servatur per notata in. c. transmissa de electi. Archiepiscopi. xvi. q. ii. sup. glo. Summe videtur reducere opiniones ad concordantiam distinguendo. quod quicquid de consequit institutionem ab illo qui est ordinarius loci habet plenam potestatem in re qualis est papa ubique et archiepiscopi in sua provincia et episcopi in sua diocesi. Et tunc per solam institutionem absque inductione in possessionem coepit liberam administrationem. Et sic intelliguntur notata. d. c. transmissa. z. c. nostri. de electi. Et est ratio. quod tales institutiones plenior habet auctoritatem. Et res et loca plene subsunt eis maxime in spiritualibus propter quod coepit eis instituere. de electi. querela. Et ideo efficacior est eorum institutio et titulatio per eandem. Nam non exigit ulterius consentientia vel assensus alterius. Ubi vero instituit ille qui non est ordinarius loci tunc per se

lam institutionem sine inductione in possessionem non acquirit ius administrandi sed requiritur alterius superioris puta diocesani qui preest cure et regimini consentientia et assensus. et ita potest intelligi alia opinio. ut dicto. c. pastoralis. Et hec distinctio est satis equa cum Dominicus cum dicit quod primum membrum est verum quod beneficium vacat quo ad possessionem. Alio iure si non esset vacans non posset propria auctoritate intrudere per. c. licet. de preben. lib. vi.

¶ Maioris excommunicationis sententia in odium. et penas nichilominus prelatas incurrat maxime cum sacrilegio inobedientiam adiecerit et contemptus. Si vero fuerit extra regnum contra ipsum vocatum post dilaciones transmarinas modo simili procedat. Et ecclesia seu prebenda in qua facta fuerit talis intrusio supponatur ecclesiastico interdictum. Fautores autem et co-

a **¶** Quidam similit. sicut. s. dictum est de principalibus. b **¶** Subiaceat. scilicet procurator. c **¶** Si vero. s. s. d. Latet quod potest esse procurator in causis spiritualibus. d **¶** Cura. c. i. lib. vi. e **¶** Forma iurisdictionis monitione canonica premissa. de sententia. exco. c. sacro. z. eo. titu. c. constitutionem. lib. vi. f **¶** Dominus autem. quarta pars. g **¶** Litet. s. for

mam. de qua dicit. s. de iudi. c. quidam ruralium. z. c. sequenti. h. de fratrum nostrorum. vel de hoc dicitur ut notatur extra ut lib. non contest. c. qui frequenter. s. porro. ver. canonibus. per Ber. h **¶** Coparens. per se vel procuratorem ydoneum. i **¶** Quicunque. scilicet clerici vel laici. k **¶** In hac parte. i. in hac intrusione. l **¶** Prelibatis. s. eo. s. statulimus. m **¶** Si vero. ver. s.

n **¶** Trium mensium. contra hoc opponitur. d. c. ex tue. de clerici. non resist. ubi datur spatium. vi. mensium. sed illud loquitur in eo de cuius titulo constat et ad cuius privationem procedit ratione non resistente. Sed hic loquitur de eo de cuius titulo non constat quod nullum habet vel minus valendum. Et ideo cum malus imminet periculum contra talem cautus est agendum de electi. c. ubi periculum. lib. vi. o **¶** Innotetur per sententiam. p **¶** Sacrilegio. quod commisit intrudendo se in tale beneficium. q **¶** Inobedientiam. id est contumaciam non parendo citationi sibi facte. r **¶** Si vero fuerit. ver. s.

s **¶** Locatum. i. citatum. t **¶** Transmarinas. que. s. sunt arbitrarie considerato loco in quo deesse et esset distantia cum quo not. Ber. et ut litens contest. c. qui frequenter. s. canonibus. u **¶** Ecclesia. scilicet parrochialis.

x **¶** Prebenda. sup. habens curam annexam per in p. y **¶** Interdictum. unde in tali ecclesia spiritualiter interdicta non possunt celebrari divina servata forma. c. alima. s. ad iudicium. de sententia. exco. lib. vi. quod decreta. alia loquitur quod locus est interdictus et tale vocatur interdictum generale. de pe. z. re. c. quod in te. s. lib. vi. de p. b. fig. c. cum in partibus. s. potest transmissum baptismi in tali ecclesia conferri quia quous interdictum baptismus est exceptus de sententia. exco. c. qui. lib. vi. Sic notat Iohannes. caldrini in tractatu suo de interdicto ecclesiastico. s. h. ver. per predicta. z. ver. sequenti. z **¶** Fautores. Quarta pars.

Questio.

Liber quintus.

De penis.

Jo. cccxxij.

a **E**ditas. s. s. statuiamus.

b **A**nnotatis. s. s. si vero.

c **I**ntrudētū. actiue loq̃ de his nō q̃ intrusi sūt s; de laicis vel alijs tales per suā potētā intrudētib;.

d **U**nū mēse. s. a tpe monitiōis sibi sup hoc facte.

e **N**ō satisfecerint. scilicet. parti

per hoc lese.

f **I**nterdicto. s;

si hmoi snia inter

dicti lata sit i ali;

quem locū p infes

riorem ordinario

nunqd ligat pfe

rentē vel ipso ma

tozem Jo. Cal. in

tractatu suo pdis

cto. s. quinto. s. si.

hiti occurrit. dicit

se credere q̃ su

perior ṽ ipse pfe

rens sniam inter

dicti ṽ illas illas

est irregularis q;

hac irregularitas

te ligat a canone.

de sentē. excō. Jo

qu. li. vi. cui sub;

est. de p̃st. c. i. z vi

ti. Et p̃fēs hui

usmodi interdi

ctū si illud nō ser

uat nō reddit ali

os excusabiles si

illud nō seruent li

cet videat posse di

ci p̃fēs. ar. decre.

peritiss. de p̃st.

Sed illa decre. lo

quit cū s. p quo et

ad cui querelā z

ad cui favorē la;

tuz est illd nō ser

uat: qd non est ad

aliū casuz extēdē

dus cū videat per

modū p̃st. l. i. z

corpe iuris clausi

emanasse vt collig

gi p̃t ex tbi nota

tis p̃ Inno. z Jo

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

stē. q̃ aut iuris p̃st. l. i. z

peratores hmoi intru
sionis si clerici fuerit
prefatas penas cōtra
clericos editas incur
rant. Et si laici fuerit
penis plectant contra
laicos alias annotatis
loca Jo & terre hmoi
intrudentius si infra
hnu mēsem nō satisfecerit
supponant eccle
siastico iterdicto si ve
ros hmoi intrusiones
facte fuerint ex regia
potestate p loci dioce
sanū moneat dñs rex
q̃ eas faciet infra tē
pus cōpetens reuoca
ri: alioquin terre & lo
ca que dñs rex habet i
illa diocesi in qua fa
cta fuerit intrusio ec
clesiastico supponant
interdicto scdm for
mam superi⁹ annota
tam. Si vero p alius
magnatē seu potesta

tem fiat talis intru
sio p interdicti excōi
cationis sniasbt supe
rius arceat. Et si per
duos mēses hmoi sen
tentias sustinuerit p
pter hoc i se latas ex
tūc terre & loca q̃ obti
net in alia diocesi p lo
ci diocesanū ecclesia
stico interdicto suppo
nantur: nec relaxent
sententie prefate do
nec de iniuria inobe
dientiar ac cōtemptu
satisfecerit ppetēter.

Idem.

**Summarium
notescit.**

S Aliqui clerici p laicale po
testatē capti fuerit tō
surā & clericatū habē
tes si tpe medio abza
si maliciose fuerint et
suspēsi aut alio modo
puniri abradētes vel

quē talis incurrit respectu auctoritatis iudicialie.

a **S** Aliqui. Idem est constitutio eiusdem cuius z
precedens. Et habet duo dicta. In primo or
dinat penam contra laycos captivantes clericos in
dentes in tonsura z habitu clericali eosq; punien
tes. In secundo tbi. Foris banntentes eisdem.
dem penas ad foris banntentes eisdem.

b **C**apti fuerint. quod qualiter liceat dixi. s. de fo
ro competent. c. i. s. deprehensi.

c **C**onfurs. que consistit in prefectione capillorum su
pra aures. vt dixi. s. de offi. ordi. c. i. ver. coronam.

d **C**lericatum. id est ordinem qui dicitur psalmi
status vel alias prima tonsura. de eta. z qualita. c. cū
contingat.

e **T**empore medio. scilicet dum sunt in custodia
laice potestatis.

f **M**aliciose. malicia apparebit quādo non sub
est ex parte ipsorum clericorum utilitas vel necessi
tas abradendi.

g **S**uspensi. ad mortem.

h **P**uniri. put factū vario modo se habere posset.

in tractatu p̃st. s.

quinto. s. s. nūqd.

g **S**i vero. Se

xta pars.

h **E**as. s. Intru

siones.

i **C**ōpetentes.

arbitrio. s. ep̃sco

pi moderand.

k **A**lioquin. si

hoc non faciat.

l **I**lla d̃focesi.

in qua talis intru

sio facta est vt se

quitur.

m **S**cdm for

mam. quā habes

s. capto. j.

n **S**i vero per

altū septia pars.

o **A**bnatez.

vt puta ducere co

m̃tē ṽ baronem.

p **P**otestates.

magistratū ṽ ṽ q̃

iurisdictioni secu

lari p̃st.

q **S**uperius. scil

licet in. c. j.

r **E**t si. verbi.

s **S**nia excōi

cationis z inter

dicti.

t **P**ropter hoc.

id est propter ta

lem intrusionem.

u **D**iocezanus.

scilicet illius dio

cesi. in quo sunt ip

se terre.

x **I**n iura. quo

ad intrusionem.

y **I**nobediē

tia quo ad moni

tionem.

z **C**ontemptu.

Questio.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

a Eisdem, scilicet clericos.
b Supradictis, scilicet excommunicationis et interdictionis de quibus habetur. s. eo. c. i.
c Foris bannientes. Secunda pars.
d Penas, sicut si non esset cum nichil esset id cui esset simile. ff. si mensor fal. mo. dtr. l. i. §. hec actio. ff. de pos. tit. l. quod nerua. Sed potest dici quod pena dici poterit eadem specie si non erit eadem numero.

e Venit et infra. Hec est constitutio eiusdem culpe et precedens. Et habet tria dicta. In primo ponit statum. In secundo ibi. Impedientes. contra impediendum adiectum. In tertio ibi. Et si. iudices seculares in ea parte malignantes de pena infligenda disposuit.

f Et infra. hic decidit cum movens sue impellens ad editionem huius statuti. Et est pars huius. s. de iur. iuran. c. euenit.

g Corporales. quales sunt in iurisdictione monasterii. lxxxi. dist. dictum. r. c. si quis clericus. xv. q. vi. §. lapsum. et de pe. c. tue. Item in carcere ratio de depositi. c. gravis de apost. c. a nobis. Item verberatio. v. q. viii. q. i. §. verum. in si. lxx. q. i. §. Item criminali. lxxxi. q. v. circuncellones. Item characteris impressio. et de criminali. fal. ad audientiam. et alie huiusmodi de quibus not. et si quot sunt species per hostem. in summa.

h Pecuniarie. quas quoniam et cum licet infligere notatur de offi. ordi. §. quod pertinet. et debet etiam punire per hostem. in summa. Et de hac materia dixi. s. de offi. archi. c. eiusdem. et pena canonica. et de immunit. ecclesie. c. accidit novitate peruersa. et licet. et per pecuniarie.

i Canonicas. i. quas approbant sacri canones.

k Precise. id est simpliciter.

l Copellam. Sed quero nunquid pena corporalis alii cui possit computari in alia vel pecuniaria. Quidam ut Boffre. dicunt quod non quod respuniri non debet pro delictis. aut. de man. p. incip. §. oportet colla. lxx. q. vi. illud casualiter tamen pena in personam inferenda convertitur in pecuniaria. extra de rapto. in archiepiscopatu. de iudic. c. postulat. Tu de hoc dicit ut dixi. s. de immunit. ecclesie. c. accidit. verb. iuste poterit. Quomodo autem pena pecuniaria potest computari in corporalem penam notat hostem. in summa. eo. titu. §. quot sunt. ver. ultimo dicendum. v. quod quando puniendi sunt inopes.

m Nam hoc regulare est quod qui non luit in bursa luet in corpore. xli. q. ii. fraternitatis. xlii. q. vi. si res aliena.

n Impedientes. Secunda pars.

o Bene huiusmodi. s. corporales vel pecuniarie.

p Et si. Tertia pars.

q Propter hoc. id est propter inflectionem vel lesionem huiusmodi penarum. Vel dicit propter hoc. id est propter fulminationem huiusmodi censurarum.

r Prelatorum. id est maiorum vel minorum. Et hec constitutio in non prelatis non habet locum ut patet in integra.

ro ne pene huiusmodi exoluantur per interdicti et excommunicationis sententias arceant. Et si propter hoc ad districtiones prelatorum processum extiterit. et tradistinctes per penas in ea parte dictatas preda. Idem.

Summarium in promptu est.

Item statum. hec est constitutio eiusdem culpe et precedens. Et habet tria dicta. In primo ponit statum. In genere de carceribus habentis. In secundo ibi. Et si. docet de his qui perpetuo carceribus mancipandi sunt. In tertio ibi. In illis. docet de his cum quibus missus est agendum. n. episcopatu. id est dioce. vel potest intelligere vocabulum episcopatus plus continere quod vocabulum dioce. episcopatus namque vocabulo continet omnis locus sue iurisdictionis subiectus etiam si extra suam dioce. sim fuerit.

r Vel duos. s. amplitudines sue dioce. §. q. i. §. attendendum. in fine. de apost. a nobis. de heret. ut inquisitionis. i. responso. libro. vi. et in clemen. §. sane de hereticis.

z Deprehensos. siue per iudicem ecclesiasticum siue secularem in casu quo possint capi per laicos. Pro quo vide que scripsi. s. de foro competent. c. i. ver. deprehensi. Ad autem talis deprehensio sufficit ad condemnationem legitur et notatur de iudicis. c. cum non ab homine.

a Conuictos. etiam coram iudice seculari licet talis conuictio non sufficiat sicut legitur de iudic. c. at si clerici. et dixi. s. de purgatio. canonica. c. clerici.

b Censuram canonicam. Nota quod in hoc loco censura non sumitur prout signat suspensionem/excommunicationem/vel interdictum et sic penam spiritualem sed prout signat penam temporalem. et idem est quod severitas canonica extra. e. c. in quibusdam. Proprie tamen censura ecclesiastica est circa spirituale penam. de verbo. signi. c. querent. Severitas ecclesiastica circa temporalem penam. ut. d. c. in quibusdam. Adversus ecclesiasticam circa degradationem et curie seculari traditionem put hec notantur per Archid. de exceptio. c. si. glo. vlti. lib. vi.

c Detinendos. non dicit puniendos. Regulare namque est quod carceres deputantur ad custodiam non ad penam. ff. de pe. l. aut facta. §. solent. et eo. tit. c. quibus. lib. vi. potest tamen clericus pro suis demeritis adijci perpetuis carceribus ut ibi dicitur.

d Et si. Secunda pars.

r Extiterit. p. iudices seculares. s. dictatis. s. eo. c. i.

t Item statum. hec est constitutio eiusdem culpe et precedens. Et habet tria dicta. In primo ponit statum. In genere de carceribus habentis. In secundo ibi. Et si. docet de his qui perpetuo carceribus mancipandi sunt. In tertio ibi. In illis. docet de his cum quibus missus est agendum.

n Episcopatu. id est dioce. vel potest intelligere vocabulum episcopatus plus continere quod vocabulum dioce. episcopatus namque vocabulo continet omnis locus sue iurisdictionis subiectus etiam si extra suam dioce. sim fuerit.

r Vel duos. s. amplitudines sue dioce. §. q. i. §. attendendum. in fine. de apost. a nobis. de heret. ut inquisitionis. i. responso. libro. vi. et in clemen. §. sane de hereticis.

z Deprehensos. siue per iudicem ecclesiasticum siue secularem in casu quo possint capi per laicos. Pro quo vide que scripsi. s. de foro competent. c. i. ver. deprehensi. Ad autem talis deprehensio sufficit ad condemnationem legitur et notatur de iudicis. c. cum non ab homine.

a Conuictos. etiam coram iudice seculari licet talis conuictio non sufficiat sicut legitur de iudic. c. at si clerici. et dixi. s. de purgatio. canonica. c. clerici.

b Censuram canonicam. Nota quod in hoc loco censura non sumitur prout signat suspensionem/excommunicationem/vel interdictum et sic penam spiritualem sed prout signat penam temporalem. et idem est quod severitas canonica extra. e. c. in quibusdam. Proprie tamen censura ecclesiastica est circa spirituale penam. de verbo. signi. c. querent. Severitas ecclesiastica circa temporalem penam. ut. d. c. in quibusdam. Adversus ecclesiasticam circa degradationem et curie seculari traditionem put hec notantur per Archid. de exceptio. c. si. glo. vlti. lib. vi.

c Detinendos. non dicit puniendos. Regulare namque est quod carceres deputantur ad custodiam non ad penam. ff. de pe. l. aut facta. §. solent. et eo. tit. c. quibus. lib. vi. potest tamen clericus pro suis demeritis adijci perpetuis carceribus ut ibi dicitur.

d Et si. Secunda pars.

Dulio.

Dulio.

Episcopus
tus pl' cos
prehendit.
q' dioecesis

Questio.

Liber quintus.

De penis.

Fo. cccxxij.

Incorrigibilis. q. reuertitur ad priora delicta vel in eis perseverat vel ter monitus nō desistit. Sic sentit videtur Johan. an. de iudi. c. cum non ab homine. et concordat ibi Antho. de butrio.

Confuetus. hec confuetudo probatur ex iteratione delicti. l. 3. episco. audiē. l. iij.

Flagitia. q. quid agit in domo ta cupiditas ad corrumpendum animam et corp⁹ propterea flagitū dicitur. Sed quod agit ut noceat alteri factus dicitur. Et hec sunt duo genera omni peccatorum. Sed flagitia peiora sunt q. corrumpunt animam et per ea ad facinorosa perueniunt. Sunt enim flagitia in dictis vel cogitationibus. sed facinorosa in factis sicut Archidia. qui sic notat. xxij. q. vii. facinorosa.

Supplicium. i. mortem. ff. de pe. l. vlti.

Talis clericus. scilicet flagitiosus.

Perpetuo carceri. concordat. eo. ff. c. quis. lib. vi. Sed hic quero quare ius canonicū permittit carcerem perpetuum cum secus sit de iure ciuili ut notat Johan. an. d. c. quis. p. noceatur. Dic q. ratio est quia deus non vult mortem peccatoris sed magis ut conuertatur et viuat. ff. q. iij. h. qui. xlii. q. vii. a. quib⁹. aut. ut nō luxurien. cōtra naturam. in prin. colla. vi. Sed iura ciuilia loco huiusmodi carcerem imponunt penam mortis ut notat Jo. an. d. c. quis. glo. ij.

Adiudicet. supple. nō solum p. epim sed p. quemcumque qui iurisdictioni preest. et delicta punire potest si cut not. Jo. an. d. c. quis. p. tibi. li. vi. Et hic aduerte q. contra clericum flagitiosū deditur limitatur modus procedendi extra de iudi. c. cum nō ab homine. Item enim talis clericus postq. fuerit de crimine propter quod debet deponi legitime conuictus hoc est coram iudice suo ecclesiastico per ipsum iudicem ecclesiasticum deponi debet. Qui si depositus si fuerit incorrigibilis: sicut ea que leguntur in dicto. c. cum non ab homine debet excommunicari absq. solemnitate sicut ibi. Et de iure crescente contumacia excommunicari debet solēnter candellis accessis. Postmodum vero si sic correctus non fuerit deprimendus erit per potestatem secularē hoc est dimittendus erit iudicio secularis potestatis tanq. exutus p. ius legio clericali ut iudex secularis tale punit et leges suas. Sic tamen post incorrigibilitatem non proceditur ad excommunicationem sed ad perpetuam incarcerationem. Quod sane intelligas videlicet quādo quas litas negotij et grauitas sceleris hoc exposcit. Ad effectum namq. perpetue incarcerationis plura pōderari debent videlicet qualitas excessus et persone cum ceteris circumstantijs per discretum iudicē ponderandis sicut patet in dicto. c. quis. eodem titulo. lib. vi. Sed hic quero nunquid laicus potest incarcerationi per iudicem ecclesiasticum pro ecclesiastico crimine vel alias puniri ultra censuras ecclesie vel alias spirituales penas. Ad non facit iurisdictionis distinctio. p. distinctio. quoniam. xvi. distinctio. cum ad verum. de iudi. nouit. in princip. Item quo ad la-

icos vti debet ordinarius ecclesiastica censura. de foro competen. c. vltimo. lib. vi. q. 8. c. loquitur de persuasio quod est ecclesiasticum crimen. Et bene facit. c. cum episcopus. de offic. ordina. lib. vi. vbi capitulo personarum restringitur ad personas ecclesiasticas.

Sic stat etiam. c. quis prealleg. d. senten. excom. c. ut fame de verbo. sig. c. nouim⁹. Ad hoc etiam faciunt iura ciuilia. aut. d. man. princip. s. si nō canonici. coll. ij. l. de sacrosan. eccle. l. placet. Et quibus apparetq. per ecclesiasticum et per secularē iudicē procedi debet. Ad oppositū facit q. q. l. itas de licti facit talē laicus esse de foro ecclesie. l. de episc. et clerici. aut. Item nulla. extra de foro competen. c. cum sit. et c. ex tenore. Item. c. j. eo. ff. nō

tiqua o iura decernimus obseruari.

Iohānes peccham.

Cum mortalibus incestum committētes excommunicatur absoluedi nisi in mortis articulo a solo epō cui etiam confiteant si mortis piculus euaserint.

Antum inualuit detestant de lubricitatis enomitas ut quidaz nec

distinguitur clericos et laicos quo ad inuocationem brachij secularis in causis ecclesiasticis. Facit etiam ad hanc partē de penis. c. felicitas. ad fi. lib. vi. Et istā partem teneas pro constāti in causa heresis sicut patet de hereticis. c. ut commissi. lib. vi. et c. ut inquisitio. nis. eo. lib. apertius tamen eo. tit. in clemen. In alijs autem causis nō licet iudici ecclesiastico laicum pro causa spirituali incarceratione ut notat Johan. an. in addit. Specul. de offi. ordi. super Rubrica.

In illis. Tertia pars.

Voluntate. que consideranda est in maleficijs. de senten. excom. c. cum voluntate.

Casu fortuito. quē allegas an debeat pbare solum sine culpa sua accidisse vbi aduersari⁹ culpā pbabit nota. ff. locati. l. si quis fundū. s. impator. in glo.

Tracūdia. i. ex calore tracūdie. Tale enim factum vel dictū nō ponderat nisi perseverantia animi assit. ff. de regu. iur. l. quicq. calore. et tracūdie incōsulte parcendū est. ij. q. iij. si quem. s. de re iudi. cum te. glo. si. Quod dicit ut notatur de maledictis. c. j. per Ber. et alios. Et q. tracūdia excusat a culpa et a delicto et cōtractū rescindit habes. ff. d. diuor. et repu. l. iij. cū glo. m. Infamia. quia furiosi sunt. Tatum enim nō dicitur esse voluntas. ff. de regu. iur. l. furiosi. et concordat de homicid. c. j. in clemen.

Comiserint. i. deliquerint.

Antiqua iura. que sparsim ponunt in varijs titulis in quibus agitur de delictis et excessibus clericorum qui forsitan nō delinquit sceleret nec ex pposito.

Antum inualuit. Nec est constitutio Johan. peccham. Et habet duo dicta. In primo ponit causam statuendi. In secunda tibi. Cui horrendo. procedit ad statutum.

Lubricitatis. i. lasciuie. xij. q. i. omnis etas per Archi. Lubricus enim dicitur leuis/viciosus/vanus/friuosus/ineptus/lasciuus/luxuriosus/delictuosus.

Enomitas. enorme enim est peccatum luxurie et enormius alijs peccatis quadruplici ratione. Primo consideratione libidinosi ardoris qui est in hoc peccato sicut quādam anima copulat carnē. Et hoc modo accipitur illa glossa. ad Corinth. vij. que dicit quod ardor libidinis quo nec vlla maior est volu-

Factus et flagitū dixerunt.

Questio.

Questio.

Diuisio.

Lubricus.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

ptas corporis antm suum tenet. Secundo considera-
tione generalitatis et in hoc intelligitur auctoritate
et idcirco qd magis per carnis luxuria humanu genus
subditur dyabolo qd per al' qd aliud peccatu. Unde
istud peccatu comparatur sagene dyaboli. Abacuch. 1.
et Ecclesiast. vii.

Item sicut in sa-
gena magni et par-
vi pisces capiunt.
ita et isto peccato
magni et parvi de-
tinentur. Iuxta illud
ps. Non est qui se
abscondat a calo-
re ei'. Tertio co-
sideratione fedis-
tatis: qd fedus est
inter oia alia pec-
cata et maiore fe-
ditate etiam qdum
ad famam reddit
in homine. Pre-
terea dicit Greg.
qd hoc peccatu est
minoris culpe et
maioris infamie.
Quarto considera-
tione duplicis te-
ptationis scz dy-
aboli et carnis qd
no est in aliis pec-
catis spualibus.
Et licet duplex
temptatio possit
esse in peccato gu-
le no tamen est ita
vehemens. Scias
tamen qd licet istud
peccatu excedat
alia in istis condi-
tionib': in se tamen
est simpliciter
in genere et mi-
nor pena dignus
est peccatis spri-
tualibus.

a. Legibus ci-

uilibus. l. de epis. et cle. l. si quis non dicam.

b. Canonibus. xxi. dist. q. v. c. i. et. ii. xxi. dist. acutus de ista. mo. c. periculoso. lib. vi. et eo. titu. c. attendentes. in clemen.

c. Castitatem. que equiparat vrginitati. de eta. et quali. c. a multis. Et hec sola potens est deo aias ho-
minum representare. aut. de lenonib'. s. sanctim'. col-
la. ii. et in prohemio decre. p. pudicos. Et magis re-
quiritur in feminis qd in masculis. ff. de ritu nup. l. i.
palam. s. que in adulterio. per. c. de bigamis. c. debi-
tum. per Ber.

d. Cum eis. l. monialibus.

e. Sacrilegium. xxi. q. i. vrginitibus.

f. Incestum. xxi. dist. vrgines.

g. Qui horrendo. Secunda pars.

h. Mortis articulo. iste casus semper excipitur sz
ea que leguntur et notantur extra de offi. ordi. c. pasto-
ralis. ver. in morte. per Bern.

i. Ut si. importat conditionem. Item hec conditio
vt quando fungit huc dictio si facit conditionem.
ff. de acquir. pos. l. qui absent. s. i. Itē qm misce-
at ablatius absolutis vt. l. si ego. s. i. ff. de iure do. et no.
ff. de solu. l. sub condicione. p. venio ad secundam per
Barth. Vel dic vt id est qd et sic ponitur. xxi. q. i. c.
i. p. vt per Archidia. et tunc est noua clausula.

legib' nec canonib' b
ad castitatem sancti-
monialius excitandas
editis deferentes cur
eis sacrilegiu et in-
cestum comittere no
formidant cui horren-
dos flagitio remediuz
apponere cupientes:
oēs tam clericos qd lai-
cos huiusmodi turpi-
tudinis ppetratores
maioris excomunica-
tionis sententia imo-
damus. Solis episco-
poru huiusmodi per-
sonis absolutione sen-
tentie reseruantes ex-
cepto mortis articu-
lo in quo absolui vale-
ant a quolibet sacerdo-
te sic vt si conualue-
rint peccatum suum
huiusmodi teneantur

h. Qualuerit. committetes huiusmodi sacrilegiu.

i. Anathematis. i. solemnitis excommunicationis.

m. Triu mensuz. numerandoru a tpe conualecētie.
n. Proprijs epis. si tñ eps aditus alii sibi deputa-
uerit vice sua sufficit: qd licet no sit i potestate sic pec-

sub pena anathemat'
infra spacium triu me-
sium proprijs episco-
pis confiteri aut sede
epali vacante custodi-
spualis aut decano ec-
clesie cathedralis.

Iohānes Stratford.

**Pro peccato noto-
rio aut recidino conti-
nuato non recipiatur
pecunia sub pena du-
plicis restitutōis: nec
grauior penitētia cor-
poralis q par est im-
ponatur vt penitens
pecunia redimere co-
gatur: quam si redi-
mat non grauetur.**

**Quoniam reus
et infra. Sta-
tuimus quod pro deli-
cto notorio i recidino**

num ipso ecclesie cathedralis vt statim sequit in fine
tibi aut decano et. Vel hoc qd dicit de decano et. In-
tellige de his qui sunt sui subditi fm ea que leguntur
et notantur titu. p. r. c. i.

p. Quoniam. Iste constitutio ascribit Jo. strat-
ford. no tñ cōtinet inter eas quaz prohemio
incipit Spōsam xpi. Et habet tres partes. In pri-
ma statuit circa penas pecuniaras no recipiēdas p
peccato notorio cōtinuato. In scda sibi In cōmuta-
tionibus. statuit circa cōmutationes penaru corpa-
lium in pecuniaras non faciēdas sine magna caus-
sa. In tertia sibi Sed cōmutationes. ponit super
hoc moderationem.

q. Delicto notorio. qd fit tribus modis. i. facti eui
dentis. confessione ppta. et iudiciali sentētia. et de
cohabitata. cleri. et mulie. c. vestra. Et nota qd fornicat-
io notoria pōt dici aliquis eo ipso q tenet mulie-
rem publice in domo et in mensa. Et talis pōt dici no-
torius fornicator notorio facti actu pmanētis. Et
fm quodā si celebrat est irregularis. Dicit tñ Joā.
de Ly. qd ad effectū vt talis notorie peccans in cīdat
in penam irregularitatis opus est vt pcedat monitio
iudicis vt desistat. allegat ad hoc de cohabit. cleri. et
mulie. c. sicut. et duob'. c. sequētib'. Et notoriū in ge-
nere sic describit. Notoriū est probato indubitataz

caris subterfuges
re suū pūm quin
ipsuz adeat p hoc
tamen no proba-
betur eps altum
qui suam cōfessio-
nez audiat depu-
rare.

o. Custodi spri-
tualis. loquit sz
cōsuetudinē pro-
uincie fm quā ar-
chieps vacante se-
de deputat custo-
dem spiritualita-
tis. vel loquit fm
cōpositionē inter
archiepim eccles-
ias cathedrales
initam put inter
Bonifaciu q fuit
auctor cōstitutio-
num precedentiu
et diuersas eccles-
ias cathedrales
sue provincie va-
rie cōpositiones
in ea parte facte
sunt vcz inter Lo-
den. Sarisbur.
Lincoln. Norwic.
ceñ. wigorn. et ali-
as sue pūncie ec-
clesias cathedra-
les. in quarū cōpo-
sitionū forma pe-
nitentiariū de qui-
bus hic cauet im-
positio forsan pti-
net ad custodē de
quo hic loquitur.
Vel alis ad decan-

Diffusio.

**Delictū tri-
bus modis
fit notoriū.**

**Notoriū
diffinitio.**

finita nulla discussione egens. Probatio in hac diffinitione ponitur vt genus. Dicitur indubitata et finita ad differentiam aliarum probatio- num: quia notorium est probatio probata. Alie autem probationes sunt probantes. Indubitata dicitur quia vt dicatur notorium oportet ibi dare gradum vltimum scilicet fidei. Vbi sciendum quod ad habendum fidem siue credulitatem super re aliqua est dare plures gradus peruenien- di ad certitudinem talis rei. Primum gradus est dubitatio: quia animus modo titubatur in vnam par- tem modo in aliam partem nec vehementer plus applicat animum ad vnam partem quam ad aliam et in hoc nullus est gradus probationis vt dicit Bartholomeus. ff. de iuris et facti ignorantie. super Rubrica. Ad hanc autem dubitationem sapientis animus non mouetur. Ad cuius tamen animum: et non ad insipientis recurrendum est. extra de falsi. capitulo finali. Nec autem dubitatio est principium inuestigationis certitudinis et fidei. Post hanc igitur iudex incipit inclinare ani- mum ad aliquam partem non tamen vehemens- ter. Et hec vocatur suspitio: ad quam deducta iudex quandoque argumentis. extra de pro- bationibus. capitulo causam. ff. de probationibus. lege tertia. Argumentum namque est res dubie ostensio in gradu materie subiecte possibilis: et hoc contingit dupliciter. Vno modo quando argu- mentum trahitur a sensu corporeo et tali argu- mento vtitur iudex iudicando. ff. de testibus. lege tertia: quarta questione tertia. sola. Alio vero mo- do quando argumentum trahitur ex discursu in- tellectuali in finem scientie: et illud spectat ad lo- gum: et eo quandoque vtitur iudex in conclu- dendo ex probationibus. L. de contrahenda et com- mittenda stipulatione. lege optimam. de testi- bus. capitulo ex tenore. Nam si Ticius hodie fuit Rome: sequitur etiam quod hodie non fuit in Anglia. Quandoque etiam iudex inducitur ad suspi- candum aliquid per certa indicia ex quibus info- rmat elus animus aliquid suspicari. extra de probationibus. capitulo in presentia. facit glos. de probationibus. capitulo tertio loco. et tex- tus de hereticis. capitulo excommunicamus. Et de istis probationibus per indicia quid operen- tur notat Speculator titulo de probationibus. §. videndum. ver. hic etiam.

Secundus gradus est opinio: quia ex deduc- tis vltra dubitationem: et suspitionem incipit opinari: et vltra suspitionem applicat animum ad vnam partem non tamen absque dubitatione mo- dica: vt patet. ff. de iureiurando. lege admonen- di. extra de iureiurando. capitulo finali. Nec au- tem opinio si ex deductis multum violentatur po- test dici presumptio: et talis presumptio quia vio- lentatur animum iudicis habetur in iure pro plena probatione vt ex ea possit iudex iudicare. Et di- citur presumptio violenta de presumptionibus. capitulo afferre. cum similibus: si autem sit teme- raria reijci debet. Si probabilis potest ex ea pur- gatio iudici.

Tertius gradus est fides: et firma credulitas quando scilicet ex deductis coram se animus iu- dicis intantum informatur quod fidem habet elus de quo queritur. Et hec habetur pro plena pro- batione. extra de restitutione spoliatorum. capi- tulo cum ad sedem. secunda questione prima. in primis. Vltra hanc tamen est dare quartum gra- dum qui est certa notitia et hanc habet iudex ex proprio instrumento naturali et immediato rem oculis subsistendo: vt lege si rruptione. ff. finium

regundorum. extra de accusacione. c. cum oporteat. Nulla discussione egens ideo adicitur scilicet ad differentiam aliarum probationum que discussio- ne et examinatione egent. Nec Anthonus. dicto capitulo vestra. ver. venio ad secundum.

Et sciendum est quod triplex est notorium. scilicet iuris facti et presumptionis. Notorium iuris facti quosdam est spontanea confessio clara pro- batio iuxta et irretractabilis diffinitio. Primum probatur extra de confes. capitulo primo. Se- cundum. L. de re iudicata. lege gesta. Tertium est. ff. de regulis iuris. lege. res iudicata. vel notoriu iuris est de quo quis condemnatus est vel in iure co- fessus: vt. c. tua. et in capitulo finali de cohabitacione. clerici. et mulieru. Iste tamen diffinitiones non placent An- thonio de butrio qui dicit quod sunt potius demon- strationes quam diffinitiones. Dicit ergo quod noto- rium iuris est probatio finita per medium iure fa- cta aut ex facto iudicialiter discussio siue als noto- rie a iure sumpta approbata ficta vel presumpta. Est enim probatio vt genus. Est finita ad diffe- rentiam probationis que proprie dicitur dum est in fieri qua discussa et iudicialiter finita dicitur no- torium quia est probatio probata. Dicitur enim per medium ad differentiam notorii facti quod ex se absque alio instrumento oculis hominum se exhibet: sed hoc fit per medium aut confessionis aut probationis per testes vel instrumentum. enim dicit- tur in iure iudicialiter: quia vt probatio transeat in noto- rium oportet quod sit facta in iudicio. Dicitur ex facto iudicialiter discussio: quia fit notorium per sententiam. Dicitur etiam siue alias notorie propter notorium presumptionis vel fictionis. Dicitur sumpta a iure approbata vel presumpta vt includatur quadruplex species notorii iuris. Quan- doque enim aliquid est notorie in iure probatum et sus illud assumit pro perfecta probatione: et il- lud dicitur notorium probationis siue fidei. Quan- doque aliquid probatum in iudicio vel confessatum vel alias est factum notorium vt ex eo ius ad al- iud factum extendat: et hoc quandoque disponen- do: et sic dicitur notorium dispositionis. Nam confitio in iudicio quod terra siue predium sit in- fra alicuius parrochie limites ius disponit quod decime spectent ad ipsius parrochie ecclesiam. de restitutione spoliatorum. capitulo ad decimas. li- bro sexto. quandoque progreditur presumendo et sic vocatur notorium presumptionis. Nam con- fitio notorio quod quis teneat feminam in do- mo suspectam ius presumit quod eam cognoscat: et hoc est notorium presumptionis. Item con- fitio in iudicio quod sponsalibus precedentibus aliquis sponsam cognouerit hoc est notorium fi- ctionis quod illa sit vxor. de sponsal. capitulo is- qui. Notorium facti secundum aliquos est pu- blica / seu famosa vox proueniens ex euidencia rei que nulla potest tergiversatione celari. L. de nuptiis. lege si vicinis.

Alter diffinitur secundum Vincentium sic. Notorium facti est quod non dubitatur a popu- lo vel maiore parte populi. Vel notorium facti est quod quotidie vigeat et in presenti est publice videre secundum Libertum. Vel notorium facti est in quo fama prebet suum administriculum: et ip- sa rei euidencia protestatur ita se oculis omnium vel maioris partis loci se exhibens quod nul- la tergiversatione celari potest secundum wil. in Specula. titulo de crimine notorio. Vel notorium facti est quoddam intellectuale et notum sic quod nulla potest tergiversatione celari secundum Jo- hannem Caldram. Anthonus de butrio cui non

Notorium triplex.

Notorium facti.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

placent iste distinctiones dicit quod notorium facti est probata : et finita et communiter indubitata probatio immediate natura facti vel rei continue interpolatim aut momentanee oculis omnium aut maioris partis populi se exhibens sic quod nulla potest tergiversatione celari : vtpote cuius universus populus vel maior pars eius testis esse potest. Hec distinctio secundum eum sumitur a textu optimo in hac materia : videlicet capitulo cum dilectus . de purgatione canonica : et partim a capitulo tua : et capitulo finali . extra de cohabitatione clericorum : et mulierum . Et huius distinctioni concordat Archidiaconus . de appellationibus . capitulo romana . § . sine autem . ver . notorio . libro sexto . et de officio delegati . capitulo primo . ver . exigunt . eodem libro . Et huius distinctionis partes prosequitur Anthonius dicto capitulo vestra . ver . procedo ad expositionem . Dicit enim sic . Quod ideo in hac distinctione ponitur probatio probata et distincta ad differentiam probationis que discussione eget . Sed probatio finita discussione non eget unde est notorium : ideo dicitur communiter indubitata : quia si res esset dubia non diceretur notorium . Sed ad effectum quod dicatur notorium sufficit quod attento communi cursu sit probatio indubitata quamquam alia qua possint allegari vel probari ex quibus obfusceretur . In distinctione etiam predicta ideo dicitur indubitata probatio ut detur genus distinctionis : quia notorium est species probationis in genere sumpte sumendo probationem in genere prout est in fieri et non in facto . Immediate ideo dicitur in dicta distinctione ut detur differentia inter notorium facti quod immediate sumitur a facto . Et notorium iuris quod sumitur per medium aliquod instrumentale . Unde dicit lex quod notorium est se exhibens oculis omnium non fidei gens aliquo pedissequo instrumento . ff . de in integrum restitutione . lege prima . Ideo in dicta distinctione subiungitur natura facti vel rei ad ostendendum quod factum notorium ex se non eget probatione facti quamvis exigit certificationem qualitatatis facti scilicet quod est notorium . Dicitur etiam in distinctione continue interpolatim aut momentanee . ad includendum species notorii facti que sunt tres scilicet facti continui interpolati aut momentanei . Additur in distinctione oculis omnium aut maioris partis se exhibens : ad tollendum disceptionem doctorum quorum quidam ut Chyñ . l . de accusationibus . lege ea quidem : tenent quod notorium est quod est factum videntibus decem . arg . lege si plures . ff . de iure iurando . Ad quod facit quia decem faciunt parochiam . decima questione tertia . capitulo vno . Alii dicunt quod notorium est quod factum est videntibus tribus : quia tot faciunt collegium . de electionibus . capitulo primo . Alii dicunt quod notorium est quod sit tot videntibus quod tot non possint in loco reperiri in contrarium . Sed hoc dictum simpliciter loquendo non procedit : quia si aliquid factum sit coram duobus sic posset dici notorium cum forte non esset reperire duos informatos in contrarium . Sed intelligendo quod tot non possint reperiri in contrarium si omnes de vicinia vel ipso loco fuissent presentes : tunc bene procedit illud dictum ut videlicet illud dicatur notorium in quo tota vicinia vel maior pars fuerit presens ita quod in tota vicinia tot non reperirentur in oppositum quot presentes fuerunt . Unde dicunt iura id esse notorium cuius universus populus vel maior pars est testis . secunda questione prima scelus . ibi om-

nibus manifesta . et ibi pene totus orbis vndique ad limina referebat . Et concordat . secunda questione prima . capitulo de manifesta . Et optime de purgatione canonica . capitulo cum dilectus . ibi . Cuius universus populus testis est . Et faciunt ad hoc notata per Archidiaconum de officio delegati . capitulo finali . in . ver . exigunt . libro sexto . Duo itaque sunt necessaria ut quid dicatur notorium . Unde quod universus populus vel maior pars possit esse testis . Aliud est quod populus sit magnus cuius magnitudinem puro fore relinquendam arbitrio iudicis : quia non potest dari cetra doctrina . facit ad hoc . lege prima . ff . de iure deliberandi . de officio delegati . capitulo de causis . Unde sufficit quod iudex hoc arbitretur secundum quantitatem loci . verbi gratia . ubi factum de quo agitur concernit provinciam notorium dicitur quod tota provincia vel eius maior pars novit . Si respicit civitatem notorium erit id quod scit tota civitas vel maior pars . Si respicit parochiam opus est quod tota parochia vel maior pars hoc sciat . Et satis equum erit arbitrium sufficere parochiam esse de decem hominibus ut dixit Chyñ in distinctione predicta . Subiungitur oculis omnium se exhibens . In quo dicto sumi debet oculus pro quo libet sensu corporeo de quibus legitur et notatur extra de testibus . capitulo causam . Et in hoc differt a fama : quia in probatione fame non exigitur maioris partis populi noticia immediata ita quod possit esse testis . Sed sufficit maiorem partem populi in hoc habere etiam ex auditu et sic per medium . In fama etiam sufficit universum populum vel maiorem partem esse testem quia hoc dicit licet non appareat se fuisse presentem ita quod immediate sensu aliquo id percepit . Sed in loco notorio oportet universum populum vel maiorem partem esse testem : quia vidit vel presens fuit vel alio sensu corporali immediate id percepit . In distinctione predicta dicitur sic quod nulla potest tergiversatione celari . hoc ideo dictum est quia oportet quod loco et tempore tali fiat ita quod sit clarum sic quod testes decipi non possint . Unde oportet quod locus sit publicus et quod fiat coram multis astantibus . Et ideo que occulte fiunt in domo et que de facili probari non possunt non sunt notoria . l . de repudiis . lege consensu . § . sine autem de testibus . capitulo veniens . secundo de electi . capitulo cum dilecti . Attendi etiam debet temporis qualitas quia de die factum est et non de nocte . decima octava questione secunda perniciosam . ff . de penis . lege aut facta . de homicidio . sicut dignum . Item consideranda est qualitas facti . nam tale posset esse factum quod etiam de nocte foret notorium ut in sonitu campanarum secundum Johannem Caldram qui sic notat in dicto capitulo vestra . Et hec sufficiunt ad presens de notorio facti .

Notorium presumptionis est euidencia facti notorium a iure vehementer presumpta . Bartholus dicit prescriptio quod notorium dicitur illud quod habet causam nisi permanentem ut textus probat . autem . qui semel . l . quomodo et quando iudex ubi proponere edicta potest facere transire aliquid in notorium quia habet causam permanentem . Sed vox preconi pauca innotescit quia habet causam momentaneam . pro hoc facit . lege si vero . § . qui pro rei . ff . qui satisfacere cogantur . Ita notat Bartholomeus in lege accusatio . § . ultimo . ff . ad turpil . Et nota quod notorium ut predicti deprehenditur loco et tempore . Loco quando sit coram vicinia vel maiori parte . Tempore . quia de die non de nocte secundum

Liber quintus.

De penis.

Fo. cccxxiii.

Johannem inno. dicto capitulo vestra. ver. Et scien-
dum est quod notorium 2°. Et circa hoc quod dixi
de tempore et loco: vide notata per Bartholome-
um in materia fame. ff. de questionibus. lege de ma-
nore. §. ultimo. Petrus vero de anchozano diffinit
notorium per hos versus sequentes.

Versus.

Notorium
facti tri-
plex.

Que vel nemo negat vel populo vel teste probatur.
Vel se subscitunt oculis notoria dicat.

Et scias quod notorium facti / est triplex. scilicet actus transeuntis habentis tamen rei eviden-
tiam sic quod negari non potest. ut puta si episco-
pus transiit de vna ecclesia ad altam et incipit bo-
na ecclesie ministrare. de translatione episcopo-
rum. capitulo quanto. de clericis non residentibus.
capitulo primo. Vel ubi aliquis occidit homi-
nem in platea vel in conspectu populi. secunda ques-
tione prima. §. autem. Aliud est notorium inter-
polatum de quo pone exemplum de usuris. ca-
pitulo cum in dioecesi. Et etiam notorium con-
tinuum in quo nullus ordo nec probatio requi-
ritur: ut si clericus in carcere teneatur quando car-
ceres patent oculis. vel si quis in domo publi-
ce teneat concubinam. secunda questione prima de
manifesta: et hoc exemplum placet Anthonio quo
ad personam mulieris non tamen quo ad carna-
lem copulam de qua magis presumitur. Et est po-
tius notorium presumptionis quam facti etiam si
habet proles gradientes super terram. Nam po-
test esse quod proles sit alterius quam illius qui ta-
lem mulierem tenet in domo sua. vel si quis con-
tra iuramentum fidelitatis continue prosequatur
dominum suum. de electio. venerabilem. de excess.
prelatozorum gravem. Istud tamen exemplum non
placet Antonio: quia talis prosecutio non potest
esse continua nisi apertitudine. Melius igitur exem-
plum ponitur in perjurio de quo iurans se non emen-
dat secundum eum. Si igitur velis scire qualis ordo
sit servandus in notoriis: et primo an requiritur ci-
tatio. Dicit Johannes andreas quod in quolibet
notorio potest procedi sine citatione et sine
probationibus nec postea retractatur sententia nisi
constet in contrarium. Sed tamen melius est et tu-
tius ut dicit quod fiat citatio nisi forte scandalus vel
grave periculum rei publice timeatur sicut in mo-
ra. et sic potest intelligi. de electione bone. et ca-
pitulo venerabilem. et quod requiritur citatio te-
net Petrus de anchozano dicto capitulo vestra:
quia citatio est species defensionis: ut in capi-
tulo pastoralis. de re iudicata. in clementinis. Et il-
le qui sine citatione condemnatur videtur auferre
defensionem que est de iure naturalis quod non po-
test etiam Imperator ut ibi patet. et sufficit cita-
tio simplex nec requiritur solemnitas perempto-
ris secundum Antonium de butrio qui etiam di-
cit quod in notoriis non requiritur libellus solem-
nis: sicut etiam in summariis. ut in clementinis si.
de verborum significatione. Sed sufficit tamen
factum exponi secundum formam. de accusatio-
nibus. capitulo qualiter et quando. §. debet. Et
hoc verum secundum eum quando negotium con-
cernit publicam utilitatem: et ubi agitur mate-
ria peccati. Secus tamen est: quando vertitur
privatum interesse: quia tunc fiet petitis summa-
ria saltem verbo que apud acta scribatur per no-
tarium publicum.

Sed nunquid in notoriis fiet litis contestatio?
Adverte secundum Johannem andream: quia in
notorio presumptionis non est necessaria: sed suf-
ficit probare circumstantias et presumptiones li-
cet non probetur factum. tricesima secunda que-
stione prima. capitulo primo. de presumptioni-

bus. capitulo tertio. In notorio vero actus con-
tinui siue permanentis non requiritur etiam litis
contestatio: sed potest tamen in eo sine accusatore
et testibus procedi. In notorio vero actu transeun-
te si accusatus est absens: et contumax: tunc ex
quo factum in iudicio deducitur ut notorium pro-
cedatur sine litis contestatione: et alio iuris or-
dine. secunda questione prima. manifesta: et etiam
capitulo de manifesta: et etiam capitulo que
lotharius. de iurcurando. ad nostram. Si ve-
ro accusatus sit presens fiet litis contestatio. et
si negetur erunt duo probanda. scilicet factum et
notorietas: et servari debet ordo iuris. Antho-
nius tamen dicit quod in notoriis facti in casibus qui-
bus vero iudex potest procedere ex officio si sic
eligat procedere non est necessaria litis conte-
statio. Ubi vero autem non proceditur ex offi-
cio: sed agitur ad commodum privatum. Nec etiam
exigitur materia peccati dicit illud idem siue pro-
cedatur contra absentem siue presentem: et que-
cumque sit species notorii facti: siue interpolati:
siue momentanei: siue continui: quia iura simpli-
citer loquuntur: ut patet de iurcurando. ad no-
stram. de test. cogen. super eo. secunda questione
prima. de manifesta. in principio. Talis namque
ordo iudicarius adinventus est ab indagandam
veritatem. Veritate igitur vero existente notoria
ad quid opus esset tali ordine. et est expressum
de filiis presbyterorum. capitulo quoniam. Idem
Antho-
nius in notorio iuris presumptionis si-
ue fictionis quando surgit a notorio facti. Et con-
cordat Johannes Caldrini dicto capitulo vestra.
Et dicunt etiam aliqui quod in notoriis contra con-
tumacem lite non contestata: et alio iudicioz ordi-
ne non servato: potest ferri sententia ubi pena
pecuniaria debet imponi. Sed secus si corporalis
pena sit infligenda. Faciunt tamen ad hoc notata
per wll. de re iudicata. capitulo pastoralis. et
per Archidiaconum in capitulo primo. de offi-
cio delegati. libro sexto et per Johannem. se-
cunda questione prima. manifesta. Sed quod in
notoriis criminibus possit ferri sententia contra
absentem contumacem etiam ad penam corpo-
ralem videntur approbare. Hostiensis. et Johan-
and. in capitulo cum olim. extra de re iudicata.
Et hoc placet Johanni de Lys. ibi. et probatur
in Clementinis. predicta pastoralis ubi non ra-
tione absente sed alijs rationibus fuit dicta sen-
tentia reprobata. tamen de pena corporali tra-
ctabitur de crimine lese maiestatis. Et conclus-
dit igitur Johannes andreas dicto capitulo ve-
stra. quod quamvis in notoriis procedi possit
partibus presentibus lite contesta. et servato or-
dine iudicioz: potest tamen etiam absentibus pro-
cedi lite non contesta. et iudicioz ordine non
servato. Omni tamen casu non requiritur cita-
tio et quod ventent exponatur factum pro quo
citatus est et quod audiat eius defensio. Sed et
huic dicto concordat Petrus de anchona. dicto
capitulo vestra. vers. secunda questio est. Et
est ratio quia si diceremus ordinem iuris requi-
ri in notorio actu transeunte non esset differen-
tia inter delictum notorium et non notorium quod
tamen iura volunt: ut patet in dicto capitulo ad
nostram: et capitulo manifesta. cum similibus.
dicit tamen Johannes andreas post Innocen-
tium quod si non citatur reus nec exponitur si-
bi factum nec audiat eius defensio non tenet
sententia lata super notorio. Nam sicut in causis
que requirunt ordinem non valet sententia que fer-
tur non cognita de causa. L. de sen. et inter o. iudi. l.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

prolatam. Idem videtur in notorijs vbi et si non omnis aliquis tamen ordo seruandus est. vt dicto capitulo ad nostram. tertio de iureiurando. vbi de hoc. Sed si audiantur conuenti allegationes et eius defensiones non tamen admittuntur probationes eius nichilominus tenet sententia si est notorium: et per iudicem appellantis pronuntiatur rata. licet secus sit in causis

plenariam cognitionem requiruntibus: quia tunc non valeret sententia nisi super defensionibus audirentur probationes secundum Anthonium. Conclude itaq; quod parte presente potest seruari in notorijs ordo iuris: potest etiam procedi eo non seruat: contra absentem vero et contumacem: potest procedi etiam ad sententiam quod tamen non est in crimine non notorio. lege absentem. ff. de penis. Ratio autem quare in notorijs opus est citatione hec est quia licet malum non potest excusari tamen nullum est malum adeo euidens quin recipiat aliquam excusationem saltem coloratam et que potest esse vera. Bone exemplum. Idoz micide potest allegare quod fecit ad sui defensionem. de sententijs excommunicationis. capitulo tertio. §. si vero. Transiens autem ad alium episcopatum: potest dicere quod fecit ex licentia pape. de translatione episcoporum. capitulo finali. Adulter quoque potest dicere quod ignoranter alterius uxorem cognouit: quia supposita fuit. tricesima quarta questione secunda. in lectum. et sic de alijs. Si tamen delictum adeo sit notorium iudici quod non recipiat excusationem: tunc iudex potest punire exequendo non cognoscendo. Bone exemplum. Cum delinquitur coram iudice. C. de testibus. lege nullum. Si autem dubitas an requiratur probatio in notorio dic quod in notorio iudici et alijs non requiritur probatio. Et idem si delictum sit commissum in presentia iudice sedente pro tribunali. Johannes tamen de leg. dicit quod non refert vtrum iudex sedeat vel non. Vbi vero delictum quod dicitur notorium non est commissum coram iudice: tunc si negetur semper debet probari. Et duo quoque sunt probanda. scilicet ipsum delictum et notorietas secundum Johannem andream. Et hoc verum in notorio facti et notatur per Chy. in lege ea quidem. C. de accusationibus. in tertia questione. In notorio vero presumptionis / sufficit probare circumstantias ex quibus resultat notorium iuris / secundum Johannem andre. Idanc materiam latius tractat Anthonius. dicto capitulo vestra. ver. nunc quid autem in notorijs. ibi videas.

Questio.

Q Sed nunquid in notorijs necessaria sit sententia? Dic quod sic. Nam cum quodlibet notorium potest habere legitimas defensiones vt predicti. Igitur cum de eis iudex cognoscit pronuntiare etiam debet: vt lege de qua re. ff. de iudicata. Sententia itaq; debet esse illa que claudere debet os reo aliquid allegandi non ipsum factum notorium plures habens excusationes vt dixi. Et notatur per Petrum de anchorano dicto capitulo vestra. versiculo. Quarto queritur. Anthonius vero in hoc passu dicit / quod vbi notorium habet in se sententiam iuris inclusam quo ad effectum iuris non requiritur alia sententia. quia quando quis est in notorio delicto / irregularis est et suspensus. vt notatur de renunciatione. capitulo nisi cum pridem. §. propter con-

scientiam. de tempore ordinandis. capitulo ex tenore. de cohabitatione clericorum. et mulierum. capitulo finali. Idunc enim effectum suspensionis et irregularitatis imprimit ipsa notorietas a principio absque alia sententia. Item vt quis dicatur

**Do sub pena restōnis
Duplici pecunie cōtra
hoc recepte infra mēse**

tas enim operatur hoc absque alia sententia. de cohabitatione clericorum: et mulierum. capitulo sicut. In alijs vero effectibus inquirendi facti vel exequendi opus est sententia sed non est opus vt feratur in scriptis et cum solemnitate de qua habetur in capitulo finali. de re iudicata. libro sexto. Et hoc tenet Archidiacono. ff. qone. §. que lotharius. de penis. capitulo felices. ver. pontificali. libro. vi. ad finem gloss. vbi dicit quod sufficit quedam detestatio immo sufficit preceptum vt notat Archy. d. c. que lotharius. et Chy. in l. nullam. C. de his qui no. infra. Et hoc verum in causa civilis. In criminali vero non sufficeret tale preceptum sicut nec in confessum immo debet sequi facta vt not. gloss. ff. q. c. j. et in l. i. C. de confes. ff. de iusto. reo. l. si confessus. vbi videt casus. Idem tamen talis sententia ferri in scriptis vt predicti. Et talis etiam sententia lata super notorio potest appellari vel ad minus supplicari et potest queri de innocentia condennati super notorio fm notata Jo. an. de app. romana. lib. vi. Et bene facit clem. pastoralis. prealleg. vbi etiam post sententiam latam super crimine tam notorio cognitum et discussum fuit et sententia retractata. Et fm Petrus de anchorano qui ad hoc allegat Johannes an. forte potest dici quod licet vbi appellatur ab alijs sententijs diffinitius non sit necessaria expressio causarum. vt. l. scio. ff. de appellatō. Tamen a sententia lata super notorio non recipietur appellatio nisi cause exprimentur in appellatōe vt sentit Johannes an. dicto capitulo romana. Et hoc ideo quia appellans habet presumptionem iuris contrariam contra se. Ideo expressio cause requiritur. Circa hanc materiam latius videre poteris notata per Anthonium. dicto capitulo vestra. ver. venio ad vltimum. qui in hoc passu procedit per distinctiones diuersas. Et predicta locum habent quando proceditur super notorio parte presente. Si autem procedatur parte absente et reus compareat pendente iudicio ante sententiam audientur excusationes eius. ff. qone prima deus omnipotens. Et si aliqua pena sit et imposita vel preceptum factum in sua absentia purgata contumacia erit reuocandum tanquam infirmum vel nullum. de re iudicata. cum bertholdus. Si autem comparat post sententiam cum sententia teneat facta fide iudici de notorio non admittetur eius excusatio nec probatio fm Johannem an. dicto capitulo vestra. prope finem. vbi plura potes videre de hac materia. Sed optime et vltra omnes per Anthonium dicto capitulo vestra. in solemnitate eiusdem.

a Continuatō diutius. videtur quod sufficit at vt bina vice committatur delictum ad effectum vt dicatur continuatum. C. de episcopali audientia. l. tertia ad finem. Et hoc verum quo ad reclusum de quo hic loquitur non tamen quo ad continuationem recidit vbi requiritur quod plures reciditauerit. Et hoc intendit ista littera cum dicit continuato diutius.

b Secunda vice. i. secunda reciduatione vt quanta

non toleratus vt sic subiecti possint ab eo recedere. vt dicto capitulo vestra. tricesima secunda distinctione. §. verum. Notorie

do scdo pro tali crimine vocat ad correctionem.

a **E**iusdem. s. pecunie.

b **C**athedralis ecclesie. scilicet illius diocesis in qua fit talis correctio.

c **A**c. repete sua pena.

d **A**b officio. s.

exercet v. facie

di correctioes vt

fic punit in eo in

quo delict. de re.

ec. nō alte. c. ij. vbi

hoc gl. fi. de iure

patro. c. pastoras

lis. glo. fi. de trans

la. epo. c. quanto.

e **Q**uā. s. penā

suspensionis.

f **I**n cōmuta-

tionibus. Secun-

da pars.

g **C**orporalis.

quā minima ma-

ior est quā pena

pecuniaria. l. i. ser

uorum. in fi. ff. de

penis. Fallit ta-

mē hec regula i p-

sonis vili. v. l. i.

hoc ope. in fi. ff. de

ope. l. i. ff. Barth.

q. sic notat. ff. de pe-

nis. l. i. ff. in fi.

h **P**ro pecūia.

Quo autē possit

fieri talis cōmuta-

tio nota. q. d. xi. s.

eo. c. euenit. x. r.

compellantur.

i **Q**uas. s. com-

mutationes.

k **E**rgēte cau-

sa. q. magis time-

tur pena pecunia-

ria q. corporalis s.

ea que notantur.

ccij. di. dictū per

Joā. v. l. q. psona

est nobilis v. l. as

lis cui opinto ex

inde multū lede-

retur z generaret

grauē scandalum. pro quo vstando q. s. q. omittit ver-

tas iusticie. et de no. ope. nun. c. cum ex intincto.

l **M**oderent. t. tali moderatione vtantur.

m **G**raues. hec grauitas consideranda est quadru-

plici respectu scilicet persone/cause/loci/ z tempo-

ris. de transactio. c. fi. glo. penult.

n **P**ublicas. i. in publico faciendas.

o **C**ausatiue. sicut alio causatiue clericus compelli-

tur recipere ordines. extra de etate z qualitate. c. que-

ris. in fine. vbi de hoc.

p **P**er obliquum. contra regulam que dicit q. cu-

quid vna via prohibetur ad id alia via non debet ad-

mitti. de regulis iuris. c. cum quid. l. i. v. l.

q **L**ogantur. verecundia ducti.

r **S**ed commutationes. Tertia pars.

s **M**oderate. i. moderate.

t **P**enis pōictis. s. restōtis dupli infra mēsem z su-

suspensionis ab officio ipso facto nisi infra illud tēpus

pecunia restitatur. Et scias quod hec pena suspen-

sionis ab officio nō tangit episcopos cum de eis hic

non sit mentio specialis em ea que leguntur de sen-

post receptiones eius-
dem fabrice cathedra-
lis ecclesie ampliacade:
ac suspēionis ab offi-
cio quam taliter reci-
pientes pecunias nisi
eius duplū inframen-
sez restituerint incur-
rerebolum ipso fctō.
In cōmutationibus
etiā penitentiā cor-
poraliā pro pecunia
quas abfq; magna et
bzgēte causa fieri p-
hibemus locorū ordi-
nari taliter moderē-
tur q. delinquentibus
penitētiā corporales
grauēs z publicas
nō imponāt adeo ex-
cessiuas vt causatiue
z per obliquum cogā-
tur redimere suas pe-
nitētiā pecuniaria
grauis sumā. Sed cō-
mutatiōes huiusmo-
di cum faciende in po-

excedunt. c. q. periculosum. lib. vi. Nisi dicas q. per
hoc q. dicit littera locorum ordinari. q. d. vt legif
z no. de offi. ordi. c. ordinariis locorum. lib. vi.

u **Q**uoniam. Nec est pōictō Stephan. Et hz trīa
dicta. In pzo ponit cāz pōictōis faciēde. In

scdo ibi volētes.

ordinat de reme-

dio statuēdo circa

decanos rurales.

In tertio ibi In

cathedralibz. ita

tur circa eos qui

sunt i ecclesijs ca-

thedralibus.

r **D**efectum. qz

nulli sunt ad hoc

deputati.

y **C**ōfessor. ha-

benitū. s. pātem

audiedī cōfessō-

nes eorum de qu-

bus sequitur.

s **E**t q. aliud

motiuum.

a **D**ecant rura-

les. de quibus di-

xi. s. de iudic. l. i.

b **P**ersona. id

est rector.

c **E**rubescunt.

Erubescētia entz

est vnus de signis

amaritudinis si

ue cōtristōis d. q.

loq. Aug. de pe-

dit. i. quē penitet.

laborat inq. mēs

patiēdo erubescē-

tiā. Et qm verēcū-

dia magna est pe-

na q. erubescit pro

xpo dign. est ve-

nia. Et hic scias

q. repit duplex

recūdia. vna. s. vir-

tuosa. alia victiosa

d. quāz vtrāq. scri-

bis Eccl. l. i. s. Et

cōfessio adducens

peccatūz est cō-

fessio adducēsglo-

ria z gām. Virtuosa itaqz erubescētia totis con-

atibz aplectēda ē. Et est q. si quodā frenū quo regit al-

q. s. in via padli q. q. hz de et. correctioe sperādū est.

Juxta illud Eccl. x. xij. ate grādine pibit coruscato:

z an pēcūdiā pibit gā. Et no. q. v. l. i. s. q. b. mul-

tū erubescētiā est q. tāgūt Eccl. xij. vbi sic legif. Er-

ubescite a pte z mfe de fornicatiōe: z a pside z po-

tēte de mendacio: a pncipe z iudice de delicto: a sya-

goga z plebe d. inq. tate: a socioz amico de iniusticia

z etiā de furto. pmo em pnt fornicatio eo q. ma-

gis sit de erubescibilibz. Qui retcā pōt ēē triplex.

pzo q. sit p viliū mēbroz. Scdo q. nō solū aīa

z corp. i ea maculat. Tertio q. aīa viliiter sibi vēdit.

Dat em fornicator animā dyabolo pro duobz dena-

ris: z corp. leccatori. Sicqz moraliter a deo patre

z matre ecclia d. erubescere fornicator. Scdo eru-

bescere d. homo a pside z potēte de mendacio:

q. potior est fur q. asiduitas vīrī de mendacio.

Eccl. x. Sicqz moraliter homo debet erubescere a deo

pside. i. pnte z exnte potēte vindictā sumere de mē-

tētenec pmissiōe factā i baptismo seruāte. Tertio

J. i. i.

Diuisio.

Verecun-
dia duplex

Ser de q-
bus erube-
scendū est.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

erubescendū est a delicto. id est negligentia et pigritia. Turpissima enim est tactura que fit per negligentiam. Idcirco nunc multum placet velocitas et multum ei displicet pigritia. Proverbia. xxi. Vidisti hominem velocem in opere suo coram regibus stabili: nec erunt ignobiles ante eum. Quarta

to erubescendum est de iniquitate a synagoga et plebe. i. de hoc quod homo sibi appropiat quod plebi commune esse debet ut faciunt usurarii qui tempus sibi appropriant quod debet esse commune omnibus equa-

Suo prelato: imminet periculum animarum. Volentes huic morbo mederi: statuum? ut certi confessores prudentes discreti per

liter possideri. Et mali dispensatores qui sibi retinent quod pauperibus dividere debuerunt. quibus. Luc. xvi. dicit. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. i. de pecunia iniqua: vel inequaliter detenta. Quinto erubescendum est a socio et amico de infidelitate. i. de hoc quod homo iniuste agit erga socium vel amicum. hoc enim valde iniquum est. Proverbia. iiii. Ne moriaris amico tuo malum cum ille in te habeat fiduciam. Sexto erubescendum est de furto. unde Thobias. ii. non licet nobis aut edere de furto aliquod aut contingere. Secunda verecundia est viciosa et mala et hec est totaliter fugienda et abijcienda. Et hec fit quando timorem irrisio homo erubescit nec audet facere bonum. Et talis similis est equo vincto qui magis timet vimbram quam calciam vel verum malum. Vera enim mala non sunt vite presentis sed future. Mala enim presentia sunt sicut vimbre futuro. Unde qui erubescitiam presentem timet et non futura timet vimbram et non veritatem. De his dicit in psal. Trepidaverunt timore ubi non erat timor. Tales etiam sunt quasi parvuli qui latratu catulorum qui mordere non possunt terrentur. Abundus namque iste est quasi catulus latrans irrisio nibus contra illos qui benefaciunt nobis sed mordere nescit: quia eos non percutit. Et cum satis latraverit silebit. tales quoque sunt timidi vel leporosi: sed vana habent in eis conditiones leporos. Dicit enim scriptura Proverbia. xxx. Lepusculus collocat in petra cubile suum. Et ut dicunt sapientes lepus habet tales conditiones quia labia semper habet in motu. aures longas. pedes veloces. Timor namque addit alas pedibus. Moraliter enim in petra collocat cubile qui in christo fiducia habet. labia habet in motu qui frequenter orat. Longas habet aures qui velociter est ad audiendum sed tardus ad loquendum. scilicet ad respondendum opprobriis sibi factis sive dictis. Veloces habet pedes quem timor deus occupat: quia qui timet deum nihil negligit. Ecclesia. vii.

a **Suo prelato. scilicet episcopo cui immediate subsumunt in constitutione throni quod in quodam dicitur quod decanus erubescunt confiteri.**

b **Periculum animarum. Et periculum explatur. i. eo. c. cum sepe.**

c **Volentes. Secunda pars.**

d **Horbo. i. qui puenit ex defectu talium confessionum.**

e **Mederi. i. medela sive remedium apponere.**

f **Certi confessores. horum certitudo declaratur. i. eo. c. licet. x. c. cum sepe.**

In prudente confessorio. octo prudentie partes. Primum enim opus confessoris sit prudens habere memoriam preteritorum ut se ex preteritis culpis precognoscat quod verisimiliter evenire debeat in futurum finem ea que non de se non ordinat. c. i. in glo. de testat. significavit. glo. f. extra de procura. c. i. cum glo. si. Secundo expedit ut sit prudens futuro excogitando. scilicet quomodo per vias cooperantes ad sanationem infirmi

constitutus possit puenire. de pe. et remiss. c. ois vtriusque. Tertio et quarto simul quod sit intelligens et rationabilis: quia modus per quem habet dirigere debet esse humanus sciens quod homo est et peccabilis sicut ille qui confitetur. Iuxta illud psal. Sciatis quod homines sunt. Facit ad hoc

xxvi. q. viii. alit. gant. lxxvi. dist. non satis. ultra medium. Quinto debet esse solers ut sciatur invenire penitentiam et expeditiam ad salutem anime ipsius confitetur ut piz. d. c. ois. s. si quis de pe. dist. vi. c. i. dist. gens. cum sua glossa.

lingulos archidiaconatus ab episcopo loci statuunt confessiones audiant decanorum rurallium presbyterorum et personarum. In cathedralibus autem

Sexto quod ex seipso non possit omnia ad regimen sibi commissum invenire opus esse docile ut confitetur aliorum ac quiescat quos novit esse sapientes. Facit ad hoc de consue. c. ad nostram. cum glo. i. et ii. Septimo et octavo simul debet esse expertus et cautus. quia sicut in speculabilibus falsa admittuntur veris: sic et in agibilibus multorum mala bonis admittuntur. Unde opus est ut sciat ea abstinere discernere et separare. Discretio namque est mater virtutum. i. questione. v. caplo fina. de offici. culto. caplo. i. de regula. caplo. ii. ubi de hoc. libro. vi. Super omnia autem oportet ut in seipso bonus sit. de pen. distinctio. vi. caplo. i. versic. Ideo. Quia ut dicit philosophus. vi. Ethicorum. Impossibile est prudentem esse non existentem bonum. Damnat namque aliquando malicia iudicium ut aliquis imprudenter agat propter malitiam depravatam voluntatem.

h **Discreti. discreto enim sacerdoti facienda est confessio. de symonia. caplo ex diligent. de pen. distinctio. i. quem penitet. et distinctio. vi. qui vult. et caplo. i. et final. per Johan. Et de hoc legitur et notatur eodem titulo. c. omnis vtriusque. s. si quis autem. i. Archidiaconatus. videlicet in singulis decanatus. ut. i. eo. c. cum sepe. x. c. licet.**

k **Episcopo loci. cuius est cura immediata super personas infra scriptas.**

l **Aut. scilicet confessores.**

m **Decanorum ruralium. illorum vicarii qui sunt beneficiati vel alii in sacerdotio constituti vel ratione iurisdictionis quia forte exercent immediate sub iure episcopi in foro anime finem non. Distinctio. in summa. e. ff. de curat. archiepiscoporum. Alter autem si talis decanus sit parochianus alius curatus inferioris episcopo sibi debet confiteri. ut in. c. ois. et eo. ff. de presbyterorum. Idcirco littera potest intelligi dupliciter. Uno modo ut hec dictio presbyterorum supponat per quolibet presbyterum etiam simpliciter ut vices talis confiteri debeat episcopo vel eius deputato ut hic dicit assignando. sed hoc non puto verum nisi tales presbyteri sint curati et immediate episcopo subiecti. alii autem si sint stipendiarii vel cantarias in ecclesiis parochias libus habentes confiteri debent rectori vel vicario illius ecclesie ubi celebrant divina. extra. eo. c. omnis. Et bene facit ad hoc extra de offici. archiepiscoporum. c. si. Alio modo potest intelligi ut hec dictio presbyterorum referatur ad hoc quod dixit decanorum ruralium ut scilicet tales si sint presbyteri confiteantur episcopo vel eius deputato ut hic dicitur. que expositio magis placet prefertim in tali decano qui sub episcopo curam gerit animarum vel alio sub eo gerit officium perpetuum tale vices cuius ratione non habet in suo decanatu aliquem cui subest in foro anime.**

o **Personarum. i. rectorum. Et adverte quod non ad vicarios ac si per hoc innueret quod vicarii confitebantur rectoribus quibus subsumunt. Sed contra hoc opponitur. i. eo. c. licet. solue. ut ibi dicitur.**

p **In cathedralibus. Tertia pars.**

Liber quintus. De penitentibus et remissionibus Fo. cccxxvii.

Canonicis seculares. regulares naq; confiteri debent suis abbatibus vel prioribus secundum ea que notat **Doct.** e. ti. in summa. §. quibus confitendum sit. p. cui monachus.

Canonicis. **A**uid de his qui sunt in dignitatibus vel officiis aut ad ministratibus? **R**esponsum. **S**icut quales sunt decanus / archidiaconus / archipresbyter / prepositus / precetor / thesaurarius / cancellarius / magister scolarius / sacrista et huiusmodi videlicet cui debent confiteri vide notata per **Doct.** in summa. e. ti. §. quibus confitendum sit. cui decanus et vi. p. sequentibus

ecclesijs ubi sunt seculares canonici confitentur ipsi canonici episcopo vel decano vel ceteris personis ad hoc episcopum vel decanum et capitulum constitutis Bonifacius. Sacramentum et tempus

Episcopo. **S**upple vel eius penitentiario. sic notat **Doct.** in d. §. quibus confitendum. p. cui canonici in principio.

Quod decano. **E**x hac distinctiva apparet quod canonici possunt eligere an velint confiteri episcopo vel decano nec precise astringuntur confiteri episcopo. **I**ta in distinctivis sufficit una partem verificari. **I**tem de here. **I**tem de penul. de rescrip. inter ceteras. **I**tem quo dicitur notat **Doct.** de re iur. c. in alternatis. li. vi. **E**t quod canonici quo ad curam animarum subsunt decano videtur textus de offi. archipresb. c. ij. ppe. si ibi penitentia cum aliis sacerdotibus ingerere. et c. c. officii. ibi confessiones vero petor. et c. Sed illa. c. loquitur quando episcopus est presens debet canonici confiteri episcopo. si autem absit presens confiteri decano ut hic dicitur. **S**ed quero nunquid decanus absente episcopo audiet confessionem canonici possit eum absolvere in casibus episcopo specialiter reservatis. **Doct.** de offi. archipresb. c. officii. videt innuere quod non nisi hoc habeat a expressa commissione episcopi. **E**t hoc verum secundum **Jo.** an. vi. in c. si episcopus. de pe. et re. li. vi.

Per episcopum. **V**t puta eius penitentiarium.

Decano et capitulo. **E**x hac littera potest colligere quod exercitium audiendi confessiones canonicorum pertinet ad solum decanum. **I**ta tamen potestatem non potest alteri committere sine consensu capituli. Sed contra hoc opponit extra de offi. archipresb. c. i. in fi. et c. ij. ad fi. et c. li. ad fi. **E**x quibus locis apparet quod decanus ea quod pertinet ad officium suum potest aliis committere per senec requirit consensus capituli. **S**olutio. **I**llud de iure constitutum de iure specialiter. **E**t potest esse ratio specialitatis nec canonici habeant in foro contentio iudice eis non convenienter. ceteris in foro contentioso una parte iustitiam non sit datus iudex delegatus alia parte contradicere. **S**ed de iudici. l. observandis. Sed huius ratione videtur obstare. c. si episcopus. §. si. et c. li. vi. ubi patet quod nulla consuetudine potest introduci ut aliquis sibi eligat confessorum sine licentia superioris. Sed secundum rationem predictam canonici saltem indirecte et per obliquum sibi eligunt confessorum absque licentia superioris sui. scilicet episcopi vel decani cuius dispositio non est libera quando requirit consensus capituli maxime cum eorum consensus concernat omnes et singulos et non ut universos. **E**t ideo solue aliter quod hoc quod hic dicitur locum habet quando persona constituta ad supplendum vicem decani in sua absentia habet in ea parte officium petuum cuius officii institutio ab initio potest fieri per solum decanum sed requiritur consensus capituli. **I**doneo exemplum in subdecano cuius officium in quibusdam ecclesiis est perpetuum et stat in hoc ut suppleat vicem decani absentis. **C**ontraria loquitur in

eo quod deputat decanus loco suo ad tempus et est rectorius ad libitum. **U**nde in ecclesijs illis quibus locum tenens decanus est perpetuus habet locum quod hic dicitur. **U**bi vero non talis habet locum quod dicit in contrariis. **U**el dicitur vi. §. glo. pro. in fine.

penitentie nulli ne in carcerato quis si dari potest denegetur sub excommunicationis pena.

Quod sacramentum confessionis et penitentia secunda post naufragium tabula ultimam humane navigationis

quo ad hunc articulum vides audiendi confessiones canonicorum et aliorum ministrantium in ecclesia cathedrali hoc penitus est per constitutionem legitimam ut in huiusmodi ecclesijs cathedralibus per episcopum deputetur confessor generalis ut legitur in constitutione orthonis quod in quodam ad finem.

Quod sacramentum. **I**tem est constitutum **B**onifacius. **E**t habet duo dicta. **I**n primo ponit exordium ad dicenda. **I**n secundo sibi Sub pena procedit ad statutum.

Confessionis quod **A**ug. est per quam morbus latens spe venie aperit. **A**d cuius intellectum nota quod confessio tripliciter fit. aut in foro anime interius coram deo. aut in foro penitentie exterius coram dei vicario. aut in foro contentioso coram iudice. **I**n prima confessione peccatum latens non aperitur coram deo apertum erat. **I**n ultima non aperitur spe venie. **I**n media vero aperitur peccatum latens spe venie. **U**n sacramentalis confessio que est pars penitentie hic puenienter describitur per materiam quod est peccatum. **I**tem per actum quod est aperire. et per finem quod est spes venie. **R**ay. vero dicit quod confessio est legitima coram sacerdote peccatorum declaratio quas si simul vel ex toto vel vndeque fassio.

Penitentia. cuius pars est confessio ut dixi in glo. precedit. **E**t nota quod in hoc sacramento penitentia exterior est sacramentum tantum. actus confitentis est quasi materiale. actus autem sacerdotis. scilicet absolutio est quasi formale. **I**nterior vero penitentia sine contritione non est actus virtutis per se sed prout coniungitur penitentia exteriori saltem in proposito sic est pars sacramenti et res et signum. **R**es quidem penitentia exterioris est si gnus remissionis peccatorum. remissio autem peccatorum est res in sicut notat **Jo.** an. in summa confes. e. ti. q. c. lxxix.

Secunda tabula. de pe. di. i. §. secunda. **P**rima tabula est baptismus quo euadimus naufragium peccati originalis. **S**ecunda tabula est penitentia qua lapsi post baptismum euadimus naufragium peccati actualis. **N**auigationis. homo enim in hac vita est quasi nauigando versus patriam celestem per procellas maris huius mundi ut notat **Jo.** de pe. di. i. §. iij. vita enim hominis merito comparatur nauiculus uterque finis. scilicet introitus in mundum et exitus de mundo strictus et arctus est ad instar nauis. **I**n medio autem debet nauis esse lata et contentiva bonorum operum ne vacua sine mercimoniis veniat ad portum. **E**t nota quod homo ad instar nauis claudere debet inferius ab amore inordinato temporalium et aperiri superius libere de celo recipiens plusquam gratiam. sicut nauis inundatione fructuum eleuatur sic anima hominis per multas pressuras et inundationes tribulationum huius mundi magis ad celestia disponitur

3314

Questio.

Diuisio.

Confessio triplex.

Provincialis Guillermi Lindewode.

a **Portu**. sicut
nāq; nauts in por
tu salua exstt sic
homo dum est in
penitentia.

uē inuaserunt. Sed Jona penitente et seipsum pro-
ficiente in fundo maris in ventre cete collaudauit tri-
duo saluatorem in profundo pelagi. siccus manet
nec mergitur in stomacho ceti illelus nō digeritur.
Cetus seruauit qđ deus amauit et ipsū euomit quē
creator uoluit. vēt accusabat et gurgites impugna-
bāt resū latitante. sed vētus subito siluit: mare cō-
tū distulit ⁊ cetus condolēis recepit eundū lacrimā
tem. ⁊ lacryma miranda que deū simul placat ⁊ ce-
tum preparat ventum cedit et fluctū fugas.

port^a ac finale^b resu-
giū sit unicuiq³ pecca-
tori p^r necessariū^c ad sa-
lutē: sub pena^d excoīca-
tionis^e districtius pre-
cipim⁹ ne aliquis^f p^r-
sumat impedire quin hu-
iusmodi sacramentū pe-
nitētie unicuiq³ spetē-
ti^h libereⁱ impēdatur
et spaciū^h liberum con-
fite^di quod^l potissime
p^rpter incarceratos^m
suadeturⁿ quibus hu-
iusmodi sacramētum

sepi⁹ inhumaniter ne
dicam⁹ infideliter⁹ de
negatur⁹ Et si inter-
dictū cōfitendi spaciū
eis⁹ datur⁹: hoc eis ita
breue⁹ et inopportune
cōceditur q̄ cedit poti⁹
us miseris⁹ in desola-
tiōis ac desperatiōis
periculū q̄ i cōsolatio-
nis gaudiū spiritualis.

cōtritiō q̄ sufficet ad penā delendā. sed hoc nō erit
rōe cōtritiōis sed rōe penalitatis. ⁊ nota. de pe. di. iij.
c. perfecta penitētia. ⁊. in ore cōfessio. per Archid.

e. **E**xcommunicationis. scilicet ferende. z est com-
minatio non autem sententia lata.

h. Petenti. facit ad hoc extra de eo qui dicit. i. ma.
c. significasti. in fi. 2. quod tibi nota.

h. **E**spacium liberum. absq; turbatione.

ultimo supplicio in quo casu prouidet per cle. s. e. ff.
n. ¶ Guadetur. i. monetur

les hanc vt apparet modicu ponderat de sacramen
to penitentiae ⁊ per hoc reddū quodā mō infideles.

negetur per presbyteros qui negligunt visitare tales
et eorum confessiones audire.

Ita breue. s. spaciū. cū tñ cōfessio que debet esse

¶ In oportune. i. incōuenienti tempore.

Desperationis. Peccatorum non est aliter qm nec

Deceptionis. peccator namque plerumque in pro

est vñtum huma
nitati: in hoc ob
ligat nos q̄ hu
militemus verbū
nostrum loquēdo
contra nos nō so
luz deo sed homi
ni ⁊ hoc fiet in cō
fessione facta ho
mini. Hodie enīz
peccamus contra
deū ⁊ hominē. ⁊ i
deo confiteri des
bemus nō tantuz
deo sed homini lo
co ipsius dei. Un
de s̄m p̄trum si
assit facultas s̄ltd
Iaco. p̄salle. Cō
fitemini alterutrū
⁊c. est preceptum
S̄ tñ facultas nō
assit sufficit cordis
p̄ritio. Et hoc ē
verū quo ad culpā
delenda nō penā.
Hōt tñ r̄ta esse

Liber quintus. De penitentibus et remissionibus. Fo. cccxxviii.

pter culpam contemnitur in desperatione labitur. rly. dist. distedite.

Diuisio.

In confessione. Nec est constitutio Edmundi. Et habet sex dicta. In primo dat doctrinam quid faciet confessor circa personam confitentis. In secundo ibi. Personarius. dat doctrinam quid faciet quo ad personas cum quibus potest est commissum. In tertio ibi. Et semper. dat doctrinam quid faciet quo ad ipsum peccatum. In quarto ibi. Sunt autem ista. recitat quod sunt peccata maiora. In quinto ibi. Sunt autem casus. ponit quod aliqua sunt peccata quorum absolutio reservatur pauperi et quod in talibus fieri debet. In sexto ibi. Semper autem. dat doctrinam de modo mittendi ad superiorem.

b Sacerdotes. i. audient confessionem. **c** Cultu humile. ne scilicet per austeritatem vel timentem autem mulierem in confessione genuflectet vel sedebit ad pedes confessoris ex transverso nec faciem eius respiciet. quia sicut dicit scriptura Abacuc. c. i. Facies mulieris ventus vrens. **e** Quicquid dixerit. Si autem nihil dixerit vel noluisset proponat ei terrores iudicii et penas inferni. **f** Anistatis. pio vices et dulci et suavi eloquio. **g** Supportet. non ei impropere. tale namque impropere potest esse causa desperationis ut dixi. s. c. p. r. glo. fi. **h** Pluribus modis. proponendo sibi beneficia quod tu lit ei de creando et recreando. vite breuitatem. misericordiam instabilitatem. et precipue christi pietatem. quod propter peccatores venit in mundum et similia. **i** Integre. ut scilicet omnia peccata dicat non diuidendo ea inter diuersos sacerdotes sed vni totum dicat. Nam diuis summe boni opus imperfectionis non nouit. Aut enim totum hominem sanat aut nihil. de pe. di. li. sunt plures. **z** Aug. dicit. Caveas ne verecundia ductus diuidas confessionem. Nam hoc est semper venia carere ad quam putas per frustra peruenire de pe. di. v. c. circa finem. Alie etiam sunt qualitates requiritur in confessione. s. vt sit discreta hoc est separata et non generalis. Itaque si sit frequens. Itaque si sit humilis. debet etiam esse reserta. s. sine vicio. Itaque si sit supplex accusatoria. Itaque verecunda. Itaque voluntaria. Itaque amara. Itaque pura. Itaque propria. Itaque vera. Itaque dolens. Itaque indiuina. puta ista et alia plenus non de pe. di. v. consideret glo. j. per Arch.

Confessio-
nis qualita-
tes.

k Alter vero. s. si non fuerit integra. **l** Non est confessio. que dicitur simul vel vndeque facta. ut dixi. s. e. c. li. x. confessionis. **m** Peccata. versicul. **n** Custata. vices de septem peccatis mortalibus in genere. et de eorum modis et causis et diuturnitate. Dicta autem peccata continentur in hoc versu. Luxuria. superbia. ac inuidia. ira. gula. Itaque de eis datur aliter versus. Luxuria gustus auct tristitia furi inuidia ambit. **o** Allogi. i. a remotis. et si vis de hominibus interrogantibus plenus inuitur videas non. p. l. d. li. in summa c. ti. s. que interrogationes. per longum processum. **p** Circumstantias. s. circumlocutiones indirecte vide delicti et per obliquum. Et de circumstantiis peccatorum in inquirendis per confessoris solent dari. Itaque quis quid ubi per quos quotiens cur quomodo quando. Quis libet obseruet anime medicamina dando. Quis v-

Versus.

Versus.

truz masculus vel femina. iuuentis vel senex. nobilis vel ignobilis. liber vel seruus. in dignitate vel officio constitutus. aut alias priuatus. sane mentis vel insanus. sciens vel ignarus. solutus vel coniugatus. claustralis vel secularis. clericus vel laicus. consanguineus vel affinis aut alias extraneus. catholicus vel hereticus. iudeus vel paganus et similia. Quod vtrum adulterium vel fornicationem vel homicidium et similia. et vtrum sit manifestum vel occultum. continuatur vel non. Quibus. scilicet. in loco sacro vel non sacro. domibus dominorum vel alibi. per quos. s. meditatores amicos vel inimicos. Item pro quibus et cum quibus et contra quos. Quotiens. i. quot vicibus. Iteratio namque peccati auget delictum. Et vultus iteratum tardius sanatur. de pe. di. li. nauis. Cur. i. quali temptatione. Et vtrum peruenierit eam vel preuentus sit ab ea. et vtrum sponte vel coactus. et an coactus. et an coactione conditio nali vel absoluta. Et vtrum cupiditate vel paupertate. vtrum ludendo vel animo nocendi et similia. Quomodo. s. de modo agendi vel patendi quod melius actu locutione scitur. Quando. s. vtrum in sacro tempore vtputa in festis/quadragesima et alijs teinijis aut in tempore non sacro vt in alijs diebus professis. Item vtrum ante penitentiam acceptam vel post frangendo eam. prout ista et alia notant. e. ti. s. que interrogationes. x. circa circumstantias. per l. d. li. in summa. **q** Expertis. s. scilicet quibus que sunt peccata grauiora et quales sunt eorum circumstantie. Et hec experientia potest intelligi dupliciter. Vno modo prout consistit in noticia que habet per actum. Alio modo prout consistit in noticia que inquiritur per inspectionem librorum vel per doctrinam. Itaque enim Tullius. ars facilem. natura potentem. ingenium habilem. versus proprium reddit artificem. Exercitium enim et experientia prebet cunctis artificibus incrementum. ff. de le. li. l. legatis. Somatricsb. v. in c. q. sit. x. experientia. de elec. per l. ad. li. vi. **r** Modus confitendi. qui potest esse multiplex secundum sensum vniuersumque ordinem in confitendo sibi limitatis. Est enim vt mihi videtur bonus modus confitendi vt facta confessione generali descendat ad specialia. Et primo vt confiteatur de his in quibus offendit circa articulos fidei de quibus. s. de sum. tri. et si. ca. Secundo vt confiteatur de his de quibus offendit circa. x. mandata decalogi de quibus dixi. s. de offi. archiepiscopi. c. ignorantia. Item. x. mandatorum. Tertio de his quibus offendit circa duo precepta euangelij de quibus habetur. s. de offi. archiepiscopi. c. ignorantia. s. his autem. Quarto de his quibus offendit circa opera misericordie de quibus in d. c. ignorantia. s. sexto autem. Quinto de his in quibus offendit circa septem peccata capitalia de quibus dixi. d. c. ignorantia. s. septimo vero. Sexto de his in quibus offendit circa septem virtutes principales. de quibus dixi. d. c. ignorantia. s. septimo vero virtutes. Septimo de his in quibus offendit circa sacramenta ecclesie. de quibus dixi. s. de sacra. l. te. c. ignorantia. s. septimo sunt. Itaque ordo colligitur ex confitendo Jo. peccata que incipit Ignorantia sacerdotum. **s** Inexpertis. i. ignorantibus. **t** Occasio delinquendi. que potest fieri per expert-

quid.

quid.

ubi.

p. ja.

quid.

quid.

quid.

quid.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

tionem modorum quibus diversimode peccatur. Cautus itaque debet esse confessor ne nimis quod oporteat modos peccandi aperiat ne forte confitentem modum incognitum doceat et sic viam ad peccandum demonstrat.

Personarum. Secunda pars.

Nomina. f. p. pnia. immo nec cognomina nec demonstratioes quibus perueniri poterit ad talium personarum noticiam. Demostratio namque vice nominis fitur. ff. si cer. pe. l. certum.

Nō inquirat. ratio est quia sicut penitens non debet nominatim specificare personam cum qua peccavit: nec circumstantias per quas intelligi possit. Ita similiter nec debet sacerdos specificare personam in interrogatione. utroque itaque sit cautus circa qualitatem persone ut peccat in genere an scilicet sit vir: gorum vel corrupta. vidua vel meretrice. coniugata vel concubina vel sanctimonialis. et sic secundum Ray. et. s. xxxj. Dicitur tamen ibidem. et alij. non debet. quod si penitens exprimat personam cum qua peccavit bona intentione tali confessori qui debet prodere et non obesse. non videtur pro eo aut secrete laborare ad correctionem illius: non peccat sed potius meretur. ar. xxi. q. v. hic videtur. Similiter si penitentarius inquirat de illa persona bona fide ut oret pro ea aut corrigat eam in occulto potest dici quod non peccat dum tamen confitentem nullo modo cogat ad nominandum personam aut illam eius expressionem extorqueat ab eodem.

Et semper. Tertia pars.

Peccata criminosa. de quibus subditur in sequenti. **Notoria. hec debet episcopus publice confiteri. de pe. d. f. in actione. et c. quem penitet. in fine.**

Peccata. f. penitentiaris reputa episcopo in casibus sibi reservatis et pape etiam in casibus sibi reservatis.

Sunt autem. quarta pars.

Homicidia. de quibus dicitur. s. de temp. or. c. in primis. ff. homicidas. Et adverte quod hic in specie enumerantur. videlicet casus reservati maioribus penitentiaris qui patet in textu. Ray. et. c. ti. s. xvij. solum excepti quinque casus. Unus est de his quibus solentis penitentia in iungenda est videlicet quando crimen est publicum et divulgatum sic quod corrumbat totam patriam vix bene velio cum in quo sic peccata morantur. xxvj. q. vj. c. vlti. Et potest imponi pro quolibet gravi crimine reputa homicidio. l. si placuit. sacrilegio et incestu ac similibus que graua et horrenda sunt. de conse. d. l. de penitentibus. et breviter pro omni peccato quod tota commouet ciuitatem alium vel locum ut predictum. Alius casus est in excoicato. cuius absolutio episcopo vel alteri reservatur. nam tunc inferior penitentarius siue curatus non potest tales absolvere. Faciunt ad hoc notata per doc. de sen. excoic. c. nuper. de preben. graue. Tertius casus est ubi tracta est irregularitas. nam tunc debet remitti ad episcopum ut ipse dispenset si possit alias quod talem cum suis litteris remittat ad papam. De peccato tamen potest absolutus suo confessore ut dicitur glo. wll. super Ray. et. s. xvij. Quartus casus est de incendiariis. xxviij. q. vlti. si quis mebrozorum. et c. pessima. Circa quod vide quod notauit s. de tempo. or. c. in primis. ff. ecclesiarum in cen-

diarios. Quintus casus est si sit consuetudo in aliquo episcopo quod aliquorum certa crimina ad episcopum referantur puta de homicidio. filio et oppressoribus. sacrilegio. falsariis. violatoribus ecclesiasticæ libertatis siue immunitatis et alijs enormibus. Et his casibus addit l. off.

Sunt autem ista maiora homicidia: sacrilegia peccata contra naturam: incestus stupra virginum et monialium: et iniectiones manuum in parentes necnon et in clericos vota fracta et huiusmodi. Sunt autem casus in quibus nullus nisi solus papa habet po-

allos vires in blasphemia. de malefici. c. statum. Item in voto. ut hic. et ex de voto et votum red. c. j. Item quod ipse episcopus audit confessiones sit remissio. xxj. d. inferio. Item de peccato contra naturam et maxime cum brutis. et ablatoz siue sub tractorz vel alias illicitis acquisitionibus. de plurio. d. clauis. contrahentibus. hec no. l. do. d. pe. et re. s. q. b. confitendum. ff. de iur. et se. Jo.

Non sua pfect. hoc t. q. l. s. si. dicit quod sacerdos curat? oia potest occultis peccatis quo ad foris penitentialem quod non sunt in iure reservata spiritualiter episcopo vel quod non sunt ipsius sacerdotibus directe vel per aliquam consequentiam inter dicta. ar. et de iudi. at si clerici. et c. nup. de trasla. ep. Inter corporalia. fateor tamen quod vbiusque graue delictum fuerit vel enorme supioris est iudicium requirendum. de sen. excoic. cum illorum. Et vbiusque difficultas vel ambiguitas incidit propter imperitiā sacerdotis vel propter casus nouitatem. quod si sint le. per venerabile. r. q. iij. s. moperere. Item de etia dicit in oibus casibus in quibus in aliqua ecclesia sic fieri est consuetum. r. d. in his. de cele. m. sc. penul. Et vbiusque dispensatio spiritualiter reservatur episcopo. Ita colligitur ex dictis wll. durandi in suo reportorio aureo. c. ti. s. sup quibus sit penitens ad episcopum mittendus. ubi recitat multo plures casus quod d. d. d. sunt. Dicit tamen quod ponere tot casus nihil aliud est quam sacerdoti potestatem restringere que tamen sibi plenarie in his attributa est.

In pariter. hic est vnus casuum quos recitat wll. durandi loco prealt. in si. glo. precedetis. Et c. cor. wll. in clem. dudum. de sepul. s. a iure concessa. vbi circa huiusmodi casus ponit hos versus. Qui facit incestum deflorans aut homicida. Sacrilegus patris percussor aut sodomita. Transgressor voti perfurus sortilegus. Et mentita fides facies incendia prolis. Oppressor blasphemus hereticus omnis adulter. Pontificem super his semper detentus adhibet. Et de hac materia tagit per eundem wll. c. s. absolutiois in pri. et in extrauas. que incipit Inter cunctos per Card. et s. ito. c. ti. c. ii. per Jo. an. s. reservantur. l. vi.

In clericos. cum percussio talis violenta non sit enormis sed modica et levis. de sen. excoic. peruenit. Aliter remittendus esset talis ad sedem apostolicam. xvij. q. iij. Et quis suadente. in Nota fracta. de voto et votum red. c. j. Et huc d. cto. cor. no. per Jo. an. et. c. s. s. reservantur. l. vi. n. huiusmodi. de quibus d. s. s. s. homicidia.

Sed autem. Quinta pars.

Solus papa. ut in iniectione violenta manuum in clericos vel religiosos conuersos presertim quod iniuria est atroc. xvij. q. iij. Et quis suadente. Alius casus est in incendiario ecclesie denunciato excoicato. excoic. de sen. excoic. c. quest. et c. tua nos. Tertius casus est in falsantibus bullas apostolicas vel etiam falsatis scienter vti tribus. extra de crim. fals. c. dura. Quartus ca-

Casus maioribus penitentiaris reservati.

Casus papae reservati.

fus est in casu. c. significauit. de sen. excōf. qñ aliquis
 participat i diuinis cū aliquo excōcato a papa. 2. uo-
 tus casus est qñ aliq̃s participat in crimine cū excō-
 cato a papa. de sen. excōf. c. nup. §. in primo et duob⁹
 c. sequentibus. Sextus casus est in sacerdote benedi-

tre personaliter vel mittere litteras. de pben. c. man-
dato. li. vi.

O Alioquin. i. nisi personaliter veniat sacerdos v'l
litteras mittat.

p Non recipiatur, s. accedentes ad eam vel eius

testatē absoluedi vel
ei⁹ legat⁹ Absolutio^b
tñ taliū in mortis arti
culo c nulli est denegā
da s; saltē erit cōditio
nalis^b vcz si zuallescāt^c
aplico cōspectui se pre
sentēt^f nihilomin⁹ s^{tñ}
taliū^b remittēdi sunt
ad ep̄m^b v^l ei⁹ penitē
tiariū Semp^h aut̄ qui
mittunt^l deferāt secū
litteras^m cōtinētes ge
nus pcti & circūstanti
as sufficiētes v^l ipse^m
sacerdos veniat per
sonaliter cum eis: alio
quin^c nō recipiantur^p

Edmundus.

Sumariū notū est
De penitentia
precipimus q
diaconi penitētiās da
re nō presumant nisi

in his casibus cū sacer
dos non potest vel ab
sens est vel stulte vel
indiscrete non vult et
mors iminet egroto.

Bicardus.

Sub pena anathe-
matis medic⁹ nil sua-
deat egroto pꝛosalute
coꝝpoꝝis cōtra salutē
anime quam pꝛimam
intendat et sollicitet.

AUm anima^a lo
ge p^riosior^r sit
corpe subinterminati
oneranathematispro
hibemus ne quis me
dicoz pro salute corpe
rali aliquid suadeat e
groto qd in periculū^s
aīe conuertatur. Ve
rum^a cum ipsum^b ad
egruū vocari cōtigerit
egruū ante oīa moneat

et soluendi cum dixit Jo. xx. Quorum remiseritis pec-
cata remittuntur eis. et c. de pe. di. i. v. def.

Sed non presumant. s. fure proprio sicut alias dictu
est de baptismo. s. de baptis. et eius effe. c. j. s. de bap-
tismate. Juxta quem. s. et ibi notat glosa. id quod huc
dicitur.

T Misſi in hīs . vide hīc que dixi . s̄ . de baptismo et eius effectu . c. . i . s̄ . de baptismo . p̄b . Egroto . Et sic vsq; ad finem .

Cum anima. Nec est constitutio Richardi. Et
habet tria dicta. In primo ponit prohibitio
nem. In secundo sibi Veru. adijcit quandam informa
tionem. In tertio ibi Transgressores. ponit quan
dam comminationem.

Preciosior. xij. q. j. precipinus. xxij. q. iij. fi has
 sacrosan. ec. sanctimus. in fi. extra. e. tj. cum
 infirmitas in fi.

Sub interminatione anathematis, quid hoc fin
portet vide. s. de furt. c. vnico. eo. ff.

¶ Periculum anime. v. puta causa vacuadi humores noctuos cognoscat aliquam mulierē quod non oportet qd necessitas ad hoc non cōpellit tū alto modo per artis periciam possit humor nocens euacuari secūdu qd ost. e. ti. c. cum infirmitas. glo. fi.

¶ Tercium. secunda pars.

¶ **I**psum .s. medicum.

penitentiarium. hanc provisionem puto modica ratione fulciri cum episcopi et eius penitentiarium sint proprii sacerdotibus suis subditi ipsius diocesis et libere possint eorum viterque confessiones subditorum et libere fieri ipsi subditis accedere ad episcopum vel eius penitentiarium etiam licentia proprii curati non obtenta ut notat Hostiensis. et si quisbus consentiunt. per curiam patriarcham. in fi.

De peniten
tia. Hec est
constitutio. Edmū
dici. Et habet. duo
dicta. In pmo po
nit phibitionem
In secūdo sibi. Hā
si in qts. exipit q
tuor casus cū qua
da modificatione
q. Penitētia. i.
sacramēto pnie.
r. Diaconi. est
nang regularē q
libet debet cōn
teri sacerdoti. Hā
sols sacerdotib
dedit domin⁹ po
restatem ligandi

Dufusio.

Duffio,

Verfug.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

2. **Elia**rum. i. curatos quibus confiteantur.

b Et postq̃. verk.

c Spirituali medicamine. i. sacramento penitentie
d Salubrius. infirmitas nanq[ue] fm Jo. an. quinq[ue]
decausis provenit. p[ri]mo vt iustis per patietia au-

geat meritū vt in
Job. Secūdo ad
custodiā virtutū
ne in superbiā tē
dat vt in Paulo.
Tertio ad corri
gēda pctāvt in dī
cto. c. infirmitas.
Quarto ad glori
am dei vt in ceco
nato et illuminato.
Quinto ad me
ritū pene vt in he
rode. Un̄ p̄. Et
p̄bet vt dāet et
ripiat vt mereat
Ut pateat chl
stī gloriā penā da
tur.

e Transgressio
res. Tertia pars
f Concilio. s. ge
nerali. extra. e. c.
infirmas.

Statutaz. i. l. i.
mitata. r. pena est
vt transgressor sus
pendat ab ingres
su ecclesie.

Resbyteri. Hec est co-
stitutio Roberti
wynchellsee. Et
habet duo dicta.
In primo ponit
prohibitionem. In
secundo tibi. q. si
limitat penam.
Et infra. Hec
deciditur alluca-
pitula huius li-
bri q. supras hu-
ius vitz. s. de ma-
lo. z obe. c. p. byte
ri. de iure iur. c. p.
byter. s. cele. miss.
c. resbyteri.

h **U** **P**redicti. s. s. s.
pendant.

in Capellanorū. quorumcūq.
in dextris trauserunt. i. celebrauerunt.

Nature permittit. vñz in articulo. mortis defici-
te vel alio sacerdotē ppzio. xxvj. q. c. presbyter. Alia
us casus est qñ talis capellanus ad hoc habet licen-
tia a proprio sacerdotē vel parochianus habet lice-
tia vt possit cōfiteri alteri cui sibi placuerit. eē. c. ois.
¶ Tertius casus est qñ talis habet potestātē sibi
cōmissam a papa vel legato in pūcia sibi decreta
vel ab epō vt. d. c. ois. ¶ Quartus est qñ pontē spē de
ratificatione. ppzi sacerdotis. ar. fr. q. ij. Lugdun.
sed hoc fieri nō debet nisi proprio curato absente: et
tūc infungatur confessio vt qñto poterit representet
se corā ppzio sacerdotē z qñ actū est ei significet. ar.
de sen. ex cō. c. decetore. z. c. ea nōcitur. z. c. de hīs. in
fi. Sed ista casus tollitur per hoc qñ dicit. j. in fi. de li-
cētia pēta z obtenta.

¶ **¶** si. Secunda pars.

p Fecerint. scz dicti p:esbyteri stipendiarj.

q. Sacrillegi. de quo dixi. g. de immu. eccle. c. vt in
uadentibus. p. sacrillegi.

r Incurrant. non ipso iure sed per sententiam
s Residentis. siue sit rector siue vicarius perpe

ta te **Q**ualterus.

Confessor pro con-
ditionib⁹ peccati dili-
genter notatis peni-
tentiā iniungat. Audi-
at autē nisi necessitas
euocauerit in ecclesia
publice nec alios q̄ su-
os. Rebrozi peniten-
tiā iniūgat p̄ quā ma-
rito pateat eius pctm̄
de male ablatiis nō ab-
soluat sine restitutioe
quatenus fieri potest
In reseruatis aut du-
bijs cōsultat ep̄s. Nec
alterius q̄ cōfitentis
studeat peccata nosse

Sacerdosⁿ i pe
nitentia in iun
genda diligenter attē
dat circūstātiās^r cri
minis: qualitātē^r per
sone et genus delicti:
tempus et locum: cau
sam et moram in pec
cato factam: deuotio
nem³ animi penitētis

fructu Aug. de pe. di. v. c. j. et sequenti. Et dicit doct.
q. circumstantias aggravantes que trahunt in altam spe-
ciem peccati mortalis opus est confiteri. verbi gra-
tia. furari aliquid de ecclesia ex circumstantia loci tra-
hit in sacrilegium. Et furari aliquid domini scientie et per
vim transit in rapinam. et sic de alijs. Circa hanc mat-
eriam vide notata per Jo. in summa coses. et. q. lxxj.
z. e. et. s. qualis debet. esse. ff. Integra per Bossi. in
summa de pe. di. v. in prin. per Arch. Et de circumstan-
tijs aggravantibus dantur hos versus.

Aggtauat ordo locus persona scientia tempus Versus.
 Etas/conditio/numerus/copia/causa.
 Est modus in culpa/status altus/lucta/puilla.
 Inter versus notantur.e.ti.c. omnis. diff. j. p. aut queris
 de quinto. per Henricum de boyeco.

Qualitate pſone. de hoc & hiſq̃ ſequit̃r pſiderā-
dis dñi. ſ. e. c. in pſſione. & circūſtātiſ. & colligū-
t̃r. c. deus qui. e. c. t. l. 2. de penit. diſ. v. c. i. et ſequenti.
Deuotionem animi. que poteſt apparere ex con-

tuus siue tpalis.
¶ Et obtenta. ex
 hac littera patet
 q non sufficit po
 nerespem de rati
 habitudine proprii
 sacerdotis de qua
 dixi. s. e. p. per
 mltis.

u **S**acerdos.
Hec est cō
stitutio wallter.
et informat cōfes
sorē de pluribus.
vñz de. ix. cōfide
randis circa con
fessiones audien
das q̄ patent p. 5.
i textu ordiatos

Circūstātiās.
de quibus dixi. s.
e. c. in confessione
s. circūstantiās.
Debet nāq; peni
tens confiteri de
oib; que peccas
tū proprium dete
gūt z aggravant.
Tren. ij. Et mūde
sicut aqua cor tu
um. Et sic debet
cōfiteri circūstan
tiās cōcomitātes
vīz qualitātē cri
minis/personarū
locum/tēp/s per
uerātiām z huius
modi. e. c. deus
quī. Itē circūstan
tiās allēctiēs vt
ornamenta viro
rum et mulierum
electuaria calida
et huiusmodi. Et
de circūstantiīs
de quibus hīc dī
ctur consideran

Uterus.

Diviso.

Liber quintus. De penitentijs et remissionibus.

fo. cccxxix.

tritione penitentis. extra eo. deus qui.
a ¶ Vel minore. Penitentia nāq; imponenda est fm
tristitatem excessus et contritione penitentis. extra. e.
deus qui. de iure tñ regulariter imponitur pro mora
tali pctō penitentia septennis. xxij. q. i. c. si. in glo. Ca
nones tñ peniten
tiales moderare
potest sacerdos. j
di. de his. glo. ij. in
fi. de pe. di. iij. plu
res. i. glo. Sed nū
quid nō tamen to
tū tempus potest
remittere. xxvj. q.
vii. hoc fit. p. Jo. z
hecvera intelligas
in occultis. xxvj.
q. vij. in summa. z
c. tempora penitu
dinis. extra. e. ti. c.
iij. glo. ij. Sec⁹ ta
men i manifestis
in quibus debent
servari statuta lu
ris. e. ti. c. j. et. ij.

b ¶ Item sacerdos. Secunda pars.
c ¶ Commūē locū. i. apertū siue publicū vt sequitur.
d ¶ In ecclesia. in corpore ecclesie.
e ¶ Absconditis. i. secretis vel tenebrosis. Nam ta
lia loca ad operandū mala aptiora sunt. ff. de ven. in
spi. l. i. §. tra lumina.

f ¶ Aliquis. scz penitentis.
g ¶ Mulieris. ex mulierū nāq; secretis et priuatis
colloquijs potest scandalum exoriri qd est vitandum
vt legitur z notat de no. ope. nū. c. cū ex iniuncto. Et
potest esse occasio mali a cuius omni specie abstinen
dum. de vt. z hone. cler. c. cum ab omni.
h ¶ Alii. excipit ab eo quod prius dixit.
i ¶ Item nullus. Tertia pars.
k ¶ Sacerdos. etiā habes curā animarū. Et sic dif
fert ab eo quod dictū est. s. in. c. presbyteri stipendi
ri. qd. c. loquitur de capellans non habentibus cur
am animarum.

l ¶ Alterius parrochianū. fallit in casu necessitatis
et alijs casib⁹ de quibus dixi. s. c. presbyteri. s. a. su
re permissis. Fallit etiā qñ proprius sacerdos indif
cretus est. de pe. di. vi. placuit. Requirit tñ licētia p
prii sacerdotis. extra. e. c. ois. Et si nō vult dare licē
tiā recurrendū est ad superiorem. de iure patro. null⁹
fm dicit. in summa. q. sic notat. e. ti. §. qualis debeat
esse confessio. s. discreta. Et quō talis licētia sit cōce
denda vel negāda nota. per eundē. e. ti. §. quibus con
fiteūdū. in p. anct. s. fallit etiā in vagabūdo. ff. de iudi.
l. heres absens. Itē qñ aliquis est in querendo domi
ciliū iter faciendo vel nauigando. ff. ad municipali.
labeo in p. mct. z. l. eius. §. celsus. Itē ratione delicti
infra parrochia ipsius confessoris ab alieno parro
chiano commissi. de rap. c. i. vi. q. iij. placuit. Sed il
lud potius locum habet in foro contencioso qñ in fo
ro penitentie nā in foro aie talis debet cōfiteri cura
to suo vbi habet domiciliū. xvj. q. i. placuit. per Jo. z
Archid. et idē notat Archid. de consti. c. ij. in fi. l. vj.
Nec credo reperiri in iure cautū q quis forstatur fo
rū alienū ratione peccati q cū plures homo forsan
peccat in die et in diuersis parrochijs sequeretur ab
iurisdic⁹ vici⁹ q consistendo pluribus diuideret cōfes
sionē contra illud qd legitur. e. ti. c. ois. Et sic ibi no.
per Jo. in collect. s. sed nūquid casus p. mssis. Ita
cum alijs de quib⁹ dixi. s. c. presbyteri. s. a. iure p
missis notantur per dicit. e. ti. §. quibus confiteūdū.
s. fallit tamen. z s. sequenti.

m ¶ De licentia. Sed tunc quero nūquid in casib⁹

quibus licet cōfiteri alteri qñ proprio sacerdoti siue
curato liceat indistincte cōfiteri cuiq; sacerdoti et
am non habente curā animarum. Dicit fm Ray. q. nō
excepto articulo necessitatis Et est duplex ratio. v
na est quia tales casus non sunt modi dāt iurisdic⁹
nem et q alias nō
habet iurisdic⁹
nem i foro anime
sibi cōmissa. Alia
ratio est quia licet
ipsi penitētes sint
licētiati seu alias
absoluti q possūt
cōfiteri alijs q. p
prio sacerdoti. nō
tamē tales capel
lani habent pote
statē audendi et
absolendi. Alia
pōt esse ratio qā
proprie curatus
nō potest dare po
testatē talibus ca
pellanis simplicib⁹

bus sed solus episcopus dūtaxat illis qui sunt in epi
scopato suo. xvj. q. i. peruenit. Et licet possit alijs ob
alio epatu dare hanc potestatē quo ad iurisdic⁹
voluntariā. non tamen potest eos compellere suam
cōmissionem recipere. dicit. tamen dicit q sufficit
si habeat licentiam iudicis sui si possit alicui in spe
cie cōfiteri immo et si licētiā habeat in genere vt
possit cōfiteri cui vult vel simpliciter q possit cōfite
ri alteri. in istis duobus casibus dicit q si subdi
tus recurrit ad discretiorē siue ad religiosum siue ali
um vel ex causa ad non tra peritum dum tamen per
tus et honestus sit. secure cōfiteatur et alius secure
audiat. extra. e. ne pro dilatione. Si vero causam
non habet nisi quia vult abscondere peccata sua a pro
prio sacerdote vel quia ipsam contemnit seipsum se
ducit. z de hoc ipse debet penitētiā agere. Nec no
tat dicit. e. ti. §. cū confiteūdū. s. tu tamen.

n ¶ Vel episcopi habens nāq; iurisdic⁹ in im
mediatā super aliquos cōmittere potest potestatem
audendi confessiones eorundem siue sit ipse curat⁹
sacerdos/vel episcopus/siue papa secūdū dicit. s.
in summa. e. ti. §. cū confiteūdū. s. cū patriarcha.
s. ius hñe. Et sufficit nuda scientia secundū eū absq;
litteris. extra eo. ti. c. omnis. Unde et curatus alicui
ecclesie non sacerdos eo q habet iurisdic⁹
in foro anime in cura sibi commissā potest ipsam iur
isdic⁹ committere et qui habet ordinem secun
dū ipe. ¶ Sed quoniam quid episcopo potest cō
mittere potestatem alicui audendi confessionem par
rochianū alicui⁹ subditi sui ipso cuius est parrochia
nus multo. Videtur q non quia per talem commissi
onem fieret presudicium parrochialibus sacerdoti
bus quorum interest vt cognoscant vultum peccatoris
sui. prouer. xxvj. et pro animabus eorum teneatur
reddere rationē. Sed dic tus illud vt. s. singuli con
fiteantur proprijs sacerdotibus non est introductū
in fauorem ipsorum curatorum sed in vtilitatem ec
clesie. vnde sine eorum presudicio cōmitteri potest al
teri quando ecclesie videbitur expedire. Nec obstat
si dicat q curatus ministrabit eucharistiam vnde tes
netur scire eius conscientiam. Nam vbi aliquis con
fessus habenti potestatem ab episcopo vel papa suf
ficit q de hoc certificet curatum suum et dicat se cō
fessum esse et absolutū. Nam aliter nō potest sibi cō
stare de conscientia eius fm ipe. In hac tamē mate
ria. san curatus teneatur parrochiano suo credere
dicenti se esse confessum z absolutum ad effectū vt si
bi ministrat eucharistiam Thomas in quadam ques
tione. i.

Casus qui
bus licet al
ieno sacer
dote cōfite
ri.

Questio.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

ffione de quolibet diffinguit inter ea que pertinent ad forū iudiciale et ea que pertinent ad forū anime. In his enim impeditimentis qui concernūt forū iudiciale non est sibi credendū. verbi gratia. Scio par rochianū meū per iudicē esse excoīcatū: dicit se abso lutū nō teneor si bi credere nisi aliter cōfiet de ab solutione. Si aut sit impedimentū concernens forū penitentis et puta peccatū teneor si bi credere et insu ste ago sibi dene gādo sacramentū eucharistie cū asse rat se esse cōfessū: et absolutū ab eo q̄ habet potestātē absolventis vel au thoritate aposto lica vel epī. nec pōt cōpellī vt pctā tali cōfessa et de quibus absolutus est sterū cōfiteatur. et hūc senten tie cōcor. Petrus et etiā Albertus qui dicit q̄ talis absolūus debet insūgere cōfessio sibi quatenus admi nus in generali se offendat curato suo proprio q̄ deo bet sibi sacramēta ministrare. licet tñ hoc noluerit nī hylomin? tñ debet ipsum absolūere. Premissa q̄ dixi q̄ scz in his que p̄cernūt forū anime curatus tenetur credere parrochiano. Intellige fore hāc de occultis de quibus nihil scire potest nisi per parrochianū ip sum. Secus est in manifestis vel q̄ alfas est p̄babi lter suspectus sūm Jo. an. in sūma cōfess. e. ti. q. xlvij. Finaliter hic scias q̄ tales cui epī generaliter com mittit potestātē audiet cōfessiones subditoꝝ suoz non possunt absolūere in casibus epō reservatis sūm Ray. ad quod facit de offi. vica. c. si. li. vj.

A Item sacerdos. Quarta pars. **C** Et si mulier confugata. **C** De occulto. secus ergo erit in peccato manifesto si ue publico. Quod dicitur ut notat dōst. in summa. e. ti. s. que penitentia. d. si sit confugata. **C** Enormi. vtrūputa adulterio incestu et hōm. **C** Idem. verb. **C** Marito. vbi scz cōmiserit pctm enorme occultū **C** Item de furto. Quinta pars.

Rapina. que est proprie rerū. raptus mulierum marime virginū. Et dicitur rapina cū per violentiā auferatur res alicuius in apto vnde cūq̄ fiat exceptio loco sacro vel ecclesiastico. quia tunc cōmittitur sac rilegiū. Et nota sūm Thomā in sūma. q. lxvj. arti. ix. q̄ rapina grauius est peccatū q̄ furtum: q̄ violentia magis est cōtra voluntatē q̄ ignorantiā. Et quia per rapinā non solū infertur damna alicui in reb? sed etiā am vergit in quandā persone iniuriā. Quod autem homines minus verecundantur de rapina q̄ de fur to. ex hoc est quia homines sensibilibus inherentes magis gloriātur de virtute exteriori que magis ma nifestatur in rapina q̄ de virtute interiori que tollit per pctm et ideo minus verecundātur de rapina.

Fraude. q̄ differt a dolo in hoc q̄ fraus magis proprie pertinet ad executionē astucie sūm q̄ est per fecta. Sed dolo pertinet pprie ad executionē viā rum falsarū et simulatarū quas excogitat astutia. Et astucia dicitur cū quis ad finē aliq̄ue consequēdū vel bonū vel malū vtrū non veris sed simulatis appa rētibz. Et astutia prout sonat in malū sūm Thomā in summa. q. lv. arti. i. z. ii. est speciale peccatū. Furta illud. ij. ad Corinth. iij. Abdicamus occulta dedeco ris non ambulantes in astucia. et nota. per Jo. in sū ma cōfess. li. iij. et de iudic. peccatoꝝ. q. cxxij. vtrū

astucia sit peccatum. zc.

Sacerdotes. supple confessoꝝ.

Cum satisfactione: que consistit in elemosyna et carnis maceratione. **C** Sed quero nunquid restitutio de qua sequitur sit pars satisfactionis Dicitur ipe.

Me de decimarū detē tiōe seu subtractiōe a licui? iuris ecclesiastici diligenter sibi caueāt sacerdotes ne aliqui b? inuigāt pñam nisi cū satisfactiōe et resti tutiōe facienda in iu riam v? damnū passis

q̄ pars satisfactio nis potest dici ou pliter. Uno mo do p̄munit om̄ ne illud q̄ ad de bitā satisfactiōe exigitur et sic resti tutio est pars sa tisfactionis. alio modo dicitur pro prie id in quo con sistit satisfactio: et sic non est pars quia dicit cessatio nē tantum ab in suria: sed sūdamē tū et quasi p̄eam

bulum. Fit enim in equalitas iustitie ad proximū tri pliciter. Aliquādo in rebus tantū res retinendū. ali quando in actionibus et passionibus inturando ali quando in vtroq̄ simul vt ei per vim res auferendo Et tñ hoc tripliciter fit emenda. Nam in primo casu sit restitutio sicut quādo soluitur debitum. In se cundo sufficit satisfactio. In tertio requirit vtrūq̄ in Restitutione facienda. Si vis hanc materiam plenius intelligere vide notata per Joā. in summa. cōfess. li. ij. ti. v. per totum. Vbi per plures questio nes tractatur materia restitutio nis male ablatoz et retentoz.

Scias tamen circa hanc materiā q̄ quādoq̄ equitas naturalis repugnat retentione ali cuius rei tanq̄ male acquisite et cū hoc ius positiuū etiam repugnat et dat remediū damificatio vtrūputa in rebus ablati per rapinam vel per dolum vel op̄ pressionem calumniā vel furtum. xlvij. q. v. c. si. Et in talibus in foro penitentie absq̄ dubio est insungē dū vt restituat. nec aliter potest saluari. Et hoc intel ligas in omni casu vbi ius positiuū vult restitutionē fieri siue iuris actione vtrūputa de dolo. q̄ metus cau sa et libbus. siue officio iudicis. Ratio est q̄ tā natu raliū equitas q̄ iura positia volūt restitutionē si eri. v. p̄crita quoq̄ q̄ sub nomine boni christiani q̄s uis multa bona teneat ad restitutionē q̄ per fraudē ac quisit. xlvij. q. i. c. i. z. debet hec restitutio fieri deo p largitionē elemosynari et nō illi q̄ dedit q̄ ille cōfes cut? est mercede suā. ar. c. ex trāmissa et de decimis dōmīlter si naturalis equitas exposcat restitutio nē fieri in eo q̄ est soluēdo: licet ad hoc ius positiuū nō assistat faciēda est restitutio. verbi grā. in eo q̄ p misit soluere seruo obligatur em̄ naturaliter. ff. de cō d. indebiti. l. qd̄ seruus. z. l. naturaliter. In quo casu in q̄tū res p̄missa acq̄rīt dñō sufficit etiā in foro con sciētie vt soluat dñō maxime vbi p̄mittēs certus est q̄ soluēdo seruo nō verteret in vtilitatē dñi. Et idē dicendū est in monacho q̄ seruo equiparāt. xlvij. q. i. nō dicatis. z. c. nolo. Quādoq̄ contingit q̄ lex nature suadet rem male tentam fore restituendā siue soluē dam: sed ius posituum ob culpam aliquā priuat illum cui debetur exactione debiti vt in re donate ex turpi causa meretrici vel mathematico: quo casu cū in pari causa turpitudinis melior sit conditio possi dentis meretrici que recepit non tenetur ad restitutiōnem. quia dās in q̄tum in se erat habuit rem pro derelicta. Tenetur tamen que turpiter recepit illam rem in vltus pauperū distribūere. xlvij. q. v. non sane. Potest tamē si velt illā rem restituere illi a quo ture pter recepit. Pro quo faciunt notata de decimis. c. ex trāmissa. et. i. quest. i. non est putanda. Sic etiā

Questio.

Nota late de materia restitutio nis.

Rapina.

Astutia.

Liber quintus. De penitentijs et remissionibus. **Jo. ccxl.**

acquisitū ex iudo alearū non potest teneri cum bona
cōscientia non tñ debet restitui illi qui perdidit: sed
debet erogari pauperibus. Potest tñ illi q perdidit
restituere si velit. Preterea in filio familias mutuan
te pecunias equitas naturalis dicitur ut restituatur.
Lex tñ positiva mota certa de causa dat filio conuē
to exceptionē. ff. de macedo. l. j. vñz ne filius habita
pecunia aliquid imaginetur in mortē patris. In hoc
tñ casu oportet q cōfessor sit discretus in examināda
cōscientia filij q mutuo recepit. Iam constat q in
veritate creditor dedit in necē paternā z sic filius su
scipit sic q vterqz fuit in turpitudine z tñ danda est
pauperibus. Potest tñ reddere et qui mutuauit si ve
lit. nā licet mutuas turpiter dederit nō tñ resolutum
turpiter accipit. Si cōstat q nō in mortē patris sed
in caritate mutuauerit restitui debet per filij. qz eq
tas fauens legi positivē obuia legi nature cessat. Si
est dubitū qz lex positiva presumat mutuātū esse in
necē patris. Lex tñ cōscientiā nō habet hāc presu
mptōne immo potius presumit caritatē. Et sic tuti
est q restitui in quo facto nullū est periculū qz re
tineat in quo facto. pōt esse periculum. Ex his patet
qd dicēdū est in quēstis ex p̄scriptiōne mere odiosa
tali vñz q solū fundata est sup negligētia nō petētis
vt in p̄scriptiōe. xxx. an. in qua nō requiritur titul
neqz bona fides nec fundatur ex possessione vel ter
minis residētibus in p̄scriptiōe. An vñz debeat fie
ri restitutio. Et sciendū q licet talis sim docto. sit tur
pius in foro cōtentioso tñ in foro cōscientie tenetur ad
restitutionē. Vbi vero p̄scriptiō nō est mere odiosa
qz non fundat sup negligētia eius p̄tra quē p̄scribit
tur sed sup terminis residētibus in p̄scriptiōe cū titu
lo z bona fide: tñ cōscientia licet talis p̄scriptiō sit
cōtra naturālē equitatē. qz tñ sit propter bonū pu
blicū z equitate publicā non tenetur ad restitutionē
notat p̄ docto. in. c. vigilāti. et de p̄script. et in reg. lu
ris possessor. de re. iuris. l. i. vñ. Theologi tñ in hoc cō
muniter tenēt contrariū: quia nō est tāta equitas ex
parte p̄scribentis quāta ex parte eius contra quem
p̄scribitur. Et qz in foro cōscientie non est ratio finis
litij qz talia expeditur sine lite. Et hec opinio theo
logorū maxime potest dici vera vbi p̄scribitur p̄tra
ignorantē Secus si cōtra scientē. nam tñ cōscientia
non tantū stimulat qz p̄scribēs videtur habere tas
citū consensum eius cōtra quē p̄scribitur. Sed in
hoc casu puto idem sicut vbi ignorat nam ex quo p̄
scribēs non est certus an scōtra quē p̄scribitur cō
sentiat vel nō. In dubio hoc presumitur non consen
tire z sic p̄scribēs in foro cōscientie tenetur ad res
tutionē. Et hoc possit dici satis verū vbi acquisi
uit rem titulo lucrativo. Nec circa eā vllas fecit ex
pensas. Alias autē si rem habuit titulo oneroso tñ
si contra ignorantē vel non sagacē p̄scribitur consen
sendū est ei vt restituat. Si cōtra sagacē p̄scripsit
rat nō restituit nisi refuso p̄cio et sumptibus melio
rationis: qz hoc damniū passus est propter negligē
tiā illius cuius erat res in eā nō recuperando. Simi
li modo dicendū est de eo qui rem tenet ex sententia
iniqua siue cōdēnatoria siue absolutoria. Nam licz
sententia ob bonū publicū sit introducta vt imponat
finē litibus nō tñ est tanta equitas ex parte eius pro
quo iniqua sententia fert vt possit abforbere equitatē
ex alia parte que est vt nō locupletet cū iniusta sentē
tia ex factura aliena vt in regula locupletari. de reg.
iur. l. i. vñ. Et hoc maxime erit verū qñ pcurauit talē
sententiā fieri z is cōtra quē est lata cōtradixit qñ
potuit vt quia bis appellauit z tertio nō potuit. de
appel. c. sua nobis. Vbi vero nō pcuratōne sua sed
iudicis ignorantia iniuste obtinuit z pars aduersa nō
appellauit puto idem: quia licet videatur acquisiuit
se sententiā: tñ talis consensus non est verus sed pre
sumptus vt in. l. quomodo z quando fuder. Lab eo

et de re iudi. qd ad consultationē. Et faciūt notata
de cōces. p̄ben. c. i. et quia hoc expeditur in foro an
me sine lite z sic cessat ratio finis litij. Per premissa
etiā patet quid de legatis in minus solenni testamē
to z per legatariū receptis. Nam lex cōscientie di
ctat talia legata fore retinenda. licet lex positiva ve
lit contrariū. Et ideo non tenetur ad restitutionē in
foro cōscientie. Sic etiā ille qui confessus est se de
bere. xx. sub spe future numerationis lapsō biennio
licet in foro contentioso possit artari ad soluendum
L. de non nu. pe. l. in contractibus. tamē in foro pen
tentiali nō debet artari ad soluendū qz nō est natura
liter obligatus. ff. de condi. indebi. l. quod si maritus
Nam licet in foro cōtentioso lapsō biennio presuma
tur eius consensus: nō tamē est certū de eius consen
su. z ideo in dubio tutius est eligendū. Nec adest tan
ta equitas in creditore que abforbeat equitatē debi
toris. Et lex fori contentiosi est male informata de
veritate. Sed in foro penitentiali sit informatio ver
itatis ex aptura cōscientie cōfiteris. Et si talis
solueret dicta. xx. recipiens teneretur ad restitutio
nem secundū ea que p̄dicti. Pari forma si legatari
us recepit integrum legatū dum tamen heres possit
detrahere quartā falcidiam eo q totū recipit ex vo
luntate defuncti non tenetur in foro cōscientie illam
quartam restituere secundū Immo. licet secus sit in fo
ro cōtentioso. vt. l. error. L. ad. l. fal. Et cū Immo. cō
cor. Vñz. quādo heres soluit per errorem iuris. Sec
cus si per errorem facti. Tu dic q si testator vetuit fal
cidiam tunc absqz dubio potest retinere integrum le
gatū cum bona cōscientia. Et idem si testator fuit
ignarus sui patrimonij: apparet enim voluntas tes
tatoris pro legatario sed p̄ herede est dubia. Nec
est aliquis error si voluntas testantis apparens im
pleatur. potest tamē esse error si aliquid detrahatur
ideo tutius est amplectendū. Si vero testator nō ve
tuit falcidiam tunc voluntas defuncti est dubia. Et
ideo puto q si testator fuerit persona ignorans iura
falcidie nihil restituendum est quia verisimile est q
non cogitauit de quarta falcidie de detrahenda. Si ve
ro fuerit persona sciēs iura falcidie tunc in foro an
me consulendū est vt restituatur siue solum fuerit
per errorem iuris siue per errorem facti. Nam in ta
li dubio tutius pro anima eligendū est. Et namqz ve
risimile q testator sciēs iura falcidie si voluisset fal
cidiam non solui vetasset eam. Ex quo igitur hoc nō
fecit aliquis est suspitio q assenserit lucro heredis
in habendo falcidiam. Et ideo in hoc tutius est an
me legatarij vt non tollat lucrum iustum datum a le
ge heredi pro labore se implicandi oneribus heredi
tarijs. Insuper vbi aliquis iniuste est condemnatus
ad aliquid soluendum vel tradendum cum tamen in
cōscientia sciat se non debere id in quo condemna
tur sponte non tenetur in foro cōscientie illud sol
uere licet lege fori possit ad hoc compelli. ff. de res
vendi. l. qui restituere. ff. ne vis si. et. re. l. qui fusi
sus. ff. de res vend. l. a dsuo pio. Immo debet pe
tenti resistere. ff. q. vii. negligere secundum Innocē.
et Hostien. Si tamen ille pro quo fertur sententia
sciēs illud non debere illud recipiat/ tenetur in fo
ro cōscientie illud restituere. xlii. q. v. ca. finali. Et
vltra hoc satisficere. vñ. dist. ca. j. et de purga. vul. ca.
ij. Sic quoqz vbi heres non conficit inuentarium:
licet de iure fori teneatur in solidum etiam vltra
res hereditarias. Secus tamen est in foro cōscien
tie. Et sic notat Johan. an. de vsuris. ca. q̄. l. i. vñ.
Et Bartho. in. l. i. L. de sacrosanc. eccle. Et hoc ve
rum est: quia in q̄tum plus tenetur est pena. Sed ad
penam non tenetur quis in foro cōscientie. xij.
quest. fraternitas. cum tñ notatis. Has materias
collegi ex dictis Anthonij de butrio post Innocē.
et alios doctores. de immuni. eccle. ca. quia pleriqz.
l. k. ff.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

Qui in effectu ponit conclusiones predictas quicquid alii docto. dicant. Et hac materiam latius prosequere isto. et si. per hosti. in summa.

a Cum non ponitur ratio premissoz.

b Alii restituatur. de reg. iur. c. peccator. li. vi. vbi de hoc.

c Item in maioribus.

d Dubijs. his scz in quibz sacerdos dubitat quid est agendum.

e Uices eius. scilicet vicarij suum generales vel eius penitentiarij. um. potest etia cofulere officiali es pscopi: sed tamen ipse. officialis ratioe sui officij non habet potestates audiendi confessiones qz ad spiritus alia non est deputatus em hosti. et videtur expresse de tep. ordi. c. cum nullus. s. in feriores. li. vi.

f Proinde. ut puta doctores in theologia et in iure canonico.

g Absolvere. s. vel alias ad superiores remittere.

h Et ne. Septima pars.

i Penitens. id est confitens.

k Desperatio. ne. qz forsan desperabit de vita cu viderit se non recipi statim ad beneficium absolutiois.

l Moneat. scilicet Confessor.

m Interim. du confessor est in querendo consiliu.

n Illustret. id est illustret.

o Et hoc. octava pars.

p Idem. ut cu. s. moneat facere quicquid boni poterit.

q Non vult. vel vult abstinere ab vno et non ab alio.

r Non poterit. ratio statim sequitur. Et talis non est in caritate nec profunt sibi bona que facit ad vitam eternam quous pro sint ad alia ut statim dicam. Est enim eius confessio admittenda et de peccatis commissis consilium adhibendum. Et licet talis non sit vere penitens: est tamen crebris et salutaribus monitionibus inducendus. extra eo. ff. c. quod quidam. Et nota. per Ray. s. li. et per hosti. in summa. c. et. s. et an fide. in fi. Scias tamen q si peccatum talis sit publicum debet compelli ad satisfaciendum per censuras ecclesiasticas. Sed cum in hoc. s. dicatur q talis consulendum est ut faciat quicquid boni poterit. Quid operabuntur huiusmodi bona facta cum non pro sint ad vitam eternam. vt. s. dixi. Dic q prodeunt et ad aliquod istorum modorum. Primo ad extremi iudicij supplicium tolerabilius subendum. de penit. dist. li. si quis autem non habens caritatem. et loquitur sibi de illo qui sine caritate mortem patitur pro fide. Secundo ad temporalem prosperitatem ob-

tinendam. de pe. dist. li. cauendum. et. xxi. q. ii. qui libet. Tertio ad hoc ut citius illustretur cor eius ad penitentiam. de pe. di. v. falsas. i. fi. Quarto ad assuetudinem bonorum operu sicut dicitur de baptismo Johannis quod non valuit ad remissionem peccatoru sed

ad assuetudinem boni. de conse. di. li. non regenera batur Quinto quia credendum est q dyabolus leo non habet tantam potestatem quantam haberet si bona opera non faceret. qd patet ex eo quod refert beatus Gregorius in dialogo de iudeo q se munierat signo sancte crucis: et ideo demones qui non poterant ei nocere immo demon qui cum primo inuenerat reultit maiori demone ceteris in hec verba. inueni vas vacuu sed signatum.

Idem.

Nullus in peccato mortali non confessus celebret: nec quouis pacto peccato detegat que per confessionem scit: aut degradatur.

Prohibem? q null? sacerdos lapsus in mortale peccatu ad altare presumat

a Non aliena. s. de peccatis alienis. Hoc scias q aut si ne alterius peccato potest confitens peccati sufficienter notificari confessor aut non potest. Si potest non est confitendus peccati alieni. qz tunc esset peccator criminis alteri. Quia super illud ps. Dixi confitebor aduersum me iustitiam meam dicit glo. peccata mea non aliena. Si vero non potest tunc aut per hoc imminet aliquod periculum sibi persone et non est exprimens persona cuius peccatum est commissum sufficit dicere si ne tali circumstantia aut non imminet periculum et potest exprimi persona.

b Prohibem? Nec est peccatum eiusdem cui? et procedes Et facit duo. Primo statuit ne existens in mortali peccato celebret non confessus. Secundo ibi. Item null? ordina sub peccato ne peccator detegat peccatum sibi commissum.

c Mortale peccatu. qualis est ois transgressio decalogi. Item illa que numerantur ab apostolo ad Rom. i. scz idolatria/vicij contra naturam/iniquitas/malicia/fornicatio/anaristia/nequitia/inuidia/homicidium/contentio/dolus/malignitas/suffuratio/detractio/costumelia/superbia/illatio/inuentio malorum/inobedientia/inspicientia/incorpositio. quibus adiungit illos q sunt sine affectione absque federe et absque misericordia. De oibus his ad iugum apostoli q talia agunt digni sunt morte eterna. Item in epistola ad Gal. v. ait. Manifesta sunt opera carnis: q sunt fornicatio/inuidia/impus-

Diffusio.

Ad quid p sunt bona i peccato mortali facta.

dicta luxuria/avaritia: qd est ydoloru servitus. ve
necia/inimicitie/contentiones/emulationes/ire/
rixe/diffinitiones/sece/inuidie/homicidia/ebrietas
comestiones: et his similia que predicat vobis sicut
predixi: qm quicquid agunt regnu dei non consequen
tur. Multa etiam
enumerat Augu.
mortalia. xxv. di.
scriminis. vbi di
cit q mortalia sunt
sacrilegiu/homi
cidiu/adulteriu/
fornicatio/falsus
testimoniu/rapi
na/furtum/super
bia/inuidia/ava
ritia/et si longo te
pore teneatur tra

**accedere celebratur
ateq piteat. Nec pu
tet vt quida errat cre
dentes q mortalia de
lent p confessione gna
le. Itē nullus sacerdos**

cuncta. Et subdit quicunq aliquid de istis peccatis
in se dñari pmissit nisi digne penituerit: eterno igi
ne cruciabitur. Et dicit Hosti. breuiter q tradi po
terit pro regula q vbiusq aliquid committitur in con
terptu dei sicut in heresi. vel ecclesie sicut in rebellio
ne/obstinacia/et inobedientia vel in detrimentu pro
pint ex certa scientia sicut in furto vel rapina. vel in
opprobriu sui sicut in fornicatione. quia secundu apo
stolum. Qui fornicatur in corpore suum peccat. mor
tale peccatu poterit iudicari secundu Hosti. in sum
ma. e. ti. s. de quibus peccatis. p. avaritia.

a Confiteatur. scz in foro penitentie et sacramen
taliter homini sacerdoti

b Non putet. verū.

c Generalem. que fieri solet in introitu ad altare:
et ad completorium: et ad primā: et circa hec que hic
dicuntur vide que scripsi. s. de cele. mss. c. lxxxviii.

d Item nullus. Secunda pars.

e Etiam mortis illud quod hic dicitur additur ad
c. omnis versulq. e. ti. s. vlt. Et facit ad hoc q ma
gis quis debet mortē pati q pccō mortali cōsentire.

f Confessione. supple sacramentalem. Nam in con
fessione nō sacramentali qñ aliquis scz in secreto con
fissa reuelat alicuius qd non est peccatū de sui natu
ra vt q: forsan reuelat sacerdoti ea que debet vel si
bi debentur. Sacerdos nō debet tale secretū recipere
sub sigillo confessionis. Et licet per indiscretionē
se fuisse perit non tñ tenetur celare nisi per modū cō
filiū vel secreti. Unde sacerdos compulsus per iudicē
de hmoi debito dicere veritatem hoc facere tene
tur quicunq iuste iudex super hoc inquirat vt possit
cognoscere veritatē non obstante q indiscrete hoc
secretū recepit sub sigillo confessionis. Et licet iura
uerit illud celare. si tñ postea illud debitū fuerit con
fiscatū et iudex super hoc inquirat sacerdos inquisi
tus tenetur dicere veritatē non obstante illo iuramē
to: quia illud iuramentū non est obligatoriū q illud
tñ sic non est obseruādū in p̄iudiciū iuris alieni se
cundū Thomā. di. xxi. et Hosti. extra. e. c. ois. s. caue
at. Si aut hmoi debitū requiratur insulte per aliquē
tyrannū: tunc conscius illius debiti debet tacere vel
sermonem transferre ad aliud: vel respondere sophis
tice sicut vlt. super. Ray.

g Generaliter. et sic nullo modo hoc verū quando
confessio facta est sacerdoti non vt iudici: sed vt dei
ministri. Nam si vt iudici fuerit aliquid sibi reuela
tum nō tenetur celare. extra de cler. per sal. pmo. c.
vnico. et ibi per Hosti. p. secreto. Sed quid si sacer
dos illud sciat alio modo q per confessionē in foro
aie. pōt dici q in qñ alio modo scit et compulsus est
per iudicē potest illud dicere nō tñ sic q scz auduit
in confessione sed dicat sic. Ego sic audiui vel sic vidi.
Sēper tñ abstinat inqñtum pōt ne de persona lo

quatur propter scandalū vitandū nisi necessitas in
imiteat. Sic sentire videt Innoc. d. c. omnis. s. caueat.
in si. et glo. super Ray. s. lxxi. Et Jo. in summa cōfess.
de celatione confessionis. q. xxi. Et after. li. vi. ti. de
sigillo confessionis. q. vtrum sciens.

**ira odio metu etiam
morti audeat detege
re quouismō alicuius
cōfessionē signo nutu
vlt. obgnaliter. vlt. spe
cialiter. Et si sup hoc**

fit. et ibi per Hosti. et Jo. an. et cōcor. Ber. de test. c.
nuper. glo. si. in si. et Hosti. Ber. Innoc. Hosti. et Jo.
an. et c. testimoniu. in si. et Ber. de excep. c. i. glo. si
fuerit. Et ibi per Hosti. et Jo. an. et Hosti. in sum
ma. de test. s. i. et Spec. ti. de test. s. i. et tē opponit
Et arch. l. di. In capite. et li. q. vii. p. ap. glo. adde
dicas q vbi hoc tñ sic intellige q sacerdos illud qd
scit solū per cōfessionē nullo modo debet reuelare.
Sed ille. qui cōfessus est potest illud et alio modo in
timare dando et licentiā vt reuelet: et tunc pōt dice
re nihilominus debet scandalū euitare inqñtum pōt.
Tenebat nāq celare cōfessionē ppter duo. scz pro
pter sacramētū qz quasi de essentia sacramenti est ce
lare cōfessionē/Itē propter scandalū. Primū tollit
tur per licentiā confitētis. sed secundū nihilominus
manet. Et ideo vbi scandalū timeat nō vbi licentiā ta
li. Nec sūt dicta Thomā et Hosti. qm q notat Jo. in
summa confes. Rubrica de cōfess. cela. q. l. Et huc di
cto cōcordare videtur Jo. in colle. ti. c. ois. s. sed nō
quid de voluntate. Sed quero quid si fiat cōfessio
de peccato committēdo nō tamē adhuc commissio. ver
bi gratia Aliquis cōfiteatur velle se occidere hominē
vel aliud maleficiū committere: et dicit q nō potest tē
ptationi resistere nūquid sacerdos potest reuelare?
Aliqui dicūt q potest reuelare tali qui potest prodes
se et nō obesse. ar. xxi. q. v. hoc videt. r. c. i. si quis
quid r. c. non solū. In hoc tamen doctores theolo
gi dicūt p̄munit q non debet reuelare sed omnino
celare vt. d. c. omnis. de excep. p̄la. c. dilectus. de offi.
ord. si sacerdos. Hosti. et in. d. c. omnis. dicit q qd
quid poterit bono modo facere vt peccatū impedia
tur. facere debet tñ sine expressione persone et sine
proditione confitentis. Alii dicūt q vbi sit confessio
de peccato committēdo non est vera confessio nece
lari dāri potest penitentia. Et propterea pōt reuelari
his qui possunt prodesse et nō obesse vt predixi. Et
hec fuit opinio Rodorici de pe. di. vi. sacerdos. Et
sic sentire videtur Archidia. ibidem post eum. Et fa
cit ad hoc quod nota. Jo. li. q. si peccauerit. p. pro
ditore Henricus bohik. in. d. c. omnis. dist. v. vide
tur adherere opinioni theologorum qui dicunt q es
tiam vbi imminet periculum futurum vt puta in he
retico qui intendit corrumpere fidem vel de homi
cidiō vel aliquo alio damno temporali futuro/ debet
confessor adhibere remedium inqñtum potest sine re
uelatione confessionis vt puta mouendo confiten
tes vt desistant et alias diligentiam adhibendo ad
impediendum propositum confitentis. Potest etiā
dicere prelatō vt diligentius inuigilet super gregem
suum. Ita tamen q non dicat aliquid per quod ver
bo vel nutu prodat confitentem. Et hanc opinio
nem reputo veriorē et magis consonam tūri quod
simpliciter loquitur. Alio vero opinio que vult q
reueletur talis confessio his qui possunt prodesse/
It. k. li.

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

et non obesse posset procedere qñ confitens cōfessit ad hoc fm ea que dixi. s. e. glo. in prin. Ex premis potest inferre q si iudex maleciose insitet z inquirat a sacerdote an aliquid sciat de tali facto qd forsā audivit in confessione si non possit transferendo sermone ad aliud vel alio modo inquit iudicē declinare. potest respondere se nichil idē scire qz subintelligitur vt homo: vel potest dicere plane nichil scio per confessionē: quia subintelligitur tibi revelandum si cur dixit. Barthel. rix. de die illa et hora. nemo scitne q angelus in celo neqz filius. Et subintelligitur q filius nichil sit ad revelandū nobis secundū wil. super Ray. s. lxxi.

Questio. scilicet in iudicio.

Begradari. i. deponi. vt in. c. ois. in fi. sibi a sacerdotali officio deponendum. Hic vero scias q fm decreta antiqua sacerdos revelans confessionē cōfessis deponi debet z omnibus diebus vite sue ignominiosus peregrinando proficisci. de pe. dist. vi. sacerdos. in. c. ois. et. e. ff. dicitur q debet deponi et retrudi in monasteriū ad perpetuā penitentia peragendam. Unde aliqui dicūt q dictū. c. sacerdos corrigitur per. d. c. ois. in fi. Hic ost. tamē intelligit. q. c. sacerdos. habet locū in penitentia tēporali limitata forsā ad septennium vel ad aliud tēpus maius vel minus vt scz illo tēpore peregrinādo transeat. Et illo tempore finito detrudatur in monasteriū vt dicit in. d. c. ois. in fi. Et hanc opinionē rectatue sequitur Bernicus de bowyco in. d. c. omnis. di. vi. z Jo. in summa confess. Rubz. de confessionis relatione. q. rxi. Sed mihi videtur q intellectus dicit. nō potest stare. qz sacerdos non loquitur de penitētia tēporali sed perpetua qd satis patet ex hoc q ibi dicit omnibus diebus vite sue. et. Et ideo melius est dicere q dictum c. sacerdos. sit correctū per. c. omnis vt dicit alij. Vel dicit q inqñtum in vtroq loco statuitur pena depositionis. z sic concurrūt vnā non tollit aliam. Sed inqñtum vna lege statuitur pena peregrinationis perpetue z alia lege detrusio perpetua in monasteriū. Et he due pene nō possunt in eadē persona stare simul immo nec successive: solū vna eadē est infligēda. s. postea rior qz scda lex licet nō tollat penā p̄ilegis quo ad originē. tollit tñ quo ad executionē. ff. de accus. l. fenerator. vbi de hoc per Barth. **S**ed quero quomodo pbabit cōfessio q cōfessor revelauit confessionē suā. Hic fm Jo. d. c. ois. q pbabit per duos testes qui audierūt sacerdotē dicentē q talis in confessione ne sibi dixit q pmissit tale peccatū. Sin autē testes dicerent q audierūt sacerdotē dixisse. Ego scio q talis cōmissit tale peccatū z non addāt q scuit in confessione non probant ad effectum q sacerdos ipse puniatur pena revelantis confessionem: licet talis sacerdos aliunde sit extraordinarie puniendus.

Questio. Hic est qñd elusū culus z pcedēs. Et facti duo. Primo ponit causam statuendi. Secundo sibi p̄ter archidiaconatus. ponit statutū. **S**acerdotes. vtputa vicarij p̄petui vel tēporarij

les qui habēt regimē animarū vel potest intelligi de alijs vt. i. dicam.

Sacris ordinibus. vtputa diaconi z subdiaconi f. nullis. scilicet curatis.

Eis videt. nā forsā moriātur in collegiis vel locis

in sacris ordinibus erigentes eo q nullis vt eis videtur quo ad forum penitētiā sunt subiecti vel omnino non cōfitentur vel ad quosdam accedūt qui nullam ipsos ligandi vel absolvendi habeāt potestatem per archidiaconatū singulos statuim⁹ q unus vel duo p̄byteri idonei p

et religiosis vel capellis dñorū in quibus curati ecclesiarū non exercent ea que spectāt ad curā animarū nisi fuerit inuitati hī hylominus tñ verū est q tales subesse debēt curatis ecclesiarū prochiā lū infra quarū p̄ rochias degūt nī si loca illa sup hoc specialit p̄uilegiata sūt sicut ait scilicet p̄sona illorū locorū possint habere sibi cōfessores eligere vel alias in eis dē sit dare aliquā p̄sonā q sup degētes i eis dē exercere debe

at curā animarū. Ad qd faciūt nō p̄ ost. in summa. e. ff. qd cōfessio. in prin. s. cui p̄posuit in fi. z. s. cui dos tot. in prin. z. s. qd de familia ep̄i. r. s. cui rustici per eundē. vbi loquitur de inhabitantibus diuersas parochias. et etiam de hīs qui sunt in familijs dñorum. **O**mnino non. i. nullo modo. sic alias exponitur ff. de fidelit. l. grece Et ideo sic exponitur qz precedit negationē. Secus tamen esset si negatio precederet vt dixi. s. de here. c. nullus quoqz. s. p̄standa.

Quosdam. scilicet confessores.

Nullā. sume qd est infra potestātē. Ille nāqz qui nō est sacerdos p̄prius nec habet curā aie illius cuius confessionē audit nō pōt eū absoluerē nec ligare si. q. i. In prin. vi. q. iij. scilicet. et de iud. at si clerici. s. si. de sen. exco. nuper. s. in scdo. hoc tñ fallit i casib⁹ quos tetigit. s. e. c. p̄byteri ver. a iure pmissis. z. c. sacerdos. s. Item nullus. s. alterius parrochianum.

Per archidiaconatus. Secunda pars.

Singulos. concor. s. e. c. i.

Un⁹ vel duo. explanat hoc qd minus apte dictū erat. s. e. c. i. Et nota qd dicit vn⁹ vlt⁹ duo sic q nō oportet p̄cise duos ordinare. licet. s. e. c. i. loquat pluraliter dū dicit p̄fessores certi prudētes. r. q. iij. c. loquit de archidiaconatib⁹ in qd⁹ op⁹ est vt sint plures. S. hīc loqz de decanatib⁹ vt sequitur in quib⁹ hz amplitudine decanatuū ponēdi sūt plures vt p̄uictores hz discretione ep̄i. Cui cōcor. notata p̄ Joh. de arthona in cōstitutioe othonis qd in quodā. s. per quoslibet.

P̄byteri. quib⁹ solis data est p̄as ligandi et solvendi vt dixi. s. e. c. de penitētia. s. diaconi.

Idonei. tales vires q sciat circūstācias p̄siderare z diuersis medicamentis vt ad sanādū egrotū. et. e. c. ois. de pe. di. vi. c. vlt. de homi. c. sicut dignū. Et nota q siue tales alias p̄sint cure animarū siue nō vt dicit ydonei nō refert dū tñ sint tales persone que nullus sibi cōfiteri volentis incongrue voluntati deseruiat sed vita et moribus decorare tanto ministerio digni valeant inueniri. viij. q. iij. c. i. Sed huic dicto videtur expugnare id quod dixi. s. e. ff. c. sacerdos. s. Itē nullus. s. de licentia. vbi apparet q licentiat⁹ confiteri alteri qz suo proprio curato teneret confiteri illi qui alias habet curam animarū nec sufficit confiteri illi qui non habet iurisdictionē in foro anime. Solus

Questio.

Dissol.

Liber quintus. De penitentibus et remissionibus. Fo. ccxliij.

tio. Illud habet locū ubi potestas eligēdi cōfessorē cōcessa est confiteri volentibus nō specificando personā vel personas cui vel quibus debeant confiteri nec generaliter dicendo q̄ possunt alteri q̄ suo proprio sacerdoti confiteri. Pro quibus dicit ibi dicit.

Sed hic loquitur qñ ep̄s dubitat in specie aliquos cōfessores et alias non habentes curam animarū. dat tamē eis facultatē et licentiā audiendi confessiones subditorū suorum vīz eorū de quibus loquitur hec constitutio. In quo casu recipiunt iurisdictionem ex cōcessiōe ep̄i ut etiā ibi dictum est.

Singulis decanatib⁹. supple ruralibus. Et si uille habes in cōstitutōe othenis quod in quodam. **C**ompetentis litterature. q̄ pertinet ad ydoneitatem de qua predicti. Unde ad intellectū eius q̄

dicit cōpetentis litterature. Nota q̄ in quibusdā personis ecclesiasticis requiritur maior scientia in quibusdā minor. Episcopus enim scire debet vtrūq̄ testamentum et canones tam penitenciales q̄ alios xxxviij. di. omnes. Et enim iudei tā animarū q̄ corporū. xj. q̄. de persona. Presbyter vero non iudei est nisi animarū. et ideo non exigitur ab eo scientia aliorum canonū. Sed debet scire canones penitenciales psalterium/omelias et alia que enumerantur xxxviij. di. que ip̄is. In alijs autem personis ecclesiasticis non requiritur tanta scientia sicut notat xxxvi. di. illitteratos. n̄ perfectio. per Arch̄. Scire tamen debes q̄ sicut dicit textus extra de elect. c. cū nobis. licet in episcopo requiratur eminenti scientia Competēs tñ scientia in eo potest tolerari. Et dicit Immo. scientia eminentem. reputamus que subtiles questionēs discutere et diffinire nouit et in prompto responsiones habet. Ille vero mediocrē scientiam siue competentem habet qui scit aliquo modo examinare negotia quib⁹ ad omnia nesciat respondere. Et qui in libris veritatē eorum que scire tenetur sit querere. et si in prompto omnia non habet sufficientem vero scientiam habet que sufficit sibi ad faciendū ea que sibi imminēt faciēda. Nec notatur per Immo. de elect. c. cum in cūctis. ubi etiam dicit q̄ ille qui nō habet scientiam saltem competentem vel sufficientē peccat recipiendo officiū ad quod gerendū nō habet scientiā necessariā illi officio. ar. d. c. oēs. xxxviij. di.

Probate opiniois. i. estimatiōis siue fame. Et hoc est sū spectas ad ydoneitatem de qua predictū est. **T**alium. quibus scz videtur q̄ non sunt aliquib⁹ subiecti in foro penitentiali.

Penitentias iniungendas. secundū qualitatem et quantitatem peccati. xlvij. di. omnes vīz pro peccatis occultis penitentiam priuatā. pro peccato publico penitentiam publicā. De qua notant doctores extra. e. ti. c. que sitū. Solēnem tñ penitentia iniungere non debent siue mandato ep̄i nisi aliud habeat cō

suetudo sū wihelmū super Raymun. Et notat per Jo. in summa confes. e. ti. q. xij.

Quibus. scilicet confessoribus.

Vicē eius. i. vicarium generalem. Nam alius cui ep̄s cōmisit vices suas in penitentibus iniungēdis

non potest subdelegare. et de offi. deleg. c. si. in fine.

Auctoritate id est potestatem ligandi et soluendi sicut iurisdiccionem habeat sine qua hec nō posset facere.

Firmit. ff. de Religiosi. scilicet qui sequitur Canonici. s. regulares.

Anachorite. id est reclusi.

Heremite. Nec que hic dicitur intellige vera nisi tales ad cōfessiones h̄mōt audiendas sint licentiati ab ep̄o vel a papa vel ab alio qui i hoc habeat potestatem. Quod dicit ut nota. e. ti. s. quibus cōstitē

nitentiam admittere.

Iohannes peccham

Cauēdū est ne per multiplicatas indulgentias platis fiat decus et vilipensio.

Quam salubritati statutu btp latū indulgentias pferēdis. xl. dierū numerū nō excedāt ne clauēs ecclesie cōtemnātur: q̄b⁹ cū thesaur⁹ mysticus cōmittit dispensand⁹: caueāt alij q̄cū q̄ ne p multiplicatas?

dū. ff. si vero sacerdos. in fi. per Host. in summa.

Ad penitentia. i. ad sacramentū penitentie. **A**dmittere supple sine licentia de qua dicit. s. e. n̄. heremite.

Quam salubriter. Nec est constitutio Johānis peccham. In qua statuit circa indulgentias nō ampliandas.

Sit statutum. extra. e. c. cum ex eo. in fi.

Prelati. vīz ep̄i. nam inferiores prelati indulgentias dare non possunt. extra de excess. prela. c. accedētib⁹. Et notatur per Host. in summa. e. ti. sub rubrica de remissionibus. s. quis possit. in prin.

Quibus. scilicet prelati.

Thesaurus mysticus. scz meritorū tam totius ecclesie q̄ pfectoꝝ in ecclesia q̄ etiā ip̄ius xpi. Iste enim thesaurus colligitur ex abundantia meritorum que multi sancti vltra mensurā debitorū supererogauerunt et impenderūt. et ex tribulationibus quas sustinuerūt. quorū meritorū tanta est copia q̄ excedit omnem penā debitā viuētib⁹ et precipue passio et meritū xpi cuius minima gutta sanguinis vel sudoris sufficeret ad expiationē omnū peccatū que vīq̄ fuerūt. quia eius respectu omnia nihil sunt. et de sū. tri. c. dānamus. circa fi. Et ideo dicitur vere dolores nostros ipse portauit de cele. miss. c. cū marthe. et cetera bona que faciūt veri fideles que omnia ponūt in sermō et thesauro ecclesie cuius dispensatio tradita est illis qui habent curā corporis xpi mystici et clauē totius ecclesie militaris generaliter vīz summo p̄fici. localiter autē ceteris episcopis in suis dioc. et archiep̄is in suis prouincijs. Sic q̄ nō excedāt q̄tatem a iure limitatā. Sicut patet extra. e. ti. c. cum ex eo. et. c. indulgentie. li. vi. Premissa nota. de reli. et vne. sanc. c. si dñm. glo. vlti. per wll. in clem.

Alij quicūq̄. scz qui non sunt dispensatores huius thesauri.

Multiplicatas. vīputa quia plures ep̄i sub vna littera apponentes sigilla sua vel simul existentes

ff. de. liti.

Provincialis Guillelmi Linde Mode.

prout sepius cōtingit ad crucē scti Pauli concedūt. z q̄libet eorū cōcedit. xl. dies indulgētie. In quo casu indulgentia nō excedit in toto numerū. xl. dierū. si cut legist. e. ti. c. si. li. vj. q̄. c. v. ibi dicit Lard. fuit edī tū cōtra tales fraudes. Unde tñ dat vnus sicut oēs fm̄ hosti. q̄ sic no tat. e. ti. s. quis pos sit. s. sed caueant. in summa sua. Itas tio pōt esse q̄ in: dulgētia vnus e: p̄fcopt nō p̄dest n̄si subditis suis proprijs. et. e. ti. c. q̄ autē. Verū tñ

**indulgentias^a prela-
torum sibi perquisi-
tas dedecus faciant
prelatis^b ecclesie su-**

est q̄ quo ad indulgētiā concessas per archiep̄m sin guli de p̄uincia sunt sui subditi. et. e. c. nostro. Un de si archiep̄s z ep̄s simul existētes cōcedāt z vter q̄ eorū cōcedant. xl. dies indulgentie. Ille qui est sub ditis ep̄i habebit. lxx. dies. xl. scz archiep̄o. z. xl. a suo ep̄o. Alius vero p̄uincialis nō subdit⁹ dicit ep̄i cōpt solū habebit. xl. dies scz q̄ notat hosti. e. ti. s. q̄s possit. et. e. c. cū ex eo. Sed Jo. an. ibi tenet cōtrari um scz q̄ solū indulgētia h̄mōi cōtinebit numerū. xl. dierū z nō vltra. Alias autē fm̄ eū sequeretur q̄ si oēs ep̄i p̄uincie cōuenirent z quilibet eorū daret. xl. di es z archiep̄s etiā. xl. dies. q̄ tūc quilibet p̄uincia: lis haberet. lxx. dies q̄ esset contra m̄tem littere d. cū ex eo. z est exp̄sum. e. ti. c. si. li. vj. fm̄ Jo. an. Sic etiā si ep̄s Londonē. cōcesserit conferentibus aliquod ptum opus. xl. dies. z successor suus cōcesse rit etiā. xl. dies indulgētia super hoc non augmenta tur sed solūmodo erit q̄ritas ipsius indulgentie. xl. dies. Sic notat. Jo. an. in add. ad spe. e. ti. sup rubrī ca. Sic quoq̄ si idē ep̄iscopus pluries successiue con cesserit indulgētiā. xl. dierū ob vnā causam renoua tio solū dicenda est indulgētie p̄ioris non adiectio. a Indulgētiā. que in hoc casu remissionem pene importat. z cocoz. ij. q̄. iij. in fi. 2us q̄ indulgētia im portat remissionē gr̄e. et v̄ lite pend. c. si. de p̄sult. du dū. 2us quandoq̄ dispensationē. lxxviii. di. c. si. in fi. de elec. ca. dudū. q̄nq̄ ius cōe. xxxiii. q̄. ij. interfectores. xxxv. q̄. iij. de iurēdictis. 2us q̄ indulgere ponitur pro vacare vel operā dare. put hec notatur per Arch. d. c. indulgentie. in p̄ncipio.

b Prelatis. s. cōcedētibus ipsas indulgentias. c. Supra ipsos. s. p̄latos hoc est vltra vel aliter vel amplius q̄ ipsi prelati concesserunt.

d Suis predicationib⁹. que solebat z adhuc solēt fieri per questores et alios obtinētes h̄mōi indulgē tiā sicut patet. et. e. ti. cū ex eo. in p̄m. vbi ponitur quedā directio circa questores huiusmodi. sed planti us. e. ti. c. abusionibus. in cle. z ibi dicit Paulus sup p̄. predicationib⁹. q̄ predicationis officiū ad tales nō pertinet sed tantū caritativa subsidia petere: et indulgētiā si quā habēt exponere. de heresi. c. v. of ficiū. s. cōpescendi. li. vj. Et est exp̄sum. d. c. abusio nibus. Ibi nullatenus p̄p̄o predicare. zc.

e Ille qui. p̄. Et dicit qui scz impetrantes tales in: dulgētiā.

f Clausibus. de quib⁹ dicit. s. de immu. eccle. c. secu li p̄ncipes. p̄. clauē potestatis. vterq̄ an sint due vel vna. Et nota fm̄ Ray. q̄ clauē dicūtur scientia dis cernendi inter peccatū z p̄ctm̄. Et potestas ligandi atq̄ soluēdi. xx. di. s. j. Et hanc potestātē habet qui libet sacerdos ex potestate ordinis nō tamen omnes habent vsum illius potestatis q̄ deficit eis potestas iurisdictionis que ministrat materiam secundū p̄e. in scriptis. di. rix. vt eum rectat Jo. in summa confes. li. iij. di. xxxiii. q̄. clxxii. in fi. Unde hic posset dubi tari quomodo concedere indulgētiā sit de potesta te clausū et a qua clauē procedit scilicet vtrum a clauē

ordinis vel a clauē iurisdictionis. Quo ad p̄mū dīc v̄t dicit. s. p̄. thesaurus mysticus. Quo ad secūdū v̄t detur dīcēdū fm̄ hosti. q̄ concessio indulgentiarū procedit a clauē iurisdictionis. Unde secundum eum electus confirmatus non tamē consecratus potest cō

**pra^a ipsos in suis^b pre
dicationibus indulgē
tiā effundendo / ne
qui^c clauibus^f habent**

cedere huiusmo^a s. di indulgētiā q̄z habet iurisdictionē nem ep̄iscopales extra de elec. trās missa. Et potest soluere et ligare cum sit iudex p̄ prius. extra eo. c. quod autē. Dicit

tamen tutius fore q̄ abstineat a tali confessione si nō fuerit sacerdos. quia talis nō videtur habere potesta tē clausū quo ad penitētiā in iungēdas vel relaxā das: sed ad solos p̄sbyteros hoc pertinet. sicut p̄se notat. e. ti. s. quis possit in summa sua. et idē sentire v̄t detur extra de excess. p̄ela. c. accedētibus. qui etiam ibi sentire videtur q̄ indulgentia est mixte potesta tis quia partim accedit ad ordinē partim ad iurisdī cionem. Tu dic secundū Thomā super quartū. di. xx q̄. iij. ar. iij. q̄ effectus clausū iurisdictionis est remissio que est per indulgētiā cum talis remissio non p̄ra tineat ad dispensationem sacramentorū sed ad dispē sationē bonorum cōmunium ecclesie. Et ideo legati etiam non sacerdotes indulgētiā facere possunt. z insuper. hosti. q̄. iij. ar. ij. dicit q̄ potestas faciēdi in dulgētiā sequitur iurisdictionē vel commissam sicut in legatis. vel ordinariam sicut in electis cōfirmatis z ideo possunt indulgētiā facere licet non sint sa cerdotes q̄uis non possunt absoluerē in foro penitē tiali quia illud est ordinis. Indulgētiā autem face re pertinet ad clauē iurisdictionis non autē ad clas uem ordinis. Et quibus sequitur q̄ electus cōfirma tus non sacerdos h̄mōi indulgētiā concedere pos sit. Ad p̄missa facit quod solet dici de absoluteione ab excommunicatione que fit ratione iurisdictionis q̄ illa non requirit sacerdotem vel solet dici de sen. excōt. a nobis. ij. Sed quero nunquid capitulum sede vacante possit concedere indulgētiā? Et p̄e missis videtur q̄ sic. et pro et contra possunt indu ci notata per doctores in cle. s. de hereticis. Et t̄ bi per Johan. an. Paulus vero in hac questione dī cit q̄ capitulum hoc non potest nec omnia que sunt iurisdictionis in capitulū transeūt sicut est deponere abbatem vel clericum sicut notatur. lxxix. di. sicut ep̄iscopus. Et his que p̄dicti cōsentit Gaspar de caldānis in repertone. c. nostro. extra eo. ti. et in hoc vlti. casu potest esse ratio quia non reperitur in iure cautum. ij. q̄. v. consoiuit. Nam thesaurum ecclesie dispensare nō potest nisi is cui reperitur permissum secundū eum. Sed nunquid de consuetudine potest hec potestas competere inferiori prelato. videtur q̄ sic. quia consuetudo dat iurisdictionē. de fo. compe. c. cū contingat. Sed cōdere indulgētiā est iurisdī cionis vt p̄dicti ergo. zc. Facit ad hoc quod notatur dicto. c. accedētibus. in fi. cū glo. sua. Et hūc opti niont cōsentit Johan. cal. vt dicit Gaspar p̄dict⁹. Ipro quo facit q̄ consuetudo dat prelato potestātē excommunicandi. Sed Gaspar p̄dictus qui fuit fi lius Johan. cal. dicit contrariū. quia per talem consuetudinem imp̄eretur neruus ecclesiasticę discipli ne. de consue. cum inter. Item quia hoc competit so lis ep̄iscopis et non alijs inferioribus. de offi. ordi. quoniam in plerisq̄. Nec obstat q̄ consuetudo dat iurisdictionē. quia fm̄ Inno. z hosti. d. c. cū contingat debet intelligi de modica. Ad eū posset cōsuetudo potestātē cōcedere deponēdi clericos. alle. de elec. c. trāsmissam. de consue. c. quāto. Nec obstat similitudo

de excommunicatis: quia illa potest competere in-
ferioribus permissionibus et hominibus. Sed hoc
non hominibus inferioribus papa expresso vel tacito
consensu. Et in hac sententia residet dictus Bas-
par in repetitione allegata. c. nostro.

Ab habent su-
bici. Quid vult
et Quid sunt in sta-
tu meriti. Sz nu-
quid a lab⁹ exis-
tibus in purgato-
rio possint indul-
gentie prodesse?
Omissis opinio-
nib⁹ dic h⁹ Tho-
mam q^o si pcedes
indulgentia ante
dat q^o nedi ad v⁹
uos sed ad illos q^o
sunt in purgato-
rio extendat: tunc

subijci eas faciant^b bi-
lipendi. **Idem.**

Nullus absoluat ex-
communicatum: nec
plura beneficia sacrile-
ge possidentem nisi sa-
tisfactione preuia et au-
ctoitate obtenta: aut

tota remanens penes ipsos questores. Si autem co-
uersa est in utilitatem ecclesie vel allicus p⁹ operis
vel exinde ecclesia sit facta locupletior vel non appa-
ret magis esset dubitandum. Nam dicit lex id quod
falsa opinione pietatis causa datum est repertum non po-
test. vt in l. i. c. 13

**Simili excommunicati-
one innodetur.**

Sacramentum^c
penitentie nau-
fragatu^d remediū sin-
gulare per quorūdam
insipientiam^e sacerdo-
tū debito^f fructu ca-

test. vt in l. i. c. 13
s. si mulier. ff. de
condi. indebit. Et
hoc verum est vbi
sublato errore ni-
hilominus rema-
net pietas vt ibi
notat Barthol⁹.
Sacramen-
tum. Hec
est constitutio Jo-
hannis peccatum
sicut precedens.
Et habet quartū
or dicta. In pri-
mo ponit abusus

Dulcisio.

circa sacramentum penitentie. In secundo ibi. Quia
bus. apponit remedium. In tertio ibi. Cum insuper.
ponit alium abusum circa eandem materiam. In quar-
to ibi. Istos igitur. ponit quandam comminationem
contra ipsos abusores.

Naufragantur. de hoc naufragio dixi. 3. eod.
titulo. c. cum sacramentum. ver. nauigationis. et glo.
precedenti.

Insipientiam. i. fatuitatem.

Sacerdotum. qui deputati sunt ad audiendo
confessiones.

Debito caret fructu. scilicet ratione que se-
quitur ibi dum de facto etc. Tria namque requirun-
tur vt penitentia sit fructifera. videlicet. In cor-
de contritio: in ore confessio: et in opere satisfactio.
de pe. di. 1. perfecta. Et satisfactio est colligunt of-
ficia fructus penitentie. Que quidem satisfactio in peni-
tentia sacrali requirit aliam iudicem q^o sit ipse delinquent. Un-
de in sacro penitentie contritio est quasi citatio ad com-
parendū corā iudice. Et hanc sequitur rei apud iudicem
spontanea confessio. Deinde sequitur emendatio p⁹ iudicem im-
posita solutio. et istud iudicium differt a iudicio fori co-
tentioso: q^o in foro contentioso confessus condemnatur. Sz
in foro penitentie absolutus confessus. Fructus igitur siue
utilitas penitentie est absolutio a peccatis q^o q^o non co-
sequitur ab eo q^o non est suus iudex nec h⁹ potestate eū li-
gandi vel soluendi. ff. q. 1. in p⁹mis. v. q. 1. scilicet. cū lib⁹.
Et sicut for⁹ p⁹fectus non exerceat in nō subiecti: ita
nec iurisdicito fori p⁹ialis. et 8 iudic. c. at si clerici. et et
eo. c. ois. et ar. c. si eps. et ff. de i. v. ff. de i. v. ff. de i. v.
nam p⁹ contritione delet et mundat peccatum sū q^o not.
I⁹ost. in sūma. e. ti. s. qualis d⁹ esse cōtritio. ff. illud
autē. Q^o cū talis a deo mundat q^o op⁹ imperfectus nō
nouit. et de bap. maiores. s. s. adhuc. videt q^o absolu-
tio sacerdotis nihil opat. Sz dicit q^o l⁹ sol⁹ de⁹ pecca-
ta dimittat: tū sacerdos officium suum exhibet p⁹iam
in iungēdo. Et vt dicit Inno. e. ti. c. ois. ff. semel. nū-
quā absoluet peccator a deo q^o se ligauit peccato nisi
absoluet a p⁹bytero. Iuxta illud. Quodcūq^o ligau-
ris super terrā etc. Unde Ambro. Verba dei dimittit
peccata: sacerdos autē est iudex. de pe. dist. 1. ver-
bum dei. Circa quā materiam vide notata p⁹ I⁹ost. in
sūma. e. ti. s. p⁹all⁹. ff. illud autē. et ff. de remiss. s. i. Et
dicit I⁹ost⁹ in scriptis. di. xviii. q^o sicut ad mundatio-
nem p⁹cti originalis i baptismo valet absolutio aque:
ita ad mundationē actualis culpe absolutio sacerdo-
talis. q^o istud sacm h⁹ pro materia acti hois. Unde
et Thomas dicit q^o si ante absolutionē sacerdos tales
aliquos nō fuisset p⁹fecte dispositus ad gratiā suscipiē-
dam in ipsa confessione et absolutione sacramentali
gratiam consequeretur si obicem non poneret. Et

Tria infru-
ctifera pe-
nitentia re-
quisita.

An mortu-
is indul-
gentie pdesse
possint.

Questio.

prodest existētibus in purgatorio. Et hoc considera-
ri debet ex forma indulgentie. Si enim talis sit for-
ma. quicūq^o fecerit hoc vel illud habeat tantum de
indulgentia: tunc non poterit existētibus in purga-
torio. Quia ille cui concessit nō pot⁹ fructū indulgen-
tie in alium trāsferre q^o eius nō est applicare ad ali-
quam aliam intentionē ecclesie per quā cōmunican-
tur cōmunia suffragia ex quibus indulgentie valent.
Si autem indulgentie forma sit talis. quicūq^o fecerit
hoc vel illud ipse et pater eius vel quicūq^o alius et ad-
iunctus in purgatorio detētus tū de indulgentia ha-
bebit. in hoc casu nō tū vīuo sed etā mortuo prode-
rit. Non enī est aliqua ratio sū eum quare ecclesia
possit trāsferre merita cōmunia quibus indulgentie
instituntur in vīuos et non in mortuos. Hec ex hoc
sequitur quod prelat⁹ ecclesie possit suo arbitrio an-
imas a purgatorio liberare. Quia ad hoc quod in-
dulgentie valeant requiritur causa conueniens indul-
gentias faciendi. Et huc sentētie concordant I⁹es-
trus et I⁹lbertus. Et ad hanc sententiam remittit
Stephanus eodem titulo. c. abusionibus. in clemen-
tiā. Et ibi etiam idem videtur sentire I⁹etrus de An-
chorano et Willhelmus eo. caplo. ver. purgatorio.

Faciant vilipendi. dum eis abutuntur vel si-
cas v⁹ fabricatas indulgentias predicat cōtra ea que
habes eo. ti. c. abusionibus. in cle. **S**ed quero v⁹
quid aliqd dātes p⁹ceptu indulgentie p⁹ferre que in ve-
ritate est ficta et fabricata q^o falsitate detecta conse-
quant indulgentiā talē qualē est imabāt cōsequi q^o sic
facit q^o cōis error: idē operat q^o veritas. vt. l. barba-
rius. ff. de offi. p⁹sidis. Et in multis articulis iuris
opinio p⁹ferat veritatem. de biga. nuper. cū conco. ibi
positis. Item deus iudicat nō ex operib⁹ s⁹ ex intē-
tione et corde. xxij. q. v. qui per iurare. In cōtrariū fa-
cit illud generale q^o veritas opinionis p⁹ferat. vti. di.
veritate. et c. cōsuetudo. maxime in spiritualibus in
quibus veritas opinionis p⁹ponitur que est maioris
potentie et virtutis. xxv. q. ix. h⁹is ita. Et nota. Ar-
chid⁹aco. de voto. c. 11. v. ff. Et videt casus. d. c. abus-
ionibus. dum dicit deceptione multiplicat aiarum.
Nam si effectum indulgentie consequentem non es-
sent decepti. Facit ad hoc. c. dudum. extra de elect.
ibi miserabiliter sunt decepti. Et hanc partē tenet
I⁹etrus de ancho. extra eo. ti. c. q^o autē. vbi efficaciter
hoc p⁹bat et respondet cōtrariis. Sed hoc p⁹sup⁹
posito quero nunqd tales possunt repetere pecunias
datam ob causam causa nō secuta. videt q^o sic. vt. l.
de condi. ob causam. et ff. eo. ti. per totum. Nam pe-
nes ipsos deceptores nō debent pecunie ipse reman-
ere postq^o mendaciter et dolose simplices decepti
sunt. Et credo hoc verum si esset talis pecunia sic ex-

Itk Itk v.

Provincialis Guillelmi LindeWode.

idem dicit Petrus qui addit quod sufficienter con-
trito datur ibi augmentum gratie.

a Et illi scilicet sacerdotes.

b Creduntur. scz ex parte consentium.

c A fluctibus. i. a voragine peccatorum.

d Emergere.
id est eripere vel
extrahere.

e Dum de fa-
cto. exemplificat
predicta.

f Quis sint
proprie sa-
cerdotes.

g Nequeunt. qz
nō hnt eos iuris
dictionē nec sunt
sacerdotes pprii
ipsorū cōsentitū.
Sūt em pprii sa-
cerdotes plures.
scilz sacerdos cui
cura parrochia
lis ecclē est cōmis-
sa vtpura rector:
vel vicari⁹. Item
prochialis sacer-
dos. Item papa.
Item eps. Item ei⁹
penitentiari⁹. Item
legat⁹ pape ⁊ ei⁹
penitentiari⁹. Item
vicari⁹ generalis
epīem hostiē. ⁊
Jo. an. eo. t. c. om-
nis. ⁊ ibi p lēn-
simum de bouco.
distinctio. ij.

h Illustres.
ver. ⁊ dic vlti-
cantes. id est vlti-
ficare simulātes.
i Propheta.
Ezechiel. xlii. c.

k Pugillus ordei i modicū lucrū rex terrenarū que
propter asperitatē assimilant ordeo. Multi nāqz sūt
qui pro lucro tpali quoscūqz indifferēter absolūt de
facto cūqz de iure hoc facere nō pnt vt hic dicitur.

l Fragmentū panis. i. modicū victus sub sidit vtpu-
ta pro aliquo exennio eis missio vt aliqui faciunt.

m Non viuunt. scz per gratiā sed sunt mortue per
culpam. Est em Sregio. Non morientem mortificat
qui iustum damnat. Et nō victurum viuificare nitit-
ur qui eum a supplēto solvere conatur.

n Ut pote. declarat id quod prius dixit sub sen-
sum mystico.

o De facto. cum tamen de iure nō possunt.

p Excommunicatos. ⁊ per consequens mortuos
spiritualiter. Nam excommunicatio est mors ani-
me. xj. q. iij. nemo episcopus.

q A iure. supple. vel pōne que habet vim iuris.
r A rōne. concilio. celebrato sub Stephano
Cantuariē. archiepiscopo. de quo habetur infra
titulo proximo. c. auctoritate.

s Ecclesiastice libertatis. q. tales sint excōicati ipso
facto patet. f. ti. pro r. c. auctoritate. s. j.

t Consimili pena. sc. excōicationis ipso facto.

u Puluillos. id est paruos puluinos siue parua
ceruicalia siue puluinarīa per que significantur blan-
dimenta adulatorum: vt infra patebit.

v Cōsuentib⁹. i. apponētib⁹. Cōsuere enim pul-
uillos dicuntur illi qui malis ⁊ peruersis hoībus in
sua malicia adulantur: vt dicam. f. glo. proxi.

w Sub cubitis. vt. i. mollius quiescat. ⁊ significat

complacētia adulatorū. xlv. dist. c. sunt nōnulli. vbi
sic sumit de Sregio. in moralib⁹. lib. xviij. parte. iij.
c. iij. Ad hoc quippe sub cubito puluillus vel ceru-
cal sub capite iacetis ponit vt molliter quiescat. Quis
igit male agētib⁹ adulat puluillum ⁊ ceruical

sub capite vel cu-
bito iacentis pon-
nit. vt qui corripit
ex culpa debue-
rat in ea laudib⁹
fult⁹ molliter quie-
scat.

z Omnis. f. s.
a Confessorib⁹
bus. i. deputatis
ad cōfessiones au-
dendas.

b Adan⁹. f. ab
solutorias siue re-
cōciliatorias. Est
em man⁹ imposi-
tio multiplex. vtz
cōsecratoria. xliij.
dist. eps. Item con-
firmatoria. de cō-
secra. di. v. c. ij. dist.
et. iij. Item ordina-
toria. xcy. dist. g.
oleo. Item curato-
ria qnqz corpus su-
xta illud Super
egros man⁹ impo-
nēt. Et qnqz anta-
mel. i. dist. peniten-
tes. Item est man⁹
curatoria vtriusqz
qz. xliij. dist. exor-
cista. Est etiā ma-
nus impositio re-
cōciliatoria. hęc
imposi hereticis

Multipler
est manus
impositio.

Damnata. seu absolu-
tes de facto excōica-
tos decimas vel alia
iura ecclesiastica deti-
nentes. Quibus obli-
gati vt seductorib⁹
aiarum ⁊ puluillos
cōsuentib⁹ sub cubi-
tis reproborū. Omni-
bus Cantuariē. pro-
uincie confessorib⁹
sub nobis ⁊ nostris co-
episcopis constitutis
districti⁹ inhibem⁹ ne
decetero manus au-
deant extēdere ad se-
ducēdos huiusmodi
per absolutionis si-
gnaculum quod no-
nimus sine debita sa-
tisfactione ⁊ specialis

reuerſis. i. q. j. arrianos. de pſe. di. iij. qm. Item excōica-
tis. xj. q. iij. cū alijs. Item penitētib⁹. i. di. i capite. Est
etiā man⁹ impositio bndictoria. xliij. q. iij. s. q. Be-
nef. xlvij. c. Et de hac habet. xj. dist. ecclesiasticar. et
lxix. di. qm. Et hec not. i. q. j. c. man⁹. p. Jo. ⁊ Arch.

c Vltimū modū. scz excommunicatos.

d Absolutionis signaculum. in quo etiā vbi fieri
potest ⁊ debet non requirit vt sacerdos absoluendo
manum imponat s. Thomam in vlti. parte summe.
q. lxxxiij. arti. iij. q. sacramentū penitētiē nō ordina-
tur ad consequendā aliquā excellentiā gratie sed ad
remissionem peccatorū. Dicit etiā quod magis in
hoc sacramento competeret signatū crucis quā im-
positio manus in signum quod per sanguinem chri-
sti crucifixi remittuntur peccata. Et hoc est forsan
quod hic dicitur absolutionis signaculum ⁊c.

e Quod. scilicet signaculum absolutionis ⁊ sup-
ponit pro ipsa absolutione.

f Satisfactione debita. hoc debitū considerari
debet sū qualitatem cause ipsius excommunicatio-
nis: vt scilicet attendat confessor an satisfactio pre-
cedere debeat absolutio nem vel sufficiat eam sequi.
Et quod precedere debeat videtur expremssum ex-
tra de insti. c. ex frequentibus. in fine. Cui concordō.
not. in simili de sequestra. posses. ⁊ fruc. c. j. s. amoto.
p. vii. in clem. ⁊ ibi tertius. Et circa hanc materiam
vide que dixi. s. de immunita. ecclē. c. seculi princis-
pes. sed contingit. verū. nec possunt.

g Speciali cōmissione. sc. si gñalis commissio ad
hoc nō sufficit. vt. f. talis cōfessor absoluat in casib⁹
epo reseruat⁹ vt dixi. s. e. t. c. sacerdos. vel epī. in fi.

a ¶ Archiep. qui a sentētia lata p pōtōnes pūcia
les pōt fūdatis fuozū suffraganeozū abolere fin
e que legunt e notan. de pēbē. c. graue. v. dñi. s. de
firmunt. eccle. c. accidit nouitate peruersa. s. nos igit
r. pē. spēcialiter referuam⁹. Et nota. xvij. dist. in. c.
f. per Archiep. dñat.

¶ Uel epi. qui
etia pōt absolue
re excoīcatos a ca
none vel cōstitū
tione nisi superio
ri sit absolutio re
seruata vī legi et
nota. de sentē. ex
cōmu. c. nuper. de
prebē. graue. per
Joan. an. et alios
moderniores.

Non tenere.
sed contra hoc op-
ponit. nam vbi cō-
dizor canonis vñ
superiori non re-
seruat absolutio i-
cidit in penam
canoniscet pro
pato curato delin-
quētis talē absol-
uere arg. c. nuper

e **Q**uod certum est. ex hac littera videt. qd si nō fuerint
pctinaces in suis delictis tūc possent inferiores epo
tales absolueret a sentētia canonis. ar. sumpto a con
trario sensu. Sed hic cōtra. vt patet. s. nō tenere.
nec habet hic locū argumentū a cōtrario sensu sūm

Unde¹ caueāt^m ipsi ne
in eodē^o cū talib⁹ ex
cōicationis laqueo^o in
uoluant^r. Cū in super⁹
nos dudū^r pluralita
tem beneficio & sacrile
ge^o blurpatā cohibere
volētes inhiuerim⁹
sub pena excōicatiōis:
ne quis de facto ad ta
les^o in suis furtis^r & sa
crilegijs contumaces
man⁹ extēderet absol

namq[ue] sic dicit I[er]o[so]l[im]us. Qui cōsentiūt peccatib[us] ⁊ defendit aliū delinquentē maledict[us] erit apud deū hoīes. xi. q. iij. qui cōsentiūt. Et alibi. Quis aliorū errorē defendit multo amplius de dānabit[ur] filius qui errat. quā nō solū ille errat sed etiam aliis offendicula erroris preparat et cōfirmat. Et iterum. Quis alium cum potest ab errore non reuocat seipsum errare demonstrat. extra de hereticis. cap. lo. ff. cum concoz. ibi in glossa.

Consentire. vt dixi. §. glo. proxi.

Inde. 36.

III. **E**aucant. scz sic absoluentes.

In eodem. sume quod est. ꝑ. laqueo.

o. Cum talibus. excommunicatis.

P Laqueo, nune quod est. s. eodem. Hoc est matoris excommunicationis sententia cum eis participare videant in crimine qui sunt maioris excommunicationis sententia irretiti. extra de senten. excommunicationi. c. nuper. §. in secundo.

q Cum insuper, Tertia pars.

Dudum. Istud quod hic dicitur non reperit in aliqua constitutione Joh. peccam. nō enim cōtinetur in cōstitutione sua edita apud Radyn. que incipit Audistis fratres &c. nec in sequenti que incipit Beneficia vero. nec in cōstitutione sua edita apud Lambeth. que incipit Ab exordio nascentis ecclesie. & presertim in illo. c. Constitutionum suarū editarum apud Lambeth. quod incipit Languor prolifior. Potest tamen esse quod inhibitionum de qua hic loquitur fecerit per aliquas litteras suas de quibus non cauetur in cōstitutionibus predictis. vltro san cōpēhēdit sub eo q. habes. s. de prebē. c. audistis. in fi. vbi p. q. obtinēs plura beneficia curata vlt alio incōpatibilia absq. dispensatione sufficēt est ipso facto ex cōcā. Unde tales nō pnt absolui a dīctā sua iussu r. archiepmol. cūa superius vbi dicitur.

Sacrilege. eo quod res ecclesie occupet iniuste
z contra canonicas sanctiones fm ea que notat Ar-
chidia. de pe. c. felicit. glo. ff. lib. vi.

Inhibuerimus. vt dixi. s. eo. ver. dudum.

Tales. s. obtinentes pluralitatem beneficiorum
incompatibilium sine dispensatione.

R. Furtis, côcoz, ad hoc extra de elect. c. budū. ii.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a Quidam tamen. &c.

b Baal. f. cuiusdam ydoli de quo fit mentio Iudicum. vi. et. iij. Regum. x.

c Occidētes aīas. per hōmōs absolutiōes illicitas.

d Istos igitur. Quarta pars.

e Vulpes. per

quas intelligunt subdoli adulatorē vel calidi simulatorē qui quasi vulpes in foueis peccatorū latēat & recto nunq̃ tramine incedunt sed vīaveritatis deserunt & falsis simulationibus aues. id est aīas hominū in eis cōfidentē occidunt.

f Vineam dñi. id est ecclesiam vel fideles in ecclesia. & sumit hoc ex scriptura Cant. ii.

g Pristina dīstricōe. f. sub pena excommunicationis.

h Talib⁹. f. obtingētib⁹ plura beneficia incompatabilia.

i Obtrētis. etiā per institutionē canonicā. Et potest referre hoc q̃ dicit obtrētis ad beneficia nō primo sed vltimo acquisita. Et aut. j.

dicit retētis potest referre ad beneficia primo habita que nitebant retinere cū vltimis. Pro qua materia vide q̃ scripti. s. de prebē. c. audistis. quasi p totū.

Questio.

Quia tñ hic quero ultra ea q̃ dixi in. d. c. audistis. habens beneficiū curatū recipit em nō curatū qd̃ tamen requirit residentia. Et rō post pacificā possessiōnem habita illi⁹ secūdi vacet ipso iure primū vel habeat optiōē iuxta. c. referente. et de prebē. vide qd̃ primū beneficiū vacet ipso iure p tacitā renunciatiōnem que resultat ex acceptatiōe secūdi beneficii in cōpatibilib⁹ cū primo. ar. ad hoc. ff. de duob⁹. l. fin. de oper. l. i. si cū patron⁹. & in de. gratia. de rescript. Et hoc videt tenere Inno. de cle. nō resi. ex tue. S; contrarium videt verius: q̃. c. de multa/loquē specialiter de beneficiis curatis vnde in alijs stant iura antiqua. ar. ff. sol. matr. l. si vero. s. de viro. Et q̃ illa constitutiō est penalis. ergo nō est exhibēda. de elect. c. statutu. lib. vi. Iura scilicet antiqua que dabāt optiōem in casibus dicta cōstitutiōe de multa nō comprehendē. remanēt incorrecta. vt. l. precipim⁹. in fi. l. de app. Et in hac opinione q̃ nō inducat vacatiō ipso iure inelinet Inno. in. c. si. de cle. nō resi. Et qd̃ dicit in dicto. c. ex tue. intelligatur de beneficiis curatis: vt tibi notatur. Et ita consulit Aldradus consilio. cccx. Et nō. per Petrum de ancho. dicto. c. de multa. ver. sed hic incidenter.

k Illicite. q̃ sine dispensatiōe sedis apostolice.

l Retentis. cum alijs secundo obtentis.

m Inducant. scz confessores.

n Alioquin. ver.

o Diuine maledictionis. pena spiritualis est que solum deum cōcernit vt alio. Archidiaconus. de cens.

c. romana. ver. maledictionem. lib. vi. Et inducit penam eternā que debetur pro peccato mortali. xliij. questione. iij. deus.

p Reterea. Id est cōstitutio etusāe culus & precedens. Et habet tria dicta. In primo recitat

Dulcisio.

Alioquin sciāt se certissime diuine maledictionis fulgure feriendos. Idem.

Incestus & cetera peccata grauiora solenni penitētia deleant hominib⁹ autē voluntarij remissio per solū ep̃m fiat nisi occurrat necessitatis articulus.

Reterea cū iuxta sacros canones peccata grauiora vt incestus & similia que quasi vulgatilima suo scandalo totam cōmouent ciuitatem sint solēni penitētia castigāda. Quo

quandā negligētiā circa solēni penitētiā inuēgendā. In secundō ibi duo circa. pōt circa hoc preceptū. In tertio ibi absolutio nem. reseruat ep̃i scopis absolutio nem ab hominib⁹ dīo voluntario.

q Sacros canones. l. di. penitētes. & c. in capite. Sed melius quo ad ppositū. xvi. q. vi. c. vltimo.

r Similia. vt puta homicidiū. l. di. placuit. Itē sacrilegiū & huiusmodi enormia. de cōsec. di. iij. de penitētiis. & alia que nō. s. eo. c. In cōfessione in textu. s. Sunt autē. & de his criminib⁹ maiorib⁹ vide que dixi. s. de purg. ca. c. Itē licet. & fornicatione. in fine: & glo. sequentibus. et tibi nota.

in. ver. maior.

s Vulgatissima. f. manifeste notoria siue publica. nam pro peccato graui etia occulto talis penitētia de qua hic loquitur nō est imponēda: vt notat Johan. xvi. q. vi. c. si. in glo. Et hoc verū inuito. Solēti tamen pōt inungi etiam pro peccato occulto. Et sine omni peccato pōt q̃ si penitere si velit & hoc petterit. ar. ad hoc de conse. di. iij. c. penitētiis s; lūg. d. c. vlti. qui dicit q̃ talis penitētia non est de facili imponēda iuuenibus nec decrepitis.

t Cūstatem. supple vel altum locum: vt not. Archidiaconus. xvi. q. vi. c. vltimo.

u Solēns pnia. tres nōq̃ sunt spēs pnie. f. solēnis/publica & priuata/Solēns est que fit in capite quadragesime cū solēntate q̃ habet. l. di. i. capite. Di. cū etia solēns pnia l; nō ita ppte qñ aliq̃ inuitus detrudit in monasteriū ad pniā peragendā. l. di. Si ille. Penitētia publica qñq̃ dicit illa que. s. dicit solēns hac rōne: q̃ publice fit. et eo. c. quesiti. Sed proprie dicit publica illa que fit in facie ecclesie sine solēntate de qua dicit. l. di. i. in capite. f. cū inungit peregrinatio p mundū cū baculo & pera benedictis. Et hanc pōt imponere quilibet sacerdos suo parrochiano s; Ray. Unde multo fort⁹ pōt hoc facere penitentiarius ep̃i generalis s; glo. wil. super Ray. nisi cōsuetudo sit p̃traria. Et talis penitētia nō debet imponi clerico nisi deposito nec debet imponi nisi pro crimine enormi & manifesto. de pe. distin. vi. sacerdos. vbi talis penitētia imponit sacerdos reuelanti confessionē sibi factā. Et huius dicto cōcor. l. docten. et. eo. ti. in summa. s. verū penitētia. in fi. Dicit tñ Tho. in scriptis q̃ talis penitētia publica etia cle

Penitens
tū tres sūt
species.

rico potest imponi quia crimine est publicum. Et in hoc con-
cor. Berni. in. d. c. questum. in glo. tunc est. in prin. Et
concor. ibi Antho. de butrio qui dicit quod penitentia di-
citur publica dupliciter. Uno modo dicitur publica
illa que est solennis talis penitentia non agit clericus.
l. di. confirmandus.

Allo modo dicitur
publica inquitum
fit publice. et tales
penitentia potest
agere clericus.
xxviii. di. p. byter
Et in hac distin-
ctione intelligi dicitur
qd. legi. lxxv. di.
finitio. p. byter.
vbi de hoc. p. d. l.
uata est que quo-
tidie fit quia peccata
sua singulariter
suo sacerdoti
confitetur in ea que
leguntur et notantur extra eos. c.
omnis vtriusque sexus.

a Quorundam tamen. p. d.

b Agente. f. causante.

c Quisimodi penitentia. f. solennis.

d Quocirca. Secunda pars.

e Precipimus. peccat igitur contrarium faciens.
quod dicitur vbi dicitur. f. de consuetu. c. quia incontinentie.
ver. precipimus.

f Imponat. sup. ab episcopis tamen. vbi si fiat ab aliis fieri
debet de eorum mandato. Nam non debet imponi nisi pro
delictis grauioribus quorum absolutio reservatur episcopis. vt
clare no. Berni. Bohic. et eo. ti. questu. statim post
princip. Et concor. wil. sup. Ray. eo. ti. svj. qui dicit
quod fratres quibus est generaliter commissa potestas au-
diendi confessiones non possunt huiusmodi solennes peni-
tentias imponere sine speciali mandato episcopi nisi in si-
lis locis in quibus est consuetudo quod huiusmodi penitentiarum
generales ab episcopo deputati coniungantur hac penitentia
pariteribus per quorum in curia manifestum est eorum paruult
perferunt. Et tunc debet talibus insinueri quod in capite
seu in seipsum representet se coram episcopo vt per eum ad hunc
beatur debita solennitas. Et premissis concor. Archi.
xxvj. q. vj. c. vlti.

g Sed hic quero nunquid sacerdos
inferior episcopo possit de mandato episcopi pntis vel eo abs-
ente peragere solennitatem huiusmodi penitentiarum etiam
ipsorum penitentium reconciliationem admittit. Aug. l.
distin. penitentes. r. c. sequenti dicit quod sic. Cuius dicto
concor. wil. sup. Ray. loco preall. tñ vt dicit dicta glo.
wil. super Ray. put eam allegat Jo. in summa confes.
eo. ti. q. viij. wil. durat in repertorio suo aureo eod.
titu. sub rubricella sup quibus sit penitentes ad episcopum re-
mittendos videt sentire quod non potest committi simpliciter
sacerdoti vt peragat penitentiam prime defectu etiam
finalis introductionis siue reconciliationis. qz dicit
quod hoc est ordinis non iuris defectio. xxvj. q. vj. c. vlti.
Et nota expresse de cose. di. l. c. de penitentibus. per
Archi. Et idem no. Archi. d. c. vlti. cu dicit quod simplex
sacerdos non potest solenniter tales reconciliare sed pri-
uata reconciliatione sic. Ecce pro concordantia harum
opinionum est aduertendum quod in hac penitentia solenni
est considerare duplicem electionem de ecclesia et duplicem
reconciliationem. Et est eni vna electio principalis que
fit ab initio quia scilicet primo penitens ingreditur penitentiam
huiusmodi. Alia est electio que renouat quolibet an-
no quo durabit talis penitentia. Committitur quoque
est duplex reconciliatio. Vna. finalis et vltima que
fit in fine illius penitentie. Alia que fit in singulis an-
nis durante termino ipsius penitentie. Principalis itaque
electionem et vltimam reconciliationem que fieri debet cum
solennitate nemo facere potest nisi episcopus. Et sic stat. c. in

capite. l. di. cu ibi notatis. Et concor. no. p. Archi. l. lo-
cis preall. Electionem tñ et reconciliationem interme-
dias facere potest sacerdos inferior mandato episcopi. et sic
potest intelligi opinio alia esse vera. Nam verum est quod
quolibet anno durante tali penitentia i die cene recedat

circum principium vt hu-
iusmodi penitentia so-
lennis decetero im-
natur secundum canoni-
cas sanctiones. Abso-
lutionem etiam ab homi-
cidio voluntario tam pu-
blico quam occulto soli s-

l. ad si huiusmodi de
nitentes et stabit i
ecclesiasticis ad or-
ctauas pasche a
quo tpe iterum per
totum annum manet
bunt extra ecclesie
sanctas ad die ce-
ne. Unde hac ele-
ctionem et reconcilia-
tionem annis in-
termidissimè peni-
tentia durat per
biennium vel trien-
nium vel amplius
expedire potest pro

prius curat. Sz principalis electionem et finale reconcilia-
tionem expediat solus episcopus. Et sic stat glo. q. ponit
in. d. c. in capite. l. di. Et qd no. p. Jo. in summa confes. e.
ti. q. viij. in si. si tñ vno solo anno pntia sit durata: tunc
tam electio quam reconciliatio expediri debent solemniter
per episcopum: vt legitur et notatur dicto capitulo
in capite. et dicto. c. de penitentibus.

g Canonicas sanctiones. f. ppter publica et noto-
ria crimina ex quibus tota commouetur et turbatur ciuitas vel
aliquis locus. xxvj. q. vj. c. vlti. Et quod non imponit clerico
nisi deposito. l. di. confirmandus. Solenniter namque peni-
tentes si clerici non sunt non debent promoueri ad ordines:
et si clerici sunt non debent in ordine suscepto ministrare.
vt. d. c. confirmandus. Et in Aug. vtr cui talis peni-
tentia imponitur debet coram deponere. ar. ad hoc de
cose. di. l. iij. deinde. Pulver tñ non debet coram deponere
xxvj. di. quecunq. Et no. q. si is cui insinuat nolit eam
subire compelli potest per censuras ecclesiasticas fm Aug.
Et hoc verum quando crimine est enorme et generas gra-
ue scandalum in loco. Nec ob. si dicas quod per tale peni-
tentiam reuelatur crimine vel confessio: qz licet suspitio origi-
tur quod talis graue crimen commisit tñ culpa pro certo
nescit ex pena: qz quicquid quis facit penitentiam pro alioz
etiam absque peccato potest quis subire hac penitentiam
si velit: vt dicit. f. eo. c. ver. vulgarissima. Sed nun-
quid huiusmodi solennis penitentia possit iterari:
Ray. dicit quod non licet alii publica penitentia totiens
reiterari debeat quotiens homo publice peccat. de
pe. di. l. iij. reperiunt. dicit tñ wil. sup. Ray. q. vbi co-
suetudo est contraria potest reiterari. Cui concor. p. d. in-
scriptis. Et quare de fure communi talis penitentia
non iteratur tres sunt rationes. Vna est ne ex itera-
tione vilescat. Secunda est propter significationem
quod figurat expulsionem hominis de paradiso que tam-
tum semel facta est. Tertia ratio est quod hec solennitas
tatio quasi quedam professio perpetuo penitentiam con-
seruandam ideo iteratio solennitatis obliuiscit. Si ta men
postmodum peccauerit non clauditur ei locus peni-
tentie: sed penitentia solennis non est ei iterum in-
iungenda. hec Thomas in scriptis.

h Absolutionem. Tertia pars.

i Solis episcopi. sume quod est. f. reservatum. Et no. quod p
has questiones solis episcopi reservat absolutio delinque-
ntium in multis casibus. Primo vt legitur in. c. exterior ha-
bitus. f. de vi. et ho. de. Secundo in casibus notatis in. c.
quod quidam. f. de decimis. Tercio in casibus enumeratis
in. c. Erroris damabilis. et. l. Quarto in casu. c. Quo-
ntiam ppter. f. sed quia. et. l. Quinto in casibus enumera-
tis in. c. accidit nouitate pueria. f. de immu. eccl. Sexto
in casu. c. tantum. f. de penis. Septimo in casu huius-
modi. Octauo. f. e. c. in confessione. f. sunt aut. et ibi dicitur in

Questio.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindeuode.

glo. super. p. homicidia. Non in casibus qui habentur. titu. proxi. caplo. Superno dei munere.

a **N**ecessitatis. i. mortis.

b **P**er quod. i. per quam reservationem.

c **A**dinorum. i. inferiorum confessorum.

d **M**atorum. i. episcoporum quorumcumque.

e **I**acet a san-
ctis. Nec
est constitutio eius-
dem cuius et prece-
dens. Et hanc quat-
tuor partes. In
prima rectat or-
dinationem prece-
dentem. In secunda
sibi hoc tit. recta-
tat dicte ordina-
tionis dissuetudi-
nes. In tertia sibi
ordinationem. Sci-
pit ut ordinatio
prima obseruetur.
In quarta sibi Et
hoc. ponit clausu-
lam sue iurisdictionis
declaratoriam.

f **P**atris. v. c.

Stephano archie-

piscopo in consilio

pro. s. e. c. i. Et

Orthon aplice sedis legato in constitutione sua pro-
vinciali. qd in quoda. Et waltero archiepo. s. e. c.
Cum sepe. Scias tñ q inter constitutiones predictas
est dare differentiam. Nam. s. eo. c. i. ordinat ut sint
certi confessores prudentes et discreti per singulos ar-
chiepiscopatus ad audiendū confessiones decanatu ruralium
presbyterorum et personarū. In constitutione
Orthonis qd in quoda. statuit ut per singulos decan-
atus deputentur prudentes viri confessores quibus per-
sone et minores clerici confiteantur qui erubescit con-
fiteri decanatu. in. c. cum sepe. s. e. statuit q in singu-
lis decanatu ordinentur donec confessores ad audie-
dum confessiones eorum quibus videtur nulli sub sint in fo-
ro penitentie. hanc autē statuit ut appareat in textu.

g **U**nus. Textus constitutionum precedentium
loquitur non singulariter de uno sed de pluribus: exce-
pto. c. cum sepe. s. eodem ubi loquitur alternativē de
uno vel duobus. Dic ut ibi. s. per archidiaconatus.
ver. unus vel duo.

h **R**ector aut vicarius. Istud non cauetur in ali-
qua constitutionum predictarū: sed loquuntur consti-
tutiones predictę generaliter de confessoribus pruden-
tibus et discretis seu aliis ydoneis. Est tamen verissi-
mille quod auctor huius constitutionis hanc determinet
qui sint dicendi viri illi discreti prudentes siue ydo-
nei: ut scilicet intelligatur de rectoribus siue vica-
riis qui presunt iurisdictioni in foro penitentiali.
Quod dicit ut dixi. s. eo. c. sacerdos. s. Item nullus.
ver. de licentia. Et huius dicto adde qd dixi. s. eo. c.
cum sepe. s. per Archidiaconatus. ver. ydonei.

i **L**itterature sufficientis. in. c. cum sepe. s. eo. dicitur
litterature competentis dicit ut ibi.

k **I**llustratus gratia. Circa hoc vide quod dixi su-
pra. eo. c. i. ver. prudentes. in. fi.

l **A**ssignatus. per episcopum.

m **R**ectorū. qui epō confiteri tenent vel et quē ad
hoc assignauerit. et de offi. archiepiscop. c. i. et. iij. Et
nota. e. ti. s. cur archiepiscop. p. hostie. in summa. qui
hoc non solum intelligit de archiepiscop. clustas
tenet sed etiam rurales.

n **V**icarioz. sed contra hoc opponit. nam in confes-
sionibus auditis est dare ordinē s. quē persone alijs
subiciunt. Cardinales nāq de iure tenent confiteri
pape sic et patriarche et primates. Archiepiscopus
primati siue patriarche. Episcopus archiepiscopo

et sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

s. quibus confiten-
dum p longū pro-
cessus. unde vide-
tur q vicarij des-
beat confiteri res-
ctori qui sibi pres-
idet immediatē i
eadē ecclesia. ar.
premissorū. So-
lutio. vbi est talis
rector puro q vi-
carius sibi sub sit
in foro penitentie
maxie qñ rector
habet curā aiarū
sicut cōtingit i ec-
clesiis parrochias
libus nō prebēda
libus: vbi nō solū
vicarius s. rector

z sic descendendo
vniuersos iuse-
rior suo plato su-
perior immediatē
eo in ea que se-
riofus notat libo-
sten. in sum. e. tit.

Liber quintus. De penitentijs & remissionibus. Fo. cccxlvj.

Abbas epō referuatis i qbus curati ppij nō possunt eos absoluerē. Et istū intellectū vides innuere lra. j. eo. c. in si. ibi dū dicit ad alios cōes penitentiarios ē. ac si diceret Aliq sūt penitentiari ab epō deputati ad audien dū cōfessiones eorū de qb⁹ hic dicit ne forsan in talib⁹ arcent ac cedere ad epm vlt ei⁹ supremū penitentiariū q forsan lōge distat a loco quē inhabitāt tales de quib⁹ hic loquimur. In cathedra lib⁹ z in cōuēntialib⁹ ecclesijs. p audiedas cōfessionibus mīstrorum earundē sufficēter ordinatum est ei⁹ de of. ord. c. in ter cetera. i. si. Et q⁹ ea q⁹ hic dicunt intelligi debeāt s⁹ casib⁹ epō referuatis vides sentire Johā. de athona in cōstitutione Athonis Quod in quodam. ver. constituantur.

¶ Et sic. sup. per ministracionem sacramenti penitentie. **¶** Mare fuisse. Agit hystoria que habet. iij. Reg. c. viij. vbi legit q Salomon fecit fabricare mare fuisse in tēplo dñi cui⁹ latitudo erat. x. cubitorū a labio vsq⁹ ad labiū erat rotundū in circuitu. Altitudo ei⁹ erat quinq⁹ cubitoz z resticula. xxx. cubitozū cingebat illud. Et not. q⁹ istud mare dictū est vas quoddā eneum qd repletū erat aqua in qua ingredietes templum sordes abluēbat. Et fuisse dictū eo q opere futorio factū erat. Et istū mare bene significabat sacramētū penitentie i quo abluunt sordes peccatorū. z est. x. cubitoz in latitudine: q⁹ peccatores ad. x. preceptozū obseruatiaz reducti i qb⁹ oia q⁹ facere debemus vltō facere dñs expresse z in denario mercedē beneficioz assignauit. Quinq⁹ cubitoz alitudo ei⁹ q⁹ qd in quinq⁹ sensib⁹ delinquim⁹ gratta dei p ablutōe in sacro penitentie relaxat. Resticula. xxx. cubitozū cingit: q⁹ disciplina celestis pceptozū q⁹ sunt cui⁹ triplex est ppter fidē spem z charitatē: sacz penitentie vndiq⁹ inuolabiliter custodit. Vel q⁹ chrisus cum. xxx. esset annozū sacramētū penitentie suo testimo consecrauit: z istud mare rotundū erat in circuitu. q⁹ sacramētū penitentie oib⁹ ad id cōfluētib⁹ eandem iusticie coronā repromittit. **¶** Templū dei sanctū est quod estis vos. i. Corin. iij. **¶** Templū tipici. scilicet templū iherusalem quod templum erat tipus z figura ecclesie christi. **¶** Hoc tamen. Secunda pars. **¶** Desinunt. q⁹ insurgūt ex ptnuatiōe i peccato. **¶** Sacramētozū ministratōib⁹. subaudi mīstratē existēte i mortali peccato q⁹ in hoc grauitur peccat i z nihilomin⁹ verū sacm cōficiat⁹ mīstret qdū ab ecclesia tolerat ita qd in forma eccle cōficiat⁹ z cōferat. Facit de cohab. cleric. z mulie. c. vestra. vbi de hoc. **¶** Celebratōib⁹. subaudi in peccato mortali. **¶** Que. scz celebratōes missarum. **¶** Excratōes. i. maledictiones vlt nō sacratōes. z hoc potes intelligere verū respectu sacerdotis celebratōis. Secus tñ est respectu ipsi⁹ sacri. in missa nūq⁹ qdū ad id q⁹ est essentiale i ea. i. corp⁹ xpi a quo

cumq⁹ sacerdote bono vel malo dicat equaliter bona est: q⁹ opus operatū equaliter bonū est z virtuosum. xv. q. vlti. c. vlti. vnde dicit decretalis q⁹ quantūcūq⁹ pollutus nō pōt polluerē diuina sacramēta. de cohab. cle. z mulie. c. vestra. Sed cōtra hoc opponitur. nam dicit La non. Qui facti nō sunt sancta tractare non pōt. lxxxi. distin. maxmīnīanus. Et alibi dicit Canon. ipolulim⁹ panē. id est corp⁹ xpi quādo idigne accedim⁹ ad altare z sordidū mundū sanguinem bibim⁹. i. q. j. si populus. z. c. multi. in si. Solutio. facta in se nō possunt pollui sed dicunt polluta respectu illorū q⁹ polluti ea tractāt. vel dicunt polluta q⁹ polluti diuina tractādo sacra peccatū peccato addū. i. q. j. si fuerit. lxxxi. dist. vlti.

Unde no. qd duo sunt genera sacerdotū scz polluti nō polluti. nō polluti vero duplici honore honorantur. hoc est dicere q⁹ ipsoz sacra valēt duplici merito scz merito bone vite ipsoz z ecclesie merito. Sacramēta nō polluti psumunt alijs sed sibiipsis nocent. de cōsec. distin. ij. quotidie. Et hoc est qd dicit in canone q⁹ vbi sacramētū ministrat per pollutum vel indignum sacramētū manet impollutum. sicut radius solis transiens per iurū fetidū qui nō fedat. z alibi dicit q⁹ tales ministri sunt sicut cera z fax accensa que sibi detrimentū prestat: sed alijs lumē in tenetibus administrat. xv. q. vlti. c. vlti. Item alibi dicitur q⁹ sacramēta z bona doctrina per malū ministrū sunt sicut lexiolum quod per cinerem humidum transiēs lauat z nō lauat. Facit. lxxxi. distin. vltimo. z nota. dicto. c. vestra. ver. polluerē. per Jo. an. in add. **¶** Ordinationem. Tertia pars. **¶** Ipsa. scilicet ordinatio. **¶** Et hoc. Quarta pars. **¶** Pretacti. scilicet rectores vicarij z alij sacerdotes z ministri ecclesie. **¶** Ad alios. sume qd est. i. penitentiarios. z sic ex ista littera colligi pōt qd isti cōfessores dicendi sunt penitentiari episcopi eos deputatis qd patet ex hac dictione alios cuius natura est vt includat licet hoc nō sit semper verū. xxvi. dist. deniq⁹. in prin. p. Jo. ff. de procura. l. non solū. s. querit in glo. de rescrip. c. sedes. in glo. z. vij. q. j. nouactan⁹. vbi de hoc p. Archi. q⁹ Cōmunes penitentiarios. qui solēt deputari in cathedralibus ecclesijs z cōuēntialibus. de offi. ordi. c. inter cetera. in fine. z dicunt cōmunes q⁹ deputati sunt cōmuniter tam pro laicis q⁹ pro clericis. Sed hī de quibus hic loquit⁹ dicēdi sunt penitentiarij speciales quo ad personas clericorū quozū potestas extendi debet ad laycos nisi hoc in eozū potestate in specie vel in genere contineatur. **¶** Conster. scilicet qd sint cōmunes penitentiarij. Sed quomodo cōstabit. dic per publicatōe litterarum episcopi quibus potestas est eis cōmissa. vel q⁹ publice sunt ad hoc assignati in synodo vltima cleri publica cōgregatione. **¶** Sed hic quero nunquid vnus

Duo sacerdotum genera.

Questio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

sacerdos possit absolvere vicinū sacerdotē a mortali peccato sine licentia superioris. Et premissis videt quod non. Nam si posset inuicem fore hec constitutio que vult ut etiam per episcopum deputent certi confessores. Unde vult super Ray. ut rectat etiam Joā. in summa confes. eo. titu. q. xlii. dicit se credere quod non possit sine licentia superioris generaliter vel speciali tacita vel expressa. Taccita quod episcopus scit talia cōter a sacerdotibus fieri et non reclamant scilicet et sustinet. Itā in hoc casu eorum presumendum est episcopo tacite approbare huiusmodi absolutiones et dare licentia sacerdotibus se inuicem absoluendi. Ad ista quoque et eo. tit. s. quibus consistendum. s. cui presbyter parrochia videt inuicem quod non possunt inuicem se absolvere sine licentia superioris. et quod hanc licentia eis dare non expedit ut ibi dicit. Preterea certe persone sunt quibus concedit ut possint sibi confessores eligere sine licentia superioris vices episcopi et superiores et inferiores preslati exēpti. Igitur alius hoc videt prohiberi. et eo. c. ne per dilatione. iustis notatis per l. dicit. et Ber. de presump. c. nōne. in fi. Unde in d. c. ne per dilatione. dicit Abbas. illud. c. optime facere contra rectores ecclesiarum et alios inferiores qui sine licentia superioris muruo se absolvunt. Et quod inferiores clerici non possunt sibi sine superioris licentia eligere confessores non. ibi per Ber. in glo. li. Et est expresse determinatum eo. titu. c. si episcopus. vlti. li. vi. vbi dicit quod nulla potest consuetudine introduci quod aliquis preter sui superioris licentia confessorem sibi eligere valeat quod episcopus possit soluere vel ligare. vbi dicit Jo. an. quod bene potest aliquis confiteri cuiuslibet vult per se do salubre consilium layco. Sed nemo potest soluere vel ligare nisi ipse qui iuris dictione habet in foro anime. Et dicit ibi Archi. in fi. quod ratio predicta. est quod unusquisque curat tenet agnoscere vultu peccatis sui et tenet de anime eius reddere rationem et sibi ministrare sacramenta eucharistie et alia sacra in quorum collatione vertitur periculum. et ideo sacerdos qui est suus curat tenetur facere posse suum ut sciat cui det. Et pro hac ratione facit. c. de virtutibus. et eo. ti. Joā. de athona in constitutione. Idem in quodā. s. constituant. intelligit illud quod dicit in d. c. episcopus. in fi. locum habere in maioribus peccatis mortalibus et que ex premeditata deliberatione committunt. Et videt se fundare super dictis Archi. in d. c. si episcopus. et alia dicit que ibi sequuntur ut vices in his que ex ignorantia furis seu facti vel fragilitate humana huiusmodi sufficit sibi illa auctoritatem Jacobi vici. Constituit alterutrum peccata vestra. ut unus sacerdos alteri socio sacerdoti confiteatur audacter. Et ipsorum alter alteri penam imponat et ipsum absoluat. alii. ad hoc. c. i. xvi. q. i. Et dicit illud expeditum. xvi. disti. s. criminis. Ecce salua reuerentia tantum doctoris dico quod tura per eum allegata non probat id quod dicit per potest facit et eum. Itā. c. i. xvi. q. i. loquitur de monachis quod vult non possit aliquid penam imponere nisi sibi inuicem iurati est. Vbi dicit Archi. quod per se posside monachorum tenendum est quod abbati proprio debet confiteri quod scit de opibus eorum et quod alius intrinsecus fuit. et d. tēp. or. c. ad aures. Cui enim abbas habet eorum nolle et velle. xli. q. i. c. nolo. et c. non dicatis. et que super capita sua posuerunt def. xix. q. i. statum. apparet quod ei loco dei confiteri debeant. Et notabiliter advertendum est sicut archi. id quod dicit ibi textus per se tenet sibi inuicem ut iurati est. quod hoc iuramentum esse intelligit si hoc eis ab abbate permittat vel ab episcopo securus est. Ex quo dicto Archi. apparet quod sine iura

superioris etiam ipsi monachi non possunt se inuicem absolvere. Advertendum etiam est quod ille. s. crimis. xvi. disti. allegatur per Joā. de athona vbi dicit quod dictum suum patet non probat alterum suum: quod illud quod dicit in illo. s. crimis/ habet solummodo locum in confessione ventralis que tollitur per confessionem

generaliter factam in missa ad primam et ad completorium quod confessio dicitur fieri alterutrum. et hoc probat textus in d. s. crimis. Dicit enim sic. crimis appellatio late patet amplexus omne peccatum quod etiam ex de liberatione proces

tur et in propatulo quod tum ad visum non quod tum ad auditum. Monachis etiam laycis statim in principio quadragelime confiteri.

ait. Unde Beda super epistolam Jacobi vici. sic ait. Peccata que ex ignorantia vel infirmitate humana committunt dicit apostolus et precipit alterutrum confiteri quod facile dimittunt. Et loquitur de ventralibus. et subdit. Quod si non sunt ex deliberatione non nisi per penitentiam. et loquitur de mortalibus. In confessione per generaliter non solet coniungi penitentia et tamen per eam tollunt ventralia ut dixi. s. de celeb. missa. c. lintheamina. s. phibemus. s. confessionem generaliter. Et quod dicta auctoritas Jacobi loquitur de peccatis ventralibus tantum not. dicto s. crimis. per Archi. in ro. In confessione vero penitentiali sacramentali de qua hic loquimur est penitentia coniungenda et absolutio impedienda quod non potest fieri nisi ab eo qui potest soluere et ligare qualis est ille qui est proprius sacerdos vel qui ab eo qui proprius est sacerdos habet potestatem ut sepius dicitur. Et est cōdusio illius. s. vlti. in c. si episcopus. eo. tit. li. vi. Et quibus patet quod quicquid dicat Joā. de athona vbi sacerdos non potest absolvere alium a peccato mortali nisi inia superioris ut dicit textus in illo. c. si episcopus. Vbi dicit Bñc. d. s. c. tō. Bñc. post Jo. an. quod consuetudo etiam cuius contrarij non est maioris iuris introducere non potest. et cōcor. ibi Jo. i. no. Hec obstat quod dicit vult super Ray. quod episcopus hoc fecit vices tacte tales licentiarum quod hoc possit pcedi in casu vbi requiritur consensus episcopi qui est in alio ut vices scietis et tacetis habeat per sententiam sicut ea quod non. de presump. c. nōne. hoc tñ non pcedit vbi requiritur licentia. Itā inia requiritur consensus expellat et huiusmodi se gratia. et d. elec. c. vlti. d. elec. c. q. sit. vbi de hoc. s. petere. per Archi. lib. vi. Fateor tñ quod hanc inia dare potest non solum episcopus etiam suus proprius sacerdos siue curat. Cui tñ tñ ut sacerdotem et alij ecclesia prochalicelebantes licentia habeant a rectore vel vicario siue curato etiam ut possint sibi confessores eligere. Alioquin quod confiteantur ipsi rectori tñ ea que leguntur et notantur extra eo. tit. c. ois virtutibus. Et sic notat. d. c. ois. s. q. lter igit sunt. per Jo. i. collectario.

Confessiones. Hec constitutio est Symonis et Iudbury. Et habet tria dicta. In primo statuit de confessionibus mulierum audientis. In secundo ibi Monachis hortatur ad celerem penam et non tardandam. In tñ. ibi Bñc. nullus. phibet vñ modum penitentiam coniungende.

Extra velum. loquitur de tpe quadragesimali quod velum pedit in choro inter altare et conspectum populi. vel dicit extra velum. locum velatum vel coopertum.

In propatulo. s. in aperto. et huiusmodi conicor. s. eo. c. sacerdos. s. Item sacerdos.

Ad visum. ut scilicet possint ab alijs existentibus in ecclesia videri.

Nō qstum ad auditum. quod solus debet quod confiteri. et eo. c. omnis. et secrete sicut consuetudinem ecclesie.

Monachis etiam. Secunda pars.

Laycis de laycis potius loquitur. quod hi ut communiter remissius confitentur quam clerici.

Statum. s. primo vel secundo die vñterito. Impos

Monachis abbati suo confiteri debet.

Liber quintus. De penitentis & remissionibus.

Jo. cccxlvij.

rat enim hec dictio statim/quandocumque temperamen-
tum temporis. ff. de solutio. l. quod dicimus.

a Semper. id est omni tempore etiam extra quas
dragestimam.

b Cito post lapsum. habita. s. oportunitate. Sed
hoc opponit. et. e.

c. ois. vbi pr. qd
sufficit semel i an
no p. iter. 2. f. e. c.
p. f. ois. ter. So
lutio. illd. c. ois/
p. oit intelligit qua
do post p. niaz rez
cepta aliquis no
peccat mortali.

Lut. in. d. c. ois
p. f. oit ut semel i an
no p. f. e. a. l. 3. no sit
in p. c. o. mortali qz
no d. se nimis al.
securare. v. dist. ad
el. q. d. c. q. etia
loq. d. illis q. s. i
p. c. o. mortali v. c. z
q. ad min. semel i
ano p. f. e. a. n. s. z
p. p. hoc no p. b. a. f.
q. statiz post pec
catu no d. beat p. f. e.

ter. d. i. m. o. d. o. p. o. s. s. i. t. h. a. b. e. r. e. c. o. p. i. a. s. a. c. e. r. d. o. t. u. m. Et hec
opinio securior est l. 3. alioq. dicit q. tales p. n. t. differre
cofessionem vsq. ad quadragesimam v. pascha qn. coica
re debet. Et no. p. Inno. c. ti. d. c. ois. p. semel. Tho.
t. n. dicit q. illa opinio e. satis p. b. a. b. i. l. i. s. q. vult q. semel
i. a. n. o. v. i. c. e. z. c. o. t. p. e. q. u. o. c. o. i. c. a. r. e. d. z. c. o. f. i. t. e. a. f. p. u. t. e. s. t. a. l. l. e. s.
g. a. t. A. r. c. h. i. d. e. p. e. d. i. v. i. s. i. m. a. D. i. c. i. t. t. n. p. e. t. r. i. n. s. c. r. i. p. t. i. s. q. i. n. q. u. a. t. t. u. o. r. c. a. s. i. b. t. e. n. e. f. p. e. c. c. a. s. a. n. t. e. c. o. f. i. t. e. r. i. t. i.

Argumentum
de se patet.
In confessioni-
bus b. a. p. r. e. d. i. c. a.

Unus est r. o. n. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. s. s. i. v. u. l. t. c. o. i. c. a. r. i. v. l. c. e. l. e. b. r. a. z.
r. e. v. l. a. c. r. i. u. o. r. d. i. n. e. r. e. c. i. p. e. r. e. v. l. h. m. o. i. A. l. i. u. m. e. s. t. r. o. n. e. p. e.
r. i. c. u. l. t. v. t. s. i. e. s. t. i. p. e. r. i. c. u. l. o. m. o. r. t. i. s. Et i. s. t. o. s. d. u. o. s. c. a. s. u. s.
e. s. t. a. p. h. o. p. o. n. i. t. i. n. s. c. r. i. p. t. i. s. T. e. r. t. i. u. m. e. s. t. r. o. n. e. c. o. f. i. t. e. r. i. t. e.
v. t. s. i. d. i. c. i. t. a. t. s. i. b. i. c. o. n. s. c. i. e. n. t. i. a. q. s. t. a. t. i. m. t. e. n. e. a. t. u. r. c. o. f. i. t. e. r. i. t. i.

Quartus est r. a. t. i. o. n. e. d. u. b. i. t. v. t. s. i. n. u. c. h. a. b. e. a. t. c. o. p. i. a. c. o.
f. e. s. s. o. r. i. s. z. p. t. o. t. u. m. a. n. n. u. p. o. s. t. e. a. v. e. r. i. s. i. m. i. l. e. e. s. t. s. e. n. o. h. a. b.
i. t. u. r. u. c. o. p. i. a. e. t. u. s. d. e. U. n. d. e. d. i. c. i. t. T. h. o. i. n. q. u. a. d. a. q. u. e.
s. t. i. o. n. e. d. e. q. u. o. l. i. b. e. t. q. l. a. u. d. a. b. i. l. e. e. s. t. v. t. h. o. m. o. p. e. c. c. a. t. u. m.

sinum citius quo poterit confiteat. tamē per accidēs
dilatatio poterit esse meritoria dūmodo nō differret v.
tra annū v. c. s. i. a. d. h. o. c. d. i. f. f. e. r. r. e. t. v. t. p. r. o. d. e. t. t. o. r. i. c. o. f. i. t. e. r.
r. e. t. u. r. v. e. l. d. e. u. o. t. i. u. s. p. r. o. p. t. e. r. s. a. c. r. i. t. u. s. r. e. p. u. s. Et h. i. s. c. o. n. s.
c. o. r. J. o. i. n. s. u. m. m. a. c. o. f. e. s. s. i. o. n. e. t. t. u. q. l. i. x. C. i. r. c. a. h. a. c. m. a.
t. e. r. i. a. m. v. i. d. e. q. u. e. d. i. c. a. m. J. c. c. o. f. e. s. s. i. o. n. e. s. v. e. r. o. i. n. a. n. n. o.

c Ille peccatum. ratio precedentium.
d Pondere suo. A. l. i. t. e. n. i. z. B. r. e. g. o. x. v. m. o. r. a. l. i. u. m. c.
x. r. O. m. n. e. p. e. c. c. a. t. u. m. q. p. p. n. i. a. m. n. o. d. e. l. e. t. t. p. s. o. s. u. o. p. o. s.
d. e. r. e. m. o. x. a. d. a. l. i. u. d. t. r. a. h. i. t. U. n. d. e. n. o. s. o. l. u. i. f. i. t. p. e. c. c. a. t. u. m.

sed peccatū z causa peccati. Ex illo inquit v. l. c. o. c. u. l.
p. a. s. u. b. s. e. q. u. e. s. o. r. i. t. u. r. e. x. q. u. o. m. e. n. s. c. e. c. a. r. a. d. u. c. t. v. t. p. e.
n. i. s. l. i. g. e. t. e. x. a. l. i. o. p. e. c. c. a. t. u. m. v. e. r. o. q. d. e. x. p. e. c. c. a. t. o. o. r. i. t. u. r.

iam nō solū peccatū est sed peccatū z pena peccati qz
iusto dei iudicio omnipotēs de. cor. p. c. t. o. r. i. s. o. b. n. u. b. i.
l. a. t. v. t. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. a. p. e. c. c. a. t. i. m. e. r. i. t. o. e. t. i. a. z. i. n. a. l. i. i. s. c. a. d. a. t.

e Item nullus. T. e. r. t. i. a. p. a. r. s.

f Missas. i. v. t. f. a. c. i. a. t. m. i. s. s. a. s. c. e. l. e. b. r. a. r. i. r. a. t. i. o. e. s. t. q. z.
p. o. s. s. e. t. d. e. f. a. c. i. l. i. c. o. f. i. t. e. n. s. s. u. s. p. i. c. a. r. i. q. h. o. c. s. i. b. i. c. o. f. e. s. s. o. r.
i. n. s. i. g. e. r. e. t. v. t. s. i. b. i. v. e. l. f. o. r. s. a. n. a. l. t. e. r. i. q. u. e. d. i. l. i. g. i. t. p. e. c. u. n. i. a.

pro ipsarū missarū celebratiōe daret. z hec esset spe
cies mali a cuius omni specie abstinentiū est. et de vi
ta z hone. cle. c. cum ab omni. Et scias qd hoc q. hic
statuitur sumptū est ex notatis. per d. o. s. t. i. i. n. s. u. m. m. a.
e. o. t. i. s. a. d. q. d. t. e. n. e. f. p. q. d. s. i. f. a. c. e. r. d. o. s. i. b. i. v. i. d. e. a. s. I. d. o. c.
t. a. m. e. s. c. i. a. s. q. s. i. c. o. f. i. t. e. n. s. s. i. t. f. a. c. e. r. d. o. s. h. i. c. n. o. p. r. o. h. i. b. e. z.

tur quin confessor possit sibi insigere vt per aliquas
rum missarum celebrationem peniteat : quia in hoc
casu nulla potest esse suspicio mali.

g Consulere. circa hoc vide notata per d. o. s. t. i. e. n.
in loco p. r. e. a. l. l. e. g. a. t. o. s. g. l. o. s. p. r. o. p. t.

h Confessio
nib. i. d. e. c.
est cōstitutio etus
dez cui? z supior.
Et h. z. duo dicta.

In primo mādāt
quandā publica
tionē fieri. In se
cundo tbi Et si.
mandat negligē
tes puniri.

i Laici. s. h. i. s.
loquit in specie qz
magis errāt circa
ea que. f. dicuntur
q. clerici.

k Commixtio.
supple carnalis.

l Adaris. id est
masculi.

m Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

n Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

o Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

p Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

q Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

r Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

s Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

t Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

u Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

v Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

w Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

x Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

y Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

z Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

aa Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ab Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ac Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ad Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ae Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

af Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ag Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ah Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ai Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

aj Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ak Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

al Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

am Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

an Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ao Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ap Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

aq Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

ar Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

as Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

at Adatrimo
nium. i. s. a. c. r. i. m. i. t.
monij. z intellige
inter p. s. o. n. a. s. l. e. z.

Dulso.

Quā carna
lis commi
ssio sit pec
catūz quā
do non.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

Multipliciter desinit obviare. extra de homicidis. sicut dignum. Et ter dicitur qd nota qd consentire dicitur quis multipliciter. videlicet crimini co crimine no impedies cu pot. vt. d. c. sicut dignu. Item no puniens crimine cu habeat ad hoc potestate. xvij. q. ij. abbates. in fi. Item crimen no prohibes. xxiij. q. iij. c. vlti. Item fauo rem peccati pres stans. xxiij. q. iij. qd pot. Item corriges re negliges. i. q. i. qd quid. ij. q. vij. ne gligere. Item licentia ad peccandum datus. xj. q. iij. qui consentit. Item qui peccati amica bilem se prebet. xxiij. dist. si infamis. lxxvj. di. fa cientes. Item des tendens aliquem in crimine. xj. q. iij. qui consentit. Et ad hoc qd hic dicitur co cord. quod legitur. lxxxiij. dist. in. error.

A Canonice puniatur. hec puniatio fieri debet fm qualitate consensu: vt scz puniat fm eam matius vt minus fm ea que nota. extra de offi. delega. c. i. per Ber. Et vide circa hoc notata per Henr. de bowy. de homicid. c. sicut dignum.

Quoniam confessiones. hec est constitutio eiusde cuius et precedens. Et habet duo dicta. In primo limitat tria tempora ad confitendum et cōcanduz. In secundo mādāt qd ad minus hoc fiat semel in anno.

Ter in anno. tpius scz de quibus. i. patet. **C**ōmunicari. leu. ar. lxxxi. rectpere. et loquitur de laycis. Nam de presbyteris teneqz dixi. s. de ce leb. mss. c. altissimus. ver. conficiat. et glo. sequen.

In pascha. extra eo. c. omnis. **P**enthecoste. de cose. dist. ij. et si no frequentius. **N**atali dist. de conse. dist. ij. seculares. Et circa hanc materiā vide qd dixi. s. de sum. tri. et fide cath. c. altissimus. ver. paschal tempore. et glo. sequen.

Prius tamen. ver. et dic prius scz ante festa pre dicta quibus habent communicare.

Preparent se. scz communionem recepturi.

Abstinentiam. i. ieiunium.

Consilio sacerdotis. hoc consiliū multi recipiūt qui ante natale dñi abstinent per totū aduentū. ante pascha per totam quadragesimam vel aliquā ei par tem. ante penthecosten a prima die rogationum vsqz ad penthecosten. Et istis tribus temporibus cōmuni cant ad minus. In autē ex necessitate debeāt hoc facere presertim quo ad confessionem vide que dixi s. eo. c. confessiones. ver. cito post lapsum.

Auscungz vero. Secunda pars.

Semel. immo plures qz ter vt patet. s. e. c. i. s. i. qui textus videt contradicere huius. Sed dic qd illud loquit de consilio. istud autē de precepto. Et sic sentit Archidia. de cose. di. ij. Et si no frequentius. vel illud loquit de clericis qui erūt perfectiores qz layci. et sic videt sentire Jo. de cose. di. ij. seculares. hic autē lo quit de laycis. Sed hec solutio no placet. qz c. omnis vtriusqz. et. e. a quo sumit qd hic dicit loquitur gñaliter tam de clericis qz de laicis quod patet ex hoc qd dicit omnis rē. et nullū excipit. Tene ergo primā solutio nem vel dic quod per hoc qd hic dicit semel confitea tur proprio sacerdoti: non excludit quin etiam sepi possit confiteri sibi vel alteri potestate habenti. Ad dic vt dixi. s. e. c. confessiones. ver. cito post lapsum.

In anno. Sufficit igit qd quocunqz anni tpe hoc fiat nec tēpus pasche est de necessitate pcepti. et hoc verū de penitētia. s. de pceptione corporis xpi tēpus pasche est de necessitate fm doct. et hoc pbat lra ad

minus posita in. d. c. ois. Et ex hac littera videtur qd peccator pot differre confessionē per annū. Sed cō tra hoc opponit de pe. dist. i. multi. vbi patet qd nullā morā patit vera conuersio. Et ecclesiastici. v. dicit ille tardes conuerti ad dñm rē. Et hoc fatent aliqui qd

pascha: in pentheco ste: et natali dñi. pri tamen pparent se per aliquam abstinen tiam de consilio sacer dotis faciendā. Qui cūqz vō semel in an no ad minus pprio

peccatū est manā festum. et not. per Jo. de pe. di. v. in summa. per. c. de pe. dist. iij. Ille rex. in pñcip. qd c. bene probat qd statim sit cōfite n dum post lapsum. Et hoc tenet mul ti Theologvt no tat Archi. in. d. c. ille rex. dicētes qd illud. c. omnis. no dat licentiā differendi sed phibet

confessionem negligi. In hac materia dicit Joā. in col. d. c. ois. qd confessio secreta q sit soli deo no dz dif ferri. vt. d. c. ille rex. sed confessio facienda homini bene pot differri. qz ad pcepta affirmatiua non tenet quis ad semper sed pro loco et tpe. quale est illud in dicto c. ois. prout not. Archi. de pe. di. v. in summa. Unde dicit Tho. qd cū propositū confitēdi sit annexū con tritioni quotiens peccatū mēti occurrit: debet peccator dolere et cōteri ac propositū confitēdi habere qd bene probat in illo. c. ille rex. Sed ad cōfitemdū actualiter no tenet nisi p accidēs vt qz semel in anno recipere debet corpus xpi vel qz est in mortis pericu lo et in alijs casibz hmoi. Et hec opinio fm Tho. est p robabilior nec ēz eum est distinguendū inter clericos et laicos nec inter seculares et religiosos de iure diuino nec de iure positivo. Tu tñ quo ad religiosos circa hoc dicvt legif in cle. ne in agro. de sta. mona. s. sane. Inno. tamē dicit qd illa opinio est securior que vult qd no differat pfectio. pro quo facit qd statz post peccatū deus posuit primū hominē ad penitentiam. Item qz obligatus simplr tenet satisfacere statim. ff. de verbo. oblig. l. eum qui k al. s. si. Insti. de verbo oblig. s. ois. ff. de solu. l. qd dicimus. Et citat sine die tenet venire qcto pot. de do. et cōu. c. cum dilecti. p Ad minus. ex hac littera colligit qd pluries in anno confiteri non est de necessitate pcepti.

Pro proprio sacerdote. licet plures sint sacerdotes proprii. In hoc tamē casu intelligi debet proprius sacerdos pprie et cōmuniter loquēdo scz parrochia lis pbyter cui subest aliquis quo ad curā aiarum fm docten. Jo. an. et Antho. de butrio. in dicto. c. ois.

Sed quero nunqz frater admissus fm formā dist. cti. c. dudum. de sepul. c. statutus. in cle. sit dicēdus proprius sacerdos. Joā. de athona in cōstitutione Orthonts. Quod in quodam. ver. minores clerici. prope finem illius magne glos. videtur sentire qd sic saltem per extensionem et per quandam associationē qua associatur curatis in subsidium cure aiarum. Et idē sentire videt wll. in. d. s. statutus. s. facendam. Sed cōtra hoc opponit. Nam proprius sacerdos dz ille qui immediate habet curā aie illi cui preest. In de ppa et ei penitentiarii sunt sacerdotes proprii immediati. Item sacerdos parrochialis siue sit rector siue vicarius aut alio noie quocunqz vocet dz sacerdos proprius immediatus vt not Jo. an. post doct. de offi. archi. s. by. c. iij. et d. c. omnis. Et con cor. ibi Henric. boh. dist. iij. s. aut queris de secūdo. Sic etiā vicarius epi generalis dicit sacerdos proprius immediatus vt notat doct. Jo. an. et alij. d. c. ois. Item legatus in sua prouincia et eius penitentiarius. De quibus omnibus doctores ipsi dant remissiones

Questio.

Dissol.

Liber quintus. De penitentibus & remissionibus. Fo. ccc. lviij.

in locis prealleg. Cum igitur doctores tantum tales inter proprios sacerdotes non enumeret huiusmodi fratres vident eos pro non talibus habuisse. nam si hoc de fratribus intellexissent hoc de eis sicut de alijs expressissent et ea que leguntur et not. de deci. c. ad audientiam. Remissa conclusio confirmatur ex hoc quod fratres huiusmodi non habent curam animarum ut clare notat Jo. in col. d. c. ois. p. sed nunquid isti fratres qui ad hoc al. no. Joha.

confessus non fuerit sacerdoti et ad minimum ad pascha sacramentum eucharistie non perce

an. et Lard. qui dicunt quod huiusmodi fratres non sunt ascripti ad audiendum confessiones confluentium ad eos nisi velint. Nec ipsi confiteri volentes sunt ascripti ut ad eos ea de causa recurrant. et no. in cle. dudum. de sepul. s. statumimus. p. impendat. p. Jo. an. et c. cor. ibi Bess. et Pau. immo nec propriis habet iurisdictionem ordinariam nec delegatam cum in eis non cadat aliqua prelatio nec per consequens illa ex parte confitentium eis subiectio. Sed est consideranda in eis quedam gratiosa ordinatio a papa in fauorem animarum introducta. Unde tales poterunt tibi nudi ministrari. quod tamen ministerium non possunt alij committere. et de offi. deleg. c. fina. fm. De de ancho. in dicta cle. dudum. s. statumimus. p. quinto quero. et not. ibi p. Bess. p. concesserint. Quibus etiam concolor. Pau. eo. c. p. impendat. Remissa etiam conclusio fortificatur ex eo quod ille qui est proprius sacerdos potest subdito dare licentiam alteri confitendi. ut no. docto. dicto. c. ois. Sed hac licentia dare non potest talis frater: quoniam non potest committere alteri ministerium commissum ut predicti. igitur et licet ergo habeat potestatem audiendi confessiones et penitentias iniungendi non tamen ex hoc reputabilis proprius sacerdos sicut nec quilibet alius sacerdos extraneus qui ex privilegio posset audire confessionem parrochianum alterius.

Questio.

Sed quero nunc quid parrochianus alicuius possit confiteri tali fratri siue alteri privilegiato super confessionibus audientis sine licentia proprii sacerdotis. In hac questione quicquid alibi reperias scriptum quo ad fratres predictos et minores et penitentes ad fratres augustinenses et carmelitas. Dic quod ut aliquis parrochianus alterius confiteatur fratri admissio iuxta formam dicti. dudum. v. altaris extensionis in ea parte non est opus licentia proprii sacerdotis: quia tales fratres admissi possunt libere audire confessiones eorum qui volunt eis confiteri ut ibi dicitur in textu. Unde inquitur ibi dicitur quod possunt libere hoc facere: patet quod non est opus licentia de qua queritur. Et sic sentit ibi Jo. an. in. p. li. bere. In alijs vero privilegiatis ad audiendum confessiones volentibus eis confiteri siue privilegiatis illis sint seculares siue regulares requiritur licentia proprii sacerdotis nisi in eorum privilegio contineatur aliquid tale quod talis licentia petitione excludat. Et sic intelligo not. p. Berni. dicto. c. omnis. p. sacerdoti. et sic ibi not. per Antho. de butrio. p. veniamus ad glo.

Questio.

Confessus non fuerit hic quero si parrochianus prius fuit confessus fratri admissio nunquid teneatur eadem peccata numero iterum confiteri suo proprio curato? Omnis argumentis dicit quod non fm. q. no. wyl. Pau. et Stepha. et Jo. de lig. de sepul. c. dudum. s. statumimus. in cle. Et c. cor. ibi Petrus de ancho. et videtur esse determinatum in extrava. Jo. xxi. que incipit vas electionis. Et c. cor. Jo. in col. extra eo. p. nunquid restitit glo. in si qui ibi recitat dicta Archi. de pe. di. i. indicet. vbi Archidia. notat contrarium. A cuius tamen dicto ibi recedit Jo. in col. Quibus etiam c. cor. Henric. de bowy. d. c. ois. di. si. in si. Nec ob. d. c. ois. quod loquitur de eo qui alteri habet potestatem non est confessus ut not.

Henric. in loco pall. Vel ut quidam dicunt frater sic ad missus habet loco proprii sacerdotis. Et sic sentit ibi wyl. ut dicit. s. e. p. proprio sacerdoti. De quo ad hoc: ut ibi. Si ergo dubites quomodo confessus alteri potestatem habenti qualis est frater admissus satisfacet constitutioni illi: Omnis utriusque sexus. ut euadat penam illi. c. Dic quod si vult potest iterum eadem peccata sibi confiteri et esset sibi meritorius propter maiorem erubescencia. Alii autem

perit nisi De consilio sacerdotis duxerit abstinendum ab ingressu ecclesie arceat

tem confiteatur de his in quibus post confessionem prius factam culpabilis extiterit ad minus de venialibus: vel quia prius sufficientem contritionem non habuerit: et sic confiteatur in genere peccata fm. Johan. in col. dicto. c. omnis. verum. Quid ergo confitebor.

Ad minimum hoc dicitur quod plures potest conficere ut patet. et extra eo. c. omnis. vbi habes hoc idem.

Ad pascha id est in festo pasche quando quilibet fidelis solet communicari. Et quod debet fieri in ipso festo patet in. d. c. ois. vbi dicitur in pascha. Ad tamen hoc fiat in sabbato sancto non est vituperabile cum missa tunc celebrata attribuat ipsi festo pasche: ut dicitur de celeb. miss. c. lintheammina. s. nullus in super. ver. tertiam.

Sed nunquid suspectus quoniam non communicat omni anno potest ad hoc compelli: videtur quod non: quia tale sacramentum non recipit sine peccato si recipiens sit in mortali peccato. extra de offi. ord. c. si sacerdos. de cose. di. si. qui scelerate. et c. sequenti. Dic tamen fm. Joha. xxi. dist. c. vlti. quod si talis potest compelli ut faciat se dignum. i. ut peniteat. de cose. dist. si. si quis intrat. Et vide circa hoc que leguntur et not. de pe. dist. f. c. sunt qui. vi. q. i. illi qui. cum similibus.

Quei

Sacramentum eucharistie quod a seculo sumi debet extra casum necessitatis. Et hoc tam ob reverentiam sacramenti quam ob sobrietatem sumeris. Et de esse tenuis ab omnibus que solet sumi per viam cibi et potus. Unde debet sumi ante omnem cibum ut dicit Aug. de cose. di. si. liqdo. Et facit ad id. vii. q. i. nihil. de hac materia latius scriptum. s. de sum. tri. et h. ca. c. altissimus. et de celebra. missa. c. altissimus. ibi videas.

Missi excipit ab eo quod predictum.

Consilio sacerdotis cui confessus est.

Abstinendum a comione forsan quia confessus sit tamen non est in proposito dimittendi peccatum et eo quodam. Qui tamen si se publice ingerat cum alijs ad recipiendum eucharistiam vide quod scriptum. s. de cele. miss. c. altissimus. s. parrochiales. p. confessus. vel potes ponere exemplum in eo que sacerdos proprius cui aliquis confitetur non potest absolvere. nam tale remittere habet ad superiores absoluendum. ar. ad hoc. xxi. q. i. latores. et. et. c. signis. cauit unde intermedium tutum est ut abstinere a comione. Idcirco etiam esse causa huius abstinentie sacrum hoc receptum indeuotio vel infidelitas vel infirmitas que non patitur receptionem tanti sacramenti. Solet etiam dici quod si strionibus dantur comens hoc sacramentum de ose. di. si. pro dilectione. Dic ut ibi. Sic quoque nec in freneticis nec mente captis qui non gaudent disiectis interuallis: immo nec demoniacis quando certum est quod a demone vexantur propter aliquod crimen. Pro quibus vide notata per Joha. in summa confessionis. de sacra eucharistia. q. lxxxi. et. q. precedenti.

Et viuens hic sumitur pena contrasacramenti.

Arceatur per penitentiam fm. Hostien. in qua sententia non est opus ut ferat per ordinarium sed potest ferri per ipsum presbyterum parrochianum ut clare notat Hostien. dicto. c. omnis. s. Si quis autem.

Al. ff.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

ver. proprio sacerdote. ubi dicitur quod licet aliquis fuerit
cōfessus alicui eorum qui preter curatum proprium dicunt
proprium sacerdotes vel alteri ex ipsorum licetia nichil
ominus sacerdos parochialis qui specialiter habet
ovis suas cognoscere facienda est inde fides. Alios
quoniam poterit non

cōfiteri sibi nec
de sua licetia pe-
nam infligere i di-
cto. c. ois. i ea par-
te contentam. Et
cōcor. ibi Jo. an.
qui idem recitat et
Antho. de butrio
ver. quero tertio
quis dicatur pro-
prius sacerdos.

Careat sepul-
tura. idem habes
et. c. ois. ubi no.
Antho. de butrio
quod pro delicto cō-
misso in vita cor-
pus mortuum puni-
tur licet impro-
pria sit pena quo
ad corpus.

Cpublicetur.
simile habes et. c.
et. c. cū infirmitas.
et multum prodest
talis publicatio
frequenter facta ad
maiores declara-
tiones ipsius iuris.
ad quod facit et di-
cato. c. j. in fi. et po-
test esse ratio quod in
pluribus locis mul-
ti de proclantis
sunt frequenter ra-
tione merchandi-
zarum vel aliorum de
causis absentes. Et ideo magis expedit ut sepius
fiat publicatio.

et mortuus christiana ca-
reat sepultura: et hoc
frequenter in ecclesiis
publicetur.

CDe sententia exco-
municationis.

Stephanus.

COmnes ecclesias suo
iure maliciose priuan-
tes. Omnes paces ecclesie
aut regni perturban-
tes aut iura regia in-
iuste detinētes. omnes qui
falsum testimoniū fa-
ciunt aut procurant. omnes
qui alius inique infama-
nt. omnes qui malicio-
se matrimonia expe-
ptiones oppugnant.
omnes qui veros patro-
nos a collationibus sa-

paret iusta causa secundum Archiepiscopum ibidem et Jo. an. in no. li. vi.
g. **C**Suo iure. siue hoc ius consistat in spiritualita-
bus siue in temporalibus. Iure namque sibi perti-
nent nemo priuari debet sine culpa sua. Quod dicit
ut not. de consi. c. ij. per Ber. et alios.

Ciedis impediunt in iu-
ste omnes qui gratia lucri
favoris odii: aut ali-
ter mandatū regium cō-
tra excoīcatos exequi
contenunt excoīcant.

CVictoritate c
dei patris oī-
potētis et bea-
te marie virgis et om-
nium sanctorum et pūtis
concilii excoīcamus
omnes illos qui ecclesie
maliciose suo iure pri-
uare presumunt: aut p
maliciā libertates ea-
rundem infringere vel
perturbare conten-
dunt. Item omnes
illos excoīcationis in-
nodam sententia qui
pacem et tranquillitatem

C Priuare pre-
sumit. siue habes
et de immu. ecc. c.
nō minus. ubi lo-
quitur de auferenti-
bus siue euacuari-
bus iurisdictionē
viroz ecclesiastico-
rum. et c. aduersus.
Et ex hoc quod dicit
priuare presumit /
aduerte quod ad effe-
ctum ut incuratur
ista pena non est
opus ut ecclesia ip-
so facto suo iure
priuet sed sufficit
ut ad talē iuriam
priuationē labo-
rare quod presumat vel
ad ea auferenda
alios procuret ut
infligit. nam talis
presumptio sonat i
audaciam faciēdi et
prohibitionē le-
gum siue canonum
que quidem auda-
cia facit homines
reputari cōtēpto-
rem iuris. ut not.
Ann. et. c. cū me-
dicinalis. i. fi. li. vi.
i. **C** Per maliciā.
idem importat quod
dixit maliciose.

C Libertates
earundem. i. eccle-
siarum. Et hec littera facit ad hoc quod nō solum violato-
res ecclesiastice libertatis vniuersalis sunt excoīmu-
nicati sed etiam violatores libertatū alicuius ecclesie
particularis. Cuius tamē contrariū nō. Anno. et. c. e.
c. nouerit. Dicit enim quod faciēs cōtra libertatē istius
ecclesie vel illius non facit contra ecclesiasticā liber-
tatem. Et dicitis Innocē. ibi concor. Dostien. et alij
moderniores. Sed dicit quod verum est tales non esse
excoīmunicatos ab illo canone nouerit. sed sunt ex-
communicati ab isto canone edito in concilio. pro-
ut nesciatis que non repugnat alijs canonibus fin ea
que nō. Jo. an. de officio archiepiscoporum. c. h. Et in quibus
consistit libertas ecclesiastica vniuersalis vel parti-
cularis satis colligitur ex dictis Innocē. in d. c. nouerit.

C Infringere. i. destruere vel annihilare. vel dicit in-
fringere. i. violare illudare vel et nocere.

C Perturbare. impediendo ne ecclesia libere gau-
deat sua libertate licet non nitatur eam auferre vel
aliter infringere.

C Contendunt. de facto impedimento quominus
ecclesia gaudeat libere sua libertate. Et simile ha-
bes extra de preben. c. de multa.

C Item omnes illos. Secundus articulus in quo
ipso facto quis est excommunicatus.
C Pacem. cuius iudicium ad ecclesiam pertinet. extra
de iudi. c. nouit. Et ad ecclesiam pertinet discordantes
pacificare. et c. distinctio. studendum. Chistius enim
moritur pacē inter suos sacerdotes statuit. et. q. i.
in illi bella. Nō est igitur heres christi qui pacē ab eo relictā

Diuisio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

agendum. sic accipit. ff. de postu. l. i. §. serum. et differt a ratione quia ratio est gerendorum ordo ex causa ventitium. Unde causa potest esse sine ratione. sed ratio non potest esse sine causa. ubi gratia. aliquis allegat pro causa illud quod non est sufficiens tibi est dare causam sed non rationem. Sic accipit de spon. c. i. lib. vi. Alio modo dicitur causa ad cuius esse sequitur aliud. Et sunt quattuor scilicet due essendi et due fiendi. ut no. Lar. in p. hemo. li. vi. Causa etiam dicitur modus siue forma et est de preteritis accidens suasio. ut cum dico lego uxori mee que eius causa parauit. ff. de aur. et ar. leg. l. quintus. Alio modo dicitur causa facti explicatio. ff. ad. l. aquil. l. si ex plagis. §. in cluo. ibi ius. i. iuris responsio positum est in causa hoc est in explicatione facti. Alios modos ibi videtur potestis quos hic non prosequor. Iste tamen dum dicit vel alia quacunque de causa. potest hoc intelligere. id est quocumque animi impulsu. Et tamen hoc videtur quod si aliquis inconsulto calore tractum inposuerit alicui crimine quod incurrat hanc penam. Et considerat si ex lubrico vel lapsu lingue hoc fecerit etiam incurrat hanc penam. Nam etiam sic impones crimine alicui non videtur excusabilis cum non intelligat aliquid verbo putasse quin prius illud mente agitauerit. ff. de suppl. legata. l. labeo. ¶ Sed contra hoc opponitur nam quicquid calore tractum sit vel dicitur non prius ratum est quod si pueratitia apparuit iudicium animi fuisse. ff. de reg. iur. l. quicquid. §. q. iij. Si quis fratrem. Unde et propter que calore tractum diuertit a marito et mox rediit non videtur diuertisse. ff. de diuor. l. diuortii. Solutio. quedam sunt que post reuocari sine prejudicio vel detrimento iniuria passi et talia statim per penitentiam reuocari possunt. ut. d. l. diuor. titum. et. d. l. quicquid. Quedam sunt que sine prejudicio et detrimento iniuria passi nequeunt reuocari ut vituperium factum alicui vel dictum unde quis lesus vel infamatus est apud bonos et graues et talia per penitentiam non reuocantur quod penitentia sic iniuriatis non satisfacta fame persone lese vel infamata. ff. de penis. l. aut facta. §. causa. Et sic stat lex si non conuictus. l. de iniuriis. et nota ibi per Chy. §. Secundo opponitur. et hoc intelligo vera etiam si aliquis bis non reiterat illud idem sed semel tantum. quod qui reiterat conuictus non videtur ex tra sed ex deliberatione dixerit. ar. l. ad vel. l. si mulier. et nota. p. Joh. dicto. c. si quis iratus. glo. si. in fi. et. x. q. i. Si quis sacerdos. p. Archid. facio. §. intulerit. Unde sicut semel aliquem percussit ex ira puniatur ff. de penis. l. aut facta. §. causa. Sic etiam semel ex ira conuictus alicui facies. l. de iniuriis. l. si non conuictus. assumpto a contrario sensu. et no. ibi per Chy. §. iij. op. ponitur. ¶ Secundo opponitur et videtur quod si ex lubrico lingue aliquis alteri conuictus fuerit vel improperium dixerit non incidit in hanc penam. Nam lubricum lingue de facili ad penam trahendum non est. ff. ad. l. iul. ma. l. famosi. et maledictos principes ex quadam leuitate vel lubrico colliguntur puniri. l. si quis impetra. maledict. l. vnica. Solutio. lex illa famosi non negat quin peccati etiam ex lubrico lingue sit insignita pena. et hoc ostendit ibi textus dum dicit de facili et. Considerande enim sunt in tali qualitates diuerse et speciales an ante talibus verbis sermo vel ex leuitate prolatis solebat perferri nam aliquam diffamare necne. nam de preteritis presumitur ad presentia. de presump. c. scriba et. Considerari etiam debet an fuerit vel sit persona cōter in suo sensu bene disposita vel non ut satis innuit ibi textus et idem habet. l. de iudic. vidu. l. vnica. Contra tale namque qui locando siue solaciando communiter solitus est loqui verba in vituperium leue alicuius sonantia non tamen ex proposito vel ex malicia hec proferit nec eius contra quem proferuntur statum vel honorem dehonestant. vel si temulentus aut ebrius aut distractus talia dixerit non est per iudicem multum curandum maxime ubi persona contra quam talia verba proferuntur in nullo aut in modico dam-

nificatur. In talibus namque ponderatur malicia ex parte dicentis potius quam ipsum dictum. et hoc innuit textus. Idum dicit Maliciose et. Et facit ad idem textus. l. vnica. l. de his qui impet. maledict. ibi si per iniuriam et. In quo casu fit remissio ad ipsum prius citemus ibi dicit.

cui maliciose crimen^b

damni quod sibi exinde contingit. ut. j. in textu patet. Licet modus dicendi forsitan alius sit excusabilis: ut quia iocose asserit se hoc dixisse. Nam non potest dici ludus unde alicui infamia seu crimina oriuntur. extra de presumptio. c. j. ff. ad. l. aquil. l. nam ludus.

¶ Maliciose. An autem malicia presumatur videtur de immuni. eccl. c. accidit. §. alii §. no. §. iniuriose. Et ex hoc quod dicit maliciose apparet quod siue dicat verum siue non teneat hanc penam si possit constare quod ex malicia hoc dixit: in hoc tamen passu potest dici quod ubi aliquis imponit alicui crimine et dicit verum: et hoc potest probari. tunc si inter sit rei publice talez detegi et puniri: ut quod vocat quod aliquem latrone/perfurum/homicidam/vel adulterum. et hoc dicit in iudicio p. via accusationis vel denunciationis et ibi probauerit: non incidit in hanc penam. ff. de iniur. l. eum qui. et. l. de iniur. l. si quidem. Et idem si hoc dicat excipiendo ut eum repellat a testimonio. et de testibus. c. ex parte ade. vel ab ordine vel beneficio. et de accusa. c. sup. his. in his enim casibus non est presumenda malicia. Nec videtur iniuriari qui vitatur suo iure. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. j. de reg. iur. l. nemo damnus. de electioni. c. cum ecclesia vulterana. si hoc dicat ad infamiam tantum non accusando nec denunciando nec excipiendo. quod patet ex eo quod sic dicendi iusta causa non habet tunc omnino iniuriari videtur: et teneat hanc penam. ar. l. de iniuriis. l. iij. et. l. si quidem antani. §. iij. §. i. ex merito. et. c. deterior. Et notat et de iniuriis. c. si culpa. per hostie. et Jo. an. In defectibus enim non habet locum hec constitutio. sed solum in criminibus ut verba sonant. Unde si aliquis imposuerit alicui per viam contumelie vel vituperii quod sit leprosus vel alia morbo inficienti laborans seu resperius non incidit in hanc penam licet alias ratione iniurie seu contumelie possit puniri per iudicem competentem quando videlicet interest rei publice tale defectum detegi ut in leproso vel pacifice alius morbum infectum habere de causa puniendus non sit is qui patitur huiusmodi defectum. ubi §. no. tamen ponitur alicui defectus quod non interest rei publice detegi vel puniri ut si vocat aliquem cucurbitam aut bastardum. tunc aut non incurrit ratio quare hoc dici possit ut in cucurbita in quo non incurrit iusta causa sed fit ad infamandum tantum. Et tunc talis puniendus est pro huiusmodi contumelia licet non pena huius constitutionis. Et idem si vocauerit aliquem bastardum vel seruum causa infamandi tantum. licet secus esset si subesset iusta causa ut puta ad repellendum eum ab hereditate. extra qui fil. sint leg. c. causam que. et. c. latoz. In tali enim casu non teneat dummodo hoc p. bet enim hostie boh. qui hoc not. extra de iniur. c. si culpa. diffin. §. b. ¶ Crimine. Sic ergo si seruiter bastardi vel illegitimi tatem aut aliquam aliam infamiam non criminofas imposuerit non habebit locum pena huius ordinis ut dixi. §. glo. p. i. Et hic aduerte quod crimine in casu isto sumitur pro peccato graui quod est accusatione et damnatione dignissimum ut puta homicidium/adulterium/aut aliqua immunda fornicatio/furtum vel fraus quam inest et dolus. sacrilegium et cetera huiusmodi. xxxi. dist. c. i. ubi de hoc per Joh. et ut dicit ibi Arch. non est peccatum accusatio neque damnatione dignum nisi quando procedit ad actum exteriorum et transcendit fines voluntatis nec aliter potest quis inde accusari et dari ab hostie. xxxij. dist. in. erubescat. vj. q. i. §. oia. xxxij. q. i. §. plana. et tamen

hoc nō omne mortale peccatū est crimē accipiēdo cri-
men p. tali quo pōt qd accusari corā iudice. lz possz
dici crimē ea cōsideratione qua est dignū accusatio-
ne z dānatione quo ad deū. Et sic pōt intelligi q. le-
gitur. xxv. dist. in. s. noie aut crimis. Ubi dicit q. noie
crimis intelligit
quodlibet peccatū
z sic tā mortale q.
veniale. Iuxta il-
lud Lathon. Me-
mo sine crimie vi-

imponūt^a vnde^b infamatus sit apud^c bo-

**Crimē qua-
druplīter
sumitur.**

uit. Vel dicit q. crimē fm canones quadruplī accipit
p. hūz generaliter loquēdo crimē dicitur omne peccatū
sive pcedat ex deliberatione siue nō siue veniale si-
ue mortale. p. hūz specialiter crimē dicitur criminalis
infamia. i. que orit ex criminali peccato. Tertio modo
crimen dicitur solū id qd est accusatione z dānatione dī-
gnissimū vt p. dicit. Quarto modo crimē dicitur illud solū
qd ex deliberatione pcedit prout ista colligunt. d. s.
noie aut criminis. cū. p. sequenti. Itē autē pōt sumi
crimen tertio modo. p. dicit etia intelligi scdō modo vt
scz crimē imponit tale peccatū v. delictū qd irrogat
infamiam. Illud in casu hui⁹ cōstitutionis pōt dici
crimen cui⁹ pena de iure diuisi est corporalis vel als
pecuniaria sico tamē applicanda fm ea que notant.
ff. de sepulch. viola. l. iij. in glo. Itē illud cuius pena
fm canones est depositio siue degradatio. extra de
accus. c. qualiter. ij. circa medum.

a Imponunt siue verbo siue scripto. L. de libel.
famos. per totum. Et dicit imponunt alio modo quā
per vlam accusationis/denunciationis vel exceptio-
nis iudicialis fm ea que dixi. s. ver. maledicose.

b Vnde. i. de quo crimine. vel dicit vnde. i. ex qua
criminis inpositione siue cuius criminis inpositio-
nis pretextu. Quidā em libz habet sic in lra. Vnde
infamatus sit apud bonos z graues: z tūc exponit.
Vnde. i. ex qua inpositione siue criminis inpositio-
nis pretextu. Quidā libz habet sic in lra. Vnde infamatus
nō sit et. Et tunc exponit sic. Vnde. i. de quo
crimine z subaudi p. vt. i. dicit. Aliqui libz nō ha-
bent hāc lram Vnde p. sed habet in lra sic. Et p.
apud bonos z graues infamatus nō sit. Ut sic intelli-
gitur penē hui⁹ cōstitutionis locū esse tūc qm infamia
sumit originē ab imponēte aliqd crimen sic q. ille cui
imponitur p. fuit bone fame. Et oportet fm hanc
lram vt intelligas eum cui crimē imponitur p. nō
fuisse infamatu de eodē crimine. Et sic recidit in eun-
dem sensū ac si dicit in lra. Vnde nō sit infamatus z.
id est de quo crimine nō sit infamatus z. Et subaudi-
tur prius vt dixi. s. vnde fm hanc lram hūc intellē-
ctum apparet q. si prius fuerit infamatus sup eodem
crimine tūc nō haberet locū ista pena z sic practizāt
multi qui ad euadendū hāc penā dicunt q. prius fuit
infamatus super eodē crimine sibi inposito: s. m.
chī videt q. ista lra nō sit bona z ppter ea q. practi-
ca nō sit bona: q. lz prius fuerit infamatus sup eodem
crimine etia p. aliu q. p. ipm qui tam dicit inposuisse
tale crimē. tamē nō sequit quin etia sit infamatus per
istū cū etia infamatus poterit amplius infamari. Vnde
de si propter infamiam precedentē iste posset excusa-
ri a pena sequeret q. impune posset augere infamiam z
amplius famā aliusq. denigrare absq. pena: qd esset
absurdum cū nō cōueniat vt maledicta vel maledicta
remaneat impunita. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus.
Et etia ex hoc sequeret aliud inconueniēs q. si idem
primo infamauerit aliqd q. postea cōtinuādo in sua
malicia ppter repetitiōē z cōtinuationē nō puni-
retur. Cū tñ repetitio z frequēs iteratio cōmelle
aggrauet delictū. xi. q. i. si qd sacerdotū. Qui canō in-
telligit de iteratē p. tumellā vt not. Joā. ij. q. iij. si qd
trat. p. dicit em esse q. primavice inposuit crimē ex pas-
sione fraciūle z q. sic mīn⁹ delinqueret. ff. de reg. iur.

l. qd. d. qd tñ nō hz locū qm illud reterat: q. reterā-
do videt facere ex deliberatione: vt dixi. s. e. v. quas
cūq. de causa. Vñ absurdū foret q. ex ira forsan vos
cans aliquē furē v. homicidā incidere i hāc penā z
tñ hoc iterādo z sic deliberate hoc idē dices nō inci-
deret i penā. Itē
fortificat ex eo qd
infamās sept⁹ ali-
quē nō pmittit so-
lum vñ delictū lz
plura z tanq. pro

**nos z graues vt sic
saltez^e ei purgatio in-**

plurib⁹ delictis est puniendus. Itā in talib⁹ actib⁹ qui
habēt successiones qdam ex reiteratione quot sunt
reiterationes tot sūt delicta vt nō. Barth. ff. de furtis. l.
inficiādo. s. infas. v. sus. ff. Et circa hoc vide q. dixi. s.
de vt. z hō. cle. e. Quidā. s. nos hūmōi. v. quotiēscūq.
Vñ mīhi videt q. p. babilior est illa lra q. sic hz. Vnde
infamatus sit. z hec lra pōt duplī intelligi. p. dicit ei esse
q. vñ⁹ maledicose maledicose inposuerit aliusq. crimē et
tñ ex tali inpositione is cui inponit nō sit infamatus ap-
bonos z graues: q. dōi z graues ad quos nō noticiā ta-
lis inpositio criminis puenit scētes ipm⁹ famā p. ista
nam nō hnt eū apud se p. infamato. p. dicit quoq. alto
modo intelligi q. lz crimē inpositū audietes exinde
v. ob id i nullo mīn⁹ ponderet siue apprecient eū cui
imponit: tñ ex hoc nō excusat imponēs cui⁹ maledicose
quo ad se pfecta est sed obligat ad penā q. talis s. h.
est illi q. offert pluribus veniēdū ad b. b. v. d. Et i. h. h.
q. b. offert illis nō biberint offerēs tñ maledicose nō
p. pterea excusabit. Et voluntate nāq. z p. pposito dī-
stinguunt maledicta. et de sen. exed. c. i. voluntate. ff. de
furtis. l. qui in iure. in prin. Vnde in o. dū talis infas-
mantis sufficet ipm cui crimen imponit re ipsa fore
infamatu lz talis infamia nō resideat in mēte audietis
tum. Et hoc puto verū siue prius fuerit infamatus su-
per eodē crimine siue nō. Itā sicut excōcat pōt am-
plius excōcare. de iudels. c. ita quorūdā. de sentē. ex-
cōmū. cū pro causa. sic infamatus pōt ampli⁹ infama-
ri. z sic vtrūq. intellectū puto verū. Itā si infamatio
resideat apd bonos z graues audietes tūc nō est du-
bium. Itā nō resideat nisi hominibus cōstat re ipsa in-
famiam huiusmodi peruenisse ad ipsoz noticiā: z
sic ipsum re ipsa fore infamatu z sic fm vtrūq. in-
tellectū dici potest diffamatus apud bonos z graues
c Apud bonos z graues. de hīs dixi. s. de purga-
cā. o. s. j. ver. bonos. z. ver. graues.

d Ut sic. s. pretextu. siue occasione criminis sibi
inposito. Et not. q. hec monosyllaba vt in hoc loco
pōt legi diuersimode. p. dicit enim legi vno modo vt
denotet intētionem imponētis crimē qm vīz ea in-
tētionē hoc facit vt is qui imponit aliqd grauamen
incurrat: z hūc intellectus satis cōcor. lra precedentē
maledicose z. p. dicit etia intelligi vt hec dictio vt/ po-
natur cōsecutue sic vīz q. lz imponēs crimen nō in-
tendebat vt propter hoc sibi indiceret purgatio vel
alio modo grauaret. Si tamē aliqd istoz ex inde se-
quat sufficit vt incidat in hanc penā. Et puto vtrūq.
intellectū esse satis bonū. Nam quo ad p. mū nō po-
test quis aliqd maledicose dicere vel facere nisi cū in-
tētionē mali: z grauamētis vel dāni inferēt. ff. de
iust. z iure. l. nam z ipsum. in glo. si. de suppl. le. l. la-
beo. vbi patet q. voce ostēdit intētio cordis. Et quo
ad scōm lz intētionē nō habuerit vt sic grauaret. suf-
ficit tamē ad effectū q. puniat vt occasione sui male-
dicti grauamen fuerit subsecutus. Nam qui occasione
dāni dat dāniū dedisse videt etiam si p. ter intē-
tionem suā hoc acciderit. et de murtis. c. si egressus.
z. c. si culpa. in fine. ff. ad. l. aquil. l. qui occiderit. s. pe-
nultimo. de homicid. caplo de cetero. vbi de hoc.

e Saltem. i. ad minus.

f Purgatio. scz canonica de qua dixi. s. de purga-
cano. per totū. z videas. c. j. super. p. compellant.
A. l. iij.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a **I**ndicatur. per iudicē ordinariū vel aliū cui hoc fuerit delegatum. et debet huiusmodi purgatio indicē preter electionē siue voluntatē ipsius purgari. Nam si purgatio ipsa potius indicat ex desiderio siue electione infamari quā ex auctoritate siue electione iudicis non videret ex

inde fore grauius. Cum volenti et affectati non fiat iniuria. de reg. iur. c. sciēt. lib. vi. Et habet voluntatem suam censet habere lucrum in p̄tate sit sibi dānum. vt not. glo. ff. de cōdi. cā. dāta. l. penult. ff. de vsu et habi. l. si.

b **A**lio modo. quā purgatione.

c **G**rauetur. ex hac littera patet quod is cui noluit et finitio indicis purgatio sentit grauiamē. et hoc colligitur ex eo quod hic dicitur vel alio modo grauet. Ac si

ex hoc innueret quod aliquem se purgare est grauiamen. Et hoc verum est respectu se purgantis qui sine labore et expensis hoc facere non potest. Non autē respectu iudicis purgationē indicētis quia ille non videt grauari dum tamen purgationē indicat prout exigunt canonica instituta. Et potest alio modo grauari videlicet in p̄sona rebus et fama. In p̄sona: vt puta quia propter crimen sibi impositū imprisonatur. In rebus: quia occasione bona sua arrestantur vel aliter in eis dāni fiatur. In fama: quia propter huiusmodi criminis impositionem est minoris reputationis apud vicinos et proximos suos. Fame namque amissio est malus grauiamē et amissio oculorum. l. de decur. l. infamia. lib. x.

d **A**duocatos quos. Quintus articulus.

e **O**mnes. supple nostrē iurisdictioni subiectos.

f **C**ausa matrimoniali. siue agatur pro matrimonio siue contra matrimonium.

g **M**aliciose. Malicia apparet quando non habet iusta causa excipendi.

h **O**pponunt per seipsos.

i **P**rocurant per alios.

k **V**era matrimonialia. si ergo constet quod talia matrimonialia non teneant non habet locum hec pena.

l **E**ffectū. vt scilicet si solēnizata non sint quod solēnizent et presumant. Si vero solēnizata fuerit quod non diuortient.

m **E**l vt. Alius casus in quo aduocatus incurrit hanc penam.

n **C**ontra iusticiā. quia modus procedendi vel ordo iudicialis non requirit talem dilationem.

o **C**ause. scilicet matrimonialis.

p **D**iutius. quod iusticia exigit.

q **S**uspendatur. i. retardetur.

r **P**roterea. Sextus articulus.

s **V**acante ecclesia. talis scilicet modovacationis quod ecclesia ipsa possit conferri vel ad eam possit aliquis presentari. Ad hoc dicitur vt dixi. s. de cōces. preben. c. eius

rientis auaritie. s. i. ver. vacationum.

t **P**atronatus questionem. id est litem super iure patronatus.

u **E**t sic. id est virtute vel preteritu talis oppositionis. Et hic vide quod dixi. s. eo. s. Item excommunicamus. ver. vt sic.

x **T**erum Patronum. quis sit ille apparebit ex euentu litis.

y **C**ollatione. Collatio dicitur que fit p̄ eum qui potest conferre cui vult absque alterius facto. de preben. c. si tibi absenti. s. r̄isio. et de elect. c. statuti. iuxta si. lib. vi.

Et not. de preben. c. cū in illis. s. col

latione. p̄ Archi.

Et differt collatio a p̄ntatione. quia p̄ntatio p̄inet ad patronū ex vi iuris p̄sonat⁹ et non collatio etiam si esset p̄son⁹ ecclesiasticus. de iure p̄ro. c. trāsmisse. r. c. di

lectus. de re iudi. cū Bertold⁹. cū si

milib⁹. et not. d. c. cū i illis. s. p̄ntatione. p̄ Archi. li. vi.

z **S**ic h̄ic quod nunquid hoc quod hic dicitur i collatione habeat locū etiam in p̄ntatione. Et dicitur quod non quia h̄ic constitutio sit

penalis debet stricte intelligi i suis terminis. ff. de penis. l. interpretatio. de pe. di. s. pene. Sed vt predictum aliud est collatio aliud presentatio igitur quod dicitur est de vno non habet intelligi de reliquo. Faciūt ad hoc no. Joh. an. de elec. c. vlt. glo. vlt. li. vi. Sed contra videtur quod sic: quod constitutio extenditur ad ea que sunt de mēte maxime de his in quibus est eadē ratio. ar. eor. que legunt. et not. de elect. c. si postq̄. lib. vi. Sed in presentatione eadem est ratio sicut in collatione igitur r. c. Et vt videtur h̄ic verbū collationis exprimit non vt sumat stricte sed ea que. s. dixi in princip. Sed vt intelligatur siue sumatur large pro donatione et sic cōprehendat presentationem. Nam s̄m vulgarem modum loquendi in Anglia qui presentat aliquem ad ecclesiam intelligitur eam sibi conferre vel donare. Et hunc intellectū reputo veriores vt sic cōmunis vsus loquendi attenditur in hoc. ff. de lega. tit. i. librorum. s. Cassius. ff. de fin. instr. l. cum delationis. s. asnam. in fine. Et facit ad idem extra de spons. c. ex litteris. i. in fin. ff. de supel. le. l. habeo. de translatio. episcopo. inter corporalia. s. sed neq̄.

3 **I**lla vice. hoc dicitur quia vbi dubitatur quis est patronus eo quod duo contendunt super iure patronatus si infra quattuor menses dissensio inter eos non terminetur episcopus prouidebit ecclesie saluo ei iure patronatus qui euerit. extra de iure patronatus. c. ij. et capitulo si vero.

4 **D**efraudet. scilicet inquitur est ad ipsos intentionem maliciosam. Poterit enim esse quod desideras p̄motionē alicui⁹ clerici intelligēs quod patron⁹ nollet ipm presentare p̄curaret litē moueri super iure p̄sonat⁹ contra eum qui presentauit aliu⁹ vt sic interim labat tempus quattuor mensium. Et vt sic ep̄s cōferat ipsi b̄n̄ficiū clerico illi quē p̄curat⁹ litē ipsam moueri desiderabat p̄moueret ad huiusmodi b̄n̄ficiū. Et sic fraudaretur verus patron⁹ suo patronatu illa vice.

5 **E**xcommunicamus. Septimus articulus.

6 **A**lter. i. alia de causa.

7 **C**ontemunt. h̄ic contemptus sit ex ipso quod dum possent hoc facere illud tamen exequi n̄dicunt.

est namq̄ contēnere aspernari vel non curare. r̄i. q. ij. qui diuinit. xj. q̄one. iij. excellentissimus. in fine

et not. de preben. c. cū in illis. s. col

latione. p̄ Archi.

Et differt collatio a p̄ntatione. quia p̄ntatio p̄inet ad patronū ex vi iuris p̄sonat⁹ et non collatio etiam si esset p̄son⁹ ecclesiasticus. de iure p̄ro. c. trāsmisse. r. c. di

lectus. de re iudi. cū Bertold⁹. cū si

milib⁹. et not. d. c. cū i illis. s. p̄ntatione. p̄ Archi. li. vi.

z **S**ic h̄ic quod nunquid hoc quod hic dicitur i collatione habeat locū etiam in p̄ntatione. Et dicitur quod non quia h̄ic constitutio sit

penalis debet stricte intelligi i suis terminis. ff. de penis. l. interpretatio. de pe. di. s. pene. Sed vt predictum aliud est collatio aliud presentatio igitur quod dicitur est de vno non habet intelligi de reliquo. Faciūt ad hoc no. Joh. an. de elec. c. vlt. glo. vlt. li. vi. Sed contra videtur quod sic: quod constitutio extenditur ad ea que sunt de mēte maxime de his in quibus est eadē ratio. ar. eor. que legunt. et not. de elect. c. si postq̄. lib. vi. Sed in presentatione eadem est ratio sicut in collatione igitur r. c. Et vt videtur h̄ic verbū collationis exprimit non vt sumat stricte sed ea que. s. dixi in princip. Sed vt intelligatur siue sumatur large pro donatione et sic cōprehendat presentationem. Nam s̄m vulgarem modum loquendi in Anglia qui presentat aliquem ad ecclesiam intelligitur eam sibi conferre vel donare. Et hunc intellectū reputo veriores vt sic cōmunis vsus loquendi attenditur in hoc. ff. de lega. tit. i. librorum. s. Cassius. ff. de fin. instr. l. cum delationis. s. asnam. in fine. Et facit ad idem extra de spons. c. ex litteris. i. in fin. ff. de supel. le. l. habeo. de translatio. episcopo. inter corporalia. s. sed neq̄.

3 **I**lla vice. hoc dicitur quia vbi dubitatur quis est patronus eo quod duo contendunt super iure patronatus si infra quattuor menses dissensio inter eos non terminetur episcopus prouidebit ecclesie saluo ei iure patronatus qui euerit. extra de iure patronatus. c. ij. et capitulo si vero.

4 **D**efraudet. scilicet inquitur est ad ipsos intentionem maliciosam. Poterit enim esse quod desideras p̄motionē alicui⁹ clerici intelligēs quod patron⁹ nollet ipm presentare p̄curaret litē moueri super iure p̄sonat⁹ contra eum qui presentauit aliu⁹ vt sic interim labat tempus quattuor mensium. Et vt sic ep̄s cōferat ipsi b̄n̄ficiū clerico illi quē p̄curat⁹ litē ipsam moueri desiderabat p̄moueret ad huiusmodi b̄n̄ficiū. Et sic fraudaretur verus patron⁹ suo patronatu illa vice.

5 **E**xcommunicamus. Septimus articulus.

6 **A**lter. i. alia de causa.

7 **C**ontemunt. h̄ic contemptus sit ex ipso quod dum possent hoc facere illud tamen exequi n̄dicunt.

est namq̄ contēnere aspernari vel non curare. r̄i. q. ij. qui diuinit. xj. q̄one. iij. excellentissimus. in fine

Questio.

unde qui requisitus est exequi qđ mandat z illud vili pendit vt deprecatur cōtemnit. Nam altius est contēnere aliud negligere vñ nō parere. vt notat Johā. x. dist. c. quis autē leges. Et hoc verum in hīs que sunt consiliū. secus in hīs que sunt necessitas. Nam i hīs que sunt necessitas contēnere ne gligere ad paria reputant. vt not. Card. de elect. c. cupientes. p. cons. tempserit. li. vi. z cōcor. Archt. eo. p. Et ptenere dī qui sine cā nō fāz est qđ preceptum est vt not. Archt. de app. c. j. v. cons. tempserit. lib. vi.

Abandatum. qđ quādo vñm legis siue iuris exēcutiōnem cōtinet necessitatem im portat z peccatū mortale inducit si tali mādato non obediatur. qđ dīc vt dīxī. s. de constitu. c. qz inconsta nientie. p. pceptimus. et. ver. obseruari.

Contra excommunicatos. sume quod est infra contēnentes zc.

Editum. p. Bonifacium. i. e. c. preterea. s. si autē. z. s. de immu. ecclē. c. seculi principes.

Claues ecclesie. de hīs clauibus dīxī. s. de im munf. ecclē. c. seculi principes. ver. clauē potestatis.

Contēnentes. de quorū contēptu patet qđ ante mo indurato perseuerat in excoicatione per. xl. dies hī cōsuetudinem regni Anglie. Et de hac materia tetigi. s. de immu. ecclē. c. seculi principes.

Et hīc scias qđ sententia excoicationis cōtemnit multis mo dis. p. primo qđ excoicatus culpā culpe adscit. eo. ff. c. disletto. li. v. Secūdo quādo intrat eccliam licet tibi non dicant diuina. i. q. j. nō liceat. nisi hoc faciat causā audiēde predicationis qua audita statim exeat eo. ti. c. respōso. Tertio z si eccliam nō intrat : tñ de foris ad valuas ecclie stat dum dicunt diuina z ea au dit. extra de peni. c. qđ in te. s. j. de priuile. c. qđ nō nuls lis. Et clerici intus celebrantes hoc casu si hoc sciat z nō abstinere debēt puniri. ar. ad hoc. et. eo. signi ficauit. Quarto qđ cōmunioni alio se ingerit cui in potestate sua sit hoc euitare. de cler. exco. m. c. illud. Quinto qđ nimis dormit in sententia sic ligatus p qđ presumit qđ euauerit medietatem cū nihil sit operata. Et licet talis regulariter sit expectādus vsqz ad an num. xj. q. ii. Rursus tamē in hoc regno quo ad inuo cationem brachij secularis sufficit vt labant. xl. dies. Et nōthomīn elapso anno si permanserit in sua ob stinacia pōt procedi cōtra eum tanqz suspectū de hez resi. vt. d. c. rursus. z ea. q. c. quissus. Quibus cōcord. qđ legit z notat extra de heret. c. c. excoīunicam.

Si vero. z eo. titu. c. cum cōtumacia. lib. vi.

Archidiaconi. Hec est pōs Stephanī ar chiepī. Et hz duo dicta. In prio ponit statu tum. In secō ibi s. qđ adscit penaz cōtrafactibz.

Et infra. Hic dicit illud quod habes. s. de of ficio archie. vt archidiaconi. z de cens. c. vt archie diaconi que sunt pars huius.

Ecclēstici ordinis. qui cōsistit in superiōrita te z inferiōritate graduum z prelaturarum z admini trationum. lxxij. dist. i. cad. hec.

Vtilitate. qđ cōsistit in hoc qđ vñusqz pteret gra du siue statu quo vocatus est. xvj. q. j. interdictum.

mandatū a Domini re gis cōtra excoīcatos b editum clauē eccle sie contēnentes.

Stephanus.

Nemo excoīcatio nem promulget vbi ex cessus nō est manife stus nisi monitione ca nonica precedente.

Archidiacono nī z iuras. Ad

Excessus. i. offensa.

Manifestus. Hic scias qđ manifestū est publica seu famosa insinuatō vt pelamatio z cōmūis ex cer ta sciētia z a certis auctoribz pueniēs nondū iudi cialiter discussa. Sic describit p Antho. de cohabit.

hec ecclesiastici ordinis b. utilitate pensata pari ter z honore decerni mus ne archidiaconi vel officiales eorū sen tentias excoīcationis suspēisionis vel inter dicti in aliquē audeāt promulgare vbi exces sus non est manife stus nisi monitione canonica precedente.

torum. Nam nō sufficeret duos vt tres testes hoc sc utisse: sed tot requirunt quot famā inducūt. Et sic exi gitur qđ acclamet a maiore parte populi. Ad deo autē addit ex certa sciētia: qđ in hoc opz qđ aliqđ dens fuit se pūtes a quibz ortū habuit qui p circumstāciam pos sent de hoc deponere qđ fuerūt pūtes z aliquo sensu naturali sūm qđ rei natura expōscit id pceperunt. Et in hoc dat differētia inter famosum z manifestum. qđ in famoso sufficit qđ fama habuerit ortum a certo au ctore z qđ hoc clamet tota vicinia vñmator pars. nec est necesse qđ ostendant auctores qui hoc habuerunt ex certa sciētia vt pēsentia. In manifesto autē opo tet quod plures affuerint auctores qui per certē sciē tiam hoc apprehenderunt z super hoc possent testi ficari. Facit quod notatur. li. q. j. de manifesta. z quod notatur per Bal. in. l. de minor. s. j. ff. de questioibz. z per Archidiaconi. li. q. v. omnibus. Additur quoqz a certis auctoribus: quia oportet esse plures qui de hoc testificari possent. Quot autem exigantur non posset certa dari doctrina sed delinquentur arbitrio iudicantis. dummodo non excedant maiorem par tem populi vel vicinie qđ sic esset notorius. p. d. quo vide que dīxī. s. d. peni. c. quonā reus. s. delicto no torio. Et credit Antho. de Butrio qđ sufficerent. r. per ea que dīcīt Ehy. l. de accus. l. ea quidē. Et hec intellige vera sumendo manifestum prout distinguit tur contra notoriū oīno oculum sic manifestum dīcī posset omnino probabile qđ duo testes scirent. Ad quod facit qđ notat. de tēpo. ordi. ex tenore. de elect. cum wynthosi. p. d. oīet etia manifestū dīcī omne non occultum qđ etia vnus vidit. Et sic sumitur in. l. ff. z l. sequē. ff. de furtis. vbi loquit de furto manifesto et non manifesto. in fine dicte diffinitōis dīcitur nō dum iudicialiter discussa. Et hoc fit ad differentias notorij probationis sūm Anthonium qui sic notat. de cohabitatione clericorum z mulierum. c. vestra. m. Monitione canonica. Hic scias quod vbi su perior fert sententiam excoīunicationis in vim statuti non est aliqua monitio necessaria sicut no tat Hostien. in summa. eo. tit. s. quis valeat. ver. non subditus. et. s. qualiter proferatur. ver. si autem que ras. z per Johan. in summa cōfess. eo. ti. q. lxxvj. z per Hostien. in lectura ne clerici. vel mona. c. sacerdotibz. Vbi vero excoīunicatio fert in vim sentētie z exa

cleri. z mulie. c. ve stra. Dicit em fa mosa insinuatō vt pelamatio. qđ opz qđ fama cōcurrat cū veritate ad in ducendū manifes stus. Et p hoc po test dari subtilis differētia iter pu blicum z manifes tum. vt illd dīcat publicū qđ sit cor ram multis z fa men nō est famo sum. Ad hoc de postul. plato. c. i. Manifestū autē est qđ hz secus fama. Dicit em cōs in descriptione. qđ oportet esse mul

Publicū z manifestū differunt.

Pluribus modis con temnit ex coīunica tio.

Distio.

Præuincialis Guillelmi Lindewode.

comunicans pcedit vt pars q̄ iura sua defendit m-
crone spiritali q̄ satis licet vt p̄z eo. ti. c. dilecto.
lib. vi. nō est necessaria monitio vt expresse probat
de rescrip. c. cum officij. de cens. c. cum nuper. in fine.
Nam vbi aliquis nō admittit suū superiorem ad exer-

Si quis^a autem con-
tra premissa senten-
tiam excommunicatio-
nis^b tulerit in quen-
cunq; pene subiaceat
per Lateranense^c con-
cilium in tales promul-
gate^d. Pro suspensio-
ne^e vero vel interdi-
cto superioris^f arbi-
trio^g puniatur. quod

cedendū ius sibi cō-
petētis videlicet
officiū visitatiōis
vtpostq; visitaue-
rit nō vult solue-
re procuraciones
debitas cū ex hoc
probet ipsi^h con-
tumacia manifeste
ita nō est opⁱ mo-
nitioe. Et sic stat
notata p̄ Inno. d.
cens. c. venerabilis
lī magna glo. p.
nec obliu hūc o-
p̄mionē. Et p̄cor.
hostie. z Jo. an.
post eum. Si p̄o
supior pcedat vt
iudex p̄nat de
licita p̄sentia vel
preterita tūc necessaria est monitio ante fulminatō-
nem cēsure ecclesiastice vt notat Inno. z hostie. extra
eo. ti. c. sacro. Si hoc faciat pro delictis futuris non
est necessaria monitio: q̄ tēpus monet. v. q. i. quidā.
de appel. c. preterea: z c. reprehensibilis. Et sic no-
tant Inno. z hostien. z Jo. an. d. c. sacro. Quod ta-
men dic vt legis z notat eo. ti. c. romana. s. caueant. li.
vi. Et quod hic dicit Hostienne canonica z c. scias
q̄d regulariter talis monitio debet esse trina. xxiij.
q. iij. de illicta. aut. de vasallo milite qui cōtumax est
c. vnico. coll. x. Sed ex necessitate illius. c. sacro. ex-
tra eo. nō requirit oīno trina monitio q̄ sufficit vt sit
monitio cōpetens. Et sic nō requirunt plures moni-
tiones sūm Inno. z hostien. d. c. sacro. Et idem no-
tat Archi. xij. q. i. indigne glo. adde q̄ de trina hone-
sum tamen est q̄d monitio sit trina vt līte nō. cōtest.
c. tue. iij. q. v. c. i. in fi. Potest tamē vna fieri pro omni-
bus. quo casu obseruari debent inter monitionem et
sententiam aliquorum dierum cōpetentia interualla
nisi facti necessitas aliter ea suaserit moderāda. ex-
tra eo. c. constitutionem. lib. vi.

Si quis autem. Secunda pars.
Excommunicationis. Aduerte q̄ nō repetit su-
spensionis z interdicti sed quo ad ea statuitur sequit-
ur. z sic videt q̄ nō sit semper eadē regula danda in
sententia excommunicationis suspensionis z interdicti.
Sed q̄ q̄nq; cōtingit in eis diuersitas. Equiparant
em̄ in decē z differunt in fr. casib⁹ quos recitat Joā in
no. eo. ti. c. i. s. obseruari. lib. vi. Equiparant em̄ p̄o
mo quo ad famā. c. cū medicinalis. e. ti. li. vi. seruand-
dam in earū qualibet. Secō q̄ in ipsarū singulis p̄e-
cedens appellatio tūc appellante. Sequens nō. de
appel. ad hec. z c. pastoralis. Tercio q̄ neutri debet
celebrare diuina. de cler. excōl. mīn. c. i. et. c. postu-
lasti. Quarto q̄ vtrazq; sententia debet precedere
monitio de appel. reprehensibilis. Quinto q̄ vterq;
prius iurat atq; absoluat. Et vtrobtq; pōt fieri ab-
solutio ad cautelā. extra eo. c. venerabilis. Sexto q̄
vtrazq; sententia a superiorib⁹ est seruāda. de offi. or-
di. c. cū ab ecclesiari. Septimo q̄ neuter durāte sen-
tentia eligere vel eligi vel testificari pōt de cōsue. cū
dilectus. de elect. cum inter. R. de excep. apostolice.
de testib⁹. c. ventens. in fi. Octauo q̄ nō debet supe-
rior aliquid de ipsis disponere partib⁹ non vocatis.
de appel. c. Romana. s. fīna. lib. vi. z hoc eo. ti. c. Ro-
mana. in princip. Nono: q̄ speciales sūp̄ apostolice

sedis nulla illaz sententiarū possunt ligari. de p̄bo.
sig. c. venies. lib. vi. Decimo q̄ omnia illa cōprehē-
dunt appellatiōe cēsure ecclesiastice. extra de verbo.
sig. c. querenti. Differunt enim in fr. p̄mo in par-
ticipatiōe q̄ cum suspensio vel interdicto participa-

etiam b̄ prelati supe-
riores obseruent.

Bonifacius.

Excommunicati ca-
pti z sine satisfatione
liberati auctoritate re-
gia nō ecclesiastica ad
maiozem detestatio-
nem eorum z liberan-
tium publice z solēni-
ter pulsatis cāpanis z

p̄tulo ad hec. Quarto q̄ relaxatio generalis inter-
dicti in ciuitates/castra/vel alia loca non potest fie-
ri ad cautelam: sed absolutio ab excommunicatione
vel suspensione sic eo. titu. c. present. li. vi. Quinto
q̄ sententia excommunicationis generaliter lata liga-
tur episcopus licet de eo non sit specialis mentio fa-
cta. sed pena suspensionis vel interdicti non. eo. tit.
c. quia periculosum. lib. vi. Sexto q̄ licet excoꝛcatio
nō feratur in vniuersitatē vel collegium: interdictus
tamē fertur. e. ti. c. Romana. in fi. Septimo q̄ excoꝛ-
municati nō admittunt ad penitentias nisi in mortis
articulo. Sed suspensi z interdicti sic. e. ti. c. vlti. s. j.
vers. dum tamē. li. vi. Octauo q̄ certis festiuitatibus
interdicti admittuntur in ecclesiis: sed excoꝛcati nō.
eo. ti. c. vlti. s. in festiuitatibus. Nono q̄ excommunicati
catto non fertur pro aliena culpa. xxiij. q. iij. si ha-
bes. sed interdictum z suspensio sic. eodem titulo. c.
si sententia. s. j. lib. vi. xviij. q. iij. si mitro. Et p̄dict-
eas addit Jo. caldrini decimū q̄ iterdicti gñale nō
pōt fieri in locis pro pecunia sine licentia speciali a
papa vt in extrauagati p̄uide attendetes. Sed se-
cus est in excoꝛcatione. de appella. c. preterea requi-
siti. Et potes addere vnde cum vt hic vics quo ad
penam q̄ pena appositā cōtra ferentē sententia ex-
communicationis non habet locum cōtra insolentem
sententiam suspensionis z interdicti: sed est arbitra-
ria vt hic patet. Nec obstant iura que volunt q̄ idēz
sit in sententia suspensionis z interdicti sicut in sen-
tentia excommunicationis: q̄ illa iura loquuntur in ca-
sibus illis quibus sic in iure exprimitur sū ea q̄ cōte-
nentur in iurib⁹ illis. Statuta nāq; penalis nō extē-
duntur ad casus nō expressos. de pe. dist. i. s. pene.
c. Lateranense concilium. extra eo. sacro.

Promulgate. pena est quod talis ipso iure sus-
pensus est ab ingressu ecclesie per mensem.

Pro suspensione. vers.

Superiores. immediate.

Arbitrio. et sic suspendens aliquem monitione
non premissa licet non incidat in penam constitutio-
nis sacro. extra eo. titu. puniendus tamen est arbi-
trarie. Deficiente namq; pena legali recurrendum
est ad arbitrariam. de officio delegati cap. de cau-
sa. ff. de iure deliberan. l. j.

Quod etiaz. vt scilicet nullum excommunicent
suspendant vel interdiciant nisi monitione premissa.
Superiores. vt puta archiepiscopi z episcopi.

In quibus
conueniunt et
in quib⁹ dif-
ferunt exco-
municatio:
z interdi-
ctum.

Liber quintus. De sententijs excommunicationis. Fo. cclij.

Distio.

Peterea. Dec est constitutio Bonifacii. Et habet quatuor dicta. In primo recitat tres abusiones laicorum circa excommunicatos a prelati ecclesiasticis. In secundo ibi. Hinc ergo morbo. adhabet remedia. In tertio ibi. Si autem. statuit quid fieri debet si non concedatur littera de excommunicatione capiendis. In quarto ibi. Contra communicantes ponit quid sit agendum cum communicantibus cum excommunicatis.

Excommunicati. ab habentibus ad hoc potestatem. Mandato. id est rogatu non enim mandant prelati dno regi ut excommunicati capiantur sed supplicat siue rogant Superioris namque est mandare. Inferioris vel parvis rogare. Et de ac. et oblig. l. siquidem. xliij. q. i. quod precipitur. vel ibi. vi. j. eod. ff. b. mandatum.

Prelatorum id est episcoporum nam ad rogatum prelatorum inferiorum rex non co suevit scribere. p. captione excommunicatorum. unde si aliquis fuerit excommunicatus ab inferiori episcopo vtpote canonico vel archidiacono huic regio regie maiestatis fieri debet per episcopum. Nam inferiores episcopi non possunt suocare brachium seculare ut dixi. ff. de cohabit. clerici et mulier. c. j. et si nec. ff. brachium seculare. sed episcopi exequuntur eorum sententias ut legitur et notatur de offi. ordi. c. ii. ab ecclesiariis. q. si episcopi hoc facere noluerint ad hoc compelli possunt per archiepiscopos. de iure patro. c. nullus.

Regni consuetudinem. que est ut excommunicati perseverantes in excommunicatione per. xl. dies ad requisitionem prelatorum captantur et incarcerationem quousque humiliauerint se deo et ecclesie.

Mandatum. i. rogatum. vel intelligas proprie quia ad mandatum ecclesie iudex secularis tenetur prestare auxilium iudicibus ecclesiasticis ad puniendum criminosos et rebelles ut notatur de offi. ordi. ca. j. glo. vlt. per Bern. Et si iudex secularis non vult prestare auxilium potest compelli per excommunicationem ut notat Innoc. dicto. c. j. Et idem sentire videtur Bernar. de foro compe. c. cum sit. et Jo. an. de dila. c. ii. Et facit ad hoc de excep. c. j. li. vi. Et vide circa hoc notata per Johan. et Archi. xliij. q. v. admiss

candelis accensis / et extinctis excommunicentur & denuncientur excommunicati locis congruis cum eorum liberatozibus : et qui litteras ad capiendos excommunicatos dare pertinaciter recusaverit fiat ei terre interdictum Contra communicantes cum excommunicatis rite quoque procedatur.

Peterea. cōtinuitur interdictum quod excommunicati de mandato prelatorum secundum regni consuetudinem capti et carceri mancipati aliquando per regem aliquando per vicecomitem aliosque balliuos sine consensu prelatorum ad quorum mandatum sic captorum debet liberatio fieri nulla satisfatione prestita liberatur Et plerumque

nistratores.

Captorum. supple et incarcerationum.

Liberatio. scilicet a carceribus.

Nulla satisfatione. id est emenda.

Prestita. scilicet vel ecclesie cuius potestate contempnit vel parti ad cuius instantiam fuit excommunicatus.

Et plerumque. Alia abusio.

Non capitatur. etiam si rex fieri mandaverit.

Concedatur. etiam licet per prelatos rex super hoc fuerit requisitus.

Non nunquam. Tertia abusio.

Beneficiis. Sic quod non possunt pretendere ignorantiam qui sciunt ipsos excommunicatos.

Publice. i. in aperto. An autem liceat cum talibus occulte communicare dicam. j. eo. s. ultimo.

Claues ecclesie. Que consistunt in potestate ligandi et solvendi.

Hinc morbo. Secunda pars.

Sic capti. scilicet ad mandatum prelatorum.

Taliter. scilicet sine sensu prelatorum et nulla satisfatione prestita.

Detestatio. nem. i. opprobrium.

Publice. i. ecclesijs mercatis / vel nudis vel alijs locis ubi conuenit multitudo populi.

Solenter. a sacerdote in duto ad infirmum superpellicio et stola alijs sacerdotibus circumstantibus ut legit. xi. q. iij. c. debet.

Excommunicentur. Hec excommunicatio in hoc casu non est noua excommunicationis sententia sed prioris renouatio cum aggravatione de qua hic fit mentio. Unde talis excommunicatio que fit ex eadem causa fieri potest nulla citatione nulla ve monitione preuia. Et concord. extra de iudeis. c. ita quorundam vult patet quod excommunicatus potest iterum excommunicari ex eadem causa vel ex causa noua. ibi videas. et iij. q. iij. engeltrudam. ubi de hoc.

Et denuncientur excommunicati. Hic exponitur et pro id est. quia prima excommunicatio in effectu fuit sufficiens ut talis excommunicatus de ecclesia. Unde semel ab ecclesia exclusus amplius excludi non potest. Quia nihil ad nos de his que foris sunt. ff. q. i. multi. xliij. q. i. c. j. ff. et. iij. Et qui semel extra ecclesiam positus est non potest amplius extra poni. xi. q. iij. omnis christianus. Ad idem. ff. de verb. obliga. l. qui

faciunt ad infirmum superpellicio et stola alijs sacerdotibus circumstantibus ut legit. xi. q. iij. c. debet.

Excommunicentur. Hec excommunicatio in hoc casu non est noua excommunicationis sententia sed prioris renouatio cum aggravatione de qua hic fit mentio. Unde talis excommunicatio que fit ex eadem causa fieri potest nulla citatione nulla ve monitione preuia. Et concord. extra de iudeis. c. ita quorundam vult patet quod excommunicatus potest iterum excommunicari ex eadem causa vel ex causa noua. ibi videas. et iij. q. iij. engeltrudam. ubi de hoc.

Et denuncientur excommunicati. Hic exponitur et pro id est. quia prima excommunicatio in effectu fuit sufficiens ut talis excommunicatus de ecclesia. Unde semel ab ecclesia exclusus amplius excludi non potest. Quia nihil ad nos de his que foris sunt. ff. q. i. multi. xliij. q. i. c. j. ff. et. iij. Et qui semel extra ecclesiam positus est non potest amplius extra poni. xi. q. iij. omnis christianus. Ad idem. ff. de verb. obliga. l. qui

ff. de verb. obliga. l. qui

Provincialis Guillermi Linde Wode:

bis. Potest tamen ex hac denunciatōne sequi alius effectus vt scilicet ab omnibus catholicis exclusus reputetur et teneatur donec per suum iudicem secundum formam ecclesie fuerit absolutus. vt probatur in eo quod legitur et notatur extra eo. c. cum desideres. §. i. et. ca. an. o. bis. i. r. c. nuper. §. penult. et. fina.

Vicecomites versicul.

Ecclē. cuf. scz facti sūt rebelles et inobedientes.

Excommunicantur. et sic tales non sunt ipso facto excommunicati sed excommuni-
candi.

Servato iuris ordine. Litari enim debent allegatur causam rationabilem quare propter ipsorum offensam non debeant excommunicari. quā si in termino eis prefixo cōparetes non allegaverint nec se ab offensa huiusmodi sufficienter excusaverint: vel iusti satisfacere hoc noluerint facere excommunicari poterūt secundum ea que leguntur de verb. signi. ex parte. vbi de hoc. Si autem legitime citati non comparuerint tūc ratione contumacie sue poterunt excommunicari vt ibi dicitur.

Excommunicati. non ipso iure sed per sententiam presumunt.

Solemniter. id est publice a sacerdote vestibus sacerdotalibus induit. non autem cum solemnitate illa de qua dicit. §. p. proxi. quia si legislator hoc voluisset hoc expressisset. de decimis. c. ad audientiam.

Si tamen. verū.

Procellerunt. vicecomites scz et balliui.

Mitissus. sic igitur mandatum regum non excusat eos in toto. Sed contra hoc opponit. Nam quod quis mandatum iudicis facit dolo facere non videtur cum habeat parere necesse de reg. iuris. c. quod quis. li. vi. **S**olutio. quando iudex aliquid mandat officium suum exercendo tunc iustus iudicis excusat a toto. ff. ad trebell. l. i. seruo. §. cum prior. r. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. Si vero non exercet officium suum tunc non est sibi parendum nisi in reverentia exhibitione. ff. de in ius voc. l. generaliter. maxime in atrocioribus quibus potius parendum est deo q̄ hominibus. xj. q. iij. Si dominus. de sentē. excommunicati. Inquisitioni. Et nota dicta regula quod quis. per Johan. an. li. vi. Prius ibi dicit q̄ quando constat preceptum iudicis fore iniustum iustus iudicis nō excusat. Quando constat preceptum esse iustum et secundum legem excusat. Quando est dubium etiam excusat. iura ad hoc vide per Dy. dicto. c. quod quis. et. xj. q. iij. qui iustus per mo. et hec materia tractatur de tempo. ordi. c. ad aures: per Bern. Henricus bo. hū circa hanc materiam dicit q̄ in hysque mandans potest per se licite facere vel expedire mandatum excusat etiam in atrocioribus. alle. l. ad. l. Jul. de adul. l. grachus. extra. e. c. vt fame. Et hoc verū intelligas quando id quod mandatur est simpliciter licitū. Scz si sit licitum nō simpliciter sed certe persone p̄i ullegio. vtp̄ta maritus potest occidere adulterum vilem inuentum cum viore. certe cum hoc sit concessum ex p̄iullegio persone non potest hoc mandare alteri nisi forte filijs suis sicut notat Bartho. ff. de iur. l. non solum. §. si mandato. ff. secundo quero. In hys autem que mandatis non potest licite per se explicare in atrocioribus iustus superioris non excusat: faciens tamē mitissus punietur. l. ad. l. iul. de vi

publi. l. seruos. l. de sepul. vi. l. ij. cū similibus. In atrocioribus vero talibus quibus subditus tenetur ratione officij resistere superiori si male agat facies tamē quod mandat superioris nō excusatur. l. vt omnes tam ciuiles q̄ mili. iud. l. vna. de appel. l. quoniam.

to regio ad hoc processerint mitissus cū eis arbitrio ordinario agatur Si autē cōtigat q̄ littera p̄sua de excoicato capiēdo deneget cū ipsa requiri cōtigat i quo casu dari

rē in precepto subdit nō debet et optemperare Et si faciat non excusatur. verbigratia. Si rex precipiat vicecomiti vt liberet a carceribus talem excommunicatum: nam inq̄tum dicit excommunicatū exprimit errorem: quia talis non est liberandus nisi satisfactioe p̄stita. Facit ad hoc extra eo. tit. per tuas. Si vero rex non adsciat talem errorem sed precipiat talem hominem liberari a carceribus tunc vicecomes si sciat ipsum hominem incarcerationum propter hoc q̄ animo indurato perseverat in excommunicatio-
ne non liberabit eum sed certificabit regem de causa quare non potest eum liberare. extra de rescrip. c. si quando. si ignorauerit et eū liberauerit mitissus cū eo agēdum est vt hūc dicitur. et ad p̄missa faciunt notata extra eo. tit. c. cum desideres. per Glincē.

Cum eis. i. vicecomitibus.

St autem. Tertia pars.

Denegetur. per regem vel eius cancellarium. Requirit. per prelatum petentem vt rescribat pro captione corporis sic excommunicati.

Dari debet. hoc fieri debet quotiens r quando prelatus ecclesiasticus habens ad hoc potestatem siue auctoritatem scribit domino regi pro excommunicato captendo nec tenetur prelati facere fidē de processu suo. Sed iudex secularis debet et credere vt dixi. §. de immu. ecclē. c. seculi principes. §. at quā doq. §. adhibetur. Sed quero nunquid talis excommunicatus captus per breue regum quod dicitur significauit vel pro quo emanauit vel peti tale breue possit se tueri virtute appellationis forsan cōtra sententiam excommunicationis huiusmodi interfecte ostendendo appellationē ipsam coram iudice seculari vt sic pendente appellatione euadat incarcerationem. Videtur q̄ non quia talis appellatio requirit indaginē iudicalem. vt. cognoscatur de eius valore vel non valore: teneat vel non teneat: sit legitima vel non legitima finē a que notat Spe. ti. de appellatione. §. de officio. potest enim esse q̄ appellatio appellatio sit inualida. Et hoc contingit ex pluribus causis que numerantur ti. de appellatione per Specu. §. qualiter autē. et est. §. vltimus Unde cum talis indagatio siue discussio non pertineat ad iudicē secularem videtur q̄ frustratorie hoc allegaretur corā eo cuius non est merita ipsius appellationis examinare. **Preterea p̄supposito q̄ appellatio habeat formā et concurrant singula requisita in appellatione si tamen appellatio ipsa sit manifeste frivola r frustratoria et talis cui iudex excommunicans non debuit nec tenebatur deferre vel nō est iudex notificata quo ad excoicantē habetur pro nō appellato. et sic appellatio huiusmodi nō potest appellatē tueri nec co-**

Nota quādo iustitiam excusat r qñ nō

Questio

ra iudice a quo nec coram alio iudice ad que non est appellatum em ea que no. Spe. ti. de appellatõe. s. nunc dicamus. h. circa hoc autem. Et est aduertens dum q in foro ecclesiastico iudex aliquẽ excoꝛmunicans appellatõe interposita si detulerit appellatõe non haberet scribere regie maiestati pro capto ne corporis excoꝛmunicati. sed haberet eũ dimittere potestati iudicis ad que est appellatũ. de appel. c. c. appellatõibus frivolis. li. vi.

Debet scdm regni consuetudinẽ approbatã. Doneatur idem dñs

Et ubi iudex talis nõ detulit pot contra eũ ad vltiora procedere. Unde satis videtur q appellatõe talis ostensa coram iudice seculari ad que non est appellatum non proderit quin debeat capi ad requisitõe episcopi certificatis ipsum animo indurato remansisse in excoꝛmunicatõe per. xl. dies. maxime cum iudex secularis teneatur credere ipsi episcopo certificanti. nec debet eius processum vertere in dubium vt dixi. s. in principio huius glose vt. j. dicam. Preterea ad iudicem secularẽ quo ad forum suũ non pertinet scire defensiones et remedia que pertinent in foro ecclesiastico et maxime in angliã quo ad remediũ appellatõe ubi tale remediũ secundũ iura regni nõ habet locũ iuxta illud. Nihil ad nos de his que foris sunt. ij. q. j. multi. Unde culpa est tali iudici et immiscere se rei ad se non pertineti vtiqz quoquo modo se intromittat de appellatõe tali cũ non habeat locum in foro suo. ff. de reg. iur. l. culpa. Preterea ad certificatiõe iudicis ecclesiastici iudex secularis debet repellere excoꝛmunicatos ab agẽdo in foro seculari. Et ad hoc potest compelli per censuras ecclesiasticas. e. ti. c. decernimus. li. vi. Et si ille cui obijciatur excoꝛmunicatõe asserat se non esse excoꝛcatum dñ tamen per litteras ordinarij doceatur ipsum fore excoꝛcatum quibus credẽdũ est. xi. q. iij. cure et extra de proba. c. post cessiõe. intantũ q si excoꝛcatõis dicat excoꝛcationem nullã r q ab ea tanq nullã forsan appellauit: tamẽ debet euitari vt notat Car. preterq in probatõe articulo. e. ti. c. solet. s. in secũda. li. vi. et est ratio quia ex quo fatetur se excoꝛcatũ licet dicat ipsam excoꝛcationem nullã et sic hoc allegat in sui releuamen nõ creditur sibi nisi hoc probet de offi. dele. cum contingat. que probatõe non potest fieri coram iudice seculari sed ecclesiastico ad que forsan appellauit Et ideo interim debet euitari em nota. per Card. dicto. c. decernimus. in fi. Videtur ergo q consimiliter fieri debet in casu nostro vt vtz al legans coram iudice seculari se appellasse legitime a sententia excoꝛcationis lata contra eum cũ in hoc fateatur se excoꝛcatum sed in sui releuamen allegat se legitime appellasse a dicta sententia q quousqz docuerit se legitime appellasse et ex causis iustis r veris que probatõe debet fieri corã iudice ad que appellatũ est debet interim capi et in carceribus seruari. ar. premissorum. Et factũ ad hoc. c. licet. e. ti. li. vi. Et ad idem faciũt omnia illa iura que volunt q quãdo aliquis duo allegat quorũ vnũ est pro se aliud contra se standum est illi dicto quod est contra se donec probauerit illud quod allegat pro se. Pro quo vide notata. ff. de libera. lega. l. aurelius. s. idem quesuit. ubi de hoc per Barth. et de pfe. c. i. glo. j. per Arch. li. vi. Preterea dato q si abqz examinatiõe instrumenti appellatõe posset et deberet supersedere captiõe et incarceratione talis et sufficeret corã iudice seculari exhibere qualecunqz instrumentũ appellatõe sequeretur maximũ inconueniens: qã ad exhibitiõe appellatõe falsissime etiã fabricate vel aliter quãtuncqz inepte vel viciose superse-

deretur ab executione iustitie quod esset omnino absurdum. Et dato q appellatõe fuerit licita tamẽ vsqz quo iudicialiter de hoc doceatur nõ retardabit executionem iustitie. quia talis appellatõe interposita post executionẽ latam non suspenditur pronunciatum sicut patet. e. ti. c. is cui. s. fi. li. vi.

rex per prelatũ presentantẽ capiendũ qui su per hoc scribit: bt eã

dam exceptiõe per quem excipies nititur differre vel impedire quo intrus executio fiat corã eum quo ad ipsius captiõe. Unde nõ est credendum nisi probet quod excipit. de concess. preben. cum super. Sed hec probatõe non potest fieri coram iudice seculari etiam per exhibitiõe instrumenti appellatõe cuius vires ipse iudex ignorat vel salte ignorare presumitur. Et dato q nouerit ipsius vires tamen de ipsis iudicare nõ potest vt p̃dictũ. Unde cum confiteri sibi de excoꝛmunicatõe dubium precepto sit de appellatõe vigore: magis debet adherere illi quod certũ est q illi q dubium est. extra de spõn. c. i. iuuentis maxime cum presumendũ sit pro sententia iudicis ecclesiastici donec aliquid legitimũ contra eum probatum sit. extra de renũ. c. in presentia. Et quia appellatõe vt cõter ex causis frivolis frustratiõe interponuntur quibus differendũ non est. de appel. c. cum frivolis. li. vi. Preterea iudex secularis inuocato brachio seculari per iudicẽ ecclesiasticum tenetur ex debito auxilij impedire. xxiij. q. v. administratores. r. c. principes. Et licet sciuerit sententiam iudicis ecclesiastici iniustam tenetur tamẽ eam exequi ad hoc requisitus. ar. eorũ que leguntur r nõ. de offi. dele. c. pastoralis. s. penult. Ergo multo fortius hoc facere debet quando est sibi dubiũ sicut contingit in appellatõe allegata contra sententiam. Talis namqz iudex secularis non habet cognitiõe sed meram executionem. vnde exceptiõe propõsitas corameo non admittit vt notat Ber. h. r. si sciat. Nec obstat si dicatur q illud. c. postulasti. s. penult. loquitur in subdito qui debet obedire precepto sui maioris sed iudex secularis non est subditus sed equalis. xvi. dist. duo. r. c. cum ad verũ. Nam si iudex ecclesiasticus sine iudicio petat aliquid a rege quod tẽdit in p̃iudiciũ alterius et rex scit illud fore iniustum / tunc rex non tenetur illud perficere. Secus tamẽ est si in iudicio et iudicialiter hoc faciat. nam tunc rex tenetur obedire. vt. d. c. administratores. Nec regis est inquirere vtrũ sententia iudicis ecclesiastici sit iusta vel iniusta vt notat Innoc. de offi. ordi. c. i. Et ommissis argumẽtis in contrariũ huius parti adhero saluo iudicio melius sentientis. Et hec opinio magis iustificabitur ex hoc si iudex ecclesiasticus post lapsum. xl. dierũ citari fecerit excoꝛcatum ad proponendũ causam rationabilem quare non debeat scribi pro corã p̃oris sui captiõe limitando sibi ad hoc terminum. In quo termino si comparens nullam causam proposuerit vel per contumaciã abfuerit imputet sibi quare tũc vel antea preteritu appellatõe interposite se non defendebat coram iudice / a quo sententia huiusmodi fuit lata. Ad cuius officium spectat dictam appellatõe recipere vel non recipere. vt notatur per Spec. ti. de appellatõe. s. nunc dicamus. in principio.

a Presentantem. id est significantem regi de animo obdurato / et etiam de perseverantia ipsius excoꝛmunicati.

b Et eam. scilicet litteram pro captiõe sic excoꝛmunicati.

Provincialis Guillelmi Linde Wode.

a Concedat, scilicet rex.

b Et faciat pertransire. mandato .s. cancellario suo ut hoc faciat.

c Quod si. vers.

d Obtinet. scz rex.

e Donec. et sic

litteris concessis

et sui effectus for-

titibus eo ipso

relaxatur interdi-

ctum.

f Executione.

legitimam. et sic

non sufficit litte-

ras concedere sed

opus est ut mas-

nent de cancella-

ria et q. effectuali-

ter demandentur

executioni.

g Contra comu-

niantes. Quarta

pars.

h Cum excom-

municatis. quo

rum communica-

tio vitari debet si

sint excommunica-

ti maior excom-

municatione. i. f.

dic. Secus si mi-

nor. Nam talis

vitari non debet:

cum non sit exclu-

sus a communio-

ne hominu sed solus

a participatione

sacramentoru. de

excep. c. a nobis.

de cle. excom. m. c.

si celebrat. vbi vero aliquis excommunicatus est ma-

ior excommunicatione et aliquis hoc scit tantum in

foro conscientie ut deus tunc nec in publico nec in

privato ipsum vitare debet quia nec verbo nec signo

ipsum prodere debet. de off. ord. c. si sacerdos. de ex-

cep. prela. c. dilectus. de peni. et remissi. c. omnis. s. f.

Non enim dicitur proprie scire id quod scit ut deus:

ut notot Host. extra. c. si. c. non ab homine. r. e. ti. c.

porro. Si vero hoc sciat ut homo extra sigillum co-

sessionis tunc in illis casibus quibus iura permittit

cum talis communicari non est vitandus. Casus autem

huiusmodi recitatur per Host. in summa isto ti.

s. f. in principio. In alijs vero casibus idem dic si su-

per hoc scit sufficienter privilegiatus ut puta si pa-

pa ex causa speciali concessit alicui tale privilegium

ut possit excommunicato communicare. extra de elec.

c. significasti. de privi. cum et plantare. s. q. si templa-

rii. et extra eo. ti. c. si vere. Sine causa namq. non va-

leret tale privilegium concessum siue in specie siue

in genere concedatur. ut puta q. omnibus excommuni-

catis posset communicare. Papa namq. non habet ius

destruere: licet posset illud ex causa modificare et de-

clarare. Arg. xv. dist. Sancti evangelii. xv. q. ii. si ea

Si tamē privilegiu sit in corpore iuris clausum tūc

in suis casibus sufficit secundū ea que leguntur et no-

tantur extra eo. c. quod in dubijs. r. c. inter alia. r. c.

cum voluntate. fm. Inno. Host. r. Jo. an. extra eo. c.

nulli. et ibi per Henricū. Si vero nō sit super hoc pri-

villegiatuser excommunicatio sit omnino occulta q. co-

vinci nō potest ut quia aliquis solus hoc scit tūc pri-

uatim debet eum vitare scz inter se et ipsum solū. ex-

tra eo. c. cum non ab homine. vbi de hoc per Bernū. et

concedat^a et faciat per
transire^b Quod si^c nō
fecerit: civitates/ ca-
stra/ burgi/ et ville/
quas in diocesi ei^d qui
sic scribit obtinet^e per
episcopū ipsum scribē
tē supponatur ecclia-
stico interdicto donec
negate littere: tales
concedant^f et executio
nem^g legitimā sorti-
antur. Contra^h comu-
niantes vero cū exco-
municatisⁱ proceda-
tur secundū censuras
eccliaſtice^j discipline.

Idem.

**Apparitores et be-
delli nō ferant senten-**

Host. ff. q. ii. Si tantum. et. c. placuit. vbi de hoc
per Jo. Non tamē debet eum vitare in publico. Et
premissis concor. Arch. in dicto. c. si tantum. glo. pe-
nult. Si vero excommunicatio sit publica quia publice
est denunciatus vel est iudicialiter convictus vel sic

**tias excommunicatio
nis aut interdicti sine
specialib⁹ litteris dñi
rū suoz quozū intereſt
late autē ſecus ſenten-
tie non ligēt ferentes
aut grauetis duplū re-
pendāt et dominis iu-
ſtam penam dent.**

Item contra^h gra-
uamina et infra
Statuimus ut appa-
ritores seu bedelli ar-
chidiaconozū vbi deca-
nozūⁱ sententias exco-
municationis suspen-
ſiōis vel interdicti per
se^m non ferāt neq. per
aliosⁿ latas denunci-
ent^o sine specialibus^p

excommunicatus
q. potest sup hoc
convinci tūc unus
quisq. hoc sciens
debet eum vitare
ut dicto. c. cum nō
ab homine. Si aus-
tem ignoratur ex-
communicatus et
talis ignorātia sit
probabilis nō pec-
cat communicas-
cū tali. de cler. ex-
co. m. c. apostoli-
ce. de cōſſi. ut an-
marz. ii. vj. l. de
tabular. l. genera-
li. li. r. Et faciunt
ad hoc nota. per
Host. ff. de cler.
rt. exco. m. pro-
posuit. s. Cum au-
tē. r. nominatim.
Ecclesia namq. nō
iudicat de occul-
tis. de symo. sicut
tuus. in fi. r. c. tua.
Vbi autem talis
ignorātia est cras-
sa et supina tunc
comunicans cū sic
excoſcato peccat
quo ad ecclesiam
militantem ut no-
tat Henricus bo-

hys dicto. c. cum non ab homine. dist. i. Et nota q.
scire dicitur quis aliquem excommunicatum quādo v-
det eum percutere clericum in casu nō permissio a iu-
re. vel aliquid facere ob quod ipso facto incidit in ex-
communicationem. Item si presens audit senten-
tiam ferri vel eam publicavit. Item si ipse excommu-
nicatus hoc sibi dixerit vel quia episcopus⁹ ipſius ex-
communicati hoc dixit. vel alius cui merito credendū
est. Item si sit fama publica aliquem esse excommuni-
catum. Item scire presumitur quando omnes vicini
id sciunt vel presens fuerit in parrochia quando de-
nunciatio fuit publice facta. xvj. dist. quod dicitis. r. ii.
q. ii. quis et humanis. et notatur dicto. c. cum nō ab ho-
mine. per Henricum de bowyco.

Eccliaſtice discipline. q. erit hec disciplina po-
test colligere ex ca. statutum. et ca. constitutionem.
eodem ti. libro. vj.

Item contra. Nec est constitutio eludē culus
et precedens. Et habet duo dicta. In primo
ponit duplex statutū In ſecūdo ibi Et si ſecus. addicit
duplice penā. Et est pars hui⁹. s. de cenſ. c. ſiē cōtra
l⁹ Decanorum. siue eccleſiarū cathedralium siue ru-
ralium. Nam et decani rurales in quibusdam parti-
bus habent iurisdictionem et apparitores siue bedel-
los sibi intendentes.

Per se. i. organo vocis proprie vel pretextu of-
ficiali.

Per alios. scz archidiaconos vel decanos de q.
bus locutus est ut littera sequens manifestat ibi Do-
minorum suorum. r. c.

Denūciant. i. in noticiā ppli deducāt vel nūcēt.
Specialibus litteris. In quib⁹ specialiter mar-

Duſſio.

datum sit ut hoc faciat. Et sic virtute generalis mandati hoc facere non possunt.

a **¶** Dicitur suorum. scilicet archidiaconorum vel decanorum.

b **¶** Et si secus. Secunda pars.

c **¶** Sic late. scilicet per tales apparitores siue bedellos.

d **¶** Ipso iure sic quoniam non est opus exceptione.

e **¶** Nec seruatur scilicet per eos contra quos perferuntur.

f **¶** Non ligent. cum sint late ab eis quod potestatem excommunicationis non habent. Tales namque qui sunt nudi iuris nullam iurisdictionem habent. Sed ad effectum ut teneat excommunicationis i foris contentioso requiritur quod proferatur ab eo quod preest alicui iurisdictioni. Unde abbates et priores et alij qui presunt ecclesiis possunt excommunicare subditos suos. de mat. et de be. cum in ecclesiis. de symo. sicut tunc. de offi. ordi. cum ab ecclesia. archidiaconi quoque excommunicare possunt si habeant hoc de consuetudine etiam licet non sint presbyteri per ut no. docto. de offi. archid. c. cum scilicet. z. c. sequens. Et facit ad hoc et apostolica. c. reprehensibilis. ubi arguitur archidiaconus. quod monitione non premissa excommunicant. Solus tamen episcopus excommunicat excommunicationis sollemnique dicitur anathema de qua habetur. 1. q. iiij. debent.

g **¶** Et bedelli. versicul.

h **¶** Fecerit. scilicet

et excommunicando per se vel denunciando subditos dominorum suorum excommunicatos siue speciali mandato.

i **¶** Onerosi. siue in premissis siue aliunde.

k **¶** Inuenti fuerint. scilicet coram iudicibus superioribus vel aliter coram ipsis dominis suis. nam et ipsi dominos subditos suos delinquentes et presertim officarios suos male se habentes reprehendere et punire debent ut dicitur. 3. de cens. c. Item contra. p. puniantur. ibi videas.

litteris dominorum suorum. Et si secus presumptum fuerit sententie sic late ipso iure non teneat nec seruatur cum in veritate non ligent. Et bedelli qui contra hoc fecerint statutum et onerosi seu iniuriosi subditis dominorum suorum inuenti fuerint grauiter puniantur et grauatis duplum restituere teneantur.

Idem.

¶ Delatores qui prelatos ecclesiasticos de occupatione iuris regij falso accusant: nisi dampnum et grauamen reparauerit excommunicati denuncient publice tanquam ecclesiastice libertatis impugnatores donec satisfecerint.

¶ Cum sepius domino regi et iudiciariis eius falso suggeratur quod prelati et iudices ecclesiastici de iure patronatus catalis et alijs ad foris regum spectantibus

¶ Grauer. scilicet arbitrarie et sine qualitate delicti. ff. de iur. delicti. l. i. et iiij. q. i. non afferam. et hec grauitas considerari debet vltra id quod sequitur de duplo restituendo ipsi grauato quod quidem duplum leuari debet respectu damnorum que passus est is cui talis iniuria facta est. et hec pena arbitraria nihilominus imponi debet taliter iniurianti sine qualitate delicti ut predicti.

cognoscunt in domini regis preiudicium cum idem prelati et iudices super decimis peccatis et excessibus suis suorum subditorum siue iurisdictionis officium prout ad eos pertinet exerceant. Moneantur et huiusmodi delatores et suggestores iniqui ab tali suggestione et delatione desistant. Quod si prelatos et iudices ecclesiasticos sic delatos damnificari seu vexari propter hoc per secularem potestatem contigerit: huiusmodi suggestores et delatores excommunicati publice nuncientur tanquam impugnatore ecclesiastice libertatis donec de expensis damnis et iniurijs tam iudicibus quam partibus ratione huiusmodi suggestionis illatis satisfecerint competenter.

¶ Johannes peccham **¶** Catuariensis. prouincie sacerdotum omni do

ria facta est. et hec pena arbitraria nihilominus imponi debet taliter iniurianti sine qualitate delicti ut predicti.

m **¶** Duplum. si mille habes. 3. de cens. c. Item contra. ibi videas.

n **¶** Cum sepius

hec constitutio est eiusdem cuius et due precedentes. Et habet tria dicta. In primo recitat quendam abusum. In secundo ibi moneantur. disponit de remedio. In tertio ibi quod si prelatos. adiungit penam contra facientibus.

o **¶** Alijs. scilicet

et prelati.

p **¶** Excessibus. talibus quorum correctio ad ecclesiam pertinet.

q **¶** Moneantur secunda pars super. per prelatos et iudices predictos si sic suggerentes sint ipsorum subditi. Alioquin per prelatos quibus sub sunt ad requisitionem prelatorum contra quos sit talis suggestio.

r **¶** C. q. si. Tertia pars.

s **¶** Propter hoc id est occasio talis delationis.

t **¶** Excommunicati. scilicet ipso facto. ut sequitur.

u **¶** Muncientur. per superiores suos quibus sub sunt.

x **¶** Ecclesiastice libertatis. que inter cetera consistit

in libero exercitio iurisdictionis ecclesiastice. I. eo. c.

Cum malum. s. primo quidem.

y **¶** Expensis. que differunt a damnis secundum ea que leguntur et notantur extra de iniurijs. c. in nostra ubi de hoc per doctores.

z **¶** Iniurijs. que quomodo differunt a damnis leguntur. ff. de iniurijs. l. i. ff. de dam. infec. l. iiij.

a **¶** Iudicibus. sic veratis.

b **¶** Partibus. quarum cause ea occasione protestantur.

in libero exercitio iurisdictionis ecclesiastice. I. eo. c. Cum malum. s. primo quidem.

y **¶** Expensis. que differunt a damnis secundum ea que leguntur et notantur extra de iniurijs. c. in nostra ubi de hoc per doctores.

z **¶** Iniurijs. que quomodo differunt a damnis leguntur. ff. de iniurijs. l. i. ff. de dam. infec. l. iiij.

a **¶** Iudicibus. sic veratis.

b **¶** Partibus. quarum cause ea occasione protestantur.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

Quoniam malum
Deest co
Rituro Johāns
pecchā et recitat
i. casus in quib⁹
pcurritur senten
tia excoicationis
ipso facto. Par
tes de se patent.
U Provincie. f.
Lantuarieſi.
Sacerdotib⁹
sup. parrochialib⁹
bus et eam an
marum habetib⁹
vt. j. patet.
ImmEDIATE.
et sic proxima do
minica hoc fiet.
Ruralis capi
tuli. cōtra hoc op
ponitur. j. eo. c. fi.
Solutio. hoc qd
dicitur hic locum
habet solum in
do in articulis de
quib⁹ hic fit men
tio. sed illud. c. lo
cum habet gene
raliter in his et in
omnibus alijs.
Exponat. nō
excommunicādo
sz declarādo om
nes tales ipso facto
fore excoīcātos.
Aperte. f. pa
lā et intelligibiliter
Sibi cōmis
so. ex hac littera
apparet q loqui
tur de curatis.
Que sequunt.
et sic hec constitu
tio arctat solum
ad expeditionem
articulorū hic enu
meratorum.
Primo qui
dem. hunc primū
articulum expedit
ut. s. e. c. j. §. j.
Exponat. cō
cilij. s. e. c. j.
Ex quo. ses
statuto siue arti
culo.
Intelligim⁹
et sic hic fit decla
ratio siue interp
tatio illius statu
ti in qm gene
raliter loquitur.
Litteras. et
amper solam sug
gestionem sine lit
teris dum tamen
iudicib⁹ ecclesia
sticis ex hoc p
fuerit. s. e. c. cum
sepius.
Pertinere. s.

**minico sequēte imme
diate celebrationē ru
ralis capituli expo
nant populo excom
municationis senten
tias hac constitutio
ne contentas.**

Quoniam malum
infra. Precipi
mus provincie b sacer
dotibus vniuersis vt
in omni dominica se
quēte immediate post
celebrationem rura
lis capituli exponāt
aperte s populo sibi cō
misso b excommunica
tionis sententias que
sequuntur. Primo
quidem excommuni
cant auctoritate Pro
uincie concilij a sancte
memorie Stephano
archiepiscopo Cātua
rieſi. celebrati omnes
qui maliciose ecclesi
as suo iure priuare p
sumunt aut per mali
ciam aut contra iusti
ciam libertates earū
infringere aut pertur
bare contendunt. Ex
quo intelligimus ex
communicationis vin
culo subiacere omnes
illos qui litteras im
petrant a quacunque
ria laicali ad impediē
dum processum eccle
siasticorum iudiciū in
causis que per sacros
canones ad forum ec
clesiasticum pertine
re noscuntur. Item
secundo omnes illi qui

pacem et tranquillita
tem domini regis : et
regni iniuriose ptur
bant seu pturbare pre
sumunt : et qui iura do
mini regis iniuste de
tinere contendunt : ex
quo intelligimus ex
communicatos nō so
lum guerrarum susci
tantes errorem : verū
etiam latrones publi
cos omnes pariter et
predones ac quoscūq
regni iusticiam teme
re impugnātes. Item tertio excom
municantur vniuersi qui scienter fal
sum perhibent testimonium vel per
hiberi procurant : vel qui tales testes
scienter produxerint ad impediendū
iustum matrimonium / vel ad exhere
dationem alicuius hominis procuran
dam. Item quarto excommunican
tur omnes aduocati qui malicio se per
quascūq exceptiones verum ma
trimonium impediunt ne effectum
debitum sortiatur vel quibuscūq cau
sis vt contra iusticiam processus eccle
sie diutius suspendantur. Item quin
to excommunicantur omnes illi qui
gratia lucri / odij / vel fauoris malicio
se alicui crimen imponunt vnde infa
matus sit apud bonos et graues vt sic
ei purgatio indicat vel alio modo gra
uetur. Item sexto excommunicatur
omnes illi qui vacante ecclesia malicio
se opponūt vel opponi procurant que
stionem de iure patronatus vt verū
patronum a collatione illius ecclesie
saltem impediāt illa vice. Item septi
mo excommunicantur omnes illi qui
maliciose contemnunt exequi manda
tum domini regis de excommunica
tis capiendis : vel qui eorū impediūt
captionē vel procurant eorundem in

quibus legitur et
notatur. s. de pe
nis. c. i. et ibi dicit
sup. s. illibus.
q. Item secūdo
hic secūdo arti
culum exposuit. s.
c. j. §. j. tē omnes.
r. Ex quo. scilicet
statuto siue ar
ticulo.
s. Impugnātes.
iste articulus
latus est interp
tatus. j. e. c. Sup
no det munere.
t. Item excom
municantur. Ter
tius articulus est.
quē et alios sequē
tes vsq ibi Item
septimo exposuit
supra. c. j.

Atem octavo. octoboni in constitutione eiusde que incipit Cum partes.

Omnes illi. siue sint iudices siue alij vt apparet ex istis verbis generalibus omnes illi secundum que nullus excipitur. Nam qui omne dicit nihil exclu dit. xij. dist. si ro manoz. ff. de ser ui. vzb. pdi. l. si ser uitus. ff. de dam. infec. l. damni. s. emptor. cum simi libus Sed tamen dic. q. illa consti tutio Octoboni habet intelligi ta tum de iudicibus sicut patet in ex ordio eiusde. Et hoc sentit ibi Jo han. de athona in p. Si quis.

Donator. s. et tantum distri buant inter pau peres vt dicit in dicta constitutio ne Octoboni Cu partes. vel dic ve ri q. dicta consti tutio solū locū ha bet contra non re stituentem et non contra non erogā tem pauperibus. Et hec sententia satis colligitur ex eo quod dicit ibi in si. donec sic res stituerit. et nō au tē dicit donec sic erogauerit pau peribus Unde cū dicta constitutio sit penalis quo ad penam excoica tionis non debet extendi nisi quo ad casum expres sum. de pe. dist. j. s. pene. de reg. iu. c. in penis. li. vi.

Atem exco munitur. s. ar ticulus.

Per eundem Octoboni. et hec constitutio de qua hic loquitur est cō stitutio dicti octo boni adedicti que incipit Ad tute lam. de cuius effe ctualiqua dixi su pra de iudicis. c. Item omnes illi.

Atem excom munitur. s. ar ticulus.

Ab eodem. scz Octobono. et sup. in constitutio ne sua que incipit ad tutelam.

Ad ecclesiam fugientes. de materia ista tractauit. s. de inimu. eccle. c. j.

Atem excommunicati. xj. articulus.

Omnes episcopis anglie. qui sunt in numero xx. et vnus. In prouincia videlicet Cantuarii. xliij. cū archiepiscopatu Cantuariensi. In prouincia Ebor. tres cum episcopatu Ebor. De quoru numero tēpo

factā nomine suo vel a familiaribus suis ra tā habuerit vel qui ad hāc publice vel occulte consiliū prebuerint vel cōsensum. Itē excoicati sunt ab oib⁹ archiepiscopis et epis anglie oēs illi qui veniūt aut faciūt contra magnā cartā dñi regis q. sententia p. sedē aplicā pluries est cōfir mata et approbata.

Iohannes stratford
Omnes pacis eccle sie aut regni malefa ctores perturbatores violatores: felones: et eorū manutētores cōspiratores: periuri in iuratis et iuratis corā iusticiarijs domini regis scienter peierantes: falsay querelarū assumptores: manutē tores: aut fautores in singulis cathedra lib⁹ collegiatis et parrochi anis ecclesijs prima do minica quadagesime et in festo corporis xpi alijsq. solennitatibus nuncientur publice excoicati cū intimatione absolutiōis reseruate

Supno dei mu nere iformat⁹

Quorū. et reseruat excoicatorum huiusmo di absolutio. In quarto ibi. Ceterum. mandatur vt dicte sententie fiat frequens publicatio.

Informatus. alias inspiratus.

re Bonifacii ar chiepi regnante tūc in Anglia idē rico tertio videli cet anno domini m. c. lxxij. Idē bus maij in aula westmon. xv. episcopi leguntur sen tētiā de qua hic sit mentio fulmī nasse. et sic quod dicit hicomnibus non sumitur vni uersaliter. sed des bet itelligi de om nibus ad tunc in teressentibus. Si cut alias solet di ci omnes sic dicit hoc est omnes de tali materia tra ctantes vel qui in terfuerunt. vt. l. in ter omnes. ff. q. sa tisda. cog. 2. l. scitē tiam. s. quicum a liter. ff. ad. l. aquil. et. l. j. s. penul. ff. d. usufruc. acce. et. l. sine cēsi. vel re li. l. si. ibi. Omnis homo timet. Et hoc verum quā do hoc signū vni uersale omnis vt omnes apponitur verbo pteriti vel presentis tempo ris vt notat Bar tho. d. no. ope. nū. l. j. s. nunciatio.

Magnamcar tam. cuius capit ula sunt. xxxvij. vt in eadem plent us apparet. et re ctantur in pupillā oculi parte qui ta. c. xxxij.

Supno dei mu nere iformat⁹

Dulssio.

Provincialis Guillelmi Lindewode.

a Edwardus. post conquestum tertius.
b Ecclesie. anglicane. **c** Regni. anglic.
d Nos. Johanne stratford. archiep. m.
e Dicti regni. non solum province Cantuarien.
 sed etiam Ebor.
f Malefactor.
 res. eos. i. que se
 quantur.

g Sancte eccle
 sie. quam pertur
 bat heretici et lol
 lardi.

h Sue. i. regis
 regni.

i Felones. hi
 sunt malefactores
 quicunque quibz de
 bet pena mortis.
k Manutento
 res. Tales nanq
 tanq consentien
 tes pari pena pu
 niendi sunt km ea
 que legitur et no.
 extra de offi. dele.
 c. ubi de hoc.

l Conspirato
 res. Conspirare
 est plurium simul
 in aliquod sue bo
 num siue malicō
 cordare vel pacif
 ci. Et differt con
 spiratio a consu
 ratione. qz consu
 ratio dicitur quā
 do fit cum iuramē
 to: sed conspiratio
 quando fit sine iu
 ramēto km q no.
 Archi. de p. b. sig.
 c. ij. p. puniendos
 li. vj. Et cōter lo
 quendo conspiratio
 sonat in malum et
 est illicita. Quā
 doq tamen sumi
 tur in bona signi
 ficatione vt pleni
 us no. per Archi.
 in loco preall. Sz
 hic sumit eo mo
 do quo sonat ma
 lum et illicitum. et possunt dici conspiratores hi qui
 maliciose conveniunt in vnu vt aliquē indiciunt in ca
 su quo non est culpabilis neqz reus. et tales vt hic pa
 tet sunt ipso facto excommunicati et repellendi a tes
 timonio et ab alijs actis iudicialibus vt notatur ex
 tra de iudi. c. extibita. h. conspirationē. per Ber. r. q.
 i. si qui clericorū. per Jo. et Archi. de scilicet. c. j. per
 Jnno. de sy mo. per tuas. de re iudi. cum J. et a. et
 semper prohibetur conspiratio nisi fiat ad bonū finē
 vt no. Jnno. in dicto. c. j. et no. ff. de capt. l. non dubi
 to. per Bartho.

m Falsos iuratores. i. iuratos falsum dicentes de
 quibus legitur et notatur de cri. fal. c. i.
n In iudiciis. i. iudicis possessoris.

o Et iuratis. i. inquisitionibus in quibus duodeci
 na est iurata.

p Deserantes. i. contra sua iuramenta falsum di
 centes.

q Scientes. unde ignorans se falsum dicere non in

currit hanc penam.

r Per quos. i. omnes supradictos.

s Perturbationē pacis. et sic in hoc loco ampliat
 interpretatio de qua habet. s. e. d. malum. s. Jtem. ff.
 t. Juris ecclesie. scz in casibus illis qui ecclesiā cō

cernunt et ipsius
 libertatem.

u Non ambigi
 tur. i. non dubita
 r.

x Sigillis o
 ce. sup. dicti regni

y Ipsos. scilicet
 cet malefactores
 supradictos.

z Desiderans
 ad preceptum nā
 gis regis vel iudi
 cis secularis non
 debet iudex eccle
 siasticus subditos
 excommunicare.

a Unde nos. sc
 cunda pars.

b Taliter. sicut
 dictum est.

c Imposuerū.
 et sic respicit futu
 ra et nō preterita.

d Cantuarien.
 province. et sic quo
 ad subditos pro
 vince Ebor. non
 habet locum: ita
 cet supra dixerit
 qz respicit oī
 bus epīs regni.

e Auctoritate
 ecclsi. et hec sen
 tentia profertur
 per vnam statuti.
 unde bene potest
 considerare futu
 ra quod dicit vt le
 gitur et nota. c. ff.
 c. romana. s. caue
 ant. li. vj. et ibi per
 Card. in spozzo
 p. sententie.

f Quorū ter
 tia pars.

g Ordinariis.
 id est episcopis se
 de plena.

h Exercebunt. vt sunt custodes spiritualitatis de
 putati per archiepiscopum Cantuarien.

i Huius articulo. hic nota q in mortis articulo
 dicitur esse aliquis constitutus non solum quando est
 in periculo ex gravi infirmitate proveniente: sed et
 am si hostem timeat capitalem vel etiam si sit obsessus
 ab inimicis vel si resideat in loco in quo machine fre
 quenter faciuntur et baliste. vel si sit nauigaturus lō
 go et periculoso nauigio. vel si sit per loca periculo
 sa et insidiosa in quibus sunt evidētia pericula trā
 siturus. ff. de dona. cā mor. l. ff. et sequē. km Jnno. et
 id ostē. extra eo. c. quod de his. Cauere tamen de
 bet absolvens ne nfmium laxet habenas in hoc casu
 alias sub hoc preteritu omnes possunt absolui et sic
 eluderetur edictum contra id quod legitur extra de
 ali. iudi. mu. causa fac. c. i. et daretur via figmenti cō
 tra id quod legitur et notatur de duoz. c. quanto. fcs
 cū dū id ostē. dicto. ca. quod de his. et his adde que
 no. per Bern. de offi. ordi. c. pastoralis. glo. quo casu

Conspiratio
 et conspi
 ratio differe
 runt.

sed plenus per Hostie. et Johan. an. qui ibidem no. q. mulier pregnant cum appropinquat partu excoicationis communicata ea specie cuius absolutio pertinet ad partum non potest absolui ab ordinario. et hoc verum est cum si mulier talis fuerit corpulenta et multos habuerit filios et facile peperit: nam talis absolui non debet nisi altus casus imminet. Si tamen alias non peperit et multos timet partu quod forte debilis est bene potest absolui marito quia si evaserit reincident in eadem sententia nisi satisfecerit ad mandatum pape quod dicitur v. e. ti. c. eos. li. vi.

Reservam. alios casus habes notatos. s. de pe. et remis. c. preter ea. s. si. s. solis episcopis.

Ceterum. quarta pars.

Recipimus. et sic contrafactes peccant mortaliter. quod dicitur v. dixi. s. de consuetu. c. quia incontinentie. s. preceptum.

Prima dominica. Contra. i. e. c. proxi. ubi mandatur sententias excoicationis promulgari dominica mediana. xl. et alijs temporibus. Solutio. ca. primum loquitur indistincte de quibuscumque excommunicationum sententiarum promulgandis. Sed situd. c.

locum habet in his solum que hic exprimentur sicut alias patet ut dixi. s. e. cum malum. in prin.

Duobus diebus. ad electionem promulgatis cum hic non limitentur. debent tamen dies ipsi longe ab invicem distare ut sic hec promulgatio fiat in qualibet quarta anni semel. ar. ad hoc. i. c. proxi.

Annuatim. i. singulis annis. et sic ista constitutio est perpetua.

In genere. i. absque expressione nominum vel personarum.

Reservationis. i. q. absolutio talium reservata est episcopis.

Recipimus. Ista constitutio sumitur ex concilio Johannis peccam apud Radug. c. cum malum. in fine.

Promulgentur. i. manifestentur siue pronuntietur et supplent in genere.

In ecclesijs. non ergo in mercatis vel alijs locis etiam publicis extra ecclesiam. Idcirco tamen quod si sermo fiat ad populum in cimiterio sufficit ut ibi promulgentur maxime ubi cimiterium est contiguum ecclesie.

articulo reservamus.

Ceterum ubi huiusmodi delinquentium facinoroso amplius evitetur quo ipsi delinquentes excoicati solenni fuerint nuntiati: hoc prouinciali concilio approbante precipimus: quod omnes et singuli malefactores predicti in singulis cathedralibus collegiatis et parochialibus ecclesijs nostre Caturariensis prouincie antedictae prima dominica quadragesime ac in festo corporis christi alijsque duobus diebus festis et solennibus annuatim excommunicati publice nuntiatur in genere cum intimatione reservationis predictae Johannes peccam.

Maiores excoicati

se. ar. ad hoc. e. ti. c. si ciuitas. li. vi. in fi.

Quater. i. cum limitatione que sequitur.

Sancti michaelis. cuius festum contingit penultimo die septembris.

Candelis accensis. Hec forma sumitur. ex. c. de

ones. liij. dñici hic annotatis promulgetur

Recipimus quod sententie maioris excoicationis promulgentur in ecclesijs quater in anno videlicet die dominica proxima post festum sancti Michaelis et die dominica in medio. xl. Et in festo sancte trinitatis et in die dominica proxima post festum sancti Petri ad vincula: candelis accensis et pulsatis campanis cum cruce et alijs solennitatibus prout decet.

De verborum significatione.

Iohannes stratford.

Silua cedua censetur quecumque incisa repellat de ea autem ut de feno et frugibus decima persoluetur.

s. de cler. coniug. Octauo in casu. c. audistis. in fi. s. de preben. Homo in c. Eulentis avaricie. s. de concess. preben. Decimo in casu. c. Lordis dolore. s. de dona. Item in casibus. c. statutum. s. de testa. Item in casibus. c. quia quidam. s. de decimis. Item in casibus. c. Erroris damnabilis. e. ti. Item in casu. c. immoderate. e. ti. Item in casu. c. presbyteri. in prin. s. de cele. missi. Item in casu. c. frenata. e. ti. Item in casu. c. vt inuadentibus. s. de immu. ecclie. Item in casu. c. Contingit. e. ti. Item in casibus. c. Accidit nouitate perueria. e. ti. Item in casibus. c. seculi principes. e. ti. Item in casu. c. Quia diuinitis. e. ti. Item in casu. ca. Humana concupiscentia. s. de clandest. despons. Item in casu. c. Ultimi. s. de magistris. Item in casu. c. i. s. si quis autem. s. de hereti. Item in casu. c. Item quia. e. ti. Item in casu. c. finaliter. s. si aliquem. e. ti. et. s. Et si ipsi. r. s. q. si ipsi. e. c. Item in casu. c. Ad hec. in prin. s. de pens. et. c. tñ. e. ti. Item in casibus. c. enumeratis. s. e. c. f. r. c. preterea. r. c. cum sepius. et. c. cum malum. r. c. superno. Qui casus simul collecti sunt numero. lx. et amplius. Hostie. preter hos in summa. e.

bet. r. q. li. et sub hac forma sententias excommunicacionum promulgari. ideo mandatur vt maior auditoz incutiatur timor. Et quia in hoc. c. pceptum quater in anno excoicationis sententias promulgari et plures sunt casus in quibus sententia excommunicacionis incurrat ipso facto. Ne casus huiusmodi per ignorantiam oblati tradantur est sciendum quod in constitutiones in hoc libro contentas in multis casibus incurrat excoicationis ipso facto. Primo in casu. c. quia incontinentie. s. si quis autem. s. de consuetu. Secundo. c. offeru inuale sces malicia. s. de foro cope Tertio in casu. c. vñci. s. q. si sit. s. de procu. Quarto in casu. c. contingit. s. q. vero. s. de foro cop. Quinto in casu. s. illi autem. e. c. et i casibus ibi sequentibus. Sexto in casu. c. vñci. s. de sequestratio. posses. Septimo in casu. c. cum ex eo. in fi.

Casus in quibus ipso facto incurratur excoicationis.

ii. in prin. qui possit recitat. xxx. casus collectos ex decretis et decretalibus. Johan. an. etiam in. c. eos. p. canonis. e. ti. ii. vj. colligit de eodem. xxxij. casus. Et idem Jo. an. de constitutionib. clem. colligit qui quaginta casus que enumerantur. e. ti. c. j. p. excomunicacionis sententia in cle. Et sic i. toto sunt cas. ex. cōlocatōis sententie late. L. xxi. et ampli. preter casus contentos in constitutionibus Rhonis et Octo boni quos numerosatos habes in libro q. vocatur pupilla oculi parte quinta. c. xxi.

Quāq. ex solutib. Hoc capituli. sumptu est ex constitucionibus Johannis stratford q. incipit quāq. Et habetur. s.

Quāq. ex solutib. et in fra huiusmodi declaramus provisione concilii siluā ceduam illā fore que cuiuscunq. existēs generis arborum in hoc habetur ut cedat et que etiā succisa rursus ex stipitibus aut radicibus renascatur ac ex ea

decimis ubi tractatur ea que pertinet ad materiam huius. c. sub. s. Nos igitur. Et propterea hic non repetitur.

Sed operis huius finem speratum aduentente paschalis festivitatis die iudicio videlicet in vigilia penthecostes Anno gratie. M. CCC. LXX. tricesimo feliciter actum.

Gratias in desinenter refero omnium largitori: cuius maiestati p. ces fundo suppli ces et devotas quas tenus in militantis ecclesie subleleo sic nos p. peccatorum ventā et remissionis gratiam sibi reddat acceptos: ut i. triumphantis ecclesie suble spiritus sancti gratia cooperante cū ipso eter naliter letari gaudeat et quiescere mereamur. Amē

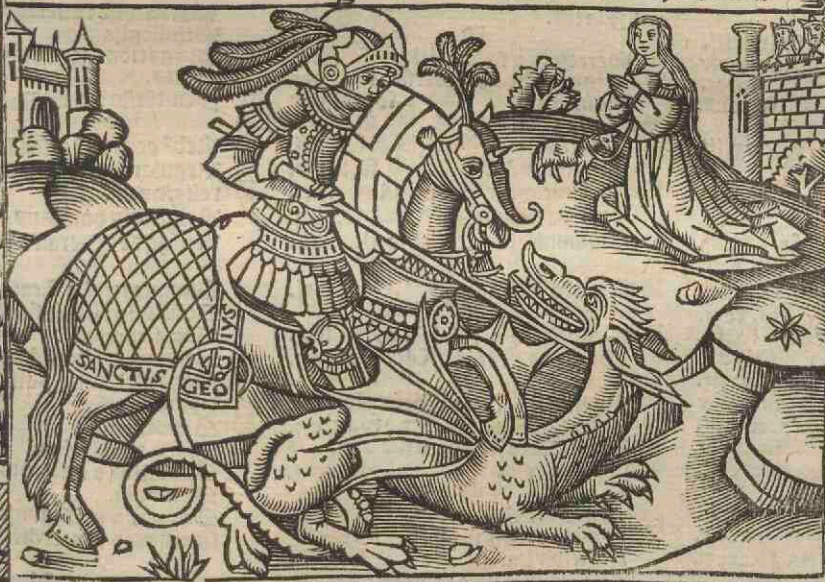
E Finis.

ExPLICIT preclarū opus **Wilhelmi Lindewode** eruditissimi viri super **constitutiones** provinciales **Anglie**: summa cura atq. diligentia **Christophori Endouien.** **Antwerpie** impressum. vna cū annotationibus debitis. cumq. summarijs suis locis prepositis. **Impensis** vero **Francisci Brickman** honesti mercatoris **Anno** salutis nostre **Millesimo quingentesimo vicesimo quinto. xx. die Decembris**

Moribus ingenuis: doctrina: opibusq; potētes
 Angloꝝum proceres: cleri: patresq; britanni:
 Qui sanā colitis doctrinaz: ijs moribus equā:
 Eccum / quod totiens petistis nobile dogma.
 Vestibꝰ attalicis redimitū: omniq; redemptū
 A vicio: & nullis per cuncta notabile mendis.
 Erit: vt era suis referat condigna patronis.

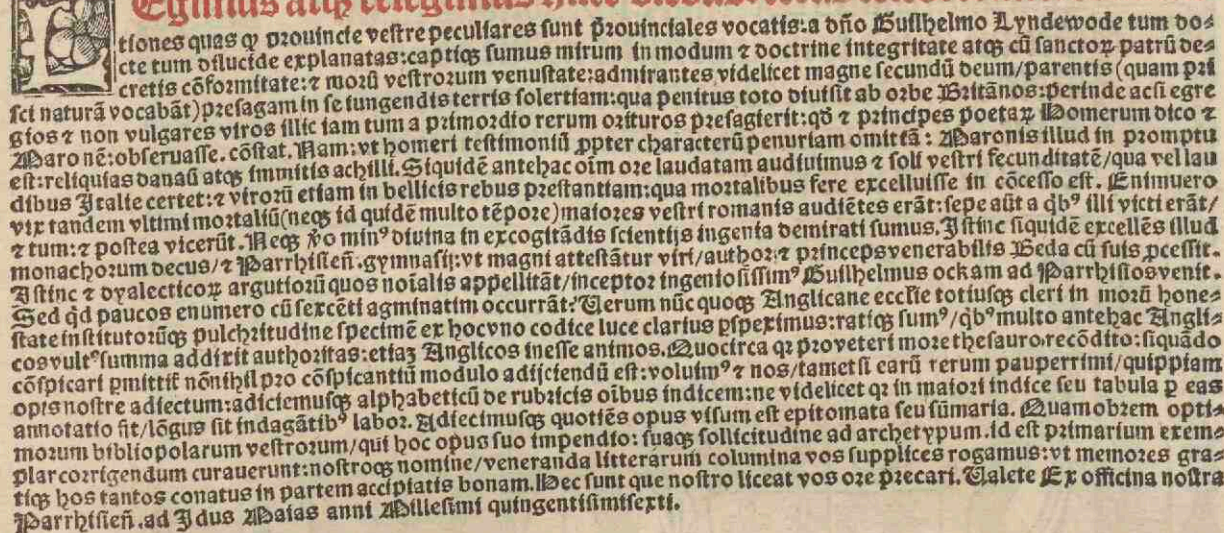

Hec rosa & tutis: de celo missa sereno
 Et ternum florens: regia scepra tenet.

Clodocus Badius Ascensius: Studiosissimo et probissimo maioris
Britannie seu ecclesie Anglicane clero Salutem.

Eginus atq; relegimus hisce diebus: cetus celeberrime / constitu-

Tabularum rubricarum Alphabetica.

Appellationibus. fo. lxxviii.
Accusationibus / inquisitionibus /
 et denunciationibus. fo. cc.
Apostatis. fo. cxxv.
Baptismo et effectu. fo. clxxviii.
Constitutionibus. fo. viii.
Consuetudine. fo. xij.
Clerice peregrinis. fo. xxxviii.
Constitutione cler. et mul. fo. xciiij.
Clericis conjugatis. fo. xcviij.
Clericis non residētibus. fo. xcviij.
De concessione prebende. fo. clx.
Ecclia et procuratoribus. fo. clxx.
Elebratione missar. fo. clxxv.
Eustodia eucharistie / crismatis et
 olei sancti. fo. clxxix.
Elerico venatore. fo. cxcviii.
Eldestina desponsatione. fo. cxcviiij.
Donationibus. fo. cxxviij.
Decimis et oblationibus. fo. cxxxviii.
Desponsatione impuber. fo. cxcviij.
Ecclie edificandis. fo. clxxx.
Eo qui furti. ordi. recipit. fo. cxxxv.
Excessibus prelatorum. fo. cxxxviii.
Fillis presbyterorum. fo. xxxviii.
Foro copetent. fo. lxxv.
Fertis. fo. lxxv.
De Furtis. fo. cxxxv.
Hereticis et schismaticis. fo. cccv.
His qui filios occiderunt. fo. cxxxv.
Homicidio. fo. eodem.
Iudicis. fo. lxxv.
Iureturando. fo. lxxix.
Institutionibus et commendis. fo. c.
Iure patronatus. fo. clx.
Immunitate ecclesiar. fo. clxxxviii.
Locato et conducto. fo. cxi.
Majoritate et obedientia. fo. i.
Magistris et patre docendi. fo. cclx.
Me clericis vel monachis secularibus
 negotiis se immisceant. fo. cxcviii.
Me prelati vices suas sub annuo et
 su concedant. fo. cclx.
Officio archidiaconi. fo. cxxxv.
Officio archiepiscopi byteri. fo. xxxix.
Officio vicarii. fo. lxxv.
Officio iudicis ordinarii. fo. xliix.
Postulando. fo. lxxv.
Procuratoribus. fo. lxxv.
Presumptionibus. fo. lxxviii.
Prebendis. fo. xcviij.
Pignoriis. fo. cxxv.
Peculio clericorum. fo. cxx.
Parochialis collentis pr. fo. cxxxv.
Per illegis. fo. cxxxv.
Purgatione canonica. fo. eodez.
Penis. fo. cxxxv.
Penitentis et remission. fo. cxxxv.
Rebus ecclesie non alienandis. fo. clx.
Regularibus et transeuntibus ad
 religionem. fo. cxxv.
Religiosis domibus. fo. clxxv.
Religiosis venerabiliorum. fo. clxxx.
Summa trinit. et si. catho. fo. ff.
Scrutinio i. ordi. faciēdo. fo. xxxviii.
Sacra vinctio. fo. eodem.
Sacramentis iterandis. fo. xxxix.
Sequestratione possessionis et fru-
 ctuum. fo. lxxv.
Sepulturis. fo. cxxxv.
Statu regularum. fo. cxxv.
Spōsalibus et mīmonio. fo. cxcv.
Symonia. fo. cc.
Sententia excommunicationis / su-
 spensionis et interdici. fo. cxxxviii.
Temporibus ordinandorum. fo. xix.
Treuga et pace. fo. li.
Transactionibus. fo. li.
Testamentis. fo. cxx.
Vita et hone. clericorum. fo. lxxxv.
Voto et voti redemptione. fo. cxxv.
Verborum significatione. fo. cclv.

Tabule indices: seu repertoria in constitutionibus provincialibus Anglicane ecclesie: earūq; aureis explanationib⁹ notatu dignissimoz.

Tabula.

Tabula alphabetica annotatu dignissimor.

Hec monofylla

Aba. qñqz stat in clusue qñqz exclusiue. de consue. c. nullus. ver. a quo die.

Abbas quare dicitur et qñqz tēp. ord. cū qñqz. h. abbas.

Abbas cū cōuētu facit statutu iuramento firmatu qñqz singuli monachi habeant certā pecuniā pro vestibus. Nunquid abbas possit illud statutu reuocare. de statu regu. c. qñqz nō nūqz. ver. denarij tribuantur.

Abbas quomodo singulis annis mutabit suos capellanos. eodem ti. c. ut secundum. in textu.

Abbas an causa hospitū supue nientium possit comedere carnes. eo. ti. c. oēm. ver. viderit expedire.

Abbas i qñqz casibz nō pōt dispē sare cū monacho. eo. c. h. dispē sare.

Abjurare regnū non tenetur clericus fugiens ad ecclesiā. de immu. ecclesi. c. i. ver. abjuratiōnem.

Abjuratiō regnū gaudebit immunitate dñi est in via publica nec dñio lēter extrahi et qñqz si volūtate ereat no. e. c. h. extrahētes. Et qñqz si via publica rupta sit volūtas opta an altitudo trāsitiō gaudebit immunitate ibi nota.

Abjuratiō regni consuetudo etiā in layco an sit dicenda rōnabilis. e. ti. c. sciatis. ver. nō cōpelliunt.

Abjurare heresim recusans qñqz est suspectus de heresi est dānandus vt hereticus. de hereticis. c. i. qñqz si huiusmodi. ver. abjurauerint.

Abjuratiō huiusmodi forma quas liserit. eo. i. ver. in forma ecclesie.

Abjurans vnam speciem heresis posita inddēs in aliā an censetur relapsus. eo. ti. c. i. h. simpliciter.

Abiens in cuius personā dñi gatur effectus pacti vel promissionis an ex tali tractatu obligetur de cele. missa. c. sacerdotes. h. nullus in super. ver. factos sacerdotes ad fi. glo.

Abiens in causa heresi pōt cōdē nari. de hereticis. c. finaliter. s. ad hec. ver. absentem.

Abolutio an sit necessaria quādo censura fertur cōtra aliquē donec satisfecerit satisfactiōe facta. de fo. cōpe. c. i. s. vero. qñqz ver. satisfecerit.

Abolutio an erit vna vel plures quādo plures incurrunt pena. de vi. ta. et ho. cle. c. qñqz quotienscumqz.

Abolutio suspensū referuat epō. eo. ti. c. exterior. s. si quis autē. ver. referuamus. et quid operatur talis reservatio. ibi nota.

Abolutio a pena statuti pūna clausis ad quem spectat. nota ea. glo.

Abolutio in mortis articulo p quē fieri pōt. de dona. c. vñco. s. donantes. h. abolutiōe. Et ibi nota

an possit pētinere ad nō sacerdotes.

Abolutio ad cauleis an habeat locū in sentētia iuris. nota ea. glo.

Abolutio a sentētia excōi. late a iure an possit fieri nulla satisfactiōe ne premissa. no. ea. glo. h. sed nunqd. Et ibi subsequēter nota an talē abolutiōem sciendam opus sit vocatiōe eorum quorum interest.

Abolutio a sentētia excōi. catiō nis an possit fieri post mortem et per quem. ea. glo. p. ope. fi.

Abolutio a snia excōi. in mortis articulo quomodo fiet. e. glo. in fi.

Aboluere subditum suffraganeus a sentētia lata a canone an possit archiepiscopus vt eius officialis maxime qñqz abolutio est reservata epō. de celeb. miss. c. s. frenata. ti. h. dioecesanū loci. de immu. eccle. c. accis. dit. s. nos igitur. ver. referuamus.

Abolutiō a sentētia excōi. mu. an precedere debet satisfactiō. eod. titulo. c. seculi principes. s. sed constingit. ver. nec possunt.

Abolutio quibus casibz referuat epō in foro consciētie. de pe. et re. c. in cōfessione. s. Sunt autem. h. homicidia. et glo. sequentibus.

Abolutio in quibus casibus reservatur soli pape. eodē. c. s. sunt autem. ti. ver. solus papa.

Aboluere nō pōt in foro cōfessione is qui non habet curam anime eius cuius confessionem audit. eodem ti. c. cum sepe. ver. nullam.

Abolutio sacerdotis in foro penitentiali quid operetur. eo. ti. c. sacramentum. ver. caret fructu.

Abolutio an requirat manus impositionē. e. ti. c. sacramētum. s. oibz. ver. abolutiōis signaculum.

Aboluere a sentētia excōi. catiō late a canone quis poterit. nota eod. s. verbo non tenere.

Abolutio delinquentū solis episcopi reservat p has cōstitutiones in multis casibus notatis. in. c. pres. terea. e. ti. ver. solis episcopi.

Sacerdotes an in foro penitētie possint sine licētia superioris se ad invicem mutuo aboluere. eod. titu. c. licet. s. Ex hoc. ver. constet.

Abolutio ab excōi. in mortis articulo debet moderari cū cautela. de senten. excōi. mu. c. superno. ver. mortis articulo. Et ibi nota an mulier pregnans possit absolut tanqz posita in mortis articulo.

Accidia qñqz est. de offi. archiepiscopi. c. ignorantia. s. septē vero. ver. accidia in textu et in glo. ver. boni spirituales. Et ibi nota qñqz tedium boni spiritualis est accidia et quando non.

Accidie multe sunt species. eodē ver. ver. similia.

Acquetatā si pcedat executoriā bñō auditō pleno cōpoto qñqz pdest. de testa. c. adeo. s. i ipsa. h. acquetatārum. Et nūquid p acquetatā gñalē videatur remitti dolus. ibi nota.

Actus legitimi qui sunt et a quibz

bus est exclusus qui excludit ab actibus legitimis. s. pcura. c. exhorēda. s. pcurator autē. h. actu legitimo.

Administratiō cōmissiō i bonis defuncti an sit necessaria. de testat. c. pte. qñqz locorū. h. administratiōis. Et executor admittret bona defuncti qñqz requirunt. eo. ti. c. statutu. s. Inhibem. h. p. p. Et ibi nota quōdo administrans sua ppta auctoritate tenetur respondere creditoribus. Et quid si admittret non confecto inventario. ibi nota.

Administratiō bonorū defuncti infra qñqz tēp. debet cōpleri. d. testa. c. adeo. s. in ipsa. h. fideliter. in fi.

Administratiō verbum quid importet. Et qui dicunt habere administratiōes in monasteriis. de statu regu. c. i. ver. administratiō.

Adoratiō ymaginum quomodo pōt licite fieri et an christi humanitas sit adoranda cultu latric. de eccle. edific. c. i. ver. ymagines. Et quid de ymagine christi. ibi nota.

Adulatio reprobat. de penitent. ti. c. sacramentum. h. sub cubitis.

Adulteriū qñqz est. d. of. archiepiscopi. c. i. s. tertiū mandatum. ver. adulteriū.

Adulteriū an sit peccatum grauius fornicatiōe. de purga. cano. c. Item licet. ver. adulteriū.

Aduocat in causa sanguis quomodo est. irregularis. de tēpo. ord. c. in primis. h. causa sanguinis.

Aduocati mali multa mala agūt. de postulan. c. i. ver. aduocatos.

Aduocatus qñqz est. Et an procurator sit aduocat. et que requirunt in aduocato. eo. c. ver. aduocatus.

Aduocatus stans contra sententiam latam pro matrimonio priuatus est aduocatiōe eo ipso per annum. eo. c. in textu.

Aduocatus suspensus ab aduocatiōe ad tempus an possit iterum consultum prebere vel amici negotia promouere extra iudicialiter. eo. c. ver. priuatus existat. in fine.

Aduocato qñqz tēpus studēdi sufficit anteqz admittat. eo. ti. c. veloces. in textu et in glo. et in qua facultate studere debet. nota ibidem.

Aduocati furamentū quale erit. eodem. c. glo. vlti.

Aduocati officium quale est. de procura. c. exhorēda. s. quicumqz. ver. aduocatus.

Aduocatus ecclesie quis dicitur. de foro competen. c. circumspecte. h. aduocatus.

Affines qui sunt. de statu regu. c. sanctimoniales. h. affines.

Agnus qñqz esse dicit. de decimis. c. qñqz propter. ver. de agnis. et ibi et in glosis sequentibus. nota qualiter fieri agnorum decimatio.

Agricultura quomodo pōt vel non pōt fieri diebus festiuis. de feriis. c. i. ver. agriculturam.

Alienatio rei priuate facta per infirmum de animalibus suis ex qua

Tabula.

bus in casu mortis eiusdem debetur mortuarium an teneat. de consue. c. statutum. §. post obitum.

Alienatio bonorum privatorum qualis est prohibita habet creditores. de dona. c. vnico. §. alienare.

Alienatio omnium bonorum quod presumitur fraudulenta. vi. de causis. e. c. §. rer. Et ibi nota quod alienatio presumitur ficticia et non vera et que res quiruntur ut non dicatur ficticia.

Alienatio necessaria quod potest fieri per habentem creditores. ea. glo. ver. quodamque donatio talis. et. §. sequenti.

Alienationis verbi quod importat quo ad alienationem rei ecclesiasticæ. de re. eccle. non aliena. c. i. §. alienare.

Alienatione rerum ecclesiæ quas solentur esse seruanda. eo. c. ver. forma canonis.

Alienatione rei ecclesiasticæ an debeat intervenire tractatus. eo. c. ver. viribus careat.

Alienantis male bona ecclesiæ qualis erit pena. eo. c. ver. spoliatur.

Res ecclesiæ male alienata quod debet restituere ecclesiæ. eo. c. §. sine dano. Et nunquid ecclesiæ teneat restituere precium. nota ibi. §. suis sumptibus.

Alienatio rei ecclesiasticæ quod modo debet reuocari et per quem. e. c. verbo reuocandum.

Alienari non debet bona ecclesiæ mobilis pretiosa. e. c. §. si quodamque. §. bona.

Rectipies bona ecclesiæ male alienata quomodo puniuntur. eo. §. ver. de finire. et glo. sequenti.

Alimentorum nomine quod continetur. de immu. eccle. e. §. §. alimenta.

Alloquium de huius orationis significacione. nota de cle. peregrini. c. si verbi. alioquin. de iur. iuran. c. presbyteri. ver. alioquin.

Alloquid quid importat. de iur. iuran. c. present. ver. aliquid.

Almus quid importat. de heretici. c. finaliter. ver. alma.

Alius an palmum quod possit facere quod potest facere per seipsum. de consue. c. q. in continencie. §. bo. officiales. Nec dictio alij quos includit de treug. et pace. c. vnico. §. bo. alij. Ad idem vide de dona. c. vnico. ver. alij creditores. de testa. c. statutum. §. Leterum verbo aliorum. de cens. c. cena. ver. aliorum.

Altare an possit consecrari sine reliquiis. de rel. et vene. sancto. c. §. §. bo. loco reliquiarum. Et ibi nota nunquid in consecratione altaris debeat apponi corpus dominicum loco reliquiarum.

Altare magnum sine sumis quod esse debeat. de ecc. edi. c. ii. §. magnus altare.

An altari quod erunt tuelli. nota eodem. c. ver. tribus tuellis.

Ambitio quod est. de iure patrena. c. der. prouinciam. §. bo. ambitiosum. Et ibi nota quod est peccatum mortale.

Ambiguitas contingit diuersis modis. de eccle. edi. c. ii. §. ambiguitas.

Amicus. amicitia quid est et quomodo differt ab amore. de treuga et pace. c. vnico. ver. amicitias.

In copulatione amicitie quod debet intervenire. e. c. §. §. copulantes. Inter amicos qui numerandi sunt. Et an concubina sit numeranda inter amicos. de sepul. c. i. ver. amicus.

Amoto a beneficio quo quis priuatus est quomodo debet fieri. de filiis presbyterorum. c. cum in iure. §. prescriptum. ver. iuris exigentiam.

Amoueri debet de facto incumbens beneficio vacanti de iure antequam alius admittatur ad illud. de concess. ben. c. esurientis. in textu et in glo. §.

Amouere incumbentes beneficio de facto cum tamen vacet de iure an possit officialis episcopus. eo. c. ver. competentes.

An amouendo aliquem ab incompetencia facti in aliquo beneficio qualis erit processus. eo. c. §. canonice.

Amoto huiusmodi quasi auctoritate fieri debet. eo. c. §. si vero. ver. sufficienti auctoritate.

Anachoriticam vitam ducere volens qualis esse debeat et que sunt circa eum et eius loci consideranda. de rel. do. c. qm religionis. §. ad hec. §. locis. et §. b. moribus. et glo. sequenti.

Anathema quod est et quod importat hec clausula sub pena anathematis. de test. c. religiosa. §. anathematis. et ibi nota. quod anathema differt ab excommunicatione. Et an hec per ba sub pena anathematis sint sententie late vel non. de hac materia etiam vide de symonia. e. i. glo. penult.

Hec verba sub interminatione anathematis quid importat. de fur. tis. cap. lo vnico. glo. §.

Anima christi per triduum mortis sue cum sanctis patribus in limbo fuit. de summa trinit. et fide catholice. c. §. Item. ver. quartus. ver. in anima.

Anime salus in quo consistit. de consue. c. statutum. ver. anime sue.

Anime salus et medicina sunt sacramenta ecclesiæ. de sacramen. iteran. c. ignorantie. ver. salute.

Anima pueri est sicut tabula nuda in qua nihil desinitur. de magisteris. c. §. ver. noua testa.

Animal quod intelligit. de consuetud. cap. lo statutum. ver. animalia.

Animus quomodo presumitur bonus siue malus. de immu. eccle. c. ad i. c. §. alij vero. ver. iniuriose.

Anul? cui competet et in quo digno portabitur. de vi. et ho. cle. c. extertor. §. si qui autem. §. dignitatis. Et quod clerici non debent vestiri anulis. ibi in textu.

Annulla quod sunt. de cele. miss. c. sacerdotes. §. nec presumunt. §. annalia.

Annulla plura an aliquis possit in se recipere. eo. §. §. socios sacerdotum. et ibi nota an annalis celebratio pro aliquo salario recipiendo possit deduci in pactum. et nunquid possit acquiri absenti.

Annuersarii quod est. de cel. miss. c. sacerdotes. §. filios autem. §. annuversariis.

Annuersarii celebrare obligantur et rationabiliter impediri? quod faciet recordari. e. §. §. et a malicia. et §. suppleat.

Pro annuversario celebrando an liceat dare vel legare certos redditus. de symo. c. preterea. §. §. legare.

Anus quot dies habet de sacramento. c. sacramentum. glo. §.

Anni quattuor sunt tempora et qui incipiunt. de offi. archiepiscopi. c. ignorantia. in princip. ver. quater in anno.

Et ad idem nota de decimis. c. qui propter. §. sed si oues. ver. hyeme.

Anne. Nec dictio quod tempus significat. Et quando apponitur certo termino verbi debeat intelligi ante terminum inchoatum vel ante terminum finitum. de consue. c. nullus. §. ante annunciationem.

Antiphona quid est et antiphonarum quid continebit. de ecclesi. ediffican. c. §. ver. antiphonarum.

Antiquitati statuitur et est et reuerentia adhibenda. de immu. eccle. c. seculi principes. ver. antiquitas. et eodem c. §. sed contingit. ver. obtinet.

Antiquus usus quod ligat quod ad eius observantiam potest subditi compelli. de symo. c. §. ver. consuetum fuerit.

Antiquitas quantum tempus requirit. de preben. c. §. glo. vlti.

Apostasia quod est et quod multe sunt species de apostatis. c. §. quidam tamen. ver. apostasie. et ibi nota quod apostasia contingit multis modis.

Apparitor et missus quod differunt. de iudi. c. exculis. ver. ministris.

Apparitores quorum sumptibus vere debet. de cens. c. item contra. ver. alterius seruicij.

Apparitorum numerus qualis erit in quolibet archidiaconatu. eo. tit. c. eum apparitorum. in textu et in glo.

Apparitores non debent facere collectiones iter curatos. eo. §. reb? alijs.

Appellari an possit ad episcopum deputantem ab officiali foraneo seu alio particulariter constituto. de iudi. c. §. §. ver. committatur.

Appellatio interposita a sequestro ex iustis causis interposito quod teneat. de sequestra. posses. c. frequens. §. si tamen. ver. appellatum.

Appellationem quis videtur legitime persequi. eo. §. ver. prosecuta.

Et ibi nota an possit terminus assignari ad proseguendum appellationem. Et an appellatio prosecutio possit de consensu partium prorogari.

Appellatio interposita an sit sufficiens ad suspendendum vel evitandum penam inflictam a iure. e. §. §. est dem. Et quid si appellatio talis sit pronunciata inualida ibi videas.

An appellatio tria tempora sunt consideranda. c. glo. §. unde per hoc. Et ibi nota qualis sit appellatio effectus.

Appellatio veri contumacis quomodo non tenet. de appellacioni. c. §. ver. appellatum. Et quid si procurator sit contumax an dominus audiatur appellans. ibi nota.

Appellatione pendente innouata quomodo debent reuocari. eodem c. ver. pendente.

Appellatione pendente utitur quod

c. i. 20
202, 20

possessione sua sicut prius. eodem. c. ver. possessores.

Appellari potest a grauamine non solum illato sed comminato. eodem. titu. c. i. ver. iudiciali.

Appellatio in iudicio facta ante diffinitiuam requirit decem vt tenet. eo. c. d. diffinitiuam.

Appellatio que dicatur friuola. eodem. c. ver. friuole.

Statutum synodale vt nō appelletur ante finem diffinitiuam an valeat. eo. c. ver. statutum.

Appellationis discussio ad que pertinet. eo. c. ver. pallietur.

Appellari nunquā possit a finia lata super notorio. de penis. c. qm̄ reus ver. delicto notorio. in fine.

Appellatio an possit tueri captū vel capidū p̄ breue regum qd̄ dicitur significauit pro cā excoꝛcationis ne in carceretur. de senten. excoꝛ. c. p̄terea. ver. dari debet.

Appropriatio eccleꝛiale ius tribuit de quibus appropriat. de loca. et conducto. c. licet. s. z quia. ver. non ligari. et verb. appropriationum.

Aqua bñdicta cui⁹ sit efficacie. de coꝛ. p̄bē. c. a n̄is. s. aque bñdicte.

Aqua signat doctrinā. de heret. c. finalit. s. ad supplicationē. s. aquā.

Aque batulus an laic⁹ possit esse vel clericus coꝛrugat⁹ aut bigam⁹. de coꝛ. p̄bē. c. a n̄is. s. clericis.

Aque batulatus officium quis coꝛferet in locorib⁹ est rector z vicarius. eodem. c. ver. s. vicarij.

Aquebatulus que tenetur scire. eodem. c. ver. sciant.

Arbitrium boni viri quō differt a voluntate libera. de vita z hone. cle. c. exterior. s. vlti. ver. expedire.

Arbitrium diuersis modis sumitur z nunquā is in cui⁹ arbitriū aliqd̄ possit esse possit sua volūte vti. de clen. res. c. in decimis. s. arbitrio.

Arbitriū ep̄i quale erit in legato relicto concubine clericis. de testa. c. i. ver. arbitrio ep̄iscopis. z in glo. fi.

Arbitriū in iustū quod esse dicit. de heret. c. i. ver. iustū arbitrium.

Arborū appellatio que cōtinētur z que dicantur arbores cedue. de dec. c. quāq̄. ver. arborū ceduarū. z eodem. c. ver. vt cederetur.

Arborum grossarum an sit solūda decima. eodem. titu. c. sancta. s. omnibus. ver. arborum.

Arbores crescētes in cymiterio ad quem pertinet z in quos vsus expēdi debeant. de immu. eccles. c. qd̄ diuinit. in textu z in glo.

Archiep̄iscopus in concilio p̄oꝛniciali faciens constitutionem penalem an ligatur ad obseruatiam ipsius. Et nunquid coꝛtrafaciēs incurrat penam eiusdem. de cōstit. c. quia incontinentie. ver. in ipsos.

Archiep̄iscopi iurisdictioni subsunt immediate suffraganei z d̄ de ep̄o nō suffraganeo morāte infra p̄uincias suas. de tēp. ord. c. qd̄ quidā. glo. ii.

Archiep̄iscopi cōsensus an sufficiat vt mulieres seculares habent in monasterijs monialū in dyocesi suffraganeorum suorum. de statu regula. c. Inhibemus. ver. dyocesani.

Archiep̄iscopus an possit concedere licentiam celebrandi extra ecclesiam in dyocesi sui suffraganei. de celeb. missa. c. qd̄ sit. s. dyocesani.

Archiep̄iscopus an possit deputare officiales foraneos in dyocesi suffraganeorum suorum. de acens. c. i. s. mandatum archiep̄iscopi.

Archiep̄iscopus z metropolitani quomodo differunt. de penis. c. i. s. z si aliquis. ver. metropolitani.

Archidiaconus an habeat visitationes in suo archidiaconatu de ture cōmuni: z quotiens potest in annuistare. de officio archidiaconi. c. vt archidiaconi. s. visitatione.

Archidiaconus debet esse vtr̄ bo ne consensit z litteratur. eodem. caplo. ver. sanum intellectum.

Archidiaconus an pōt sua potestate exercere i laycos. e. c. s. habeat. s. imperitiis. Et ibi nō an possit diffinire z terminare causas quas audit.

Archidiaconus an possit infligere penam pecunariam. eodem. titu. c. eiusdem. ver. pena canonica.

Archidiaconus an possit coꝛrigere delinquentes. eodem. c. ver. coꝛrigendo. z an possit excoꝛmunicare. eo. c. ver. compellant.

Archidiaconus an sit maior z dignior decano sue archiep̄iscopatus. de vi. z ho. cle. c. i. ver. decani. de re. eccl. nō alie. c. ecclesiarij. s. decanus.

Archidiaconorum facta in furto habent ep̄iscopi refrenare. de in. sit. c. i. s. archidiaconis.

Archidiaconus quot equitaturis debet cōtentari in visitatione z quot in inductione faciēda. eo. titu. c. Itē qz. ver. quadraginta denarios. z quot equis contentari debet eius officialis. ibi nota. ver. duorum solidorum.

Archidiacon⁹ nō subsunt loca religiosa infra archidiaconatū p̄stituta. de cens. c. i. ver. sibi subiectis.

Archidiaconus an possit visitare per alium. eo. c. s. ad hec. s. ratio nabilis. z glo. sequenti.

Archidiaconus an possit aliquid exigere a subditis per modū caritativū subditis. e. s. s. pro visitatione.

Archidiacono an quomodo subsunt religiosi. eo. tit. c. Item contra. ver. religiosorum.

Argumentū a coꝛtrario sensu quō fallit. de cohab. cle. z mulie. vt clericali. ver. publice. Item de statu regula. c. omnem. s. viderit expedire.

Artis heresis habetur. de summa trinita. z fide cathol. c. i. s. sciendum. ver. essentie. in fine.

Arrogantia quomodo differt a superbia. de offi. archiep̄iscopis. c. i. s. septem vero. ver. iactantia.

Ariolari z peccatum ariolandi quid est. de sacra vñctione. capitulo

cum sacri. ver. ariolandi.

Artes liberales que sunt. de magis. c. i. ver. artibus.

Artes mechanice que sunt. nota de heret. c. finaliter. s. ad hec. ver. bonis moribus.

Articulos fidei nemini licet ignorare. de summa trinita. z fide cathol. c. i. in princip. ver. per ignorātam. Et an vnusquisq̄ teneatur ipsos equas. liter scire. nota ibi. ver. sciat.

Articulus quid est z quot modis sumitur. eo. c. in princip. ver. articulos. de sacra vñctio. c. confirmatio. n̄is. ver. articulum mortis.

Articuli fidei sunt. xlii. de summa trinita. c. i. s. sciendum. vsq̄ ad finem textus. Et pro hoc videas eo. c. s. item. ver. alij septem.

Articulo mortis plura licent que alii non licent. de sacra vñctio. c. confirmatio. n̄is. ver. articulum mortis.

In articulo mortis quis esse dicatur. de senten. excoꝛmuni. c. superno. s. quorum. ver. mortis articulo.

Ascensio/assumptio/ z euolutio quō differunt. de summa tri. z fid. cathol. c. i. s. item. s. tertus. s. b. ascensio. Et ibi nota de loco christi ascendētis.

Ascriptici qui sunt z quomodo fiunt z quomodo sunt liberi z testari possunt. de testa. c. statutum. s. cetesrum. ver. ascripticorum.

Astucia quid est z an sit peccatū. de peniten. c. sacerdos. s. item in furto. ver. fraude.

Assumptio/ ascensio/ z eleuatio quō differunt: z quis assumptis virginis locus. de summa tri. z fid. cathol. c. i. s. item. ver. tertus. s. b. ascensio.

Attemptans rem prohibitam nō tamen eam perficiēs an incurrat penam super hoc statutam. de heret. c. i. ver. attemptare.

Auaricia quid est. de officio archiep̄iscopis. c. i. s. septem vero. s. auaricia. in textu. z. ver. amor. Et ibi subter quēter. nō. quē sunt species auaricie z specialiter in. s. turpelucrum.

Auaricia quomodo differt a cupiditate. z alia de materia auaricie nota ne prela. vi. suas. c. i. s. auaricie. et ver. dei ministris.

Audacia quandoq̄ sonat in malum quandoq̄ in bonū. de sacramē. iteran. vel non. c. quod in constitutio. ne. ver. audeant.

Auctoritas an debeat precedere actum vel sequi. de testamen. c. religiosi. ver. licentia.

Audire debent prelati subditos pauperes et pro audientia certū tempus assignare. de offi. ordi. c. statutus. s. Et vt horis. in textu z in glo.

Aureus/ solidus/ z nummismus in quo differunt. de testa. c. Item quia. s. statutus. ver. solidos.

Auxiliū quō d̄r ipendi i illis. de foro coꝛpeten. c. dier. s. auxiliū.

Beatus quis est. de immunita. eccles. c. accidit. s. quidam etiā. ver. balliut.

Tabula.

Banna matrimonialis quomodo debent edi. de spons. c. j. ver. dis. stantibus.

Banna quid sunt. de clandest. des. spons. c. j. ver. bannorum.

Banna huiusmodi quomodo debent edi. et qd si non edant an nichilo min⁹ teneat matrimoniu. e. c. s. oib⁹. et solēne editio. et ibi nota vbi et i qd locis debet fieri bannoru editio.

Banitionis pene sit mēto de fo. cōpe. c. cleru. ver. foris bannunt.

Baptis⁹ generalis quādo fiet. de sacra vinctio. c. cum sacri. ver. pasche solemnitate.

Baptis⁹ si imminuat ante qd habeatur nouum crisma quid fiet. eo. c. h. qd citius fieri poterit. ppe finē.

Baptizare qd pōt. et qd sit hui⁹ sacramēti minister debet. de sacra. ite. ran. c. q. in cōstitutione. et a laycis.

In baptismo fluminis qd sit necessaria et qd sit forma verboru. Et qd si baptizans nulla fba pferat vlt pferat impertinētiā vlt si pferat pntētiā tñ mutat formā vlt aliqua addit vel detrahīt forme. vel si fiat ppostera editio verboru vel discontinuatio nota bene. eo. c. i. ver. legitime factum.

Baptis⁹ aqua qualis esse debet. Et si dubitet de baptismo qd fiet. ea. glo. ver. ex parte elemēt. Et si vn⁹ baptizet et al⁹ pferat fba qd tu ris. Et nunqd vnus simul possit plures baptizare. nota ea. glo. ppe fin.

Baptis⁹ iteratio nō dicitur fieri et qd sit pena iterat⁹. e. c. h. iterare. Quare aut nō dicitur iterari not. ibi pscās.

In baptismo facto tempore necessitatis omnia sunt postea supplēda per sacerdotem. ea. glo. in fine.

Baptismus est sacramentum innotroentum et quomodo potest in necessitate a quocunq. conferri. eo. ti. c. ignorantia. ver. baptismus.

Baptismalis ecclesia que esse dicitur. de baptis. et eius effectus. c. j. h. baptismali.

Baptismus non debet fieri extra ecclesiam baptismalē nisi in certis casibus. eo. c. si vero. h. domi.

Baptis⁹ quomodo et per quos fieri potest tempore necessitatis et quomodo intelligi debet necessitas. eo. s. ver. propter necessitatem.

Baptismus quare fit in aqua potius qd in alio liquore. e. s. h. b. aqua.

In baptismo an necessaria sit immersio. eo. s. h. vas illud. Et an immersio erit trina ibi nota. Et circa hoc vide notata. eo. ti. c. quod in cōstitutione. ver. immersio.

Baptismi sacramentum quomodo extra causam necessitatis pertinet ad solum sacerdotem. e. c. s. de baptismate. ver. penitentia.

Baptismi sacra in quo cōstitit. e. ti. c. ii. ver. sacramentum baptismi.

Baptizare solēnter non dicitur inferior sacerdote. e. c. h. baptizare. De baptismi solēntate que sunt. eo. c. s. forma. ver. in signis.

In baptismo qualis debet esse ordo verboru et an additio/diminutio/vel pposterioratio viciet baptismum. eo. s. ver. in ordine.

In baptismo hoc pronome ego/et hoc pronomen te/an sint de substantia. e. s. h. eorumdem verboru.

Baptismus quando fuit institutus. eo. s. ver. institutum.

Baptismus factus per angelum an debeat iterari. eo. c. s. q. si sacerdos. Et ibi nota quomodo potest dubitari de baptismo.

Baptismus quomodo debet fieri in dubio et quomodo potest fieri sub conditione. eo. s. in textu et in glosa. ver. si nondum.

Baptismus generalis quando fieri debet. eo. ti. c. quod in cōstitutione. ver. pache et penthe.

Baptizandi adulti quanto tempore manebunt cathecumini. eo. c. ver. dies octo.

Baptizari an possit infans in ventre matris. e. c. ver. maternis vteris. Et quid si aliqua pars pueri appareat an possit baptizari ibi nota.

Baptismus puerorum an debeat diu differri. eo. c. s. alii asit. h. improuium. et ibi nota quomodo in adultis pōt certo tpe differri et quare cuz parentib⁹ qui differūt baptismū pueroru mori vltra modū solitū qd erit faciendū. e. c. glo. vlt. Et ibi nota de heresi dānata illorū vici qui opinant qd baptis⁹ nō est necessari⁹ hys qui nati sunt ex parentibus baptizatis.

Baptis⁹ debet fieri gratis. Et qd si sacerdos nolit baptizari nisi data pecunia. de symo. c. j. h. baptis⁹.

Baptismus est tanua omnium sacramentorum sine quo non peruenitur ad alia de penitē. c. i. s. sub pena. ver. vnicuiq.

Baptisterium quid est. de sacra vinctio. c. sacerdotis. s. paruuli quoq. ver. baptisterio.

Bellū de Hyngcourt qd fuit. de feris. c. vlt. h. vicelinus quintus.

Benedicti debent ornamenta ecclesie et a quibus de sacra vinctio. c. pannt. h. benedictionem.

Beneficii sufficiētia quō cōsiderantur. de offic. vica. c. qm. h. quinq. marcarum. et. ver. ad firmam.

Beneficii ecclesiastici nomine quid continetur. de procura. c. exhorrenda. s. quicunq. ver. beneficium ecclesiasticum. de vita et honesta. cleric. c. exterior. h. beneficia ecclesiastica.

Beneficiū ecclesiasticū habere nō pōt vxoratus. de procura. c. exhorrenda. s. q. si sit. h. vxoratus. Item nec bigamus. eo. s. ver. bigamus.

Beneficia ecclesiastica an sint ea in quibus conceditur a rege vel alia persona seculari perpetuus titulus sine institutione et inductione facta per ordinariū. de coha. cle. et muli. c. vt clericali. ver. beneficiati.

Beneficiū ecclesiasticū an possit habere clericus cōiugatus. de cle.

confuga. c. j. ver. nullo modo et glo. precedenti. Et ibi vide nunquid beneficium clericus coniugatus quod prius obtinuit vacet ipso iure per contractum matrimoniale ipsius clericus.

Beneficij vocabulum large sumitur in materia fauorabilis de cleric. non residen. c. in decimis. glo. j.

Beneficiū secundo sibi datum assecutus an possit eo dimisso redire ad primum. de preben. c. audistis. ver. sit contentus. Et ibi nota quādo institutio in beneficio vltimo as depro non tenet et quādo datur alii cui opto beneficij primi vel secundj.

In quibus beneficijs habet loci. c. de multa. extra de preben. nota eo. c. ver. nec vltimo.

Beneficio aliquo priuatur an possit de nouo ad illud idem promoueri. eo. c. h. perpetuo.

Beneficia incōpatibilia que sunt eo. c. ver. incompatibilia.

Beneficij vocabulum large sumitur pro omni victus vtilitate. de cōcel. preben. a nostris. h. beneficia.

Beneficij ecclesiastici collatio/institutio/et inductio debent fieri gratis. de institu. caplo. j. in textu et in glo. Et an aliquis licet recipere a tali promotio pro scriptura vel aliter. ibi nota glo. vlti.

Rector an possit in ecclesia sua aliquam portionem dare alteri nomine perpetui beneficij. de concess. preben. caplo. ne lepra in textu et in glo. Et nunquid vacante ecclesia possit aliqua eius portio dari in beneficium. nota ibi in. h. resignandū.

Rector ecclesie quomodo potest in ecclesia sua concedere alteri beneficium temporale. nota eodem. c. s. item statutus. ver. beneficij.

Beneficio incumbens de facto amoueri debet ad huiusmodi incumbētia ante qd alius admittatur ad illud. eo. ti. c. esurientes in textu et in glo. et quomodo procedi debeat contra talem. nota ibi. h. canonice. de iure patro. c. si aliquo. h. vacauerit.

Beneficij collatio cui aliquis d factio incumbit ipso prius non amoto an teneat. de concess. preben. c. esurientes. ver. amoueri. Et quid de p̄sensatione. ibi nota in fine glo.

Beneficiū quando tenetur vt propietas quādo vt beneficium. de loca. et condn. c. licet. ver. non ligari.

Beneficiū ecclesiasticū quod potest consistere in sustentatione cōcessa ad certum tempus et quomodo ead. glo. ver. sed pro latiore.

Beneficiū ecclesiasticū si detur alicui loco impropriosus quid per hoc transfertur. eadem glo. h. quandoq. episcopus.

In beneficij collatione vel promotione ad illud an possint licite adhi cōditiones vlt modi. de symo. c. preterea. s. ver. legare in fi.

Ad beneficium ecclesiasticū an possint assumi monachus vel alius.

Tabula.

religiosus. de apostata. c. i. §. quocirca. ver. beneficii ecclesiastici.

Babens beneficium curatum recipit secundum non curatum requirens tamen residentis nunquid post adeptam pacificam possessionem secundum vacet primum. de peniten. c. sacramentum. §. istos igitur. §. obtentis. **B**enignitas quid importat. de iur. iur. c. presbyteri. §. ultimo. ver. benigne.

Bigami ordinati non habent ordinis executionem. de tempo. ordi. c. in primis. ver. bigamos. Et quis cum tali potest dispensare sibi nota.

Bigamiam an incurrat ducens mulierem prius corruptam. eodem. c. ver. corruptarum maritos.

Bigamus dicitur quis dupliciter vere scilicet interpretative. de cler. contug. c. ii. ver. bigami.

Birrum quid est. Et que dicitur ve stis birrata. de vi. c. hone. clerico. c. gaus. ver. birratam.

Boeciani heresis qualis fuit. de summa trinitatis. c. fide catho. c. i. §. sciendum. ver. tertius. ver. esse deum.

Bonorum appellatione continetur mobilia et immobilia. de reb. ecc. nō alienan. c. i. §. is quoque. ver. bona. Et circa hoc vide de dona. c. vincto. ver. vniuersa bona.

Bonorum suorum libera dispositione caret aliqui iusto delicto. de testa. c. statutum. §. ceterum. ver. diuino iudicio.

Bona vxoris an sint distincta a bonis viri. nota. eodem. §. ver. propter bonorum vxorum.

Bona notabilia que dicuntur ad effectum quod archiepiscopus Cantuariensis. in sinu testamentum habetis bona notabilia in diuersis diocesis. sue prouincie nota. eo. c. §. testamentis. ver. laicis.

Burgus quid est. de cens. c. i. §. unde ut eis. ver. burgo.

Blada que esse dicitur. de immunitate. eccle. c. contingit. §. blada.

Blaspheemia quomodo incurritur et que sit eius pena. de officio archiepiscopi. c. i. §. in secundo. ver. blasphemia.

Brachium seculare a quibus est inuocandum. de cohab. cle. et mulie. c. ut clericali. §. et nec. ver. brachium seculare.

Brachii secularis auxilium an debeat impediri ex necessitate. de immunitate. eccle. c. seculi principes. §. custodia carcerali.

Breue quid est. de foro competente. c. dierum. ver. breuia.

Breuia regalia unde forciuntur sua nomina. de conce. preben. c. esurientis. ver. breuium.

Brunus color et burnetus quomodo differunt. de statu regul. c. ad hec ver. burnetum.

Blir de qua materia debet fieri ad missae celebrationem. de summa trinitatis. c. fide catholica. c. ii. §.

doceant. ver. in calice.

Cancellus quid est. de offi. archiepiscopi. c. archidiaconus. ver. cancelli.

Candela ardens significat christum. de celeb. miss. c. linteamina. §. nullus insuper. §. due candele.

Canonem siue legem violans quomodo sit puniendus et quomodo. de sacra vinctio. c. cum sacri. §. reluctantes.

Canon missae in quibus consistit. de offi. archidiaconi. c. ut archidiaconi. §. canon missae. et ibi nota. vi. causas quare canon missae dicitur in secreto.

Canoniam quod differt a prebenda. de conce. preben. c. esurientis. §. prebendam.

Canonium quid est et quare sic dicitur. de postul. c. veloces. ver. ius canonicum.

Canonici ecclesiarum cathedralium cui debent confiteri. de penit. c. i. §. in cathedralibus in textu et in glossa.

Cantariam habens in ecclesia cella per que potest amoueri. de iur. iur. c. presbyteri. §. q. si. §. competente. Et an possit amoueri per laycum sibi nota.

Cantus quod operatur. de offi. archiepiscopi. c. sint ecclesiarum. ver. psallendum.

Canticum graduum quod est. de eo qui fur. or. red. c. i. §. contra dignitatem. ver. canticum graduum.

Capa quid est. de vi. c. hone. clerici. c. i. ver. capis clausis.

Capis clausis qui clerici tenent uti. eo. c. in textu et in glossa. §. offi. ciales. et §. capis clausis.

Capella an fungatur iure ecclesie. de sacra vinctio. c. sacerdotum. §. paruuli quoque. ver. ad ecclesiam. de malo. et obe. c. presbyteri. ver. capellarii. ubi legitur de capella multiplici. Et ad idem vide de iudi. c. ii. §. in ecclesia.

Capellam de pendeat ab ecclesia pro chialis an possit acquiri per prescriptionem. de cens. c. gaus. §. dependentes.

Capella dependens an soluat pro curationem vnam per se preceptum visitationis ordinarij. eodem. c. ver. vna ecclesia.

Capella que esse dicitur. de celeb. missa. c. q. sit. ver. capellis. et ibi nota an differat ab oratorio.

Capella potest esse parrochialis et habere iura parrochialis nota. eo. ti. c. effrenata. §. vers. capellis parrochialibus. de clandestini. despon. c. humana. §. sane. §. ab antiquo.

Capitulum pluribus modis sumitur. de consti. c. q. in continet. §. capitulis ruralibus. Et ibi nota cuius ecclesie proprie dicitur fore capitulum: et quomodo differunt capitulum conuentus et collegium ibi videas.

Caracterum siue signorum de latio an sit licita. de officio archiepiscopi. c. ignorancia. §. decem enim. §. caracterum.

Caracter in ordinibus quomodo et quando imprimitur. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. §. ver. caracteribus.

Caracter quid est. e. c. §. in anima. **C**arcerari an possit clericus. de foro compe. c. contingit. §. in carcere.

Carcer quomodo iuste debet malefactoribus. de immu. eccle. c. seculi principes. ver. custodia carcerali.

Carceres habere potest ecclesia. de penit. c. item statum. §. carceres.

Carcer perpetuus quare tolerat ab ecclesia. e. c. §. et si. §. perpetuo carceri.

Carceri perpetuo ad iudicium quod potest. eo. §. ver. ad iudicium. Et ibi nota nunquid laicus potest in carceres rari per iudicem ecclesiasticum.

Caro sumitur tribus modis. de offi. archiepiscopi. c. i. §. autem. §. victi.

Carnalis commixtio inter coniuges quod sit vel non sit sine peccato. de penit. c. in confessionibus. §. in finem.

Carpocratianorum heresis qualis fuerit. de summa trinitatis. c. si catho. c. i. §. item verbi. primus. ver. et sola.

Carta quid est et unde dicitur. de iudi. c. i. ver. carta.

Casei commendationem nota per versus de decimis. c. quoniam. §. de lacte. ver. de caseo.

Castitas equiparatur virginitati et magis requiritur in feminis quam in masculis. de penit. c. tñ. ver. castitatem.

Casula quid est et unde dicitur. de eccle. edifican. c. ii. ver. casula.

Casum fortuitum allegans an debeat illum probare sine culpa sua accidisse. de penit. c. item statum. §. in illis. ver. casu fortuito.

Cathacrisiarum heresis qualis fuit. de summa trinitatis. c. fide sciendum. §. sextus. ver. sanctificatio ecclesie.

Cathecismus quid est et quare fuit institutus. de baptis. et eius effect. c. ii. ver. cathecismus.

Cathecismus debet precedere baptismum: et que interrogationes in eo fieri debent. eodem. c. §. q. si sacerdos. ver. cathecismo.

Cathecuminus quis dicitur. de sacra vinctio. c. cum sacri. §. quod ipsum. ver. cathecuminorum.

Cathedrals ecclesie debentur cui soluetur quando due sunt ecclesie cathedrales. de loca. et conduc. licet. ver. cathedralis.

Catholicus quis est. de officio archiepiscopi. c. i. §. sextum mandatum. ver. catholici.

Cautio prestanda pro religioso per quem fiet. de testa. c. religiosa. ver. superio.

Cautio sufficiens que est. e. c. ver. sufficienter et quando sufficit cautio iuratoria ibi nota.

Cautio religiosi executoris in testamento deputati qualis erit. eo. c. §. de dñis. et ibi nota de cautionibus quod pnt exigi ab executoribus.

Cautio talis religiosi an possit fieri per alium quam ipse religiosus superior eo. c. §. unde. ver. sufficienter cauere.

Cauere quod importat. de sacra. ite. ran. vel nō. c. sacerdotes. §. caueat.

Causa finalis quomodo cognoscitur et nunquid cessante causa consuetudinis siue legis cessabit effectus eiusdem. de consue. c. nullus. §. legata.

C iiii.

Tabula.

Causa impulsiva quo cognoscitur et que est differentia inter causam et rationem. Et nunquid causa siue ratione legis cessante cessabit lex. de iud. c. excessus. §. per rectores.

Causa rationabilis intrandi monasterii monasterium que est. de statu regul. c. omnem. §. si. glo. vlt.

Causa in iure multipliciter sumitur. de senten. excommunicat. c. i. §. Item excommunicamus. ver. quacumque de causa.

Cautela quid est. de constituto. c. exterior. in si. glo. penult. de testa. §. Item quia. ver. cautelas.

Celebrare quid est. de iurisdictione. c. presbyteri. §. et volumus. ver. celebrare. de clandest. desponsatio. c. humana. §. et quod quater. §. celebrantes.

Curatus an possit se obligare ad celebrandum triginta beati Greg. pro anima alicuius defuncti. de celeb. missa. c. sacerdotis. §. peculiarium.

Sacerdos non beneficiatus quomodo potest ex causa legitima moneri per curatum ecclesie ne celebret in ecclesia sua. de excess. prelat. c. monemus. ver. rationabiliter. et glo. sequens.

Celeritas quomodo est commendabilis et quomodo non de heresi. c. i. §. et ne. §. celeriter.

Celum quadruplex reperitur. de summa trinitate. et fide catholica. c. i. §. Item. §. fertus. §. ad celos.

Censura ecclesiastica et animaduersionis quomodo differunt et qui possunt fulminare censuras ecclesiasticas. de consue. c. statutum. §. solutio. nem. §. censura ecclesiastica.

Censura ecclesie est triplex et quid est censura de iud. c. excus. §. si vero. ver. censura.

Censuram ecclesiasticam an possit fulminare simplex curatus. nota de decimis. c. quantam propter. ver. Sed quantam. ver. censuram ecclesiasticam.

Censura seueritas et animaduersionis ecclesiastica quomodo differunt. de penis. c. Item statutus. ver. censuram canonicam.

Cerimonialis sacramentalis quomodo differunt. de officio archiepiscopi. c. i. §. In tertio. ver. ceremonie. Et ibi nota quod quedam in veteri testamento erant moralia et quedam iudicialia.

Cerimonia religiosorum in quibus consistunt. de religio. domi. c. i. ver. ceremoniarum.

Certificatorum citationis quid continebit. de iud. c. i. §. quod si aliter quo. versic. certificatorum. eo. titul. c. Item omnes. §. vtrum autem. ver. certificatorio.

Certum quid dicitur. de officio archiepiscopi. c. archidiaconi. §. certum.

Ceruit quid est et quid significat. de celebratio. missa. c. presbyteri. §. ceruites.

Ceterorum appellatione que continentur. de religio. domi. c. i. §. ceteris.

Chorus quid est. de eccl. edificatione. c. ii. ver. pro choro.

Cibi superfluitas nocet corpori. de officio archiepiscopi. c. i. §. septem vero. ver. gula. ver. corp. aggravat. et glo. sequentibus.

Cimiterium unde dicitur. de foro competenti. c. circumspecto. ver. cimiterio.

Cimiterium quantum spatii continebit. de eccl. edificatione. c. ii. ver. clausuram cimiteriorum.

Cimiterium an gaudeat eadem immunitate cum ecclesia. de immunitate. ecclesie. c. i. ver. cimiterio.

In cimiterio que domus possunt edificari et quantum se extendit. eo. titu. c. quia diuini. ver. cimiterio.

Cimiterij commoditas ad quem pertinebit in casu quo sunt in ecclesia rector et vicarius. eo. c. ver. rectorum aut vicariorum.

Circiter/circuz et circa quomodo differunt. de censu. c. Item licet. ver. circiter.

Circumstantie peccatorum que sunt. de peni. c. in confessione. ver. circumstantias.

De circumstantiis peccatorum an et de quibus est consistendum. eo. tit. c. sacerdos. §. circumstantias.

Cirographus et singraphus in quo differunt. de officio archidiaconi. c. vt archidiaconi. §. habeant etiam. ver. in scriptis.

Cis et circa quomodo differunt. de magistris. c. ii. §. circa.

Citatio ubi debet fieri quando citandus est domiciliarius in duobus locis. de iud. c. ii. ver. fouet larem. et quid si nullum domicilium habeat vel habet sed ibi non moratur. et quid si sit vagans per mundum nota eo. c. ver. amplius conuersatur.

Citatus habebit sufficientes inducias ad comparandum. et quomodo hec sufficientia estimabitur. eo. c. ver. inducias. Et ibi nota an valeat citatio ubi tempus non sufficit ad comparandum.

Citatio an debeat continere dies comparitionis. eo. c. ver. die. Item an continebit locum loci. eo. c. ver. loco. et qualis debeat esse ille locus ibi nota. Et quid si locus assignetur generaliter vt puta Londoni. aliter non specificando locum nota in eadem glo.

Citatio facta per archiepiscopum Cantuariensem vt citatus compareat vbi cumq. archiepiscopus fuerit et c. quomodo potest iustificari. ea. glo. ver. Sed quero. et quod citationibus varijs vtitur papa nota in eadem glo.

Citatus qualiter debeat comparere nota eo. c. ver. competenter.

Citatio an fieri debeat publice coram testibus. c. §. quod si aliquo. ver. coram testibus.

Citationis dies debet inseri in certificatorio et quare eodem. §. ver.

dies citationis. Et idem erit de loco: vt patet ibi in glo. sequen. et sumitur in textu.

Citatio fit pluribus modis. Et quomodo fieri debet. Et an citatio fieri possit extra iurisdictionem siue territorium iudicis citantis. eodem capto. §. et nullo modo. ver. citatio nem factam.

Citatio quomodo reddatur difficilis. de iud. c. Item omnes. ver. difficultatis.

Citationis ordo qualis erit. eo. c. ver. personaliter inuenti. cum glo. sequen. et in textu.

Citatio si non potest fieri tute quid fiet. eodem. c. ver. tute. et glo. sequentibus.

Citatio ad domum quando potest fieri. eodem. c. ver. non inuenti. cum glo. sequen. Et quod citans non debet ingredi domum nota ibi. ver. domicillio.

Citandus ad domum an potest citari ad stationem vel ad hospitium in via nota. ea. glo. versus si.

Citandus in ecclesia an possit citari in cimiterio. eodem. c. ver. parochiali ecclesia.

Citandus ad domum ubi citari debet quando habet duo domicilia. eo. c. ver. domicilli.

Citare ad domum an possit quilibet iudex. eodem. c. ver. citationem. Et ibi nota qui iudices possunt citare per edictum et quis possit citari ad domum.

Citari quomodo debet deliquisse vt compareat coram iudice in cuius territorio deliquit. eodem. c. ver. conueniri.

Citatio sub mutue vicissitudinis obtentu quomodo habet locum. eo. c. §. et vt in premissis. ver. et alius.

Citatio primaria in correctionibus non debet committi rectori ipsius citandi. Et quid si sit ibi tam rector q. vicarius. eodem titulo. c. excusis. ver. per rectores. Et quid si crimen sit notorium. eodem. c. ver. non mandentur.

Citantium plura sunt nomina. c. c. ver. apparitores.

Si citatio prima in causa correctionis non sit peremptoria an secunda possit committi curato. Et quid si in citatione non exprimatur delictum. eo. c. §. si vero. ver. primarie.

Citatio clerici facta per iudicem secularem an teneat. de fo. competenti. c. contingit. ver. foris bannuntur.

Citatio qualis debet observari in negotio confirmationis elec. de iure patrona. c. per prouinciam. ver. non tenere.

Citatione an sit opus quando citandus est presens in iudicio et respondet actui exercendo. ea. glo. ver. quinta conclusio.

Citationi peremptorie equiualeat preceptum iudicis cum monitione. ea. glo. ver. septima conclusio.

Tabula.

Citatio quādo debet fieri in specie quando in genere. de eccles. edific. c. statutus. §. euacuato.

Citatio qualis requiritur in causa heresi. §. here. c. finaliter. §. ad hec. i. textus in glo. §. h. originis.

Citatio opus est in notorijs et quare. de penis. c. quoniam reus. §. delicto notorio. §. concludit ergo.

Civitas quid est et quomodo differt ab urbe / castro / castello / villa / opido / et municipio. de cens. c. §. unde ut eis. ver. civitate.

Clavium traditio quid operatur de cursu. eua. c. §. ver. sub clau.

Clausula potestatis an cadat in laycum et an sint due claves vel una. de immunita. eccles. c. fecit principes. §. at quando. §. h. clau. potestatis.

Claues ecclesie que sunt. de penis. c. cum salubriter. ver. clauibus.

Clausula consimilis in principio et in fine regit medium ut sit eiusdem nature. de procura. c. exhorrenda. §. quicquid. §. suspensus sit.

Clausula posita in fine an referatur ad omnia precedentia. ne cleric. vel monach. c. §. §. auctoritate. ver. huiusmodi. et de purgatione canonica. caplo. Item licet. glo. si.

Claustales dicuntur religiosi etiam habentes administrationes. de stat. regul. c. §. ver. claustralem.

Clericus quis dicitur. de tempo. ordinan. c. q. quidam. §. clericum.

Con clericus conjugatus potest esse iudex in causis spiritualibus. de cler. conjug. c. cum ex eo.

Clericorum vita qualis esse debet. de cler. peregrin. c. cum quanta. ver. vite mundicia.

Clericus si velit uti privilegio clericali quomodo incidere debet in haereticum et in iuram. de officio ordin. c. §. per totum.

Clerici an possint impune capi per secularem potestatem. de foro cōpeten. c. Contingit. §. deprehensi.

Clerici an possint incarcerationi. eo. c. verbi. in carcere.

Clerici deprehensi per iudices seculares quomodo possunt repeti et reuocari per iudicem ecclesiasticum. eo. c. ver. requiruntibus.

Clericus an possit iudicari per iudicem secularem. eo. c. §. quia vero. §. iudicatur. et glo. sequen.

Clericus etiam inuitus quomodo potest repeti per episcopum a iudice seculari et quomodo procedi debeat contra ipsum detinentem. eodē c. §. quia vero. ver. requisitionis. et ver. locorum ordinarios. et glo. sequen.

Clerici per iudicem laycum eas per requisitionem per quem fieri debet. c. §. ver. ordinariis eorundem.

Clericatus possessio quomodo probatur. eodem. c. §. clericus vero. §. possessione. Et per quos tales si a laycis detineantur debent requiri nota. c. §. ver. locorum ordinarios.

Clericorum appellatione qui continentur. de locato et conduc. c. vendentes. ver. si quis clericus.

Clericorum appellatione an contineantur monachi. de statu regula. c. omnem §. clerici autem. §. clerici.

Clericorum appellatione an contineantur religiosi ordinati. de cens. c. Item contra. ver. religiosorum.

Clerici an teneantur ad tallias vel collectas pro terris per eos acquisitis. de immunita. eccles. c. sciatis. ver. possunt fieri.

Clerici non debent astringi ratio clivis erga laycos nec exercere iudicia secularia nec iudicium sanguinis. ne cler. vel monach. c. si per totum. nota bene totum capitulum.

Clericus convictus coram iudice seculari an sit ex hoc damnatus per iudicem ecclesiasticum. de purgatio. cano. c. clericus. ver. purgatio admit tatur.

Contra clericum facinorosum quomodo procedit iudex ecclesiasticus. de penis. Item statutus. §. et si. §. adiudicetur.

Cogitationes immunde significan tur per muscas. de celebra. missa. c. lintheamina. §. si. §. si quia musce.

Cognatio spiritualis quomodo contrahitur in baptismo et confirmatio ne. Et an altero conjugum leuatur filium alterius vel proprium aut ad confirmandum tenente contrahatur cognatio spiritualis et cuius effectus. de sacra vinctio. c. sacer dotes. §. Item ad confirmationem. ver. sic. hec prohibitio. et inter quos personas contrahitur per confirmationem nota ibi. §. si. glo. vlti.

Cognatio spiritualis an potest contrahi per feminam sicut et per virum. de baptismo. c. §. ad leuanduz. ver. femina.

Cognoscens in causa aliqua an debeat pronunciare de eadem. de iudi. c. §. quibus. ver. pronuncietur.

Collatio beneficii cui aliquis de facto incumbit an valeat eo prius non amoto. de conce. preben. c. esurietis. ver. amoueri. Et quid de presentatione ibi nota in fine glo.

Collatio dicitur multis modis. de magistris. c. §. §. collatione.

Collatio et presentatio quomodo differunt. de senten. excommunicatio. c. §. preterea. ver. collatione. Et ibi nota nunquid statutū penale loquens in collatione habeat locum in presentatione.

Collecta et contributio quomodo differunt. de eccles. edifican. c. licet. ver. reficiendum.

Comedendum est horis statutis de statu. regu. c. quoniam inter. ver. horis statutis.

Comessatio quid est et quod omnino prohibetur clericis et religiosi. de statu regu. c. quoniam inter. ver. comessationi.

Commen de que sit iusta causa. de

preben. c. audistis. ver. receperunt. **C**om mendatia non potest quis habere duas ecclesias. eodem. c. §. commende.

Com mendatias litteras quis dare possit et que sint. de cler. peregrin. c. cum quanta. ver. com mendatias. et. c. reuerendissime. §. sui dyocesani. et glo. sequen.

Com mendatiae littere quales erunt. eo. c. ver. expresse caueri.

Com mentum quid est. de foro cōpeten. c. §. illi autem. ver. commenta.

Com missio generalis aut sufficiens in causa matrimoniali. de iudi. c. §. si. ver. committatur. et eadē glo. nota qualis potestas datur officiali episcopi per commissionem generalem. et quid de officiali archidiaconi et aliorum qui de consuetudine cognoscunt in causis matrimonialibus an per commissionem generalem trahatur in eos talis potestas. nota eadē glo. ver. Sed cum abbates.

Com itatus quid est. de foro cōpeten. c. dierum. ver. comitatus.

Com mode fieri quomodo intelligitur. de iudi. c. §. quibus. ver. com mode.

Com ponere multa significat. de transactio. caplo. Ceterum. ver. cō positionem.

Com positio multiplex reperitur. eodem. c. ver. compositionem admittat. et ibi in eadem glo. nota quomodo compositio locum habeat in spiritualibus vide in. ver. in causis vero spiritualibus.

Com positio an possit fieri cum parochianis ut curatus recipiat minus decima. de decimis. c. quoniam propter. ver. redemptionem.

Com potes qui dicantur. de sacra ment. iteran. vel non. c. Ignorantia. ver. compotes.

Com paternitas an contrahatur ubi plures §. vnus accedunt in baptismo ad leuationem baptizati. de baptismo. c. §. ad leuanduz. ver. tres ad plus.

Com patres qui esse possunt. eo. §. ver. femina. et ibi nota ad quid compates obligantur. et an compaternitas possit contrahi per procuratorem.

Com patres an teneantur respondere interrogationibus factis in solemnitate baptismi nota eadē glossa. Et an sit de substantia compaternitatis ut compates tangant baptizatum nota eadē glo.

Com patrum pluralitate que mala sequuntur nota eodem. §. ver. a malo. Et ibi nota nunquid in baptismi adulti necessaria sit presentia compatrum.

Com patrum responsio in baptismi cuius est effectus eodem. c. §. q. si sacerdos. ver. cathedismo.

Com potum qualem tenetur executor reddere super sua administratione et quando et nunquid tenetur

Tabula.

reddere compotum suo executori. de testam. c. statutum. §. inhibemus. ver. reddere rationem. 7 super hoc vide notata eo. §. ver. ordinarios.

¶ Pro compoti auditione quantum licet recipere. eodem titulo. c. adeo quorundam. in textu.

¶ In compoto an veniat residuum eo. c. §. In ipsa. ver. fideliter.

¶ Compoto an possit executor li derari per ordinarium nota. eadem glosa. ver. sic. sed quero. Et quid per ipsum testatorem nota. eodem titu. c. religiosi. ver. rationem.

¶ In auditione compoti quales ex pense sunt allocande executoribus. de testam. c. adeo. §. In ipsa. ver. si delicti. in fine.

¶ Compotum qualiter facere debent religiosi super administratio nibus suis. de statu regu. c. §. in textu et in glosa.

¶ Compromitti an possit in cleris cum et laycum super re spirituali et quomodo. de loca. 7 conduc. c. licet. ver. clerico 7 layco.

¶ Compunctio quid operatur. de ferijs. c. §. ver. compunctione.

¶ Comune mihi 7 alteri an sit medi 7 an possit per me solum dari in so lutum. de consueta. c. statutum. ver. bonis suis.

¶ Communio ecclesie in quo stat. de summa trinita. c. §. sciendum. §. si. sexus. ver. sanctificatio ecclesie.

¶ Communio in ecclesia que sit per missa: que non eodem. §. et. ver. vers. quibus communicat.

¶ Communio dicitur dupliciter. eo dem titu. c. §. in principio. ver. com munionem.

¶ Conceptio christi qualis fuit ole vi. §. ver. incarnatio.

¶ Conceptio sancte marie an fuit sine originali peccato. Et nunquid festum conceptionis sit merito cele brandum. de ferijs. c. Ad hec. vers. conceptionem.

¶ Concilium per Octobonum cele bratum quando fuit. de consti. c. quia incontinentie. ver. Octoboni.

¶ Concilium aliud generale aliud prouinciale aliud episcopale. eodem titulo. c. exterior habitus. glo. §.

¶ Concilium unde dicitur et quomodo debet scribi per c. vel per f eodem titulo. c. huius autem. glo. §.

¶ Consilium Stephani quando fuit celebratum. de officio archiepiscop. c. presbyterorum. ver. presentis consilii.

¶ Ad consilium prouinciale qui sunt vocandi. de loca. et conduc. c. licet prouinciali consilio. de here. c. finali ter. §. ad supplicationem. ver. presen tium.

¶ Concilium Lateranense quando fuit celebratum. de loca. 7 conduc. c. licet. §. et q. ver. portiones.

¶ Concilium Bonifacii quando fuit celebratus. de testa. c. religiosa. ver. lambethe.

¶ Concilia generalia representant ecclesiam catholicam. Et que sunt concilia approbata. de magistris. c. §. ver. per ecclesiam.

¶ Concordia comedatur. de treug. et pace. c. vltimo. ver. concordiam.

¶ Concordare discordantes perti net ad prelatum. c. ver. reuocantes.

¶ Concordiam inter partes curare debent iudices. de transactio. c. ceterum. ver. exigant.

¶ Concubitus conjugalis quando fit cum peccato: quando non. de pe. c. In confessionibus. ver. matrimonii.

¶ Concupiscentia qualis prohibetur in illo pcepto no concupisces 22. de officio archiepiscop. c. §. sextum mandatum. in textu et in glosa.

¶ Concubina sumitur in scriptura diuersimode. Et quomodo aliquis dicitur concubiniarius. Et quomo do concubina nescitur ab vxore. de consti. c. quia incontinentie. ver. concubiniarios.

¶ Concubine an possit relinqui legatum vel fieri donatio. de testa. c. §. ver. concubinis.

¶ Confessiones subditorum audire debet episcopus. de officio ordi. c. §. vlti. ver. confessionibus.

¶ Confessio consideratur varijs modis. de iudi. c. excus. §. foro anime.

¶ Confiteri cui debent moniales. de statu regu. omnem. §. prouideant. ver. confiteantur. ver. ab episcopis.

¶ Confessio vocalis facienda est homini 7 qualiter et quomodo est necessaria ad salutem. de celebratione missarum. c. in theamina. §. prohibemus. ver. confiteatur.

¶ Confessio generalis est duplex et quomodo prodest ad remissionem peccaminum. eodem. §. ver. confessiones generales.

¶ Confiteri quando tenentur monachi et sacerdotes seculares. de celebratione missa. c. altissimus. ver. conficiat.

¶ Confessio quomodo potest fieri layco 7 quid prodest talis confessio. de baptismo. c. §. de baptismo. §. egroto.

¶ Confessio iudicialis quid opera tur. de symo. c. nulli. §. quod si quis. §. confessus.

¶ Confessoris prudentia qualis erit de peni. c. §. volentes. ver. prudentes. Et quod discreto viro confiten dum est. no. ibi glo. sequen.

¶ Confiteri cui debent presbyteri simplices: et cui curati. eode. §. ver. presbyterorum.

¶ Confessio quid est 7 quod triplex est confessio. eodem titulo. c. cum sacramentum. ver. confessionis.

¶ Confessio sacramentalis quomodo est de necessitate salutis. eodem c. ver. ad salutem. 7 ibi nota q. confessio/contritio/7 satisfactio sunt de pcepto sacre scripture 7 quod confessio debet fieri homini.

¶ Confessor quomodo se habeat

erga confitentem. nota eodem titulo c. in confessione. §. in textu 7 in glo.

¶ Confessio qualis debet esse. eode c. ver. integro.

¶ Constituitur modus qualis esse debet. eo. c. ver. modus confitendi.

¶ In confessione non debet exprimi persona cui qua quis peccauit. eo. c. §. personarum. ver. non inquirat et. c. sacerdos. glo. vlti.

¶ Confessionem alteri parrochias ni quando licet audire eodem titulo c. presbyteri. ver. a iure premissis. et c. sacerdos. §. Item nullus. ver. aliterus parrochianum.

¶ Habens licentiam confitendi alteri q. suo proprio sacerdoti an possit confiteri cuiuscuq. voluerit. eodem. §. ver. licentia.

¶ Licentiam confitendi alteri q. proprio curato quis potest concedere. eodem. §. ver. vel episcopi. Et ibi nota nunquid episcopus possit committere licentiam audendi confessionem parrochiani mei me inuito.

¶ Parrochiano se dicenti fore confessionem 7 absolutum ab habente potestatem an sit credendum. not. e. glo.

¶ Confessiones subditorum episcopis an possit eius officialis audire eodem. c. §. Item in maioribus. ver. vices eius.

¶ Cum confessio qui tamen no vult abstinere a peccato quid est faciens dum. eodem. c. §. et hoc. ver. non poterit.

¶ In confessione dictum quomodo est vel non est reuelandum. eode titulo. c. prohibemus. ver. confessio nem: et glo. sequentibus.

¶ In confessione dictum an possit reuelari de voluntate confitentis. eodem. c. ver. super hoc.

¶ Confessio si fiat de peccato committendo an confessor possit illud reuelare. nota ea. glo. §. Sed quero.

¶ Confessionem reuelantis pena que erit. eo. c. glo. vlti.

¶ Confessor ydoneus quis dicatur eodem titu. c. cum sepe. §. ydonei.

¶ Confiteri cui debet vicarius perpetuus. eodem titulo. c. licet. ver. vicariorum. Et quid de vicariis temporalibus ibi nota in glosa sequenti. Et quid de sacerdotibus non curatis. nota in eadem glosa.

¶ Confessio quando et quo tempore fieri debet. eodem titulo. c. confessiones. ver. cito post lapsum. Et vnde circa hoc quod notatur eodem titulo. c. confessiones. §. quicunq. §. semel. 7 glo. sequen. ibi nota nunquid confessio potest differri.

¶ Confiteri an quis possit fratri admissio vel ala priuilegiato super confessionibus audiendis sine licentia proprii sacerdotis. nota eodem. §. ver. proprio sacerdoti.

¶ Confessus fratri admissio nunquid teneatur eadem peccata numero confiteri proprio sacerdoti siue curato. eodem. §. ver. confessus non fuerit.

Tabula.

Confessum suo proprio cura
to nec facientem sibi fidem quod sit
confessus alteri super hoc habenti
potestatem potest ipse curatus res
pellere a sumptione eucharistie, eodē
c. ver. arceatur.

Confectio corporis christi in qui
bus verbis consistit. de celebratione
missa. c. i. §. vniuersa. §. cōsecratione.

An cōficiat qui sincopat verba
cōsecrationis. Et quid si ea mutet.
nota ibi. ver. integre.

Conficere volenti corpus christi
qualis requiritur intentio. eodem ti-
tulo. c. i. In theamina. §. verba canonis
verb. deuotione. et ibi nota in qua
quantitate potest sacerdos cōficere.

Conficere debet sacerdos cele-
brans nec ob aliquem casum simulas
re se cōficere. et hoc non agere. eos-
dem titulo. caplo altissimus. verb.
cōficiat.

Confirmationis sacramētum per
quem datur quid operatur et quare
fit in fronte. de sacra vñctione. caplo
confirmationis. et glo. sequen. et eodē
c. ver. confirmatus.

Confirmationis sacramentum a
quo incipit et que sunt de eius substā-
tia. eo. c. ver. sacramentum.

Confirmationis sacramentum fa-
cit plene christianum et quomodo. c.
c. ver. confirmatus.

Confirmationis sacramēto gra-
tia. eodem titulo. c. sacerdotes. ver.
cōfiteatur.

Confirmari non debet quis ante
baptismum. eodem caplo. §. frequen-
ter. ver. baptizatos.

Confirmationis sacramētum an
sit necessitatis. eo. §. ver. pueros.

Circa confirmationem quedam
sunt que non sunt de esse sacramen-
ti. eodem. §. ver. fascias et ibi. et in
glo. sequenti. nota de ligaturis circa
caput confirmati. et specialiter in.
ver. deferant.

Dies tertia amouendi ligaturas
de capite confirmati quomodo com-
putabitur. eodem. c. §. paruuli quod. §.
ver. tertia die.

Frōdis cōfirmati lauatio an pos-
sit fieri per non sacerdotem. eodem.
§. ver. manus sacerdotum. Et quod
ligature statim conburi debent. no-
ta ibi. ver. tunc. Et ratio quare patet
in. ver. concrementum.

Confirmandus quare tenetur ab
alio. eodem caplo. §. Item ad confir-
mationem. ver. teneatur. et a quibus
personis teneri prohibentur. nota
ibi quattuor glossis sequenti. et que
sit ratio prohibitionis. nota eodem
§. ver. hec prohibitio.

Confirmatio est sacramētū pu-
gnātus. de sacramen. iterum. vel iō.
caplo. Ignorantia. §. confirmatio.

In sacramento confirmationis
quare confirmatus tenetur ab alio.
de baptismo. caplo primo. §. ad le-
uandum. ver. a malo.

Confirmationem electionis qua-

lis debet precedere vocatio. de su-
re patrona. c. per prouinciam. ver.
non tenere. et ibi nota subsequen-
ter que sunt seruanda in negotio cō-
firmationis.

Confirmatus an possit ministra-
re sine traditione possessionis. de in-
stitu. c. Item quia. ver. certificato-
rias litteras. et ibi nota quomodo
nō confirmatus in certis casibus po-
test administrare.

Confirmationis bonorum pena quā-
do habet locum. de heret. c. i. §. quod
si huiusmodi. ver. confiscata.

Confirmatio bonorum heretici a
quo tempore habet locum. eodem. §.
ver. occupantur. et ibi nota quando
bona huiusmodi transeunt in fiscum.

Confundere quid est. de foro cō-
petenti. caplo contingit. §. quia vero.
ver. confunditur.

Conjectura quid est. de donat. c.
vñico. §. h. conjecturam.

Conjugatio de consensu vñoris
ordinato in sacerdotem an vñor tes-
neatur ingredi religionem vel suffi-
cit ei viuere caste. de cler. coniuga.
c. i. ver. religionem.

Conjugatus an possit obtinere
beneficium ecclesiasticum et quale. e.
c. ver. beneficia. et glo. sequen.

Clericus coniugatus an sit nu-
merandus inter laycos. eodem titu.
c. i. §. nos igitur. ver. canonum.

Consens qui sunt. de dona. c. vñ-
co. ver. consensos.

Consentia quid est. de tempo-
ordi. c. eos qui. ver. consentia.

Consentientia alicuius quādo quid
relinquitur ipsemet erit iudex. de
statu regul. caplo sanctimonialis. §.
consentias.

Consilium perfectionis et reues-
rentie quomodo differunt. de sacra
vñctio. c. cum sacri. §. reluctantes.

Consilium superioris an subdi-
tus teneatur sequi. de sacramen. ite-
ran. c. Ignorantia. ver. consultus.

Consilium quale est obligatorius
in maleficiis. de foro competenti. c.
dieruz. ver. consilii. et ibi nota quo-
modo prestatur consilium.

Aliud est facere de consilio. aliud
cum consilio. Aliud consilio. aliud
non sine consilio. de statu regul. c. qz
nonnunq. ver. de consilio.

Consilium a quibus petendum
est. de iure patrona. c. per prouincia.
ver. consilio.

Consilium quomodo differt a cō-
sensu. de immunita. eccles. c. accidit. §.
nos igitur. ver. consilium.

Consensus an debeat precedere
actum vel possit sequi. de testa. c. re-
ligiosa. ver. licentia.

Consentire dicitur quis multipli-
citer. de peniten. c. in confessionibz.
ver. consentiens fornicationibus.

Consecratio virginum per quem
fit et in qua etate. de regul. c. sancti-
moniales. ver. ab episcopis. et. ver.
suo tempore. De hoc etiam vide de

statu regul. caplo ad hec. §. metiatur.
ver. consecrata.

Virgines quare consecrantur et
non vidue. nota eo. §. ver. anulum.

In consecratione eucharistie que
sunt verba substantialis. de celebra-
tione missarum. c. i. §. vniuersa. ver. cō-
secratione.

Consanguinitas quare dicitur et qz
consanguinitas in concessionibus et
donationibus inducit suspicionem.
de reb. eccles. non alienan. c. i. ver. cō-
sanguinitas.

Consanguinitas qui sunt et quod ele-
rici tenentur prouidere suis consan-
guinitas. nota de testamen. c. ita quo-
rundam. §. consanguinitas.

Consistorium et tribunal quomo-
do differunt. de foro compet. c. ex-
cussis. ver. consistoria.

Conspiratio quid est et quomodo
differt a coniuratione. de senten. ex-
communicatio. capitulo. Supremo.
ver. conspiratores.

Constitutioni aliquid precepten-
ti contraveniens an peccet mortali-
ter. de consil. c. quia incontinentie. §.
precepimus. et. ver. obseruari. et. ver.
mandamus.

Constitutio nisi sit penalis mo-
dicam utilitatem affert et dicitur im-
perfecta. eodem. c. ver. sub pena. de
penis. caplo ad hec. ver. minime ad-
mittatur.

Constitutio preceptorum an pos-
sit tolli per non vsum. de consil. c.
quia incontinentie. ver. mandamus.
de vñta et honestate clericorum. c. i.
ver. capis clausis.

Constitutiones Johā. stratford.
quo anno fuerunt editae. eodem titu.
c. exterior. ver. editae.

Constitutiones Johā. stratford.
quomodo situantur in hoc libro. eos-
dem titulo. caplo huius autem con-
stitutiones.

Constitutiones prouinciales an
arrestent eos qui non sunt de prouin-
cia. et quid si prouinciales cōtra eas
delinquant ad extra. eodem. c. ver. prou-
incia. Et nunquid arrestent extra
neum delinquentem ad intra. nota
ibi versus finem.

Constitutio regulariter respicit
futura et non preterita. eodem. c. ver.
futuris temporibus. et quande con-
stitutio incipiat ligare. nota ibi. ver.
publicam notionem.

Constitutio prouincialis quomo-
do ligat subditos suffraganeorum.
de consuetu. c. statutum. ver. con-
tradictione.

Constitutiones quales possunt
facere archiepiscopi et episcopi. de
maioritate et obediē. c. presbyteri.
ver. iuramento.

Constitutio inferioris potest ad-
dere ad constitutionem superioris et
eam corroborare sed nō tollere nec
et derogare. de preben. caplo. audis-
tis. glo. vñti.

Constitutio que dicatur esse pe-

Tabula.

uatis et ad que extenditur satis constitutio. de iure patrona. c. per pro uinciam. ver. non tenere. ver. Sed ut melius.

Constitutiones regni Anglie pro uinciales quo ordine processerunt. de penis. caplo ad hec. ver. minime admittatur.

Consumere sumitur in bono et in malo. de iudi. caplo. Item omnes. ver. consumere.

Consummatio. id est finis. Item consummatio. id est coacervatio. de summa trinita. cap. i. sciendum. ver. septimus. ver. consummatio.

Conuetudo contraria an excuset a precepto legis vel canonis. de consti. caplo quia incontinentie. ver. mandamus.

Conuetudo laudabilis est seruanda: et ad eam seruandam subditi debent compelli. et que dicatur consuetudo rationalis. de consue. c. statutum. §. haec autem. ver. consuetudo dicitur laudabilis.

Conuetudinis specialis non derogat constitutioni nisi de ea faciat mentionem specialem. eodem §. ver. generali. et de materia consuetudinis ut de remissiones. eodem §. ver. consuetudo ecclesiastica.

Conuetudinis verbum simpliciter prolatum intelligitur de prescripta. eodem titulo. c. nullus. ver. de consuetudine.

Conuetudo quod decedens post festum annuntiationis lucratur fructus autumnales illius anni nuquid valeat. eadem glossa.

Presupposita consuetudine presdicta presupposita etiam consuetudine quod episcopus vel quilibet alius vacante ecclesia faciat fructus suos durante vacatione quis debet preferri in receptione fructuum episcopus vel administratores bonorum defuncti. nota ea. glossa.

Conuetudo que dat rectori fructus ecclesie obuenientes post eius mortem an habeat locum in vicario perpetuo. eodem. c. ver. ipsorum rectorum.

Conuetudo hominis interpretatur quem excommunicatum quandoque ubi ius scriptum hoc non dicat. de clandestini. desponsatio. c. humana. ver. ut vel metu. et de decimis. c. quidam. §. inuolut.

Conuetudo que dat rectori fructus ecclesie post mortem ad legata vel debita soluenda an habeat locum si nulla sint legata vel debita. vide eo. c. ver. legata.

Conuetudinem laudabilem seruare possunt subditi compelli. de concess. preben. caplo a nostris. glossa ultima.

Conuetudo que dat episcopo vel archidiacono fructus ecclesie vacantis bene valet. de instit. c. ij. ver. ad episcopum.

Conuetudo an possit tollere so-

lemnitatem requisitam in alienatione rerum ecclesie. de reb. eccles. non alienan. c. i. ver. forma canonis.

Conuetudines reperiuntur diuerse et quod consuetudo patrie est attendenda. de testamen. c. statutum. §. ceterum. §. consuetudine patrie.

Conuetudo si sit diuersa in diuersis locis quibus aliquis habet bona que consuetudo est attendenda. eo. §. ver. defunctos contingit.

Conuetudo et stilus cuiusque curie considerari debet. de testamen. c. adeo quorundam. §. accipere.

Conuetudo desolando decimas per acerrum an possit infringi impune sic ut garbe sparsim proficiantur. de decimis. caplo. §. ver. colligendis.

Conuetudo an habeat locum in decimis non soluendis. eodem titulo. c. quare. ver. arbitrantur. et eodem tit. c. quoniam propter. ver. consuetudines. et. ver. vniuersis.

Conuetudo patrie et regionis et patrifamilias est attendenda. eodem §. Sed si oues. ver. hyeme.

Conuetudo quomodo habeat locum in decimis. Nota eodem titulo. c. quoniam ut §. agni vero. ver. consuetudinis locorum.

Conuetudo quid potest operari. ut scilicet aliquod comodum temporale recipiatur pro aliquo spirituali impenso vel impendendo. de celeb. miss. c. effrenata. §. §. salaria.

Conuetudo que certam interpretationem alicui dubio prebet non est mutanda. de eccles. edific. c. ij. §. cetera. ver. diuersas consuetudines. Et que sit dicenda consuetudo approbata. nota ibi in glo. sequen.

Conuetudo quomodo dat iurisdictionem. de immunita. eccles. c. accidit. §. ver. consuetudine.

Contemnere quis dicitur et que sit differentia inter contemnere et negligere. de consti. c. quia incontinentie. §. ultimo. ver. neglexit. de senten. excommunicata. c. i. §. excommunicamus. ver. contemnunt.

Contentio quid est et an importat peccatum. de iure iuran. c. presbyteri. ver. contentiones.

Continue. hec dictio quid importat et continua possessio quomodo probatur. de cleri. non residen. cap. ij. ver. resideant. Item de hac dictione nota de decimis. c. quoniam ut audiuius. §. continue.

Contractare quid est. de officio archiepiscopi. c. i. §. quantum mandatum. ver. contracto. de iudi. cap. Item omnes. ver. contractari.

Contractus ubi sit ex duobus quorum vnum reddit ipsum validum alterum vero ipsum reddit inuallidum inspicitur id quod nocet non id quod prodest. de loca. et conduc. c. licet. ver. clerico et layco. in fi. glo.

Contractus initus contra iura quomodo tenet vel non tenet. eodem

caplo. ver. non teneant. et ibi nota an ex tali contractu oriatur obligatio: et in glo. sequen. ver. obligetur.

Contractui inualido pena appositae an teneat. Et nunquid pena exacta stabit contractus. eodem. c. ver. pena plecti.

Contribuere ad onus reparatiois ecclesie qui tenentur. Et an viri ecclesiastici ad hoc teneantur. de eccles. edifican. c. licet. ver. reficienda: ruin et quomodo leuabitur talis contributio. ibi no.

Contumax quid in portat. de sacra vnctio. c. cum sacri. ver. contumaci.

Contumax vere quis dicitur. de iudi. c. Item omnes. ver. huiusmodi. ver. personaliter.

Contumax qualis non auditur appellans et quis dicendus est verus contumax. de appella. caplo. §. ver. appellatum.

Contumacia quando habetur pro litis contest. de hereti. c. finaliter. §. ad hec. ver. lit. non contest. Et quod sola contumacia non habetur pro confessione. nota eodem §. ver. receptionem.

Conuentus et capitulum quomodo differunt. de consti. cap. quia in continentie. versicul. capitulis ruralibus.

Conuictus quomodo quis esse dicatur. de procura. cap. exhorrenda. §. et hi. ver. conuicti valeant. de foro competen. c. contingit. ver. conuicti. de symo. c. nulli. ver. conuictus.

Conuocare populum vel clerum potest prelatus ex multis causis. de officio ordina. c. ij. ver. conuocatio: nibus.

Copulatiue natura est ut utraque pars sit vera. de decimis. c. quoniam ut audiuius. §. et cubant.

Copulatiue quandoque ponitur pro disunctiue. de testa. c. statutum. §. testamentis. ver. testamentis et voluntates.

Coram quomodo dicitur aliquid fieri. de consti. c. quia incontinentie. ver. coram toto capitulo. de iure iuran. c. presbyteri. ver. coram rectoribus.

Corona clericalis que sit et unde ortum habuit. de officio ordina. c. ij. ver. coronam.

Corporale in altari de qua materia debet fieri. de celebra. missa. c. in theamina. §. corporalia.

Corporalibus antiquis quid sit faciendum. de reliq. et veneratio. sancto. c. i. in ter. u. et in glo.

Corpus christi mysticum est ecclesia. de treuga et pace. capitulo vnico. ver. vnum corpus.

Con eleuatione corporis christi debent pulsari capane: et quare. de celebra. missa. c. altissimus. in textu de hoc verbo Eucharistia.

Correctio qualis competit inferiori episcopo. de consti. c. exterior. ver. inquirere. versus finem.

Correctio criminum an compes-
tatur archidiaconi. de offi. archidia-
con. ver. castigando.

Correctio potestas non tran-
sit sub commissione generali. de iudi. c.
exculsi. ver. correctionibus.

Correctio subditorum delinquenti-
um ad extra quomodo fiet. eod. c.
ver. delinquentium.

Corrigere debet primo seipsum
qui vult alios corrigere. de vita et ho-
nestate clericorum. c. exterior. in fi-
ne. ver. corrigant.

Ad correctionem anime quando
proceditur. de cleric. coniuga. caplo
ii. ver. officio.

Corrigere debet senex iuniorum
et non e contra. de statu regul. c. quos-
dam inter. ver. correctione.

Correctio apparitorum archi-
diaconorum ad que spectat. de cens.
caplo. Item contra. s. bedelli. ver.
punitantur.

Corrigere errorem suum debet
homo potius quam expectare ut corri-
gatur ab alijs. de magistris. c. pres-
terea. s. si quis. ver. correperit.

Corrodia quomodo possunt con-
cedi in domibus religiosis. de rebus
ecclie. non alienan. c. ii. per totum.

In corrodia huiusmodi conce-
dendis an interuenire debeat consen-
sus dyocesan. eod. caplo. ver. dyo-
cesani.

Cum in qua significatione stat.
nota de cleric. peregrinan. caplo. cum
quanta. ver. cum per litteras.

Cultus ydolozum varius. de of-
ficio archiepiscopi. c. ignorantia
s. i. ver. in aquis.

Culpa lata equiparatur dolo et
ignorantie. Et quid est culpa lata.
de sacra vinctio. caplo. cum sacri. ver.
esse vicina.

Cupiditas sonat in malum et est
radix omnium malozum. de officio
archiepiscopi. c. i. s. sextum manda-
tum. ver. cupiditas. de censibus. c.
seua. ver. cupiditas. de cupiditate
nota bene ne prela. vi. iuss. c. i. ver.
cupiditatis.

Cura animarum ad quos spectat.
de preben. caplo. audistis. ver. curas
animarum.

Cura animarum. quomodo possit
committi alteri per curatum eccle-
sie. de celebratio. missa. c. effrenas-
ta. i. ver. curis animarum.

Cure animarum an et quomodo
quis possit compelli deferre. eod. c.
ver. quozumcumq.

Curatus ecclesie multis modis
vocatur. de vita et honestate clerico.
c. i. ver. personatibus.

Curatus representat personam
christi. de decimis. caplo. primo. ver.
personis.

Cure cuiuscumq. mos et consue-
tudo attendenda est. de testa. c. adeo
quozumdam. ver. accipere.

Curiositas quid est. de magistris.
c. preterea. ver. curiositate.

Curtis quid est: et quid curtiles-
gium. de decimis. c. sancta. s. omni-
bus. ver. curtislegiozum.

Custodia ecclesie cathedralis vel
conuentualis vacantis ad quem per-
tinet. de immunitate ecclesie. c. con-
tingit. ver. custodiam.

In custodia ecclesie qui dicuntur
exitus rationabiles. nota eodem. c.
ver. rationabiles exitus. Sub custo-
dia ecclesie nunquid cadant decime.
eodem. c. ver. decimas. Et quid de
alijs prouentibus spiritualibus. no-
ta eo. c. ver. alia similia.

Crapula est species gule abho-
minabilis. de officio archiepiscopi. c. i. s. septem. ver. gula. ver. viliissimu.
Et que mala facit. ibi nota. ver. sensu
interiore.

Crapula quid est et quod duplici-
ter contingit. de vita et honestate. clerici.
c. i. s. a crapula.

Creare/generare/et facere quoz
modo differunt. de summa trinita. c.
i. s. sciendū. ver. quintus. ver. creatio.

Credere deo/credere deum/et
credere in deum quomodo differunt.
de summa trinita. caplo. i. s. sciendū.
ver. credo in deum.

Credere quid est. eodem. c. ver. ses-
cūsus. ver. credere. Et vide de hoc.
de sacramen. iteran. vel non. c. igno-
rantia. ver. credimus.

Creditor quid est sunt pntes: qui
dam futuri. Et dicunt conditionales.
de dona. c. vincto. ver. creditores.

Crimen quid importat et quod su-
mitur quattuor modis. de foro com-
petenti. c. cōtingit. s. de crimine.

Crimen/peccatum/et delictum
quomodo differunt. eodem caplo. s.
delicto.

Crimina ecclesiastica super quib-
us cognoscit ecclesia que sunt de
foro competenti. caplo. circumspecte.
ver. huiusmodi.

Crimen an possit probari per
instrumentum. de iur. iuran. caplo.
presbyteri. s. quod si. ver. probatio-
nes legitimas.

Crimina. quedam maiora quedā
mediocria/quedam minora. de pur-
gatione canonica. c. Item licet. ver.
simili crimine.

Crimen imponens alicui malicio-
se ex qua impositione infamatus sit
apud bonos et graues est excommu-
nicatus. de senten. excommunicatio.
caplo. i. s. item excommunicamus in
textu. Sed quid si calozie tracundie
vel ex lubrico lingue hoc fecerit. no-
ta ibi. ver. quacumq. de causa.

Imponens huiusmodi crimen di-
cens verum an incidat in hanc pe-
nam. nota eodem. s. ver. maliciose.
Et quid si imponat alicui defectum
non crimen. nota eadem. glosa. ver.
in defectibus.

Crimen quid importat: et quod
multis modis sumitur eodem. s. ver.
crimen.

Criminalis quid significat. de sa-

cravinctio. caplo. panis. s. criminales.

Criminales panis in vsum eccle-
sie et non alium sunt vertende. eo-
dem caplo. ver. ornamentozum eccle-
sie.

Crisma quādoq. dicitur sacra-
mentum: et vnde fit. de sacra vincti.
c. sacri. ver. crismatis.

Crisma quando debet confici et
quod potest confici tempore inter-
dicti. eo. c. ver. in annum.

Crismatis confectio pertinet ad
solos episcopos. eodem. c. ver. epi-
scopos.

Crisma debet tradi gratis eccle-
siis inferioribus. eodem. c. ver. tras-
dendum.

Crisma vetus et vetera ornamē-
ta ecclesiarum comburi debet. eo-
dem. c. ver. concremendū. Nec des-
bet crisma vetus misceri cum nouo.
vt ibi notatur.

Crisma quibus ecclesiis est con-
cedendum: que ecclesie debent crismā
petere. eodem caplo. ver. pres-
sunt ecclesiis.

Crisma per quos debet peti. eo-
dem. c. ver. per se. et duabus glosis
sequentibus.

Crisma a quibus recipiendum
est. Et quid si episcopus loci nec per
se nec per alium cōficiat crisma nun-
quid potest peti ab alieno episcopo.
Et alienus episcopus teneatur il-
lud tradere subditis alicui episcopi.
eo. c. ver. lozorum episcopis.

Crisma an debeat peti ante pas-
che solemnitate: inceptam vel fini-
tam. eodem. c. ver. pasche solema-
nitate.

Crisma nouum an de necessitate
haberi debeat in sabbato sancto. eo-
dem. c. ver. spcitus fieri poterit.

Crisma nouum si non habetur et
imminet baptismus necessario fa-
ciendus. quid fiet. eadem glosa. ver.
suis finem.

Crisma an possit vnus petere pro
pluribus ecclesiis. Et nunquid nunci-
o deferenti crisma possit aliquid
solui absq. symonia. eodem. c. ver.
singulis ecclesiis.

Crismati an possit oleum non sa-
crum misceri. eodem caplo. ver. de
isto nouo.

Crisma infundit debet in aqua ba-
ptismatis et crismate vngt debet ba-
ptizandus. eodem. c. ver. baptizas-
re: et glosa sequenti.

Ingens baptizatum de veteri
crismate grauter puniendus est nisi
necessitas ad hoc vigeat. eodem. c.
ver. protulisse sententiam.

Crismatio simplicibus presbyte-
ris que competat que non. eo. c. ver.
alijs sacris.

Crucis mortem quare subire vo-
luit christus. de summa trinita. et fide
catho. c. i. s. Item. ver. Tertius. s.
in cruce. Et ibi no. q. quattuor sunt
partes crucis qd significat q. fuit
facta ex quattuor diuersis lignis.

Tabula.

Crucis festum quare celebramus et non asine. de feriis. c. ex scripturis. ver. sancte crucis.

Cruce christi an sit veneranda adoratione latrice. de eccles. edifican. c. ij. ver. ymagines ver. Sed ecce.

Crucifixa fuit concessa contra hereticos et quando. de hereti. c. finali. p. remotas.

Dalmatica quid est. de eccles. edifican. c. ij. ver. dalmatica.

Damnatio. de hoc verbo pena in principio.

Damni appellatio quid continetur. de procurato. c. vltimo. §. vltimo. ver. damna omnia. de decimis. c. i. §. nos igitur. ver. damni. Et ibi nota an inferens damnum teneatur illud resarcire licet ad ipsum nihil peruenit.

Dammum illatum ecclesie per prelatum eiusdem an debeat resarciri ex bonis patrimonialibus ipsius prelati. de eccles. edifican. c. i. ver. eccles. sacristis.

Dare intelligitur quis multis modis. de iurisdictione. c. presentis. ver. sicut. dederit.

Dec dictio dare cuius est nature. de loca. et conduc. c. i. ver. dentur.

Dare et reddere quomodo differunt. de testamen. c. adeo. §. si vero. ver. reddere.

De prepositio significat multa. de summa trinitate. et fide catho. caplo. §. Item. ver. primus. ver. per spiritum sanctum.

Debet hoc verbum non semper importat necessitates sed quandoque consentiam suam potestatem. de hereti. c. Item turpis. ver. declaretur. ad finem glof.

Decalogue quid est. de officio archiepiscopi. caplo. Ignorantia. §. i. ver. decalogi.

Decanus ruralis quis est: et de ipsius potestate. Et quare dicitur decanus. de consuet. c. q. in continetie. ver. decanos rurales.

Decanus multis modis dicitur. de iudi. c. i. ver. decant rurales.

Decant rurales non possunt cognoscere in causis matrimonialibus eodem. c. in textu. et an hoc possunt ex speciali commissione. nota ibi. p. viris discretis.

Decant qui subsunt archiepiscopo Cantuariensi. an possunt ex consuetudine precepta cognoscere in causis matrimonialibus. eodem. §. ver. committatur.

Decant ruralis quod est officium. eodem titulo. c. ij. ver. decant rurales.

Decanatus sancti Martini magistri Londoniensi. an sit beneficium ecclesiasticum ad effectum incurrendi penas que infliguntur beneficiatis. de cohabitatione clericorum. et mulierum. caplo. ut clericali. ver. beneficiati.

Decanus ecclesie cathedralis in absentia episcopi an possit absolue

re in casibus episcopo reservatis. de peni. caplo. §. in cathedralibus. ver. vel decano.

Decanus habens potestatem audiendi confessiones canonicorum an possit hanc potestatem alteri committere sine assensu capituli. eodem. c. glof. vlt. et penult.

Decetero hec verba quid importent. de sacra vinctio. c. ij. ver. decetero. de postula. caplo. veloces. ver. decetero.

Decime personales que sunt et ubi solui debent. de consue. caplo. statutum. ver. decimarum personalium. et an fidei ad eas soluendas teneantur. ibi nota.

Decime an et quomodo cadant sub dispositione prelati ecclesie. de consue. c. nullus. ver. nondum perceptas. Et an decime future possint vendi vel locari. eodem. c. ver. ante annunciationem. in fi.

Decime personales an contineantur appellatione fructuum. eodem. c. ver. fructus.

Decime quomodo possunt pertinere ad religiosos in aliena parochia. de loca. et conduc. c. licet. §. et quia. ver. portiones.

Decime tam prediales quam personales sunt sub precepto. de decim. c. i. §. alii vero. ver. preceptum. c. tit. c. sancta glof. vltima.

Decimas an et quomodo possint habere layci. eodem. caplo. ver. suo cultu.

Decima an possit vendi et ante quam sit separata a novem partibus. eodem. c. ver. colligendis: et quomodo et quando debet solui. ibi nota.

Et nunquid consuetudo de soluendo decimas collectas in aceru pos sit ad libitum coloni mutari ut solvatur sparsim ibi etiam nota an dominus fundi possit prohiberi per curatum ecclesie ne fructus colligat ut asportat nisi ipso presente vel eius nuncio sic recipiatur decima. eod. c. et ead. glof.

Decimas prediales soluere qui tenentur et an paupertas excuset. c. caplo. ver. asportant. Et ibi nota quis conveniri debeat pro decimis preteritis emptor scilicet an venditor et an vno soluente alius liberetur.

Decime quomodo prohibentur inuadi / subtrahi vel ab alijs occupari. eodem. c. §. nos igitur. ver. anti quorum canonum.

Decima garba soluenda est ecclesiis nec potest solui mercenariis pro labore. eodem. titulo. c. erroris. in textu et in glof. nec debent deduci expense: ut ibi patet. ver. autem nali labore.

Decime sine traditione transeunt in dominum ecclesie. eo. c. §. quorumdam. ver. fures.

In decimis non soluendis an habeat locum consuetudo. eodem. titulo. c. quia. ver. arbitrantur.

De grossis arboribus an debeatur decima. eo. c. ver. renascatur.

Decime prediales cui ecclesie solvende sunt. eo. c. p. matricibus.

Decima an peti debeat ab emptore vel a venditore. eodem. c. ver. possessores.

Decima feni / molendinorum / piscariarum / lane et apum est predialis. eo. c. ver. feni.

Decime soluende sunt integre et sine diminutione de quibus rebus. eodem. titulo. caplo. quoniam propter. ver. integre. et glof. sequen.

Decime minute que sunt. eo. c. p. talibus decimis.

Decima soluenda est de herba virenti quando herba sic sumitur. eo. c. ver. feni.

In decimis soluendis an requiratur exactio siue monitio ad effectum quod non soluens dicatur peccare mortaliter. eodem. caplo. ver. exigantur.

Decima de nutrimentis animalium quomodo debet intelligi. eod. c. ver. animalium.

Decima alicuius rei quando solui potest in pecunia. eodem. c. ver. prout expedit.

Decima non perfecte soluta hoc anno an possit et debeat suppleri anno sequenti. eodem. caplo. ver. plenarie. Et quid si non sit unde superpleatur decima in anno sequenti. ibi nota in glof. sequen.

Decima agnorum quomodo solvitur. eodem. caplo. in textu et in glof. ver. agnis. et glof. sequentibus.

Decima lane quomodo solvitur eodem. caplo. ver. decima lane. Et an sit soluenda de pellibus lanatis. ibi nota. et eodem. titulo. c. p. ut auctusimus. ver. integre.

Decima agnorum vel lane quomodo solvitur quando agni vel velletera sequuntur diversa capita in una familia. eodem. titulo. c. quoniam propter. verbo decima lane. et quid erit in his que mixta sunt gregibus aliis. ibi nota.

Decime animalium quomodo debent solui ubi animalia nutriuntur in diversis parochiis. eodem. c. §. sed si oves. ver. dividenda est. Et an decime animalium sint prediales vel personales. ibi nota. Et de decima pasture quomodo solui debet. ibi nota.

Decima lactis et casei quomodo solvitur. eodem. caplo. §. de lacte per totum.

Decime molendinorum quomodo debent solui. eodem. caplo. §. de prouentibus. Et ibi nota in. ver. integre. ubi etiam notatur an de decima molendini sint deducende expense.

Decima de apibus quomodo debet solui. eodem. c. §. de piscationibus. ver. de apibus.

Decima an sit soluenda de im-

mobilitas. eodem s. versicul. bonis.
Decima an sit exigenda de illis
te acquisitis. eodem s. ver. iuste ac
quisitis.

Decima soluenda est totiens in
anno quotiens fructus renouantur.
eodem s. ver. renouantur.

Decima piscationum quomodo
debet solui. eodem s. verbo debito
modo. Et tibi nota an huiusmodi de
cime sint prediales vel personales.
Et quid de decimis autum et ferarum.
tibi nota.

Decime personales que sunt et quo
modo ac quando soluende sunt. eo
dem. c. statutum in textu et in glo.
Et tibi videas in ff. negotiationis.

Decima lane ubi debet solui. no
ta eodem titulo. caplo quoniam ut
audimus. ver. integre et glosis ses
quentibus.

Decima agnorum an sit predia
lis vel personalis. eodem titulo. c.
sancta. s. omnibus. ver. agnis.

Decime prediales et personales
quomodo differunt. eodem s. ver. ne
gociationum. in principio.

Decime prediales et personales
ubi debent solui. eodem s. verbo ec
clesie.

Super decimis an possit cognos
cere iudex secularis. de penis. c. i.
ver. decimis.

Declaramus/hec dictio quid im
portat. de decimis. c. quibus. ver. de
claramus.

Declarare statutum vel constitu
tionem prius editam quis potest. de
baptismo. c. quod in constitutione.
ver. declarandum.

Decretum/canon/decretalis/dog
ma/mandatum/interdictum et san
ctio quomodo differunt. de despon
sationibus. caplo. i. s. huius ergo. s.
decreti.

Decretales summorum pontifi
cum cuius sunt auctoritatis. de he
reticis. caplo. ii. s. penitentiam. ver. de
cretalibus.

Dedicare quid importat. de tes
tamentis. c. ii. s. ver. dedicant.

Defectum incurrere quid est. de
hereticis. c. i. s. ver. defectum suum.

Defectum imponens alicui an vi
deatur irrogare iniuriam. de senten
tiis. c. i. s. Item excommunicamus.
ver. maliciose.

Delegari an possint cause meri
tisperis. de consuetudinibus. c. exterior. ver.
vel alios.

Delegari quis potest per ordina
rium. de iudi. caplo. i. s. ii. s. ver. viris
discretis.

Delegare quilibet ordinarius po
test ea que ad ipsius iurisdictionem
spectant. eodem titulo. c. excommunicamus. s.
commisissarij.

Delegare an possit episcopus cau
sam hereticę prauitatis. de hereti
cis. c. finaliter. s. habitas. ver. Item or
dinarius.

Deletum quid significat. de foro co

petenti. caplo. contingit. s. i. ver. de
letu. de immunitate ecclesie. caplo
seculi principes. s. ultimo. glo. fina.

Delictum si plures committant
an vno conuento vel soluente libe
rentur omnes. de procurato. c. vni
co. glo. vltima.

Delictatione sortitur quis fo
rum. de iudi. c. Item omnes. s. pres
tos. ver. delicti loco.

An delictis an locum habeat res
missio. eo s. ver. posse.

Delictum fieri mandans ratum
habens et huiusmodi an possit con
ueniri in loco delicto. eodem s. ver.
conueniri.

Delictum peccatum et crimine quo
modo differunt. de foro competentis.
c. contingit. ver. delicto.

Delictorum pluralitas an iudi
cabitur ex iteratione delicti quo ad
multiplicationem pene. de vita et ho
nestate clericorum. caplo. quia. ver.
quotienscumque. de iudi. c. i. s. i.
sacerdotes. ver. perseuerent.

Delictum aliud leue aliud graue
aliud grauius aliud grauissimum. de
decimis. caplo. erroris. s. nos igitur.
ver. mandantes.

Delictum an dicatur continuatum
si bina vice committatur. de penite
ntia. caplo. quoniam reus. ver. continuato
diutius.

Denarius significat gaudium ce
leste. de celebratione missarum. ca. i.
ver. denarium.

Dentes quid significat. de hereti
cis. c. finaliter. ver. dentes.

Denunciatio criminum cui et
quomodo est credendum. de accusa
tione. caplo. i. per totum. et tibi in
verbo duo vel tres. Nota quomo
do tales denunciatores possunt con
stitui per archiepiscopum. et ad
idem vide glos. sequen. et glo. vltima.
in fine.

Denunciatio multiplex reperit
tur. eodem. c. glo. vltima. Et tibi no
ta quedam summarie collecta de ma
teria denunciationis. Et qualis in
denunciatione requiritur monitio.

Denunciatores quis potest cons
tituere. Et quis potest constitui de
nunciator. Et quis erit denuncia
tionis effectus. et in quibus sibi cre
ditur. Et an teneatur se subscribere.
et que exceptiones opponi poss
sunt contra eum nota eadem glosa.

Denunciare criminis an alia
quis teneatur. de excessibus prelato.
c. unico. ver. denunciationem.

Descendit christus ad inferos no
ut homo sed ut deus. de summa tri
nitatis. caplo. i. s. Item. s. quar
tus. ver. descensio xpi dei.

Descendere quare christus voluit
ad inferos. eodem. ver. ver. ad infer
ros. Et tibi nota quo descendit.

Desperatio quid est. de officio ar
chiepiscopi. c. i. s. septem vero. ver.
accidia. ver. desperatio.

Desperatio unde prouenit. de pes

niten. caplo. ii. glo. vltima.
Desponsatio est duplex. de statu
regni. caplo. ad hec. s. metiantur. ver.
anulum.

Detractio in quibus consistit. de
officio archiepiscopi. caplo. i. s. septem
vero. ver. inuidia. ver. detractio. Et
tibi nota qd sex sunt species detractio
nis. Item de detractio. et quomo
do differt a contumelia nota de ma
sonitate et obedientia. caplo. presby
teri. ver. non detrahent.

Deuotio populi non est subtra
henda. de decimis. caplo. i. s. popu
lariter.

Deuotio quomodo debet adesse
in seruitio diuino. de celebratione
missa. c. i. ver. deuote.

Deuotio in quo consistit. eodem
titulo. caplo. linteamina. s. ii. s. de
notionis pinguedine.

Deuolutio beneficii quomodo
fit episcopo. de iure patronatus. caplo.
i. s. sed si. ver. deuoluatur. Et tibi no
ta si fiat deuolutio ad episcopum. qm
patronus presentat indignum.

Deuolutio quomodo fiat quando
est discordia inter duos patronos
quorum vnus est clericus alter lay
cus. eodem caplo. s. sed si. ver. neu
tri. Et tibi nota an deuolutione facta
episcopus possit conferre beneficium
sic deuolutum alteri eorum qui primis
a diuersis sibi presentati fuerunt.

Deuolutione facta episcopo si pa
tronus euincens ius patronatus pre
sentet anteqm episcopus conferat no
quid talis presentatus sit admittendus.
eodem titulo. c. si aliquo. ver. in
iuria. et. ver. declaratur.

Deus in deitate est essentia sub
stantia et natura quomodo hec tria
differunt. de summa trinitate. et fide ca
tholica. c. i. s. sciendum. s. essentie.

Deus vnus esse dicitur. eo. s. ver.
vnum deum.

Deum esse ostenditur. eodem s.
ver. secundus. ver. esse deum.

Dyaabolus pluribus nominibus
appellatur. de statu regni. caplo. ii.
ver. serpens antiquus. de immunitate
ecclesie. caplo. accidia. s. frequen
ter. ver. antiqui hostis.

Dyaconus an possit in presentia
sacerdotis baptizare vel sacramen
tum eucharistie ministrare. de baptis
mo. caplo. i. s. de baptizante. ver. dyaconus.

Dyaconus an possit confessiones
audire. de penitentia. c. de penitentia. in
textu et in glo.

Dies appositio cum hac dictione
ante nunquid debet intelligi de die
inchoato vel de die finito. de consue
tudinibus. caplo. nullus. ver. ante au
nunciationem.

Dies quando incipit et quando
finitur. ea. glo. prope. finem.

Dies tertia quomodo computetur
respectu diei quo aliquid factum
est. de sacra vincti. caplo. sacerdotes. s.
paruli quos. ver. die tertia.

Dies dominice successit loco sab

Tabula.

Batli et quomodo de officio archiepiscopi presbyteri. caplo. i. §. in tertio. ver. expravit. Et quare dicitur dies dominicus. nota ibi. ver. diebus dominicis. Et quomodo sanctificabitur. ibi nota. et de feriis. c. ex scripturis. §. dñm dominicum.

Dies quomodo dicuntur mali. de foro competenti. capitulo dierum. §. malicia.

Diebus dominicis vel festis quomodo et que opera licet operari. de feriis. caplo. ex scripturis. ver. regulariter. eodem titulo. caplo. ineffabilis. ver. feruisti opere. Ubi nota de mercatis an liceat ea exercere his diebus.

Dies quot continet quilibet mensis. de decimis. caplo. quoniam. Et quod si. ver. triginta dierum. Et ibi nota an dies inceptus habeatur pro completo.

Dies naturalis quot horas habet. de statu regula. c. sanctimoniales. ver. dies naturales.

Diet vel nocti an attribuantur crepusculum siue mane. de spon. caplo. i. ver. de die.

Dieta quomodo debet intelligi. de instit. caplo. Item q. §. dieta.

Diffamat quomodo aliquis esse dicatur. de iurisdictione. caplo. presbyteri. §. quod si. ver. diffamat.

Diffamatio quomodo differt a scandalo. nota per remissiones. de purgatione canonica. caplo. Item licet. ver. diffamati.

Diffamans aliquem maliciose super crimine cum prius non fuerit infamatus est excommunicatus quacumque de causa fiat. de sententia. excommunicatos. §. Item excommunicatus in textu. Sed quid si hoc faciat sine causa. nota ibi. ver. quacumque de causa.

Quid si aliquis verba diffamatoria de aliquo dicat calore iracundie vel ex lubrico lingue an incurrat hanc penam. ibi nota.

Diffamans aliquem super crimine de quo prius fuit diffamatus an incurrat hanc penam. nota eodem. §. §. infamatus non sit.

Diffinitus quid importat hec dictio. de parrochi. et alii. parrochi. capitulo. §. ver. diffinitus.

Dignitatem in ecclesia qui dicuntur habere. de vita et honestate clericorum. caplo. primo. ver. personas tibus. et glo. sequen.

Dignitatis vocabulo quid continetur. eodem caplo. ver. dignitatis. Et que persone dicantur esse in dignitate. ibi nota.

Dignitas quomodo cognoscitur et quomodo personatus et quot modis sumitur dignitas. nota ea. glo.

Dignitas personatus et officium in quo differunt et que dicatur dignitas. et quomodo cognoscitur. de conce. preben. caplo. esurientis. §. personatus.

Diligere deum ex toto corde ex tota anima: et ex tota mente quomodo intelligitur. de officio archiepiscopi presbyteri. caplo. i. §. his autem. ver. dilectionem dei.

Dilectio dei quomodo differt a dilectione proximi. eodem. §. ver. et proximi.

Dilectionis quadruplex est gradus. eo. §. ver. ex amore.

Diligere proximum sicut seipsum quomodo debet intelligi. eodem. §. in textu et in glo.

In dilectione proximi et sui ipsius an debeat esse equalitas. eo. §. §. equalitatem.

Dilectio sui ipsius qualis erit. eo. §. ver. non ad malum.

Dilucidum intervallum quid est. de sacramentis. iterum. vel non. capitulo ignorantia. ver. dilucidum intervallum.

Dimissorie littere que sunt. nota de tempor. ordinan. capitulo Cum quanta. ver. litteris dimissoriis. et tales littere aliquando vocantur commendatice ut ibi patet. Et per que concedi possunt. nota eodem caplo. ver. ipsius episcopi. et glo. sequentibus. Et super eadem materia vide de clericis. peregrinan. capitulo. cum quanta. ver. dimissoriis. et c. reuerentissime. ver. sus dioecesan.

Disciplina regularis que est. de statu regula. caplo. ad hec. §. Si quis autem. ver. discipline.

Discipulus qualis esse debet. de magistris. caplo. §. nec permittant. ver. discipulos.

Discordia unde oritur. de treuga et pace. caplo. unico. ver. inimicitias. et eo. cap. ver. discordantes.

Discretio quid est: et qualis discretio requiritur in iudice. de iudic. c. §. §. ver. viris discretis.

Disunctive sufficit alteram partem esse veram. de consuetu. c. nullus. ver. legata. ver. sed quero. in fi.

Dispensare cum illegitimis ad ordines quis potest. de tempor. ordinan. caplo. eos qui. ver. dispensatione sufficienti.

Dispensare cum illegitimo an videatur papa vel episcopus qui eum ordinat. ea. glo.

Dispensare quis potest cum rescripte ordines ab alieno episcopo eo. c. ver. dispensationis.

Dispensatio dicitur gratia. Et quot multis modis dicitur dispensatio. eo. c. ver. gratiam.

Dispensari tacite an possit cum irregulari. eodem titulo. caplo. in primis. ver. expresse. Et quis potest super irregularitate dispensare. nota ibi. ver. dispensare poterit.

Dispensatio qualiter debet fieri. eo. c. §. dispensatum.

Dispensare quis potest cum symoniacis in ordinibus. eodem capitulo. ver. symoniacos. Et quid de symoniacis in beneficiis. eadem glo. ver.

consimiliter.

Dispensare quis potest cum ordinato ab hereticis. eodem cap. ver. ab hereticis. Et quis cum his qui ordinati sunt a nominatim excommunicatis. eodem caplo. ver. nominatim excommunicatis.

Dispensare cum bigamo quo ad ordines quis potest. eodem caplo. ver. bigamos.

Dispensare quis potest cum violatoribus sanctimonialium. eodem. c. ver. violatores. et glo. sequen.

Dispensare quis potest cum furatue recipientibus ordines. eodem cap. ver. furatue.

Dispensatio qualis requiritur cum periuro. de iurisdictione. caplo. presbyteri. §. quod si. ver. dispensatum.

Dispensatio an possit clericus conjugatus laycus vel bigamus iurisdictionem ecclesiasticam exercere vel in causis correctionis aut ubi agitur ex officio iudicis scriba vel registri custos existere. de clericis. c. §. glo. vlt. Et ibi nota an archiepiscopus possit dispensare contra statum provinciale per se editum.

Dispensare super pluralitate beneficiorum an possit episcopus. de preben. caplo. audistis. ver. dispensatione.

Disputare non debet quis de rebus discussis et determinatis. de magistris. c. §. §. contra determinata.

Disputare de fide nunquid liceat. eodem titulo. cap. preterea. ver. communicando.

Distincte quomodo dicitur aliquid fieri. de constit. c. quia incontinentie. ver. distince.

Distributores in testamento deputati an differant ab executoribus. de testamen. c. religiosa. §. et quia. §. distributores.

Districtus territoriorum quomodo differunt. de immunitate ecclesiastica. c. accidit. §. quidam etiam. ver. districtibus.

Disuetudo an excuset a precepto legis vel canonis. de constit. c. quia incontinentie. §. §. mandamus.

Diu multis modis accipitur. de sacra vinctio. caplo. sacerdotes. §. frequenter. ver. diu.

Divinoz appellacione que continentur. de iurisdictione. c. presbyteri. §. et volumus. ver. diuina.

Docere debent curati subditos suos et an presbyteri parrochiales non perpetui possint simili modo docere sicut ipsi principales curati. de summa trinitate et fide catipo. c. §. in princip. §. sacerdotes.

Doctrina puerorum qualis esse debet. de magistris. c. §. ver. noua testata. Et ibi nota que etas est disposita ad doctrinam recipiendam et summe glo. sequen. et eodem cap. ver. primum instituit scientia.

Doctores et magistri quomodo differunt. eo. c. ver. magistri.

Tabula.

Doctrina predicatoris in quibus stabit. de hereti. capitulo. §. in super. ver. honeste habeat.

Dolus qd est: et quomodo probatur. de consuetu. caplo statutum. ver. sine dolo.

Dolus quomodo presumitur: et quod lata culpa equiparatur dolo. de sacra vinctio. capitulo cum sacri. ver. dolo.

Doli capax in qua etate quis esse dicatur. de regula. c. sanctimoniales. ver. doli capaces.

Domicilii habes in diuersis proptis vbi soluet mortuarium. de consue. c. statuta. §. ecclesie sue. §. sius si.

Dominium an habeant persone ecclesiastice in rebus ecclesie. de iudi. c. item oēs. §. dñorum.

Dominus vnde dicitur. de foro cōpeten. c. ex cūssis. §. dñorum.

Dominus simpliciter est deus. de decr. c. §. dñs.

Domus quid significat. de consue. c. statutus. §. qd si duo. §. in domo. Item domus quomodo sumit. de iudi. cap. Item omnes. ver. domibus.

Domus et domicilium quomodo differunt. eo. c. §. domicilio.

Donatio facta consanguineis in ductu suspicionem. de reb. eccles. non alienat. c. §. ver. consanguineis.

Donatio ecclesie facta religiosis quod ius et quam potestate transferat in eos. de loca. z conduc. c. licet. §. et quia. ver. non ligari. ver. Aliquando religiosis. Et quid si fiat donatio cum hac clausula pleno iure. ibi nota. Et quid si eis doneatur in pñcios vsus. ibi videas. §. qñq; episcopus.

Donatio propinque mortis causa fit quādoq; a sano. de dona. c. vñs eo. ver. mortis vicine.

In donatione que fit metu mortis instantis presumitur fraus. eo. c. ver. vñuersa bona.

Donatio facta inter viuos quomodo etiam quādoq; continet fraudem. eo. c. §. inter viuos.

Donare liberalitatem significat. Et qd donatio omnium bonorum faciat presumi fraudem vbi donans habet creditores. nota. eo. c. §. donare.

Donatio omnium bonorum si fiat per vices diuersas an presumatur fraus. eo. c. §. alienare.

Donatio quomodo tēdit in fraudem ecclesie. eo. c. ver. ecclesia.

Donatio bonorum quomodo potest tendere in fraudem regis. eod. c. ver. rex. Et ibi nota quomodo donatio reprobat vel non reprobat in persona criminis vel delinquentis aut delinquere proponentis.

Donatio facta in fraudem quomodo reuocatur. nota ea. glo.

Donatio facta eo tēpore quo donans nullos habet creditores habet tamen postea an dici potest facta in fraudem. eo. c. ver. teneantur.

Donatio qñ dicitur facta irrecuperabiliter. eo. c. §. irrecuperabiliter.

Donantes oīa bona sua in fraude creditorū sunt excoīcati. e. in textu. Sed qd si donatarij parati sunt satisfacere creditorib; stante donatione an habeat locū hec pena. e. c. §. irrecuperabiliter. Et quid si donatio facta sit ad illum finem vt donatarius satisfaciat creditoribus sibi videas.

Donationem fraudulentam recisplens ignoranter an incurrat penas i ea parte ordinatā. e. c. §. recipiētes.

Donatio facta p cūbina an teneat. de testa. c. §. concubinis.

Donatio facta ecclesie ob causas causa non impleta an possit reuocari. de celeb. miss. c. sacerdotes. §. illos autem. ver. corrigantur.

Donatio iuris patronatū quō potest vel nō pōt fieri. de symo. c. nulli. ver. dotalistatis.

Donataria heresi qualis fuit. de sum. tri. z si. catho. c. §. sciendū. §. sextus. §. sanctificatio ecclesie.

Donec satisfecerit suspensus/interdictus vel excoīcatus an facta satisfactio sit eo ipso liberatus vel absolutus. de cōsti. caplo quia incontinentie. §. vlti. ver. donec. de foro cōpeten. c. §. quia vero. ver. satisfecerint. De significatione huius dictionis donec/ nota eodē titu. caplo contingit. §. quia vero. ver. donec.

Dos ecclesie an possit esse tributaria ad reparationem ecclesie. de eccl. edifican. c. licet. ver. reficienday. et. ver. non existunt.

Duntat quid importat. de testa. mē. caplo statutum. §. inhihemus. ver. duntat.

Duplum in penalibus an pōtineat in se simpli de testa. c. adeo quozundam. §. si vero. ver. duplum.

Vitias vnde dicitur. z que mala inde proueniūt. de vita z ho. clerice. c. §. a crapula. §. ebrietate.

Ebrius dicitur alienatus a mente. de hereti. cap. turpis. §. scienter. et ibi de ebrio.

Ecclēsie omnino siue sanctificatio in quo consistit. de sum. tri. z fide casto. c. §. sciendū. §. sextus. §. sanctificatio ecclesie.

Ecclēsia catholica que dicitur. eo. §. ver. ecclesia christiana.

Ecclēsia catholica veraciter in se habet dominica sacramēta. e. §. §. b. cum suis sacramentis.

Ecclēsia que vñuersaliter statuit ab omnibus sunt seruanda. eodē. §. §. ver. z legibus.

De ecclesia militante z triumphante. eo. §. ver. septimus. §. ecclesie.

Ecclēsie que dicantur minores. eodē. titu. c. §. §. doceant. ver. minores ecclesie.

Ecclēsiarū incendiaris sunt ipso facto excoīcati z a quo possunt absolui. de tempo. ordi. c. in primis. ver. incendiaris.

Ecclēsie appellatione an cōtineat cancellus. offi. archidia. c. archidiaconi. ver. fabricam. z glo. sequen.

Contra auferentem bona ad ecclesias vel ecclesiasticas personas pertinentia quomodo est procedendum. de iudi. c. Item omnes. in textu z in glo.

Ecclēsie romane consuetudo in quibus seruanda est in quibus non. de ferijs. capitulo ex scripturis. ver. Thome martyris.

Ecclēsia vna quomodo potest diuisi in duas. de preben. c. §. ver. ecclesia aliqua. z glo. sequen. Et quomodo in ecclesia nō possit esse duo prelati equales. nota. eodē. c. ver. pluribus rectoribus. z §. plures vicarij.

Ecclēsia sumitur multis modis. de loca. z conduc. c. §. glo.

Ecclēsia quō tenet in proprietatem z cui nature est talis ecclesia. eo. tit. c. licet. §. z quia. ver. non ligari.

Ecclēsia quō pōt esse religiosis subiecta multis modis. e. glo. §. prolatore. Et ibi nota per pccellum qd iuris in tali ecclesia habet religiosis. Et primo si sit de ipsorū fundatione. Secundo si eis doneatur a laico. Tertio si eis donec ab episcopo aut ples no iure aut in proprios vsus.

Ecclēsie nomine continetur prelati. de decimis. c. §. versus finem. ver. ecclesie.

Ecclēsie pars est porticus. eo. tit. cap. immoderate. §. porticu.

Ecclēsia dicitur nauis spirituales. de celeb. missa. c. presbyteri. ver. nauis ecclesie.

Ecclēsie immunitas in quo consistit. de immu. eccl. c. §. immunitate. Et pro materia immunitatis ecclesie nota totum capitulum cum sua glo.

Ad ecclesiam fugiens an possit custodiri ne extra eat eo. c. §. in ecclesia. verb. custodia. Et ibi nota in quibus ecclesia saluat fugientem ad eam.

Ecclēsia que z qualis saluabit fugientem ad eam. nota. eo. cap. §. illos quoq; ver. tueatur ecclesia.

Cum fugiēte ad ecclesiam qd dñz placet eccleie agere. nota. §. §. b. canones precipiunt. ver. vnde petrus.

Ad ecclesiam fugiēte de carceribus episcopus possit auctoritate episcopi ad carceres reduci. nota ea. glo. in fine.

Ecclēsia quare dicitur mater nostra. de hereti. c. finaliter. §. volentes. ver. matris ecclesie.

Ecclēsiastice persone que sunt. de iudi. c. Item oēs. ver. psonas ecclesiasticas. de loca. z conduc. c. vendentes. ver. personis ecclesiasticis.

Edicta quedam sunt pñbitoria quedā permissoria. de clāde. despōe. c. humana. ver. sic. licitorum.

Edificare an possit clericus bñficiatus in pñrio solo de bonis subbñficiis. Et si fecerit cui? erit beneficiū. de pecu. clerici. c. vñsco. ver. feodo lascali.

Elemosina alia corporalis alia spiritalis. de offi. ordi. c. statumimus. ver. elemosinarios. Et ibi nota quomodo banda sit elemosina: z an elemosine largitio cadat sub precepto.

Tabula.

Elemosina spiritalis an sit melior elemosina corporalis. nota eadem glosa: et ibi nota nunquid elemosina rursus deputatus ad distribuendum elemosinam corporalem possit licite fieri aliquid de huiusmodi elemosina retinere.

Elemosina de quibus bonis sit danda. nota de cleric. non residen. capitulo preterea. ver. necessitate extreme.

Elemosina certa distribui debet inter pauperes arbitrio episcopi de ecclesiis appropriatis. Et quid si episcopus in arbitrando sit negligens an possit ad hoc compelli. Et si eam episcopus non fuerit moderatus an nichilominus debeatur. Et an ipse pauperibus ad ipsam petendam competat actio. et quale dicitur equum arbitrium in hac parte. eo. titu. c. in decimis. verb. arbitrio.

Elemosinarum subtractio est pecculosa. de concess. preben. capitulo nostris. ver. elemosinas.

Elemosine solutio quomodo imitatur tradenti ad firmam ecclesiam. de loca. et condu. cap. vendentes. Et quid si sic tradens nichilominus resideat an habeat locum talis elemosine assignatio. eodem cap. ver. firmis huiusmodi. Et que debent considerari in assignatione ipsius elemosine. nota ibi. ver. plinguis portio.

Elemosinam an possit dare religiosus sine consensu sui prelati. de sta. regu. c. omnem. ver. elemosinarum.

Elemosina proveniens a mensis religiosorum vel aliorum an possit distribui omnis alius in opus pauperum scholarum. nota eadem glosa: et ibi nota plura consideranda circa largitionem elemosine et in glos. sequen.

Eligens semel an possit iterato eligere. de decimis. cap. qm propter. ver. si maluerit.

Electio cuius erit ubi duo sunt in obligatione et unum in solutione. eo. c. ver. vel tertium.

Electionem habens si semel elegerit an possit variare. de iure patro. natu. c. i. h. presentati.

En electionis confirmatione quomodo sit procedendum. eo. tit. c. per provinciam. ver. non tenere.

Electio in ecclesia quid significat. ea. glo. ver. sexta conclusio. Et an electionis verbum extendatur ad presentationem. ea. glo. ver. sed ut melius.

Electio et presentatio an sint diversae. ea. glo. ver. hic tamen attende.

Eludij heresis qualis fuit de summa tri. et fide catho. c. i. h. secus. ver. incorrupte.

Emanatio est triplex in divinis. de summa tri. et fide catho. c. i. h. scilicet. ver. quintus. h. creatio.

Emptionis homo quid continetur. de pecu. cle. c. unico. h. emere. Et ibi nota an prohibitus emere possit co-

ducere vel ad firmam recipere.

Emprio qualis est. phibita ut fiat de bonis ecclesie. nota ea. glo.

Clericus an possit ad opus proprium emere possessiones de bonis ecclesie. eo. c. h. eorum.

Episcopo ordo distinguitur in plures dignitates. de constit. c. quia incontinentie. h. coepiscopis.

Episcopus proprius quod esse dicitur quo ad ordines. de tempo. ordi. c. eos qui. h. suis episcopis.

Episcopus unde dicitur eodem titu. c. quia quidam. glo. i.

Episcopus suffraganeus in provincia qua moratur subest. e. c. glo. i.

Episcopali officio defertur in multis. de iudi. c. i. h. i. b. comitatus. h. sed cum abbatibus.

Episcopus quod potest facere in sua diocesi sancti aliquid venerari. de feriis. c. et scripturis. h. ordinarios.

Episcopus in sua diocesi potest facere statuta: et an feruari debeant sine scriptura. de appel. c. i. h. statutum.

Episcopi non inuolunt ipso facto inia suspensionis vel interdicti nisi de eis fiat mentio expressa. de cle. c. i. h. quodque. h. inferior.

Episcopi quibus temporibus tenentur interesse suis ecclesiis cathedralibus. de cler. non resid. c. i. in textu: et in glo. ver. festis.

Episcopus quod potestatem habet in ecclesiis subiectis religiosa. de loca. et conduct. c. licet. h. q. i. h. non ligari.

Episcopi appellatione qui continentur. de testam. c. i. h. arbitrio episcopi.

Episcopi in quibus casibus possunt se intrinsece de bonis defunctorum. eo. titu. c. ita quodundam. h. expresse permitti. et. h. libere.

Episcopus ecclesie sue renunciare et ad aliam ecclesiam transire vel religiosum intrare non potest sine consensu papae. de penis. c. i. h. cessionem.

Episcopi quot sunt in Anglia. de senten. ex communi. c. cum malum. h. vltimo. ver. omnibus episcopis.

Errores alius iniustus/alius iustus/alius iniustissimus. de postu. c. i. ver. iustum errorem. Et ibi nota quomodo differunt error et ignorantia. et unde causetur iustus error.

Errare/studbare/ignorare et ne scire quomodo differunt. de magis. c. i. h. contrarium. h. fautor errorum.

Erubescentia peccatori pdest. de peniten. et remis. c. i. h. erubescit. Et ibi nota quod est erubescencia duplex: et quod de sex erubescendum est.

Estimo certe partis beneficii quomodo fiet. de loca. et conduct. c. i. h. cet. ver. estimationis.

Et ponit quod pro id est. de of. archiepiscopi. c. i. h. comoueat. h. et parat.

Et monofyllaba et/ponit quod pro coniuncta quod pro dissoluta. de testa. c. statutum. h. testamentis. ver. testamentis et voluntatis. Et ibi bene nota de ipsius natura et an in oratione copulatus prolatas requiratur

concurfus virtutis.

Etates hominis sex sunt. de sac. vinct. c. sacerdotes. ver. adultus.

Etas que sit sufficiens ad clericatum. de regula. c. sanctionales. h. boli capaces.

Etas qualis requiritur in sponsa libus contrahendis qualis in matrimonio. de despons. impube. c. i. h. ut ergo. ver. etatem.

Etas que est disposita ad doctrinam recipiendam. de magistris. c. i. ver. noua testa. et glos. sequen.

Eucharistie sacramentum excellit alia sacramenta. de sum. tri. et fi. cath. c. i. ver. sacramenti.

Eucharistie sacramentum quando debet sumi. eo. c. ver. paschali tempore. et glo. sequen.

In sacramento eucharistie non continetur substantia panis materialis sed species panis tñ. Et quare sub specie panis et vini corpus christi sumitur. eo. c. i. h. panis specie.

In sacramento eucharistie continetur verum corpus christi et illud recipiens in specie panis recipit et sanguinem. Et quare sanguis diuisim a carne consecratur. eo. c. ver. simul dari. et ver. vinum et verum.

De sacramento eucharistie nota opiniones reprobatae. e. c. h. panis specie. et ver. vinum et verum.

In sacramento eucharistie continetur christus totus. eodem capitulo. h. totus. Et de eius mirabilibus vide remissiones ibi in fine.

In sacramento eucharistie quodam est sacrum tñ: quoddam sacrum et res: quoddam res tantum et non sacramentum. eodem. c. ver. specie sacramenti.

An te consecrationem eucharistie non est ibi sacramentum. eodem. c. h. doceant. ver. sacramentum.

Eucharistia non datur laicis sub duplici specie et quare. eodem. c. ver. vinum purum.

Eucharistia in ventrem recepta an ibi statim desinat esse sacramentum. eodem. c. ver. glutiant. Et an eucharistia recepta nutriat necne. nota eadem glosa.

Eucharistie sacrum solus sacerdos tñ licet est recipere sub utraque specie. e. c. h. celebrantibus. Et hoc verum in ecclesiis parochialibus. Et nunquid idem dicendum est in ecclesiis maioribus. vide ibi. h. minoribus ecclesiis.

In quodam in sacramento. eucharistie corpus christi teratur dentibus et continuatur. eo. c. h. instruunt. glo. i.

Eucharistia non debet diu in ore summentis referuari. Et de quodam miraculo in hoc casu nota. eodem. c. ver. sorbere perfecte.

Eucharistia in plures partes diuisa in qualibet particula continetur verum corpus christi. eodem. c. ver. ne particulam aliquam.

Eucharistie sacramento se ingerens an et quando sit repellendus. de sacra vinctio. c. confirmationis. ver.

admittatur. Et quid si non sit cōfir-
matus. ibi nota et in glo. vlti.

Eucharistia est sacramentū p̄gres-
dientium. Et quare dicitur eukaris-
tia: et per quē pōt cōfici et ministrari.

Eucharistia iterum vel nō. h. eucharistia.
Eucharistia unde dicitur. de offi. ar-
chidia. c. vt archidiaconi. s. p̄ouides
ant. ver. eucharistia.

Eucharistie sacramentū an et quā-
do liceat alieno p̄chiano dare. de
parroch. c. ii. in tex. et in glo.

Eucharistiam recipiēs in peccato
mortali an peccet mortaliter. de cele-
bratio. missa. c. lintheamina. s. p̄ohi-
bemus. ver. confiteatur.

Contritus nō tamē cōfessus reci-
piens eucharistiā an peccet. eo. ti. c. al-
tissimus. ver. confessum. Et ibi nota
an debeat ministrari illi de quo non
constat quod est confessus.

Eucharistie sacramentum non est
denegandum flagitiosis tendenti-
bus ad mortem si id deuote petāt. eo.
c. vlti. glo. penult.

Eucharistia sacramentū quomodo
debet seruari. nota de custo. euka. c.
i. et. ii. Et de hoc ibi nota in dicto. c.
ii. ver. cum claustra.

Tabernaculum siue claustra pro
eucharistia custodienda cuius sumpti-
bus fieri debet. e. c. h. facultates.

Eucharistia pro infirmis quando
debet inuouari. eo. c. s. quod quidam.
ver. die dominica.

Eucharistia qñ deferat ad infirmos
debet p̄cedere lumē et cōpana. de re-
liq. et venera. sancto. c. dignissimū. in
tex. et in glo. h. b. lumine p̄ueto. et qd
si sacerdos reuertat sine hostia cōse-
crata. nota eo. c. ver. campana.

Eucharistia deposita ad infir-
mos quomodo debet adorari. eo. c.
ver. adorandum.

Eucharistia an saluabit facinoro-
sum fugientem ad illā ac si fugeret ad
ecclesiā. eo. c. ver. deportari. Et quid
de incarceratis ad quos deportatur
eucharistia. nota ibi.

Eucharistie sacramētum an qd pos-
sit cōpelli recipere saltē in pascha. v.
pentis. c. cōfessiones. ii. h. ad pascha.

Eucharistie sacramentum certis
personis est subtrahendum. eo. c. h.
abstinendum.

Euentus mali sequens quādo im-
putatur ei qui fuit occasio illius ma-
li. de custo. euka. c. i. glo. vlti.

Euolutio de quib⁹ dicitur et qd est lo-
cus euolutiū. de sum. tri. et. ii. catho.
c. i. s. item. ver. sextus. h. ascensio.

Eutici heresis qualis fuit. de sū-
ma trinita. c. i. s. sciendum. ver. septi-
mus. ver. carne et anima.

Eutropella est virt⁹ circa ludos.
de offi. archiep̄. c. i. s. septē vir-
tutes. ver. plures alie.

Examinatio in ordinib⁹ qñ per
quos et de quib⁹ fieri debet. de scruti. in
ordi. facti. c. i. c. u. quanta. h. examinat⁹.
Et ibi not. an indistincte quislibet or-
dinandus debet prius examinari.

Examinatio ordinandorū quādo
fieri debet et an religiosi sint exami-
nandi quando debent ordinari. eo.
caplo. ver. presentatores.

Examinatio cause quid imposi-
tat. de iudi. cap. i. ver. examinatio.

Excommunicare qui possunt. de
consuetu. caplo. statutum. s. vltimo.
ver. censura ecclesiastica.

Excommunicationis sententia ar-
ticulti si non publicentur an nichilo-
minus subditi artentur ipsi senten-
tia. de offi. archidia. c. eisdē. verb. ex-
communicationum sententias

Excommunicatio simpli postea intelli-
gitur de maiorib⁹. de p̄cura. c. exhor-
renda. s. q. si sit. h. excommunicationi.

Excommunicatio plura licet que
notantur. e. c. s. procurator autē. ver.
actu legitimo. Et ibi not. quomodo
excommunicatio est maior penaque est
in ecclesia dei.

Excommunicationis sine pena a iure in-
flicta a qua licet appellare an incur-
ratur infra decem dies concessos ad
appellandum. de sequestra. posses. c.
vnico. glo. vlti. ver. sed quero.

Excommunicatio minor a quib⁹ exclu-
dit. de cohabi. cle. et mulie. c. vclerica
lis. s. et si forte. h. sacramenta.

Excommunicatio sententia late signū
est quādo dicitur sciant se excommuni-
catione inuolutos. de testamen. c. statutum. s.
testamentis. ver. sciant se.

Excommunicare an possit simplex cu-
ratus. de decimis. c. qñ propter. s. sed
qñ. ver. censuram ecclesiasticam.

Excommunicationis sententia quo-
modo sit publica et quomodo debet
denunciari. de immuni. eccles. c. secus
li principes. ver. excommunicati.

Excommunicatus est membrū dyabo-
li. eo. c. v. ver. reconciliationis.

Communicans excommunicato ma-
ior excommunicatione an sit excommu-
nicatus. eodē. c. s. ac quādoq. h. ma-
culantur. Et an sic communicans
peccet mortaliter. e. s. h. b. cumulant.

Excommunicatus a quibus actib⁹
excluditur. eodē. c. s. contra que. h.
suum commodum.

Excommunicatus a canone debet
clari anteq̄ denunciatur. eodē tit.
cap. quia diuina. s. vlti. ver. rite.

Excommunicationis sententia super ar-
ticultis cartarū videlicet magne carte
et carte de foresta quādo et p̄ quē fuit
lata. de penis. capitulo. i. ver. excom-
municationis.

Excommunicationis denunciatio vbi mo-
nitiō p̄cedit fieri non debet nisi post
lapsum monitiō. de senten. excommu-
c. cum sepius. ver. nunciatur.

Excommunicationis sententia an
possit ferri pro futuris culpis. eo. ti.
c. i. ver. excommunicamus.

Excommunicationis sententia contēn-
tur multis modis. eo. c. s. excommu-
nicamus. glo. vlti. Et ibi nota quo-
modo procedendū est contra cōtem-
ptorem excommunicationis.

Excommunicatio/suspensio et interdicti-

ctum an semper trāseant sub vna res-
gula. e. ti. c. vt archidiaconi. s. sec⁹ aus-
tem. h. excommunicationis. Et ibi nota
in quibus equiparant et in quibus non.

Pro excommunicati capione feri-
bere non potest inferior episcopo.
eodē tit. c. preterea. ver. prelatorum.

Excommunicatio que fit sepius ex
eadem causa pōt fieri nulla citatione
nullaq̄ monitione p̄ueta. eodē. c.
ver. excommunicentur. Et q̄ excommu-
nicatus pōt iterum excommunicari. ibi nota.

Excommunicatus captus vel ca-
piendus per breue regum an possit
se tueri per appellationem vt eua-
dat carceres. eo. c. ver. dari debet.

Excommunicatus quando et quos
modo vitari debet. eodē capitulo
s. contra communicantes. ver. cum
excommunicatis.

Excommunicatio vt liget per quē
ferri debet. eo. ti. cap. item contra.
ver. non ligent.

Excommunicatio quibus casibus in-
curritur ipso facto. eodē titulo. c.
vltimo. glo. vlti.

Executio officij ecclesiastici quo-
modo interdicitur excommunicato/
suspensio/vel interdicto. de tempo.
ordi. c. in primis. ver. executione. Et
ibi nota quomodo irregularis non
habet executionem ordinum et de
plurib⁹ personis quibus de iure in-
terdicitur executio officij. nota eodē
capitulo in tex. et in glo. et p̄sertim
in glo. fina.

Executio sententia est duplex. de
sequestra. posses. et fruct. c. vnico. glo.
vlti. ver. sed quero.

Executor per sedē aplicam depu-
tatus ad p̄videndū an possit confer-
re beneficiū vacans de iure tñ. de cō-
ces. p̄bē. c. esurietis. h. cōferri.

Executor testamenti nō debet esse
religiosus sine licentia ordinarij. de
testa. c. religio. ver. ordinariorum.
Et quid si ordinarius nolit ipsum li-
centiare. ibi nota.

Tacita pmissio ordinarij an suffi-
ciat ad effectū q̄ religiosus sit execu-
tor testamenti. eo. c. ver. permittatur.

Executor est multiplex. eodē
caplo. ver. executor.

Religiosus nō est admittēd⁹ exe-
cutor testamenti nisi cū certa cautio-
ne. Sed quis prestabit illam cautio-
nem. nota eo. c. ver. suus superior.

Fratres minores nō pñt esse exe-
cutores testamentorū. e. c. h. religios⁹.

Cautio exigenda a religioso vt sit
executor an possit remitti et per quē.
eodē caplo. ver. sufficienter.

Abbas vel prior alicuius mona-
sterij si sit deputatus executor quid
fici. nota eisdē glo.

Executor etiam religiosus et ex-
pius tenetur reddere rationem si
composit⁹ super administratione sua
coram ordinario. eodē. c. h. rationē.
Quid si testator vetuit ne executor
reddat rationem administrationis
sue. nota eisdē glo.

Tabula.

Executor deputatus in testamento an habeat reddere rationes ordinario de residuis. eo. c. p. residuis.

Executor maxime religiosus in testamento deputatus an compelli possit in euentum satisfacere vel cautionem aliquam prestare. eo. c. ver. damnis.

Executor distributor an differunt. eodem caplo. ver. distributores. Et ibi nota de cautionibus ad quas tenentur executores.

Executor merus seu nudus quis dicitur et quis non est merus. eo. c. p. de damnis.

Executor an possit administrare sine commissione ordinarij. eodem tit. caplo. Et nota. p. administrationis.

Executor vniuersalis est loco heredis. eodem tit. c. statutum. c. ceteris. ver. intestatis.

Executor testamentarius quo ad confectionem inuentarij magis assistatur tutori quam heredi. Et quid si administrat non confecto inuentario. eo. c. si in huiusmodi. p. penis.

Executor deputatus per testatorem an possit repelli per ordinarij. eodem c. ver. nisi talibus.

Executor non valere exequi ad quem transfertur executio. eo. c. ver. possint. Et ibi nota qui non possunt esse executores.

Executoris iuramentum prestitum de fideliter administrando an excuset eum de furando in redditionem compoti. eo. c. ver. promittant.

Executor quale copotum siue rationem reddere tenet super administratione sua. eo. c. p. reddere rationem. Et ibi nota quando tenet reddere copotum. Et nunquid vnus executor tenet reddere rationem siue copotum suo executori. ibi nota.

Executor an possit rem constitutam sub administratione sua emere. eodem caplo. c. statutum. ver. titulo emptoris.

Executor quomodo potest rem sibi prius datam per defunctum recipere auctoritate propria. eodem c. p. inter viuos.

Executor an possit remunerare seipsum pro suo labore arbitrio proprio. eo. c. p. ordinarij arbitrio.

Executor quomodo possit soluere sibi ipsi debitum quod sibi debuit defunctus. eo. c. p. debitum.

Executor quomodo potest facere sumptus et quos de bonis defuncti. eo. c. p. moderatis.

Executor an possit sibi applicas relegate repudiata vel ea quorum legatarij decesserunt ante testatorem. eo. c. p. suis bonis.

Executor legitimus an possit sibi aliquid retinere de bonis defuncti eodem titulo. c. Ita quorundam. p. si sibi. Et ibi nota quomodo executor res legitimas tenentur facere inuentarium et reddere compotum et coram quibus.

Exequie siue memorie defunctos

rum quare fiunt generaliter. de sepultis. capitulo quia sepe. ver. memoris.

Exequie huiusmodi fieri debent sine plactu. de decimis. caplo. j. p. exequijs.

Exempti a quo debent ordinari. de tempo. ordi. caplo. cum tanta. ver. dyocelano.

Exorcismi per quos fieri possunt ante baptismum. de baptismo. c. h. ver. dicantur.

Exorcismus quid est et cuius est effectus. eo. c. p. exorcismi.

Expense in quibus decimis sunt deducende. de decimis. c. qm ppter. verb. non deducitis expensis.

Expense an sint deducende. de decimis molendinorum. nota eodem caplo. de prouentibus. p. molendinorum. Et ibi nota de expensis in re circa rem et extra rem.

Expense quales deducende sunt in solutione decimarum personalium. eodem c. c. statutum. ver. negociationis. et ver. cementariis.

Expensis propriis quando quis militare teneret et quando non. de celebratione missarum. caplo. p. byteri. ver. propriis expensis.

Exigere quam significationem habet. de consue. c. statutum. c. q. si duo. ver. exactio quelibet.

Exigere prohibet an possit gratis oblatum recipere. de foro competent. c. excussum. ver. exigentes. et ad idem vide notata de testamen. c. Et nota quia glosa fina.

Exactio improba non permittit viris ecclesiasticis. de decimis. c. qm. c. in petitione. verb. pre oculis.

Exactio quot modis sumitur. vide de per remissiones. de censu. c. ij. ver. exactiones.

Expertis credendum est. de sacramentis. iterum. vel non. c. ignorantia. p. experimentis.

Experientia habet duplicem considerationem. de peniten. c. in confessione. ver. expertis.

Expressus multis modis dicitur. de cle. peregrinan. c. ij. p. expresse caueri. de postu. c. j. glo. vlt.

Extensio que et qualis fieri potest in statutis maxime in penalibus. de concess. p. eben. caplo. esurientis. ver. procurantes.

En penalibus an constitutio extendatur ad comprehensa sub mente. de testamen. capitulo statutum. c. p. infrascriptis.

Extensio statutorum quomodo fit diuersis ex causa. de eccles. edific. c. ij. p. ymaginem principalem.

Extraneus quis est. de stat. regu. c. sanctimoniales. ver. extraneos.

Expiare quid est. de tempo. ordi. caplo. eos qui. glo. vltima.

Eacere/generare/creare quomodo differunt. de summa trinita. et fide catho. c. j. sciendum. ver. quinitus. ver. creatio.

Facere nunquid dicendus est qui facit per alium. de constitu. c. quia in continentie. c. officiales. p. facere omnem causam amplectitur. de iudi. c. item omnes. ver. fecerint.

Factum contra prohibitionem legis nunquid teneat. de consue. c. nullus. ver. non presumat.

Factum quomodo habetur pro infecto. de procurato. c. exhortanda. Et id quod. p. pro infecto.

Factum proprium reuocare quando licet et quando non. de reb. eccle. non alienan. c. j. p. reuocandum.

Fama quid est et quomodo differt a rumore. de iurisdictione. c. p. byteri. c. q. si. p. diffamati.

Familie appellatione quid continetur et quod variis modis sumitur. et an soli filij vel filie contineantur nomine familie: et quot faciant familiam. de consue. c. statutum. c. q. si duo. p. familie regimine.

Fascia et fasciola quomodo differunt. de sacra vincto. c. sacerdotes. c. frequenter. p. fascias.

Fauor: qualis est obligatorius in maleficiis. de foro competent. caplo. dierum. c. ij. ver. fauorem. Et ibi nota an requiratur vtrum fauor preceat vel sequatur.

Fauere hereticis quis dicitur. de magistris. c. ij. p. fauor heresia.

Fenum quale esse dicitur. de decimis. caplo. qm ppter. p. fens.

Feria quid significat. de constitu. c. q. incontinentie. c. vlt. p. sexta feria.

Ferie quedam repentine quedam solenes. de offic. archiepiscopi. c. j. c. in tertio. p. auctoritate ecclesie.

Feris solenibus a quibus operibus est abstinendum. eo. c. p. canonice institutis. d. feris. c. ex scripturis. p. vtilibus. et p. regulariter.

Ferias solenes an episcopus possit ordinare in sua dyocesi. eo. c. p. ordinarios.

Feris solenibus an liceat radeare barbas/ferrare equos/preparare vel vendere victualia. eo. c. p. seruili opere.

Festiuitates sanctorum celebrande que sunt. de feriis. c. ex scripturis. in textu et in glo.

Festa quedam sunt in totum duplicia quedam simpliciter duplicia: et quedam semiduplicia. eo. tit. c. ineffabilis. p. officio duplici.

Feudum concedere quid est. de re. eccle. non alie. c. j. p. infeudare.

Feudum antiquum an ecclesia possit alicui concedere. eodem. c. p. de nouo.

Felicis quis dicitur. de sacra vincto. c. cum sacri. verb. fidelibus.

Fidei articulos omnes ecclesie scire tenentur. de summa trinita. et fide catholica. caplo. j. in principio.

Fidei articulos an oēs teneant scire equaliter. ibi nota. ver. sciat. Et an laycus litteratus teneatur eos sci

re magis explicitte. eadem glos. ver. sed quid de laycis.

Fidei articuli sunt. xliij. eodem. c. sciendum. in textu.

Fidei dicitur multis modis. Et quomodo fidei interposito ligat sit eut iuramentum. de sponsi. i. c. h. fidem.

Fidei ratio extendit se ad tria. de magistris. c. preterea. ver. bonis moribus.

Fidei digni qui sunt dicendi. de eccles. edifican. caplo statuimus. ver. si dedignos.

Figmenta que sunt. de officio archiepiscopi. cap. i. s. decem enim. ver. figmentoium.

Filium sibi genuit pater in diuinitate. de summa trinitate et fide catho. caplo. i. s. sciendum. s. h. tertius. ver. filium.

Filius in diuinitate dicitur vnigenitus. eodem. ver. ver. vnigenitum. Et ibi nota quod non possunt esse duo filii in diuinitate.

Filius in diuinitate in essentia / substantia / et natura est vnus cum patre. eodem. ver. ver. esse deum.

Filiorum appellatione qui continentur. de pecu. clerici. caplo vni. co. ver. filiorum.

Filius an et quando sit puniendus pro delicto patris. de symonia. c. nulli. ver. in perpetuum.

Cum filiorum oppressoribus quomodo agendus est de his qui filio. caplo. i. ver. opprimantur.

Filius presbyteri quomodo potest vel non potest promoueri in eadem ecclesia in qua pater suus prius fuit beneficiatus. de fil. presby. c. cum a iure. ver. ministrant.

Filius presbyteri natus ex vxore legitima an sit legitimus vel illegitimus. eadem glosa. in fine.

Filiatio quomodo probatur. eodem. c. s. precipimus. s. inquirant.

Firma ecclesie quomodo potest concedi. de loca. et conduc. caplo. i. in textu et in glo.

In firmario ecclesie que sunt consideranda. eodem. c. ver. vniuersaliter. et in glo. vltima.

Firmam ecclesie an possit tenere laycus. eo. titu. e. vendentes. s. personis ecclesiasticis.

Firma quid est et vbi aliquid certum solui debet ex firma nunquid solui debet per locatorem vel conductorem. eodem. c. ver. firmis huiusmodi.

Ad firmam dari an possit beneficium quod habetur vt proprietate non incurrendo penam limitatam contra tradentes beneficia ad firmam nisi sub certo modo. eodem. tit. c. licet. ver. ecclesiasticis beneficium.

Ad firmam dari an possit beneficium ecclesiasticum clerico et layco. eodem. c. ver. clerico et layco. Nota pro solutione contrariorum.

In instrumeto confecto sup dimissionem beneficii ad firmam insertio nominis layci quod vinciat contractum et an

contrahentes possint compelli ostendere illud instrumentum. e. c. s. nomen layci.

Firma in que contractum et quales incidit. eo. c. ver. ad firmam.

Pena constitutio de iacoboni indignum qui loquitur de firmis ecclesiarum non tradendis laycis quando habet locum. eodem. c. ver. beneficii sic dimissi.

Pena huiusmodi que est tertie partis prouentus beneficii qui firma pcedit ad plures annos an leuabitur p vno anno tunc vel pro singulis. eo. c. s. estimationis.

Pena predicta quod debet leuari coter tam a locatore quam a conductore. nota ibi in textu et in glo. ver. coter.

Religiosi an possint ecclesias et appropriatas tradere ad firmam. clerici sine licentia epi. e. tit. c. licet. s. et quia ver. non obtenta. Et an possint eas tradere ad firmam laycis. eodem. c. ver. laycis quouismodo.

An possit ad firmam dari siue tradit iurisdiclio. ne prelati vices suas. c. i. s. ad firmam.

Flagitium et facinus quomodo differunt. de penis. c. Item statuimus. s. et si. ver. flagitia.

Fontes saluatoris sunt eius vulnera. de feris. c. animalium. ver. fontibus saluatoris. Et huiusmodi quattuor potare debent. vt ibi patet.

Fons baptismalis qualis esse debet et quod seruabit. de baptismo. c. i. in textu et in glo. ver. cooperiatur.

In fote baptismali an possit lauare vestimenta ecclesie. eo. c. s. conuertat.

Fornicatio est peccatum mortale. de foro. c. c. c. circumspecte. ver. fornicatione.

Fornicatio quomodo intelligit. de officio archiepiscopi. c. i. s. tertius mandatum. ver. fornicatio.

Fornicatio qd est et vbi dicit. Et quod multis modis dicit. no. de purga. cano. c. Item licet. ver. fornicatione.

Fornicationis peccata similia que sunt. eo. c. ver. simili crimine. De fornicatione est erubescendum. de penis. ten. c. i. ver. erubescunt.

Foristan variis modis sumitur. de testa. c. ita quorundam. s. foristan.

Forte diuersis modis ponitur in iure. de sacra. iteran. c. qd in constitutio. ne. glo. i. de celsibus. c. i. s. vnde vt eis. ver. forte.

Forum sortis quis multis modis. de foro. c. c. dierum. in textu et in glo. super. ver. nunquid fuerunt. et glo. sequentibus.

Frater dicitur multis modis. de officio archiepiscopi. c. i. s. quantum mandatum. ver. fratrem tuum.

Fratrum nostrorum consilio hec verba quid importent. de feris. c. angelicane. ver. fratrum nostrorum.

Frater minor non potest esse executor testamenti. de testa. c. religiosa. ver. religiosa.

Fratres vbi possunt predicare et an circa predicationem verbi dei omnes fratres habeant eandem potestatem. eo. s. ver. privilegio speciali.

Frater admissus iuxta formam. e. dudum an sit dicendus proprius sacerdos. de peniten. c. confessiones. s. quicunq. s. proprio sacerdoti.

Fraus quomodo probatur et ex quibus consideratur et quomodo differt a dolo. de consuetu. c. statutum. ver. fraude.

Frequenter aliquid fieri quomodo intelligitur. de sacra. vincto. c. sacerdos. s. frequenter. glo. i. Item de hoc vide de statu regul. c. omnem. s. clerici autem. s. frequenter.

Fructus ecclesiastici non duntaxat percipiuntur et quomodo possunt vendi. de consue. c. nullus. ver. vendere non presumat. et ver. ante annunciationem. prope finem glo.

Fructus nomine que continent. eodem capitulo. ver. fructus. et num quid appellatione fructuum veniant decime personales eadem glosa. s. sed quero. Et que sit differentia inter fructum et lucrum. ibi nota. Et quomodo differt fructus a redditu. ibi videas.

Fructus ecclesie quando ex consuetudine pertinent ad defunctum quomodo interim prouidebitur ecclesie et illi qui succedit in beneficio. eodem capitulo. ver. de consuetudine. ver. sed iuxta.

Fructus ecclesie quando pertinent ad aliquem in casu vacationis per mortem an pertinere debeant paucum in casu alterius modi vacationis. eo. c. ver. decesserint.

Fructus ecclesie vacantis ad quem pertinent. de insti. c. i. s. fructus. Et si sit pena usurpantis fructus ecclesie vacantis. no. eo. c. s. presumat.

Fructus ecclesiastici non debent reponi in layco feodo. de pecu. clerici. c. vincto. Et quid si feodus teneatur ab ecclesia an in tali feodo possunt reponi. nota. eo. c. ver. reponant.

Frugum appellatione que continentur. de decimis. c. erroris. s. frugum. Et ibi nota quomodo differant fruges / messes / et blada.

Furti prohibitionem quid continetur. Et quid est furtum. de officio archiepiscopi. c. i. s. quartum mandatum. in textu et in glo. Et ibi nota vnde dicitur furtum. ver. clandestina.

Furtum in qua re committitur. eo. s. ver. rei. et glo. sequen.

Furtum non committitur sine dolo. eo. s. ver. inuito domino.

Furti sit licite tribus modis. e. glo. s. huiusmodi. s. Item. ver. tertius. ver. et mox.

Generatio est perfectissima emanationum. de sum. tri. c. i. s. sciendum. s. tertius. ver. filium.

Generare / facere / et creare quomodo differunt. eodem. s. s. quintus. ver. creatio.

Generationes sunt due. de baptis. cap. ii. s. forma autem. ver. regeratur.

Tabula.

Generalitas in pluribus restrin-
gitur. de consue. c. statutum. ver. an
mala.

Gentus dicitur filius in diuinis.
Et qd hec dictio gentus/tria impor-
tat. de summa trinita. c. f. sciendum.
verf. quartus. f. nec gentium.

Genus multis modis sumit. de
consue. caplo statuti. f. j. ver. cuius
cunq; generis.

Genufectiones in ecclesia quan-
do sunt faciente. de heret. c. nullus.
ver. genufectionibus.

Gleba quid est. de eccle. edific. c. li
cet. ver. gleba.

Gerre que sunt de gleba alicuius
ecclesie sunt tamen in parrochia alte-
rius ecclesie an sint libere a decimis
et contributionibus sendis ad repa-
rationem ecclesie infra cuius parro-
chiam existunt. eodem caplo. ver. re-
sciendum.

Gloria. id est summus honor. de
constitu. caplo huius autem. ver. glo-
riam.

Gratia quomodo confertur in sa-
cramentis ecclesie. Et an confere-
tur in sacramento matrimonii. de sa-
cramen. iteran. caplo ignorantia. f.
gratiam.

Gratia plena fuit maria. de fes-
tiss. c. ad hec. f. matorum gratiam.
Gratie carentia an censet a deo.
de immu. eccles. c. seculi principes. f.
animo obdurato.

Gratia dicit tripliciter. de eo qui
fuit. ordi. suscep. ver. gratiam. et ibi
nota bene de gratia.

Gradale quid est. Et quid conti-
nere debet. de eccle. edific. c. i. ver.
gradale.

Gradus ordinum qui sunt et qua-
re dicunt gradus. de scruti. in ordi. fa-
cten. c. qta. ver. gradus.

Gradus quid est. de vita et hone-
clerico. caplo qus. f. mandamus. f.
gradus.

Gradus spirituales sunt. xv. de
eo qui fuit. ordi. suscep. c. f. contra
dignitatem. ff. cantum graduum.

Grammatica diuiditur in quat-
tuor. de magistris. caplo. f. ver. gram-
matica. Et ibi nota nunquid gram-
matica possit proficere ad vitam
eternam.

Grangia quid est. de iudi. c. Item
omnes. ver. grangis.

Grauiam iudiciale quod est. de
appellatio. capitulo secundo. ver.
grauamie.

Grauiatur homo diuersis modis.
videlicet in persona rebus et fama.
de sententia excommunicatio. caplo
f. item excommunicamus. ver. gra-
uietur.

Graues persone que esse dicunt.
de purga. cano. c. f. graues.

Gratificationi an sit loc^o ubi plu-
res presentantur ad vnum beneficiu.
de iure patrona. caplo. f. sed si. ver.
neutri.

Gula quid est. de officio archie-

piscopite. c. f. septē vero. ff. gula. in
textu et in glos. Et ibi subsequenter
nota quomodo committitur gula. Et
quod gula ebeat tam sensus anime
q; corporis. nota ibi per glos. sequē.
et que mala operatur.

Habitus clericalis qualis erit de
vita et honestate clericorum. c. f.
ver. habitu clericali.

Habitus clericalem an liceat cle-
rico transformare. eodē. c. ver. trans-
formari. Et quid de monacho. ibi
nota.

Habitus clericali exteriori sta-
tuta loquentia an extendatur ad ha-
bitum interiozem. eodem titulo. cap.
qus. ver. exteriorē. Et ibi nota cu-
sus honestatis erit habitus exterior.
Et vide super hoc glos. sequen.

Habitus religiosi gestatio non
probat quem religiosum. de testamē.
cap. religiosa. f. et quia. ver. habitum
deferentes.

Habit⁹ qualis gestio inducit pro-
fessionem tacitam. de regulari. c. san-
cti moniales. ver. permittantur.

Habitus portatio nō obligat ad
religionem nō approbatam. eodē. c. f.
Item etiam. f. religiosi alii.

Habitus delatio quomodo obli-
gat vel non obligat ad religionem.
Et quis est habitus indistinctus in-
distinctissimus et quis distinctus. eo.
f. verf. religionis habitum.

Habitus religiosi color qualis
erit. de statu regul. caplo ad hec. ver.
burneto. et glos. sequen.

Hereditas christi que est. de fil.
presbyte. caplo cum in iure. f. vlti. f.
hereditate.

Heremite an possint testari. de
testa. c. i. f. regulari ordine.

Heremite quomodo subsunt epi-
scopo loci ordinario. de relig. domi.
cap. qm religionū. f. loci ordinario.

Hereticus est dicere q nō sunt ob-
seruanda statuta per ecclesiam vni-
uersaliter ordinata. de sum. tri. c. f. f.
scilendū. ff. sextus. f. et legibus.

Hereticus ordinans aliquē an in
ipsum ordinatū transfundat reuocatio-
nem ordinis. de tempo. ordi. c. in pri-
mis. ff. ab hereticis. Et qd pot cum
talibus dispensare. ibi nota.

Hereticus consideratur tripliciter.
de officio archiepiscopite. c. f. in secun-
do. ver. heresis vniuersa.

Hereticus fautor quis esse dicitur.

de magistris. c. i. f. fautor heresis.

Hereticus an censeatur quis ex
eo q apud eum reperitur libri he-
retici sine reprobate lectionis. eodē
caplo. glos. vlti.

Hereticus fauentis pena qualis erit.
eo. ff. c. periculosa. ver. puniatur.

Hereticus unde dicitur. de heret. c.
f. ver. hereses.

Hereticus qualis penitentia sit im-
ponēda. eo. c. ver. purgauerit. Et an
penitentia talibus infuncta possit per
alium explicari. nota ea. glos. ad fi.

Hereticus conuictus an possit pes-

nitere et ad unitatē ecclesie redire. e.
c. f. si huiusmodi. f. respiciant.

Hereticus censet aliquis multis
modis. eo. f. ver. declarentur.

Hereticis que pene debeant. e. f.
f. in iure expressis. et. f. confiscata.

Hereticorum bona quomodo et
per quem veniant confiscanda. eo. f. f.
confiscata.

In hereticorum bonis qui habet
interesse. eodē. f. f. quorum interest. et
quomodo debeant aut possint eorum
bona p alios occupari. nota ibi glos.
sequen. ver. occupentur.

Hereticorum receptatores qui
sunt. eo. f. f. receptatores.

Hereticorum defensores qui sunt
dicendi et quomodo puniuntur. eo. f.
ver. defensores.

Heretica verba proferens quan-
do sit puniendus quando non. eo. ff.
c. i. ver. scilicet.

Heresis multe sunt species. eodē.
c. ver. speciem heresis.

In causa heresis qui sunt iudices
cōpetentes. eo. c. f. ordinarij.

Hereticorum condēnatorum bo-
na quibus applicatur. eo. c. f. quod si.
ver. occupentur.

In causa heresis cōtra quos pot
procedi per epm vel inquisitorē he-
retice prauitatis. eo. ff. c. finaliter. f.
ad hec. ver. originis.

In causa heresis quomodo des-
bet procedi contra absentem. eodē. f.
ver. absentem.

In causa heresis quem modum
seruabit iudex cum detecto vel accus-
sato super heresi. eo. c. f. habitas. f.
sententiet.

Hereticis credēs qd essebūt. e. f.
f. qualitatē delicti. Et ibi nota quō-
visq; ad qd tēpus hereticus pot redire
ad unitatē ecclesie. Et quis erit
effectus talis reuersionis.

In causa heresis quomodo de-
beat procedi contra presentem et cō-
parentem. eo. f. f. ver. nō obstante.

Hereticus quando incipit et quādo
finitur. de decimis. c. qm propter. f.
sed si oues. ver. hyeme.

Hoc quādo demōstrat aliqd ad ocu-
lum corporis: quādoq; ad oculū men-
tis. de ferijs. c. ad hec. ver. per hoc.

Homicidij quis tenetur reus. de
tempo. ordinan. c. in primis. ver. hos
micias.

Homicidium est iniustum varijs
ex causis. de officio archiepiscopite. c. f.
f. secundū est. ver. non occides.

Homicidium quandoq; est licitū
eo. f. f. illicita.

Homicidium an committat procu-
rans abortum. eodem. f. ver. persone.
Et q homicidium multis modis cō-
mittitur. ibi nota in glos. sequen.

Homicidium spirituale quomo-
do committitur. eodē. f. ver. spiritua-
liter. et glo. sequen.

Homo significat tam masculum
q; feminam. de testamen. c. statutum
f. ceterum. ver. hominum.

Tabula:

Includendi statuti quomodo est per episcopum prouidendum, eodem capitulo. ver. sustentati.

Incontinentia quandoque est vitium quandoque non. Et consideratur multipliciter. de constituto. c. quia incontinentie. glo. f.

In corrigibilibus quis esse dicitur. de penis. capitulo item statuimus. §. et si. ver. incorrigibilibus.

Indicare quid importat. de heretico. cap. finaliter. §. ad hoc. ver. per infidelia.

Indignus dicitur aliquis dupliciter. de officio archiepiscopi. cap. primo. §. quantum mandatum. ver. indignum.

Inductio in beneficium ecclesiasticum an augmentet titulum. de institutione. cap. si. §. institutus fuerit.

Inductio in possessionem beneficii pertinet ad archidiacono. eodem cap. ver. admissus.

Inductio non debet fieri per archidiaconum vel alium nisi ad mandatum instituentis. eodem titulo. c. Item quia. ver. superioris. Et quod archidiacono. in hoc tali mandato obedire debet. nota ibi in glo. sequen.

In inductione faciendā quibus sumptibus contentari debet inducens. eo. c. in textu et in glo.

Inductio in possessionem beneficii an sit pars tituli. eod. ver. certis categoriis litterarum.

Inducens an possit aliquid recipere ab inducto ultra sumptus suos rationabiles. eodem capitulo. ver. in debite.

Inductio admissi ad beneficium cuiuslibet incumbit de facto quomodo fiet. de concessio. prebende. c. exsurgens. §. vlti. glo. si.

Inductio quando est necessaria post institutionem ad effectum liberæ administrationis in fructibus beneficii. de penis. cap. ad hoc. §. si vero. ver. intrusus. ver. sicul. iuxta premissa.

Indulgentie quales conceduntur interuentibus in officiis diuinis in festo corporis christi. de festis. cap. et scripturis. ver. corporis christi.

Indulgentiam an consequatur is qui vollet facere id propter quod conceditur indulgentia et non potest. de celebratione missarum. c. altissimus. ver. indulgentias. Et ibi nota quid profunt indulgentie quas concedunt prelati ecclesie. et vide argumenta pro et contra.

Indulgentie unde fundantur. de penitentia. cap. cum salubriter. §. thesaurus mysticus.

Indulgentie per vnum vel plures multiplicatas quales sint effectus eo. c. ver. multiplicatas.

Indulgere siue indulgentia plura immoderat. eo. c. §. indulgentias.

Indulgentie quomodo procedunt a potestate clauium. eodem. c.

ver. clauibus.

Indulgentias concedere an possit capitulum sede vacante. nota eadem glo. Et ibi nota an indulgentiarum concessio possit ex consuetudine competere prelati inferiori episcopo.

Indulgentie an prodesse possunt animabus existentibus in purgatorio. eo. c. §. habent subiecti.

Ibi indulgentia est ficta vel falsificata an aliquid tribuas causa habendi indulgentiam consequatur talem indulgentiam qualem sperat se habiturum. eodem. c. §. vlti. pendendi.

Inferus et inferi unde dicuntur et ibi est locus inferni. de summa trinitate. cap. §. item. ver. quartus. ver. ad inferos. Et ibi nota quare christus voluit descendere ad inferos.

Inferni nomen sumitur dupliciter. eodem ver. ver. in anima. Et ibi nota quod est inferus quadruplex.

In firmitas et debilitas quomodo differunt. de constituto. capitulo quod incontinentie. §. vltimo. ver. infirmitas. et quomodo infirmitas et debilitas excusent a ieiunio. ibi nota.

Infirmis est duplex et quomodo probatur infirmitas alicuius. nota eadem glo.

Infirmis anime est periculosum valde et que sit eius medicina. de sacramento. iterum. capitulo ignorantis. ver. salute. Et ibi nota de varia infirmitate anime.

Infirmis prouenit homini diuersis ex causis. de penitentia. cap. cum anima. ver. salubrius.

Infula quid est. de vita et honestate clericorum. cap. §. quis. ver. infulas. Et quomodo infularum deservit clericis est prohibita. ibi nota in textu. et in ver. vltis.

Ingentus dicitur pater in diuinis et quare de summa trinitate. capitulo. §. secundum. ver. secundus. ver. ingentum.

Ingentus non dicitur spiritus sanctus eodem. §. ver. nec ingentum.

Inhabilitatis penas qui possunt infligere et quibus. de procurato. c. exhorrenda. §. quicumque. ver. in habilitis.

Inhabilis ad beneficium ecclesiasticum obtinendum ad tempus an interim possit eligi ad episcopatum. Et quid sit talis interim recipiat beneficium tale an sit irregularis. eo. c. ver. obtinendum.

Iniuria personalis que est. de foro competentis. cap. contingit. ver. iniuria personalis.

Iniuriam sibi factam an sudeat possit punire auctoritate propria. e. c. §. quod si clerici. §. se defendant.

Iniuria in quibus consistit et quomodo differat a damno et expensis. de immu. eccle. c. si. §. iniuria.

Iniuriose quis facere videtur. eo.

titulo. capitulo accidit. §. alii vero. §. iniuriose.

Iniuria que et qualis potest statui per penitentiam reuocari. de sententia. excommunicatio. c. §. item excommunicamus. ver. quacumque de causa. in fi. glo.

Imperfecti qui dicuntur. de sacramentis. iterum. vel non. cap. ignorantis. §. imperfectis.

Inquirere de excessibus subditorum ad quos pertinet. de constituto. capitulo exterior. §. inquirere.

Inquirendi potestas alicuius competens an possit expediri per alium. eo. c. §. vel alios.

Inquisitio multiplex in iure reperitur. eodem. c. ver. inquirant. Et ibi nota quomodo debet fieri inquisitio generalis et per quem.

Inquiri quomodo potest per ordinarium in sua visitatione. de sacramento. c. panni. glo. vltima. de filiis presbyterorum. c. cum in iure. §. precipimus. ver. inquirant. et ibi nota an archidiaconi possint inquirere de filiis presbyterorum promotis ad beneficia paterna vel in ecclesiis quibus ipsorum patres ante ministrarunt.

Inquisitio qualis et quomodo debet precedere admissionem ad beneficium ecclesiasticum. de iure patronatus. cap. per prouinciam. ver. non artatur.

Inquisitio huiusmodi ubi fieri debet. nota eo. §. loci capitulo.

Inquisitio super defectibus domorum ecclesie quomodo potest et debet fieri etiam fama non precedente. Et quomodo formabitur in ea processus. de eccle. edificandis. c. statuimus. ver. inquisitio.

Inquisitio super huiusmodi defectibus per quos fiet vel a quibus hoc inquireretur. eodem. c. ver. viros fide dignos.

In inquisitione quomodo debet vocari is contra quem inquiritur. Et quomodo procedi debet contra eum eodem capitulo. ver. euocato. et an requiratur litis contestatio. ibi nota.

In inquisitione super defectibus domorum ecclesie qualis fiet condamnatio. eodem capitulo. §. integram. ver. estimationem.

Inquisitio quandoque sit nulla fama precedente. de heretico. c. finaliter. §. volentes. ver. inquirat.

Ininuatio testamenti ad quos pertinet. de testamento. c. Item quia. ver. in inuocationem. et melius. eodem titulo. c. statutum. §. testamentis. ver. approbatis. et ver. laycalis feodi.

Ininuatio testamenti debet fieri gratis. eodem titulo. c. adeo quorundam. Et ibi nota concordantias in. ver. ordinarios.

Ininuatio quid est et quantum potest scribens recipere pro labore. eodem. c. ver. in inuocationes huiusmodi. Et cuius sumptibus fiet remuneratio laboris. nota ibi. §. sex denarios.

Institutio in beneficiis ecclesiasticis ad quem pertinet. de officio vicarii. c. cum hostis. ver. episcoporum. et ad idem vide de cohabitatione clericorum et mulierum. cap. ut clericus. lig. ver. beneficiati. ver. f.

Institutio auctorizabilis an possit prescribi. eadem glossa. ver. ad fortificationem.

Institutio multis modis dicitur de inst. c. f. ver. institutione. Et quod institutio in beneficio ecclesiastico debet fieri gratis. ibi nota in textu. et etiam institutionis littera ut ibi patet. ver. carta.

Institutio in beneficio ecclesiastico an liceat aliquid recipere. nota ibi in glossa. vltima. et nunquid pro scriptura litterarum aliquid possit recipi. ibi videas.

Institutio canonica batius in re et per eam acquiritur titulus. eodem titulo. c. si. ver. institutus fuerit.

Institutio auctorizabilis ad quem pertinet. eo. c. h. non admittit.

In instituendo in beneficio ecclesiastico quattuor requiruntur. eo. titu. c. ex solito. ver. clerico.

Institutionis littere si sint defectus an titulus per hoc vicietur. eo. c. si litteras patentes.

In instituendo qualis ordo requiritur. Et quid si in litteris institutionis non fiat mentio de clericatu vel ordine an ex hoc vicietur institutio. eo. c. ver. ordine.

Institutionis canonice qualis sit effectus. de concess. preben. c. Esurientes. h. iuris effectus.

Instituere qui possunt iure proprio qui delegato. eodem. c. si vero. ver. iure proprio. et glossa. sequen.

Institutio si non teneat an opus sit noua presentatio. de iure patro. c. per prouinciam. ver. non tenere. et ibi nota qualis processus seruari debeant institutione facienda. nota bene. Et an requiratur consimilis processus sicut in confirmatione electi. nota ibi. h. Sed ut melius.

Institutio facta non seruata forma. c. vlti. de elec. lib. vi. an teneat. ea. glossa. h. hic tamen aduerte.

Institutus per episcopum an possit ministrare fructus beneficii ante inductionem habitam per eum ad quem pertinet. de penis. c. ad hec. f. Si vero. h. intrusus. ver. iuxta.

Instrumentum quare dicitur et quomodo differt a littera. Et quod instrumenti appellatione continentur testes. de loca. et condic. c. licet. h. ministris.

Intentio qualis requiritur in confectione sacramenti eucharistie. de celebratione missarum. c. lintbeamina. f. verba canonis. ver. deuotione.

Interesse quomodo probatur. de procur. c. unico. f. h. ver. interesse.

Interdictum terrarum quas terras comprehendit. de foro competente. capitulo contingit. f. que vero. ver.

terre. de immunitate ecclesie. cap. si. h. terre sue.

Interdictum ecclesiasticum differt ab alijs interdictis et de eius natura et que sit pena clerici celebrantis in loco interdicto. eodem. f. ver. interdicto.

Interdictum latum donec certum aliquid fiat nunquid statim absque facto hominis relaxatur. eodem. f. h. satisfecerit.

Interdictum ecclesiasticum quid est. de iure iurando. c. euent. ver. interdicti.

Interdicta prout sumuntur in iure ciuili vnde sumptus sui nominis. de concessio. preben. cap. esurientis. h. breuium.

Interdictum terre an cesset per venditionem illius terre. de immunitate. ecclesie. c. si. ver. terre sue.

Interdictum loci generale quod esse dicitur. eodem. c. ver. ecclesiastico interdicto.

Interdictum loci quomodo constituitur ipso facto. de hereti. c. si presbiter. ver. ipso facto.

Interdicti ecclesiastici effectus quis est. eodem. f. h. interdicto.

Interdictum persone vel loci quomodo tollitur siue relaxatur. eodem. f. h. iuris forma.

Interdictum quod fertur in singulas dioceses prouincie an sit generale vel speciale. de penis. c. si. f. Et si do minus. ver. dioceses.

Interdictum certe ecclesie in specie cuius sit effectus. eodem titulo. c. ad hec. si vero. h. interdicto.

Interdicti sententia lata per inferiorem ordinariam an liget seipsum vel se maiorem. eodem. c. fautores. ver. interdicto.

Interdicti persone vel loci quomodo tollitur siue relaxatur. eodem. f. ver. iuris forma.

Ferens sententiam interdicti illud violans an reddat alios excusabiles ad consimiliter faciendum. eadem glossa vbi nota nunquid ferens sententiam interdicti illud non seruans videatur illud relaxare.

Interpretari statutum predecessoris potest successor. Et de materia interpretationis vide remissiones. de consuetu. c. statutum. f. hac autem ver. interpretatione.

Intestatus si beneficiatus debeat quis disponet de bonis suis. de consue. c. nullus. ver. legata.

In intestato defuncti bonorum administratio an possit committi religio. de testa. c. religiosa. f. vnde. h. bonorum huiusmodi.

In testatus quis esse dicitur. eodem titulo. c. statutum. f. ceterum. ver. intestatus. Et ibi nota an dicatur intestatus qui non potuit testari.

In testat' dicitur quis multis modis. Et an hoc verbum intestatus cadat in personas eorum qui non possunt testari. eodem titulo. cap. ita

quorundam. ver. intestato. Ab intestato decedendum bona quibus applicabuntur. eodem. c. ver. decedentium.

In testatorum bona an sint distribuida inter ipsorum filios spurios et bastardos. eodem. c. ver. sibi.

Intrusus quis dicitur. de concess. preben. cap. esurientis. f. si vero in textu et ibi. ver. intrusus. et glossa. sequen. Et ibi nota de penis intrusorum. ver. a canonibus.

Intrusorum penas an quis incurrat absque hoc quod fiat intrusio cum violentia. de penis. capitulo ad hec. ver. per se.

Intrudens se in beneficio curato per violentiam priuatus est beneficio curato quod prius habuit. eodem. c. h. ipso facto.

Intrusus quis dicitur multis modis siue considerationibus. eodem. c. si vero. ver. intrusus. Et ibi nota que sit pena intrusorum.

Inuadere et occupare quomodo differunt. de immunitate ecclesie. cap. ut inuadentibus. h. inuadentibus.

Inuentarium quid est et quod est inuentarium multiplex et de natura inuentaris et quis teneatur illud facere. de testamen. c. Item quia. f. status. m. ver. inuentarium. et eodem titulo. c. statutum. f. inuicemus. h. prius.

Inuentarium quomodo debet fieri et coram quo et que res ponit debet in eo et qualiter debent scribi in eo et de ceteris hanc materiam tangentibus. nota remissiones. eodem. f. ver. inuentarium.

In uentariis confectio an possit per testatorem remitti. eadem glossa. et ibi nota an consuetudo hoc possit remittere et an ordinarius hoc possit remittere.

In inuentario qualia bona debent inseri nunquid sibi debita vel que debet alijs. eo. f. h. dictis bonis.

In uentariis confectionem qualis administratio debet precedere. eodem. f. h. exceptis.

In uentarium an debeat fieri coram iudice. eo. f. h. tradi.

In uentarium infra quod tempus debet fieri. eodem. f. ver. infra tempus. et glossa. seq.

Inuidia quid est. de officio archiepiscopi. c. si septem. ver. in textu. et ibi nota in. ver. inuidia. ver. felicitatis allene.

Inuidia quod sunt species. nota ibi in textu. et in glo. ver. similia.

Inuitus non dicitur quis tribus modis. de officio archiepiscopi. c. i. f. quantum mandatum. ver. inuito domino.

Ipso facto quid importat. de officio archiepiscopi. cap. eisdem. ver. ipso facto.

Ipso iure quid importat. de iudic. cap. excusis. f. si vero. ver. ipso iure.

Ira quid est. de officio archiepiscopi. c. si septem. ver. h. ira. in textu. et in glossa. ver. vindicte.

Tabula.

Est ira per scelus et ira per zelum eodem. s. ver. nocumens alienis.
Ire multe sunt species. nota ibi in textu et in glos. ver. similia.
Ira quomodo differt ab iracundia. de treuga et pace. capitulo vltimo. glos. vltima.
Iracundia. auctoritas illa Sol non occidat super iracundiam vestram quomodo intelligitur. de treuga et pace. c. vltimo. ver. sol occidat.
Iracundia et ira quomodo differunt. eodem. c. glo. vlti.
Iracundia an excusat a contrahendo vel a culpa. de penis. c. Item ita tuimus. s. in illis. ver. iracundia.
Irregularis an efficitur ordinatus a non suo episcopo exequens ordinem sic susceptum. de tempo. ordi. c. eos qui. ver. suspendimus.
Irregularis an sit recipiens ordinem in peccato mortali ipsum ordinem exequens ante expiationem per sacramentum penitentiae. eodem. c. ver. non exequatur.
Irregularitas unde nomen accipit et quid est irregularitas et quando incurrit et irregularitas persone unde pronuntiat. eodem titulo. c. In primis. ver. irregularitatem.
Irregularitas quomodo probatur. eodem. c. ver. constat. Et qualis debet esse dispensatio que fit cum irregulari. eodem. caplo. ver. expresse.
Iter quis potest dispensare cum irregulari. eodem. capitulo. ver. dispensare poterint. vbi nota quod irregularitas contrahitur multis modis.
Irregularis non potest exequi ordines sicut prius absque dispensatione. eodem. c. ver. executione. et ibi ad finem glosae nota nunquid irregularis suspensus ab officio sit suspensus a beneficio.
Irregularis est homicida et quis. eodem. c. ver. homicidas. Et ibi nota quis dispensat cum homicida.
Irregularis est aduocatus in causa sanguinis et quomodo. eodem. c. ver. in causis sanguinis. Et idem insus dicitur/assessore/notario/dictatore/et teste notata ibi. Et ne cle. vel mona. cap. ii. ver. iurisdictiones seculares. et glo. sequentibus.
Irregularis est symoniacus et quomodo. eo. c. s. symoniacos.
Irregularitatem tollit ingressus religionis. de scrupulo in ordine faciendo. capitulo cum quanta. ver. prelatatores.
Irregularis efficitur rebaptizatus vel reconfirmatus. de sequestra. itine. vel non. caplo sacerdotes. ver. irregulares.
Irregularis an sit qui celebrat in ecclesia contra inhibitionem canonis siue constitutionis. de iure iurando. capitulo presbyteri. s. et volumus. ver. irregularitatem incurrat. et quod si. ver. interdicitur.
Irregularis an sitis qui est conuictus de perjurio. eodem. c. s. quod si.

ver. dispensatum.
Irregularis quomodo efficitur clericus exercens iudicium sanguinis. ne clerici. vel mona. c. ii. ver. iudicium sanguinis.
Irregularis an sit scribens id per quod aliquis capitur et ad mortem traditur. eodem. c. s. auctoritate. ver. scribere. Et ibi vide nunquid legens tales litteras sit irregularis.
Irregularis an sit clericus intereffens ubi agitur iudicium sanguinis. eo. s. ver. interfit.
Irregularis an sit notorius fornicator celebrans. de penis. c. quoniam reus. ver. delicto notorio. in princ.
Irregularis est constitutus in delicto notorio. eadem. glos. parum ante finem.
Iter quid est. de decimis. c. Erroris. s. alii preterea. s. itinera.
Iterari non debet baptismus et que erit pena iterantis. de sacramentis. iterari. vel non. caplo quod in constitutione. ver. iterare. Et quare non debet iterari. nota ibi multas causas.
Iterari non debent tria sacramenta. eodem. titulo. caplo sacerdotes. ver. confirmando.
Iterari que sacramenta possunt/que non. eodem. titulo. caplo sacramentum. ver. iterari. et quomodo extrema unctio sit iterabilis post annum vide ibi glos. sequen.
Iudex habet partes trahere ad concordiam. de transacto. c. ceterum. ver. exigant. et ob hoc nichil ab eis debet exigere. ea. glos.
Iudex quando potest vicisistinturiam sibi faciam quando non. de foro competentis. c. s. quod si clerici. s. se defendant.
Iudex competens quis est ad amouendum presbyteros ne celebrent in ecclesiis. de iure iurando. c. presbyteri. s. quod si. ver. competente. et an laycus debeat ad hoc iudex competens. ibi nota.
Iudex qui procedit ex officio ad visitationem alterius debet procedere cum cause cognitione. de iure patronatus. capitulo per prouinciam. s. si. defensionem.
Iudicis secularis potestas debet esse subsidaria iudici ecclesiastico. de immunitate eccles. c. secus in principis. ver. custodia carcerali.
Iudicis ecclesiastici processus an sit aliquotiens exhibendus coram iudice seculari quando inuocatur eius auxilium. eodem. caplo. s. at quodam. ver. adhibetur. et ibi nota an iudex secularis teneatur credere iudici ecclesiastico aliquid afferenti.
Iudex an possit quis esse in causa propria. nota remissiones. de purgatione canonica. caplo. s. ver. iudices et actores. et. ver. dubium.
Iudex ecclesiasticus an teneatur credere actis iudicis secularis vel econtra. eodem. titulo. c. clerici. ver. pro conuictis. Et circa hoc vide nos

tata eodem titulo. capitulo purgatio admittatur. nota bene.
Iudex secularis an possit cognoscere super decimis. de penis. caplo i. ver. decimis.
Iudex in causa propria quandoque potest esse episcopus. eodem. titulo. c. i. s. et si dominus. ver. supponant.
Iudex secularis an ad mandatum ecclesie teneatur prestare auxilium sue potestatis. de senten. excommunicatio. c. preterea. ver. mandatum.
Iudicis iussus quando excusat quando non. eo. c. s. missus.
Iudicium est triplex. scilicet vni forme/multiforme/omniforme. Et de terribilitate finalis iudicii. de summa trinitate fide catholica. c. i. in fi. glos. penul.
Iudicium humane opinionis contra alium unde procedit. de officio archiepiscopi. c. i. s. septem vero. ver. inuidia. ver. perversa iudicia.
Iudicium quandoque censetur inasistere ad effectum dicatur trahere aliquem in iudicium veritum. de consens. preben. c. esurientis. ver. profesquantur.
Iudicium sumitur multis modis. Et quod dei iudicio multa accidunt. de testamen. c. statutum. s. ceterum. ver. diuino iudicio.
Iudicium in foro conscientie quomodo differt a iudicio in foro contentioso. de peni. c. sacramentum. ver. caret fructu.
Iuramentum quid est et per quid iurando obligatur homo et an liceat iurare per creaturas et super qua re iurandum est. de iuramentis. c. presentis. ver. iuramentum.
Iuramentum de veritate dicenda quomodo prefatur et quomodo differt a iuramento calunie. eodem. titulo. c. euenit. ver. veritate dicenda.
Iuramentum an possit exigi in inquisitione. eodem. c. ver. compellantur.
Iuramentum an possit per elari de dominico. eodem. titulo. c. presbyteri. ver. die dominica.
Iuramentum super qualis re debet fieri. Et an res super qua iuratur debeat tangi. Et iuramentum per si dei interpositionem an liget. Et an episcopus iurans debeat tangere sacrosancta. eo. c. ver. inspectis.
Iuramentum violatio an possit probari per instrumentum. eo. c. s. q. si. s. probationes legitimas.
Iuramentum an sit admittendus qui semel pronuntiat est per iurans. eodem. c. ver. dispensatum.
Iuramentum quale non obligat iurantem. de appellatione. caplo. ii. ver. iuramenti. Et ibi nota quomodo iuramentum sex modis vergit in peiorem exitum. Et an iurans possit contrahere auctoritate propria et eodem caplo. ver. absoluius. nota bene.
Iuramentum executoris de fide

Iter admissando an excuset eum a iuramento prestando in ratione reddenda. de testamen. c. statutum. §. inhiibemus. ver. promittant.

Iuramentū testum quale erit. de eccles. edifican. c. statutus. ver. for. ma iuris.

Iuramentum in quibus casibus fieri consuevit. de here. c. nullus. §. casibus consuetis.

Iuramenta damnantū error reprobatur. eodem caplo. ver. fore prestanda.

Iurisdicctio ad ecclesiam pertinet ratione mortalis peccati z quomodo de foro competent. c. circumspecte. ver. mortali peccato.

Iurisdicctionem habet ecclesia in diuersis criminibus. eodem caplo. §. huiusmodi.

Iurisdicctionem ecclesiasticam an possit exercere laycus. de cleri. cons. iuga. caplo. §. ver. decernere. z. ver. exerceat.

Iurisdicctio an possit dari ad firmam. ne prela. vices suas. c. §. ver. ad firmam.

Iurisdicctio episcopi i exemptos in causa heresis an sit ordinaria vel delegata. de hereti. cap. §. penult. tiam. ver. ordinariis ipsius loci.

Iurisdicctio ecclesie in quibus causis veritatur. de penis. caplo. §. in tex. z in glo. ver. similibus.

Iurisdicctionem dat consuetudo etiam in his que pertinent ad laicos. eo. c. ver. consuetum.

Ius multis modis sumitur z que dicuntur iura. nota. de dona. c. vntco. ver. iuribus.

Libellus est macula/putredo/rutina/ siue miseria. de tempor. ordinan. c. in primis. ver. libe.

Labrusca quid est. de hereti. c. finaliter. ver. labruscas.

Lachryme pro peccatis quante efficacie sunt. de ferijs. caplo. §. ver. cum lachrymis. Et ibi nota quod lachryme sunt commendabiles in se ptempliet differentia.

Item de lachrymis. nota de penulten. caplo. §. ver. finale refugium.

Laycus literatus an teneatur magis explicite scire articulos fidei q laycus non literatus. de summa tri. c. §. in prin. §. sciat.

Laycis non datur eucharistia sub bina specie et quare. eodem titulo. c. §. doceant. ver. vinum purum.

Layci unde dicuntur. de constitu. caplo. quia incontinentie. ver. exclusis laycis. sed melius de sacramen. iteran. vel non. c. qd in constitutione. ver. a laycis.

Layco potest quis confiteri sed laycus non potest absolueri vel ligare. eodem titulo. caplo. ignorancia. ver. penitentia.

Laycus nolens exequi mandatū episcopi an possit compelli z per quē. de iureiurando. caplo. presbyteri. §. quod si. §. competente. in fine.

Laycus an de mandato episcopi possit exercere iurisdictionem ecclesiasticam. de cleri. cons. iuga. caplo. §. ver. decernere.

Inter laycos an connumeretur clericus coniugatus. eodem caplo. §. nos igitur. ver. vestigia canonum. de concess. preben. cap. a nostris. ver. clericis.

Layci an possunt tractare negocia ecclesie. de cleri. non residen. cap. preterea. ver. yconomia.

Laycus an possit colligere fructus ecclesie nomine suo proprio. de loca. z conduc. caplo. licet. ver. suo nomine. z in glo. sequen. z ibi in tex. et in glo. nota quomodo firma ecclesie non potest concedi layco.

Laycus qui virtute firme sibi concessa de facto colligit decimas an teneatur ad restitutionem. eodem. c. §. obligetur.

Laycis quomodo competit vel non competit disponere de rebus ecclesiasticis. de immunitate eccle. quia diuinit. ver. disponendi.

Layci clericis sunt infestis de eis solent mentiri. de sent. excomuni. c. cum septus. §. falso.

Layci in quibus casibus possunt conveniri coram iudice ecclesiastico. eo. c. §. subditorum.

Laycus an possit incarcerationi per iudicem ecclesiasticum. de penis. cap. ptulo item statutus. §. et si. ver. ad iudicetur.

Lane decima quomodo solui debet. de decimis. capitulo Quoniam propter. ver. decima lane. z lane appellatone quid continetur. ibi nota. Et idem vide tertium cum glo. eodem titulo. qm vt audimus.

Lapidis quid significant. de hereti. c. finaliter. §. diuinit lapidibus.

Larem fouere quid est. de iud. c. §. ver. larem.

Latria quid est z quomodo differt a vultu z an humanitas christi sit adoranda cultu latris. de eccles. edifican. capitulo. §. ver. ymagines. Et quid de ymagine christi z quid de eius cruce. ibi nota.

Latris honor an debeatur matri christi. nota eadem glo. ver. matri vero.

Latria in quibus consistit. de hereti. caplo. nullus. ver. iurisdictionibus.

Laus quid est. de consti. c. huius autem. ver. laudem.

Lectioni quali vacare debent clericis diebus festis. de ferijs. c. antimarum. ver. lectioni.

Legatum an possit relinquere concubine clericis per ipsum clericum. de testamen. caplo. §. ver. concubinis. Et quid fiet de tali legato. nota ibi glo. penulti. z finali.

Legatum variis ex causis non tenet. de testamen. capitulo statutum testamentis. ver. legari possunt.

Legata ad pias causas que dicuntur

tur eodem titulo. capitulo ita quorundam. ver. pias causas.

Legenda in matutinis unde sumitur. de eccles. edifican. caplo. §. ver. legendam.

Leges superiores inferiores tollere non potest tuare tamē potest eas penam adficiendo. de loca. z conduc. c. licet. ver. adficiendo.

Leges siue canones concordant bunt suo tempore. de celebratione missarum. c. Effrenata. §. ver. temporum qualitate.

Lex diuina que esse dicitur. de hereti. c. finaliter. §. lege dei.

Lexus quomodo quis esse dicitur de procurato. c. vntco. §. z hi. ver. parit lese.

Lesso iuris ecclesiasticus quomodo sit per impeditonem libere testandi. de testamen. c. capitulo statutam. §. ceterum. §. iuris ecclesiasticus.

Libamen quid est. de decimis. c. §. ver. libamine.

Libellus multis modis sumitur. de magistris. c. §. ver. libellus.

Libellus in causa perituri quomodo debet formari ad euandag prohibiciones regias. de penis. cap. §. ver. perituro.

Liberalitas commendabilis est. de cens. capitulo Item licet. ver. liberalitatem.

Libere quid importat. de foro cōpetenti. caplo. contingit. ver. libere. de loca. z conduc. caplo. vendentes. ver. libere. de testamen. c. Ita quorum dam. ver. libere.

Liberozum appellatone qui continentur. de celebratione missa. c. §. sit. §. vlti. glo. vlti.

Libertas ecclesiastica violatur multis modis. de iud. capitulo Item omnes. §. sic. huiusmodi. ver. ad tutelam.

Libertas ecclesie consistit in multis. eodem cap. §. prefatos. ver. ecclesiastice libertatis. Et an ipsam violans sit excomunicatus. ibi nota.

Libertas ecclesie quo ad insinuationem testamentorum z vt puniantur impediētes ne procedant vltima voluntates defunctorū unde fundatur. de testamen. c. statutum. §. testamentis. ver. ecclesiasticarum libertatum.

Libertas ecclesie in quibus consistit. de immunita. eccle. c. §. ver. libertates. z ibi duabus glo. sequen. nota quomodo infringit z quomodo perturbatur.

Libertas ecclesie non solum intelligitur de ecclesia vniuersali sed partitulari. de senten. excommunica. c. §. ver. libertates earandem.

Liberozum appellatone quid continetur. de officio archi. c. vt archidiaconi. §. habeant. ver. liberos.

Licentia quomodo dicitur gratia z equaleet dispensationi. de cleri. peregrinan. caplo. cum quanta. ver. licentia.

Tabula.

Licentia iudicis an sit necessaria in transigendo super lite iudiciali. de transaction. capitulo ceterum. ver. licentia.

Licentia qualis erit ut valeat. de testamen. capitulo religiosa. ver. licentia. ibi nota an opus sit ut licentia precedat actum. Et quid de consensu vel auctoritate. ibi nota.

Licentia et voluntas an differant inter se. eodem capitulo. ver. voluntate. et ibi nota quid importat dictio licentia.

Sine licentia non potest quis ministrare sacramentum eucharistie aliter no parochiano. Et nunquid credendum sit parochiano dicenti se habere hanc licentiam. Et nunquid curatus non presbyter possit dare hanc licentiam. et generaliter quis potest dare hanc licentiam. nota de parochiis. c. ii. ver. licentia.

Licentia ut aliquis possit recipere aliquod sacramentum ecclesie ab alieno sacerdote et presertim in sacramento matrimonii qualis erit. de clandestinis. c. i. §. quibus etiam. ver. speciali licentia.

Licentia episcopi an sufficiat quando agitur de licentia curati habenda. eodem titulo. capitulo humana. §. dyocesanorum.

Licentiam quandoque sufficit petere licet non obtineatur. eodem. c. ver. non obtenta.

Licentiam habens alteri quam proprio curato confiteri an possit confiteri sacerdoti cuiusvis velit. de penitent. capitulo sacerdos. §. item nullus. ver. licentia.

Licentia quando requiritur ut quis confiteatur alteri quam curato proprio. eodem titulo. cap. confessiones. §. ver. proprio sacerdoti. in fine.

Ligni appellatione quid continetur. de decimis. cap. quibus. ver. lignis. eodem titulo. capitulo sancta. §. omnibus. ver. turbarum.

Limbus sanctorum patrum ubi est. de summa trinitate et fide catholica. capitulo. §. §. Item. ver. quartus. §. in anima.

Litem deferere vel ab ea desistere quomodo quis poterit. de transaction. c. ceterum. §. partibus.

Litem ponere quis intelligitur. eodem. c. ver. a lite.

Lis consideratur et nominatur tripliciter. de iudi. c. §. Item omnes. §. et ut in premissis. ver. iustitiam debetam.

Littere dimissorie et commendatitice quomodo differunt. de clerice. peregrinan. capitulo cum quanta. §. commendatitice. et glo. sequen.

Litteras ordinis sacerdotalis solimmodo exhibens an sit admittendus ad celebrationem divinarum. eo. c. ver. non constet.

Litteras ordinis an teneat ostendere natus vel ordinatus in eadem dyocesi. eodem titulo. capitulo reue-

renissime. ver. non fuerint. Et quid de commendatitice. ibi nota.

Litteras omnium ordinum maiorum et minorum habebit ordinatus. Et an aliquid pro eis sit recipiendum. eodem capitulo. ver. litteras ordinum.

Locatio facta in plures annos an sit una vel plures. de loca. et conduct. capitulo licet. ver. estimationis. §. Item quero.

Locare operas suas an possit sacerdos. de symo. capitulo preterea. §. §. sub certo precio.

Locus publicus quis esse dicitur. de iudi. capitulo. §. §. quod si aliquo. ver. loco publico.

Loci appellatione quid continetur. de foro competenti. capitulo Constat. §. quia vero. ver. loca etiam.

Loca insignia que sunt. eo. tit. c. excusis. ver. insignibus.

Loca pia quomodo subsunt episcopo et an possint fundari sine ipsius consensu. de religiosis domibus. capitulo Quoniam religionum. ver. loco ordinario.

Locus quid importat ubi agitur de loco interdicto. de heretico. §. §. preterea. ver. locus quiscumque.

Lollardi unde dicuntur. de heretico. c. finaliter. §. lollardie.

Lubricus quis est. de penis. cap. Tantum. §. §. lubricitatis.

Lucrum et fructus quomodo differunt. de consuetu. capitulo nullus. ver. fructus.

Lucrum multiplex reperitur. de decimis. capitulo sancta. §. omnibus. §. arborum. in fine.

Lucris appellatione quid continetur. de sententia. excommunicatio. c. §. §. Item excommunicatus. §. lucris.

Lupus cognoscitur ex tribus litteris ovina pelle sit indutus. de officio archiepiscopi. c. presbyterorum. §. luporum spiritualium.

Luxuria quid est et que sunt eius differentie. de officio archiepiscopi. capitulo. §. §. septem vero. ver. luxurias. glo. §. et sequen.

Luxurie libido fetet. nota ibi. §. aerem inficit universum.

Luxuria que mala faciat homini. de apostatis. capitulo §. ver. carnalis desiderio.

Luxuria est enormis peccatum alijs quadruplici ratione. de penis. capitulo tantum inualuit. §. enormitas.

Mecedoni heresis qualis fuit. de summa trinitate et fide catholica. capitulo. §. §. sciendum. ver. quartus. ver. esse deum.

Magistri et doctores quomodo differunt. de magistris. capitulo. §. §. magistri.

Maledictio divina quid importat. de penitent. capitulo sacramentum. glo. ultima.

Maledictum quattuor modis fit. de immunitate ecclesie. cap. accidit. §. §. ver. procurant.

Maleficio quomodo dicitur aliquid fieri. de constituto. capitulo quia in continentie. §. §. qui autem. ver. maleficio.

Maleficia continent dolum et fraudem. de officio archidiaconi. capitulo ut archidiaconi. §. habeat. ver. maleficia.

Maleficia quomodo probatur. de procurato. capitulo exhortanda. ver. maleficia. de concess. preben. cap. a nostris. ver. maleficio.

Maleficia presumuntur quando non subest iusta causa aliquid fieri. de sententia. excommunicatio. ca. §. §. ver. maleficio.

Maleficia quando presumuntur in impositione criminis. eodem. c. §. §. excommunicamus. §. maleficio.

Maleficia genus an comprehendat femininum. nota per remissiones de summa trinitate et fide catholica. c. §. §. ver. ne quis. sed plene de magistris. c. §. §. quoscumque.

Mandans aliquid fieri an ipse met videatur hoc facere. de constituto. capitulo quia in continentie. ver. officiales. de procurato. c. exhortanda. §. contrarium fecerit. §. §. autem.

Mandatum etiam intelligitur per verbum rogo. de iudi. c. §. Item omnes. §. ultimo. glo. vlti.

Mandare et suadere quomodo differunt. de donatio. c. unico. ver. suasoribus.

Mandatum rei illicitum an sit obligatorium et quid si mandatarius non fecerit quod mandatur an teneatur mandatis. de decimis. c. erroris. §. noscitur. §. mandantes.

Mandatum iudicis quando excusatum cum mandatur. de sententia. excommunicatio. c. preterea. ver. mittitur.

Manerium quid est et quid maneris. de iudi. capitulo Item omnes. ver. maneris.

Manicheorum heresis qualis fuit. de summa trinitate. capitulo. §. §. sciendum. ver. quintus. ver. celli et terre. et glo. sequen. et eodem capitulo. §. §. ver. primus. ver. vera carnis assumptio. et eodem. §. ver. tertius. ver. vera Christi passio.

Manifestum quid est et quomodo differt a publico et famoso et quomodo probabitur manifestum. de sententia. excommunicatio. capitulo ut archidiaconi. ver. manifestus.

Manifestus. de hoc. §. §. manerium.

Manuetudinis virtus in quo consistit. de consuetu. capitulo statutum. §. quod si duo. ver. mansuetudine ecclesie. Et quod in viris ecclesiasticis est commendabilis. ibi nota.

Manuale diversis modis sumitur. de eccle. edifican. capitulo. §. ver. manuale.

Manus impositio est multiplex. de penitent. capitulo sacramentum. §. omnibus. ver. manus.

Maria dei fuit gloriosa multipliciter. de summa trinitate et fide catho.

caplo. §. Item. ver. primus. §. vir-
gine gloriosa.

¶ Maria fuit mater dei. ibidem. §.
secundus. ver. incarnati dei. de hoc
x. ver. virgo. Ad idem vide de feriis.
c. ad hec. §. matrem dñi.

¶ Matritus an et quomodo est domi-
nus bonorum uxoris. de testamen-
caplo. statutum. §. ceterum. ver. pro-
prium uxoris.

¶ Materiam dicitur variis modis
de here. c. §. insuper. ver. materiam
subiectam.

¶ Mater ecclesia que est. de rel.
domi. c. §. matricibus ecclesiis.

¶ Matritus multis modis dicitur.
de vita et honestate clericorum. ca-
pitulo. exterior. §. et preter. ver. ma-
turitatem.

¶ Matrimonij sacramentum non
conuenit omnibus et est voluntariu.
de sacramen. iteran. vel non. c. igno-
rantia. §. matrimonium.

¶ Matrimonij sacramentum quis
bus conuenit quibus non. eodem. c. §.
imperfectis.

¶ Matrimonij tria sunt bona con-
tra triplicem concupiscentiam. eodem
capitulo. ver. gratiam. Et nunquid
contractus matrimonialis teneat in
preiudicium alicuius dictorum trium
bonorum. eo. c. glo. vlti.

¶ Matrimonialis causa in multis
preiudicatur. de postu. c. 4. ver. pro
matrimonio.

¶ Matrimoniales causas audire
non possunt decani rurales. de iudi.
c. §. ver. causam matrimonialem. et
glos. sequen.

¶ Matrimonialiam causam an possit
audire decanus ruralis ex com-
missione special. eo. c. §. §. viris di-
cretis.

¶ Matrimoniales causas qui pos-
sunt alij committere. eodem. §. ver.
committatur. et ibi in. ver. Sed nun-
quid vide an in causa matrimoniali
sufficiat commissio generalis vel re-
quiratur specialis.

¶ Matrimonialis causa est de cau-
sis grauioribus. ead. glos.

¶ Matrimonium an sit separatum
quandoque uterque coniugum ingreditur
religionem. de clerico. coniug. c. §.
ver. separantur.

¶ Matrimonij solemnizatio quan-
do potest fieri vel non. de decimis. c.
1. ver. nubentium solennis.

¶ Matrimonium et sponsalia quo-
modo differunt. de sponsa. cap. 1. ver.
matrimonium.

¶ Matrimonium quomodo est sa-
cramentum et que eius forma et que
eius materia. eodem capitulo. ver.
sacramenta.

¶ Matrimonium non contrahitur vbi
vnus contrahentium est furiosus vel
infans. de desponsat. impube. c. §. ver.
coniugum.

¶ Matrimonium an possit contrahi
ante etatem legitimam vbi de con-
trahentes sunt apti ad generandum.

eodem. c. §. huius ergo. ver. non pers-
uerit.

¶ Matrimonium contractum cum
viripotente per eum qui est etatis le-
gitime non tamen potens adhuc ge-
nerare an teneat. eadem glo. §. Item
quero.

¶ Matrimonium non deberet so-
lemnizari vbi vna pars est incogni-
ta inconsulto curato ipsius extranei.
eo. §. ver. necessitate.

¶ Matrimonium quare contrahitur.
eo. §. ver. bono pacis.

¶ Matrimonium quomodo potest
contrahi per procuratorem. Et quid
si reuocetur eius mandatum. nota
de clandest. desponsat. c. §. contractibus
matrimonialibus.

¶ Matrimonij clandestinis nul-
lus debet interesse. eo. c. ver. omnibus.
ver. sacerdotibus.

¶ Matrimonij clandestini pena quo
ad capitulum cum inhibitis quum
se extendit. eodem. §. ver. solemnem
editionem. in fine.

¶ Matrimonium quibus temporis
bus non potest solemnizari. Et an
possit solemnizari in dominica trini-
tatis. eodem. cap. §. quibus etiam. ver.
solemnizationem.

¶ Pena que statuitur contra con-
trahentes matrimonia clandestina
an habeat locum in contrahentibus
sponsalia clandestina. eodem titulo.
caplo. humana matrimonia.

¶ Matrimonium contrahi impe-
ditur que sunt. eodem. c. ver. impe-
dimenta canonica.

¶ Matrimonium clandestinum dicitur
sex modis. eodem. cap. §. clandes-
tina. ver. clandestina.

¶ Matrimonium clandestinum con-
trahens quomodo puniatur. eodem
caplo. §. et quod quater. ver. statutis
a iure.

¶ Matrimonium quare potius dicitur
quam patrimonium. nota per re-
missiones de hereticis. c. §. ver. ma-
trimonio.

¶ Mediatores symoniacarum pas-
sionum quomodo sunt symoniaci.
de tempo. ordi. capitulo in primis.
ver. interuentores. et quid de media-
toribus in permutationibus bene-
ficioz fidei. nota. ibi glo. sequen.

¶ Matime quid significat. de offi-
cio archidiacono. caplo archidiaconi.
ver. maxime. Item de significatione
eiusdem habes de officio ordina. c.
§. ver. maxime.

¶ Medium tenere honestum est. de
vita et honestate clericorum. c. exte-
rior. §. si qui autem. §. excessiue.

¶ Medicina anime sunt ecclesie sa-
cramenta. de sacramen. iteran. vel non
cap. ignorantia. ver. salute.

¶ Medie nomine que continentur.
de officio archiepiscopi. capitulo 1.
Secretum mandatum. in tex. et in glo.

¶ Mendaciorum octo sunt genera.
de officio archiepiscopi. capitulo. §.
§. quantum mandatum. ver. omne mens-

datum. Et ibi de mendacione nota in
glos. sequen. ver. perniciosum.

¶ Mens legis an potius confide-
rabitur quam verba. nota de testamen-
caplo. statutum. §. ver. infra scriptis.
Et ibi nota quando aliquid censetur
esse de mente legis vel consuetudi-
nis. Et nunquid in penalibus con-
stitutio extendatur ad comprehen-
sionem sub mente.

¶ Mentis consensus solus quando
sufficit ad incurrendum penam legis.
de here. c. §. ver. attemptare.

¶ Mercata exercere diebus domi-
nicalibus et festiuis an sit peccatum mor-
tale. de feriis. capitulo ineffabilis.
ver. seruili opere.

¶ Meretrice que esse dicitur. de of-
ficio archiepiscopi. c. 1. §. tertium man-
datum. ver. meretrice.

¶ Metropolitani et archiepiscopi
pus quomodo differunt. de penis. c.
1. §. et si aliquis. §. metropolitani.

¶ Militia reperitur multiplex. de
apostatis. c. §. militare.

¶ Minister quis intelligitur. de ma-
trinitate. caplo. §. ver. ministri. de
iudi. c. ex cunctis. ver. ministros.

¶ Minister nudus quis intelligitur.
de testamen. capitulo religiosa.
ver. de damnis.

¶ Missas plures celebraturus in
vno die quid faciat cum vino perfu-
sionis in prima missa. de celebratio-
nemissarum. c. 1. ver. presbyter anteq-
in textu et in glo.

¶ Missam nunquid possit celebra-
re qui non potest habere vinum. ead.
§. ver. vinum. et ibi nota quod perfu-
sio digitorum debet esse de vino et
non de aqua.

¶ Missam celebrare volens debet
esse ieiunus. eo. §. §. non presumat.

¶ Missas tres licet vni sacerdoti
celebrare in festo natalis domini. eo-
dem capitulo. §. ad hec. ver. natalis
domini. et ibi nota quid significant
hetres misse.

¶ Missas plures potest vnus cele-
brare in die pasche. eodem. §. ver. re-
surrectionis dominice. Et ibi nota
casus in quibus sacerdos potest ce-
lebrare plures missas in die. et quod
non debet hoc facere pro utilitate
propria. ibi nota.

¶ Missas duas in die an liceat ce-
lebrare vbi agitur memoria defun-
cti die octauo. xxx. vel anniuersario.
eo. §. ver. tumulandum.

¶ Missa in anniuersario defuncti
de quo officio celebrabitur. nota in
eadem glosa.

¶ Missas plures quam duas non licet
celebrare in die in casibus etiam per-
missis nisi in die natalis domini. ea.
glosa prope finem.

¶ Missa de die quomodo non est
omittenda propter missas peculiaris.
eodem. §. ver. de die.

¶ Missa de die prius est celebranda
quam pro defunctis vbi vnus sacer-
dos celebrare debet duas missas hu-

Tabula.

iusmodi. eodem capitulo. glos. vlti.
Affisse peculiares que esse dicantur. eodem titulo. capitulo sacerdotum. ver. peculiarium. Et ibi nota quomodo misse peculiares cessare debent in publico diebus dominicis ante missam solennem eiusdem diei.
Affissam an teneat sacerdos quotidie celebrare. eodem capitulo. §. nec presumant. ver. quotidie.
In missis pro defunctis an debeant fieri ipsorum memorie nominatim. eodem. §. ver. specialiter.
Affisse celebratio an possit p. alio quo salario recipiendo deduci in partem. eodem. §. ver. socios sacerdotes.
Affissas celebrare non licet in ora oris nec in capellis nec in locis non dedicatis sine licentia episcopi. eodem titulo. c. §. sit. in textu et in glo.
Affissas celebrandi vel audendi licentia extra ecclesiam non est de facili concedenda etiam magnatibus. eodem cap. ver. magnatibus.
Affissa quid incipit et quando finitur. eodem titulo. capitulo in celebratione. §. si vero. ver. celebratione misse.
Affissam celebrare non debet aliquis non dictis matutinis. eodem titulo. c. in theamina. §. nullus insuper. ver. matutinale.
Affissam celebrare an possit aliquis non dicta prima et quid de matutinis beate virginis. eodem. §. ver. primam.
Affissa parochialis siue solennis de die qua hora dici debet. eodem. §. ver. tertiam. Et ibi nota qua hora possunt private misse celebrari. Et nunquid licet celebrare ante diem ibi nota.
Affissa non debet celebrari sine lumine et de qua materia erit candelae. Et an contrahens conficiat. eodem. §. ver. due candelae.
Affissam celebrans habens conscientiam peccati mortalis contritus tamen an peccet. eodem capitulo. §. prohibemus. ver. confiteantur. eodem titulo. capitulo altissimus. ver. concessum.
Affisse peculiares siue private in diebus dominicis et festis quomodo et quando dici debeant. eodem titulo. capitulo presbyteri. §. dicti vero. ver. lectum euangelium.
Affisse solenni in diebus dominicis et festis tenentur parochiani omnes interesse. eodem. §. et eadem glofa et ver. maioris misse.
Affissam inceptam complere debet celebrans. Et quod si sibi superueniat infirmitas. eodem. §. ver. compleant.
Affisse celebrationem que debet ante impedire. eodem titulo. capitulo altissimus. ver. canonice necessitas.
Affissam celebrare debet sacerdos quilibet ad minus quolibet die dominico. Et an peccet sacerdos omittens celebrationem misse. eodem

capitulo. ver. saltem semel.
Pro misse celebratione an liceat aliquid dare vel recipere. de symo. c. preterea. §. ver. tricenariis. et. ver. legare.
Affissa a quocumque dicatur siue bono siue malo an sit semper equaliter bona. de penite. capitulo licet. §. hoc tamen. ver. exsecrationes.
Affissarum celebrationes an liceat intingere per viam penitentie. eodem titulo. capitulo confessiones. glos. vlti.
Misericordie corporalis opera. notantur. de officio archiepiscopi presbyteri capitulo. §. §. sex autem. in textu. Tempora vero misericordie spiritualis notantur ibi in glos. ver. misericordie. et ibi in glos. sequenti nota quomodo opera misericordie ordinantur.
Misericordia iter religiosorum quomodo intelligitur. de statu regula. capitulo quoniam inter. ver. misericordia. et glos. sequen.
Misericordiam et sacramentum quomodo differunt. de summa trinitate. capitulo. §. §. sciendum. ver. misserium. de sacra vinctio. capitulo cum sacrificiis.
Moderatio quid importat. de institutu. capitulo Item quia. ver. moderatis.
Modicum vel modica summa quomodo intelligitur. de decimis. capitulo §. ver. modice.
Moliri quid est. nota de immu. eccl. c. accidit. ver. molientes.
Monachis an possit dari pecunia pro vestibus. de statu regula. capitulo quia nonnunquam. ver. nec singulis. in textu et in glos. vsq. ad finem capituli.
Monachi nunquid et ubi possunt comedere carnes. eodem titulo. capitulo omnem. ver. viderit expedire. et ibi nota qualis erit monachorum refectio etiam ex presidentis gratia.
Monachi quibus temporibus debent communicare. eodem. c. ver. corporis christi.
Monachus vnus monasterii. an et quomodo possit transire ad aliud monasterium ubi admittatur. eodem. capitulo. §. ad hec. ver. moram. Et nunquid opus sit licentia episcopi. ibi nota. ver. litteris episcopi.
Monachus an possit includi sine licentia episcopi. de religiosis domibus. capitulo quoniam. religioni. §. ad hec. ver. discesant.
Monachus an possit assumi ad beneficium ecclesiasticumulare. nota de apostatis. capitulo. §. §. quocirca. ver. beneficii ecclesiastici. Et talis si sit beneficiatus cui acquirit. nota ibi. ver. si quod habeant.
Monasterium quid est. de statu regula. capitulo inhiemus. §. hoc quomodo. ver. monasterium.
Monete valor quomodo debet

considerari. nota de testamen. capitulo Item quia. §. statutus. ver. iter linguarum.
Monasterium violatores excommunicati sunt et alias multipliciter puniendi et quis potest cum talibus dispensare. de tempo. ordinis. capitulo in primis. ver. violatores.
Monasterium nomine an continetur abbatissa. de regul. capitulo ad hec. ver. moniales.
Monasterium habitus qualis erit. eo. c. in textu et glo.
Moniales si amoueantur que debent remanere de statu regula. capitulo omnem. §. prouideant. ver. redacte fuerint.
Cum monialibus non debent viri religiosi morari in eodem monasterio. eo. §. ver. custodientibus.
Ubi prope monasterium monialium morantur viri religiosi qualem potestatem habent in ipsas moniales. eo. §. ver. admiserint.
Monasterium monasteria non debent frequentari a viris. eodem. c. §. clerici autem in textu et in glofa.
Monialis corruptio graue est peccatum. eodem titulo. c. sanctimoniales. ver. perniciosus.
Moniales quomodo possunt et non possunt exire cepta monasterii. eodem. capitulo. ver. cum sociis. et ibi in textu et in glofa.
Monialis violatores a quo possunt absolui. de penis. capitulo tantum. in textu et in glofa.
Monitio quando est necessaria vel non ad affectum ut quis incurrat penam canonis lata ipso iure. de constitutione. capitulo quia incontinentie. §. ferimus et quod monitio debet precedere grauem penam. nota ibi. ver. pro monitione.
Monitio ne quis absque confessione recipiat aliqua sacramenta quomodo fieri debet. de sacra vinctio. c. sacerdotes. ver. admonendus.
Monitio vna quando sufficit ad constituendum aliquem in mora. de vita et honestate clericorum. capitulo quia. ver. moniti.
Monitio an habeat precedere excessum vel subsequi. et an possit fieri in genere. eo. titu. c. exterior. §. si qui autem. ver. moniti.
Monitio facta per vnum iudicem an liget extra ipsius territorium. eo. §. ver. ecclesiasticorum.
Monitio facienda contra concubinos et eorum concubinas an debet fieri in specie vel sufficit ut fiat in genere. de cohabitatione clerico. et muliere. capitulo ut clericus. §. et si forte. ver. publice premissa.
Monitio canonica que est. eodem capitulo. glos. vlti.
Monitio an requiratur et qualis ut beneficiatus non residens priuetur suo beneficio. de clericis. non residentibus. capitulo cum hostis. ver. admonitione. et ibi nota quando opus est

Tabula.

monitione in delictis ad effectum in-
currendi penam.

Monitio fienda presbytero non
curato ut deferat cure animarum
an possit fieri per archidiaconum. Et
nunquid possit fieri per archiepisco-
pum vel eius officialem in dyocesi
suffraganei. de celebratione missarum.
capitulo effrenata. i. ver. compe-
tentem.

Monitio quando debet fieri in
specie quando in genere. de immu-
nitate ecclesie. capitulo contingit. ver.
in genere.

Monitio publice facta in syno-
do habebitur loco trine monitionis.
ne de. vel mona. c. i. glo. vlti.

Monitio quando debet esse trina
quando una. de magistris. capitulo
preterea. s. i. quis. ver. monitus.

Monitio iudicis sue partis quid
operatur. de hereti. c. i. s. quid si hu-
iusmodi. ver. percellantur.

Monitione an sit necesse no-
mina monitionum exprimi. de senten-
tia excommunicationis. capitulo cum
sepius. ver. moneantur.

Monitio quando est necessaria
in ferenda sententia excommuni-
cationis. et que dicitur monitio canonica.
eodem titulo. capitulo archidia-
coni. ver. monitione canonica.

Morum reformationi intendes
re debet prelati. de immunitate eccle-
sie. c. accidit. ver. morum.

Mores mali reperiuntur in plu-
ribus videlicet in iuuenibus. in sen-
tibus. in nobilibus. in curialibus. in
mechanicis. in diuitibus. et in pau-
peribus. de hereti. cap. finaliter. s. ad
hec. ver. bonis moribus.

Mortis duplici correspondet du-
plex resurrectio. de summa trinitate
capitulo. i. s. sciendum. ver. septimus.
ver. gloriam eternam.

Mortis in periculo multa licent
que alias non licerent. de sacramen-
tatione. vel non. caplo quod in consis-
tatione. ver. mortis periculum.

Mortis vicinitas attendenda est
et que sunt signa mortis vicine. de do-
nato. cap. vltimo. ver. mortis vicine.

Mortuus an de sit quomodo scis
si potest. nota de celebratione missa-
rum. capitulo sanctum. ver. intima-
ta. de homic. c. i. s. confiteris.

Mortis in articulo quis esse di-
cendus est. de sententia excommuni-
cationis. capitulo supremo. ver. mor-
tis articulo.

Mortuarium quare debetur eccle-
sie. de consuetu. capitulo statutum.
in textu.

Mortuarium an debeatur in re
que fuit defuncto et alteri communis.
eodem cap. s. bonis suis.

Mortuarii quod debetur in ani-
malibus an habeat locum in anima-
libus feris. eodem capitulo. ver. ani-
malia. Et quid de ausibus et pisci-
bus. ibi nota.

Mortuarium referuari debet ec-

clesie: et per quem. eodem capitulo.
ver. referuato.

Mortuarium ubi debet solui qd
decedens habet domicilium in diuer-
sis parrochijs. eodem caplo. ver. ec-
clesie sue prope finem.

Mortuarium quare sic dicitur. e.
cap. s. y si duo. ver. mortuarij.

Mortuarij solvendis varie
sunt consuetudines. eodem capitulo
s. hoc autem. ver. consuetudine lau-
dabilis.

Mortuarij exactio qualis erit. de
decimis. capitulo quoniam. s. in peri-
tione. in textu.

Mortuarij duplex est in ecclesia. de
cohabitatione clericorum et mulie-
rum. capitulo ut clericis. s. et si nec.
ver. mucrone.

Mulier diuersis modis sumitur.
de consuetu. capitulo statutum. s. qd si
duo. ver. mulier.

Mulier pregnant et tendens ad
partum quomodo debet preparari.
de officio archiepiscopi. caplo Item
commoneant. in textu et in glo.

Mulier soluta que est et nunquid
sponsa alicuius de futuro dicatur so-
luta. de testam. caplo statutum. s. ces-
terum. ver. soluturum.

Mulier unde dicitur. de statu res-
gu. c. ad hec. ver. minus fortem.

Mulierum appellacione que con-
tinetur. eodem titulo. caplo inhi-
mus. ver. mulieres.

Mulierum conditio in quibus est
melior in quibus deterior conditio.
ne viro. de baptis. et eius effectu.
capitulo. i. s. ad leuandum. ver. se-
mua.

Mulcta quando imponitur et que
sit differentia inter mulctam et penam.
de immunitate ecclesiastica. caplo ac-
cidit. s. preterea. ver. mulctas.

Mundus circa mundi creationem.
nota multos errores. de summa trini-
tate et fide catholica. capitulo. i. s. scie-
dum. ver. quintus. s. celli et terre.

Murmuratio quid est et quod mul-
tiplex est murmur. de officio archi-
episcopi. capitulo. i. s. septem vero.
ver. inuidia. ver. murmuratio.

Mortalis dies sanctorum dicitur
dies mortis eorum. de fes-
tis. capitulo anglicane. ver. de pos-
tione.

Matutitas est multiplex. de sum-
ma trinitate. capitulo. i. s. Item. ver.
secundus. ver. matutitas.

Matris ex virgine quare voluit
ipsa. nota ibi. ver. ex virgine.

Matris qui sunt. de immunitate
ecclesie. c. accidit. ver. matris.

Maus comparatur ecclesia. de ces-
tebratione missarum. capitulo presby-
ter. ver. nauis ecclesie.

Maus comparatur vita hominis.
de peniten. capitulo cum sacramen-
tum. ver. nauigationis. et ibi nota
de nauis penitentie et in duabus glo-
sis sequen.

Mecessitas facit licitum quod alias

foret illicitum. de sacra vincto. caplo
tulo cum sacer. ver. preoccupante
morte. de celebratione missarum. c.
altissimus. glo. vlti.

Mecessitatem habentis subuenire
tenentur viri ecclesiastici. de clericis.
non residen. capitulo preterea. ver.
necessitati extreme. Et de qua neces-
sitate debet hoc intelligi. ibi nota.
Et ibi vide que sit dicenda neces-
sitas extrema. Et quid si plures pa-
tiuntur necessitatem cui prius sub-
ueniendum est.

Mecessariorum nescupatione que
continentur. de statu regul. capitulo
omnem. s. prouideat. ver. necessarijs
omnibus.

Mecessarijs seruientes qui sunt
dicendi. eodem titulo. capitulo inhi-
bemus. ver. necessarios seruientes.

Megligentia spontanea que dica-
tur esse. de consitu. caplo qd inconti-
nentie. ver. si sponte.

Megligentia quomodo probatur
eodem. cap. ver. negligentes.

Mis dicatur esse negligens et ne-
gligentia quomodo differt a contem-
ptu. eodem caplo. s. si quis vero. ver.
neglexerit.

Megligentis pena qualis erit. eo.
s. ver. pane et aqua.

Megligentia quando est excusa-
bilis et quando non. de sacra vincto.
capitulo confirmationis. ver. negli-
gentes. Et quando negligens vide-
tur contemnere. ibi nota.

Megligentia circa opus diuinum
quomodo est vituperabilis quomo-
do non. de celebratione missarum. c.
ver. negligenter.

Megligentia ad effectum incur-
rendi penam quando dicitur esse co-
missa. de custodia eucharistie. cap. di-
gnissimum. s. sacerdotes. ver. per se
uerent. et ibi nota nunquid iteratio
negligentie meretur penam multipli-
catam.

Megligentia an sit peccatum et
quale. de reliq. et venerat. sancto.
caplo. i. ver. negligentes.

Megatione an res fiat dubia. de
iudi. c. item omnes. s. vtrum autem.
ver. in dubio.

Megatio preposita signo vniuersi
fati dat aliud intelligere qd postpo-
sita. de hereti. capitulo nullus. s. fo-
re prestanda.

Melioris heresis qualis fuit. de
summa trinitate. capitulo. i. s. Item
ver. secundus. s. incarnati dei.

Michilominus quomodo expo-
nitur. de procurato. c. exhorrenda. s.
et hi. ver. nihilominus.

Mimietas in multis reprobat.
de vita et honestate clericorum. cap.
quis. ver. excessiue.

Misi. hec dicitur cuius est nature
de conce. preben. capitulo esurientis.
ver. nisi de causis.

Mobilitatis prerogativa nota-
tur. de cens. caplo quis. ver. nobilis
tate generis.

Tabula.

Nobilitas quid est: et qui sunt nobiles. Et quod nobilitas status consideratur in multis. de celebratione missarum. capitulo q. fit. s. licentiam. ver. nobilibus.

Nominum in diuinis diuersa sunt vocabula et quid huiusmodi nomina important. de summa trinitate. c. i. s. sciendum. ver. quartus. ver. preecedentem.

Nomen dei quomodo sumitur in vanum. de officio archiepiscopi. capitulo. i. s. in secundo. glos. prima. et glos. sequen. Et ibi nota super. ver. per iuriso.

Nomina debitorum an numerentur inter bona mobilia vel immobilia. de reb. eccl. non alienan. c. i. s. is quoq. ver. bona.

Nomina baptizandorum per quos debent imponi. de baptis. et eius effectus. capitulo. ii. s. attendant. ver. sacerdotes.

Nomina quare imponuntur in baptismo. eo. s. ver. nomina.

Nominis mutatio quando est licita quando non. eodem. s. ver. cor. rigatur.

Nota dicitur multis modis. de maiestate et obedientia. capitulo presbyteri. s. cum nota.

Notorium. de materia notorii nota optime per longum processum et in materiis diuersis. de penis. capitulo quoniam reus. s. delicto notorio.

Nouera que dicuntur de sacra vinctio. capitulo sacerdotes. s. item ad confirmationem. s. nouera.

Nouum aliquid esse quomodo intelligitur. de clericis. peregrinan. c. ii. s. nouis opinionibus.

Nora et nota quomodo differunt. de here. capitulo. i. s. et ne. ver. ad notitiam.

Numerus monasterii qualis esse in monasterio. de statu regul. capitulo omni. s. prouideant. ver. bonis monasterii. et in textu.

In numero singulari prolatio facta an extendatur ad plurale eiusdem generis. de eccl. edifican. capitulo ii. ver. calicem.

Nunctio asserenti se aliquem esse talem an sit credendum. de iudi. capitulo ii. ver. coram testibus. Et an citandus teneatur credere citantem fore nunctum si non ostendat mandatum. ea. glos. ver. Sed q. taliter.

Nunctus citans quomodo certificari debet eo. titulo capitulo Item omnes. s. vtrum autem. ver. certificatio. Et quomodo credendum est sibi etiam sine iuramento. nota ibi.

Nunctus an possit exequi mandatum sibi directum per alium. de cens. cap. Item contra. ver. seipsos.

Nuncti episcoporum et suorum officialium an gaudere debeant eadem prerogatiua quo ad punitionem esse instantium. de immunitate eccl. capitulo accidit. s. alij vero. s. mandata huiusmodi.

Nunctus gaudere debet prerogatiua nuncti. vsq. nunctionem instanti. eo. s. ver. volentes.

Nutu quomodo cognoscitur voluntas alicuius. de hereti. capitulo nullus. ver. inueniens.

Obedientia contingit diuersimodo et an sit a deo. de immunitate eccl. capitulo seculi principis. ver. animo obdurato.

Obedientia erga superiores qualis esse debet. de constit. capitulo quia incontinentie. ver. obedientie. et quod grauiter peccat qui inobedientia incurrit. nota ibidem. et quid sit obedientia. vide in fine glos.

Obedientia stat in tribus et quid important hec verba in virtute obedientie. de maiestate et obedientia. c. presbyteri. ver. obedientie.

Obedientiam qualem prestabit presbyteri celebrantes in ecclesiis. eodem capitulo. ver. iuramento. et ibi de obedientia iuratoria an debeat prestari.

Obedientia quomodo prestabitur in ecclesia ubi est rector et vicarius. eodem capitulo. ver. vel vicariis.

Obedientiam huiusmodi an exigere possit sacerdos parochialis. nota ibi. ver. presidentibus.

Obedientia habebit. c. conditio. nes. eo. c. ver. humiliter.

Obedientia debita presidenti in ecclesia in quibus consistit. eodem. c. ver. parebunt.

Obedire non tenetur subditis superior in certis casibus. de iudi. c. excus. s. si vero. s. teneantur.

Obedientie dicuntur certa officia inter religiosos. de statu regu. capitulo i. ver. obedientiales.

Oblationum nomine que continentur et que proprie dicuntur oblatio et quod multiplex est oblatio et an possit quis compelli ad oblationes faciendas. de consuetudine. cap. statutum. ver. oblationum.

Oblationes que sunt in ecclesiis ad quem pertinent et quid si fiant ad manus epi. Et quod quadruplici ratione tenetur quis ad oblationes de iure iurando. capitulo presbyteri. s. oblationes.

Oblationum in veteri testamento triplex erat discretio. de decimis. c. i. ver. libamine.

Oblationes an possint recipere laici conuersi. eodem titulo. capitulo inmoderate. ver. laicos. et. ver. ecclesiasticarum personarum.

Oblatio que videatur fieri diuino intuitu. eodem capitulo. ver. diuino intuitu.

Oblationes ex quibus causis possunt committi dispositioni laicorum. eodem capitulo. ver. sufficere. et glos. sequenti.

Oblationes que sunt in ciuitate Londoni. in diebus dominicis et festiuis an possint excusare offerentes a non solutione personalium decimarum.

decimarum. de decimis. c. sancta. s. omnibus. ver. negotiationum.

Oblatio efficax unde oritur. de dona. c. i. s. efficaciter.

Otestatio diuini iudicii quid importat. de magistris. capitulo preterea. ver. obtestatione. et ibi per remissiones nota quomodo differunt obtestari/contestari/ protestari/ attestari/ et detestari.

Occasio et causa quomodo differunt. de pecu. cle. capitulo unico. ver. occasio.

Occisio hominis est iniusta variis ex causis. de officio archiepiscopi. capitulo. i. s. secundum est. ver. non occides.

Occisio hominis quandoq. licita est. eo. s. p. illicita.

Sub hoc precepto non occides que continentur. eodem. s. in textu et in glosa.

Occiditur homo spiritualiter multis modis. eodem. s. ver. spiritualiter. et glos. sequenti.

Octoboni legati concessum quando fuit celebratum. de consi. c. quia incontinentie. s. octoboni.

Octoboni constitutiones quando fuerunt publicate. eodem capitulo. ver. obseruari.

Occupare quid significat. de concess. preben. capitulo esurientis. s. ultimo. ver. occupatus. de decimis. capitulo immoderate. ver. occupates.

Occupare et ibi nota remissiones que sit differre inter occupare et inuadere.

Oidium quid est et unde oritur. de officio archiepiscopi. capitulo. i. s. s. ptem vero. ver. ira. ver. fit odium.

Oidium sumitur in malo et in bono et quomodo qui odit fratrem suum homicida est. de iure iurando. capitulo presbyteri. ver. odia.

Offensa manifesta que esse dicatur. de immunitate eccl. c. secus. s. principes. s. sed contingit. ver. manifestis offensis.

Officialis quis dicatur et que est potestas officialis. Et quod habet idem auditorium cum episcopo ipsum deputantem. Et quod est in dignitate constitutus. de consi. capitulo quia incontinentie. ver. officiales.

Officialis archidiaconi an possit visitare. de officio archi. c. archidiaconi. ver. visitationibus.

Officialibus siue ministris quis bus est credendum. eodem capitulo. s. inquirant.

Officialis episcopi. Item officialis deputatus sede vacante. Item officialis electi confirmati quales habent iurisdictionem virtute commissiionis generalis. de iudi. capitulo. i. s. si. ver. committatur. ver. Sed nunquid. Et quid de officialibus foranesis ibi nota.

Officiales episcoporum preferri debent officialibus aliorum inferiorum. eadem glosa. ver. sed cum abbatibus.

Officialis quis dicitur et que est eius potestas et quod differt a vicario generalis de sequestra. posses. c. frequens. ver. vicario generalis.

Officialis multis modis vocatur in iure. Et quod constituit in iure officialis unde dicitur et qualis dignitas est. In quibus consistit eius officium et in quibus cessat. Et quod extinguitur eius officium et in quibus differat ab aliis iudicibus ab episcopo deputatis et ubi duo sunt officiales quis eorum censetur principalis. Et ubi sunt duo officiales si committatur simpliciter officiali quis cognoscet et quid si causa commissa sit officiali tamen ante eam si niam desinit esse officialis an remaneat iudex eodem. c. ver. officiales principales.

Officiales archidiaconorum non habent dignitatem de vita et honestate. clericorum. c. i. ver. officiales.

Officialis vocabulum large sumitur quod pro quolibet quocumque officio administrante. de iust. c. i. h. officialibus.

Officialis episcopi an possit amovere incumbens beneficio de facto cum tamen vacet de iure. de coe. presb. c. esurientes. ver. competentes.

Pena que habet locum in offendentes nuncios episcopi an habeat locum in offendentes nuncios sui officialis. de immunita. eccle. c. accidit. sal. vero. ver. mandata huiusmodi.

Officialis archiepiscopi legatus natus an habeat iurisdictionem virtute officii sui in his que concernunt ius legationis ipsius archiepiscopi. de accusa. c. i. h. vel eius officialis.

Officij ecclesiastici executio quod et qualis interdicitur exco. cato. suspenso vel interdicto. de tempo. ordi. c. In primis. ver. executione.

Officij executio multis interdicitur de quibus causis. eo. cap. in textu et in glo. finali.

Officium divinum in quibus consistit. de offi. archi. c. sint ecclesiarum. et ut honor. ver. officii.

Officiis divinis interesse debent presbyteri in ecclesiis celebrantes. de mat. et obe. c. si presbyteri pro totum et quomodo debent interesse ibi nota. ver. psalmodizantes.

Officiis divinis interesse debens an excuset si ad mandatum ipsum spectantis tempore divini officii sit absens. e. c. h. parebunt. h. sed quero.

Officiis divinis non interesse cum alijs an excuset pactum speciale. eadez glo. ver. sed quid si capellanus. Super spensolab officio de quo officio debet intelligi. de foro coe. c. excusis scitationes. ver. ab offi.

Officium divinum secundum cuius ecclesie visum est dicendum. de feriis. c. vlti. ver. Sarum ecclesie.

Officij ecclesia quod cognoscit a dignitate et personatu. de coe. presb. c. esurientis. h. officia cum alio. precedente.

Officij divini omisum per negligentiam an debeat iterari. de cele. miss. c.

i. h. negligent. Et ibi nota an peccet clericus cuius cogitationes versantur circa mundalia tempore divini officii.

Officij nocturnum in quibus stat. e. c. ver. nocturnum et in quibus diurnum. nota ibi. in glo. sequen.

Officium matutinale quid est. eo. ti. cap. lintheamnia. h. nullus in super. ver. matutinale.

Officij divinum omisum an sit re dicendum. eo. titu. c. sacerdotes. h. illos autem. ver. suppleant.

In officiis divinis dicendis que sit hora competens. Et an liceat puenire hora. e. ti. c. si presbyteri. h. debitis horis.

Officia publica et privata quod differunt. e. ti. c. effrenata. i. h. peculiaribus.

Officij an possit vendi pro prelo annuo. ne prela. vices suas. caplo. i. ver. ad firmam.

Oleum sanctum debet quolibet anno innovari sicut et crisma. de sacra unctio. c. cum sacri. quod id ipsum. in textu. Et ibi de hoc oleo nota. ver. oleo. et ver. credimus. Et an vngens baptismum hoc oleo reservato ultra annum sit puniendus. ibi nota.

Oleum infirmorum differt ab oleo sancto. eo. titu. c. cum magna. ver. oleum infirmorum.

Oes. de hac dictione not. de post. c. q. in continente. si. h. in singulis. Pre de tempo. ordi. c. in primis. h. oes. de dona. c. i. ver. singulos. nota bene.

Hec dictio oes/quos non statim universaliter sed limitative. de sen. exc. c. cum malum. vlti. h. oibus episcopi.

Oino quod importat. de iurefura. c. si presbyteri. h. q. si. ver. amoveant oino. de testa. c. adeo quorundam. h. oino.

Onera ecclesie quis supportabit ubi est dare rectorem et vicarium. de off. vica. c. qm. h. prouideat. h. facultate. et eo. c. si. ver. conferre.

Onera ecclesiastica que sunt. eo. c. ver. onera ecclesiastica.

Onerum quedam sunt ordinaria: quedam extraordinaria. ea. glo. ver. sed huc aduerte. Et ibi nota que onera subeat ecclesia et que non.

Onera ordinaria et extraordinaria quomodo differunt. ea. glo. ver. sed ecce. Et ibi subsequenter nota an reparatio cancelli sit onus ordinarium vel extraordinarium.

Onus reale quod esse dicat. de symonia. caplo. pterea. si. h. legare.

Opera que sunt illa a quibus cessandum est diebus dominicis. de off. archi. c. i. in tertio. h. canonicis institutis. et ibi nota que sunt opera feruilia que liberalia et circa hoc vide de feriis. c. ex scripturis. ver. vtilibus. Sed latius. eo. c. ver. regulariter.

Opus dei in quibus consistit. de celebr. miss. c. i. ver. opus dei.

Operas suas an sacerdos possit locare. de symo. cap. pterea. si. ver. sub certo prelo.

Opinio noua que dicitur. de cler. peregr. c. si. h. nouis opinionibus.

Oportet. hec dictio quid significat. de decimis. capitulo erroris. h. alij preterea. ver. oportet.

Oratio quid est unde dicatur que sit eius diuissio ad que sit porrigenda per quem ad quid qualiter ubi et quis sit eius effectus. de feriis. c. i. ver. oratione. et ibi nota de alijs tangentibus materiam orationis.

Oratium quid est et quod diuersis modis sumit. de reliq. et vene. sancto. c. dignissimum. ver. orarium.

Oratorium multis modis dicitur. de celeb. miss. c. quibus sit. vlti. oratoris. Et ibi nota quomodo differt ab ecclesia et alia ibi videas de materia oratorum siue capellarum et quomodo in eis liceat celebrare diuina vel non. nota ibi in textu et in glo.

Ordinarij qui dicuntur et quis constituitur appellatione ordinarij. de constitutione. c. exterior. h. ordinarij. et in titu. de foro coe. c. contingit. h. q. vero. ver. ordinarij. et ver. locorum ordinarij.

Ordinarij perpetui et naturales sunt episcopi. de coe. presb. c. esurientis. vlti. ver. ordinarij.

Ordinarij a quo debent religiosi exempti. de tempo. ordi. c. cum q. ver. diocesano.

Ordinarij possunt illegitimam. eo. ti. eos qui. glo. i.

Ordinans illegitimum an eo ipso deatur cum eo dispensare. eo. c. glo. si.

Ordines sacri qui dicuntur. e. c. h. sacros ordines. Et ibi nota an in penilibus appellatione ordinum sacrorum contineantur minores ordines.

Ordines executio in quibus consistit. eo. c. ver. executione.

Ordines suscipiendi ab alieno episcopo an sit ipso facto suspensus ab executione ordinis. e. c. h. suspensus.

In ordinibus susceptis vel suscipiendis ministrare an impediat peccatum mortale. eo. c. ver. peccati mortalis cum glo. sequen.

Ordinis assumptio propter lucrum spale tamen quod impedit ipsius ordinis executionem. eo. c. h. spale tantum.

Ordinis executiones non habet irregularisante dispensatione. eo. ti. c. in primis. ver. executione.

Ordinatus ab hereticis an habeat executionem ordinis. eodem. c. ver. ab hereticis.

Ordinatus a notario exco. cato an habeat executionem ordinis. Et quis potest cum tali dispensare. e. c. h. non innotum excommunicatis.

Ordinari non debent bigami: et si sint ordinati non habent ordinis executionem. eo. c. ver. bigamos.

Ordines furtive recipere dicitur quis multis modis sic suscipiens suspenso est ab executione ordinis sic suscepti et quis dispensabit cum tali. eodem caplo. ver. furtive.

Ordines siue maiores siue minores non debent celebrari sine examinatione precedenti. de scruti. in ordi. fac. episcopo. cum quanta. h. ordines et ibi in. h. c.

Tabula.

examinatus. nota quādo per quos & de quibus debet fieri examinatio.

Ordinum gradus qui sunt. eodem capto. ver. gradus.

Ordinandorum examinatio quādo fieri debet & quomodo examinatio presentantur ordinatores. eodem. c. ver. presentatores.

Ordinatio criminosa vel alterius prohibiti accedere ad ordines an teneat. eodem. c. glo. vlt.

Ordinis sacrum quid est & quib' cōuenit & quod est voluntariū & a quib' pferitur & de ipsi' dignitate. de sac. ite. vel no. c. ignorantia. §. sunt duo. §. ordo.

Ordinandus debet esse masculus non femina. eo. titu. c. sacerdotes. §. masculi.

Ordinatio alicui' quod probat. de cle. peregr. c. cū quāta. §. cōstitit. Et que sit ordinatio legitima. vide ibi. §. legitima ordinatio.

Ordinis sacerdotalis lras solum ostendens an sit admittendus ad celebrandū diuina. e. c. §. nō constat.

Ordo quid est & quot sunt ordines in ecclesia. & quod ordo sumit multiplex. de vita & honesta. cler. c. i. §. ordines.

Ordinum littere in psonis notis nō debet examinari nisi semel nec p earum inspectione debet aliqd recte pt. de cōs. c. ite licet. §. pmissa admisionibus. Inter ordines ecclesie an numerent epatus & pma tōtura. de eo qd fur. ordi. recepti. c. i. §. ordinib'.

Ordināus debet pri' baptizari ex necessitate sed cōfirmari nō. eo. c. §. caracterib'. Et ibi nota quod ordinatio imprius character & an sit necesse instrumenta que traduntur tūgl. Et quis imponet manus ordinādis.

Ordinatus coacte an recipiat ordines. eo. c. ver. ficte.

Ordines plures an pnt simul uno & eodē die vni psonae & eidē cōferri. eo. c. §. qd igit. §. canonicas sanctiōes. & ibi nota an cū minorib' ordinib' possit pferri eod. die ordo subdiaconat'.

Ordinamenta ecclesiā nō debet vti in pphanos vsus & si sint vetustate corrupta debet cōburi. de sacra vinctio. c. panni. ver. deputentur.

Ordinamenta quare dicunt. de offi. archiepiscop. c. v. archidiaconi. §. habeant. ver. ornamenta.

Ordinamenta ecclesiā quāta esse debent. eo. titu. c. sint ecclesiarum. in textu & in glosa.

Ordinum pactis quare datur in missa. de celebra. missa. c. in celebra. tione. ver. pacem. & quo ordine dabitur. ibi nota.

Ordinum/basilia/z suauia quomodo differunt. de heret. c. nullus. §. deosculationibus.

Ordinatio est species superbie & quomodo de officio. archiepiscop. c. i. §. septimo vero. ver. ostentatio.

Ordinis habet quattuor pditiones. de regu. c. sanctimoniales. glo. vlt.

Ordinis sue transactio quod pōt vti nō pōt cadere in rebus spiritalibus.

libus. de transactione. c. ceteri. ver. compositionem admittat. §. in causis vero spiritualibus. de presump. capto ne lepra. ver. pactionem.

Pactio an & quod pōt interuenire pro missis celebrandis vel sacramentis aut sacramentalibus ministrandis. de celeb. miss. c. sacerdotes. §. nec presunt. §. socios sacerdotes. eo. tit. c. effrenata. §. salariss. nota bene.

Palle altaris que sunt. de celeb. missa. c. in theamina. §. palle. de ecc. edifi. c. i. ver. frontale.

Pantis reperit multiplex. de cler. non residen. c. cū hostis. §. pantis domus. de hoc. ver. eucharistia.

Paradisi vocabulo intelligitur dei fructus. de summa trini. c. i. §. ptes. ver. quartus. ver. in anima.

Parasceues quid est. de feriis. c. animarum. ver. parasceues.

Parentum nomine qui continentur. de sacra vinctio. c. sacerdotes. §. frequenter. §. parentes. & presertim quando statuitur quod parentes aliquid faciant concernens salutem spirituales filiorum.

Parentibus quor' facto iterat sacramentum baptismi vel cōfirmationis qualis pena sit imponenda. de sacrament. iterat. vel non. c. sacerdotes. §. vltimo. ver. canones. & glo. seq.

Paruuli multis modis dicunt. de sacra vinctio. c. sacerdotes. §. frequenter. §. paruos.

Parochia quādoq' ponitur pro dioecesi. de tempo. ordi. c. quidam. §. parochianum.

Parochialis ecclesia que est. de paroch. c. i. §. parochialis ecclesia.

Parochia plures debent esse pter yteri & quales. eo. c. §. duo sint. & glo. sequen.

Parochiani quibus diebus tenentur interesse diuinis officiis. eo. c. §. volentibus.

Parochiano an credendū est dicenti se habere licentiam vt recipiat eucharistie sacramentū a nō suo curato. de paroch. c. i. ver. licentia.

Parochianus cuius ecclesie est viator. eo. c. §. peregrinantes.

Parochiani qui intelliguntur ad effectum petendi decimas. de dec. c. sancta ecclesia. ver. parochianos.

Parochiale ius in quib' cōsistit. de clandestin. dispensation. c. i. ver. parochialibus.

Pasche solemnitas quando incipit & quāto durat. de sacra vinctio. c. cum sacri. ver. pasche solennitatem.

Pasche tēpus an sit de necessitate precepti quo ad confessionē & quo ad sacramentū eucharistie. de peni. c. cōfessiones. it. §. quicūq'. §. in anno.

Passio xpi fuit em humanitatem non em diuinitatē. de sum. tri. & si. ca. cap. i. §. item. ver. tertius. ver. vera xpi passio.

Pro quibus passus est christus. eo. ver. ver. in cruce.

Pastor quis censetur. de clerico.

non residen. c. i. ver. pastores.

Pastura & pascua quomodo differunt. de decimis. c. qm. §. de pastura. ver. pascuis.

Pater unde dicitur. & quod deus dicitur pater multiplicitate. de summa trinitate & fide catho. c. sciendum. §. secundus. ver. patrem.

Paternitas quomodo pbat. de fil. presby. c. cum in iure. §. pceptum. ver. inquirant. in fine.

Pater alius carnalis: alius spiritualis. de offi. archiepiscop. c. i. §. primum secunde. ver. patrem.

Patri & matri quomodo & quare debetur reuerentia. nota ibi. ver. tem poraliter. & glo. sequen.

Pater multis modis dicitur. ibi dem. ver. gradus merito.

Patronatus ius ex quibus consistit. de foro cōpetē. c. circumspecte. §. pare bonorum.

Patronatus ius an sit res spiritualis. de iure iuran. cap. presenti. ver. pactionem.

Patronus in ecclesia nō pōt deputare inferiores ministros. de pces. pces. c. a nostris. ver. studeant.

Patronus laicus quomodo pōt variare & quare de iure patrona. c. i. ver. presentati.

Patronus laicus scilicet presens indignum an sit priuatus ea vice potestate presentandi. eodē. c. ver. deuoluitur.

Pus patronatus quid est. eodē. c. §. sed si. ver. ius patronatus.

Pater patronos si sit discordia quid erit episcopo faciendum. eo. §. §. neutri.

Patronus post deuolutionē factam epō p tps lapsum euincens ius patronat' an possit ecclesiam presentare cum de ea nondū sit prouisum p episcopū. eo. titu. c. si aliquo. ver. in iura. glo. vltima.

Patron' laic' an possit donare alteri ius patronat' qd habet in ecclesia & an possit dare ipsam ecclesiam vel aliqd ius qd in ea habet. de symonia capto nulli. ver. dotalitatis.

Patronus & aduocatus an differant inter se. de homicid. c. i. ver. patroni. & glo. sequen.

Patronatus ius quod amittit. de homicid. c. i. in textu & in glosa.

Pauperibus est dāda audientia. de offi. ordi. c. statum. §. vt hōis. in textu. Et quis dicit pauper. ibi nota. ver. si audiendo. & quod differt ab inope ibi etia nota quomodo est eis prouidendū de cōsilio. Item quis dicitur pauper. vide de feriis. capto. i. ver. pauperibus.

Pauperibus quibus dāda est elemosyna. de clerico. non resi. c. In decimis. ver. pauperibus.

Paupes clericū qd dicunt. de cōces. pces. c. a nostris. §. pauperib'. Item quis dicit pauper habes de testa. c. ite qd. §. statum. §. paupes. & c. ite c. statum. §. testamētis. §. laicis. ibi nota.

Tabula

Pena quid est et unde dicitur. de treuga et pace. c. vñco. ver. pacem.

Pacem cum omnibus habere est difficile. eo. c. ver. cum omnibus.

Pacis bonum laborare debent iudices. de transactio. c. ceteris. ver. bono pacis.

Pacis osculum quare dicit in missa. de celebratione missa. c. in celebratione. ver. pacem.

Pacis iudicium pertinet ad ecclesiam. de sententia. exco. c. i. Item omnes illi. ver. pacem. Et ibi nota sex causas quare pax non servatur in terra.

Peccata mortalia que sunt. vii. si giurantur per. vii. populos. de of. archiepiscopi. c. i. septem vero. glo. i.

Peccata capitalia que sunt et quod quidam dicunt criminalia quoniam mortalia. eo. s. ver. capitalia.

Pecata de facili labitur humana natura. de iudi. c. excusis. ver. peccata.

Peccatum mortale quid est et que sunt peccata mortalia. de cele. mis. c. in theamina. s. prohibemus. s. mortale peccatum.

Peccata venialia quibus modis delentur. dicto. s. prohibemus. s. confessionem generalem.

Peccatum vñ quomodo sit grauius alio. de purgatio. cano. c. Item licet. ver. fornicatione.

Peccata maiora que sunt. eo. c. s. maiora. et ibi nota quomodo vñ peccatum sit grauius alio.

Peccata. vii. mortalia que sunt. de penit. c. in confessione. s. vñstata.

Pona facta per eum qui est in mortali peccato quid operant. eo. ti. c. sacerdos. s. et hoc. ver. non poterit.

Peccatum quod sequit ex peccato. e. ti. c. confessiones. s. pōdere suo.

Pecorum appellatione que continentur. de dec. c. qñ vt audiuimus. ver. pecorum.

Pecunie appellatione quid constituitur. de testa. c. Item qñ. s. pecunia. de censibus. c. qñ. ver. pecunia. de symo. c. i. ver. pecuniam.

Pelagianorum heresis qualis fuit. de summa tri. et fide catho. c. i. s. scien dum. s. sextus. s. gratie sacramenta.

Pena siue dñatio eterna fundatur ex scripturis. de sum. tri. et fi. ca. c. i. s. i. ver. septimus. ver. gloria eterna. et. ver. eterna damnatio.

Pena duplex in inferno. ibid. s. Item. ver. quartus. ver. in anima. et ibi nota de pena purgatorij et eius que est in limbo.

Pena sententie late non debet mandari executioni nisi prius lata sententia declaratoria. de constitutio. cap. quia incontinentie. ver. ferimus. Et ibi nota quando pena inflicta a iure incurritur ipso facto monitione non premissa et quando est opus monitione. et vide no. in. e. c. ver. executiones.

Pene canonice que sunt. de officio archidia. c. eisdem. ver. pena canonica. Et ibi nota an pena pecuniaria

possit infligi per archidiaconum.

Pena non reparantur ecclesia quas liserit et per quem infligit. eo. ti. c. archidiaconus. ver. sub pena: et pena huiusmodi commissi cui applicabil. ead. glo. ver. sed cum archidiaconus.

Pena que infligit ipso facto requiritur actus consummatus non inchoatus. tantum. de postu. c. i. ver. steterit.

Pena lata ipso iure opus est sententia declaratoria in casu dubio. eo. c. ver. hoc ipso.

Pena iuris que priuat aduocatus facultate aduocandi an indistincte extendatur ad quascumque curias. eo. c. ver. priuatus existat.

Pena a iure inflicta aliquid facilius incurrit si fiat per alium. de pro. cur. c. exhorreda. s. contrarius fecerit.

Pena simpliciter alicui imposita an sit perpetua. eod. c. s. procurator aut. s. perpetuo. de foro cōpe. c. excusis. ver. suspensos.

Pena a iure inflicta quod demanda bitur executioni. de foro cōpe. c. contingit. s. qñ vero. ver. nudentur.

Pena an sit diuersificanda in persona liberi et serui. eo. ti. c. circumspecte. ver. liber homo: et ibi notatur quod in penis infligendis mitius agitur cum nobili quam ignobili.

Pena duplici quādo poterit quis puniri. eo. ti. c. excusis. ver. ingressu ecclesie. de vita et honestate clericorum. caplo qñ. ver. penis alijs.

Pena minor est regulariter inchoandum. de iure iurand. c. euenit. ver. excommunicationis.

Pena an multiplicabilis in iteratione delicti. de vi. et ho. cle. c. qñ. ver. quotienscunq.

Penale statutum non excedit limitationem in eo positā. e. ti. c. exterior. s. qui autem. ver. pendulis.

Pene due impositae pro vno delicto habent pro vna. de inst. c. ultimo prope. si. ver. ingressu.

Penale statutum an recipiat extensionem et qualem. de cōces. preben. c. esurientis. ver. procurantes.

Pena inflicta trahentis aliquid ad iudicium vetitum quomodo committitur. eo. c. ver. prosequantur.

Pena apposta contractui inualido an teneat. de loca. et cōduc. c. licet. ver. pena plecti.

Pena exacta pro contractu inuito et prohibitionē iuris an stabit etus in se validus. ea. glo. ver. sed hic quero.

Pena duplex quando statuitur pro vno delicto que ipsarum debet infligi. de statu regul. c. omnem. ver. satisfactionem.

Penale quando quid est dicendum quando non. de iure patrona. c. per prouinciam. ver. non tenere. ver. sed vt melius.

Pena imposita pro non reparacione ecclesie ad quē vñ debet cōueri. de censibus. c. qñ. s. ultimo sum. glo. penultima.

Pene plures quomodo possunt

infligi pro vno delicto. de immunitate eccles. c. i. ver. minime consumente.

Penas pecuniaras an tuler possit conuertere in vñ proprium. e. ti. c. accidit. s. preterea. s. pecuniaras.

Penas pecuniaras an possint infligere viri ecclesiastici. e. s. licet.

Pena debet cōmensurari delicto. eo. s. ver. excessum.

Pena corporalis an mutari possit in pecuniaras. eo. s. ver. iuste poterunt.

Pena legis antiquae non tollitur per penam a constitutione noua ordinatam. de clandestin. desponsation. caplo humana. s. et qñ quater. s. nñstia lominus. arceantur.

Pena limitata quādo non deseruit casui occurrenti quā fiet. de hereti. c. i. s. penitentiam. s. ipso loci.

Pena quando potest exerceri in alium quam in eum qui deliquit. de homit. c. i. s. ver. posteritas. Et ibi nota quando vnus puniatur pro alio.

Pena quare infligitur aliquibus per deum in hac vita. nota in. c. glo.

Pena corporalis non potest infligi pro debito. de cle. vena. caplo vñco. ver. in persona.

Puniri quoniam cōmunitas pro delicto singularis persone. de penit. c. i. s. idem fiat. ver. loca.

Pene ecclesiastice corporales que sunt. eodem titulo. caplo euenit. ver. corporales.

Pena pecuniaria an et quod potest mutari in corporales. eo. c. s. cōpellant.

Puniri debet quis in eo in quo deliquit. eo. ti. c. qñ reus. s. ab officio.

Penultima pena corporalis maior est quāuis pena pecuniaria. eo. c. s. in cōmutationibus. ver. corporalium.

Penarū cōmutatio ex quibus causis fieri debeat. e. s. in textu et in glossa.

Penitentia qualis dicitur sacramentum et que non. de tēpo. ordi. c. eos qui. s. sacramentum penitentiae. Et ibi nota que sunt partes integrales penitentiae et an opus sit quod peragatur penitentia iniuncta in eo qui recepit ordines in peccato mortali ante executionem ordinum.

Penitentia est sacramentū redemptum. Et quomodo est de necessitate salutis. de sacramen. iteran. vel non. c. ignorantia. s. penitentia. In penitentis in iungendis que sunt cōsideranda. de offi. ordi. c. i. s. vlti. glo. vlti.

Penitentia quādo opus est vt cōmpleatur vel sufficit eam esse inceptā. de statu regul. c. Inhibemus. s. hoc quoque. ver. penituerit.

Penitentia sacramentū solū cōuenit sacerdotibus quo ad ministracionem. de baptis. et eius effectu. c. i. s. de baptis. ver. penitentia.

Penitentia corporales que sunt. de immu. eccle. c. accidit. s. preterea. ver. penitentis corporalibus.

Penitentia quot annorum debet pro quolibet peccato mortali. de purg. canonica. c. Item licet. s. adulterio.

Tabula.

In penitentie sacramento qđ est sacramentū: que materia: que forma. de penitē. c. cū sacramentū. §. pnie.

De penitentie naue quomodo est finale refugium. e. c. §. finale. refugium.

Penitētia qualis dz in iūgi pñtēti. eo. ritu. c. sacerdos. ver. vel minorē.

Penitentiam solēnem quis potest inungere. eo. ff. c. cū sepe. ver. penitē. tias in iungendas.

Penitentia vt sit fructifera trīa requiruntur. e. ff. c. sacramentum. ver. debito caret fructu.

Penitentia solēns quibus est in iungenda z pro quali peccato. e. ff. c. preterea. ver. vulgatissima.

Penitētiē tres sunt species. vtz solēns publica z priuata z quib⁹ imponi debet. e. c. ver. solēnt penitētia.

Penitētia solēns p quos pōt in iungi z ex qb⁹ causis. e. c. §. quo circa. ver. imponat. Et ibi nota an inferior episcopo possit explee solēnitatem requisitā circa solēnter penitētes. Et ad idē vide notata. eo. c. verē. c. canonicas functiones.

Molēs subire butusmodi penitentiam an possit ad hoc cōpelli z nūm quid solēns penitētia possit iterari. ea. glo. ver. Et nota z ver. sequen.

Penitētia significat mare fuisse. eo. ff. c. licet. ver. mare fuisse.

Penitus quid significat. de appella. c. ff. ver. reprobam⁹. de testamen. c. adeo quorundam. ver. penitus.

Penſio quomodo pōt imponi alicui ecclesie. de foro cōpe. c. circūspes. c. ver. penſionem.

Penſionem an possit rector alicui concedere de ecclesia sua z quō. de concess. preben. c. ne lepra. §. Item statutum. ver. benefici.

Penſionē quāle pōt domus relictosa concedere. de reb. ecc. nō alle. c. ff. ver. gratis cōcedat. z. §. necessitas.

Deplum quid est. de statu regul. c. ad hec. ver. deplum.

Per de hac dictione vide de sum. tri. z ff. c. c. i. §. Item. verē. pñmus. ver. per spiritū sanctū. de cōſue. c. statutum. §. qđ si duo. ver. per annum.

Peregrinus ignotū quomodo differunt. de clerici. peregrini. c. Cum q̄ta. §. ff. ver. ignoti.

Peregrinus dicitur duob⁹ modis. de offi archiep. c. i. §. ser. autem. §. peregrinum. de celeb. mis. c. altissim⁹. §. vlti. ver. peregrinantes.

Peregrinationes ad loca sanctorum sunt continēde. de hereti. c. nullus. ver. peregrinationes.

Percellere z percutere quō differunt. de cobabi. clerici. z mu. c. vt clerici calli. §. et si nec. ver. percellantur.

Perfectus quāle dicitur z q̄ multas cōsiderationibus homo dicitur pfect⁹: et quod multiplex est pfectio. de sacra. ste. vel nō. c. ignorantia. ver. pfectus.

Periuersi cōductus quō est infamis z an sit irregularis. de iureiur. c. presbyteri. §. qđ si. ver. dispenſatum.

Perisurus pronunciatum an iterari

Est admittendus ad iuramentum. eadem gloſa.

Perſurſus tripliciter incurrit. de of. archiepi. c. i. ſin. tertio. *ſ. perſurſio.*

Super perſurſio an poſſit cognoſcere iudex ſecularis. de pe. caplo. i. ver. perſurſio.

Perſendinare quid eſt. de ſtatu regul. caplo ſanctimoniales. *ſ. Perſendinare.*

Permittere ſumitur multis modis. de poſtu. c. veloces. ver. permiſſatur.

Permiſſio an debeat eſſe expreſſa vel ſufficiat tacita. de iudi. c. item omnes. ver. permiſſionem.

Permiſſio ordinari an excuſet ſilum qui tolerat a vinculo canonis ſiue legis. de preben. c. audiſtis. *ſ. permiſſimus.*

Permittere quiſ videatur. de heſe. capitulo. i. *ſ. preterea.* ver. permiſſentes.

Permutatio in quibus rebus non cadat. de transſactio. c. ceterum. ver. compositione admittat. verſ. in cauſis. *ſ. ſo ſpiritualibus.* Et ibi nota nuquid in permutationibus interuentis poſſit pactio. Et an poſſit fieri de reſpirituali & temporal.

Permutatio beneficiorum cuius auctoritate fiat. de cohobita. clerici. et mulie. c. vt clericaliſ. ver. beneficiati. ver. preterea ad naturam.

Perpetuum quid importat. de ſuſe. patrona. caplo per prouinciam. in fine. ver. perpetuo.

Perſone tres in diſtinctis. de ſum. trini. *ſ. ſi. catho. c. i. ſ. ſcendum.* ver. trium perſonarum.

Perſona variis modis ſumit. de officio archiepi. c. vt archidiaconus. *ſ. haſ. beant.* ver. perſonam.

Perſona prout ponitur pro reſtore eccleſie an habeat dignitatem. de vt. *ſ. ho. cle. c. i. ſ. perſonatiſ.*

Perſonarum acceptio non erit in iudiciis. eo. ſtitu. caplo. *ſ. uis.* in fine. ver. excellentie.

Perſone certe & incerte que ſunt. de loca. *ſ. conduca. c. i. glo. iſ.* et ibi nota quid eſt perſona.

Perſonatum quid eſt & quomodo cognoscitur. de preſump. c. ne lepra. *ſ. q. ſi.* ver. perſonatu.

Perſonatum quiſ intelligitur habere. de viſa *ſ. honeſta.* clerici. c. i. ver. perſonatiſ.

Perſonatus & dignitas an inter ſe diſtinent. eo. cap. verſ. dignitatiſ. Et ibi nota quomodo perſonat⁹ pluribus generibus beneficiorum equaliparatur.

Perſonatus quomodo cognoscitur. de conceſ. preben. c. eſurientis. ver. perſonatus.

Perſuadere et mandare quomodo diſtinent. de donatio. c. viſco. *ſ. ſuaſionibus.* Et nunquid perſuaſes aliquid quod perſuaſus nichilomin⁹ erit ſaturus teneatur ex perſuaſione. nota eadem gloſa.

Pertinax quid est & quomodo p
tinacia differt a perseverantia. de im
munitate eccle. c. ij. ver. pertinacia.
Pertinere qd importat. de iudi.
c. Item omnes. ver. pertinentibus.
Petere qui debet aliquid hoc face
re tenetur cum effectu. de sacra vncf.
c. cum sacri. ver. petere.
Pietas quod differt a misericordia
de feris. c. j. ver. pietatis.
Pie cause & pia loca que sunt. de
testa. c. ita quorundā. & pias causas.
Pignus in quibus rebus locum
habet. Et que sit differentia inter pī
gnus & potecam. de reb. eccle. non
alienan. c. j. ver. impignorare. de pī
gnor. capfo vncfo. glo. j.
Pin re pignorata quod fructus com
putari debent in sortē. eo. c. in tertu
z in glo. Et nunqd fruct? quos perc
pere potuit cōputabunt in sortem.
nota ibi. ver. percipit.
Pres impignorata si cōstitat in fru
ctu an tūc fruct? debeat cōputari in
sortē. nota ibi. & expēs. Et nunqd
vñs rei debeat cōputari. ibi videas.
Pylati hystoria. de sum. tri. & fide
catho. c. i. & j. Item. verē. tertius. ver.
tyranno pylato.
Plactum quid est. de fo. cōpet. c.
circumspecte. ver. plactum.
Planete quot sunt & quomodo di
cuntur sydera errantia. de apostl. c.
j. ver. sydera errantia.
Plebs/ populus/ & vulgus quo
modo differunt. de hereti. ca. i. s. pze
terea. ver. populus.
Pluralis locutio quandoqz ponit
pro singulari. de immu. eccle. c. seculi
principes. s. suggestio. ver. partium.
Pluralitatis beneficiorum mates
riam habes. de preben. c. audistis. in
tertu z in glof.
Psuper pluralitate beneficiorum
an possit episcopus dispensare. eoz.
cap. ver. dispensatione.
Pollutio/ alia voluntaria alia inuo
luntaria. de offi. archiepī by. c. i. s. ter
tium. mādātū. & voluntaria pollutio.
Pollutio nocturna inuoluntaria
an debeat impedire missę celebratio
nem. de celeb. missa. c. altissimus. &
canonica necessitas.
Popul? quos cōprehēdit. de sac.
vncf. c. cū magna s. moneāt. & popu
lus. de offi. archiepī by. c. ignorātia. s.
j. & populo. Et circa hoc vide nota.
de hereti. c. i. s. pzeerea. & populus.
Portio vicarij ppetui qualis esse
debet. de offi. vica. c. qñ. & qñqz mar
carum. z. & ad firmam. Et qz debet
assignari fm facultates eccleie & fm
morem patrie. nota ibi. & tenuitate.
Vicarius institutus in modica vi
caria sciens spūs exilitatem an pos
sit agere ad augmentum sue portio
nis. eodem capitulo. verē. sunt con
tenti. Et nunquid assignatio por
tionis debeat precedere admissio
nem vel subsequi. ibi nota. Et quid
potest assignari ex officio iudicis vi
cario non petente. nota ibi in fi. glof.

Portio vicarii an possit assignari vel augmentari per inferiorē epō. eodem. c. s. prouideat. h. diocesanus.

Portio ecclesie debita in quo cōstituitur de decimis. c. q. h. p. portione.

Possessio varijs modis sumit in iure. de offi. archidia. c. ut archidiaconi s. item prouideant. ver. possessio in iure ecclesiarum.

Possessiones in iudicij an licite possint ab eis auferri. de offi. archiep. c. s. sextum mandatu. h. catholici.

Possessio pontificis pro re ipsa quā pro dīo et proprietate. eo. c. s. septimū. ver. possessionis aliene.

Possessione sua vtrū? vti q. appellat. de appel. c. s. glo. penult.

Possessionem beneficii an possit institutus vel confirmatus obtinere auctoritate propria. de insti. c. s. item quia. h. certificadorias litteras.

Possessio colorata q. sit et que non colorata. de concess. preben. c. esurientis. h. amoueri. h. sed ecce.

Possessiones ecclesie que sunt et quare sic dicuntur. de reb. eccles. non alienan. c. s. ver. possessiones.

Possessio continuata facit presusmi pro titulo licet nō cōstet de p̄scrip̄tione. de decimis. c. qm̄ s. in p̄scriptio. ne. h. possessione.

Possessiones temporales quare date sunt ecclesijs et que eas licite tenet ecclesia. de immu. eccl. c. s. si qui. h. honori. et glo. sequen.

Potentia sumit in malo. de foro cōpe. c. cōtingit. ver. potentiam.

Potestas sumit pro iurisdictione vel iero imperio. de immu. eccl. c. s. fecit principes. ver. potestatis. Et potestas. id est facultas. eo. t. c. quia in diuinis. ver. potestatis.

Prebendas quō p̄fert rex Anglie. de cōba. ele. et mul. c. v. clericali. h. beneficiati. ver. finaliter hanc partem.

Prebenda quomodo differt a canonica. de concess. preben. c. esurientis. ver. prebendas.

Preceptū superioris quā ligat quā nō. de cōst. c. q. in cōstinentie. s. j. verb. p̄ceptum. Et ibi nota de effectu huius dictionis p̄ceptimus.

Preceptū legis siue canonis an ligat sub pena peccati mortalis. eo. c. ver. obseruari.

Prius a p̄cepto legis vel canonis excusetur quis per non vsum. eod. c. ver. mandamus.

Precepta sciētē et p̄cepta legis canonis an peccet mortaliter. de sac. vinctio. c. cū sacri. ver. dānabitur.

Precepta decalogi figuratiue colliguntur in corpe humano tripliciter et quomodo ipsoz numerus sumit et ad que nos ordināt. de offi. archiep. c. ignorantia. s. i. ver. decem enim.

Preceptorū huiusmodi due sunt tabule. eo. s. ver. prime tabule.

Preceptū de obseruatione sabba ti quale fuit. eo. c. s. in tertio. ver. certis montis.

Preceptū iustum altius rei qd esse

bicil. de magistris. c. s. ver. iusto p̄dictio. Et ibi nota quando tanti valet res quanti vendi possit.

Predecessor/ p̄cessor/ et antecessor quō differt. nota per remissiones. de testamē. c. statuti. h. p̄decessoris.

Predestinatio quid est et quā sumit tū in bono et quō differt a p̄sentia et de alijs hanc materiam cōcernētibz. nota de sacramen. iteran. vel non. c. ignorantia. ver. p̄destinationis.

Predicator verbi dei recipiendus est ad hospitalitatem et quibus licet predicare verbum dei. de cleric. non residen. cap. p̄terea. ver. predicant verbum dei.

Predicator verbi dei qualē fuit tationes habebit ab ijs quibz p̄dicat. e. c. ver. alimenta. et h. c. suo.

Predicandi officij ad quē pertinet. Et nunquid dyaconus possit predicare. de here. c. s. secularis.

Predicatio est multiplex. eo. c. s. s. ver. quouimodo p̄dicet.

Predicatio vbi fieri debet. eo. s. ver. in ecclesia. et glo. sequen.

Predicandi licentia quis dare potest. eo. s. ver. dyocesanō.

Predicator qualis esse debet. eodem s. ver. moribus. et glo. sequen.

Predicare qui p̄nt sine licentia. e. s. h. auctorizatus. Et ibi etiam nota qui possunt dare licentia p̄dicandi.

Predicator verbi dei in quo loco p̄t p̄dicare. e. s. h. limitata.

Premissio p̄dicatur que debent obseruari. eo. c. s. si quis autem. ver. formam. et glo. seq.

Predicatoris honestas in quibz stabit. eo. c. s. in super. h. honeste habet. Et ibi nota in quibz stabit doctrina p̄dicatoris.

Predicator similiter sagittario. eodem s. h. auditorij.

Predicare nō debet questores qui colligunt elemosinas. de pens. c. cum salubriter. h. suis p̄dicationibus.

Prelati multi muti sunt in executione iurij ecclesiasticorum. de cōst. c. huius aut. h. p̄rouisa remedia.

Prelati dicunt nō solum superiores sed inferiores. de sacra. iterā. vel non. c. ignorantia. ver. prelati ecclesie. de fil. p̄sbyte. c. cum in iure. s. p̄ceptis p̄mus. ver. prelati.

Prelatus malus pluribus rebus coparatur. de offi. archiep. c. p̄sbyteros. ver. canes muti.

Prelatus in doctrina mutus comparatur ydolo. eo. c. s. latratu.

Prelati appellatione cōtinetur rector ecclesie parochialis. de foro cōpe. c. circūspecte. ver. prelati.

Presbyter vnde dicitur et quā sumit multis modis. de sacra vinct. c. cū sacri. h. p̄sbyter.

Presbyteri sp̄s p̄dicatorij quā tenentur obedire curatis in quoz ecclesijs celebrat et officia diuinis interesse et an tenent interesse antiphone beate marie que solet cantari prope noctē. de maiori. et obedietia. cap. p̄s

byteri. per totum. Et ibi in glo. h. alie hore.

Presbyteri nō beneficiati seruantes in curijs dñoz an possint cōpellit omittis obsequijs huiusmodi defers utant cure aiarum. de celeb. mis. c. e. frenata. s. h. quorumcumq. Et quid de collegiatis. ibi nota.

Presens dicitur deus multiplex. de sūma tri. et fide catho. c. s. h. totus.

Presens dicitur aliquid multiplex. de off. ordi. c. penul. h. p̄sentiam.

Presentia licetlandi quā requirit. de heret. c. s. i. h. p̄sentent.

Presentatio ad quem pertinet et quomodo differt ab electione/ collatione/ p̄ouisione/ institutione/ huius figura/ et inductione. de iurisdiction. c. p̄sent. ver. p̄sentatus.

Pro p̄sentatione habenda aliquid solvere siue dare an sit licitū. eo. c. h. p̄sentationē. et h. aliquid.

Presentatio an sit quid spiritalis. eo. c. h. p̄actionem.

Presentatio canonica que est. de insti. c. s. ver. canonice.

Presentat ad beneficiū ecclesiasticū etiam canonice et ydoneus an debeat statim admitti. e. c. h. duos menses.

Per p̄sentationē acquiritur ius ad rem. Et quō. eo. c. h. post factam.

Presentatio facta ad ecclesiā cui aliquis incumbit de facto eo prius non amoto an teneat. de cōces. p̄b. c. esurientis. h. amoueri. in fi. glo.

Preterea sunt p̄sentati ad vnu beneficiū quō debet p̄ferri. de iure patrona. c. s. ver. p̄ntati. Et ibi nota quod patronus laicus p̄t p̄sentare duo simul ad vnum beneficium.

Preterea an viciet ex hoc quod p̄ntatus tpe p̄sentationis sigillat fuit laicus dum tamē anteq̄ p̄sentet se corā epō sit clericus. eo. c. h. clericū suum.

Preterea p̄sentationis negotio qualis vocatio siue p̄cessus fieri debet ante institutionē p̄ntati. eo. t. c. per p̄ntatam. ver. non tenere. nota optime.

Preterea que sunt requisita in negotio cōfirmationis electi an requirant in institutione p̄ntati. ea. glo. h. sed vbi melius. Et ibi nota an verbum electio nis extendat ad p̄sentationes. Et vide circa hoc notata. ea. glo. h. hic tamen aduerte de hoc. ver. patronus. et ver. deuolutio.

Prescribere nō p̄nt decanatus rurales vt habeat iurisdictionē in causis matrimonialibz. de iudi. c. s. h. audiat re p̄sumant. Et quid de decanis iurisdictionis immediate ecclesie Cantuariensis. nota. eo. c. s. i. h. cōmittatur.

Prescriptio non currit vbi is cuius cōpetit agere nō p̄t. de decimis cap. sancta. s. omnis. h. arborum.

Prescriptio tps cui cōtrarij nō est memoria quō p̄babitur cū etatis debent esse testes. de p̄ben. c. s. glo. fi.

Presumere sumitur in bono et in malo. de iudi. c. s. h. oēs. h. p̄sumptorint. de p̄sump. c. ne lepra. s. q. si. h. p̄sumptum fuerit.

Tabula.

Presumptio multiplex reperit. b. l. c. de lepra. §. presumptio. s. ibi nota quid operatur presumptio.

Presumitur in deteriozem parte quadoq; & quare. eo. c. §. pactioez.

Presumptio iuris & presumptio iuris & de iure quomodo differunt. c. caplo. glo. vlti.

Presumptio bonitatis alicuius unde insurgit & nunqd qd presumendus sit potius bonus qd malus. de lo. ca. & cōduc. c. §. ver. presumi debeat. de celeb. mif. c. effrenata. §. ydonci.

Presumere temeritatē significat. de donatio. c. vnico. §. presumptio.

Presumptio an psumat alicuius processisse. eo. c. §. rex. §. qnto psumit. Et ibi per totam illam glosam nota quod multis modis presumit fraus.

Presumptio importat audaciam contra ius. de senten. excommunicata. caplo. §. ver. psumare presumunt.

Preter. hec dictio multis modis sumitur: & quado ponit inclusivē qñ exclusivē. de iudic. c. Item oēs. ver. preter voluntatem. Item super ead. glo. nota qd aliud est facere pter voluntatē & aliud contra voluntatem.

Priuatus est ipso iure admissus ad vicariā si nō sit ordinatus in presbyterium in proximis ordinibus. de officio vica. c. cum hōis. glo. vlti.

Priuatus est quis bñficio ipso iure in casu. c. cū a iure. de hñ. presbyte. Item in casu. c. exterior. §. si qui aussem. de vita & honestate clericorum.

Priuatus ipe qui nō potest priuati re. eodem titulo & eodem. c. §. non beneficiati. ver. obtinendum.

Priuatus est qd bñficio ecclesiastico diuersimode vt legit. de pñ. c. au distis. & ibi nota in. §. nec vltimo.

Priuatus beneficio vtrum possit iterum admitti ad idem beneficium. eo. c. ver. perpetuo.

Priuatus est bñficio curato prius obtento qui violēter intrudit in beneficium curatum postea obtentum. de penis. c. ad hec. ver. ipso facto. & §. subtrahantur: & quid si primum beneficium non fuerit curatum. ibi nota.

Prior/ alius claustralis: alius cōuentualis. de tempo. ordi. caplo. cum quanta. ver. prior.

Prior claustralis & cōuentualis quō differūt. de statu regul. c. inhibem. §. hoc quoq; §. nō habens abbatem.

Priuilegium clericale in quib; cōsistit. de officio ordi. c. §. ver. clericali priuilegio.

Priuilegio clericali quomodo priuatur clericus diuersis modis. eodē caplo. ver. deferant.

Priuilegium generalis obtētu non potest priuilegiatus audire cōfessionem subditi alteri. de priuileg. cap. vnico. in textu & in glo.

Priuilegiis quō aliqui abutunt. nota p remissiones. eo. c. glo. vlti.

Priuilegia in corpore iuris clausa casus suos nō excedunt. de penis. c. ad hec. §. fautores. ver. interdictio.

Pro. hec dictio sumit pñ. diuersis modis. vt notat de symonia. c. preterea. §. ver. tricenarius.

Probare debet tria sacerdos qui de nouo vult ministrare in ecclesia. de cleric. peregr. c. cū qta. ver. consisterit. Et qualis debet esse huiusmodi probatio. eodē. c. glo. vlti.

Probatio multae sunt species. Et an he oēs faciāt plenā fidē: & an violatio iuramenti possit pbari per instrumentū. de iure iur. c. pbyteri. §. qd si. §. probationes legitimas.

Probare debet fraudē vel dolus qui fraudē vel doli allegat. de dona. c. vnico. §. ceteruz. ver. difficultas. Et quomodo psumptiue probat fraus in donatione vel alienatione bonorum alicuius. eo. c. glo. vlti.

Probatio testamenti quō fiet: & testamentis. ver. probatis.

Probatio qualis sufficit in causa heredis. §. heret. c. finaliter. §. ad hec. verb. probationes canonicas.

Procesus iudicialis quid continet. de iudi. caplo. excussis. §. si vero. ver. processus.

Procesus cōtra citatū nō tenet. de fo. cōpe. c. diez. §. reprobenf.

Procesus qualis fiet & incūbentē beneficio de facto cum tamē vacet de iure. de cōces. prebē. c. euriētis. ver. canonice.

Procuraciones quō debent vñ. & tanti. de officio archidia. c. vt archidiaconi. §. habent. §. hñ. videant.

Procuraciones an solut debeant in virtualib; vel in pecunia. de of. vica. c. qñ. §. vlti. §. procurari.

Procuratio vna tñ solui debet in ecclesia vbi est rector & vicari. c. §. si. in textu & in glo. §. vna tñ.

Procuraciones a quibus & quanz do licet recipere. de foro cōpet. c. excussis. ver. actibus.

Procuratio debita rōne visitationis an possit negari ppter superfluum numerū. de cēsis. c. §. excedant.

Procuratio debita que esse dicit. eodem. c. ver. debitam.

Procuratio debita in virtualib; an possit redimi. eo. c. §. ad hec. ver. p p visitatione.

Procuratio est multiplex. eo. ti. c. quia. ver. rōne visitationis.

Procuratio vt soluat in pecunia vel virtualibus cuius erit electio. eo. c. ver. vel. pecunia.

Procuratio solū vna cōpetit vñ tandi plures ecclesias in die. eo. c. in textu & in glo. ver. canones.

Procuratio rōne visitationis soluenda in pecunia limitatur quōq; ad certū. c. ca. ver. solet solui.

Procuratio solū vna debet solui p ecclesia matri & capella ab ea dependēte visitatis. c. §. vna ecclesia. Et quid si capella & ecclesia huiusmodi sint diuersarum diocesium. nota ibi in glo. sequen. ver. ecclesia.

Procuratū vel actū p falsuz pcur

ratozem vel fictū an teneat. de pcurato. c. exhorrenda. §. & id qd. §. actū. & glo. sequen.

Procuratoris falsum factū an valet per ratificationē eius cui? no mine actum est. eo. §. ver. reputet. Et quid per taciturnitatem eius cui? no mine agitur. ibi nota.

Procuratoris quō debet sigillari. de procu. c. exhorrenda. in textu.

Procuratoris fictū & falsum quō differūt. eo. c. §. falsum.

Professio regularis quādo pōt fieri in locis insularibus. de regu. c. §. in textu & in glo.

Professio intratis religionē statim facta ad qd obligat. de apostat. caplo. §. ver. facti euidentiā.

Professio tacita que esse censetur eod. titu. c. sancti montales. in textu & in glo. ver. permittantur.

Prohibitiō legis factū in consuetudinem an teneat. de cōsue. c. nullus. ver. non presumat.

Prohibitiō regia locū nō habet in certis casibus notatis. de fo. cōpe. c. circumspice. in textu.

Promissio fit multis modis. de iure. c. present. §. promiserit.

Promissio alicui facta vt habeat omnia bona promittētis post mortē suam an teneat. de donatio. c. vnico. ver. voluntate testandi.

Promissio simplex an sit obligatoria. de celeb. missa. c. sacerdotes. §. obligent.

Promissio cuius effectus tendit in absentem. nunqd teneat. eod. c. §. nullus in super. §. socios sacerdotes. §. secundo quero.

Proprium quid est. de testamen. c. §. ver. proprium.

Proprium haberi possunt clerici seculares. de immu. eccle. c. scilatis. §. perquisitis.

Proprium habere nō possunt religiosi. ne clerici vel monachi. c. cum vñ. in textu & in glo.

Profenete qui dicuntur. de tempo. ordi. c. in primis. ver. interuenientes.

Protectionis ecclesiastice beneficium quando priuatur clericus immittens se negotiis secularibus. ne clerici vel monachi. c. §. glo. vlti.

Proteruia quid est. de vita & ho. clerici. c. §. vñ. ver. proterute.

Protestatio quid est. & qd quattuor sunt species protestationis & alia de hac materia nota de magistris. c. preterea. §. protestatione pmissa.

Prouetus noie qd cōtinet. de loca. & cōduc. c. licet. ver. prouentus. et ver. prouentum.

Prouincie appellatōne continetur diocesis ciuitas & ecclesia metropolitana. de consue. c. statutum. §. hac autem. ver. prouincia.

Prouincie appellatōne significatur quadoq; parrochia vel diocesis. de decimis. c. qñ. §. in petitione.

Prouincie.

Tabula.

Religiosus quomodo potest vel non potest habere proprium. de testamento. capitulo. ij. ver. proprium. Et ibi nota an ingressus monasterii possit testari.

Religiosus an possit esse executor testamenti sine licentia. Et de qualitate religioso est hoc intelligendum. eodem titulo. capitulo religioso. ver. nullus religiosus.

Religiosi qui sunt habentes nolunt velle. eadem glossa.

Religiosi an possint committi administrationem bonorum ab intestato defuncti. eodem. capitulo. s. unde. ver. bonorum huiusmodi.

Religiosus an possit recipere pecuniam pro vestibus. de statu regu. c. quia non unquam. ver. nec singulis vestibus in finem. in textu et in glossa.

Religiosus non potest habere locum in diversis monasteriis. eodem titulo. c. in huiusmodi. s. hoc quoque. ver. ad tempus.

Religiosus quando mittendus est ad aliud monasterium puniendus. eodem. s. ver. domum aliam: et quomodo potest mitti ad monasterium alterius diocesis. nota ibi. ver. compellatur. Et quomodo finito tempore penitentie debet redire. nota ibi. ver. reuocetur. Et cuius sumptibus sustentabitur talis. nota ibi. glo. vlti.

Religioso non possunt possessiones monasterii dari ad firmam nec committi administratio talis per quam subtraheretur a suo clauistro. ne clerici vel monachi. c. in textu et in glossa.

Religiosus an possit manere in aliquo loco solus. sine socio. eodem capitulo. ver. conuersatione. et glo. sequenti.

Religiosus an possit assumi ad beneficium curatum. de sponsa. c. i. s. quocirca. ver. beneficii ecclesiastici.

Reliquie an sint reponende in altari consecrato. de rebus. et veneratio. sancto. c. i. ver. loquor reliquiarum.

Reliquie sanctorum quomodo sunt venerande. de ecclesiis. edificandis. c. ij. s. ymagines. in fi. glo.

Remissio an habeat locum in delictis. de iudi. c. Item omnes. s. prefatos. ver. posse.

Remissio delinquentis ad iudicem loci delicti an debeat fieri ex necessitate. eodem capitulo. s. vltimo. ver. suuent. et an iudex loci in quo delictus est commissum possit ad hoc compellere iudicem loci in quo moratur delinquens. ibi nota.

Renunciatio beneficio an possit post renunciationem huiusmodi recipere fructus eiusdem ut faciat spem suam. de consue. capitulo nullus. s. decesserint.

Renunciatio iuri quod in ipsius uocem introductus est an homo possit. de officio vicarii. capitulo quoniam autem. ver. sint contenti. prope finem.

Renunciatio beneficii in cuius manibus fieri debet. de presumptionibus. c.

ne lepra. ver. renunciatio. Et an tenet facta in manus laici. ibi nota.

Renunciatio in quibus casibus non tenet. nota eadem glossa. ver. in quibus. et an renunciatio re integra possit penitere et beneficium retinere. vi de ibidem. ver. hoc tamen.

Renunciatio beneficio an possit obtinere vicariam eiusdem. eodem capitulo. s. vicariam.

Renunciatio iuri sibi competenti in domo religiosa inferiori an possit domus superior. de religio. domi. c. i. s. separate.

Reparatio ecclesie ad quem pertinet. de officio archidiaconi. c. archidiaconi. s. reparatione.

Reparare ecclesiam nolentes quomodo possunt compelli. eodem. c. s. sub pena.

Reparatio cancelli an sit onus ordinarius vel extraordinarium. de officio vicarii. capitulo quoniam. s. pro uideat. ver. onera ecclesiastica. ver. iuxta premissa quero.

Reparatio qualis pertinet ad prelatum ecclesie. de ecclesiis. edificandis. c. i. s. s. domos ecclesie.

Reparationem mansi et domus ecclesie que bona obligantur. eodem capitulo. ver. bonis eius. et glossa. sequenti. Et ibi nota an bona patris monasterii prelati ad hoc obligentur.

Reparationis sumptus an debeant fieri omnia solutione aliorum debitorum. eodem capitulo. ver. sufficiat.

Reparatio qualis fieri debet. nota eodem capitulo. ver. reparandus. et eo. c. glo. fi.

Reparatio defectuum ecclesie ad quem pertinet. eodem capitulo. ver. defectus ecclesie. et ad idem nota. eodem titulo. capitulo. s. s. volumus. s. nauis ecclesie.

Reparationis in usum debent in tegre converteri pecunie ad iudicem siue recepte pro reparatione fienda. eodem titulo. capitulo statim. s. finali. in textu et in glossa.

Rid reparationem ecclesie quomodo qualis et per quos fiet contributio. eodem titulo. capitulo licet. ver. restandarum. Et an per viros ecclesiasticos debeat fieri talis contributio. ibi nota.

Rid contributione ad reparationem ecclesie non est aliquis parochianus excusandus. eodem. c. s. consuetudine. Et qui in hoc casu dicuntur debeat parochiani. nota ibi. ver. ecclesiis parochianis.

Repetitio an possunt dari in primum ex falsa causa. de penitent. cap. cum salubriter. ver. vispendi.

Repetitio an videantur in sequentibus que dicta sunt in precedentiibus. de heredi. capitulo finaliter. s. q. si ipsi. s. prepositionibus.

Requisito an sit necessaria ad effectum ut quis incurrat penam canonis siue iuris. de testamentis. capitulo

statutum. s. testamentis. ver. effectum. Et an libelli oblatio sufficiat pro requisitione. ibi nota. ver. sed nunc quid.

Requisito presbyteri ut deseruiat cure animarum per quem fieri potest. Et nunquid archidiaconi. hanc potest facere. Et quid de archiepiscopo vel eius officiali an possit hanc requisitionem facere in dyocesi si suffraganei. de celeb. miss. c. effrenata. ver. competentem.

Residere tenetur episcopus certis temporibus in ecclesia sua cathedrali: et quid si habeat duas cathedras. de clerici. non resi. c. i. glo. s. et vide de super hoc. ver. festis.

Residere cum effectu quis dicitur. eodem titulo. capitulo. ij. ver. resideant. Et an residentia erit personalis. eodem capitulo. ver. propria persona.

Rontra non residentem an requiratur monitio et qualis ad effectum ut priuetur beneficio. eodem. c. ver. administratione.

Rontra non residentes qualis erit processus. eodem titulo. capitulo preterea. glo. i.

Residere an teneantur qui habent sub se vicarios in beneficiis suis. eo. c. ver. vicarios.

Residuum bonorum defuncti ad quem pertinet quando testator non disposuit de eo in specie. de testamento. cap. statutum. s. testamentis. ver. effectum. s. sed qd si testator.

Residuum huiusmodi an veniat in compoto. eodem titulo. c. adeo. s. in ipsa. ver. fideliter.

Restitutio difficilis an excuset a pena. de censibus. cap. seu. glo. penulti.

Restitutio plena que esse dicatur. de immu. eccle. c. ij. s. et si quis. ver. plenam restitutionem.

Restitutio suspensiva predicatio ne per quem fiet. de heredi. c. i. ver. restitutus.

Restituere bona ablata vel male accepta quomodo quis obligatur. de testamento. capitulo adeo. ver. cathedralis ecclesie. Et vide de penitent. c. sacerdos. s. item in furto. s. restitutions. nota optime.

Resurrectio generalis erit in corpore et anima. de summa trinitate et fide catholica. capitulo primo. s. sciendum. ver. septimus. ver. gloriam eternam. et glo. sequenti.

Resurrectionis spes in quo nobis proderit. eodem. ver. s. eterna damnatio.

Resurrectio christi multipliciter ostensa est. eodem capitulo. s. Item. ver. quintus. ver. vera. et quod eius resurrectio erat in carne. nota ibi glossa sequenti.

Rerum appellatio quid consistit. de officio archidiaconi. c. archidiaconi. ver. rebus.

Retentionis iure quando licet vti.

de testamen. capitulo ita quorundam.
ver. retinendum.

Revelare quando quis potest qd
auduit in secretis. de peniten. cap.
prohibemus. item nullus. ver. cons
fessionem. 2 glo. sequen.

Revelari an possit dictum in con
fessione de voluntate consentiens. e.
ver. super hoc. Et ibi nota nunc
quid confessor possit revelare con
fessionem sibi factam de peccato co
mittendo vel si iudex a confessore
aliquid de crimine commissio inquis
rat.

Sacerdos reuelantis confessio
nem pena qualis erit. eodem capitu
lo. glo. vltima. 2 ibi nota quomodo
probabitur reuelatio confessionis.

Reuerentia in quibus consistit. de
maioritate 2 obedientia. capitulo vni
co. glo. vlti.

Reuerentia erga deum consistit
re debet in quattuor. de magistris. c. j.
ver. noua testa.

Reuocatio potestatis. nunci vel
procuratoris an debeat venire ad no
ticiam ipsius nunci vel procurato
ris. de clandestinis. desponsatio. capi
tulo. j. ver. contractibus matrimo
nialibus.

In reuocatione rei alienate i frau
dem creditorum nunquid debeat re
stitui pretium. de here. c. j. quod si
huiusmodi. ver. occupentur. in fine.

Reus unde dicitur. consti. capitu
lo exterior. prope finem. ver. con
tra reos.

Rite 2 recte quomodo differant.
de concess. preben. capitulo. eufrens
tis. ver. rite.

Ritus quid significat. de here. c.
finaliter. 2 ad supplicationem. ver.
rituulo.

Rixas quid est. de iureiurando.
capitulo presbyteri. 2 qd si. ver. rixas.
Et an importat peccatum. ibi nota.

Rumor quid est 2 quomodo dis
fert a fama. de iureiurando. c. presby
teri. 2 qd si. ver. diffamati.

Abbat sanctificatio est memo
randia. de officio archiepiscopi. c.
j. in tertio. ver. memento.

Sabbatus dicitur multis modis.
2 quid figurat. eodem. 2 ver. sabbas
tum.

Sabbati loco successit dies do
minicus. eodem. 2 ver. expirauit om
nino.

Sabbati observatio in veteri le
ge an fuit cerimoniale. morale / vel
sacramentale. eodem. 2 ver. cerimo
nias.

Sabbati mutatio in diem domi
nicum unde habuit ortum. eodem. 2
ver. canonicis institutis.

Sabbato festiuali que opera licet
exercere. de officio archiepiscopi. c.
j. in tertio. ver. canonicis institutis.
de festis. capitulo ex scripturis. 2.
regulariter.

Sabellii heresis qualis fuit. de
divina trinitate 2 fide catholica. ca

pitulo primo. 2 sciendum. ver. trinum
personarum.

Sacerdos 2 presbyter idem signi
ficant. de sacra vinctio. c. sacerdotes.
ver. sacerdotem loci.

Sacerdotes extranei ostendant
tria antequam admittantur ad cele
brationem divinarum in ecclesiis. de
cleric. peregrinam. c. cum quanta. 2.
constiterit.

Sacerdotum huiusmodi admisse
rio per quem fiet. eodem. c. 2. episco
pus locorum.

Sacerdotes non debent interesse
actus a lege prohibito. de clandestinis.
desponsatio. capitulo. j. omnibus. 2.
interesse.

Sacerdos proprius quis esse di
catur. de peniten. capitulo sacramen
tum. ver. nequeunt. eodem titulo. ca
pitulo confessiones. ij. ver. proprio
sacerdoti. Et ibi vide nunquid fra
ter admissus fm formam. capitulo du
dum sit descendus proprius sacerdos.

Sacramentum quomodo differt
a misterio. de summa trinitate 2 fide
catholica. capitulo. j. 2 sciendum. ver. my
sterium.

Per sacramenta ecclesie confer
natur salus anime. eodem. c. 2. sextus.
ver. non est salus.

Sacramentum / sacrificium / 2 mi
sterium in quo differunt. de sacra vn
ctio. capitulo cum sacri. ver. alijs sa
crificiis.

Sacramentorum effectus tales
sunt quali corde 2 conscientia acce
piuntur. Et quod sacramenta non
debent dari non penitentibus. eos
dem titulo. capitulo sacerdotes. ver.
consecratur.

Sacramenta ecclesie sunt septē
2 figurantur per plura. de sacramē
teran. capitulo ignorantia. glo. j.

Et ibi nota quomodo disponit ad
septem virtutes. Et quod ordinan
tur contra triplicem culpam 2 quas
druplicem penam.

Sacramenta quomodo 2 qua
re dicuntur gratie. Et quod semper
habent significationes veritatis sed
non semper efficaciam curationis.
eo. ti. ver. gratie.

Sacramentum quid est 2 quare
sunt instituta sacramenta. eodem ti.
ver. sacramenta.

Sacramentorum dispensatio ad
quos pertinet. eodem titulo. c. prela
ti ecclesie.

Sacramenta que sunt necessita
riaque non. eodem capitulo. ver. debet
recipi.

Sacramenta ecclesie debent con
ferri gratis. eodem ti. ver. detur.

Sacramentum altaris est virtu
tis infinite. de celebratione missarum.
capitulo sacerdotes. 2. nullus in super.
ver. infinite virtutis.

Sacramentum quare dicitur eu
charistia. eodem titulo. capitulo lin
theamnia. 2 verba canonis. ver. san
ctum sacramentum.

Sacramenta a malis sacerdoti
bus ministrata non sunt contemnen
da. eodem. c. 2. prohibemus. ver. cele
braturis.

Sacramenta a malis et pollutis
sacerdotibus ministrata non debent
dici polluta siue invalida. de penite.
capitulo licet. 2 hoc tamen. ver. exes
craciones de hoc. 2. eucharistia.

Sacrificium / sacramentum / 2 mi
sterium in quo differunt. de sacra vn
ctio. capitulo cum sacri. ver. sacri
ficia.

Sacrificium dicitur pluribus mo
dis. de celebratione missarum. cap.
sacerdotes. ver. nullus in super. ver.
sacrificium.

Sacrilegium quid est et quomo
do committitur. de officio archiepiscopi.
capitulo. j. septem vero. ver. avaritia.
ver. sacrilegium.

Sacrilegii pena que est 2 quot mo
dis sacrilegium committitur. de im
munitate ecclesie. capitulo. j. ver. om
nibus penis sacrilegi.

Sacrilegus quis dicitur dupli
ter. eodem titulo. capitulo. ij. ver. sa
crilegi.

Sacrilegii multe sunt species: et
nunquid sacrilegus sit ipso iure ex
communicatus. eodem capitulo. ver.
excommunicati.

Sacrilegus efficitur quis multis
modis. eodem titulo. c. quia dicitur.
ver. ausu sacrilego.

Sacrilegium non est crimen me
re ecclesiasticum. de penis. c. j. ver. sa
crilegio.

Salarii moderatio videlicet pre
sbyteri annale celebraturi vel eccle
sie deseruaturi qualis erit. de celebra
tione missarum. c. effrenata. j. ver. mo
deratis. 2 glosa sequenti.

Salaria siue lucra temporalia quos
modo licitum vel non licitum est sa
cerdotibus in ecclesiis vel diuinis of
ficiis celebraturis recipere. eodem. c.
ver. salaria.

Salarium presbyteri deseruatur
re cure animarum quomodo debet mo
derari. eodem titulo. capitulo effrenata.
j. ver. cure animarum.

Saltem de natura huius dictio
nis. vide de consuetu. capitulo quia
incontinentie. ver. saltem. Item de
sacra vinctio. capitulo cum magna.
2. moneant. ver. saltem. Item de fo
ro competentis. c. excussa. 2. saltem.

Salus anime conseruatur per ec
clesie sacramenta. de summa trinitate.
capitulo. j. 2 sciendum. ver. sextus. 2.
non est salus.

Salus animarum exigitur de ma
nibus prelatorum. de statu regulari.
c. sanctimoniales. ver. consulere.

Sanguis post sumptionem san
guinis modico forsan remanente in
calice an vinum calici infusum verta
tur in sanguinem. de celebratione
missarum. capitulo. j. presbyter aus
tem. ver. superfluum.

Sanctus dicitur aliquis triplici
2. v.

Tabula.

ter. de summa trinitate. capto. §. scilicet
dum. ver. quartus. ver. spiritum
sanctum. eodem capitulo. ver. sex-
tus. ver. sanctificatio ecclesie. in fine.
¶ Sanctus canonizare quis potest.
de feris. capitulo ex scripturis. ver.
ordinarios.
¶ Sanctus quis dicitur. de locato
z conducto. capitulo vendentes. ver.
sanctis.
¶ Sanctificatio ecclesie in quo con-
sistit. de summa trinitate. capto. §. scilicet
dum. ver. sextus. ver. sanctifica-
tio ecclesie.
¶ Sanctificatio sabbati in quibus
consistit. de officio archiepiscopi. ca-
pitulo primo. §. in tertio. ver. sancti-
fices.
¶ Satisfactio competens que est.
de foro competenti. capitulo. §. §. quia
vero. ver. competentis.
¶ Satisfactio an debeat precedere
reabsolutionem a sententia canonis.
de donatione. capitulo unico. §. donan-
tes. ver. absolutione. ver. sed nun-
quid talis.
¶ Satisfactio particularis an libe-
ret debitorem. eodem capto. §. ceter-
um. ver. satisfacti.
¶ Satisfactio plenaria que esse di-
citur. de decimis. capitulo primo. glo-
sa vltima.
¶ Satisfactio an sit competens si
res pro satisfactione soluenda done-
tur satisfactorio. de censu. capitulo se-
cundo. glo. fina.
¶ Satisfactio pro iniuria qualis
erit. de immunitate ecclesiastica. ca. ii.
ver. satisfecerint.
¶ Satisfactio pro iniuria cui fiet
quando iniuria facta est ecclesie. eo-
dem capitulo. §. si quis. ver. satisfas-
ctionem condignam.
¶ Satisfactio pro peccatis in quo
consistit. de peniten. capitulo sacer-
dos. §. Item in furto. ver. satisfactio-
ne. Et ibi nota an restitutio sit pars
satisfactionis.
¶ Scandalum quid est. de iudiciis.
capitulo excusis. ver. scandalizan-
tur. de iurisdictione. capitulo presby-
teri. ver. scandala.
¶ Scientia qualis requiritur in sa-
cerdote. de summa trinitate. capitulo
primo. glo. prima. in principio.
¶ Scire articulos fidei an omnes
tenentur equaliter. eodem capitulo
§. primo. ver. sciat.
¶ Scientia quomodo probatur. de
tempor. ordinariis. capitulo quia qui-
dam. ver. scienter.
¶ Scientia qualis requiritur in ad-
vocato. de postul. capitulo veloces.
in textu z in glo. §.
¶ Scire quomodo quis intelligi-
tur. de foro competenti. capitulo
dierum. ver. cum processus. ver. scien-
ter. de sententia excommunicationis.
capitulo preterea. §. finali.
¶ Scientia qualis requiritur in vi-
ris ecclesiasticis. de penite. capitulo
cum sepe. ver. competentis literature

z ibi nota que sit differentia inter scien-
tiam competentem/eminentem / et
sufficientem.
¶ Scisma quid importat. de officio
archiepiscopi. capitulo primo. §. se-
ptem. vero. ver. scismata.
¶ Scisma quid est. et quomodo dif-
fert ab heresi. de magistris. capitulo
primo. §. vltimo. ver. scismatum.
¶ Scholaris unde dicitur. de ma-
gistris. capitulo primo. §. nec permit-
tant. ver. scholares.
¶ Scholaris vocabulo an compre-
hendatur doctor z que requiruntur
in bono scholari. de heresi. capto. §. fi-
naliter. §. volentes. ver. scholaris.
¶ Scholaris appellatione an com-
prehendatur baccalaris. eodem. cap.
§. et si aliqui. ver. baccalaris : et ibi
nota qui continentur appellatione
scholarum.
¶ Scortum quid est. de officio ar-
chiepiscopi. capitulo primo. §. ter-
tium mandatum. ver. scortator.
¶ Scripture sacre quadruplex est
sensus. de magistris. capitulo primo.
ver. sacre scripture.
¶ Seculum quid est. de regul. capis-
tulo sanctimoniales. §. idem etiam :
ver. seculum.
¶ Secta unde dicitur. de here. capi-
tulo. ii. ver. sectam.
¶ Sedere quid est. de treuga et pas-
ce. capitulo unico. ver. sedantes.
¶ Semel fieri quomodo intelligi-
tur. de officio archiepiscopi. capitu-
lo ignorantia. in principio. ver. plu-
ribus.
¶ Semini comparatur verbum dei
multis ex causis. de heresi. capitulo
primo. §. in super. ver. semen.
¶ Senor diuersis modis sumitur.
de statu regularium. capitulo qui in-
ter. ver. seniores.
¶ Sensus anime interiores qui sunt.
de officio archiepiscopi. capitulo. j.
§. septem vero. ver. gula. ver. sensus
interiores.
¶ Sententia declaratoria opus est
in executione pene que incurritur ip-
so facto. de constitu. capitulo quia
incontinentie. ver. executionem. z eo-
dem capitulo. ver. ferinus. z eodem
capitulo. §. si quis autem. ver. ipso fa-
cto.
¶ Sententia quando dicitur esse la-
ta ipso iure z quando opus est facto
hominis. dicto capitulo quia incon-
tinentie. §. vlti. ver. teneatur. z quan-
do opus est sententia declaratoria.
nota ibi in fine z circa hoc vide nota-
ta de clandestinis. de sponsatione. capi-
tulo primo. glo. vltima. nota bene.
¶ Sententia dicitur nulla multis
modis. de postul. capitulo primo. §.
sententia.
¶ Sententia an sit ferenda in no-
toris z nunquid in scriptis. de penis.
capitulo quoniam reus. ver. delicto
notorio. ver. sed nunquid in noto-
rijs. z an possit appellari a tali sen-
tentia. ibi nota.

¶ Sententia excommunicationis/
suspensionis/et interdicti in quibus
equiparantur in quibus non. de sen-
tentia excommunicationis. capitulo
ut archidiaconi. §. si quis autem. ver.
excommunicationis.
¶ Sepe fieri quomodo aliquid in-
telligitur. de sacra vinctio. capitulo
sacerdotes. §. Item ad confirmatio-
nem. de voto z voti redemptione. ca-
pitulo. ii. ver. sepe.
¶ Sepius faciendum in anno an pos-
sit fieri in vno die vel diuersis tempo-
ribus prope confunctis. eodem titu-
lo. capitulo primo. ver. bis in anno.
¶ Sepultura ecclesiastica quomodo
alicui denegatur etiam si sit absolu-
tus a sententia canonis qua fuit in-
uolutus. de donationibus. capitulo
unico. ver. donantes. ver. sepultura.
¶ Pro sepultura an possit aliquid
exigi z si consuetum sit aliquid tem-
pore sepulture solui ecclesie quomo-
do fiet exactio. de symonia. capitu-
lo primo. ver. sepultura.
¶ Sepultura an possit vel debeat
differri pro debito defuncti. eadem
glo. §.
¶ Sequester quid est z quod in-
terponitur dupliciter. de sequestrati-
onibus. capitulo frequens. ver. seque-
strorum.
¶ Sequester qualem potestatem
habet in re sequestrata. nota eadem
glo. §.
¶ Sequestrationis interponende
que sunt cause iuste. eodem capitulo.
ver. causis iustis. z. ver. permissis.
¶ In sequestratione interponenda.
requiritur cause cognitio. eodem ca-
pitulo. ver. veris.
¶ Sequestratio diuersis modis in-
terponitur. eodem capitulo. ver. in-
terpositorum.
¶ Sequestratio interposita a quo
tempore ligat quo ad penam ipsam
volentis. eodem capitulo. ver. pu-
blicationem.
¶ Sequestri interpositi publicatio
quomodo fiet. eodem capitulo. ver.
debita factam. z. glo. sequen.
¶ Sequester violentis que sit pe-
na. eodem capitulo in textu. z ibi vi-
de notata. ver. excommunicationis
sententiam. An scilicet episcopus
sequestrum violans incidat in penam
ibi limitatam.
¶ Sequestratio fructuum pro non
reparatione defectuum ecclesie an
possit fieri per archidiaconum. de
ecclesiis. edificandis. capitulo statumimus.
§. vltimo. ver. dyocesanus.
¶ Serui z seruili condictionis ho-
mines differunt. de testamen. capitu-
lo statutum. §. ceterum. ver. seruili
condictionis.
¶ Seruientes necessarii qui sunt.
de statu regularium. capitulo inhi-
mus. §. necessitas. ver. seruientes.
¶ Seu/est dictio ampliativa. de
iudi. capitulo Item omnes. ver. per-
sonas ecclesiasticas. De significatione

huius dictationis seu / nota de vita et honestate clericorum. capitulo exte-
rior. §. si qui autem. ver. ex tunc. Itē
de clericis conjugatis. capitulo secūdo
§. quod dicitur. ver. obtinens. de prebē.
capitulo auditis. ver. custodie. de ec-
cles. edifican. capitulo licet. ver. seu
dote. de hominib. capitulo secundo. ver.
seu aduocati.

¶ Si cuius nature est. de furefuran-
do. capitulo presbyteri. §. et volumus.
ver. si tamen. et glos. sequen.

¶ Signilla autentica qui habere de-
bent. de procurato. capitulo exho-
renda. ver. nullus decanus. et glos.
sequen.

¶ Signillum autenticum quale de-
bet esse. eodem capitulo. ver. signil-
lum suum.

¶ Signillum alienum quomodo sit
apponendum procuratorio. nota ibi
in textu et in glos. ver. malicia.

¶ Signilli appositi illicite facta p-
allum nunquid afficiat pena ipsum
cuius est signillum. eodem capitulo. ver.
contrarium fecerit.

¶ Signilla autentica que sunt. de he-
retic. capitulo. §. §. ver. sigillo suo. Et
nunquid signillum non autenticum fa-
ciat fidem. ibi nota bene.

¶ Silentium quomodo debet serua-
ri in ecclesiis tēpore diuini officii. de
ferijs. capitulo primo. ver. silentio.
Item de silentio nota remissiones.
de statu regularium. cap. in hēbemus.
ver. silentium.

¶ Silua cedua que dicitur. de deci-
mis. capitulo quāq. in textu. et ibi
de glosas in §. nos igitur. per totum.
Et quomodo de ea soluetur decima.
ibi videas.

¶ Symoniaci quomodo censentur
irregulares et suspensi ab executio-
ne ordinum. de tempo. ordi. capitulo
In primis. ver. symoniacos. Et ibi
nota quis dicitur symoniacus in ordi-
ne siue beneficio. Et quis potest euz
symoniacus in ordine dispensare.

¶ Symoniam committunt media-
tores symoniacarum pactionum. eo.
cap. §. interuentores.

¶ Symoniacus in ordine vel bene-
ficio an possit executionem ordinis
alteri conferre. eodem capitulo. §. si.
infectis.

¶ Symonia quomodo contrahitur
vel non si aliquid detur pro presenta-
tione ad beneficium ecclesiasticum.
de furefurando. capitulo presenti. §.
aliquid. Et nunquid contrahit pro-
pter obsequium. ibi nota.

¶ Symonia nunquid committatur
si aliquid pro beneficio ecclesiastico
detur alteri q̄ patrono presentanti.
eo. et. §. presentanti.

¶ Symonia quare contrahitur dan-
do aliquid pro presentatione ad be-
neficium ecclesiasticum. de instit. ca-
pitulo primo. in textu et in glos. eodē
tit. c. si. ver. indebitte.

¶ Symonia an committatur quan-
do sacerdos non vult consentire vt

parrochianus suus nubat extra para-
rochiam suam nisi data pecunia. Vel
non vult dare licentiam alteri consi-
tendi nisi pecunia data. de symonia.
c. i. ver. impediatur.

¶ Symonia an sit aliquid dare vel
recipere pro receptione alicuius in
religionem. eodem titulo. capitulo se-
cundo. ver. pro receptione. et. ver. ex-
torquere.

¶ Symonia an sit dare vel recipere
re temporale pro spirituali. eodem
titulo. capitulo preterea. §. ver. trice-
nariis.

¶ Simplicitas alia bona et commē-
dabilis; alia mala et vituperabilis. de
summa trinitate et fide catholica. ca-
pitulo secundo. §. primo. ver. simpli-
cibus.

¶ Singularitas reprobat. de sta-
tu regularium. capitulo omnem. ver.
singularitas.

¶ Singuli. hec dictio quid signifi-
cat. de constitu. capitulo quia inconti-
gentie. ver. et singulis.

¶ Synodus quid importat. de con-
suetu. capitulo statutum. §. i. ver. syno-
dali. de officio ordinarij. capitulo. §. i.
ver. synodus. Et quis tenetur ad eas
venire. ibi nota.

¶ Syndon quid est. de reliq. et ve-
neratione sanctorum. capitulo. §. i. ver.
syndonem.

¶ Solerter quid significat. de cleri-
ci. non residen. capitulo secundo. ver.
solerter.

¶ Solidus et aureus in quo differ-
runt. de testamen. capitulo item quia
statutus. ver. solidos.

¶ Soluendo vel non soluendo quo-
modo probatur aliquis. de locato et
conducto. capitulo licet. versicul. sol-
uendo.

¶ Solemnitas requisita an presu-
matur interuenisse. de insti. capitulo
ex solito. ver. ordine.

¶ Solemnitas requisita in aliena-
tione rei ecclesiastice an potest tolli
per consuetudinem. de rebus ecclesi.
non alienan. capitulo. §. i. ver. forma ca-
nonis.

¶ Solemnitas furis an possit remit-
ti de consensu partium. de purgatio-
ne canonica. capitulo clerici. versicul.
solemnitate.

¶ Sortilegi qui sunt et quomodo sint
puniendi. de tempo. ordi. capitulo
in primis. ver. sortilegos. de hoc etiā
nota de officio archiepiscopi. capitulo
ignorantia. §. secundo. ver. sortilegia.
et glo. sequenti.

¶ Spiritus sanctus multis modis
dicitur. de summa trinitate. capitu-
lo primo. §. sciendum. ver. quartus.
ver. spiritum sanctum.

¶ Spiritus sanctus nec dicitur ge-
nitus nec ingentus; et quare. eodem
ver. ver. nec ingentum.

¶ Spiritus sanctus procedit a pa-
tre et filio. eo. §. §. ver. pariter.

¶ Spiritus sanctus extra ecclesiam
nō operatur. ibidem. ver. sextus. §.

per spiritum sanctum.

¶ Spirituale quid est. de furefuran-
do. capitulo presenti. ver. pactionem.

¶ Spoliare quis dicitur. de immu-
nitate ecclesiastica. capitulo secundo
§. et qui. §. spoliauerint.

¶ Sponsalia an et quomodo pos-
sint dissolui. de testamē. capitulo sta-
tutum. §. ceterum. ver. solutarum. et
ibi nota an sponsa dici possit soluta.

¶ Sponsalia et matrimonium quo-
modo differunt. de sponsal. capitulo
primo. ver. matrimonium.

¶ Sponsalia non tenent que con-
trahuntur in cunabulis. de desponsē.
impube. capitulo primo. §. in cunabu-
lis. Et vide glosam sequen. quomo-
do talia sponsalia possunt conuale-
scere.

¶ Statio diuersis modis sumitur.
de magistris. capitulo secundo. ver.
stationariis.

¶ Statutus. hec dictio quid signi-
ficat. de ferijs. capitulo ad hec. ver.
statutus.

¶ Statutum et consuetudo quomo-
do equiparatur. de maioritate et obe-
dientia. capitulo presbyteri. §. §. ver.
iuramento.

¶ Statutum quale potest episcopus
facere in sua dyocesi et an seruari de-
bet sine scriptura. de appellationi. c.
§. i. ver. statutum.

¶ Statutum synodale ne appelle-
tur ante sententiam diffinitiuam an
valeat. de appellationi. capitulo. §. §.
statutum.

¶ Statutum penale an recipiat ex-
tensionem ad non expressa. de con-
cessioni. preben. capitulo euriensis.
ver. procurantes. Et ibi nota opor-
tune de materia extensionis statuto-
rum.

¶ Statutum penale loquens de per-
sona vera an extendatur ad perso-
nam representatam. de locato et con-
ducto. c. §. §. certis personis.

¶ Statutum quo ordinatur ne reli-
giosi tradant ecclesias ad firmam si-
bi appropriatas sine licentia episcopi
nūquid teneat. eodem titulo. c. §. §.
cet. glo. vlti.

¶ Statutum Symonis sudbury su-
per salariis presbyterorum quando
subiectum. de celebratione missar. §.
effrenata. §. ver. clericus.

¶ Statutum factum per laycos etiā
ad utilitatem ecclesie non tenet nisi
ecclesia illud approbauerit. de immu-
nitate ecclesiastica. capitulo accidit. §.
quidam etiam. §. consensu regio.

¶ Stipendium quid est: et unde dis-
citur. de officio vicarij. capitulo qm.
ver. stipendio. de rebus ecclesiasticis.
non alienan. capitulo secundo. §. §.
stipendia. vbi nota qualia stipendia
potest ecclesia concedere siue seruicij
tribus vel alijs. vide ibi in. ver. gratis
concedant. et. ver. necessitas.

¶ Stipulationes annue an tot sint
quot sunt anni. de locato et conducto.
c. licet. §. estimationis. §. Itē quero.

Estudium scholaris quale erit. de postulo. capitulo veloces. ver. diligenter.
Estudendi diligentia quomodo probabitur. eodem capitulo. ver. testimonio.
Estudia generalia que sunt et quomodo constituuntur et in quibus locis. de vita et honestate clericorum. capitulo exterior. §. et preter.
Subornatio quid est. de sententia excommunicationis. capitulo primo. §. ad hunc. ver. subornant.
Subtilitas: quedam laudabilis/ quedam vituperabilis. de officio archiepiscopi. capitulo ignorantia. §. §. ver. subtilitatis.
Subtractio beneficii quomodo debet intelligi. de cohabitatione clericorum et mulierum. capitulo unico. §. §. plos autem. ver. subtractionem.
Sufficientia beneficii quomodo considerabitur. de officio vicarii. c. quoniam. ver. quing. marcarum. et ver. adfirmam.
Suffraganei unde dicuntur episcopi. de consuet. capitulo quia. in continet. ver. suffraganei.
Suffraganei ecclesie Caturgen. quomodo in diversis officiis subiant archiepiscopo. de pens. c. §. §. statutus. et tanq.
Suffragia ecclesie pro defunctis consistunt in quatuor. de celeb. miss. cap. sacerdotes. ver. nullus in super. ver. suffragia.
Suffragia ecclesie dicta in genere an tantum prosint ac si dicerentur in specie. eodem. ver. ver. dicat. Et quomodo suffragia ecclesie prosint animabus defunctorum. eo. §. §. ver. distributione certa.
Superbia est omnis mali instus et quare. de officio archiepiscopi. capitulo primo. §. septem vero. ver. superbia.
Superbia quid est. eod. §. in textu. Et ibi nota vicia que ex superbia oriuntur.
Superbia et arrogantia in quo differunt. eod. §. ver. factantia. Et que sunt superbie signa. ibi videas. et in glos. sequen.
Superbie species que sunt. eod. §. in textu et in glosa fina. et ibi nota gradus superbie sunt duodecim.
Superior quis esse dicitur. de heret. capitulo primo. §. §. ver. superiorem.
Superpellicum quid sit. de officio archidiaconi. capitulo sint ecclesiarum. glos. vlti.
Superpellicum et rocheti quomodo differunt. de eccles. edifican. c. §. §. rochetum.
Superstitio quid est. de officio archiepiscopi. capitulo ignorantia. §. decem enim. et superstitiosis.
Superstitio quomodo differt a religione. eodem capitulo. §. in tertio. et superstitio. de decimis. capitulo erroris. ver. superstitiosa.

Superius testamenti quo iure fungitur. de testamen. capitulo statutum. §. prohibemus. ver. reddere rationem. in si. glos.
Surreptio quid est. de filijs presbyteri. capitulo unico. glosa penultima.
Suspensio reperitur multiplex. de constitutio. capitulo quia incontinentie. §. primo. ver. suspensionis. Et ibi nota de effectu suspensionis ab officio et beneficio. Item de suspensione ab officio tantum. Et de differentia suspensionis interposita a iure et interposita ab homine Et quid si in vna parrochia plura concurrant officia et sit simpliciter suspensus ab officio a quo videtur esse suspensus.
Suspensus a beneficio tantum cuius conditionis est. Et nunquid celebrans efficitur irregularis. eadem glosa. ver. sed modo. Et ibi nota subsequenter an talis possit ministrare in suo officio sicut prius et an suspensus a beneficio tantum interim ingerens se beneficio sicut prius sit huiusmodi officio priuatus.
Suspensus ab officio an sit suspensus a beneficio. eadem glosa. ver. sed cum hic.
Suspensionis pena in genere lata non ligat episcopos nisi de eis fiat mentio specialis. eodem. c. ver. in istos.
Suspensionis sententia simpliciter lata de qua suspensione intelligendum est. de sacra vinctio. c. cum sacri. §. §. ver. suspensionis.
Suspensio ab ingressu ecclesie cuius sit efficacie. de vita et honestate clericorum. capitulo quibus. ver. ingressu ecclesie.
Suspensio ab officio cuius sit efficacie. eodem titulo. ver. ecclesiasticorum bonorum.
Suspensionis sententiam incurrens vsq. ad tempus si infra illud ex alia causa suspensionem incurrat quid incipiet illud tempus currere. de custodia eucharistie. capitulo. §. ver. suspendatur.
Suspensus a predicatione in vna diocesi an sit suspensus per totam provinciam. de heret. capitulo. §. §. alieubi.
Suspensionem latam a iure an inferior latore ipsius iuris poterit relaxare. eodem titulo. capitulo finaliter. §. §. si quis. et. §. §. de velle.
Suspendens aliquem monitione non premissa puniendus est arbitratore. de sententia excommunicationis. capitulo archidiaconi. §. vltimo. ver. arbitrario.
Suspensionis gradus est triplex. de officio archiepiscopi. capitulo. §. §. septem vero. ver. inuidia. ver. peruersa iudicia.
Suspensio triplex et eius natura. nota de foro competent. capitulo contingit. ver. suspecti.

Suspicio vehemens super heres si que esse dicatur. de heret. capitulo finaliter. §. ad hec. ver. vehemens suspecti. Et ibi nota qualis probatio sufficiat ad probandum huiusmodi suspicionem.
Suspicio varijs modis oritur. de iuramentando. capitulo presenti. ver. suspensus.
Suum quomodo intelligitur aliquid qua res esse sua. de consuetu. capitulo statutum. ver. bonis suis. Et an dicatur res sua in qua habet vsum vel vsum fructum. Et quid de re impignata et quid de re possessa bona fide. et nunquid res communis dicatur esse sua. nota ibidem.
Sua ecclesia dicitur in qua aliquid administrat. de officio ordinarii. capitulo secundo. ver. suis ecclesiis. Et ibi nota de pronominiibus: meum/ tuum/ suum/ quid significant dominium et casus fallentie.
Tabernaculum multis modis sumitur. de custodia eucharistie. capitulo dignissimum. ver. tabernaculum.
Tabule due sunt ordinate ad eundem naufragium spirituale. de peniten. capitulo cum sacramentum. ver. secunda tabula.
Tacens an habeatur pro consentiente. de iudicis. capitulo Item omnes. ver. permissionem.
Tallia quid est. de immunitate ecclesiastica. capitulo contingit. ver. tallias.
Tanq. diversis modis sumitur. de foro competent. capitulo continet. ver. tanq. de concessio. preben. capitulo eurentis. ver. tanq.
Tartarus. id est infernus unde dicitur. de summa trinitate. capitulo. §. Item. et. quartus. et. tartari.
Theaurus mysticus ecclesie quis est. de peniten. capitulo Cum salus bapt. et. thesaurus mysticus.
Temere quid importat. de officio archidiaconi. capitulo eisdem. ver. temere. de donationi. capitulo unico. ver. temere.
Temporis appositum principium quando inspicitur et quando finitur. de consuetu. c. nullus. ver. ante annu. ciationem.
Tempus daruum magnum vel modicum quomodo estimabitur. de cleric. peregrinan. capitulo reuerensissime. ver. magnum tempus.
Tena quid est. de vita et honestate clericorum. c. quibus. et. tenas.
Tenebre interiores et exteriores quid sint. de summa trinitate. capitulo primo. §. Item. ver. quartus. ver. in anima.
Teneatur/ hec dictio quandoq. importat necessitatem/ quicq. non. de consuetu. capitulo quia incontinentie. §. vltimo. ver. teneatur.
Terminos limitatos transgreditur quis multipliciter. de immunitate ecclesiarum. capitulo quia diuis

Tabula.

nis. ver. terminos limitatos.

Testamentum heresis qualis fuit. de summa trinitate. capitulo primo. §. sciendum. ver. sextus. ver. 2. legibus.

Testamentum possit beneficiatus de fructibus sui beneficii ecclesiastici. de testamen. capitulo nullus. ver. legata.

Testamentum novum in quo differat a veteri. de officio archiepiscopi. cap. 1. ignorantia. §. secundo. ver. veteris testamenti.

Testamentum novum quod est. de sacramentis. iterum. vel non. capitulo 1. ignorantia. §. n. novi testamenti.

Testamentum libera factio non potest impediri per pactum neque per iuramentum neque per stipulationem. Et nunquid liceat quousmodum sic disponere quod per hoc auferatur libera factio testamenti. de donationibus. capitulo visco. ver. voluntas testandi.

Testamentum quod prohibens siue impediens quomodo puniatur. eodem capitulo. ver. liberam.

Testamentum legitima clericorum qualesunt. de testamen. capitulo primo. ver. legitima testamenti: et ibi nota quomodo testamentum dicitur illegitima variis modis.

Testari de quibus bonis potest clericus beneficiatus: 2. de quibus non. eodem capitulo. ver. beneficia: totum.

Testari an possit ingrediens religionem non tamen professus. eodem capitulo. capitulo secundo. ver. primum.

Testamenta condere qui non possunt. eodem capitulo. ver. condere testamentum.

Testamenti insinuatio ad quos pertinet et quomodo consuetudo in ea parte tribuit iurisdictionem. eodem titulo. capitulo 3. et quia locorum. ver. insinuationem.

Testari potest omnis qui non est specialiter in iure prohibitus. Et quibus hoc est prohibitus. nota eodem titulo. capitulo statutum. §. ceterum. ver. propriarum uxorum. Et ibi nota quomodo uxores possunt testari vel non.

Testamentum et ultima voluntas in quo differunt. eodem §. ver. voluntatem ultimam.

Testamenti probatio coram quo fieri debet. Et quid si decedens sub sit diversis ordinariis eodem capitulo §. testamentis. ver. ad quos pertinet.

Testamenti approbatio siue insinuatio coram quo fieri et an possit fieri per non ordinarium. eodem §. ver. approbatio.

Testamentum si sit semel probatum et approbatum coram iudice competenti an debeat postea coram alio iudice probari si forsan defunctus habuerit bona in diversis dyocesis.

eodem §. ver. laycia.

Testamentum siue voluntates defunctorum quo minus procedat siue suum sortiantur effectum in his que legari possunt de consuetudine vel de iure impediunt siue impedire procurantes sunt ipso facto excommunicati. eodem §. in textu.

Testimonium falsum quid importat. de officio archiepiscopi. capitulo primo. §. quintum mandatum. in textu et in glosa.

Testis falsus tribus est obnoxius eodem §. ver. falsa testificatio.

Testis alius superior alius inferior alius exterior. de sta. regu. capitulo 1. §. secundum. ver. testes.

Testes in causa heresis quales esse debent. de heresi. capitulo finaliter. §. ad hec. ver. testimonium receptione. Et ibi nota que exceptiones possunt opponi contra eos. Et quid si sint singulares et alia multa concernentia materiam testimonii. ibi nota.

Testes post publicationem aliorum testimonium quomodo possunt produci super articulis directe contrariis. de purgatione canonica. capitulo clerici. ver. purgatio admittatur.

Textura quid est. de officio archiepiscopi. capitulo ignorantia. §. 1. ver. textura.

Textus quid est. de magistris. c. periculosa. ver. textum.

Timor alius initialis alius finalis. de officio archiepiscopi. capitulo primo §. 1. autem. ver. timore pene.

Tyrannus quis dicitur. de summa trinitate. §. Item. ver. tertius. ver. sub tyranno. Et ibi nota differentiam inter tyrannum et regem.

Titulus multis modis dicitur. de filiis presbyterorum. capitulo cum in iure §. precipimus. ver. titulo. Et qui sunt modi inducendi titulum canonici. ibi nota.

Titulum canonicum an operetur collatio regia cum inductione seculari absque auctoritate episcopi. de cohabitatione clericorum et mulierum. capitulo ut clericalis. ver. beneficiati. ver. ecce quia.

Titulus beneficiati an vincatur propter defectum in littera institutionis. de instit. ca. ex solito. ver. lites patentes.

Titulus beneficiati an vincatur propter ordinem in quo erat tempore institutionis non insertum. eodem capitulo. ver. ordine.

Titulus quandoque ponitur pro via siue pro remedio veniendi ad titulum. eodem capitulo. glosa ultima.

Titulus ad ordines an possit concedi in ecclesia parochiali per rectorem eiusdem. de concessione. presbiteri. capitulo ne lepra. ver. de consensu.

Titulus concessus alicui ad ordines in aliqua ecclesia censetur esse

facile. eodem capitulo §. Item statutus. ver. cuius. et glo. sequen.

Tonsura clericali in qua consistit. de officio ordinarii. capitulo secundo. ver. tonsuram.

Tonsura prima an sit ordo. de vita et honestate clericorum. capitulo primo. ver. ordinis.

Tonsura clericali quomodo fiet eodem capitulo. ver. tonsi.

Tonsuram clericalem an licet transformare. eodem capitulo. ver. transformari.

Tractatus quid est. de magistris. capitulo 1. ver. tractatus.

Transactio in quibus causis potest fieri in quibus non. de transactio. capitulo ceterum. ver. compositio nem admittat.

Transactio et pacto quomodo differunt. eadem glosa. ver. in causis vero spiritualibus.

Tribunal. de hoc. ver. consistorium.

Tributum an possit exigi de decima ecclesie. de eccles. edifican. c. licet. ver. reficiendarum.

Trininitas multiplex reperitur. de summa trinitate. c. 1. §. sciendum. ver. trinitatis.

Trininitas et unitas quomodo sunt in deitate. eodem §. ver. trium personarum.

Trininitatis opera sunt inseparabilia. eodem §. ver. indivisibili. in principio. Et ibi nota quod beata trinitas multis modis nobis innotest. Et quomodo opera trinitatis inseparabilia sunt. eodem capitulo. ver. quintus. ver. indivisibili.

Tristitia de bono alterius potest considerari quatuor modis. de officio archiepiscopi. capitulo primo. §. septem vero. ver. invidia. ver. felicitatis aliene.

Tritulum et quadratum quid sunt. de magistris. capitulo primo. ver. grammatica.

Thurificatio quomodo dicitur sacrificium et est species latrice. de heresi. capitulo nullus. ver. thurificationibus.

Tunc. hec dictio variis modis stat in iure de sacra unctio. capitulo sacerdos. §. parvuli. ver. tunc.

Tunc extremum temporis significat. de vita et honestate clericorum. capitulo exterior. §. si quis autem. ver. tunc.

Tunica quid est. de eccles. edifi. c. 1. ver. tunica.

Turma quid continet. de immu. eccles. capitulo accidit. §. frequenter. §. turmis.

Turpitudinis in parca causa quando erit melior conditio possidentis. de locato et conducto. capitulo licet. §. obligetur.

Tercentis ecclesie fructus quomodo ex consuetudine pertinerere possunt ad defunctum. de consue. c. nullus. ver. de consuetudine.

Tabula:

Vacantis ecclesie fructus ex consuetudine pertinentes ad aliquem in casu mortis an pertineant ad eundem in casu alterius vacationis . eodem capitulo . ver . decesserint .

Vacare quando dicitur beneficium prius habitum per affectationem alterius secundo adepti . de prebendis . capitulo audistis . ver . receperunt . et glos . sequen . z eodem capitulo . ver . nec ultimo .

Vacante ecclesia an in ea possit creari nouum beneficium : et que ad hoc requiruntur . de concessione prebendi . capitulo ne lepra . ver . resignandum .

Vacare dicitur ecclesia multis modis z quod quandoque vacat de facto z de iure . quandoque de iure et non de facto . quandoque de facto sed non de iure . eodem titulo . capitulo surientis . ver . vacationum .

Vacare quid importat . de magistris . capitulo primo . s . nec permittant . ver . scholares .

Vagi siue vagabundi qui sunt . de foro competentis . capitulo primo . s . clerici vero . ver . vagi .

Vagari non debent religiosi . de statu regularium . capitulo sanctimoniales . ver . vagationis .

Variare quando licet z cui . de favore patronatus . capitulo primo . ver . presentis .

Vasa domus domini in templo salomonis de qua materia fuerunt . de reliquiis et ueneratione sanctorum . c . i . ver . fabricata .

Vasa que z qualia esse debent in ecclesia ad ministerium diuinum . eodem capitulo in textu z in glo .

Vel / quando ponitur inter synonyma quid importat . de procurato . capitulo exhorrenda . ver . fictum . De hac dictione habes de clericis . c . 5 . fuga . capitulo secundo . ver . officio . de prebendis . capitulo audistis . ver . affectus .

Velum reperitur multiplex . de regularibus . capitulo sanctimoniales . ver . velandas .

Venari licet in fundo alieno nisi sit prohibitum . de clericis venatore . capitulo unico . glo . vlti .

Venditionis vocabulum quid importat . de rebus ecclesie non alienandis . c . i . ver . vendere .

Verbum dei est ei ius anime . de officio archiepiscopi . capitulo presbyterorum . ver . pabulo verbi dei .

Verbum dei que bona facit in homine . de heresi . capitulo primo . s . verbum dei .

Verbum dei aufertur a predicante diuersis ex causis . eodem capitulo . ver . eiusdem verbi dei .

Verbum dei est preiudicatum in multis . eodem capitulo . s . insuper . s . verbi dei .

Verbum dei comparatur semini in multis . eo . s . ver . semen .

Verecundia est duplex z de mul-

tis est erubescendum . de penitentia . capitulo primo . ver . erubescunt .

Veritas magis consideratur respectu fictio . de locato z conducto . capitulo licet . ver . fingatur .

Versutia quid est . de locato z conducto . capitulo vendentes . ver . versutia .

Vestes clericales quales erunt . de vita z honestate clericorum . capitulo quibus . ver . exteriorum . et . ver . birras tam . eodem titulo . capitulo exteriorum . s . si qui autem . ver . breui . z per totum textum .

Vestes clerici itinerantis quales esse debent . eodem capitulo . s . ultimo . ver . expedire .

Vetus dicitur quod annum excedit . de sacra unctio . capitulo cum sacris . ver . vetus .

Viam debet rector habere per fundum alienum ut colligat decimas z abducatur . de decimis . capitulo . i . s . ingressum .

Via quid est z quantum spaciocinet . eodem titulo . capitulo erroris . s . alii preterea . ver . vias . Et ibi nota remissiones de viis .

Via publica z vicinalis quomodo differunt . de immunitate ecclesiarum . capitulo primo . s . confugientes . ver . via publica .

Vicarius an possit alium vicarium substituere . de constitutio . capitulo quia incontinentie . ver . vices eorum .

Vicarius an possit agere vel conueniri nomine proprio . de consuetudine . capitulo statutum . s . primo . ver . rectores ecclesiarum .

Vicarius perpetuus quis sit et quot sunt genera vicariorum . de officio vicarii . capitulo cum hostis . ver . ad vicariam .

Vicarius perpetuus an possit sub assumere coaduiorem z de eius residentia z personali a ministracione . nota eodem capitulo . ver . personaliter ministrare .

Vicarius promouendus in quo debet esse ordine . eodem capitulo . ver . presbyterum . Et quid si non potest promoueri ad ordinem illum infra tempus limitatum an statim priuabitur . eodem capitulo . ver . noluerit .

Vicarie dotatio qualis fuit ab antiquo . eodem titulo . capitulo quoniam . Et ibi vide . ver . quinqz meritarum .

Vicarie dotatio quomodo fiet . eodem capitulo . ver . assignetur . Et quanta erit vicarie portio . nota ibi . ver . ad firmam .

Vicario an locus habeat quod ordinatur de rectore . de foro competentis . capitulo circumspecte . ver . alium rectorem .

Vicarii generalis potestas quomodo differt a potestate officialis . de sequestratio . posses . c . frequens . ver . vicarios generales .

Viccedominus diuersis modis sumitur . de hominibus . capitulo . ii . ver . viccedominus .

Victum dicitur illud quod inficit animam . de constituto . capitulo quod incontinentie . ver . victosus .

Victus quis dicitur . de sacra unctio . capitulo sacerdotes . s . itez ad confirmationem . ver . victus .

Vicus unde dicitur z quomodo differunt vicus / opidum / castellum / ciuitas / et municipium . de penis . capitulo primo . s . et si dominus . ver . vicos .

Videbitur expedire hec verba quid importent . de vita z honestate clericorum . capitulo exteriorum . s . si nalliter . ver . expedire .

Vidua que sit z unde dicatur . de consuetudine . capitulo statutum . s . q . si duo . ver . vidua .

Vigilare non curant prelati complures ut obseruentur statuta nullam utilitatem buralem inducentia . de vita z honestate clericorum . capitulo primo . s . a crapula . ver . vigilanter .

Vigilias que festa habent . de feriis . capitulo Ex scripturis . ver . vigilas .

Vigilie in memoriis defunctorum quomodo sunt prohibite . de sepulture . capitulo quia sepe . in textu z in glosa . Et quod non debent fieri in ecclesiis nec extra . nota ibi . ver . prius uariis domibus .

Vinculum dicitur charitas siue dilectio . de treuga z pace . capitulo vni . co . ver . vinculo .

Vinea domini est ecclesia vel communis iusticia . de celebratione missarum . capitulo primo . ver . vinea domini .

Violare diuersis modis sumitur . de constituto . c . quia incontinentie . s . i . ver . inuolabiliter .

Virgo fuit maria mater christi ante partum post partum z in partu . Et quare voluit nasci ex virgine . de summa trinitate . capitulo primo . s . item . s . secundus . ver . ex virgine . z quare de maria virgine potius quam de alia . nota ibi .

Virtutes theologice z cardinales que sunt z quomodo differunt . de officio archiepiscopi . capitulo primo . s . septem virtutes . in textu et in glosa . ver . ad deum .

Virtutes he tres fides / spes / charitas : quare dicuntur theologice . eo . s . ver . theologice . Et ibi nota quomodo differunt inter se .

Virtutum cardinalium qualis sit effectus . eodem . s . ver . ad seipsum . et ver . bonum eligere .

Virtutes he quattuor prudentia / iustitia / fortitudo : et temperantia : quare dicuntur cardinales . eodem . s . ver . cardinales . Et ibi nota quod pluribus modis appellantur .

Virtutes morales plures habes notatas . eo . s . ver . plures alie .

Tabula.

Visitare potest archidiaconus fin-
gulis annis. de sacra vinctio. caplo.
primi. §. ultimo. ver. visitatione.

Visitare debet archidiaconus per
sonaliter. Et si non fecerit quomo-
do soluentur ei procuraciones. de of-
ficio archidiaconi. capitulo vt archi-
diaconi. §. habeant. ver. videat.

Visitare an possit officialis archi-
diaconi. eodem titulo. capitulo archi-
diaconi. ver. visitationibus.

Visitare debet curatus infirmos
sue parrochie celeriter. de officio ar-
chidiaconi. capitulo presbyterorum.
§. illud etiam. in textu et in glosa.

Visitans archidiaconus vel alius
quot personas debet contentari. de
censib. capitulo primo. ver. censu-
ris numerum.

Visitor quanto tempore des-
bet morari in vno loco visitato sum-
pibus ecclesie. eodem capitulo. §. vn-
de vt eis. ver. de visitationis.

Visitoris officium in quo con-
sistit. eodem titulo. capitulo §. ius.
ver. officium. et ibi nota textum.

Vite mundicia in quibus consi-
stet. de clericis. peregr. capitulo cum
quanta. ver. vite mundicia. Et ibi
nota qualis erit vita clericorum.

Vitam contemplatiuam ducere
volens qualis erit. de religiosis do-
mibus. capitulo quoniam religionis.
§. ad hoc. ver. moribus.

Vita solitaria an sit eligenda. eo-
dem §. ver. sustentari. in fine.

Viuarium quid est. de decimis.
capitulo sancta. §. omnibus. ver. viua-
riorum.

Vinctiois extreme sacramenti
quomodo et quibus debet ministrari.
de sacra vinctio. capitulo cum ma-
gna. in textu et in glosa. Et ibi nota.
ver. ad infirmos. quod sacerdos in
ministracione huius sacramenti des-
bet accedere ad infirmum.

Vinctio extrema an possit fieri p-
vnum sacerdotem solum absq- alio
sacerdote vel clerico. nota ibi. ver.
sacerdotes.

In hoc sacramento quomodo for-
ma verborum differt ab alijs sacra-
mentis siue forma verborum in alijs
sacramentis. eodem capitulo. ver.
orationum.

Vinctiois extreme sacramentus
non datur nisi adultis. eodem capi-
tulo. ver. quattuordecim annorum. et
quare dicitur vinctio extrema. et qd
non datur sanis sed infirmis existens-
tibus in periculo mortis. eodem. c.
ver. extreme vinctiois. et §. sequenti.
ver. infirmatur.

Vinctio extrema solum petentis
huc ministrari debet sed non omni-
bus. eodem capitulo. §. effectus. ver.
inducant. et an possit ministrari per
diaconum. nota ibi. ver. presbytero-
ros.

Huius sacramenti materia qua-
lis esse debet. eodem §. ver. vngens
res cum oleo. Et huius sacramen-

ti effectus qualis sit. nota ibi. ver.
saluabit infirmum vsq- in finem.

Vinctio extrema est sacramentus
exercentium. de sacramen. iterum. ca-
pitulo primo. ver. extrema vinctio.
Et quando et quibus debet confer-
ri. ibi nota in textu et in glos. se-
quentibus.

Exrema vinctio an sit iterabilis.
eodem titulo. capitulo sacramentus.
glos. penult. et finali.

Virgenitus dicitur filius in di-
uinis et quare. de summa trinitate.
capitulo primo. §. sciendum. ver. ter-
tius. ver. virgenitus.

Virgo ecclesiarum est multiplex:
et nunquid ecclesie parrochialis ad
religiosam fieri possit vno. de lo-
cato et conducto. capitulo licet. §. et
quia. ver. tertius. ver. appropria-
tionum.

Virtus est in deo et quomodo.
de summa trinitate. capitulo primo
§. sciendum. ver. virtus.

Virtus est deus. eodem §. ver. vni-
deum. Et ibi nota de multiplici vni-
tate.

Virtus fidelis quid operetur. de
treuga et pace. capitulo unico. ver.
vinitate fidelis.

Vniuersitatis actus quis esse vl-
deatur et quomodo sus vniuersitatis
consistit in vno. de magistris. caplo
ij. ver. vniuersitatem.

Vniuersitas studentium compa-
ratur vti propter multa. de hereti.
capitulo finaliter. ver. vitiis abun-
dans. et glos. sequen.

Vocari quomodo debet incum-
bens beneficio ecclesiastico quando
alius est presentatus ad illud. de ius-
re patronatus. capitulo per prouin-
ciam. et ver. vocato legitime. et glos.
sequen. Et qualis etiam vocatio fa-
cienda est si ecclesie vacet vel non va-
cet ante institutionem faciendam. eo-
dem capitulo. ver. non tenere.

Volumus. de effectu huius dis-
tinctionis nota de constitutio. capitulo
quia incontinentie. ver. volumus.

Voluntas libera et arbitrium bo-
ni viri quomodo differunt. de vita et
honestate clericorum. capitulo exte-
rior. §. ultimo. ver. expedire. et ibi no-
ta quomodo coacta voluntas est vo-
luntas. et que est natura voluntatis.

Voluntas vltima quomodo dif-
fert a testamento. de testamen. capi-
tulo statutum. §. ceterum. ver. volun-
tatem vltimam.

Voluntatis vltime effectus quis
erit. eodem capitulo. §. testamentis.
ver. effectum.

Voluntas hominis quomodo offe-
ditur verbis et factis. de hereti. capi-
tulo primo. §. quod si huiusmodi. ver.
facto et glos. sequen.

Votum quid est et quando non est
obligatorium. de voto et voti redem-
ptione. caplo primo. ver. vota. et q
in voto tria sunt considerata. nota
ibi in glos. sequen.

In voto que sunt necessaria vt
obliget. eodem titulo. capitulo secun-
do. ver. deliberatione. et an et quomo-
do vroz poterit votum emittere si-
ne consensu viri. nota ibi. ver. con-
sensu vrozum. et glos. vlti.

Vroz quandoq- ponitur inclusi-
ue qd excludit. de decimis. c. qm
vt audimus. ver. vsq- ad festum.

Vroz quomodo committitur res
cipiendo fructus rei impignorate vl-
tra sortem. de pignori. capitulo vni-
co. glos. vltima.

Vroz quid est. de immunita-
te ecclesiarum. capitulo quia diuini.
ver. usurpationis.

Vroz quandoq- importat condi-
tionem. de penis. capitulo tantum.
ver. vt si quandoq- ponitur pro qd.
vt ibi patet.

Hec dictio vt sumitur diuersimo-
de. de sententia excommunicationis. ca-
pitulo primo. §. Item excommuni-
camus. ver. vt sic.

Vten silia ecclesie que sunt. de offi-
cio archidiaconi. capitulo vt archi-
diaconi. §. habeant. ver. vten silia.

Vtile quomodo visitatur per in-
utile. de locato et conducto. capitulo
licet. ver. nomen layci.

Vtilitas ecclesie in quibus pon-
deratur. de regularibus. capitulo. j.
glosa vltima.

Vtilitas publica preferenda est
privata. de celebratione missarum.
capitulo effrenata. primo. ver. pri-
uatis.

Vtpote quid importat. de sacra-
men. iterum. capitulo ignorantia. ver.
vtpote.

Vilegatio quid est. de foro com-
petenti. capitulo dierum. ver. viles
gantur.

Vua acerba quid significat. de
hereticis. capitulo finaliter. ver.
dentes.

Warennia quid est. de decimis. ca-
pitulo sancta. §. omnibus. ver. waren-
narum.

Wyclif. heresiarche exhumatio.
de magistris. capitulo secundo. ver.
wyclif.

Vroz an possit testari. et quam po-
testatem habet in bonis mariti. de
testamen. capitulo statum. §. ceterum.
ver. proptiarum vrozum.

Vroz an possit vouere sine con-
sensu viri. de voto et voti redemptio.
caplo. ij. ver. consensu.

Vroz in periculo vel in infirmita-
te vouens sine consensu mariti an te-
neatur illud adimplere. eodem ca-
pitulo glosa vltima.

In isto corpore mortuo disus-
nitas mansit corpori et anime
vntz. de summa trinitate. ca-
pitulo primo. §. Item. ver. quartus.
ver. in anima.

Ipus interpretatur vinctus. Et
quare dicitur xpi fiant potius qd tes-
tuant. de constitutio. capitulo huius
autem. glosa vltima.

Tabula.

Epi dicuntur reges et sacerdotes et omnes vincti crismate. de penis. capitulo primo. s. statulmus. ver. ppos.

Economus quis est. de clericis. non residen. capitulo preterea. ver. yconomus. Et ibi nota an yconomus possit esse laicus.

Idolatria diuersis modis consideratur. de sacra vinctio. capitulo cum sacri. ver. ydolatrie.

Idolatria triplex. de officio archiepiscopi. capitulo ignorantia. s. secundo. ver. omnis ydolatria. et glos. sequenti.

Idoneus an quis esse presumatur

de celebratione missarum. capitulo effrenata. ver. ydonei.

Imaginum adoratio est licita. de officio archiepiscopi. capitulo ignorantia. s. secundo. ver. in aquis.

Imagines sanctorum quomodo sunt vel non sunt adorande. de ecclesiis edificandis. capitulo secundo. ver. ymagines. Et ibi nota que fuit ratio institutionis ymaginum.

Imago xpi an sit adoranda adoratione latrice. eadem glosa. ver. sed nunquid ymago.

Iypocrisis est species superbie et idem est quod simulatio et quomodo. de officio archiepiscopi. capitulo

lo primo. s. Septem vero. ver. ypo-
crisis.

Zenodochium quid est. de relictis glosis domibus. capitulo quasi religionum. ver. zenodochium.

Zenodochium an possit fundari sine consensu episcopi eodem. in. p. loci ordinario.

Explicit tabula compendiosa super librum qui intitulatur *Provincialis compilata* per *Wilhelmum de Exilia* nemore completa in festo conversionis sancti Pauli. Anno dñi. m. cccc. xxiij.

Tabula:

Per tabulam sequentem potest lector eiusdem agnoscere que fuerūt & sunt constitutiones utiliores singulorum archiepiscoporum Cantuariensium. prout continentur in compilatione antiqua & per remissiones positas in eadem tabula mox reperiet sub quo titulo & quo in loco earum singule collocantur in hac compilatione noua.

Constitutiones Stephani archiepiscopi vi.

Ca. Auctoritate dei patris	Titulo De sententia excommunicationis.	c. Auctoritate.
Ca. Statuimus	Titulo De officio ordinarij.	c. Statuimus.
Sibi Et ut in ecclesijs	Titulo De clericis non residen.	c. primo.
Ca. Et quia furta	Titulo De voto & voti redempt.	c. primo.
Sibi Ad hec statuimus	Titulo De institutione.	c. primo.
Ca. Cum fm apostolum.	Titulo De institutione.	c. secundo.
Sibi Hoc etiam merito	Titulo De iure patrona.	c. primo.
Ca. Ad excitando affectus	Titulo De celebratione missarum.	c. primo.
Ca. Ceterum presentis concilij	Titulo De clericis vel monach.	c. secundo.
Ca. Presbyterorum parochialium	Titulo De officio archipresbyter.	c. ultimo.
Ca. Ad exemplum Salomonis	Titulo De reliq. & vene. sanctorum.	c. primo.
Sibi Prouideant etiam	Titulo De officio archidiaconi.	c. sint ecclesiarum.
Ca. Ne lepra	Titulo De presumptione.	c. unico.
Sibi Illud etiam absurdum	Titulo De concess. preben.	c. primo.
Ca. Quia iuxta sanctiones	Titulo De prebendis.	c. primo.
Sibi In ecclesia autem	Titulo Eodem titulo et	c. Eodem.
Ca. Cum hostis antiquus	Titulo De clericis non residen.	c. secundo.
Ca. Quoniam autem multotiens	Titulo De officio vicarij.	c. secundo.
Ca. Ad instar patris familias	Titulo De paroch.	c. primo.
Ca. Presenti quoq.	Titulo De peniten. & remis.	c. primo.
Ca. Quoniam nonnunq.	Titulo De iudi.	c. primo.
Ca. In causis matrimonialibus	Titulo De furtis	c. primo.
Ca. Prohibemus etiam.	Titulo De censibus.	c. primo.
Ca. Ut singula ecclesiastica	Titulo De prela. vices suas	c. unico.
Ca. Ut omnis cupiditatis	Titulo De officio archidiaconi.	c. primo.
Ca. Ut archidiaconi	Titulo De officio archidiaconi.	c. primo.
Sibi Preterea archidiaconis	Titulo De censibus.	c. ut archidiaconi.
Ca. Ad hec ecclesiastici	Titulo De sententia excommuni.	c. ut archidiaconi.
Ca. Firmiter etiam	Titulo De symonia.	c. primo.
Ca. Ceterum districtus	Titulo De transactionibus.	c. primo.
Sibi Sed neq. aliquem	Titulo De purgatione canonica.	c. primo.
Ca. Ut clericali ordinis	Titulo De vita & honesta clerico.	c. primo.
Sibi Adicientes ut nec	Titulo De cohabitatione clericorum	c. primo.
Sibi Item licet legitima.	Titulo De testamentis	c. primo.
Ca. Quia pleriq.	Titulo De peculio clericorum	c. unico.
Ca. Ecclesiarum autem	Titulo De rebus eccles. nō alienan.	c. primo.
Ca. Ut rectus gerantur	Titulo De statu regul.	c. primo.
Ca. Ad hec quoniam sexum	Titulo Eodem	c. tertio.
Ca. Ut fm canonicas	Titulo Eodem	c. Ut fm.
Ca. Preterea statuimus	Titulo De symonia.	c. preterea.
Ca. Ut vere videamur	Titulo De locato & conducto.	c. primo.
Ca. Ut versutis	Titulo De concess. preben.	c. primo. & ultimo.
Ca. Quoniam per aduocatos	Titulo De postula.	c. primo.
Ca. Quia vero non nunq.	Titulo De statu regu.	c. secundo.
Sibi Monachi infra decimū octauū aū	Titulo De regula.	c. primo.
Ca. Cum viris religiosi	Titulo De testamen.	c. secundo.
Sibi Item nec monachus	Titulo De clericis vel monach.	c. primo.
Ca. Quoniam inter alia.	Titulo De statu regu.	c. Quoniam inter.

Constitutiones Richardi archiepiscopi.

Ca. Quia quidam	Titulo De tempo. ordi.	c. Quia quidam.
Ca. Si quis clericus	Titulo De clericis coniuga.	c. primo.
Ca. Precipimus	Titulo De celebratione missarum.	c. Precipimus.
Ca. Nulli liceat	Titulo De symonia.	c. ultimo.
Ca. Cum anima	Titulo De peniten. et remis.	c. Cum anima.

Constitutiones Edmundi archiepiscopi.

Ca. Nullus rector	Titulo De consuetudi.	c. secundo.
Ca. Eis qui non de legitimo	Titulo De tempo. ordi.	c. primo.
Ca. In primis	Titulo Eodem	c. secundo.
Ca. Hominis criminales	Titulo De sacra vinctone.	c. primo.
Ca. Item communeant	Titulo De officio archipresbyter.	c. item communeant.
Ca. Magna nobis	Titulo De de treuga & pace.	c. unico.

Tabula.

Ca. Inhibemus ne plenus
Ca. Quoniam religiosi
Ca. In celebratione missae
Ca. Baptisterium
Ca. Fontes baptismales
Ca. Strictor alicuius
Ca. Ubi non est consensus
Ca. Sint in quolibet
Ca. Preterea venalitem
Ca. Femine commoneantur
Ca. Si mulier fuerit mortua
Ca. Sacri prouisione concilii
Ca. Monemus rectores
Ca. In confessione habeat
Ca. De penitentia

Titulo De pigno.
Titulo De religiosis domibus.
Titulo De celebratione missarum
Titulo De baptismo.
Titulo De custodia eucharistie.
Titulo De ecclesiis edificandis.
Titulo De desponsatione impuber.
Titulo De accusatōi.
Titulo De symonia.
Titulo De his qui fil. occid.
Titulo De homicidio.
Titulo Eodem.
Titulo De excessu. prelato.
Titulo De peniten. z remiss.
Titulo Eodem.

c. vnico.
c. secundo.
c. in celebratione.
c. primo.
c. primo.
c. primo.
c. vnico.
c. vnico.
c. secundo.
c. vnico.
c. primo.
c. secundo.
c. vnico.
c. In confessione.
c. De penitentia.

C Constitutiones Bonifacii archiepiscopi.

Ca. Eterne sanctio voluntatis
Ca. Item si aliquo
Ca. Item quia frequenter
Ca. Preterea contingit
Ca. Contingit etiam aliquando.
Ca. Statuimus insuper
Sibi Ad hec si clerici
Sibi Quod si clerici
Ca. Item cum sepius
Ca. Euenit etiam
Sibi Statuimus q. laici
Ca. Porro cum ad immunitatem
Ca. Et inuadentibus
Ca. Contingit etiam
Ca. Quandoq. etiam
Ca. Item cum sacramentum
Ca. Item contra grauamina
Ca. Item statuimus q. episcopi
Ca. Item statuimus quod quilibet

Titulo De penis.
Titulo De iure patrona.
Titulo De penis.
Titulo De sententia excoꝛcatio.
Titulo De foro competenti.
Titulo De cler. vena.
Titulo De purgatione canonica.
Titulo De penis.
Titulo De sententia excoꝛcatio.
Titulo De iurefurando.
Titulo De penis.
Titulo De immunita. eccles.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.
Titulo De testa.
Titulo De peniten. z remiss.
Titulo De censibus.
Titulo De officio ordina.
Titulo De penis.

c. primo.
c. secundo.
c. secundo.
c. tertio.
c. primo.
c. vnico.
c. secundo.
c. Si aliqui.
c. Cum sepius.
c. Euenit.
c. Euenit.
c. primo.
c. secundo.
c. tertio.
c. Statutum.
c. Cum sacramentuz.
c. Item contra.
c. secundo.
c. Item statuimus.

C Constitutiones Johannis peccham apud Radvng.

Ca. Audistis fratres
Ca. Quoniam malum
Sibi Preceptum est
Ca. Quoniam in presenti
Sibi Quod si forte
Ca. Quia incontinentie
Ca. Cum sanctissimum
Sibi Circumferatur autem
Ca. Cum sacri crismatis
Ca. Sanctum z salubre
Sibi Item cum salubriter
Sibi Clerici pro suis

Titulo De preben.
Titulo De sententia excoꝛcatio.
Titulo Eodem.
Titulo De baptismo.
Titulo De sacramen. iteran.
Titulo De constituto.
Titulo De custodia eucharistie.
Titulo De reliq. z vene. sancto.
Titulo De sacra vnctio.
Titulo De celebratione missarū.
Titulo De peniten. z remiss.
Titulo De purgatione canonica.

c. secundo.
c. Cum malum.
c. vltimo.
c. qd in cōstitutione.
c. qd in cōstitutione.
c. primo.
c. secundo.
c. secundo.
c. Cum sacri.
c. Sanctum.
c. cum salubriter.
c. tertio.

C Constitutiones eiusdem apud Lambhyth.

Ca. Altissimus de terra
Sibi Attendant insuper
Sibi Et vt in ecclesia
Ca. Sacerdotes insuper
Ca. Circa sacramentum
Ca. Confirmatio insuper
Ca. Cum fm doctores
Ca. Sacramentum penitentie
Ca. Sunt preterea
Ca. Preterea cum iuxta
Ca. Licet a sanctis patribus
Ca. Ignorantia sacerdotum
Sibi Item decem mandatorum
Sibi Idem autem decem
Sibi Ser autem misericordie opera
Sibi Septem vero peccata
Sibi Septem vero virtutes
Sibi Septem etiam sunt gratie sacra.
Ca. Eisdem autem temporibus
Ca. Preterea cum sacro
Ca. Quidam ruralium

Titulo De celebratione missarum.
Titulo De summa trinitate z si. cath.
Titulo De custodia eucharistie.
Titulo De celebratione missarum.
Titulo De baptis. z eius effectū.
Titulo De sacra vnctio.
Titulo De eo qui fur. ordi. susce.
Titulo De peniten. z remiss.
Titulo De priuileg.
Titulo De peniten. z remiss.
Titulo Eodem.
Titulo De summa trinit. z si. catho.
Titulo De officio archiepiscopi.
Titulo Eodem et eodem. c.
Titulo Eodem z eodem. c.
Titulo Eodem z eodem. c.
Titulo Eodem z eodem. c.
Titulo De sacramen. iteran.
Titulo De officio archidiacono.
Titulo De clerico non residendo.
Titulo De iudi.

c. Altissimus.
c. Altissimus.
c. Dignissimum.
c. secundo.
c. secundo.
c. vltimo.
c. vnico.
c. Sacm penitentie.
c. primo.
c. Preterea.
c. Licet a sanctis.
c. primo.
c. Idem autem.
c. Sex autem.
c. Septem vero.
c. Septem virtutes.
c. Ignorantia.
c. Eisdem.
c. tertio.
c. secundo.

Tabula.

Ca. Exhorrenda quorundam
 Ca. Per prouinciam
 Ca. Gredientes z eientes
 Ca. Plures inuentus
 Ca. Pantum inualuit
 Ca. Sanctimoniales plurime
 Sibi Item moniales
 Ca. Preterea sunt nonnulli.
 Ca. Religiosa sinceritas
 Ca. Quous religionis
 Ca. Cum a iure sit inhsbitum
 Ca. Et solito cursu
 Ca. Veloces ad audendum.
 Ca. Ingratitudinis victim

Titulo De procurato.
 Titulo De iure patrona.
 Titulo De locato z conducto.
 Titulo De religiosis domibus.
 Titulo De penis.
 Titulo De statu regularium.
 Titulo De regul.
 Titulo De apostata.
 Titulo De testamen.
 Titulo De vita z honestate clerico.
 Titulo De filiis presbyterorum.
 Titulo De institutionibus.
 Titulo De postulan.
 Titulo De celebratione missarum.

c. primo.
 c. per prouinciam.
 c. secundo.
 c. primo.
 c. In inualuit.
 c. Sanctimoniales.
 c. secundo.
 c. vnico.
 c. tertio.
 c. secundo.
 c. vnico.
 c. tertio.
 c. secundo.
 c. Sanctum.

C Constitutiones Roberti wynchelsee.

Ca. Ut parrochiani
 Ca. Quoniam propter diuersas.
 Ca. Quoniam ut audimus
 Ca. Presbyteri stipendiaris.
 Sibi Item debent interesse.
 Sibi Presbyteri vero predicti.
 Sibi Item non audiant.
 Ca. Quoniam inter rectores.
 Ca. Sancta ecclesia.

Titulo De ecclesiis edificandis.
 Titulo De decimis.
 Titulo Eodem.
 Titulo De celebratione missarum.
 Titulo De maiestate z obedientia.
 Titulo De iure iurando.
 Titulo De peniten. z remis.
 Titulo De sepulchris.
 Titulo De decimis.

c. secundo.
 c. propter.
 c. Quoniam ut
 c. Presbyteri.
 c. primo.
 c. Presbyteri.
 c. Presbyteri.
 c. secundo.
 c. Sancta.

C Constitutiones walteri archiepiscopi.

Ca. Cum quanta reuerentia.
 Sibi Prohibemus etiam.
 Sibi Ordinati in hibernia.
 Ca. Sacerdotes frequenter.
 Sibi Laueant igitur.
 Ca. Cum magna reuerentia.
 Sibi Item doceant.
 Ca. Sint ecclesiarum.
 Sibi Lintheamina.
 Sibi Verba canonis.
 Sibi Nullus sacerdos.
 Ca. Archidiaconi.
 Ca. Matrimonium.
 Ca. Sacerdotes in penitentia.
 Sibi Firmiter prohibemus.
 Sibi Cum sepe.

Titulo De scrutiis. in ordine facie.
 Titulo De tempor. ordi.
 Titulo De cleric. peregrinan.
 Titulo De sacra vinctio.
 Titulo De sacra. iteran. vel non.
 Titulo De sacra vinctio.
 Titulo De sacramen. iteran.
 Titulo De officio archidiacono.
 Titulo De celebratione missarum.
 Titulo Eodem.
 Titulo Eodem.
 Titulo De officio archidiacono.
 Titulo De sponsi. z ma.
 Titulo De peniten.
 Titulo Eodem.
 Titulo De penite. z remis.

c. vnico.
 c. ultimo.
 c. primo.
 c. secundo.
 c. primo.
 c. Cum magna.
 c. secundo.
 c. tertio.
 c. Lintheamina.
 c. Eodem.
 c. Eodem.
 c. ultimo.
 c. vnico.
 c. Sacerdos.
 c. Prohibemus.
 c. Cum sepe.

C Constitutiones Symonis Dephas.

Ca. Animarum salut.
 Ca. Ad hec quia inter.
 Ca. Item omnes illi.
 Ca. Item omnes qui.
 Ca. Item quia in concilio.
 Ca. Item quia quidam.
 Ca. Item quia ex contractibus.
 Ca. Item statutus.

Titulo De feriis.
 Titulo Eodem.
 Titulo De iudi.
 Titulo De testamen.
 Titulo De appellatiori.
 Titulo De decimis.
 Titulo De matrimo. clandest.
 Titulo De eccles. edifican.

c. primo.
 c. secundo.
 c. Item omnes illi.
 c. Item qz locorum.
 c. secundo.
 c. primo.
 c. primo.
 c. Statutus.

C Constitutiones Johannis Stratfordi.

Ca. Superno dte munere.
 Ca. Exterior habitus.
 Sibi Ad hec quia.
 Ca. Licet bone memorie.
 Ca. Erroris damnabilis.
 Ca. Quia ex solventibus.
 Ca. Immoderate temeritatis.
 Ca. Statutum bone memorie.
 Sibi Ita quorundam.
 Ca. Cordis dolore.
 Ca. Quia sepe.
 Ca. Humana concupiscentia.
 Ca. Accidit nouitate peruersa.
 Ca. Seculi principes.
 Ca. Quia diuini.
 Ca. Frequens peruersorum.
 Sibi Et tamen.
 Ca. Dierum inualescens malicia.

Titulo De sententia excoicatio.
 Titulo De vita z honestate clerico.
 Titulo De constitutioni.
 Titulo De locato z conducto.
 Titulo De decimis.
 Titulo Eodem.
 Titulo Eodem.
 Titulo De testamen.
 Titulo Eodem.
 Titulo De donatiori.
 Titulo De sepulchris.
 Titulo De clandest. matrimo.
 Titulo De immunitate eccles.
 Titulo Eodem.
 Titulo Eodem.
 Titulo De sequestra. posses. z fruct.
 Titulo De appellatiori.
 Titulo De foro competent.

c. penultimo.
 c. Exterior.
 c. Exterior.
 c. Licet.
 c. secundo.
 c. Quia.
 c. Immoderate.
 c. Statutum.
 c. Ita quorundam.
 c. vnico.
 c. primo.
 c. secundo.
 c. Accidit.
 c. seculi principes.
 c. quia diuini.
 c. vnico.
 c. primo.
 c. Dierum.

Tabula.

Sibi huius autem.

Cōstitutiones eiusdē extraneas.

Ca. Excussis.
Ca. Est pars huius.
Ca. In decimis.
Ca. Item quia.
Ca. Efurientis auaricie.
Ca. Ideo quorundam.
Ca. Seua & miserabilis.
Ca. Quis lex nature.
Ca. Item licet.
Ca. Cum apparitorum.
Ca. Quā sit inhonestum.
Ca. Licet parrochiani.
Ca. Item licet.
Ca. Quoniam reus.

Titulo De constitutioni.

Titulo De iudiciis.
Titulo De foro competent.
Titulo De cleric. non residen.
Titulo De institutioni.
Titulo De concess. preben.
Titulo De testamen.
Titulo De censibus.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.
Titulo De celebratione missarum.
Titulo De eccles. edifican.
Titulo De purgatione canonica.
Titulo De penis.

c. ultimo:

c. excussis.
c. Excussis.
c. In decimis.
c. Item quia.
c. Efurientis.
c. ultimo.
c. Seua.
c. Quis lex nature.
c. Item licet.
c. cum apparitorum.
c. q. sit.
c. Licet.
c. Item licet.
c. Quā reus.

Ca. Statutum &c.

Cōstitutio Symonis Langham.

Titulo De consuetudi.

c. primo.

Cōstitutiones Symonis Mepe.

Ca. Exscripturis.
Ca. Effrenata.

Titulo De feriis.
Titulo de celebratione missarum.

c. tertio.
c. penultimo.

Cōstitutiones Symonis Sudburi.

Ca. Effrenata.
Ca. Confessiones mulierum.
Ca. In confessionibus.
Ca. Confessiones ter.

Titulo De celebratione missarum.
Titulo De peniten. & remis.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.

c. ultimo.
c. confessiones.
c. in confessionibus.
c. confessiones ter.

Cōstitutiones Thome Arödel.

Ca. Reverendissime synodo.
Ca. Item quia turpis.
Ca. Similiter quia id.
Ca. Quia insuper noua.
Ca. Periculosa res.
Ca. Preterea cum terminis.
Ca. Nullus quoq.
Ca. Statuimus etiam.
Ca. Finaliter quia ipsa.

Titulo De hereti.
Titulo Eodem.
Titulo De magistris.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.
Titulo Eodem.
Titulo De hereti.
Titulo De cleric. peregrinan.
Titulo De hereti.

c. primo.
c. secundo.
c. primo.
c. secundo.
c. Periculosa.
c. Preterea.
c. Nullus quoq.
c. secundo.
c. Finaliter.

Cōstitutiones Henrici Chychelee.

Ca. Ineffabilis.
Ca. Anglicane ecclesie.
Ca. Cum ex eo.

Titulo De feriis.
Titulo Eodem.
Titulo De cleric. confuga.

c. Ineffabilis.
c. Anglicane.
c. secundo.

C. Finit.

Tabula:

Stephani
Ricardi
Edmundi
Bonifacii
Item peccham apud Radyng.
Eiusdem apud Lambhyth.
Roberti wynchellsee
walteri

C Constitutiones Symonis Wepham
Johannis Stratford
Constitutiones extrauagantes
Symonis Langham
Symonis Islepe
Symonis Sudbury
Thome Ardeell.
Henrici Chycheley

xlviij.
ij.
xij.
xix.
xij.
xxxv.
ix.
xvi.
liij.
xix.
xix.
i.
ij.
iiii.
ix.
iij.

